

KÖPRÜLÜ KÜ
378
M. Asım BY.

ترجمهٔ مقدمهٔ ابن خلدون

عاصم بك

ترجمهٔ مقدمهٔ ابن خلدون

بسم الله الرحمن الرحیم

علمای اولی الابصار • وذوی الاستبصاره معلومدرکه فن تاریخ شمول فن
معتبردرکه ای جمله امم اجیال وتداول ورکائب رجال تحصیلنه شدّ رحال اولوب
ارباب سوق وتجارت دخی معرفتنه میل ورغبت وملوک وسلاطین
حصولنه سعی وهمت ایلیوب فهم وادراکنه صغار وکبار طالبلردر • زیرا فن
تاریخ ظاهرینه نظر ایله ایام دول وقرون اولک خبرلرینی ضبط وبیان وکشف
وعیانه مقصود اولوب اللرک احوالنی جامع اقوال غریبه کتب وتنمیق و
حکایات عجیبه تحریر وتحقیق اولنوب مجالس ومحافلده نقل وبیان •
اولندقده عقد انجمن جمعیت ایله استماعنه جمله انام اجتماع ایلیوب • امم
سابقه وقرون سالفه‌نک تقالیب دهر ایله حال وشانلرینک انقلابنی
وصحائف اقالیم ربع مسکونده دول وسلطنتلرک ظهورلرینی وتدریج
ایله ممالکک وممالکده وسعت وفسحتلرینی آخره نقل وارتحال ایله
دوللرک کیفیتلرینی بزه ادا وافاده ایدر • اما فن تاریخک باطنی عالم
کون وفساده ظهور ایدن حوادثک اصلنی تعلیل وتحقیق وعبادینی
ترتیبده نظر دقیقی مشتمل اولوب • وقایع روزگارک کیفیت وسببلرینه
فکر انیق وعلم عمیقی متضمن اولمغله حقایق اشیایه وقوفده اصیل وعریق
وعلوم حکمتدن معدود ومستقل بر علم اولمغه لایق فن جلیل ودقیقدر •
دولت اسلامیه‌ده تدوین کتب ایدن فحول مورخین ایام ماضیه‌نک
اخبارینی جمع وتحریر وصفحات دفاتره ابداع وتسطیر ایدوب نفس الامری

بیان

بیان وحقیقت حالی شرح وعیانده تقصیر اتمدیلر لکن فن مزبورده
راجل وظیفهٔ تاریخدن غافل بعض کمسنه‌لر کلوب اوهام عاطله‌لرینه
تبعیت ایله حق اولمق زعمیله ثبت وتحریر وتنجیه حکایات کاذبه ترتیب
وتصویر ایلیوب اسلاف مورخلرینک آثارینه ضم ودرج ایلدیلر بونلردن نقله
کلان مورخلرک اکثری دخی بونلرک اثرینه اقتدا واقتفا وآثار واخبارینی
استنادکلری کبی بزه ادا ایدوب وقایع کون واحوال عالمک علل واسبابنی
ملاحظه ومراعات اتمیوب کذب وبطلانی ظاهر اولان ترهات اخباری ترک
اتمدیلر • اکثر زمانده حقی باطلدن فرق وتمییز قلیل وذیدهٔ بصیره غالب
اوقاتده ضعیف وکلیل اولوب نقل اولنان خبرلره غلط ووهم عارض وطاری
وبنی آدمده بربرلرینه تقلید واقتدا عرق نسب مجراسنده جاری اولدیغندن
ماعدا فنون وعلومه بیگانه ونااهل اولنلرک مداخله وتعرضلری معلوم
ومرعای جهل بین الانام مقسوم اولمغله بربرندن استماع اتدکلری خبرلری
صحیح وفاسد نقل ایلیوب صحائف مؤلفاته درج وتحریر ایدرلر • لکن
حق وصوابک برهانی واضح ومعروف وشیاطین اباطیل شهاب ثاقب
صائب ایله مردود ومقذوف اولوب ناقل اخبار وآثار الحق نقلاً
واعلایه اقتصار ایدرسه ده نقاد بصیره رایجی کاسددن صحیحی فاسددن
نقد وانتخاب ایدوب صفحات صدق وصواب مستنیر ومنجلی اولور بو دخی
معلوم اوله که ناسدن جمع کثیر وجم غفیر اخبار وقایع روزگاری ضبط
تحریر وتواریخ دول وامور عالمی جمع وتسطیره تصدی ایدوب لکن مزید
فضل وکمال ایله شهرهٔ آفاق واقطار ولطائف اسلافی صحف متأخره ایله
درج ایدن ائمهٔ فن تاریخ قلیل اولوب عدد انامل وحرکات عوامله تجاوز
اتمیوب یعنی اون اوچ نفر اعلام رجاله بالغ اولدیلر ابن اسحق طبری ابن
کلبی محمد بن عمر واقدی سیف الدین بن عمر الاسدی امام مسعودی
وسائر فحول رجالدن بونلرک غیرلری کبی اگرچه امام مسعودینک وواقدینک
تاریخلرنده ذکر اولنان بعض کلماتلرینه حفظهٔ ثقات واعلام اثبات ارسنده
معروف ومشهور نیجه طعن وتشنیع وارایسه ده لکن کافهٔ مورخین ذکر
اولنان ائمهٔ اعلامک روایتنی قبول ایدوب اثرلرینه اتباع وتصنیفلرینه
اقتدا وطریقلرینه اقتفای اختیار ایلدیلر وصرافان بازار عرفان اولان
اصحاب رشد واذعان نقل اولنان اخبار وآثاره امعان نظر ایله نظر ایدوب

میزان عقل سلیم و معیار طبع مستقیم ایله صحیح و کاملنی اخذ و قبول و فاسد
و ناقصنی تزییف و رد ایدرلر. زیرا عمران عالم افراد نوع بشر و آحاد بنی
آدمك صحیفهٔ ربع مسکونده اجتماعلرندن عبارتدر درلو درلو طبیعتلری
اولوب بربری نتیجه احوال و آثاری اقتضا ایدر زیرا اجتماعاتك طبایع
و لوازمنی بیلوب موجب و مقتضالرینه وقوف تام تحصیل اولندقده
کتب تواریخده نقش اولنان اخبار و حکایات اول طبایعه عرض و ارجاع
اولنوب اگر موافق و ملایم ایسه قبول و الا رد اولنور. ذکری سبق
ایدن ائمهٔ تاریخك اکثری اقطار ارضدن برقطرده واقع ممالكك
احواله قصر و تخصیص ایتمیوب حدود اسلامیه و دولت امویه و سلطنت
عباسیه نك آفاق و اطرافده ضبط و تسخیر اتدکلری اولکه لری و زمانلرنده
اخذ و یا ترك اتدکلری ممالکك احوالنی بیانه تصدی اتدیلر. ایچلرندن
امام مسعودی وانك اثرینه تابع رجال کبی بعض مورخین ملت اسلام
ظهورندن مقدم واقع اولان دول و اممك احوالنی دخی استیعاب و احاطه
وجهی اوزره بیان اتدیلر. بونلردن صکره کلان مورخلر اطلاقدن تقییده
و عمومدن خصوصه میل و عدول ایدوب کرك کندو زمانلرنده و کرك
ازمنهٔ سالفه ده واقع عامهٔ آفاق و اقطارده موجود دولك احوالنی
بیانه تصدی اتمیوب الحق کندو عصرلرنده ظهور ایدن وقایعی کشیدهٔ
سلك تحریر و بولندقلری دولتك قلمرو حکومتلری اولان بلاد و امصارك
احوالنی جمع و تسطیر ایله اکتفا اتدیلر. اندلس مورخلرندن ابن حیان
اندلسده واقع امویه دولتی احوالنی بیان ایدوب و افریقیه مورخی ابن
رقیق قیروان دولتنك احوالنی تحریر اتدکلری بونلردن صکره کلوب تاریخ
تدوین و تالیفنه تعرض ایدن کمسنه لر طبایع سلیمه اصحابندن اولمامغله
هنرلری محض تقلید اولوب غث و سمینه جمع اتدکلری اقوال و احوال اخباری
نقل و تمییزه قدرتلری اولمامغله بولدقلرینی یازوب اسلاف مورخینك
تحریر اتدکلری منوال اوزره ازمنهٔ سالفه ده مرور ایدن احوالی عصرلرنده
واقع اولان اموره قیاس ایدرلر. بیلمزلرکه ایام ماضیه ده سبق ایدن
احوال عالم و اطوار بنی آدم مرور ایام و کرور اعوام ایله متحول و متبدل اولوب
قواعد و رسوم دول منقلب اولدیغندن ذهول ایله عصر و زمانلرینك آداب
عاداتنه موافق و مطابق کلنی اخذ ایدوب زمان سابقده مرور ایدن

دول

دول و سلطنتلرك اخبار و حکایاتنی کتب اسلافدن جمع و تحریر اتدکلرندن
خصوصاتك اصلنی و تحقیقنی بیلمیوب اجزاسی مجهول و مضمونی مبهم صور اشباح
کبی مقالات کتبلرینه مملو ایلدیلر. و تحریر و تقریر اتدکلری حوادث ایامك
اصول و مبادیسی معلوم اولمیوب نقل اتدکلری انواع و وقایعك
اجناس و فصولی بیان اولنمامغله حقیقت حال مجهول و مبهم قالمشدر.
ائمهٔ متقدمینك فن تاریخده تدوین اتدکلری کتابلردن تحریر اتدکلری
اخبار متداوله یی بعینها تکریر و مواضع عدیده ده ذکر و تسطیر ایدوب
کندو ایله متقدمین بیننده و یا خود زمانلرنده نشأت ایدن اممك
حال و شانلرینك بیانینی ترك اتدیلر. زیرا طبیعتلری تقلیده مجبول
اولوب کتب اسلافده ذکر اولنمیان وقایعك احوالنی شرح و تفصیله
قدرتلری اولمامغله تالیفلری امم حادثه نك احوالنی بیاندن قاصر اولدی.
بونلردن صکره دولتلرك ذکرینه تعرض اتدکلرنده خبرلری علی الترتیب
تنظیم ایدوب زعملرنجه نقل و روایتلرینی محافظه و اهتمام ایدرك تکمیلنه
همت ایلیوب گاه و هم گاه اصابت اتدیلر. لکن بدایت و نهایتلرینه
تعرض ایتمیوب اقباللرینك افق عالمده طلوعنی و شوکت و سطوتلرینك
سطوع و ظهورینی موجب سببلرینی و غایته وصول و وقوفنی مقتضی
اولان علتلرینی انتهالرینه کتبلرینه نظر ایدرلر. ذکر اولنان سلطنتلرینك
مبادی ظهورلرینی و رتب و درجه لری کیفیتلرینی بیلمیوب ملوك و سلاطینك
برلرینه تغلب و تزاحملرینك و یا خود بربری اردنجه تعاقب و ترادفلرینك
اسبابنی تفحص ایدوب خلفلرینك سلفلرینه اوضاع و اطوارده مخالفتی
و یا خود موافقتی موجب اولور حادثه لردن بحث و تفتیشنه دائر صحبته
محتاج اولدیلر. نته کیم بو امورك جمله سی ان شاء الله الرحمن بو کتابك مقدمه
سنده ذکر اولنور. بو طائفه دن صکره کلان مورخلردخی کلاملرینی ایجاز و اقتصاره
افراط ایدوب یازدقلری دولتك ملکلری اسمنی یاد ایدوب احساب
و انسابنك احواللرینی ترك و اهمال و اسمای ملوك اوزرینه عدد
ایاملرینی حروف غبار ایله رسم اجمال ایلدیلر. و ابن رقیق میزان العمل نام
تاریخنده و بونلرك اثرینه اقتدا ایدن کمسنه لرك ایتدیکی کبی فواید علم تاریخی
ترك و اهمال و مورخین بینلرنده معروف اولان مذاهب و منافعی اجمال ایله
اخلال اتدکلرچون بونلرك سوزلرینه اعتبار اولنمیوب رایلرنده ثبات

ونه انتقالارینه اعتماد واعتداد اولنور • وقتاکه بنده جی کتب قومی مطالعه ایدوب
کرکی کبی امور ماضیه واحوال حاضره‌یی ملاحظه ایتدم ایسه‌ده بصر بصیرتدن رفع
پردهٔ غفلت برله چارسوی معارفده کشت وکذار ایلیوب مفلسلکی دست
نقد عرفان ایکن کند وخاطر فاترمدن برکالای نوطراز تصنیفنه خریدار اولمغمدن
بروفق مأمول اسعاف سنوال‌ه مساعده ایتمکله فن تاریخده بوکتاب مستطاب
انشاسنه موفق اولدمکه آفاق واقطارده نشئت ایدن امم وطوائفک
احوالندن رفع حجاب ووجه لایقی اوزره حقیقت حالی اخبار واعتبارده
باب باب تفصیلی اختیار اولنوب دول عمران عالمک ابتدای ظهورلرینک
علل واسبابنی کرکی کبی تحریر ونفس الامره مطابق خصوصی کتب وتسطیر
ایلدم وشرح وبیانی قصد اولنان دول عمران واطوار حوادث الوان وحالا
بوعصرلرده دیار مغربی تعمیر واحیا واقطار وامصارینی مسکن ومأوی اتخاذ
ایدن طوائف بربر وقبائل عربک احوالی واول دیارده انلره مخصوص دولتلرک
وبونلری سبق ایدن ملوک وامصارک اخباری بیانی اوزره بنا ایلدم زیرا
ممالک غربیه بوایکی قبیله‌نک مأوی ومغارلری بیلنوب مدت مدیده سکونی
واقامت ورفع لوای حکومت ایدوب زمان ملکت وقرارلری مدیدو آحاد
افرادی کثیر وعدید اولمغله بوایکی طائفه‌نک ممالک مغربدن دیار آخره نقل
وحرکتلری تصور اولنمیوب انهالیسی نوع بشرینی آدمدن بولدن ماعدالری
بیلمامکله تحریر اولنمجق احوال دول وامم واطوار عمران عالمک قواعد
واصولی مغرب اهالیسنک معلوم ومشهورلری اولان دولت وممالک
بیانی ضمننده ادا اولنمق فهملرینه قریب ورعنا اولمغین بوآسلوب سهولت
مخصوص اوزره کتابک مقاصدی تهذیب وترتیب وافهام عوام وخواصه
تقریب اولنوب تألیف وتدوینده سلک غریب اختراع اولندی •
بوکتاب مستطابده روی زمینی وادیم خاکده افراد امم وآحاد بنی آدمک
بربرله اجتماعندن عبارت اولان عمران مدنک احوالی وبونلرک اجتماعلرینه
عارض ولازم اولان احوال واعراض ذاتیه‌لری برکونه شرح وبیان وکشف
وعیان اولنمشدر که مطالعه ایدنلر وقایع کون وحوادث دهرک علل واسبابنه
وقوف ایله انتفاع ایدوب اهل دولت وبیوت سلطنت ابوابندن نه‌کونه
دخول ومراتبینه نه وجهله وصول بولدقلرینی بیلدیروب منازل ملک ومراتب
دولت طرف اسبابنه اطلاع حاصل اولمغله علم تاریخده آخره تقلیدن

کف

کف ید ایدرلر • وحضیض تقلیددن ذروهٔ تحقیقه عروجه وسیله اولمغله بوندن
اول مرور وسندلفکره ظهور ایده‌جک ایام وامم احوالنه واقف اولورسن
وبن بوکتابی برمقدمه واوج کتاب اوزرینه ترتیب ایلدم **مقدمه**
علم تاریخک فضل وشرفی ومورخینک مذاهب ومسالکی واصحاب تاریخک
غلطلری بیاننده در **کتاب اول** عمران عالم وانکا عارض اولان عوارض
ذاتیه‌دن ملک وسلطنت وکسب معاش وصنایع وعلوم وبونلرک
حدوث وعروضی موجب وعلل واسباب بیاننده در **کتاب ثانی**
قبائل عربک ابتدای خلقتندن بوآنه کلنجه شعوب واجناس ودولتلرینک
خبرلری بیاننده اولوب بونلره معاصر اولان امم مشاهیرک بعضیلری
ودولتلری احوالی دخی اشارت اولنور نبط وسریانیین وفرس وبنی اسرائیل
وقبط ویونان وروم کبی **کتاب ثالث** قبیله بربر وبونلرک اعوان
واتباعی اولان زناته قبیله‌سنک اخباری بیانی مشتمل اولوب بونلرک
ابتدای ظهورلری وطوائف واصنافی وبونلره دیار مغربده مخصوص اولان
ملک ودولتک احوالی بیاننده در • بوفقیر لفکره دیار شرقه عزیمت ایلدمکه
انوار وآثارینی مشاهده ومعاینه ایدوب وزیارتگاه اولان اماکن متبرکه
ومشاهد مقدسه‌لرنده فرض وسنت انواعندن عبادت وطاعته شغل
ایلیوب کتب وسفرلرنده مسطور اولان آثار واحوال شرقه وقوف تام تحصیل
ایلدیم بحمده سبحانه آفاق واطرافی کوروب وآثار واخبارینه بعد الاطلاع
ملوک عجمک ودول ترکک اول دیارلرده مالک اولدقلری ممالک احوالنه
متعلق بالمدیکم نیجه آثار واخباره علم یقین حاصل اولمغله کتاب تألیفده اول
خبرلری درج وتسطیر ونقصانمی انکله تکمیل ایدوب دیار غربده متمکن بربر زناته
قبیله‌لرینه معاصر اولان امم نواحی وملوک امصار احوالی مباحثنی ذکر اولنان
ملوک عجم وترک اخباریله تذییل ایلدم **وبوبابده** سبیل اختصار وتلخیصه
سلوک ایدوب وقت غموضندن احتراز وسهولتلی عبارات ذکرینی اختیار
ایلدم وترتیبده علی العموم انساب قبائل وامم واصول طوائف عالم ذکر ایله ابتدا
ایدوب بعده هر طائفه‌نک احوال مخصوصه‌لری بیاننه شروع ایلدم • بتوفیق الله
تعالی تألیف وتصنیفم احوال امم وسکان عالمک اخبار وآثارینی احاطه و
استیعاب ایدوب صعب الحصول وعسیر الوصول نیجه حکم ومصالحی تسهیل وتفهیم
تقریب وحوادث دهرک علل واسبابنی تعلیل وترتیبی متضمن اولمغله مسائل

حكمت وفضائل تاريخى جامع بر مجموعهٔ مرغوبه اولدى • وقتاكه بو كتاب مستطاب
امصار وبواديده ساكن عرب وبربر قبيله‌لرينك خبرلرينى مشتمل ومحتوى واناره
معاصر دول عظيمه‌نك احوال وآثارى ذكرينى منطوى اولوب وحوادث ايامك
مبتدا ومنتهاسنده اولان احوال وعبر ومصالح بيانينى متضمن اولمغله بن بو كتابه
عنوان العبر وديوان المبتدا والخبر في ايام العرب والبربر ومن عاصرهم
من ذوى الملوك والسلطان الاكبر اسميله تسميه ايلدم ودخى بو كتابده امم ودولك
اول حدوث وابتداى ظهورلرندن وبرلرينه معاصر اولان ملوك وسلاطينك
مناقب ومآثرلرندن برينى ترك ايتميوب وقرون ماضيه وملل سالفه‌نك
تبدل وتقلبلرى ومممالك ومسالكده حكم وتصرفلرى اسبابى ذكر وتسطيرده قصور
ايتمدم ودخى عمران عالم واجتماع بنى آدمك عوارض ذاتيه‌سندن دولت وقلت
مدن وامصارده اقامت وبواديده نقل وحركت عزت وذلت كثرت وقلت
علم وصنعت كسب وتجارت ربح وخسارت مقوله‌سى امور ومرور دهور وكرور
عصور ايله بربرينى متعاقب احوال مختلفه جمهوردن بدوى وحضرى يه واقع
ومنتظر نقدر حالات واطوار وار ايسه جمله‌سى ذكر وتصريح وعلل وبرهانلرينى كشف
وتوضيح ايلدم بفضله تعالى شانه بو كتاب منفرد الاسلوب اولوب صحائف واوراقه
درج وتضمين ايلدم علوم غريبه وحكم عجيبه‌يى محتوى اولمغله بر تأليف مطبوع
وتصنيف مرغوب حالبوكه اتراب وامثالم ميانه‌سنده عجز وقصورى
مقر ومقن وبو مقوله امر خطيره تصديده قلت بضاعه‌يى معترف ومذعن اولوب
فنون كمالده يد بيضا اصحابى اولان علماى اولى النهادن رجاى صادق وامید
واثق اولدركه بو كتابه عين انتقاد وامتحان ايله نظر ايدوب چشم تحسين والقا
ايله اعاله طرف نظر بيوروب واقع اولان خلل وقصوره واقف اولدقلرنده
اصلاح وتصحيح بيوره‌لر زيرا اصحاب علم وكماله نسبت بضاعه‌م قليل اولوب
وقصور وخطاسى اعتراض ولوم وطعنلرندن تخليص ونجا ايدوب اخوان واحبا
دن دخى لطف وكرم مأمول ومرجادر انجق جناب كبرياى جل شانه حضرتلرندن
سؤال ونياز ايدرمكه اعماللرى اخلاص نيته مقرون ايدوب خصوصا بالجمله
ده سعيمزى مشكور ايليه آمين وهو حسبى ونعم الوكيل **مقدمه** علم تاريخك
فضل وشرفى ومذاهب ومسالكنك تحقيقى ومورخينك نقل ايتدكلرى اخبارك
بعضيسنده غلط ووهملرى وبعض سببلرى بياننده در **معلوم اوله كه**
علم تاريخك مذهب ومسلكى عزيز وفائده‌سى كثير وثمره وغايتى شريف بر فن

لطيفه‌در

لطيفه‌دركه انبياى عظام ورسل كرام صلوة الله تعالى عليهم اجمعين حضراتنك
سير حميده‌لرى وملوك وسلاطينك دول وسلطنتلرى ونظام عالمه دائر سياستلرى
وسائر امم ماضيه‌نك اخلاق واطوار وعادتلرينه وقوف بو فن جليلك تحصيله موقوف
اولوب امور دينيه ودنيويه‌نك صلاح وكمالنى مراد ايدن اخلاف امم اسلافه
اقتدا ايله تكميل نظام معاش ومعاده بو فن ايله توسل ايدرلر • بو جهتدن فن
مزبور متعدد مآخذه ونيجه درلو معارف وعلومه محتاج اولوب خصوصا راى
صائب وفكر ثاقب ايله تأمل وحقه وصولنه تفكر تثبت واطمينان نفسه توقف
ايدركه بو تاريخى طريق صوابه دلالت وخبط وخطايه ميل وعدولدن صيانت
ايدرلر زيرا السنه ناسده مذكور وصحائف كتب تاريخده مسطور اولان خبرلرده
بالكليه نقله اعتماد اولنوب عمران عالم واجتماع بنى آدمده لازم اولان احواله وقوانين عادته
اتام وقواعد نظام دولته مراعات اولنميوب اشيدوب كورمديكمز احوالى بيلوب
مشاهده ايتديكمز اموره قياس ايلمك يعنى حاضر اشتديكمز خبرى نقل مجرده اعتماد
تصديق ايدوب عقل وذهانه تطبيق ايتمديكمز صورتده كرچه خبط وخطايه دخول
وجاده صدق وصوابدن عدول اولنمق مقرردر چوق كره مفسرين ومورخين
واثمه نقلدن نيجه كمسنه‌لر حكايات وروايات ايتدكلرى وقائعده غث وسمين
بالكليه نقله اعتماد وقوانين معقوله‌يى قبل العرض اعتقاد ايدوب نقل اولنان شيئنك
امثال واشباهنه قياسى ترك ومعيار حكمت ايله وزن وعيار ايتميوب حوادث
دهرك طبايع مخصوصه واحوال معلومه‌سى بيلوب نقل اولنان اخباره نظر بصيرت
ايله امعان وامكان وامتناعنى اذعان ايتمدكلرينه شهراه صدق وصوابدن خروج
وصحراى وهم وغلطه ولوج ايتديلر خصوصا اثناى حكاياتده اموال وعساكر
مقوله‌سى نسنه‌لرى عدد واحصا اقتضا ايدوب تعداده مباشرت ايتدكلرنده مخالف
قواعد ونيجه كلام نامعقول ايراد ايدرلر كه عقله عرض اولنوب كركى كبى ملاحظه اولنسه
كذب ودروغ اولدیغى ظاهر اولور نتكيم امام مسعودى ومورخيندن چوق
كمسنه‌لر بنى اسرائيل عسكرينى بيان سياقنده نقل ايدوب ديديلركه حضرت موسى
عليه الصلوة والسلام بونلرى صحراى تيهده عد واحصا بيوردقلرنده شيوخ و
نسوان وصبيانى ماعدا ايتدكلرندن انجق حمل سلاحه قادر وسنلرى يكرمى يه
ياخود زياده‌يه بالغ اولنلرى حضورلرينه كتوروب تعداد بيوروب التى يوز
بيك ياخود دخى زياده ايديلر ديو روايت ايلديلر مع هذا طوائف بنى
اسرائيلك قرارگاهلرى اولان مصر ايله شامك بو قدر عسكره تحمل واتساعى

خصوصندن غافل و ذاهل اولدیلر زیرا ممالکدن هر مملکتك حفظ و حراستنه وافی
واعداسنی مدافعه یه کافی مقدار معین حارس و حامیلری اولور که اول مملکت
الحق انلره متحمل و ارزاق و مواجبلرینه متکفل اولوب زیاده سنه تحمل ایده مینه
حالا میانمزده مالوف و عهده مزده معروف احوال و سلطنت و هر مملکتك
حمایت و حراستنده معتبر و مرعی اولان حالت دلالت ایدر بو تفکره کوره
دوقتنده بو مقداره بالغ اولان جیوش ارسنده زحف مقابله و یاخود محاربه
و مقاتله مراد اولنسه وقوعی مستبعد اولور زیرا التیوز بیك یاخود دخی زیاده
عسکر اجتماعنه صالح میدان بولنمیوب ایکی یاخود اوچ قات و دخی زیاده صفا
ترتیب اولنسه بونلر مداد ایلردن بعید اولمغله فریقینك بربرینه مقاتله سی
ممکن اولمیوب و صفلرك بری غالب اولدقده امتداد صفوف سببیله
بر جانبی اوته جانبندن اگاه اولمیوب نصرت و هزیمت متعین اولماز زمانمزده
مشاهده اولنان وقایع حروب و ترتیب صفوف بو ماده یه شهادت
ایدوب حوادث عالمدن ازمنهٔ ماضیه ده مرور ایدن هر امر کندو جنسندن
زمان مستقبلده ظهور ایده جك ماده یه عادت جاریه اولنان آخرینه
مماثلندن زیاده اشبه اولمغله حاضر ایله غائبه استدلال اولنور و دخی ملوك
فرسك دولتی بنی اسرائیل ملکندن چوق مرتبه اعظم اولوب حتی عهد سابقده
مملکت فارس توابعندن موب عاملی اولان بخت النصر بنی اسرائیل اوزرینه
رفع لوای وغا و ممالکلرینه استیلا ایدوب دار الملك ملت و سلطنتلری
اولان بیت مقدسی تخریب و اموال و ارزاقلرینی نهب و یغما ایتدیکی بنی
اسرائیلك ضعف حالنه و فرسك عظم شاننه شهادت ایدر و کذالك ملوك
فرسك داخل قلم و ضبط و تسخیرلری اولوب عراقین و خراسان و ماوراء
النهر و الوابده واقع اولان مملکتلری دخی بنی اسرائیل ممالکندن ازید و اوسع
ایکن جیوش فرسك عددی بالاده ذکر اولندیغی اوزره بنی اسرائیل عددی
مبلغنه بلکه اکا قریب مرتبه یه بالغ اولمامشلر زیرا خلیفهٔ ثانی فاروق
منیع الجناب حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه طرفندن امیر جند اسلام
اولان سعد بن ابی وقاص ایله آخر اکاسرهٔ عجم یزدجردك سردار مرداری
رستم میاننده و مداین فرسدن قادسیه ده واقع محاربه ده بولنان جنود
فرس ساز و فتنه ده اجتماع ایدن عسکرلرن اعظم ایکن سیف الدین نقلی
اوزره بللو و باشلواری الحق یوز یکرمی بیك و توابع مقوله سی ایکیوز بیکدن

اکثر اولوب حضرت عائشه صدیقه رضی الله تعالی عنها ایله زهری رضی الله تعالی عنهما
روایتلری اوزره رستمك سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه ایله قادسیه ده مقابله
و مقاتله ایلدیکی عسکرك جمله بللو و باشلواری التمش بیك اولمق اوزره در
و علی کلا الروایتین اعظم جنود فرس بنی اسرائیل عددینه بالغ اولمدی و بر دخی
اگر جیوش بنی اسرائیل نقل اولندیغی اوزره التیوز بیك یا دخی زیاده اولیدی دائرهٔ
ملك و دولتلری واسع و مملکت و ایالتلری متسع اولوردی زیرا دولت و
سلطنتلرك ممالك و ولایتلری قلت و کثرتده انلری حمایه و اقامت ایدن
رجالك قلت و کثرتنه تابع اولوب منعه و حمائی قلیل اولان دولتك مملکتلری
قلیل و اعوان و انصاری کثیر اولان سلطنتلرك ممالکی کثیر اولدیغی اشبو تالیفمزك
کتاب اولی فصولندن فصل ممالکده انشاء الله الرحمن تبیان و تفصیل اولنور قوم
بنی اسرائیلك ممالکی ایسه ایالت شامدن اردن و فلسطین و ارض حجازدن
بلاد یثرب و خیبری تجاوز ایلمدیکی معروف و مشهوردر و دخی معلوم اولهکه
اسرائیل کلمه سی لغت عبرانیه یاخود سریانیه ده عبد الله معناسنه اولوب قول مذکور
زیرا اسرا لفظی عبد معناسنه و ایل کلمه سی لفظهٔ جلال مقامنده مستعملدر بعده حضرت
یعقوب علیه الصلوة و السلامك اسم سامیلری اولمغله بنی اسرائیل بنی یعقوب
که وذریتلرینه اطلاق اولنور حضرت موسی علیه الصلوة و السلام دخی حضرت
یعقوب علیه السلام اولاد کرامندن و انبیای بنی اسرائیلدن اولوب ائمهٔ محققین
قولی اوزره سلسلهٔ نسب عالیلری اوچ واسطه ایله حضرت اسرائیل علیه الصلوة
و السلامه منتهی اولمشدر و توراتده ترتیب سلسلهٔ نسب عالیلری موسی بن
عمران بن ناهث بهانك فتحی یاخود کسریله بن لاوی لامك کسری یاخود فتحیله
بن یعقوب علیه السلامکه اسرائیل اولوب بو وجهله مسطوردر و مهرهٔ اعلام
مورخیندن امام مسعودی نقلی اوزره حضرت موسی و یعقوب علیهما السلام ارسنده
واقع مدت ایکی یوز یکرمی سنه در زیرا حضرت یعقوب علیه السلام اولاد صلبیه
سی ایله و اولاد اولادیله که لسان عبریده انلره اسباط اطلاق اولنور
محروسهٔ مصرده حضرت یوسف علیه الصلوة و السلامه تشریف بیوردقلرنده
اولاد و اسباطنك عددی یتمش نفره بالغ اولمشیدی اولاد و اسباط اسرائیل
که قوم بنی اسرائیلك اصوللریدر محروسهٔ مصرده مکث و اقامت و ملوك قبطیه
اولان فراعنهٔ مصرك تحت حکومتلرنده اولوب بعده فرمان الهی اوزره حضرت
موسی علیه الصلوة و السلام ایله صحرای تیهه خروج ایتدکلرنده مصره دخوللری

وبینه حوالی حروجاری میانده مرور ایدن مدت ذکر اولندیغی اوزره ایکیوز یکرمی
سنه اولمق اوزره رقمزده قلم سعودیدر بو تقدیرجه یتمش نفر کمسنه نک
ذریتی درت قرنده ایکیوز یکرمی سنه ده التیوز بیک یاخود دخی زیاده یه بالغ
اولمق اطوار تناسلده جاری عادت الهیه دن بعید اولدیغی ظاهر و واضحدر
الزمرهٔ مورخین جیوش بنی اسرائیلک بو عدده بلوغی حضرت سلیمان علیه
الصلوة والسلامک زمان شریفلرنده یا اندن صکره مبعوث انبیای بنی اسرائیل
وقتلرنده اولمق اوزره زعم ایدرلرسه بو دخی بعیددر • زیرا حضرت سلیمان
علیه السلام دخی جد امجدلری حضرت اسرائیله آباء کرامندن اون بر واسطه
ایله منتهی اولوب سلسلهٔ نسب شریفلری بو وجه مرتبدر که سلیمان بن داود
بن ایشای بن عوبید یاخود عوفد بن باعذ یاخود بوعز بن سلمون بن نحشون
بن عمیناذاب یاخود حمیناذب بن رام بن حصرون یاخود حسرون بن پارس
یاخود پیرس بن یهودا بن یعقوب علیه السلامدر و سلسلهٔ نسل و نسب
اون بر بطنده دخی یتمش نفردن التیوز بیکه یا دخی زیاده یه متشعب اولمق
بعیددر مگر نیجه کره یوزه و بیچه بیکه بالغ اولسه جائزدر اما زعم اولنان
مبلغه وصولی مستبعددر حالا مشاهده و معاینه ایله معلوم واوقات مره
قریب و قتلرده مشهور و معروف اولان بطون و قرونک تناسل و توالد
لرنده جاری عادات الهیه یه نظر و اعتبار اولنوب نقل مذکوری قیاس
ایلسک زعملری باطل و نقللری کاذب اولمق اقتضا ایدر • و کتب اسرائیلیاتده
ثابت اولمشدر که حضرت سلیمان علیه الصلوة والسلامک انجق اون ایکی بیک
عسکری و بیک نفر خواص مقربینی اولوب درگاه سعادت پناهلرنده درتیوز
نفر فرس رهوار صبا رفتار مربوط و موجود ایدی بو خبر اخبار صحیحه دن اولمغله
اعتماد اولنوب سائر کتب اسرائیلیاتده موجود عامه نک اخبار فاسده
سنه اعتماد اولنماز و حضرت سلیمان علیه الصلوة والسلامک ایام سعادت
ارتسامی بنی اسرائیلک دولت و سلطنتلرینک قوة و شوکتی و فتح
اولوب دائرهٔ ملک و مملکتلرینک وسعت و فسحتی زمانی ایکن عدد جنود
و جیوشی التیوز بیکه بالغ اولمدیغی معلوم اولدقده صکره صحرای تیهده شیوخ
و نسوان و صبیاندن ماعدا انجق سنلری یکرمی یه بالغ یا دخی زیاده یه بالغ
اولان جنود بنی اسرائیل التیوز بیک نفره واصل اولمق مستبعد اولدیغی
ظاهر اولور و دخی ابنای عصر و زمانک جمله سی گورورلر که کندو وقتلرنده جنود

اکا قریب زمانلرده اولان دولتلرک عساکرینی و جیوش مسلمین و یا جنود
نصارانک عدد و مقادیرینی خبر ویروب و یاخود ممالک سلطانیه ده حاصل
و خزائن عامره یه داخل اولان اموال میریه لری و مصارف و مواجب مقرره لری
و کذلک اعیان و ارکان دولتک دخل و خرجلرینی و اصحاب ثروت و یسار
و اغنیای و تجارک سرمایه لرینی عد و احصایه شروع ایتدکلرنده مبالغه لر ایدوب
حدود معتاده یی تجاوز و خاطرلرینه گلان نسنه لری تفوه ایدرلر قچن کتاب
و محاسبین دفاتر و دواوینه مراجعت ایله عساکرک اسامه لرینی یوقلیوب و اکابر
و اعیانک خرج و صرفلرینی و تجارک سرمایه و فائده لرینی حساب و کتاب ایدوکلرده
ناسک تقدیر ایتدکلری مرتبه لرک عشر معشارینه بالغ اولماز بونک
سری بودر که نفس انسانیده عادته مخالف غریب و عجیب نسنه لری نقل
و استماعه حرص و محبت و لسان اوزرینه کلماتک مرور و ورودنده سهولت
اولوب و کلامنی نقد و تزییف و رد و ابطال ایله مقابله ایدرلر کمسنه دن غافل
اولمغله ارتکاب ایتدیکی مبالغاتده کندویه عمد و خطاسندن محاسبه چکوب
سویلدیکی خبرده زیاده و نقصانینی طوتوب تعدیل و توسیط ایله مطالبه و بحث
و تفتیش ایله مؤاخذه اولنمامق اعتقادینه دوشمکله میدان سخنده
ارخای عنان و مرعای کذب و دروغده بهایم کبی اطلاق زبان ایدوب
تجارت رابحهٔ صدق و صوابی ترک و صفقهٔ خاسرهٔ کذب و لهوی اختیار
ایتمش اولور کذلک عدد جیوش بنی اسرائیل حقنده وارد اولان خبر دخی
بو قبیلدن عد اولنوب مبالغات متعارفه یه حمل اولنور • و بعضیلر دیدیلر
که بر ذریتک مدت قلیله ده التیوز بیک مقداری عدده بلوغی بحسب
العاده مستبعد اولمق بنی اسرائیل قومنک غیریده جاریدر اما بنی اسرائیلده
معجزه طریقیله بو مرتبه یه بالغ اولدیلر زیرا منقولدر که بنی اسرائیلک آباء
کرامی سلکنه منسلک اولان انبیای عظام صلوة الله علیهم اجمعین حضراتندن
ابراهیم و اسحق و یعقوب علیهم السلام حضراتنه وحی اولندیکه حضرت رب
العالمین جل شانه بونلرک ذریتلرینی روی سماده موجود یلدزلردن
و سطح زمینده واقع خرده طاشلر عددندن زیاده تکثیر و توفیر ایدوب
مدت قلیله ده کثرت نسل و ذریت الهیه بونلری سائردن ممتاز ایتمک
اوزره وعد الهی سبق ایتمکله اسامی سامیلری ذکر اولنان انبیای
عظام حضراتی حقلرنده معجزهٔ ظاهره و کرامت باهره اولمق حکمتنه بناءً

اعجاز وعد کریم ایله مدت قلیله ده علی خلاف العادة ذریتلری تکثیر و توفیر اولندی
بو تقدیرجه طور و عادته مخالفدر دیو طعن و اعتراض اولنماز اگر بر کمسنه عدد
بنی اسرائیلک صحرای تیهده التیوز بیک نفره بلوغی خبرینه انبیای عظام تکثیر
ذریتلریله وعد آلهی و وحی ربانی صدورینه توراتده مسطور اولدیغنه دخل
قصدیله معارضه ایدوب قوم یهود کلمات توراتی تبدیل و اسقاط کبی تحریف
ایتدکلری معروف و مشهور اولمغله توفیر نسل و ذریتلری حقنده وعد آلهی سقط
و صحرای تیهده عدد مذکوره بلوغی خبرینی یازانلر صحیفهٔ نورانیه درج ایتدیلر
دیو اعتراض ایدرسه بویله جواب ویریلور که محو و اثبات معناسنه تبدیل یعنی بر
کلمه رفع و یرینه کلمهٔ اخری وضع ایتمک ائمهٔ محققین قتنده مقبول و مسلم
اولمیوب و تبدیل کلمات کتب الهیه حقنده وارد اولان آیات قرآنیه و احادیث
نبویه ظاهرندن صرف اولنوب بلکه صحف و کتب الهیه ده وارد اولان کلام
سبحانیه‌لری اعتقاد فاسدلرینه معنای بعید ایله تأویل و توجیه ایدرلر دیمکدر
دیو امام بخاری حضرتلری صحیحنده ذکر ایلدی زیرا عرف و عارف انام اهل
ادیانک کندولره نازل اولان کتب الهیه ده وارد کلمات شریفه یی محو و اثبات
طریقیله تبدیل ایتملرینه مانعدر اعدای نسل بنی اسرائیلک نشو و نماده کثرتی
و مدت قلیله ده عدد مذکوره بلوغلری انبیای عظامه معجزهٔ ظاهره و کرامت خارقة
العادة اولوب بونلرک غیری قومک نسل و ذریتلرینک کثرت و وفرتلرندن
بینه مقتضای عادت ایله عمل اولنوب علی خلاف القیاس بر خبر وارد اولورسه
ردّ اولنور اما قوم بنی اسرائیل نشو و نماده علی خلاف العادة التیوز بیک
نفر یا خود دخی زیاده مبلغه بالغ اولدقده بالاده ذکر اولندیغی اوزره بینلرنده جنگ
و جدال و ترتیب صفوف قتال امری مشکل اولمق خصوصی صحیحدر لکن بینلرنده
حرب و قتالی موجب سبب ظهور ایتمامکله واقع اولمامشدر وکذلک ممالکدن
هر مملکته مخصوص صاحب ملک طرفندن توظیف و ترزیق اولنور عساکر
معینه‌سی اولوب زیاده اولدیغی صورتده مملکتک تحملی اولمیوب و مصر ایله
شامک التیوز بیک عسکره مواجب و مصارفلرینه وافی اولمدیغی محذوری
دخی واردر لکن موسی علیه السلام عهد شریفنده بنی اسرائیل ایچون دولت
و سلطنت اولمیوب و هنوز مواجب اولور عسکر ترتیب اولنامشدی انجق حق
جلّ و علا بونلری تکثیر و توفیر ایلدیکه ارض بنی کنعانکه ایالت شامدر بونلره اول
بقعهٔ مبارکه یی تخصیص و احسان ایله وعد کرمی سبق ایدوب اول بقعه‌نک

اهالیسه

اهالیسه اوزرلرینه استیلالری مصلحتیچون ذریتلرک توفیر ایله اعجاز وعد الهی سبب اولور
بعد الاستیلا بینلرنده ملک و سلطنت ظهور ایدوب قورقالری حارس و حاجب ترتیب
اولندی بو امورک جمله‌سی معجزات باهره و آیات ظاهره دن اولوب قیاس ایله
عمل اولنماز والله الهادی الی الحق وبودخی اخبار واهیه و حکایات ضعیفه
دندر که کافهٔ مورخین اول حکایه یی تبابعه عنوانیله معروف و مشهور اولان ولایت
یمن و خطهٔ جزیرة العرب ملوکی حقنده نقل ایدوب درلر که بونلر عهد قدیمده ولایت
یمنده کرسی مملکتلری اولان شهر صنعادن قالقوب مغرب زمینده واقع افریقیه
و بربر ممالکنه واروب حتی ملوک تبابعه اولینک اعاظمندن اولوب عهد
موسی علیه الصلوة والسلامده یا اندن مدت قلیله مقدم زمانده تخت نشین
ممالک یمن اولان افریقش بن قیس بن صیفی افریقیه طرفنه امالهٔ لجام عزیمت
ایدوب بربر قبیله‌سندن قتل نفوس کثیره ایله اول حوالیده اولان ممالکه ایصال
مضرت ایلدی و اول وقتده بربر قومی لغت عربیه ایله تکلم ایتمیوب عبرانی سریانی
یونانی کبی لسان آخر ایله مکالمه ایدرلر ایدی افریقش ملوک عربدن اولوب مألوف
اولدیغی لسان ایله بونلرک تکلمنی استدکده تعجب برله ما هذه البربرة دیوب
یعنی بو نه کونه صدادر دیمکله اول وقتدن برو طائفهٔ مزبوره بربر اسمیله موسوم و
مشهور اولدیلر افریقش سفر مغربدن رجعت ایدوب و بلاد یمنه عزیمت مراد
ایتدکده کندیله بیله کلان قبائل حمیردن بر قاچ قبیله‌یی کندو طرفندن محافظه
اولمق اوزره بربر زمیننده الیقویوب کندی قبیلهٔ مزبوره دخی اول محلده مکث
و اقامت و بربر ایله مخالطه و معاشرت ایلیوب حتی صنهاجه و کتامه قبیله‌لری
افریقش زماننده افریقیه ده توطن اولنان قبائل حمیردن بر شعبه اولمق
اوزره روایت اولنمغله ائمهٔ تاریخدن طبری و جرجانی و مسعودی و بیهقی
ابن کلبی صنهاجه و کتامه نک قبیلهٔ حمیردن اولمسنه ذاهب اولدیلر لکن بربرک
انسابنه کرکی کبی واقف اولان علمای انساب بو قولی رد ایدوب دیرلر که صنهاجه و
کتامه قبائل بربردن منشعب ایکی فرقه اولوب قوم بربر دخی بنی استیلاسنده
دیار شامدن بلاد مغربه رحلت ایدن بنی کنعاندن بر طائفه اولمق اوزره تصحیح و
قول صحیح دخی بودر ودخی امام مسعودی تاریخنده ذکر ایتدیکه ازد قبیله
ملقب اولان ملوک یمندن ذو الاذعار نام ملک حضرت سلیمان علیه الصلوة والسلام
زماننده مغربه سفر ایدوب بلادینی نهب و غارت ایلدی وکذلک ذو الاذعارک
اوغلو یاسر دخی پدرینک صکره اول طرفه متوجه اولوب لکن اثنای [illegible]

برية غربده قوملو بروادی‌یه مصادف اولمغله کثرت رملدن مسالك یولی مسدود
کیرویه عودت اتدی وکذالك ملوك تبابعه‌دن تبع آخر اسعد ابوکرب نام
ملك حقنده مرویدرکه ملك مزبور اسعد زمرهٔ کیانیان ملوك فرسدن
کشتاسب زماننده بلاد موصل وممالك آذربایجانی ضبط وتسخیر وزمین ترکستانده
امم ترکی قهر وتدمیر ایتدکدنصکره اثناسندن اوچ نفر کمسنه دخی بلاد فارس وماوراء
النهرده امم ترك ضبطنده اولان بلاد صغده ودخی بلاد رومه غزا ایدوب بوك
اوغلو حدود سمرقنده وارنجه بلاد فارسی قبضهٔ تصرفنه کتوروب چین اوستنده
اولان مفازه‌یی قطع ومرور اثناسنده بلاد صغده توجه ایدن فرزندانه مقدم
کتمکله اول مفازه‌ده ایکیسی ملاقات ایدوب ایکی برادر معا بلاد چینه واروب
اهالیسنی قتل وسبی وغنایم موفوره ایله قرارکاهی اولان ممالك یمنه عودتلری
اثناسنده بلاد تبته وصول ودخول ایدوب وانده قبائل حمیردن برمقدار کمسنه
بوراغوب الی الان اول بلادده قبیلهٔ حمیردن ادم موجود اولمق اوزره زعم ایدرلر
وکذالك بلاد رومه عزم اولان اوچنجی برادرلری مدینهٔ قسطنطنیه‌یه کلوب
محاصره ایدوب بلاد رومی نهب وغارت واهالیسنه ایصال کزند وخسارت ایتدیکی
دخی روایت اولندی بو خبرلرك جمله‌سی حلیهٔ صحتدن عاری اولوب اختراع کبیر
فاسد وعارضهٔ وهم وغلط ایله علیل وقصاص ومداحلرك پرداخته ایتدکلری
حکایات موضوعه‌یه شبیه وعدیلدر زیرا ملوك تبابعه‌نك قلمرو ممالکی جزیرة
العربده یمن اولکه‌سنه مقصور اولوب کرسی مملکتلری مدینهٔ صنعا ایدی وجزیرة
العرب اطلاق اولنان محل اوچ جانبدن دریا احاطه ایدوب طرف جنوبیسی
بحر هند جانب شرقیسی بحر هنددن بصره طرفنه هابط اولان بحر فارس حد غربیسی
ینه بحر هنددن ملك مصر مضافاتندن بندر سویسه نازل اولان بحر سویس ایله
محدود اوله‌رق الحق جانب شمالیسی طرف بره متصل ومحدود برجزیره شکلنده
برقطعه ارض اولدیغی کتب جغرافیاده مصور ومرسومدر ویمن اولکه‌سنده
بلاد مغربه سفر وکذر مراد ایدنلر آنی ذکر ایله بحر سویس میاننده محصور وبو
ایکی بحر اراسنده بك دو مرحله محدود اولان مسلك وممردن مرور ایدوب
طریق اخری اولمدیغی معلومدر مع هذا مراحل مزبوره اول اوانده بنی کنعاندن
عمالقه عنوانیله معروف اولان ملوك جبابرهٔ دیار شامك داخل حدود
وسلطنتلری اولوب تبابعه‌نك قلمرو حکومتلرندن خارج ایدی بنابرین مراحل
مزبوره‌دن تبابعه‌نك جنود موفور وجیش نامحصور ایله دیار غربه مرور

وعبوری وجبابرهٔ عمالقه ضبطنده اولان ممالکدن دیار دشمنه وصوللری بحسب
العاده رسیدهٔ رتبهٔ استحاله در بونکله عمالقه ممالك مصره وبنی اسرائیل
دیار شامنه استیلا واو حوالیده واقع مدن وقرایه رفع لوای استیلا ایدوب بو
اثناده تبابعه بونلرله محاربه‌یه تصدی وبدلرنده اولان ممالك ومسالکدن
بعضیلرینی ضبط وتسخیر ایتدکلری دخی قطعا مسموع ومنقولدر وکذالك ارض
یمنده بلاد غربه مسافهٔ سفر مدید وبعید وعساکرك علوفه وزواده‌لری
کثیر اولوب اثنای راهده تحت تصرفلرنده اولمیان ممالکه وصول ومنازله نزوللری
عساکره رعایانك ذخیره‌لرینی وحیوانلرینی نهب وغارت ومرور وعبور
ایتدکلری بلادك اهالیسنه ایصال خسارت طریقیله تحصیل قوته محتاج اولوب
بو وجهله تحصیل اولنان ذخائر دخی بحسب العاده کندولره ودوابه مواشیلرینه
کفایت اتمیه‌جکی امر مقرردر اکر مراحل مزبوره‌ده زواده راهلرك کندو
تصرفلرنده اولان ممالکدن نقل اتسه‌لر مسافهٔ بعیده‌ده عساکر موفوره‌یه
ودواب ومواشیلرینه کافی نفقات تحمیل ایده‌جك رواحل دخی عادتا
وفا اتمه‌مکله بهرحال مرور وعبور ایتدکلری طریقده واقع مراحل ومنازل
کندو مملکتلری اعمالندن اولمق لازمدرکه اقدم اسباب سفریه اولان زاد و
زواده تدارکنه امکان اوله اکر ملوك ممالك یمن ایله کذرکاهلرنده مراحل ومسالکه
متصرف ملوك میانلرنده مصالحه ومسالمه اولمق تقریبیله تدارك اسباب
معاش وتحصیل اوقاته مساعده وتراضی طرفین ایله لوازم ضروریه‌لری
حصولنه توسل ایتدیلر فرض ایلسك بو صورت دخی البعد وحسب العاده
اشد اولمغله خبر مذکورك ضعفنه واحادیث موضوعه‌دن اولدیغنه دلالت
ایدر اما بین الانام اذواء القبیله مشهور اولان ملوك یمندن آنفا ذکری مرور
ایدن یاسر بن ذو الاذعارك دیار غربه سفر ایدوب اثنای راهده برتبه
موحشه بروادی‌یه بالغ اولوب بر وجهله سلوك ودخول وصوب مقصوده
وصول ممکن اولمامغله ینه ولایت یمنه عود ورجعت اتمسی خصوصی دخی
مسلم دکلدر زیرا بلاد غربده بویله بروادینك ناسلوك اولابدی نقلی سرا
غریب وعجیب امر اولوب هر عصرده هر جهتدن بلاد غربه ادم سفر ایدر فارس
وراجل سفیر ومسافر کثیر اولمغله بین الاهالی معروف ومشهور اولوردی
مع هذا بو مقوله وادی اولدیغی قطعا مسموع دکلدر وکذالك تبع آخر
اسعد ابوکربك واولادلرینك جانب شرقده بلاد فارس ودیار روم

وماوراء النهرده ترك استيلاری حكايه‌سنه دخی بويله جواب ويريلوركه كرچه
ولايت يمندن بلاد شرقه موصل اولان طريق مسلك سولسيدن اوسع
اولوب لكن جزيره عرب ايله ماوراء النهر اسميله مشهور اولان زمين تركستان
ميانه‌سنده مسافه سفر غايت ايله بعيد اولوب جزيره مزبوره ايله قبيله ترك
مابينينه اهالی فارس وروم معترض وحائل اولمغله بونلرك شرقه سفرلرنده
غيرلرندن زياده شدت وصعوبت مقرردر وبونلردن ماعدی تبابعه‌نك بلاد
فارس وممالك رومی ضبط وتسخير اندكلری دخی قطعاً منقول ومسموع
دكلدر بلكه بونلرله اهل فارس ميانه‌سنده كذران وجريان ايدن حرب وقتال
بحر فارس جانبنده دجله ايله فرات مابينده محصور وجزيره اسميله مشهور اولان
بلاد ايله بحرين ارا سنده واقع ارض عراق وعرب ولايتلری حدودی اوزره
اولمشدر كه فارس ايله جزيرة العرب ميانه‌سنده مشاع ومشترك محللردر
نته كم تبابعه اولتبدن ذی الاذعارك ملوك كيانيادن كيكاوس ايله تبع
آخر ابو اسعد كربك ينه كيانيادن گشتاسب ايله وكيانيان انقراضندن
صكره طوائف ملوك ايله وانلردن صكره ساسانيان ايله تبابعه‌نك حدود
مذكوره‌ده جريان ايدن وقايع حروبی صحائف كتب تواريخده تفصيل
اولنمشدر امدی ملوك تبعه‌نك جزيره عربدن رفع لوای استيلا واقليم فارسه
نكبوب ماوراء النهرده زمين تركستان وبلاد تبته استيلاری وممالك فرنك
ومرزبوم رومده متمكن امم عظيمه‌نك ارض ترك ايله جزيره عرب ميانه‌سنه
حيلولتی وذكر اولنديغی اوزره امتداد مسافه وزواده وعلوفه‌يه احتياجاری
جهتلرندن بحسب العاده حيز امتناعه رسيده اولمغله روايات مذكوره موثوق
ومعتمد اولميوب مدخول ومختل اولور والا من جهة النقل صحيح دخی اوله
سرد اولنان محذورلر ملاحظه اولندقده صحتنده قادح اولمسی مستغنی عن البياندر
حالبوكه وجه وجيه نقل صحيح ايله منقول دخی اولمامغله عقلا ونقلا مختل
اولديغی محل ارتياب دكلدر وائمه تاريخدن ابن اسحق قبائل يمندن اوس
وخزرج قبيله‌لرينه بيان انسابی اثناسنده تبع آخر ديار شرقه سفر ايتدی ديو نقل
ايلديكی خبر بلاد غربه مجاور اقليم عراق وبلاد فارسه محمولدر والا ماوراء
النهرده ارض ترك وديار تبته استيلاری تقرير سابق اوزره بر وجهله
صحيح اولماز امدی خبر مذكورده وجه صحيح مسطور اولوب ماعداسنه اعتماد و
اعتقاد اولنماز بو مقوله اخبار وآثار نقل اولندقده تأمل تام ايله تأمل

اولنوب قوانين صحيحه وعقليه‌يه عرض ايله ابريز خالص العيارى نقره مغشوشه‌دن
انتقاد ميسر اولور والله الهادی للصواب ودخی اشبو ذكر ايلديكمز خبردن
ابعد ووهم وغلطده اسبق حكايات بری بودر كه مفسرين الى سور قرآنيه
دن سورهٔ فجرده الم تر كيف فعل ربك بعاد ارم ذات العماد آيت كريمه‌سی
تفسيرنده نقل وروايت وارم كلمه‌سنی ذات العماد ايله وصف ايدوب اساطين
عظام وستون واستوان ايله مبنی بر شهر مخصوص اولمق اوزره تفسير وتوجيه
بيانده بو وجهله نقل وبيان ايدرلر كه قرون اولیده عاد بن عوص بن ارمك شديد
وشداد نام ايكی اوغلو وار ايدی بونلر ملوكدن شديد وشداددن اكبر اولمغله
باباری هلاكندن صكره ابتدا شديد هلاك شداد پادشاه قبيله عاد اولوب قوت
وشوكت ووسعت مملكتده شديده غالب اولمغله بالجمله ملوك ارض كندويه اطاعت
وانقياد اتمشلر ايدی شداد مزبور وقبيله عاد عبدهٔ اصنامدن اولمغله حضرت
رب العباد جل شانه عن الانداد شداد وقومنه طريق هدايت قرين توحيده
ارشاد ايچون حضرت هود عليه الصلوة والسلامی بونلره بعث ايدوب فرمان
حق اوزره اول ذات بركزيده صفات دخی شدادی محجه بيضای ايمانه دعوت
واوصاف جنات عاليات سرد وحكايت بيوردقلرنده عتو وعنادده اصرار
وجنت كبی ابديه انشاسنه عزيمت برله قبول حقدن استنكاف واستكبار
ايليوب ولايت يمنده صحرای عدنده مدينه ارم ذات العمادی بنا ومبلغ عدد
عمری اولان طقوز يوز سنه اوچيوزينی بو سعی بيهوده ايله افنا ايلدی ديورلر
ايلدكلرندن صكره مدينه ارمك وضعنه آغاز ايدوب ديديلر كه مدينه ارم سقوف
وحيطانی ذهب وفضه‌دن معمول وستون وعمادی زمرد وياقوتدن
مصنوع قصور گوناگون ايله مزين اشجار پربار وجداول سيمين وانهار بيشمار
ايله پيراسته بر مدينه عظيمه اولوب مدت سيصد ساله‌ده بناسی تمام اولمغله
بانيسی اولان شداد شديد العناد قبيله عاد ايله سيرينه عزيمت ويكرمی دورت
ساعت مسافه قريب بر محله كلدكلرنده حضرت منتقم جبار وواحد القهار جل
شانه جانب سمادن بر صيحهٔ هائله ايله شدادی وقومنی مظهر قهر ودمار ايدوب
بالجمله هلاك اولديلر ديو محمد بن جرير طبری وامام ثعالبی وعلامه زمخشری و
سائر بونلر امثالی مفسرين نقل وبيان ايلديلر ودخی روايت ايلديلر كه عهد سلطنت
معاويه‌ده زمرهٔ اصحاب كرامدن عبد الله بن قلابه رضی الله تعالی عنه دوه‌سی
ضايع ايدوب طلب وتفحص ايچون باديه يمنده صحرای عدنده تك وپو ايدركن

مدینهٔ ارمه واصل واننده موجود اولان جواهر ولآلیدن کتوره بلدیکی قدرینسنه
الوب بعده بو خبر دخی معاویه رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه بالغ اولمغله ابن قلابه‌یی
احضار وکیفیت حالی استفسار ایلیوب اول دخی نقل ماجری ایلدکده عهد خلافت
فاروق منیع الجناب عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه‌ده شرف اسلام ایله
مشرف اولوب اخبار وآثاره واننده علم ووقوفده عالی کعب اولان کعب الاحبار
حضورینه دعوت وابن قلابه‌نک احوالی حکایت ایلیوب صحرای عدنده ارم
ذات العمادک حقیقتی استعلام ایلدی وکعب الاحبار دخی مدینهٔ مزبوره
یی بر نهج سابق بنای شداد اولوب وسنک زمان سلطنتکده قزیل یوزلی
وقرمزی صقاللو قصیر القامه قاشنده وبوینده بر خال وار زمرهٔ اهل اسلامدن
بر کمسنه شترلکمکشته سنی تجسس ایچون بادیهٔ عدنده کشت وکذار ایدرکن مدینهٔ
مزبوره‌یی کوره‌سه کرکدر دیو جواب ویردی وبو اثناده عبدالله بن قلابه اول
مجلسده بر کوشه‌ده اولوب کعب الاحبار دخی اول طرفه نظر والتفات ایدوب
قلابه‌یی کوردکده اشته وصف ایلدیکم شخص بودر دیو یمین ایلدی وائمهٔ
مفسریندن ذکر اولنان رجالک نقلی بونده تمام اولدی وبو نقل اولنان
مدینهٔ ارمک خبری عهد معاویه‌دن الی یومنا هذا آفاق واقطار ارضدن بر
محلده موجود اولدیغی قطعا مسموع اولمیوب ومدینهٔ مزبوره‌نک محلی اولمق
اوزره زعم اولنان صحرای عدن وسط مملکت یمنده موجود واطراف واکنافی
علی وجه التعاقب معمور اولوب وهر زمانده هر جانبنک طرق ومسالکنه رجال
ورکبان مرور وعبور ایدرکن واردین وصادریندن مدینهٔ مزبوره بر
فردک مشهود ومعلومی اولمیوب وکعب الاحباردن غیری اخبار وآثاره
واقف احددن دخی قطعا منقول ومروی دکلدر اکر مدینهٔ ارمک احوالنی
نقل ایدنلر ایام سالفه‌ده موجود ایدی لکن مرور ایام ایله مندرس ونابود اولوب
رسم واثری باقی قالمدی دیسه‌لر حقه قریب اولوردی لکن ظاهر کلاملرندن
مدینهٔ مزبوره‌نک صحرای عدنده موجود وباقی وباغی اولمسی مبهم اولمغله ظاهر خلاف
مقتضای عقله مخالف اولورلر وبعض مورخین دخی قوم عاد اقلیم شامه مالک
اولدقلرینه بنای مدینهٔ ارم دمشق الشام اولمق اوزره دخی روایت ایتدیلر
وبعضیلری دخی مدینهٔ مزبوره حالا موجود اولوب هر کس مشاهده ومعاینه‌یه مقدور
اهل ریاضت ویاخود اصحاب سحر رؤیت ایدرلر دیو هذیان ایلدیلر وبونلرک
زعملری حلیهٔ صحتدن عاطل وحرفات اکاذیبه شبیه قول باطللردر واعلام

مفسرین

مفسرین بو توجیه بعیده حامل وداعی اولان سبب اولدر که نظم جلیلده ارم
ذات العماد کلمه شریفه‌سنده کلام جلیلده ذات العماد کندویه اقرب اولان ارم کلمه‌سنه
صفت اولمق مقتضای قاعدهٔ نحو وصناعات اعراب اولوب عماد کلمه‌سی دخی
ستون معنایه حمل ایدوب ارم ذات العماددن ستون وعماد ایله مشید بنای
مخصوصه مراد ایلدیلر وابن زبیر حضرتلری بعاد ارم نقل کرمیده عاد کلمه‌سندن
تنوینی اسقاط وارم کلمه‌سنه مضاف اولمق اوزره قرائت وروایت بیوروب
ارم ذات العمادک اصحابی اولان قبیلهٔ عاد معناسنه ترکیب اضافیدن منفهم
اولنمغله ارمی بنای مخصوصه حمل اتمه‌لرینه تأکید ایلدی صکره حکایات موضوعه‌یه
شبیه اولان بو اخبار منقوله‌یه واقف اولدقلرنده نظم جلیلی بو توجیه بعید و
معنای غریب ایله توجیه وتفسیر ایلدیلر والا ذات العماد ترکیب شریفنده
عماد ایله مراد عرب اوبه‌لرینه وچادرلرینه وضع اولنان چبقلر اولوب قبیلهٔ
عادی عطف بیان طریقیله جداری اولان ارمه نسبت ایله ایضاح وبونلر دیرکلی
خیام اصحابی اولدقلرین ایضاح واظهار ایدی واکر عاد ایله چادر دیرکلری مراد
اولمیوب بنایه وضع اولنان ستون واساطین مراد اولنسه دخی بینه ارم
ایله نهج سابق اوزره قبیلهٔ عاد مراد اولنوب وبو قبیله‌نک قوة قاهره
شهرلرینه بناءً ساکن اولدقلری محللرده انشا واحداث ایندکلری اطینه
کباره ستون استوار ایله مبنی ابنیهٔ عالیه اصحابی اولدقلرینه وضعه حمل اولنوب
صحرای عدنده مدینهٔ مخصوصه‌ده ویا بر غیری محلده شدادک زعمنجه جاش جنت
نظیری اولان بنای مخصوص مراد اولنمامقده حجت یوقدر واکر ابن زبیر حضرتلری
قرائتی کبی عاد ارمه دخی مضاف اولسه ارم ایله قبیلهٔ عاد قبیلهٔ مذکوره‌دن منشعب
ومنفصل بر جماعت مخصوصه‌دکه اکا قبیلهٔ عربده فصیله اطلاق اولنور وفصیله‌نک
قبیله‌یه اضافتی قبیله‌دن اولور قریش وکنانه والیاس ومضر وربیعه ونزار
کبی که کنانه قبیله‌سندن منفصل وقریش مضر قبیله‌سندن منشعب الیاس نزار قبیله
سندن منفصل ربیعه دیمکدر معنی نظم جلیل دخی قبیلهٔ ارمدن متولد ومنفصل
قوم عاد دیمک اولور والا ارمه بنای مخصوصه حمل ایدوب ومذکور باغ ارم
ماده‌سنده نقل اولنان حکایات واهیه ایله قرآن کریمی تفسیر صحتدن بعید اولوب
کتاب اللهی حمل وتأویلدن تنزیهی لازم اولان روایات ضعیفه ایله توجیهه
ضرورت یوقدر بو عبد فقیر مترجم صاحب التقصیر تفسیر کشافده بو محله
نظر ایدوب صاحب کشاف ابتدا عاد کلمه‌سنی قبیلهٔ عاد ایله وارمی عطف

بعضه
بیان طریقیله بو قبیله نك جداری ارم ایله تفسیر ایدوب عاد اولیه تخصیص ایتمش
ذات العمادی طوال القد ایله تفسیر ایدوب یعنی اوزون بویلو اولمق اوزره عاد
قومنی وصفه حمل اتمش وبعضه ذات العمادی ابنیهٔ عظیمه ایله دخی تفسیر ایلمش
ولبعده مصنفك ایراد ایلدیکی حکایه یه تمریض صیغه قیل ایله نقل وختم مقال
اتمش وصاحب کشافك تفسیر ولو جهنده اولان ترتیب وصیغه تمریض
ایله حکایهٔ مزبوره یه نقلی خبر مزبوره نك ضعفنه ورأی مختاری اولمدیغنه
دلالت ایدر لکن صاحب تاریخ ابن خلدون باغ ارم حقنده نقل اولنان کلامك
ظاهرندن مدینهٔ ارمك موجود وحدن غائب اولوب مشاهده سی اهل
ریاضت ویاخود سحره یه مخصوص اولدیغی فهم اولنمغله ظاهره مخالف امر بعید
اولوب امر جلیله تفسیر وتأویل سیاقنده ایراد اتدکلری خصوصه دخل واعتراض
ایلدی والعلم عند الله تعالی وصحائف کتب تاریخیده مرقوم اولان حکایات
مدخوله نك بری دخی بودرکه عهد خلافت بنی عباسده برامکه عنوانیله معروف وجود
وسخا ایله موصوف اولان مشاهیر وزرا وامرای وخلفای آل عباسدن
هارون الرشیدك سبب قهر وتذلیلی بیاننده کافهٔ مورخین بو وجهله رقم کش
جریدهٔ روایت اولمشلردرکه زمان سلطنت هارون الرشیدده وزیر اعظم
اولان جعفر بن یحیی بن خالد برمکی یه رشیدك کمال علاقه سندن ناشی حل وعقد
مصالح انام کف کفایتنه تسلیم وحرمسرای بزم خاص الخاصنه محرم وندیم ایدوب
مجلس ملوکانه سندن بر آن مفارقتنه رضا ویرمز ایدی وکذلك رشیدك
عباسه نام بر همشیره سی دخی وار ایدی محبت ومودتندن جمله اقاربنه تقدیم
ایدوب نفوذ کلام واکحاح مرام انامده نظیری عدیم ایدی ورشید مائل عیش
وعشرت وعباسه ایله جعفره میل ومحبت اوزره اولمغین بونلر ایله اداره
اقداح ومدام نوش صهبای گلفام اتمکی عمدهٔ اسباب نشاط اتخاذ ایدوب
ومجرد حل وعقده خدمت وتحصیل محرمیت ایچون بینلرنده عقد نکاحه رخصت
ویکندو مجلسندن غیری مجلسلرده خلوت وصحبتدن منع وتحذیر ایلدی فرموده
عباسه ایله جعفر بیك جان ایله قبول ایدوب بزم ملوکانه سنده عیش وعشرته
مشغول اولدیلر لکن غلبهٔ شهوت نسا ایله کوندن کونه عباسه نك جعفره
میل ومحبتی افزون لیلای حسن وآنی ایکن قیس کبی مجنون اولمغله تسکین نائرهٔ
عشق وشوق ایچون وهرچندکه آتش دلسوز هواسنی آب زلال جعفر ایله اطفا
مراد ایلدی وجعفر بیم قهر خسروانه مراعات وحقوق جهانبانی ایله مساعده

اتمیوب

اتمیوب آخرکار عباسه مأیوس اولدقده طریق حیله یه سلوك ایله جعفرك والده سی
عتابه یه اعلام حال ایدوب جعفر ایله هم آغوش بزم وصال اولمق خصوصنی تکلیف و
واهمال مسامحه دن تحذیر وتخویف ایلدی عتابه دخی عباسه یه تعلیم اوزره
حسن وبهاده یکتا بر جاریهٔ رعنا اولمق اوزره اوغلو جعفره تعریف وبر کیجه فراشنی
تشریف اتمك اوزره وعد اتمکله جعفر دخی اول بالوی تابنده رویك قد
وقامت وقدومنه نکران وتشنهٔ صهبای ایله سکران ایکن عتابه عباسه یی
بر کیجه ناکاه دعوت ایدوب جاریهٔ موعوده اولمق اوزره اوغلو جعفره عرض ایلدی
وجعفر دخی عباسه یی اکثری مجلس خلیفه ده کوروب غلبهٔ دهشت وکمال مرهوبیت
ایله جمال عباسه یی کرکی کبی مشاهده یه قدرتی اولمیوب صورت زیبا وحسن ملیحه
بر خوشنجه صحیفهٔ خاطرنده مرسوم اولمدیغی جهتدن عتابه اوغلو جعفره بو جمعه کیجه یی
بر جاریه سی ویرمك معتادی اولمغین عباسه دخی اول جواریدن اولمق اعتقادیله جعفر
عباسه یه تقرب ایدوب حملی ظهور وبر ولدی دخی وجوده کلوب رشیددن کتم و
اخفا ایچون مکهٔ مکرمه یه ارسال ایلدی وبو خبر رشیده غمز اولندقده کتب تواریخده
تفصیل اولدیغی اوزره جعفری قتل وباباسی یحیی ایله قرنداشی فضلی حبس ایدوب
انلر دخی محبوساً فوت اولدیلر دیو تحریر ایدرلر وسلسلهٔ برامکه نك انقراضنه
سبب اولمق اوزره اشبو عباسه حکایه سنی مورخین نقل وبیان ایلدیلر لکن بو
حکایهٔ شنیعه عباسه نك دین وحسب علو نسب وجلادت شاننده زیاده
بعید وسلسلهٔ عالیهٔ آبای کرامیدن واشراف امت وعظمای ملت اولان ورث
واسطه ایله امام ائمهٔ دین وسلطان المفسرین عبد الله بن عباس رضی الله تعالی
عنهما حضرتلرینه منتهی اولوب وخلفای عباسیه دن محمد مهدیدن عبد الله ابو جعفر
بن منصور بن محمد بن سنجار بن ابی الخلفا عبد الله ترجمان قرآن بن عباس
عم پاك خیر الناس حضرتلرینك کریمهٔ مکرمه لری ودختر سعد اختر ایدرکه بر خلیفه
نك قزی وبر خلیفه نك قرنداشی اولوب صحبت مصطفایه وخلافت
نبویه ودولت قویه ایله آراسته وعصابهٔ عصوبیت نسبیه وزجهٔ شرافت
عمومیت وامام دبج ملت ایله پیراسته ومطلع نور مبین ومحابط ملائکهٔ رب العالمین
اولان خانه دان عصمت نشان رسالت پناهی یه منسوب اولدیغندن ماعدا انهماك
لذات دنیویه واستیفای شهوات نفسانیه دن مصون اولوب صلابت دین ایله
معروف اولان عرب بادیه نشین طور وآیینلرینك هنوز بقاسی وقتنده
دخی نشات اتمکله بویله خاندان عالیشانك بویله عصمت وعفت زائل

اولدقده نه محلده طاهر اولور و بو مقوله دختر پاکیزه نژادک دامن عرضی آلوده
لوث تهمت اولدقده کیمک ذیل عصمتی طاهر اولور و عباسه نسبا طاهر و ظاهر یعنی
جعفر بن یحیا ایله التحام و جمع ایدوب اشراف قبائل اراسنده محفوظ و معتبر
اولان شرف نسبی عرضی عبید عجمیدن بر عبد ایله نیجه تدنیس و تلویث ایدرکه
جعفرک جد ابعدی برمک مجوس فرسدن برکمسنه درکه عباسه نک اجداد
عالی نهادی اولان سادات خلفای عباسیه نک مماکلندن اولوب و برمکک
اوغلو خالد دخی اول خاندان عالیشانه نیجه زمان خدمت و انتما ایله عهد خلافت
سفاحده مسند وزارته اعتلا ایلدیکی کتب تواریخده مرسوم و بونلرک مملوک
و خادم و عباسه سیده و مخدومه و بین العرب حفظ نسب قاعده محفوظ ایکن
عباسه سلاله طاهره عربیه نسی مصاهرت جعفر ایله مزج ایدوب بینلرنده قرابت
تحصیلنک ثمره سی مجرد زوجی جعفره و قاین اتاسی یحیا واسطه سیله برامکه نک
دولتنی کندویه جذب ایدوب اولاد برامکه یی سائر عصبات و اقارب آل عباسه
ترجیح ایله شانلرینک اعلا و منازل عز و شرفه اعتلا و ارتقالرینک روا کورملری
توابع عباسه نک حال و شاننه و شرف نسب استیفاسنه مناسب کلدر
وکذالک هارون الرشید دخی صاحب همت و قریشی نسب بر خلیفه عالی
حسب اولوب همشیره سی عباسه یی عبید عجمدن بر عبده تزویج ایله بینلرنده
عقد مصاهره یی تجویز محل رسم و کفایت اولملغله مستبعد در اکر برکمسنه عباسه
ماده سنه نظر انصاف ایله نظر ایدوب عباسه یی زماننده بولنان اعاظم سلاطیندن
خصوصا ملوک عربدن بر ملکک دخترینه قیاس و نسبت و اول دولت و سلطنتک
عبیدندن برینه عقد مصاهرتنی تجویز ایله قبولندن استنکاف و استکبار ایدوب
تکذیبنده اصرار اتمه سی مقرردر و عباسه ایله رشیدک سائر ناسه تفوق و تفضیلی
خود ظاهردر و بلکه برامکه نک سبب ذلت و نکبت و زوال دولتلری بو وجهیله درکه
بونلر دولت عباسیه اوزرینه مستولی و اموال میریه یی دیلدکلری وجهیله بذل
و صرفه متصدی اولوب منافع و سلطنتی کندولره قصر و خلیفه یی امور مملکته تصرفدن
حجر ایدوب حتی هارون الرشید زمان خلافتنده بعض اموره صرف ایچون شیء یسیر
و مال قلیل اقتضا ایدوب طلب ایلدکده دسترس اولمدیغی منقولدر برامکه ایسه
مستوفی مصارف و مطالب سلطنتده رشیده شریک و غالب اولوب
و کندلکه آثاری چوغالوب اطراف و اقطاره صیت و صدالری یایلوب رتبه وزارتدن
کتابت و حجابت و ریاست عساکره وارنجه جمله مراتب دولت و مناصب

سلطنتی

و سلطنتی اولاد و خدامنه توجیه و ماعدایی باجمله محروم ایتمشلر ایدی و حتی متقلدلکی
دیوان رشیده یحیا بن خالد اولادندن مناصب عالیه یه و سیف و قلمه متصرف
یکرمی بش کمسنه حاضر اولوب دار الخلافه ده سائر اهل دولته فراخم و مقاملرندن
رفع برله یرلرینه کندولری قائم اولدیلر زیرا هرون الرشید حال صغرنده بونلرک
باباری یحیا برمکینک حجره تربیه سنده و آغوش کفالتنده نشو و نما بولوب
سریر تخت خلافته جلوس ایتدکده یحیایی ولی عهد و خلیفه مقامنه قویوب
و فرط اکرامندن کندویه بابا دیو خطاب ایتدیکنی خلق مشاهده ایدیجک یحیایی
رشیده تقدیم و خلیفه دن زیاده تعظیم و تکریم ایدرلر ایدی کیتدکجه بونلرک
شان و شهرتلری عظیم و جاه و منزلتلری تجسیم اولوب وجوه انام بونلرک جانبنه
منصرف و رقاب اعاظم و اکابر خضوع علی طرفلرینه منعطف آمال و امانی کندولره
مقصور و افاضه بلدانده اولان ملوک و امرانک هدایاسی بونلره مخصوص اولدی
بونلردن ماعدا خزینه خاصه سلطانیه ده حفظی معتاد اولان اموال مقاطعات
میریه دخی عمال و امنا طرفلرندن تقرب و استمالت طریقیله طوغری بونلرک
خزینه لرینه کلوب امصار و نواحیده اولان فقرا و ضعفا عه استیلا و عظمای اقارب
و ارکان کبرایه افاضه عطا ایدوب رقاب عبودیتلرینه تحمل منن لا تحصی و فک
و تخلیص اسارا و خاندان اشراف و بیوت اسایدن فقیر و مغدور اولنلری
اغنا اتمه لریله خواص مقربینه حقد و حسده دوشروب ولاة اطراف زوال
دولتلرین تمنی ایدرلر ایدی و تقریبیله کمین خفاده و وزرای حجابده وجوه منافسه
و حسدی کشف ایدوب کلبستر ناز و نعیملرینه عقارب غمز و نفاق یوریدوب
حفالرنده قیل و قال آغاز ایلدیلر حتی جعفر اقاربندن بنی قحطبه نک کندویه حسد
اوزره اولدقلرین حس ایدوب سائر اقارب و خویشاننه ویردیکی عواطف
و عطایایی بونلره ویرمامکله بینلرنده بغض و شقاقه بادی و غمز و نفاقه مودی
اولوب صورتده اقرب و معناده عقرب و ظاهرده خصم و حقیقتده خصم
اولملریله غمز و نفاقده سائر سعاة و وشاته سبقت ایتدیلر و بو احوال
برامکه نک سرمست باده غرور و نخوتله ارتکاب ایتدکلری صغائر و جرائم
و ذلاته اصرار ایدوب کبائر مخالفت و مباینته اجترالری سببیله هارون
رشیدک بونده کانون خشم و کینی فوران و طوفان غضبی طغیان ایتدیکی وقته
مصادف اولدی جمله مخالفتلرینک بری سادات علویه دن یحیی بن عبد الله
بن حسن بن امام حسن بن امام علی خصوصنده اولان حکایه مشهوره درکه

یحیای مزبور نفس زکیه ایله ملقب ابو جعفر منصورك زمان خلافتنده خروج
ایدن محمد مهدینك قرنداشی اولوب بلاد دیلمدن کیلانه خروج و بانه لشکر
عظیم جمع ایتدیکی رشیدك معلومی اولنجق وزراسندن جعفرك قرنداشی
فضل بن یحیایی بغداددن لشکر انبوه و عسکر باشکوه ایله سردار نصب ایدوب
یحیانك اوزرینه کوندردی فضل دخی بلاد عجمدن ری شهرینه واروب
انده مکث و قرار و یحیای مزبوره تلطف بسیار و هزار هزار درهم و دینار بذل
ایدوب رشید جانبنه اطاعت و انقیاد ایتمه‌سنی مشعر مراسلات و مکاتبات
تقدیم ایتدکده یحیی بن عبد الله علوی دخی کندویه رشیددن امان نامه وارد
اولورسه اطاعت ایتمك اوزره جواب تحریر ایتدوکنی فضل بن یحیا رشیده
اعلام اول دخی کندو خطیله امان نامه تحریر ایدوب فضل بن یحیایه ارسال و
فضل دخی یحیای علوی‌یه ایصال ایلدکده بلا توقف اطاعت و انقیاد و
فضل بن یحیی ایله همعنان مرافقت دار السلام بغداده واروب رشیده بولشوب
مظهر نوازش و التفات اولدیغی تاریخ طبری‌ده مسطوردر درت بش آی
مقداری مرور ایتدکده بر بهانه ایله رشید یحیای علوی‌یه غضب ایدوب جعفر بن
یحیایه رفع و کندو منزلنده قید و بند ایله حبسی فرمان ایلیوب جعفر دخی حسب الامر
برمدت یحیایی منزلنده حبس ایلدی بعد زمان یحیای علوی جعفردن عهد و امان
خلیفه‌یه وفا ایله عقد و اطلاقنی رجا ایدوب جعفر دخی منصب صدارتده استقلالنه
مغرور از عمنجه دودمان اهل بیت نبوته احترامنی اشعار و حکمنده سلطان انامه
تغلبنی اظهار ایچون خلیفه‌دن اذنسز تخلیه سبیل ایدوب یحیایی اطلاق
ایلدی بو خصوص رشیده غمز اولنوب جعفردن سؤال ایلدکده جعفر اول
امرده جوابده تردد ایدوب بعده حقیقت حال خلیفه‌نك معلومی اولدیغنه
تفطن ایدیجك یحیایی کندودن استعطاف و استرحام ایدوب اطاعت
و انقیادده ثبات قدمنه اعتماداً اطلاق ایلدم دیو جواب ویردکده رشید
صورت ظاهرده تحسین ایدوب بشاشت اظهار ایلدی اما بو خصوصی
نفسنده اخفا و اضمار ایدوب جعفری و قومنی مؤاخذه‌یه مدارا ایتمکله مظهر قهر
و دمار و باشلرینه باران بلا امطار ایدوب کندولری و دار و دیارلری خاك ایله
یکسان و ایام و احوال عجیبه‌لری خلفلرینه مثل سائر اولمغله شایان اولدی
برکمسنه برامکه‌نك اخبار و احوالنی تأمل صادق ایله تأمل ایدوب دولت
عباسیه‌نك و بونلرك سیرت و طریقلرینی تتبع و استقصا ایله بونلرك

دلت

دلت و نکبتلری شأننده تحریر ایتدیکمز خبری محقق و اسبابنی موثوق و مجهول بو
بونلرك غیری نسنه‌یه اعتقاد ایتمازلر بو بابده فضلای اندلسدن ابو عمر احمد بن عبد ربه
نام ادیب و کامل بعض مؤلفاتنده رشید ایله جدینك عمی داود بن علینك
برامکه و زوال دولتلری حقنده وارد اولان مذاکرالری بیاننده نقل ایلدیکی کلامه
و بنه فاضل مزبورك مؤلفاتندن عقد الفرید نام کتابنك باب شعراسنده
بلغای عربدن اصمعینك رشید ایله فضل بن یحیانك بعض لیالیده محاوره‌لرینه
متعلق ذکر ایلدیکی مقاله‌یه نظر اولنسه بونلرك قتلی امور دولتده استقلال و خلفایه
و سائره تغلبلری تقریبیله خلیفه وقت و سائر ارکان دولتنك غیرت و منافسه
لرندن غیری نسنه اولمدیغی یقیناً معلوم اولور و کذلك رشیدك خواص مقربیندن
برامکه‌نك عدولری رشیده اسماع و برامکه حقنده اولان غضبنی تحریك قصدیله
مجلس خلیفه‌یه حاضر بعض مغنی و خواننده‌لر بونلرك تغلبنی و خلیفه‌نك عجزینی
مشعر اشعار عربدن کزیده ایکی بیت تعلیم ایدوب مجلس خلیفه‌ده اثنای
غناده ترنم ایتمك اوزره تنبیه ایتمه‌لریله دسیسه و حیله‌لری
تذییل برامکه حقنده نقل اولنان خبری مؤیددر و اول ایکی بیت بودر

لیت هنداً انجزتنا ما تعد ... وشفت انفسنا مما تجد
واستبدت مرة واحدة ... انما العاجز من لا یستبد

معنای بیت هند ددکلری عورت نولیدی وعد ایلدیکی شیئه بزه انجاز ایدوب [illegible]
و نائل و واصل اولدیغی شیئدن نفسلریمزه شفا ویردی و نولیدی ابتداده بر
کره مستقل اولوب تغلب و تسلطدن خلاص اولیدی زیرا عاجز دکلدر الا اول
کمسنه‌در که ایشنده مستقل اولمیه دیمکدر مجلس رشیدده مغنیلر بو ایکی بیتله ترنم
ایدوب استماع ایلدکده بلی والله امرنده مستقل اولمیان کمسنه عاجزدر دیو تصدیق
ایلدی الحاصل برامکه‌نك حساد و اعداری بو مقوله حیل و دسائس ایله رشیدك
غیرت کامنه و حمیت باطنه‌سنی تحریك ایدوب اوزرلرینه غضب و انتقامنی تسلیط
ایله آخر الامر خانمانلرن تخریب ایتدردیلر نعوذ بالله من غلبة الرجال و سوء
الحال اما ذکر اولندیغی اوزره عباسه ایله جعفر حکایه‌سنی تمهید و تحقیق ایچون
رشیدك عیش و عشرته میل و محبتنی و یاران صهباکسان ایله صحبت و معاشرت
ایتمه‌سی خصوصنده نقل ایتدکلری کلاملر مغشوش و مشوش اولوب رشیدك
ساحه عصمتنی بو مقوله تهمتدن مبرا و دامن عفتی بو کونه لوث و شناعتدن معرا
در کتب تاریخده تفصیل اولندیغی اوزره رشیدك حسن حالی و منصب خلافته

لایق اولان امور دینیه ده و دنیویه ده صلاح و عدالتی و علمای دین و اهل یقین
ایله صحبته مداومتی و زهاد و عبادن فضیل بن عیاض و ابو العباس محمد بن سماک
و عمری کبی رجال ایله محاورهسی و سفیان ایله مکاتبه ایدوب بونلرک نصایح
و مواعظلرندن بکاسی و حج شریف ایدوب مکه مکرمه ده اثنای طوافده صدق
و اخلاص ایله دعاسی و عبادات و طاعاته مواظبت و اوقات صلوة خمسهیه
مراقبه و محافظه ایلیوب ادای صلوة صبح ایچون وقت اولنه شهود و حضوری
و بونلرک امثالی حلاوت سنیهسی تهمت شرب خمردن برائت ذمتنه شهادت
ایدر حتی ائمه تاریخدن محمد بن جریر طبری و غیریلری رشید هر کون یوز رکعت
نماز قیلوب بر سنه غزا و بر سنه حج شریف ایدردی دیو روایت ایلیوب و هارونک
رشیدک ابن ابی مریم نام بر مضحک مقلدی وار ایدی عادت ملوک اوزره
اوقات خالیه ده و بعض لیالیده اضحوکات عجیبه سردیله رشیدی اکلندرر
ایدی بر کون هارون صلوة جهریه نک برنده سوره فاتحه دن صکره یس
ایاتنی ضم و تلاوت اثناسنده و مالی لا اعبد الذی فطرنی آیت کریمهسنی قرائت
ایلیوب ابن ابی مریم اول مجلسده حاضر ایدی آیت کریمه ده اولان کلمه ده ما
استفهامیه ایکن استفهام حقیقییه حمل و حالا رشیدک کلامی منزله سنه
تنزیل ایدوب کویا رشیده خلق ایدن الله ذو الجلاله نیچون قوللق ایتم دیو
ابن مریمدن سؤال و جواب طلب ایدرجهسنه ابن ابی مریمه خطاب ایتمش
اولمغله اول دخی والله بلمیم نیچون قوللق ایتمزسن دیو لطیفه کونه رشیده
جواب ویرنجک رشید دخی اثنای صلوتده نفسنی ضبطه قادر اولهمیوب مضطرا
ضحک ایلدی و ابن ابی مریمه نکاه خشم آلود نظر ایدوب یا ابن ابی مریم بن ادای
صلوة ایدرکن دخی مسخرهلق می ایدرسن دیو زجر و عتاب ایتدکده تکرار ابن
ابی مریمه خطاب قرآن ایله دینده تلاعبدن اتقا و احتراز ایله ده ماعداده بیلدیکک
کبی هجنت شرعیهسی اولمیان مزاحلری ایله دیدی و دخی رشیدک اسلاف کرامی
و آبا و اجدادی عظمای علم و کمال و صلابت دین ایله معروف اولوب کندونک
وقتنه دخی انلرک زمانلرینه قریب اولمغله اول دخی سیر اسلاف و انلرک
اخلاق مرضیهسیله تخلقدن رتبهٔ علیایه واصل ایدی و رشید ایله جدی ابو
جعفر منصورک ارالرنده چوق زمان اولمیوب منصور وفات ایتدکده رشید
حد بلوغه قریب مراهق کلمکنه کرمشیدی و ابو جعفر منصور حضرتلری قبل الخلافه
و بعد الخلافه علم دین و محاسن اخلاقده کامل عالم ذات اولوب حتی ائمهٔ اربعه

اجتهادون امام مالک حضرتلرینی فن حدیثده معتمد و معتبر اولان کتبسندن موطا
نام کتاب مستطابک تألیفنه ترغیب و اشارت ایلدکده دیدیکه یا ابا عبد الله
مالک حالا وجه ارضده کتاب سنته بملهسندن اعلم کمسنه باقی قالمیوب و
بنی مشاغل دولت و سلطنت تألیف و تصنیفدن منع ایتمکله سن بر کتاب
تألیف ایله که ناس انکله دنیاده و دنیالرده انتفاع ایلسونلر و لو تألیف
جدم حضرت عباس رضی الله تعالی عنهک احکام الهیه و امور شرعیه ده رخصت
و وسعتلرندن و زمرهٔ صحابهٔ کرامدن حضرت ابن عمر رضی الله تعالی عنهمانک
شدت زهد و تقوادهٔ تصلبلرندن اجتناب ایدوب افراط و تفریط جانبلرنده
متوسط و معتدل شویه و لوطنه جزالفی اوزره ناس ایچون بر کتاب ترتیب
ایله دیدکده امام مالک حضرتلری دخی والله العظیم خلیفه لوکون بکا تصنیف تعلیم
ایلدی دیو کتاب مشهوری تألیف و موطا اسمیله تسمیه ایلدی و ابو جعفر
منصورک اوغلو محمد مهدی که رشیدک باباسیدر منصورک حیاتنده سن بلوغ
و کماله بالغ اولوب منصورک اوضاع و اطوارینی و صرف اموالده تبذیر
و تقتیردن احترازینی مشاهده ایدردی بر کون مهدی باباسی منصورک زمانی
خلافتنده زیارتنه واروب کوردیکه منصور کندو بقعه مجلسنده خیاطلره
عیالیلک کهنه لباسلرین یمالدوب انلرله مشغول ایدی مهدی بو ایشدن
حظ ایتمیوب باباسی منصوره دیدیکه یا امیر المؤمنین عیالیلک بو سنهلک کسوه
سی بنم اوزریمه اولسون و اقچهسی بیت المالدن بنم وظیفه معینهمدن ویرلسون
دیدکده منصور مهدی یه عطیهک سنک اولسون بکا اکمز دیو جواب ویروب
نه اوغلو مهدینک عطیهسندن و نه بیت المالدن اتفاق ایله عیالیلک کسوهسنی
تجدید ایلمدی امدی رشیدک عهد خلافتی جدی منصور کبی بر خلیفهنک زمانته
قریب و اول خاندان معالینشاندن نشأت ایدوب حجر تربیهلرنده
مربا و اخلاق حسنهلریله متخلق ایکن علی الدوام شرب مدام ایله نشوان اولوب
خصوصا اسنک ادعاسنی اعلان ایتمک حال و شاننه لایق اولماز حالبوکه زمانی
جاهلیتده دخی اشراف قبائل عربک اجتناب خمرده حاللری معلوم اولوب
و حدیقهلرده کروم غرس اولنمیوب شرب خمر انلرک اکثری قتنده مذموم ایدی
و رشیدک کندو بابالری دین و دنیالرینه متعلق امور مذمومهدن اجتناب
و احترازده متوسط الحال اولوب محامد سنیه و اوصاف حمیده ایله متخلق و رعایت
عرب ایله یعنی عصرلرینه خلل ویرن معایبدن احتراز ایله متصف ایدی و لو

خصوصده جبریل بن بختیشوع نام طبیبک قصه‌سنده امام طبری و مسعودینک
نقل ایتدوکی حکایه دخی دلالت ایدر منقولدر حکایه که ابن بختیشوع اطبا کبره‌دن
فن طبده فائق بر طبیب حاذق اولوب صنعت طبابتده مهارتی تقریب ایله
رشیده تقرب ایتمشیدی برکون مجلس رشیدده اثنای طعامده سفره‌یه بالق
احضار اولنوب طبیب مزبور دخی اول مجلسده حاضر اولمغله رشیدی تناولدن
احتراز و احتما ایله توصیه ایدوب بعده چاشنکیره بالغی کندو منازلنه کتورمک
ایچون خفیه اشارت ایلدی رشید صاحب رشد بو اشارتدن اکاه اولمغله [illegible]
واروب خدامدن برینه تنبیه ایتدیکه طبیب مزبورک خانه‌سنه دخی واروب
بالغی تناول ایدرمی معاینه و خبر کتورمک اوزره کزلیجه امر ایلدی طبیب مزبور
دخی صدده واقف اولمغله اعتذار ایچون بالغی اوچ بخش ایدوب و هر قطعه‌سنی
بر ظرفه وضع ایلدکدنصکره قطعه اولی‌یی اطعمه مطبوخه‌یه لذت ویره‌جک
بعض اجزا ایله تربیه ایدوب قطعه ثانیه‌نک اوزرینه قارلو و بوزلو صو
دوکوب قطعه ثالثه‌یی خالص شراب ایله مزج ایلدی و قطعه اولی و ثانیه ایچون
بونلر امیر المؤمنینک طعامیدر دیدی ایسه بالغی بعض اجزا ایله تربیه ایدوب مراد
ایدرلرسه ساده‌جه پشوروب تناول بیورسونلر دیدی و اوزرینه شراب صب
ایلدیکی قطعه ایچون اشته بو ابن بختیشوع طبیبک طعامیدر دیوب اوچ لنکری بالغی
خلیفه‌یه کتوردیلر چاشنکیره دفع ایلدی تا شیر صبح بدیدار و رشید خوابدن
بیدار اولوب طبیبی توبیخ و آزار و کستاخلغی مقابله‌سنده تادیب ایچون
احضار ایلدکده طبیب مزبور چاشنکیردن اوچ لنکری آلوب حضور رشیده عرض
ایلدی ابتدا کندو طعامی اولمق اوزره تعیین ایدوب خمر ایله ممزوج اولان
قطعه سمکه نظر ایتدیلر کوردیلر که اجزاء سمک بربرندن آیریلوب و خمر ایله
برکونه امتزاج و اختلاط ایلمشکه اعتدال قوام ایله لعل مذابه دونمش بعده
اجزا و ادویه ایله مخلوط و ممزوج و ماء بارد ایله آمیخته اولان ایکی قطعه باقیه‌یه
دخی نظر ایتدیلر لون و طعمی فاسد و رایحه‌سی متغیر اولمش بولدیلر خلیفه بیلدیکه
طبیبک مقصودی بالغی رشیددن منع و تحذیر ایله کندو تناول ایتمک ایچون
منزلنه کوندرمامش بلکه رشید شرب خمردن مجتنب اولمغله بالغی یا ساده‌جه
طبخ ایدروب اوزرینه ماء بارد شرب ایدر یا خود تربیه‌لو بعض اجزا ایله
پشیروب تناول ایدر بو ایکی صورتده دخی معده‌ده هضمی جید اولمیوب تعفن
و فساد ویره‌جکنی تمثیل و تحقیق قصدیله بو وضع ترتیب ایتدیکنه واقف اولدقده

عذرینی قبول و حمیه‌ده توصیه‌سنی تصدیق ایدوب حظ ایلدی بو حکایه‌دن دخی
رشیدک خمردن اجتناب و اتقاسی ثابت اولوب و خواص و ندماسی قتنده
معلوم و معروف اولدیغی متبین اولدی و دخی مرویدرکه رشیدک خواص
و ندماسندن و عصرینک شعراسندن ابو نواس نام شاعر مشهورک شرب
خمرده انهماکی رشیدک معلومی اولدقده حبس ایتمک اوزره عهد ایدوب ابو نواس
دخی خوفندن توبه ایلیوب عشرتدن فراغت ایلدی انجق رشید اهل عراق مذهبجه
اوزره شربی تجویز اولنان نبیذ تمر دوکاری شربته لوتش ایدردی نبیذ تمر اول
شربتدرکه خرمایی صوده اصلدوب بعده طبخ ایدرلر امام اعظم و امام ابو یوسف
حضرتلری قتنده بونک شربی مادامکه سکر مرتبه‌سنه وارمیه و لهو و طرب قصدیله
ایچمیه تجویز اولنمشدر اما خمر شربیله رشیدی اتهام و حقنده نقل اولنان
اخبار واهیه‌یه تقلیده سبیل یوقدر زیرا رشید حد ذاتنده عامه اهل اسلام
قتنده حرام اولان افعال شنیعه‌یی ارتکاب ایدر کمسنه اولمیوب و آبا و اجدادی
اولان ساداتی رجال ملابس و مراکبده و سائر تناول و استعمال ایتدکلری
نسنه‌لرده حد اعتدالی تجاوز ایتمیوب تنعمده حرفت و اسرافدن اجتناب ایدرلر
ایدی زیرا هنوز عنفوان دولت و مبادی سلطنتلری وقتی اولوب قبائل عرب
عادتی اوزره خشونت اخلاق و صلابت دینیه‌یه مراعاتدن مفارقت ایتمشلر
ایکن حکم شرع شریف ایله حلدن حرمته و اباحتدن حظره چیقوب استعمالی
منهی اولان تهمت شرب خمر ایله حقلرنده سوء ظن اولنمق مستبعددر و اشته
تاریخلردن طبری و مسعودی و غیریلری بهم مساعدت و وفاق اولوب بونک اوزرینه
اتفاق ایتدیلرکه ملوک بنی امیه و خلفای عباسیه سیمدن مصنوع خفیف رخت
و بساطله رکوب ایدوب نطاق سیوف و لجام سروجلرنده متوسط الحال
ایدیلر و ابتدا بنی عباسدن حلیه ذهب ایله رکوب احداث ایدن معتز بن
متوکلدرکه رشیددنصکره خلفانک تا منتهیدر طیلسانلرنده دخی حال و شانلری
حشمت و شهرتدن خالی ایدی مشارلرنده دخی بو یله حجه اعتقاد اولنوب حسن
ظن اولنمق اقتضا ایدر خلفای سالفه عباسیه‌نک و رشیدک ملابس و مراکبلرنده
و مآکل و مشاربلرنده و سائر احواللرنده اعتدال اوزره اولدقلری ذکر ایلدیکمز
وجوهدن اتم و اکمل وجهله اولوقده ظاهر اولورکه ان شاء الله الرحمن کتاب اولکنک
مآلنده شرح و بیانی تصمیم اولندیغی اوزره هم دولت و سلطنتک مبادی
حاللرنده طبیعه و هر خصوصده قدر حاجت ایله اکتفا ایدوب بذل و اسرافدن

احترازو اتقا یه مجبول اولدیغی فهم اولنور قده مدعا مزرک کبی ظاهر اولور ودخی رشید
ایله جعفر حقنده ذکر اولنان خبره واکا قریب احادیث واهیه یه مناسب اولان اخبار
دندرکه ارباب مورخین مشاهیر فضلای کرامدن مامون خلیفه نک قاضی الحاجات
و مصاحب ستوده صفاتی اولان یحیی بن اکثم حقنده نقل و روایت ایدوب درلرکه
مامون خلیفه اکثر اوقاتده ابن اکثم ایله طرح انجمن عیش و صفا و متناول جام
صهبا ایدوب مطربان خوش الحان و ساقیان سیمین تن ایله ذوق و صحبت
ایدرلر ایدی حتی بینه ابن اکثم مجلس خلیفه ده نوش مدام کلفام ایله سرگرم نشاط
اولوب ساقی سیمین ساق دخی قدر معتاددن زیاده جام بیاپی ایله ابن
اکثمی مست سرانداز ایلیوب غلبه سکر ایله کندودن کچدکده مامون خلیفه ابن
اکثمک اوزرینه فسلکن دوکلری شکوفه ریحان القا ایتدیروب موتای عرب
کبی ازهار ایچنده دفن ایتدیلر بعد زمان غائله سکر برطرف اولوب افاقت بولدقده
طرسوقی دلفریب ایله مبتلا اولدیغی حال وشانندن اعتذاری متضمن
بو ایکی بیتی انشاد ایلدی دیو نقل ایتدیلر اول ایکی بیت بونلردر
یا سیدی و امیر الناس کلهم قد جار فی حکمه من کان تعتبنی
انی غفلت عن الساقی فصیرنی کما ترانی سلیب العقل والدینی
معنای بیت ابن اکثم مامونه جور قیدن شکایت ایله خطاب ایدوب
دیدیکه ای افندم و ای نعمتم و ارجل ناسک سلطان عالیشانی ساقی غدار حکمنده
نهج معتادی و حد اعتدالی تجاوز ایدوب بکا جور و غدر ایلدی و بنده حسن ساقیه
طنازک حسن و جمالنه دلبوده اولوب مکر و الندن غافل اولمغله معایبه بوزیله
کبی عقل و دینمه سبب ایلدی دیمکدر بو حکایه مامون ایله ابن اکثمک حال و شاننه
بر وجهله مناسب دکلدر زیرا بونلرک کیفیتی رشیدک احوالی کبی اولوب و تناول ایتدکلری
شربت دخی انکور نبیذ تمر ایدی و آل عباس یانلرنده شربی دخی حرام دکل ایدی
و ابن اکثمک مامونه مقارنتی انجق دینده خلت و تعدد محبت ایدی و ثابت
اولمشدرکه ابن اکثم مامون ایله معا بربستره بیتوتت ایدوب حتی مامونک
کرم خلق و حسن معاشرتی و علمایه محبتی سبیله برکیجه خوابدن بیدار اولوب کندویه
تشنه عارض اولمغله یحیی بن اکثم اویانمسون دیو یاب یاب فراشندن قالقوب
و بالنفس کوزه وضع اولنان محله یولوب تشنه لکنی دفع ایلدی و مامون ابن
اکثم زمان صلوة صبحی معا جماعت ایله ادا ایدرلر ایدی بو حالت ایسه اوحال
خمره ملایم اولمدیغی ظاهردر و ابن اکثم اصحاب حدیث و کبار محدثیندن اولوب امام

اجل

اجل احمد بن حنبل و اسماعیل قاضی حضرتلری حقنده ثنا ایدرلر و ابن اکثمدن امام ترمذی
حضرتلری حدیث تخریج ایدوب وکذلک امام بخاری جامع صحیحک غیری نا لبغلاینده
حدیث روایت ایلدیکنی حافظ ترمذی نقل ایلدی ابن اکثمک حالنه دخل و طعن
کتدیدن حدیث روایت ایدن اجله اعلام و کبار محدثینه قدح و تشنیعه راجع
اولور زیرا استاد حدیثده راویلرک عدالتی اقدم شروط اولمغله بخاری و ترمذی
کبی حفاظ حدیث ابن اکثمدن تخریج حدیث ایتملری حسن حالنه شاهد بن عادلیدر اولور
وکذلک اهل هوا و هوسدن نیجه کمسنه لر ابن اکثمی میل غلمان و محبت شبان ایله اتهام
و محبوب دوستلر زمره سنه ادخال ایدوب علمای عاملین و فضلای کاملین حقنده
بهتان و افترا یه اجترا و افسانه کولر و هر اخلر السنه سنده جاری و ابن اکثمک
اعداسنک مخترعات و مفتریاتی اولان اخبار واهیه یه اعتماد و استناد ایدرلر
زیرا ابن اکثم فضل و کمالندن مامونه تقرب ایله عز و اقبالنده محسود ابنای عصر و
زمان حقنده منافسه و مناقشه یه شایان اولوب مکاید حساد ایله بو مقوله
قیل و قال زبانکذار اعدای پریشان مقال اولمق اغلب احتمالدر و الا ابن
اکثمک علم و دیننده مرتبه سی بو مقوله تهمتدن برائت ذمتنه دلیل اولوب صحیح
امام احمد بن حنبله ابن اکثم حقنده ناسک سوء ظنی نقل اولندقده تعجب کنان
سبحان الله دیوب بو مقوله سوزی کیم سویلر دیو انکار ایلدی و بینه برکون اسمعیل
قاضینک ابن اکثم حقنده تفوه اولنان کلمات حضورنده ذکر اولندقده انکار شدید
ایله انکار ایدوب معاذ الله بونک مثلی عالم و عامل و فاضل و کاملک عدالتی
حاشا دیو انیدیشه لرک کذب و دروغ حیله زائل اولماز دیو رد ایلدی و دخی اسمعیل
قاضی دیدیکه ابن اکثم ناسک رحمه و اسناد ایتدکلری میل غلماندن کندیبری معصومه
اولمیوب هر حالده جناب حقه ملتجی بر ذاتدر و بن انک محرم اسراری اولوب
نیجه کندیله کوریشوب صحبت ایدرم جناب حقک سخط و غضبدن زیاده خوف
و خشیت اوزره بولورم لکن لطیفه و مزاحه مائل اولوب حسن خلق صاحبی اولمغله
خلق ظاهر حالنه نظر ایدوب حقنده کنفت وکو ایتدیلر دیدی و ابن حیان ابن اکثمی روات
حدیثده علم و عدالتنه وثوق و اعتماد اولنان رجال حدیث عدادنده ذکر ایدوب
دیدیکه ابن اکثم حقنده نقل و اسناد اولنان اقوال قبیحه یه اعتماد اولنمامق کرکدر
زیرا اکثری حلیه صحتدن عاریدر دیدیلر و دخی سبق ایدن حکایات واهیه
امثالندندر اول حکایه که ارباب عقد الفرید نام کتابک مولفی ابو عمر احمد بن عبدویه
نقل و انبا و بو کونه کتب و املا ایلدیکه مامون خلیفه وزیر اعظم حسن بن سهلک

قوی بورانه عقد و تزویج ایدوب برنیجه کونلر ترتیب سور پرسرور اولندیغی معروف
و مشهوردر بونک اصلی بو روایت اولندیکه مأمون برکیجه بعض خواص
اتباعیله شهر بغدادک ایچنده تبدیل جامه کزرکن بر سرایک سطوحنده زمینه مائل
و حریر ابریشمدن مصنوع و مفتول حبال مشدوده ایله آویخته بر زنبیل کوروب
کندیله بیله اولان خدام و اتباعنی اول محلده توقیف و کندی زنبیلک ایچنه
کیروب اوتوردقده نصکره زنبیلک ایپلرینی تحریک ایلدی زنبیلک حرکتنی
اول سرایک سطوحنده منتظر اولان کمسنه‌لر حس ایلدکلرینی زنبیلی چکوب
مأمون بالای سرایه صاعد و واصل و بر قصر معلا و بزم دلارایه داخل
اولدیکه لطف منظری زیب و زینت و صفوتدن مستغنی اولوب بساط
مفروشه سنک نظامی و اوانی مطبوعه سنک انتظامی چشم تماشایه حیران
و عقل انسانه زوال و پریشان ایدر بو آنناده شکاف سراپرده حجابدن
بر مهپاره عالم آرا و پریبانوی تابنده روی ملک سیما مانند بدر منیر ظاهر اولوب
تابش حسن و آبی دائره بزمه تنویر و مشاهده نور جمالی دیده مأمونی
قرار ایله اول دختر طناز هزار شیوه و ناز ایله عیش و نوش ایچون مهیا اولان
خوان عشرته مأمونی دعوت ایدوب اول لیله مرادده ظهور ایدوب تا سحرجه
دک مناوله نقل و نوش صهبا ایدرک بمحال وامق و عذرا اولدیلر بعده
مأمون ینه جفدیغی زنبیل ایله اشاغی اینوب موقف انتظارده مترصد
اولان اتباعیله سرایه رجوع ایلدی لکن مأمون سرکرده هوای عشق و
غلبه مهر محبت ایله صبر و آرام ایده میوب ایرتسی بورانک باباسی حسن بن
سهلی دعوت و بورانی کندویه عقد و تزویج ایتمک اوزره امر ایلدکده حسن
بن سهل دخی فرمانه اطاعت و اجابت ایلیوب مراسم احتفاله رعایت
و دعوت عامه ایله حلقه بر ضیافت عظیمه اولندیغی مشهور و معروفدر نقل مذکور
بو محلده تمام اولدی لکن بو حکایه‌ده ذکر اولنان امور مأمونک حال و شانندن
دور اولوب کتب تواریخده تفصیل اولندیغی اوزره دین و علمده و سنن خلفای
اربعه‌یه اقتدا و سیر مرضیه‌لرینه اقتفاده جد موفوری و علما و فضلا ایله مناظره
و مباحثه‌ده و اقامت صلوة و مداومت عباداتده و احکام شرعیه‌ده حدود
اللهی محافظه‌ده سعی مشکوری معروف و مشهور اولمغله علی الدوام ادمان
شرب مدام ایدن فساق و فجار عدادینه ملحق اولوب عشاق اعراب
کبی حلال لیالیده دور اسواق و ابواب و معاشرت نسوان حسان ایچون

زنبیل

زنبیل ایله منازله دخول ارتکاب ایتمک بروجهله صحیح اولمز و کذلک حسن بن سهل
که بر وزیر کن سعد دختر سعد اختری بورانک دخی شرف منان عفت نشان و علو
منزلتنه و باباسنک دره سرای عصمتنده اولان صون و عفافه دخی ملایم و مناسب
اولمز لکن بو مقوله حکایاتک امثالی کتب تواریخده کثیر و معروف اولوب بطون
صحائف اوراق بونلرله مشحون اولمشدر وضع و تحدیثنه باعث اولدرکه
لذات محرمه و مشتهیات انفسه انهماک ایله پتک پرده مروت ایدن اصحاب هوا
و هوس اجرای شهوات نفسانیه‌لرینه توغل و نتیجه‌لکی بلیتستور مدهوشاری لحظ
کندوره شریکه نوش ایچون بو مقوله حکایه‌لری پیدا و نقل و روایت ایدوب
دخل ایدنلره سلفده کبار دولت و اعیان امتدن دخی امثالی صدور ایتمشدر دیو
تعلله آلت اتخاذ ایدرلر بوندن اوتری چوق کره کورلمشدرکه اصحاب هوا و هوسدن
نیجه کمسنه‌لر اوراق کتب حکایاته تتبع ایدوب بو مقوله اخبار و حکایاته میل و رغبت
ایله ایوب ذکر العیش نصف العیش فحواسنجه مذاکره سندن ممنون
و محظوظ اولورلر اگر اسلاف کرامک غیری احوالنی تتبع و اقتدا ایدوب و
انلردن صدوری مشهور و حال و شانلرینه لایق صفات کمال و محاسن
اخلاق جلیه‌لرینه تقلید و اقتفایه سعی ایتسه‌لر کندولره خیرلو ایدی بلکه‌لر بولیه
ایدرلر ایدی حتی برکون ابنای ملوک عصرمزدن بعض امرایه تعلم و غنا و طنبور
و کمان کبی ساز چالمغه مشغول اولوب نصیحت یوزندن بواپش سزک
علو شان و رتبه‌کزه لایق دکلدر دیدم اول امیر دخی جواب اولمق اوزره
بکا خطاب ایدوب افندی خلفای عباسیه‌دن محمد مهدی بنک اوغلو و رشیدک
قرنداشی ابراهیم بلمزمیسکه عصرنده صنعت موسیقیده استاد اولوب زماننده
اولان مغنیلرک رئیسی ایدی دیدی بنده دخی تعجب برله یا سبحان الله دیوب دیدمکه
چونکه اسلافک حال و شاننه رعایت و اتباعه سعی و همت ایده‌سن ابراهیمک
باباسی مهدیه و قرنداشی هارون رشیده نیچون اقتدا ایتمزسن و بلمزمیسنکه ابراهیم
رسوم خلافتی ترک ایدوب صنعت تغنی‌یه مشغول اولمغله منصب خلافتدن کرو
قالدی دیدیکمده نصیحتمی قبول ایتمیوب بندن اعراض ایلدی و دخی اخبار واهیه
دندرکه اول حکایه اکا سادات علویه‌دن و خلفای فاطمییندن عبیدیان
دیمکله معروف اولوب قیروان و قاهره‌یه مالک اولان خلفا حقنده مورخیندن
چوق کمسنه ذاهب اولوب ذکر اولنان خلفانک سلسله نسبلرینی اهل بیتدن
قطع و جد امجدلری ائمه اثنا عشردن امام جعفر صادق حضرتلرینک اوغلو

اسماعیل نسبندن خلاص اولدقلرینی رد و انکار ایلدیلر بو حکایه‌نک اصلی بودرکه
عهد خلافت عباسیه‌ده ابو عبد الله شیعی محتسب نام کمسنه بلاد مغربده بنی کتامه
قبیله‌سی و سائر انصار اهل بیت اعانتیله ذکر اولنان اسماعیل بن امام جعفر
صادق اولادندن عبید الله مهدینک خلافت و اطاعتنه خلقی دعوت و انلر دخی
اجابت ایدوب کتب تاریخده تفصیل اولندیغی اوزره عبید الله مهدی و اولادی
ایکیوز یمش سنه مقداری زمان اول وقتلرده کرسی مملکت افریقیه اولان
قیروان ایله محروسه قاهره‌ده مسندنشین خلافت اولدیلر و بو ماده‌ده
عامه مورخین عبیدیین ایله مقاومته قادر اولمیان ضعفای خلفای عباسیه
اتباعنک مفتریاتنه و عبیدیینک نسبلرینه دخل و طعن ایله خلیفه‌لرینه
تقرب و مداهنه ایچون اختراع ایتدکلری احوال کاذبه‌یه اعتماد ایلدیلر نته کیم کتابلر
ده بولنلرک اخباری مضمونده اول اکاذیب مخترعه‌نک بعضیسی ان شاء الله الرحمن
کله‌جکدر حاصلی بوکه مورخین زعملرینک خلافنی و ظنلرینک بطلاننی اقتضا ایدر نیجه
ادله قویه قاطعه و شواهد بینه واضحه‌یه تفطنلرندن غافل اولدیلر زیرا مورخین
دولت عبیدیینک ابتدای ظهور کیفیت خروجلری بیاننده بونک اوزرینه
اجتماع و اتفاق ایتدیلرکه بونلرک صاحب دعوتی اولان ابو عبد الله شیعی
محتسب دیار مغربده بنی کتامه قبیله‌سنه واروب ابتدا اهل بیتدن عبید الله مهدینک
اقاربندن سید رضانک اطاعتنه خلقی دعوت ایدوب بو اثناده رضا فوت
اولمغله یرینه عبید الله مهدینک اطاعتنه داعی اولدیغی خبری اطرافه منتشر
اولدقده مهدی و اوغلو ابو القاسم دیار شرقده بولنوب عباسیه‌نک کندیلره
سوء قصدلرندن خوف ایتمکله تجار زینه کیروب بلاد شرقدن محل خلافتلری
اولان بلاد غربه رحلت و جانب مصره عزیمت ایدوب اسکندریه‌یه وصول
و دخول و هیئت تجار ایله اندن دخی خروج ایتدکلری طرف خلفای عباسیه
طرفندن مصر و اسکندریه والیسی اولان عیسی نوشری‌یه بالغ اولدقده انلری
اخذه وافر سواری تعیین ایدوب کوندردی نوشرینک کوندردیکی آدملر
یتشدیلر لکن هیئت و قیافتلری متغیر اولمغله بونلری تشخیص و اخذ ایده میوب
امن و سلامت ایله مغربه واصل اولدیلر بعده خلفای عباسیه‌دن معتضد
قیروانده افریقیه امراسی اولان بنی اغلبه و کذلک بلاد مغربده سجلماسه
امراسی بنی مدراره فرمان کوندروب مهدینک و اوغلو ابو القاسمک بولدیغی
باغلیوب جاسوسلر تعیین ایدوب اخذ ایتمک اوزره امر ایلدکده حسب الاتفاق

قبیله

قبیله بنی مدراردن سجلماسه والیسی الیسع بونلری تجسس اوزره تعیین ایدوب
بعده الیسع ساکن اولدیغی بلده‌ده مهدی ایله ابو القاسم بر محلده بولنوب کتوردکده
تحصیل رضای خلیفه ایچون مهدیی و اوغلو ابو القاسمی حبس ایلدی ✱ بو احوال
دولت عبیدیینک قیروانده بنی اغلب امراسنه استیلالرندن مقدمجه اولمش
ایدی بعد ذلک ابو عبد الله شیعی وساطتیله عبید الله مهدینک اتباع و
اعوانی کلوب الیسع قهر و مهدی یی حبسدن اطلاق ایتدکلرندن صکره ✱ مهدی
قیروانده سریر خلافته جلوس ایلیوب الیسعی قتل ایلدیکی ✱ کتب تواریخده
مسطور در کندیکه مهدینک و اوغلو ابو القاسمک و سائر سلاله‌لرندن
ظهور ایدن خلفای عبیدیینک شوکت و سطوتلری غالب اولوب ابتدا افریقیه
و بلاد مغربده بعده یمنده بعده اسکندریه‌ده صکره ممالک مصر و شام و حجازده
دعوتلری ظهور ایدوب صیت و صدالری آفاق و اقطاره منتشر و مشتهر اولدی
و خلفای عباسیه‌یه مزاحمه ایدوب ضبطلرنده اولان ممالکی بولشوب مناصفه اوزره
مقاسمه ایدشدیلر از قالدیکه خلفای بنی عباسک مقر خلافتلری اولان بغداد
و کوفه‌یه دخی هجوم ایله الیدن الوب امرانیه غالب اوزره حتی خلفای عباسیه
دولتنه تغلب ایلن ملوک دیالمه‌دن بهاء الدوله بن عضد الدوله‌نک فی الاصل
عبید و ممالکندن اولوب صکره امرا سلکنه منسلک اولان میر ارسلان بساسیری
بنی عباس طرفندن منصوب امرای عجم ایله بینلرنده جاری مخاصمه و محاربه‌یه بناءً
اعداسنه رغماً انبوه ایله بغداده کلوب خلفای عبیدییندن خلیفه مصر مستنصر
علوینک بغداد و عراقده دعوتنی اظهار ایدوب منابر و جوامعده برسنه کامله
مستنصر علوینک نامنه خطبه اوقوندی و بونلرک اعلای شان و علو مکانلری
سببیله خلفای عباسیه‌نک دولتلری متزلزل و درجه‌لری منحط اولمدن زائل
اولمیوب و ورای بحرده اندلس ملوکی بنی امیه بونلرک مخاصمه و محاربه‌سی خوفیله
یاویلاده دلوندا ایدرلر ایدی امدی بو ذکر اولنان احوال و عظم آثار نسبی مشتبه
دعواسی کاذب کمسنه حقنده نیجه تصور اولنورکه مدت مدیده بلاد معموره و ممالک
مشهوره‌ده دعوای خلافت ایدوب بنی عباس ایله مقاومت ایلیه‌لر و کتب
تواریخده تفصیل اولندیغی اوزره عباسیه وقتلرنده سواد کوفه‌ده خروج ایدن
قرامطه طائفه‌سنک حالنه نظر و اعتبار اولنسونکه دعوای کاذب و ادعای
باطل اولمغله مدت قلیله‌ده دعوالری متلاشی و اتباع و اعوانی متفرق و پریشان
اولوب سره مکر و مکیدتلری بیلنوب سوء عاقبت ایله ارتکاب ایتدکلری

افعال شنیعه‌نك جزاسنی بولدیلر اكر خلفای عبیدیینك احوال دخی بویله اولیدی
ولو بعد مهلة معروف اولوب مدة قلیله‌ده مضمحل و پریشان اولورلر دی
نته كیم شعرای عربدن زهیرك بیت مشهوری بو معنایه دلالت ایدر

ومهما تكن عند امرء من خليقة ❊ وان خالها تخفى على الناس تعلم

قال بیت هر اول كسنه كه خصال حمیده و ذمیمه دن بر خصلت ایله متصف اولوب
طبیعتی انك اوزرینه مجبول اوله اكر حال و شانی بر مدت خلقه خفی اولورسه ده عاقبت
ناس انكا واقف اولوب مطلع اولور دیمكدر بوندن مقصود عبیدیین حقنده زعم
اولنان اهل بیته انتساب دعواسی خلاف واقع اولیدی بای حال كان ظاهر اولور
دیو استشهاددر و بونلرك دولتی ایكیوز یتمش سنه مقداری زمان على التوالی ممتد اولوب
جد انبیا ابرهیم خلیل علیه الصلوة والسلامك مقام و مصلاسنه و موطن رسول و مدفن
مقدسنه موقف حجاج و مهبط ملائكه یه یعنی مكۀ مكرمه و مدینۀ منوره حكومتیله
سلطنتلری رونق بولوب دولتلری انقراض وقتنه دك بویله جه ممتد اولدی و ابتدای
ظهورلرندن انتهای سلطنتلری وقتنه دك جمله اتباع و اشیاعی بونلره میل و محبت
و اطاعت و انقیادده پابرجای قرار اولوب و امام اسمعیل بن جعفر صادق حضرتلری
نسلندن اولدقلرینه اعتقادده ثابت و مستقر ایدیلر و بونلرك دولت و سلطنتلری
زائل و نام و نشانلری محو و مضمحل اولدقدنصكره دخی ینه بونلرك خاندانینه محبت
اولان اعوان و انصاری نیجه دفعه خروج و تجمع ایدوب آل عبیدك اول اولاد و
احفادندن موجود اولان جیبارك نامریله خلقی بیعتلرینه دعوت ایلیوب و آبا
و اجدادلرندن سلفلری ائمه‌نك وصیتلریله تعیین امامت و خلافته استحقاقلرین
زعم ایتدیلر اكر نسبلرنده شك و ارتیاب ایده‌لردی بونلره معاونت و مظاهرت
ایله كندولرین ورطۀ هلاكه القا ایدوب یوللرنده باش و جانلرین فدا ایتمزلردی
زیرا بر ذاتك امامت و خلافتنه خلقی داعی و بر دولتك احداث و اقامتنه
ساعی اولان طائفه دعوت ایتدكلری ذاتك امرنده اشتباه ایدوب على رؤس
الاشهاد ابراز و اظهار ایده‌جكلری خصوصده بیعته داعی اولدقلری شخصك
احوالنده لسانلری قلبلرینه موافق اولامق اولماز لكن عجبدر كه كبار اهل
سنت و جماعتدن شیخ المتكلمین عالم ربانی قاضی ابو بكر باقلانی حضرتلری
خلفای عبیدیینك نسبلری حقنده زعم اولنان مقاله ضعیفه یه میل ایدوب
سیادت و شرافتلرینه دخل ایلدی اكر قاضی ابی بكرك بونلرك نسب و سیادتلرینه
دخل و تعرضی بونلره فدا اعتقادیله معروف و رفض و الحاد ایله موصوف

اولدقلرینه

اولدقلرینه مبنی ایسه اولا افضلیت نسب و سیادته مانع اولمیوب و بونلره اقتدا
ایدنلر دخی شیعی المذهب اولمغله بیعتلرینه خلل ویرمز و كذلك عبیدیینك اهل
السنه‌دن سیادات و شرافتلرینی اثبات كندولرینك بولندیغی مذهب باطلده
بونلره فائده ویروب جناب حقك عقاب و عذابندن خلاص اتمز خلاصه مذهب
باطل صاحبنك نسبی موجب و نه شرافت صاحبنك مذهب حق اوزره اولمسنی
اقتضا ایدر زیرا حضرت نوح علیه السلامك كنعان نامنده بر اوغلو وار ایدی
كافر اولمغله سائر كفار ایله طوفانده غرق اولدی مع هذا جناب رب العالمین جل شانه
حضرتلری حضرت نوحك اهل و عیالنی سفینه یه حمل ایله امر غرقدن انجا ایله
وعد بیورمغله حضرت نوح علیه السلام دخی كنعانه سفینه یه ركوب ایله امر
ایتمشیدی مزبور امتناع ایدوب سفینه یه كیرمامكله حضرت نوح علیه السلام طوفانده
غرق خوفنه دوشوب سابق الالهی بناءً جناب حقه مناجات ایدوب كنعانك
نجاتنی و خلاص اولمدیغی صورتنده حكمتی استفسار ایلدكده جناب حق جل و علا
حضرتلری نوح علیه السلامه توجیهله خطاب عزت بیوردیغی حبیب اكرم علیه الصلوة
والسلامه بیان ایدوب بیوررلركه قال یا نوح انه لیس من اهلك ❊ انه عمل
غیر صالح فلا تسئلن ما لیس لك به علم ❊ معنای نظم شریف والله اعلم اولا كه
حضرت رب العالمین بیوردیلركه یا نوح اوغلك كنعان سنك اهلكدن دكلدر
زیرا مؤمن ایله كافر اراسنده ولایت منقطعدر یاخود غرقدن نجاتلرینه وعد
كریم الهی سبق ایدن اهلكدن دكلدر زیرا كنعان عمل فاسد و كفر كاسد ایله
متصفدر پس امدی یا نوح بنم درگاه عزتمدن اول نسنه‌یی طلب و سؤال
ایتمه كه سنك ایچون اول شیئه علم اولمیه یعنی طلب ایتدیكك نسنه صواب میدر معلومك
اولمیه زیرا حضرت رب العالمین حضرت نوحك اهل و عیالنی انجا و تخلیصه وعد
بیوردقده اوغلی كنعان ایله حالی نه كفرانده مصر اولمدیغه استثنا بیورمش ایدی
مقتضای بشریت اوزره علیه محبت ولد حضرت نوحی مشغول ایتمكله حقیقت
حال كندویه مشتبه اولدیغنه بناءً نجاتنی طلب ایتمشدی والله اعلم بحقیقة
الحال بوندن مستفاد اولدیكه حضرت نوحك نبوت و كنعانه ابوتی اوغلنك
كفرینه مانع اولمیوب و عذاب غرقدن خلاصنه وسیله اولمدی و كذلك
حضرت رسول صلی الله تعالى علیه و سلم كریمۀ مكرمه‌لری حضرت فاطمة الزهرا
رضی الله تعالى عنهایه ركون وعظ و نصیحت طریقیله بیوردیلركه ❊ یا فاطمة اعملی
فلن اغنی عنك من الله شیئا ❊ معنای حدیث شریف اولدركه یا فاطمه

اعمال صالحه یه سعی ایله زیرا بن بر طریقیله الله تعالینک رحمت و کرمیه یا طاعتی بر زیاده
کفایت ایتمم یا خود عمل ایتمدیکم صورتده جناب حقک عذابندن بر عذابی سندن
دفع ایدهمم دیمشلردر بو حدیث شریفدن نسب حضرت رسول عالی حسب وحتی
زهد و صلاحی موجب و ذنب و عصیانه مانع اولمدیغی معلوم اولمغله خلفای عبیدیین
حقنده دخی تهمت رفض ثابت اولدیغی تقدیرجه نفی نسبه اقتضا ایتمدیکی متعین اولور
هر اولکه که بر شینک حقیقتنه واقف اولوب یقین حاصل ایلیه الا لایق اولان
بیلدیکنی کتم ایتمیوب حقی اظهار ایلمکدر زیرا حضرت رب العالمین جل شانه حقی
بیان ایدوب سبیل صدق و صوابه قوللرینه هدایت ایلر • وکذلک عبیدیین
خلفاسی رجاعت ایدیکه حضرتنده دولت و سلطنت تحصین اولنوب و اطراف
و اماکنده اتباع و اشیاع مرة بعد اخری بونلرک بیعتلرینه خلقی دعوت ایدنلری
مشهور اولمغله اعادیسی اولان بنی عباس بونلرک قصدلرینه کوزه درلر ایدی بونلر
دخی مبادی حاللرنده اختفا ایدوب اسم و رسملرین تبدیل ایله برمدت انزوا ایتمشلر

ایدی نته کم دینلمشدر

فلو تسأل الایام ما اسمی ما درت ❀ و این مکانی ما عرفن مکانی

معنای بیت شاعر بودر که فرضا ایامه بنم اسمی سؤال ایلسک بیلوب جواب
ویره مزدی و مکانم نه محلدر استفسار ایلسک مکانمی دخی تعیین ایده مزدی
مقصود عبیدیینک ابتدای امرده اعین ناسدن احتجاب و انزوالرینه بیت
مزبور ایله استشهاددر عبید الله مهدینک جدی محمد بن اسمعیل بن امام جعفر صادقک
اسمنی اعوان و انصاری تبدیل ایدوب مکتوم اسمیله تسمیه ایتمشلر ایدی زیرا بونلرک
اعادیسی امام اسمعیلک محمد نام بر اوغلو اولدیغن بیلوب اما شخصنی معلوملری
اولمیوب مجرد اسمی قصد اعدادن صیانت قصدیله بونلرک اتباعی خصمانک
بیلدکلری محمد اسمنی مکتومه تبدیله اتفاق ایتمشلردی بعد زمان عبیدیین قیروان
و قاهره ده خروج و ظهور ایدوب پرتو اقباللری آفاق و اقطارده لمعان ایتدکده
آل عباسک اعوان و انصاری بونلرک نسبنه داخل و طعنه بو نکته یی توسل
ایدوب امام اسمعیلک ولدی محمد اسمیله موسوم و بونلرک جدی مکتوم اسمیله
مسمی بر شخص مجهولدر دیو اهل بیته انتسابلرینی رد ایتدیلر و بو رأی ضعیف
ایله خلفای عباسیه یه ارکان دولتلری مداهنه ایدوب ممالک عباسیه دن دیار شام
و مصر و حجازه مستولی اولوب عبیدیین اعوانندن اولان بنی کنانه ایله محاربه یه
قادر اولمیان امرای بنی عباس الحق عبیدیینک اهل بیت نبوته انتسابلرینی

وشرافت

وشرافت و سیادتلرینی نفی و رد ایله تقللریندن و حلیفه لریندن بونلر ایله معا مقاومتدن
عجز و تقصیرلرین دفعه وسیله ایدوب حاضرلرین نفیه ایندیلر حتی خلفای عباسیه
دن قادر بالله زماننده دار الملک بغدادده قضاه عقد مجلس ایدوب بونلر
اسمعیل بن امام جعفر صادق اولادندن اولدقلرینی نفی • و اهل بیت نبوة
سلسله سندن اولمدقلرینی تسجیل ایتدیلر و مشاهیر اعلام رجالدن برجماعت
بو ماده یه قضاه حضورنده شهادت ایدوب اعیان امتدن شریف رضا و قرنداشی
مرتضی و ابن بطحاوی و علمادن ابو حامد اسفراینی و امام قدوری و شیخ
خمیری و ابن اکفانی و آبیوردی و فقیه شیعه ابو عبد الله بن نعمان و بونلرک
امثالی مشاهیر امتدن نیجه کمسنه بونلرک نسبنی غیره حمل و اسناد و اهل بیته
انتسابلرینی رد ایتدیلر و ماده درتیوز ایکی تاریخنده قادر بالله ایامنده
شهر بغدادده بر یوم مشهورده واقع اولدی بونلرک بو خصوصده شهادتلری
مجرد سعی علله اولوب بین الناس بغدادده شهرت و شیوعه مبنی و آل عباس
رضالرینه رعایته مبنی ایدی و بو ماده یه شهادت ایدنلرک اکثری بونلرک
نسبنه دخل ایدن بنی عباس اتباعی اولوب مورخین دخی اشتدکلری کبی روایت
و حفظ ایتدکلری وجه اوزره حکایت ایتدیلر لکن حق و صواب بونلرک خلافیدر
و عباسیه دن معتضد خلیفه عبد الله مهدینک اخذ و حبسی ایچون قیروان
والیسی ابن اغلبه و سجلماسه امیری ابن مدراره تحریر ایتدیکی فرمان بونلرک
صحت نسبنه اصدق شاهد و اوضح دلیلدر و ابتدا نسب اهل بیتی اصحابندن
نفی ایدن معتضد خلیفه در معلوم اولا که دولت و سلطنت بر سوق سلطانیدر
که جمله بضایع علوم و صنایع اول طرفه جلب اولنوب حکم و مصالحی ضایع ایدنلر آنده
التماس ایدرلر و اطراف و اقطارده واقع حوادث روزکار در و آیات
اخبار حاملری او محل سامیه یه سوق و مطایا ایدوب انده رایج اولان نسنه
کافه ناس قتنده رواج بولور اکر اهالی دولت ظلم و جوردن اعراض ایله
جاده صدق و صوابه سلوک ایلمیوب طریق مستقیمدن عدول ایتمزسه اول
سوق عظیمده ابریز خالص العیار حق و صواب رایج اولوب اکر رجال دولت
و سلطنت اغراض و حقوقه تابع و هوا و هوسه مطیع اولوب بغی و عدوان
و کذب و بطلان سم زرایله امتزاج و اختلاط ایدرسه انده زیوف فاسده
و فلوس کاسده رایج اولور لکن اول کمسنه که صحیح فاسددن و رایجی کاسد
دن فرق تمییزه قادر اوله انک عقل سلیمی و طبع مستقیمی کندویه محک و

ومیزان اولوب خبر منقولك خالص ومغشوشنی وزن وعیار وسنجیدهٔ ترازوی
اعتبار ایدوب صحیحنی قبول وفاسدینی رد ایدر ودخی بو خبرك مثلی بلکه دخی
ابعد در اول حکایه که اثنا ینه سادات علویهٔ حسینیه دن ادارسه عنوانیله
معروف اولان خلفای فاطمیین دن ادریس بن ادریس بن عبدالله بن حسن
بن حسین بن علی بن ابی طالب رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حقنده نقل
اولنوب انلرك نسبنه دخی دخل وطعن ایتدیلر حکایه سی بو سیاق اوزره درکه
ادریس اکبر بلاد غرب اقصاده طنجه ده وفات ایتدکده نکره ادریسك
خاتونی حامله ایدی وضع حمل ایدوب بر ارکك ولدی دنیایه کلدی آنی دخی
ادریس اسمیله تسمیه ایدوب یرینه خلیفه نصب ایتدیلر بونلرك دخی اعدالری
اولان بنی عباس ادریس اصغرك نسبنده قیل وقال ایدوب باباسی ادریس
اکبرك اتباعندن حرم کتخداسی راشد نام عبد مملوکلرك ولدی اولمق اوزره وهم
واتهام ایتدیلر لکن بونه جرأت ایتدرکه ادریس اصغرك نسبنه دخل ایدنلر
بیلمزمیکه ادریس اکبرك جمله اقارب وخویشانی بلاد غرب اقصاده بربریه
قبیله سی بیرده اولوب وادریس اکبر اقلیم حجازدن بلاد مغربه داخل اولدیغی
کوندن وفاتی وقتنه کلنجه قبائل بربر ایله بادیه ده سکون واقامت ایدوب
واهل بادیه نك توالد اولاد وظهور حمل مقوله سی احوالی بربرلردن خفی ومستور
دکلدر زیرا انلر حضری وبلدیلر کبی سراپردهٔ احتجابده متمکن اولمیوب بو مقوله
اموردە ریب وشك طاری اولهجق محللر دکلدر ایدی وانلرك جمله حرملری
جیرانلری کوروب وصدالرینی استماع ایده جك محلده واقع ومنزللرینك
جدارلری بربرینه متصل ومتلاصق وبنالر ایجی اولوب مسکنلری ارسنده
فاصله یوغیدی وذکری سبق ایدن راشد ادریس اکبردن صکره جمله ادارسه
نك حرملری امورینه کوروب وسائر اتباع واشیاعری دخی محافظه ومراقبه
ایدرلرایدی وبلاد غرب اقصاده متمکن بربرلر جمله ادریس اکبر فوتندنصکره
اوغلو ادریس اصغرك بیعتی اوزره اجماع واتفاق ایدوب رضالریله بونکا
اطاعت وانقیاد ویولنده بذل روح ایتمك اوزره بیعت ایلیوب حروب و
معارکده بونك حضورنده نجارمنابایه حوض ایتدیلر اگر نسب ادریسده
ذکر اولنان شبهه مثللو تهمت اولسه اطاعت ایدنلرك خاطرلرنده خلجان ایدوب
عقللری احتمال ویریدی یا خود آخردن ایشیدوب سمعلرینه قرع ایدیدی
استرسه عدوی خاین یا دشمن منافقلری ایتسونلر بونلرك بعضیلری الا بیعت

وتبعیتدن تخلف ایدرلر ایدی بلکه ادریس اصغرك حقنده بو کلمات شنیعه بنی عباس
امراسندن آفریقیه طرفنده اولانلرك ولاة وعمالی اولان بنی اغلبدن صادر اولمشدر
بونك بیانی اولدر که خلفای عباسیه دن هارون زماننده مکه مکرمه ده طائفه
قریب محلده فخ دیمکله معروف موضعده بنی عباس ایله اهل بیت میاننده
جریان ایدن محاربه ده ادریس اکبر مغربه فرار واو محلده قرار ایتدیکی هادینك
معلومی اولدقده افریقیه ده امرای بنی اغلبه فرمان کوندروب ادریس اکبری
تجسس جاسوسلر تعیین واخذ ایتمك اوزره امر ایلدی بو طریقیله ظفر بوله میوب
ادریس اکبر سلامتله بلاد غرب اقصایه واصل اولوب انده امری تمام ودعوتی
ظاهر ومرادی حاصل اولدی وهارون رشید اتباعندن واضح نامنده برکسنه
وار ایدی مصر واسکندریه سنده طرفندن عامل واضح سادات کرامه کزلیجه
محبت ایدوب شیعی المذهب اولمغله ادریس اکبرك مغربه عزیمتی اثناسنده
اسکندریه یه وصولنده واضحك اغماضی سبیله ادریس اکبر غرب اقصاده
محل خلافته فوز ونجات بولمشیدی بو خبر رشیده بالغ اولدقده واضحی قتل
ایلدی بعده رشید ادریس اکبرك قتل واعدامنده مکر وحیله یه سلوك ایدوب
باباسی مهدی خلیفه نك اتباعندن شماخ نام برکمسنه یه ادریسی تسمیم ایتمك
اوزره دسیسه وتعلیم ایلیوب بلاد غرب اقصایه ارسال ایلدی شماخ دخی
تعلیم رشید اوزره مغربه واروب اولیای نعمی اولان ابن عباسدن برائت وا
وادریس اکبره انتما وانتساب داعیه سیله کلدیکنی اظهار ایلدکده ادریس صافدلدن
دخی بوکا میل ومحبت ایدوب بنده لکه قبول وعواطف جزیله سنه مظهر ایدوب
خلوت وجلوتده کندویه انیس وجلیس ایلدی شماخ فرصت بولور ادریس ایله برکون
تنهاجه صحبت ایدرکن بر تقریب ایله ادریسه سم تناول ایتدیروب موتنه
باعث اولدی ادریس اکبرك موتی خبری بنی عباسه واصل اولدقده بالمره احسن
موافقده واقع اولوب بغداده حرم اولدیلر ورجا وامیدلری اوزره غرب اقصاده
سلسلهٔ ادارسه نك انقراضی اعتقادیله غائلهٔ تشویش واضطرابی برطرف
ایتدیلر وبو اثناده ادریس اصغرك ولادتی خبری دخی تعقیب ایدوب
بنی عباسه واصل اولدقده مذاقلرینه مخالف اولمغله وهلهٔ اولیده تصدیق
ایتمیوب حاشا وکلا اصلی یوقدر دیو انکار اثناسنده ادریس اصغره بیعت
اولنوب مغربده دعوت خلافت فاطمیه عودت وشوکت وسلطنتی قوت بولوب
دولت ادارسه ادریس بن ادریس ایله متجدد اولدیغی خبری متحقق اولمغله

بنی عباسه باعث خون وانکسار اولوب دفع سهامدن زیاده درونلری داغدار
اولدی دولت ادارسه نک قوة وشوکتی دیار غربده دولت بنی عباسه
ضعف وهرم مستولی اولوب انلرله مقاومت ومدافعه یه قدرتلری قالمم اولدی
حتی ادریس اکبر اقصای بلاد غربده ساکن اولوب وقبائل بربریه هر طرفدن
اکا امداد واعانت اتملریله هارون رشید بر وجهله اعدامنه ظفر بوله میوب
عاقبت شماخ یدیله تسمیم واهلاک وبو حیله ایله کریبان خیانتی چاک ایلدی
وادریس اصغر باباسی اکبر یرینه سریر خلافته جلوس ایدوب شوکت وسطوتی
قوة بولیجق مأمون خلیفه واندن صکره کلان خلفای عباسیه دیار غربده
کندولرینک اعوان وانصارندن آفریقیه امراسی بنی اغلبه فرمانلر کوندروب نواحی
غربده ادارسه نک آچدیغی فرجه یی سد وطرفلرندن عباسیه دولتنه احداث
وسرایتی مظنون اولان جرح وکزندی دفع وصد ایلیوب مصرع علاج واقعه
پیش از وقوع باید کرد مضمونی اوزره هنوز نائره قهر وکینلری مرکز دائره سلطنته
تجاوز ایتمدن دفع تدارککی کورمک اوزره پیدرپی اوامر اکیده ارسالندن حالی
دکللر ایدی اما امراء اغالبه ادارسه اعوان وانصاری اولان غرب اقصی بربریله
محاربه یه قدرتلری اولمدیغندن ماعدا کندولرینک ملوکی اولان خلفای عباسیه
اوزرینه اجانب واباعدک تغلب وتسلطی سببیله دولت عباسیه نک اختلالی
وفتنه مصادف اولمغله امرای بنی اغلب بربرلریله مدارات ایله معامله یه مضطر
اولمشلر ایدی زیرا عباسیه دولتنه امرای اتراک واعجام غلبه ایدوب خلفانک
زمام اختیارلری یدلرنده قالمغله توجیه مناصب وترتیب مواجبده وتحصیل
اموال سلطانیه وسائر خصوصلرده احکام دولت وامور سلطنتی اغراض
فاسده لری مقتضاسی اوزره دیلدکلری کبی تصریف وتقلیب ایدرلر ایدی

نته کیم عصرلرینک شاعری دیمشدر

خلیفة فی قفص بین وصیف وبغا ٭ یقول ما قالا له کما تقول الببغا

بو بیت خلفای عباسیه دن مستعین خلیفه نک امور دولتده عجز واضطرابی
حقنده انشاد اولنمشدر وصیف ایله بغا امرای اتراکدن دولت عباسیه
متغلبلرندن ایکیسی نک اسملریدر که متوکل خلیفه یی قتل ایدوب مستعینه
اعانت وبیعت ایتمشلر ایدی ببغا ایله مراد باباغان قوشیدر معناسی
بویله در که خلیفه مستعین وصیف ایله بغا آراسنده محصور مرغ قفص
نشین کبی بر خلیفه در که وصیف ایله بغا اکا نه درلر ایسه بو دخی انی سویلر

باباغان قوشنه بکزر که نه تعلیم اولنورسه انی نطق ایدر دیمکدر ٭ صاحب
تاریخک بو بیتی ایراددن مقصودی خلفای عباسیه دولتنه امرای اتراک واعجام
غلبه ایدوب نظاملری مختل اولمغله بنی اغلبک انلره استناد ایله ادارسه یه
مقاومتدن عجز وقصورلرینی بیان ایلدی چونکه امرای بنی اغلب خلفای عباسیه
نک امری اوزره ادارسه ایله محاربه ومدافعه یه قیام ایتمدیلر ٭ حقلرنده
تقصیر وتهاونه حمل ونفاقدن خوفه دوشوب ٭ کندولردن خلفانک ٭ سوء
ظنلرینی دفع ایچون بسط اعذار کوناکون ایله عفو وعنایتلرین رجا سیاقنده
کاه موجب زمینده ساکن کندولره تابع رجالک ضعف وافتقارلرین بیان
ایدوب ادارسه وبربرلریله محاربه یه قدرتلری یوقدر دیو اعتذار ایلدیلر ٭
وکاه بلاد غرب اقصاده خروج وظهور ایدن ادریسک نسل واعقابندن
بریسی قائم اولان ادارسه نک علویتی نیله خلفانی تخویف ایدوب حدودده
قریب عباسیه ضبطنده اولان ولایتلره تجاوز وتعدیلری احتمالی تحریر ایدوب
واغالبه طرفلرندن خزائن خلفایه عائد تحف وهدایالری واموال سلطانیه
دن تخفیف وارسال ایتدکلری اقچه لری ادریس سکه سیله مسکوک ایدوب
کوندررلردی مقصودلری ادریسک عظم شاننی خلفایه عرض وشوکت ظاهره
وسطوت قاهره سیله تخویف ایلیوب مؤاخذه ومطالبه سیله مأمور اولدقلری
ادریس ماده سندن خلفانک رشته امیدلرین قطع ورقبه طاعتلری
ربقه عبودیتلرندن خروج وادارسه یه تبعیت واطاعتلرینه مضطر اولمه لرینی
خلفایه اشعار ایلدیلر وکاه بنجه دخی ادریسک شاننی خط وتنزیل قصدیله
خلفایه مداهنه ایدوب بالاده سبق ایدن طعن کاذب ایله نسبنه دخل و
طعن ایلیوب صدق وکذبنده مبالات ایتمدیلر زیرا موجب ایله بغداد آراسنده
مسافه بعیده وحال صباده اورنک خلافته جلوس ایدن صبیان بنی عباسک
عقولی ضعیف اولوب اتراک واعجامدن دولتلرینه تغلب ایله امرالری اولان
احمقلر دخی هر قائلک قولنه قبول وتعبیق غراب دخی اولورسه استماع وتصدیق
ایتدکلری ایچون نسب ادریسه دخل ایله خلفایه تسلی ایتدیلر ٭ وبنی اغلب
خلفای عبیدیینک ظهوریله دیار غربده مضمحل اولنجه یه دک نسب ادریسه
دخل وتشنیعدن خالی اولمیوب بونلردن صکره بو کلمه شنیعه اراذل ناسک
سمعلرینه قرع واسناب اهل بیت طعن ایدنلرک بعضیلری دخی بونی حفظ
ایدوب خلفای عباسیه دن اهل بیت حقنده منافی وفتنه نقل ایله تقرب

وانتسابه وسیله ایلدی بونلرک نسبلرینه دخل ایدنلری الله تعالی تقبیح ایلیه
که جادهٔ شرع قویمدن عدول ایدوب هوالرینه تابع اولدیلر زیرا ادریس
اصغر باباسی ادریس اکبرک فراشندن حاصل والی الوفات تحت نکاحنده
اولان زوجهٔ متروکه سندن متولد اولوب ولد ایسه شرعاً فراشه منسوب وتابع
اولمغله ادریس اکبردن نسبی قطعی الثبوت وبونلرک دخل وطعنی موهوم اولوب
موهوم ومظنون ایسه مقطوعه مقابل اولماز بونلردن ماعدا اهل بیت رسالت
پناهی زنا امثالی افعال شنیعه دن تنزیه اولنمق عقاید ایمانیه دندر زیرا الله
سبحانه وتعالی حضرتلری اهل بیتدن افعال قبیحه یی ازاله ونفوس شریفه لرینی
اخلاق رذیله دن صیانت وتطهیر ایلیوب بونلره محبت وحسن ظن ایله امر
اولنمشدر وادریس اکبرک فراشی طاهر وادریس اصغرک فراشندن حاصل
اولمغله بونلره دخل وتشنیع ایدنلر حکم شرعه مخالفت ایله وزربنک جزاسنی
کوررلر بن نسب ادریسه دخل ایدنلری رد وانکارده تطویل مسافهٔ
مقال ایتمدم الا بو بابده ریب وشک الوانینه سد ایدوب وقلوبنا سادده
مرکوز اولوب ادارسه یه بغض وعداوت ونسبلرینه کذب وافترا ایله قدح
وطعنه جرأت ایدن کمسنه لردن ایکی کوشمله استماع ایتدیکم کلمات باطله یی رد
ایچون تفصیل مقال ایلدم بو خصوصده ادریس اصغرک صحت نسبی ظاهر ومجادله دن
مصون اولوب وعیب ونقصان احتماله مجال اولمیان محلده نفی عیب ایله اشتغال
دخی عیب اولدیغی مقرر ومعلومدر لکن بن سادات اهل بیت ایچون عالم
دنیاده خصملریله مجادله ایده رم بو امید ایله که انلر دخی بنم ایچون یوم قیامتده
عدولرمله مجادله ایدوب حقمده شفاعت ایده لر معلوم اوله که ادارسه نک
نسبلرینه طعن ایدنلرک اکثری ادریس اکبرک اعقاب وذریتنه حسد ایدوب
اهل بیته منتمی اولان سادات ایله اکابرینه قاریشوب ساداتله علاقه سی اولمیان
رجالدر اصلی بودر که اهل بیت رسالت پناهه اتصال واشرف مخلوقاته انتساب
امر خطیر اولوب بو نسب جلیلی ادعا آفاق واقطار عالمده موجود جمله امم اوزرینه
شرف عظیم دعواسی اولمغله بو خصوصه تهمت عروضی مقرردر وخاندان اهل بیتدن
اشبو ادریسک نسب عالیلری بونلرک مواطنی اولان فاس شهرنده
وسائر دیار مغربده مرتبه مشهور وشایع ووضوح وظهوری بر درجه
یه واصل وبالغ اولدیکه انکار ایتمکه بر کمسنه طمع ایدوب اول رتبه یه وصوله قادر
اوله مدی زیرا بونلرک سلسلهٔ انسابی هر عصرده خلفدن جمع کثیر سلفدن جم

غفیردن نقل وروایت ایدوب وجد امجدلری ادریس اکبرک منزللرندنک تأسیس
وبنا ایتدیکی فاس شهرنده بنی ادریس منازللری اراسنده حالا موجود واحیا ایتدیکی
مسجد شریف محله لرینه متصل ومتلاصق اولوب وقرارکاهلری اولان بلدهده
منارهٔ عظمانک اوزرینه وضع ایتدیکی سیف مسلول حالا موجود ومشهود اولدیغندن
ماعدا نیجه آثار وعلایمی واردرکه خبرلری حدود تواتری تجاوز ایدوب عیاناً ملحق اولمغله
بالکلیه شمسدر فحسن اهل بیتدن بونلرک غیری سادات شرفای بنی ادریسه الله تعالی
حضرتلرینک احسان ایلدیکی آثاری مشاهده وبونلرک شرف نسبلریندن
غیری اسلاف کرام واجداد عظاملرینک دیار مغربده اولان جلالت ملک و
دولتلرینی ملاحظه ایلیوب کندولرینک رتبه سی بونلردن اولدیغی استیقان
وحسب ونسبدن بنی ادریسدن بریسنک بالغ اولدیغی اوصاف کمالک عشر
معشارینه بالغ اولمیه جقلرینی اذعان ایتدکلرنده بونلر حقلرنده دیدن حقد وحسده
تیز ایدوب حقلرنده بولدقلری سویله دیلر وبنی ادریسک غیری سادات اهل بیت
که صحت نسبلری ادارسه حقنده ذکر اولنان آثار وعلامات وشواهد وبینات
ایله ظاهر اولمامشدر انلرک غایت امری بولندقلری حالده کندولره حسن ظن
اولنوب دعوای سیادتلرنده صدقه حمل اولنمقدر زیرا ناس نسبلری خصوصنده
قوللریله مصدق اولدیغی کتب شرعیه ده مسطوردر لکن بنی ادریسک انتسابی
تواتر ایله ثابت وآثار وعلایم ایله متیقن ومعلوم بونلرک حسادی اولان
ساداتک نسبلری قوللریله مصدق مظنون اولوب علم ایله ظن اراسنده
فرق واضح اولدیغی مقرر ومحققدر قچانکه بونلر کندو حاللرینی وبنی ادریسک
احوالنی تأمل ایدوب انلرک ترفع واعتبارلرینک وکندولرینک انحطاط
شانلرینی بیلدکلرنده بو تقویمه تحمللری اولمیوب وانلردن چوق کمسنه لر بنی ادریسک
شرف وشانلری زائل اولوب حقیر ووضیع اولملرینی تمنی ایتدیلر ومجرد غرض
وحسده بناءً حقلرنده عناد ولجاج ایدوب نسبلرینه طعن ضعیف وقول سخیف
ایله دخل ایلدیلر وتهمت نسبده کندیلرله مشارکت واشتباه واحتمالده مساوات
ایله تعلل وبهانه ایدوب کندو نسبلرنده تاسک ایتدیکی اشتباهی بونلر حقنده
دخی اجرا اولنمق قیدینه دوشدیلر لکن بو ملاحظهٔ فاسده بنی ادریس حقنده تصور
اولنمق غایة الغایه بعیددر زیرا مغرب دیارنده بزم بیلدیکمز رجالده بر کمسنه یوقدر که
وضوح نسبده آل حسنده ادریس ذریتی مرتبه سنه بالغ اوله اشبو عصردن
سلسلهٔ ادارسه نک عظما واشرافندن مدینهٔ فاسده عمران دیمکله معروف

سنه فاقلمشدرکه یحیای جوطی بن محمد بن یحیای عدام بن قاسم بن ادریس اصغر
بن ادریس اکبر اولادندندر حالا دیار فاسده اشبو بنی عمران اهل بیت نبوتک
خیار و نقباسندن اولوب جد امجدلری ادریسک منزلنده ساکنلردر و بونلرک
جمله مغرب اهالیسنک اوزرلرینه شرف و تفوقلری اولوب یانلرنده قدر و شانلری
عظیمدر سنه کیم انشا الله الرحمن ادارسه احوالی ذکرینه کلامز منجر اولدقده
بونلرک احوالی تفصیل و بیان اولنور و دخی ذکر اولنان مقالات فاسده
و مذاهب باطله یه ملحق اولان امور دندر اول امرکه الی مغرب فقهاسندن
رای و اعتقادی ضعیف کمسه لرینه دیار غربده موحدین دولتنک صاحب
دعوتی علما و صلحادن محمد مهدی بن تومرت حقنده زعم ایدوب مذهب و مسلکنه
دخل و طعنه تصدی ایتدیلر محمد مهدی مذکور فی الاصل دیار غربده جبل سوسده
اولان هرغه قبیله سندن اولوب تحصیل علم و کمال ایچون مکهٔ مکرمه یه
و سائر بلاده سفر ایدوب تفسیر و حدیث و اصولین و فقه شریفده فائق
الاقران و نادر الازمان اولدی و دخی فصیح اللسان و قوی الجنان اولوب
کشت و گذار ایتدیکی محللرده امر بالمعروف و نهی عن المنکر ایدرک ینه دیار
غربه کلوب علما و فقهاسی ینه بحث ایدوب غلبه ایلدی کیدرک صیت و صداسی
آفاق و اقطاره منتشر اولوب دیار غربده متمکن مصامده و هرغه قبیله لری اعاظمله
عبد المؤمن بن علی نام کمسنه نک بیعتنه خلقی دعوت و اطاعت و انقیادینه
ترغیب ایدوب کندو لذات دنیویه دن بالکلیه اعراض ایلدی مهدینک فوتندن
صکره عبد المؤمنک دولت و سلطنتی و شوکت و سطوتی قوت بولوب اکثر ممالک
غربه مالک اولدی و محمد مهدینک اتباع و اعوانه موحدین تسمیه اولنمغله عبد
المؤمنک دولتی دخی موحدین دولتی ایله مشتهر اولدی دیار غربده لمتونه قبیله سی
ملوکنه منسوب اولان فقها مهدینک علم و فضلنه و بین الانام قدر و منزلتنه
حسد ایتمرلیه کندیدن ظهور ایدن توحید حقه قیام و اهل بغی و فسادی زجر و
توبیخده اهتمامنی تزویر و تلبیسه حمل ایله تهمت و لو بابده ادعا ایتدیکی امورک
جمله سنی کذبه نسبت ایتدیلر حتی اتباع اولان طائفهٔ موحدین مهدینک اهل
نبوی یه انتسابنه و شرفادن اولمسنه اعتقاد ایدوب فقهای مذکورین تقلیده
مضر اولان حسده بناءً الی دخی رد و انکار ایلدیلر زیرا بونلر زعمنجه علم و فتوا
و دیانت و تقوادده مهدی ایله مساوات ادعاسنده اولوب صکره مهدینک رأیی متبوع
و قولی مسموع اولوب دیار غربده مقتدای انام و ملتجای خاص و عام اولمغله

بونلردن ممتاز اولدقده بو لطف خداداد مهدی یه چوق کوروب مذاهبنه تشنیع
و مدعالرینی تکذیب ایله قدر و شاننه نقیصه ویرمک قیدینه دوشدیلر و بو فقهانک
خصومتلرینه بر سبب دخی بودرکه مهدینک و اعوانی اولان موحدینک خصماسی
اولان لمتونه قبیله سی ملوکی فقهای مغربه محبت ایدوب غیریدن مشاهده ایتمدکلری
تعظیم و تکریمی بونلردن کورر ایدی زیرا لمتونه ملوکی دخی حلیهٔ عدل و صلاح ایله
متحلی و زمان دولتلرنده اصحاب علم و کمالک قدر و شانی عالی اولوب فقهادن
هر بری سالکن اولدیغی محلده بین الاهالی عزیز و محترم و قوم و جماعتی میاننده قدر
کوره مکرم اولدقلرندن ماعدا امور مملکتده دخی مستشار و مؤتمن اولملریله بونلر
اولیای نعمتلری اولان ملوکه یار و غار و عدولریله مخاصمه دن اعوان و انصار اولدیلر
و قتاکه محمد مهدی دیار غربه کلوب لمتونه نک خلافنده سوز سویلیوب
و مملکتلرنده جاری بعض امورده بونلره دخل و طعنه قیام و عاقبت ترتیب جیوش
ایله محاربه یه اقدام ایتمکین فقها دخی ملکلری دولتنده نائل اولدقلری حق نعمته
رعایت و معاونت و مظاهرت ایله تحصیل رضای ولی نعمت ایچون محمد مهدی
حقنده اطالهٔ لسان و اطلاق زبان ایدوب اقوال و افعالنی کذب و تزویره نسبت
و شاننه لایق اولمیان نیجه امره جسارت ایله اخذ انتقام قیدینه دوشدیلرلکن
مهدینک قدر و منزلتی عالی اولوب حال و شانی بونلرک دیدکلری کبی دکلدر
بر رجل حقنده نه ظن اولنورکه دیار غربه فرید و وحید کلوب لمتونه دولتنک رجال
و اعیاننه لوم و توبیخ و افعال منکره لرینی تعبیر و تقبیح ایدوب علما و فقهاسیله مباحثه
و اجتهادلرینه مخالفت ایتدکدنصکره اهل جبال و اصحاب جنک و جدالدن قبائل
عشائر عدیده یی جمع و عبد المؤمن بن علینک بیعتنه دعوت و بالنفس ملوک
ایله حرب و قتاله مبادرت ایلیوب قوت و قدرتلری اعظم شوکت و سطوتلری
اشد اعوان و انصارلری اقوی ایکن شجرهٔ راسخهٔ دولتلرینی قلع و قمع ایلیوب
جمعیتلرینی پراکنده و پریشان ایلدی و اثنای محاربه ده مهدینک اشیاع و اتباعی
یولنه باش و جانلرین فدا ایدوب اولقدر نفوس تلف اولدیکه حسابنی انجق
عالم السر و الخفیات بیلور و بونه اتباع ایدن زمرهٔ موحدین سر و جانلرین فدا
ایتمک اوزره بیعت و عهدلرینه وفاءً نفسلریله الی هلاکدن وقایت و صیانت
ایلیوب دعوتنی اظهار و کلمهٔ حقی اعلاده روحلرین بذل ایله باری تعالی یه تقرب
و رضای شریفنی تحصیله توسل ایتدیلر تا که سوزی جمله یه غالب اولوب دیار غربده
برینه عدو تبنده واقع دولتلره غلبه ایلدی مع هذا کندی بر لقمه و بر خرقه یه

قناعت ایدوب واهل وعیاله قارشمیوب مکاره وشدائده صبر وثبات ایله موصوف
وعمری آخر اولنجه حظوظات دنیویه ومشتهات نفسانیه دن برشیئه میل ایتمامشدی
حتی الذ شهوات نفسانیه دن اولوب اکثر نفوس میل وطلبنه مجبول ووجودی
تتمیمه ایتدکلری نسل وذریته دخی قطعاً رغبت ایتمدی لولا ایدی بلمش اولیدیکه
زخارف دنیویه دن بو مرتبه اجتناب واحتراز ایدن کمسنه اجتهاد وجهادده
استدیکی موخلوص نیته مقارن اولمدیغی تقدیرجه بونکله نه شی قصد ایلدی
مع هذا اکثر نیتی خیر وقصدی صالح اولمه مباشرت ایتدیکی امور نتیجه پذیر اولمیوب
مضمحل وپریشان اولوردی زیرا الله تعالی حضرتلرینك عبادی بیننده دائر
عادت شریفه‌سی بونك اوزرینه جاریدرکه اهل ظلم وبغیك عاقبتی محمود
اولمیوب امری غایتنه ایرمز اما فقهانك مهدینك نسبا اهل بیته انتسابنی
نفی وانکارلری انلر ایچون مهدی حقنده حجت اولماز زیرا مهدینك سیادت
ادعاسی ثابت دکلدر اگر ثابت دخی اولسه نفیه شهادت مقوله‌سی اولوب بطلان
شبه دلیل اولماز زیرا ناس نسبلرنده قوللریله مصدق اولدیغی معلومدر
اگر فقها دیرلرسه که مهدی سادات اهل بیتدن اولدیغی صورتده دیار عربده
مصامده قبیله‌سنه ریاست ادعاسی صحیح اولماز زیرا ابن القبائل بر قومك اوزرینه
رئیس اوله‌لان کمسنه اباً عن جد اول قبیله‌نك اشرافندن اولمق لازم اولوب
خارج ودخیل اولان شخص اول قبیله‌ده ریاسته مستحق اولماز نته‌کیم ابن عبد
الرحمن اشبو کتابك اولکی فصل ثانیسنده کله جکلدر مهدی ایسه دیار عرب
اقصاده مصامده قبیله‌سنه رئیس اولوب جمله اهل مصامده انکا اطاعت ومهدینك
قبیله‌سی اولان هرغه جماعتندن اقارب وخویشانی متابعت ایدوب ریاستنی
قبول ایتدیلر مهدی شرفادن اولدیغی تقدیرجه مصامده قبیله‌سندن خارج
اولوب ریاسته اهل اولمامغله تغلب ایله ظلم ایتمش اولور دیو ریاستنه دخل ایدرلر
بویله جواب ویریلورکه مهدینك ریاستی شرفای اهل بیته منسوب اولدیغی
جهتیله اولمیوب بلکه هرغه ومصامده قبیله‌لری مهدینك علم ودینده کمالنی وزهد
وصلاحنی مشاهده ایدوب وهرغه قبیله‌سنده نشو ونما بولمغله کندو رضالریله
مهدی‌یه اطاعت وتبعیت ایتمشلر ایدی وادعا ایلدیکی نسب فاطمی ناس
قتنده مندرس ومنسی اولوب مهدی ایله عشیره‌سی بیننده مناقله ومذاکره
اولنوردی بو تقدیرجه نسب اول کویا منسلخ اولوب مهدینك آبا واجدادی
هرغه واقربالری اولان مصامده قبیله‌سندن مدت مدیده دنبرو نشان

ایتمکله

ایتمکله بو قبیله‌لرك اهل انساب قدیمه‌سندن معدود اولوب ونسباً اهل بیتدن
اولدیغی مرور ازمنه ایله اول قبیله اهالیسی میاننده مجهول اولمغله ریاسته خلل
ویرمدی بونك امثالی قبائل اراسنده چوق کره واقع اولمشدرکه بر شخصك اصل
وعرقی بر قبیله‌دن اولوب صکره آبا واجدادی قبیله اخری‌یه بر طریق ایله دخول ایدوب
مدت مدیده مرور ایتدکده نسب اولی منسی وقبیله ثانیه‌یه انتسابی مشهور اولمغله
الکنجی قبیله‌نك جماعتنه رئیس وحاکم نصب اولنمشدر بو بابده عرفجه ایله جریرك
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه زمان خلافتنده بجیله قبیله‌سی ریاستنده اولان
حکایه‌یه نظر اولنسونکه عرفجه‌نك اصلی آزد قبیله‌سندن اولوب بعده بجیله قبیله‌سنه
بر طریق ایله دخول واول قبیله‌یه انتساب ایله معروف اولمغین بجیله قبیله
سنك اشرافندن جریر ایله ریاستده منازعه وحضرت عمر حضورنده مرافعه
اولندیغی ابن عبد الرحمن اشبو کتابمزده ذکر اولنه جقدر نظر اولندقده وجه حق
متبین اولور والله اعلم بالصواب معلوم اوله که بو آنه کلنجه ذکر اولنان حکایات
واهیه‌ده مورخینك غلطلرینه بیانه اشتغال وتطویل مقال ایله اشبو کتابی
تألیفده قصد وغرضمز تعلق ایدن صددن خروجه باقلشدق تألیف کتابدن
غرض ومقصودمز دخی بودرکه فن تاریخده ثقات صحیح الکلمات عدادنده اولان
قدمای مورخیندن فنی چوق رجال ذکر ایتدیکمز حکایات امثالی احادیث واخبار
ده کریوه خبط وخطایه سلوك ایدوب حق وصواب اولمق زعمیله صحائف
اذهانلرده مرتسم اولدی بعده نظر وفکری ضعیف وعقل ورأیی سخیف
اولان کافه مورخین متاخرین دخی حکایات مذکوره‌یی انلردن اخذ وتلقی
بالقبول ایدوب صحت وخطاسنده فکر وتأمل‌سز جریده خاطرلرینه ثبت
وکتابلرینه درج وتحریر ایتمدیله فن تاریخ غث وثمین روایات واهیه ایله
مخلوط ومشوش اولوب وکتابلرینه نظر ایدنلر دخی نور بصیرت ایله صحیح و
فاسدینی فرق وتمییزه قادر اولمغله فن تاریخ اکاذیب ومبالغات ایله مملو
حکایه کتابی مقوله‌سی عد اولنوب عامه انام مطالعه‌سنه مشغول اولدیلر
بو تقدیرجه فن تاریخه تصدی ایدن کمسه حقی باطلدن صحیحی فاسددن فرق
وتمییز ایچون سیاست امم ونظام عالم وحقایق اشیا وطبایع موجوداتی بیلمك
لازم اولوب اعصار سالفه‌نك واطراف واقطارك وقرون ماضیه‌نك
اطوار واخلاق وعادتلرینه وملل ومذاهب وسائر احوال مختلفه‌لرینه اطلاع
تام تحصیلنه محتاج اولدیغندن ماعدا کندو زماننده موجود ومتعارف اولان اموری

دخی ضبط واحاطه ایدوب حاضر ایله ماضی وموجود ایله غائب اراسنده بولنان
اطوار واحوالك موافقت ومماثلتنی یاخود مخالفت ومغایرتنی ضبط واتقان
ایلیوب ایکی عصر ودولتده موافق یا مخالف بولنان اطوار واحوالك علتلرینی
بیان ایلیه ودخی هر دولت وسلطنتك وهر دین وملتك احوالینی وابتدای
ظهورینی وحدوث ووقوعاتنك علل واسبابنی ارکانی بیلوب وبونلری وجود
وظهوره کتوران رجالك احوال واخبارینه واقف اولمق لازمدر که مورخ
اولان کمسنه جمیع حوادث ووقایعك اسبابنی استیعاب وهر خبرك اصلنه
ارکانه وقوف تام تحصیل ایتدکدنصکره نقل اولنان حکایه‌یی معلومی اولان
قواعد کلیه وقوانین عقلیه‌یه عرض ایدوب منقولی معقوله تطبیق ونقلی
عقله توفیق قاعده‌سنه مراعات ایلیه اکر نقل اولنان ماده قانون وقاعده‌
یه مطابق وموجب ومقتضاسنه موافق اولوب عقل سلیم وطبع مستقیم تجویز
ایتدیکی اموردن ایسه خبر مذکورك صحتنه اعتقاد واعتماد ایلیه والا تزییف
ورد ایدوب اصغا والتفات ایتمیه ائمهٔ متقدمین علم تاریخك شاننه اعتنا
ایدوب امر عظیم عد ایتدکلری ایچون ذکر اولنان امورا کوزتدر حتی اعلام مورخیندن
محمد بن جریر طبری وامام بخاری وبونلردن اول ابن اسحق والکرك امثالی
علمای امتك کبارلری فن تاریخده تصانیف معتبره تدوین ایدوب علم تاریخه
انتساب ایله مشهور اولدیلر لکن مورخیندن فنی چوق کمسنه علم تاریخده بو
سرخفیدن ذهول ایدوب تألیف وتصنیفلری کندولرینك جهلنی اظهار
ایدوب ومعارف وعلومده کامل اولمیان کمسه‌لر تاریخ مطالعه‌سنی استخفاف
واحتقار ایدوب علم تاریخده تدوین وتصنیفه شروع واسلافنه طفیل اولدیلر
وکیده‌رك مورخلرك حال وشانلری اختلط المرعی بالهمل مثلنه ماصدق
اولوب یعنی ساربانی اولان دوه‌لر باشلی باشنه کزن دوه‌لره قاریشوب
غث وثمین صحیح فاسد بولدقلرینی یازدیلر والی الله عاقبة الامور
علم تاریخده مورخینی اغفال ایدن بر غلط خفی دخی اولدرکه مرور ایام
وکرور اعوام ایله امم ورجالك قرنا بعد قرن احوال واطوارینك تبدل
وتغیرندن ذهول وغفلت اولنوب اصحاب تاریخدن فنی چوق کمسنه بومعنای
تفطن ایتمامکله نقل وروایت ایتدکلری اخبارده خبط وخطا ایتدیلر وبو
امراض قلبیه‌دن بر درد بی دوا وداء شدید الخفادرکه دیدهٔ بصیرته حجاب
غفلت اولوب حال ادراکه مانع اولور زیرا بربرینی تعاقب ایدن دول و

سلطنتلرك

وسلطنتلرك اوضاع واطوار وآداب وعادتلرینك تبدلی مدت مدیده وازمنهٔ
بعیده مرورندنصکره واقع اولوب تجدد وانقلابی سریع وقریب اولان اموردن اولمغله
تبدلات وتغیرات عالمه هر کس واقف اوله میوب افراد نوع بشردن معدود کمسنه
ار بیلورلر بونك اصلی وبیانی اولدرکه اطوار عالم وعادات امم دائما وتیرهٔ
واحد اوزرینه قرار ایتمیوب بلکه ایام وزمانك تبدل وانقلابیله بر حالدن بر حاله
تحول وانتقال ایدر وبو حالت اشخاص بنی آدمك صغر وکبری واوقات و
ازمانك طول وقصری ومدن وامصارك عمار وخرابنده جاری اولدیغی کبی آفاق
واطوار عالمده ودول وسلطنتلرده دخی واقع اولور زیرا جناب حقك عادت
شریفه‌سی بویله جاریدرکه مظاهر الوانده صفات جمال وجلالی علی طریق التعاقب
جلوه‌ریز ظهور اولوب اطوار واحوال عالم واوضاع وعادات امم متحول ومنقلب
اولور بوندن اقدم صحیفهٔ عالمده فرس اولی وسریانیین ونبط وقبط وتبایع
وبنی اسرائیل امتلری ساکن اولوب هر قرنك رجالی دول ومملکتلرنده سیاست
وصنعتلرنده لغات واصطلاحاتلرنده وابنای جنسلریله معامله ومشارکتلرنده
وتعمیر بلدان وامصارده کندیلره مخصوص آداب وعادتلری اولدیغنه اخبار
وآثارلری شهادت ایدر بونلردنصکره کذالك فرس ثانیه وروم وعرب دولتلری
ظهور ایدوب طبقهٔ اولی رجالنه مخصوص اولان احوال واطوار متبدل ومتحول
اولوب بونلرك بعض آیین وعادتلری امم اولینك عادتنه مجانس ومشابه
وبعضلری مباین ومغایر اولدی قرن ثانیده نصکره دخی افق بطحاده قبیلهٔ
قریش مطلعندن مهر عالمتاب دولت اسلام طلوع ایدوب قرون اولی وثانیه‌ده
جاری اولان عادات واطوار بالکلیه مضمحل اولوب خلف وسلفدن اخذ ایله الکزی
زمانمزده متعارف اولان اطوار ورسوم منقلب اولدی بوندنصکره دخی دولت
عرب مندرس وزمانلری منقرض اولوب بونلرك مبانی عز واقبالارینی تشیید
واسباب مجد واجلالارینی تمهید ایدن اجلهٔ اسلاف کیدوب زمام حکم وتصرف
عربك غیری اعجام الینه کیروب مشرقی اتراك ومغربی بربر وشماله افرنج
استیلا ایدی بو دولتلر علی الترتیب منقرض ومندرس اولمق سببیله نیجه
طوائف امم محو اولوب احوال واطوارلری دخی انقلاب شتی ایله منقلب وطول
ازمنه مرور ایتمکله حال وشانلری منسی ومهمل اولدی ودخی دول وسلطنتلرك
احوال واطوارینك تبدل وانقلابنه سبب ظاهر اولدرکه هر دولتك رجالنك
اوضاع واطواری الناس علی دین ملوکهم فحواسی اوزره پادشاهلرینك سیر

اخلاقنه تابع اولوب ملكلری نه مشرب ونه مسلكده ایسه انلر دخی اول خلق ایله
متخلق اولورلر و ملوك وسلاطینده بر دولته غلبه واستیلا ایتدكده كندولردن مقدم
اول دولتك رجالنه مخصوص اولان قوانین معتاده یه میل ومراعات ایدوب مقدار
كثیرینی اخذ ایدرلر مع هذا ینه كندی عادات واطوارینی دخی ترك واهمال ایتمیوب
اطوار واسلاف ایله كندی ایشلرینی مزج وترتیب ایدوب شهباز همتلری بو ایكی
جناح ایله سلطنتده پرواز ایدرلر بوندن نصكره بر دولت دخی ظهور ایدوب
دولت ثانیه یه غالب اولدقده اول دولتك رجالی دخی مستولی اولدقلری دولتك
بعض اطوارینی اختیار واعتبار ایدوب كندولره مخصوص اولان اوضاع وعادتلری
دخی بر نهج سابق اجرا واظهار ایتمكله استیلا ایتدكلری دولت ثانیه نك بعض
عادتلرینه موافقت وبعضیسنه مخالفت ایدوب لكن اول كی دولتك اطوارینه
مغایرت ومخالفتلری زیاده اولوب بوندن نصكره كذلك هر ظهور ایدن دولتلر دخی
احوال واطوارده سلفلرینه موافقت ومخالفت ایده رك ترتیب وتدریج
ایله طبقهٔ بعیده ده بولنان دولتلره اخلاقك موافقتلری بالكلیه زائل ورسم
وآئینلری بالجمله عاطل اولوب محو ومنسی اولورلر تا امكه طوائف امم بینلرنده ملك
وسلطنت تداول وتعاقب ایده سلف وخلف میانلرنده اوضاع واطوارده
مخالفت ومغایرت مقرر اولور لكن فطرت انسانیه بونلرك اوزرینه مجبولدر كه
ازمنهٔ ماضیه ده مرور ودول سالفه ده ظهور ایدن اطوار وعادات انامی بولندیغی
عصرده مشاهده ومعاینه ایتدیكی احواله قیاس وتشبیه ایدوب وطول زمان
ایله كركی حقیقت حاله واقف اولمیوب غلط وخطادن دخی مصون اولامغله
اصابت ایده مزلر زیرا چوق كره ازمنهٔ سالفه ده مرور ایدن وقایع ماضیه یه
دائر اخبار كثیره استماع اولنوب واول عصرلرده جاری اولان اطوار واحوالك تغییر
وانقلابنه متفطن اولمامرله وهلهٔ اولیده استماع ایتدیكی خصوصی كندو عصرلرنده
مشهور ومتعارف اولان اموره قیاس ایدوب اویله اعتقاد ایدر مع هذا
بینلرنده فرق كثیر اولمغله جادهٔ صدق وصوابدن عدول وكرداب خبط وخطایه
دخول ایدرلر ولو بابده اول حكایه كه آئمهٔ مورخین عهد دولت امویه دن ایام
عراقین اولان حجاجك احوالنی بیان سیاقنده حجاجك باباسی یوسف ثقفی
ایچون زمرهٔ معلمیندن اولمق اوزره نقل وروایت ایتدیلر مع هذا بو عصرلرده
تعلیم وتدریس حرفهٔ معاش ومایهٔ انتعاش اولان صنعت وكار مقوله سندن
معدود اولمغله اركان دولت واعیان سلطنت اولان رجال تعلیم وتدریس

ایله اشتغالدن تنزه ایدوب وزمانمزده اولان معلمین واساتذه اصحاب فقر و
مسكنت وعجزه وضعفای امتدن اولمغین اصحاب حرف وصنایعدن نیجه كسنه لر ایام
حجاجك باباسی یوسفك زمرهٔ معلمیندن اولدیغنی استماع ایتدكده عصرمزده صنعت
تعلیمی كسب ایدن مكتب خواجه لری كبی معلم وصنعتخور اولمق زعمیله اهل اولدقلری
مناصب عالیه یه اعتلارینه تمنی وحقلرنده محال اولان رتب سامیه یه نائل اولملری
امیدیله عمرلری منقضی ورشتهٔ كسسته تار امللری منقطع اولوب نیجه دخی بو رأی
سلوك ایله عرصهٔ تلف وسلوك اولدیلر بیلمزلر كه تعلیم دین صدر اسلامده وامویه و
عباسیه دولتلرنده عصرمزده متعارف اولدیغی اوزره حرفت وصنعت مقوله سی
اولمیوب بلكه شارعدن استماع وحفظ اولنان آیات شریفه واحادیث منیفه یی
نقل وتعلیم ومجهول ومبهم اولان احكام دینیه یی امته تبلیغ وتفهیمدن عبارت اولمغله
جناب رسالت پناه صلی الله علیه وآله حضرتلرندن نصكره دعائم دین واسلامی اقامه واحیا
ایدن خلفای راشدین وائمهٔ مهتدین وسائر اهل انساب امت وخلافت واولیای
دولت وسلطنت قرآن عظیم وسنت نبی محترمی صدراً عن صدر حفظ واتقان
وعلی وجه التبلیغ كندیلری بالذات امته نقل وبیان ایدرلر ایدی یوخسه فی زماننا
هذا متداول ومتعارف اولدیغی اوزره طلبه وتلامیذی جمع ایدوب مدارسه و
مذاكرهٔ علومی صنعت اتخاذ ایدن اساتذه كبی تعلیم وتدریس اجرازدی زیرا قرآن
عظیم الشان انلرك قبائل وعشایرندن مبعوث ومرسل نبی آخر الزمانه منزل
كتابلری اولوب طریق سعادت رفیق حقه انلری هدایت ایلدی وقلت اسلام دینلری
اولوب اعزاز واظهارنده اعدای خاسرین وكفرهٔ معاندین اوزرینه رفع لوای غزا
ایله بو یولده سر وجانلرین فدا ایدوب كافهٔ امم ارسنده بو عز وشرفه احراز ایله
كسب وامتیاز ایتمكله احكام دین مبینی امته تبلیغ وتفهیمه بالذات كندولری قیام
وتعلیمنه جد تام ایلیوب لازمهٔ جاه وعظمت اولان غلبه كبر وكثرت ایله تبلیغ و
تعلیمدن استنكاف واستكبار ایتمدیلر وبو خصوصه شاهد كافیدر كه دیوان نبوت
علیه افضل التحیات حضرتلرینك زمان سعادت نشانلرنده اطراف واقطارده
سیراب ماء الحیات اسلام اولان قبائل عرب قبلمغدن داعیهٔ تعلم احكام دین ایله
دركاه رسالت پناهه ورود ایدن سفرای عرب ایله كبار اصحاب كرامی بعث و
ارسال بیوروب انلر دخی فرمان سلطان دین اوزره قبیله قبیله كزوب حدود واحكامی
تعلیم شرایع دین مبینی تفهیم بیوررلردی حتی اشراف صحابه دن سفرهٔ كرام
بررهٔ عشرهٔ مبشره حضراتندن وشرف نسب وحسبده انلره قریب نیجه

اجلهٔ اصحاب كرام تبليغ احكام اسلام ايچون مأمور سفارت بيورديلر وقتاله قاعدهٔ
دين اسلام مستقر واطراف واقطاره آثاری منتشر اولوب عروق دوحهٔ شرع
مبين ثابت ومتين وفروع آفاق واقطارده ساكن امم بعيده اهل واصحابی يد
لرندن تناول ايدوب اعتقاد وعمله متعلق احكام دينيه‌يی تعلمه محتاج اولديلر
وتمادی عهد ايله ملك وملتك احوالی متبدل وكثرت آرا ايله اوضاع واطوار
متحول اولوب تعدد وقايع وتلاحق حوادث ايله اعادهٔ وقت ومعاملاتده كثرت
سبيله علمای دين وائمهٔ مجتهدينه مراجعت ونصوص قاطعه وحجج ساطعه‌دن
احكام شرعيه استنباطنه حاجت مس ايلديكجه مجتهدين حضراتی كتاب وسنت
رسول اللهدن عبادات وطاعات ومعاملات وعقوباته دائر احكام شرعيه
مبادرت بيوروب صح جمله‌نك مقصودی بر اكا روايت مختلف فحواسی اوزره
نهری سر منزل صدق وصوابه وصول ايچون بر طريقه سالك وائمه رحمهم الله
اختلافاتده مذاهب ومسالك متعدد اولدی ائمهٔ مجتهدين دخی آيات شريفه‌نك
واحاديث منيفه‌نك معانی لغويه وشرعيه‌لرينی بيان وحفظ اصابت وخطادن
احترازا ايچون اصول وقواعد تمهيد وترتيب ايدوب لدی الحاجه اول اصول وقواعده
مراجعت ومراعات ايله اقتفا ايدن احكام شرعيه‌يی استنباط ايدنلر ومجتهدين
وقتندن صكره كلان علمای دين حضراتی دخی اصول شرعيه واحكام فرعيه‌نك مقدماتی
اولان علومی فن فن تقسيم وترتيب وكتب تصانيفه درج وتبويب ايليوب
متعلمين ومبتديلره على الترتيب تعليم وتفهيم اتمه‌لريله علم دين طول ممارست ايله
حاصل اولور ملكه اولوب تعلمه محتاج اولمغله اطراف واقطارده تعليم دين مبين
ايچون اساتذه كوندريلوب واشبو كتابده فصل علم وتعلمده ذكر اولندیغی اوزره
تعليم علوم حرف وصنايع مقوله‌سندن معدود اولمغله ملوك ووزرا وعظمای
دولت تبليغ آثار وتعليم احكام دينيه‌دن فراغت ايدوب تدبير امور ملك
وسلطنته قيام وتعليم علومی كندولرينك غيری رجاله تفويض ايتديلر وحرفت
وصنعت مقوله‌سندن اولمغله معلمين واساتذه اصحاب ملك وسلطنت يانلرنده
رتبه‌لری دون كمسنه‌لر اولوب حجاجك باباسی يوسف ايسه طائف ايله مكهٔ
مكرمه ارا سنده ساكن ثقيف قبيله‌سنك اشراف واعيانندن اولوب وقبيلهٔ
مزبوره قبائل عربدن كثرت اعوان وانصار ايله معروف وقريش قبيله‌سيله
دعوای شرفده مجادله ومقاومتلری وبين القبائل قدر وشانلری معلوم
ومشهور بر قبيله اولمغله يوسفك قرآن كريم ايله اشتغالی عهدمزده متعارف

تعليم

تعليم صبيان ايدن مكتب خواجه‌لری كبی تحصيل معاش ايچون اولميوب بلكه
ذكر اسبق ايتديكمز اوزره صدر اسلامده اوليای دولت وسلطنته مخصوص
اولان تبليغ آيات وتحديث احاديث سيد الكائنات عليه افضل التحيات
طريقيله اولمغله عصرمز معلملرينه قياس اولنوب وهم وخطا اولنميه ودخی
قصد وغرضه اصابتده غلط باينددر اول امر كه انی كتب تاريخيه‌ده تتبع
ايدن بعض كمسنه‌لر توهم ايتديلر شول وجهله كه ازمنهٔ ماضيه ودول سالفه‌ده
قضاتدن بعضيلری بالنفس معركهٔ حرب وقتاله حاضر وسردار عساكر
اولوب اعدا ايله محاربه ومبارزه‌يه تصدی ايتدكلری خبرينی عصرمز
قاضيلرينك بعضيلری استماع ايتدكده قضاة اسلامی كنديلری كبی قاضی
ظن ايدوب عقل قاصرلری اوزره سودای خام دوشوب وساوس
نفسانيه‌لرينه صدارت ووزارت خوليالرين ايتديلر مع هذا بو عصرلرده
رتبهٔ قضانك حال وشانی ازمنهٔ سالفه‌ده اولدیغی منوال اوزره
اولميوب اختلاف عصر ايله متغير ومتبدل اولمشدر حتی ديار اندلسده
اشبيليه اولكه‌سنده ملوك طوائفدن محمد بن عباد ايله بنه اندلسده
آخر ملوك امويه اولان هشام بن حكمك امور دولتنده كندويه غالب
امير وحاجبی اولان منصور بن ابی عامرك بابالری قضاتدن اولوب و
اولادلری كبی تدبير حرب ومغازيده دخی مشار بالبنان ومستشار
ايديلر بونلرك دخی عصرلرده طريق قضايه سالك اولان ضعفای
قضاة امثالندن عد ايدوب اختلاف عصر ايله رتبهٔ قضاده واقع اولان
اوضاع واطوارك تبدل وانقلابنه تفطن ايده‌مديلر نته كيم كتاب اولك
فصل قضاسنده ان شاء الله الرحمن بو احوال مفصلا ذكر اولنه جقدر حالبوكه
منصور بن ابی عامر ومحمد بن عباد ديار اندلسده امويه دولتنی اظهار
واعلان ايدن قبائل عربك اشراف واعيانندن واول دولته تعاون
وتناصر ايدن رجالدن اولوب بين القبائل قدر ومنزلتلری معلوم خاندان
عظيم الشاندن نشأت ايتمشلر ايدی وبونلرك نائل اولدقلری ملك
وریاسته اعتلالری بو عصرده اولدیغی كبی رتبهٔ قضاده بولندقلری جهتله
اولميوب بلكه عصر قديمده منصب ودولتك قوم وقبيله‌سنه وعصبات سلطنته
اولوب اجانب واباعده توجيه اولنماز ايدی نته كيم حالا وقتمزده مغرب
ديارنده وزارت وصدارت خاندان دولت واقارب سلطنته مخصوص اولدیغی

کبی بونلرک احوالی سونلرن قیاس اولنسونکه ابن ابی عامر و محمد بن عباد اشبیلیه
ده طوائف اوج ایله بالذات غزایه خروج و معارک حرب و قتاله هجوم
و ولوج ایدوب و قبائل و رجالک متابعت و معاونتلریله حصوله
کلەجک امور عظیمه انلره تفویض و تقلید اولنمشیدی بونلرک حال و شانلری
معلوم اولمیجق بابالرینی قضاة عصر ایله تسویه ایدنلر غلط ایدوب حال
و شانلرک محمل صحیحک خلافنه حمل ایتدکلری ظاهر اولور و بو خصوصده
غلط ایدنلرک اکثری اشبو عصرده اندلس دیاری اهالیسندن رای و
فکری ضعیف عقل و تدبیری سخیف ضعفای عرب طائفه سیدر زیرا
اعصار مدیده و ازمنهٔ بعیده دنبرو دیار اندلسده واقع اولان حروب
و قتال سببیله بونلرک وطنلرنده تعاون و تناصر ایدر رجال قالمیوب
و اندلسده ساکن قبائل عربک آفتاب اقباللری مغرب ادباره افول
و استیلای افرنج ایله طوائف بربردن قوت و صولت اصحابی ملوک
و امرانک عهدهٔ حمایه لرینه دخی خروج ایتملریله مجرد نسب عربیلری باقی
قالوب عز و دولت و قهر غلبه یه وسیله اولان اعوان و انصارلری
مضمحل و پریشان اولدیغی کبیده رک تسلط اعدا ایله بونلر پامال مذلت
و مسکنت اولوب بربرلرینه عون و نصرته قادر اولمیان رعایا جمله سندن
اولملریله دعائم دولتک قیامی و مبانی عز و سلطنتک نظامی اسبابندن
ذاهل و غافل اولوب مجرد نسبلری و رجال دولت ایله اختلاط و مناسبتلری
کندیلرینک عز و دولت و قهر و غلبه لرینه کفایت ایتمسی ظنیله انلرندن
اهل حرف و صنایع وارنجه تحصیل ملک و سلطنته ساعی و نیل و حصولنه
مراعی اولدیلر اما اول عاقل متبصرکه دیار مغرب اقصاده قبائل عرب
دولتلرینک احوالنه واقف اولوب و امم و عشائر آراسنده قهر و تغلبه کونا
اولدیغی اذعان ایلیه ذکر اولنان امورده غلط و وهمدن مصون و اکا
نظر و اعتبارده خبط و خطادن مامون اولوب نقل اولنان آثاری و اخباری
بصیرت ایله تامل و محمل صحیحنه حمل ایدر و بونه فن تاریخده اغراض و مقاصد
دن ذهول ایله مورخینک خبط و خطالرینی متضمن اولان اموردندر اول
خصوصکه اکا زمرهٔ مورخین دول سالفه نک و ملوک ماضیه نک
احوالنی شرح و بیان ضمننده سلوک ایدوب تاریخلرینه ثبت و درج ایتدکلری
ملوک و سلاطین ماضیه دن هر برینک اسم و نسبی و پدر و مادرینی و نساء

ورزوجانی

و زوجانی و مهر ملک لقب و خاتمی و وزیر و قاضی و حاجبنی ذکر ایدرلر مورخین متاخرین
بو مسلکه سلوک و اختیارلرنده امویه و عباسیه وقتلرنده کندو دولتلری احوالن
بیان ایچون تدوین کتب ایدن مورخینک اثر و طریقلرینه تقلید ایدوب انلرک
غرض و قصدلرینه عدم وقوفدن نشأت ایتمشدر زیرا دولت امویه و عباسیه
وقتلرنده تدوین کتب ایدن مورخین تاریخلرینی کندو اهل دولت و سلطنتلری ایچون
وضع و تخصیص ایدوب اول دولتلرک اسلافنک احوالنی خلفلرینه شرح
و بیان ایدرلردی و اخلاف و ابنای دولت دخی آبا و اجدادلرینک سیر و
طریقلرینه و حال و شانلرینی بیلمکه میل و رغبت و سلطنتلرینک اوضاع
و اطوارینه اقتدا و اقتفایه سعی و همت ایدوب حتی اطراف و اقطاردن بونلرک
دولتلرینه انتساب قصدیله کلان اتراک و ترکمان کبی اجانب و اباعدک حال و
شانلرینه لایق مناصب و مراتب ترتیبنده دخی اثر اسلافه تقلیده مراعات ایدرلردی
و قضاة و حکام شرایف دخی دولت امویه و عباسیه ده اهل عصبیت و اقارب
سلطنتدن اولوب و زرا عدادنه ملحق اولمغله بو اجلدن تاریخلرنده انساب
و احوال اصحابی رجالک و قضاة و حجاب و سائر اصحاب مراتبک اسم
و نسبلرینی و سائر احواللرینی ذکر و بیانه محتاج اولمشلر ایدی اما کیدرک دولتی
مذکورتین مندرس و دول آخر ظاهر اولوب عصرلرینک مابینی متباعد اولدقده
قصد و غرض انجق ملوک سالفه ذاتلریله بیلوب و دول سلطنتلرک بعضیلرینک
بعضیلرینه قوت و غلبه ده نسبتلرینی و مقاومت و مخاصمه ده غالب یا مغلوب
اولان رجالی بیلمک لازم اولدیسه بو وقتلرده تصنیف اولنان کتب تاریخده
اصل و نسب و رتبه و مفاخری طول عهد ایله مبهم و منسی اولان دول قدیمه نک
ابنا و نساء و نقش خاتم و القاب وزرا و قضاة و حاجبلرینک اسم و رسملری
ایله ذکر و بیانده بر فائدهٔ معتدبها اولمدیغی ظاهردر عصرمز مورخلرینک
بو مقوله اموری تاریخلرنده ذکر و ایثارلرینه سبب ذکر اولندیغی اوزره امویه
و عباسیه دولتلری مورخلرینه تقلید اولنوب و انلرک قصد و غرضلریندن ذهول
و غفلته مبنی بر امردر مورخین متقدمینک تاریخلری ایسه بولندقلری دولتلرک
اسلافنک احوالنی اخلافنه بیانی متضمن اولوب و ابنالری دخی آبا و اجدادلری
اطوار و عاداتنه اقتدایه میل و رغبت ایتملریله قضاة و حجاب و سائر اصحاب
مراتب تاریخلرنده ذکر اولنمشدر اما اول دولتلر مندرس و منقضی اولوب یرلرینه
دول اخری مستولی و عادات و اطوارلری متبدل اولدقده تألیف اولنان

تاريخلرده ملوك وسلاطينك تذكره دول قديمه رجاللرندن آثار ومحاسن عظيمه و
اخبار وآثاری ملوك سالفه نك بعضيلرینه غالب اولان وزرای عظامك
ذكرلرينه تعرض ايله اكتفا ايتمشلردر حجاج وبنی المهلب وبرامكه وبنی سهل
بن نوبخت وكافور اخشيدی ومنصور بن ابی عامر وبونلرك امثالی وزرای
سلف سلك ملوكه منسلك اولملريله احواللری اشارت اولنمق فائده دن خالی
دكلدر وبو مقامده بر فائدهٔ جليله ذكر ايده ليم كه انكله شعر فصلده كلاممزی
ضم ايده ليم اول فائده بودركه تاريخ دكلدر الا اعصاردن بر عصره يا خود روم
وترك كبی بر قبيله يه مخصوص اولان اخباری ذكر وبياندن عبارتدر اما جملهٔ آفاق
واقطاره وامم واعصاره عام وشامل اولان احوالك ذكری مورخلر ايچون
اساس ومبنی اولوب غرض ومقصودلرينك اكثری انك اوزرينه مبنی واخبار
فن تاريخ بونكله متبين اولوردی مورخينك بعضيلری احوال عامه يی بشقه جه تاليف
وتدوين دخی ايتديلر نته كيم امام مسعودی فن تاريخده مروج الذهب نام
تاليف ايتديكی كتابده بو مسلكه سالك اولوب اوچيوز اوتوز سنه سنده كندو
عهد وعصرنده آفاق شرق وغربده واقع جمله امملك احوالنی بسط وبيان ومذاهب
واديان وعادات واطوارلرينی شرح وعيان ايليوب امصار وبلدان وجبال
وتلال وبحار وممالك دول وفرق عرب وشعوب عجمك اوصاف واحواللرينی
ذكر وتفصيل ايلدی امام مسعودينك تاريخ مذكوری مورخين ايچون اصل
واساس اولوب لدی الحاجه اول كتابه مراجعت ايدوب نقل ايتدكلری اخبارك
اكثرينی تحقيقده مدار تعديل ايتديلر مسعودیدن صكره ائمهٔ تاريخدن امام بكری
كلوب انجق مسالك وممالك احوالنی بياننده مسعودی مسلكنه سلوك ايدوب
آفاق واقطارده امم ودولك احوالنی بيانه تعرض ايتمدی زيرا بكرينك
عصر وزماننده واقع طوائف امملك احوال واطوارينه كثرت تبدل وتغير واقع
اولميوب مسعودی ايله امام بكرينك وقتنه كلنجه مرور ايدن ازمنه نك اكثر احوالی
متشابه وموافق اولمغله مسعودی تاريخنده درج اولنان دستور ايله اكتفا
ايلدی اما بو عهد وعصرده كه اواخر مائهٔ ثامنه ده يعنی يدی يوزدن سكز يوز تمامنه
قريب اولان مدتده حالا مشاهده ومعاينه ايتدكمز اوزره مغرب زمينك
احوالی ازمنهٔ سالفه ده جاری اولديغی كبی اولميوب بالجمله منقلب ومتغير اولدی
وديار غربك قديمدن اهل وسكانی اولان طوائف بربر اوزرينه بشيوز تاريخندن
برو قبائل عرب تسلط واستيلا وكثرت ووفرت قهر وغلبه لری سببيله بربرلرك

اكثر اوطانلرين يدلرندن اخذ وانتزاع ايدوب والآن ايدلرنده باقی قالان ممالكده
دخی بربرلره مشاركت ايلديلر ومائهٔ ثامنه ده بو ديار غربده بو حالت متمادی
بو منوال اوزره جاری اولوب شدت مصيبت اول غايته بالغ اولديكه
اشبو مائهٔ ثامنه نك منتصفنده يعنی يدی يوز اللی سنه سنده شرق وغربده
معمورهٔ عالمه بر طاعون عظيم اصابت ايليوب امم عالمی محو وافنا ومحاسن
دهردن چوق شئی نهبا ايلدی وبو مصيبت عظما بروا اهيه دنيا ايدكه اقبالت
ايتديكی دول وممالكك ضعف وهرمی وقتنه مصادف وقوت غايت ونهايتنه
ايرديكی زمانه مصادم اولوب سايهٔ درخت اقباللری ممدود ايكن تقلص وادبار
اری تعقيب وشمشير سطوتلری تيز ايكن مغلولیهٔ سيف خطيب اولوب قوت
وقدرتلرينه وهن وفتور وقهر وغلبه لرينه ضعف وقصور ايراث ايتمكله رابطهٔ
جمعيتلری برمرده وپريشان وقلت افراد بشر ايله عمران عالم نقصان پذير اولدی
امصار ومصانعی خراب وسبل وآثار ومعالمی مندرس فی التراب اولوب ديار
ومنازل اصحابندن خالی دول وقبائل ضعف مستولی اولمغله صحيفهٔ غبرهٔ
ارضك اكثر ساكنی قطره قطره دن كنار واقليم عدمه فرار ايدوب يرلرنده غيرلر
قرار ايلدی اوبله ظن ايدرمكه ديار شرقده دخی ممالك غربه نازل اولان وبای
عظيمك مثلی اصابت ايدوب تقدير عزيز عليم ايله بو مدتده اول ممالكه دخی سرايت
ايتمش اوله لكن شدت وكثرتی ديار شرقده اولان ممالك معموره يه نسبت
ورجال واهاليسينك عدد ومقدارينه قياس ايله در خلاصهٔ كلام كويا لسان
كون وزمان نطقيه كلوب عالمی خمول وانقباضه امر ودعوت وانكا دخی اجابت
سرعت ايدوب سبق قلم قضا ايله مدت قليله ده شرق وغربده چوق ممالك
خراب اولدی حضرت حی وباقی جل شانه ساحهٔ ارض ايله اوزرنده ساكن عامهٔ
مخلوقاتك مالك حقيقيسی اولمغله وارث اولوب جمله نك اموری قبضهٔ حكم وتصرفنه
رجوع ايلدی احوال عالم منقلب واوضاع واطوار امم متغير اولدقده كويا خلق
اصليدن متبدل واجزای عالم بالكليه متحول اولوب يكيدن نشئهٔ ظهور وعالم
كون وفساده بر خلق جديد حدوث ايتمش اولور بناء على ذلك بو عصر وزمانی
ايچون بر مورخه احتياج مقرردركه آفاق واقطار عالمده واقع امم ومخلوقاتك
متبدل ومتحول اولان اوضاع واطوار وعادات ومذاهبلرين جمع وتاليف
ونفس الامره مطابق احوال مذكوره نك شرح وبياننه متكفل بر تاريخ وضع
وتصنيف ايدوب مسعودينك مروج الذهبده عصر وزمانی ايچون اختيار ايتديكی

مسلکه سلوک ایلیه که کندیدن صکره کلان مورخلر آنی اصل اتخاذ ایدوب اقتدا
ایلیه وان شاء الله الرحمن بنده دخی بو کتابده اشبو قطر معموره واقع آفاق واقطار
ده سنین ماضیه ده بو آنه کلنجه تبدل ایدن اوضاع واطوار ممالک ذکرینه تصدی
ایدوب بعضنی تصریح وبعضنی اخبار وحکایات ضمننده شرح وبیان ایدرم * زیرا
بو کتابی تألیف وتدویندن قصد وغرضم دیار غربک وانده واقع امم وممالک
وطوائف دولک احوالنی ذکر وبیانه مخصوص ومقصور اولوب غیری اقطارک
احوالنه ضمنا اشارت اولنمشدر زیرا جانب شرقک وانده واقع امم وممالک
احوالنه کرکی کبی اطلاعم اولمیوب عصرمزده السنه ناسده مذکور اولان دیار شرقه
متعلق اخبار وروایات دخی لیس الخبر کالعیان مدلولنجه بنم مراد ایلدیکم شیئک
کنهنه کافی وحقیقت حاله علم الیقین حصولنه وافی اولمامغله ملک سیه زانوی خامه
اول وادیده رخصت تکاپو ویرلدی اما امام مسعودی مروج الذهبده ذکر ایتدیکی
کبی جانب شرقده واقع اکثر بلاده بالذات شد رحل عزیمت ایدوب اطراف
ممالکی رأی العین مشاهده ومعاینه ایتمکله کندو عصر وزماننده جمله آفاق و
اقطارده واقع امم وممالک احوالنی استیفا وکتابنده درج وادخال ایلدی
مع هذا دیار غربک احوالنی کرکی کبی بسط وبیان ایده میوب نیجه ذکری لازم و
مهم اولان امورده اول دخی تقصیر ایلدی وفوق کل ذی علم علیم آیت کریمه سی
منطوق شریفی اوزره درجات علم وکمال متفاوت اولوب هر عالمک فوقنده
بر عالم بولنور که انک احاطه علمندن خارج اولان اموری فوقنده اولان عالم
ادراک ایدر تم وتم درجات علم وکمال مندرج اولمدن زائل اولمیوب حقائق
اشیا بکنهها انجق حضرت علام الغیوبک محاط علم وشاملیدر وافراد بشر
علم وعملده عاجز وقاصر واعتراف قصور ذمت عبده متعین وواجبدر * لکن
اول کسیه که عون الهی قرین وبدرقه توفیق رفیق اوله سلوک ایتدیکی مسالک
ومذاهب انکا آسان اولوب سر منزل مقصوده واصل اولور بز دخی الله تعالینک
عون وعنایتی وتوفیق واعانتیله اشبو کتابی جمع وتألیفدن مطلوب ومقصودمز
اولان نتائج افکاری فن تاریخه شروع ایلدک الله تعالی حضرتلری امرزده اصابت
توفیق ایدوب علی ما هو المراد اتمام واختتامی میسر ومقدر ایلیه وعلیه التکلان
فی کل الامور معلوم اوله که اشبو کتابده قبائل بربر وزنک وسائر امم
اعجامک احوال واخباری ذکر اولنوب وانده مخصوص لغات بربریه وکلمات
عجمیه ده بعض حروف واردر که لغت عربده مستعمل دکلدر اومقوله حروف

کتابمزده

کتابمزده وارد اولدقده اول حرفک کتابنده شکل ورسمنی وکیفیت وضعنی بیان ایچون
بر مقدمه قلیله ذکر وتمهید اولنمق لازم اولمغله انی بیان ایدرکه کتابه اوله شروع اولنور
اساطین حکما انسان وحیوان وغیریدن صدور ایدن مطلقا صوته تعریف ایدوب
دیدیلر که صوت برشیئی برشیئه عنف وشدتله ضرب ایدوب یاخود برشیئی برشیدن
عنف وشدتله تفریق ایتمک سببیله هوا متموج اولوب واول تموجدن ناشی هوایه
بر کیفیت وحالت عارض اولور که حس سمع واسطه سیله ادراک اولنوب او
حالته صوت اطلاق اولنور دیدیلر مثلا بر طاش بر طاشه ویا بر مضرابله *
اوتار طنبوره ضرب اولنوب یاخود بر درخت ریشه داری اصلندن قلع ویا بر
خشب ایکی پاره قلندقده انده مجاور وملاصق اولان هوا ایی جوانبه دفع وتحریک
وامواج ما کبی تموج ایدوب وعلی التدریج اول هواده بر بری متعاقب خلقه
خلقه موجلر ظهور ایتدکده اول هواده بر حالت حاصل اولور که سامعه ایله استماع
اولنوب انکا صوت اطلاق ایدرلر نته کیم آب ایله مملو بر حوضک وسطنه بر حجر *
القا اولنوب درونده مخزون اولان تموج وبربری ایچنده کناریه وارنجه *
علی التدریج دوائر موجیه ظهور ایتدیکی کبی ماداکه تأثیر ضرب ایله هواده تموج باقی اوله
صوت دخی باقی قالوب تموج منقطع اولدقده صوت دخی کسیلور بو سببدرکه جوز
کاه نشانه ضرب اولنوب واصمه وباصمه ساعتلر چالنوب نیجه زمان صداسی
هواده باقی قالوب استماع وسامعک اولدیغی مکانه بعید محلارده طوب وخمپاره
کبی نسنه لر آتلسه آتش بصر ایله مشاهده اولنوب بعده بر مقدار زمان مروریدن
صکره بیته آنده صداسی استماع اولنور ذکر اولنان امور دلالت ایدر که صوت وصدا
ضرب شدید وقلع عنیفدن عبارت اولمیوب بلکه شدت ضربدن هوا تموج ایدوب
وعلی التدریج سامعک دریچه کوشنه ملاقی اولان هوایه دخی تموج ایتمکله مبدأ
فیاض جل شانه هواده بر حالت خلق ایدوب اول حالته صوت اطلاق اولنور
وکذلک انسانه مخصوص اولان صدا دخی حنجره حلقومدن خارج اولان هوایه
عارض بر کیفیتدن عبارت اولوب کیفیت حدوثی کتب طب وتشریحده تصریح
اولندیغی اوزره بو وجهله تحقیق اولنمشدرکه ماده حیات اولان روح حیوانی وحرارت
غریزیه یی تعدیل واستنشاق هوای بارد ایله ترویح ایچون حضرت حکیم بی علت
جل شانه کارگاه بدنده بعض آلات واعضا خلق وتکوین ایلدیکه انلری نفس
انسانی استعمال ایله جذب هوا ورفع بخار دخانی ایدوب ترویح قلب تنفس
ایدر کذلک ضمیرلرنده مرکوز اغراض ومقاصدلرینی برلرینه اعلام وترکیب

حروف وکلمات ایدرلر آلات انفاس واصواتك بری ریه ددکاری عضودر که ترکیسی
آق جکردر بو عضو قلبی یمین ویساردن احاطه ایدوب قلبك حرارتنی تعدیل وترویح
ایدر خارجدن استنشاق اولنان هوای باردی جذب وقلبه ایصال ایتدکده
منبسط اولوب وهوای مستنشق حرارت قلبله متسخن اولدقده خارجه دفع ایچون
منقبض اولمق جهتیله آتش کورکی دائما اچیلوب قپانور وبو آق جکره متصل
بر عضو دخی واردر که اکا قصبه الریه اطلاق اولنور وبو عضو مارسنه کلنده مستدیر
الشکل بر عضودر که اعلاسی حنجره ددکاری عضوه متصل اولوب اسفلی صدوره
منتهی اولور وبو آق جکره قصبه الریه واسطه سیله واصل اولور قصبه الریه یه
متصل بر عضو دخی واردر که اکا حنجره اطلاق اولنور بو عضوك اسفلی قصبه الریه نك
اعلاسنه ملاقی اولوب بوغوملو قامش شکلنده بر عضودر وحنجره نك ارسنه متعلق
بر عضو دخی واردر که عربیسی لهات ترکیسی کوچك دیلدر بو عضو بعینه تعبیر
اسمیله مسمی اولان سازکن وصبیان استعمال ایتدکلری دیلچه دودوکك
رأسنه وضع اولنان لسان مزمار کبی حنجره نك اغزنده واقع اولوب کاه اچیلوب
کاه قپانور تا که طبیعت صوت وصدایی امکان وارسالده استدیکی کبی استعمال
ایلیه ونفس وصدا بو درت عضو مرتب ایله اجرا اولنور وکذلك انسانك نطق
ایتدیکی حروف حنجره خلقومدن خروج ایدن اصواته عارض اولان کیفیات مختلفه
دن عبارتدر که انشاء الرحمن قریبا ذکر وتفصیلی کلسه کرکدر واجمالا بیانی اولدر
در که فحین انسان نطق وتکلم مراد ایلیه آلات ومجاز هوا اولان اعضای مذکوره
یا اعمال ایله حنجره خلقومده محصور اولان هوایی خارجه عنف وشدتله دفع و
تحریك ایدوب حنجره ده موضوع ومعلق اولان کوچك دیل حنجره دن خروج
ایدن هوایه مصادف ومقاومت ایتدکده صوت وصدای انسانی ظاهر وهر بك
شدت وضعفنه کوره صدا قوی وضعیف اولور واکر صوت انسانی حالی اولورسه
ممتد اولمیوب کتب علم قرائت وتجویده تفصیل اولندیغی اوزره مخارج حروف اولان
اعضای مخصوصه دن بر عضوه اعتماد ایدوب صوت وصدا انقطاع وتفریق اولنور
حاصل اولان کیفیته حرف اطلاق اولنور اصول مخارج حروف اوچ عضودر
بری خلقدر وبری لسان وبری شفه در لکن بو اوچ عضودن هر برینك اولی
واوسطی واخری اعتباریله علی الرأی المختار عدد مخارج حروف اون یدی یه بالغ
اولور خلقدن یعنی بوغازدن خروج ایدن حروف الثیدر ایکیسی بوغازك اسفلندن
خروج ایدر ها ایله همزه کبی ایکیسی دخی اوسطندن خروج ایدر عین ایله حا کبی ایکیسی

دخی

دخی اولندن خروج ایدر غین ایله خا کبی بو آلتی حروفه حروف حلق اطلاق اولنوب بونلر
حنجره نك ارسندن اولان کوچك دیلك حلقه ضرب وصدمه سندن حاصل اولور
وبعض حروف دخی اطراف لسانی اضراس تعبیر اولنان یان دیشلرینه ضرب
ایتمکدن حاصل اولور ضاد کبی وبعضیسی دخی وسط لسانك اوست جکه یه ضربندن
حاصل اولور جیم وشین ویا کبی وبعض حروف دخی ایکی شفه نك بربرینه التقاسیله
حاصل اولور میم وبا در حرفك مخرجنی بیلوب اجرا ایتمکده قاعده بودر که تکلمی
مراد اولنان حرفك اولنه بر همزه مکسوره کتوروب اول حرفك اخرینی اسکان
ایدرسن نه محلده قرار ایدرسه مخرجی اولدر مثلا با تکلمنده اب دیدیك کبی شفه
ده قرار ایلدی حرف شفوی اولدیغی معلوم اولدی بو ذکر اولنان اعضاکه حلق
ولسان وشفه در بونلردن هر برینك اول وآخر واوسط واطرافنك بربرلریله
ملاقات ومصادمه سی سببیله اصوات انسانیه یه کیفیات مختلفه عارض وحروف
متنوعه حاصل اولوب حس سامعه بربرلرندن ممتاز اولورلر وبو ذکر اولنان حروف
نطق وتکلمده جمله امم واناس متساوی اولمیوب بعض حروف واردر که بر طائفه یه
مخصوص اولوب طائفه اخری انی نطق وتکلم ایتمزلر وقبائل عربك نطق ایتدیکی
حروف الیوم معروف ومشهور اولان یکرمی سکز حرفه منحصردر ولغت عبرانیه
ده نیجه حروف واردر که بزم لغتمزده اولمیوب وبزم لغتمزده دخی نیجه حروف
واردر که انلرك لغتلرنده استعمال اولنمز وکذلك افرنج وترك وبربری
وطوائف عجمدن هر برینه مخصوص حروف واردر که آخرك لغتلرنده استعمال
اولنمز بو تقدیرجه قبائل عربدن طائفه کتاب کندیلرك لغاتنده مستعمل
اولان حروف مسموعلری اوزرینه دلالت مصلحتیچون صحائف وقراطیسه
اشکال مخصوصه رسم وکتابت ایدوب متوجه وکوفی خطر ایله تکلم ایتدکلری
حروف والفاظی رسم وتصویر ایتدیلر الف با جیم را طا کبی یکرمی سکز حرفك
آخرینه وارنجه اما طائفه عرب ایچون لغتلری حرفلردن اولمیان بر حرف وارد
اولوب کتب وتحریر اقتضا ایتدکده کندولر لغتلرنده مستعمل اولان حروفه
مخصوص رسم اوزره کتابت اتسهلر اول حرفه دلالت ایتمیوب بیانی کامل
وهرکوك اولور بعض کتاب عرب بو مقوله حرفه دلالت قصدیله کندی لغتلری
حرفلردن وحرف عجمینك مخرجنه قریب قبلنده یا بعدنده مخارجك برندن
ظاهر ایدن حرفك رسم وکتابتنده شکلیله اول حرف عجمیی رسم وتحریرده
اکتفا ایتدیلر بو طریق ایله حرف مذکوره دلالت وکفایت ایتمیوب بلکه

اول حرف عجمیه مخرجندن تبعید و تغییر ایتمکله شکل مذکوره نظر ایدنلر حرف عربی
ظن ایدر وقتاکه اشبو کتابمز قبیله بربر و بعض طوائف اعجامک اخبارینی
مشتمل و محتوی اولوب و اثنای بیانده اول طوائفک اسملری و بعض کلملری
ذکرنده کلدیکده مخصوص اولوب لغات ملفوظهٔ عربیه و الفاظ منطوقهٔ موضوعهٔ عر
جنسندن اولمیان نیچه حروف وارد اولمغله انلری رسم و تحریره محتاج اولدق
لکن حروف مذکوره نک رسم کتابتنده ذکری سبق ایدن بعض کتاب عرب کبی
لغتمز حروفندن اول حرف عجمینک مخرجنه قریب اولوب ایکی طرفنده واقع
اولان مخرجلرک الکنی بردن خروج ایدن حرفک شکل و رسمنی اکتفا
ایتمیوب و بو مقوله رسم برده نسبتله اول حرف عجمینک اوزرینه ودلالتده کافی
اولمامغله بو کونه طریق اختیار و بو یله اصطلاح ایلدک که کتابمزده اویله بر حرف
بربری یا عجمی وارد اولدقده ایکی طرفدن اول حرفک مخرجنه قریب اولان
مخرجلردن خروج ایدن ایکی حرف عربینک رسم کتابتده شکللرینی معاً رسم
و تحریر ایدوب اول حرف عجمیه بر علامت وضع ایلدم تاکه نظر ایدنلر • اول ایکی
حرف عربینک مخرجلری ارا سنده بولوب مخرج وسطدن اول حرف بربری •
یا عجمیه قرائته توسل ایده لر و بن بو وضع و رسمی مصاحف قرانیه ده • ائمهٔ
قرانک حروف اشمامه رسملرندن اخذ ایلدم اشمام اصطلاحات فن
قرائتده بر اصطلاحده بر قاج معنایه اطلاق اولنور اولا بر حرفی مخرجیله کندویه
قریب بر حرفله مزج ایدوب بین بین بر حالت متوسط اوزره قرائت ایتمکدر
بونده اشمامدن مراد بو معنادر نته کیم سورهٔ فاتحه ده اهدنا الصراط المستقیم
آیت کریمه سنده مشایخ • قراء سبعه دن شیخ حمزه حضرتلرینک راوی اولا خلف
صراط کلمه سنک صادینی صاد ایله زا ارا سنده متوسط قرائت ایدوب نه خالص
صاد و نه خالص زا اولمق اوزره تلاوت ایلدی بونک حقیقتی اجزاسی قرادن
اخذ و تعلمه موقوفدر اشمام صاده علامت اولمق اوزره اهل قرائت مصحفلرده
اول صاد حرفی یازوب و صادک اسنک الجنه زا شکلنی دخی رسم ایدوب
بو ایکی حرفک ارا سنده توسطنه اشارت ایلدیلر کذلک بندخی قرائه اقتدا
ایدوب هر حرف بربری عجمیه زیر حروف عربیه مخرجدن ایکی حرف ارا سنده
متوسط تلفظ اولنسه اول ایکی حرفک رسم و کتابتده شکللرینی تحریر ایله توسطنه
علامت وضع ایلدم مثلا طوائف بربر لساننده حرف کاف لغت عربیه ده مستعمل
اولان کاف حرفی تلفظ اولنمیوب خالص کاف ایله جیم عربیه یاخود قاف

عربیه ارا سنده متوسط تلفظ اولنور بلکین اسمی کبی قبیله بربردن بر شخصک اسمیدر
و قوم بربر کاف حرفنی کاه جیمه قریب و کاه قافه قریب تلفظ ایتدکلریله علامت و دلالت
ایچون اولا کاف حرفنی رسم ایدوب کاه تحتنه جیم حرفی اولمق اوزره بر نقطه
وضع ایدوب و کاه کافک فوقنه قاف نقطه سی اولمق اوزره بر یا ایکی نقطه
وضع ایلیوب کاف ایله جیم یا کاف ایله قاف ارا سنده متوسط حرف اولوب
ایکی وجهله استعمالنه اشارت اولنور • و اشبو کاف لغت بربرده مستعمل
اولان حروفک اکثریدر • حرف کافدن غیری وارد اولان سائر حروف •
بربریه نک رسمی دخی بو قیاس اوزره اولوب لغت عربیه حروفندن • ایکی •
حرفک ارا سنده متوسط اولان حرف بربریه علامت اولمق اوزره اول ایکی
حرف عربینک شکل و رسمنی کتابت ایدرکه اول ایکی حرف عربینک شکلنه
نظر ایدوب حرف بربری یی انلرک ارا سنده متوسط اولوب مخرجلرینک
ارا سنده بولوب مخرج وسطدن اول حرف بربری یی قرائت و تلاوته •
خطا ایتمیه لر بوندن اقدم بالای تألیفده ذکر اولندیغی اوزره اشبو کتاب
صحت نصاب بر مقدمه و اوج کتابی مشتمل و مرتب اولوب مقدمه بو محلده
تمام اولوب بمشیئه الله تعالی شاه کتاب اوله شروع اولدی

کتاب اول

عمران عالمک حقیقت و ماهیتی و اکا عارض اولان بدویت و حضریت
و ناسک بر برلرینه تغلب و کسب معاش و علوم و صنایع و بونلرک امثالی و هر
بربرینک علل و اسبابی معلوم اولکه افراد بنی آدم و آحاد امم تحصیل قوت
و کسب معاشده بر برلرینه معاونته محتاج اولملریله وجه ارضده حیوانات
کبی منفرداً ساکن اولمق بونلر ایچون متصور دکلدر • و مورخین و حکما اصطلاحلرنده
عمران عالم طوائف بشرک روی زمینده بر یره کلوب اجتماع وجهی اوزره
سکون و اقامتلرندن عبارتدر و علم تاریخک حقیقتی افراد بشرک ممالک
عالمده اجتماعلرینک کیفیتی و بو اجتماع سببیله بونلره عارض اولان احوالک
بیانی متضمن بر علم جلیلدر • و حین اجتماعده بونلرک حال و شانلرینک
اجمالا بیانی اویله درکه اصناف بشرک بعضی توحش ایدوب یعنی وحشی
حیوانلر کبی شهرلردن بعید محللرده ساکن اولورلر عرب و تاتار و ترکمان
قبیله لری کبی و بعضی دخی تانس ایدوب یعنی قلعه لرده و قصبه و قریه
لرده ساکن اولورلر و قبائل و عشائر بر برلرینه معاونت و مظاهرت

ایدوب کیده رک اکلرندن برقبیله قوت بولوب سائر عشیرته غلبه واستیلا
ایدکده ملک ودولت وسلطنت مرتبه سنه بالغ اولدقده مراتب دولت ومناصب
سلطنت ترتیب اولنمق اقتضا ایتدکده بلاده ساکن اولدقلری وقتده اکل
وشربده ولباس ومسکنده وسائر خصوصلرده اولان امر ضروری یه قناعت
ایتمیوب هرشینک اعلا واکملنه میل وترفه ایتمکله کسب معاشده انواع تجارت
ودرلو درلو صنعتلر وعمللرده دقتلر ولونرک امثال حالات ظهور ایدرکه ان
شاء الرحمن کتاب اولده بو اجمالک تفصیل وتحقیقی نیجه فصول ومقدمه ضمننده
درج وذکر اولنور وکتب تاریخده نقل اولنان خبرلرک جمله سی صادق
وواقعه مطابق اولمیوب بعضیسی دخی کاذب وخلاف واقع اولمغله حقی باطلدن
فرق وتمییز اقتضا ایدر واخبار منقوله نک کذب وفسادینه موجب اسباب
عدیده سی اولوب جملدن ملل ومذاهبدن برملت ومذهبه یاخود کندو [illegible]
وهواسنه اتباع وتقلیددر زیرا طبیعت انسان کندویه وارد اولان خبری قبوله
اعتدال اوزره اولوب بولندیغی ملت ومذهبک یا مذاقنک اقتضاسی اوزره
رد وقبولدن برطرفه میل ایتمدیکی صورتده کرکی کبی اول خبرک صحت وفسادینی
بیلمکده دقت وحقی باطلدن فرق وتمییزه صرف همت ایدوب نفس الامره موافق
وواقعه مطابق اولان خبری قبول والا رد ایدر اما انسان بولندیغی ملته
یاخود هواسنه تبعیت ایلیوب مذهب ومشربنک اقتضاسی اوزره حرکت
ایتدکده مذاقنه موافق اولان خبرلری وهلۀ اولیده قبول ایلیوب مذهب ومشربنه
میل سببیله اول خبرک صحت وفسادینی دیده اذعان ایله ادراک ایده میوب
مذاقنه موافق اولمغله واقعه مخالف نیجه اخبار کاذبه یی قبول ایدوب
نقل ایلر ودخی اخبار منقوله ده کذبه موجب اولان اسبابک بری دخی اول
خبرلری نقل ایدن کمسنه یه اعتماد اولنوب حقلرنده حسن ظن اولنمغله نقل ایتدکلری
خبرلری صدقه حمل اولنمقدر بو مقوله خبرلرک صحیح وفاسدینی نقد وتمییز نقل
وروایت ایدن کمسنه لرک ظاهر حالنه نظر ایله اکتفا اولنمیوب عقل وعدالت
وبصیرتی تفتیش اولنوب عاقل وعادل اولدیغی صورتده روایتی قبول
اولنوب غافل وفاسق ایسه رد اولنور ونیجه کذبه اقتضا ایدن اسبابک
بری دخی ناسک قول وفعللرنده مراد ومقصودلرینه وقوفدن ذهول
وغفلتدر نقل اخبار وآثار ایدن رجالک چوغی کوردکلری یاخود اشتدکلری
نسنه ایله قصد اولنان شیئی بیلمیوب کندی ظن وتخمینلری اوزره اومقوله

خبرلری

خبرلری نقل وروایت ایتدکلرنده مقصوده مخالف اولمغله سوزلری کاذب اولور ونیجه
کذب اخباری موجب اسبابک بری دخی نقل اولنان خبرلری استماع ایدن کمسنه
لرک عقللری ضعیف اولمغله هر اشتدیکی خبری صادق ظن ایلیوب آخره نقل ایدوب
آخر دخی نقل ایدرک جمله ناس ارسنده شایع اولوب اخبار کاذبه منتشر اولور
بو سبب اسباب سائره دن چوق واقع اولورکه اکثر او قائلره وثوق و
اعتماددن نشأت ایدر ونیجه اخبارک کذبنی ایجاب ایدن سببلرک بری دخی
ارباب مناصب واصحاب مراتبه مدح وثنا وایشلدکلری تحسین ایله خلقی تقرب
وانتساب ایدوب اشراف واعیاندن صادر اولان جمله اقوال وافعالی استحسان
ایله مداهنه ومدح وثنا ضمننده مبالغه ایلیوب وذکرلرینی خلقه اشاعت ایله
ناس ارسنده نفس الامره مخالف خبرلر شایع ومشهور اولمقدر نفوس انسانیه
ایسه مدح وثنا وذکر جمیله محبته مفتون اولوب ناس دخی اقبال دنیا واسباب
جاه ودولته میل ورغبته مجبول اولمغله آمال دنیا طالبی اولان اصحاب مداهنه
مجالس کباره حاضر اولوب نفس الامره مخالف اموری تحسین واشاعه
وحق وصواب اولمق اوزره نقل وتقریر وکتب تواریخه درج وتحریر ایله
اخبار کاذبه نک انتشارینه باعث اولور ونیجه نقل اولنان اخبار وحکایاتک
کذبنی موجب اولان اسبابدن برسبب دخی واردرکه ذکر اولنان اسباب
عدیده نک جمله سندن اقدمدر اول سبب بودرکه ربع مسکونده ساکن اولان
طوائف امم واصناف بنی آدمک مذهب وملت ومشرب وعادت وملک ودولت
وکسب وصنعتلرینه وعلم ومعرفت وسائر احواللرینک حقیقتلرینی وطبیعتلرینی
بیلمامکدر زیرا اوجه ارضده ظهور ایدن حوادث ووقایعدن هر شئ که عدمدن
وجوده کلوب ظهور ایلیه هرحال انک ذاتنده کندویه مخصوص بر طبیعتی اولوب
والکا مناسب نیجه احوال مخصوصه سی اولور مثلا هر دولتک بر طبیعتی وعادتی
وآداب مخصوصه سی اولوب وکذلک بدویلرک وبلدیلرک کندیلره مخصوص عادتلری
وآدابلری واردرکه هربرینه مخصوص اولوب آخرده بولنماز پس اخبار منقوله
دن برخبر استماع اولنه بالجمله حال ملک ودولت ومذهب وملت وکسب وصنعت
وعلم ومعرفت مقوله سندن هربرینه دائر اولمغله بو امورک طبایع وحقیقتلری
وحال وشانلری کرکی کبی معلوم اولدقده نقل اولنان خبرک مفهومی ملاحظه
اولنوب حوادث وواقعات انواعندن نه مقوله نوعدن ایسه اول نوعک
احوالنه متعلق قاعده اره تطبیق وعقله عرض اولنمغله صحیح فاسدن صادقی

قانوندن وفق و ثمرهٔ قدرت حاصل اولور بو ذکر اولنان قاعده خبرک صدق و
کذبنی بیلمکده سائر وجوهدن اولی و اقوادر معلوم اوله که عالم کون و فساده
واقع اولان حوادث و وقایعک طبیعتلرینه و حقیقتلرینه کرکی کبی علم و وقوفی اولمیان
کمسه ار چوق کره بحسب العاده وقوعی محال اولان حکایاتی استماع ایتدکده مضمون
خبرک نفس الامرده امکان و استحاله سنه نظر ایتمامکله حق اولمق اوزره قبول و غیریه
نقل ایدوب اندن دخی تصدیق و آخره نقل و تقریره و کتب تواریخه اخبار کاذبه
درج و تحریر اولنمغه سبب اولمشلردر از جمله امام مسعودی مروج الذهب
تاریخنده دیار مصرده اسکندریه قلعه سی بناسی خصوصنده نقل ایتدیکی حکایه
مستحیله کبی اسکندر رومی قلعهٔ اسکندریه نک بناسنه مباشرت ایتدکده
بحر سفید کنارنده واقع اولمغله شمسک غروبندن صکره دریادن بنی آدم شکلنده
و وحوش و حیوانات صورتلرنده شیاطین بحریه چیقوب عمله لرک کوندز یاپدقلری
بنایی هدم ایدوب فجر طلوعنده ینه دریایه کیدرلردی بو جهتله اسکندر قلعه سنک
بناسندن عاجز قالوب بعض حکما ایله بونلرک دفعی بابنده مشاوره ایتدکده
دریادن خروج ایدن شیاطینک صورتلری اجزای معدنیه دن بعض طلسملر
یاپلوب ساحل دریاده قلعه نک برابرینه وضع اولنمق اوزره تدبیر ایتملریله
شیاطینک صورتلرینی رسم و تصویر ایچون قعر دریایه غوص اولنمق اقتضا
ایتمکین اولا اخشابدن مصنوع بر سفینه ترتیب اولنوب درونینه صرچه و بللور
دن معمول اطرافی مسدود بر صندوق وضع اولندقدنصکره اسکندر بالنفس
اول صرچه صندوقک ایچنه کیروب و قپاغی محکم سد اولندقدنصکره اول
سفینهٔ معموله و درونینه وضع اولنان صندوق بللورین ایله دریایه طالوب
شیاطین بحریه نک صورتلرینی ورای بللوردن کرکی کبی مشاهده و معاینه ایدوب
و هر برینک شکل و صورتلرینی رسم و تصویر ایلدکدنصکره ینه طشره چیقدی بعده
حکماسنک تعلیمی اوزره حدید و نحاس و سائر اجساد معدنیه دن شیاطینک
صور و اشکالی اوزره طلسم ایتدیروب کنار بحرده قلعه حذاسنه نصب ایتدردی
بعده شیاطین ینه عادتلری اوزره اثنای لیلده قعر دریادن چیقوب اول طلسم
معمولی مشاهده ایتدکلرنده قراره مجاللری قالمیوب قعر بحره فرار و بو تقریب ایله
اسکندریه قلعه سنک بناسنه اقتدار حاصل اولدی دیو امام مسعودی
بر حکایه نقل ایلدی لکن بو حکایه اخبار کاذبه دن اولوب برقاچ وجهله
فساد و بطلانی ظاهردر اولا بللور صندوق اجرام لطیفه دن اولمغله قعر بحره

وصولی

وصولی و مشاهدهٔ صور شیاطین و رسم و تصویری ایچون مکث طویل ایتدکدنصکره
طشره خروجی مدتنده امواج بحرک و قعر دریاده و درون سفینه ده سائر اجرام
ثقیله نک صدمه لرندن امن و سلامتی مستبعددر ثانیا ملوک و سلاطین نفسلرینی
بو مقوله خطر عظیمه القا ایتمک بر وجهله متصور دکلدر ایکلریندن بو مقوله امره تصدی
ایدنلر ابتدا نفسنی مهلکه یه القا و سلطنتنی فدا ایدوب ناسک غیری پادشاهه
بیعت ایتملرینی تجویز و رضا ویرمکدر ناسک دخی قعر دریادن سلامتله خروجی
اغلبیه جلبنی جزم ایدوب ملکلرینک آیین سلطنته مخالف حرکتدن کندولره
عار طوتوب طرفة العین اکا رجوعنه منتظر اولمیوب آخره بیعت ایله جبلریٔ ملاحظه
ایلدکده ملوکدن برینک بو مقوله امر خطرناکه جسارت ایتمک محال و مستبعددر
ثالثا جنیلرک انسان و فرس و بقر و سائر انواع حیوانات کبی کندیلره معین و
مخصوص صورتلری و شکللری اولمیوب بلکه اذن حق ایله درلو درلو صورتلره کیروب
اشکال مختلفه ایله تمثل و تشکله قادرلردر بو تقدیرجه صور مخصوصه سی اولمیان
مخلوقک قعر دریاده بولندقلری صورتلرینی رسم ایدوب طلسم ایتمک دخی صحیح
اولماز اکر شیاطین و جنک جسدلرنده برقاچ باشی اولمق اوزره لسان شرعده
روایت اولندی دیلورسه ائمهٔ تفسیر طلعها کانه رؤس الشیاطین آیت
کریمه سی تفسیرنده و غیری محللرده کثرت رأس ایله تعبیری شیطانلرک کمال مرتبه
مهیب و مخوف اولدقلرینی تمثیله حمل ایدرلر یوخسه اصل خلقتلرنده برقاچ باشلی
صورت کریهه مخصوصه لری اولوب دائما اول شکل خبیث الهیدن مفارقت ایتامک
طرفنه ذاهب اولمدیلر لکن بلکه اذن حق ایله دیلدکلری صورتلره کیرمکه قادر
اولمق اوزره توجیه ایلدیلر و بو حکایه نک کذب و فسادینی مقتضی بر وجه دخی
واردرکه خبر مذکورک بطلاننه دلالتده ذکر اولنان وجوه ثلثه دن اظهردر
اول وجه بودرکه نوع انسانک و بر و بحرده موجود سائر اصناف حیواناتک
قلبلرنده بر بخار لطیف حاصل و شریانلر طمرلری واسطه سیله اطراف بدنه
واصل اولوب حکما اول بخاره روح حیوانی اطلاق ایدرلر اول بخار لطیف
حرارت غریزیه یه حامل اولوب غایة الغایه حار اولمغله قلبک یمین و یسارندن
احاطه ایدن آق جکر واسطه سیله لحظه لحظه هوای بارد استنشاق ایله تنفسه محتاج
اولمشدر قعر دریایه طالان کمسه ار خصوصا زفه و تنفسه مألوف اولوب غواصلق
صنعتنه اعتبار ایتمین ملوک و سلاطین استر ایسه صندوقه دخول ایتسونده کرسون
هر حال تنفس طبیعی ایچون لازم اولان هوا جوف دریاده تحصیلدن اقل قلیل

اولمغله قلبنده مخزون اولان روح حیوانی وبخار وخانی شدت حرارتدن سرعت
ایله آتش کبی یالوب یاقیلوب روح قلبینک واق جکرک مزاجلری معتدل ایدن
هوای بارد جوف صندوقده منحجرده قلبنه واصل اولامغله هلاک اولمق مقرر
دربو سببدندرکه حمامک اتش خلوتلرنده هوای بارد نفوذ ایده جک منفذلری
سد اولنمجه ایجنده اولان کمسه لر ساعتیله هلاک اولورلر وکذلک عمیق قیو
لرک وقعری بعید جقورلرک ولغملرک ومعدن یوللرینک جوفلرنده مرکوز
اولان هوا قوارنده محتبس اولان پراکنده بخارلر ایله حار نسوب متعفن اولمغله
حرارت قویه کسب ایدوب وطشره دن ریاح بارده نفوذ ایلمیوب • اول هوای
متعفن برجانبدن برجانبه تحریک اتمدیکی صورتنده بواماکنه یه دخول ایدن کمسه
لر بلا توقف هلاک اولورلر وکذلک بالقلر دریادن طشره چقدقلرنده • هلاک
اولدقلری دخی بوسببدندر زیرا بالقلرک طبیعتلری قاره ده تعیش ایدن حیواناتدن •
زیاده افراط اولمغله ریه لرینک یعنی اق جکرلرینک • حرارت مفرطه سنی دفع
واعتدال کتوردکده حیوان بری کبی یالکز هوا کفایت اتمیوب ماء بارد استنشاق ایله
تنفس ایدرلر ماءنک طبیعتی بارد وهوانک حار اولمغله طشره خروجلرنده هوای حاره
مصادف وحرارت روح حیوانیلرینه مستولی اولمغله دفعةً هلاک اولورلر ه
نتکیم العیاذ بالله تعالی صاعقه اصابت ایدن کمسه لر روح حیوانیلرینه ە ە
صاعقه نک حرارتی تاثیر اتمکله دفعةً هلاک اولدقلری کبی • ودخی اخبار کاذبه
دندر اول حکایه که ینه امام مسعودی نقل ایدوب دیدیکه رومه شهرنده رهابین
ایچون بعض حکما اجساد معدنیه دن صغرجق دکلری قوشک صورتنی
یاپدیروب وطلسم اولمق اوزره بر مخصوص محله وضع ایدوب هر سنه بر یوم معلومده
اطراف واکنافدن صغرجق قوشلری اغزلرینه برر زیتون الوب اول صورت
معموله نک یاننه جمع اولوب کتوردکلری زیتونلری اول صورته ارمغان کتورر
کبی یاننه براغوب کیدرلردی بعده رومه کلیسا سنده ساکن اولان رهبانلر اول
زیتونلری دوشیروب بو تقریب ایله وافر زیت یاغی تحصیل ایدرلردی دیو نقل
وروایت ایلدی بو حکایه دخی زیت یاغی تحصیلنده طریق معتاده وعادته مخالف
اولمغله وقوعی مستبعددر وینه اخبار مستحیله دندر اول حکایه که مورخیندن
امام بکری نقل ایدوب دیدیکه ارمنیه سالفه ده ذات الابواب اسمیله مسمی
بر قلعه عظیم بنا اولنمشیدیکه قلعه مزبوره اوتوز قوناقدن زیاده
مسافه یی محیط اولوب اوتوز بیک قپوسی اولمق اوزره روایت ایلدی بو

نقلک

نقلک فسادی دخی ظاهردرکه قلاع وحصوندن مقصود اعدادن اهالیسنی
حفظ وصیانت اولوب واطراف واکنافنه محافظلر نصب اولنمغله دشمنک
مکر وکیدندن حمایت ایچون اتخاذ اولندیغی کتابزده ان شاء الرحمن کلجکدر
اوتوز مرحله دن زیاده مسافه سی اولان قلعه یی مستحفظلر احاطه ایده میوب
اطراف واکنافی محافظه ممکن اولامغله قلعه بناسندن مقصود اولان مصلحت
تحصن فوت اولمغله بو خبر دخی اعتبار واعتماده صالح اولدیغی ظاهردر ودخی
اخبار مستحیله دندر امام مسعودینک مدینۀ نحاس حقنده نقل ایتدیکی
حکایه که عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه حضرتلرینک زمان • خلافتلرنده
موسی بن نصیر بلاد غربه سفر ایدوب سبته طرفنه قریب اولان غرب اقصا
ده سجلماسه صحراسنه بالغ اولدقده قرق سال وادیده جمله درز ودیوارلری
نحاسدن معمول ومصنوع بر قلعه یه مصادف اولوب درز ودروازه سی
محکم سد اولنمغله درونینه دخول ممکن اولمیوب قلعه مزبوره نک احوالنه
بیلمک ایچون اطرافنه محیط اولان سورک اوزرینه آدم چقاروب چیقان
آدملر القین بربرینه اوروب کندیلرینی درون قلعه یه القا ایدیلر • خبرلری
نابدید اولدقده تکرار غیری آدملر چیقوب انلر دخی اولکیلر کبی کندولرینی قلعه دن
ایچرو آتوب بر دخی رجوع ممکن اولمدی دیو امام مسعودی وبعضیلری نقل
وبیان ایلدی بو حکایه دخی مداحلرک ترتیب ایتدکلری حکایات کاذبه دندر
زیرا دیار مغربده سجلماسه صحراسی فاس ولایتنک جهت شرقیه سنده غرب
سنهر ایله سودان مملکتلری ارا سنده ممر انام ومسلک خاص وعام بر صحرای
عظیم اولوب واطراف واکنافه هر عصرده راکب وراجل مسافرین مرور و
عبور ایلیوب هر جانبی منظورلری اولور لکن بو آنه دک بو مقوله مدینه نک
وجودی قطعا بر فرددن مسموع ومنقول اولمدیغندن ماعدا سنه مزبور حقنده
نقل اولنان احوالک جمله سی عادته مخالف اولوب قلعه لر بناسنده معروف
ومعتاد اولان طوره منافیدر ومعادن جنسندن باقر ویتوردکه موجود اولان
استعمالک غایتی منازل ومساکنده استعمال اولنان طعاملرینه وسائر
آلات واوانی یه صرف اولنمق ایچون ادخار اولنوب اتا بقردن قلعه و
مدینه بنا اولنمق یعنی الانام دأب اولامغله طورلری عاقلدن بعید
ومستبعددر لکن بو مقوله حکایاتک امثالی کتب تاریخده کثیر اولوب
بونلرک صدق وکذبی فرق وتمیزه وجه ارضده سالک اولان طوائف

بنی آدمک طبیعتلرینه و اوضاع و عادتلرینه آگاه و وقوف تحصیلنه موقوفدر .
و طبایع عالم و اوضاع بنی آدمک احوالنه متعلق اموره واقف اولوب نقل اولنان
خبرلرک مضمونلرینی ملاحظه و تأمل تامدنصکره اول اموره عرض ایتمک صدق
و کذب اخبارینی فرق و تمیزده جمله وجوهدن احسندر زیرا نوع بشرک طبایعی
و احوال و عاداتی مضبوط و معلوم اولدقده نقل اولنان حکایاتک واقعه
موافقتنی یاخود مخالفتنی بیلوب مطابق اولانی قبول اولمیانی رد ایدرز و بو وجه
اخبار و حکایاتی نقل ایدن راویلرک حال و شانی و صدق و عدالتنی تفتیش
ایتمکدن اقدمدر زیرا بو خصوصه متعلق اخباردن بر خبر بزه نقل اولندقده ابتدا
گرکدرکه اول خبرک مضمونی ذاتنده ممکندر یوخسه محال و ممتنعمیدر معلوم
ایدینوب عادتا وقوعی ممکن اولدیغی ثابت اولدقدنصکره راویلرک و ناقللرک
صدق و عدالتی تفتیش اولنوب موثوق و معتمد رجال نقل ایتدیسه وقوعنی
تصدیق ایدوب اعتماد ایدرز اما نقل اولنان خبرک وقوعی نوع بشرک احوالنه
متعلق قاعده‌لره مخالف عادتا محال ایسه راویلرک عدد و عدالتنی تفتیشدن قطعا
اولمیوب اشترسه نقل ایدنلر عادل و معتمد اولسون قبول اولنماز حتی افکار
دقیقه اصحابی اولان علما بر لفظک دلالت ایتدیکی معنانک نفس الامرده وجودی
محال یاخود عقل قبول ایتمیه‌جک شیئ ایله تأویل اولنمسنی کلامک قبولنه مانع
طوتیورلر **معلوم اولکه** کلام ایکی قسمدر بر قسمنه انشا و بر قسمنه خبر درلر انشا اول
کلامه درلرکه انده بر شیئک واقعده وارلغندن یاخود یوقلغندن خبر ویرمک
قصد اولنمیوب بلکه برکمسنه‌یه فلان ایشی ایشله یاخود ایشلمه دیو امر و نهی ایدوب
یاخود برکمسنه‌دن بر شیئی سؤال ایلیوب فلان شیئ نیجه‌در و نیجه اولدی دیمک
کبی مجرد او مقوله کلامده متکلمک مرادی اول شیئی بیلمک و وجوده کتورمکدر . بو
مقوله کلامه علمای علم معانی انشا تسمیه ایدرلر و کلامک ایکنجی قسمنه خبر در
خبر اول کلامدرکه انده بر شیئک نفس الامرده وارلغندن یاخود یوقلغندن
اخبار اولنوب مثلا حالا کونش طوغدی یاخود باتدی و فلان ایش شویله اولدی
یاخود اولادی دیمک کبی که بونده مقصود واقعده بر شیئک وجوده کلوب
یاخود کلدیکنی مخاطبه خبر ویرمکدر اول خبرک مضمونی واقعه مطابق ایسه
صادق دکل ایسه کاذب اطلاق اولنور . و شرع شریفده آیات و احادیث
ده وارد اولان کلامک اکثری امر و نهی مقوله‌سندن اولوب مثلا نماز قلمغه
زکوة ویرمکه و حج و صومه امر و محرماته نهی اولنمق کبی بو ذکر اولنان

امور

امورات ده مندرج اولمغله بونلرک صحتنی بیلمک انجق نقل ایدن راویلر موثوق .
و معتمد کمسنه‌لردن اولدیغنی تفتیش ایدوب عادل و امین اولدقلری صورتده
امر مقوله‌سندن ایسه یاخود امتثال نهی مقوله‌سندن ایسه اجتناب واجب
اولور زیرا امر و نهی ده واقعده بر شیئک وارلغندن یوقلغندن خبر ویرلمکله .
محالمیدر و ممکنمیدر دیو تأمل اقتضا ایتمیوب همان طرف شارعدن . یعنی
جانب آلهیدن و لسان نبیدن وارد اولدیغی دیو راویلرک صدق و عدالتنی
تفتیش ایله اکتفا اولنور اما امور واقعه‌دن اخبار قصد اولنان کلامه الا خبر
اطلاق اولنور مثلا فلان ایشی شویله اولدی یاخود اولدی یاخود اوله جقدر
دیمک کبی که بو مقوله کلامک صدق و صحتنده یالکز راویلرک و نقل ایدن
کمسنه‌لرک صدق و عدالتنی تفتیش ایله اکتفا اولنمیوب بلکه واقعه مطابق و
موافق اولمسی دخی اعتبار لازمدر اندن اوتری اوزریمزه لازمدرکه او مقوله
خبر وارد اولدقده وقوعی ممکنمیدر ابتدا آنی بر علم حاصل ایدوب بعده وقوعنی
نقل ایدن راویلرک عدالتنی تفتیش اولنور و مضمون خبرک امکان و وقوعنده
تأمل راویدن اقدمدر زیرا امر و نهیک مضمونی یالکز کلام انشائیدن فهم
اولنور اما خبرک مفهومی و فائده‌سی نفس کلامدن و واقعدن مستفاد
اولمغله حقی باطلدن صادقی کاذبدن فرق و تمییز و اول خبرک مضمونی
نفس الامرده ممکنمیدر یاخود محالمیدر بیلمکده قاعده بودرکه روی زمینده اجتماع
ایدن طوائف و اصناف بنی آدمک طبیعتلرینی بیلوب و انلرک طبایع مختلفه
سنک اقتضا ایدوب دائما کندیلردن صدور ایدن احوال و قلت و ندرت
اوزره اولان اوضاعی و انلردن محال اولان اموری کرکی کبی بیلوب ضبط و
احاطه‌یه محتاجدر بجمله ذکر اولندیغی اوزره بنی آدمک طبایعی و حال و شانلرینی
و بونلردن صدور و ظهوری ممکن یاخود محال اولان امورلری کرکی کبی بیلدیکمزده
نقل اولنان خبرلرک صدق و کذبنی بیلدیکمز قاعده‌لری ملاحظه ایله فرق و تمیزه
بزم ایچون قدرت حاصل اولوب ربع مسکونده واقع اولان احوالدن . بر
شیئی استدیکمزده حفظ ایتدیکمز قاعده‌لره مراجعت اولنوب اول خبرک
مضمونی ممکناتدن ایسه قبول دکل ایسه رد ایدرز . و بنی آدمک احوال
و اطوارینه متعلق ذکر اولنان قاعده‌لر موجزلر ایچون محک و معیار و میزان
راست عیار اولوب نقل ایتدکلری خبرلرک صدق و صوابنی و کاذب و فاسدینی
انلکله وزن و عیار ایلیوب صحیحی فاسددن راجحی کاسددن فرق و تمییز ایدرلر

اشته بزم بو تأليفمزده كتاب اولده ذكر ايده جكمز كلاممزدن قصد وغرضمز انجق بو علملر
ى تحقيق وبياندر واشبو كتاب اولده ذكر اولنه جق مسائل علم تاريخدن فصل
مستقل بر علم مخصوصدركه اول علم سببيله كتب تاريخده نقل وروايت اولنان
خبرلرك وحكايه لرك صدق وكذبى معلوم اولور زيرا تأليف اولنان علملرك
وفنلرك بربرلرندن امتيازى انكلهدركه هر علم بر طورلو شيئك احوال وآثارندن
بحث ايدركه علم آخرده اول شيئك غيرى نسنه نك احوالى بيان اولنور اول شيئه
علمك موضوعى في الاطلاق ايدرلر مثلا علم طبك موضوعى بدن انساندركه
اول علمده بدن انسانك صحت ومرضنه متعلق احوالدن بحث اولنوب حفظ
صحت ودفع مرض نه وجهله اولديغى بيان اولنور وكذلك فن تشريح دخى علم
طبه مغاير بر فندركه انك موضوعى اجزاى آدمى واعضاى بدن انساندركه
هر برينك مقدار وشكللرى وهيئت وتركيب وترتيبلرى بيان اولنور ساير
فنون عقليه وعلوم نقليه دن هر برى بر شيئك احوالندن بحث ايله بربرلرندن ممتاز
اولمشلردر وكذلك بزم كتاب اولده ذكر ايده جكمز مسائلك موضوعى دخى وجه
ارضده واقع ممالكده ساكن ومجتمع اولان طوائف بشريه نك اجتماعى اولوب
بونلر روى زمينده بلوك بلوك صف صف اجتماع ايتمه لرى سببيله اقتضا ايدن
حال وشأنلرى واوضاع وعادتلرى على الترتيب فردا فردا تفصيل اولنور
بو علم دخى بو وجهله ساير علوملردن ممتاز ومستقل بر علم عد اولنمشدر مه
معلوم اوله كه كتاب اولده تصحيح اخباره متعلق ذكر اولنه جق مسئله لرك
وقاعده لرك جمع وتأليفى يكيدن اختراع اولنوب علم تاريخده وساير علوم عقليه
ونقليه ده تدوين اولنان كتبه امعان نظر ايدوب عقل وفراست وفهم وكياستله
فائده سى كثير بر علم شريف استخراج ايتدمكه واقف اولنلر كتب تاريخده نقل
اولنان اخبار وحكايالرك حق وباطلنى نقد وتمييز ايدرلر وبو علم كتب منطقيه نك
اقسامندن معدود اولان علم خطابه دكلدر زيرا علم خطابه بر علمدركه حقلرنده
حسن ظن اولنان مشايخ وحكماء خلقى معاش ومعادلرينه متعلق اموره
ميل وترغيب ايدوب ياخود بر ايشدن منع ايتمك ايچون وعظ ونصيحت
مقوله سى اقوال نافعه ده عوام ناسى انلرك سوزيله قناعت ايدوب
رأيلرينه ميل واعتقاد ايدرلر لكن كلاملرينه دليل قوى اقامت اولنمامغله
خواص ناسه يقين افاده ايتمز اما بزم اختراع ايتديكمز علمك دليل وبرهانلرى
قوى اولمغله شك وشبهه دن مبرادر وكذلك بزم كتاب اولده ذكر ايده جكمز

علم وتدبير منزل وسياست مدنيه علمى دخى دكلدر زيرا تدبير منزل وسياست
مدنيه علملرى بر منزلده وياخود بر شهرده ساكن اولان خلق اخلاق حميده ايله اتصاف
سعى ايله حكمت علميه مقتضاسنجه حركت ايدوب وجه لايقى اوزره بركونه تدبير اولنمق كركدر
كه اول منزلده وشهرده ساكن اولنلر بربريله معامله ده وكارلرنده واعدا ايله
محاربه ده وساير امورلرنده اعتدال اوزره حركته مفيد قاعده لردن عبارتدر
بو علملك موجب ومقتضاسيله عمل اولنديقده نوع انسانك حفظ وبقاسنه
وسيله اولور بزم كتاب اولده ذكر ايده جكمز علم علم خطابه وتدبير منزل و
سياست مدنيه علملرينه نوعا مشابه اولوب لكن بونلرك ادله سى قطعى اولميوب
وفنمزك موضوعى بو علملرك موضوعلرينه مغاير اولمغله بونلردن ممتاز اولمشدر
خلاصه كلام بزم كتاب اولده ذكر ايده جكمز علمده وجه ارضده اجتماع ايدن طوائف
بشرك طبيعتلرندن وحال وشأنلرندن بحث اولنوب وشك وشبهه دن
معرى دليل قوى ايله هر مسئله سى اثبات اولنمغله اخبار وحكايالرك صدق و
كذبنى حق وباطلنى فرق وتمييزى افاده ايدر بر علم جديددر واو بلا ظن ايدرمكه
اختراع وانشاسى بكا مخصوص اولوب وبو آنه دك علما وحكمادن بر كمسنه بزم
كتاب اولده ذكر ايده جكمز قواعد شريفه ومسائل لطيفه يى جمع
وتأليف ايتدكلرينه دخى قطعا واقف اولمدم بلكه علما بو علمدن غفلت
ايدوب بيلمديلرمى لكن انده بو سوء ظنى ايتمك دخى لايق دكلدر بلكه
بو واديده تأليف وتصنيف ايتديلرده بزه واصل اولمدى زيرا علوم وفنونده
كثرت وطوائف امم ماضيه ده علما وحكما وفرت اوزره اولوب بزه واصل
اولميان علوم وفنون واصل اولانلردن اكثر واوفردر زيرا خليفه ثانى عمر بن
الخطاب رضى الله تعالى عنه حضرتلرى ممالك فرسى فتح وتسخير ايتدكده علماى
فرسك علملرينى محو ايدوب كتابلرينى غرق وحرق ايتمكله بزه واصل اولدى
وامم سالفه دن كلدانيلرك وسريانيلرك واهل بابلك علملرى وعصرلرنده
حكماسنك اظهار ايتدكلرى آثار عظيمه لرى وكذلك امم قبطك علملرى
تغالب دهر ايله وبربرلرينه قهر ايله محو ومندرس اولوب بزه واصل اولمادى
امم ماضيه نك علوملرندن انجق بزه واصل اولان حكماى يونان علملريدركه
خلفاى عباسيه دن مأمون خليفه همت قاهره سيله كتب يونانيه كتوروب
وتحصيل علم وكماله ميل ورغبتى سببيله اطراف واكنافدن لسان يونان مه
ولغت عربيه ده ماهر وترجمه علومده قادر مترجملردن فنى چوق كمسنه لرى

جمع ایلیوب واموال کثیره بذل اتمکله حکمت یونانیانک اصول و فروعنی لسان عربیه
ترجمه ایتدیروب فنون حکمیه احیا و بطون صحائف کتبه درج واملا ایتدردی • بو
تقریب ایله علمای دین اسلام انجق فن حکمت یونانیه واقف اولوب اندن
غیری امم سالفه‌دن بر امتک علومندن بر شیئه مطلع اولمدیلر معلوم اوله‌که
عالمده موجود اولان اشیادن هر شیئک مقتضای طبیعتی اوزره کندیدن صدور
و ظهور ایدن احوال و آثار مخصوصه‌سندن بحث اولنمق ممکن اولمغله اول شیئک
احوال مخصوصه‌سنی بیان ایچون علومدن بر علم مخصوص تألیف و تصنیف اولنمق
کرک ایدی مثلا عناصر اربعه‌دن نارک و هوانک و مانک و ارضک
هر برینک و بونلردن مرکب اولان معادن و نباتات و حیوانات انواعندن هر
نوعنک و سائر اشیانک احوال و اعراضنه مخصوص بر علم مستقل تألیف اولنمق
کرک ایدی لکن اویله ظن ایدرمکه حکما بو خصوصده تألیف اولنان علمک
فائده و ثمره‌سنه نظر ایدوب باطننده فائده‌سی شریف اولان علمک تألیفنه
تصدی ایدوب فائده‌سنه اعتبار ایتمدکاری علمک تألیف و تصنیفه مبادرت
ایتمدیلر بزم کتاب اولنده ذکر ایده جکمز علمک فائده‌سی معلوم اولدیغی
اوزره انجق کتب تواریخده والسنه ناسده تحریر و تقریر اولنان اخبار و
حکایاتک صدق و کذبنه فرق و تمییزی مفید اولوب و نوع بشرک وجه ارضده
اجتماعلری سبیله کندیلره عارض اولان احوال مخصوصه‌لرینه متعلق قاعده‌لر
و مسئله‌لردن عبارت اولمغله ذاتنده جمله امامه تحصیلی لازم و مهم بر علم شریف
ایسه ده لکن ثمره و فائده‌سی اخبار و حکایاته تصحیح و صدق و کذبنه فرق و تمییزی
افاده ایدوب و حکما یانلرنده اخبار و حکایات علم یقینی مفید اولمامغله فائده‌سی
ضعیف عد ایتمدکلریله غالبا توجه ایتمدیلر لکن علوم و فنونه نهایت اولمیوب حقیقتی
انجق حضرت علام الغیوب بیلور انسانک بیلدیکی علم اقل قلیلدر ودخی معلوم
اوله‌که کتاب اولنده ذکر ایدوب فیض حق ایله تحصیلنه موفق اولدیغمز علم
جلیلک بعض مسئله‌لرینی سائر علومک مسائلنی اثبات ایچون ذکر اولنان
دلیل و براهین ضمننده اول فنلرک علماسی بحسب الاتفاق مناسبتیله ذکر ایتدکلرینه
واقف اولدق ازجمله کتب حکمتده حکما نبوت اثباتنده ذکر ایدوب دیدیلر که
نبوت نظام عالمده وجودی لازم بر منصب عظیمدر زیرا نوع بشر وجه ارضده
اجتماع ایدوب حیات و بقالرنده بربرلرینه معاونته محتاج اولوب و طبیعت
انسانیه‌ده حیوانیت صفتی غالب اولمغله بربرلرینک جانلرینه و ماللرینه

فقد

قصد ایتمکله جلب منفعت و دفع مضرتده ایکلرنده جمله‌یه غالب بر حاکم عادله احتیاج •
لازمدر اول حاکم عادل دخی صفات کمال ایله مؤید و معجزات باهره ایله • سائر
ناسدن ممتاز بر ذات ملکی الصفات اولمغه محتاجدر که خلق الکا اطاعت ایلیه
ایشته اول ذات نبیدر دیدیلر وکذلک و اصول فقه علمنده ناسک تکلم ایلدیکی •
لغتلری اثباتی سیاقنده علمای فن اصول دیدیلرکه چونکه طوائف بنی آدم تحصیل
قوت و کسب معاش ایله حیات و بقالرنده بربرلرینه معاونته محتاج اولدقلری جهتله
وجه ارضده اجتماعه مجبول اولوب قلبلرنده مضمر اولان مراد و مقصودلرینی بربرلرینه
افاده و تفهیم مقتضا ایتدیسه بهر حال اغراض ضمیرلرندن بر شیئه ایله تعبیره محتاج اولدیلر
اگر اخرسلر ویره بانلرکه اشارات مختلفه ایله مرادلرینی ادا اتسه‌لر حرجله اعضا و جوارحنی
تحریک ایله صعوبت مقرر و اخفا اعضا اولان لسانی استعمالده سهولت
محقق اولمغله الفاظ مختلفه و عبارات متنوعه ایله مرادلرندن تعبیری اختیار ایدوب
هر طائفه محاوره و مکالمه‌لرنده بر در لو لغت ایله تکلم ایتدیلر و بو لغات و الفاظک
وجود و ثبوتنی بیان ایلدیلر و بو بیانده نوع بشرک روی ارضده اجتماع اوزره
سکون و اقامتلرینی مراد ایلیوب بزم کتاب اولنده ذکر ایده جکمز علمک موضوعنه
اشارت ایلدیلر وکذلک • فقها علم فقه شریفده • حل و حرمت و کراهیت
مقوله‌سی احکام شرعیه‌نک علتلرینی و حکمتلرینی بیان سیاقنده بزم کتابمزک
موضوعی اولان طوائف بشرک روی زمینده اجتماعنی محافظه‌یه مدار ایدوب
دیدیلرکه زنانک حرمتنده حکمت و مصلحت بودرکه زنا بنی آدمک نسبلرینی
قاریشدیروب بو تقریبله انساب ضایع اولوب نوع انسانک نظام و بقاسی
مختل اولور دیدیلر وکذلک بغیر حق قتل نفوسک حرمتنده حکمت و مصلحت بیانی
ایدوب دیدیلرکه ظلما قتل نفوس نوع بشرک روی زمینده انقطاعنه سبب
اولوب معموره عالمک نظامی مختل اولور دیدیلر وکذلک ظلم و تعدینک حرمتنی
و علت و حکمتنی بیان سیاقنده دخی ظلم اموال و ارزاقک و معموره عالمک
خرابنه سبب اولمغله نوع بشرک فناسنه باعث اولور دیدیلر و بونلرک امثالی
سائر احکام شرعیه‌ده حکم و مصالح بیان ایدوب جمله‌سنی روی ارضک عمارتنه
سبب اولان نوع بشرک اجتماعنی محافظه‌یه بنا ایتدیلر • امدی کرک علمای دینی
و حکمای اسلامین کتابلرنده تحریر و املا ایتدکلری بحثلرده جناب رب العالمین
جل شانه حضرتلرینک معموره عالمی نوع بشرک اجتماعیله احیا بیورمغه عنایت
الهیه‌سی تعلق ایتدیکنه اشارت ایدوب بونلرک حال و شانلرینی و کندولری

صدور وظهور ایدن آثاری مناسبتیله کتبلردن ایراد ایلدیلر لکن بر نوع بشرک
معموره عالمده اجتماعی سببیله احوال و آثار مخصوصه لری علی التفصیل ادلهٔ قویه ایله
بیان ایچون کتاب اولده بر علم مخصوص اختراع ایدوب فصول و مقدمات ضمننده
حقیقت حالی بیان ایلدک ولذالک حکمای عالمدن بعضیلرینک ملوک
و سلاطینه وقت زمانه نصیحت سیاقنده ایلدکلری کلمات متفرقه لری اره کتب
اولده ذکر اید‌ه جکمز مباحث و مسائل جنسندن مقدار قلیل کلامه واقف
اولدی لکن کرکی کبی تفصیل و استیفا ایتمدیلر ازجمله امام مسعودینک نقل
ایتدیکی بیقوش حکایه سنده ملوک فرسدن بهرام بنا بهرامه دین مجوسی اولو
لرندن بعضیلری نصیحت یوزندن دیدیکه ای ملک و سلطان ملک و دولتک
عزت و غلبه سی تمام اولماز الا انجق شریعت ایله و الله تعالی حضرتلرینک رضای
شریفی تحصیل ایچون امرینه امتثال نهیندن اجتناب ایله تمام اولور و شریعتک
نظامی و قوامی اولماز الا ملک و سلطنت ایله اولور و ملک و سلطنتک شوکت
و صولتی حاصل اولماز الا رجال ایله اولور و رجال دولتک نظامی اولماز الا
مال ایله اولور و مال تحصیل اولنماز الا عمارت عالم و کثرت رعایا ایله اولور
و عالم معمور و رعایا منتظم اولماز الا عدل ایله اولور و حضرت رب العالمینک
عبادی بینلرنده نصب ایتدیکی بر میزان راست عیار و بر معیار جلیل الاعتبار
درکه انکله معموره ملک و سلطنتده جاری اولان احکام وزن و عیار اولنور
زیاده و نقصان اراسنده متوسط اولان امورا اختیار اولنوب اجرا اولنور
و ملوک و سلاطینی میزان عدله نظارت ایتمک اوزره من قبل الرحمن نصب
اولنمشلردر و کذالک ملوک فرسدن انوشروانک دخی بعینه بو مضمونده
بر کلام حکمت نظامی وارد اولوب دیمشدرکه ملک و دولت عسکر ایله اولور
عسکر دخی مال ایله اولور مال دخی خراج و رسوم رعیت ایله اولور خراج
و رسوم دخی رعایا ایله عالمک معمور اولمسی ایله اولور عالمک دخی عمال
و ملتزملری اصلاح ایله اولور و ملتزم ملک اصلاحی وزرای عظامک استقامتیله
اولور و جمله نک باشی ملوک و سلاطین تخت اطاعتنده اولان رعایانک
حال و شاننه تفتیش ایدوب وقت حاجتده تادیبنه قدرت کامله ایله
حاصل اولورکه پادشاه رعایایه مالک رعایا دخی ربقهٔ طاعتدن خروجه
فرصت بولماق ایله اولور و دخی حکمای مشائیینک رئیسی معلم ثانی
حکیم ارسطونک اساس اراسنده سیاست و حکومت و ملک و سلطنته

متعلق

متعلق تالیفنده دخی کتاب اولده ذکر اید‌ه جکمز مسائلدن بر قاچ مسئلهٔ
نافعه ذکر ایدوب لکن کرکی کبی تفصیل ایتمیوب ولایقی اوزره براهین قاطعه ایلیوب
کلام آخر ایله مزج ایلدی و ارسطو کتاب سیاستده حکمای انوشروان دن
تدبیر ملک و سلطنته متعلق نقل ایتدیکمز قواعد کلیه یه اشارت و اول قواعدی
رسم ایچون مخصوص بر دائرهٔ غریبه ترتیب و خانه خانه تقسیم ایلیوب قواعد
مذکوره یه اول خانه لره درج ایلدیکه علما و حکما اول دائره یه و کلمات مذکوره یه
اعتبار و اعتقاد ایلدیلر اول کلمات بونلردر العالمُ بستانٌ سیاجه
الدولة الدولةُ سلطانٌ تحیا به السنةُ والسنةُ سیاسةٌ یسوسها
الملکُ الملکُ نظامٌ یعضده الجندُ الجندُ اعوانٌ یکفلهم المالُ والمالُ رزقٌ
تجمعه الرعیة الرعیةُ عبیدٌ یکفلهم العدلُ العدلُ مألوفٌ وبه قوام العالم
یعنی معموره عالم کویا اشجار و ازهار ایله مملو بر بستاندر و اول بستانک
دیوار ملک و دولتدر اجانب و اعادینک تعرضندن انی حفظ ایدر دولت
دخی پادشاهلردن عبارتدرکه انلرک رأی و تدبیری و قوت و سلطنتلریله
سنت مسلوکه و طریقت مألوفه اختیار اولنور سنت اول آیین و اطوار
و حکومت و اقتداردرکه ملک و سلطنت ایله قائم اولور ملک و سلطنت
دخی نظام عالمدرکه انکا عسکر قوت ویرر عسکر دخی اعوان و انصار دولتدرکه
انلرک اموری مال ایله تمام اولور مال دخی ارزاق عباددرکه انلری رعیت
جمع ایدر رعیت دخی پادشاهک قوللریدرکه انلری عدالت ایله ظلمدن
حمایت ایدر عدالت دخی جمله عالمک راضی اولوب الفت ایتدیکی آداب
و اطواردرکه عالمک نظام و دوامی انکله اولور عالم دخی بر بستان اولدیغی
کلامک اولنده ذکر اولنمشدی بو محلده کلامک آخری اولنه رجوع ایلدی
بو ذکر اولنان قواعد سیاست سلطنت و تدبیر ملک و دولته متعلق سکز
کلمه درکه بر برینه مربوط اولوب و هر کلمه نک آخری ایکنجی کلمه یه ابتدا واقع
اولوب و بو دائره نک خانه لرنده بر برینه متصل اولمغله ابتدا و انتهاسی معلوم
اولمیوب بلکه نه طرفدن بدا اولنورسه ابتدا و نه محلده ختم اولنورسه منتها
اولور حتی ارسطو بو کلمات حکمت نظامک جمع و ترتیبله فخر ایلیوب سیاست
ملک و سلطنتده نفع عظیمی اولدیغنی بیان ایلدی از ملک و دولت حقنده
کلامز کرکی کبی تامل اولنوب ولایقی اوزره معناسی فهم اولنورسه انتهای
بیانده بو کلماتک تفسیرینه و اجمالنک تفصیلنه و ادله قاطعه ایله و بیان

واضح ایله قال ومفهومنه وقوف میسر اولور جناب واجب الوجود جل شانه
حضرتلری فیض وجودیله بری بوسر دقیقه مطلع ایلیوب نه ارسطو ونه حکمای
فرس تعلیم وارشادینه احتیاجدن بری ایلدی وکذالک بلغای عربدن
ابن مقفع نام ادیبک کلامنده وسیاست عالمه دائر بعض رساله لرنده
مناسبت ایله کتاب اولده ذکر ایده جکمز مسائلدن چوق مسئله ذکر اولنمشدر
لکن ایراد ایتدیکی مسئله وقاعده اره برهان اوله قویه اقامتیله تحقیق مقال
ایتمیوب بلکه تلمیع وفصیح وعظ ونصیحت اسلوبنده بر مقدار کلمات حکمیه ایراد
ایله اکتفا ایلدی وکذالک اندلس علماسندن قاضی ابوبکر طرطوشی سراج
الملوک نام کتابنده بزم کتاب اولده ذکر ایده جکمز مسائل وقواعدک بیانی
قصد ایلیوب کتاب اولده اولان ابواب وفصوله قریب بابلر وفصللر اوزرینه
ترتیب وتبویب وسراج الملوک اسمیله مسمی بو وادیده برکتاب تالیف
ایلدی لکن مراد ومقصودینی استدیکی کبی الکتوره میوب ومسائل ومباحثنی
کرکی کبی تفصیل واستیفا ودلائلنی برخوشجه کشف وایضاح ایله ادا ایده مدی
بلکه نوع بشرک وجه ارضده اجتماعلری سببیله واقع اولان احواللری ایچون
باب ترتیب ایدوب واول احوالی برخوشجه نقد وتحقیق ایتمکسزین اکا مناسب
حکایات وآثار کثیره نقلنه شروع ایلیوب فرس حکماسندن وهند علماسندن بزرجمهر
کبی ادمدن ودانیال وهرمزدن وانلرک غیری اسطلبی فن حکمتدن نیجه نیجه
اثار ونصیحتلر روایت ایلدی اما کرکی کبی هر بابک مسئله لرینی تحقیق وقواعد
عقلیه یه تطبیق ایدوب شک وشبهه دن عاری ووهم واحتمالدن بری ادله
قویه سیله روی مرامدن رفع پرده حجاب ایده میوب حضرتنده حسن ظن
اولنان کبار علما وصلحادن خلقی دین ودنیالرینه نافع اموره ترغیب
ایچون نقل اولنان موعظه ونصیحتلره مشابه امور نقلیه ایله اکتفا ایلدی اولیله
اولنورکه قاضی ابوبکر طرطوشی بزم کتاب اولده ذکر ایده جکمز مباحث
شریفه ومسائل لطیفه مرکز بر کتاب جمع ایتمک مراد ایلدی لکن قصدینی
تحصیله موفق اولمیوب کرکی کبی مسائل مرتبه سینی شرح وبیان ایده مدی
اما بحمده سبحانه وتعالی الهام ربانی وتوفیق صمدانی ایله بوفنک اسرارینه
واقف برعلم جلیل انشاسنه موفق اولدق که انکی قریحه صافیه مزک
آثار ونتایجندن اولمغله امثال واسلافمزی سبق ایلدک اول کتاب اولده
ذکر ایده جکمز مسائل وقواعدی وصف ایتدیکم کبی تمامجه ذکر واستیفا

ایدوب وبو علمی کندویه قریب ومشابه اولان علملردن موضوعی وفائده
سیله تمییزه قادر اولدمسه محض توفیق باری وعون صمدانی ایله
حاصل اولوب نعمتنه حقه واصل اولمشدر اگر دعوی ایتدیکم کبی مسائل وفنی
کرکی کبی ذکر واستیفا ایده میوب بو علمه قریب سائر فنلرک مسئله لرینه
مشتبه اولمش ایسه کتابه نظر ایدن اصحاب علم وکمالدن رجا ایدرمکه قصورمی
تکمیل وواقع اولان خللی اصلاح بیوررسونلر بنم بوصورتده الفضل للمتقدم
فحواسی اوزره بنم فضل وکماله نقصان ترتب ایتمز زیرا بو یولی بز آچدق وتوفیق
توفیق ایله ابتدا بو طریقه بز سلوک ایلدک اشته حالا بو مجلده برکتاب
اوله شروع قصد ایدوب ابواب وفصللرینی تعداده رقتی صددنده بزکه
وجه ارضده اجتماع ایدن طوائف بنی آدمک ملک وسلطنت وکسب وتجارت
وعلم وصنعت مقوله سی امورلرینی وسائر حال وشانلرینی شک وشبهه دن
معرا ادله قاطعه وبراهین ساطعه ایله کتاب اولده برکونه تحقیق وتفصیل
ایلدک که عوام وخواص بیله جکلری اموره حقه واصل اولوب اوهام وشکوکدن
خلاص اولور معلوم اوله که جناب واجب الوجود وخداوند فائض الجود
جل شانه حضرتلری عنایت ازلیه ورحمت صمدانیه سی ایله معموره عالمک
نظامنی وحکم وتصرفی نوع انسانه تفویض ایدوب صفت حیوانیتده کندو
مشترک اولان سائر انواع حیواناتدن بونلری بر قاچ خاصه ایله ممتاز ایلدیکه
علی الترتیب ذکر اولنور خاصه اولی مایه نور شعور وسرمایه تدبیر امور
اولان قوه فکریه لرینی اعمال سببیله تحصیل ایلدکلری درلو درلو علملر و
کونا کون صنعتلردرکه نوع انسان کندیلره احسان اولنان نور عقل ایله هر
شینک حقیقتنه قدرتلری مرتبه بیلوب علوم متنوعه وصنایع مختلفه تحصیل
ایدرلر نور عقل وشمع شعور انسانه مخصوص بر فیض باهر الظهور اولوب
سائر حیواناتدن بو صفت مخصوصه ایله ممتاز وجمله مخلوقات اوزرلرینه
فضل وشرفلرینه مدار اولمشدر ایکنجی خاصه طوائف انسانک ایچلرنده
بر حاکم عادل وسلطان قاهره احتیاجلریدرکه بونلرک معموره عالمده حیات
وبقا ونظام احواللری اول سلطان باهر الشانک امر ونهیینه اطاعت وامتثاله
منوط وموقوف اولوب حاکم وسلطانسز بونلر ایچون حیات وبقا متصور
اولدیغی کتاب اولده کلمه جکدر اما سائر حیواناتک حیات وبقالری ملک و
سلطنتسز دخی حاصل اولور مگر کیم زنبور ایله چارکه حقنده نقل اولنان

صحیح اوله كه حیواناتدن بو ایكی نوع حیوانك ایكلرندن بكلری اولوب یووا
لرینه و قوانلرینه دخول و خروجلری و نقل و حركتلری و سائر اموراری
بكلرینك حركتنه متابعت ایله اولمغله سائر حیوانات اراسنده بونلر
ممتاز اولمش اولور معلوم اوله كه بو حكایه صحیح اولدیغی صورتده دخی
بونلرك ایكلرندن برینه بك نصب ایدوب امورلرنده اكا متابعت اتمه‌لری
انسان كبی عقل و فكر صاحبی اولدقلریندن اولمیوب بلكه محضاً جناب حكیم
بی علت جل شانه حضرتلرینك بونلره بو خصوصده الهام طریقیله فیض عنایت
ازلیه‌سیله حاصل اولمشدر زیرا حضرت رب العالمین جل و علا قرآن
كریمده و سوره نحلده زنبورك عسل مصفی اخراجنی بیان سیاقنده جبال
اشجارده و قوانلرده و سائر مناسب محللرده یاپمق ایچون مومدن
مصنوع بر برلرینه متصل التشبه كوشه‌لو خانه‌لر بنیاد ایدوب مهندسلر كار
ایله و معمارلر حرف لطیفه‌سنه افكار ایله ترتیب و تسویه‌سنده عاجز اوله‌جق
بیتلر ایجاد ایلدیكنی و آجی طاتلو برك و بار و ازهار متنوعه تناول ایدوب
قدرت حق ایله جوفلرنده شهد شربته متبدل اولدیغنی حبیب اكرم صلی الله تعالی
علیه و سلم حضرتلرینه خبر ویروب بو احوال عجیبه‌نك زنبوردن صدور و ظهوری
طرف عزتندن محضاً الهام اولدیغنی بیان بیوردیلر كذالك جالركه‌نك طیورنك
و سائر بونلره مشابه اولان حیواناتك دخی احوالی بویله‌در اوچنجی خاتمه
افراد بشر مایه حیات اولان معاش و غذالرینی تحصیل جد و سعی ایدوب كندیلرنك
و عیاللرینك ارزاق و نفقه‌لری حصولیچون هربری بر كونه سببه توسل
ایتمشدر زیرا رب العالمین جل شانه انسانی حیات و بقالرنده
سائر حیوانات كبی اغذیه تناولنه محتاج خلق ایلیوب لكن انسانك مزاجی
سائر حیواناتدن زیاده معتدل و غایة الغایه نازك و ملایم اولمغله اكثر
مأكولات و مشروباتی طبخ و تربیه و تحصیلده بر برلرینه معاونته
موقوف اولمغین اعطى كل شيء خلقه ثم هدى نص كریمی مفادی اوزره
تحصیل اقوات و ارزاقده هربری بر درلو مسلكه سالك اولمشدر سائر
حیوانات ایسه كندی جنسلرندن و نباتات انواعندن نفقه و غذالرینی
بولدیغی خلقتندن تغییر ایتمیوب طبخ و تربیه‌سز تناول ایتمكله طرق كسب
و معاشه سلوك صنعی انسانه مخصوص اولمشدر دردنجی خاتمه
اصناف طوائف بشر شهرلرده و قریه‌لرده یاخود بریه و طاغلرده بریه

كلوب هر گروه مشرب و مزاجنه موافق قوم و جماعتلریله انسیت ویررلرینك
حاجتلرینی گورمك ایچون معموره عالمده سكون و اقامت ایتمشلردر زیرا
ان شاء الله الرحمن بو كتابده بیان اولنه‌جقدر كه كافهٔ بنی آدمك طبیعتلری
تعایشده بر برلرینه تعاونه مجبول اولوب حیوانات كبی منفرداً ساكن
اولمق نظام معاش و حیاتلرینه خلل ویرمكله معموره عالمده اجتماع اوزره
سكون و اقامتلرینی اقتضا ایتمشدر و طوائف بنی آدمك ربع مسكونده
اجتماع اوزره سكون و اقامتلری دخی ایكی درلودر برقسمی بدوی و برقسمی
حضریدر بدوی اول طائفه‌در كه كمی شهرلره قریب اوتلو و صولو دوز صحرا
لرده و یوجه طاغلرده وطن اتخاذ ایدوب و كمی دخی شهرلردن بعید بادیه
لرده و قومسال یرلرده یوكدن و قیلدن چادرلرله قونر و كوچر مقوله‌سیدر
حضری اول طائفه‌در كه سور ایله محصور قلعه‌لرده و اولو شهرلرده و قصبات
و قرالرده منازل و مساكن اتخاذ ایدوب بولندقلری قلعه‌لرك و ساكن
اولدقلری منازلك جدارلریله تحصن و بو طریق ایله مكر دشمندن تحفظ ایدرلر
و بو ذكر اولنان خواص عدیده سببیله اماكن معموره عالمده ساكن اولان
طوائف بشره مخصوص درلو درلو احوال عارض اولور كه ان شاء الرحمن
اول احوال علی الترتیب ذكر و تفصیل اولنمق ایچون كتاب اولده كلاماً
آلتی فصله تقسیم اولنمشدر اولكی فصل وجه ارضده واقع اماكن مخصوصه
ده نوع بشرك كیفیت اجتماعی و طوائف آدمك اصناف و اقسامی و
ربع مسكونده اولان ممالكی بیاننده‌در ایكنجی فصل بادیه‌لرده موطن
قبائل و عشائر و سائر امم وحشیه بیاننده‌در اوچنجی فصل دولت
و خلافت و مراتب سلطنت بیاننده‌در دردنجی فصل مدائن و قراده
ساكن امم و رجال و بلدان و امصار بیاننده‌در بشنجی فصل انسانه
مخصوص اولان درلو درلو صنعتلر و كسب و معاشلرینه متعلق انواع تجارت
بیاننده‌در آلتنجی فصل علوم عقلیه و نقلیه و اندن طلب و تعلمی بیاننده
در اشبو آلتی فصلك ایكی فصلنده بادیه‌ده ساكن اولان رجالك احوالنی
ذكر ایله بدأ ایدوب بونلرك احوالنی حضریلرك احوالی بیانی اوزرینه تقدیم
ایلدم زیرا ان شاء الرحمن بو كتابده بیان اولنه‌جقدر كه نوع انسانده
بدویلك اصل اولوب حضریت اكا تابع احوالك جمیعی اوزرینه طبیعی
مقدم اولمغله ذكرده دخی بدویلرك احوالنی حضریلرك احوالنه تقدیم كذالك

اوچنجی فصلده دخی ملک و سلطنت احوالنی بلده و شهرلر احوالنه تقدیم
ایلدکمه ملک و سلطنت ابتدا ظهور ایدر بعده شهر و بلده‌لر بنا و معمور
اولور و کذلک کسب معاش احوالنی تعلم علم احوالی اوزرینه تقدیم
ایلدکمه امر معاش طبیعت انسانک حیات و بقاسنه مدار اولمغله
امور ضروریه‌دن اولوب تعلم علم ایسه انسانک صحت و حیاتنده بالکره
دین و دنیاسنده بر حاجتنه متعلق یا خود مجرد اولوب نفسنی تکمیل ایچون
معدود بر امر ضروری ایسه صنعت کمالدن بالطبع مقدم اولمغله معاش
احوالنی بیانی تعلم علم بیانی اوزرینه تقدیم ایلدم • و صنعت و حرفت
بعض وجوه ایله کسب تجارت جنسندن معدود اولمغله انلرک ایلکینه بر
فصلده بیان اکتفا ایلدی • نته کیم ان شاء الرحمن فیما بعد بهر بری علی
التفصیل ذکر اولنور مورخ ابن خلدون بو آنه دک کتاب اولی
اجمالاً احوالی بیان ایدوب حالا بو محلده صدده شروع ایتمشدر

الفصل الاول

معمورهٔ عالمده ساکن اولان طوائف بنی آدمک مملکتلرده و اولکه‌لرده
اجتماعلری بیاننده در بو فصلده بر قاچ مقدمه واردر اولکی مقدمه
افراد بشرک ربع مسکونده اجتماع اوزره سکون و اقامتلری ضروری
اولمق بیاننده در یعنی طوائف بنی آدم حیوانات گبی یالکز ساکن
اولمق ممکن اولمیوب بهر حال سکون و اقامتلرنده بربریله جمع اولمق
مقتضای طبیعتلریدر حتی حکما بونلرک بو اجتماعلرندن انسان مدنی
بالطبع در دیو تعبیر ایدرلر که انلرک اصطلاحلرنده مدنیه انسانک
ممالک عالمده اجتماعلرندن عبارتدر نته کیم لغت عربده مدینه انسانک
کثرت و وفرت اولدیغی شهرلرده اطلاق اولندیغی گبی بو خصوصک •
بیانی اولدر که الله سبحانه و تعالی حضرتلری نوع انسانی خلق و
ایجاد ایدوب بر صورت عجیبه و خلقت غریبه اوزرینه ترکیب و ترتیب
ایتدکده حیات و بقاسی بحسب العاده ممکن اولماز الا انجق اکل و شربله
اولور و جناب حق و فیاض مطلق بنی آدمه احسان ایتدیکی نور بصیرت
و اعطا ایتدیکی قوت و قدرت ایله بونلرک غذالرینی طلب و تحصیله
دخی هدایت و دلالت ایلدی لکن افراد بشردن یالکز بر شخصک •
قدرتی کندونک محتاج اولدیغی غذایی تحصیله کفایت ایتمیوب مادهٔ

جسمانی

جسمانی اولان تقویه‌سنی مستقلاً پیدا ایتمکده عجزی مقرردر اگر انسانک [illegible]
وضع ممکن اولان مرتبه‌نک اقل و ادناسی که مثلا بغدایدن بر کون کندویه کفایت
ایده‌جک مرتبه اتمک پیدا ایلمک مراد ایلسه اخرک اعانتی اولمدقجه یالکز بر
شخصک وجوده گتورمکده عاجز اولور زیرا بونک حصولی ابتدا بغدایی اوکور
دوب بعده بوغوروب صکره بشورمکه موقوف اولوب و بو اوچ عملدن
هر بریسی دخی نیجه درلو آلتلره محتاجدر که انلرک حصولی دخی دمرجیلک
و درودکرلک و چوملکجیلک گبی متعدد صنعتلرله تمام اولمغله هر کس باشلی باشنه
برلولک اتمک پیدا ایتمکده بو قدر عمل کثیری ایشلمکه مضطر اولمق اقتضا
ایدر بو ایسه شخص واحدک قدرتیله حصولی ممکن محالدر فرض ایده‌لم که
اول شخص واحد بغدایی اتمک یاپمیوب حب و دانه ایلن ایلسون ینه
حبوبات حنطه تحصیلی دخی طبخ نان تحصیلی عملارندن اکثر بغدای زمینه الک
و حراردن نصکره بیجوب حرمن محلنه دقه ایدوب گتورمک و سنبللرندن
چقارمق ایچون دوکمک گبی اعمال کثیره‌یه محتاج اولوب زراعت و حراثته
متعلق ذکر اولنان عملردن هر بری دخی صبان و طرپان و دوکن مقوله‌سی
الکیجیلره و جنبجیلره مخصوص نیجه آلات متعدده و صنایع عدیده‌یه موقوف اولور
که بو آلات و صنایع کثیره‌نک جمله‌سنی یا خود بعضیسنی حصوله گتورمکه یالکز بر شخصک
قوت و مکنتی وفا محال اولور امدی تحصیل قوة و غذاده اول شخصک ابنای
جنسندن چوق کمسه‌لرک اجتماعی لازمدر که بربرلرینه معاونت ایلیوب ابنات
حبوبات و ترتیبه مباشرتده و انلردن حاصل اولان اطعمه‌ده محتاج اولدقلری
عملری و آلتلری حصوله گتورمک ایچون هر بری بر درلو صنعتله اشتغال
ایده تا که انلرک و کندیلردن اضعاف مضاعف اکثر اولان بنی آدمک
قدر کفایه حاجت و مؤنتلری حصوله گلمک میسر اوله و دخی طوائف
بنی آدمک اجتماع اوزره سکون و اقامتلری اقتضا ایدن اسبابک بری بودر
که انسان جلب منفعتده ابنای جنسنک معاونتنه محتاج اولدیغی گبی تعدیلی
اخرک مضرتی دفعنده دخی بنو نوعیله استعانته محتاج اولمشدر زیرا
سبحانه و تعالی حضرتلری طبایع حیوانیه‌نک جمله‌سنی حکمت ازلیه‌سی مقتضاسی
اوزره خلق و ترکیب و هر بریک مزاجنه لایق افعال و اثارینی و قوت
و مکنتلرینی توزیع و ترتیب ایتدکده انواع حیواناتدن بهایم و سباعک
اکثرینه انساندن زیاده قوت و قدرت اعطا ایلدی مثلا اسب و قرنک

قوت وقدرتی انساندن فنی چوق مرتبه اعظم اولوب وکذلك حمار وبقرك
خصوصاً فیل وارسلانك قوتلری اضعاف مضاعف نوع بشرك قوت و
قدرتندن زیاده اولدیغی ظاهردر وانواع حیواناتده قوت غضبیه خلق اولنمغله
طبیعتلری ظلم وعدوان اوزرینه مجبول اولمغین جناب حکیم بجلت جل شانه جنود
حیواناتدن هر نوع ایچون کندو دشمنی اولان حیوانك الکا اصابت ایده جك
ضرر وتعدیسنی دفعه مخصوص و وقت حاجتده انسانك سلاحی کبی مدافعه یه
کافی بوینوز وخرطوم وطرناق مقوله سی عضو خلق ایدوب واشرف انواع
حیوانات اولان انسانه کافه حیوانك اسلحهٔ جارحه لرینه بدل وعوض اولمق
اوزره فکر وبصیرت کبی وایکی دست سحت پیوست کبی آلت احسان ایلدیکه
ابتدا کارگاه دماغ انسانی مستنیر ایدن نور عقل ایله درلو درلو صنعتلر تدبیر
ایدوب بعده ایکی الاتیله اول صنایع غریبه یی فعله کتوروب اول حیوانانك
ضررینه دفع وکندیلرینی ضبط وتسخیر ایچون بونجه آلتلر ایجادینه توفیق وارشاد
ایلدی مثلا قوچلرك وجاموسلرك بوینوزلرندن بدل مزراقلر کبی وارسلان
وسائر یرتیجی جانورلرك چنگال وپنجه لرندن عوض قلیچلر کبی وبشره لرینك
دریدی قوی حیوانلرك بشره لری مقامنه قائم قالقانلر دخی بونجه آلتلر ایجاد
ایلدیلرکه جالینوس کتاب منافع اعضاده بونلری ترتیب اوزره تفصیل ایلمشدر
اعدای نوع بشردن شخص واحدك قدرتی حیوانات سائره نك خصوصاً
یرتیجی جانورلرك قدرتلرینه مقاومت ایده میوب بالکز اولدیغی حالده انلرك
مدافعه سندن عجزی مقرردر وکذلك ذکر اولنان حیوانانك ضبط وتسخیری
ودفع مضرتلری ایچون اعداد وترتیب اولنان آلات واسلحه کثیر اولوب وانلری
وجوده کتورمك صنایع متعدده وآلات متنوعه یه محتاج اولمغله اول سلاحلری
عمل کتورمکه و وقت حاجتده استعماله دخی شخص واحدك قدرتی کفایت
اتمیه جکی مقرر اولمغین بو ذکر اولنان آلات واسلحه یی وجوده کتورمکده دخی نوع
بشرك ابنای جنسیله مشارکت ومعاونته وبربریله اجتماعه محتاج اولمشدر
مادامکه طوائف بنی آدمك بربرینه معاونت اتمیه انلرك بریسی چون قوت
وغدا حاصل اولمیوب حیات وبقاری متصور اولماز وبونلرك عالم دنیاده حیاتی
وبقاری اکل وشربله اغتذایه محتاج اولوب وتحصیلی بربریله تعاون
ومشارکته موقوف اولمغله هر حال تحصیل قوت وغذاده معاونت ایچون
اجتماعلری لازمدر وکذلك قوت وقدرتده نوع بنی آدمه غالب اولان

حیوانانك تعدیسیدن بونلرك امن وسلامتی اسلحه وآلاته موقوف وبو آلاتك حصولی
دخی صنایع متعدده یه منوط اولوب وشخص واحد تحصیلنه قادر اولمدیغی مرور
ایتمکله هر حال تحصیل قوت وغدا کبی بو خصوصده دخی بربرینه معاونت ایچون
اجتماع ایتمیوب منفرداً ساکن اولدقلری تقدیرجه حیوانات مضرّه بونلری
اکل وهلاك ایدوب زمان سریعده سرپنجه شیر اجل گریبان حیاتلرینی چاك ایتمکله
نوع بشرك صحیفهٔ عالمده انقراضنه باعث اولور اما طوائف بنی ادم بربرینه
معاونت ایدوب اقتضا ایدن حاجات ومصلحتلرنده مشارکت ایده لر غدا و[illegible]
ایچون قوتلری ودفع مضرت اعدا ایچون آلات وسلاحلری حاصل اولوب نوع
انسانك معمورهٔ عالمده بقا ولو علاینه حفظده جناب حقك حکمت خفیه
سی ظاهر اولور بو مقدمه لر معلوم اولدقده افراد انسانك وزمرهٔ بنی آدمك
ممالك عالمده بریره کلوب منفرداً ساکن اولمقلری ضروری اولدیغی ثابت
اولور والا بشرك وجود وحیاتلری کمال بولمیوب وجناب حقك ارادهٔ علیه سی
اوزره عالمك بونلرله معمور اولمسی وروی زمینه بونلری استخلاف حکمتی صانع مطلق
اقتضا ایدرلو ایسه مشیت الهیه یه مخالف اولمغله هر حال بونلر وجه ارضده
هر نه محلده بولنورسه بربرله اجتماع طبیعیله ساکن اولورلر اشته بزم کتابی اولده
ذکر ایده جکمز علمك موضوعی اولوب احوال وآثارندن بحث ایده جکمز عمران عالم
ایله مرادمز انسانك وجه مشروح اوزره وجه ارضده اجتماعلرندن عبارتدرکه
اثبات ایلدك بو کلامرده فنمزك موضوعنه یعنی فنمز اجنده نوعاً اثبات ایدرکه
اولدقی علمای اولی الابصار معلومدرکه هر علم وفنده برشینك احوالندن بحث
اولنوب اول شینه علما موضوع فن اطلاق ایدرلر علم طبده بدن انسان کبی اشبو
کتاب اولده ذکر اولندیغی اوزره علم تاریخك موضوعی دخی افراد بشرك زمینده
اجتماعلریدرکه فن تاریخده نوع بشرك ممالك عالمده اجتماعلرینه متعلق ملك
وسلطنت وکسب وتجارت وبونلرك امثالی احوالدن بحث اولنور ودخی علما
وحکمانك بعضیلری کتب منطقیه ده ذکر ایتدیلرکه گرچه هر فنده کندی موضوعنك
احوال وآثارندن بحث اولنوب اوزرینه استدلال اولنور لکن موضوعنك
نفس الامرده موجود اولدیغی اول فنده اثباتی اتمك صاحب فن اوزرینه واجب
دکلدر ایسه ده اثبات اولنمسی دخی ممنوع دکلدر ودیلرز دخی اشبو کتاب اولده
موضوع فنمز اولان نوع بشرك روی ارضده اجتماعنی بو فنده تبرعاً اثبات
ایلدك بو مبحثك تفصیلی کتب منطقیه ده اجمالنه معلوم اولمغله ترجمه ده بو مرتبه ایله

اکتفا مناسب کورلدی بو خصوصده دون حروجی اقتضا اتمه فصل حق ایله تفصیل
و تحقیق اولنوردی بوندن صکره معلوم اوله که تقریر ایتدیکمز کبی روی زمینده
طوائف بنی آدمک اجتماع حاصل اولوب ساحهٔ عالم افراد بشر ایله معمور اولدقده
بونلرک بربرلرینه اولان ظلم و تعدیسنی دفع و منع ایدر بر حاکم قاهر دخی لازمدر که
بونلرک منافع و مصالحنه نظام ویروب مضرت و مفسدلری دفعنه اهتمام ایله
معمورهٔ عالمک انتظامی تمام اوله زیرا انسان حیوان جنسندن معدود بر نوع
مخصوص اولوب طبیعت حیوانیه‌ده مرکوز اولان ظلم و عدوان بونلرده دخی موجود
اولمغله هرکس حالی اوزره ترک اولنسه بهرحال بربرلرینک جاننه و مالنه تعرض
ایدوب عالمک خرابنه مؤدی اولمق مقرردر و ذکر اولندیغی اوزره انسانک
غیری سائر کوجلو و قوتلو یرتجی حیوانلرک ضررلرینی دفع ایچون ترتیب ایتدکلری
آلات و اسلحه بنی آدمک جمله‌سنده موجود اولمغله کندو آرالرینک بربرلرینه اولان
ظلم و تعدیلرینی دفعه دخی یالکز اول آلتلر کفایت ایتمامکله بهرحال کندو بینلرنده
ظهور ایدن مضرت و شقاوتی منع و ممتنع اولمیانلرینی زجر و قهر ایدر بر حاکمک
وجودینه احتیاج مقرر اولوب و اول حاکم قاهر دخی عقل و ادراکده بنی آدمدن
خارج اولان غیری حیوانات جنسندن اولمق دخی ممکن اولمامغله ینه کندی ایچلرندن
شوکت ظاهره و سطوت قاهره صاحبی بر ذات اولمغه محتاجدر که تحت اطاعتنده
اولان سائر بنی آدم نوعنه حلم و قهری جاری اولوب بر فردک آخره دست تعدیسی ایله
ظلم و عدوانه زهره‌سی اولمیوب معمورهٔ عالمک نظامنه و کارگاه جهانک انتظامنه
باعث اوله اشبو کلامک مفهومی ملک و سلطنتک معناسیدر و بو تقریر و
تحقیق ایله متبیّن و ظاهر اولور که ملک و سلطنت انسانک خاصهٔ طبیعیه‌سی
اولوب بونلرک حیات و بقالری و نظام اموری ملک و سلطنتسز حاصل
اولمق محالدر لکن حکما ذکر ایتدکلری اوزره زنبور و چارکه مثلو بعض حیوانلرده
دخی ملک و سلطنت بولنمشدر زیرا بو ایکی نوع حیوانک احوالی تتبع اولنوب
ایچلرندن جثه و خلقتده سائرلرندن ممتاز بر زنبکاری اولوب نقل و حرکتده و
سائر کندیلره مخصوص الا اتباع و انقیاد ایتدکلرینی مشاهده ایتدیلر لکن انسانک
غیری حیوانلرده ریاست الله تعالینک سوق و هدایتی و فطرت و خلقتلری مقتضاسی
اولوب اما نوع انسانه مخصوص اولان ملک و سلطنت تورفلر و فراست
و تدبیر سیاست ایله حاصلدر معلوم اوله که ملک و سلطنتک لزومنی
اثبات ایچون ذکر ایتدیکمز دلیله حکما بر قاچ مقدمه ضم ایدوب دیدیلر که

حلم و ریاست نبوتسز تمام اولماز منصب نبوت دخی طبیعت انسانه مخصوص
بر امر اولوب و ملک و سلطنت ایکنجی انبیانک الله تعالی حضرتلرینک طرف
علیه‌لرندن کتوردیکی شرع شریفه و احکام منیفه‌یه امتثال ایله حاصل و تابع
اولوب امور دینیه‌ده تهمت و عصیانی اولدیغی مرتبه قدر سلطنت دخی
اونه مبنی آن بآن زوال بولور دیدیلر لکن حکما منصب نبوتک وجودنده اوچ شیئه
شرط ایتدیلر که اهل شرع اول شرطلره اعتبار ایتمدیلر شرط اول بودر که نبی
اولان ذات شریف جمیع مغیباته عالم اولمق لازم اولمغله ذاهب اولوب دیدیلر که
انبیای عظامک ارواح صافیه‌لری تعلقات بشریه‌دن صاف اولمغله
ملأ اعلی‌ده و نفوس افلاکده مرسوم اولان حوادث غیبیه‌یی و صور کائناتی
مشاهده ایدوب نفسلری ضعیف اولان کمسه‌لره غیبدن خبر ویرر دیدیلر
ایکنجی شرط بودر که نبیدن عادته مخالف افعال صادر و ظاهر اولمقدر که انبیانک
نفوس شریفه‌لرنده و ارواح لطیفه‌لرنده بر قوت واردر که سائر ناسک روحلرینه
بدنلری اطاعت ایدوب حرکات و سکناتده اعضا و جوارحی قوللندقلری کبی انبیای
عظامک روحلرینه عناصر اربعه دخی اطاعت و انقیاد ایلیوب ایلدیکلری کبی ارضی
و ماده و هوا و نارده حکمنی اجرا ایدوب امرینه مخالفت ایدنلری هلاک مراد ایلدکده
قوی روزکارلر و زلزله‌لر و هوادن آتشلر و دریایه غرق اتمکه حالتا
قادر اولور دیدیلر اوچنجی شرط بودر که انبیای عظامک نفوس قدسیه
لری مشاغل و تعلقات دنیویه‌دن منقطع و دائما عالم غیبه متوجه و متصل
اولمغله نائم اثنای خوابده حواس ظاهره‌سی محسوساتدن منقطع اولدقده نیجه
واقعات مشاهده ایلیوب صکره واقعه‌ده دخی ظهور ایتدیکی کبی انبیای کرام حضراتی
دخی بیدار ایکن ملائکه کرامی بر صورتده کوروب کلاملرینی استماع ایدوب باری
تعالیدن وحی اولنان امرلری ناسه تبلیغ اتمکه قادر دیدیلر لکن شرع بو شرطلره
اعتبار ایتمیوب بلکه نبوت جناب باری فاعل مختار و قادر کردکار اولمغله محض فضل
و رحمتنه بناءً عبادندن مراد ایتدیکی قوللرینه بو منصب جلیل الشأنی احسان
ایدوب و دعوای نبوتلرینه تصدیق ایچون خارق عادة معجزه‌لر الک یدلرندن
اظهار ایلیوب امر و نهیی سائر قوللرینه تبلیغ ایچون ارسال ایدر دیدیلر بو
انبیای عظامده مقتضای طبیعت اوزره صفوت نفس و روح بناءً جمله مغیباته
اطلاع ایتمکه و عناصر اربعه‌نک اعضای بدنیه کبی روحلرینه انقیاد ایتمسنی
شرط ایتمیوب بلکه مغیباتدن الله تعالی حضرتلری انبیاسنه نه مقوله شیئه

بیلدرسه ایله ابطوب و خارق عاده نمقوله معجزه احسان ایدرسه یدلرندن ظهور
ایلمک اوزره ذاهب اولدیلر حقی بوکه قول حق دخی بودرکه حکما ایله اهل حق
اراسنده نبوة خصوصنده اختلافک ماٰل و ثمرهسی بودرکه حکما دیدیلرکه قنقی
ذاتکه ذکر اولنان بو اوچ صفت شریفه جمع اوله البته اول ذاتک نبی اولمسنه
ذاهب اولوب جمع اولدیغی صورتده ممکن اولماز دیدیلر اما اهل شرع بوکا ذاهب
اولدیلرکه نبوت محض عطیهٔ الهیه وامر نبی رحمت ربانیه اولوب هر قنقی بنده
سنک بالای شاننه بو خلعت زربفت احسانی الباس ایدرسه اول ذات اکرچه بو
صفات نبیه اولور دیدیلر کذالک ملک و سلطنت خصوصنده دخی حکما دیدیلرکه
خواص نبوتی جمع انبیای عظامه خلق طوع و رضا ایله اطاعت ایدوب امرلرینه
امتثال و نهیلرندن اجتناب ایدوب جملهٔ ناسک قلوبنده انلرک اطاعتی راسخ
و متمکن اولمغله شریعتک بقا و دوامنه سبب اولوب جلب مصالح و دفع مفاسده
متعلق باری تعالی طرفندن تبلیغ ایتدیکی احکام شرعیهیی ملوک و سلاطین اجرا
ایلیوب خلق دخی تسلیم و قبولی وحی الهی ایله ثابت نبیدن صادر اولدیغی بیلوب
ورکرکی اعتقاد و اعتماد ایتدکلری احکام شریفه اولمغله ملوک و سلاطینه اتباع
و انقیاد دینی اقتضا ایدر اگر شریعت اولمسه ایدی ملک و سلطنتک نظام
بولمیوب رقاب انام ملوکک ربقهٔ اطاعتلرندن خروج ایدوب عالم هرج و مرج
اولمق لازم کلوردی دیو حکما ملک و سلطنتک وجودینه شریعتی اساس ایلیوب
شریعتسز ملک و دولت برقرار اولماز دیدیلر لکن ملک و سلطنت مادهسنده
حکمانک بو دلیللری تعیین افاده ایتمیوب دعوالرینه اثباتده قاصردر زیرا حکمانک
رأیلرینه کوره نوع بشرک حیات و بقالری بربرلرینک تعدیلرینی دفع ایچون ملک
و سلطنته موقوف اولوب ملک و سلطنت دخی شریعت و نبوته محتاج اولمغله
شریعتسز حیات بشر متصور اولمامقی اقتضا ایدر مع هذا شریعتسز ملتسز
دخی نظام امور بشر تمام اولوب ملک و سلطنتلر ظهور ایتمشدر شویله که یا خلق
رضالریله نصب ایتدکلری حاکمک رأی و تدبیرینه قابل اولمغله یا خود کندو قدرتی
و هنری اوزره حرکت و اتباعه ناسه جبر و قهره قادر شوکت قاهره و جنود وافره
مالک حاکمک اطاعتلرینه مضطر اولمق طریقیله اولدیغی کبی زیرا انبیای عظامه
اتباع و انقیاد ایدن اهل کتاب کتابسز اولان مجوس و عبدهٔ شمس و آتش
پرستاردن و انلرک امثالندن قلیل اولوب مع هذا زمان سلفده و حالا اطراف
عالمده دین اسلام و سائر ادیانی برملت و شریعته اتباع ایتمین امم عدیدهنک

شفوی

خصوصا طائفهٔ مجوسک حیات و نظاملرندن فصل شمال و جنوب طرفلرنده واقع
اقالیم غیر معتدلهده دولتلری و آثار عظیملری بولندیغی یقینا معلومدر اما نسی
حاله اوزرینه ترک اولیوب ایللرندن ملک و سلطنتک انقطاعنه و هرکس دیلدیکی
کبی ایش کورمکه طبیعت انسانیه رضا ویرمک ممکن اولمایدی بر وجهله حیات
بشر و نظام خیر و شر متصور اولمازدی بنا علیه ملک و سلطنتک وجودی عالمک
عالم ایچون عقلا لازم اولمغله اثباتنه تصدی اولندی و بو تقریر ضمننده حکمانک
نظام عالمده و حفظ حیات بشرده نبوت و شریعتک وجودی ادعالری و بحسب العقل
دلیل اقامتنه تصدیلرنده غلطلری دخی متبین اولدی زیرا منصب نبوة بحسب العقل
بیلنه جک امورلردن معدود ملک و سلطنت کبی انسانک خواص طبیعیهسندن
اولمیوب انجق جناب خالقک قوللرینه رأفت و رحمتنه مبنی و معاش و معادلرینه
دائر عقل قاصرلری ادراکنده عاجز اولدقلری اموری وحی الهی ایله تعلیم حکمتنه مبنی بر
لطیف جسیم و کرم عمیم ربانی اولمغله نبوت و وجودی انجق طریق شرع شریف ایله
معلوم اولمشدر **ایکنجی مقدمه** وجه ارضک معمور اولان محللری و
انده موجود اولان دیارلر و نهرلر و اقلیملرک بعضیلری بیاننده در معموره
عالمک و زمین و زمانک احوالندن بحث ایدن حکمانک کتابلرنده مسطوردر که
عناصر اربعهدن جرم ارضک شکلی و هیئتی دکرمی و مدور اولوب و اکثر جوانبی بحر
محیط احاطه ایتمکله صو اوزرنده واقع اولوم دانهسی کبی بر مقدار قعر ماده و بر مقدار انکا
خارجده قالمشدر **معلوم اوله که** عناصر اربعه که ارض و ماء و هوا و ناردر بونلرک
هر بریسنک طبیعت مخصوصهلری و مکان معینلری اولوب اولا کرهٔ نار حار یابس
و جملهدن خفیف اولمغله حیز طبیعیسی فلک قمر تحتنده و هوانک فوقنده اولوب
هوا دخی حار رطب و جوهر ناردن ثقیل آبدن خفیف اولمغله هوانک تحتنده ارضک
فوقنده جرم ارض جمله عناصردن ثقیل اولمغله بحسب الطبیعه مجموعنک تحتنده قالوب
بمرطنک صورتی بیاضی جمیع جوانبندن احاطه ایتدیکی کبی عنصر ماء دخی جرم ارضک
مجموعنی جوفنه آلوب قطعا بر جانبی خارجده قالممق مقتضای طبیعتی ایکن صانع
کارگاه وجود جل شانه حضرتلری وجه ارضده معادن و نباتات و حیواناتی خلق
و ایجاد ایله اظهار حکمت ایدوب خصوصا منصب خلافت ایله جملهدن اشرف •
اولان نوع بشر ایله عالمک معمور اولمسنه مشیت ازلیه و عنایت سرمدیهسی
تعلق ایتمکله کرهٔ ارضک نصفی مقداری عنصر مادن اخراج ایلیوب اوزرنده
بونجه نباتات و حیواناتی خلق و تکوین و علی الخصوص افراد بشر ایله صحیفه

مكشوفهٔ ارضه تزيين ايلدى بعض كسنه لر ارضدن منكشف اولان مقدارك بحردن
ارتفاعي كوروب مانك حيز ومكان طبيعيسى ارضك تحتنده اولمق اوزره زعم وتوهم
ايتديلر لكن بونلرك زعمي باطل وحليهٔ صحتدن عاطلدر بلكه حقيقتده تحت طبيعى
جرم ارضك داخلنده برنقطهٔ موهومه دركه حكما مركز اطلاق ايدرلر زيرا آكا اجزاى
ماوك اجزاى ارض بحسب الطبيعه اول محله وصول طلب ايدرلر بو سببدن
ناشيدركه تراب وماك جوهرى ثقيل خلق اولنوب ثقيلك طبيعتى ايسه جهت
سفله مائل اولمغله برقطرهٔ آب وبر ريزهٔ خاكى جهت فوقه يعنى طرف سمايه رمى
ايلسك برمقدار بالايه صعود ايدوب بعده طبيعتلرنده اولان ثقل سببيله ينه
اشاغيه ميل ايدرلر اگر جرم ارضك جوفى خالى بولنوب قطرهٔ آبك وريزهٔ
خاكك وصولنه دخى برمانع بولنمسه بحسب الطبيعه اول قطره وريزه تا كرهٔ ارضك
اورتاسى اولان مركزه واروب انده قرار ايليوب نه بالايه عودت ونه زيره حركت
ايتمزلردى بو تقريردن ظاهر اولديكه بحسب الطبيعه تحت اطلاق اولنمغه لايق
الحق جرم ارضك وسطى اولان مركزيدر يوخسه ارضك جانبلرى وارضه احاطه
ايدن عنصر ماء مركز ارضه نسبتله فوقدر اگرچه جرم ارض وماك بعض محللرينه تحت
اطلاق اولنورسه دخى ينه ارض وماك غيرى جهتلرينه نسبتله اولوب يوخسه
حقيقتده بحسب الطبيعه جمله يه نسبتله تحت اولمق صحيح اولماز مثلا تپه لره نسبتله
دره لر وجبل عاليه نسبتله تپه لر تحت اولديغى كبى معلوم اوله كه بوندن
اقدم ذكر وتحرير اولنديغى اوزره جرم ارضك مجموعى برمدور طوب هيئتنده
اولوب لكن عنايت عليهٔ آلهيه مقتضاسنجه تعيش حيوان وتصرف افراد
انسان ايله معمور وآباد اولمق مصلحتيچون نيم قاربوز شكلنده نصفى مقدارى
كره مادن طشره چيقوب وجميع جوانب واطرافى لسان يونانيده اوقيانوس
ولبلابه اسميله مسمى ولسان عربيده بحر اخضر واسود اطلاق اولنان بحر محيط
احاطه ايليوب تقريباً ارضك نصفى جوف دريا ده ونصف اخرى خارجده قالمشدر
واشبو قطعهٔ مكشوفهٔ ارضك دخى شنلكدن خالى اولان محللرى معمورلردن
اكثردر وجرم ارضك اكثرى بحر ايچنده مستور اولمغله كرهٔ ما ايله ارضك
مجموعى بركره عد اولنوب بو مجموعى دخى جميع اطرافندن عنصر هوا احاطه ايليوب
هوايى دخى كرهٔ نار احاطه ايتمشدر بونلرك مجموعنه عناصر اربعه اطلاق اولنور
وكرهٔ نار وماء وارضك جملهسنى فلك قمر محيط اولوب فلك قمرى دخى
فلك عطارد وفلك عطاردى دخى فلك زهره فلك زهره يى دخى افلاك

موج ونه زيره حركت ايتمزلردى [illegible] صح

شمس

شمس فلك شمسى دخى فلك مريخ فلك مريخى دخى فلك مشترى فلك
مشترى يى دخى فلك زحل فلك زحلى دخى سكزنجى فلك كه فلك ثوابت
فلك ثوابتى دخى فلك اعلا وفلك اطلس محيط اولمشدر بو جملهٔ عناصر
اربعه ايله سكز افلاكى فلك اعظم كه محيط اولوب جرم ارض جملهنك وسطنده
وتحتنده واقع اولمشدر وفلك اعظمك اورتاسنده غربدن شرقه طوغرى
بر دائرهٔ عظيمه فرض اولنمشدركه اول دائره اصحاب فن هيئت اصطلاحنده معدل
النهار تسميه اولنمشدر بو دائره فلك اعظمى وجوفنده اولان سكز افلاكى وكرهٔ
ارضى تنصيف ايليوب برقسمنه جنوبى وبرقسمنه شمالى تسميه اولنور وجرم ارضده
دخى معدل النهار دائرهسى برابرلكنده تا اورتاسنده شرقدن غربه طوغرى
بر دائره حادث اولوركه اول دائره يه خط استوا اطلاق اولنور خط استوا
بر مستدير خطدركه ابتداسى بطلميوس قتنده سبته بوغازندن طشره ساحل
بحر محيط غربى يه قريب جزائر خالداتدن فرض اولنوب موقع اطه سنده منبع
نيل اولان جبل قمرك طول طرفندن مرور ايدوب شرق طرفنده آخر معموره يه
منتهى اولوب جرم ارضى تنصيف ايدر وبو خطك مرور ايتديكى محللرده غربدن
شرقه طوغرى متوجه اولان كمسنهنك صاغ طرفنه كلان جهت جنوب وصول
جانبنه كلان سمته شمال اطلاق اولنور وبو خط استوانك جهت جنوبيه سنده
صاغ طرفنده بولنان محللرك معمورى قليل واكثرى خراب وخالى اولوب جهت
شماليسنده بولنان مملكتلرك اكثرى معمور وشنلكدر بناءً عليه خط استوانك
صاغ طرفنده بطلميوس كتاب جغرافياسنده اون درجه مقدارى معمور اولوب
وشمال طرفنده التمش دورت درجه مقدارى عمارت بولنمشدر خط استوا
دن باخود اون درجه جهت جنوبدن شماله طوغرى معمورهٔ ارضى حكما يدى
اقليمه تقسيم ايليوب اقليم سابعك جهت شمالده آخرى برقاچ قطعهٔ عظيم
طاغلرده منتهى اولمشدركه اول طاغلر معمورهٔ ارضك طرف شمالده نهايتى ايله
بحر محيط شماليينك آرالرينى فصل ايليوب سد ياجوج وماجوج بو طاغلرك
آرالرنده واقع اولمشدر وبو ذكر اولنان جبال عظيمه جانب شمالده معمور
اولان محللرك نهايتنده طرف شرقه مائل اولوب شرقدن غربه طوغرى معمورهٔ
ارضى ايكى طرفدن احاطه ايلمشدر واصحاب جغرافيا كرهٔ ارضك معمور اولان
محللرى تقريباً درت بلوكده بر بلوكى اولمغله ربع مسكون اطلاق ايليوب يدى
اقليمه تقسيم ايلديلر معلوم اوله كه عناصر اربعه كرهٔ ارضيه سكز افلاكى احاطه ايلدى

فلك اعظم شرقدن غربه طلوعی حركت ایدوب و یكرمی درت ساعتده تمامنده
دوری تمام ایلیوب و احاطه ایلدیكی افلاك ثمانیه دخی فلك اعظمه تبعیت ایله
معاً شرقدن غربه طلوعی حركت اتمه‌لریله شمس و قمر و سائر كواكب
طلوع و غروبلری فلك اعظمك حركتی سببیله حاصل اولوب لیل و نهار
بو حركت ایله متحقق اولمشدر لكن شمس و قمر و سائر كواكب دخی
كندولره مخصوص و معین فلك اعظم حركتنك جهت مخالف غربدن شرقه
طلوعی حركتلری اولوب اكثر ممالكده كیجه‌لرك كوندزلردن اوزایوب قصالمه
سی شمسك كندویه مخصوص حركتندن اقتضا ایلمشدر و شمس و قمر و سائر
كواكبك شرقدن غربه طلوعی حركتلری برابرینه نسبتله سریع و بطی اولوب
قمرك حركتی جمله‌دن اسرع و سبعه سیاره‌دن زحلك حركتی سائر
سیاره‌دن بطیدر و دخی معلوم اوله كه فلك اعظمده شرقدن غربه طلوعی
بر بیوك دائره فرض اولنوب اكا معدل النهار تسمیه اولنمشدر و اول دائره
نك صاغ طرفنده و صول طرفنده طقسان درجه بعید اولان نقطه‌لره
قطب تسمیه اولنوب صاغ طرفنده اولان قطب جنوبی و صول طرفنده اولان
قطب شمالی تسمیه اولنور بونك تخییلی بو وجهله ظاهر اولور كه مثلا تحتدن
بر مدور طوب فرض اولنه كه بر میل اوزرنده شرقدن غربه طوغری
حركت ایدوب و اول طوبك تا اورتاسنده بر بیوك دائره فرض اولنه
كه دائرهٔ مزبوره بعینه معدل النهار دائره‌سی مقامنه قائم اولوب و اوزرینه
حركت ایتدیكی میلك ایكی باشلرینه قطب اطلاق اولنور اول دائره‌نك
میلك هر بر باشنه بعدی برابردر و كذلك فلك اعظمده معدل النهار
دائره‌سی كبی بر بیوك دائره دخی فرض اولنوب اول دائره‌یه منطقة البروج
اطلاق اولنمشدر دائرهٔ منطقة البروج بر دائره‌در كه معدل النهار دائره‌سیله
برابرینه مقابل ایكی نقطه‌ده ملاقات ایدوب بعده اول نقطه‌لردن آیریلوب
نصفی معدل النهار دائره‌سنك جنوبنده یعنی صاغ طرفنده و نصف آخری
شمالنده یعنی صول طرفنده بولنمغله معدل النهار دائره‌سنی ایكی جانبدن ایكی
یای كبی قوشادوب معدل النهار دائره‌سی بو منطقة البروج دائره‌سنك آراسنده
كویا بر باشلی برابرینه متصل ایكی یای میاننده كرش كبی قالمشدر و دخی
فلكده شمسك دور ایتدیكی مدار دخی منطقة البروج دائره‌سی برابرلكنده و سمتنده
بولنمغله شمس تابان دخی غربدن شرقه طوغری كندویه مخصوص حركت ایله دور

ابتدكه

ایتدكده معدل النهار دائره‌سیله منطقه دائره‌سی بولشدیغی نقطه‌لره اوغرایوب
بعده اول نقطه‌لردن آیریلوب متدرك كاه صاغ طرفنده و كاه صول طرفنده
بولنوب و جه ارضك اورتاسنده فرض اولنان خط استوا معدل النهار
دائره‌سی برابرلكنده اولمغله آفتاب عالمتاب كندویه مخصوص اولان حركت ایله
منطقه‌نك معدل النهاره بولشدیغی نقطه‌لره كلدكده خط استواده بولنان
ممالكك اهالیسنك سمت رأسلرینه سنه‌ده ایكی كره دور ایدوب بعده تدریج
ایله اول نقطه‌لردن آیریلوب خط استوانك التی ای مقداری زمان صاغ
طرفنه كیدوب بعده مقابلی اولان نقطه‌یه واروب آندن دخی آیریلوب التی ای مقداری
زمان خط استوانك صول طرفنده بولنوب ینه سنه شمسیه تمامنده ابتدا
ایتدیكی نقطه‌یه عودت ایدوب مناوبه طریقیله ممالك ارضه قرب و بعد ایله نور
و ضیاسنك اثری ظاهر اولور و دخی معلوم اوله كه فلك اعظمك
و اركان احاطه ایلدیكی سائر فلكلرده و جرم ارضده فرض اولنان دائره‌لردن
هر برینی اصحاب فن هیئت برابرینه اوچیوز آلتمش قسمه تقسیم ایدوب و هر قسمه
درجه اطلاق ایتدیلر لكن هر دائره‌نك درجه‌لری دخی درجه‌سنه كوره فرق
اولنوب بیوك دائره‌نك درجات واقعه بیوك و كوچك دائره‌نك درجه
لری كوچك اولور مثلا ساعتك عقربنك دور ایتدیكی دائره‌ده اولان ساعت
تقسیمی و دقیقه‌لری ساعتك و دائره‌سنك وسعتنه كوره فرض اولندیغی
كبی جمله افلاك ثمانیه ایله ارضی محیط اولان فلك اعظم بغایت اكبر و اوسع
اولمغله انده فرض اولنان دائره‌لر و دائره‌لرنده تقرر اولنان درجه‌لر دخی سائر
افلاك ایله ارضده فرض اولنان دائره‌لردن و درجه‌لردن اعظم و اكبر اولوب
و جرم ارض فلك اعظمدن و سائر افلاكدن اصغر اولمغله وجه ارضده فرض
اولنان خط استوا دائره‌سی و سائر فرضی ممكن اولان دائره‌لر و دائره‌لرده
تقدیر اولنان درجه‌لری جمله‌دن اصغر اولور بو خصوصك تخییلی بر تكرلكك
چرخیله قوغاسنك حالنی ملاحظه‌دن معلوم اولور كه تكرلكك محیطی اولان چنبر
بیوك و قوغاسنك دائره‌سی كوچك اولمغله قوغه‌نك اورتاسندن
بالاسنه طوغری وضع اولنان اغاجلرك مابینی كندلكیه آچیلوب تكرلكك چنبرنده
ایكی اغاجك اراسی اعظم و اوسع و قوغانك اوزرنده اغاجلرك آرالغی
اضیق و اصغردر فلك اعظم ایله جرم ارضك دائره‌لرنده فرض اولنان
درجه‌لر دخی عثمان تكرلكك چنبری ایله قوغاسنده اولان اغاجلرك مابینی

کبیدرکه جرم ارضده مثلا خط استوا دائره سندن فلک اعظمه طوغری خطلر اخراج
اولنسه کندکچه ارالری آچیلوب خط استواده فرض اولان درجه‌لر غایت ایله
اصغر و افلاک تسعه‌دن ارضه قریب اولان فلک قمرک دائره‌لرینک درجه
لری دخی اکبر اولوب و عطارد و زهره و شمس و مریخ و مشتری و زحل فلکلرینک
و فلک ثامنک درجه‌لری بربرینه نسبتله وسعت بولوب و جمله‌یه محیط اولان
فلک اعظمک درجه‌لری جمله‌دن اعظم اولور و علم ابعاد و اجرامده مبیندر
که فلک اعظمک بر درجه‌سی بلکه تحتنده اولان اکثر افلاکک درجه‌لری جرم
ارضک مجموعندن بنچه کره اعظم و اکبردر و وجه ارضده فرض اولنان اوچیوز
التمش درجه‌دن یالکز بر درجه‌نک مقدارینی حکما بیلمک ایچون ملوک و سلاطین
ناهمتلری ایله بعض آلات هندسیه استعمال ایله بر دوز صحراده بر درجه‌نک مسحنی
تحصیل ایلیوب باقی اوچیوز التمش درجه‌نک مساحه‌سنی درجهٔ واحده‌یه
قیاس ایله حساب ایدوب ابعاد جهات ارضدن درجه‌یه و فرسخلره و فرسخلری
دخی میللره و میللری دخی زراعلره و زراعلری دخی برمقداره تقسیم ایلیوب برنیجه
مقدارلرده اتفاق ایدنلر کانون صکره ذراع و میل و فرسخک تعیین و تقدیرنده
اختلاف ایلدیلر ازجمله حکمادن بعضیلرینک مساحهٔ ارضده رأیلری بودر
اویله درکه ساحهٔ ارضدن بر درجه‌نک حصه‌سی مقداری یکرمی بش
فرسخ مسافه اولوب و هر فرسخ اوچ میل و هر میل درت بیک زراع
و هر زراع یکرمی درت پارمق و هر پارمق معتدل آرپه‌دن برینک قرنی آخرک
ظهرینه متصل اولمق اوزره التی دانه آرپه مقداری در بو تقدیرجه مساحهٔ
ارضدن بر درجه‌نک مقداری اولان یکرمی بش فرسخ بهر فرسخ اوچ
میلدن یتمش بش میل اولوب و بهر میل دخی دور در بیک زراعدن یتمش بش
میلک مقداری زراع حسبله اوچیوز بیک ذراع ایدرکه هر زراعی یکرمی درت
پرمقدر و یکرمی بش فرسخ بحسب التخمین اوچ قوناق فرض اولندقده وجه
ارضده بر درجه محلدن بر محله خط مستقیم اوزره حرکت ایله اوچ قوناق مسافه
اولور معلوم اوله‌که بونان اقدم طقوز فلک ایله جوفنده اولان کرهٔ ارضک
مجموعی بر میل اوزره دور ایدر صدف طوب هیئتنده اولمق اوزره تمثیل
و تصویر اولنوب و اول میلک ایکی باشلرینک برینه قطب جنوبی و برینه
قطب شمالی مقامنده فرض ایدوب و اول طوپک تا اورتاسنده قطبلره
اوزاقلغی برابر بر دائره تخییل اولنوب اول دائره اعظمه معدل النهاره

وجرم ارضده خط استوایه تشبیه اولنشدی دائرهٔ مذکوره اول طوپی اورتادن
ایکی بلوک فلک اعظمک و سائر افلاک ایله ارضک جنوبیه و شمالیه نصفلری ایله
قسمه منقسم اولور و کذلک جمله افلاکک فوقنده اولان شرعده عرش اعظم
عنوانیله ذکر اولنان فلک اعلا دخی شرقدن غربه طوغری حرکت ایتدکده اورتاسنده
فرض اولنان دائرهٔ عظیم که معدل النهاردر اول دائره‌دن هر طرفنه یعنی جهت
جنوبیه‌سنه که صاغ طرفیدر و جهت شمالیه‌سنه که صول طرفیدر طقسان درجه
بعید اولان ایکی نقطه‌نک صاغ طرفنده اولانه قطب جنوب و صول طرفنده اولانه
قطب شمالی اطلاق اولنور زیرا قطب جنوبی غربدن شرقه متوجه اولانلرک صاغ طرفنده
و قطب شمالی صول طرفنده کلور و معدل النهار دائره‌سنک یاندن بو ایکی قطبه
طوغرو فلک اعظم سطحنده برنیجه دائره‌لر فرض اولنورکه اول دائره‌لر ایکی طرفندن
قطبلره قریب اولدقچه بربرندن کوچک اولوب قطبلرک هربری نقطهٔ موهومه‌در
که دائما ساکن اولوب فلک اعظم بو ایکی قطبک اوزرنده دور ایلر و جرم
ارضک اورتاسنده معدل دائره‌سی التنده فرض اولنان خط استواده اولان
قطبلر دائما خط استوا افقنده یعنی کوک یوزینک کنارلرنده ایرلاز و برکسه
خط استواده یعنی ارضک تا اورتاسنده مثلا ولایت یمنده صنعا شهرنده
جهت شمالده مثلا حجازه و مصره و ولایت رومه طوغری متوجه اوله تا مسقو
دیارینک وراسنده ستر یا جوجه واقع اولان جهته جهت شمالیه دیرلر
و اول اولکه مثلا شهر صنعادن یاخود خط استوا اوزرنده غربدن شرقه
وارنجه صنعا حذاسنده اولان بر محلدن حبشه و ززار ولایتنه طوغری بحر محیطه
وارنجه غربت التنده خط استوانک اول طرفنه جهت جنوبیه درلر لکن مجاح کتابنک
صاحبی حکیم بطلمیوس و انکا تابع اولان حکمای متقدمینه کوره جرم ارضک معمور
محللری جهت شمالده التمش درت درجه مسافه‌یه منتهی اولوب التمش درت درجه
بحر محیط شمالی کنارینه منتهی اولنجه شمسک غایة الغایه بعدی سببیله شدت
برودتدن ناشی عمارت ممکن اولمامغله خراب قالمشدر و خط استوانک جهت
جنوبیه‌سنده اولان ارضده دخی بطلمیوس تحری اوزره شمسک کمال قربنه مقارنه
سببیله شدت حرارتدن ناشی عمارت قابل اولمامغله خالی قالمشدر نته کیم انشا الله
الرحمن بو احوالک جمله‌سی فیما بعد علی التفصیل تحریر اولنور ده دخی معلوم
اوله‌که حکمای متقدمیندن بطلمیوس کتاب جغرافیاسنده و اندن نقل ایدن کتاب رجال
مؤلفی شریف ادریس تألیف مزبورنده و بونلرک امثالی فن جغرافیا اربابی

بنجه که معموره ارضك احوالندن و حدود و مسافه لرندن خبرویروب ربع
مسکونده واقع مملکتلرك وشهرلرك و جبال وانهارلرك وصحرالرك احوالنی و
وقوفلری مقداری تحریر ومعموره ارضی یدی قسمه تقسیم ایلیوب اقالیم سبعه اسمیله
تسمیه ایلدیلر وبو اقلیملرك هر برینك طولنی تعیین ایچون مغربدن مشرقه
طوغری بر خط مستقیم فرض ایدوب هر ایکی خطك مابیننی بر اقلیم عدایتدیلر
و هر اقلیمده بو ایکی خطك اراسنده اولان مسافه بربرینه برابر اولمغله اقالیم
سبعه نك عرضلری برابر ایکن طوللری مختلف اولوب اقلیم اول اقلیم ثانیدن
ثانی ثالثدن ثالث رابعدن رابع خامسدن خامس سادسدن سادس
اقلیم سابعدن اطول ویدنجی اقلیم جمله اقالیمدن اصغر اولور سببی دخی بودر
که جرم ارضك ربع مسکون اطلاق ایتدکلری قطعه سی بر مدور قبه شکلنده
بحردن طشره چیقوب و دائرا ما دار جمله اطراف و جوانبنی بحر محیط قوشاتوب
کی احاطه ایتدیکیندن ناشی بهر حال او قبه نك اورتاسنه مرور ایدن خط مستدیر
یا مرتبه طوغری چیقان سائر خطلردن اطول و یا اکا زیاده قریب اولان خط جمله
دن اقصر اولمق اقتضا ایتمکله اقلیم اولك بطلمیوس قتنده اولکره ارضك
وسطنده مفروض خط استوا اولمغله جمله دن اکبر ایکنجی اقلیمك اوتی اولکی
اقلیمك آخری اولمغله طولی قلیل اولوب کندکجه هر اقلیمك طولی اوستنده
کی اقلیمدن قلیل اوله رق یدنجی اقلیمك آخر و نهایتی جمله سندن اقصر اولور
نته کیم اشبو صورت مرسومه یه مشاهده دن حقیقت حال ظاهر اولور و دخی
اصحاب فن جغرافیا اقالیم سبعه دن هر اقلیمی طولنه کوره مغربدن مشرقه
طوغری بربرینه برابر اون قسمه تقسیم ایله یدی اقلیمی یتمش قسم ایدوب و هر
اقلیمك قسملرینك ابتدالرینی جهت غربده سبته بوغازی خارجنده واقع
بحر محیط ساحلندن فرض و تعیین ایلیوب و نهایتنی بحر محیط شرقی ساحلنده
اولان نهایت معموره دن اعتبار ایلدیلر وکذلك هر اقلیمده اعتبار اولنان اون نفر
قسمك هر برنده موجود اولان ممالك و بلدانك احوالنی و عمارت و خرابیتی
محللرك بیانی علی التفصیل ذکر و تحریر ایلدیلر و دخی ذکر ایلدیلر که جهت غربده
دردنجی اقلیمده دریای محیطدن بحر رومیکه آق دکز در سبته بوغازندن خروجه باشلیوب
جهت شرقه طوغری ممتد اولور و سبته بوغازی بر طار بوغاز در که بحر محیطدن اول
بوغازك ایچروسنه کیرلدکده صاغ طرفنده اولان ساحلده مغرب اولکه سنك
نهایتنده حالا اسپانیه کفره سی ضبطنده اولان طنجه ولایتی وصول جانبنده اولان

ساحله

ساحلده بنه اسپانیه کفره سی تصرفنده اندلس ممالکندن طریف نام محل واقع اولوب
وبو ایکی ساحلك اراسنده ممتد اولان سبته بوغازینه بحر زقاق تسمیه اولنوب
عرضی اون ایکی میل یا دخی زیاده و طولی اون سکز میل ممتد اولور و ذکر اولنان
آق دکز اشبو سبته بوغازندن ابتدا ایلیوب جهت شرقه طوغری امتداده باشلدقده
کندکجه ایکی ساحلك اراسی آچیلوب وسعت بوله رق بعض محللرنده الی بیوز میل
مقداری میل پیدا ایدر و بحر مذکورك طولی ابتداسی اولان سبته بوغازندن
نهایتنه وارنجه بیك بیوز التمش و سبع مقداری ممتد اولور که بلاد فرنجی متقدملرینك
و متأخرینك اکثری قتنده اوچ میلدن اوچ بیك درتیوز سکسان میل اولوب
دردنجی اقلیمك دردنجی قسمنك آخرنده شام اولکه سنه تابع ساحلده منتهی
اولور و بو آق دکزك جهت جنوبنده یعنی سبته بوغازندن ایچرو کیردکده صاغ
طرفنده واقع اولان ساحللرنده ابتدا بوغازك باشنده ذکری سبق ایدن
طنجه ولایتی ساحلی و جزائر اولکه سنه تابع وهران قلعه سی بعده بر نیجه مسافه
دنصکره افریقیه اولکه سی ساحلی و بعده مصر اسکندریه سی و دمیاط و عریش
واقع اولمشدر بعده جهت شرقده سواحل ممالك شامیه دن یافه و عکا و صور
و صیدا و بیروت شهرلری که جهت شرقده ممالکه منتهی اولدقدن صکره شمال و غرب
طرفنه منحرف اولوب حلب الشهباء اسکله سی اولان اسکندرون و قرامان
ولایتلری توابعندن تکه و حمید اولکه سی ساحللرینه اوغرایوب اندن بلده طیبه
قسطنطنیه نك غرب و شمالنده واقع اولان ممالکنده اندن دخی تجاوز ایدوب
وندیك ولایتلرینه و پولیه و قلوریه و ایتالیه و رومه ولایتنه اندن دخی
الافورنه و فرانسه ولایتلرینه آندن دخی اسپانیه ضبطنده اولان اندلس
ممالکی ایله فرانسه ولایتلرینك اراسنی فصل ایدن جبل برت دیمکله معروف
جبله اندن اندلس ممالکنده ساحللرینه کیدوب بعده بنه ابتدا ایتدیکی سبته
بوغازی ساحلنده مغرب ولایتی نهایتنده طنجه قارشوسنده اشبو ساحل محاذیده
طریف نام محله منتهی اولوب آق دکزك دوری تمام اولور و بو بحره لسان ترکیده
آق دکز اطلاق اولندیغی کبی لسان عربده ساحلنده واقع بعض مملکتلرك
اسملری اعتباریله بحر روم و بحر شام تسمیه اولنور و بو بحرده صغیر و
کبیر قتی چوق معمور جزیره لر اولوب کبیر اولان اقریطش جزیره سیدر که کرید
آطه سیدر و بری دخی قبرس جزیره سی و بری صقلیه جزیره سیدر و بونلر
دنصکره میورقه و سردانیه و رانیه جزیره لری و سائر جزیره لر دره که

کتب جغرافیاده شکللری ورسم وتصویر واخبار واحواللری نقل وتفصیل وتحریر اولنمشدر
ودخی اصحاب فن جغرافیا دیدکلری افاقدن شمال جهتنده بر بوغازدن
ایکی بحر آخر دخی خروج ایدر که بری وندیك کورفزی دیدکلری خلیجدر که . الکا
بحر بنادقه دیرلر وبری دخی خلیج قسطنطنیه درکه محمیه استانبولك جهت
غربنده واقع بوغاز حصارندن جنوب بلدهٔ طیبهٔ قسطنطنیه یه مرور ایدوب
ازنکمید قضاسی ساحلنده منتهی اولور خلیج قسطنطنیه انك ذکر طرفنده کلید بحر
وسطانیه قلعه لری اولان محلده اناطولی وروم ایلی ساحللری ارا سنده
بوغاز حصاری دیمکله معروف بوغازدن خروج ایدوب کیندکجه اناطولی
وروم ایلی ساحللرینك ما بینی وسعت وفسحت بوله رق مجراسی التمش
میل اولمق اوزره تخمیناً اوچ مجراده یعنی یوز سکسان میل تمامنده بلدهٔ
طیبهٔ قسطنطنیه نك کنارینه واصل اولوب بعده بر مجرادن زیاده مسافه
ده ازنکمید ساحلنده نهایت بولور و بو خلیجدن دخی بلدهٔ قسطنطنیه الیه محمیه
اسکدار ارا سنده التی میل مقداری عرض ایله بر بوغاز ممتد اولوب تقریباً
اون سکز میل مجرا ایله قواق نام محلده بحر نیطس تعبیر اولنان قره دکزه
متصل اولور قره دکز بر بحردرکه بربرینه مقابل ذکر اولنان قواق قلعه لری
ساحللری ارا سنده جهت شرقه طوغری ممتد اولوب اناطولی طرفندن بقلیه
ارضنه مرور ایدوب اندن اناطولی ساحلیله ممتد اوله رق بلاد خزریه یعنی
کورجی وآبازه ساحللرنده بیك اوچیوز تمامنده منتهی اولور و بو بحرك
ایکی جانبنده روم وتاتار وچرکان وروس قومندن واوز جماعت
ساکن اولورلر وندیك کورفزی بر بحردرکه آق دکز ساحلنده واقع آرنود
ولایتلرینك نهایتی ایله خرایط اردن جزمه شکلنده مرسوم ارضدن بر قطعه نك
منتهاسنده واقع ٭ پولیه ولایتلری ارا سنده شمال طرفنه جنوب وندیك شهرلرندن
سنت انجل نام شهره مرور ایدنکده جهت غربه منحرف اولوب مقداری فصیح
میل ایله مبدأ اولندن بیك اوچیوز میل تمامنده وندیك ممالکندن انقلاه اولکه
سنده منتهی اولور واشبو وندیك کورفزینك ایکی جانبنده وندیك کفره
سی وانالیه ساحللرنده پاپایه تابع ولایتلرك اهالیسی وسائر کفار طائفه
سی ساکنلردر معلوم اوله که اصحاب فن جغرافیا جوانب ارضی دائراً
مادار احاطه ایلیان بحر محیطی ایکی قسمه تقسیم ایدوب بر قسمنه محیط شرقی وبر قسمنه
محیط غربی تسمیه ایتدیلر محیط غربی قسم سینه بوغازینك طشره سنده

مغرب اولکه سی ساحللرندن ابتدا ایدوب جهت جنوبیه سی یعنی صاغ طرفینه
محیط ساحلنده فاس اولکه سنك اسکله سی اولان سلا شهرندن صاغ
طرفه طوغری توجه ایلیوب مغرب شهرلریله سودان ممالکلری ارا سنده واقع
بربر قبیله لرینه مخصوص اولان لمتونه صحراسنی تجاوز ایدوب بعده جنوب طرفنده
مسکون ومسلوك اولمیان خراب بریه لره طوغری ممتد اوله رق جرم ارضك
وسطنده مغربدن مشرقه طوغری فرض اولنان خط استوانك صاغ طرفنده
اولان ساحلده مرور ایلیوب نیل مصر منبعی اولان جبال قمرك صاغ طرفندن
جهت شرقه طوغری منعطف اولوب صکره زنج شهرلرینك صاغ طرفنده جزا
یرلردن بجوب شرقی وشمالده محیط شرقیه متصل ومنتهی اولور و بحر محیط
غربینك صول طرفی سبته بوغازینك خارجنده اسپانیه ضبطنده اولان
اندلس ممالکلرینك ساحل غربیسنه وپورتقال ممالکلری ساحللرینه مرور
ایدوب اندن فلمنك وفرانسه ولایتلرینه واسوج ممالکلری ساحللرینه
طوغری ممتد اولور بحر محیط شرقی نهایت شرقده واقع چین شهرلرینك منتهاسندن
وخط استوانك اون درجه مقداری مسافه شمالندن خروج ایدر ٭
بر بحر عظیم واسعدرکه شمالدن جنوبه طوغری بر مقدار ممتد اوله رق اقالیم سبعه
دن اقلیم اوله واصل اولوب بعده اقلیم اولده واقع هند وسند ساحللرندن
غرب طرفنه منحرف اولور صکره اقلیم اولك بشنجی قسمنده بحر محیط ساحلنده
حبش وزنج اولکه لرینه وقلزم دکزینك خروج ایتدیکی مندب قبوسی
تعبیر ایتدکلری بوغازه منتهی اولور واشبو بحر محیط شرقینك مبدأی اولان اقصای
بلاد چیندن نهایتی اولان باب مندبه کلنجه درت بیك بشیوز فرسخ مقداری
اولورکه هر فرسخی بعض حکما قولی اوزره اوچ میلدن اون اوچ بیك بشیوز
میل ایدر واشبو بحرك ساحلنده مرور ایتدیکی ممالکلر واولکه لر اعتباریله بحر
چینی بحر هندی بحر حبشه تسمیه اولنمشدر و بو بحرك جنوبنده یعنی خط استوایه
طوغری صاغ طرفنده واقع ساحللرنده زنج تعبیر اولنان قره عربلر ایله فصحای
عربدن امرء القیسك شعرنده ذکر ایتدیکی بربر قبیله لرینك ممالکلری واقع
اولمشدر لکن بو ساحلده ساکن اولان بربرلر مغرب بلادنده اقامت ایدن
طوائف بربرك اجناسندن معدود اولمیوب انلرك انسابندن خارج بر اسمیله
معروف بر مقدار قبیله ده بعده بحر مذکور سفاله اولکه سی وارضی وقواق
وطوائف سودانندن بر نیجه قبائله مخصوص اولکه لرك ساحللریله ممتد اوله رق

شنلكدن خالی جزیره‌لر وصحرالر واقع اولمشدر واشبو بحر شرقیسنک شمالنده یعنی خطای
استوانک جنوب طرفنده بو بحرک نهایت شرقده مبدأ اولان چین شهرلری بعده
هند اولکه‌سی بعد سند مملکتلری ساحللری ایله جزیرة العرب واقع سواحل یعنی
احقاف وزبید وسائر بلاد یمن واقع اولوب ابتداسی اقصای ممالک چین
وانتهاسی زنج شهرلریدر و دخی دیدیلر که اشبو بحر حبشدن بر بوغازدن ایکی بحر آخر
دخی منشعب اولوب برینه بحر قلزم و برینه بحر فارس تسمیه اولنمشدر بحر قلزم
درکه ذکر اولنان هند دریاسی یمن ساحللرینک طرف غربیسنده واقع مندب
قپوسی تعبیر اولنان محله منتهی اولور یمن ساحلی طرفنده مندب اسمیله مسمی
بر طولانی جبل بحر هنده طوغری ممتد اولوب مقابلی اولان حبش ساحلنه درت
بش میل مقداری قریب اولدقده بو ایکی ساحلک مابینی اولان مندب بوغازندن
اشبو بحر قلزم خروج ایلیوب کتدکجه ایکی ساحلک اراسی وسعت بولوب بحر
هندک جنوب طرفنه طوغری ممتد اوله رق و مقدار قلیل غرب جهتنه میل ایدرک
شرق طرفندن یمن و حجاز اولکه‌لری ساحللریله غرب جانبندن حبش و
دیار مصر ساحللری اراسنده جریان ایدوب ایکنجی اقلیمک بشنجی قسمنده دیار
مصر حدودنده واقع قلزم اسمیله معروف بلده‌یه بیک درت یوز میل مقداری
مسافه‌ده منتهی اولور و اشبو بحر قلزمه بحر سویس دخی اطلاق اولنور بلدهٔ
سویس ایله فسطاط که اسکی مصردر مابینلری اوچ مرحله مقداری مسافه
در و اشبو بحر قلزمک طرف شرقیسنده ابتدا مندب بوغازینه متصل یمن
ساحللری بعده حجاز ساحللری و جده اسکله‌سی واقع اولور بعده مسکن
قوم شعیب اولان مدین بعده ایله نهایتنده قاران نام محل واقع اولمشدر
و بو بحرک طرف غربیسنده ابتدا مصر اولکه‌سی مضافاتندن صعید ساحللری
بعده نوبه و حبش ممالکندن عیذاب و سواکن و رابغ زیلعدر [illegible]
بو ممالک واقع اولوب بعده مندب بوغازی قربنده ارض حبشدن بجه
قبیله‌سنه مخصوص ساحلده منتهی اولور و بو بحرک دیار مصرده منتهاسی اولان
مدینهٔ قلزم ایله آق دکز ساحلنده واقع بلدهٔ عریش میاننده التی مرحله
مقداری بو ایکی بحرک ارالرینی فاصل مسافه واقع اولوب بو جهتدن قلزم
دریاسی ایله آق دکز مابینی قریب و برابر اینه مسامت اولمغله کرک
اسلام پادشاهلرینک و کرک ملت اسلامدن مقدم ظهور ایدن ملوک سالفه
نک بعضیلری بو ایکی بحرک میاننده حائل اولان مسافه‌یی خرق و شق

ایلیوب ایکی بحری بر برینه مزج و الحاق ایتمک مراد ایدوب لکن مرام و مقصود
لری بعض غائله ملاحظه‌سیله نتیجه پذیر اولمیوب الی الآن حالی اوزره قالمشدر
بحر فارس هند دریاسندن خروج ایدن بحرلرک ایکنجیسی بحر فارس درکه بعضی
اولوب خلیج اخضر اسمیله دخی موسوم و معروفدر بحر مذکور طرف شرقیسنده
سند شهرلریله جانب غربیسنده یمن اولکه‌سی توابعندن احقاف ممالکی
ساحللری اراسندن خروج ایدوب صاغدن صوله طوغری جری و مرور و مقدار
قلیل غربه میل ایله ممتد اوله رق ایکنجی اقلیمک اوچنجی قسمنده بصره اولکه‌سی سواحلنده
ابله چای قرحا بمبداسندن درت یوز فرق فرسخ مقداری مسافه‌ده منتهی
اولور بحر فارسک ابتداسندن شرق طرفنده سند اولکه‌سی ساحللری بعده آبادی
عجمدن اولان مکران و فارس اولکه‌لری سواحلی و نهایتنده بصره قربنده ابله
قضاسی واقع اولمشدر و طرف غربیسنده بصره‌نک اعلاسنده بحرین و یمامه
و عمان و شحر اولکه‌لرینک ساحللری واقع اولوب بعده مبدأ اولان احقاف
یمن ساحلنه منتهی اولور و بحر فارس ایله قلزم دریاسنک اراسنده جزیرة
العرب برونی بحر هنده ممتد غایة الغایه واسع بر ارض کبیر اولوب طرف جنوبی
یعنی صاغ جانبی هند دریاسی ایله طرف غربیسی قلزم دکزیله طرف شرقیسی بحر فارس
ایله محدود و اوچ طرفدن بو ذکر اولنان اوچ دریا ایله محاط بر ارض محدوددر
لکن جزیرة العربک طرف شمالیسی یعنی صول جانبی ارضه متصل اولوب بر طرفی
بحر قلزم کنارنده بلده‌سی و بر طرفی بصره شهری اولمغله قلزم بلده‌سی مقابلنده
شام اولکه‌سنده واقع عریش شهری ایله بصره‌نک اراسنده واقع ارض جلک
بشیوز میل مسافه تقریبا اولنمشدر که کوفه قادسیه بغداد ایوان کسری
حیره نام محللر مسافه‌ده واقع اولوب بو مملکت و اراسنده طرف شمالنده
امم اعاجمه مخصوص ممالک موجوددر و جزیرة العرب نیچه ممالک و بلادی مشتمل
اولوب غرب جانبنده حجاز اولکه‌سی و شرق طرفنده یمامه و بحرین و عمان
ولایتلری و صاغ طرفنده بحر هند ساحلنده واقع یمن شهرلری واقع اولمشدر
و دخی معموره‌نک ارضنک شمال طرفنده واقع ارض دیلمده سائر بحاردن منقطع
بر بحر آخر دخی واقع اولوب بحر جرجان و دریای طبرستان اسمیله معروف
و مشهوردر مسافه‌سنک طولی بیک میل و عرضی التیوز میل مقداری در بو
بحرک جانب غربیسنده آذربایجان و دیلم اولکه‌لری و طرف شرقیسنده
ترکستان و خوارزم مملکتلری جانب جنوبیسنده یعنی صاغ طرفنده طبرستان

اولكه سی وصول طرفنده خزدولان ارضنده واقع اولمشدر اشبو تحرير وتوصيف
اولنان دريالر اهل جغرافيانك ذكر ايتدكلری بحار مشهوره جمله سيدر
ودخی مسالك وممالك تحرير ايدن حكما ديديلركه بو ربع معموره اوفتی چوق
انهار جاريه موجود اولوب بزه خبری واصل اولنلرك اعظم واكبری درت
نهردركه بری نيل بری فرات بری دجله بری نهر بلخدركه جيحون اسميله
معروفدر نيلك مبدأی جنوب اطه سنده خط استوانك صاغ طرفنده
اون التی درجه مسافه بعيده محلده موجود جبل قمر اسميله معروف بر كوه
پرشكوهدركه وجه ارضده اندن اعلا جبل اولديغی معلوم دكلدر جبل مذكورك
فرازندن عيون كثيره خروج ايدوب بر آمن كوهده ساحه ارضنه منصب اولدقده
اول صولرك بر مقداری ينه اول محلده بر بحيره‌يه يعنی كول تعبير ايتدكلری
درياچه‌يه دوكيلور بر مقداری دخی بر غيری كوله جاری اولور بعده ينه اول
كوللردن بر قاچ نهر خروج ايدوب جمله‌سی خط استوا قربنده جبل مذكوردن
اون مرحله مسافه بعيده محلده بر غيری كوله واصل اولدقدنصكره اول كوللردن
دخی ايكی نهر عظيم خروج ايدوب بری خط استوانك صول طرفنه طوغری
جريان ايده‌رك بر وافر مسافه قطع ايتدكدنصكره مصرك اعلاسی اولان
صعيد مملكتنه مجاور نوبه شهرلرينه بعده ديار مصره جری ومرور ايدوب
اول اراضی منبته‌يی سقی ايدر محروسه مصر قاهره‌يی تجاوز ايتدكدنصكره
بربرينه متقارب شعبه‌لره وجدوللره منقسم ومنشعب اولوب بلاد سواد
مصريه‌دن اسكندريه ورشيد ودمياط ساحللرنده آق دكزه منصب
اولور بو نهر نيل مصر ناميله مشهور اولان نهردركه طرف شرقيسنده حدود
ديار مصره داخل اولان ارض سعيد وطرف غربيسنده الوحات بريه‌سی
واقع اولمشدر وخط استوا قربنده ذكر اولنان كوللردن خروج ايدن نهرك
ايكنجيسی نيل سودان ديدكلری نهردركه جانب غربه طوغری ممتد اولوب
سبته خارجنده بحر محيطه منصب اولور وبو نهرك ايكی طرفنده طوائف سودانك
جماعت كثيره ساكن اولوب نهر مذكور ارالرندن جريان ايتمكله نيل سودان
اسميله تسميه اولنمشدر وانهار كبارك بری دخی نهر فراتدر كه اقاليم سبعه
دن بشنجی اقليمك التنجی قسمنده واقع ارمينيه اولكه سنده بعض جبالدن
جريانه بدا ايدوب مدينه ارزن الرومك شمالندن جنوبه طوغری
ممتد اوله‌رق ملطيه شهرينه بعده منبج نام بلده‌يه صكره صفينه

بعده رقه‌يه بعده كوفه‌يه مرور ايليوب بصره ايله واسط ارا سنده واقع
بر بيوك بوله منتهی اولدقدنصكره ينه چيقوب بصره درياسنه منصب اولور
و نهر فراته ابتداسندن انتهاسنه وارنجه جريان ايتديكی محللرده انهار كثيره
قاتيلوب وبونلردن دخی نيچه جدوللر آيريلوب ذكر آتی دجله نهرينه منصب
اولور وانهار اربعه عظامك بری دخی دجله نهريدر ابتداسی ينه ارمينيه
اقليمنده واقع خلاط اولكه‌سنده اولان بعض جبالدن نبوع وخروج
ايدن عيون كثيره‌دن جمع اولوب شمالدن جنوب سمتنه طوغری ممتد اوله‌رق
آذربايجان سمتلرينه وموصل شهرينه وبغداده مرور ايليوب بعده
واسطه منتهی اولدقده بر قاچ جدول عظيمه متفرق اولوب جمله‌سی بصره
كولنه واصل اولدقدنصكره بحر فارسه منصب واشبو دجله نهری نهر فراتك
شرقنده نهر فرات بونك غربنده واقع اولمغله ارالرنده محصور اولان
بلاده بلاد جزيره اطلاق اولنور ودجله نهرينه دخی فرات كبی هر جانبدن
انهار عظيمه منصب اولور وبين النهرين واقع اولان بلاد جزيره‌نك دار
الملكی موصل شهريدركه نهر فراتك جنوبنده يعنی صاغ طرفنده واقع اراضی
شام ايله دجله‌نك شمالنده يعنی صول جانبنده آذربايجان اولكه‌سنك
مقابلنده واقع بر شهردر وانهار مذكوره‌نك بری دخی نهر جيحوندر كه ابتداسی
اوچنجی اقليمك غربندن شرقه طوغری فرض اولنان سكزنجی قسمنده واقع
بدخشان اولكه‌سی حدودنده نبوع وخروج ايدن عيون كثيره‌دن جمع اولوب
اثنای جريانده اكا نيچه انهار عظيمه قارشمغله وسعت بولوب طرف جنوبندن
شماله طوغری جريان ايده‌رك خراسان شهرلرينه مرور ايتدكدن بشنجی
اقليمك سكزنجی قسمنده بلاد خوارزمه واصل اولدقده مدينه جرجانك
اسفلنده واقع جرجان كولنه منصب اولور واشبو جرجان درياچه‌سنه
نهر جيحوندن ماعدا فرغانه نهريله بحيره‌ٔ جرجانك شمالنده واقع بلاد
تركستاندن جاری اولان شاشق نهری دخی جريان ايدر و نهر جيحونك
جانب غربيسنده خراسان وخوارزم شهرلری وطرف شرقيسنده بخارا
وترمذ وسمرقند بلده‌لری واقع اولوب وشمال طرفنده تركستان و
فرغانه وخلخيه وسائر اولو تاتارستان اولكه‌لری بولنمشدر معلوم
اولكه اشبو ذكر اولنان بحار وانهارك جمله‌سی حكيم بطلميوس كتاب جاغرافيا
سنده واثمه فن جغرافيادن شريف ادريسی حمودی كتاب رجارده

ذکر ایدوب ربع معمورده اولان جبال و بحار و انهارک جمیعنی خریطه لرده رسم
و تصویر و کمال بسط و استیفا اوزره تحریر ایتدیلرکه بزم ایچون انلری علی التفصیل
ذکردن استغنا حاصل اولمشدر بونلردن ماعدا بزم کتابمزده کمال عنایت و
اهتمام قبیله بربر وطنی اولان دیار غرب ایله طرف شرقده اوطان عرب
اولان ممالک و انلرده موجود امکنه احوال تاریخیه متعلق اولمغله بو مرتبه
ایله اکتفا مناسب کورلدی کتاب اولک فصل اولنک ایکنجی مقدمه سنک
تکمله سی وسط ارضده فرض اولنان خط استوانک طرف شمالیسنده
یعنی صول جانبنده واقع ارضینک عمارتی خط استوانک جنوبنده یعنی
صاغ طرفنده بولنان اراضیدن اکثر اولدیغی بیاننده در یعنی شمالی قسمنده واقع
اولان عرب و عجم و روم و افرنج و تاتار و سائر ممالک شمالیه نک شنلکی
صول طرفنده موجود اولان هند شرقی و سودان ممالکی و سائر اول جانبده واقع
مملکتلردن زیاده اولدیغی افاده ایدر زیرا بو امرک سببی بویله درکه بزم مشاهده
و معاینه مز التقیله و السنه ناسده دائر اخبار متواتره ایله یقینا بیلورزکه
معموره عالمده اقالیم سبعه دن اوّلکی ایکنجی اقلیم که بلاد عرب و بعضی بلاد سودانلر
بونلرک عمارتی اوچنجی و دردنجی بشنجی التنجی اقلیملردن اقل اولوب و اوّلکی
ایکنجی اقلیمک معمور اولان محللرینه دخی نیچه خالی برار و صحرا و بریه لر تخلل
ایتدیکندن ماعدا طرف شرقیلرنده بحر هند دریاسی دخی واقع اولمغله خرابی معموریته
غالب اولمشدر و اوّلکی و ایکنجی اقلیمده واقع اولان ممالکده ساکن طوائف
امم سائر اقالیمده اولنلره نسبتله کثیر اولمیوب بلاد و امصاری دخی قلیلدر
اما اوچنجی و دردنجی اقلیم ایله بشنجی التنجی اقلیمک حال و شانی اوّلکی ایکنجی
اقلیمک حالنه مخالف اولوب بونلرده عمارتدن خالی صحرا و قوم مال وارلر
قلیل و بو اقلیملرده ساکن اولان طوائف امم کثرت و وفرتده حددن بیرون
و بلاد و امصار عامره سی قیاسدن افزوندر و دخی اوچنجی اقلیمدن بشنجی
اقلیمه وارنجه عمارت عالم متزاید و مترقی اولوب و اوّلکی و ایکنجی اقلیمده
شنلک قلیل اولدیغی کبی یدنجی اقلیمده دخی عمارت ناقصدر و دخی خط
استوانک جنوبنده یعنی صاغ طرفنده واقع ممالک سودانده و سائر
محللرنده عمارتک غایة الغایه قلت اوزره وقوعنک سببی بیاننده حکما
دیدیلرکه طرف جنوبده شمسک سمت رأسدن میلی قلیل اولمغله افراط حرارتدن
ناشی تکون انسان و حیوان و ادراک نباتات ممکن اولمیوب اولدیغی صورتده

دخی مزاجی حد اعتدالدن خارج اولمغله بلاد شمالیه ده حاصل اولان عماره
نسبتله معدوم حکمنده فرض اولنمشدر ایمدی حکمانک بو قوللرینی برهان قوی و دلیل
قطعی ایله اثبات و ایضاح ایدوب طرف شمالده اوچنجی دردنجی اقلیملردن التنجی
اقلیمه وارنجه عمارت عالمک تزاید و ترقیسنک سبب و علتی و جنوب سمتنده
بولنان ممالکک عمارتدن حصه سی قلیل اولدیغنک حکمتنی قواعد فن هیئت اوزره
بیان ایدوب دیرلرکه فلک اعظم که جمله افلاکی محیط اولان فلکدرکه لسان شرعده
عرش عظیم عنوانیله مذکوردر ه فلک اعظمک ایکی طرفنده بربرینه مقابل ایکی
قطبی واردر برینه قطب جنوبی و برینه قطب شمالی دیرلر یعنی حکما فلکده ایکی
نقطه موهومه فرض ایتدیلرکه غربدن شرقه طوغری توجه ایدن کمسنه نک
صاغ طرفنده اولان نقطه موهومه یه قطب جنوبی و صول طرفنده محاذی و مقابل
اولان نقطه یه قطب شمالی تسمیه ایتدیلر فلک اعظم شرقدن غربه طوغری
بو ایکی قطبک اوزرنده دور ایدوب شمسک طلوع و غروبی و لیل و نهارک
حصولی بو فلکک دوریله حاصل اولور و بو ایکی قطب خط استواده واقع محللرده
دائما افقده یعنی کوک یوزینک کنارنده بری صاغ طرفنده و بری صول طرفنده
اصلا زائل اولماز و بو ایکی قطبک و دائره افقک تخیلی هیئت طوپیده دکلری
ذات الکرسی التسته نظر ایله ظاهر اولورکه ذات الکرسینک ایکی یاننده دیرلر
باقردن معمول میلک اوجلرینک بری قطب جنوبی بری قطب شمالی مقامنده
اولوب اول میلک اوجلری ایکی طرفدن هیئت طوپینک تکمله سنک محیطی
اولان مدور تخته اوزرنده قائمدر و اول مدور تخته کوک یوزینک کناری
اولان افق مقامنده در و فلک اعظمک تا اورتاسنده بیوک دائره فرض
اولنمشدرکه مغربدن مشرقه طوغری فلک اعظم سطحنده فرض اولنان دائره
لرک جمله سندن اعظم اولوب فلک اعظمی تنصیف ایدر اول دائره یه معدل النهار
تسمیه اولنمشدر و معدل النهار دائره سنک ایکی طرفنده اولان قطبلره بعدی
برابردر نتکیم هیئت طوپینک تا اورتاسنده نقطه غربدن نقطه شرقه
طوغری معدل النهار مقامنده بر دائره عظیمه رسم اولنمشدرکه آلت مزبوره یه
نظر اولندقده تخیل اولنور و دخی علم هیئتده بیان اولنمشدرکه اشبو فلک
اعظم مشرقدن مغربه طوغری حرکت مخصوصه سیله حرکت ایتدکده جوفنده
مرکوز اولان سکز فلک دخی بونک حرکتنه تبعیت ایله شرقدن غربه طوغری
دور ایدرلر یعنی شمس و قمر و سائر کواکب سیاره و ثابته فلکلریله بر افق

شرقیدن طلوع ایدوب وقت ظهرده وسط سمایه وصول ایدوب بعده غروب ایدوب
تحت الارضی سیر و حرکت ایدرک ینه مفارقت ایتدکلری افق شرقی یه برکون
و بر کیجه مدتنده واصل اولدقلری انجق فلک اعظمک حرکتنه تبعیت ایله در و بو
حرکت محسوسه و ظاهره در مع هذا کواکب سبعهٔ سیاره دخی شمس و قمر و زهره
و عطارد و مریخ و مشتری و زحلک هر برینه مخصوص بر فلک اولوب و ثوابت
دیدکلری کواکب صغار سکزنجی فلکده مرکوزدر بو ذکر اولنان کواکبک
فلکلرینک دخی قدر و جهتدن فلک اعظم حرکتنه مخالف کندولره مخصوص شرقیه
حرکتلری اولوب غربدن شرقه طوغری حرکت ایدرلر فلک اعظم ایسه شرقدن
غربه طوغری برکون بر کیجه مدتنه قریب زمانده حرکت ایتدیکی معلومک اولمشیدی
و شمس و قمر و سائر کواکب سیاره و ثوابتک فلکلرینک غربدن شرقه طوغری
کندولره مخصوص حرکتلری دخی مختلفدر ازجمله قمرک غربدن شرقه حرکت مخصوصه‌سی
برآیده و شمسک برسنه‌ده و زحل و مشتری و مریخ و زهره و عطارد کوکبلری
دخی زیاده مدتده و فلک ثامنده مرکوز اولان ثوابت کوکبلری بر قاچ بیک
ییلده غربدن شرقه طوغری دورلرینی تمام ایدرلر دیو اصحاب فن هیئت ارصاد
ایله ضبط و تحریر ایتدیلر و دخی معلوم اوله که جمیع کواکب سیاره‌نک و ثوابتک
اکثرینک فلکلرنده حرکتلرینک مدار و ممرلری یعنی دور ایتدکلری طریق و مجالک
سمتلری جمله افلاکه محیط اولان فلک اعظمک اورتاسنده مفروض اولان معدل
دائره سنک برابرلکنده و سمتنده اولمیوب بلکه معدل النهار دائره‌سنه ایکی طرفدن
جفته قوس کبی احاطه ایدیجی ینه فلک اعظمده مرسوم بر بیوک دائره‌نک برابرلکنده
و تحتنده واقع بر دائره اوزرنده دور ایدرلر فلک اعظمده بو دائرهٔ ثانیه یه
دائرة البروج و منطقة البروج تسمیه اولنمشدر که اون ایکی برجک اوائلی
بو دائره‌ده اعتبار اولنمشدر اشبو منطقة البروج دائره‌سی معدل النهار دائره
سیله ایکی نقطه‌ده قاوشوب و بربرلرندن ینه مفارقت ایلیوب منطقة البروج
دائره سنک نصفی اولان قوس معدلک صاغنده و نصف آخری صولنده واقع
اولور و دخی کتب هیئتده بیان اولنمشدر که دائرهٔ بروج اون ایکی قسمه تقسیم
و هر قسمنه برج تسمیه اولنوب و هر برج دخی اوتوز درجه‌یه قسمت اولنمشدر
که شمس تابان برکون بر کیجه‌ده بر درجه مقداری کندی حرکتیله سیر ایدوب اوتوز
کونده بر برجی او جیوز التمش کونده اون ایکی برجی دور و منطقة البروج دائره
سی معدل النهار دائره‌سیله بروج شمالیه‌نک ابتداسی اولان حمل برجنک

اوّلا

اوّلا ایله بروج جنوبیه‌نک ابتداسی اولان میزان برجنک اوّلی اولان ایکی نقطه
متقابله‌ده ملاقات ایتمکله دائرهٔ بروجک نصفی اولان قوس معدلک شماله
یعنی صول طرفنه میل ایدوب بروج شمالیه دیدکلری التی بروج که حمل ثور
جوزا سرطان اسد سنبله بروجلریدر منطقة البروجک اشبو نصف شمالیه
اولان قوسده اعتبار اولنمشدر و دائرة البروجک نصف آخری اولان قوس معدلک
جنوبنه یعنی صاغ طرفنه میل ایدوب بروج جنوبیه دیدکلری میزان عقرب
قوس جدی دلو حوت برجلری دائرهٔ بروجدن معدلک صاغ طرفنده
اولان نصفنده اعتبار اولنمشدر و دخی معلوم اوله که فلک اعظمک قطب
جنوبیسی و قطب شمالیسی اولان بربرینه مقابل ایکی نقطه دائرهٔ افقک یعنی
کوک یوزینک کنارنده صاغده و صولده بولنوب کورندیکی معموره‌ده دائرهٔ
معدل النهار برابرلکنده و تحتنده جرم ارضک وسطنده دخی غربدن شرقه
طوغری یوز سکسان درجه مقسوم بر خط مستدیر فرض اولنمشدر که اصحاب فن
اول خطه خط استوا تسمیه ایتدیلر اول خط اوزرنده واقع ممالکده لیل و نهار
دائما بربرینه مساوی اولدیغیچون معدل دائره‌سی فلک اعظمی ایکی نصفه تقسیم
ایتدیکی کبی خط استوا دائره‌سی دخی جرم ارضی ایکی بولوب غربدن شرقه اول
خط اوزرنده توجه ایدن کمسه‌نک صاغ طرفنده واقع اولان محلره اراضی جنوبیه
و صول طرفنده بولنان محلره اراضی شمالیه اطلاق ایدرلر و قبلکیلر اقالیم
سبعه‌دن اولکی اقلیمک ابتداسی خط استوادن اعتبار ایدوب جهت
شمالده یدنجی اقلیمه وارنجه اقالیمی طول و عرضلریله بسط ایدوب و حکمای
متقدمین قتنده جرم ارضک معمور اولان محلری انجق خط استوانک جهت
شمالیه‌سنده یعنی صول طرفنده واقع اولوب خط استوانک جنوب طرفنده
یعنی صاغ جانبنده معموره اولمدیغی اوزره زعم ایتمشلردر معلوم اوله که ارض
و سمانک شکلی کروی و مستدیر اولمغله اگر بالفرض جرم ارضک وسطنده
غربدن شرقه طوغری فرض اولنان خط استواده واقع بر محلدن مثلا جهت
شماله یعنی مغرب شهرلرینه باخود بلاد حجاز و عجم و روم و دیار افرنجه طوغری
توجه ایله قطب شمالی دیدکلری نقطه که بنات نعش کوکبلری سمتنده در
اول نقطه موهومه مادامکه شماله متوجه اولان کمسنه خط استواده بولنه‌رق
یعنی کوک یوزینک کنارندن مفارقت ایتمزدی اما سمت شماله توجه
اولندقده کندیکه تدریج ایله قطب شمالی و بنات نعش کوکبلری افقدن یوقاری

ارتفاعه باشلیوب قطب جنوبی دائما سمتنده اولان کواکب اولقدر تحت الارض
متحقق اولور مثلا خط استوادن جنوب و شمال سمتلرندن بر طرفه بر درجه مقداری
مسافه حرکت اولنسه که سیر معتدل ایله درت قوناق یردن خط استوانک
شمالنه یعنی صول طرفنه توجه ایدن کمسنه نک سمت راسی خط استوا
فوقنده فلکده مفروض اولان معدل دائره سندن بر درجه بعید اولوب و
قطب شمالی ایله قربنده اولان کواکب دخی افقدن بر درجه مرتفع اولور ایکی
درجه طی مسافه اولنورسه قطب شمالی دخی ایکی درجه افقدن مرتفع اولور
قطع هذا القیاس حکمای متقدمین رایلری اوزره طرف شمالده معموره نک آخری
اولان التمش درت درجه عرضنه وارنجه خط استوادن حرکت اولنسه قطب
شمالی افقدن التمش درت درجه یوقارو بولنوب قطب جنوبی افقدن التمش
درت درجه اشاغی اولوب و دائره معدل النهار سمت راسدن کذلک التمش
درت درجه بعید اولور اگر قطب شمالی دائره افقدن طقسان درجه مرتفع اولان
محل که عرض تسعین در انکا وصول ممکن اولسه قطب شمالی سمت راسه گلوب
قطب جنوبی تحت الارض سمت قدمده بولنوب دائره معدل النهار عرض
تسعینده افق دائره سی مقامنه قائم اولمغله بروج شمالیه اطلاق اولنان
التی برجکه حمل و ثور جوزا سرطان اسد سنبله برجلریدر دائما افقک
فوقنده بولنوب شمس تابان اول برجلره گلدکده قطعا غروب اتمامکله التی ای
کوندوز اولور و بروج جنوبیه که میزان عقرب قوس جدی دلو حوت برجلریدر
اشبو عرض تسعینده گلدکده دائما افقک التنده بولنوب مهر منیر بو برجلره
گلدکده اصلا طلوع اتمامکله التی ای گیجه اولمق لازم اولور بناء علیه طرف شمالده
حکمای متقدمین رایلری اوزره قطب شمالینک التمش درت درجه مرتفع اولدیغی
محل آخر معموره در اول محلدن عرض تسعینه وارنجه عمارت و شنلک ممتنع
اولوب نه حیوان و نه نبات حاصل اولمق متصور دگلدر زیرا عرض تسعینده سنه
کامله بر کون ایله بر گیجه دن عبارت اولوب و بر کون ایله گیجه نک مقداری سائر
معموره ده جاری التی آی مقداری زمان مدید و ممتد اولمغله گرک عرض
تسعینده و گرک انکا قریب بولنان اراضیده حرارت و برودتک مدتلری
طویل و مدید و ما بینلرنده زمان غایة الغایة بعید اولمق ایله مدار نشو و نمای
موالید اولان اعتدال طبیعی حاصل اولمیوب حسب العاده تولید حیوان و
تکوین نبات میسر اولمامغله التمش درت درجه دن طقسان درجه عرضنه وارنجه

واقع

وارنجه واقع اولان عمارتدن خالی قالمشدر **معلوم اوله که** خط استوا ارضده
مفروض و معدل النهار دائره سی برابرلکنده واقع مغربدن مشرقه طوغری بر خط
مستدیر اولمغله آفتاب عالمتاب اول بهار اولان روز نوروزده حمل برجنه و اول
خریف میزان برجنه نقل و تحویل ایتدکده خط استواده واقع اولان ممالک
مثلا بلاد سودان و زنگ و حبشه اهالیسنک باشلری اوزرندن مرور ایدوب مهر منیر
بو ایکی برجه گلدکده ممری معدل النهار دائره سی اولوب شمسک مداری اولان
دائرة البروجک بر نصفی معدل دائره سنک صاغنده و صولنده بر قوس
و معدل اول قوسک کرسی مقامنده اولمغله حملدن میزانه وارنجه التی برج معدل
النهارک صول طرفنده واقع قوسده و میزاندن حمل اولنه وارنجه التی برج صاغ
طرفنده اولان قوسده بولنمغله شمس تابان ابتدای حملدن بر کون بر گیجه بر درجه
مقداری کندویه مخصوص حرکت غربیه سیله معدل دائره سنک صول طرفنه
گلدکده خط استواده واقع ممالکده دخی غربدن شرقه توجه ایدن کمسه لرک
شمالنده واقع اولوب على التدريج بر بر آیده حمل برجنی و ثور برجنی و جوزا برجنی
دور و قطع ایدوب سرطان برجی اولنه واصل اولدقده مداری اولان قوس
شمالینک قبضه سنه یعنی وسطنه گلمکله شمس منیر فلکده معدل دائره سندن
وارضده خط استوادن یکرمی درت درجه مقداری بعید اولور که شمسک مداردن
بعیدیدر و بو اوقاتده مهر منیر خط استوا اهالیسنک سمت راسلرینه میل
ایدوب سرطان برجنه و صولنده میلی غایت بولوب بعده تدریج ایله سرطاندن
اسده اسددن سنبله یه گلدکده ینه خط استوا اهالیسنک سمت راسلرینه
قریب اولوب و سنبله برجندن میزان اولنه واصل اولدقده ینه شمس تابان
خط استوا اهالیسنک سمت راسلرندن مرور ایدر بعده میزان اولندن دخی
حرکت ایدوب معدل دائره سنک و خط استوا اهالیسنک جنوبنه یعنی صاغ
طرفنه کچوب بروج جنوبیه یه نقل و تدریج ایله بر کون بر گیجه ده بر درجه حرکت
ایدرک اوچ آی تمامنده میزان و عقرب و قوس برجلرنده سیرینی تمام ایدوب
جدی برجنک اولنه واصل اولدقده مدار شمس اولان قوس جنوبینک قبضه
سنه و وسطنه واصل اولدقده طرف جنوبده دخی طرف شمال گبی یکرمی درت
درجه بعید اولور و بعده ینه تدریج ایله جدی برجندن دلو برجنه و دلودن حوت برجنه
واصل اولدقده آفتاب فلکده معدل دائره سنه و ارضده خط استوایه
تقارب ایدوب و گنه ابتدا ابتدیکی حمل برجنک اولنه واصل اولور قطع هذا

شمس تابان حمل و میزان برجلرینك اوللرینه كلدكده وسط ارضده واقع خط استوا
ده سنه ده ایكی دفعه اهالیسنك سمت رأسلرندن مرور ایدوب بو اثناده خط
استواده غایة الغایه حرارت مشتد اولوب شمالده سرطان برجنه و جنوبده جدی
برجنه نقل و تحویل ایتدكده خط استوا اهالیسنك سمت رأسلرندن یكرمی درت
درجه بعید اولمغله اول دیارده غایتله برودت حاصل اولور اما خط استوا
دن مثلا طرف شمالده واقع ممالكه توجه اولنسه معدل النهار دائره سی
خط استوانك اوزرنده و برابرلكنده اولمغله معدل سمت رأسدن زائل
و طرف جنوبه مائل اولوب و خط استوا افقنده یعنی اول محلده كوك یوزینك
كنارندن مفارقت ایتمین قطب شمالی دخی شماله توجه ایدن كمسه نك ارضده
سیر و حركتی مقداری درجه درجه افقدن مرتفع اولوب قطب جنوبی دخی اول مقدار
تحت الارضی افقدن اشاغی بولنوب كندی اكا قریب اولان كواكب مختفی اولور
خلاصه كلام خط استوادن اكر طرف شمالده و اكر طرف جنوبده واقع
محلاره توجه اولندقده خط استوانك برابرلكنده و اهالیسنك سمت رأسلرنده
واقع فلكده مفروض معدل النهار دائره سندن نه مقدار درجه بعید مسافه قطع
اولنورسه شماله توجه ایدن كمسه یه نسبتله قطب شمالی افقدن او مقدار
درجه مرتفع و قطب جنوبی دخی او قدر تحت الافق مختفی اولوب خط استوا
ده كورنمیان نیجه كواكب شمالده نمایان و طرف جنوبده نیجه سی دیده دن
نهان اولور و دخی معلوم اوله كه خط استوادن شمال طرفنه توجه
ایدن كمسه خط استوادن یكرمی درت درجه بعید اولان محلاره مثلا جزیرة
العرب حجاز ولایتلرینه و اكا محاذی اولان محلاره واصل اولدقده سرطان
برجی سمت رأسه كلوب معدل النهار دائره سی سمت رأسدن یكرمی درت
درجه بعید قالوب و قطب شمالی دخی یكرمی درت درجه افقدن مرتفع
و قطب جنوبی تحت الارض كذلك اشاغی قالور اول وقتله شمس تابان سرطان
برجنه تحویل ایده الخ سنه ده بركره اول محلارده شمس تابان سمت رأسلرندن
مرور ایتمكله حجاز اولكه سنده و سائر سرطان برجی مداری تحتنده بولنان اولكه
لرده غایة الغایه حرارت مشتد اولور اكر طرف شمالده قطب شمالی افقدن یكرمی
درت درجه دن زیاده مرتفع اولان محلاره توجه اولنسه مثلا دیار مصر و شام
و ممالك روم و عجم و افرنجه وارلسه من بعد شمس تابان سمت رأسه كلمیوب
كروده قالور خط استوادن التمش درت درجه بعید اولان محلاره وارلسه

قطب شمالی دخی التمش درت درجه افقدن مرتفع اولوب و قطب جنوبی كذلك او مقدار
تحت الافقی مختفی قالوب شمس سرطان برجنه كلدكده التمش درت عرضنده واقع
محلارده آفتاب قرق درجه سمت رأسدن بعید اولوب حمل برجنه واردقده
التمش درت درجه جدی برجنه نقل ایتدكده سكسان سكز درجه اول محلاردن بعید اولور
معلوم اوله كه حكمای متقدمین رأیی اوزره طرف شمالده خط استوادن التمش
درت درجه بعید اولان محل یدنجی اقلیمك آخری اولوب انده عمران منقطع اولور
دیدیلر و سبب و علتی دخی بو یله بیان ایدوب دیدیلر كه تولید انسان و حیوان
و تكوین نبات ذات الافنان و معادن بی پایان عالم اسبابده حرارت و برودتك
اعتدالنه موقوف اولوب بو اعتدال دخی قرص شمسك وجه ارضده ضیاسنك
اعتدال اوزره وصولنه منبیدر دیدیلر خط استوادن التمش درت درجه بعید اولان
محلارده ایسه مثلا مسقو دیارینك و تركستانك و چین اولانلرینك نهایتلرنده
و سائر یدنجی اقلیمك ولنه سنده واقع مواضعده مدت مدیده شمس تابان
سمت رأسدن غایة الغایه بعید و برودت و انجماد كمال مرتبه شدید اولوب
ماده حیات اولان حرارت ایله ممتزج اولمامغله علی جری العادة الالهیه تولید
مركبات و تكوین كائنات منقطع اولمشدر بوندنصكره معلوم اوله كه شمس
تابان سمت رأسدن مرور ایدوب یاخود سمت رأسه قریب اولدقده طرف
سمادن شعله و ضیاسی زمینه خطوط مستقیمه اوزره منعكس اولوب برابرینه مساوی
زوایای قائمه احداث ایتمكله اشعه و انوارینك ارضده تأثیری زیاده اولوب
شمسك مرتبه قریب اولان محلارده ضوء و شعاع منبسط و منتشر و تعلق اول محلاركه
حرارت و سخونتی زیاده اولور اما شمس تابان سمت رأسدن بعید اولان محلده
انوارینك زمینه انعكاسی استقامت اوزره اولمیوب طرف سمادن سطح زمینه
خطوط شعاعیه انحراف اوزره نازل اولمغین او خطلرك زمینده احداث
ایتدیكی زاویه لر بر برینه برابر اولمیوب بری منفرجه یعنی بیوك و بری حاده یعنی
كوچك اولمغله انوار شمسك وجه ارضده تأثیری ضعیف اولمغله جرم شمسدن
بعید اولان مواضعده حرارت و سخونت شدید اولماز معدل النهار تحتنده وسط
ارضده مفروض اولان خط استواده واقع محلارده مثلا سودان ایله حبشه و
زنج ولایتلرینك بعضیلرنده و بحر محیط هندی ساحلنده بولنان بعض شهرلرنده آفتاب
عالمتاب حمل و میزان اوللرینه نقل و تحویل ایتدكده سنه ده ایكی دفعه اول
محلارك اهالیسنك سمت رأسلرندن دور ایدوب بعده خط استوانك

صاغ طرفنه وصول طرفنه دخی میل ایتدکده ینه سمت رأسدن زیاده بعید اولیوب
خط استوانك صول طرفنه یعنی جنوب غایة میل وبعدی اولان سرطان برجنه
کلدکده ینه فی الکمال سمت رأسه یاقلشوب کذلك خط استوانك صاغ طرفنه
یعنی اول طرفده دخی غایة میل وبعدی اولان جدی برجنه کلدکده ینه سمت
رأسه عودت ایدوب خط استواده واقع ممالکده بولنان اهالیسنك شمس
تابان کاه باشلری اوستنده کاه ایکی طرفده رأسلرینه قریب اولمغله اول
محللرده حرارت مشتد اولور وکذلك خط استوا ایله صول طرفنده مدار سرطانك
تحتنده بولنان موضعلرك اراسنده واقع محللرده مثلا ارض حجازده وینه خط استوا
ایله صاغ طرفنده مدار جدی التنده بولنان ممالك ما بینلرنده واقع اماکنده
مثلا بحر محیط هندی ساحلنده اولان بعض بلاد سودان وغیرده شمس تابان خط
استوا کبی اول محللرده دخی سمت رأسدن زیاده بعید اولمامغله شعله وضیاسی
صحیفه ارضه استقامت اوزره عمود ایدوب یعنی اهالیسنك باشلری اوزرینه
طوغری منعکس اولمغله اول اراضیده دخی حرارت افراط وشدت اوزره حاصل
اولور افراط حرارت وغلبه گرمیت ایسه ارض وهوایه تجفیف ویبوست
احداث ایدوب تولید حیوان وتکوین نباته افساد ایدر زیرا حرارت و
یبوست مشتد اولدقده میاه رطوباتی تحلیل ایدوب حیوان ونبات ومعادنده
تکوینی امری مختل اولور حضرت حکیم بیچون ومبدع باهر القدرة جلت عظمته
حرارت ورطوبتك اعتدال اوزره امتزاج مرکبات عنصریه نك تکوینی وتولیدینه
مدار اتخاذ ایتمکله غلبه حرارت ... رطوبتی افنا ایدن محللرده تقدیر الٓهی ایله نشو ونما معدوم
ومفقود اولور اما مدار سرطانك سمت رأسدن مائل ومنحرف اولان محللرکه
شمس تابان طرف شمالده خط استوادن یکرمی بش درجه یاخود دخی زیاده
بعید اولان موضعلردر اول مملکتلرده مثلا ارض مصر وبلاد عراق وعجم
وممالك روم وافرنجه والتمش درت درجه عرضنه وارنجه سائر محللرده
آفتاب اول اماکنك اهالیسنك قطعا سمت رأسلرندن مرور ایلمیوب
شعله وضیاسی یمینی ویسارلرندن منعکس اولمغله خط استوا والی اقرب
محللرده اولان شدت تأثیر بو مواضعده اولمیوب حرارت وبرودت ورطوبت
ویبوست برابرلیه اعتدال اوزره امتزاج ایتمکله بو محللرده تولید حیوان وتکوین
نبات حاصل وعلی التدریج اعتدال طبیعی کمالنه بالغ وواصل اولور لکن بو
هوا ضعفك حالی دخی برابرینه نسبتله مختلف ومتفاوت اولوب ازجمله

طرف شمالده التمش درت درجه عرضنه قریب اولوب شمسك تابان سمت رأسلرندن
زیاده بعید اولدقده شمسك نور وضیاسی وارضده تأثیری ضعیف اولمغله حرارتی
قدر حاجتدن ناقص وبرودت نصابندن ازید اولمغله تکوین امری مختل وفاسد
اولور لکن اشتداد حرارتك تکوینی وعمارده ضرری غلبه برودتك فساد
تکوینده تأثیرینه غالبدر یعنی بر محلده که شمس سمت رأسه قریب اولوب
افراطله حرارت شدید اولسه اول محلده تولید حیوان وتکوین نباته خلل ترتب
ایتدیکی کبی شمس سمت رأسدن بعید اولوب برودت غالب اولان هوا ضعفده
دخی فساد تکوینی مقرردر اما شدت حرارتك ضرری وفسادی غلبه
برودتك فسادندن اقوی در زیرا حرارتك برشیئه قوروب تجفیف و
تحلیل ایله تأثیری برودتك برشیئه طوکدروب انجماد ایتمه سندن ازیددر کورمز
میسن که حرارت ناریه یاقمغه مستعد اولان شیئه احراق ایتدیکی مدتده
برودت هوائیه انجماده مستعد اولان شیئه انجماد ایده مدیکی ظاهردر
بناء علیه متقدمینك رأیی اوزره اولکی اقلیمك ابتداسی خط استوادن
فرض اولنوب ایکنجی اقلیم دخی اکا مجاور اولوب شدت حرارت غالب
اولمغله انلرده عمارت اقل قلیلدر بعض اراضی سودان وحبشه وزنج وحجاز
کبی اوچنجی دردنجی وبشنجی اقلیملرده شمس سمت رأسدن فی الجمله بعید
وتأثیری قلیل اولوب حرارت معتدل اولمغله مؤیدن مشرقه وارنجه
حیوان ونبات ومعادنده کثرت وکمال ووفرت برکت ایله زیاده معموردر
التنجی یدنجی اقلیملرده شمسك سمت رأسدن بعدی زیاده اولوب برودت
غالب حرارت ناقص اولمغله انلرك عمارتی دخی نقصان اوزره واقع اولمشدر
لکن یدنجی اقلیمی تصکره برودت کمال مرتبه غالب وحرارت غایة الغایة ناقص
اولمغله التمش درت درجه عرضندن نقصان درجه عرضنه وارنجه واقع اولان
موضعلره مثلا ورای سد یأجوجه طرف جنوب کبی عمارت وشکلدن اثر
یوقدر وخط استوانك شمالنده واقع هوا ضعفك اکثرنده حرارت
وبرودت معتدل اولوب وجنوبده یعنی صاغ طرفنده حرارت افراطله مشتد
اولمغله اقالیم طرف شمالده اعتبار اولنوب معموره ارضك ربع شمالیسنك
عمارتی ربع جنوبیدن اکثر واوفر اولمشدر حتی بعض حکما خط استواده حرارتك
اشتدادندن ناشی اول حوالیده والی اقرب محللرده وشکلدن اثر اولمامق
سمتنه ذاهب اولمشلردر لکن بو قول ضعیف وباطلدر زیرا انده هوده و

ومعاینه طریقیله واخبار متواتره ایله ثابتدرکه نفس خط استواده وجنوب وشماله
واقع قریب محللرده عمارت موجود اولوب مجرد اشتداد حرارت علتی ایله معموریتی
انکار ایدنلر دکلدر ظاهر اولان بودرکه ذکر اولنان بعض حکما دخی خط استواده
والا قریب محللرده عمارتک وجودینی بالکلیه انکار ایتمیوب بلکه انلرک دخی
مرادلری خط استوا حوالیسنده شمس تابانک ضیاسنک ارضده تأثیرنده
شدت وافراط حرارت اولمقدن ناشی سایر محللرده نسبتله تولید حیوان
وتکوین نباتک نشو ونماسنه خلل ویروب اکثری خراب اقلی معمور اولمغه ذاهب
اولمشدر واقعده نفس الامرده دخی حال بو منوال اوزره اولوب خط استوا
ده وطرفینده عمارت سایر ممالک شمالیه یه کوره اقل قلیلدر حکمای
اسلامیه وعلمای مغاربه دن ابو الولید بن رشد القرطبی دیدیکه خط استوا
ارضک وسطنده واقع شمسک سمت راسه قرب وبعدی مساوی
بر محل اولوب دائما انده لیل ونهار اون ایکیشر ساعت اولمق نهارک
اون ایکی ساعت حرارتنه کیجه نک اون ایکی ساعت برودتی مقابل ٠ و
هواسی سایر محللردن معتدل اولمق اقتضا ایدر وخط استوانک صاغ طرفنده
بولنان موضعلر صول طرفنده واقع محللر مثابه سنده اولمغله طرف شمالده
خط استوادن التمش درجه عرضنه وارنجه غربدن شرقه طوغری ممتد یدی
اقلیم معمور اولدیغی کبی خط استوانک صاغ طرفنده دخی اول مقدار محللرده
عمارت اولمق اقتضا ایدر لکن حکمای متقدمین عمارتی انجق خط استوانک
طرف شمالنه تخصیص ایله یدی اقلیمی اول طرفده اعتبار ایدوب جنوب طرفنده
اقل قلیل عمارت ذکر ایلیوب ماعداسی خراب اولمق تصریح ایتدکلرینه وجه یوقدر
دیو ابن رشد تحریر مقال ایلدی ابن رشدک بو کلامی فساد تکوینی جهتندن
محال وممتنع دکلدر یعنی خط استوانک صاغ طرفنده شدت حرارتدن ناشی
تکوین حیات ونبات امری فاسد اولوب اما خط استوانک صول طرفنده
حرارت محذوری اولمغله تولید وتکوین خصوصی جاری اولوب عمارت
شماله مخصوص اولمق جهتیله ابن رشدک کلامنه اعتراض اولنماز زیرا اتفاقی
خط استواده حرارت مفرطه موجود ایکن ولو قلیلاً عمارت موجود بولنمشدر
بلکه خط استوانک صاغ طرفنده عمارتک امتناعی بحر محیط اول حوالیده
واقع اولمغله وجه ارضی ستر ایدوب وطرف شماله ایسه معمور اولان
محللرنده انجق آق دکز وقره دکز وکیلان دکزی اولوب واراضی معموره

ایله

ایله مملو بولنمشدر طرف شمالده بحر محیط تا اقلیم سابعک آخرنده ورای سد
ورای سد یأجوجده بولنمغله عمارتک اکثری طرف شمالده بولنوب طرف جنوبده بحر
محیط عمارته مانع اولمشدر اما نفس خط استوانک عمارتدن خالی اولمسی
خلاف مشهور ومغایر مشهود ومتواتر اولمغله حلیه صحتدن عاطل قول
باطلدر بو فصلده معلوم اوله که معموره ارضک وانده فرض اولنان
یدی اقلیمک واقالیمده واقع ممالک احوالندن بحث ایدن علمه علم جغرافیا
درلر علمای فن جغرافیا معموره عالمده واقع بلدان وجبال وبحار وانهاری
واحدا بعد واحد ذکر وتفصیل ایدوب فن مزبورده کتابلر تدوین وتحریر
واشکال وصورتی خریطه لر رسم وتصویر ایتدیلرکه ان شاء الله الرحمن بوندن
صکره کله جک فصلده تقریری علی التفصیل ثبت وتحریر اولنور شمدی
بو مقامده معموره عالمک یدی اقلیمه منقسم اولوب هر اقلیمک عرضلری
ولیل ونهاری ساعتلری علی الاجمال بیان اولنور بوندن اقدم بیان
اولندیغی اوزره جرم ارض بحر محیط اوزرنده بر مدور اوزوم دانه سی شکلنده
اولوب نصفی بحر اوزرنده ظاهر ومکشوف ونصف اخری درون بحرده
مستور قالوب اطرافنی دائرا ما دار قوشاق کبی عنصر ماء احاطه ایلمشدر
وجرم ارضک طبیعتی ثقیل وجهت سفله مائل وعنصر مانک طبیعتی خفیف
اولمغله بر مقتضای طبیعت جرم ارض ثقلنه بناءً بالکلیه جوف بحرده مستور
اولوب اصلا بر طرفی ظاهر اولمامق لازم ایدی لکن وقتاکه جناب حکیم بیعلت
جل شانه حضرتلری عناصر اربعه دن خلق وترکیب اولنان انواع حیوان ونبات
ومعادن خصوصاً اشرف موالید اولان نوع انسانی خلق وتکوین ایله عالمی
معمور وآبادان ایلمکه عنایت علیه صمدانیه سی تعلق ایتدیکه مجرای طبیعتک
خلافنی ابراز واظهار قدرت ایدوب جرم ارضک نصفی مقداری بحردن اخراج
وبو قدر مرکبات عنصریه نک تکوینی ایله وجه ارضی تزیین ایلدی ارباب فن جغرافیا
ارضک قدر مکشوفندن معمور اولان مقدارنده اختلاف ایلیوب بعضیلری
جرم ارضک معمور اولان محلی انجق ربعی یعنی اوچ بلوکده بر بلوکی اولمسنه
ذاهب اولوب وبعضیلری دخی انجق سدسی یعنی التی بلوکده بر بلوکی معمور
باقیسی خرابدر دیدیلر ودخی علمای فن جغرافیا دیدیلرکه جرم ارضک جنوب
وشمال طرفلرینک نهایتلری یعنی مغربدن مشرقه طوغری توجه ایدن کمسنه
نک صاغ وصول جانبلرنده بولنان اراضی ایکی طرفدن بحر محیطه وارنجه معمور

اولمیوب محیط قریب محللری خراب اولملق اوزره ذکر و بیان ایتدیلر مثلا طرف
جنوبده قزار ولایتندن صکره بحر محیط کنارینه وارنجه نیجه محللر و طرف شمالده
مسقو و زنکستان ولایتلرینک وراسنده اولان نیجه مواضع بحر محیط شمالی
ساحلنه منتهی اولنجه شنلکدن خالیدر دیدیلر لکن مغرب ایله مشرق اراسنده
واقع اولان محللرده عمارت بربرینه متصل اولوب شرق و غرب جهتلرینک
هر برلیه بحر محیط اراسنده عمارتدن خالی موضع یوقدر دیو بیان ایلدیلر
ودخی وجه ارضده مغربدن مشرقه طوغری معمور اراضیی یدی قسمه تقسیم ایلیوب
و هر قسمنه اقلیم تسمیه ایتدیلر و بو یدی اقلیمدن اولکی اقلیمک ابتداسنی حکیم بطلمیوس
فن هیئتده کتاب مجسطیی تألیف ایتدکده خط استوادن اعتبار ایدوب
بعده کتاب جغرافیایی تصنیف ایلدکده اقلیم اولک ابتداسنی خط استوانک
صاغ طرفنده اون درجه مقداری معمور محللره واقف اولمغله اول محلدن فرض
و اعتبار ایلدی و حکمادن اسحق بن حسین خارزمی نام فیلسوف شمالده
بطلمیوسک تعیین ایلدیکی یدنجی اقلیمک وراسنده دخی نیجه معمور محللره مطلع
اولوب تحدید و تعیین و طول و عرضنی تبیین ایلدی ودخی حکمای متقدمین
ارضدن معمور اولان محللری خط استوادن طرف شماله طوغری یدی اقلیمه
تقسیم ایلدکلرنده بو اقالیمک طوللرینک ابتداسنی مغربدن و منتهاسنی مشرقدن
فرض و تعیین اوزرینه اتفاق ایتدکدنصکره ایچلرندن بعضیلری معموره نک
طولنک ابتداسنی سبته بوغازندن طشره چیقلدقده بحر محیط غربینک صول
طرفنده بعض سودان ولایتلری ساحلندن فرض ایدوب و بعضیلری دخی
ساحل بحر محیط غربیدن اون درجه مقداری بعید روی بحرده واقع جزائر
خالدات دیمکله معروف جزیره لردن فرض ایتدیلر که اول جزیره لر حکمای
یونان زماننده معمور و حالا اکثری قعر بحرده مغمور و مستوردر و اشبو یدی
اقلیمک عرضلرینی خط استوادن طرف شماله طوغری فرض و تبیین ایلدیلر
و اقالیم سبعه نک طوللری کبی عرضلری دخی مختلفدر نته کیم ان شاء الرحمن
هر برینک تفصیلی اوزره ذکر و بیان اولنور اقلیم اولک ابتداسی خط استوا
دن یاخود خط استوانک طرف شمالیسنه قریب محللردن غربدن شرقه طوغری
ممتد بر خط مستدیر فرض اولنوب اول خطک وراسنده صاغ طرفنده بطلمیوسک
تحریر ایتدیکی اوزره سودان و حبشه و زنج سمتلرنده اون درجه مقداری
معمور محل بولنوب و اول محلدن بحر محیط هندی ساحلنه وارنجه کلی حرارت

شمسدن ناشی شنلکدن خالی بریه و صحرالر و غیر مسکون اراضی واقع اولمشدر
و اولکی اقلیمه صول طرفندن ایکنجی اقلیم متصل اولوب ایکنجی اقلیمه دخی اوچنجی
اقلیم اوچنجیه دردنجی دردنجی اقلیمه بشنجی بشنجی اقلیمه التنجی التنجییه یدنجی
اقلیم علی وجه التوالی بربرینه متصلا کیدوب یدنجی اقلیمک آخرنده عمارت
منتهی اولمشدر و طرف شمالده یدنجی اقلیمک آخریله بحر محیط شمالی ساحلنه
وارنجه دخی شمسک سمت رأسدن بعدی سببیله کمال مرتبه برودتدن
ناشی شنلکدن خالی بریه لر و خراب محللر واقع اولمشدر لکن طرف جنوبده
کی خراب اولان محللر جانب شمالده واقع غیر مسکون موضعلردن قتی چوق
مرتبه اکثردر ودخی معلوم اوله که حکما اقالیم سبعه نک عرضلرینی و هر
اقلیمک نهارلرینک ساعتلرینی بو منوال اوزره تحقیق ایدوب دیدیلر که وسط
ارضده فرض اولنان خط استوادن فلک اعظمک جنوب و شمالنده واقع
قطب جنوبی و قطب شمالی دیدکلری ایکی نقطه موهومه خط استوانک افقندن
اصلا مفارقت ایتمیوب زائل اولمازلر و بوندن اقدم مرة بعد اخری بیان
اولنمشدرکه خط استوادن طرف شماله توجه اولنقده قطب شمالی درجه درجه
افقدن مرتفع اولوب و قطب جنوبی کذلک افقدن اشاغی اینوب و خط
استوا افقنده و برابرلکنده فلک معروض معدل النهار دائره سی سمت رأسدن
جنوبه طوغری مائل اولور و قطب شمالینک ارتفاعی و قطب جنوبینک
انحطاطی و معدل النهار دائره سنک سمت رأسدن بعدی برابرینه دائم
برابر اولوب مثلا خط استوادن اون درجه بعید شمالده بر محله وارلسه
معدل النهار دائره سی اون درجه سمت رأسدن بعید و قطب شمالی اون
درجه افقدن مرتفع و قطب جنوبی کذلک اون درجه افقدن منحط اولور
و عند الحکما عرض اقلیم و بلد ایله مراد معدل النهار دائره سنک سمت رأسدن
بعید اولدیغی درجه لرک مجموعندن عبارتدر یعنی بر اقلیمک یاخود بر بلده نک
عرضی مثلا اون درجه یا دخی زیاده در دیدکلری وقتده اول اقلیمک یا اول
بلده نک سمت رأسی معدل النهاردن اول قدر درجه بعید اولمق مراد ایدرلر
زیرا جرم ارضده خط استوا فلک اعظمده معدل النهار دائره سنک برابرلکنده
فرض اولنمغله خط استوادن طرف جنوب و شماله توجه ایدنلرک ارضدن
قاچ درجه مسافه قطع ایدرسه انلرک سمت رأسی یعنی باش طرفنه محاذی اولان
سمت اول قدر درجه معدل النهار دائره سندن بعید اولمش اولور نته کیم

برا قلیمك یا بربلده نك طولی شوقدر درجه در دینلدکده حکمای یونان رأیی
اوزره مبدأ عمارت فرض اولنان بحر محیط غربی ساحلنده یاخود جزائر خالداتدن
شوقدر درجه بعیددر دیمکدر معلوم اوله که اصحاب فن جغرافیا ارضدن معمور
اولان محلك عرضنك تعیین ومقدارنده و اقالیم سبعه دن هر بر اقلیمك عرضنك
مقدارنده اختلاف ایتدیلر بطلمیوسك کتاب جغرافیا سنده رأی اخیری اوزره
ارضدن ربع معمورك عرضی یعنی جنوبدن شماله طوغری امتدادی یتمش یدی
بچق درجه اولوب اون بربچق درجه سی خط استوانك صاغ طرفنده واقع
اولدیغی مواضع معموره نك والتمش التی درجه سی شمال طرفنده فرض اولنان
اقالیم سبعه نك مجموعنك عرضیدر دیدی ودخی بطلمیوس قتنده اقالیم سبعه
دن اولکی اقلیمك عرض ووسعتی یعنی خط استوادن شماله طوغری بعد وامتدادی
اون التی درجه ایکنجی اقلیمك عرضی یکرمی درجه اوچنجی اقلیمك عرضی یکرمی
یدی درجه دردنجی اقلیمك عرضی اوتوز اوچ درجه بشنجی اقلیمك عرضی اوتوز
سکز درجه التنجی اقلیمك عرضی اوچ درجه یدنجی اقلیمك عرضی قرق
سکز درجه در بوندن صکره فلکده بر درجه نك مسافه سی ارضدن حصه سی
بعض حکما مذهبی اوزره التمش التی میل ایله ثلثان میل مقداریله تعیین اولنور
یعنی برکمسنه خط استوادن جنوبه یا شماله یاخود غربه یا شرقه طوغری مستقیم
اوزره کیدوب یمین و یساره انحراف اتمسه التمش التی میل وثلثان میل
مقداری مسافه قطع ایتدکده فلکدن بر درجه مقداری حرکت اتمش اولور
حساب مذکور اوزره اقلیم اولك جنوب ایله شمال اراسنده اون التی درجه
مسافه عرضی بیك التمش بری میل ایدر و ایکنجی اقلیم ایله اولکی اقلیمك
مجموعنك عرضی یکرمی درجه ایدی هر بر درجه التمش التیشر میل ایله ثلثان
میلدن بیك اوچیوز اوتوز اوچ میلدر و اوچنجی اقلیم ایله اقلیم اول و
ثانینك مجموعنك عرضی یکرمی یدی درجه ایدی بو حساب مذکور بیك یدییوز
طقسان میلدر و دردنجی اقلیم ایله اولکی ایکنجی اوچنجی اقلیملرك مجموعنك
عرضی اوتوز اوچ درجه ایدی ایکی بیك یوز سکسان بش میلدر بشنجی
اقلیم ایله ذکر اولنان درت اقلیمك مجموعنك عرضی اوتوز سکز درجه ایدی
حساب مذکور اوزره ایکی بیك بشیوز یکرمی میل ایدر التنجی اقلیم ایله ذکری
سبق ایدن بش اقلیمك مجموعنك عرضی قرق اوچ درجه ایدی حساب
مذکور اوزره میللرینك عددی ایکی بیك سکزیوز قرق میل ایدر یدنجی

اقلیم

اقلیم ایله سبق ایدن التی اقلیمك مجموعنك عرضی قرق سکز درجه ایدی امیالنك
مجموعی اوچ بیك یوز التلی میل اولور ودخی معلوم اوله که خط استوانك
طرف شمالیسنده فرض اولنان اقالیم سبعه نك لیل ونهارلرینك زمانلری
خط استواده واقع مواضعلر کبی برینه برابر اولمیوب بلکه ازمنهٔ لیل ونهار
فصول اربعه ده مختلف اولور سببی دخی بودرکه بوندن اقدم مره بعد اخری
بیان اولندیغی خط استوا قبهٔ رفیعهٔ افلاکك تحتنده موجود اولان
جرم ارضك وسطنده واقع ومعدل النهار دائره سنك برابرلکنده مفروض
اولوب وشمسك مدار ومجری اولان دائرة البروجك قوسلری ارکك معدلك
صاغنده وارکسه صولنده اولسون خط استواده اول قوسلر برینه برابر
بولنمغله شمس تابان افق استوانك فوقنده اولان مدارده نه مقدار مکث
ایدرسه تحت الافقی دخی اول مقدار مکث ایدوب دائما لیل ونهار خط استوا
اون ایکیشر ساعت اولوب تفاوت ایلمز اما خط استوانك طرف شمالنده
یاخود طرف جنوبنده واقع اولان موضعلرده لیل ونهارك حالی بومنوال
اوزره اولمیوب طول وقصر ایله مختلف اولورلر زیرا خط استوادن مثلا طرف
شماله توجه اولنوب بعید اولدقجه اول طرفه عزیمت ایدن شخصه مواجه اولان
قطب شمالی افقدن یوقارو قالقوب وشمس تابان معدل النهار دائره سندن
بروج شمالیه یه میل ایتدکجه معدل دائره سیله قطب شمالی اراسنده مفروض
بربرندن کوچك نقدر دائره وار ایسه فوق الارض بولنان قوسلری بیوك
وتحت الارض بولنان قوسلری کوچك اولوب طرف شماله شمسك
وقت نهارده مکثی زیاده ووقت لیلده ناقص اولمغله کونلری طویل وکیجه
لری قصیر اولور کیدرك شمس تابان معدلك صاغ طرفنده واقع بروج جنوبیه
یه نقل ایتدکده طرف شماله شمسك فوق الارض مداری کوچك وتحت
الارض اولان مداری بیوك اولمغله موسم شتا حلول ایدوب کیجه لر طویل
کونلر قصیر اولور و حکیم بطلمیوس رأیی اوزره خط استوانك ومعدل
دائره سنك صاغ طرفنده واقع بروج جنوبیه دن جدی برجنه شمس طرف
جنوبیده معدلدن و خط استوادن غایت بعید اولدیغی برجدر شمس اول برجه
واردقده طرف شماله قیش موسمی حلول ایدوب اولکی اقلیمك آخرلرنده
مثلا حجاز سمتلرینك اوائلنده کیجه نك اوزونلغی اون ایکی بچق ساعت
اولوب کوندز اون بربچق ساعت اولور بعده بروج شمالیه دن سرطان

برجیکه شمسک معدلک جانب شمالنده معدلدن غایت بعید اولدیغی محلدر
شمس اول برجه واردقده طرف شمالده ایام صیف حلول ایلیوب ینه اولکی
اقلیمک آخرلرنده کوندز اون ایکی بچق ساعت اولور کذلك ینه بطلمیوس
رأیی اوزره ایکنجی اقلیمک آخرلرنده مثلا مدینهٔ منورده صعید مصر سمتلرنده
لیل و نهارک طول و قصری اون اوج ساعته بالغ اولور و ینه حکیم مزبور
قولی اوزره اوچنجی اقلیمک آخرلرنده مثلا مصر اسکندریه سنده و غیریلرده
لیل و نهار اون اوج بچق ساعت اولور و دردنجی اقلیمک اخرلرنده مثلا
اسپانیه دیارنده و حلب و انطاکیه ده و سائر محللرده روز و شب اون
درت ساعته بالغ اولور و بشنجی اقلیمک اخرلرنده مثلا قونیه و قیصریه
و بعض بلاد افرنجده اون درت بچق ساعت اولور و آلتنجی اقلیمک آخر
لرنده مثلا بلاد عجمک شمالنده واقع محللرده کیجه و کوندوز اون بش ساعته
بالغ اولور و یدنجی اقلیمک آواخرنده مثلا بعض بلاد روس و بلغارده
کیجه و کوندوز اون بش بچق ساعته بالغ اولور دیو حکیم بطلمیوس زعم ایلدی
حکیم مزبورک رأیی اوزره هر اقلیمک لیل و نهارلرینک برلرندن تفاوتی
ایکی یاریم ساعت اولور هر اقلیمک ناحیهٔ جنوبیده اولندن ترایده باشلیوب
ینه اول اقلیمک طرف شمالده آخرنده نصف ساعت مقداری زیاده یه بالغ
اولور و صناعت فن جغرافیا امامرندن اسحق بن حسین خازنی قتنده
خط استوانک صاغ طرفنده واقع معمور محللرک عرضی اون آلتی درجه یکرمی
بش دقیقه در یعنی خط استوانک طرف جنوبیده واقع قرار و حبشه ولایتلرنده
و سائر اول حذاده واقع ممالکدن اون آلتی درجه یکرمی بش دقیقه عرضنه
وارنجه معمور محللر واقع اولوب و اول محللرک لیل و نهارلرینک اطولی اون
اوج ساعتدر دیدی و خط استوانک طرف شمالنده واقع اقالیم سبعه
دن اولکی اقلیمک عرضی دخی اسحق بن حسن خازنی قتنده اون آلتی درجه
یکرمی بش دقیقه اولوب لیل و نهارلرینک اطولی اون اوج ساعتدر و ینه
اسحق قتنده طرف شمالده ایکنجی اقلیمک عرضی یکرمی درت درجه مسافه
اولوب و اقلیم مزبورک اواخرنده اطول لیل و نهار اون اوج بچق
ساعتدر و ینه مزبورک رأیی اوزره اوچنجی اقلیمک عرضی اوتوز
درجه و ساعات اطول لیل و نهارلری اون درت در و دردنجی
اقلیمک عرضی اوتوز آلتی درجه و ساعات لیل و نهارلری اون بچقدر

وکذلك

وکذلك بشنجی اقلیمک عرضی قرق بر درجه اولوب اطول لیل و نهارلرینک
ساعتلری اون بش بالغ و کذلك آلتنجی اقلیمک عرضی قرق بش درجه
اولوب ساعات لیل و نهارلری اون بش بچق بالغ اولور کذلك یدنجی
اقلیمک عرضی قرق سکز بچق درجه اولوب لیل و نهارلرینک اطولنک ساعتلری
اون آلتی یه بالغ اولور بوندن نصکره اسحق خازنی دیدیکه یدنجی اقلیمک ورا سنده
بعض معمور اولان محللرک اخرینک عرضی آلتمش اوچ درجه یه لیل و نهارلرینک
اطولنک ساعتلری یکرمی یه بالغ اولوب طرف شمالده عمارت منتهی اولور
و دخی حکیم بطلمیوس ایله اسحق بن حسن خازنیدن غیری بعض ارباب فن
جغرافیا اقالیم سبعه نک عرضلرینی بویله بیان ایلدیلرکه خط استوانک
صاغ طرفنده بولنان معمور محللرک عرضی اون آلتی درجه یکرمی یدی دقیقه یه
بالغ اولوب و خط استوانک شمالنده واقع اولکی اقلیمک عرضی یکرمی
درجه اون بش دقیقه در و ایکنجی اقلیمک عرضی یکرمی یدی درجه اون اوج دقیقه
بالغدر اوچنجی اقلیمک عرضی اوتوز اوچ درجه یکرمی دقیقه در و دردنجی اقلیمک
عرضی اوتوز سکز بچق درجه در بشنجی اقلیمک عرضی قرق اوچ درجه در آلتنجی
اقلیمک عرضی قرق یدی درجه اوتوز بش دقیقه در یدنجی اقلیمک عرضی اللی
بر درجه بش دقیقه در و یدنجی اقلیمک ورا سنده آلتمش یدی درجه عرضنه
وارنجه متفرق محللرده معموره واردر دیدیلر و صناعت فن جغرافیا
اربابندن ابو جعفر خازنی عروض اقلیمیه بیاننده دیدیکه اقلیم اولک عرضی
یکرمی درجه اون اوج دقیقه در ایکنجی اقلیمک عرضی یکرمی یدی درجه اون
اوچ دقیقه در اوچنجی اقلیمک عرضی اوتوز اوچ درجه اوتوز دقیقه در
دردنجی اقلیمک عرضی اوتوز سکز درجه یکرمی اوچ دقیقه در بشنجی اقلیمک
عرضی قرق ایکی درجه اللی دقیقه در آلتنجی اقلیمک عرضی قرق یدی درجه ایکی
دقیقه در یدنجی اقلیمک عرضی اللی بش درجه قرق دقیقه در اشبو ذکر اولنان
اقالیم عرضلرنده و لیالی و نهارلرینک طول و قصرلرنده و ساعتلرینک
تعیینی و تقدیرنده و میللرینک عددنده ائمهٔ فن جغرافیانک اقوال مختلفه در
که مطلع اولدیغم مرتبه سی کتب و املا اولندی والله خلق کل شیء فقدره
تقدیراً بوندن نصکره معلوم اوله که صناعت جغرافیاده ماهر اولان حکما
خط استوانک طرف شمالنده واقع یدی اقلیمدن هر اقلیمک طولی جهتنده
مغربدن مشرقه طوغری بربرینه برابر اون قسمه تقسیم ایدوب و هر قسمک

اوائل غرب طرفندن واخری شرق جانبندن اعتبار ایلدیلر و بو تقسیم اعتباریله یدی
اقلیمی اون قسمدن بتمز قسم ایلیوب و هر اقلیمک اقسام عشره سنده
واقع اولوب مشتمل اولدیغی بلاد و امصار و جبال و انهاردن و ارانده
واقع مسافه و منازللریندن هر برینی تفصیل اوزره جغرافیا کتابلرنده ذکر ایلدیلر
لکن بز اشبو کتابمزده اقالیم سبعه‌ده واقع ممالک و بلدانک و بحار و انهارک
انجق مشهور اولانلرینی ذکر ایدوب ایجاز و اختصار طریقیله احواللرینی بیان
ایلدک و احوال و ممالکی بیانده کتب جغرافیادن نزهة المشتاق نام کتابده
واقع اولان ترتیبی اختیار ایدوب تاروبود قماش سخنی اول منوال اوزره نسج
و تنظیم ایلدک حکمای جغرافیادن کتاب مزبورک مؤلفی اولان شریف
ادریسی حمودی ملوک افرنجدن مالقه قرالنغ ایله صقلیه جزیره سی قرالی اولان
رجار نام قرال افرنجی ایله بیننده حقوق اولمغله بش یوز اللی تاریخنده صقلیه یه
واروب قرال مزبور ایله کورشدکده رجار مزبور کندی ایچون فن جغرافیا
ده بر کتاب تألیف ایتمک اوزره شریف مذکوردن رجا ایلیوب اول دخی
اسعاف مرام و نفع عام اولمق ملاحظه سیله صناعت جغرافیا اربابندن
حکیم بطلمیوسک و مسعودینک و ابن خردادبه نک و حوقلینک و عذرینک
و اسحق منجمک و غیریلرک کتبندن نقد و انتخاب طریقیله کتاب نزهة المشتاقی
بش یوز اللی تاریخنده جمع و تألیف ایلمشدر بز دخی انک مختاری اولان مسلکی
سلوک اختیار ایلیوب خط استوانک طرف شمالنده واقع اقلیم اول ایله
ابتدا ایلدک بوندن اقدم تحریر اولندیغی اوزره اقالیم سبعه نک طوللری
حکمای یونان قتلرنده غربدن شرق جهتنه طوغری اعتبار اولنور لکن یونا
نیلرک بعضیلری اقلیم اولک ابتداسنی سبته بوغازندن بحر محیطه چیقلدقده
محیطک صول طرفنه طوغری ایکی اوچ بیک میل مسافه قطع اولندقدنصکره
قارو لاینه سمتنده محیط غربی ساحلنده فرض ایتدیلر و حکیم بطلمیوس
اقلیم اولک مبداسنی ساحل مزبورک کنارنده اون درجه مقداری بعید
محلده جزائر خالدات اسمیله موسوم و معروف جزیره لردن فرض و اعتبار
ایلدی بو جزیره لر فی الاصل کثیر اولوب اکثری حکما زمانلرنده معمور و حالا
جوف بحرده مغمور و مستور اولمق اوزره منقولدر جزائر مزبوره نک اکبر
و اشهری اوچ جزیره اولوب و بو اوچ جزیره حالا معمور و مسکون اولمق
اوزره مرویدر حتی سمعمزه واصل اولان اخبارده که بعض افرنج سفینه

لری بحر محیط غربیده کیدرکن اشبو یدی یوز اللی تاریخنده بو للری جزائر خالداته
مرور ایلیوب اهالیسی ایله مقابله و مقاتله ایتمکله اموال کثیره اخذ و اغتنام
و نیجه لرین دخی اسیر ایدوب رجعت ایتدکلرندنصکره اخذ ایلدکلری اسرانک
بعضیلری غرب اقصی ممالک سلطاننک خدمتنده استخدام اولنوب لسان عربی
ایله تکلمه تعلیم ایتدکلرندنصکره مرقوملر وطنلری اولان جزائر خالداتک احواللرینی
خبر ویروب جزیره لرنده حدید مفقود اولمغله زراعت و حراثت ایچون ارضی
کچی بوینوزلریله حفر ایلیوب و محصول و غله لری اربه و حیوانلری کچی یه منحصر
اولوب انلره نقش ایتدکلرینی خبر ویردیلر و بونلرک حدید و نحاس و سائر
معادندن مصنوع و معمول آلات و اسلحه لری اولمیوب اعدالریله مقاتله و
محاربه ایتدکلرنده اللرینه بر طاشی آلوب ورای ظهردن خصملرینه رمی ایدرلر
و بونلر آفتاب پرست اولمغله وقت طلوعده شمسه سجده ایدوب ادیان حقه
و باطله دن بر دین ایله متدین اولمیوب کندولره قطعا خبر دعوت نبوت بالغ اولمدیغی
خبر ویردیلر و بحر محیط غربیده سفاین افرنجک بو جزیره لره وصولی قصده
مقارن اولمیوب بحسب الاتفاق واقع اولمشیدی زیرا روی دریاده سفاین
ایله سیر و سفر هبوب ریاحه و مهب ریاحک جهتلرینی بیلمکه موقوف اولوب و هر
روزکارک اسدیکی جهتک ممرنده استقامت اوزره کیدلدکده اول محلده
واقع اولان بلده لردن قنغی بلده یه وصول ممکن اولدیغی بیلمکه محتاجدر چونکه
روزکارلرک مهاب و جهتلرینک اختلافی و ممرلرنده استقامت اوزره سیر
اولندقده نه محله وصول میسر اولدیغی معلوم اوله که سفر بحر و سیر دریاده
ما به اولان سفینه رئیسلرینک یانلرنده مرعی و معتبر اولان مرسومه و قواعدی
مضبوطه اوزره اجنحه طیوره مشابه سفینه ده اول سفینه نک مدار سیر و سفری اولان
یلکنی اول سمته مقابل ایدوب توجه ایتدکلری محله بادبانلری عزیمت
اولورلر بو دخی معلوم اوله که بحر رومینک و قره دکزک و سائر بو مقوله
بحارک ساحللرنده واقع اولان بلده لرک جمله سی خارجده بر شکل اوزره واضح
و سواحل بحرینه وضع اوزره مرتب ایسه قرطه تعبیر اولنور صحیفه لرده
مرسوم اولوب و ریاحک هبوب ایتدیکی جهات مختلفه لری دخی اول بلاد ایله
اول صحیفه ده مسطوردر و انلر اشبو صحیفه یه کنباس اسمیله تسمیه ایدوب
سیر و سفرلرنده بونکله عمل ایدرلر اما بحر محیط ده بو امورک جمله سی مفقود اولوب
اشبو ذکر اولنان قرطه و بوصله ایله عمل مشکل اولمغله سفاین ایله محیطک

ساحلدن بعید اولان محللرینه وارلمق عسیر اولور زیرا سفینه‌لر سواحلدن زیاده
بعید و غائب اولورسه کرویه عود و رجوع امری مشکل اولوب سلامتله
عودت قلیل اولور لهذا ماعدا سواحلدن بعید اولان محللرنده جو هوا ایله صحیفهٔ
بحرده علی الدوام اول مرتبه ابخرهٔ غلیظه حادث اولور که سحابلرک مجری و مجراسنی
ستر ایتمکله سیر و جریانه ممانعت ایدر و سواحلدن کمال بعدی سببیله
وجه ارضدن منعکس اولان شمسک ضیاسیله افاقی رطوبتده تاثیری غالب
اولماغله واصل اولوب تحلیل دخی ایده مز بناء علیه بحر محیطک سواحلدن
بعید اولان محللرینه سیر وصول عسیر و احوالنه تحصیل وقوف صعب و عسیردر
بوندن اقدم ذکر اولنمشدرکه علمای فن جغرافیا اقالیم سبعه‌دن هر اقلیمی
غربدن شرق طرفنه برابرینه برابر اون عدد قسمه تقسیم ایدوب و هر اقلیمک
قسملرنده واقع اولان بلاد و جبال و بحار و انهاری ذکر و بیان ایدیلر بناءً
علیه بز دخی اشبو کتابمزده اقالیم سبعهٔ معمورهنک اقسامنده داخل اولان
ممالکک احوالنی بیانه شروع و اقلیم اول ایله ابتدا ایلدک اقلیم اولک قسم
اولنده نیل سودان دیدکلری نهر فزار ولایتی ایچندن جریان ایدرک جوار
بحر محیط غربیدن اولیل نام جزیره قربنده بحر محیطه منصب اولور و اشبو
نیل سودان ایله ممالک مصره جاری اولان نیلک منبعلری خط استوانک
صاغ طرفنده اون التی درجه بعید مسافه‌ده واقع جبل قمرده اولوب بعده
جبل مذکورک قربنده ذکری آتی وجهله اوننده نیل سودان نیل مصردن ایریلوب
اقلیم اولده بحر محیطه دوکیلور و اشبو نیل سودانک کنارلرنده بلاد سودانیه
دن سلی و تکرور و غانه ولایتلری واقع اولوب حالا بو عهدده اعظم
قبائل سودان اولان مالی قبیله‌سی سلطانلرینک حکومتنده در و مالی قبیله
سنک بلادینه فاس ملوکنک قلمرو سلطنتی اولان غرب اقصا اولکه‌سنک
تجاری واروب قبیلهٔ مذکوره ایله بیع و شرا ایدرلر و مالی سودانیه مخصوص
اولکه‌نک صول طرفنده طوائف بربریه‌دن لمتونه قبیله‌سنک بلادی
ایله بنه بربریه‌دن ملثمین جماعتنک قونوب کوچدکلری صحرالر واقع اولمشدر
و اشبو ذکر اولنان سودان نهرینک طرف جنوبیسنده یعنی صاغ جانبنده
نامبلی معروف کفار طوائف سوداندن بر طائفه ساکن اولورلر یوزلرینه و کوز
لرینه و قولاقلرینک ارالرینه آتش ایله داغلیوب کندولره علامت ایجاد
ایدرلر طوائف سوداندن غانه و تکرور اهالیسی اهل اسلامدن اولملریله دائما

طائفه

طائفه سنک اموال و اولادلرین نهب و غارت و کندولرین سبی و اسیر ایدوب
تجاره بیع ایدرلر تجار دخی آسارای لالمی مغرب شهرلرینه کتوروب طالبنه فروخت
اتمه ایله مغرب ممالکی اهالیسنک عبید و جواریلرینک اکثری بونلردر و طوائف
سوداندن اشبو لملم طائفه‌سنک وراسنده یعنی صاغ جانبلرنده اعتباره
سزا معمور محل اولیوب انجق بنه سودانیلردن صورتده بشر سیرتده بقر بلکه
دخی کمتر نسناس ناشناس مقوله‌سی بر مقدار ناس عدیم الاستیناس
وار درکه حالی مغازه‌لرده و قامشلی و بطاقلی یرلرده ساکن اولوب و حیوان
کبی اوت اوتلیوب چوق کره بربرلرینی دخی اکل ایدرلر بونلر بشر عدادنده اولمغله
احواللری تفصیل اولنمادی و سودان ولایتلرینک حنا و تر فواکه و اثماری
صول طرفلرنده واقع مغرب صحرالرینک باغ و بستانلرندن جلب اولنوب
کندو دیارلرنده حاصل اولماز توات و تیکورارین و وارکلان کبی موضعلرکه
اوتلو و صولو محللر اولملغه باغ و بستانلری و درخت میوه‌دارلری چوقدر منقولدر
که کنار نیل سوداندن واقع ممالکدن غانه مملکتنده زمان قدیمده سادات علویه
دن بنی صالح دیمکله معروف بر قوم حکومت ایدوب نیجه زمان ضبط و تصرف
ایتدیلر حتی کتب جغرافیادن کتاب رجار صاحبی شریف ادریسی حمودی
ذکر اولنان بنی صالح شرفای حسنیه‌دن صالح بن عبد الله بن حسن بن حسن
بن علی رضی الله عنه اولادندن بر شعبه اولمق اوزره نقل و روایت
ایدوب لکن عبد الله بن حسن حضرتلرینک صالح نام اوغلو ولدی اولدیغی ثابت اولمغله
قول مذکور درجهٔ اعتباردن ساقط و رأی ضعیفدر حالا غانه ولایتنده بنی
صالح دولتی منقرض اولوب مالی سلطانلرینک ضبط و تصرفنده در ودخی
ذکر اولنان سلی و تکرور و غانه ولایتلرینک طرف شرقیسنده اشبو اولکه
اقلیمک اوچنجی قسمنده بعض جبالدن خروج ایدوب قسم ثانیده بر قومل
صحراده محو و ناپیدا اولان نهرک کنارنده کوکو نام شهر اولوب و بوندن اقدم
مستقلاً اول دیارک ملکی دخی وار ایدی بعد زمان کوکو ولایتنی مالی سلطانی
ضبط و تسخیر و اهالیسنی قهر و تدمیر ایلدی لکن کوکو شهری اول حوالیده بر قصبهٔ عظیمه
سببیله خراب و یباب و مندرس تحت التراب اولوب عماردن اثر قالمامشدر
نته کیم انشاء الرحمن اشبو تاریخک طوائف بربر احوالی بیاننده اولان
اوچنجی کتابنده مالی دولتی ضمننده نقل اولنان وقعه و فتنه‌یی تفصیل و تحریر
ایده‌رز و کوکو ولایتنک صاغ طرفنده بنه طوائف سوداندن کانم قبیله‌سنه

مخصوص بلده‌لر واراندر نصکره ینه قرار طوتلقدن دنقله مملکتی نیل سودانک
جانب شمالیسنده واقع اولمشدر و ذکر اولنان کانم و نقره ولایتلرینک طرف
شرقیلرنده و اقلیم اولک دردنجی قسمنده جانب غربده نوبه سودانیلری ارضنه
متصل علاوه وتاجره بلده‌لری واقع اولمشدر که نیل مصر خط استوا
قربنده مبدأ نیلدن ابتدا ذکر اولنان بلاده بعده اندن ارض مصره وصول الندقدن
طرف شمالده بحر رومه یه بوغاز اقدر ذکره منصب اولور و اشبو نیل مصرک منبع و مخرجی
اولان جبل قمر که خط استوانک اون التی درجه فوقنده یعنی صاغ طرفنده واقع
بر جبل عالیدر و علما قمر لفظنک ضبط و تصحیحنده اختلاف ایدوب بعضیلری
لفظ مذکوری قافک و میمک فتحیله ضبط ایلیوب دیدیلرکه جبل مذکوره جبل قمر
اطلاق اولنوب مسامتنه شمس ایله ضیاسی کثیر و بیاضی شدید اولمغله
قمر سمایه نسبت و تشبیه اولنمشدر و کتب ممالک و مسالکدن کتاب مشترک
مؤلفی یاقوت ایله علمای جغرافیادن ابن سعید لفظ مذکوری قافک ضمی و
میمک سکونیله ضبط ایدوب و قمر اهل هنددن بر قومک اسمی اولوب ۰ جبل
مذکور اول قومه نسبت اولنمشدر دیدیلر ذکر اولنان جبل قمردن اون عدد عیون
نبوع و خروج ایدوب ۰ زیل جبله منصب اولدقدنصکره ذکر اولنان ۰ اون نهردن
هر بش نهری جبل مذکور قربنده مابینلری التی میل مسافه بعید بر کوله ۰
دوکیلور بعده بو ایکی کولک هر برندن اوچر نهر خروج ایلیوب جمله‌سی التی نهر
اولوب بونلرک مجموعی دخی ۰ ذکر اولنان ایکی کولک قربنده بر کوله جمع اولور که
انک اصول طرفندن بر جبل کلوب ذکر اولنان کولک ایچنه دخول ایتمکله ۰ صویی
ایکی نهر عظیمه تقسیم و تفریق ایلمشدر اول ایکی نهر کبیرک بری جبلک غربنه
و بری شرقنه طوغری جریان ایدوب نهر غربی قرارولاتیلرینه مرور و طرف
غربده بحر محیطه منصب اولور بوندن اقدم ذکر اولنان نیل سودان بو نهر غربیدر
و جبل مذکورک طرف شرقیسنه جاری اولان نهر کبیر جانب شرقیدن شماله
طوغری منعطف و منحرف اولوب مسافهٔ کثیره قطع ایتدکدنصکره صعید مصر
دیمکله معروف اولان دیار مصریه‌نک طرف اعلاسنده واقع حبشه و نوبه
شهرلرینه مرور ایدوب بعده ارض مصرک فوقنده نهر مذکور اوچ جدوله
منقسم اولوب جمله‌سی اسکندریه و رشید و دمیاط ساحللرنده بحر رومی
یه دوکیلور لکن ذکر اولنان جداول نهرک بر جدولی بحر سفیده واصل اولمازدن
مقدم بحیره بر مالح کوله قاریشوب بعده اول کولدن بحره منصب اولور ۰

نیل مصر و دکاری دخی بونلردر و اقلیم اولک امتداد طولیسنک اورتاسنده
نیل مصر کنارنده طوائف سوداندن نوبه قبیله‌سنک مسکنلری و حبش ولایتلری
والواحات شهرلرینک بعضیلری و ممالک صعید مصرک دار الملکی اولان
اسوان بلده‌سی جنوبدن شماله طوغری بربرینه متصلا ممتد اولمشدر و دنقله
شهری نوبه اولکه‌سنک معمور بندری و صعید مصر دیارینک فوقنده نیل مصرک
غرب طرفنده واقع و کائن بر بلده اولوب بو بلده‌نک تحتنده ینه نوبه مملکتی بلادندن
علوه بلاق بلده‌لری بعده بلاق شهرینک طرف شمالنده التی مرحله بعید
جنادل اسمیله مسمی بر جبل واقع اولمشدر جبل مذکور نیل مصرک ممر و مجراسی
سمتنده نوبه اولکه‌سندن صعید مصره طوغری بر کوه پرشکوه در که نوبه
جهتندن اولان طرفی الچق و مستوی و صعید مصر سمتنده اولان جانبی بلند و عالی
اولمغله نیل نوبه سمتنده جبل مذکورک سطحنده جریان ایدرک صعید مصر
جانبنده اولان طرفه کلدکده فراز جبلدن اشاغی وجه ارضه منحدر اولوب
بر صدای مهیب و صوت هائل ایله بالادن زمینه ریزان اولور که جوش و خروشی
سمایه کیدر نهر نیل ایله ممالک سودان طرفندن مصر جانبنه کلان سفینه
لرک محل مذکوردن مروری ممکن اولمغله جبل جنادله کلدکلرنده کمیلرده
اولان یوکلر کنارینه برکله اخراج اولنوب ظهر دوابه تحمیل صعید مصر
دیارینک بندری اولان اسوان بلده‌سنه نقل و تحویل اولندقدنصکره ینه
سفینه‌لره وضع اولنوب دیار مصره ایصال اولنور کذلک جانب بحردن
نوبه و حبشه و سائر بلاد سودانه نهر نیل ایله کیدن سفاین دخی اسوان
بلده‌سنه واصل اولدقلرنده ینه یوکلر اخراج و ظهر دواب ایله جبل جنادلک
قربنده بر محل مخصوصه نقل و تحویل اولندقدنصکره ینه سفینه‌لره وضع و تحمیل
اولنوب مراد اولنان محله ایصال اولنور و اشبو جبل جنادل ایله مدینهٔ
اسوانک مابینی ایکی مرحله مسافه‌در و دخی مملکت الواحات
دیار مصرک و نهر نیلک طرف غربنده صحرا و رمال اراسنده زمان سابقده
بلاد کثیره معموره‌یی مشتمل بر مملکت اولوب لکن الآن خالی و خراب و عمارات
قدیمه آثاری مشهود بر محلدر و دخی اقلیم اولک وسطنده بشنجی قسمنده
حبش ولایتلری خط استوانک وراسندن کلوب نوبه ارضنه طوغری کلور
و جریان ایدن بر نهرک کنارنده واقع اولوب بربرینه متصلا ممتد اولمشدر
نهر مذکور نوبه ولایتلرینه کلدکده نیل مصره ملحق اولمغله ناسدن چوق کمسنه

لرنهر مذکور دخی جبل قمردن دیار مصره جاری اولان نیلک بر شعبه سی اولملق اوزره
وهم ایتدیلر لکن بطلمیوس کتاب جغرافیاسنده بو نهری ذکر ایدوب مخرج و
منبعی تعیین ایلمیوب نیل مصردن دکلدر دیو بیان ایلدی واقلیم اولک عرضندن
شرقه مفروض اولان طولی جهتیله وسطی اولان بشنجی قسمنک آخرنده چین
ولایتی سمتندن برو ممتد اولان هند و حبش دریاسی نهایت بولوب اقلیم اولک
شرق جانبنه طوغری ممتد و باقی قلان بش قسمنک مواضع کثیره سی عمور ستر
ایدر بناء علیه اولکی اقلیمک التنجی قسمنک اولندن اوچنجی قسمنک آخرینه
وارنجه اکثر محلارینه بحر محیط هندی مرور ایتمکله اول قسمارده عمارت ممکن اولمیوب
انجق معمور اولان محلاری بحر هند داخلنده واقع جزائر عدیده کثیره که صغیر و
کبیری بیک عدد جزیره یه بالغ اولملق اوزره مرویدر ودخی ذکر اولنان جزیره
لر ایله هند دریاسنک سواحل جنوبیه سنده واقع بعض ممالک زنج و سودان
و سواحل شمالیه سنده بعض معمور محلاردن غیری اقسام خمسه باقیه ده عمارتدن
اثر بولنماملدر واقلیم اولک جهت شرقیه سنده بلاد چینلان فقط جزئی
محل معمور اولوب باقیسی بحر هند ایله مستوردر واقلیم مزبورک التنجی قسمنده
بولنان یمن شهرلری بحر هنددن شماله طوغری جریان ایدن بحر قلزم ایله
فارس دریاسنک ارا سنده واقع جزیرة العرب ارضنک طرف شرقیسنده
بحر هند ساحلی اوزره مدائن یمندن بلاد سبح واقع اولوب وبلاد حجاز
ویمامه دخی جزیرهٔ مزبوره ممالکندن در نته کیم انشاء الرحمن اقلیم ثانی و ثالث
بیاننده علی التفصیل ذکر اولنور ودخی اقلیم اولک التنجی قسمنده بحر هندی
ساحلنک طرف غربیسنده زیلع بلده سیله بلاد حبشه نک بعض اطرافلری
وممالک حبشک شمالنده طوائف سوداندن بجه قبیله سنه مخصوص اولان
بادیه لر واردر ذکر اولنان بادیه لر صعید مصر دیارینک اوست یاننده واقع
اولان جبل علاقی ایله بحر قلزم ارا سنده واقع اولوب بجه طائفه سی اول
صحرالرده گشت و گذار ایدرلر ونه اقلیم اولک التنجی قسمنده زیلع بلده سنک
صول طرفنده مندب قپوسی دد کلری خلیج واقع اولمشدر که قلزم بوغازی
دیمکله معروفدر بحر هند ساحلنده اولان حبش ارضندن بحر هنده طوغری
ممتد جبل مندب دیمکله معروف بر جبل واردر که ارض حبشک مقابله سنده
واقع اولان جزیرة العرب سواحلندن یمن ساحلنه اوچ میل مقداری
یاقلشوب جبل مذکور ایله ساحل یمن ارا سنده اولان بحر ضیق اولمغله

قلزم بوغازی بو محلدن ابتدا ایدر و بو ذکر اولنان بوغاز غرب طرفندن حبش
وشرق جانبندن یمن ساحللرینه جنوبدن شماله طوغری اوچ میل عرض و اون
ایکی میل طول ایله ممتد اولوب کتدکجه وسعت بولورق دیار مصرده قلزم بلده سی
قربنده نهایت بولور و بحر هنددن یمن سفینه لری کلوب مندب بوغازندن قلزم
دریاسنه داخل اولوب ارض مصرده سویس ساحلنه واروب لنکر انداز قرار
اولورلر واشبو مندب بوغازینک تحتنده بحر قلزمده سواکن و دهلک
نام ایکی جزیره واقع اولوب ودهلک جزیره سنک طرف غربیسنده بحر قلزم
ساحلنده بوندن اقدم ذکر اولنان بجه سودانیلرینک قونوب کوچدکلری
صحرالر بولنمشدر ونه جزیرهٔ مزبوره نک شرق طرفنده جزیرة العرب ارضنده
قلزم ساحلنده تهایم یمن اولکه سی و حلی ابن یعقوب نام بلده واقع
اولمشدر ودخی مندب خلیجنک خارجنده و بحر هند ساحلنک طرف غربیسنده
بوندن اقدم ذکر ایتدیکمز زیلع شهرینک صاغ طرفنده بربره متصل بربره
قریه لری اولوب بحر هندک طرف جنوبیسنده ینه اقلیم اولک التنجی قطعه
سنک آخرینه دک ممتد اولور و بربره قریه لرینه شرقی طرفندن زنج و زنکبار
بلادی متصل اولوب بعده اقلیم اولک یدنجی قسمنده بحر هندک ساحل جنوبیسی
اوزره سفالة الزنج بلادی واقع اولمشدر سفالة الزنج مملکتنک طرف
شرقیسنده بحر هندک ساحل جنوبیسنده اقلیم اولک اوچنجی قسمنه منتهی اولنجه
بربره متصل وقواق بلده لری واقع اولمشدر معلوم اوله که سابقا
تحدید و تعریف اولنان هند و حبش دریاسی داخلنده قتی چوق جزیره لر اولوب
اعظم و اکبری ساحل بحرده سفالة الزنج اولکه سی مقابلنده سرندیب
جزیره سیدر که مدور الشکل بر جزیرهٔ عظیمه در و بو جزیره ده بر جبل مشهور
واردر که روی ارضده بوندن اعلا جبل اولمامق اوزره منقولدر بوندن
صکره بحر هندده جزیرة القمر نامیله معروف بر طولانی جزیرهٔ عظیمه دخی واردر
که سفالة الزنج مملکتی قارشوسندن شرقه طوغری ممتد و بحر هندک طرف
شمالنه انحراف کثیر ایله منحرف اولوب چینی اولکه سنک اعلا لرینک ساحللرینه
قریب اولور و بو جزیره یه صاغ طرفندن وقواق جزیره سی ایله طرف
شرقیسندن سیلان جزیره لری و سائر جزائر کثیره احاطه ایلمشدر واشبو
ذکر اولنان جزیره لردن انواع عقاقیر و سائر رایحه سی طیب اجزا نابت
اولوب ذهب و زمرد معدنلری دخی اولملق اوزره منقولدر بو جزیره لرک

عادنه اهالیسی دین مجوس ایله متدین اولوب متعدد ملکلری دخی واردر و اشبو
جزائر بحر هندیه ده عجیب و غریب نیجه آثار عمارت اولمغله اوزره کتب جغرافیاده
نقل و تفصیل اولنمشدر و اقلیم اولک التنجی قطعه سنده اشبو بحر هندک ساحل
شمالیسی اوزره یمن شهرلری واقع اولمشدر بحر قلزم سمتنده بلاد یمندن
زبید و مهجم تهامه یمن بلده‌لری بولنوب جانب شرقیسنده زبیده یه متعلقینه
تابع اولان اعاظمنک مقر حکومتلری صعده بلده‌سی واقع اولمشدرکه بحر
هندک ساحلندن بعید وسط ارض یمنده بر بلده در و صعده شهرندن نصکره بلاد یمندن
عدن مدینه‌سی آنک شمالنده دخی صنعا شهری بولنوردن صکره طرف شرقیسنده
احقاف و ظفار ارضی انده نصکره دخی ارض حضرموت بولنوردن صکره بحر هند
ایله بحر فارس اراسنده بلاد شحر دیمکله معروف مملکت واقعدر بو ذکر
اولنان بلادک جمله‌سی یمن اولکه سنده موجود در سابقا ذکر اولندیغی اوزره
اقلیم اولک التنجی قسمیدن اونجی قسمنه وارنجه اکثر محللری بحر هند در و نمله
عماردن خالی اولمشدر انجق اقلیم اولک التنجی قسمنده بر قطعه قلیله دن
بحر هند منکشف اولمغله ذکر اولنان یمن بلده‌لری اول قطعه ده بولنمشدر و اقلیم
اولک غربدن شرقه طوغری یدنجی سکزنجی قسملرینی بحر هند ستر ایدوب طقوزنجی
قسمندن مقدار قلیل اونجی قسمندن دخی زیاده جه بر قطعه ارضی بولنوب
چیندن اولکه سنک طرف اعلاسنده بعض بلاد بولنمشدر چینی شهرلرندن خانقو
اسمیله معروف مدینه مشهوره بو قطعه ده واقع اولوب مقابلنده ذکری
ایدن سیلان جزیره‌لری بولنمشدر بو محلده اقلیم اولده اولان کلامز
تمام اولوب اقلیم ثانینک احوالی بیاننه شروع اولندی اقلیم ثانی
ایکنجی اقلیمک ابتداسی اولکی اقلیمک اخرینه متصل و نیجه بلاد و جبال و دکز
و انهاری مشتمل اولوب غربدن شرقه طوغری ممتد در ایکنجی اقلیم ابتداسی الی
ساحل بحر محیطک جهت غربیه سنده بحر محیط داخلنده سابق ذکری مرور ایدن
جزائر خالداتدن ایکی جزیره واردر و اقلیم ثانینک اقسامندن اولکی ایکنجی
قسمنک اعلالرنده یعنی اقلیم اوله متصل اولدیغی محلده که جنوب طرفیدر
ممالک سودانیدن قمنوریه ارضی واقع اولوب و بو ارضک جهت شرقیه
سنده ینه سودان ممالکندن غانه مملکتنک بقیه‌سی بعده قبائل سودانیدن
زغاده نام قبیله‌یه مخصوص بریه واقع اولمشدر و غانه ایله زغانه مملکتلرینک
جانب اسفلنده یعنی جنوب طرفنده غربدن شرقه طوغری ممتد و معروف

شهرلیه

شهرلیه سودان مملکتلرینک اراسنده واقع میسره صحراسی دیمکله معروف
بر صحرای وسیع واقع اولمشدرکه سودان و مغرب تجارلری اول صحرایه مرور
ایدوب بربرلریله معامله ایدرلر بو صحراده قبائل بربردن صنهاجه قبیله‌سندن
منشعب ملثمین دیمکله معروف جماعت کثیره توطن ایتمشدرکه طوائف عربانک
قویون و کوچر مقوله‌سی بر طائفه در و اشبو صنهاجه قبیله‌سی شعوب کثیره و جماعت
عدیده‌یه متفرق بر قبیله عظیمه اولوب کداله لمتونه مسوفه لمطه زیرکه جماعتلری اشبو صنهاجه قبیله‌سنک
بر شعبه‌در و اشبو میسره صحراسنک جانب شرقیسنده قبائل بربردن ودا قبیله‌سنک
ولکنان بعده ازکیا جماعتنه مخصوص اراضی واقع اولمشدرکه اشبو ایکنجی اقلیمک قسم
ثالثندن اوچنجی قسمنک اعلاسنه منتهی بر ارض واسعه در بوندن نصکره ایکنجی
اقلیمک اوچنجی قسمنده امم سودانیدن کوار جماعتنک تصرفنده اولان بلاد
واقع اولوب بعده ینه طوائف سودانیدن تاجوین اسمیله معروف طائفه
نک مملکتلرندن بر قطعه بولنمشدر و ینه اقلیم ثانینک اوچنجی قسمنده جهت
شمالیه سنده ودان ارضنک بقیه‌سی واقع اولوب بعده ارض مذکورک
سمت شرقیسنده سنتریه مملکتی بولنمشدرکه الواحات داخله اسمیله مسمی
بر عظیم اولکه در و ینه اقلیم ثانینک دردنجی قسمنک طرف اعلاسنده که جنوب
طرفیدر ممالک سودانیدن تاجوین ارضنک بقیه‌سی واقع اولمشدر بوندن
صکره دردنجی قسمک وسطنده صعید مصر شهرلری واقع اولوب نیل مصرک
ایکی جانبلرنده بربرینه متصل بلاد کثیره در نهر نیل بو محله کلدکده طرف غربیسنده
واقع الواحات جبلی ایله جانب شرقیسنده اولان جبل مقطم اسمیله مسمی
جبلک اراسندن جریان ایدرک محروسه معموره مصر القاهره‌یه داخل اولور
نهر نیلک طرف اعلاسنده صعید بلادندن اسنا و ارمنت نام ایکی بلده
واقع اولوب بعده صعید شهرلری نهر نیلک ایکی طرفنده بین الجبلین بربرینه
متصل ممتد اوله رق بلاد مصردن اسیوط ایله قوص نام بلده‌لره اندن
صکره صهول بلده‌سنه منتهی اولور صهول بلده‌سنده و صولنده نهر نیل ایکی
بولنوب جدول ایمنی اقلیم ثانینک دردنجی قسمنده ینه بلاد مصردن لاهون
نام مدینه‌یه جدول ایسری دلاص نام شهره طوغری ممتد و جاری اولور
و نیل مصرک طرف اعلاسنده واقع اولان صعید شهرلری
و قریه‌لری بو ایکی جدولک اراسنده در و نهر نیلک
طرف شرقیسنده واقع جبل مقطمک شرقی سمتنده

وَاقلیم ثانینك بشنجی قسمنده حبش اولکه سنه تابع عیذاب صحراسی
واقع اولوب جبل معظمك وراسندن قلزم دریاسی ساحلنه منتهی بر
عظیم صحرادر وینه ایکنجی اقلیمك بشنجی قسمنده واقع ارض حبش مقابلنده
وبحر قلزمك ساحل شرقیسنده وجزیرة العرب ممالکندن یلملم اولکه سی طرفندن
بلدهٔ مبارکهٔ یثرب نهایتنه وارنجه که مدینهٔ منوره در ارض حجازدن
برقطعه واقع اولوب وارض حجازك وسطی مکهٔ مکرمه شرفها الله تعالی
ایله تشریف اولنمشدر وینه عیذاب صحراسی مقابلنده قلزم دریاسنك
ساحل شرقیسنده مکهٔ مکرمه اسکله سی اولان بندر معموره جده بولنمشدر
وایلنجی اقلیمك التنجی قسمنك غرب جهتنده جزیرة العرب ممالکندن نجد بلادی
واقع اولوب بلاد مذکوره دن غرب وجنوب سمتلرنده جرش وتباله
نام شهرلر وشمال غربیده عکاظ نام بلده یه واقع اولمشدر واقلیم ثانینك
التنجی قسمنده نجد شهرینك طرف شماله طوغری تحتنده ارض حجازك بقیه
سی وحجاز اولکه سنك طرف شرقیسنده نجران وجند نام بلده واقع
اولوب وبونلرك دخی تحتنده یمامه شهری وبلاد بحرانك جانب شرقیسنده
سبا ومأرب اولکه لری بعده بحر فارس ساحلنده بلاد سبجره یه
منتهی اولور ذکر اولنان ممالك ساحل بحر قلزمدن فارس دریاسی
کنارینه وارنجه جزیرة العرب ارضنده واقعدر ودخی اقلیم ثانینك التنجی
قسمنده هند دریاسندن منفصل اولان بحر فارس طرف جنوبدن شمال و
غرب طرفلرینه منحرف ومائل اولوب وقسم سادسنك شرقی طرفی
بحر فارس عمرو سترا ایتمکله الحق جزیرة العرب ارضندن قسم ثالثده مثلث
الشکل برقطعه بحردن منکشف قالمشدر قطعهٔ مذکوره نك طرف
اعلاسنده یعنی فارس دریاسنده بحر هندڭ مفارقت ایتدیکی محله قریب
موضعده قلهات مدینه سی واقع اولمشدر که ممالك یمندن شحر مملکتی ها
ساحلنده بربلده در ومدینهٔ قلهاتك تحتنده ینه ساحل بحر فارسده
عمان اولکه لری بعده بحرین بلادی وشحر بلده سی قسم سادسك
آخرنده بصره طرفنه طوغری ممتد اولمشدر وینه اقلیم ثانینك یدنجی قسمنك
طرف غربیسنده بحر فارسدن برقطعه التنجی قسمنده اولان قطعهٔ اخری یه
متصل اولوب وهند دریاسی اقلیم مذکورك یدنجی قسمنك جانب اعلاسنی
یعنی اقلیم اولك اخرینه متصل اولدیغی سمتی بالکلیه سترا ایتمکله عمارتی

ممکن اولمامشدر بحر فارس بوغازینك خارجنده بحر هند ساحلنده سند
اولکه سی شهرلری واقع اولوب طوائف عجم ضبطنده اولان مکران مملکتی بلادینه
متصلدر وبلاد مکرانك مقابلنده سند اولکه سنه تابع طوبران نام مملکت
واقع اولوب بلاد سندك جمله سی اقلیم ثانینك بدنجی قسمنك جانب غربیسنده
در وبلاد سند ایله ارض هندك ارسنده حایل اولان برّیه لردخی قسم سابعده
در بلاد هند طرفندن ممالك سنده جاری اولان نهر عظیم دخی اقلیم ثانینك
بوقسمنده بحر هنده منصب اولور وینه قسم سابعده ساحل بحر هنددن مملکت
هندك حد غربیسی ابتدا ایدوب سند اولکه سنك طرف شرقیسنده مدائن
هنددن ابتدا بلهرا نام اولکه نك بلادی بعده انك تحتنده ملتان نام
شهر واقع اولمشدر که بلدهٔ مزبوره ده مجوس هند بینلرنده معتبر برصنم عظیم
اولمغله مدینهٔ مزبوره یه اعتبار ایدوب زعم باطللری اوزره زیارتنه کلورلر
بونلر نصاره ملتان بلده سنك تحتنده یعنی صول طرفنده سجستان اولکه
سی بلادینك اوائلی واقع اولوب اقلیم ثانینك قسم سابعی تمام اولور
ودخی اقلیم ثانینك سکزنجی قسمنك طرف غربیسنده ممالك هندیه دن
ذکری مرور ایدن بلهرا اولکه سنك بقیه سی واقع اولوب انك دخی جانب
شرقیسنده قندهار بلادی قندهارك جانب اعلاسنده یعنی صاغ طرفنده ساحل
بحر هند اوزره منیبار اولکه لری شهرلری ومنیبارك صول طرفنده
کابل مملکتی بونلردن نصاره طرف شرقده بحر محیطه طوغری ممالك هندیه دن قنوج
اولکه سی بلادی بولنمشدر که اقلیم ثانینك آخرنده کشمیر داخل وکشمیر خارجه
اولکه لری ارسنده بلاد کثیره یی مشتمل برمملکت عظیمه در ودخی اقلیم ثانینك
طقوزنجی قسمنك جانب غربیسنده ممالك هندك طرف شرقده منتها
اولدیغی بلاد واقع اولمشدر که بربرینه متصلا ممتد اوله رق اقلیم ثانینك
اوننجی قسمنك اوائلنده نهایت بولور وقسم عاشرك جانب سفلنده یعنی
صول طرفنده چین ممالکندن برقطعه واقعدر که اول قطعه ده بلاد چیندن خیفون
نام برشهر بولنمشدر بوندن صکره اقلیم ثانینك اوننجی قسمنك ماعداسنده بحر محیط
شرقیه طوغری بربرینه متصل ممتد اولان بلاد چیندن برنیچه بلده لر بولنوب
ماوراسی بحر محیطدر اقلیم ثانی بومحلده تمام اولوب اوچنجی اقلیمك احوالی
بیاننه شروع اولندی اقلیم ثالث بواقلیمك اولکی قسمنك جانب
اعلاسی یعنی غرب وجنوب طرفنك ثلث مقدارینی جبل درن دیمکله معروف

برجبل عظیم احاطه ایلیوب مبدأ عمارت اولان بحر محیط غربیسی جانبندن ابتدا
ایلیوب اوچنجی اقلیمک قسم اولنک آخرینه منتهی اولوب وآنی دخی
تجاوز ایتدکدنصکره قتی چوق مسافه اولور برجبل عظیمدر بو جبلده طوائف
بربردن اولنلر امم کثیره ساکن اولورکه عدد وحسابنی انجق جناب رب
العالمین بیلور نته کیم محلنده ان شاء الرحمن ذکر وتفصیل اولنور ودیار
عدیده اشبو ذکر اولنان درن طاغی ایله ایکنجی اقلیمک آخرینک اراسنده
واقع اولان قطعه ارضدن وبحر محیط ساحل اوزرنده بربرینه قریب
مدافعه اعدا ایچون مبنی واقر قلعه لر واردر وبو قلاعک طرف شرقیسنده
مغرب ایالتلرندن سوس و نول نام ممالک بلادی واقع اولوب
وبونلرک جانب شرقیلرنده دخی درعه اولکه سی بلادی اندنصکره
سجلماسه مملکتی اندنصکره دخی اقلیم ثانیده ذکر ایدیلن تیره
صحراسندن برقطعه واقع اولمشدر واشبو جبل درن ذکر اولنان بلادک
جمله سنک اوزرینه سایه انداز برکوه سرافراز اولوب ممالک مذکوره
بو جبل سایقان ذیلنده بربرینه متصل اقلیم ثانینک قسم اولندن آخرینه
وارنجه غربدن شرقه طوغری ممتد اولمشدر وجبل مذکور ساحل بحر
محیط غربیدن ابتدا ایتدیکی محلدن ملویه نام صحرا برابرینه کلنجه بر
بوزیونه اوته جانبینه مرور وعبور ایده جک یوللری قلیل اولوب لکن
ملویه صحراسندن ثانیه اولان موضعه دک ممر ومعبرلری وطرق ومسالکی
کثیر ومتعدد اولور واشبو درن طاغنک طرف غربیسنده اعظم طوائف
بربریه اولان مصامده قبیله سندن جماعات کثیره وقبائل عدیده متوطن
اولوب ابتدای بحر محیط طرفندن فلکوره قبیله سی بعده هنتاته جماعتی بعده
تینملل طائفه سی اندنصکره کدمیوه قبیله سی بعده هسکوره طائفه سی
ساکن اولورلر مصامده قبیله لرینک آخریدر طوائف مصامده دنصکره
جبل مذکورده ینه طوائف بربریه دن صنهاجه قبیله سی ساکن اولور
بونلردنصکره اقلیم ثانینک قسم اولنک آخرنده ینه بربریه دن زناته قبیله
سندن بعض طائفه ساکن اولور اشبو قسم اولک آخرنده جبل درنه
اوداس برجبل آخر متصل اولورکه طوائف بربردن کزوله قبیله سنک
مسکنلری اولمغله جبل کزوله دخی اطلاق اولنور واشبو درن طاغنده
قبائل زناته دنصکره شرقه طوغری طوائف بربریه دن امم کثیره وجماعت

عدیده ساکن اولورلر ان شاء الرحمن هر بری محلنده علی الترتیب ذکر
وتفصیل اولنور واشبو درن مغرب زمیندن غرب اقصی اولکه سی که
فاس مملکتیدر مملکت مزبوره ده واقع بلادک دخی اوزرینه مطل اولوب
اول بلده لر جبل مذکورک جوفنده داخلدر ابتدا جبل درنک ناحیه جنوبیه
سنده یعنی صاغ طرفنده مراکش اغمات وتادلا شهرلری واقع
اولوب وینه طرف جنوبیده بحر محیط ساحلی اوزرنده اسفی قلعه سی وسلا
مدینه سی موجود وانمراکش شهرینک طرف شرقیسنده فاس شهری ومکناسه
وتازا وقصر کتامه مدینه لری واقع اولمشدر بو ذکر اولنان بلادی مشتمل
اولان مملکته عرف اهل جغرافیاده مغرب اقصا اولکه سی درلر وغرب
اقصا مملکتنک ناحیه شرقیه سنده بحر محیط کنارنده ارزیلا وعرایش
بلده لری واقع اولوب وبو بلادک سمت شرقیسنده غرب اوسط دیار
ای واقع اولمشدرکه دار الملکی تلمسان بلده سیدر وغرب اوسط اولکه
سنده افق ذکر سواحل اوزره هنین شهری ووهران قلعه سی وجزایر
اولکه سی واقعدر زیرا بحر رومی یعنی آق دکز بحر محیط بوغازی اولان طنجه خلیجی
سبته بوغازیدر ذکر اولنان بحر رومی اول بوغازدن اقلیم ثانینک طرف
غربیسندن خروج ایتدکده طولا شرق طرفنه طوغری ممتد اولرق بلاد
شام ساحلنه منتهی اولوب وعرضا جنوب وشمال جانبلرینه کمال وسعت
ایله منتشر اولرق اوچنجی ودردنجی وبشنجی اقلیمه داخل اولمغله اقلیم ثالثدن
بحر رومک کنارنده غرب اوسط بلادندن چوق بلده واقع اولمشدر ودخی
ذکر اولنان جزایر شهرلرینک طرف شرقیسندن بحر رومده بجایه بلده سی
وانکدخی طرف شرقیسنده قسطنطینه شهری واقع اولمشدر ودخی غرب
اقصی بلادندن اقلیم ثالثک قسم اولنک آخرنده ساحل بحر رومدن
برمرحله مسافه بعیده محلده ذکر اولنان بلاد ساحلیه نک جنوبنده وغرب
اوسط اولکه سنک صاغ طرفنه طوغری ممتد اشیر بلده سی مسیله
مدینه سی وزاب اولکه سی واقع اولمشدر قاعده الملکی بسکره شهریدر
بونلردنصکره قسم اولک جهت شرقدن آخرنده ذکری مرور ایدن جبل درنه
متصل اوداس جبلی واقع اولمشدر اقلیم ثالثک قسم اولی بو محلده تمام
اولوب قسم ثانیده اولان بلادک بیاننه شروع اولندی قسم ثانی
اوچنجی اقلیمک اولکی قسمیدر که ایکنجی قسمنک دخی صاغ طرفنده نفع مقدارنجه

جبل درن غربدن شرقه طوغری احاطه واستیعاب ایدوب قسم ثالث جنوب
وشمال طرفلرنده ایکی قطعه‌یه تقسیم ایدر لکن قطعه شمالیه‌سندن
بر مقدار مسافه‌سی اق دکز غمر وستر ایتمکله بر مقدار ارض بحردن ماء
منکشف اولوب معمور قالمشدر وقطعه جنوبیه‌سندن جبل درنک وراسنده
اولان مسافه‌نک جانب غربیسنک مجموعی مغازه‌لر وبریه‌لر اولوب
طرف شرقیسنده طوائف بربریه ضبطنده غدامس بلده‌سی اتک
دخی سمت شرقیسنده اقلیم ثالثده ذکری مرور ایدن ودان اولکه‌سنک
واشبو درن داغنک جوفنده داخل وجانب شمالیسنده واقع اولان
قطعه آق دکزک ما بیننده واقع مسافه‌نک جانب غربیسنده ما
ادارسی جبلی وتیه واریس ولایتلری اولوب وساحل
رومیده توبه بلده‌سی موجوددر وبو ذکر اولنان بلادک طرف شرقیسنده
بلاد عدیده‌یی مشتمل آفریقیه مملکتی واقع اولوب ساحل بحر رومیده
طونس قلعه‌سی وسوسه نام شهر بعده مهدیه قلعه‌سی بولنمشدر
ونیه افریقیه اولکه‌سندن اشبو ذکر اولنان بلادک صاغ طرفلرنده
درن طاغنک تحتنده جرید اولکه‌سی شهرلرندن توزر وقفصه و
ونفزاوه نام بلده‌لر وبو بلاد ایله سواحل بحر رومی ارالرنده قیروان
وجبل وسلات وسبیطله مدینه‌لری واقع اولمشدر وبو ذکر اولنان
بلادک سمت شرقیسنده دخی کنار بحر رومیده طرابلس غرب شهری وانکده دخی
صاغ طرفنده درن جبلنه متصل بهاره قبائلندن ومرونفزه نام ایکی
قبیله‌نک مسکنی اولان جبال واقع اولمشدرکه اشبو قسم ثالثک قطعه جنوبیه
سنک اخرنده ذکری مرور ایدن غدامس شهری مقابلنده در ونیه قسم
ثالثنک طرف شرقنده اخرنده کنار بحر رومیده سویقه ابن منکوه نام
بلده انکده دخی صاغ طرفنده ودان ارضنده ساکن عربان وبعض بربریه‌لر واقع
اولمشدر قسم ثالثک ینه اوچنجی اقلیمک اوچنجی قسمنه دخی جبل درن ممتد
اولوب واشبو قسم ثالثک اخرنده جبل مذکور طرف جنوبیدن جهت شمال
طوغری منحرف وشمال سمتنه اوزره امتداد ایله آق دکز ساحلنه منتهی اولور
وجبل مذکورک نهایت بولدیغی طرفنه رأس اوثان تسمیه اولنور واشبو
بحر رومی یعنی اق دکز اوچنجی اقلیمک قسم ثالثنک دخی طرف شمالیسنه دخول
ایله قسم ثالثدن وافر ستر وغمر ایلیوب ساحل ایله جبل درن ما بیننده بر مقدار

مسافه

مسافه ضیقه باقی قالور وجبل مذکورک وراسنده واقع قطعه ارضنک
جنوب وغرب طرفلرنده درن ارضنک بقیه‌سی ایله اول حوالیده ساکن طوائف
عربانه مخصوص بریه‌لر واقع اولوب اندنصکره زویله ابن خطاب نام محل بعده
اشبو قسم ثالثک طرف شرقنده اخرینه منتهی اولنجه‌یه ریکستان واودیه ومغاره
لر واردر ودرن طاغیله آق دکز ساحلی ارالرنده اولان قطعه شمالیه‌نک
جانب غربیسنده ساحل بحر اوزره سرت نام مدینه ایله بعض طوائف عربانه
مخصوص صحرا وبریه‌لر بعده اجدابیه نام محل بعده جبل درنک طرف شماله
منحرف ومنعطف اولدیغی محلده برقه اولکه‌سی بعده ساحل بحرده طلمیثه
نام بلده واقع اولمشدر بوندنصکره دخی جبل مذکورک منحرف اولدیغی محلک
طرف شرقیسنده هیب وواحه نام عربان قبیله‌لرینه مخصوص بریه وصحرالر
قسم ثالثک اخرینه دک ممتد اولوب اوچنجی قسم بو محلده تمام اولور قسم رابع
اقلیم ثالثک دردنجی قسمنک طرف اعلاسیکه صاغ طرفیدر اشبو طرف اعلانک
جانب غربیسنده قبائل عربدن بریق قبیله‌سنه مخصوص صحرا واقع اولور
وبو صحرالرک طرف اسفلنده یعنی صول طرفنده قسم ثالثده ذکری سبق ایدن
هیب وواحه بلده‌لری واردر بوندن صکره اق دکز دردنجی قسمک صاغ
طرفنه طوغری وافر ممتد اولوب مسافه کثیره‌سنی غمر وستر ایدرک طرف اعلاسنه
مزاحمه ایدوب بر عظیم کورفز احداث ایدرکه ساحل بحر ایله بو قسمک ارالرنده
ساکن اولور صحرا وبریه‌لر باقی قالور واشبو ذکر اولنان بادیه‌لرک سمت
شرقیسنده دیار مصردن فیوم شهرلری بولنمشدر وبلاد فیوم اقلیم ثالثک
دردنجی قسمنده صعید مصر بلادندن لاهون نام بلده‌یه مرور ایدن نهر نیل
جدوللرینک برینک بحیره فیومه منصب اولدیغی محلده واقعدر وبلاد فیومک
دخی طرف شرقیسنده وینه اقلیم ثالثک دردنجی قسمنده صعید بلادندن
دلاص نام بلده‌یه جاری اولان نهر نیل اوزرنده دار الملک ممالک مصریه
اولان مدینه معموره مصر قاهره واقع اولمشدر ونهر نیلک بو ایکی جدوللری
دخی محروسه مصرک تحتنده ایکی جدول آخره منفرق اولوب بلاد مصردن
شنطوف نام بلده وجدول اخری زفته نام بلده‌یه مرور ایدر وبو جدوللرک
دخی قسم ایمنی بروط نام محلده ایکی شعبه‌یه بولنوب نهر نیلک جمله جدوللری
بحر رومیه منصب اولوب ابتدا طرف غربیسنده منصب اولدیغی محلده
اسکندریه بلده‌سی ووسطنده رشید شهری ومنصب شرقیسی

اوزرنده مدینهٔ دمیاط واقع اولمشدر ومحروسهٔ مصر القاهره ایله سواحل بحریه
نك میاننده اولان دیار مصریه نك مجموعی مزارع معموره وبساتین معروسه
ایله مملو ومشحون بر قطعهٔ جنت نمون‌در ما بو محلده اقلیم ثالثك دردنجی قسمی
تمام اولوب بشنجی قسمنه شروع وابتدا اولندی قسم خامس اقلیم ثالثك
بشنجی قسمنده شام اولکه سنك اکثر مواضعی واقع اولمشدر که وصفه بیان
اولنور معلوم اوله که قلزم دریاسی طرف جنوبده بحر هند دریاسندن آیریلوب
منجذب بوغازندن بر و شمال جانبنه میل ایدوب ارض حجاز ساحلنه وصولنده
جهت غربیه منحرف اولدیغی محلدن بحر قلزمدن بر قطعهٔ طویله اقلیم ثالثك اشبو
دردنجی قسمنده واقع اولوب و بو قسمك طرف غربیسنده بلاد مصردن سویس
بلده سنه وصولنده بحر مذکور منتهی اولور و بحر قلزمك بو قطعهٔ غربیه سی ساحلی
اوزره جزیرة العرب ارضنده سویس بلده سی بعده جبل طور بعده ایله که
مدین بلده سیدر بعده اشبو دردنجی قسمك طرف جنوبیسنك آخرنده حورا
نام محل واقع اولمشدر و بو محلدن بحر قلزم ساحل شمالدن جنوبه طوغری منحرف
اولوب سابقده ذکر اولندیغی اوزره ایکنجی اقلیمك بشنجی قسمنده ارض حجاز
بولنمشدر و بنه اشبو اقلیم ثالثك بشنجی قسمنك ناحیهٔ شمالیه سنه اق دکز
دن بر قطعه دخول ایدوب و قسم خامسك طرف غربیسندن قنی چوق محلنی
ستر ایلیوب ناحیهٔ مذکوره ده اق دکز ساحلی اوزره فرما و عریش نام
ایکی بلده واقع اولمشدر که بلدتین مذکورتین ایله نهایت بحر قلزمدن واقع قلزم
بلده سنك آرالرنده اولان مسافه متقارب ومتضایق اولمغله دیار مصردن
ارض شامه دخول ایچون قاپو مثابه سنده واقع اولمشدر و بحرین مذکورین آراسنده
مسافهٔ ضیقه نك طرف غربیسنده تیه صحراسی واقع اولمشدر که محقق
اسمیله مسمی در بو صحرا حشت و نباتدن معرا بر ارض پهنا وقفای جرداد که
قرآن کریمده ذکر اولندیغی اوزره طائفهٔ بنی اسرائیل مصردن خروج ایدوب شامه
دخوللرنده مقدم بو صحراده قرق سنه مقداری محبوس اولمشلردر و بحر رومك
اشبو بشنجی قسمه دخول ایدن قطعه ده قبرس جزیره سنك ارض مصره
مقابل اولان سمتی واقع اولوب بقیه سی دردنجی اقلیمده بولنمغله جزیرهٔ مذکوره
نك بر قطعه سی اوچنجی اقلیمده قطعهٔ اخراسی دردنجی اقلیمده واقع اولور
واق دکزدن بر قطعه نك ساحلی اوزره اولان عریش بلده سی طرف شرقدن
دیار مصریه نك آخری اولوب و بنه ساحل بحرده عسقلان بلده سی ایله

عریشك میاننده اق دکزك نهایتی اولان طرف واقع اولمشدر بوندن صکره بو کرك
اشبو قطعهٔ شمالیه سنك عسقلاندن طرف شماله طوغری میل ممتد اولرق
طرابلس شام و عرفه بلده لرینه وصولنده دردنجی اقلیمه واصل اولور و
اشبو بلدتینی مذکورتین اق دکزك جهات شرقیه سنده نهایتیدر و اق دکزك
طرف شرقنده بشنجی قسمنده داخل اولان قطعه سی اوزرنده ممالك شام
ساحللرینك اکثری واقع اولوب ابتدا بلدهٔ عسقلانك طرف شرقیسنده
جانب شماله انحراف یسیر ایله بلاد شامدن قیساریه بلده سی بعده عکا بعده
صور بعده صیدا صکره عرفه شهرلری بولنمشدر بو بلده لردن صکره اق دکز
اقلیم رابعه دخول ایله طرف شمالده بلاد رومه طوغری منحرف و ممتد اولرق و اشبو
ممالك شامدن ذکر اولنان بلاد ساحلیه که عسقلاندن طرابلس شام و عرفه یه
طوغری کتمکده اولمشدر بلاد مذکوره یه جبل لکام اسمیله معروف بر جبل عظیم
مقابل اولور که جبل مذکور بنه اقلیم ثالثك بشنجی قسمی حدودنده وقلزم دریاسی
کنارنده واقع ایله ساحلندن خروج ایدوب و طرف ناحیهٔ شماله طوغری مبرج انحراف
ایدرك اشبو قسم خامسی تجاوز ایدر کویا جبل مذکور ارض مصر ایله دیار شامی
فصل ایتمشدر و جبل لکامك ایکیسنده اولان طرف قبله ده جانب مصردن مکهٔ مکرمه شرفها الله
تعالی یه عازم اولان حجاجك مرور ایتدکلری عقبه واردر و عقبهٔ مذکوره
طرف شمالنده جد الانبیا خلیل خدا ابراهیم نبی صلوات الله تعالی علیه وسلامه
حضرتلرینك مدفن مقدسلری اولان محل جبل شراة عنوانیله معروف بر جبل
قربنده واقع اولمشدر و جبل شراة ذکر اولنان جبل لکامه عقبهٔ مذکوره نك
طرف شمالنده متصل اولوب شرقی طرفنه طوغری بر مقدار کتدکدن صکره جانب
شماله میل قلیل و انحراف یسیر ایله منحرف اولوب جبل شراتك طرف شرقیسنده
جزیرة العرب بلادندن حجر بلده سی و قوم ثمود دیاری و تیما و دومة الجندل
نام محللر واقع اولمشدر که ارض حجازك طرف شمالده اسافلیدر و بو محللرك
فوقنده و صاغ طرفلرنده صنوی نام جبل ایله خیبر قلعه سی بولنمشدر و ذکر اولنان
جبل شراتك جبل لکامه متصل اولدیغی محلده مدینهٔ مبارکهٔ قدس شریف
بعده اردن بعده طبریه نام بلده لر واقع اولوب بونلرك دخی طرف شرقلرنده
بنی الجبال انهار جاریه و اشجار نامیه ایله معمور بلاد غور دعکله معروف بلده لر
اذرعات نام محلده دك منتهی اولمشدر و بلاد غورك سمت شرقیسنده
آخر حجاز اولان دومة الجندل نام محل واقع اولمشدر که اشبو بشنجی قسمك طرف

شرقده نهایتبندر و طرف شمالده اشبو التنجی قسمک آخرنده جبل اللکام دردنجی
اقلیمه میل ایدیکی محلده دمشق الشام مدینه‌سی واقع اولوب و ساحل بحرده
بلاد شامیه‌دن صیدا و بیروت بلده‌لری مدینهٔ دمشقک مقابله‌سنده
بولنوب دمشق ایله بو بلده‌لرک آراسنده جبل اللکام حیلولت ایتمشدر و مدینهٔ دمشقک
سمت شرقیسنده بعلبک شهری و جهت شمالیه‌سنده قسمک آخرنده
و جبل اللکامک منحرف اولدیغی محلده حمص بلده‌سی اولوب بعلبک ایله حمص
بلده‌لرینک سمت شرقیسنده تدمر بلده‌سی ایله مساکن عربان اولان بریه‌لر
واقع اولمشدر اقلیم ثالثک بشنجی قسمی محلده تمام اولوب التنجی قسمنه
شروع اولندی قسم سادس اقلیم ثالثک التنجی قسمنک جانب اعلاسنده
یعنی غرب و جنوب طرفلرنده جزیرة العرب ممالکندن نجد و یمامه اولکه‌لرینک تحتنده
طوائف عربان جولان بادیه‌لر واردر نجد و یمامه اولکه‌لری عارض و صمان نام
ایکی جبلک آراسنده واقعدر که جبلین مذکورین فارس دریاسی کنارنده بحرین
و هجر دیاربندی منتهی اولور و اشبو التنجی قسمک صول طرفنده ذکر اولنان بادیه
عربانک تحتنده حیره و قادسیه بلده‌لری و نهر فراتک عوضی ایتدیکی کوللک
ایله بونلرک طرف شرقیسنده بصره شهری واقع اولمشدر و اشبو اقلیم ثالثک
التنجی قسمنک طرف شمالنده فارس دریاسی عبادان ایله نام محلده نهایت
بولوب و دجله نهری عبادان بلده‌سی قربنده بحر فارسه منصب اولور بونلر
اقدم ذکر اولندیغی اوزره دجله نهریکه شط العرب جداول کثیره‌یه متفرق و منقسم
اولوب و نهر فراتدن کندویه شعب کثیره مختلط اولدقدنصکره جمله‌سی عبادان حدودنده
بریره کلوب بحر فارسه دوکیلور و بحر فارسدن بو قسمده بولنان قطعه‌نک طرفی
اعلاسی یعنی شرق جانبی واسع و شرقدن غرب و شمال طرفنه طوغری ممتد اولدقجه
ضیق اولوب عبادانه وصولنده نهایت بولور و اشبو بحر فارسک ایکی طرفنده اولان
ساحللرینک بری غربی و بری شرقیدر ساحل غربیسیکه مدینهٔ بصره حدنده
جزیرة العرب ارضنده واقع اولوب اول ساحلده بصره دنصکره بحرین اولکه
سمتنک ساحلی و هجر بلده‌سی واخ نام محل بولنوب آنلرک دخی طرف
غربیسنده خط و عمان نام محللر ایله یمامه ارضنک بقیه‌سی واقع اولمشدر
و بحر مذکورک شرقیسی اوزره فارس اولکه‌سی واقع اولوب و سواحل فارسک
طرف اعلاسندن یعنی قسم سادسک جانب شرقنده نهایتندن جنوب طرفنه وارنجه
بحر فارسدن طرف شرقه طوغری ممتد اولان ساحل اوزره کرمان اولکه‌سنک آنج

قفقص

قفقص نام جبل بولنمشدر و بونه ساحل شرقیسنده هرمز بلده‌سی و آنک تختنده
سیراف مدینه‌سی و نجیرم نام محل واردر و بونلرک طرف شرقیسنده اقلیم
ثالثک اشبو التنجی قسمنک آخرینه وارنجه دریا ساحلده فارس مملکتی بلادندن
شابور دارابجرد ف اصطخر سهجان بلده‌لریله دار الملک
ممالک فارس اولان بلده شیراز واقع اولمشدر و اشبو بلاد فارسک طرف
شمالیسنده بحر فارس جانبنه قریب محلده خوزستان اولکه‌سی بلادندن
اهواز تستر جندشابور سوس رام هرمز و بونلرک غیری بلاد ایله ارجان
نام بلده واقع اولمشدر که فارس مملکتی ایله خوزستان اولکه‌سی آراسنده حد
فاصلدر و خوزستان شهرلرینک طرف شرقیسنده دار الملک ممالک ایران
اولان مدینهٔ اصفهان ناحیه‌لرینه وارنجه بریه متصل اکراد جبللری واقع
اولمشدر که طوائف اکراد اعجام اول طاغلرده قونوب و کوچوب توطن ایتمشلردر
و بو جباله زموم تسمیه اولنمشدر قسم سابع اوچنجی اقلیمک یدنجی قسمنک
طرف غربیسنده ذکری سبق ایدن جبال قفقصک بقیه‌سی واقع اولوب
بو جبالک صاغ و صول جانبلرنده کرمان و مکران اولکه‌لرینک بلادی
بولنمشدر که اول بلادک مشاهیری رودان و سیرجان و جیرفت و بردسیر
و فهرج شهرلریدر و ارض کرمانک تحتنده صول جانبنده فارس اولکه‌سی
بلادینک بقیه‌سی اصفهان حدودینه وارنجه ممتد اولوب کرسی مملکت ایران
اولان مدینهٔ اصفهان اشبو یدنجی قسمنک آخرنده غرب و شمال جهتلرنده واقع
اولمشدر که اوچنجی دردنجی اقلیمه متصل اولدیغی محلدر و کرمان و فارس مملکتلرینک
طرف شرقیلرینک صاغ جانبنده سجستان اولکه‌سی و صول طرفلرنده کوهستان
ولایتی واقع اولوب و کرمان و فارس و سجستان و کوهستان
مملکتلرینک آرالرنده و اشبو قسم سابعک وسطنده بولندیغی غایة الغایه
حرب و سنکلی و طرق و مسالکی قلیل براولو صحرای بیابان واردر و
سجستان مملکتنک مشاهیر بلادندن بست و کام نام ایکی مدینه
عظیمه‌سی اولوب و بونه قسم سابعک طرف شمالده آخرنده مشاهیر بلاد
خراساندن قوهستان و سرخس نام ایکی بلده موجوددر اقلیم ثالثک
یدنجی قسمی بو محلده تمام اولوب سکزنجی قسمنک احوالی بیانه شروع اولندی
قسم ثامن اوچنجی اقلیمک سکزنجی قسمنک طرف غربیسنده و صاغ
جانبنده امم ترکدن خلج جماعتنه مخصوص بریه‌لر و بادیه‌لر واقع اولمشدر

غربی طرفندن سجستان اولکه سنه و صاغ جانبندن ممالك هندیه دن
کابل مملکتنه منتقلدر و اشبو بریه لرك صول طرفنده غور اولکه سی شهرلری
و طاغلری واقع اولوب کرسی مملکت غور هندستان بندری اولان غزنه
شهریدر و مملکت غورك طرف شمالده نهایت و غایتنده استرآباد بلده سی
والکه دخی صول جانبنده اشبو سکزنجی قسمك آخرینه وارنجه وسط مملکت
خراسان اولان هرات اولکه سی بلادی واقعدر اسفراین و قاشان
و ابوشیخ و مرو رود و طالقان و جرجان شهرلری کبی که بو محلده خراسان
مملکتی نهر جیحون اوزره منتهی اولور و اشبو نهرك کنار شرقیسی اوزره بلاد
خراساندن ترمد مدینه سی و کنار غربیسنده کرسی مملکت اوزبك اولان بلخ
شهری واقع اولمشدر و اشبو نهر جیحون دریا نمون منبع و مخرجی بدقشان اولکه سنك
هندستان طرفنده اولان حدودنده واقع دخان مملکتیدر که اوچنجی اقلیمك سکزنجی
قسمنك طرف جنوبیسنده جهت شرقده اخنده خروجه باشلیوب مسافه
قلیله قطع ایتدکدنصکره جهت غربیه منعطف اولوب اشبو قسم ثامنك وسطنه
منتهی اولور اول محلك اهالیسی نهر جیحونه نهرخاب تسمیه ایدرلر بوندن
صکره نهر مذبور غربدن جهت شماله میل و انحراف ایله بر مقدار مسافه جریان
ایتدکدنصکره بلاد خراسانه مرور ایلیوب و ینه سمت شمال اوزره ذاهب
اوله رق بشنجی اقلیمده بحیرهٔ خوارزمه منصب اولور و نهر مذکوره اشبو
قسم ثامنك وسطنده جنوبدن شماله میل ایتدیکی محلده طرف شرقیسنده
جبل درخش بلادندن خروج ایدن بش نهر عظیم ایله جانب شرقیسنده
جبال بتم اسمیله مسمی اولو طاغلردن نبوع ایلیان انهار آخری ملحق و منصب
اولمغله نهر جیحون بحر نمون اولور و نهر جیحونه ممتد و ملحق اولان بش نهر عظیمك
بری نهر وخشابدر اشبو اقلیم ثالثك سکزنجی قسمنك جنوب و شرقی
اراسنده واقع تبت بلادندن خروج ایدوب بر مقدار شماله میل و انحراف
ایله جهت غربیه طوغری مرور ایدوب بعده نهر وخشابك ممر و مجراسنه بر جبل
عظیم حائل و معترض اولور که جبل مذکور اشبو قسم ثامنك طرف جنوبیسنك
وسطندن ظهور و جهت شماله انحراف ایله طوغری مرور ایده رك
قسم ثامنك حد شمالیسنه قریب اولدقده اقلیم ثالثك طقوزنجی قسمنه
دخول ایدوب قسم ثامنك قطعهٔ جنوبیهٔ شرقیه سنده واقع تبت بلادینی
بلخوب و ترکستان مملکتی ایله بلاد جبل آراسنه حائل اولور و اشبو ذکر اولنان

جبلك مرور و عبور ایده جك انجق بر طریق اولوب اول طریقه دخی آل برامکه دن
فضل بن یحیی برمکی سد یاجوج و ماجوج کبی بر سد سدید انشا و بر محکم باب
بنا ایلمشدر نهر وخشاب ذکر اولندیغی اوزره تبت بلادندن خروج و جبل
مذکورك تحتنه نفوذ ایدوب مسافهٔ مدیده قطع ایتدکدنصکره بلاد وخشه
واصل اولوب بعده مدینهٔ بلخ قربنده نهر جیحونه ملحق و منصب اولور بوندنصکره
نهر جیحون طرف شمالده ترمد بلده سنه اندن دخی جورجان بلادینه هبوط ایدر
و ذکری سبق ایدن بلاد غورك طرف شرقیسنده و نهر جیحون ایله بلاد مذکورهنك
میانه سنده خراسان اولکه سنه تابع تامیان شهرلری واقع اولوب و ینه
اول محلده نهر جیحون کنار شرقیسنده اکثری جبال اولان بلاد جبل ایله بلاد
وخش واقع اولمشدر و بلاد وخشك طرف شمالیسنده بتم طاغلری احاطه
ایتمشدر که جبال مذکوره نهر جیحونك کنار غربیسنده خراسان مملکتی طرفندن جنوب
و جهت شرقه طوغری کیدوب جبال مذکورهنك طرف آخری تبت بلادینك
فوقنده واقع و خشاب نهری تحتنه نافذ اولان جبل مذکوره فضل بن یحیی نك
آراسنده جریان ایدر و ینه نهر جیحونه منصب اولان انهارك بری دخی بلاد وخش
نهریدر که طرف شرقدن شماله طوغری جاری اولوب مدینهٔ ترمد تحتنده
و نهر جیحونه ملحق و ملاقی اولور نهر جیحونه ملحق اولان انهارك بری دخی بلخا
نهریدر که بلاد جورجان قربنده بتم طاغلرندن خروج ایدوب و نهر جیحونه
طرف غربیسندن ملحق و ملاقی اولور و نهر جیحونك کنار غربی اوزره خراسان
مملکتی بلادندن آمل مدینه سی واقع اولوب و جانب شرقیسنده ترکستان
اولکه سی مضافاتندن صغد و استروشنه مملکتلری بعده اوچنجی اقلیمك
سکزنجی قسمنك شرقی جانبندن آخرینه وارنجه فرغانه ارضی واقع اولمشدر
و بلاد ترکستانك جمله سنی بتم طاغلری شمال طوغری احاطه ایلمشدر اقلیم ثالثك
سکزنجی قسمی بو محلده نهایت بولوب طقوزنجی قسمنك بیانینه شروع اولندی
قسم تاسع اوچنجی اقلیمك طقوزنجی قسمنك طرف غربیسنده اشبو
قسمك وسطنه منتهی اولنجه تبت مملکتی واقع اولوب و صاغ جانبنده هند
اولکه سی و طرف شرقیسنده اشبو قسم تاسعك آخرینه وارنجه چین شهرلری
موجوددر و اشبو طقوزنجی قسمك و بلاد تبتك طرف شمالیلرنده قسمك
آخرینه وارنجه طوائف ترکدن یعنی اولو تاتارستان قبائلندن خرلخیه
جماعتی ضبطنده اولان بلاد واقع اولوب و بو بلاده طرف غربیسنده فرغانه

اولکه سی و جوانب شم قسمنده ینه امم ترکدن قوغز قبیله سنه مخصوص اولان مملکت
بولنوب اشبو قسم تاسعک شرقی و شمالی جهتلرنده وارنجه ممتد اولمشدر
قسم تاسع بو محلده تمام اولوب قسم عاشرک احوالی بیاننه شروع اولندی
قسم عاشر اوچنجی اقلیمک اونجی قسمی اولان قطعه نک صاغ طرفنده
واقع ارضنک جمله سنده چین شهرلرینک بقیه سی واقع اولوب وصول جانبنده
ذکر اولنان تغزغز بلادینک بقیه سی و بونلرک سمت شرقیلرنده ینه امم ترکدن
خرخیز جماعتنه مخصوص مملکت اشبو قسم عاشرک اخرینه وارنجه ممتد اولمشدر
و ارض خرخیزک شمالنده ینه امم ترکدن کیماک قبیله سنک ولایتلری واقع
اولوب و خرخیزک و کیماک مملکتلرینک مقابللرنده بحر محیطده ساحله قریب
جزیره یاقوت دیمکله معروف بر جزیرهٔ عظیمه موجوددر و جزیرهٔ مزبوره
نک وسطنده بر مدور جبل عالی واردر که قطعا طریقی و مسلکی اولمیوب تا چیدن
اعلاسنه صعود غایة الغایه صعب و دشواردر و جزیرهٔ مزبوره ده اژدرمثال
جثه دار و قتال عظیم حیه‌لر اولوب و جواهر انواعنک اعز و اشرفی
اولان حجر یاقوت دخی بغایت کثیر اولمغله اول جزیره یه قریب اولان
ممالک اهالیسی درلو درلو حیله‌لر ایله اول احجار یاقوتی معادندن اخراج
ایدرلر و اقلیم ثالثک طقوزنجی و اونجی قسمنده واقع خراسان و چین اولکه
لرندن ماعدا موجود اولان مملکتلرک جمله سی ترکستان اهالیسنه مخصوص محللر
اولوب و بو طوائف عربان و تاتار قبیله‌لری کبی قونار و کوچر مقوله عدد و حصری
یوق بر قوم کبیردر دوه و قیون و صغیر و آت بسلیوب بونلرک منافعی کندیلره
مدار معاش و سرمایهٔ انتعاش ایتمشدر و بو طوائفک بعضیسی مسلم
و بعضیسی مجوس اولوب اهل اسلامی نهر جیحون طرفنه قریب محللرده ساکن و
متمکن اولوب ترک کفار و مجوسی غزا ایلمیوب سبی و استرقاق ایتدکلری اسارایی
کندولره قریب طوائف اخرایه بیع ایلدوکی خراسان و هند و عراق اولکه لرینه
کتوروب طالبنه فروخت ایدرلر اوچنجی اقلیمک اقسام عشره سی واندده
موجود اولان ممالک و مسالکک احوالی بو محلده تمام اولوب دردنجی اقلیمک
اقسام عشره سی بیاننه شروع اولندی اقلیم رابع دردنجی اقلیم غربدن
شرقه طوغری ممتد و معموره ارضدن بر قطعهٔ عظیمه درکه اوچنجی اقلیمک طرف
شمالیسنه و بشنجی اقلیمک طرف جنوبیسنه متصل اولوب بو اقلیم دخی سائر
اقالیم کبی ارباب جغرافیا قتلرنده غربدن شرقه منتهی و بربرینه مساوی اون

قسمه منقسمدر قسم اول قسم اولک طرف غربیسنده سبته بوغازینک خارجنده
محیط غربیدن بر قطعهٔ مستطیله دردنجی اقلیمک اشبو قسم اولک حد جنوبیسندن
حد شمالیسنه وارنجه ممتد اولوب صاغ طرفنده بحر محیط ساحلی اوزره طنجه شهری
موجوددر و بلدهٔ مزبوره نک تحتنده بحر محیط غربینک اشبو قطعهٔ مستطیله
سندن سبته بوغازی ابتدا ایدوب اوتوز ایکی میل مقداری طول ایله ممتد
بر بوغازدرکه بحر محیطدن اق دکزه عازم اولنلرک صول طرفلرنده واقع ساحل
اوزره جزیرهٔ خضرا نام بر مدینه و صاغ جانبلرنده واقع قصر مجاز و
سبته نام ایکی شهر واردر اق دکز بو بوغازدن خارج و طولا جهت شرقه
طوغری ذاهب اولوب اشبو دردنجی اقلیمک بشنجی قسمنک وسطنده
شام اولکه سی ساحللرنده نهایت بولوب و عرضا ایکی جانبنه تدریج ایله
یایلهرق دردنجی اقلیمک بشنجی قسمنک اکثر محللرینی ستر ایتدکلرندن ماعدا
اوچنجی بشنجی اقلیملرک دخی یمین و یسارلرندن بر مقدارلری دخی بحر مذکور
ده مستور قلوب عمارت ممکن اولمامشدر و اق دکزه سواحلنده واقع بعض
بلاده نسبتله بحر رومی اطلاق اولندیغی کبی بحر شامی دخی تسمیه اولنور بحر
رومی ده قتی چوق جزائر عظیمه اولوب جهت غربیه سنده یعنی سبته بوغازی
قربنده ابتدا یابسه بعده میورقه صکره منرقه بعده سردانیه
بعده جچلیه جزیره سیکه بو جزیره‌لرک جمله سنک اعظمیدر بعده جزیره
ملیوس بعده افریطش جزیره سیکه کرید آطه سیدر بعده قبرس
جزیره سی موجوددرکه ان شاء الرحمن هر برینک احوالی محللرنده علی التفصیل
ذکر اولنور و اشبو بحر رومینک اوچنجی قسمنک اخرنده بشنجی اقلیمک
اوچنجی قسمنه منتهی اولنجه یه دک لسان ترکیده وندیک کورفزی دیمکله
معروف بنادقه خلیجی اق دکزده جنوبدن شماله طوغری خروج ایدوب
بعده اشبو قسم ثالثک وسطنده جهت غربیه منعطف و منحرف اولوب
اقلیم خامسک ایکنجی قسمنه منتهی اولور و ینه اق دکزدن بشنجی اقلیمک
دردنجی قسمنک اخرنده جهت شرقه طوغری قسطنطنیه خلیجیکه بوغاز
حصاری دیرلر اقلیم خامسک ابتداسنده بر اوق آتمی مسافه عرض ایله
بر طار بوغازدن خروج و جهت شمالده قره دکزه مرور ایدوب اقلیم
سادسک دردنجی قسمنه منتهی اولورکه ان شاء الرحمن اول اقلیملرک
احوالی بیاننده مفصلا ذکر اولنور و بحر رومی که اق دکزدر سبته بوغازندن

خروج ایدوب اوجنجی اقلیم طوغری متسع اولدقده سبته بوغازینك
صاغ طرفنده كه مغرب قبه سی در دردنجی اقلیمك قسم اولنده ارضدان برقطعه
صغیره باقی قالورکه اول قطعه ده بحر محیط ایله بحر رومینك جمع اولدیغی
محلده سبته طنجه بلده سی واقع اولمشدر واشبو دردنجی اقلیمك قسم اولنده
علی الترتیب ذکری مرور ایدن بلده لر و جزیره لر موجود اولوب محل مذکورده
طنجه بلده سی بعده بحر رومی کنارنده سبته مدینه سی بعده بیطادین و یارس
بلده لری بولنمشدر بوندن صکره اقی دکز دردنجی اقلیمك قسم اولنك بقیه
سی شرق طرفنه طوغری اوجنجی اقلیمه منتهی اولنجیه قدر امتداد ایله بر قسمك صاغ
طرفنده معمور قلیل اولوب قسم اولنك اکثری عمارتی سبته بوغازی
خلیجنك ساحل شمالیسنده واقع اولمشدرکه اندلس ممالکی بلادیدر
ذکر بلاد اندلس اندلس اولکه سنك ناحیه غربیه سی بحر محیط غربی ایله
بحر رومی اراسنده واقع اولوب اول بلادك اولی طنجه مقابلنده بنه
مجمع البحرین اوزرنده طریف مدینه سی بعده انك حی سمت شرقیسنده ساحل
بحر رومیده جزیرهٔ خضرا بعده مالقه بعده منکب بعده مریه نام بلده لر
واردر و بو بلادك آرده نده بحر محیط جانبندن جهت غربیه لرنده شریش
ایله لبله نام بلده لر واقع اولوب بونلرك مقابلنده بحر محیطده قادس
نام بر جزیره واردر و بلده شریش ایله لبله نك جهت شرقیه سنده
اشبیلیه شهری بعده استجه و قرطبه دونکه نام بلده لر بعده غرناطه
و جیان وابده بلده لری بعده وادیاشی واقع اولوب بونلرك تحتنده
و جانب غربیلرنده بحر محیط ساحلی اوزرنده شنتریه و شلب مدینه لری
و بونلرك شرق طرفلرنده بطلیوس و مارده و یابره بلده لری بعده
غافق و ترجاله شهرلری بعده رباج نام بر قلعه موجوددر و بو بلادك تحتنده
سمت غربیلرنده بحر محیط ساحلی اوزرنده اشبونه بلده سی و بو بلده نك
جانب شرقیسنده باجه نام بلده اوزرنده شنترین و قوریه بلده لری بعده
قنطرة السیف نام بر بلده موجوددر و اشبونه بلده سنك جهت شرقیه
سنده جبل شادات نام بر کوه عظیم مسافت اولورکه دردنجی اقلیمك
اشبو قسم اولنك جانب غربیسندن ابتدا ایلیوب و قسم مذکورك شمال
شرقیسنه طوغری مسافهٔ مدیده ممتد اولدقدن صکره بنه اندلس بلادندن
سالم نام مدینه یه منتهی اولور و اشبو جبل شاداتك تحتنده وقوریه

بلده سنك

بلده سنك جانب شرقیسنده طلبیره بلده سی بعده طلیطله بعده وادی الحجاره
بعده سالم شهری و جبل شاداتك اوایل اشبونه بلده سی مابیننده
قلمریه نام بر بلده واقعدر بو ذکر اولنان بلده لر اندلس مملکتنك ناحیه
غربیه سنده موجود اولان شهرلردر اما اندلس اولکه سنك قطعهٔ
شرقیه سنده و ساحل بحر رومی اوزرنده واقع اولان شهرلرك ابتداسی
بلاد غربیه ده ذکری سبق ایدن مریه شهرینك مقابلنده قرطاجنه
بلده سی بعده لقنت بعده دانیه و بلنسیه شهرلری بعده شرق طرفنده
اشبو قسم اولنك آخرنده طرکونه نام بلده واقع اولوب بونلرك جهت
شمالیه سنده لورقه و شقوده نام ایکی بلده موجوددرکه بلاد غربیه
سنده بسطه و رباج قلعه سنه مجاورلردر و لورقه ایله شقوده بلده
لرینك طرف شرقیلرنده مرسیه بعده بلنسیه نك صول طرفنده شاجله
اولکه سی بلده لری بعده شقر بعده اخر قسم اولده طرکونه شهرینك
تحتنده طرشوشه بلده سی واقع اولوب و بونلرك صول طرفلرنده خنجابل
دوبده نام بلده لر موجوددرکه بلاد غربیه دن شقوده و طلیطله بلده لری
حدودینه متصلدر و بونلرك جانب شرقیلرنده و طرشوشه بلده سنك طرف
شمالیسنده افراغه مدینه سی بعده بلدهٔ سالمك جانب شرقیسنده
واقع قلعه ایوب بعده سرقسطه بعده لارده شهرلری موجوددر اقلیم
رابعك قسم اولی اولان قطعه بو محلده تمام اولوب ایکنجی قسمنده واقع ممالك
بیاننه شروع اولندی **قسم ثانی** دردنجی اقلیمك ایکنجی قسمنك اکثر
محللرینی بحر ستر ایلیوب انجق شمال غربیسی جهتندن برقطعه ارض مکشوف
قالوب اول قطعه ده جبل برنات دیمکله معروف جبل عظیمك بر مقداری
موجوددر و جبل برنات لفظنك معناسی بولدی کلدیلری چوق طاغ دیمکدر
جبل مزبور بشنجی اقلیمك اولکی قسمنك آخرندن خروج ایدوب بو قطعه
مکشوفه ده اشبو دردنجی اقلیمك ایکنجی قسمنه داخل اولسور شویله که اقلیم
خامسك قسم اولنك آخرنده بحر محیط ساحلندن ظهور و جهت شرقیه
میل و انحراف ایله جنوب طرفنه مرور ایلیوب اشبو دردنجی اقلیمك ایکنجی
قسمنه میل ایتمکله جبل برناتك برقطعه سی قسم ثانیده بولنمشدر و بو جبلده
واقع یوللردن وراسنده اولان غسکونیه مملکتنه که حالا فرانسه ضبطنده
درمنتهی اولور و اشبو اقلیم رابعك ایکنجی قسمنده بحردن مکشوف و معمور

اولان قطعه ده اندلس بلادندن اکجی برشلونه بعده آربونه بلده‌لری
موجوددر و اشبو ایکنجی قسمک اکثر مواضعی ساتر اولان اق دکزده قنی
چوق جزیره‌لر واردرکه اکثری صغیر اولمغله مسکون و بنی آدم ایله مشحون دکلدر
بحر مذکورک جانب غربیسنده معمور و مسکون اولان جزیره‌لردن سردانیه
جزیره‌سی و انک جانب شرقیسنده جیچلیه اطه‌سی واقعدر ذکر
اولنان جیچلیه جزیره‌سی بلاد کثیره‌یی مشتمل اطراف و اقطاری واسع بر
جزیرهٔ عظیمه‌در که دوری یدی یوز میل اولمق اوزره منقولدر و اشبو
جیچلیه اطه‌سنده موجود اولان بلده‌لرک مشهورلری مسینی
و سرقوله و بلرم طرانیه و مازر شهرلریدر و ساحل بحر رومی‌ده
افریقیه مملکتی بو جزیره‌یه مقابل اولوب غوزو و مالطه جزیره‌لری واردر
دردنجی اقلیمک ایکنجی قسمی بو محلده تمام اولوب اوچنجی قسمنک احوالی
بیاننه شروع اولندی قسم ثالث اشبو دردنجی اقلیمک اوچنجی قسمنک
دخی اکثر محللرینه اق دکز و ستر ایلیوب انجق شمالی غربی سمتنده
بحردن اوچ قطعه ارض منکشف قالوب اولکی قطعه سنده حالا افرنج
ضبطنده اولان قلوریه مملکتی ایکنجی قطعه‌سی انکه‌ده اولکه‌سی اوچنجی
قطعه‌سی بنادقه یعنی ونه‌دیک ضبطنده اولان شهرلرک بعضیدر قسم ثالث
انجق اوچ قطعه ارضدن عبارت اولمغله تمام اولوب دردنجی قسمک
احوالی بیاننه شروع اولندی قسم رابع دردنجی اقلیمک دردنجی
قسمنک دخی اکثر مواضعنی بحر سفید ستر ایدوب انجق بر قاچ جزیره‌لر
موجوددرکه انلرک دخی اکثرینک جرمی صغیر اولمغله مسکون دکلدر
بو قسمده معمور اولان جزیره‌لرک بری اشبو قسم رابعک غرب و شمالی
سمتنده بلبوس جزیره‌سی اولوب و ینه بو قسمک وسطندن جنوب
و شرقی طرفنه ممتد جزیرهٔ اقریطش دیمکله معروف بر عظیم جزیره وار
درکه کرید اطه‌سیدر و دردنجی قسم دخی بو محلده تمام اولوب بشنجی
قسمک احوالی بیاننه شروع اولندی قسم خامس دردنجی اقلیمک
بشنجی قسمنک جنوب و غرب طرفلرنده بر مقدار محلنی ینه بحر سفید ستر
ایدوب فقط بر بیوک مثلث شکلنده یعنی اوچ کوشه‌لو بر قطعه ارضی
بحردن منکشف اولوب معمور اولمشدرکه حدّ غربیسی اشبو قسم خامسک
طرف شمالده اخرینه منتهی اولوب و ضلع جنوبیسی یعنی جانب طرفی بنه

اشبو قسمک ایکی ثلثی مقداری مسافه‌یی محیط اولور و شرقی جانبنده اشبو
بشنجی قسمدن ثلث مقداری قطعه واردرکه انک طرف شمالیسی ساحل
بحر ایله غرب جانبنه منتهی اولور اشبو دردنجی اقلیمک بشنجی قسمنک طرف
جنوبیده واقع نصف مقداری قطعه‌سنده شام اولکه‌سنک اسفلنده واقع
اولان بلاد اولوب و اشبو قسمک وسطنده جبل لکام دیمکله موصوف
بر جبل عظیم واردرکه جانب شمالده اشبو قسم خامسک اخرینه واصل
اولدقدنصکره ینه اول محلدن شمال و شرق جانبلرینه طوغری منحرف و ممتد
اولدیغی محلده جبل مذکوره جبل سلسله تسمیه اولنور و اشبو محلده جبل مذکور
بشنجی اقلیمه واصل اولوب و جزیره مملکتی بلادندن بر قطعه‌نک جهت شرقیه‌
سنه مجاور اولور و اشبو جبل لکامک شمال و شرقه منحرف اولدیغی
محلک غرب جهتنده بر برینه متصل جبال کثیره واقع اولوب جبال مذکوره
جانب شمالده اشبو قسم خامسک اخرنده واقع دکزده بربرونه منتهی اولور
و اشبو طاغلرک اراسنده بینی الوب دروب تسمیه اولنور برنجه بوغازلر
واقع اولمشدرکه ان شاء الرحمن قریباً ذکر اولنه جقدر ارمن بلادینه موصل
اولوب بو طاغلره جبال سلسله‌نک اراسنده اشبو دردنجی اقلیمک
بشنجی قسمنده اولان بلادلری بر قطعه بولنمشدر اشبو قسم خامسک
طرف جنوبیسی اولان قطعه ده که شام اولکه‌سنه تابع بعض بلاد اولوب و جبل
لکام مزبوردر اق دکز ایله قسم مزبورک اخرنده جنوبدن شماله وارنجه واقع
اولان بلادک اراسنه اول قطعه ده حائل و معترض اولمق اوزره
ذکر اولنمشدی ینه اول قطعه‌نک ساحل بحر سمتنده بلاد شامیه‌نک ابتدا
انطرسوس نام بلده واقع اولوب اقلیم ثالثک ساحل بحر قطعه‌سنده
عرقه و طرابلس مملکتلرینه مجاوردر و انطرسوس بلده‌سنک شمالنده
جبلیه بعده لاذقیه بعده اسکندرون بعده سلوقیه نام شهرلر واقع
اولوب بونلرک طرف شمالرنده روم مملکتی موجوددر و اق دکز ایله
اشبو قسم خامسک آخری اراسنده حائل اولان جبل لکامک ایکی طرفنده بلاد
شام واقع اولوب طرف جنوبیسنک اولنده حصن خوابی نام بلده واقع
اولوب رق طوائف عربدن حشیشیه اسماعیلیه ضبطنده درکه انده بو قطعه‌ده مداومه
درلر و حصن مذکوره حصن ملحیات تسمیه اولنور و انطرسوس بلده
حصن مذکورک طرف شرقیسنده و کذلک جبل لکامک جانب شرقیسنده

واقع سلمیه بلده سی یه حمص مزبوره مقابل اولور و حمص شهرلری دخی
بلده مزبوره نك جنوبنده واقع و یه حمص مصیافك شمالنده جبل لکام
ویله اق دکز ارا سنده انطاکیه شهری واقع اولوب و جبل مذکورك جانب
شرقیسنده معره بلده سی انطاکیه شهرینه مقابل اولوب بونك شرقنده
دخی مراغه بلده سی و یه انطاکیه نك طرف شمالنده مصیصه بعده ادنه
شهری بعده آخر ممالك ساحل شامیه اولان مدینه طرسوس واقعدر و یه
جبل لکامك جانب غربیسنده قنسرین شهری طرسوس بلده سنك
برابرلکنده واقع بر بلده اولوب بعده عین زربه نام مدینه موجوددرکه
و یه جبل لکامك طرف شرقیسنده و قنسرین شهرینك مقابلنده
حلب الشهبا واقع اولوب و عین زربه نك مقابلنده منبج نام
بلده موجوددر و دروب اسمیله مسمی اولوب ذکری سبق ایدن جبالك
طرف یمینی ایله اق دکزك ارا سنده روم مملکتی واقعدر حالا بو عصرده
عمده سلاطین جهان سلطان المجاهدین فی سبیل الله الملك المنان سلاله
عثمان ایدهم الله تعالی الی انقراض الدوران ضبطنده در و بلاد
بحر رومیده انطاکیه و علائیه بلده لری واقعدر و ذکر اولنان جبل
دروب ایله جبل سلسله میاننده واقع بلاد ارمندن مرعش و ملطیه
و انقره شهرلری و سائر بلاد ارمنی اشبو قسمك طرف شمالنده
آخرینه وارنجه ممتد اولمشلردر و بلاد ارمن خلالنده اشبو قسمك
طرف شرقیسنده سیحان و جیحان نهرلری خروج ایلیوب ابتدا نهر جیحان
شرقی جانبندن جنوبه طوغری جاری اوله رق جبل دروبی تجاوز ایدوب
بوندن صکره مدینه طرسوسه بعده مصیصه شهرینه مرور ایلر بوندن صکره
شمال و غربه طوغری مائل و منحرف اولوب سلوقیه شهرینك صاغ
طرفنده اق دکزه منصب اولور و نهر سیحان دخی منبعندن خروج ایدوب
جیحان نهرینه برابر اولدقدن صکره انقره و مرعش شهرلرینه محاذی اولور
بعده جبل دروبی متجاوز و نهایت ارض شامه بالغ اولدقدن صکره
عین زربه شهرینه مرور و نهر جیحانی تجاوز ایتدکدن صکره شمال و غرب
طرفلرینه منحرف و مصیصه شهرینك طرف غربیسنده نهر جیحانه قاریشوب
محل مزبور ملتقی النهرین اولور و بلاد جزیره جبل لکامك جبل سلسله یه
متصل واقع اولان قطعه سنك طرف جنوبیسنده یعنی صاغ طرفنده

رافقه

رافقه و رقه شهرلری بعده حران بعده سروج و رها بلده لری واقع اولور
بعده نصیبین و شمیساط بلده لری بعده کرسی مملکت دیاربکر اولان آمد شهری
اشبو قسم خامسك شرقا و شمالا سمتلرنده نهایتنده بولنمشدر و بلاد جزیره
نك اشبو ذکر اولنان قطعه سنك وسطنه طوغری فرات و دجله نهرلری مرور
ایدر اشبو ایکی نهر بشنجی اقلیمدن خروج ایلیوب طرف جنوبده ارمنیه اولکه سنه
مرور و جبل سلسله یی تجاوز ایتدکلرندن صکره نهر فرات شمیساط و سروج
شهرلرینك طرف غربیلرینه واصل اولوب بعده جانب شرقه میل و انحراف
ایله رافقه و رقه بلده لرینه مرور ایدر نصکره دردنجی اقلیمك التنجی قسمنه داخل
اولور و نهر دجله دخی منبعندن خروج ایتدکدن صکره آمد شهرینك طرف شرقیسنه
مرور ایلیوب مسافه قلیله قطع ایتدکدن صکره جهت شرقه میل ایله نهر مزبور
دخی اقلیم رابعك قسم سادسنه واصل اولور دردنجی اقلیمك بشنجی قسمنك
احوالی بو محلده تمام اولوب قسم سادسك بیاننه شروع اولندی قسم
سادس دردنجی اقلیمك التنجی قسمنك طرف غربیسنده جزیره شهر
لری موجود اولوب و بلاد جزیره نك جانب شرقیسنده عراق عرب و عراق
عجم مملکتی بلده لری بربرینه ممتد و متصل اوله رق اشبو قسم سادسك طرف شرقنده
آخرینه قریب محله منتهی اولور و مملکت عراقك آخرینده جهت جنوبیه سندن
یعنی صاغ طرفندن غربه میل ایله اصفهان جبلی خروج ایلیوب قسم سادسك
وسطنه منتهی اولدقده شمال و غرب طرفلرینه کیدوب دردنجی اقلیمك
اشبو التنجی قسمندن چیقوب بشنجی قسمنده ذکری سبق ایدن جبل سلسله یه
متصل اولدقده اشبو قسم سادسی بری شرقی و بری غربی ایکی قطعه یه تقسیم
ایدر قطعه غربیه سنك طرف جنوبیسنده نهر فراتك منبع و مجراسی واقع اولورکه
جانب شمالیسنده دجله نهری خروج ایدر اما نهر فرات دردنجی اقلیمك بشنجی
قسمندن اشبو التنجی قسمنه خروج و ابتدا قرقیسیا نام بلده یه مرور ایتدکده
نهر مزبوردن ارض شامه طوغری بر جدول آیریلوب جزیره مملکتندن ذکر اولنان
قرقیسیا بلده سی قربنده محو اولور بعده نهر فرات جنوبه طوغری منعطف و
منحرف اولوب خابور و رحبه نام بلده لرك طرف غربیسنه واصل اولدقده
نهر مزبوردن بر جدول آخر دخی آیریلوب طرف جنوبه طوغری میل و جری ایدرك
صفین ارضنك سمت شرقیسنه منتهی اولور بوندن صکره نهر فرات نیه شرقه
طوغری جاری اوله رق بر قاچ جدوللره منقسم اولوب بعضیسی کوفه یه و بعضیسی

قصرابن هبیره و جامعین نام محلّره مرور ایلیوب بعده جداول مذکوره نك
جمله سی اشبو دردنجی اقلیمك قسم سادسنك اخرنده اوچنجی اقلیمه داخل اولدقده
حیره و قادسیه شهرلرینك طرف شرقیلرنده غوص ایدر بعده نهر فرات
رحبه نك جانب شرقیسندن جاری اولهرق هیت نام محلك طرف شمالنه بعده
ذات الانبار نام بلده لرك صاغ جانبنه واصل اولدقدنصکره دار السلام بغداد
اوکنده دجله نهرینه منصب و نهرین بربرینه مختلط اولمغله بحر کبی وسعت بولور
اما نهر دجله دخی بو اقلیم رابعك بشنجی قسمندن خروج و اشبو التنجی قسمنه
دخول ایتدکده طرف شرقه طوغری استقامت اوزره جاری اولوب جبل عراقه
متصل جبل سلسله یه برابر اولدقده جزیرهٔ ابن عمر نام محلك طرف شمالیسنه
بعده مدینهٔ موصلك و تکریت شهرلرینك کذلك شماللری کچنه ذاهب
و حدیثه نام محله منتهی اولدقدنصکره شرقدن جنوب سمتنه منعطف و منحرف
اولوب حدیثه و ذاب کبیر و ذاب صغیر نام محللر نهر مزبورك طرف شرقیسنده
قالور ابعده جنوب سمتی ایله استقامت اوزره مرور و قادسیه بلده سنك
جانب غربیسنی تجاوز ایلیوب بغداده منتهی اولدقده بر کاج اول فرات ایله
مختلط اولور بوندنصکره نهرین سمت جنوب اوزره مرور و جرجرایا
نام محلك طرف غربیسنه منتهی اولدقده اشبو قسم سادسدن خروج و اوچنجی
اقلیمه دخول ایدر محل مزبوره دخولده نیجه شعبه لری و جدوللری کثیر اولوب بر
مقدار مسافه مرور ایتدکدنصکره دجله و فرات نهرلرینك جمله جدوللری بربره
جمع اولوب عبادان قربنده فارس دریاسنه منصب اولور و دخی معلوم
اولکه نهر دجله ایله فرات بغداد شهری اوکنده اجتماع ایتمزدن مقدم بو ایکی
نهرك آرالرنده اولان بلاده جزیره بلادی تسمیه اولنور و بو ایکی نهره بغداددن
مفارقت ایتدکدنصکره بر نهر آخر دخی مختلط اولورکه نهر دجله نك شرقی و شمالی
جهتندن کلوب بغدادك طرف شرقیسنده نهروان بلده سنه منتهی اولدقدن
صکره طرف جنوبه منعطف و منحرف اولوب و اقلیم ثالثه دخول ایتمکسزین
دجله یه قاریشور و بو نهر آخر ایله جبل عراق و اعاجملك آراسنده حلوان
نام بلده واقع اولوب انکده دخی سمت شرقیسنده جبل عراق قرنده حلوان
و صیمره بلده لری واردر اما اشبو دردنجی اقلیمك التنجی قسمنك قطعهٔ
شرقیه سنده جبل شهرزور دیمکله معروف بر جبل عظیم واقع اولمشدرکه
سابقاً ذکر اولنان جبل عراقك طرف شرقیسندن خروج ایلیوب اشبو قسم

سادسك

سادسنك جانب شمالده آخرینه منتهی اولور و بو جبل شهرزور دخی قسم سادسك
قطعهٔ شرقیه سنی ایکی قسمه تقسیم ایدر قطعهٔ جنوبیه سنه مملکت بهلوس تسمیه اولنورکه
بو قطعه نك صاغ طرفنده و اصفهان شهرینك غرب و شمالنده خونجان نام
بلده واقع اولوب و وسطنده نهاوند شهری انکده دخی صول جانبنده
شهرزور شهری واقعدر و جبل عراق ایله جبل سلسله نك جمع اولدیغی
محلده و اشبو التنجی قسمك جانب شرقده نهایتنده دینور بلده سی بولنمشدر
و قطعهٔ ثانیه کبراده ارمینیه اولکه سنك بر طرفی اولوب و دار الملك
ارمینیه اولان مراغه بلده سی بو قطعه ده واقعدر و جبل عراقدن مراغه بلده سنه
مقابل اولان محلنه جبل باره تسمیه اولنورکه اکراد طائفه سی اول جبلی مسکن و
وطن اتخاذ ایتمشلردر و نهر دجله کنارنده واقع ذاب کبیر و ذاب صغیر اشبو جبل
بارمانك وراسنده واقعدر و اشبو قطعهٔ ثانیه نك جهت شرقده آخرنده
آذربیجان اولکه سنده موجود اولان بلاددن کرسی مملکت اولان شهر
تبریز و بیلقان بلده سی موجوددر و اشبو قسم سادسك شمالی مجتمع اولدیغی
کوشه ده بحر خزردن بر قطعه بولنمشدر دردنجی اقلیمك التنجی قسمنك احوالی
بوکلده تمام اولوب یدنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی قسم سابع
دردنجی اقلیمك یدنجی قسمنك صاغ طرفنده و غرب جانبنده بهلوس مملکتی
بلادینك مشاهیرندن همدان و قزوین شهرلری واقع اولوب باقی بلادی
اوچنجی اقلیمده در و مملکت بهلوسده کرسی مملکت ایران اولان مدینهٔ اصفهان
موجوددر و مدینهٔ اصفهانك صاغ طرفندن بر جبل احاطه ایتمشدرکه مدینهٔ مزبوره
نك غرب طرفندن خروج ایدوب و اوچنجی اقلیمه مرور ایلیوب بعده قسم سادسك
اقلیم رابعه منعطف و منحرف اولوب مرة بعد اخری ذکری مرور ایدن جبل عراقه
قسم سادسك جانب شرقیسنده متصل اولور و جبل اصفهان اقلیم ثالثدن
جهت شماله طوغری مرور ایدوب اشبو دردنجی اقلیمك یدنجی قسمنه واصل
اولدقده بلاد بهلوس جانب شرقیسندن محیط اولوب تحتنده قم و قاشان
شهرلری موجوددر و جبل مذکور نصفنه قریب محلده جانب غربه ذاهب بعده
شرق و شماله طوغری استداره ایله منحرف اولوب بر مقدار مسافه کیتدکدن
صکره بشنجی اقلیمده منتهی اولور و جبل اصفهانك شرق و شماله منحرف
اولدیغی محلك جانب شرقیسنده ری شهری موجوددر و محل مزبورده
جبل مذکوره بر جبل آخر متصل اولوب اشبو قسم سابعك جهت غربده

اخرینه دک ممتد اولورکه قزوین بلده سی اول جبلک صاغ طرفنده در واشبو
جبل آخر واقلیم ثالثدن خامسه ممتد اولان ری جبلی ایله گیلان دریاسی ارالرنده بر قطعه
ارا سنده طبرستان اولکه سی موجوددر و مملکت طبرستان اقلیم خامسدن ابتدا
ایدوب اشبو دردنجی اقلیمک یدنجی قسمنک غربدن شرقه ممتد اولان تا
قطعه سنک نصفنه قریب محلنه دخول ایتمشدر و ذکر اولنان جبل اصفهانه که ری
جبلی دخی اطلاق اولنور غربه منحرف اولدیغی محلده بر جبل آخر دخی متصل و سمت
جنوبه انحراف قلیل ایله شرقه طوغری مرور ایدوب اشبو دردنجی اقلیمک سکزنجی
غرب طرفندن دخول ایدر و اشبو جبل آخر ایله ری جبلنک ابتدالری قننده
جبلین ارا سنده جرجان بلادی واقع اولوب بلاد مذکوره دن بسطام شهری
موجوددر و اشبو جبلک ورا سنده اشبو قسم سابعدن بر قطعه موجود
درکه فارس اولکه سی ایله خراسان مملکتی ارا سنده واقع صحرای یه بابانک
بقیه سی انده موجوددر صحرای مذکور قاشان شهرینک جانب شرقیسنده
واخرنده جبل مذکور قننده استراباد بلده سی موجوددر و ذکر اولنان جبلک
جانب شرقیسندن قسم سابعک اخرینه وارنجه ایکی طرفنده خراسان مملکتنه
تابع نیشابور شهری واقعدر و جبل مذکورک صاغ طرفنده فارس خراسانک
ارا سنده واقع صحرانک جانب شرقیسنده نیشابور بلده سی بعده قسم
سابعک آخرنده مرو شاهجهان مدینه سی و انکدخی شمالنده و مدینه جرجانک
شرقنده مهرجان و خازرون شهرلری بعده قسم سابعک جهت
شرقنده اخرنده طوس بلده سی واقعدر و بو بلادک جمله سی ری جبلنه متصل
اولان جبل آخر مذکورک تحتنده واقع اولور بونلرک طرف شمالیلرنده نسا
نام مملکتده واقع بلاد موجوددر و بلاد نسایه اشبو قسم سابعک شرقا
وشمالا ارا سنده واقع کوشه سنده خالی و معطل بریه لر احاطه ایتمشدر
دردنجی اقلیمک یدنجی قسمنک احوالی بو محلده تمام اولوب سکزنجی قسمنک احوالی
بیاننه شروع اولندی قسم ثامن دردنجی اقلیمک سکزنجی قسمنک طرف
غربیسندن جیحون نهری جنوبدن شماله طوغری جریان ایدوب غرب طرفنده اولان
کنارنده خراسان اولکه سی بلادندن ترمذ و آمل شهرلری و خوارزم مملکتی
شهرلرندن طاهریه و جرجانیه بلده لری واقعدر و ینه بو قسم ثامنک غرب ایله
جنوب جهتلری میاننده اولان کوشه سنی استراباد جبلی احاطه ایدوب هرات اولکه سنه
تابع بلادک بو کوشه ده واقعدر و ذکر اولنان جبل استراباد دردنجی اقلیمک

یدنجی قسمندن خروج و اشبو قسم ثامنده غرب طرفندن دخول ایلدکدنصکره هرات
ایله جوزجان مملکتلرینک ارا سنده اقلیم ثالثه داخل اولوب جبال بتم دیمکله
معروف و مذکور اولان طاغلره متصل اولور و نهر جیحونک طرف شرقیسنده
واشبو دردنجی اقلیمک سکزنجی قسمنک صاغ جانبنده بخارا مملکتی شهرلری
بعده صغد مملکتی بلادی واقعدرکه دار الملک سمرقند شهریدرکه بوندنصکره
اوسروشنه شهرلری و قسم ثامنک جانب شرقیسی اخرنده خجند بلده
سی واقع اولوب سمرقند ایله اشروسنه شهرلرینک صول طرفنده
بلاق مملکتی انکدخی شمالنده قسم ثامنک طرف شرقیسی اخرینه دک شاش
مملکتی ارضی دردنجی اقلیمک طقوزنجی قسمندن بر قطعه سنه دک ممتد اولورکه بو
قطعه نک صاغ طرفنده فرغانه اولکه سنک بقیه سی موجوددر و ینه دردنجی
اقلیمک طقوزنجی قسمنده واقع ذکر اولنان قطعه دن شاش نهری خروج
و اشبو قسم ثامنه دخول ایدوب بعده قسم ثامندن خروج ایتدیکی محلک
شمالنده و اقلیم خامسه دخولنده نهر جیحونه منصب اولور و ذکر اولنان نهر شاشه
بلاق مملکتی ارضنده بر نهر آخر دخی منضم و ملحق اولورکه اقلیم ثالثک طقوزنجی
قسمنده تبت شهرلرینک حدودندن خروج ایدر و کذلک شاش نهری
دردنجی اقلیمک طقوزنجی قسمندن خروج ایتمزدن مقدم فرغانه نهری دخی
انکا ملحق اولور و نهر شاشک سمتی اوزره جراغون نام بر جبل بشنجی اقلیمدن
خروج ایدوب جنوب طرفنه طوغری شرق سمتنه منحرف و ممتد اولارق دردنجی
اقلیمک طقوزنجی قسمنه داخل و ارض شاشه محیط اولور فرغانه مملکتی دخی
جبل مذکورک جنوبنه طوغری ممتد اولارق اوچنجی اقلیمه دخول ایدر و نهر شاش
ایله جبل جراغونک ارا سنده و اشبو قسم تاسعک وسطنده فاراب
شهری موجود اولوب و بو بلاد ایله بخارا و خوارزم اولکه لری میاننده واقع
نیجه خالی و معطل بریه لر واقعدر و ینه دردنجی اقلیمک طقوزنجی قسمنک
شرق ایله شمال جهتلری ارا سنده واقع کوشه ده خجند مملکتی واقع اولوب
مملکت مزبوره نک مشاهیر بلادندن اسبیجاب و طراز بلده لری موجوددر
و ینه دردنجی اقلیمک طقوزنجی قسمنک طرف غربیسنده فرغانه و شاشی
مملکتلرندن صکره طوائف ترکستاندن خرلخیه جماعتنه مخصوص ارضی طرف
جنوبده واقعدر و بونلرک صول طرفلرنده طقوزنجی قسمک جانب شرقنده
اخرینه وارنجه ینه طوائف مذکوره دن کیماکیه جماعتی ساکن اولدقری

محل واقعدر و طائفهٔ کیماکیه ارض دردنجی اقلیمك اوننجی قسمنك مجموعنده و قسم
مزبورك طرف شرقده اخرنده واقع جبل قوقایا یه ده وارنجه ممتد اولمشدر
جبل قوقایه بحر محیط کنارنده جبل یاجوج و ماجوج دیمکله معروف بر جبل
عظیمدرکه اطراف ترکستانی یعنی اولو تاتارستانی دائرا مدار احاطه ایلیوب
جبل مذکورك وراسنده طائفهٔ ترکدن خرلخیه و کیماکیه جماعتلری ساکندر
دردنجی اقلیم اقسام عشره سیله بو محلده تمام اولوب بشنجی اقلیمك احوالی
بیاننه شروع اولندی اقلیم خامس اقالیم سبعه دن بشنجی اقلیم صاغ
طرفندن دردنجی اقلیمك اخرینه و صول جانبندن آلتنجی اقلیمك ابتداسنه متصل
بر اقلیم عظیمدرکه سائر اقالیم کبی غربدن شرقه طوغری بربرینه مساوی اون
قسمه تقسیم و تفریق اولنوب و هر قسمنده واقع اولان ممالك و جبال و انهار
و بلدان و امصارك احوالی علی الترتیب بیان اولنور قسم اول بشنجی
اقلیمك اولکی قسمنك اکثر اجزاسنی بحر محیط ستر ایلیوب انجق جنوب ایله
شرق جانبلرندن مقدار قلیل عمارت ایله معمور اولمشدر زیرا بو اقلیمك اولکی
مناخرینی قوله اورزه سبته نك حارجنده بحر محیط غربیدن فرض اولنوب
و اقالیمك اطرافی قوشاق کبی بحر احاطه ایتمکله بشنجی آلتنجی یدنجی اقلیملرك
طرف غربیلرینه بحر محیط سائر اقالیمدن زیاده جه دخول ایلیوب فی الواقع
اقالیمدن بو اقلیمك قسم اولی فرض اولنان قطعه نك اکثر اجزاسنده
عمارت ممکن اولامشدر بناء علیه اقلیم خامسك اشبو اولکی قسمنك دخی
جنوبیسنده یعنی صاغ جانبنده بحر محیطدن منکشف و معمور اولان محلی مثلث الشکل
بر قطعه درکه حالا اسپانیه خطنده اولان و دردنجی اقلیمده ذکر و تحریر اولنان اندلس
مملکتنه متصل اولوب اندلس بلادینك بقیه سی بو قطعه ده واقعدر بو قطعه
بحر محیط غربی شکل مثلثك زاویهٔ ارتفاعی یعنی کوشه لرینی احاطه ایلدیکی خط
کبی محیط اولمشدر قطعهٔ مثلث مزبوره ده اندلس مملکتنك طرف غربیسنده
واقع اولان بلاددن منت میور نام بلده بحر محیط ساحلی اوزره و قسم
اولك و غرب طرفلرینك اولنده واقع اولوب و بو بلده نك طرف
شرقیسنده شلمنکه نام مملکت و وسطنده سموره نام مدینه موجوددر
و شلمنکه اولکه سنك شرقی طرفنده و اشبو قسم اولك طرف جنوبیسنك
یعنی صاغ جانبنك نهایتنده ایله نام بلده و انکدخی طرف شرقیسنده ینه
اندلس ممالکندن قشتاله مملکتی و مملکت مزبوره نك معظم بلادندن

سنقدبیه

سنقدبیه نام بلده واقع اولوب انکدخی شمالنده یعنی صول طرفنده لیون
و برغنت نام مملکتلر موجوددر و بو مملکتلرك طرف شماللرنده ذکر اولنان قطعهٔ
مثلثه نك کوشه سنه منتهی اولنجه جلیقیه نام مملکت واقع اولوب و بو
مملکتده قطعهٔ مثلثهٔ کبیره نك ضلع غربیسنك اخرنده بحر محیط ساحلی اوزره
شنت یاقوب دیمکله معروف بلده بحر محیط ساحلی اوزره شنت اقرنجده شنتیاقوت نام بر بلده واقعدرکه عربیده معناسی بلدهٔ
یعقوب دیمکدر و ینه اشبو قطعهٔ مثلثه ده اندلس ممالکنك طرف شرقیسنده
واقع اولان بلاددن تطیله نام بلده قسم اولك طرف جنوبیسنك آخرنده
و قشتاله اولکه سنك جانب شرقیسنده واقع اولوب و بو بلده نك صول
طرفنده و شرق جانبنده رشقه مدینه سی انکدخی شمال و شرق جهتلرنده
بنبلونه نام بلده انکدخی غرب طرفنده قشتاله شهری و بنبلونه و قشتاله ایله
برغنت اولکه سی اراسنده ناجر شهری واقعدر و اشبو قطعهٔ مثلثه نك
وسطنده بر بیوك جبل خروج ایلیوب بحر محیط و بو قطعه نك شمال و شرق طرفلرنده
احاطه ایلدیکی ضلعه قریب کلدکده اندلس بلادندن ذکری سبق ایدن بنبلونه
شهری سمتنده طرف بحر محیطه متصل اولوب بعده اقلیم رابعه و شمالدن
جنوب سمتنه ذاهب اولهرق طرف جنوبده اقلیم ذکر سابق حلنه منتهی اولور
و بو جبل سابقا اقلیم رابعده ذکر اولنان جبل برتاب درکه بر مقداری بشنجی
اقلیمده و مقدار اخری دردنجی اقلیمده واقع و اقلیم خامسده بحر محیط غربی کنارینه
اقلیم رابعده اقلیم ذکر سابق حلنه وارنجه ممتد اولوب اندلس مملکتی ایله غشکونیه
اراضی اراسنده حائل و حاجز بر جبلدر و جبل مذکورك طرق و مسالکی
کثیر اولمغله اندلس مملکتندن غشکونیه ولایتنه و غشکونیه دن اندلس
طرفنه طوائف افرنج بو یوللرده سلوك ایله واررلر غشکونیه مملکتی دخی
اندلس کبی بر مملکت عظیمه درکه بشنجی و دردنجی اقلیمدن حصه سی اولوب
اولا اقلیم رابعده غشکونیه بلادندن برشلونه و ابرونه نام بلده لره واقع
اولوب و اندك صول طرفلرنده جرنده و مرقونه نام شهرلر موجود
در و اشبو بشنجی اقلیمك قسم اولنده غشکونیه بلادندن جرنده شهرینك
صول طرفنده طلوشه بلده سی موجوددر و ینه اشبو بشنجی اقلیمك اولکی
قسمنك طرف شرقیسنده طولانی اوج کوشه لو مثلث شکلنده ٤
بحردن منکشف بر قطعه دخی واقع اولوب اول مثلثك زاویه و حاده سی
یعنی ضیق و تنك اولان کوشه سی جبل برتاب مذکورك جانب شرقیده

وراسنده واقعدر وقسم اولك اشبو قطعه مستطیله بحر محیط ساحلی اوزره
جبل برتاب متصل اولدیغی قطعه اولای مذكوره نك وراسنده غشقونیه مملكتی
بلادندن بیونه بلده سی موجوددر وینه بو قطعه مستطیله نك شرق وشمال
سمتنده نهایتنده قسم اولك آخرینه وارنجه افرنج ضبطنده اولان بیطلو
نام مملكت واقعدر قسم اولك بو محلده احوالی تمام اولوب قسم ثانیده واقع
ممالك بیاننه شروع اولندی قسم ثانی بشنجی اقلیمك ایكنجی قسمنك
ناحیه غربیه سنده غشقونیه مملكتی وجانب شمالیسنده بوندن اقدم ذكر
اولندیغی اوزره افرنج ممالكندن بیطلو وبرغنت اولدقلری واقعدر
وغشقونیه مملكتنك طرف شرقیسنده آق دكزدن بر كورفز خروج واشبو
ایكنجی قسمه دخول ایلیوب غشقونیه ولایتی بو كورفزك طرف غربیسنده موجود
در وبو كورفزك منتهی اولدیغی محلك طرف شمالنده واقع قطعه نك آرسنده
جنویز ولایتی انكدخی صول طرفنده منت جون نام بر جبل انكدخی
سمت شمالنده برغونیه مملكتی واقع اولور وجنویز ولایتی واقع اولان كورفزك
طرف شرقیسنده آق دكزدن بر كورفز دخی اشبو بشنجی اقلیمك ایكنجی قسمنه
كیروب بو ایكی كورفزك اراسنده ارضدن بر قطعه نك طرف غربیسنده
ممالك افرنجدن بیش نام مملكت واقع اولمشدر وبو مملكتك طرف شرقیسنده
بطارقه افرنجك اعظمی اولان ریم پاپانك مقر منبری روما بلده سی واقعدر
بلده مزبوره عمود بیشمار وستون استوار ایله مشید ومبنی كنایس عظیمه
وهیاكل جسیمه یه مشتمل ومحتوی ودبی الانام قرالما ودجله معروف بر شهر
عظیمدر وجمله عجائبندن بری بلده مزبوره نك وسطنده شرقدن غربه
طوغری بر نهر جریان ایدركه زمیننه سنك وحجر ریخته باقر صحیفه لر فرش
اولنمشدر ودخی روما شهرنده بر كنیسه عظیمه موجوددر كه حضرت عیسی
علیه الصلوة والسلامك خواص اصحاب وانصارندن وزمره حواریوندن
پدروس وپوسس اول كنیسه ده مدفونلردر وروما شهرینك صول
طرفلرنده واشبو قسم ثانینك نهایتنده ممالك افرنجدن ابزطیه نام
مملكت واقع اولوب وینه روما كورفزینك بر جانبنده نابلی شهری
واقعدر كه جانب شرقیسی ممالك افرنجدن قلوریه بلادینه متصلدر وقلوریه
مملكتنك صول طرفنده وندیك كورفزینك بر مقداری بشنجی اقلیمك
ذكر اولنه جق اوچنجی قسمندن اشبو ایكنجی قسمنك غرب وشمالنه طوغری

دخول ایلیوب قسم ثانینك نهایتی مرتبه سنه بالغ اولمشدر وذكر اولنان وندیك
كورفزینك صاغ طرفنده وندیك شهرلرینك اكثری واقع اولوب وكورفزك
صول جانبنده اقلیم سادسده كورفز ایله بحر محیط اراسنده ممالك افرنجدن
انكلایه مملكتی موجوددر بشنجی اقلیمك اوچنجی قسمی بو محلده تمام اولوب
اوچنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی قسم ثالث بشنجی اقلیمك
اوچنجی قسمی اولان قطعه نك غرب طرفنده آق دكز ایله وندیك كورفزی
اراسنده قلوریه مملكتی شهرلری واقع اولوب ومملكت مزبوره اراضیسندن
بر قطعه دردنجی اقلیمه طوغری جنوب اق دكزه دخول ایدر وبو قطعه نك
ایكی طرفنده آق دكزدن ایكی كورفز جنوب شمال سمتیله كیدوب بشنجی
اقلیمك اشبو اوچنجی قسمنه دخول ایدر وینه قلوریه بلادینك جانب شرقیسنده
وندیك خلیجی ایله آق دكز اراسنده واقع ارضدن بر قطعه ده ممالك
افرنجدن انكبرده مملكتی موجوددر كه طرف شرقیسی وندیك كورفزینك
ساحلنه منتهی اولور ومملكت مزبوره بولندیغی قطعه نك بر طرفی دخی
اق دكزه طوغری خروج وبشنجی اقلیمدن دردنجی اقلیمه دخول ایدر وذكر اولنان
وندیك خلیجی اق دكزدن منفصل بر عظیم كورفزدر كه جنوبدن شماله طوغری
ذاهب بعده شمالدن غرب جانبنه منحرف ومنعطف اولوب اشبو
بشنجی اقلیمك اوچنجی قسمنك جانب شمالده آخرینه منتهی اولور
وبو كورفزك برابرلكنده دردنجی اقلیمدن بر جبل عظیم خروج وكورفز ساحلی
ایله بیله شمال طرفنه مرور ایلیوب بعده ینه ساحل خلیج ایله التنجی اقلیمه
كورفزك مقابلنده وطرف شمالنده واقع طوائف افرنجدن الآن كفره
ضبطنده اولان انكلایه مملكتنه منتهی اولور وندیك كورفزی ایله ذكر اولنان
جبل مادامكه شمال سمتنه ذاهب اوله ارالرنده وندیك شهری واقع
اولور وینه ذكر اولنان كورفز ایله جبل مذكور غربه منحرف اولدیغی محلده
ارالرنده حوراسیا اولكه سی بعده نهایت خلیجده الآن شهرلری واقعدر
بشنجی اقلیمك اوچنجی قسمی بو محلده تمام اولوب دردنجی قسمنك
احوالی بیاننه شروع اولندی قسم رابع بشنجی اقلیمك دردنجی
قسمنده اق دكزدن بر قاچ قطعه دردنجی اقلیمك طرف جنوبیسندن
خروج اشبو قسم رابعك طرف شمالیسنه دخول ایلیوب ساحل
دریاده بر قاچ محلده متعدد كورفزلر حادث اولمغله هر ایكی كورفزك

اراسندن بردن بحره طوغری نیجه قطعه‌لر خروج و هر قطعه نیجه ممالك وبلادی
مشتملدر و اشبو بشنجی اقلیمك دردنجی قسمنك جهت شرقنده اخرنده
خلیج قسطنطنیه دیمکله معروف اولان مرمره دکزی اشبو قسمك طرف
جنوبیسندن بوغاز حصاری نام محلده بر بوغازدن خروج و سمت
شماله طوغری مرور ایدرك دار الخلافة العلیة محمیهٔ قسطنطنیه نك
طرف شرقیسندن قواق بوغازینه واصل اولوب اندن ارباب
جغرافیا بیننده بحر نیطش تعبیر اولنان قره دکزه منتهی اولور و اشبو
بحر سیاه بر بحر عمیق و واسعدر که التنجی اقلیمك دردنجی قسمنك جنوبیسی
و بشنجی قسمیله التنجی قسمنه دخول ایتمشدر و مدینهٔ قسطنطنیه اشبو
قره دکز بوغازینك جانب شرقیسنده و بشنجی اقلیمك دردنجی
قسمنك طرف شمالده اخرنده بر بلدهٔ عظیمه درکه عهد قدیمدنبرو ابنیهٔ
شامخه و آثار جلیله‌یی محتوی و ملوك قاهره نك کرسی مملکت و
قاعدهٔ سلطنتی اولوب اخبار عجیبه‌سی بین الانام معروف و مشهور
اولمغله تعریفدن مستغنیدر و اشبو بشنجی اقلیمك دردنجی قسمنك
اق دکز ایله خلیج قسطنطنیه اراسنده واقع قطعه‌سنده مقدونیه
مملکتی بلادی موجوددر که طوائف یونانك ملك و سلطنتلری ابتدا
انده واقع اولمشدر و بنه خلیج قسطنطنیه نك طرف شرقیسنده اشبو
اقلیم خامسك دردنجی قسمنك اخرینه وارنجه باطوس مملکتی اراضیسندن
بر قطعه موجوددر که عهد سابقده طائفهٔ روم ضبطنده ایدی لکن ملوك
ستوده سلوك آل عثمان ابدهم الله تعالی الی انقراض الدوران حضرتلری
ظهور ایدوب اول حوالی‌یه رفع لوای غزا و انوار دین مبین ایله ظلمات
کفر و ضلالی محو و افنا ایتدکلرندنصکره باطوس مملکتنده واقع مدینهٔ بروسه
یی تختگاه سعادت پناه ایتمشلردر بشنجی اقلیمك دردنجی قسمی
دخی بو محلده تمام اولوب بشنجی قسمنك احوالی بیانینه شروع اولندی
قسم خامس بشنجی اقلیمك بشنجی قسمنك صاغ طرفیله غرب اراسنده
ذکر اولنان باطوس مملکتی اولوب انکدخی جانب شمالیسنده اشبو اخرینه
وارنجه عمودیه شهرلری موجوددر و عمودیه بلادینك جانب شرقیسنده
نهر قاقب دیمکله معروف بر نهر جاری درکه عمودیه اولکه‌سنده
بر جبلدن خروج ایلیوب جنوب طرفنه طوغری جری و مرور ایدرك

نهر فراته منصب اولدقدنصکره نهر قاقب اشبو اقلیم خامسدن جنوب اقلیم
رابعه دخول ایلر و بنه قاقبك طرف غربیسنده و اشبو بشنجی قسمك اخرنده
سابقا ذکر اولنان سیحان نهرینك مبدئی بعده انکدخی طرف غربیسنده
جیحان صوینك منبعی واقع انکدخی طرف شرقیسنده دجله نهرینك منبع و
مبدائی اولان جبل واقعدر اشبو بشنجی اقلیمك بشنجی قسمنك طرف جنوبیسی
ایله طرف شرقیسی اراسنده واقع اولان کوشه‌ده دجله نهرینك منبع
و مبدئی اولان جبلك وراسنده میافارقین نام بلده موجوددر و ذکر
اولنان نهر قاقب اقلیم خامسك اشبو بشنجی قسمنی ایکی قطعه‌یه تفریق
و تقسیم ایدوب قطعه‌نك بری نهر مذکورك غرب و جنوبیسنده واقعدر
ذکر اولنان باطوس مملکتی اول قطعه‌ده موجوددر و باطوس مملکتنك حصول طرفنده
و نهر قاقبك منبعی اولان جبل وراسنده اشبو قسم خامسك اخرینه وارنجه
عمودیه بلادی بربرینه متصلا ممتد اولور و اشبو قسم خامسدن نهر قاقبك
وصل ایتدیکی قطعهٔ ثانیه قسم مزبورك شمال و شرق و جنوبیسنده دجله
و فرات نهرلرینك مبدئی و جانب شمالیسنده جبل قاقبك وراسنده
عمودیه ارضنه متصل بیلقان ولایتی بر عریض و واسع مملکتدر و بو ولایتك منتهی
اولدیغی محلده و نهر فراتك مبدا قربنده خرشنه نام مدینه واقعدر و اشبو قسم
خامسك شرق و شمال جهتلری اراسنده واقع کونجر نیطشدن قره دکزدن
بر کوچك قطعه موجوددر بشنجی اقلیمك قسمی دخی بو محلده تمام اولوب التنجی
قسمنك احوالی بیانینه شروع اولندی قسم سادس بشنجی اقلیمك التنجی
قسمیله صاغ جانبیله غرب طرفنده واقع قطعه‌سنده ارمینیه اولکه‌سی
شهرلری بربرینه متصلا شرق طرفنه طوغری ممتد اولمشدر اشبو قسم سادسك
وسطنی تجاوز ایدوب بو قطعه‌نك جنوب و غرب طرفلرنده بلاد مذکوره‌دن ارزن
الروم شهری انکدخی شمالنده تفلیس و ابیل بلده‌لری و بنه ارزن
الرومك جانب شرقیسنده خلاط بعده بروغه مدینه‌لری انکدخی صاغ
طرفنده جهت شرقه میل و انحراف ایله ارمینیه بلده‌سی واقعدر و نفس
ارمینیه واقع اولدیغی محلدن ارمینیه اولکه‌سی بلادی دردنجی اقلیمه داخل
اولوب مملکت مزبوره‌نك اقلیم رابعه واصل اولدیغی محلده سابقا ذکر
اولنان بارجا جبلنك طرف شرقیسنده مراغه بلده‌سی واقعدر و ذکر
اولنان ارمینیه مملکتی جهت شرقیه‌سنده بشنجی اقلیمك التنجی قسمنده و اقلیم رابعده

آزربیجان ه اولکه‌سنه متصل و منتهی اولوب و بو قسمده آخر بلاد آزربیجان
اولان اردبیل بلده‌سی موجوددر و مدینهٔ اردبیل طبرستان بحرینک یعنی خزر
دریاسنک بر قطعه‌سی اوزرنده واقعدرکه بشنجی اقلیمک یدنجی قسمندن
چیقوب اشبو التنجی قسمنک طرف شرقیسنه دخول ایتمشدر و بنه بشنجی اقلیمک
اشبو التنجی قسمنک طرف شرقیسنده ذکر اولنان بحر گیلان ساحلنده خزر
مملکتندن بر قطعه واقع اولوب و خزر لفظی ترک و ترکمان معناسنه‌درکه
بحر مذکورک بعض سواحلنده طائفهٔ ترکدن بر قوم ساکن اولمغه مناسبتیله بحر
مذکوره بحر خزر دخی اطلاق اولنور ه و بحر گیلانک خزر جماعتی ساکن اولدیغی
سواحلک طرف شمالده واقع منتهاسندن بر بنه متصل جبال عدیده خروج
و اشبو بشنجی اقلیمک بشنجی قسمنک طرف غربیسنده دخول ایدوب بعده
بر مقدار مسافه مرور ایتدکدنصکره میافارقین بلادینه محیط اولوب بعده
مدینهٔ آمد قربنده بشنجی اقلیمدن دردنجی اقلیمه واصل و شام اولکه‌سنک
اسفللرنده جبل سلسله‌یه متصل اولدقدنصکره سابقاً ذکر اولنان جبل
لکامه منتهی اولورلر و اشبو طاغلرک آرالرنده ایکی جانبدن متعدد یوللر
واقع اولوب آینده و رونده اول یوللردن آشوب مراد ایتدکلری جانبه
گیدرلر و ذکر اولنان طاغلرک صاغ طرفنده ابواب اولکه‌سی بلادی
بر بنه متصلاً گیلان دریاسنه وارنجه ممتد اولوب بلاد مذکوره‌دن
دمیرقپو و شروان بندری دیمکله معروف اولان محلده مدینهٔ باب الابواب
ساحل بحر گیلانده واقعدر و ابواب اولکه‌سی بلادی غرب و جنوب سمتلرندن
ارمینیه اولکه‌سنه متصل اولوب و بنه بلاد ابوابک طرف شرقیسی ایله آزربایجان
مملکتنک سمت جنوبیسی آراسنده اران اولکه‌سی شهرلری بر بنه متصلاً
گیلان دریاسی ساحلنه ممتد و منتهی اولور و بنه ذکر اولنان طاغلرک طرف
غربیلرنده اشبو بشنجی اقلیمک التنجی قسمندن بر قطعه واقع اولمشدرکه اول
قطعه‌ده سریر مملکتی موجود اولوب و بنه بر قطعه‌نک غرب و شمالی آراسنده
واقع اولان گوشه‌سنده قره دکزدن بر کوچک قطعه دخول ایتمشدرکه قطعهٔ مزبوره
یه سریر مملکتی بلادی احاطه ایلمشدر بلاد مذکوره‌دن طربزون شهری بو
قطعه‌ده واقعدر و سریر مملکتی شهرلری اشبو ذکری سبق ایدن طاغلرک
آراسنده و التنجی قسمنک طرف شمالیسنک نهایتنده بر بنه متصل
و ممتد اوله‌رق مملکت سریر ایله خزر اولکه‌سی آراسنده واقع جبله منتهی

اولورکه

اولورکه نهایتنده صول نام بر بلده موجوددر و جبل مذکورک وراسنده
گیلان دریاسی ایله اشبو بشنجی اقلیمک التنجی قسمنک جهت شمالیه‌سنک
آخری میاننده ارض خزردن بر قطعه واردر اقلیم خامسک التنجی قسمی بوکلده
تمام اولوب یدنجی قسمنک احوالی بیاننه شروع اولندی قسم سابع بشنجی اقلیمک
یدنجی قسمنک طرف غربیسنک مجموعی گیلان دکزنده مستور اولمغله معمور
دکلدر لکن قسم مذکورک صاغ طرفنده بر قطعه‌سی بحردن مکشوف اولمغله
اول قطعه‌ده طبرستان شهرلری و دیلم طاغلری موجود اولوب اقلیم رابعده
قزوین شهرینه طوغری خروج ایتدیکی بولندیغی اقدم اقلیم رابع احوالی بیاننده
ذکر اولنمشیدی و ارضدن بو قطعه‌یه طرف غربیسندن دردنجی اقلیمک قسم
سادسنده ذکر اولندیغی اوزره بحر خزردن بر قطعهٔ صغیره ایله طرف شرقیسندن
دخی اشبو اقلیم خامسک التنجی قسمنده خزر ارضندن بر قطعه متصل اولور و
بنه بحر خزردن اشبو قسم سابعک غرب و شمال جهتلری آراسنده ارضدن
بر قطعه دخی منکشف اولوب اول قطعه‌ده ترکستان و صقولابلادندن برو
جاری اولان اتل نهری بحر خزرده منصب اولور و بنه اشبو بشنجی اقلیمک التنجی
قسمنک شرقی جانبنده خزر دریاسندن بر قطعه دخی مکشوف اولوب
طوائف ترکدن غز جماعتنک قونوب گوچدکلری یایلاق و قشلاق موجوددر
و غز لفظنک اصلی خوز اولوب یعنی غز جماعتی سائرلرنده کندولره خوز عشیرتی
اطلاق اولنوب بعده طائفهٔ عرب خوز لفظنی تعریب قصدیله غز کلمه‌سنه
تبدیل و طائفهٔ مزبوره‌یه غز جماعتی عنوانیله تسمیه ایتدیلر غز جماعتنک
مسکنی اولان قطعهٔ مذکوره‌یی صاغ طرفندن بر جبل عظیم احاطه ایلمشدرکه
جبل مذکور اقلیم خامسک سکزنجی قسمندن اشبو قسم سادسه داخل
و غرب طرفنه طوغری مرور ایده‌رک اشبو قسم سابعک وسطنه قریب
محله بالغ اولوب بعده طرف شماله منحرف و بحر خزره ملاقی اولور بوندنصکره
جبل مذکور بحر خزر ساحلی ایله دخی طرف شماله طوغری گیدوب التنجی اقلیمده
بحر مذکورک نهایتنه واصل اولدقدنصکره طرف بحر ایله منحرف اولوب
بحر مذکوردن مفارقت ایتدیکی محلده جبل مذکوره جبل شباه تسمیه
اولنور بعده جبل مزبور غرب سمتیله التنجی قسمنه ذاهب اولوب صکره بنه
غربدن جنوب طرفنه میل و رجوع ایله بر مقدار مسافه مرور و اقلیم
خامسک اشبو التنجی قسمنه دخول ایدر و جبل مذکورک بو طرفی

سر مملکتی ایله جزر ارضی ارا سنه حائل اولوب ارض جزرده ساکن اولان
طوائف ترکستانک بلادی اشبو اقلیم خامسک التنجی یدنجی قسملرنده
جبل شاه مذکورک ایکی طرفلرنده بر بره متصلاً ممتد اولور اقلیم خامسک
یدنجی قسمی بومحلده تمام اولوب سکزنجی قسمنک احوال بیانینه شروع
اولندی **قسم ثامن** بشنجی اقلیمک سکزنجی قسمنده واقع قطعهٔ معمورهٔ نک
مجموعی امم ترکدن سابقا ذکر اولنان غز طائفه سنک قونوب کوجدکاری
محللردر وینه اشبو قسم ثامنک صاغ طرفیله غرب جانبی ارا سنده
خوارزم بحیره سی یعنی خوارزم اولکه سی کولی موجوددر و بحیرهٔ
خوارزم دوری اوجیوز میل بر کولدرکه جیحون نهری و غز مملکتندن خارج
انهار کثیره بحیرهٔ خوارزمه منصب اولور وینه اقلیم خامسک اشبو
سکزنجی قسمنک شمال و شرقی جهتلرنده صویی طاتلو دوری درتیوز میل **بحیرهٔ
غرغون** نام بر بیوک کول واقعدر وینه اشبو اقلیم ثامنک ناحیهٔ شمالیه سنک
اخرینه منتهی **جبل رغام** نام بر کوه عظیم واردرکه صیف و شتاده
غایت ارتفاع و کمال برودت هوادن ناشی اوزرنده قار دائم برقرار اولوب
اصلا ذاهب و زائل اولماز ذکر اولنان بحیرهٔ غرغونک صاغ طرفنده حجر
صلب و صخرهٔ صمادن مخلوق **جبل غرغون** نام بر جبل دخی موجود اولوب
اصلا حشیش و نباتدن بر شی نابت اولماز و غرغون کولنه غرغون اسمی
جبل غرغون قربنده اولمق مناسبتیله وضع اولنمشدر و بحیرهٔ غرغونه ایکی
طرفنده واقع جبل رغار ایله جبل غرغوندن خارج انهار کثیرهٔ غیر عدیده
منصب اولور اقلیم خامسک سکزنجی قسمی بومحلده تمام اولوب طقوزنجی
قسمنک احوالی بیانینه شروع اولندی **قسم تاسع** بشنجی اقلیمک
طقوزنجی قسمنده طوائف ترکدن یعنی اولو تاتارلق مملکتنده ساکن غز
جماعتی قبائلندن **ارکش** نام قبیله یه مخصوص بلاد موجوددرکه ینه امم ترکدن
کیماکیه طائفه سی ساکن اولدقاری ممالک طرف شرقیسنده واقعدر و ارکش
بلادینه اشبو قسم تاسعک طرف شرقیده نهایتنده یاجوج و ماجوج
قومنی محیط **جبل قوقایه** احاطه ایلمشدر جبل قوقایای مذکور محل مزبورده
اشبو طقوزنجی قسمک طرف جنوبیسندن خروج و جانب شمالیه دخول
و ولوج ایدوب ابتدای ظهوری اقلیم رابعک اونجی قسمنده واقع
اولوب اندن اشبو اقلیم خامسک اونجی قسمنه واروب اندن دخی

جبل قوقایه جبل قاف

بنه اقلیم خامسک اشبو طقوزنجی قسمنه دخول ایلر تفصیلی بویله درکه جبل قوقایایه
ابتدای ظهورنده بحر محیط شرقی احاطه ایلیوب بعده بشنجی اقلیمدن جیقوب اقلیم
رابعک اونجی قسمنه غرب طرفندن دخول و قسم مزبورک نصفنه قریب
مسافه یه بالغ اولوب مبدأ ظهورندن بو محله منتهی اولنجه طوائف کیماکیه بلادینی
احاطه ایلمشدر محل مذکوره مرورندنصکره اقلیم خامسک اونجی قسمنه داخل
و غرب سمتیله مرور ایدرک قسم مزبورک اخرینه واصل اولوب جبل مذکورک
صاغ طرفنده اشبو اقلیم خامسک سکزنجی قسمندن جهت غربه مائل بر طولانی
قطعه باقی قالورکه کیماکیه بلادی اول قطعه ده منتهی و بوندنصکره جبل قوقایایه
اقلیم خامسک طقوزنجی قسمنک جانب شرقیسنده داخل و مسافهٔ قلیله
مرور ایلدکدنصکره طرف شرقه منحرف و مائل اولوب بعده شمال سمتی اوزره
کیدرک التنجی اقلیمک طقوزنجی قسمنه بالغ اولورکه اسکندر ذی القرنین حضرتلرینک
طائفهٔ یاجوج و ماجوجک شر و فسادلرینی دفع ایچون بنا ایلدیکی سد سدید
آهنینی کلید التنجی اقلیمک طقوزنجی قسمنده واقعدر و اقلیم خامسک اشبو
سکزنجی قسمندن شرق و شمال ارا سنده واقع کوشه ده بر قطعه ارض
باقی قالورکه اول قطعه جبل قوقایانک ورا سنده طرف جنوبه طوغری مستطیل و ممتد
اولوب یاجوج و ماجوج بلادینک بر مقداری قطعهٔ مذکوره ده واقعدر
بشنجی اقلیمک طقوزنجی قسمی بومحلده تمام اولوب اونجی قسمنک احوالی
بیانینه شروع اولندی **قسم عاشر** اقلیم خامسک اونجی قسمنده واقع
قطعه نک مجموعی یاجوج و ماجوج مسکنی اولوب انجق بحر محیطدن بر قطعه
قسم عاشرک جانب شرقیسنه دخول و جنوبدن شماله طوغری بر مقدار محلنی
غمر و ستر ایلیوب وینه قسم عاشرک جنوب و غرب جهتلرنده بر مقدار
محلنه دخی جبل قوقایا مرور ایتمکله عمارتدن خالی قالمشدر اشبو ایکی قطعه دن
ماعدا بشنجی اقلیمک اونجی قسمنک جمله سی ارض یاجوج و ماجوجدر
اقلیم خامس اقسام عشره سیله بومحلده تمام اولوب التنجی اقلیمک احوالی
بیانینه شروع اولندی **اقلیم سادس** التنجی اقلیم دخی سابقده ذکر اولنان
اقلیملر کبی بشنجی اقلیمک صول طرفنه و یدنجی اقلیمک صاغ جانبنه متصل
و غربدن شرقه طوغری بر برینه مساوی اون قسمه منقسم اولوب هر بر
قسمنده واقع اولان ممالک و امصار و جبال و انهار علی الترتیب ذکر و بیان اولنور
قسم اول التنجی اقلیمک اولکی قسمنک دخی ابتداسی طرف غربده بحر محیط

غربی ساحلنده فرض اولنمغله قسم مزبورده واقع اولان قطعه نك نصفندن
اكثرینی بحر محیط ستر ایتمكله عمارته ممكن اولامشدر ابتدا قطعه مذكوره نك طرف
شرقیسندن بحر محیط سمت شمالیسنه دخول ایلیوب بعده ینه شرق طرفیله
كیدوب قطعه مذكوره جنوب سمتنه منتهی اولمغله التنجی اقلیمك اوكی قسمنده
ارضدن برقطعه منكشوف ومعمور اولمشدركه بحر محیط اول قطعه نك ایكی جانبنی
احاطه ایلمشدر وبو قطعه معموره نك طولا وعرضا مجموعنده ممالك افرنجده
برطانیه مملكتی واقع اولور وقسم اولك طرف جنوبیسی ایله شرق جانبی واسع
ومنفسح برقطعه دركه اراسنده واقع اولان كوشه سنده جایس نام بر
ولایت واردر وبوندن اقدم ذكر اولنان بیطوا مملكتنه متصلدر اقلیم سادسك
اوكی قسمی بو محلده تمام اولوب ایكنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی
قسم ثانی اقلیم سادسك ایكنجی قسمنه دخی غرب وشمال سمتلرندن بحر محیط
دخول ایلیوب بحر مذكوردن برطولانی قطعه قسم ثانینك نصف شمالیسندن
اكثرینی ستر ایتمشدركه قسم اولده ذكر اولنان برطانیه مملكتنك جانب شرقیسی
سمتنده واقعدر وینه طرف شمالده قطعه اولایه متصل بحر مذكوردن برقطعه
اخری دخی اشبو قسم ثانینك نصف غربیسندن جهت شرقیه سنه واریجه
دخول واكثر محللرینی ستر ایتمكله انجق قسم ثانینك نصف غربیسنده برمقدار
ارض منكشف ومعمور اولوب انكلتره جزیره سنك برمقداری اول قطعه
ظاهره ده واقع وبقیه سی یدنجی اقلیمده داخلدر وجزیره انكلتره برجزیره
عظیمه دركه بغایت واسع ونیجه بلاد وامصاری مشتمل اولوب مخصوص قرالی
واردر وجزیره مزبوره نك صاغ طرفنده واقع بیوك قبیده واشبو التنجی
اقلیمك ایكنجی قسمنك نصف غربیسنده ممالك افرنجدن برمندیه ولایتی
واكا متصل افلاندش اولكه سی واقعدر بوندن ماعدا اشبو قسمك غرب
طرفیله صاغ جانبنده فرانسه مملكتی انكدخی صول طرفنده برغونیه ولایتی واقع
اولوب وینه قسم مزبورك نصف شرقیسنده الامان ولایتی انكدخی صاغ
جانبنده انكلایه مملكتی انكدخی صول طرفنده ذكر اولنان برغونیه ولایتی بوطرفدن
صكره لاذیك وشفونیه یعنی صاقسونیه مملكتی موجوددر واشبو قسم
ثانینك شرق وشمال جهتلری اراسنده واقع كوشه سنده بحر محیط ساحلی
اوزره آفریزه ولایتی واقعدركه الآن افرنج ضبطنده در اقلیمك ایكنجی قسمی
بو محلده تمام اولوب اوچنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی

قسم ثالث التنجی اقلیمك اوچنجی قسمنك ناحیه غربیه سنك صاغ طرفنده
ممالك افرنجدن یوانیه بلادی وصول جانبنده صاقسونیه شهرلری واقع
اولوب وقسم مزبورك ناحیه شرقیه سنك صاغ طرفنده ینه ممالك افرنجدن
انكریه وصول جانبنده پلمونیه ولایتی موجوددر وپلونیه ایله انكریه مملكتلرینك
اراسنده بلواط نام برجبل واقعدركه التنجی اقلیمك دردنجی قسمندن اشبو
قسم ثالثه دخول ایلیوب وطرف شماله میل وانحراف ایله طرف غربیه مرور ایدرك
اشبو قسم ثالثك نصف غربیسنده واقع صاقسونیه بلادینه منتهی
اولور التنجی اقلیمك اوچنجی قسمی بو محلده تمام اولوب دردنجی قسمنك احوالی
بیاننه شروع اولندی قسم رابع دردنجی قسمنك ناحیه جنوبیه سنده جنولیه
مملكتی انكدخی جانب شمالیسنده روس كفره سی ولایتی واقع اولوب بو ایكی
ولایتك اراسنی اوچنجی اقلیمده ذكری سبقت ایدن جبل بلواط فصل ایلیوب اشبو قسم
رابعك طرف غربیه ده اولندن خروج ونصف شرقیسنده وقوف ایدر ودخی جنولیه
مملكتنك طرف شرقیسنده جرمانیه ولایتی واقعدركه الامان مملكتلرندندر وینه
اشبو قسم رابعك جنوب ایله شرق جانبلری اراسنده واقع كوشه سنده بلده
طیبه قسطنطنیه ایله اكا تابع اولان مملكتلر واقعدر وقسم مزبورك ناحیه شرقیه
سنك اعلا ارنده قره دكزدن برقطعه موجود اولوب وقطعه مزبوره نك بر
كوشه سنده منا نام بلده واقعدر التنجی اقلیمك دردنجی قسمی بو محلده تمام
اولوب بشنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی قسم خامس اقلیم خامسك
بشنجی قسمنك طرف جنوبیه سنده یعنی صاغ جانبی اولان ناحیه ده بحر نیطش
یعنی قره دكز التنجی اقلیمك دردنجی قسمنك اخرنده قواق بوغازندن شرق
طرفنه خروج ایدوب اشبو اقلیم سادسك بشنجی قسمنك مجموعنه والتنجی
قسمنك بعض محللرینه مرور ایدرك مبدانیندن منتهاسنه واریجه طولا
بیك اوچیوز وعرضا التیوز میل قدر مسافه ممتد اولور وبو ذكر اولنان بحر
سیاهك وراسنده واشبو قسم خامسك ناحیه جنوبیه سنده غربدن شرقه
طوغری ارضدن برطولانی قطعه قالوركه بو قطعه نك جانب غربیسنده قره
دكز ساحلی اوزره هرقلیه نام بربلده واقع اولوب بشنجی اقلیمده ذكر اولنان
بیلقان مملكتنه متصلدر وقطعه باقیه مذكوره نك طرف شرقیسنده افلانیه
اولكه سی موجوددركه دار الملكی ساحل بحر سیاهده بلده شنبو بدر وینه
التنجی اقلیمك اشبو بشنجی قسمنك طرف غربیسنده وبحر سیاهك جانب

شمالنده برجان مملکتی ایله ینه قسم مزبورک جانب شرقیسنده روس کفره سی
مملکتی ساحل بحر سیاهده واقعدر و روس مملکتی بوجاق اولکه سنک اشبو
قسم خامسده واقع قطعه سنی شرق جانبنده محیط اولوب و یدنجی اقلیمک
بشنجی قسمنده واقع اولان قطعه سنی طرف شمالیسندن و ینه التنجی اقلیمک
دردنجی قسمنده موجود اولان قطعه سنی جانب غربیسندن احاطه ایلمشدر
التنجی اقلیمک بشنجی قسمی بو محلده تمام اولوب التنجی قسمنک احوالی بیاننه
شروع اولندی قسم سادس اقلیم سادسک التنجی قسمنک طرف
غربیسنده قره دکزدن بر قطعه واقعدر که شمال جانبنه انحراف قلیل ایله منحرف
اولوب بو قطعه بحریه ایله اشبو التنجی قسمنک جانب شمالده منتهاسی
اراسنده قابیه اولکه سی بلادی موجوددر و ینه قسم سادسک طرف
جنوبیسندن شماله زیاده انحراف ایله مائل و منحرف اولان قطعه ارضده
لانیه شهرلری موجوددر که بلاد مذکوره اقلیم سادسک التنجی قسمنک
طرف جنوبیسنک یعنی صاغ جانبنک نهایتیدر و ذکر اولنان لانیه مملکتی اشبو
قسم سادسک ناحیه شرقیه سنده خزر مملکتنه متصل اولوب خزر اولکه
سنک طرف شرقیسنده برطاس مملکتی موجوددر و التنجی اقلیمک اشبو قسم
سادسک شرق و شمال جانبلری اراسنده واقع اولان کوشه سنده
بلغار مملکتی و جنوب ایله شرق ما بیننده بلنجر اولکه سی واقع اولوب و بو
اولکه یه سابق ذکر اولنان جبل سیاهدن بر قطعه مرور ایدر و جبل مذکور
بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره بحر خزر ایله بیله التنجی اقلیمک یدنجی قسمنه
منحرف و بحر خزردن مفارقت ایتدکدنصکره جهت غربه مائل اولوب بعده بشنجی
اقلیمک التنجی قسمنه دخول ایتدیکی محلده جبال ابوابه متصل اولورکه خزر مملکتی
اول جبالک ایکی طرفلرنده بربرینه متصلاً ممتد اولور اقلیم سادسک التنجی
قسمی بو محلده تمام اولوب یدنجی قسمنک احوالی بیاننه شروع اولندی قسم سابع
التنجی اقلیمک یدنجی قسمنک جنوب طرفنده واقع اولان محلنده خزر
اولکه سنده بر قطعه اشبو قسمک جانب غربیسنده اخرینه وارنجه ممتد
اولوب سابقاً ذکر اولنان جبل سیاهک بحر خزردن مفارقتندن صکره
مکاننده واقعدر و اشبو قطعه نک طرف شرقیسنه بحر خزردن بر قطعه داخل
اولوب اشبو قسم سابعک طرف غربنده نهایتنه وارنجه ممتد اولور انکدخی
طرف شرقیسنده ینه بحر خزردن بر قطعه اخری موجوددر که اول قطعه بحریه نک

شرق سمتندن جبل سیاه احاطه ایلمشدر و اراسنده و اشبو یدنجی قسمک ناحیه
غرب و شمالیه سنده برطاس نام مملکت واقع اولوب و قسم مزبورک ناحیه
شرقیه سنده طوائف ترکدن سجرق و بجناک نام ایکی قبیله نک مملکتلری موجود
در اقلیم سادسک یدنجی قسمی بو محلده تمام اولوب سکزنجی قسمنک احوالی
بیاننه شروع اولندی قسم ثامن التنجی قسمک سکزنجی قسمنک طرف
جنوبنده واقع اولان سمتنده طوائف ترکدن و تاتاردن خلخ جماعتی مسکنی اولان
بلاد واقع اولوب و ینه قسم ثامن مذکورک جانب شمالده واقع اولان ناحیه سنک
طرف غربیسنده ارض منتنه یعنی قوقمش بر عفاسنه اولان بریه و ناحیه مزبوره
نک جانب شرقیسنده شول اراضی خالیه موجوددر که ارض منتنه سالفه ده معمور
و مسکون ایکن سد اسکندر بناسندن مقدم طوائف یاجوج و ماجوج
استیلا ایدوب اول محلی تخریب ایتدیلر دیو منقولدر و اشبو ذکر اولنان ارض
منتنه ده اعظم انهار عالم اولان اتل نهرینک منبع واقع اولوب نهر
مذکور اولا تاتارلق دیو معروف اولان بلاد ترکه مرور و بشنجی اقلیمک یدنجی
قسمنده طبرستان دریاسنه یعنی خزر بحرینه منصب اولور نهر مذکور
منبعندن خروج ایدوب بحر خزره واصل اولنجه استقامت اوزره جاری
اولمیوب مجراسنده کاه یمینه کاه یساره میل و انحراف کثیر بر نهر کبیردر ابتدا
مذکور ذکری سبق ایدن ارض منتنه ده واقع بر جبل عظیمک اوج کلندن اوچ
جدول نبوع و خروج ایدوب بعده بر مقدار مسافه دنصکره مجموعی نهر واحد
اولوب غرب سمتنه طوغری جاری و اشبو التنجی اقلیمک یدنجی قسمنک
اخرینه واصل اولدقدنصکره غربدن شمال سمتنه منحرف و یدنجی اقلیمک
یدنجی قسمنه منتهی اولوب قسم مزبورک جنوب و غرب جهتلری اراسنده
جریان ایدرک اقلیم سابعک التنجی قسمنه داخل اولور بعده غربه متوجه اولوب
بر مقدار مسافه قطع ایتدکدنصکره تکرار جنوب سمتنه منعطف و منحرف اولوب
ینه التنجی اقلیمک التنجی قسمنه رجوع و عودت ایتدیکی محلده نهر مزبوردن
اوچ جدول آیریلوب جهت غربه ذاهب و قسم مزبورده اول اوچ جدولک
مجموعی بحر خزره منصب اولور بعده اصل نهر اتل بلغار مملکتنده شمال
و شرق اراسنده واقع بر قطعه یه مرور ایدوب التنجی اقلیمک یدنجی قسمنه
داخل اولور بوندنصکره تکرار جنوب سمتنه میل و مرور و جبل سیاهک
تحتنه نفوذ ایدوب خزر مملکتنه واصل اولدقدنصکره بشنجی اقلیمک یدنجی

قسمنه دخول ایتدیکی محلده خزر دریاسنه منصب اولور والتنجی اقلیمك
سكزنجی قسمی بو محلده تمام اولوب طقوزنجی قسمنده واقع اولان ممالكك
احوالی بیاننه شروع اولندی **قسم تاسع** التنجی اقلیمك طقوزنجی قسمنك
طرف غربیسنده طوائف ترك وتاتاردن **خفشاخ** قبیله‌سی تاتارینه مخصوصها
مملكت ایله طوائف تركدن **تركش** جماعتی بلادی واقعدر وذكر اولنان طائفه
خفشاخ جماعتنه **قفجق** دخی اطلاق اولنور وخفشاخ وتركش ولایتلری
جبل قوقایانك طرف غربیسنده یاجوج وماجوج بلادی موجود اولوب
مابینلرینه جبل قوقایا فصل ایتمشدر وجبل قوقایای مذكوره كه كوه قافدر
دردنجی اقلیمك طرف شرقیسنده بحر محیط ساحلندن ابتدا ایدوب ینه
بحر محیط ساحلی ایله طرف شمالده یدنجی اقلیمك اخرینه منتهی اولور تفصیلی
بویله‌در كه جبل مذكور اقلیم رابعك طرف شرقیسندن مفارقت ایدوب
جهت غربه وشماله میل وانحراف ایدرك برمقدار مسافه مرور ایتدكدنصكره
بشنجی اقلیمك طقوزنجی قسمنه دخول ایلر بعده ینه سمت شمال ایله مرور
ایدوب اشبو اقلیم سادسك طقوزنجی قسمنه صاغ طرفندن داخل
وغرب جانبنه انحراف قلیل ایله قسم تاسعك شمالنه منتهی اولور واشبو
التنجی اقلیمك طقوزنجی قسمنك وسطنده اسكندر ذو القرنین حضرتلرینك
بنا بیوردقلری سد سدید واقع اولمشدر بوندنصكره ینه جبل قوقایا سمت
شمال اوزره مرور ایدرك یدنجی اقلیمك طقوزنجی قسمنه طرف جنوبیسندن
دخول ایدوب جانب شمالیسنده بحر محیط ساحلنه منتهی اولور **ودخی**
معلوم اوله كه سد یاجوج خصوصنده خبر صحیح قرآن كریمده سوره كهفك
اخرنده آیات عدیده ایله بیان بیورلمشدر وائمه فن جغرافیادن عبد الله
بن خردادبه فن جغرافیاده تألیف ایتدیكی كتابده ذكر ایتمشدر كه خلفای
عباسیه‌دن واثق بالله بر كیجه عالم خوابده مشاهده ایتدیكه سد یاجوج
اچیلوب قوم یاجوج وماجوج اطراف واكنافه ولوج ایتمك خوفیله
خوابدن بیدار اولدقده سلامان بر ترجمان سنخدانی وار ایدی استكشاف
سربرده حال ایچون ترجمان مزبوری سد جانبنه بعث وارسال ایلدی
اول دخی سد محلنه واروب احوالنه وقوف تحصیل ایتدكدنصكره خلیفه
مذكور واثق بالله حضورنده سراح الندن مشاهده ومعاینه ایتدیكی
اموری بیان ایلدی دیو بر حكایه طویله ضمننده كتابنده نقل وروایت ایلدی

لكن

لكن حكایه مزبوره كتابمزده مطلوبمز اولان سواددن اولمغله ذكر اولنمادی اقلیم
سادسك طقوزنجی قسمی دخی بو محلده تمام اولوب اوننجی قسمنك احوالنه شروع
اولندی **قسم عاشر** التنجی اقلیمك اوننجی قسمی اولان قطعه‌نك مجموعنده ورای
جبل قافده یاجوج وماجوج بلادی موجوددر كه بربرینه متصلاً بحر محیط ساحلنه
منتهی اولمشدر بلاد ماجوجی بحر محیط طرف شرق وشمالندن احاطه ایلیوب
بلاد مذكوره‌نك جانب شمالیسی منفصل وطرف شرقیسی عریضدر التنجی اقلیم
اقسام عشره‌سیله بو محلده تمام اولوب یدنجی اقلیمك احوالی بیاننه شروع
اولندی **اقلیم سابع** یدنجی اقلیم دخی سائر اقالیم كبی غربدن شرقه طوغری
اون قسمه منقسم اولوب لكن بحر محیط غربی اقلیم مزبورك جهت شمالده اقلیم
سابعك اولكی قسمندن التنجی قسمنك وسطنك جبل قافه متصل اولدیغی
محله وارنجه اكثر مواضعی غمور ستر ایلیوب عمارت ممكن اولمامشدر اقلیم
مزبورك اولكی ایكنجی قسمندن معمور اولان محلده انكلتره جزیره‌سنك بر
قطعه‌سی موجود اولوب لكن قطعه عظیمه‌سی ایكنجی قسمده وقطعه صغیره‌سی
جانب شماله میل وانحراف ایله اولكی قسمده واقعدر جزیره مزبوره‌نك بقیه‌سی
بحر محیط غربیدن بر قطعه مستدیره اوزرنده التنجی اقلیمك ایكنجی قسمنده
موجوددر كه اقلیم سادسك قسم ثانیسی بیاننده ذكر اولنمشدر وجزیره مزبوره
دن التنجی اقلیمك ایكنجی قسمنده موجود اولان قطعه سندن مقابلنده واقع
بیوك قیی ساحلنه وارنجه بینلرنده دریادن اون ایكی میل مسافه واردر واشبو
یدنجی اقلیمك ایكنجی قسمنك صول طرفنده انكلتره جزیره‌سنك وراسنده
ارسلانده نام بر جزیره موجوددر غربدن شرقه طوغری ممتد طولانی بر جزیره در
ویدنجی اقلیمك اوچنجی قسمنك دخی اكثر مواضعی بحر محیط ایله مستور اولوب
انجق طرف جنوبیسنده ارضدن بر طولانی قطعه موجوددر كه شرق جانبی سائر
جوانبندن اوسعدر وبو قطعه مستطیله اقلیم سادسك اوچنجی قسمنده ذكر
اولنان قلوبنه ارضنه شرق وشمال طرفلرندن متصلدر وبو قطعه‌نك ناحیه
غربیه‌سی دخی واسع ومستدیر اولوب وطرف جنوبیسنده واقع ایكی جانبی
دریا بر انیجه دیل كبی ارض مستطیله‌دن كلوب بیوك قیسده واقع قلوبنه ولایتنه
منتهی اولور وینه اشبو قسم ثالثده قطعه مزبوره‌نك جانب شمالیسنده
برفاغه نام بر جزیره مستطیله واردر كه غرب وشمال سمتلرندن شرقه
طوغری ممتد اولور اقلیم سابعك دردنجی قسمنك ناحیه شمالیه‌سنك

مجموعی دخی غربدن شرقه وارنجه بحر محیط ایله مستور اولوب انجق ناحیهٔ جنوبیه
سی بحردن مکشوف و معموردر و ناحیهٔ مزبوره نك طرف غربیسنده طوائف
ترك و تاتاردن قیمارك طائفه سی بلادی و آندن دخی شرق طرفنده طبست
نام مملکت واقع اولوب انکدخی جانب شرقیسنده قسم ثالثك اخرینه وارنجه
رسلانده اولکه سی موجوددر که شدت برودت هوادن ناشی برف و ثلج
دائم اولوب عمارتی قلیل و اقلیم سادسك دردنجی بشنجی قسملرنده واقع
اولان روس کفره سی بلادینه متصلدر اقلیم سابعك بشنجی قسمنك وسطنه
وارنجه اکثر مواضعی بحر ایله مستور اولمغله بو آنه کلنجه اقسام اربعه سنده موجود
و معمور اولان محللر تمام اولوب بشنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی
قسم خامس یدنجی اقلیمك بشنجی قسمنك ناحیهٔ غربیه سنده روس کفره
سی بلادی واقع اولوب و شمال جانبنده اولان ناحیه سی جبل قافه متصل
اولان بحر محیط قطعه سنه منتهیدر و اشبو بشنجی قسمنك ناحیهٔ شرقیه سی اقلیم
سادسك التنجی قسمنده مذکور اولوب بحر سیاه ساحلنده واقع اولان
قمانیه ارضنه متصل اولوب طرمه نام بر طاتلو کوله منتهی اولور بحیرهٔ طرمه بر بیوك
کولدرکه یمین و یسارنده واقع اولان جبال عدیده دن جاری انهار کثیره
منصبدر و اشبو یدنجی اقلیمك بشنجی قسمنك ناحیهٔ شرقیه سنك طرف شمالیسنده
طوائف ترك و تاتاردن ساریه نام طائفه نك مملکتی واقعدر یدنجی اقلیمك
بشنجی قسمی بو محلده تمام اولوب التنجی قسمنك احوال بیاننه شروع اولندی
قسم سادس یدنجی اقلیمك التنجی قسمنك غرب ایله جنوب جهتلری ارا سنده
واقع اولان قطعه سی بنه قمانیه بلادینه متصل اولوب و بو ناحیه نك
وسطنده عیون عدیده دن مجتمع بر طاتلو کول واردر که جانب شرقیسنده
واقع جبالدن انهار کثیره منصب اولور و اشتداد برودت هوادن ناشی
اکثر اوقاتده بر کول منجمد اولوب انجق ایام صیفده مدت قلیله ده فی الجمله
حرارت کسب ایتمکله یخپاره‌لر منحل اولور و اشبو قسم سادسده واقع اولان
قمانیه بلادینك طرف شرقیسنده روس کفره سی بلادی موجوددر که ابتدالری
التنجی اقلیمك بشنجی قسمنك ناحیهٔ شرقیهٔ جنوبیه سنده اولمغین اوزره بوندن
اقدم ذکر اولنمشدی و یدنجی اقلیمك اشبو التنجی قسمنك جنوب ایله شرق
جهتلری ارا سنده اولان کوشه سنده بلغار مملکتنك بقیه سی موجوددر
که مبتدی التنجی اقلیمك قسمنك ناحیهٔ شرقیهٔ شمالیه سنده اولمغین

اوزره بیان اولنمشدی و ارض بلغاردن بو قطعه نك وسطنده سابقا ذکر اولنان
اتل نهرینك ابتدا طرف جنوبه میل و انحراف ایلدیکی محل واقعدر و اشبو قسم
سادسك طرف شمالده نهایتی جبل قافدر که غربدن شرقه طوغری اشبو قسم
سادسی محیطدر اقلیم سابعك التنجی قسمی بو محلده تمام اولوب یدنجی قسمنك
احوالی بیاننه شروع اولندی قسم سابع یدنجی اقلیمك یدنجی قسمنك طرف غربیسنده
امم ترکدن بوندن اقدم ذکر اولنان بجناك طائفه سنك مملکتی موجوددر
و بنه قسم مزبورك جانب شرقیسنده بسجرت ارضنك بقیه سی ایله ارض
منتنه نك بقیه سی قسم مزبورك طرف شرقده اخرینه دك ممتد اولوروبنه
اشبو قسم سادسك جهت شمالده نهایتنده جبل قاف موجوددر یدنجی اقلیمك
یدنجی قسمنك احوالی بو محلده تمام اولوب سکزنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع
اولندی قسم ثامن یدنجی اقلیمك سکزنجی قسمنك جنوب و غرب طرفلرنده ارض
منتنه یه متصل بر قطعه واقع اولوب انکدخی طرف شرقیسنده ارض محفوره
نام بر محل واقعدر و اشبو ارض محفوره دیدکلری عجائب عالمدن بر چقور
یردرکه عمقی بعید قیوکبی ارضدن قعری وافر مسافه اولوب اطراف و اقطاری
واسع و قعرینه وصول متعذر و ممتنع بر محلدر اطراف و جوانبدن قعرینه
نظر اولندقده کوندز دخان کیجه آتش شعله لری ظاهر و نمایان اولوب کاه
مضیء و کاه منطفی اولمغله بو ارضك عمیقنك قوی مسکون و معمور اولمسنه
استدلال اولنور و بعض اوقاتده بو ارضك درونسنده بر نهر مشاهده اولنور که
بو ارض محفوره نك جانب یمینندن یسارینه جریان ایدر و اشبو سکزنجی
قسمك جانب شرقیسنده واقع ناحیه سنده یاجوجه متصل بر خراب
ارض موجود اولوب و طرف شمالیسنك اخرنده جبل قاف مذکور جانب
غربدن جهت شرقه طوغری ممتد اولمشدر اقلیم سابعك سکزنجی قسمی
بو محلده تمام اولوب طقوزنجی قسمنده واقع اولان معمور و غیر معمور محللر
بیاننه شروع اولندی قسم تاسع یدنجی اقلیمك اشبو طقوزنجی قسمنك
طرف غربیسنده بوندن اقدم ذکر اولنان طوائف ترك و تاتاردن خفشاخ
و قفجق جماعتی ضبطنده اولان بلاد واقعدر و بلاد مذکوره یه دخی بنه جبل
قوقایه مرور ایدر اول محلده که جبل مذکور بحر محیط شمالی قتنده قسم تاسعك
طرف شمالیسندن منحرف و منعطف اولوب و بنه اشبو قسم تاسعك وسطنده
شرقه انحراف ایله جنوب سمتنه ذاهب اولور بعده جبل مذکور التنجی اقلیمك

طقوزنجی قسمنه خروج ایدوب بر مقدار مسافه مرور ایتدکدنصکره ینه قسم مزبورک
وسطنده منتهی اولوب بوندن اقدم مرة بعد اخری ذکری سبق ایدن سد
یأجوجه متصل و منتهی اولور و ینه اشبو یدنجی اقلیمک طقوزنجی قسمنک
شرق طرفنده واقع اولان ناحیه‌سنده و جبل قافک وراسنده ساحل بحر
محیط شمالی اوزره یأجوج و مأجوج ضبطنده اولان ممالکدن طولی مدید و عرضی
قلیل بر قطعه واقعدر که اول قطعه‌یی شرقا و شمالا جهتلرندن ینه جبل قاف
محیط اولمشدر یدنجی اقلیمک طقوزنجی قسمی دخی بو محلده تمام اولوب اونجی
قسمنک احوالی بیاننه شروع اولنوری **قسم عاشر** اشبو یدنجی اقلیمک
اونجی قسمی اقلیم سابعک جهت شرقده منتهاسی اولوب و مجموع محلی بحر
محیط غمر و ستر ایتمکله قسم مزبور عماریدن خالی قالمشدر بو محله کلنجه اقالیم
سبعه‌ده واقع اماکن معموره و جبال و انهار معدوده‌نک احوالی ارباب
فن جغرافیا قوللری اوزره نقل و بیان اولنوب حالا بعون الله تعالی قریب انجام
و بزیرای ختام اولمغله سیاح جهانگرد قلم گوشه قلمدان فراغده آرام ایدی
و فی خلق السموات و الارض و اختلاف اللیل و النهار لآیات لاولی الالباب
معلوم اوله که بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره اشبو کتاب مستطاب
اوچ کتاب اوزرینه ترتیب و هر کتابی بر نیجه فصل اوزره تبویب اولنوب
و اشبو کتاب اول التی فصله محتوی و اولکی فصلی دخی التی مقدمه‌یه مشتمل و
حاویدر حالا بو محلده کتاب اولک اولکی فصلنک اقالیم سبعه بیاننده
اولان ایکنجی مقدمه‌سی تمام اولوب فصل اولک اوچنجی مقدمه‌سنه شروع اولندی

مقدمه ثالثه

اشبو کتاب اولک اولکی فصلنک اوچنجی مقدمه‌سی بوندن اقدم ایکنجی
مقدمه‌ده ذکر اولنان اقالیم سبعه‌دن حرارت و برودتده معتدل اولان
اقلیملر ایله اعتدالدن خارج اولان اقلیملرک احوالی و بونلرده ساکن اولان
نوع بشرک الوانده هوانک تأثیری و بنی آدمک سائر احوال کثیره‌سی
بیاننده‌در **معلوم اوله که** بوندن اقدم مقدمه ثانیه تکمله‌سنده تحقیق اولنمش
ایدیکه جرم ارضک نصفی بحر تحتنده مستور و نهان و نصف آخری روی دریاده
نیم قاربوز شکلنده ظاهر و نمایان اولوب و اشبو نصف ظاهرک دخی طرف
جنوبیسیله وسط جرم ارضده غربدن شرقه توجه ایدن شخصک صاغ
جانبیدر و جانب شمالیسیله شخص مذکورک صول طرفیدر طرف جنوبیده

شمس تابان

شمس تابان سمت رأسه قریب اولمغله سورت حرارت شدید و جانب
شمالده سمت رأسدن بعید اولمغله شدت حرارت و برودت مزید اولوب
بو ایکی جانبده عمارت ممکن اولمامغله فلاجرم جرم ارضک مکشوف و معمور
اولان محلی بو ایکی جانبک اورتالری اولدی زیرا تکوین نبات و حیوان خصوصا
تولید اناسیده بر وفق عادت الهیه حرارت و برودتک اعتدال اوزره امتزاجی
سبب عادی و تقریر سابق اوزره جرم ارضک طرف جنوبیسنده افراط
حرارت و جانب شمالیسنده شدت برودت امر تکوینه مانع قوی اولمغله بو ایکی
طرفک برنده عمارت ممکن اولمامشدر اما جنوبدن شماله کیتدکجه حرارتک سورتنه
فتور و کذالک شمالدن جنوبه واردقجه برودتک شدتنه نقصان و قصور
عارض اولوب حرارت و برودت علی وجه التدریج اعتدال اوزره امتزاج ایتمکله
وسط ارضده تکوین معدن و نبات و حیوان حاصل و قوابل عنصریه فیض
ربانی‌یه واصل اولوب جرم ارضک جنوب و شمال طرفلرنده متوسط اولان
محللری معمور اولمشدر و ارباب جغرافیا رأیلری اوزره معموره ربع مسکونده
فرض اولنان اقالیم سبعه‌دن هر بر اقلیمک دخی حرارت و برودتده مراتب
اعتدالی متفاوت اولوب اقلیم اولک طرف جنوبه قربی سببیله حرارتی
برودتندن اکثر و اقلیم سابعک جانب شماله مجاورتی سببیله برودتی حرارتندن
اوفر اولمغله بو ایکی اقلیم وسط دائره اعتدالدن کمال بعد ایله ابعد و ایکنجی
اقلیم ایله التنجی اقلیم اولکی یدنجی اقلیملردن زیاده‌جه فی الجمله اعتداله اقرب
اولوب اوچنجی اقلیم ایله بشنجی اقلیم ایسه ایکنجی التنجی اقلیملردن دخی زیاده
معتدل و دردنجی اقلیم اقالیم سبعه‌نک وسطنده واقع اولمغله حرارت
و برودت و رطوبت و یبوستده جمله‌دن اعدل و افضل اولمشدر
بناء علیه اعدل اقالیم اولان دردنجی اقلیم ایله یمین و یسارنده واقع
اوچنجی بشنجی اقلیملر سائر اقالیمدن اعتداله اقرب اولمغله علوم متنوعه
و صنایع غریبه معدنی اولوب مقنع بنا و مزین لباسلر و لذیذ غدالر
رکوب و اکله لایق حیوانلر جمله‌سی اولکی ایکنجی التنجی یدنجی اقلیمه غالب
اولمشدر و کذالک اوچنجی دردنجی بشنجی اقلیمده ساکن اولان
طوائف بنی آدمک مزاجلری غایة الغایه معتدل و قواری قوی اولوب
عقللری سلیم و ذهنلری مستقیم محاسن اخلاق ایله موصوف و معروفلردر
ساکن و ملابسده اقوات و صنایعده اعتقادی و اتب کمالک غایتنه

واصل ودائرهٔ اعتدالک چاق وسطنه بالغ واعتدالدن منحرف وبعید
اولان سائر اقالیمک اهالیسنه تفوق ایتمشلردر ازجمله صناعات هندسیه ده
ماهر عمله ونجاران تراشیده رخام صافدن مصنوع نقوش رنکارنکله
مزین ومعمول منازل عالیه بنا ایدروب مفروشات وملبوسات و
سائر استعمال ایتدکلری آلات وادوات ده دقت واهتمام ایدرلر و
اشبو اقلیم ثالث ورابع وخامسده واقع اراضیده التون وکومش
وباقر وقورشون وقلای وحدید معدنلری بولنوب بیع وشرالرنده
القاب سلاطین ایله مرسوم ومسکوک زر وسیم ایله تصرف ایدروب
عامهٔ احواللری نهج اعتدال اوزره جاری وانحراف واختلالدن عاریدر
واشبو اقالیم ثلاثهٔ معتدله ده متمکن اولان اصناف امم وطوائف بنی
آدم مغرب وشام وعراق عرب وعجم وسند وچین مملکتلری اهالیسی
ونفس اندلس سکانی واکا قریب افرنج طائفه لری ایله اشبو اقالیم
معتدله یه اقرب اولان ممالکده ساکن اولان کمسنه لردر لکن بو ذکر اولنان
ممالکدن مملکت عراق وشام جمله اقالیمک افضل واعدلی اولان
دردنجی اقلیمده واقع اولمغله بو ایکی مملکت مهبط وحی نبوت ومعدن
فضل وحکمت اولمشدر اما دائرهٔ اعتدالدن بعید اولان اقالیم اربعه
باقیه دن طرف جنوبده اولکی ایکنجی اقلیم ایله طرف شمالده التنجی
یدنجی اقلیمک اهالیسی جمیع احواللرنده اعتدالدن خارج وانحراف واختلاله
مائل اولوب مسکن ومنزللری جامور ایله قامشدن مبنی بعضیلرینک لباسلری
دری پارچه لری واکثری دخی لباسدن عاریدر وکذلک بلده لرنده نابت
اولان فواکه وحبوب وسائر زاد وزواده لری دخی کرکی کبی حاصل اولمیوب
اولکی ایکنجی اقلیمده واقع ممالکک نباتاتی غلبهٔ یبس وحرارت سبیله
مر المذاق وعسر الانهضام والتنجی یدنجی اقلیمک فواکه وثماری شدت
برودت تقریبیله ناپخته وخام اولمغله فوات ذائقه قبولندن تنفر و
استنکاف ایدر ولذلک اشبو ذکر اولنان اولکی ایکنجی اقلیم ایله التنجی
یدنجی اقلیمک اهالیسنک بیع وشرالری وداد وستدلری زر وسیمدن
مسبوک واسماء ملوک وسلاطین ایله مرسوم ومسکوک نقدین عزیزین
ایله اولمیوب اخس معادن اولان نحاس وحدید ایله کونا کون دکلری دری
پارچه لرندن معمول وزن ومقداری بینلرنده معین ومعلوم

صحیفه

صحیفه لری وقطعه لری علامهٔ مخصوصه ایله مرسوم ایدوب حوائج مهمه لرینه
صرف ایدرلر ولهذا اقالیم غیر معتدله ده موجود اولان طوائف امک اکثرینک
خلق وسیرلری دخی طبائع بهائم وانعامه قریب وصورتده انسانه حقیقتده
حیوانه مشابه مخلوق غریب اولوب حتی اقلیم اولده ساکن بعض طوائف
سودان حقنده منقولدر که بونلر حیوان وحشی جانورلر کبی اجواف صحرا وکهوف
ومغاره لرده ساکن خودبخود نابت اولان حشیش تناول ایدوب وحیوان
وحشی کبی برابرلرندن تنفر وتوحش وبعضیلری بعضیلرینی اکل ایدرلر وکذلک
طرف شمالده واقع یدنجی اقلیمک اواخرنده ساکن صقالبه طائفه سنک
احوالی بویله در ودخی معلوم اوله که اقلیم اولده ساکن بعض طوائف سودان
ایله یدنجی اقلیمک نهایتنده متمکن صقالبه طائفه سی شرف نطق وادراک
ایله ممتاز اولان اصناف بنی آدمدن معدود ایکن اوضاع واطواری افعال
بهائم ناهمواره مجرای اعتدالدن بعید اولدقلرینک سر وحکمتی بودر که افراد
نوع انسان نشو ونماده وحس وحرکتده وحفظ ترکیب وجود ایچون اکل وشرب
طبیعی ودفع غائلهٔ ضروریه ده سائر انواع بهائم وحیواناته مشابه ومماثل
ایسه ده لکن نوع انسانک اجزای اصلیه سی وعناصر بدنیه سی اولان
تراب وماء ونار وهوادن حصه لری مقدارده برابرینه مناسب حرارت
وبرودت ورطوبت ویبوستده مزاجلرینک اعتدالی سائر حیواناتک
مزاجلرینه چوق مرتبه غالب اولمغله عقل وشعور وتدبیر امور ایله نوع انسان سائر
انواع حیواندن ممتاز اولمشدر واما نوع انسانه مخصوص اولان اعتدال
مزاج ودائره سنک دخی عرضی واسع ومراتبی مختلف ومتفاوت اولوب
ازجمله اقلیم ومملکت وشدت وحرارت وبرودت ایله مختلف اولان اماکنده
سکون واقامتلری ایله امزجهٔ انسانیه وسط دائرهٔ اعتدالدن خروج و
حرارت وبرودتده زیاده ونقصان طرفلرینه میل وولوج ایتدکده کرچه دائرهٔ
انسانیتدن بالکلیه چیقوب بهائم وانعام سلکنه منسلک اولمازلر ایسه ده لکن
حرارت وبرودتی متوسط ومعتدل اولان اقالیمده نشو ونما بولان بنی آدم نوعنه
اعتدال مزاجده وحسن اخلاق واطوارده مناسبت وموافقتدن بعید وطبقهٔ
حیوانیه قریب اولمغله حرکات وسکناتی واوضاع واطواری اخلاق بهائمه
مشابه اوله طور بناءً علیه طرف جنوبده واقع حرارت هواده جمله اقالیمه غالب
اولان اولکی اقلیمده ساکن طوائف سودانک وجانب شمالده برودتی

جمله اقلیملردن اشد اولان یدنجی اقلیمده متمکن صقالبه جماعتنک مزاجلری بو اولقی
اقلیمک سورت حرارتی وشدت برودتی تقریبیله وسط دائره اعتدالدن
چیقوب وافراط حرارت وبرودتده کندولره مناسب وموافق اولان حیوانات
مزاجنه قریب اولملریله اکل وشربده ومسکن ولباسده احوال وافعاللری
حیوانات افعالنه مشابه اولمشلردر ودخی اعتدال هوادن بعید وافراط
ایله حار اولان اولکی ایکنجی اقلیم ایله زیاده بارد اولان التنجی یدنجی اقلیمک
اهالیسنک اکثری امر دیانتده دخی راجل ودخی بونلر غافل اولوب شرایع
الهیه دن بر شریعت ایله عامل اولمامشلردر اما اقالیم معتدله دن اوچنجی
اقلیمه متصل اولان ایکنجی اقلیم ایله وکذلک اقالیم معتدله دن بشنجی اقلیمه مجاور
اولان التنجی اقلیمک بعض اهالیسی جوانب اعتداله قریب اولوب مقتضای
الشرع والفت ایله عقائد حقه تعلمنه فائز ومهتدی اولدیلر ازجمله قلزم دریاسنک
ساحل غربیسنده ساکن حبشه طائفه سی که بحر مذکور ساحل
شرقیسنده واقع یمن اولکه سی مقابله لرنده بولنمغله عهد اسلامدن مقدم
وحالا نصرانیت دینی ایله تدین ایتمشلردر وکذلک طوائف مالی ولکو وتکرور
قبیله لری که بونلر دخی مغرب بلادنه مجاور اولملریله بیو تارحدن
بر و دین اسلام ایله متدین اولدیلر وینه جانب شمالده اقلیم خامسه
متصل اولان التنجی یدنجی اقلیمده ساکن صقالبه وافرنج طائفه لرینک
وترک وتاتار قبیله لرینک بعضیلری دخی بشنجی اقلیمده ساکن طوائف
نصارا ایله اختلاطلری سببیله نصرانیت قبول ایتمشلردر اما جنوب
وشمال طرفلرنده واقع اقالیم غیر معتدله اهالیسندن اشبو ذکر اولنان
طوائفدن غیرلری قسمنده دین وشریعت مجهول وجوهر علم ومعرفت مفقود
اولوب عامه افعال واعماللری واوضاع واطوار انسانیتدن ابعد واحوال
بهائمه اقرب وبلکه حالا تعلمون معلوم اوله که تقریر سابقدن فهم اولندیغی
اوزره اولکی اقلیم ایله ایکنجی اقلیمک هواسی غایة الغایه حار ویابس اولمغله
اعتدالدن خارج واهالیسی طبقه انسانیتدن بعید وحیوانیت درجه سنه
قریب اولوب علم ومعرفت ودین وشریعت امرنده غافللردر دیو بسط
مقال اولنمشدی مع هذا یمن واحقاف وحضرموت وتهامه مملکتلری علی
الخصوص مشعل قافله اهل یقین شمع عالمتاب مشکاة شرع مبین
اولان حضرت رسول رب العالمین صلوات الله علیه وسلامه حضرتلرینک

مطلع

مطلع خورشید وجود مسعودلری اولان مکه مکرمه ایله روضه مطهره لری وآل
واصحاب اخیار ومهاجرین وانصار حضراتنک مواطن مقدسه لری اقلیم اول
وثانیده واقع جزیرة العرب ارضنده اولوب مطالب علمیه وعملیه نک
اغلب واجبی اولمق اقتضا ایدر دیو اعتراض اولنورسه بویله جواب
ویریلورکه جزیرة العرب ارضنی اوچ طرفدن دریای محیط اولوب طرف جنوبیسنی
بحر هند وجانب شرقیسنی بحر فارس وطرف غربیسنی بحر قلزم احاطه ایتمکله
رطوبت مائیه جزیره مزبوره نک هواسنی ترطیب وتعدیل وحرارت شمس
ایله حاصل اولان یبوستنی تنقیص وتقلیل ایلیوب اولکی ایکنجی اقلیمده
واقع بو جزیره انحرافدن سالم ومعتدل اولمشدر معلوم اوله که
معموره ربع مسکونده ساکن اولان طوائف بشرک نسل ونسبلرینی بیان
ایچون علمای فن انساب نیجه کتب تألیف ایدوب اکثر امممک سلسله
نسبلرینی ابو البشر ثانی نوح علیه الصلوة والسلامک حام وسام ویافث
اوچ اولادینه ارجاع ایتدیلر واولکی ایکنجی اقلیمده ساکن اولان قبیله
سودانک یعنی قره عربلرک نسل ونسبلری حام بن نوحه اسناد وایصال
ایدوب وسوادرنکلری ایله سائر بنی آدمدن امتیازلری خصوصنده دیدیلرکه
حضرت نوح علیه الصلوة والسلام اوغلو حامدن بر خیانت وعصیان
صدورینه بناءً لونی سیاه اولمق اوزره بددعا ایتمکله رنکی بیاض ایکن
سیاهه مبدل اولوب والا ما شاء الله تعالی ذریتندن دخی اثری باقی قالدی
دیو تقریر وتحریر ایتدیلر مع هذا کتب آلهیه دن توراتده حضرت نوح علیه
الصلوة والسلام اوغلو حامک نسل ونسبندن ظهور ایدن اولادلری
داعا قرنداشی سام ویافثک ذریتلرینه عبد مملوک اولمق اوزره بددعا
ایلدیلر دیو مسطور اولوب لکن قطعا بشره وسائر اعضاسنک لونی سیاه
اولمق خصوصنه دائر نسنه ذکر اولنمدیغندن ماعدا اهل فن انسابک بو مقوله
کلاملری طبایع موجوداتک احوالندن ذهول وحرارت وبرودتک هواده
وبو مقوله محلده تلون وتولد ایدن حیواناتده اثرندن غفلتلرینه مبنیدر بو
خصوصک تحقیقی بویله درکه طوائف سودان طرف جنوبیده واقع اولکی
ایکنجی اقلیمده ساکن وبو ایکی اقلیمک اهالیسنک سمت رأسلرینه سنه ده
ایکی دفعه شمس تابان مرور وقتلری دخی بربرینه قریب اولوب وفصول اربعه نک
اکثرنده شمسک قرب ومسامته سی طول مکث ایله مزید وشدت

ضیاسیله حرارت مزید اولمغله بو طائفه نك جلدینه تأثیر ایلیوب ظاهر بدنلرینك
الوانی سیاه اولدی و اقلیم اول ایله اقلیم ثانینك نظیری طرف شمالده بونلره
مقابل اولان التنجی یدنجی اقلیملردر که انلرك سکانینك دخی افراط برودت
هوادن ناشی بدنلری بیاضدر زیرا التنجی یدنجی اقلیمده واقع ممالك افقلرنده
مهر عالمتاب دائما مقابله لرنده واقع اولوب قطعا سمت رأسلرینه قریب
اولمامغله حرارت ضعیف و اکثر فصولده برودت قوی اولوب بو ایکی
اقلیمك اهالیسنك اخلاط اربعه لری ناپخته و خام و بلغمی سائر
اخلاطه غالب تام اولمغله لون و بشره لری بیاض اولدیغندن ماعدا
بو اقلیملرك اهالیسنك غلبه و برد مفرط ایله دیده لری کبود و موی لری
قیلیلدر ودخی اقلیم اول ایله اقلیم ثانینك هوالری افراطله حار و التنجی
و یدنجی اقلیم زیاده بارد اولوب اعتدالدن بعید اولدیسه بونلرك
ارالرینه توسط ایدن اوچنجی دردنجی و بشنجی اقلیملرك هوالری حرارت
و برودت معتدل اولوب خصوصا دردنجی اقلیم مجموع اقالیمك
وسطنده واقع اولمغله جمله دن اعدل و افضل اولدیغی بوندن اقدم
تحریر اولنمشیدی بناء علیه اقلیم رابعك هواسی غایت اعتدالده
و نهایت کمالده واقع اولمغله لطافت آب و هواسنك مقتضاسی
اوزره اهالیسنك مزاجلری معتدل و اخلاق فاضله ایله متصف
اولوب لون و بشره لری دخی بیاض و سواد ارasنده متوسطدر
و اوچنجی اقلیم طرف جنوبده واقع اقالیم حاره دن ایکنجی اقلیمه متصل
اولمغله بر مقدار حرارته مائل و بشنجی اقلیم دخی جانب شمالده اقالیم
بارده دن التنجی اقلیمه مجاورتی سببیله فی الجمله برودته متمایل
اولمق تقریبیله اقلیم رابع کبی اعتدال هواده درجه کماله بالغ اولمشلر
ایسه ده لکن انحراف و اختلال رتبه لرینه دخی منتهی اولمیوب
انلرك دخی اهالیسی اعتدال مزاج ایله و الکا تابع اولان اخلاق فاضله
ایله موصوفلردر اما اقالیم غیر معتدله دن اولکی ایکنجی اقلیم ایله التنجی
یدنجی اقلیملرك حرارت و برودتی درجه اعتدالدن خارج اولدیغی کبی
اهالیلرینك صورت و سیرتلری دخی نهج اعتدال اوزره واقع اولمامغله
اقلیم اول و اقلیم ثانیده ساکن اولنلرك لونلری سیاه و التنجی و یدنجی
اقلیم اهالیسنك رنك و سیمالری بغایت بیاض اولمشدر

ودخی

ودخی ذکر اولنان سیاه عبارده سودان اسمی اطلاق اولندیغی کبی زنج
و حبش اسملری دخی اطلاق اولنوب لکن حبشه اسمی طوائف سوداندن قلزم
دریاسنك ساحل غربیسنده و یمن اولکه سیله بندر جده مقابلنده
ساکن اولنلره زنج ینه طوائف سوداندن هند دریاسی ساحلنده متمکن اولنلره
اطلاق اولنور مع هذا زنج و حبش اسملری طوائف سودانك نسل و نسبلری
لون سیاه کسبنه دن تولد ایتدکلری اعتباریله اولدیغی کبی سودان اسمیله
تسمیه اولندقلری دخی جدلری حامه انتسابلری ملاحظه سیله اولمیوب
بلکه بولندقلری اقلیملرك شدت حرارتندن ناشی لونلری سیاه اولمق
مناسبتیله تسمیه اولندیغی ظاهردر ودخی معلوم اوله که طرف جنوبده
ساکن طوائف سودانك بعضیلری کلوب دردنجی اقلیمده یاخود اهالیسنك
لونی بیاض اولان اقلیملرده واقع مملکتلرده توطن ایتدکلرنده نسل
و نسبلرندن ظهوره گلان اعقاب و ذریتلرینك تدریج ایله لونی سواددن
بیاضه تحول ایلیوب بر قاچ بطندن صکره بالکلیه بیاض اولدیغی وکذلك
دردنجی اقلیم اهالیسیله لونلری بیاض اولان سائر اهل شمالك
دخی اولکی اقلیم ایله ایکنجی اقلیمه واروب سکون و اقامت ایتدکلرنده
اولادلرینك علی التدریج لونلری بیاضدن سیاهه متحول اولدیغی
مشاهده اولنمشدر بناء علیه لون و سیمانك مزاج هوایه تابع
اولدیغی ثابت اولوب حتی ابو علی ابن سینانك فن طبده تألیف
ایتدیکی منظومه سنده واقع بو ایکی بیتی دخی کلاممزی تأیید ایدر
بالزنج حرٌ غیّرَ الاجسادا ** حتی کسا جلودها سوادا
والصقلب اکتسبت البیاضا ** حتی غدت جلودها بضاضا
یعنی زنج طائفه سنك ساکن اولدقلری اقلیملرده واقع افراط حرارت
هوا اجسادلرینك لونتی تغییر ایدوب جلدلری اسود اولدی وکذلك
یدنجی اقلیمك آخرنده ساکن اولان صقالبه نسلنك دخی کمال برودت
هوا رنکلرینی سفید و بیاض ایدوب دریلرینی یومشاق ایلدی دیمکدر ودخی
معلوم اوله که سیاه عبارده لون و سیمالری اعتباریله سودان اسمی
اطلاق اولنوب لکن طرف شمالده ساکن و لونلری بیاض اولان طوائف
بشره لون و سیمالری ملاحظه سیله اسم وضع اولنمیوب مثلا بیض لفظی که ابیض اللون
اولدقلرینه دلالت ایدر بر لفظ اطلاق اولنمدیغندن اصل و سببی بودر که سودان طائفه

لفظ سودانی اطلاق ایدن اهل لغت عربیه اسمر اولوب لونلری بیاضه مائل وخلقت
وطبیعتلرینه موافق ومألوف اولدقلری لون مناسبه اولوب لون سیاه ایسه
اسم سودانی وضع ایدن طائفه نك مألوفلرینه مغایر امر غریب ولون عجیب
اولمغله بو ایکنجی اقلیمده ساکن اولان عربه لونلری اعتباریله سودان
اسمنی اطلاق ایلدیلر زیرا اکثریا برشئی بر اسمله تسمیه اول شیئده
واقع بر امر غریب و وصف عجیبه ملاحظه سیله اوله کلمشدر و دخی لونلری
بیاض اولوب طرف شمالده واقع اقالیم غیر معتدله سکانندن ترك
وتاتار وصقالبه وتغزغز وخزر اولان مملکتلری اهالیسی ایله افرنج طائفه
سنك اکثری ویأجوج ومأجوج قومی اسماء متنوعه ایله تسمیه اولنوب
وهر برنده بر مناسب وجه غریب اعتبار اولنمشدر وکذلك اقالیم متوسطه
معتدله که اوچنجی و دردنجی بشنجی اقلیملردر بونلرده مقیم و متوطن اولوب
خلقاً و خلقاً اعتدال مزاج طبیعی و حسن خلق ملکی ایله موصوف ونظام
معاش و معادده فراست و بصیرت ایله معروف طوائفدن عرب
وروم وفرس وبنی اسرائیل یونانیان واهل سند وچین
کندولره مخصوص احوال معتاده وافعال متعارفه لری اعتباریله اسماء
متنوعه والقاب متعدده ایله تسمیه اولنمشدر وقتاکه فن انسابده
تالیف کتب ایدن نسابه ذکر اولنان اقالیمده ساکن طوائف بشرك الوان
مختلفه وسائر علائم وشعار متنوعه ایله بربرلرندن امتیازلرینی مشاهده
ومعاینه ایتدیلرسه بو اختلاف آثارینی انجق نسل ونسبلرینه نسبت ایدوب
وطرف جنوبده ساکن اولان طوائف سودانی حام بن نوح اولادندن اولمق
اوزره ذکر وتحریر ایلیوب لونلری خصوصنده حضرت نوح علیه السلامك بددعاسیله
اوغلو حام سیاه فام اولوب واثری الی الآن ذریتلرنده دخی باقی قالدی
دیو ذکری سبق ایدن حکایه واهیه یی نقل ایلدیلر وکذلك علمای فن انساب
طرف شمالده واقع التنجی یدنجی اقلیم اهالیسنك سلسله نسبلرینی یافث
بن نوحه واوچنجی و دردنجی و بشنجی اقلیم سکاننك اکثرینك اصل ونسبلرینی
سام بن نوحه ارجاع ونسبت ایدوب وبو طوائفدن هر برینك صورت
وسیرنده اختلافلرینی جدلری اولان حام وسام ویافثك خلقت واخلاقده
مغایرتلرینه تابع اولمق اوزره ذکر وتحریر ایتدیلر لکن علمای فن انسابك
بو زعملری حق اولدیغی صورتده دخی انجق طوائف مذکوره نك نسل ونسبلری حرمت

نوح علیه الصلوة والسلامك ذکر اولنان اوچ اولادینه منسوب اولمسی
موجب اولوب اما بو طوائفك صورت وسیرلرینك اختلافی و کندولره اطلاق
اولنان جمیع اسما والقابلری دخی مجرد جدلرینك صورت وسیرت وخلق
وطبیعتلرینك اثری اولدیغنه دلیل اولماز و اشبو رأیه ذاهب اولان
نسابه لرك زعم وغلطلرینك سببی اولدرکه علمای فن انساب معموره ربع
مسکونده ساکن اولان طوائف بنی آدمك صورت وسیرنده مغایرتلرینی
واسم ولقبده مخالفتلرینی انجق نسل ونسبلرینه منتهی اولان جد اعلا
لرینك جز و اثری اولمق زعمنه ذاهب اولمشلردر مع هذا امم عالم واشخاص
بنی آدمك بربرلرندن امتیازلری واسما والقاب مخصوصه ایله تفردلری کاه
نسل ونسب اعتباریله اولوب قبائل عرب وطوائف فرس وبنی اسرائیل
گبی وکاهیجه دخی تمیز وتعینلری واسما معینه ایله امتیازلری سمت وجهت
وسیما وعلامتلری حسبیله اولوب زنج وحبشه وصقالبه وسودان طائفه
لری گبی وکاهیجه دخی نسل ونسب ایله اولمیوب مألوف اولدقلری بعض
عادات اعتباریله اسما والقاب مناسبه وضع اولنور قبائل عربك
بعضیلرینك کتب واسم ولقبلری گبی یوخسه جنوب وشمال طرفلرنده
واقع ممالك مخصوصه لرده ساکن طوائف معینه نك آبا واجدادلری
ازمنه قدیمه ده کندولره مخصوص بر صفت وعلامت ایله موصوف اولوب
واول ذریت ونسبلرنده دخی باقی قالدی دیو زعم واعتقاد ایتمك طبایع
موجوداتك وعالم کون وفسادده اسباب عادیه الهیه نك آثارندن
غفلته مبنی بر غلط فاحشدر زیرا آبا واجدادك اخلاق وصفات مخصوصه لری
تداول ایام ایله ذریتلرنده متبدل اولوب نهج واحد اوزره دوام وبقاسی
واجب اولمدیغی امر ظاهردر کتاب اولك اولکی فصللرك اوچنجی مقدمه سی
بو کلده تمام اولوب دردنجی مقدمه سی بیاننه شروع اولندی

مقدمهٔ رابعه

دردنجی مقدمه اقالیم سبعه نك هواسنك ابدان واجسادده واکا تابع اولان
الوان واعراضده تأثیری اولدیغی گبی بو اقلیملرك اهالیسنك خلق وسیرت
ومشرب وطبیعتلرنده دخی تأثیری اولدیغی بیاننده در معلوم اوله که
اوکی ایکنجی اقلیمده ساکن اولان سواد طائفه سی لهو ولعبه وکثرت طربه مائل
اولوب دائما نشاط وانبساط طبیعی ایله شوخ وتنکل وعواقب امورده

بی تفکر وتأمل اصحاب توکل بر طائفه درکه ساحه خلق وطبیعتلری غبار غموم
وکدورتدن همواره مبرا ومعرادر بو امرک سر وسببی الله اعلم بودرکه علم وحکمتده
محلنده تحقیق اولندیغی اوزره انسانه عارض اولان فرح وسرور غریزه قلب
انسانده مخزون وبین الاطبا روح حیوانی دیدکلری بخار لطیفک ظاهر بدنه
میل وتوجهندن عبارت بر حالت اولوب وحزن وغصه ذکر اولنان بخار لطیفک
باطن بدنده احتباس وانقباضندن عبارتدر ودخی بینه فن حکمتده مبین
ومقرردرکه کیفیت حرارت عنصر هوا ودخان وبخار کبی اجسام لطیفه یی اطراف
واقطارده طاغیدوب کرک جو هواده وکرک جوف بدنده محتبس ومنقبض
اولان بخره نک اجزاسنی تحلیل وطرف اسفلدن جانب فوقه تحریک ایله مقدارینی
زیاده ایدر حتی تشنه صهبا ایله سکران ایله باده نوشلرده مشاهده اولنان
فرح ونشاط وسرور وانبساط دخی بو سببدن ناشیدرکه شرب خمر
ایدنلرک قلبلرنده مرکوز ومخزون اولان بخار لطیفده واقع حرارت غریزیه یی
خمرک شدت وحدتی تحریک ایدوب اول بخار لطیف عروق وشریانلر
واسطه سیله اطراف بدنه خصوصا جرم دماغه واصل اولدقده اصحاب عیشک
طبیعتلرنده فرح وسرور ونشاط موفور حاصل اولور وکذلک حمام وکرمابه
لره دخول ایدنلرک روحلرینه حرارت هوا نفوذ وبدنلرینه سرایت ایلدکده
ابخره لطیفه قلبیه ظاهر بدنه تحریک ایله طبیعتلرینی ترویح ومزاجلرینی
تعدیل ایدوب تشنه صهبا کبی بر فرح وسرور حاصل اولورکه چوق کره
اصحاب حمام کرمیت هواسیله کمال تنعم وتلذذدن ناشی نغمات لذیذه واکان
لطیفه ایله ترنم دخی ایدرلر وقتاکه طوائف سودان دخی کرمیت هواسی سائر
اقالیمه غالب اولان اولی وایکنجی اقلیملرده ساکن وامزجه وخلقتلرنده اول
اقلیملرک حرارتی مستقر ومتمکن اولوب بونلرک ابدان اقلیملرینه مناسب
طبیعتلرنده حرارتدن حصه عظیمه حاصل اولمغله طوائف سودانک روح حیوانی
وحرارت غریزیه لری دردنجی اقلیم اهالیسنک ارواح وحرارت اصلیه لرینه
غالب اولمقدن ناشی قلبلرنده مخزون اولان ابخره لطیفه یی جوف دماغلرینه
وظاهر بدنلرینه زیاده تحریک ایتمکله فرح وسرور ونشاط وانبساطلری
سائر اقالیم اهالیسندن اکثر وخفت وطربدن حصه لری اوفر اولمشدر
وسواحل بحرده واقع اولان بلاد اهالیسنک طبیعتلری دخی بر مقداری طرب
ونشاطه میل ایتمکده طائفه سودانه مشابهدر زیرا بلاد ساحلیه اهالیسنک

مملکت وبلده لری ساحل بحردن بونلرک بلادینه عکس ایلدکده تأثیری شدید
وهوالرینک حرارتی مزید اولوب روح حیوانیلری خارج بدنه زیاده تحریک
ایتمکله بلاد ساحلیه سکاننک فرح وسرورلری دخی جبال بارده اهالیسنه
غالبدر وکذلک اقلیم ثالثده واقع دیار غرب ممالکنک جرید اولکه سی اهالیسنک
طبیعتلری دخی مقدار قلیل عیش وطربه میلان اوزره اولدقلری مشهود دیده
اذعان اولمشدر بونک دخی سببی بلاد جرید طرف جنوبیده زیاده حار اولان
ایکنجی اقلیمه قریب وجبال بارده بعید اولمغله بلاد مذکوره نک حرارت هواسی
شدید اولدیغندن اهالیسنک ارواح وابدانلرینه تأثیر وحرارت غریزیه
لرینی خارجه تحریک ایله اهالیسندن فرح وسرور حصولنه وسیله اولمشدر
وکذلک محروسه مصر القاهره دخی اوچنجی اقلیمده بلاد جرید عرضنده یا کا
قریب محلده واقع اولوب اقلیمده وحرارت هواده جرید مملکتیله مشترک
اولمغله اهل مصرک دخی طبیعتلرینه فرح ونشاط غالب اولوب خفت
طبع وطرب ونشاط ایله موصوف وعواقب اموری تفکردن غافللردر
شویله که بر سنه لک بلکه بر آیلق زخائر وازاقلرین جمع وادخار ایتمیوب
تجددا آنا جمله تجدید ارزاق ونفقات یومیه لرینی اسواقدن اخذ ایله نفس
وعیاللرینی ودوابّ ومواشیلرینی ترزیق وانفاق ایدرلر اما بلاد غربدن
فاس اولکه سی جرید ومصر مملکتلرینه حرارت هواده مخالف ومغایر وجبال
بارده یه ملاصق ومجاور اولوب بلده لرینک برودت هواسی روح حیوانی
اولان بخار لطیف حزینی قلبلرنده حبس وحصر ایتمکله حزن وکدورت اوزره
اولملرینی ایجاب ایدوب اهالی فاسک اکثر اوقاتی غموم وهموم ایله کذر
ایتمکه اقتضا ایدوب اهالیسی عواقب امورده افراط فکر ایله واله وحیران
اولمشدر حتی اهالیسندن بعضیلری برقاچ سنه لک زخائری مخزنلرینه
جمع وادخار ایلدکلری حالده مدخرلرندن بر شیئه نقصان کلمک خوفیله علی
الصباح چارسو وبازاره واروب قوت یومیه لرینی دخی اشترا ایدرلر اقالیم
وبلدانک احوالی کرکی کبی تتبع اولندقده هر برینک حرارت وبرودتده
مختلف اولان هوالری سکان واهالیسنک اخلاق واطوارنده تأثیری
مشاهده اولنور والله الخلاق العلیم وکبار ائمه فن تاریخدن امام مسعودی
طائفه سودانک خفت طبع وکثرت عیش وطربلری خصوصندن بحث ایدوب
علت وسببنی بیان ده لایق بر شیئه بولمیوب انجق جالینوس ایله اسحق

کندی نام حکیمدن نقل طریقیله دیدیکه طائفهٔ سودانک دماغلری بغایت ضعیف
اولوب ضعف دماغلری عقل وتدبیرلرینک ضعف وقصورینه وفکر وملاحظه لرینک
نقصان وفتورینه ایجاب واقتضا ایلکله طبیعتلری خفیف وعقللری ضعیف
اولدی دیدی لکن ضعف دماغک سبب وعلتی بیان اولنمامغله کلاملرینک
مآل ومحصلی اولمیوب مدعاسی اثباتنده قاصر اولدی والله یهدی من یشاء
کتاب اولک اولکی فصلنک دردنجی مقدمه سی بو محلده تمام اولوب
بشنجی مقدمه سی بیاننه شروع اولندی

مقدمهٔ خامسه

بشنجی مقدمه معمورهٔ ربع مسکونده خصب ورخا وقحط وغلا ایله مختلف
اولان بلاد ایله قلت اکل وکثرت غدانک طوائف بنی ادمک ابدان واخلاقلرنده
تأثیری بیاننده در معلوم اوله که حرارت وبرودتی معتدل اولان
اقلیمدن واقع ممالکک دخی جمیع محللرنده خصب ورخا ووسعت اقوات
وارزاق موجود اولمیوب وسکان واهالیسنک جمیع مأکولات
ومشروبات انواعندن استدکلری اطعمه واغذیه ایله دکلدر بلکه بو ذکر اولنان
اقالیم معتدله نک بعض محللرنده زراعت وحراثته صالح طیب ومنبت
اراضی معموره ومزارع موفوره موجود اولوب وکثرت مزروعات ووفرت
محصولات سببیله سکان واهالیسی خصب ورخا اوزره تعیش وتنعم ایدرلر
وبو معتدل اقلیمک بعض محللری دخی نباتاتدن خالی ونشو ونمادن عاری اولمغله
سکان واهالیسی امر معاشده زحمت چکرلر اهل حجاز واطراف یمن کبی وطوائف
بربر ایله سودان ولایتلری ارسنده واقع اطراف رمالده ومغرب صحرالرنده
ساکن صنهاجه قبیله سندن معدود ملثمین طائفه سی کبی زیرا بو ولایتلرده حنطه
وارزن کبی حبوبات ومحصولات نابت اولمیوب غدالری لحم ولبنه مقصور اولمغله
امر تعیشده اضطرار واضطرابلری مقرردر وبعض دشت وبریه لرده کشت
وکذار ایدن عشائر عربان دخی نفس وعیاللری ودواب ومواشیلری نفقه
سیچون حنطه وشعیر مقوله سی حبوبات واقواتی جوارلرنده اولان مزارع
معموره اصحابندن تدارک ایدرلر لکن اکا دخی هر وقتده دست
رس اولمیوب اولدقلری صورتده دخی اول مزارع وقرایه حفظ وحراست
ایدن والیلرک وضابطلرک قهر وغلبه سی سببیله شیء قلیلی ثمن کثیره اشترا
ایتمکله حبوبات ومزروعاتدن سد رمق مرتبه سی جزئی نسنه تدارک ایدوب
امر معاشده زحمت چکرلر وطوائف عربک دخی اکثری فاقده وغالب احوالده

دینلورکه ضعف مذکورک علتی
جائزکه کثرت حرارت ایله وفقدان
عدم اعتدالی اولسون
محمد

مدار

مدار معاشلری رعی اتدکلری دوه وصغر وقیونلردن حاصل سود ویوغرت وپنیر
مقوله سی نسنه تناولنه مقصور اولوب بغدای وپرنج وسائر حبوباته نعم البدل
واطعمهٔ لبنیه ایله تحصیل بدل ما یتحلل ایدرلر مع هذا مزروعات وحبوباتدن
خالی صحرالرکشی وبادیه لرک سکان واهالیسنک صورت وسیرتلری وخلقت
وطبیعتلری تنعم وتعیشده وسعت ارزاق ورخادن کثرت ایله معروف
اولان ممالک معموره سکانندن احسن اولوب لون وسیمالری زیاده
مصفا وبدنلری فضلات ردیه دن مبرا شکل وهیئتلری اتم واکمل وخلق
ومشربلری اعدل وافضل سلامت طبع ایله معروف وسداد عقل ایله
موصوفلردر نته کیم تنعم وتعیش اصحابی ایله ارباب تجردک احوالی تجربه
بو مدعامزه شاهد کافیدر از جمله قبائل عرب ضرورت عیش وقلت
معاش ایله معروف ایکن وسعت معاش ایله موصوف طوائف بربردن
خلقت واخلاقده افضل واحسندر وکذلک کسب معاشلری قلیل اولان
طوائف ملثمین دیار غربده واقع ممالک معموره ده ساکن قبائل بربردن صورت
وسیرتده افضل اولوب بونلردن ماعدا سائر کثرت عیش وقلت غدا ایله
معروف اولان بلادک اهالیسنک احوالی دخی بو نسبت اوزره در که هر
برینک حال وشانلری کتب تاریخده مسطور وآثار واحواللری علی التفصیل
مذکوردر بو امرک سر وسببی والله اعلم بودرکه کثرت ارزاق ورخا ایله
معروف اولان محللرده لحوم ونباتات انواعندن اغذیهٔ کثیره تناولنه مألوف
اولان کمسنه لرک اکل ایتدکلری غدالرک رطوبتلری جسم وبدنلرنده فضلات
ردیه واخلاط فاسده تولید ایتمکله اصل مزاج وطبیعتلرینه مناسب اولان
شکل وصورتلری وبشره وسیمالری مجرای طبیعتدن چیقوب هیئت عجیبه
وصورت غریبه ایله متشکل اولورلر وکذلک کثرت ایله اکل اولنان اغذیهٔ
مرطوبه دن حاصل اولان اخلاط متعفنه نک ابخرهٔ ردیه سی دخی دماغلرینه
صعود ایدوب آلت فهم وذکا اولان قوای حس وادراکی مختل ایتمکله
نور فکر وبصیرتلری ظلمت حمق وغفلت ایله محو ومضمحل اولورلر ودخی اکل و
غداده قلت وکثرتک ابدان واخلاقده تأثیری اولدیغی اوتسز وصوسز
قفر چوللرده نشأت ایدن حیوانات ایله چایری چمنی واسع مرعالرده
حاصل اولان حیوانلرده دخی ظاهردر زیرا چول حیوانلرندن جیران ودوه قوشی و
بوینی اوزون ارد ایاغی قصیر زرنابا دیدکلری حیوان ایله حمار وبقر وحشی

امثالی حیواناتک حدت حس وادراک وتناسب اعضاده وشکل
مطبوع ولون مرغوبده اوتلی وصولی چایرلی وچمنلی مرعالرده حاصل اولان
حیوانلردن احسندر مع هذا جیران کیجینک زرنابا دوه‌نک نظیری وحمار
وبقر وحشی ایسه حمار وبقر اهلینک مجانس ومثلی ایکن صورت وسیرنده
تفاوت واختلافی ذکر اولندی وجهی دخی بودرکه مرعالری معمور ونباتلری
موفور اولان اراضیده پرورش یاب اولان حیوانلرک کثرت ایله اکل
ایتدکلری نباتلرک رطوبتلری کثیر اولوب جسم وجدارنده فضلات ردیه
واخلاط فاسده تولدینه ایراث ایتمکله خلقت وهیئتلری درجه اعتدالدن
بعید اولوب وچول حیواناتنک قلت اکل غدا ایله فضلاتی قلیل اولمغله صورت
وسیرنده جنبش وحرکتده انلردن احسن اولمشلردر کذلک مزروعات
ومحصولاتی بسیار وفواکه وثماری بیشمار اولان بلاد معموره اهالیسنک
دخی اشتهالری مرتبه کثرت ایله اکل ایتدکلری اغذیه مرطوبه واطعمه
متنوعه‌نک فضلات ردیه‌سی وابخره کثیره‌سی جسم وبدنلرنده غلظت
وخشونت وعقل وذهنلرنده اختلال وخفایه موجب اولوب اما محصول
ومزروعی قلیل اولان بلاد اهالیسی تقلیل غدا ایتملریله حال وشانلری
بونلرک خلافیدر نته کیم دیار مغربده حنطه وحبوب وسائر خانه‌لری کثیر
اولان محلارده ساکن بربر ایله بنه طوائف مزبوره‌دن غدالری آربه
وطاریه مقصور اولان مصامده جماعتی واهل سوس وغماره طائفه
لرنده مشاهده اولنان احوال مخالفه کبی که طوائف بربریه‌دن مصامده
وغماره جماعتنک واهل سوسک صورت وسیرنده حال وشانلری
کثرت تنعم وتعیش مألوف اولان سائر طوائف بربریه‌دن من کل الوجوه
احسن واولی‌در وکذلک علی العموم مغرب دیاری اهالیسی ایله اندلس
مملکتی سکاننک حال وشانلری دخی بویله‌در زیرا مغرب ولایتلرنده
حنطه وحبوب وسائر انواع غدای مرغوب کثرت ووفرت اوزره موجود
اولوب دیار اندلسده یاغ ویاغلی طعام مفقود وغالب حالده تغذیلری
حبوب انواعندن ذره دوکلرینه مقصور اولمغله اندلس اهالیسی
لطافت اجسام وابدان وحدت فهم واذعان ایله موصوف اولوب
بونلره نسبت مغرب دیاری سکانی خلقت واخلاقده خشونت وغلظت
وغباوت ایله معروفلردر وکذلک مغرب دیارنده واقع امصار وبلاد

اهالی

اهالیسی ایله صحرا وقرالرنده ساکن رجالک حال وشانلری دخی بو نهج مذکور
اوزره جاریدر زیرا دیار مغربده واقع اولو شهرلرده وبلده‌لرده ساکن اولانلر
قرالرنده وصحرالرنده متمکن طائفه کبی لحوم ونبات انواعندن اغذیه متنوعه
واطعمه ملونه ایله تنعم وتعیش ایدرلر ایسه‌ده لکن اهل امصار تناول
ایتدکلری اغذیه واطعمه‌یی بعض مفرح ومناسب شیلر ایله طبخ وتربیه ایدوب
قوامنی ترقیق کیفیتنی تلطیف ایتدکدنصکره تناول واستعمال ایتدکلرندن عامه
اکثریا غدالری قیون وطاوق لحوملرندن معمول کباب مقوله‌سی شیلر اولوب
وقطعا بقر وغنم یاغیله مطبوخ اطعمه‌یه اعتبار ایتمزلر سیما دیار مغربده واقع
بیوک شهرلرک وبلده‌لرک اهالیسنک اغذیه واطعمه‌لرنده رطوبات زائده
قلیل اولوب ابدان واعضالری فضلات ردیه‌دن خالی اولمغله صورت
وسیرلری بونلرک خلافی اوزره حرکت ایدن اهل قرا وصحرادن اعدل اولمشلردر
معلوم اوله که قلت وکثرت اکل غدانک ابدان واخلاقده تأثیری اولدیغی کبی
امر دیانتده وزهد وعبادتده دخی مدخل عظیمی اولوب حضری وبدویلردن
لقمه قلیله‌یه قناعت ایدنلر کثرت تنعم وتعیشه انهماک ایدنلردن زیاده عبادات
وطاعاته میل واقبال ایدرلر بلکه مدن وامصار اهالیسنک اکثری انواع
لحوم ونباتاتدن معمول ومصنوع اطعمه متنوعه واغذیه کثیره تناولنه معتاد اولوب
جسم وبدنلرنده متولد اولان رطوبات زائده واخلاط سدیه‌نک وجودی
وابخره کثیفه‌سنک دماغلرینه صعودی قسوت قلب وغفلتلرینه موجب
اولمغله طاعات وعباداتده تکاسل وتهاونلرینه باعث اولور اما اهل
بادیه‌نک اکثری قلت اکل غدا ایله مألوف اولمغله اکثر اوقاتده عبادات
وطاعاته اشتغال ایدرلر وکذلک بلده واحده‌ده ساکن اولان قومک
احوالی ده تقشف وتنعمده وسعت وضرورتلری حسبیله مختلف اولدیغی
ظاهردر ودخی اهل امصار وقرا وسکان دشت وصحرادن خصب ورخا
وکثرت اکل غدا ایله موصوف ومألوف اولنلرک بلادینه قحط وغلا اصابت
ایلیوب مرض جوعه مبتلا اولدقلرنده بونلرک موت وهلاکی قلت اکل غدا ایله
مألوف اولنلردن اسرع وازید اولور نته کیم مغرب دیارنده ساکن طوائف
بربریه ایله مدینه فاس ومصر اهالیسی حقنده ایام قحط وغلاده مسموع ومنقول
اولان حکایات عجیبه بوخصوصه دلالت ایدر اما قلت غدا وضرورت
معاش ایله معروف بلاد اهالیسنه قحط وغلا دخی اصابت ایلسه بونلرده

غلبهٔ جوع ایله موت کثرت تنعم وتعیشه معتاد اولان کمسنه‌لرکبی سریع وکثیر
اولمیوب بلکه بارد واقع اولور مزروعات ومحصولاتی قلیل اولان بادیه سکانی
ایله غالب تعیشلری تمر وخرمایه مقصور اولان اهل بلادکبی وافریقیه اهالیسی
ایله اندلس سکانی کبی که افریقیه اهالیسنک حالا بو عصرلرده غالب تعیشلری
شعیر وزیتونه مقصور واندلس اهالیسنک اکثر معاشلری دره ودوکلری
حبوب ایله زیت وزیتونه منحصر اولوب ترفه وتغذی وسعت وکثرت
اوزره اولمامغله زمان قحط وغلاده موت وهلاکلری خصب ورخا ایله
معروف اولان بلاد اهالیسی کبی سریع وکثیر اولماز بو امرک سری والله
اعلم بودرکه ذخائر موفوره ایله معمور اولان بلاد وقرانک اهالیسی یاغلی
وزیاده رطوبتلی اغذیه واطعمه تناولنه اعتیاد اتمه‌لریله امعالری رطوبت
اصلیهٔ مزاجیه‌لرندن فضله رطوبت زائده کسب ایدوب بعده اول بلدده
آفت قحط وغلا اصابت ایتدکده مالوف اولدقلری اغذیهٔ مرطوبه
واطعمهٔ مرغوبه‌یه قلت کلوب بحسب الاقتضا خلاف معتاد غلیظ وکثیف
غذالر استعمالنه مضطر اولدقلرنده امعالرینه کمال یبس وخشونت
عارض اولور امعالری مجرای فضلات ومحل حرکات اولمغله بغایت
ضعیف بر عضو اولوب عند الاطبا اصابت آفت ایله صاحبنی هلاک ایدن
اعضادن معدوددر بو تقدیرجه امعانک وقت وسعت ورخاده
کثرت اکل غذای مرطوب ایله کسب ایتدیکی رطوبت زائده زمان مضایقه
ده خشونت ویبوسته متبدل اولمغله طاقت کتوره میوب صاحبی سریعاً
هلاک اولور بناءً علی هذا اثنای قحط وغلاده فوت اولنلرک هلاکی زمان
وسعت ورخاده معتاد اولدقلری طوقلقدن ناشی اولوب صکره‌دن عارض
اولان آجلق سببیله دکلدر اما اهل بادیه کبی اغذیه انواعندن بالکز سود
ویوغرت مقوله‌سی اطعمه تناولنه اعتیاد ایدوب یاغلی وزیاده رطوبتلی
اغذیهٔ کثیره استعمالنی ترک ایدن کمسنه‌لر حمیه وخلقت عادیهٔ فطرتلری اولان
رطوبت اصلیه‌لری من غیر زیادة حدنده برقرار ومرتبهٔ لائقه‌سنده پایدار
اولوب وافراد بشردن هر شخصک مزاجنه لایق وموافق اولان
رطوبت اصلیه‌سی اخلاطک نقص وفسادینه موجب اولمیان اغذیهٔ
طبیعیه‌دن نه کونه غذا استعمال ایدرسه فاسد ومختل اولمامغین وقت
قحط وغلاده تبدل اغذیه ایله بو مقوله کمسه‌لرک امعالرنده یبوست و

واختلال حاصل اولمیوب غالب اوقاتده بوندن اکثری مرض جوعله هلاکدن سالم
اولورلر معلوم اوله‌که بو ذکر اولنان امورک جمله‌سی اکل وترک غذاده
الفت وعادته مبنی اولوب هر اولکسنه که اغذیه انواعندن بر غذا تناولنه اعتیاد
ایدوب استعمال ایتدیکی غذانک طبیعتنه موافق وملایم اوله بحسب الاقتضاء
مالوفنی ترک وغذای آخر استعمالنه مضطر اولدقده معتاد ومالوف اولدیغی
اغذیه‌یه بدل ایتدیکی غذالر سموم قاتله مقوله‌سندن اولدیغی صورتده اول
دخی اعتیاد ایله اول استعمالنه معتاد اولدیغی غذا مقامنه قائم اولور مثلا
برکمسنه حنطه وسائر حبوبدن معمول خبز ونان بدلی بقول ولبن تناولنی
معتاد ایله سابقا اکل ایتدیکی خبز ونان مقوله غذادن مستغنی اولور
وکذلک برکمسنه علی التدریج تقلیل طعام ایدرک آجلغه صبری معتاد ایله
اغذیهٔ مالوفه‌سندن مستغنی اولدیغنه اهل ریاضتدن منقول اخبار
عجیبه دلالت ایدر بو خبرلرک اصلی الفت وعادت اولدیغنه واقف اولمینلر
قبولنده تردد ایلیوب رد وانکاره تصدی ایدرلر مع هذا انسانک نفسی
زیاده متلون اولوب اعراض مختلفه وآثار متنوعه قبولنه مستعد اولمغله
کرک طعام وغذا وکرک سائر اشیادن برشیئه ایله الفت ایتدکده عادت
ایتدیکی نسنه طبیعت ثانیه متابه‌سنده اولور بناءً علی هذا تدریج وریاضت
طریقیله جوع وپرهیزه دخی اعتیاد ایله جوعه صبر ملکه‌سی آلنک ایچون عادت وطبیعت
اولمغله قطعا متضرر اولماز واطبانک جوع وپرهیز مهلکدر دیو تعبیرلری
مطلق اولمیوب بلکه انسان معتاد اولدیغی کثرت اکلی دفعةً ترک ایدوب مالوفی
اولدیغی غذایی بالکلیه کندیدن قطع ایتمکه محمولدر زیرا بو صورتده اعضای
ضعیفه‌دن معدود اولان امعایه علی الفور کمال یبوست عارض اولمغله
هلاکدن خوف اولنور اما جوع وپرهیز شیئاً فشیئاً ووقتاً فوقتاً تقلیل
غذا وتدریج وریاضت طریقیله احتمایه مقارن اولدقده موت وهلاکه مؤدی
اولمدیغی اصحاب ریاضتک حالاتندن ظاهردر ودخی ترک اکل وشربده
تدریج شرطا اولدیغی کبی جوع وریاضتدن اکل وشربه رجوعده دخی لازمدر
زیرا اهل حمیه واصحاب ریاضت جوع وپرهیزدن جوع وبقا مالوف اولدقلری
کثرت اکل وشربه دفعةً شروع اتسه‌لر انلر دخی عادت مالوفه‌لرینی علی الفور ترک ایتمکله
هلاکدن خوف اولنمق مقرردر وبلکه ریاضته تدریج ایله شروع ایتدکلری کبی اکله رجوعلری
دخی اول وجهله اولمق کرکدر واصحاب ریاضتدن علی التوالی قرق کون قرق کیجه

دخی زیاده وقت صبر ایدرلرکه مشهودمز اولوب بوندن ماعدا ملوک
غربدن سلطان ابو الحسن دولتنده ادراک ایدن نیجه پیر و اختیارلرکه اون
سمو عمردرکه اندلس بلادندن جزیره خضرا و زنده نام بلده لر اهالیسندن
ایکی خاتون نفسلرینی سنین عدیده اکل و شربدن بالکلیه حبس ایدوب بو خبر
سلطان ابو الحسنک سمعنه واصل اولدقده اول صورتلری حضورنه احضار
و نیجه زمان مکث ایله حاللرینی تجربه اولنوب کیفیت حاللری واقعه
مطابق و چقلرنده نقل اولنان خبر صادق اولوب بو حال اوزره عمرلری تمام
و مدت حیاتلری قرین حسن ختام اولدی وکذلک احبا و احبه قامز
دن فتی چوق کمسنه لر غدالرینی کمی سودینه قصر ایدوب صائم اولدقلری حالده
وقت افطارده و مفطر ایکن بعض اوقات زهارده کچنک مثنی اغذیه
آلوب لبنیله تغذی و بو منوال اوزره اون سنه مقداری تعیش ایلدکلری
مشهودمز اولمشدر بونلر و بونلرک امثالی اخبار عجیبه کثیر و علاوجه التدریج
الفت و عادت ایله حصولی یسیر اولمغله استماع اولندقده رد و انکار ایله
مقابله اولنماق گرکدر معلوم اوله که ریاضت و پرهیزه قادر اولان کمسنه لر
حقنده تقلیل طعام اکثار غدا و ادامدن بدن و نفسلرینه من کل الوجوه اصلح
و انفع اولوب و قلت غدا ایله مالوف اولنلرک اجسام و عقوللرک صحت و صلاحی
و صفوة الجلاده مدخلی اولدیغی الاشیاء تنکشف باضدادها فحواسنجه
قلت اکلک ضدی اولان کثرت غدانک جسم و بدنده اولان اثاریله دخی
ظاهر اولور زیرا جثه لری عظیم حیوانات لحوم ایله تعیش ایدن کمسنه لرک جسم
و بدنلری عظیم و قوی اولوب نسل و ذریتلرنده دخی اثری باقی قالور نته کیم
دوه اتیله و سودیله پرورده اولان اهل بادیه نک جثه لری دوه کبی عظیم
اولوب حمل اثقاله قدرت و متاعب سفره طاقت کتورمکده و سائر
اخلاقده ایله مشابهدر وکذلک بونلرک امعالری دخی لحم و لبن ایله تغذی یه
مالوف اولدقلری دوه امعاسی کبی صحیح و غلیظ اولوب سائر ناسک نسبت
ایله مقرری ظاهر اولان اغذیه تناولندن بونلرک امعالرینه وهن و ضعف دخی
طاری اولماز حتی تلبین و اسهال ایچون تا پخته و خام ایکن ابو جهل قاربوزی
عصارهسی و سود لکن ضمغی کبی سمیتلی دوالر استعمال ایدوب امعالرینه
اصلا ضرر ترتب ایتمز مع هذا اغذیه لطیفه استعماله معتاد اولوب امعالری
رقیق اولان اهل امصار بو مقوله سمیتلی دوالری استعمال ایتسه لر طرفة مشرف

موت

موت و هلاک و دفین صندوقهٔ خاک اولملری امر مقرردر و دخی بونده اغذیه نک ابدانده
تأثیرینه دلالت ایدن امورک بری دخی بودرکه اصحاب فلاحت و ارباب زراعت
و حراثت دوه نک سیله طبخ و تربیه اولنمش تراپده نابت حبوب ایله بسلنمش
طاوق و قاز مقوله سی حیوانلرک یمرطه لری اوزرینه اول حیوانلری یاتیروب
اول یمرطه لردن حاصل اولان پیلجلر و طاوقلر جثه و قوتده سائر امثالندن
اعظم و اقوی اولدیغی مشاهده اولنمشدر و چوق کره دخی مجرد دوه قفسی
ایچنه اول یمرطه لری وضع ایله اکتفا ایدوب غایة الغایه عظیم الجثه دجاجه
لره حاصل اولور اغذیه قویهٔ کثیره نک انسان و سائر حیوان انواعنک
جسم و بدنلرنده آثاری مشاهده و معاینه اولدیغی قلت اکل و پرهیز و جوعک
دخی کندویه مناسب جسم و بدنده تأثیری ثابت و ظاهر اولور زیرا خلق
طوقلغک و قلت اکل کثرت اکلک ضدی اولوب و هر برینه ضد اولان ایکی
نسنه نک بری بر شیده نوجهله تأثیر ایدوب انماسی نسبت واحده
اوزرینه جاریدر یعنی ضد اولان ایکی نسنه نک بری بر شیده تأثیر ایدوب ضد
آخر دخی اول شیده تأثیر ایندکده الا مخالف وجهله تأثیر ایدوب اثرلری دخی
بر برینه ضد و مغایر اولور از جمله ما نحن فیه اولان صددمزده کثرت اغذیه جسم
و ابدانده فضلات ردیه و اخلاط فاسده تولدینی ایجاب ایتمکله جسم و عقله
مخل اولدیغی کبی قلت اکل و پرهیز دخی جسم و بدنک رطوبات زائده دن عاری
اقتضا ایتمکله قلیل الاکل اولان کمسنه لرک صورت و سیرتلرینک حیز اعتدالده
بقاسنه و انحراف و اختلالدن سلامتنه اذن حق ایله ایجاب ایدر کتابک اولکی
فصلنک بشنجی مقدمه سی بو محلده تمام اولوب التنجی مقدمه سی بیانه شروع اولندی

مقدمهٔ سادسه

کتابک اولکی فصلنک التنجی مقدمه سی غیبدن خبر ویروب فطرتی
خلقت ایله یا ریاضت ایله مغیباته وقوف و اطلاع ایدنلرک اصنافی بیانده
در و دخی بو فصلده وحی الهی ایله رؤیا احوالی بیان اولنور معلوم اوله که
الله سبحانه و تعالی حضرتلری عنایت علیه و رحمت ازلیه سیله خلق ایلدیکی
عبادی بیننده بعضیلرینی اختیار و انتخاب و خطاب عزتیله شرفیاب ایدوب
آیینهٔ ذاتلرینی صفات الوهیه و اسرار ربوبیتی انواریله منور ایتدکدنصکره
اول طائفهٔ علیه یی منصب وحی و نبوتله سرفراز و رتبهٔ رسالتله ممتاز ایلدی الکه
وحی درگاه احدیتدن مبعوث و مأمور اولدقلری عبادک معاش و معادلرینه

لایق مصالح و منافعی تعلیم و تعریف و اعتقاد و عمله متعلق احکام شرعیه یی
تبیین و توصیف ایدوب سلوک سبیل حقه ترغیب و عذاب نار جحیمدن ترهیب
ایله طریق فوز و نجاته سوق و دلالت ایلدیلر و دخی انبیای عظام صلوة الله
علیهم اجمعین حضراتنک آیینهٔ ضمیر منیرلرینه طرف الهیدن الهام و القا
اولنان معارف لدنیه و السنهٔ مبارکه لری اوزره اظهار بیوریلان کلمات
قدسیه و ندرکه سرابردهٔ غیبدن مستور اولان مغیباتک وقوعندن خبر ویررلر
شویله که آحاد نوع بشردن بر فرد اول امور غیبیه یی بیلمک ممکن اولماز الا
انبیای عظام حضراتی وسطیله بیلوب و نبیلر دخی انجق باری تعالی حضرتلرینک
اندره بیلدرمسیله عالم اولورلر زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم
حضرتلری بیورمشلر که بیلک و آگاه اولوک که علی التحقیق الا انجق الله تعالی
حضرتلرینک بکا بیلدردیکی نسنه یی بیلورم دیو جناب عالیلرینک مغیباته
علم و عرفانلری طریق وحی الهی یه منحصر اولدیغی بیان بیورمشلردر معلوم
اوله که انبیای عظام صلوة الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک
مغیباتک وقوعندن خبرلری صحیح و صادق و واقعه مطابق اولوب هر عاقل
مکلف انلری تصدیق واجب اولدیغی ان شاء الرحمن حقیقت نبوة کتنده
تفصیل و تحقیق اولنور و دخی منزلت مجمع نبوة ایله سرافراز اولان نفوس
شریفه یه مخصوص علامتلر اولوب آثار جمله وحی آلهی ظهوری وقتنده انبیای
عظام حضراتی یانلرنده حاضر و موجود اولان اشخاصک جمله سندن غائب
و بالکلیه عالم معنایه متوجه و متصل اولوب کندیلره بادی نظرده نوم و غشی
کبی بر حالت عارض اولورکه مشاهده ایدنلر نائم و مغشی علیه ظن ایدرلر مع هذا
واقعده بریسی دخی دکلدر بلکه حقیقتده ذات عالی تبارلری و روح مقدسلری
غلبهٔ جذبهٔ الهیه دن ناشی ارواح علویه و ملائکهٔ مقربین ایله روحانی
معامله و انلری مشاهده ده مستغرق اولوب طوائف بشرک حیطهٔ عقل و تصور
لرندن خارج نفوس زکیه لرینه مناسب و مخصوص ادراک ایله انوار روحانیه
یی تماشا ایدرلر ۵ بعده انبیای عظامک بو معاملهٔ روحانیه لری مشاهدهٔ
جسمانیه یه متبدل و عالم حس و شهادتده تدارک بشریه یه متنزل اولوب
کاه سمع شریفلرینه کورلدی بر مهیب صدا و اول صدانک اچنده معانی لطیفه یی
متضمن کلمات جلیله حاصل اولوب کلمات و معانی یی فهم و حفظ ایدرلر و
کاهیجه مرآت حقائق نمای چشم عبرت بینلرینه صورت بشرده بر شخص متمثل و ظاهر

اولوب طرف حقدن تبلیغنه مأمور اولدیغی اموری انبیای عظام تبلیغ و ادا ایدکلری
صکره دیده دن نهان اولوب و بو حالت سنیه زائل و منجلی اولدیغی اثناده انبیای
کرام کندیلره القا اولنان امورک جملسنی حفظ و اتقان بیوروب امته تبلیغ
و بیان ایدرلر نتکیم پادشاه ملائک سپاه رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم
حضرتلری جنابلرندن کیفیت نزول وحی الهی سؤال اولندقده بیوردیلرکه
بعض وقتده سمعمه صلصلهٔ جرس یعنی دوه چاکی صداسنه مشابه بر مهیب
و عجیب صدا کلوب انک هیبت و دهشتندن بکا زیاده تعب و شدت
حاصل بعده بنده اول حالت زائل اولوب بو اثناده هر نه که وحی اولندیسه انی فهم
و حفظ ایدرم دیو بیورمشلردر و بنه اول کزیدهٔ مخلوقات و شرف موجودات
علیه افضل الصلوة بیورمشلردرکه بعض وقتده دخی طرف ربانیدن تبلیغ وحیه
مأمور اولان بر رجل صورتنده تمثل ایدوب وحی الهی یی بکا ادا ایدنجه کلامنی
ضبط و اتقان ایدرم دیو بیورمشلردر و بو اثناده دخی مهابت سطوات وحی
ایله اول قدر شدت تعب حاصل اولورکه تغیر اولنماز حتی ذات عالیلرینه شدت
نزول وحی الهیدن ناشی طبع عالیلرنده علاجه محتاج علت کبی تعب حاصل اولدیغی
انده ثابت اولمشدر و دخی ام المؤمنین حضرت عایشه صدیقه رضی الله
تعالی عنهادن مرویدرکه رسول الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینه غایت صووق
کونده وحی الهی نازل اولورایدی و بو اثناده جبین پرنورلرندن قطرات
عرق سیلان ایدردی دیو بیورمشلردر و دخی قرآن کریمده انا سنلقی
علیک قولاً ثقیلاً آیت کریمه سنک تفسیرنده قول ثقیل ایله مراد وقت
نزول وحیده حضرت عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنها اشبو روایت اولنان
شدت و تعب اولمق اوزره انه تفسیر و توجیه اولنمشدر بناءً علی ذلک اثنای
نزول وحی الهیده انبیا و مرسلین صلوة الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی
عالم معنایه و ملاء اعلایه توجه تام و استغراق ایدوب ذات شریفلرنده
نوم و غشی مثللو حالتلر ظهورینی کفره و مشرکین مشاهده ایتدکلرنده اکثر افراد
بشر اولان انبیای کرامی مسحوریان و تهمت جنون ایله متهم ایدوب حاشا
ثم حاشا شان عالیلرینه لایق اولمیان اقوال کاذبه یه جسارت ایلدیلر
مع هذا حقیقتده مجنون لا یعقل خذلهٔ مشرکین و کفرهٔ خاسرین درکه بو حالت
سنیه نک ظاهرینه نظر ایدوب حقیقت حالدن ذاهل و غافل اولوب سعادت
دارینه وسیله اولان دین مبین اسلامه منقاد اولمدیلر قال الله تعالی و من یضلل

الله تعالى من بعده وحى انبياى عظام صلوات الله تعالى عليهم اجمعين حضراتنه
مخصوص اولان علامتلردندر كه بونلر منصب وحى و نبوت ايله مشرف اولمازدن
مقدم دخى خصال حميده و اخلاق كريمه ايله متصف اولوب شرعا و عقلا مذموم
و مستكره اولان افعال شنيعه دن و اخلاق رذيله دن اعراض و اجتنابه مجبولر
در كه انبياى كرامده اولان عصمت بو معنايه دركه كويا الله تعالى حضرتلرينك عبادينه
ارسال ايتديكى پيغمبرلرى اخلاق ذميمه نك جمله سندن تنزه و احتراز اوزرينه
مجبول و مخلوق اولوب فطرت و خلقتلرى خيره مائل و شردن بالطبع متنفر
اولمغله افعال مذمومه ارتكابى بونلرك طبيعتلرينه منافيدر و خبر صحيحده وارد
اولمشدركه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى صباوتلرى حالنده عم
مكرملرى خير الناس حضرت عباس رضى الله عنه ايله بيت مكرم و حرم محترمى
تعمير ايچون سنك و حجاره حمل ايدوب بينلرنده ازار ددكلرى باشدن
اياغه وارنجه بدن نورانيلرينه ستر ايدن لباس سندسى طرازلرينه وضع
بيورمشلر ايدى ناكاه اول محبوب كلعذار عصمت و حيانك ازار مباركلرى
آچيلدقده جبلت طاهره لرنده مركوز اولان عفت و عصمتدن ناشى درحال
سطح زمينه رو نهاده آداب اولوب لابس اولدقلرى ازار ايله بدن پرنورلرى
ستر ايلديلر و ينه بركون دخى بر زفاف جمعيتنه مدعو اولوب قدم سعادت
توأملرى ايله اول مجلسى مشرف ايتمشلر ايدى ايام سرور و موسم سوروده
معتاد و مرسوم اولديغى اوزره اول مجلسده دخى لهو و لعبه دائر بعض آلات
فرح و طرب موجود اولوب لكن اول شمع انجمن افروز عصمت عليه افضل
التحيه حضرتلرينك نركس چشم ملائك فريبلرينه اول كيجه طلوع شمدكه نوم
و خواب غلبه ايتمكله اول ملاعب و ملاهيدن زرنه بر شى تماشا ايتميوب
جناب رب العالمين انلرك ذات عالى الصفاتلرينى او مقوله ملاهى ايله اشتغالدن
حفظ و صيانت ايلدى حتى طعم و رايحه مستكره اطعمه تناولندن دخى اجتناب
ايدوب صوغان و صرمساق اكلنه مبادرت بيورمزلر ايدى تجسس شرعا تناولى
مباح اطعمه مقوله سندن اولديغنه بناء بعضيلرى عدم رغبتلرينك سر و حكمتنى جناب
عاليلرندن سؤال ايتدكلرنده انى اناجى من لا تناجون خطابيله شرف جواب اولوب
يعنى على التحقيق بن مخفى صحبت ايدرم اول ذاتلر ايله كه سز انلر ايله سويلشمزسز
ديو بيورديلر مراد عاليلرى ملائكه كرامدركه رسالتپناه صلى الله عليه وسلم حضرتلرى
انلر ايله مكالمه بيوردقلرنده رايحه سندن متأذى اوله سونلر ديو بقل و كراث مقوله

طعام تناولندن بالطبع تحاشى بيورلر ايدى زيرا ملائكه كرام حضراتى بعض نسنه لردن
اعراض ايدوب از جمله نسوان اولديغى محله دخول ايتمدكلرى كى خبرده وارد اولمشدر
سلطان انبيا صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ابتدا شرف وحى رسالت
ايله مشرف اولدقلرى وقتده پيك جليل حضرت جبريل عليه الصلوة و السلامك
وحى الهى ايله نزول و ظهورلرى كيفيتنى ازواج طاهراتدن خديجه كبرى
رضى الله عنها يه نقل و بيان بيوردقلرنده حضرت خديجه تجربه و امتحان و
حقيقت حاله علم و اطمينان قصديله رسالتپناه حضرتلرينه ديديلركه
سزه بقا كذار اولان ذات روحانى سمات بردخى تشريف ايتدكده لابس
اولديغكز لباس حله التباسكزى التنه ينه و كشف ايدك ديو بيورديلر صاحب
سعادت حضرتلرى دخى جبريل عليه السلامك عود و تشريفلرى اثناسنده
خديجه كبرى حضرتلرينه پيراهن همايونلرى تحتنه الدقلرنده روح الامين
حضرتلرى درحال نظرلرندن غائب و منصرف اولدى كيفيت حالى حضرت رسول
عليه الصلوة و السلام خديجه كبرى حضرتلرينه نقل و بيان بيوردقلرنده نسوانه
ميل و تقربدن اعراض اتمديله حضرت خديجه تشريف ايدن ذاتك ملك اولوب
جن و شيطان اولمديغنه استدلال ايلدى و كذلك ينه خديجه كبرى رضى الله تعالى
عنها سلطان انبيا عليه الصلوة و السلام حضرتلرندن سؤال بيورديلركه طرف
سمادن كندولرينه نازل و ظاهر اولان ذات روحانى الوان متنوعه دن نه كونه
لون ايله ملون لباس ايله كلور ديو استفسار ايتدكلرنده اول بدر آسمان
وحى نبوت عليه افضل التحيات حضرتلرى دخى آق و يشل لباس ايله كلور ديو
لؤلؤ پاش جواب باصواب اولدقلرنده ينه خديجه كبرى رضى الله تعالى عنها حضرتلرى
كلان ذات ملك در ديو جزم ايتديلر زيرا الوان جنسندن سبزه و سفيد
خيره دال و ملائكه كرامه مخصوص الواندن اولوب سواد و سياه ايسه شر
و شياطينلره منسوبدر و دخى انبياى عظام صلوات الله تعالى عليهم اجمعين
حضراتنه مخصوص و منسوب اولان علامتلردندركه بونلر دائما خلقى طريق حقه
و عبادات بدنيه و ماليه انواعندن صلوة و صدقه و زهد و عفت مثللو طاعات
و حسناته دعوت ايدوب تحصيل رضاى الهى يه وسيله اولان امور خيره سوق و دلالت
ايدرلر حتى حضرت خديجه كبرى رضى الله تعالى عنها رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك
دعواى نبوت و رسالتده صادق اولديغنه خيرات و حسناته رغبت و شرور
و مفاسددن نفرت اوزره مجبول اولدقلريله استدلال ايدوب اجل امرده تصديق

بیوردیلر وکذالك یار غار شفیق ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلری دخی
اول متمم مکارم اخلاق رسول رب خلاق صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
افعال مرضیه و اخلاق ملکیه ایله تخلقلرینی تصدیق رسالته مدار ایدوب اوصاف
حمیده لرندن خارج دلیل آخره محتاج اولمدیلر وخبر صحیحده وارد اولمشدر که فخر
الانبیا صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك زمان سعادتلرنده قیصر روم اولان
هرقله دعوت دین و اسلام ایچون مکتوب بعث ایتدکلری وارد اولدقده صاحب
سعادت حضرتلرینك اوصاف و احوال شریفه لرندن سؤال ایچون هرقلك
بلده سنده قبیله قریشدن بعض مصالح ایچون موجود اولان کمسنه لری
یانینه گتوروب اشراف عربدن ابو سفیان دخی اول گروهده داخل اولمغله
هرقلك مجلسنه حاضر اولدی بونلردن هرقلك سؤال ایتدیکی امورك بری دخی
بو ایدیکه حرم مکه مکرمه ده نبوت ادعا ایدن ذات سزه نه مقوله شئ ایله
امر و تکلیف ایدر دیدی ابو سفیان دخی صلوة و زکوة و صله رحم و عفاف
ایله امر ایدر دیوب دخی سائر سؤال ایتدیکی امورك جمله سنه جواب ویردکده
هرقل روم دیدیکه اگر ابو سفیانك بزه خبر ویردیکی امور حق و واقع ایسه اول
ذات ستوده صفات علی التحقیق طرف حقدن مبعوث و مرسل نبی اولوب
وعهد قریبده شو ایکی ایاغم تحتنده اولان محله دخی مالك اولور دیو اول وقتده
کرسی ممالك روم اولان دمشق الشامك داخل حوالیده واقع ممالکه داخل
حوزه حکومت اسلام اولمسنه تفرس و استدلال ایلدی اثنای سؤالده ذکر
اولنان عفاف ایله مراد امور مذمومه دن اجتناب و احتراز ملکه سی معناسنه
اولان عصمتدر هرقل روم سلطان انبیا علیه الصلوة والسلام حضرتلرینك ذات
عالیتبارلری عصمت و عفت اوزرینه مجبول اولوب دعوت دین و عبادته اهتمام
و اشتغاللرینی نبوت و رسالتلك صدق و صحتنه دلیل و برهان ایدوب معجزه اخری طلب
ایتمدیلر دخی ذکر اولنان امورك علایم نبوت اولمسنه دلالت ایدر و ینه انبیای
عظام صلوات الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنه مخصوص اولان علامتلرك بری
دخی بودر که جمیع انبیای و مرسلین حضرتلری کندو قوم و قبیله لری بیننده حسیب
و نسیب اولوب خورشید وجود سعیدلری برج الشرف نسل حسبدن طلوع
ایده کلمشدر حدیث صحیحده وارد اولمشدر الله تبارك و تعالی حضرتلری
انبیای و مرسلیندن برینی ذریت نبعث و ارسال ایتدی الا قوم و قبیله سنك
عزت و شرف صاحبی اولوحانداندن نشأت ایتدیکی حالده ارسال ایلدی

وروایت

وروایت اخری ده عدد رجال و کثرت مال ایله معروف قبائل شریفه دن ارسال
ایلدی دیو وارد اولمشدر روایت ثانیه یی ائمه فن حدیثدن حاکم مستدرکی
نام تألیف معتبرنده صحیح بخاری و مسلم اوزرینه زیاده ایلدی و ینه خبر
صحیحده وارد اولمشدر که قیاصره رومدن هرقل مذکورك ابا سفیاندن سؤال
ایتدیکی امورك بری دخی حضرت رسول علیه الصلوة والسلام جنابلرینك
نسل و نسبلری خصوصنه دائر اولوب قومکز آراسنده نسب و حسبده حال
و شانی نیجه در دیو سؤال و ابا سفیان بیننرده شرف و نسل و نسب صاحبیدر
دیو جواب ویردکده هرقل روم دیدیکه جمله انبیای عظامك گوهر گرانمایه
وجودلری معدن مجد و شرف اولان خانداندن پیرایه بخش مسلك ظهور اوله
گلمشدر دیو تحقیق مقال ایلدی بونك وجهی اولدر که چونکه جناب حلیم لم یزل
و خداوند عز و جل حضرتلری مقتضای جود و رحمتیله عبادك دین و دنیالرینه
نافع علم و عمللرینه راجع مصالح و منافعلرینی تعلیم و ترغیب و معاش و
معادلرینه مضر شرور و مفاسدلرینی تبیین و ترهیب ایله طریق فوز و نجاته
هدایت و سعادت دارینه وسیله اولان صراط مستقیم اوزره دلالت
ایچون محض فضل و کرمیله بعض عبادینی منصب وحی و رسالت ایله سرفراز ایدوب
طرف شریفندن احکام شریفه عبادینه بعث و ارسال و انلر دخی طرف باریدن
مأمور اولدقلری وجه اوزره اوامر و نواهی الهیه یی مبعوث اولدقلری قومه
تبلیغ و ادایه اقدام و الله تعالی حضرتلرینك مشیت علیه سی تعلق ایتدیکی دین
و ملتك کمالنه قیام تام بیوردقلرنده پابسته دام نفس و هوا اولان کفار دوزخ
قرارك اذیت و اطوارندن منع و زجره کافی شوکت و هیبت صاحبی قوم و قبیله
ایله انبیای عظامی تأیید و ملت و شریعتی تکمیل و تأکید ایلدی بوندن صحت
نبوت و رسالته دلالت ایدن علامتلرك بری دخی شرف وحی الهی ایله مشرف
اولان انبیا و مرسلین حضراتنك دعوای نبوت و رسالتده صدقلرینی مقاللرینه
شهادت مصلحتیچون انلرك یدلرنده طوق بشردن خارج عادت الهیه یه
مخالف امور غریبه و افعال عجیبه ظهور ایدر که نوع بشر مثلنی وجوده گتورمکده
عاجز اولمغله اکا معجزه تسمیه اولندی و انبیای عظامك یدلرنده ظاهر اولان
معجزات باهره کافه عبادك قدرتلری تحتنده داخل اولمیوب طوق بشردن
خارج خارق عاده بر امردر معلوم اوله که معجزاتك وقوع و تحقیقنك
کیفیتنده و تصدیق انبیایه دلالتی خصوصنده اصحاب ملت و شریعت ایله حکما

اختلاف ایدوب دیدیلرکه کافهٔ اهل ملت و شریعت قتنده جناب حکیم علیم ازلی ابدی
سبحانه حضرتلری فاعل مختار اولوب دیلدیکنی فعل ایتلیوب و دیلمدیکی شیئی
ترک جائز و صحیح و ذات و صفاتندن غیری جمیع موجودات ممکنه یه دیلدیکی فتنده
مشیت علیه سی تعلق ایتدیکی وجه اوزره خلق و ایجاده قادر اولمغله عبادندن
بعضیلرینی شرف وحی و نبوتله مشرف ایدوب و نبوت و رسالتلرینک صدق
و صحتنه دلالت و شهادت ایچون یدلرنده طوق بشردن خارج طور عادته
مخالف امور عجیبه خلق و ایجاد ایدر دیو اجماع و اتفاق ایلدیلر حتی فرق اسلامیه
دن معتزله طائفه سی قتنده مشی و حرکت و تکلم و کتابت کبی افعال اختیاریه لری
کندیلردن صادر و قوت و قدرتلریله حاصل اولوب باری تعالینک خلق و ایجادیله
حادث دکلدر دیو اعتقاد ایتدیلر ایسه دخی معجزه قدرت عبد ایله حاصل
اولان افعال اختیاریه جنسندن اولمیوب بلکه دعوای رسالتده تصدیقی
مراد ایتدیکی قوللری یدلرنده ظاهر و محض قدرت حق ایله صادر اولمق اوزره
اعتقاد خصوصنده اهل سنت و جماعت ایله بالجمله اتفاق اولدیلر بناءً علیه
فرق اسلامیه اعتقادلرنده انبیای عظام یدلرنده ظاهر اولان معجزات کثیرة البرکات
الحق باری تعالینک قدرتیله حاصل اولوب نبینک فعل و اثری دکلدر و دخی
اصحاب ملل و شرایعک جمله سی اجماع و اتفاق ایدوب دیدیلرکه انبیای
عظام بعثت و ارسال اولندقلری قومه ابتدا طرف حقدن کندیلره مبعوث نبی
اولدقلرینی دعوا ایتدکدنصکره تحدی ایدوب یعنی مدعالرینک صدق و صحتی
اظهارینه مدار اولان معجزات باهره نک مثلنی اظهار ایله قومندن کندویه معارضه
و مقابله طلب ایدوب بعده کندیلره احسان اولنان معجزات باهره یی جناب حق
جل شانه حضرتلری یدلرنده خلق و ایجاد ایتمکله گویا طرف عزتندن رسالت
ادعا ایدن قولم دعواسنده صادق حق پیغمبردر دیو خطاب بیانی ایله تصدیق
مقامنه قائم اولوب دعوای نبوت ایدن ذات شریفک صدق مقالنه دلالت
قطعیه ایله دلالت ایدر دیدیلر بناءً علی هذا اساس تعریفده معجزه یاالکز انبیای
عظامک طوق بشردن خارج اظهار ایدوب دقلری امردن عبارت اولمیوب
بلکه ابتدا دعوای نبوت ایدوب و قومنک عجزینی اظهار ایچون ابراز ایتدکلری
معجزه نک مثل و نظیرینه ایتلمک اوزره قومنه تکلیف لازمدرکه معارضه و
مقابله یه قدرتلری اولمدیغی ظاهر اولدقده نبینک طرف الهیدن مؤید و
مبعوث اولدیغنه دلالت ایلیه بو تقدیرجه معجزه دعوای نبوت ایدن ذاتک

بدنده ظاهر اولان خارق عاده امر ایله طلب معارضه نک مجموعندن عبارت اولوب
طلب معارضه که تحدیدر حقیقهٔ معجزه نک جزئی اولمش اولور و بعض کتب
عقائدده ائمهٔ فن کلام معجزه نک صفت نفسیه سیدر دیو ذکر ایدوب حقیقهٔ معجزه نک
جزئی اولمسنه منافی دکلدر زیرا که ناجیهٔ اهل سنتدن اشاعره قتنده
صفت نفسیه ذاته دلالت ایدن صفته اطلاق اولنمغله شیئک جزء ذاتیسنه
دخی شامل اولور و دخی معلوم اوله که طوق بشردن خارج خارق عاده اولان
امور غریبه نک ظهوری انبیای عظامه مخصوص اولمیوب بلکه اهل سنت
و جماعتک اکثری قتنده اولیای کرامدن دخی خارق عاده نسنه لر ظهور
ایدوب کرامت تسمیه اولنور و کذلک سحره نک یدلرنده دخی نیجه خارق عاده
آثار غریبه ظهوری مشاهده اولنمشدر بناءً علی هذا معجزه نک کرامت و سحردن فرق
و امتیازی ایچون ائمهٔ علم عقاید معجزه نک تعریفنده دعوای نبوتی و طلب معارضه
یی شرط ایدوب دیدیلرکه معجزه نبوت دعوی ایدن ذاتک یدنده ظاهر اولان خارق
عاده بر امردرکه نبی علیه السلامی تصدیق ایچون جناب باری اول امری خلق
ایدوب و قومندن معارضه طلب ایتدی دخی عاجز اولدقده صدق مقال و صحت
دعواسی ثابت و ظاهر اولوب تصدیق و ایمان کتورمک قومنه واجب اولور
اما کرامت اولیاء ایله سحر صورتنده تصدیقه حاجت اولمامغله علی خلاف
العاده اظهار ایتدیکی امر عجیبه ده آخردن کندویه معارضه طلب ایتمک شرط اولمدی
لکن اولیای کرامک بعضیلری یدلرنده ظاهر اولان کراماتیله کندیلرینک دعوای
ولایتده صادق اولدقلرینی اثبات ایتمک قصدیله کرامتلرینی مشاهده ایدوب
ولی اولدقلرینی انکار ایدن کمسه لری الزام ایچون بالاتفاق معارضه و مقابله
ایتمش اوله لر ایتدکلری صورتده دخی نبوت و رسالت دعوی ایتمدکلریله انجق
ولی اولدقلرینه دلالت ایدوب معجزه دن بو طریق ایله فرق اولنور و دخی
معلوم اوله که کبار اهل سنتدن استاد ابو اسحق اسفراینی حضرتلری و اتباعی امثالی
ائمهٔ دین اولیای کرامدن کرامت طریقیله خلاف امور غریبه ظهورینی انکار
ایدوب دیدیلرکه اولیادن انبیا کبی خلاف عاده کرامت ظهور ایتمک جائز
اولسه کرامتلرینی مشاهده ایدنلردن معارضه طلب ایتدکلری صورتده ولایت
ایله نبوتک فرقی قالمیوب کرامت معجزه یه مشابه و ملتبس اولمق لازم کلور دیدیلر
لکن بزم تعریفمزده ذکر ایتدیلر کلاممزده معجزه نک کرامتدن فرق و امتیازی بو وجهله ثابت
ایدیکه اولیای کرامدن خارق عاده کرامت ظهور ایدوب مشاهده ایدنلردن

معارضه طلب دخی ایدرلر ایسه مقصودلری ایمان کتوروب تابع اولدقلری
نبی ذیشانک کمال متابعت وانقیادیله رتبهٔ ولایته وصوللرینه استدلال
اولنور بعض حاکث دعوای نبوت ایدوب کندیلرینه تصدیق غرضیله تحدی
ایتدرکه کرامتک معجزه‌یه التباس واشتباهی لازم کله مع هذا استاد
ابو اسحق اسفراینی حضرتلرندن نقل اولنان کلام دخی اولیای کرامدن علی
الاطلاق کرامت طریقیله خارق عاده نسنه ظهورینه انکاره دلالت ایتموب
بلکه انبیای عظامدن معجزه طریقیله ظاهر اولمش خارق عاده امور عجیبه
واردرکه انبیای عظامه مخصوص اولوب او مقوله خوارق اولیادن صدوری
لکن اولیای کرامک دخی نائل اولدقلری رتبهٔ ولایته مناسب کرامت طریقیله
کندیلردن بعض خارق عاده امور ظهور ایتمک اوزره استادک کلامی توجیه ایدرلر
مثلا حضرت موسی علیه الصلوة والسلام یدنده عصانک اژدهایه انقلابی
وحضرت عیسی علیه الصلوة والسلامک احیای موتی معجزه‌لری کبی آیات باهره
جنسندن اولیای کرام یدلرنده خارق عاده ظهور ایتمیوب بلکه بعض معجزاتک
جنس وانک امثالی نیجه کرامتلر ظهورینه استاد ابو اسحق ذاهب اولوب علی الاطلاق
کرامت اولیایی انکار ایتمدی اما فرق اسلامیه‌دن معتزله طایفه‌سی اولیای
کرامدن مطلقا کرامت وقوعنی انکار ایدوب بوکا زعم ایدرلرکه عادة اللهه مخالف
امور غریبه طوق بشردن خارج اولوب عبدک قدرت واستطاعتیله حاصل
اولان افعال اختیاریه‌لری جنسندن دکلدر اولیای کرامک افعالی ایسه
عادت بشردن صدور ایدن افعال معتاده نوعندن اولمغله عادته مخالف
وطوق بشردن خارج امرک ظهوری الحق انبیای عظامه مخصوصدر تصدیق
دعوای رسالت ایچون قدرت حق ایله صادر اولان معجزه‌یه مقصور اولمق
اوزره اعتقاد وکرامات اولیایی انکار ایتدیلر اما مسیلمهٔ کذاب کبی
دعوای نبوتده کذب ایدن شخصک یدنده معجزه وکرامت مثللو خارق عاده
امرک ظهورینی فرق اسلامیه‌نک جمله‌سی رد وانکار ایدوب وقوعی محالدر
دیدیلر اهل سنت وجماعت قتنده معجزه‌نک خاصه‌سی انبیای کرامک تصدیقنده
امتی طریق حقه ارشاده دلالت اولوب اگر دعوای نبوتده کذب ایدن
شخصک یدنده معجزه کبی خارق عاده نسنه ظهور ایلسه دلیل شبهه‌یه
هدایت ضلالته منقلب اولمق لازم کلور دیدیلر و بر محذور آخر دخی بودرکه
تصدیق تکذیبه متبدل و تشی کذب صدقه متحول اولمق لازم کلور بو ایسه محال و ممتنع اولمغله کاذب

یدنده معجزه مقوله‌سی خارق عاده امرک ظهوری دخی محال اولور و معتزله طایفه
سی دخی دعوای نبوتده مسیلمه کبی کذب ایدن شخصک یدنده خارق عاده امرک
ظهورینی محال کوروب لکن علت وسببی بابنده حسن وقبح مسئله‌سنده اولان
مذهبلرینه بنا ایدرلرکه دلیلک شبهه‌یه هدایتک ضلالته انقلابی حسب العقل
قبیح اولوب وباری تعالینک افعالی قبیحدن بری اولمغله کاذب یدندن معجزه
مقوله‌سی خارق عاده نسنه خلق ایتمز دیو تعلیل ایلدیلر و دخی معلوم
اولاکه انبیادن بر نبینک ملت وشریعتنه تابع اولمیوب حقایق اشیادن
مجرد کندو عقل قاصری حسبیله بحث ایدن حکما طائفه‌سی قتنده انبیای عظام
یدلرندن ظهور ایدن آیات بینات ومعجزات باهرات نبی علیه السلامک نفسندن
صادر و سائرینه ادراک طوق وقدرتلرندن خارج برامردر دیو زعم ایدوب
تصدیق دعوای رسالت ایچون محض قدرت حق ایله وقوع وصدورینی انکار
ایتدیلر بو زعملرینک وجهی دخی بودرکه کتب فن حکمتده بیان اولندیغی اوزره
عند الحکما باری جل شانه حضرتلری موجب بالذات اولوب یعنی مشیت علیه‌سی
تعلق ایدرسه برشیئی ایشلیوب ایتمزسه ترک ایدوب لکن حکما اعتقادنده
برشیئی وجوده کتورمک خیر وکمال وترک ایتمک شر ونقصان اولمغله البته
ماده‌نک مستعد اولدیغی وجودی اعطا ایتمک باری تعالی‌یه واجب اولوب
فعل وترکک صحتی اهل شرع کبی تجویز ایتمدیلر و دخی حکما قتنده بو عالم کون
وفساده ظهور ایدن اشیانک جناب باریدن صدوری نیجه وسائطه
ترتب واستعداد وقابلیته توقف ایدوب زعم فاسدلری اوزره وجودی
قدیم اولان افلاکک حرکات سرمدیه‌سی واسطه‌سیله عناصر اربعه‌ده
حاصل اولان استعداد وقابلیته مناسب وجه اوزره اقتضا ایدن صور
وکمالاتی البته جناب حق جل وعلا حضرتلری قوابل عنصریه‌یه افاضه وایجاب ایدر
دیو زعم ایلدیلر خلاصه رای فاسده و محصول زعم کاسدلری بودرکه باری
عز اسمه مقتضای لطف وجودی اوزره اراده علیه‌سی تعلق ایتدیکی وجه
اوزره قدرت کامله‌سیله مراد ایتدیکی وقتده اشیایی خلق وایجادده قادر
فاعل مختار اولدیغنی انکار ایدوب وسلسلهٔ حوادثده واسطه اثبات و خلق
اشیایی شروط واستعداده اسناد ایتدکلرینه بناءً انبیای عظام علیهم السلام
حضراتنک یدلرنده ظهور ایدن خارق عاده معجزات باهره‌نک صدورینی دخی انبیاک
کرامک ذاتلرینه تخصیص واسناد ایدوب نفوس بشریه‌لرینک صفوت

جهری وقوه قدسیه لری مقتضاسی اوزره مراد ایتدکلری وقتده معجزه لری
کندولری احداث وایجاد ایدرلر دیو زعم ایتدیلر بو طریق ایله که انبیانک نفوس
زکیه لری سائر نفوس انسانیه دن بر قاچ خاصه ایله ممتاز اولوب
از جمله معادن ونباتات وحیواناتک اجزاء اصلیه لری اولان عناصر اربعه که
تراب وهوا وماء ونار در بو قدرت عنصرک اعضاء بدنیه نک ارواحه
اطاعتی اولدیغی کبی انبیانک نفوس شریفه لرینه اطاعت وانقیادی اولوب
وقت حاجتده روح انسانی اعضاء بدنیه سنی دیلدیکی وجه اوزره تحریک
واسکان وقیام وقعود مقوله سی اوضاع مختلفه ایله تصرفه قادر اولدیغی کبی
نفوس انبیای کرامده دخی اول مرتبه قوت وقدرت واردر که مثلا عناصر
اربعه دن ارضی تحریک ایله زلزله احداثنه و عنصر مایی تهییج وتمویج ایلیوب
ظهور طوفانه و هوایی تحریک ایدوب صرصر سموم کبی ریاح شدیده حدوثنه
وبونلرک امثالی وجوه غریبه ایله عناصر اربعه ده تصرفه قادر اولملریله مراد
ایتدکلری وقتده ادنی توجه ایله بدلرنده خارق عاده افعال عجیبه ظهور و
کلدیکدن بو مقوله معجزات باهره صدور ایتمک اوزره نفسلری مجبولدر دیدیلر
وبنه حکما قتنده انبیادن معجزه طریقیله صدور وظهور ایدن امور عجیبه ده سائر
ناسدن کندولره معارضه ومقابله طلبنی دخی شرط ایتدیلر زیرا زعم فاسد
لری اوزره عالم کون وفساد ده نبیدن صدور وظهور ایدن تصرفات غریبه
وآثار عجیبه نفوس جلیله لرینک خواص لازمه سندن اولوب طرف حقدن
مبعوث ومرسل اولدقلرینه بناءً دعوای نبوتده ناس کندولرینی تصدیق
ایتمک مصلحتیچون جناب کردکار فاعل مختار جل شانه حضرتلرینک اراده
علیه وقدرت کامله سیله مخلوق اولان آثاردن اولمغله طلب معارضه یه
حاجت یوقدر دیدیلر بو تقدیرجه حکما قتنده معجزه مجرد انبیانک نفوس شریفه
لرینک عالمده تصرفنه قدرتلری اولدیغنه دلیل اولوب جناب باری عز شانه
حضرتلری طرفندن اوامر ونواهی ایله خلقه مبعوث ومرسل اولدقلرینه علی وجه
القطع دلالت ایتمز مع هذا معجزات باهره ایله مؤید اولان انبیا ومرسلین
حضراتنک دعوالری وکلاملری حکما رأینه مخالف ومعجزات وسائر اشیاده
مؤثر الحق جناب باری اولدیغی ناطق اولمغله معجزه نک انبیادن
ظهوری کیفیتنده قوللری باطل اولمشدر ودخی عند الحکما معجزه نک
سحردن فرق وامتیازی بو وجهله درکه انبیای عظام دائما طاعات

وعبادات

وعبادات وافعال خیر اوزرینه مجبول اولوب اخلاق ذمیمه وافعال رذیله دن
معصوم اولملریله انلردن ظهور وصدور ایدن خارق عاده امور عجیبه ومعجزات
باهره مبدأ فیاض جل شانه حضرتلرینه کمال تقربلرینه وبو جهله عالمده تصرفلرینه
دلالت ایدر ساحرلر ایسه دائما افعال ذمیمه واعمال خبیثه یه راغب وشر وضرره
طالب اولمغله انلردن ظهور ایدن افعال سحریه کندولرینک درگاه حقده
مطرود اولوب شیاطین ایله معامله لرینه دلیل اولور ودخی حکمای معجزه نک
کرامتدن فرق وامتیازی خصوصنده دیدیلر که انبیای عظامدن معجزه
طریقیله ظهور ایدن افعال عجیبه خوارق عاده جنسندن امور مخصوصه
اولوب مثلا سمایه صعود وکثیف وغلیظ اولان اجسامه نفوذ واحیای
موتی وملائکه کرام ایله تکلم وجو هواده طیران مقوله سی نسنه لرکه بونلرک
صدور وظهوری انبیایه مخصوص اولمغله اولیای کرامدن ظهور ایتمز رتبه ولایت
درجه نبوتدن دون اولدیغی کبی کرامتلری دخی معجزات رتبه سنه بالغ اولمیان
نسنه لردر شول قلیل ولایت قوتیله کثیر ایتمک کبی وکله جک زمانده ظهور
ایده جک بعض حوادثدن خبر ویروب ظهور ایتمک کبی ودخی عند الحکما اولیای
کرامدن صدور وظهور ایدن کراماتک جمله سنه انبیای عظام قادر اولوب
اما انبیانک معجزاتی جنسندن اولان امور غریبه ده اولیانک قدرتلری
قاصردر وصوفیه طائفه سی دخی معجزه ایله کرامتک فرقی خصوصنده
حکما مسلکنده سالک اولوب طریقتلرینه متعلق احواللری بیاننده
یازدقلری تالیفلرنده کلاملرندن فهم اولنور وحقا که انبیای عظامک
دعوای نبوتلری نه شاهد اولان معجزات باهره یه متعلق امور تفصیل وتحقیق
اولندیسه معلوم اوله که جمیع معجزاتک اعظم واشرفی وصدق نبوته
دلالتی جهتیله اوضح واقواسی فخر الاصفیا خاتم الانبیا پیغمبرمز محمد مصطفی
علیه افضل التحایا حضرتلرینه نازل اولان قرآن عظیم وفرقان کریمدر زیرا
غالبا اوقاتده انبیای عظامک معجزه لری طرف رب العالمیندن کندیلره
وحی اولنان کلام الهی یه مغایر اشیا جنسندن اولوب قلب عصا و
احیای موتی کبی خارق عاده افعال عجیبه وآثار غریبه در اما قرآن عظیم
آن حضرت سلطان انبیا علیه افضل التحایا یه طرف حقدن نازل وحی الهی
وکلام ربانی اولوب مع هذا نظم جلیلی واسلوب غریبی درجات فصاحت
وبلاغتک ذروه علیاسنه بالغ وطوق بشردن خارج بر معجزه عظیمه درکه

اقصر سوره سنه نظیره کتورمکده فصحای قحطان و بلغای عدنان عاجز اولدیلر
بو تقدیرجه قرآن کریم هم پیغمبریمزک دعواسی اولان وحی جلیل هم اعجاز
نظمیله صدق مقالنه برهان و دلیل اولوب ذاتندن خارج دلیله محتاج اولمز
اما توراة و انجیل و سائر کتب الهیه و صحف ربانیه نک نظمی طوق بشر
دن خارج اولمامغله سائر انبیای عظام صدق دعوالرینه دلالت و
شهادت ایچون انقلاب عصا و احیای موتی کبی خارجدن معجزات باهره
ایله مؤید اولدیلر بناءً علی ذلک سلطان انبیا پیغمبریمز محمد مصطفی صلی الله
تعالی علیه و سلم حضرتلرینه نازل اولان قرآن کریمده دلیل و مدلول متحد و شاهد
ایله دعوی امر واحد اولمغله جمیع انبیانک معجزاتنه وضوح دلالتده غالب
اولمشدر حتی پیغمبریمز محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری بر حدیث
شریفده بو معنایه اشارت ایدوب بیوردیلر که انبیادن هر نبی ذیشان
جناب حق و فیاض مطلق جل شانه حضرتلری طرفندن معجزات باهرات و آیات
بینات ایله مؤید اولوب و طریق حقه اهتدایه موفق اولان کمسه‌لردن اول معجزه‌ای
مشاهده ایدوب صدق رسالتلرینه ایمان کتوردیلر اما بکا احسان اولنان
اعظم معجزات طرف ربانیدن وحی اولنان قرآن کریمک عینی اولمغله رجا ایدرم که
بکا اتباع ایدن امت مرحومه سائر انبیانک امت و اتباعندن اکثر اوله
دیو بیوردیلر بو حدیث شریفده فخر کائنات علیه افضل التحیات حضرتلری کندیلره
احسان اولنان معجزات باهراتک اعظم و اشرفی اولان قرآن کریم نفس وحی
ربانی و دعوای رسالته برهان جلی اولوب صدق رسالتلرینه دلالت سائر
معجزات انبیادن اوضح و اقوی اولمغله تصدیق ایدوب ایمان کتورن امت
مرحومه‌لرینک کثرت و وفرتنی بیان بیوردیلر والله اعلم بو محلده کلنجه معجزات
انبیانک کیفیت وقوعی و صدق رسالتلرینه دلالتی بحثی تمام اولوب حالا
ائمه محققیندن جمع کثیر و جم غفیرک شرح و تعریفی اوزره حقیقت نبوتک
تفسیری بعده کهانت بعده رؤیا ایله سائر مغیباتدن خبر ویرنلرک احوالی
بیاننه شروع اولندی معلوم اوله که بر نور چشم بصیرت ایله بو عالمه نظر
ایتدیکمزده ارض و سما و بونلرده واقع اولان مخلوقات و مصنوعاتک
جمیعنی نظام عجیب و ترتیب غریب ایله مرتب و منتظم بولوب کارخانهٔ
صنع الهیده موجود اولان آثار و صنایعک بعضی بعضنه مربوطاً
و مسلسله موجوداتک ترتیب و نظامی و دوام قیامی اسباب عادیه یه منوط اولدیغی

محسوس و موجوداتک بعضی بعضنه منقلب و مستحیل اولدیغی مشهودمز
اولوب کارگاه صنع و ایجادک عجائب و غرائبی منقضی و متناهی دکلدر و اجمالاً
بیانی بو بله درکه صانع حقیقی جل شانه حضرتلرینک آثار قدرت کامله‌سی
اولان موجودات ممکنه که عالم اندن عبارتدر ایکی قسمه منقسم اولوب بری
محسوس و مشاهد دریا دکلدر اگر محسوس ایسه اکا عالم محسوس جسمانی
در ارض و سما و انلرده موجود اولان سائر اشیا کبی اگر محسوس دکل ایسه اکا عالم روحانی
درلر ملائکه کرام و ارواح کبی عالم محسوس جسمانی دخی یا علویدر اکا عالم
افلاک اطلاق اولنور اجرام سموات و انلرده مرکوز اولان کواکب کبی یا
سفلیدر اکا عالم عناصر اطلاق اولنور نار و هوا و ما و تراب و بونلردن مرکب
اولان معدن و نبات و حیوان کبی ابتدا عالم عناصر بزه قریب و لکلی
محسوس و مشهودمز اولمغله انک احوالنی بیان ایله بدء ایدوب دیرزکه
عالم عناصر طبقهٔ ارضدن صعودده ابتدا ایلیوب انک فوقنده عنصر ماء
و انک فوقنده هوا و انکدخی اوستنده کرهٔ نار واقع و بونلر بربرینه متصل
و مجاور اولوب هر عنصرک کندونک فوقنده یا تحتنده واقع اولان عنصره
استحاله و انقلابه مستعد اولمغله بعضی وقتده بالفعل استحاله دخی ایدرلر
مثلا اجاری اصحاب اکسیر تدبیر اتدکلری میاه حاره ایله ماء سیال و آب
دخی بعض انهار و عیونده احجاره منقلب اولدیغی ظاهردر کذلک
ثیاب مغسوله اصابت هوا ایله قوریوب رطوبت مائیه سنک
هوایه انقلابی و اثنای شتاده جاملرک ایچ یوزلرنده ترشح قطرات
آب و هوانک مایه استحاله‌سی طریقیله اولدیغی ظاهردر و شیشه کرکی
منقدلری مسدود قوبلرنده مشتعل اولان آتش شعله‌لری سوندوب
بعده اجدقده قوبلرک جوفلرنده مخزون اولان هوانک آتشه منقلب
اولدیغی و کذلک شمعه‌لرک و سائر لهب نارک هوایه منقلب و
مستحیل اولدیغی دخی ظاهر و روشندر و طبقات عناصردن جهت
فوقده اولان عنصر تحتنده اولان عنصره لطافت و رقتده غالب اولوب
عالم افلاکه منتهی و طبقات افلاک عناصرک جمله‌سندن الطفدر و اجرام
فلکیه دخی فلک اعظمه منتهی اولنجه بربرینه متصل طبقات لطیفه اوزرینه
مرتب و منتظم و بر هیئت عجیبه و صفت بدیعه اوزرینه واقعدر کوزلرکی
بونلرک باشرقدن غربه یا غربدن شرقه حرکتلرینی حس ایدوب حقیقتنی ادراکده

عقل فعال دیرلر لکن آلات رصدیه و اسطرلابیله علما و حکمادن بعضیلری
افلاکک حرکتلرینک و اوضاع مختلفه‌لرینی ادراک ایدوب مشاهده
ایتدکلری اوضاع و آثار ایله اسباب و مبادیسینک وجودینه استدلال
ایلدیلر بوندن صکره عناصر اربعه‌دن مرکب موجوداته نظر اولنورسه انلر
دخی اوج مرتبه اوزرینه واقع اولوب طبقهٔ اولیده معادن طبقهٔ
ثانیه‌ده نباتات طبقهٔ ثالثه‌ده حیوانات حاصل اولمشدر که بونلره
اصطلاح حکماده موالید ثلاثه اطلاق اولنور و موجودات انواعندن بو اوج
نوعک طینت و طبیعتلری عناصر اربعه‌دن مرکب و مخلوق اولوب لکن مزاجلری
بربرینه مخالف و مغایر اولمغله صورت طبیعیه‌لری و افعال و آثارلری
دخی مخالف اولمشدر مع هذا ینه معادن و نباتات و حیوانات انواعنک
اجزای اصلیه‌لری و مادهٔ ترکیبلری اولان عناصر اربعه‌دن ترکبده تکونلرنده
مشترک اولدقلریله معادن انواعنک اعلاسی و اکمل خلقه‌ده کندیدن
اشرف اولان نبات نوعنک اسفل رتبه‌سنه قریب و اول نوعدن
معدود اولمغله یاقلاشمشدر مثلا معادن انواعی بذر و تخم حاصل اولمغله
بی بذر و تخم خودبخود نابت اولان سبزه و حشیش درجه‌سنه قریب اولدیغی گبی
کذلک اقسام نباتاتک اشرف و افضلی دخی اصناف حیواناتک اسفل
و ادناسی رتبه‌سنه واصل اولمغه قریبدر مثلا نخل خرما و درخت انگور
اصناف حیواناتدن الحق صدفی ایله حلزون دیدکلری حیوانه مشتمل
اولمغه استعدادی اولدیغی گبی زیرا نباتات انواعنک علی التحقیق بالکلیه
حس و شعوری معدوم و صدف در ایله حلزونک بصر و سامعه‌سی و
ذائقه و شامه‌سی مفقود الحق حرارت و برودت حس آلتی اولان قوه
لامسه موجود اولمغله شجر و ثمر و عنبده بالقوه لامسه موجود اولایدی
درجهٔ انسانیه‌دن مرتبهٔ حیوانیه‌یه ترقی ایدوب صدف و حلزون رتبه
سنده حیوان اولوردی و کذلک روح و حیات صاحبی اولان حیوانات
انواعی دخی متعدد و متکثر اولوب علی التدریج مراتب کماله ترقی ایدرک
اعتدال مزاج و سائر کمالاتده جمله‌دن ممتاز و عقل و تدبیر ایله سرافراز
اولان درجهٔ انسانیه بالغ و واصل اولدی و طبقهٔ حیوانیه‌ده مندرج
اولان انواع و اصنافدن میمون و نسناس دیدکلری حیوان کیاست
و ادراکده سائر حیواناته غالب اولمغله درجهٔ انسانیه جمله‌دن اقرب

لکن

لکن نوع انسانک امور کلیه و فکر و تدبیر و عقل و تمییز صاحبی اولمغله رتبهٔ انسانیه
بالغ اولمشدر بو آنه دک ذکر اولنان امور حس و مشاهده ایله مشهود و معلوممز
اولان مرتبه‌لردر غائبیدر بوندن صکره معلوم اوله که بو عالم افلاک و عناصرده
و عناصردن موجود اولان موجوداتده نیجه آثار مختلفه و افعال متنوعه
مشاهده ایدوب ازجمله افلاک و کواکبه نظر ایدیلمز جهتلری و زمانلری مختلف
سریع و بطیء نیجه حرکات مشهودمز اولوب و کذلک عناصر اربعه‌دن نار
و هوانک جهت فوقه و آب و ترابک جهت سفله حرکتلری و کذلک نبات و حیوان
و انسان انواعندن دخی جذب غذا و نشو و نما و حس و حرکت اعضا و خصوصا
نوع انسانه مخصوص اولان علم و کمال و حرفت و صنعت امثالی نیجه آثار و افعال
مختلفه مشاهده ایدرز که بونلرک جسم و جسدانیه‌یه مغایر سبب روحانیلرندن
صدور و ظهور ایتمسنه دلالت و بو اجسام و ابدانده تصرف ایله علاقه‌سنه
شهادت ایدر که اول سبب و علت بدن انسانده حس و حرکت و علم و معرفت
مبدئی اولان روح انسانی و اجرام فلکیه‌ده عند الحکما انلری تحریک و اداره ایدن
ارواح فلکیه‌دن عبارتدر و نفوس انسانیه و ارواح فلکیه‌نک فوقنده بر روحانی
موجود دخی واردر که اندک ذاتلری بالفعل کامل و مرآت فطرتلرنده صور
حقایق اشیا حاصل اولوب ذات و صفات حقه عالم و عارف و سائر موجوداتک
احوالنه واقف اولمقلریله نفوس انسانیه‌یه و ارواح فلکیه‌یه علم و معرفت
و حس و حرکت ملکه‌لرینی امر حق ایله انلره افاضه و اعطا ایلیوب ارواح دخی
انلردن اخذ ایتدکلری کمالات علمیه و عملیه ایله تعلق ایلدکلری اجسام و ابدانده تدبیر
و تصرف ایدوب علی التدریج ذاتلرینی تکمیل ایدرلر که اول موجود روحانی‌یه
لسان شرعده ملائکه و اصطلاح حکماده عقول اطلاق اولنور بو تقدیرجه
عالم جسمانی عالم ارواحه عالم ارواح عالم ملائکه‌یه متصل و مرتبط اولوب
ارواح و نفوس مستعد اولدقلری کمالاتی ملائکه‌دن کسب و تحصیل ایتدکلرنده
اجسام و ابدانده تدبیر و تصرف ایله علی التدریج کامل اولورلر معلوم اوله که
ارواح بشرک کندیلردن اشرف و اعلی اولان ملائکهٔ کرام ایله تعلق و
مناسبتلری ثابت اولدقده ان شاء الرحمن ذکری آتی وجه اوزره علم و عملده
ذات نورانیلری کامل و درجهٔ علم و یقینه واصل اولان نفوس فاضلهٔ بشریه
دن آن واحدده لمح بصرده بشریتدن خروج ملکیت درجه‌سنه وصول
ایله ملائکه زمره‌سنه الحاق و متصل اولمغه مستعد اولدقلری

موزج قد بینمش بنج جزو ن سمیه ده شمدن زایدر
اسمی ده برنقره و ابرسندن قلم اولنوره
قانون شرعده ملائکه اون عدده
منحصر ایمش نفوس فلکیه جه
اوزره بحر اسمی ده دخی
مقابر نقره و ابرینه
لازمدر

ثابت وملاء اعلا یه اتصال وارتباطلری ظاهر اولور بو صورتده نفوس انسانیه وارواح بشریه نك ایكی جهتی اولوب بر علوی و بری سفلیدر طرف اسفلندن تدبیر وتصرف طریقیله بدنه متصل ومتعلق اولوب آلات بدنیه سی وحواس ظاهره سی اولان قوه باصره ایله مبصراتی كوروب وقوه سامعه ایله اصوات وكلماتی اشیدوب قوه ذائقه ایله طعوملری طاتوب شامه ایله رایحه لری وقوه لامسه ایله حرارت و برودت و رطوبت و یبوستی حس وادراك ایدرك هر شیئك حقیقت كلیه وطبیعت مخصوصه سنه وسائر احوال واعراضنه علم و شعور تحصیلنه استعداد كسب ایدر وینه نفوس انسانیه جانب اعلاسندن عالم معنایه متصل اولوب مجردات علویه یی نور بصیرت ایله مشاهده و ملائكه كرام ایله روحانی معامله ایدوب هر شیئك حقیقت وكیفیتنه وقوف واطلاع ایله سراپرده غیبده مستور اولان مغیباتی امورك جمله سنه ملائكه كرام عارف وواقف اولوب مرآت ذاتلرنده صور اشیا مرسوم اولمغله روح انسانی اولطرفه نور بصیرت ایله نظر وتوجه ایتدكده آیینه ذاتنه مقابل اولان صور غیبیه منعكس ومنكشف اولوب طرف علام الغیوبدن الهام طریقیله نیجه علوم و عرفان تحصیل ایدر ودخی معلوم اوله كه نوع انسانك نفس روحی دیده دن نهان وافعال وآثاری بدنده ظاهر وعیان اولوب بنیه و بدنك مجموعی واعضای ظاهره وباطنه سی نفسك وقواسنك آلتلریدركه وقت حاجتده انلری استعمال ایله كندیلردن صدور وظهور ایدن افعال و آثاری قوه دن فعله اخراج ایدرلر مثلا انسانك بر شیئی اخذ وتناولنده یدلری آلت اولوب مراد ایتدیكی وجه اوزره انی استعمال ایله اخذ ایدر وكذلك مشی وسیرنده آلتی ایاقلری اولوب مراد ایتدیكی وجه اوزره تحریك ایله قطع مسافه وتكلمده آلتی لسان اولوب مراد ایتدیكی وجه اوزره تحریك ایله دیلدوكی كلامی سویلر وكذلك حركت كلیه سی یعنی بر طرفدن بر طرفه دونوب یوریمه سی مجموع بدنیله واجزاء بدنیه سنك جمله سی كلیاً حركت اتمكله حاصل اولور وكذلك انساندن بونلرك امثالی نقدر افعال واعمال وجوده كلور ایسه یا مجموع بدنه یا اعضاسندن بر عضو مخصوصنه اول فعلك حصولنه لایق وجه اوزره استعمال ایدوب اول فعلی حصوله كتورر ودخی انسانك محسوسات جسمانیه یی حس وادراك ایچون ظاهر بدنده اعضای مخصوصه سنده بش قوه حاسه اولوب هر بریله محسوساتدن بر درلوسنه ادراك ایدر مثلا رؤیت

ایچون بصر واستماع اصوات ایچون سامعه وطعوم مختلفه یی طاتمق ایچون ذائقه ورایحه لری شم ایچون شامه وحرارت وبرودت ورطوبت ویبوستی حس ایچون قوه لامسه اولدیغی كبی عند الحكما باطن بدنده جرم دماغده بش قوه دخی موجوددر كه انسانك ظاهر بدننده موجود ومذكور اولان آلات حسی ایله ادراك ایتدیكی اشیالری قوای باطنیه یه تسلیم وادراكات باطنه واسطه سیله حقایق اشیانك معرفتنه توسل ایدر جرم دماغده مرتب اولان بش قوه نك بری حس مشترك ایكنجیسی خیال اوچنجیسی قوه واهمه دردنجیسی قوه حافظه بشنجیسی قوه مفكره در معلوم اوله كه انسانك نفس وروحی اهل شرعدن محققین ایله حكما قتنده جسم اولمیوب بلكه ذاتنده اجزای كثیفه جسمیه دن مجرد وفعلنی تكمیلده وعلم وعملی تحصیلده جسم وبدنه وانده واقع اولان آلات وقوایه محتاج بر موجود وحالی وجوهر نورانی اولمغله كویا روح بر سلطان صاحبقران وجسم وبدن اول سلطانك قلمرو حكومتی مملكتی وآلات وقوای بدنیه سی اول مملكتك اعیان واركانی مقامنده اولمغله سلطان روح مملكت بدنك تدبیر وتصرفنده اركان رتبه سنده اولان حواس خمسه ظاهره یی وخواص مقربین وندمای مكرمین درجه سنده واقع قوای خمسه باطنه یی استعمال ایله نظام كاركاه معاش ومعادی تكمیل ایله سعادت دارینه واصل ونائل اولور وقوای خمسه باطنه نك مجموعی جرم دماغده واقع وجرم دماغ كتب فن تشریحده تفصیل اولندیغی اوزره شكل كله سی كبی مخروطی الشكل بر عضو اولوب راسنك جهت طولنده بر عضوده اوچ خالی محل موجوددر كه انلره بطون دماغ تسمیه اولنور بطن اول راسك جانب اعلاسنده جمله بطونك اعظم واوسعی اولوب بطن ثالث راسك طرف اسفلنده واقع وبطن اولدن اصغر بطن ثانی اولكی بطن ایله اوچنجی بطنك ارسنده دهلیز كبی متوسط وانلردن اضیقدر وبو ذكر اولنان بطون ثلثه نك هر بری دخی اوچ طبقه اوزرینه مرتب وطبقه اولی یه مقدم وثانیه یه متوسط وثالثه یه مؤخر دینلور وجرم دماغده ترتیب اولنان بطون ثلثه دن هر بری قلبدن دماغه صعود ایدن روح نفسانی ایله مملو اولوب هر برنده بر درلو حس وادراك حاصل اولمغله نفسك قوای مدركه سی انلرده موجوددر اولا قوای باطنه دن حس مشترك جرم دماغك اولكی بطننك مقدمنده واقع بر قوتدر كه انسان حواس خمسه ظاهره دن بصر ایله مشاهده ایتدیكی مبصراتی وسامعه ایله استماع ایتدیكی صوت وكلماتی وذائقه ایله طاتدیغی طعوملری وشامه ایله قوقلدیغی رایحه لری ولمس ایله حس وادراك

ایتدیکی اشیانک صورتلرینک مجموعی حس مشترک واسطه‌سیله احساس و ادراک
ایدر زیرا ظاهر بدنده اولان حواسدن هر بری انواع محسوساتدن ایچون اول حاسه‌یه
مخصوص اولان شیئنک ادراکنه آلت اولوب حاسهٔ اخری ایله حس اولنه‌جق
شئی انکله ادراک اولنماز مثلا حس بصر ایله ایچون لون ضیا و سایر محسوسات
بصریه مشاهده اولنوب و قوهٔ سامعه ایله ایچون اصوات و نغمات و حروف و کلمات
معلوم اولوب نه بصر ایله مسموعات و نه سامعه ایله مبصرات ادراک اولنور
اما بطن اول دماغک مقدمنده موضوع اولان قوهٔ حس مشترکده بونلرک جمله‌سی
وقت واحدده دفعةً حاصل و ادراک اولنمغله گویا قوای خمسهٔ ظاهره بو حس
مشترک حوضلری قوه‌نک خارجده جاسوسلری منزله‌سنده اولوب طشره‌دن
اخذ ایتدکلری صور محسوساتی حس مشترکه ایصال و تسلیم ایدرلر و قوای باطنه
نک ایکنجیسی قوهٔ خیالدر قوهٔ خیال جرم دماغک اولکی بطننک مؤخرنده واقع
بر قوتدر که حس مشترکده مرسوم اولان صور محسوساتی حفظ و ضبط ایتمکله
حس مشترکک خزینه‌سی مقامنده اولوب طول عهد ایله منسی اولان محسوساتی
وقت حاجتده نفس انسان قوهٔ خیال واسطه‌سیله تذکر ایدر و قوای خمسهٔ
باطنه‌نک اوچنجیسی قوهٔ واهمه‌در قوهٔ واهمه دخی جرم دماغده ترتیب اولنان
بطونلرن اوچنجی بطننک مقدمنده و طبقهٔ اولی‌سنده واقع بر قوتدر و نفسک
بر آلتیدر که حس ظاهر ایله محسوس و معلوم اولان اشیانک احوال جزئیه‌سی و اعراض
مخصوصه‌سی واهمه واسطه‌سیله ادراک اولنور مثلا بر شخص معین بر شخص
معیننک کندویه اولان محبت مخصوصه و عداوت معینه‌سنی بیلوب و کذلک والد
ایله والده‌نک اولادینه محبتنی اولادلرینک دخی انلره میل و محبتنی ادراک
ایتدیکی کبی کذلک حیواناتدن قیون مصادف اولدیغی قوردک کندویه خصم و عدو
اولدیغنی حس ایدوب اجتناب ایتدیکی کبی زیرا قوهٔ واهمه ایله محسوساتک میاننده
واقع اولان احوال جزئیه ادراک اولنمغله حیواناتده دخی واهمه قوه‌سی موجوددر
اما انسان قوهٔ واهمه ایله معانئ جزئیه‌یی احساس ایتدیکی کبی نفس ناطقه
قوهٔ عقلیه سبیله معانئ کلیه‌یی دخی ادراک ایدر مثلا مطلقا عداوت و محبت
لفظلرینک معنای کلیه‌سنی انسان عقل ایله بیلوب لکن حیوانات انون غافل
اولوب بلکه معاینه ایدوب و مصادف اولدیغی اشیای مخصوصه‌نک حال
و شاندنی ادراک ایدر بو جهته انسانک اشیای کلیه‌یه و احکام مطلقه‌یه
ادراکی بالکلیه قاصر و عاجزدر و قوای خمس باطنه‌نک دردنجیسی قوهٔ حافظه‌در قوهٔ

حافظه دخی بطون دماغیه‌دن اوچنجی بطننک اخرنده واقع بر قوتدر که قوهٔ
واهمه ایله ادراک اولنان معانئ جزئیه انلرن حفظ اولنوب صور وهمیه‌نک
خزینه‌سی مقامنده اولمغله وقت حاجتده قوهٔ واهمه صحیفهٔ حافظه‌ده مرتسم
و منتقش اولان معنالری اندن اخذ ایدوب اقتضا ایتدیکی وجه اوزره استعمال
ایدر و دخی قوای باطنه‌نک بشنجیسی قوهٔ مفکره‌در بو قوه دخی بطون دماغک
وسطنده واقع اولان ایکنجی بطننده بر قوتدر که حس مشترک و قوهٔ واهمه ایله
ادراک اولنان صور محسوسات و معانئ جزئیه‌ده ترکیب و تحلیل ایله تصرف ایدوب
گاه صور حسیه و معانئ جزئیه‌نک بعضنی بعضنه ضم و ترکیب و گاه بعضنی بعضندن
تحلیل و تفریق ایدر مثلا گاه ایکی باشلی و گاه راسی مقطوع انسان تخییل ایتدیکی کبی
و قوهٔ مفکره خیر الامور اوساطها فحواسنجه بطون دماغیه‌نک وسطنده واقع
اولوب فوقنده و تحتنده اولان بطن اول ایله بطن ثالثده موضوع حس مشترک
ایله قوهٔ واهمه‌نک ادراک ایتدکلری صور و معنالرده تصرف و انلرده ترتیب ایتمکله
قوای دماغیه‌نک اعلا و اشرفی اولوب انسانک نفس ناطقه‌سی بونکله تعقل
ایتدیکی امور کلیه‌یی تفصیل و ترتیبده بر شریف آلتدر زیرا نفس انسانی حقایق کلیه‌یی
ادراک ایله سائر انواع حیواناتدن ممتاز و صنایع غریبه و احوال عالمده رای و تدبیر
ایله سرافراز ایدوب لکن حقایق اشیایه علم و اطلاعی ملائکهٔ کرام کبی بالفعل
حاصل و جمله حوادث و واقعاتک غورینه قوهٔ عقلیه سبیله دفعةً واصل اولمیوب
بلکه حواس ظاهره و باطنه واسطه‌سیله خارجدن اخذ و کسب ایتدیکی صور محسوسات
و احوال جزئیه‌لری علی التدریج مشاهده و ملاحظه‌یه موقوف اولمغله بطون دماغیه‌نک
وسطنده واقع اولان قوهٔ مفکره‌سی کسب ایتدیکی اشیاده گاه ترکیب و ترتیب
و گاه تحلیل و تفریق ایله استعمال ایدرک مستعد اولدیغی کمالات علمیه و عملیه‌یی
تحصیل و آلات جسمانیه و قوای بدنیه‌سی ایله حاصل اولان علوم روحانیه و معارف
ملکیه‌یه اطلاع ایله نفسنی تکمیل ایدوب آثار حقه و اسرار وجوده عالم و عارف
اولمقده ملائکهٔ کرامه مشابه و مماثل و ملأ اعلایه ملحق و متصل اولور و حتی
انسانک نفس ناطقه‌سی جناب حقک خلق ایتدیکی فطرت اصلیه‌سی مقتضاسی اوزره
کما ینبغی علایق بشریه و کدورات بدنیه‌دن بالکلیه علاقه‌سنی قطع ایله بشریتدن
منسلخ و کشف و ریاضت مقوله‌سی خارجدن بر شئ ایله استعانه‌سز افق
اعلاده و عالم معناده ملائکهٔ مقربینه متصل اولوب انوار حقایق الهیه‌یی
مشاهده ایله آیینهٔ ذاتی منور اولور حالا حضرت کلام انبیای کرام علیهم السلام

حضرتلرینك مرآت ذات عالیلری انوار علوم ایله منور و حقایق اشیانك صور
کلیه سی جواهر فطرتلرنده مرسوم و مصور اولوب جناب حق جل شانه حضرتلرینك
ذات اعلا و صفات اسنی سی و عالم روحانی و جسمانیده موجود اولان اشیانك
حقیقت و ماهیتلرینه و احوال و اعراض کلیه سنه فیض ربانی و امداد صمدانی
ایله علم و معرفتلری شامل و من کل الوجوه کاملدر بوندن صکره معلوم اوله که
درجۀ عرفانه واصل و علم و عمله کامل اولان نفوس بشریه تحقیق معارفده
اوچ قسمه منقسم و اصناف ثلثه اوزرینه واقعدر صنف اول افراد بشردن
اول شخصدر که علم ربانی و ادراک روحانی یه کندی طبیعتیله وصولدن عاجز
و کثافت ظلمات بدنیه سی انوار معارف الهیه ایله کندی مابیننده حائل و حاجز
اولمغله نفس و روحك طرف اسفلی اولان جسم و بدن جانبنه میل و حرکت
ایدوب حواس خمسۀ ظاهره ایله محسوسات خارجیه یه نظر و حس و ادراک
ایتدیکی صوردن قوۀ خیالیه سنده و قوۀ حافظه سنده محفوظ و مضبوط اولان
معلوماتنی قوۀ مفکره سی واسطه سیله قوانین منطقیه اوزرینه ترکیب و ترتیب
ایدوب تصور و تصدیق نوعلرندن مجهوللرینی کسب و تحصیل ایدر بو طریق ایله
حاصل اولان علوم و معارفك جمله سی آلات بدنیه استعانتیله و قوۀ متخیله
وساطتیله خارجده موجود اولان محسوسات جزئیه دن مکسوب اولوب قواعد
مخصوصه و قوانین مضبوطه تحتنده داخل اولمغله دائره سی واسع دکلدر زیرا
منطق کتابلرنده تحقیق اولندیغی اوزره بر شیئك تصوری یاخود بر شیئی ایله
آخرك اوزرینه حکم و تصدیق مجهولمز اولدقده اول مجهول اولان شیئی بیلدره جك
ذهنمزده معلوم و محفوظ اولان اسباب و مبادی یه مراجعت اولنوب علی
التدریج فکر و ترتیب ایله مجهولمزه علم و ادراک حاصل اولور بو تقدیرجه مجهولمز
اولان اشیایی بیلمکه مناسب شیئلری ذهنمز ایله آرایوب و لایق اولدیغی
وجه اوزره ترتیب و ترکیب ایدرک بذل مقدور ایله اسباب معلومه و مبادی معروفه
یه منتهی اولوب آنی تجاوز ایلمز اگر اسباب علم اولان مبادیده یاخود ترتیب
و ترکیبده خطا واقع اولورسه انك واسطه سیله بیلدیکمز شیئده خطا واقع
اولور که علمانك بیننده اولان کثرت اختلافات و اسئله و معارضات بو مدعایه
کافی و شاهددر اکثریا رفع و کمال ایله معروف اصحاب فضلانك علم و معرفتلری
و کثرت تتبع ایله ملکه و رسوخلری بو طریق ایله حاصل اولوب دائره معرفتلری
حس و تجربه یا انك امثالی وجوه ایله معلوملری اولان اسباب و مبادی یه

منتهی اولوب بو مرتبه یی تجاوز ایده مزلر صنف ثانی حقایق اشیایه واقف
اولان طوائف که آدمك ایکنجی صنفی اول ذات کامله در که نفس و روحلری
مبدأ فیاض جل شانه حضرتلرینك خلق ایتدیکی فطرت طاهره و خلقت
زکیه سی اوزرینه باقی قالوب ذات نورانیه سی حجاب ظلمانی ایله محجوب اولمغله
طائر روحی عالم معناده غیب ایله پرواز ایدوب ملائکه کرام کبی آلات بدنیه
و قوای حسیه استعانتنه محتاج اولمیان علوم ربانیه و معارف روحانیه
انواریله منور و هر شیئك حقیقتی آیینۀ طبع تابناکلرنده مرسوم و مصور
در بو صنفك دائره علم و عرفانلری بغایت واسع اولوب صنف اولك
حس و خیال واسطه سیله کوروب بیلدیکی و نهایت علم و شعورلری اولان
علوم اولیه بدیهیه نك وراسنده نیجه اسرار خفیه یه واقف و مشاهدات
انوار معارف الهیه ده حدت بصر و بصیرتلری صنف اوله غالبدر زیرا اشبو
صنف ثانینك لوح ضمیرلرینه صور علم و معارف لوح محفوظدن منعکس
و مرتسم اولمغله علملرینك مبدأ و منتهاسی صنف اولده داخل اولان علمانك
ظاهری که بر حد معین ایله محدود و محصور اولمیوب آن واحدده لوح غیبدن
مرآت روح منورلرینه معارفدن نیچه چوق اسرار منکشف اولور بو حالت سنیه
و رتبه علیه علوم لدنیه اصحابی اولان اولیای کرامك حالی و شانی اولوب
و سعدای مؤمنینه موتدن صکره برزخ قبرده حاصل اولان سعادت ابدیه
دخی بودر صنف ثالث و دخی نفوس کاملین بشریه نك اوچنجی صنفی اول
طائفه علیه در که خلق ایله معاشرتلری حق ایله معامله لرینه مانع اولمیوب
مراد ایتدکلری وقتده مجاهده و ریاضت معقوله سی خارجدن بر امر ایله
استعانتسز خود بخود نفوس شریفه لری بشریتدن خروج و فضای لاهوتده
مقام ملکیته عروج ایدوب آن واحدده لمح بصرده طی سرادقات علیین
و مشاهده ملائکه مقربین ایله کلام ربانی و خطاب سبحانی یی استماع ایدرلر
بو طائفۀ علیه انبیای عظام صلوة الله تعالی علیهم اجمعین حضراتیدر که
جناب رب العالمین جل شانه حضرتلری بونلرك کوهر گرانمایه ذات عالیلرینی
بر صورت کامله ده خلق و ایجاد ایلمشدر که مراد ایتدکلری وقتده طرفة
العینده عالم شهادتدن عالم غیبه سیر و سفر ایدوب بشریت حالندن
ملکیت طورینه واصل اولورلر بو حالت سنیه وحی حالیدر و بونلرده بو
نشئه نك ظهوری انجق رب العالمینك اراده علیه سیله و جوهر فطرت

طاهره لرینی طرف قدسه منجذب خلق ایتمه سبیله حاصل اولمغین شاهد عصمتلری
اخلاق ذمیمه وافعال رذیله دن مبرا و ذات عالیلری رضای حقه مخالف
امره میل و محبتدن معرا اولوب دائما طاعات و عباداته صرف همت
وتحصیل مبرات و حسناته رغبت ایدوب دیده بصیرتلری طرف غیبه ناظر
واستعدادلری وقتده فضای لاهوتدن حاضر اولورلر ودخی انبیای عظام
حضراتی بشریتدن ملکیته ترقی وملاء اعلادن اعتقاد وعمله دائر معارف
الهیه یی تلقی بیوردقلرنده عباده تبلیغ مصلحتیچون ینه فی الحال ملکیتدن بشریت
منزله سنه رجوع ایلیوب بو عالم جسمانیده نوع بشرک معتاد اولدقلری
حس وشعور آلتندن سمع وبصر ایله نیجه امور غریبه دخی استماع ومشاهده
بیورورلر گاه اولورکه سمع شریفلرینه گورلیه رک بر صدای مهیب واصل
اولوب اول صدادن رمز واشارت طریقیله طرف حقدن گلدیره وحی
اولنان کلامی اول انده فهم واتقان وامته بیان بیورورلر وگاه گلدیره
تبلیغ وحیه مأمور اولان ملک رجل صورتنه تمثل ایدوب کلام الهی
یی انبیایه ادا وانلر دخی بعد الفهم والاذعان امته تبلیغ بیورورلر ملکی
صفت بشریتدن خروج وعالم غیبه وصوللری وینه بشریته رجوع
ایدوب سفیر وحی جلیل حضرت جبریل علیه السلامدن وحی الهی یی اخذ
وقبول بیورملرینک مجموعی لحظهٔ واحده ده بلکه لمح بصردن اقرب
انده واقع اولور زیرا انبیای عظامک نفس شریف وروح لطیفلری بر
مرآت جهان نما بدرکه دائما عالم غیبده لوح محفوظ وملاء اعلایه مقابل اولوب
بصر وبصیرتله نظر وارادهٔ خلق تعلق ایتدیکی وجه اوزره انده مرسوم
ومصور اولان اسرار وحی ربانی آیینهٔ ذاتلرینه منعکس اولدقده
طرفة العینده قبول وینه بشریته رجوع بیورورلر سر و حکمتی دخی بودرکه
ادراک علم وعرفانلری بزم کبی کسب وتدریجه وامتداد وقته موقوف
اولمیوب بلکه جمله سی دفعةً حاصل وسرعت ایله گلدیره واصل
اولمغله بو حالت لغت عربده سرعت معناسنه مستعمل اولان لفظ
وحی ایله تسمیه اولنمشدر معلوم اوله که ائمهٔ دین وعلمای محققین رأیلری
اوزره وحی حالتلرینک اولکیسی آواز جرس کبی صدای مهیب استماعی
مخصوص کتاب ومستقل شریعت ایله مبعوث ورسل اولمیوب بلکه
بر صاحب شریعت نبینک دیننک شرعنی تأیید وتنفیذ ایچون بعث

اولنان

اولنان انبیای عظامک رتبه سیدر حضرت هارون وسائر اسرائیل
پیغمبرلرینک اکثری کبی ودخی وحی حالتلرینک ایکنجی قسمیکه ملائکه نک
رجل صورتنه تمثل ایدوب انبیای عظام علیهم السلامه مخاطبه ومکالمه حالتیدر بو
حالت سنیه صاحب کتاب وشریعت اولان انبیای ومرسلینه
مخصوص اولوب حالت اولیدن اکمل واعلادر کتب اربعهٔ ربانیه
وسائر صحف الهیه ایله مبعوث اولان اصفیای مرسلین صلوات
الله علیهم اجمعین حضراتی کبی که مرسل اولان پیغمبرلر اشبو حالت ثانیه
ایله سائر انبیادن ممتاز اولمشلردر ودخی قافله سالار اصفیا سلطان
انبیا پیغمبرمز محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن حارث
بن هشام کیفیت وحینک ظهورینی سؤال واستعلام ایتدکده
گلدیره ده بو ایکی حالتک وقوعنی بیان ایله حقیقت وحیی تفسیر
وبو وجهله جواهر کلمات قدسیه لرینی رشتهٔ سلک تقریر ایدوب
بیورمشلرکه گاه طرف غیبدن سمعمه آواز جرس کبی بر صدا واصل
اول وقتده بکا غایت تعب ومشقت حاصل اولوب واول صدا
بنه منقطع ومنقضی اولور حالبوکه اول انده بندخی وحی اولنان کلام
الهی یی فهم وحفظ ایتمش بولنورم ودخی امین وحی الهی اولان ملک
رجل صورتیله بکا ظاهر اولوب تبلیغنه مأمور اولدیغی کلام الهی یی ادا
ایتدکجه بندخی فهم واتقان ضبط واذعان ایدرم دیو بیورمشلر
اشبو نقل اولنان حدیث شریف مفهوم ومنطوقی اوزره حالت
اولی استماع صدای مهیب ایله تلقی وحی حالتی اثناسنده نبی علیه
الصلوة والسلامه زیاده تعب ومشقت عارض اولمسنک سر
وسببی بودرکه بو مقوله صدا استماعیله امر وحینک ظهوری اوائل
وحیده واقع اولوب هنوز بشریت عالمندن خروج وملکیته عروج
ایله تلقی وحیه مألوف اولدقلری وقته مصادف اولمغله ذات
عالیلرنده بر مقدار تعب ومشقت حاصل اولور بو سببدن ناشیدرکه
اوائل بعثتدن بشریته عود ورجوع بیوردقلرنده محسوسات جسمانیه یی
ادراک ایچون نوع بشره احسان اولنان سمع وبصر وسائر آلات
حسیه دن انجق سامعه لرینه عالم غیبدن اخذ ایتدکلری وحی الهی
صدا صورتیله واصل اولوب بصر وسائر آلات حسیه ایله شهود

وادراك حاصل اولماز ودخی وحی الهی متكرره ومرة بعد اخری عالم
غیبه وصوللری متكثر اولدقده بشریتدن ملكیته خروجه انس والفت
وحالت اولی یه نسبتله امر وحیده سهولت حاصل اولوب فضای
لاهوتدن عالم شهادته رجوع وقوای حسیه اعمال واستعماله شروع
ایتدكلرنده بصر بصیرتلریله لوح غیبدن ادراك ایتدكلری اسرار وحی حامل
اولان روح الامینك صورت بشریه سنی حس بصر ایله دخی معاینه
ومشاهده بیوررلر معلوم اوله كه ابلغ بلغای عدنان نبی آخر الزمان
صلوات الله علیه وسلامه حضرتلرندن ظهور وحی الهی كیفیتنده وارد و
ذكری سبق ایدن حدیث شریفده وحی حاللرینی ایكی قسمه تقسیم وهر قسمی
بر شیئه تشبیه بیورب قسم اولده سمع نبوی یه واصل اولان كلام
الهی یی صدای جرسه وقسم ثانیده حامل وحی میان حضرت جبرائیلی
بر مخاطبه افاده مرام ایچون ترتیب كلام ایدن رجله تشبیه بیوردیلر
لكن وحی حاللرنده حالت اولی ده آواز جرس كبی صدادن فهم ایتدكلری
معنانك ضبط وحفظندن فعل ماضی صیغه سیله تعبیر ایدوب فیفصم
عنی وقد وعیت ما قال كلامیله بو معنایی ادا بیوردیلر وحالت ثانیه ده
یعنی حضرت جبرائیل علیه السلامك صورت بشره تمثل ایدوب تبلیغ ایلدیكی
كلمات وحی الهیه دن مفهوم اولان معنالری حفظ واتقان بیورملرندن
فعل مضارع صیغه سیله تعبیر بیورب فیكلمنی فاعی ما یقول كلامیله
حادث بن هشامه خطاب مستطاب ایدوب جواب باصواب ویردیلر
مع هذا الكلام اولده وثانیده ایراد بیوردیلر و وعیت ایله اعی كلمه لری
حفظ معناسنه موضوع اولان وعی لفظندن مأخوذ اولوب وبو
مقامده نبی علیه السلامك حالت اولی ده صدادن وحالت ثانیه ده
كلام جبریلدن فهم اولنان وحی الهی یی ضبط واتقان بیورملرندن
عبارت اولوب شیء واحد ایكن حالت اولی ده فعل ماضی وحالت
ثانیه ده فعل مضارع صیغه سیله تعبیر بیورملری فنون بلاغتدن بر
نكته لطیفه یه مبنیدر اول نكته بدیعه بودر كه حالت اولی ده طرف
غیبدن سمع شریفلرینه واصل اولان خطاب الهی جرس آوازینه
تشبیه اولنوب وعرف ناسده آواز جرس كبی صدالر یعنی كورلدی
وخشلدی مقوله سی صوتلر انسان كلامی كبی حروف مخصوصه دن و

وعلى الترتیب متكلمك اغراضنه دلالت ایدن عبارات وكلام جنسندن معدود
اولمیوب بلكه تموج هوادن حاصل و امر واحد متصلدر بناء علیه نبی علیه الصلوة
والسلام حضرتلرینك سمع عالیلرینه بو مقوله صدا واصل اولدیغی اثناده
بر معنا فهم اولنمیوب بلكه بالكلیه اول صدا منقطع ومنقضی اولدیغی انده
وحی اولنان كلام ربانی وخطاب سبحانی معلوم ومحفوظلری اولدیغی
خبر ویردكلرنده بو حالده حفظ وعیدن فعل ماضی صیغه سیله تعبیر مناسب
اولدی زیرا حفظ معنای صدای مذكورك بالكلیه انقطاع وانتهاسنه
موقوف اولوب وفعل ماضی صیغه سی دخی كچمش زمانده واقع ومنقطع امور
ماضیه یه دلالت ایچون موضوع اولمغله لسان عربده فعل ماضی وعیت
صیغه سیله تعبیر مرام بیورب فیفصم عنی وقد وعیت ما قال حدیث
شریفنی ایراد بیوردیلر یعنی الله اعلم ورسوله حال وحیده سمعمه صدای
مذكور گلوب وبنم منقطع اولور حالبوكه اول صدادن فهم اولنان وحی
الهی یی بن دخی حفظ واتقان ایتمش اولورم وكذلك حالت ثانیه ده
حضرت جبریل علیه السلامك بشر صورتنه تمثل ایدوب طرف حقدن تبلیغ
ایتدیكی وحی الهی یی متكلمك مخاطبنه سوق وترتیب ایتدیكی كلامه تشبیه
بیورملریله بو حالده حفظ وعیدن فعل مضارع صیغه سیله تعبیر مقتضای
حال اولدی زیرا فعل مضارع تجدده یعنی آناً فآناً متجدد ومترتب وازمنه
عدیده ده واقع اولان حوادثه دلالت ایلیوب وانسان تكلم ایتدیكی كلامی
ترتیب وتركیب ایتدكده هر لفظی نطق ایتدكجه بر معنا حاصل اولمغله مخاطب
اولان كمسنه دخی كلامك اولندن آخرینه وارنجه اجزای كلامدن
معانی عدیده فهم ایدر بناء علیه جبرائیل علیه السلام متمثل قبیله وحی ربانی
یی ادا ایتدكده اثنای وحیده علیه الصلوة والسلام حضرتلری دخی فهم وحفظ
بیوردقلرینه فعل مضارع صیغه سیله تعبیر بیوروب فاعی ما یقول كلامنی
ایراد بیوردیلر یعنی جبرائیل علیه السلام وحی الهی یی بكا ادا ایدر وبن دخی
ترتیب ایتدیكی كلماتك معنالرینی حفظ ایدرم دیو بیوردیلر بوندن صكره
معلوم اوله كه وحی حاللرنده جمله سندن تعب ومشقت موجود اولدیغنه
قرآن كریمده سوره مزملده انا سنلقی علیك قولا ثقیلا آیت كریمه سنه
انمه تفسیر اشارت ایدوب قول ثقیلدن مراد وقت وحیده رسول اكرم علیه
الصلوة والسلام حضرتلرینه عارض اولان تعب واضطرابدر دیدیلر و حضرت

عائشه

عائشه صدیقه رضی الله تعالی عنهادن مرویدرکه نزول وحی الهی اثناسنده
اول شفیع عرصات حسنه دلان امت علیه التحیة حضرتلرینه علاج ایده جک
قدر تغیر و اضطراب عارض اولوب حتی زیاده بارد کونده وحی الهی نزول ایدوب
بیته منقطع اولوردی حالبوکه جبین تابناکلرنده سیلاب رحمت کبی قطرات
عرق سیلان ایدردی دیو روایت بیورمشلردر و دخی کتب سیرده مسطور
اولدیغی اوزره وقت وحیده سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری کندیدن
کچوب عالم معناده کمال استغراقلرندن ناشی حنجرهٔ حلقوم مبارکلرندن نوم
و غشی اثناسنده نائم و مغشی علیه اولان کمسه لردن ظهور ایدن
صوت کبی صدا مسموع اولدیغی معروف و مشهوردر بو امرک سر
و سببی اولدرکه وحیک حقیقتی بوندن اقدم تقریر و تحقیق اولندیغی اوزره
نفس نفیسلری علایق بدنیه دن مفارقت و ملاء اعلاده ملائکهٔ
کرام ایله ملاقات و مقارنت ایله کلام الهی یی اخذ و تلقی ایتدکلری
حالتدن عبارت اولمغله هر حال روح قدسیلری جسم لطیفلرندن
علاقه قطع ایدوب بشریت صفتندن خروج و ملکیت درجه سنه عروج
ایتدکده بو حالت روحک بدندن مفارقتی مثللو بر کیفیت اولمغله
ذات عالیلرینه شدت و مشقت عارض اولوب ظاهر بدنلرنده تعب
و اضطراب مقرر اولور و ابتدای بعثتنده کیفیت ظهور وحی الهی
بیاننده مشکاة نبوتدن صادر اولان فغطنی حتی بلغ الجهد فارسلنی
فقال اقرأ فقلت ما انا بقارئ الی آخر الحدیث حدیث شریفنده ذکر
اولنان غط کلمه سیله دخی مراد نزول وحی اثناسنده عارض اولان
شدتدر و دخی نزول وحی الهی متکرر اولدقجه علی التدریج نفس نبیده
اعتیاد حاصل اولمغله ابتدای وحیده اوائل بعثتنده ظهور ایدن تعب و
مشقت تبدیل فی الجمله خفت و سهولت حاصل اولور حتی سلطان انبیا
علیه افضل التحایا حضرتلرینک مکهٔ مکرمه ده اقامتلری حالنده نازل اولان سور
و آیات هجرت سرای مدینهٔ منوره یه تشریفلرندن صکره نزول ایدنلردن اقصر
اولدیغی دخی بو معنایه دلالت ایدر زیرا مدینهٔ منوره یه هجرتلری وقتنده
زمان بعثتدن اون سنه مقداری مرور ایدوب بعد الهجره طوال سور
قرآنیه دن سورهٔ برائتک مجموعی یاخود اکثری تبوک غزاسنه سیر و سفر
اثناسنده ذات عالیلری ناقه یه سوار ایکن نازل اولوب مع هذا مکهٔ مکرمه ده

اقامتلری حالنده سور قصار مفصلک بعضی بر وقتده و باقیسی وقت آخرده نازل
اولوردی سورهٔ نبأ و سورهٔ نازعات کبی کذلک اول سلطان رموز آشنای
ما اوحی علیه افضل التحایا حضرتلرینه نازل اولان آیات قرآنیه دن آخر مدت نبوتده
نازل اولان اکملت دینکم آیتی دخی آیات طویله دن اولوب مدینهٔ منوره ده نزول
ایتمشدر مع هذا مکهٔ مکرمه ده سورهٔ رحمن و سورهٔ ذاریات ایله مدثر و ضحی و علق
سورلری آیاتی کبی آیات قصار نازل اولدی بو تقریردن مکه یا مدینه ده
نازل اولان سور و آیاتک تمییزینه بر علامت حاصل اولوب سور قرآنیه
و آیات فرقانیه دن بر سوره و آیاتک مکی یا مدنی اولمسنه استدلال اولنور
یعنی قصیر ایسه مکی طویل ایسه مدنی اولمق ظاهر اولور بو محلده نبوت و رسالت
بحثی تمام اولوب حالا کهانت طریقیله مغیباته اطلاع و وقوف ادعا ایدن
کمسه لرک احوالی بیاننه شروع اولندی و دخی معلوم اوله که کهانت نفس
انسانیه مخصوص اولان بر حالت و حقایق اشیایه اطلاعه وسیله بر
کیفیت اولوب خارجدن بعض اسبابه توسل ایله اصحابی مغیباتدن
خبر ویررلر بو امرک تحقیق و تفصیلی بویله درکه بوندن اقدم تقریر اولندیغی
اوزره نفوس انسانیه علایق بشریه و عوایق بدنیه دن خروج و
کندی فوقنده اولان عالم روحانیه یه عروجه مستعد اولوب نوع بشرده
انبیای کرام علیهم الصلوة والسلام حضراتی ایچون بو حالت سنیه انجق
ارادهٔ علیه و فطرت ظاهره و جبلت صافیه ایله بر لحظه ده حاصل و بو اثناده
طرف حقدن وحی اولنان کلام الهی یی تلقی شرفنه نائل اولورلر و دخی
معاشر انبیانک بشریتدن ملکیته دخول و عالم غیبه وصوللری مجرد
ذاتلریله و توجه نفسانیلریله حاصل اولوب خارجدن مدارک حسیه و افعال
بدنیه مقوله سی و اندن غیری بر نسنه ایله استعانت طریقیله دکلدر و قتاکه
طبیعت بشرده جسمانیتدن روحانیته و بشریتدن ملکیته عروجه استعداد
موجود اولدیغی معلوم اولدقده تقسیم عقلی نوع بشرده بر طائفه نک
وجودینی دخی اقتضا ایدر که انلرک نفس و روحلری دخی ادا ایتدکلری
وقتده شواغل بدنیه ایله اشتغالی برطرف ایدوب قوت عقلیه و حرکت
فکریه لرینه جمع خاطر ایله عالم معنایه صرف و توجیه اوزرینه مجبول اوله لر
معلوم اوله که بو طائفه نک عالم غیبه وصول و اسرار روحانیه یه
وقوفلری انبیای عظام حضراتی کبی مجرد نفسلری و حاللریله و توجه خاطرلریله

حاصل اولميوب خارجدن بعض اسباب و آلات ايله توسل و استعانته
محتاج اولملريله بونلرك رتبه سى درجۀ بنوندن چوق مرتبه ناقص وكلاملرى
صدق وكذب ايله ممتزجدر بناءً عليه بو طائفه مغيباته اطلاع شوقيله طرف
غيبه توجه ايتدكلرنده لوح ضميرلرينه اسرار غيبدن برنسنه منعكس و
منكشف اولدقده مطلبلرينك تحصيل ومرادلرينه ظفر ايچون حس وخيال
ايله ادراك اولنان امور جزئيه يه تشبث و انلرله استعانت ايدرلر
بعضيسى مرآت مجلايه و مرآت كبى صاف وشفاف اجسام لطيفه يه
امعان نظر ايدوب وبعضيسى دخى حيوانات لحوملرينه وبعضيلرى دخى
تخيلاتلرى اتفاق ظاهر و مصادف اولدقلرى طيور ودوابه على وجه
الاستمرار نظر وحس بصر ايله وبعض آخرى دخى موزون ومقفى
كلمات شعريه تكلم ومعانى لطيفه سنى تخيل ايدرك كنديلرندن محجوب
و عالم غيبه ممكن اولديغى درجه متصل واستعدادى قدر علوم غيبيه دن
بعض معارفه واصل ونائل اولوب مطلوبلرندن خبر ويررلر طبايع بشردن بو
مقوله موجود اولان قوته كهانت واصحابنه كاهن اطلاق اولنور
لكن نفوس كهان رتبه كمالده نقص وقصور اوزرينه مجبول ومفطور اولملريله
قواى حس ايله محسوس ومعلوم اولان امور جزئيه يه علم وادراكلرى
حقايق كليه يه وقوف وشعورلرندن اكثر اولوب اكثريا جزئيات
محسوسه نك احواللرينه اطلاع ايله مألوف ومشغول وكلياتدن
غافللردر يعنى اكثريا كوز ايله كوررلر ويا سمعلرى ايله ايشيدرلر ويا خود
انلرك امثالى قواى ظاهره و باطنه ايله حس وادراك اولنان امور
جزئيه يى بيلوب اما اشياى جزئيه نك حقايق كليه سى و على وجه الكلى احوال
واحكاملرينى ادراكده قاصرلردر مثلا افراد انساندن بر شخص معينى وسائر
اول شخصده موجود اولان احوال جزئيه سنى مشاهده وتخيل ايدوب لكن
اول شخصه وسائر اشخاص معينه يه شامل اولان مطلق انسان حقيقتنى
وطبيعت انسانه مخصوص احوال واعراض كليه يى وعالمده موجود اولان
سائر اجسام وارواحك حقايق كليه واحوال شامله لرينى نفس الامرده
اولديغى كبى حقيقتى اوزره كشف وعيانده راجللردر زيرا امور كليه محسوسات
جزئيه كبى آلات بدنيه وقواى ظاهره وباطنه دن بر قوتله ادراك اولنميوب بلكه
نفس ناطقۀ انسانيه وارواح بشريه دن ملكيته واصل اولدقده انجق

نفس

نفس و روحك كندى ذاتيله ادراك اولنور شوقدر واردر كه انسانك
نفس و روحى آلات بدنيه واسطه سيله محسوسات جزئيه يى مشاهده
ايدرك جزئياتدن كلياته ترقيه كنديده بر استعداد حاصل اولوب علايق
بشريه دن كنديني تخليص وتجريد ايدوب عالم ملكيته واصل اولدقده علوم
كليه و معارف غيبيه دن استعدادى قدر كماله نائل اولور بوندن ماعدا
كاهنلرك قوه متخيله لرى بغايت قوى اولوب وقوه متخيله صور محسوسات
جزئيه يى واحوال جزئيه لرينى مشاهده يه مرآت كبى بر آلت اولمغله نوم
ويقظه حاللرنده دائم قوه متخيله لرينه نظر ايله انده مرسوم ومصور
اولان جزئيه يى مشاهده ايدوب سمع وبصر وسائر قواى ظاهره و
باطنه ايله حس اولنان اشيايه وانلرك احوال جزئيه لرينى ادراكده
كامللردر اما وراى پرده جسده موجود ومجرد روح ونفس ايله تعقل
اولنان معقولات كليه يى ادراكده قاصر اولوب قوه عقليه لرى قوه
متخيله لرى كبى كامل وقوى دكلدر زيرا عالم جسمانى وروحانيده موجود
اولان اشيانك حقايق وطبايعنه واحوال كليه سنه كركى كبى وقوف
ارواح ونفوسك على وجه الكمال ملاء اعلايه اتصاللرينه موقوف وطريق
حصول وحى ايله الهامه منوط اولوب بو نسنه نك ظهورى ملائكه
مقربين وانبياى مرسلين حضراتنه مخصوصدر اما كاهنلرك امور
كليه يى اخذ واقتباسلرى نفوس خبيثه شيطانيه يه مقارنت طريقيله
اولمغله معارف لدنيه وعلوم الهيه يى تحصيلده قاصردر معلوم اولا كه
كهانت طريقيله مغيباتدن خبر ويرن طوائفك اصنافى مختلف و رتبه
استعدادده درجه لرى متفاوت اولوب مغيباته اطلاعده هر صنفى
بر طريقه سالك اولمشدر ايچلرنده فن كهانتده رتبۀ كماله واصل
واطلاع اموره سائر اصنافه غالب اولان اول طائفه دركه نفس
وروحلرينى حجاب حس وپردۀ غفلتدن تخليص وتجريد ايله عالم غيبه وصول
ايچون وقت حاجتده كنديلره مخصوص غزل وقصيده مقوله سى ابيات
منظومه يى نطق وتكلمه مشغول اولوب وقوه خياليه لريله اول ابياتك
معانيسنى تخيل ايدوب اوقودقلرى ابيات واشعار استعانتيله وقوه
متخيله لرى وساطتيله نفس ناطقه لرى ظاهردن باطنه عود ورجوع و بو
اثناده قلبلرينه نيجه امور خطور ايليوب اول امورى نطق وتركيب ونظم

وترتیب ایله خلقه اظهار واخبار ایدرلر وبردکاری خبرکاه صادق وواقعه مطابق
اولوب چوق کره کذب ودروغلری ظاهر اولور زیرا اصحاب کهانت فطرت
بشریه‌لری حسبیله حجاب حس ایله محجوب ومحسوساته متعلق امور
جزئیه ایله مشغول اولوب آیینهٔ روحلری نفوس شریفهٔ انبیای عظام
علیهم السلام کبی انوار هدایت ایله منور وصور معارف وحی الهیه ایله مصور
اولمامغله نفس ناطقه‌لری خود بخود اسرار غیبیه وصولدن عاجزدر بناءً
علیه کهنه‌ده بو نشئه‌نك ظهوری ذاتلرندن خارج ابیات واشعار
مقوله‌سی امر آخر ایله توسل واستعانته محتاج اولوب نفس طبیعتلرنده
واقع اولان نقص وقصورلرینی توسل ایتدکاری شئ ایله جبر وتکمیل اطلاع
مغیباته اول وسیله ایله تحصیل ایتمشلردر لکن استعانت عصا ایله بر طریقه
سالك اولان شخص ضریر دقت نظر ایله قطع مسافه ایدن مرد بصیر ایله
مساوی اولمامغله طائفهٔ کهانك نطق وتخیل ایتدکاری ابیات واشعار
نفسلرینی شواغل حسیه ایله اشتغالدن صرف وتخلیصه مدار اولدیغی
صورتده دخی اول ابیاتك نطق وتکلمی ومعنالرینك فکر وتأملی نفسلرینی
طریق آخر ایله اشتغال ایتمکله مرآت نفس ایله لوح غیب میاننده
بر حجاب روحانی اولوب مرایای غیبیه وقوفده خبط وخطایه مؤدی و
کلاملرینك صدق وکذب ایله اختلاطنه بادی اولمغله حلیهٔ وثوق
واعتماددن مبرادر وچوق کره دخی غیبه ظفر بولمق زعمیله ظن وتخمینی
یقین منزله‌سنه تنزیل ایدوب کندیلردن استکشاف حال وامورلرینی
سؤال ایدن کمسه‌لری اللداوب جواب صواب اولمق اوزره خبط
وخطالرینی صورت حقده ابراز ایدرلر ودخی کهانت طریقیله مغیباتدن
خبر ویرن طوائف مختلفه‌دن مسجع ومقفی کلام ایله امر کهانتده استعانت
ایدنلر رتبهٔ کهانتده سائرلردن اعلا اولمق ایله کاهن اسمی بو طائفه
مخصوصیه علم اولمشدر حتی مشکات صدر نبوت علیه افضل
التحیات حضرتلرندن بو مقوله موزون ومسجع کلام حقنده هذا من
سجع الکهان کلام حکمت نظامی شرفیاب حیز صدور اولوب سجعی
کهانه اضافت طریقیله تخصیص بیورمشلردر ودخی جناب رسالتپناه
صلی الله علیه وآله کهان عربدن ابن صیادك حال وشاننی امتحان واختبار
طریقیله کندیدن استفسار بیوروب یا ابن صیاد خاطرکه خطور وخلقه خبر

لکن بو نوع خواطره کلدکده آدم
وقوف بیلن ... را اوقوم
امور غیبیه‌دن بر ...
دیده‌دن ... الست ...
دائمده ... اولور
اره ...

وبردیکه

وبردیکك امور سکاننه وجهله ورود ونه کیفیتده ظهور ایدر دیو استعلام
بیوردقلرنده ابن صیاد دخی بعضیسی صادق وبعضیسی کاذب اولور دیو جواب
ویرجك سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری ابن صیادك امری فاسد
ورایی کاسد اولوب قولی خبط وخطا ایله مشوب ومخلوط اولدیغنی بیان
ایله رد ایلدیلر یعنی رتبهٔ نبوتك خاصیتی صدق وصواب اولوب اکابر
وجهله کذب وخطا عارض اولمق متصور دکلدر زیرا منصب نبوت ورسالت
بر رتبهٔ رفیعه وحالت سنیه درکه مشیت علیهٔ ربانیه وحکمت بالغهٔ
صمدانیه وفقنجه انبیای عظامك نفوس شریفه‌لری بشریتدن ملکیته
وصول واسرار وحیك کندیلرده حصولی ذاتلرندن خارج امر آخر اجنبی
ایله استعانته موقوف اولمیوب بلکه تأیید صمدانیه ایله مؤید اولدقلریله
خود بخود طرف غیبه متوجه وملائکهٔ کرامدن اسرار وحی الهیه‌یی اخذ
وتلقی بیورورلر کاهنلر ایسه عالم غیبه مجرد کندو ذاتلریله وصولدن عاجز
اولدقلریله کندولردن پردهٔ حجاب حسی رفع ایچون نطق ابیات ونظر
کبی آلات وتصورات اجنبیه ایله توسل واستعانته محتاج اولوب
بونلر ایله اشتغال توجه ایتدکاری مطلبلردن بونلری اشتغال ومرآت
نفسلرینه بو تصورات وتخیلاتی ادخال ایتمه‌لریله نفس وروحلریله طرف
غیبدن اخذ ایده‌جکلری معنالر ایله بو امور ممزوج ومخلوط اولوب فکرلرنده
تشویش واختلاله بادی وکلاملرنده کذب ودروغ ظهورینه مؤدی
اولمغین بونلرك حال وشانلری نبوت اطوارینه مخالف اولمشدر لکن
اصناف کهنه‌ده مسجع کلام ایله مغیباته وصوله توسل ایدنلر نظار
مرآت وعظام حیوانات ایله نطق غیب ایدن طوائفدن طبقهٔ کهانتده
اعلادر زیرا رفع حجاب حسده عالم غیبه توجه‌ده کلام موزون ایله
استعانت صفحهٔ مرآت وعظام حیواناته نظر ایله ذهنی اشتغالدن
اخف واسهل اولوب طریق اوله سلوك ایدن صنفك عالم ارواحه
قرب واتصالنه وتوجه ایتدیکی امره سرعت انتقالنه دلالت ایدر
زیرا نظم اشعار ذهن ایله ترتیب ولسان ایله ترکیب اولنوب صفحهٔ
مرآت وعظام حیوانات کبی ذات مدرکدن خارج وزیاده اجنبی
اولمدیغندن ماعدا انسان نطق کلام ایچون واشمالانی تقلیب ایله ترتیب
حروفه مألوف اولمغله ذهنی علایق بشریه‌دن تجرید وطرف غیبه اماله

وتحریکده کلام موزون ایله اشتغال سطح مرآت وعظام حیوانات مقوله‌سی
نسنه‌ره جس نظردن احقف واسهل وطرف غیبدن روحات اخذ
ایده‌جکی مشاره خلل وبرملکه بسا ثرندن ایهونلر ووحی معلوم اوله که
ذکر اولنان کهانتک دوام وبقاسنده ناسک اختلاف ایدوب بعضیلری
زمان بعثت محمدیه علیه افضل التحیه دنبرو عالمده وجودی منقطع واصحابی
منقرض اولدی ولبو زعم ایدوب دیدیلرکه کاهنلر قبل البعثه اخبار سماویه‌یی
ارواح شیاطیندن آلوب وشیاطین دخی طرف سمایه صعود وملائکه
کرامدن اخذ واستراق ایدرلردی زمان بعثت نبویه قریب اولدقده
جناب رب العالمین شیاطینی خبر سمایه اطلاعدن منع وزجر حکمتنی اظهار
ایچون قرآن کریمده وارد اولدیغی اوزره شهاب ثاقب ایله شیاطینی
رجم وطرد ایدوب ملأ اعلادن خبر آسمانی استماعدن ممنوع اولدیله
زمان رسالتدنبرو کهانت باطل وارباب‌نک نام ونشانلری محو ومضمحل
اولدی دیدیلر لکن بعض ناسک بو زعملری کهانتک بطلان وانقطاعنه
وارباب‌نک انقراضنه دلالت ایتدیکی برقاچ وجهله ظاهردر اولا کاهنلر
اخبار سماویه‌یی وعلوم کهانتی شیاطینه وارواح خبیثه‌یه مقارنتله اولدیغی
اخذ ایتدکلری کبی سجع وقافیه ونظم امثالی امور وساطتیله
کندی نفس وروحلرندن دخی اخذ ایدرلر ثانیا قرآن عظیمده رجم شیاطین
حقنده وارد اولان آیت کریمه شیاطینک اخبار سماویه‌دن انجق
بعثت نبویه‌یه متعلق خبرلری اخذدن ممنوع اولدقلرینه دلالت ایدوب
خبر بعثتک غیری سائر امور غیبیه‌یی اخذ وتلقیدن ممنوع اولدقلرینه
دلالت ایتمز ثالثا جائزدر که کهانتک انقطاعی انجق وقت بعثت
وزمان نبوته مخصوص اولوب بعده ینه وقت بعثتدن مقدم اولدیغی
حاله عودت والی الآن ارباب‌ی اجرای رسوم کهانت ایدرلر ظاهر حال
دخی بوکا شاهددر که شمس عالمتابک طلوعی وقتنده کوکبلرک
وشمعلرک ضیالری محو اولدیغی کبی زمان نبوتده دخی وحی الهیدن غیری
جمله معارف وعلوم مضمحل اولور زیرا نبوت ورسالت بر نور اعظمدر که
انک ظهوری جمله انواره غالب اولمغله افق غیبدن آفتاب جهانتاب
رسالتک طلوعیله سائر انوار معارف محو اولور ودخی آثار سفلیه
وحوادث یومیه‌یی اوضاع فلکیه‌یه نسبت ایدن حکمانک بعضیسی

آخر بنا مدح حضرتلرینه که
شعر انبیای ... ایله
... دعوا اشنده اولان
ولایت ... نک تکذیبی
اهل طغیانه ...
ابطاله اشتدر
محمد

بوبازعم

بو بابده زعم ایتدیلر که کهانت انبیای عظامدن هر برینک ذاتلرینک بعثت وارسال
اولنه‌جقلری وقتدن مقدمجه زمان بعثته قریب مدتده ظهور ایدوب
بعثت نبویه وقتنده ینه منقطع اولور دیدیلر زیرا بو طایفه مذاهب اولان حکما
زعمنده نبوت ورسالتک وقوع وظهوری اوضاع فلکیه‌دن بر وضع
مخصوصک حدوثنه موقوف اولوب یعنی کواکب سماویه‌دن برقاچ
کوکب معینک فلکلرنده کندیلره مخصوص سیر وحرکتلریله برج واحدده
اجتماع واقتران یاخود مقابله تثلیث تسدیس تربیع مثللو بر طریق ایله
حاصل اولان وضع مخصوصه فلکده حاصل اولدقده اسباب وشروطی
مدت معینه‌ده کرکی کبی تمام اولمغله اول وضع مخصوص فلکده حاصل
اولدقده نوع بشردن بر ذات معین منصب نبوتله سرافراز اولور
اما نبوت ورسالته سبب اولان اول وضع مخصوصک اسباب
وشروطنک بر مقداری موجود باقیسی هنوز معدوم ومفقود اولدیغی
اثناده عالم کون وفساده طوری نبوت طورندن ناقص بر ذاتک
ظهورینی اقتضا ایدرکه اول طور ناقص ایله ظهور ایدن شخصه کاهن
اطلاق اولنور مادامکه افلاکده کواکب بینلرنده امر نبوته سبب
عد اولنان وضع مخصوص حاصل اولمیه طور کهانتله بر ایکی شخص
ظهوره کلوب اجرای آیین ایدرلر اول وضع مخصوص کرکی کبی حاصل
اولدقده وجه ارضده نبوت ورسالت ظهور ایدوب کهانت محو
ومضمحل اولور وارباب‌ندن اول حالت زائل اولور دیدیلر معلوم
اوله که حکمانک بو زعم فاسدلری اوضاع فلکیه‌دن بر شیئک
حدوثنه سبب اولان وضعک بعض اجزاسی اول وضعک
تمامیله حصوله کله‌جکی اثرک مراتبندن بعضیسنی ایجاب واقتضا
ایتمسنه مبنیدر بو خصوص ایسه مسلم دکلدر زیرا جائزدر که اول
وضع مخصوصک کندیدن صدور ایده‌جک اثرنده تأثیری اجزای
مادیه‌سی کرکی کبی نظام بولوب تمام اولدقده حاصل اولان صورت
مخصوصه وهیئت معینه سبیله اولوب بعض اجزاسی ناقص اولدیغی
صورتده اصلا بر شیئی اقتضا ایتمیه یوخسه ذکر اولنان حکما
زعملری اوزره بر شیئک حدوثنه سبب اولان وضعک تمامی
اول شیئک کمال اوزره وجودینی اقتضا ایدوب بعض اجزاسی

معترضک بو منعی قناعت و ایراد بر کلامدر
زیرا حکمانک دعوالری وضع معینک
جمله اجزاسنک اجزای ایچون
... ناقص اولمسی اول اجزاء
... نقصاندن وجوده
صاحبه کلمدر دیکدر
محمد

ناقص اولدقده اول آیینه‌نك نقصان اوزره وجودینه ایجاب ایتمیه توجهیله
اول وضع مخصوصك تمامی نبوت و رسالتك وقوعنه و نقصانی طور کهانتك
ظهورینه دلالت ایلر که حکمانك زعملری صحیح اوله بوندنصکره معلوم اوله که
عهد نبوت و زمان رسالتده موجود اولان کاهنلر کندی زمانلرنده ظهور
ایدن انبیای عظامك صدق رسالتلرینه و معجزات باهره‌لرینك دعوالرینه
دلالت ایدوب حق پیغمبر اولدقلرینه علم و عرفانلری واردر زیرا نفوس
کهنه‌نك عالم ارواحه اتصالی و روحانیات ایله مناسبتلری سائر
افراد بشردن ازید و اقوی اولمغله طور اشرف نبوتك و کیفیت وحی
رسالتك حال و شاننه کندی وجدانلریله عالم و عارفلردر نته‌کیم
سائر افراد بشر الحق حال نومده رفع حجاب حس ایله مشاهده ایتدکلری
صور وقعات و اطلاع مغیبات سببیله اسرار وحیدن هر کس بر نمونه‌یه
واقف اولمشدر اما صور کهانت نوم حالتندن بو بابده اقوی اولمغله
انلرك امر رسالته طور نبوته علم و عرفانلری ناسدن زیاده در لکن کهنه
نك تصدیق رسالتدن امتناعلری و تکذیب انبیاده اصرارلری مجرد
کندیلرده ظهور ایدن طور کهانت و عالم ارواحله تقربلری شدت منافستی
کندیلر ایچون منصب رسالت عد ایدوب حتی بعضیلری دعوای نبوته جسارت
و تصدیق انبیاده عناد و مخالفت ایلدیلر نته‌کیم کهان عربدن امیه ابن
ابی الصلت و ابن صیاد و مسیلمهٔ کذاب و انلرك امثالی نیجه کاهنلر
منصب نبوت دعواسیله هرزه‌گوی کفر و فساد اولدیلر و قتاکه غلبهٔ
نور اسلام ایله صحیفهٔ عالمده ظلمات کفر و فساد محو و مضمحل اولوب
کاهنلرك خولیای امانیلری منقطع اولدقده ایچلرندن نیجه کمسنه‌لر شرف
دین اسلامه علم و عرفانه موفق اولوب ایمانه کلدیلر نته‌کیم بونه
کهان عربدن طلیحة الاسدی ایله قارب بن اسود شرف اسلام ایله
مشرف اولوب فتوحات اسلامیه‌ده بونلردن ظهور ایدن آثار حسنه
ملکهٔ دین اسلامده ثبات قدملرینه و حسن حاللرینه شهادت ایدر و وحی
اذن حق ایله اطلاع مغیباته وسیله اولان حالتلرك بری دخی رؤیا
حالیدر معلوم اوله که عالم رؤیا عوالم روحانیه‌دن بر عالمدر که
عامهٔ افراد بشرده سکون و راحت ایچون نومده کی حالت طبیعیه ظهور
ایتدکده روح انسانی ظاهردن باطنه توجه ایدوب لوح غیبدن کندی

آیینه

آیینهٔ ذاتنه منعکس اولان صور کائناتی لحظهٔ واحده‌ده مشاهده و تماشا
ایدر زیرا انسانك نفسی حال یقظه‌ده کندی جسم و بدنینك احوالنی تدبیر
ایله مشغول و سمع و بصر و سائر قوای ظاهره ایله حس ایتدیکی امورده
فکر و تأمله مجبول اولمغله کندی ذاتنی ادراکدن غافل و لوح غیبدن
کندی‌یه منعکس اولان علوم و معارفدن ذاهلدر اما نوم سببیله
روزنهٔ حس سد و بند اولوب علایق جسمانیه و عوائق بدنیه‌دن نظری
قطع ایله عالم غیبه توجه ایتدکده ملائکهٔ کرام و سائر روحانیانی مشاهده
ایلیوب روحانیات ایسه علمای محققین قتنده عالمده موجود و واقع
اولان امورك جمله‌سنه واقف و کچمشده و کله‌جکده ظهور ایدن اشیایه
عارف اولمغله نفس انسانی دخی اثنای نومده جسم و بدنه متعلق
امور ایله اشتغالدن فی الجمله تخلیص گریبان ایله بر لحظه عالم روحانیه
وصوله فرصت بولدیغی آنده کندی دخی جواهر روحانیه‌دن بر جوهر اولوب
نور تجرد ایله ارواح علویه‌یه نظیر اولدقده آیینهٔ ذاتلرنده مرسوم
و مصور اولان علوم غیبیه‌دن نیجه معارفه نائل و زمان مستقبلده ظهور
ایده‌جك حوادثدن بعضیسنه واصل اولدقدنصکره ینه فی الحال روحانیتدن
جسمانیته عود و رجوع ایدوب اخذ و استفاضه ایله واقف اولدیغی اموری
بطن دماغده موجود اولان قوهٔ متخیله‌یه عرض ایدرلر اگر روح انسانی
علایق بدنیه‌دن کندینی کرکی کبی تخلیص ایده‌میوب آیینهٔ ذاتی
کدورات ایله مغبر ایسه لوح غیبدن منعکس اولان معنایی علی وجه
الکمال مشاهده و عینی ادراکده قاصر اولورلر بو صورتده قوای دماغیه‌دن
قوهٔ متخیله نفسك نقصان و قصوری اوزره مشاهده ایتدیکی معنایی
الا مناسب بر صورت ایله تصویر و کندویه لایق بر قالبه سبك و افراغ
ایدوب واقعا تعبیره محتاج اولور معبر دخی اول صورت حالیه‌یه مناسب
و مشابه اولان معنایی صاحب رؤیایه بیان ایدوب نفع و ضرر و خیر
و شردن منقوله امره دلالت ایدر ایسه آنی کشف و اظهار ایدر
اما آیینهٔ روح صاف و تابناك و غبار و هدن پاك اولوب روی
بیرندن رفع نقاب و کشف حجاب ایله بر لحظه عالم غیبده ارواح
علییین ایله ملاقات ایدوب کندونك یا آخرك احوالنه متعلق بعض
اموری کرکی کبی مشاهده و معاینه ایتدکده اول واقعهٔ مبارکه واقعه

مطابق رؤیای صالحه و مثال و خیالدن خالیه اولمغله تعبیردن مغنی اولوب
مشاهده ایتدیکی امرك خارجده عیننه واقع و ظاهر اولور معلوم اوله که
اما انسانك نفس و روحی ایچون عالم منامده بو حالتك وقوعنه سبب
اولدر که روح انسانی ابتدای خلقتنده و فطرت اولیسنده علوم
و معارفه قابل و فنون و صنایعه مستعد بر جوهر روحانی اولوب لکن مستعد
اولدیغی کمالاته کندیده حصول تعلق ایتدیکی جسم و بدنك داخل و خارجنده
خلق اولنان قوای ظاهره و قوای باطنه یه و سائر آلات بدنیه سنی
محسوسات خارجیه ده استعمالنه موقوفدر مثلا قوای ظاهره دن
باصره ایله مرئیاتی کوروب سامعه ایله مسموعاتی اشیدوب شامه
ایله روایحی شم و ذائقه ایله طعومی درك لامسه ایله حرارت و برودت
و رطوبت و یبوستی حس ایدوب بعده بطون دماغده موجود اولان قوای
خمسهٔ باطنه ایله دخی محسوسات جزئیه نك احوال و اعراض جزئیه سنی
تخیل و تفکر ایده رك جزئیاتدن کلیاته ترقی ایدوب اشیانك طبیعت
و حقیقت کلیه لرینی و احوال و عوارضلرینی علی وجه الکلی ادراك و اذعان
ملکه سی حاصل و درجهٔ کماله واصل اولدقده نهایت دائرهٔ حسدن خارج
و آلات بدنیه سز حاصل اولان علوم غیبیه و معارف الهیه یه دخی
مجرد کندی ذات روحانیه سیله ادراك ایله ارواح علیینه و ملائکهٔ
مقربینه فی الجمله مشابهت و مناسبت تحصیل ایدر الحق روحانیت
اراسنده نفسك رتبه سی ملکیت طبقه سندن ادنی اولوب کمالات
علمیه و عملیه ده درجهٔ علیا و ملاء اعلایه بالغ دکلدر زیرا ملائکهٔ کرام
علیهم السلام حضرتلرینك ذات و صفات حقه و عالم روحانی و جسمانیده
موجود اولان سائر اشیانك حقیقتلرینه علم و ادراکلری نفس انسان
کبی قوای بدنیه و آلات جسمانیه وساطتیله علی التدریج کسب و تحصیله
موقوف اولمیوب بلکه ابتدای فطرتلرنده و اول خلقتلرنده اندك جمیع کمالات
علمیه و عملیه لری دفعةً حاصل و انسانك ازمنهٔ عدیده ده کسب و
تدریج ایله تحصیل ایده جکی علوم و معارفه اول امرده علی وجه الکمال
واصل اولملریله ذاتلرینه استکمال ایچون نفسلرندن خارج آلات و قوایه
محتاج دکلدرلر لکن انسان دخی اصل فطرتنده و مایهٔ خلقتنده موجود
اولان استعدادی فعله کتوروب حقایق اشیا و طبایع موجوداته علم

وادراك

و ادراك تحصیل ایتمك ایچون نا جوهر ذاتنی تکمیل ایتدکده نهایت رفع حجاب حس
ایله عالم منامده جسمانیتدن روحانیته ترقی ایدوب بیلکه لحظه انوار ملکیه و ذوات
روحانیه ایله ملاقات ایتدکده آن واحدده لوح غیبدن استعداد و صفوتی
قدر علوم غیبیه یه واقف اولور روح انسانی مادامکه حلول ایتدیکی جسم
و بدندن علاقه قطع ایتمکه کندیده بو استعداد ذاتی موجود اولوب علایق
و مشاغلدن کندو یه عالم منامده تجرید حاصل اولدقجه مغیباتدن نیجه
اموره مطلع اولور و نفس انسانده مغیباته وصول استعدادی دخی
مختلف و قرب و بعد ایله درجاتی متفاوت اولوب بر قسمی عامهٔ افرادك
طبیعتلرنده موجود اولوب عالم منامده اثری حاصل اولور و بر قسمی دخی
اولیای کرامه مخصوص استعداددر که اهل حال منامك غیریده دخی کشف
و الهام طریقیله بعض مغیباته واقف و مطلع اولورلر اما انبیای عظام
صلوات الله تعالی علیهم اجمعین افندیلریمز حضراتنك ذات کروبی
صفاتلرنده عالم غیبه وصول استعدادی درجهٔ علیا و رتبهٔ قصوایه
بالغدر که اندك ارواح مقدسه لری اجسام لطیفه لرنده موجود اولان
قوای ظاهره و باطنه ایله حس و مشاهده اولنان امورك و سائر مشاغل
بدنیه نك جمله سندن علاقه یی قطع ایله لمح بصرده دائرهٔ بشریتدن
خروج و جمیع روحانیتك اکمل و اعلاسی اولان ملکیت محض رتبه سنه
عروج ایدوب ارواح علیین و ملائکهٔ مقربیندن بر روح اعظم و ملك
معظم اولورلر و بو اثناده سراپردهٔ غیبده مکنون اولان اسرار الهیه و علوم
ملکیه یه طور قیاسدن خارج ذات عالیلرینه مخصوص ادراك و شهود
ایله مشاهده و اوقات مخصوصه تلقی وحی الهی ایدرلر بعده ینه ملکیتدن
بشریته عود و رجوع ایدوب دائرهٔ حس و حیاله تشریف ایتدکلرنده
ملائکهٔ کرامی صورت بشریه ایله دخی مشاهده و طرف حقدن کندیلره تبلیغ
اولنان کلام الهی یی سفیر وحی جلیلدن اخذ و تلقی ایدرلر انبیای کرامك
بو حالات سنیه لری سائر افراد بشرك عالم منامده رؤیا طریقیله معاینه
ایتدکلری حالدن چوق مرتبه اعلا ایسه ده ینه استفاضهٔ غیبده
نوم ایله بیننده فی الجمله مناسبت و مشابهت واقع اولمغله فخر موجودات
علیه افضل الصلوة حضرتلرینك نبوت ایله رؤیانك میانسته و بیننده
نسبت و تفاوتی اصحابه بیان قصدیله رؤیا نبوتك قرق التی جزئندن

برجزئیدر دیو کهربز خطاب مستطاب اولدیلر روایت اخراده فرق اوچ
جزئندن و بر روایتده دخی یتمش جزئندن برجزئی اولمق اوزره کتب احادیثده
تخریج اولنمشدر و بو روایتلرک جمله سنده اجزای نبوتک ذکر اولنان
عدد معینه انحصاری مقصود بالذات اولمیوب بلکه نبوت و رسالته مخصوص
اولان مراتب علیه نک کثرتی و رؤیا ایله نبوت میاننده واقع اولان
کمال تفاوتی بیان قصد اولنمشدر زیرا بو حدیث شریفک طرق اسنادنده
نقل اولندیغی اوزره کلام عربده یتمش معناسنه اولان سبعین لفظی
وارد اولوب و عند العرب لفظ سبعین کثرتدن کنایه معنامنده
استعمال اولنه کلمشدر اما شراح احادیثک بعضیلری بو حدیث
شریفده واقع اولان روایاتدن رؤیانک نبوتک قرق التی جزئندن برجزئی
اولمق روایاتی اوزره حدیث شریفی شویله توجیه ایتدیلر که فخر اصفیا
پیغمبریمز محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکاها حضرتلرینک ابتدای
بعثتلرنده التی آی مقداری زمانکه نصف سنه در وحی الهی رؤیا طریقیله
واقع اولوب مدت مزبوره ده اول رازدان لسان الغیب جاودخی
حضرتلری زنکسار خوابده گلشن اسرار الهیه دیده کشا و نفحات قدسیه
ریاحین وحی مشام روح قدسیه لری بویا اولوردی و حرم محترم مکه
و مدینه منوره ده مجموع مدت نبوت یکرمی اوچ سنه یه بالغ اولمغله
و هر سنه سی تنصیف و التنصیف ایله تقسیم اولندقده یکرمی اوچ سنه
قرق التی قسمه منقسم اولمغین ابتدای نبوتده رؤیا ایله مرور ایدن الای
مدت نبوت محمدیه علیه افضل التحیه نک قرق التی جزئندن برجزئی اولمش
اولور بناء علیه ذکر اولنان حدیث شریفده رؤیا ایله نبوت میاننده
واقع اولان تفاوتی مجموع مدت نبوت ایله وقت رؤیا بیننده بولنان
نسبته حمل ایدوب حدیث شریفی بو وجهله توجیه ایتدیلر لکن بو توجیه
برایلی وجهله دائره تحقیقدن بعیددر اولا مدت نبوتک یکرمی اوچ سنه یه
بلوغی و ابتدای بعثتده التی آی مقداری زمان رؤیا طریقیله وحی الهی
ظهوری انجق جناب رسول کبریا محمد مصطفی علیه افضل التحایا حضرتلری
ایچون واقع اولوب اما سائر انبیای عظام حضرتلرینک مبادی نبوتلرنده
رؤیا طریقیله تلقی وحی ایتمه لری و ایتدکلری صورتده دخی رؤیا ایله مرور
ایدن وقتلری مدت نبوتلرینه نسبت اولندقده قرق التی جزدن برجزئه

بالغ بر وجهله ثابت اولمامشدر مع هذا ذکر اولنان حدیث شریفده ایسه مطلق
نبوت ایله رؤیا بیننده واقع اولان نسبت و مرتبه نک بیانی مقصود اولوب
مجرد پیغمبریمزک نبوت مخصوصه سیله رؤیالرینک حال و شانی و بینلرنده
اولان نسبتی تحقیق قصد اولنمامشدر که وجه مذکور ایله حدیث شریفی توجیه
صحیح اوله ثانیا حدیث مذکورده انجق نبوت محمدیه ایله مناسبتی و مجرد
بینلرنده واقع اولان مراتبک رتبه تفاوتی مطلوب دخی اولسه توجیه
مذکوره گوره انجق رؤیا ایله مرور ایدن التی آی مقداری زمانک مدت
نبوتلری اولان یکرمی اوچ سنه یه نسبتنی مفید اولوب نفس نبوت ایله
حقیقت رؤیا میاننده واقع اولان تفاوت و مراتبه دلالت ایلمز مقصود
اصلی ایسه نبوت و رسالتک علو منزلتی و رؤیانک اکا اولان
مناسبتی اولدیغی بیان اولوب یوخسه رؤیا زمانی ایله مدت نبوت
بیننده واقع اولان نسبتی تعیین دکلدر اما بزم تقریر و شرحمزدن فهم
اولندیغی اوزره حدیث شریفده وارد اولان عدد ایله حقیقی مراد اولنمیوب
کثرتدن کنایه اولدیغی تقدیرجه رؤیا نبوتک قرق التی جزئندن برجزئیدر
دیو وارد اولان کلام نبویدن مراد عامه افراد بشرده حال منامده
استفاضه غیبیه وسیله اولان استعداد بعیدک انبیای عظام صلوات
الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک ذات عالیلرینه مخصوص خلقت
زکیه لرنده مرکوز اولان استعداد قریبه نسبتی و حالت رؤیا رتبه نبوتدن
چوق مرتبه ادنی اولدیغی بیان بیورلمش اولور بوندن صکره علوم ادراکه
عامه افراد بشرک نفس و روحلری گرچه اطلاع مغیباته مستعد اولوب
و هر شخصک جوهر ذاتنده بو استعداد ذاتی موجود ایسه ده لکن قبولنه
مستعد اولدیغی کمالات علمیه و عملیه نک کندیده بالفعل حصولنه قتی چوق
مانعلر دخی واردر بو موانعک اعظم و اقواسی انسانک ظاهر
وجودنده موجود اولان قوای خمسه در که ادراکی هر برله انسان خارجده
موجود اولان محسوسات جزئیه یه حس و ادراک ایله مشغول اولوب
علاقه ایتدیکی امور محسوسه ورای پرده حس و خیالده موجود اولان
عالم معانی و صور روحانیه یه مشاهده دن نفسنی منع و صرف ایتمکین
جناب حکیم علام الغیوب جل شانه عن وصمت العیوب حضرتلری طبیعت
بشره ده حالت منامی خلق و ایجاد ایله ابنیه روحدن پرده حسی رفع

وحنسرای غیبیه بر باب فتح ایلدیکه روح انسانی عالم منامده اوبابدن
عالم معنایه دخول ولوح غیبیده مرسوم اولان صور غیبیادن مشتاق
اولدیغی بعض اموره واقف اولور بناءً علی هذا روح انسانی کاهیجه
عالم خوابده علایق وشواغل بدنیه دن تخلیص گریبان ایدوب بر لحظه
عالم غیبیه نظر ایله مقصودینه ظفریاب اولور بو سببدن ناشی اول مبشر
اهل اسلام رسول سید الانام صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
رؤیایی مبشراتدن عد ایلیوب سعادت ایله بیوردیلرکه لم یبق من النبوة الا
المبشرات یعنی منصب نبوت بنم ایله مختوم وبعد الانتقال وحی الهی
منقطع اولمغله بنم زمانمده وبندنصکره اصحاب وامتم آراسنده آثار
نبوتدن معدود وامور غیبیه اطلاعه وسیله اولمغه صالح برنسنه باقی
قالمدی الا انجق مبشرات باقی قالدی وبو امت مرحومه لرینه تبشیر
ایندیلر مجلس نبوتده حاضر اولان صحابه کرام حضراتی یا رسول الله
مبشرات دیو استفسار بیوردقلرنده بو گونه گهرنثار جواب مستطاب
اولدیلرکه مبشرات اول واقعه مطابق رؤیای صالحه درکه آنی بر مؤمن
صالح کمسه کندی ایچون گوره یاخود بر مسلم آخر اول کمسنه ایچون
گوره دیو مبشراتی واقعه حسنه یاخود خیر وبشره دال رؤیای صادقه ایله
تفسیر بیوردیلر ظهور نومله انساندن حس وشعور گیدوب آلات حسک
عملی زائل اولمسنک سببی نقل اولنه جق مقدمات حکمیه یه ملاحظه یه مبنیدر
اجمالا بیانی بویله درکه انسانک سایر حیواناتدن امتیازینه مدار اولان
نفس ناطقه سی جسم وجسمانی اولمیوب بلکه ذاتنده حس ایله محسوس
ومرئی اولمیان ارواح ملکیه گبی دیده دن نهان وبدندن آثاری عیان
بر وجود روحانی وجوهر نورانیدرکه تعلق ایتدیگی جسم وبدنک زمام تصرف
وابسته رای وتدبیری اولمغله هیکل محسوس بشرک ظاهر وباطننده
امری نافذ وحکمی جاریدر ونوع بشر حس وحرکتده کندویه مشابه اولان
سایر حیواناتدن نفس ناطقه ایله ممتاز اولدیغی گبی نفس ناطقه دخی
ارواح ملکیه گبی سایر روحانیتدن جسم وبدنه تعلق ایله ممتاز اولوب
کندیدن ظهور وصدور ایدن علم وکمال وسایر اعمال وافعال بدنده موجود
اولان آلات ظاهره وباطنه یه اعمال ایله حاصلدر لکن نفس انسانی
ارواح ملکیه گبی برجوهر لطیف روحانی وهیکل بدن کثیف وظلمانی اولمغله

بینلرنده

بینلرنده مناسبت بعید ومباینت شدید اولوب وشئ لطیفک لطیفده
تأثیری قانون حکمته موافق وکثیفده اثری وتیره‌سی عادت الهیه یه مخالف
اولمغین نفس ناطقه نک مستعد اولدیغی علم وکمال وسایر اعمال وافعالی
تحصیل وذاتنی تکمیل اراده سیله جناب حکیم بی زوال جل شانه عن المثال
لسان اطباده روح حیوانی عنوانیله معروف اولان بخار لطیف بدن
انسانده خلق وتکوین ایدوب نفسک اعمال وافعالنی تحصیله آلات
وحکمت وقدرتنه برهان وحجت ایلدی ورؤسای اطبانک عمده سی
جالینوسدن وانک غیری سایر مهره فن طبدن کتب تشریحیه ده
منقول ومسطور اولدیغی اوزره بدن انسانده موجود اولان اعضانک
رئیس ونک اشرفی قلب اولوب وقلب دخی چام اغاجی صالقمی
هیئتنده مخروطی الشکل بر عضودرکه سیوری طرفی صدرک اسفلنده
صول جانبنه مائل وتپسی جانبی صدرک وسطنه متصل وملاصقدر وجرم
قلبده بعضاً دم صافی وبعضاً روح حیوانی ایله مملو اوچ عدد مجوف
محل واقعدرکه بری تجویف ایمن وبری ایسر وبری اوسط ایله تسمیه
اولنمشدر وتجویف ایمن قلبده جذب غذا ایچون صدرک صاغ جانبی
طرفنه مائل دم صافی کثیر ایله ومقدار قلیل روح حیوانی ایله مملودر
قلبک تجویف ایسری صدرک صول جانبنه مائل وروح حیوانیده کی
بخار لطیفک منبع ومعدنی اولوب مقدار قلیل دم صافی دخی
موجوددر تجویف اوسطی تجویف ایمن ایله ایسر آراسنده وقلبک
شکلنده متوسط اولوب گاه طرفندن مجلوب وتجویف ایمنده
مخزون اولان دم صافی ایله قلبی تغذیه وتولید روح ایچون تجویف
تجویف ایسره ایصال ایدر وقلبک تجویف ایسری روح
حیوانی اسمیله معروف اولان بخار لطیفک منبع ومعدنی اولوب
شریان دیدکلری مجوف وطولانی طمرلر دخی تجویف ایسردن
نابت وکبد ودماغه وسایر اعضایه منتهی اولمغله تجویف ایسردن
روح حیوانی شریانلره حلول وحس وحرکته مستعد اولان عضولره
وصول بولدقده نفس ناطقه انسانیه اول بخار لطیف واسطه سیله
حس وحرکت عملنی اعضاده اجرا وهر عضوه لایق اولان کمالی
اذن حق ایله اعطا ایدر اشبو روح حیوانی وبخار لطیف نورانی

قلبک تجویف ایسرندن حاصل وحرارتی کامل اولمغله [illegible] واسطه
سیله جوف دماغه واصل اولدقده جرم دماغدن برودت کسب ایدوب
روح حیوانینک مزاجی معتدل اولور بعده جرم دماغده مرکوز وبطون
ثلثه ده موجود اولان قوای خمسه باطنه دن قوه واهمه وحس
مشترک وقوه حافظه وقوه خیالیه ومتفکره نک عملری دخی نفس ناطقه
دن اشبو روح حیوانی واسطه سیله صادر اولور بو مقدمه لر تحقیق
اولندقده معلوم اولورکه نفس ناطقه دن صدور وظهور ایدن کمالات
علمیه وعملیه وجمله افعال واعمال بدنیه سی قلبک تجویف ایسرنده
موجود اولان روح حیوانی واسطه سیله حاصل اولوب روح حیوانی
اجزای بدنک الطف واشرفی اولمغله نفس ناطقه یه لطافت
جهتیله فی الجمله مناسبت وملایمتی اولمغله اشبو جوهر نفسدن
صدور وظهور ایدن آثاره وافعاله آلت اولمغله لیاقتی ظاهر اولوب
سائر اعضای ظاهره وباطنه ده نفسک آثاری اشبو روح حیوانی
وساطتیله صادر اولدیغی ثابت اولور ودخی مقدما ذکر اولندیغی
اوزره انسانک علم وادراکی ایکی وجهله حاصل اولوب بری
ظاهر بدنده موجود اولان سمع وبصر مقوله سی آلات حس
واسطه سیله وبری دخی جرم دماغده مرکوز واهمه ومتخیله کبی
قوای باطنه ایله تحصیل ایتدیکی ادراکلردر وبو ایکی وجهله حاصل
اولان حس وادراکله نفس ناطقه یی کندی فوقنده عالم
غیبده موجود اولان روحانیاتی مشاهده دن منع ایدوب وفطرت
وجبلتی ایله مستعد اولدیغی صور علوم غیبیه یی معاینه یه فرصتیاب ایتدرمز
ودخی آلات حس وشعوردن خارج بدنده موجود اولان حواس
خمسه ظاهره اعضای بدنیه دن بر عضوده موجود اولوب
قوه باصره عینده وسامعه اذنده شامه انفده ذائقه لسانده
لامسه اکثر اجزای بدنده وامور جسمانیه دن اولمغله نفس ناطقه
آلات قوایله محسوسات انواعندن بونلر ایله ادراک اولنان مشاهده
استعمال ایتدکده بو قوتلرده تعب وکلال ومشقت وملال کلوب
کثرت تصرف واعمال ایله روح حیوانی دخی اطرافه منتشر اولمغله
قوای حس وشعوره ضعف وفتور ووهن وقصوری عارض اولدقده

جناب

جناب حلیم بی زوال جل شانه عن الوهم والخیال حضرتلری قوای حسه راحت
ویرمک ایچون نفس انسانده بر داعیه خلق ایتدیکه اثنای لیل ونهارده
عارضه نوم ایله آلات حس وشعورک استراحت وآرامنه طالب اولوب
کثرت استعمال ایله حاصل اولان تعب وکلالی انکله دفع ایتدکدن صکره
مجددا کسب ایده جکی علم وکمال وسائر آثار وافعالنه قدرت کامله تحصیل
ایلیه وحواس ظاهره ایچون مطلب اولان راحت وحضور عادت میسر
اولمیوب الا انجق مرکز قلبدن جرم دماغه وسائر اعضایه صعود ایدن
بخار لطیفک ظاهردن عود ورجوعیله حاصل اولوب خصوصا شمسک
غروبی وحرارتک زوالیله اثنای لیلده بدن انسانه مس ایدن برودتک
اعانتیله واقع اولور بو صورتده طبیعت بشر برودت لیلی حس
ایتمکله حرارت غریزیه اعماق بدنه میل وتوجه وظاهردن باطنه عود
ورجوع ایدوب نفس ناطقه نک قطع مسافه کالده مطیه ومرکب منابه
سنده اولان روح حیوانی یی خارجدن داخل بدنه سوق ایدر بو سببدندر که
نوم انسان غالب حالده واکثر اوقاتده اثنای لیلده واقع اولور روح حیوانی
که بخار لطیفدر حواس ظاهره دن داخل بدنده واقع قوای باطنه یه رجوع
ایتدکده نفس ناطقه نک حواس ظاهره واسطه سیله حاصل اولان
علایق وموانعی برطرف اولوب مشغله سی خفت بولمغله قوای دماغیه دن
قوه حافظه ده موجود وحاضر اولان صور حسیه یه مراجعت ایدوب قوه
متخیله دخی اول صورتلری بر برینه ضم وتألیف یاخود بینلرینی تفریق وتحلیل ایله
صحیفه خیالده بر ترکیب ترتیب ایدر واکثریا صورت ترکیب واقعه نفسک
عهد قریبده مشاهده ایدوب حال یقظه ده مألوف ومعتاد اولدیغی امور
جنسندن واقع اولور بعده حواس ظاهره ایله حس اولنان محسوسات
جزئیه نک جرم دماغده مجمعی اولان حس مشترک قوتنه اول صورتلری تمثیل ایدوب
حواس ظاهره ایله خارجده حس اولنان وجه اوزره مشاهده ایدر وعلی
خوابده وقت اولورکه انسانک نفس وروحی قوای ظاهره ایله حاصل اولان
مشاغل حسیه دن خلاص اولدیغی کبی قوای دماغیه ایله تخیل ایتدیکی
صور خیالیه دن دخی تخلیص کریبان ایدوب بر لحظه کندی ذات روحانیسی
دخی ادراک معنوی ایله مشاهده موفق اولوب لوح غیبدن کندی
آیینه ذاتنه منعکس اولان معارف غیبیه یی دخی معاینه ایدر بوندن صکره

روح انسانی بلاواسطه کندی ذاتیله طرف حقدن علمس ایتدیکی امور مغیبانه
قوۀ متخیله یه عرض ایدوب متخیله دخی اول معناری حقیقتیٔ اوزره نقش وتصویر
یاخود اول معنایه مناسب بر قالبه سبک وافراغ ایله تخیل ایدر اکر اخذ اولنان
معنانک عینی رسم وتصویرده عجز اولوب مناسب بر صورته افراغ ایدرسه
اول واقعه تعبیره محتاج اولور اما نفس ناطقه علایق بشریه‌دن کندینی تخلیص
ایله بر لحظه عالم ارواحه واصل وآیینۀ ذاتنه منعکس اولان صور مغیباتی
مطالعه حاصل اولمیوب بلکه حواس ظاهره واسطه‌سیله حال یقظه خارجدن
داخله ورود وقوۀ حافظه‌ده مخزون وموجود اولان صور حسیه‌یی قوۀ متخیله
ترکیب وتخلیل ایله تصرف ایتدکده اول واقعه کاذبه اضغاث احلام یعنی
قارشیق رؤیا اولور وعالم منامده مرئی اولان واقعه‌لر بو ذکر اولنان
مرتبه اوزره واقع اولدیغی سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلرندن
روایت اولنان حدیث صحیح تأیید ایدر زیرا صاحب سعادت حضرتلرندن
مرویدرکه رؤیا اوچ نوع اوزره واقع اولوب بر نوعی بالذات جناب
حقدن و بر نوعی ملک واسطه‌سیله و بر نوعی دخی شیطان القاسیله
حاصلدر و بو تعبیر دقاری کلام نبوی ذکر ایتدیکمز مراتبه اشارتدر زیرا اول
واقعه که نفس انسانی بلاواسطۀ الآلات کندی ذاتیله اخذ ایدوب
قوۀ متخیله دخی حقیقتی اوزره عیننی تصویر ایده اول واقعه بالذات طرف
حقدن لوح روحه منعکس اولوب تعبیردن مغنی و عیننی واقع اولور
واول رؤیا که روح آنی لوح غیبدن اقتباس ایلیوب لکن قوۀ متخیله
عیننی ادراکدن عاجز اولمغله اول معنایه مناسب بر قالبه افراغ ایلیه
اول واقعه ملک واسطه‌سیله صحیفۀ قلبده حاصل تعبیره محتاجدر و اول
واقعه که روح انسانی عالم روحانیدن اخذ ایتمیوب بلکه قوۀ متخیله و
حافظه‌ده مخزون وموجود اولان معنالاری ترکیب وتحلیل ایله تلفیق
وملاحظه ایلیه اول واقعه شیطانی وکاذبدر زیرا بو واقعه اوهام کاذبه
وخیالات باطله اولوب وشیطان دخی دائما نفسه امر باطل القا
اشتغالله شیطانه نسبت اولنمشدر بو محلده کلیه بسط اولنان مقال حکمت
مآل رؤیانک حقیقتی وانک ظهورینه سبب اولان نوم طبیعینک حال
وشانی بیان اولندی ودخی معلوم اوله که رؤیا نفس انسانیه
مخصوص وعامۀ افراد بشرک طبیعتلرنده موجود بر حالت اولوب افرادینه

آدمدن برفرد اندن خالی دکلدر بلکه اشخاص بشردن هرکس عالم منامده
نیجه واقعه‌لر مشاهده ایدر که حال یقظه‌ده ظاهر اولدقده نفس ناطقه‌نک
اثنای نومده مغیباته واقف اولدیغنه قطع وجزم ایدر چونکه عالم خوابده
نفس ایچون غیبه وقوف جائز اوله سائر وقتده دخی طریق آخر ایله نفس
ناطقه ایچون مغیباته وصول ممکن اولور زیرا نوم ویقظه اثنالرنده غیبی
ادراک ایدن انجق نفس واحد اولوب وانسانک اصل خلقتنده
موجود اولان خاصۀ طبیعیه‌سی واستعداد ذاتیه‌سی هر حالده دائم
وباقیدر ودخی عالم منامده مشاهده اولنان رؤیالر انسانک
قصد وقدرتیله حاصل اولمیوب روح انسانی کندینک باشقه
اخرک احوالنی بیلمک ایچون طرف غیبه متوجه ومنتظر اولدقده لطف
باری وعون آلهی مقارنتیله اول شیئک حقیقتی و توجه ایتدیکی
امرک کیفیتی منظرۀ غیبدن لوح نفسه منعکس ومنکشف اولور
بو وجهله روح انسانی استدیکی وقتده مراد ایتدیکی خصوصی عالم منامده
رؤیت ومشاهده قادر دکلدر ودخی کتب اهل ریاضتدن غایة الحکیم نام
کتابده وغیریده اوراد وافکار مقوله‌سی بعض اسما ذکر اولندیکه ابتدای
نومده قرائت اولندقده اول اسمانک خاصه‌سیله انسان طلب ایتدیکی
امری رؤیاسنده کوروب توجه ایتدیکی خصوصک حقیقتنه واقف
اولوردیو تحریر وبو مقوله اسما واذکاردری حالومه اسمیله تسمیه
ایتدیلر و ذکر اولنان کتاب غایه مؤلفی مسلمة بن احمد مجریطی بو مقوله
اسمادن بش عدد اسم ذکر ایدوب حالومة الطباع التام اسمیله
تسمیه ایلدیکه بر کمسنه نومه شروع ایتدیکی وقتده قلبنی علایق دنیویه‌دن
تجرید وطرف حقه توجهنی تصحیح ایله بو اسمری ذکره مشغول اولوب
مراد ومقصودینی قلب ولسان ایله ذکر ایلیه عالم منامده مطلوب
ومقصودینه ظفر بولوب توجه ایتدیکی شئنک حقیقتی اول کسنه‌یه
منکشف اولور اول اسما وکلمات بونلردر که ذکر اولنور تماغیس
بعدان یسواد وغداس نوفنا غادیس بو اسما جمله الفاظ
عربیه اولمیوب کلمات سریانیه وعبرانیه مقوله‌سی اسماء عجمیه
درستمو عمرا اولان حکایات العجمیه دیندرکه بر کمسنه بر فتح کیجه اکل
وشربده پرهیز وریاضت واوراد واذکاره مداومت

ایندکدنصکره برکیجه بو اسمایی اوقیوب خوابه واردقده عالم مشاهده
کندویه بر شخص ظاهر اولوب بن سنک ذاتکی تربیه ایدن طباع
تامکث ایم مرادو مقصودیکی بندن سؤال ایله سکا خبر ویره یم
دیدی اول کمسنه دخی حاجتنی ذکر ایدوب مطلوبنی عرض ایتدکده
مشاهده ایتدیکی شخص مذکور مطلوبنی بیان و مرادینی کشف
وعیان ایلدی و بو ذکر اولنان اسمایه مداومت و مواظبت ایله نیجه
ایچون دخی نیجه عجیب و غریب رؤیالر واقع اولوب کندی احوالنه
دائر طلب ایتدیکم اموردن چوق نسنه یی عالم رؤیاده مشاهده
ایتمک میسر اولدی لکن وقت بزمده بو اسمایه مداومت ایله
انسان عالم رؤیاده مرادو مقصودینی مشاهده ایتمک کوردیکی
رؤیانک کندی قصد و قدرتیله حصولنه دلالت ایتمیوب بلکه
عالم مشاهده ظهور ایدن رؤیا ایله محضا طرف حقدن مرآت نفسه
صورت مطلوبه منعکس و لایح اولور انجق بو ذکر اولنان اسمالکه
حالومه لره مداومت ایله نفس ناطقه عالم حقدن کندیده رؤیا
ظهورینه بر استعداد قوی کسب ایدوب درجه استعداده قوت
بولدقده مستعد اولدیغی کمالک طرف حقدن ذاتنده ظهوری سهل
و قریب اولور زیرا نوع بشردن هر شخصک طلب ایتدیکی امرک
حصولنه استعداد و قابلیت کسبنه قادر اولوب لکن مستعد اولدیغی
کمالک کندیده بالفعل حصولی و مطلوب و مقصودینه وصولی مجرد
فیض حق ایله حاصل و عهدهٔ قدرت بشردن خارجدر بو تقدیرجه
بر شینک حصولنه استعداد و لیاقت و کسبنه قدرت اول شینک
تحصیلنه قدرت و اقتداره مغایر اولوب لرک رؤیا و کرک سائر
اشیانک حصولنه بو قاعدهٔ کلیه جاری اولمغله اسباب عادیه
توسل ایله عالم کونده ظهور ایدن حوادثک هر برنده بر قانون و قاعدهٔ
مراعات اولندقده نفع و اثری ظاهر اولور والله العلیم الحکیم
معلوم اوله که طوائف نوع بشردن نیجه کمسنه لر داخی موجوددر که
انلر مجرد مجبول اولدقلری طبیعت مخصوصه و فطرت اصلیه لریله عالم
کون و فساده ظهور ایده جک اشیادن قبل الوقوع خبر ویروب
و اخبار ایتدکلری اموره علم رمل و نجوم مقوله سی صناعات علمیه دن

بر صنعته تشبث اتمزلر بلکه ادراک مغیباته علم و وقوفلری و احوال عالمه متعلق امور
غیبیه دن خبرلری مجبول اولدقلری فطرت و خلقتلرینک مقتضاسیله حاصلدر
طوائف مذکوره دخی بر قاچ صنف اولوب بر صنفی توجه ایتدکلری امرک
حقیقتنی بیلمک ایچون فکر و اندیشه لرینی اول امرک اوزرینه بنجه زمان
تسلیط ایدوب خاطرلرینه خطور ایدن نسنه یی اخبار ایدرلر بو صنفه عراف
اطلاق اولنور بر صنفی دخی مرآت مصفا و طشت مجلا که صاف و
شفاف اجسام لطیفه یه نظر و حبس بصر ایله مغیباتدن خبر ویررلر بر
صنفی دخی بعض حیوانلرک یورک و جکرینه و کلرینه نظر ایله جواب ویررلر
بر صنفی دخی اهل زجردر که بر نیجه جانورلردن و طیورلردن بر حیوانه
مصادف اولدقده بعض اوضاع و اطوارندن و آواز و صداسندن بر امرک
حدوثنه استدلال ایدرلر بر صنفی دخی اهل طرقدر که طاشک و حجر یا حبوب
انواعندن بغدای و جاورس ایله فال آجوب سؤال اولنان اموردن خبر
ویررلر طوائف مذکورهنک جمله سی دائرهٔ عالمده موجود و هر کسک معلومی
اولوب بر فرد بونلرک وجودینی انکاره قادر دکلدر و کذلک السنه
مجاذیبدن کشف مغیباته دائر نیجه کلمات صادر اولوب امور آتیه دن خبر
ویررلر و کذلک ابتدای ظهور نبوتده تا ختمک لسانی اوزره بین النوم
و الیقظه غیبه متعلق نیجه کلمات جاری اولوب و موته مشرف کمسنه نک
دخی حین احتضارده لساندن بعض کلمات صدور ایدرکه خارجده عینی
ظهور ایدر و طوائف صوفیه دن بر بهره و ارجنت اصحابی چوق کمسه لر کشف
و الهام طریقیله مغیباته واقف اولوب کشف و اخبار ایتدکلری امورک
وقوعه کلدیکی معروف و مشهوردر حالا بو طوائف مذکوره نک اصنافندن
هر صنفک حال و شانلرینی و تتبع غیبده سالک اولدقلری طریقلری
بیانه شروع ایدوب ابتدا اصحاب کهانت بعده علی حدهٔ اصناف
سائره نک احوالنی علی الترتیب تحقیق و تفصیل ایده رز لکن بو بیاندن
مقدم طوائف مذکوره نک نفوسی ادراک غیبه نه وجهله مستعد اولدقلرینی
بیان ایچون بر مقدمه بسط و تمهید اولنوب بعده اصناف مذکوره نک
اول حال و شانلری بیانه شروع اولنور مقدمه بوندن اقدم
ذکر و بیان و تحقیق اولندیغی اوزره انسانک نفس ناطقه سی جسم
و جسمانی اولمیوب بلکه رؤیت بصر ایله محسوس و مرئی اولمیان ارواح ملکیه

ونفوس فلکیه کبی بر ذات روحانیدر لکن علم وکمال وسائر افعالنی آلات
وقواسنی محسوساتده استعمال واستخدام ایله علی التدریج کسب وتحصیل
ایدوب بو جهتله ذاتنی تکمیله محتاج اولمغله ارواح علویه ملائکه کرامدن
ممتاز اولمشدر و بر امر موجودکه آثار علم وکمال وافعال واعمالی ابتدای
خلقتنده دفعةً حاصل اولمیوب بلکه مستعد اولدیغی کمالاتک کندیوده
حصولی ازمنهٔ عدیده ده تدریج وترتیب ایله کسب وتحصیله منوط ونتیجه
اسباب وشروطه موقوف و مربوط اوله اول شیء موجود فطرت
اولی سنده کندیدن مطلوب اولان آثار وکمالدن خالی ماده مرتبه سنده
بر شیء هیولانیدرکه علی التدریج مبدأ فیاض جل شانه حضرتلرندن
مستعد اولدیغی صورت لایقه کندویه فیض واعطا اولندقده جوهر
ذاتی کامل اولور کذالک روح انسانی دخی مشیمه رحمده ابدان
مخصوصه دن بر بدنه تعلق ایتدکده مستعد کمالات علمیه وعملیه یی کسب
وتحصیل وتدریج ایله ذاتنی تکمیل ایدوب صور معارف ایله آیینهٔ ذاتی
منور اولور بو تقدیرجه نفس انسانی یوماً فیوماً آلات بدنیه وقوای ظاهره
وباطنه سنی استعمال ایله محسوسات جزئیه یی حس وادراک ایده رک
موجودات خارجیه نک معانی کلیه سنی دخی علم وادراکه کندیده
قدرت وتحصیل ایتدیکی علوم ومعارفی علی وجه التکرار ملاحظه ومشاهده
یه ملکت حاصل اولدقده ارواح ملکیه کبی مرآت ذاتنده صور علم وکمال
ایله مجلا وآیینهٔ طبیعی بر مجلای مصفا اولور بو سببدن ناشیدرکه
اطفال وصبیان نه اثنای نومده ونه حال یقظه ده کشف ورؤیا
جهتیله یا خود طریق آخر ایله نفس وروحلرینک مستعد اولدیغی علم
وادراکی فعله کتورمکدن عاجزدر زیرا جوهر نفسی تکمیل ایدن صورت
علم وکمال زمان صباده هنوز موجود اولمامغله ذاتلری نقصان
وقصور اوزره حاصل ورتبهٔ کماله واصل اولمامشدر اما انلرک
نشو ونمادن مبلغ کماله واصل وجوهر ذاتی علوم ومعارف ایله
کامل اولدقدن صکره مادامکه حلول موت ایله روحلری جسم
وبدندن علاقه یی قطع ایتمیه نفس ایچون ایکی درلو ادراک حاصل اولور
بری جسم وبدنده موجود اولان سمع وبصر ایله وسائر آلات ظاهره
وقوای باطنه واسطه سیله تحصیل ایتدیکی حس وتخیلدر بری دخی

انسانک

انسانک نفس وروحی بلاواسطه مجرد کندی ذاتیله طرف غیبدن اخذ
ایتدیکی ادراک روحانی وشهود نفسانیدرکه نفس ناطقه قوای حسیه
واسطه سیله کسب ایتدیکی علائق بدنیه یه منهمک ومشتغل اولمغله
بو ادراکدن محجوبدر زیرا انسان ابتدای خلقتنده آلات ظاهره وباطنه ایله
تحصیل ایتدیکی ادراک جسمانی ایله مألوف اولمغین حواس بدنیه نفسی
دائما باطندن ظاهره جذب ایدوب مشتهیات نفسیه تحصیله سوق و
ظاهردن باطنه میل وتوجهنه سد اولور لکن گاهیجه دخی نفس ناطقه
ظاهردن باطنه دخی متوجه وپردهٔ حس وحجاب بدندن بر لحظه مرتفع اولوب
سراپردهٔ غیبده مکنون اولان علوم روحانیه یی ادراکه موفق اولور
اثنای نومده ظهور ایدن رؤیای صادقه لرکه هر کس ایچون میسردر
یا خود نوع بشرک بعضلرینه مخصوص اولان خاصهٔ ذاتیه وقوهٔ نفسیه
ایله حاصل اولور قوهٔ کهانت ایله غیبدن خبر ویرن کاهنلر کبی یا خود
اصحاب تصوفدن پرهیز وریاضت طریقیله ظهور ایدن اخبار عجیبه
وآثار غریبه کبی و بو حالاتک جمله سنده ناطقه کندی فوقنده موجود
اولان روحانیات ایله مناسبت کسب ایدوب طرف غیبدن کندویه
بعض معارف افاضه واعطا اولنمق طریقیله حاصلدر وروح انسانی
کندی ذاتیله عالم معنادن اخذ ایتدیکی معارف غیبیه یی بطن دماغده
موجود اولان قوهٔ متخیله یه عرض ایدوب اول دخی اخذ اولنان
معنای کلیه یی مثال جزئی ایله تخییل یا خود اول معنایه مناسب قالبه
سبک وافراغ ایتدکدن صکره آلات دماغیه دن قوهٔ حس مشترکه
تسلیم ایدوب اخذ اولنان معنانک عینی یا خود متخیله نک سبک
ایتدیکی قالبی مشاهده ایتمکله صاحبی اول امری خلقه اخبار ایدر بو
مجلده نفس ناطقهٔ انسانیه نک ادراک مغیباته استعدادینک شرح
وبیانی تمام اولوب حالا وعد سابق اوزره غیبدن خبر ویرن
طوائف بشردن هر طائفه نک حال وشاننی بیاننه شروع اولندی
معلوم اوله که مرآت مصفا وطشت مجلا مقوله سی اجسام لطیفه یی
وحیوانات اعضالرینه نظر ایدنلر وبقله وبغدای مقوله سی حبوب
القاسیله فال اچنلرک جمله سی ابیات منظومه استماعیله غیبدن
خبر ویرن کاهنلردن اضعفدر زیرا کلمات شعریه ترتیبله اجرای کهانت ایلیان

طائفه‌نك قوۀ متخیله‌لری بغایت قوی اولمغله كندیلردن پردۀ حجاب حس
رفع ایدوب عالم غیبه توجه اتمكده لسانلریله نطق ایتدكلری ابیات و
اشعاردن غیری امر آخر ایله استعانته محتاج دكللردر اما اجسام
شفافه‌یه نظر ایله غیبدن خبر ویرن كاهنلر حواس خمسۀ ظاهره‌دن
جمله‌نك اشرفی اولان قوۀ باصره ایله اجسام لطیفه‌دن آیینه‌لره مدت
مدیده نظر ایله كندیدن كچوب عالم ارواحدن نفسلرینه ورود ایدن امور
مغیباتی خلقه خبر ویررلر كهنه‌نك بر صنفی ادراك مغیباتده ذاتلریندن
خارج اجنبی آلته محتاج اولدقلری جهتدن ابیات شعریه ایله توسل
ایدن كاهنلردن مرتبه‌لری دون وادنی اولمشدر چوق كره ظن اولنور كه
بو طائفه‌نك كوروب خبر ویردكلری اشیا مقابله‌نه نظرلرنده واقع اولان
آیینه‌لرده موجود دیده ایله مشاهده ومعاینه ایتمكله خبر ویررلر دیرلر
لكن حقیقت حال خلقك ظن وتخمینی كبی دكلدر بلكه اصناف كهنه‌دن
بو طائفه قرشولرنده واقع اولان آیینه‌لره بر نیجه زمان تحدیق بصر ایله شول
مرتبه نظر ایدر كه آیینه نظرلرندن غائب ومرآت ایله میانلرنده تمام
رقیق كبی بر حجاب لطیف ظاهر اولوب اول حجابده بعض اشكال عجیبه وصور
غریبه پیدا اولمغله انلری تماشا ایتدكلرنده اول صور مثالیه‌یه توجه
ایتدكلری امورك احوالنه اشارت ومطلوب ومرادلرینك وقوعنده
حصول وعدم حصولنه دلالت ایدوب بعده كندیلره كلوب مشاهده ایتدكلری
وجه اوزره مطلوب ومقصودلرندن خلقه خبر ویررلر اما بو اثناده
نه آیینه‌یی ونه انده مشاهده ایتدكلری صوردن بر صورتی معاینه
ایدوب بلكه ابتدای توجهلرنده دائرۀ حسدن خروج ایتدكلرنده
مطلوبلری اولان نسنه‌یه مصفای نفس وروحلرنده بر علم وعرفان
حاصل اولوب بعده عالم منامده مشهود اولان رؤیا حالته كبی
نفس ناطقه‌لری عالم ارواحدن اخذ ایتدكلری معانی غیبیه‌یی
قوای دماغیه‌دن قوۀ متخیله‌یه وحس مشتركه‌یه عرض وتنزیل
ایتدكلرنده صور مثالیه‌یی حس بصر ایله دخی معاینه ایدوب خلقه
خبر ویررلر وكذلك استخوان وكبد كبی بعض اعضای حیوانیه‌یه
نظر ایله خلقك مطلوبلرندن خبر ویرن كهنه‌نك حال وشانی طشت
ومرآته باقوب جواب ویرن طائفه كبیدر ودخی مشهود فراطندركه

طوائف كهنه‌دن بعضلری مشاغل حسیه‌یه وشواغل بدنیه‌یی كندیلردن
رفع ایچون انجق اجزای مخصوصه‌دن معمول بخور استعمالیله دماغلرینی
تبخیر ایدوب بعده عالم حسدن طرف غیبه وصوله استعداد كسب
اتمك افسون مقوله‌سی بعض كلمات واسما ایله مشغول اولوب
قلبلرینه لایح اولان نسنه‌یی اخبار ایدرلر ودخی بو طائفه اویله زعم
ایدرلر كه بویله اثنای عزیمتده جو هواده صور غریبه مشاهده ایدوب
توجه ایتدكلری امرك كیفیتنی مشهودلری اولان صور بونلره رمز
واشارت ایله بیان ایدرلر وبو طائفه‌نك درجۀ كهانتده قوتلری
مرآت وعظام حیواناته نظر ایله جواب ویرن طائفه‌یه غالبدر
ودائرۀ عالمده بو مقوله عجیب وغریب آثار وافعالك اذن حق ایله
وجودی مستبعد دكلدر اما طائفۀ كهنه‌دن اهل زجر اول طائفه‌در
كه حسب الاتفاق انواع طیوردن بر قوش یاخود بر جانور سنوح
وظهور ایتدكده امعان نظر ایله باقوب ومقابله‌لرندن غائب
ومنصرف اولنجه اول حیواناتك اوضاع واطوارینه نیجه زمان فكر
وتأمل ایتدكدنصكره مغیباته متعلق بعض اموردن خبر ویررلر بو طریقه
توسل ایله واقع اولان كهانت نفوس انسانیه‌نك بعضسنده
موجود بر قوت وخاصیتدر كه مشاهده وفال ایتدكی طیور وحیواناتك
اعضاسنه یا اصواتنه سمع وبصرینه توجه وتصلبیت ایله
فكر وتأمل اثناسنده فطرت وخلقتنده موجود اولان خاصۀ كهانت
ایله نفس ناطقه‌سی طلب ایتدكی نسنه‌یه سریعاً انتقال ایدر و
اصناف كهنه‌دن بو طائفه‌نك دخی ذكر اولندیغی اوزره بطن اوسط
دماغده موجود اولان قوۀ متخیله‌لری بغایت قوی اولمغله بونلر
قوۀ خیالیه‌لرینه كوردكلری حیواناتك اعضا واصواتنده واوضاع و
اطوارنده فكر وتأمل ایله شوق وتصلبت ایدوب نفسلرینی بو طریق
ایله سائر محسوساتدن اشتغال ایتدكده كندیدن كچوب نفس
وروحلریله طلب ایتدكلری امری ادراك واذعان ایدرلر نته كیم
اثنای نومده حواس ظاهره‌نك حس وادراكی زائل اولوب روح
حیوانی داخل بدنه توجه ایتدكده نفس ناطقه بر لحظه عالم غیبه سفر
وانده بلا واسطه كندی وجدانیله نیجه معارف غیبیه‌یه واصل اولوب

ينه عالم حس وخياله عود ايتدكده نفسك اخذ ايتديكي علوم كليه‌يي قوه
متخيله‌يه بر مثال جزئي صورتيله تمثيل ايتمكله اسرار غيبيه واحوال كونيه
متعلق نيجه رؤيالر ظهورينه قوه متخيله واسطه اولديغي كبي كاهنلرك دخي قوه
خياليه‌لري نفس ناطقه قواي خمسه ظاهره‌سي ومحسوسات جزئيه ايله
معقولات كليه ميانينه توسط ايدوب خارجده مشاهده ايتدكلري طيور
وسباعك احوالني قوه متخيله ايله تخييل ايدرك نفس ناطقه‌لري
عالم خيالدن عالم غيبه منتقل وصور غيبيه‌دن نيجه علومه واصل اولورلر
اما مجنونلرك بعض مغيباتدن خبرلري بو وجهله‌در كه بونلرك مزاجلري
درجهٔ اعتدالدن خارج وفاسد اولوب وقلبدن دماغه صعود ايله
نفس ناطقهٔ انسانيه‌نك بدنده حس وحركت تصرفنه آلت اعلاسي
بخار لطيف نوراني وروح حيوانيلري سست وضعيف اولمغله
بونلرك نفس ناطقه‌لرينك بدنلرينه علاقه‌سي قوي اولميوب حس
وشعورلري مختلدر زيرا مرض جنون اخلاط دمويه وصفراويه
وسوداويه‌دن بر خلطك احتراقيله حاصل بر علتدر سوداويه‌در
كه مادهٔ جنون اولان خلط محترق بونلرك جوهر دماغلرينه واصل
اولوب جرم دماغك ظاهر وباطننده موجود اولان حس وشعوري
ابطال والم واضطراب تصديعه اشتغال ايتمكله بونلرك روحلري
شواغل بدنيه ومحسوسات جسمانيه ايله عقلا كبي مشغول و
مستغرق اولميوب عقلايه نسبت مستقلرنده خفت مقرر
در بعضا كره بونلرك [illegible] ارواح شيطانيه‌دن بر روح خبيث دخي
مستولي اولوب نفس ناطقه‌لري دفع ومنعندن عاجز اولمغله
اول روح خبيث ابدان مجانينه كندي روحلرينك لرزا كبي تعلقنه مزاحم
وممانعت ايدوب جوهر عقلك عياري ناقص اولور بناء عليه
روحاني وجسماني بو ايكي مانعك بر ايله ارواح مجانينك جسم
وبدنلرينه علاقه‌سي ضعيف وحس وشعورلري سست وضعيف
اولدقده وقت اولوركه دائرهٔ حس وشعوردن بالكليه چيقوب عالم
ارواحه واصل اولور بو اثناده بعض وقتده ارواح علويه‌يي
مشاهده وآيينهٔ ذاتنه صور غيبيه‌دن بعض امور منعكس اولدقده
ينه عالم حسه عودت ايليوب قوه خياليه‌سي اول معنالرده تركيب

وتخييل

وتخييل ايله تصرف ايدر وقت اولوركه بو حالت حاصل اولدقده مشاهده
ايتدكلري امور غيبيه‌يي من غير قصد لسانلريله دخي نطق ايدرلر لكن بو ذكر
اولنان طوائف كهنه ومجانينك كلاملري صدق وكذب ايله ممتزج وصواب
وخطا ايله مختلط اولوب خبر ويردكلري كلماتك جمله‌سي واقعه مطابق
دكلدر زيرا بونلر دائرهٔ حس وشعوردن خروج ايدرلر ايسه دخي
بونلرك عالم ارواحه وصول ومغيباته علم ووقوفلري نفوس قدسيه
انبيا واوليا كبي بلاواسطه خود بخود كندي ذاتلريله حاصل اولميوب
بلكه اصناف كهنه‌دن نظر مرآت وعظم حيوانات مقوله‌سي ومجانيندن
فساد مزاج ومعاونت شياطين كبي ذاتلرندن خارج آلات اجنبيه
وملاحظات غريبه استعانتيله حاصل اولمغله نفس روحلري توسل
وتخييل ايتدكلري امور ايله مشغول اولوب حقيقت حاللركه ادراكده
قاصر وكلاملرنده كذب وخطا ظاهر اولور ودخي مغيباتدن خبر ويرن طوائفك
بري دخي عرافلردر بو طائفه دخي علوم غيبيه‌يه وقوف ادعا ايدوب لكن
نفس روحلرينك كهنه ومجانين كبي عالم ارواحه اتصالي قوي دكلدر بلكه
بونلرك حال وشاني توجه ايتدكلري امره الجي فكر وملاحظه‌لرينه تسليط
ايدوب مدت تأمل وتخيلدن صكره خاطرينه خطور ايدن لسنه‌يي خلقه
اخبار وظن وتخمين ايله جواب ويررلر كويا زعم فاسدلري اوزره بونلرك
نفس ناطقه‌لري هر مقوله امره توجه وجمع خاطر ايله تفكر ايلرلر
جناح فكر وخيال ايله عالم ارواحه پرواز ايدوب اول امرك حقيقتني
ادراك زعميله مغيباته وقوف ايدرلر مع هذا دعوالري باطل وحليه
وثوق واعتماددن عاطلدر بو آنه دك ذكر اولنان كلامز ايله غيبه
وقوف ادعا ايدن طوائفك حال وشانلري تحقيق وهر برينك مسلك
ومرامدي تفصيل اولندي ائمهٔ فن تاريخدن امام مسعودي مروج الذهب
نام تأليفنده بو طوائفك احوالني بيان سياقنده نيجه كلمات ذكر ايدوب
لكن كلامي دائرهٔ تحقيقدن بعيددر كلامندن ظاهر دركه علوم ومعارفده
قدم همتي راسخ اولميوب طريق حقده راجل واهل ونااهلدن مسموعي
اولان كلامي ناقلدر ودخي طوائف كهنه وعرافلر حقنده ذكر ايتديكمز
احوال ثابت وبونلرك مغيباته ادعالري دائرهٔ عالمده موجود اولوب
حتى قبائل عرب وبربر ايله خصومت وغلبه‌ده وعواقب امورلرينه

بیلمکده کاهناره مراجعت ایدوب انلر دخی مطلوب و مسئوللرینك احواله
دائر ویردکاری جوابلر کتب اهل ادبده مسطور و مذکوردر ازجمله عهد
اسلامدن مقدم زمان جاهلیتده کاهان عربدن فن کهانتده مشهور ایکی
کاهن وار ایدی بری انمار ابن نزار قبیله سندن شق اسمیله مسمی اولوب
بری دخی مازن بن غسان قبیله سندن سطیح نام کاهن ایدیکه بونك
اعضا و جوارحنده قطعا عظام و استخوانی اولمیوب انجق رأسنده
جرم دماغی محیط اولان جمجمه دهکی استخوان موجود اولمغله دوشیرلیوب
بوغچه یه وضع اولنان اثواب کبی بونك دخی اعضا و جوارحی بریره
جمع اولنوب زنبیل کبی برظرفه وضع اولنوردی شق ایله سطیح
حقنده ذکر اولنان حکایات مشهوره دندرکه بونلر رجال عربدن ربیعه
ربیعه بن نصر نام کمسنه نك کوردیکی رؤیانك تعبیر و تأویل ایدوب
حبشه نك دیار یمنه مستولی اوله جغینی و بونلردن صکره قبائل مضرك
ملك و سلطنتی و قبیله قریشده نبوت محمدیه و رسالت احمدیه علیه
افضل التحیه نك ظهورینه خبر ویردیلر **وکذلك** شب میلاد نبی
علیه السلامده اکاسرهٔ عجمدن برینك زماننده دین مجوس اولوالرندن
بر موبدان منحوسك کوردیکی واقعهٔ مشهوره یی کسرای عجم
عبد المسیح نام بر کمسنه وساطتیله دیارشامده سطیح کاهنه
عرض ایتدکده سطیح دخی آفتاب عالمتابده بنوتك افق غیبدن طلوع
و ظهورینی و ملك فارسك حوزهٔ تسخیر اهل اسلامه دخولنی خبر
ویردیکی مشهوردر **وکذلك** قبائل عربده کهنه یه عرافلر یعنی مجرد
تسلیط فکر ایله غائبدن خبر ویرن کمسه لر دخی کثیر اولوب شعرای
عرب انلری شعرلرنده ذکر ایتمشلردر ازجمله عرب شعراسندن
بری یمامه شهرنده بر عرافدن دردینه دوا طلبی ایله بو بیتی انشاد ایلدی

فقلت لعراف الیمامة داونی ٭ فانك ان داویتنی لطبیب

دینه برشاعر آخر بلدهٔ یمامه عرافلرندن ریاح بنی عجله ایله نجد
ولایتی عرافی ابلق اسدی یه خطاب ایدوب دیکه

جعلت لعراف الیمامة حکمه ٭ وعراف نجد ان هما شفیانی
فقالا شفاك الله والله مالنا ٭ بما حملت منك الضلوع یدان

فحوای بیت شاعر مزبور کندینك بر خصوصنده یمامه ایله نجد

عرافلرندن

عرافلرندن شفا صدور ویره جك بر حکم طلب ایدوب انلر دخی سائلك
مسئولنه اسعاف و مطلوبنه جوابده عجزلرینی بیان ایدوب بو امرك حصولنی
حضرت احکم الحاکمین و جناب رب العالمینك حکم و تقدیرینه احاله ایتدیلر دیو
شونده حکایه ایلدی **ودخی** مغیباته اطلاعه وسیله اولان اسباب عادیه
دندرکه بعض کمسنه هنوز نومه شروع ایدوب خوابه وارمدقلری وقتك
ابتدالرنده لسانلرندن بعض کلمات صادر اولورکه مراد و مقصودلری اولان
امرك حصولنه دلالت ایدوب مطلوبلری اولان معنا عالم ارواحدن
قلبلرینه سنوح و قصد و اختیارلری اولمقسزین نطق ایدرلر **لکن** الشانه بو حالت
اوائل خوابده نومه مستغرق اولمازدن مقدم حاصل و نطق و تکلمه قدرت
و اختیارلری ساقط اولدیغی اثناده واقع اولوب کویا نطق و تکلمه
مجبول و مفطور اولدیغی حالده تکلم ایدر مع هذا ایلدیکی نسنه یی فراغیله
اشیدوب و معناسنی دخی فهم ایدر **وکذلك** رأسدی قطع
یا بعض اعضاری جرح اولنمغله قتل اولنان کمسنه لرك بعضیلرندن دخی
رأسلری بدنلرندن و اعضالری بری برندن مفارقت ایتدیکی اثناده
مغیباته دائر بعض کلمات صدور و واقعه ظهور ایتدیکی دخی منقولدر
حتی ظلمه و جبابره دن بعضلری حقنده مسموع و منقولدرکه بونلر زندانده
محبوس و مسجون اولان بعض کمسنه لرك حالت قتلده لسانلری اوزره
جاری اولان کلماتدن کندی عواقب امورینك کیفیتنی استعلام قصدیله
نیجه کمسنه لری قتل ایتدکلرنده منقولدرك بعضلری دخی اثنای قتلده
اول جبابره نك و خامت عاقبتلرینه و سوء حاللرینه دلالت ایدر بعض
کلام سویلدیلر **ودخی** مسلمه ابن احمد مجریطی غایة الحکیم نام کتابنده ذکر
ایتدیکه بر کمسنه یی دهن شیرو غن ایله مملو بر کوپك ایچنه وضع و قرق
کون مقداری زمان آنده حبس ایدوب غذاسنی جوز و انجیره قصر ایتسه لر
مدت مزبوره ده اول شخصك لحم و شحمی زائل و اجزای بدنیه سندن انجق
اعصاب و عظامی و استخوان رأسی باقی قالوب بعده اول شخصی کوپدن
طشره چیقاروب هوا طوقنور بر محلده بدننی تجفیف ایتسه لر اول کمسنه
کندیدن سؤال اولنان احوال عالمدن و عامه و خاصه نك امورندن جوابه
قادر اولوردیدی بو ذکر اولنان حکایه سحره نك افعال منکره لرندن بر فعل
مکروه اولوب لکن خلقت بشرده و عالم انسانیده ظهور ایدن آثار عجیبه یه

واسرار غریبه یه دلالت ایتمکله ذکر اولندی و بونه اطلاع مغیباته وسیله اولان
اسباب عادیه نك بری دخی پرهیز و ریاضت اولمغله بعض کسنه لر بو طریقه
سلوك ایدوب اکل و شربده پرهیز و خلوتده ملازمت و ریاضت و مجاهده یه
مداومت ایله نفسلرینی هوا و هوسدن و طبیعتلرینی مشتهیات انفسدن
منع ایدرلر و بونلر امر مجاهده ده شول مرتبه مبالغه ایدرلرکه قوت شهویه
و غضبیه لرینی و سائر قوای بدنیه لرینی موت طبیعی حلولندن مقدم کندی
قصد و اختیارلریله اماته و افنا ایدوب لذائذ نفسانیه و دواعی جسمانیه دن
کندیلرده بر داعیه قالمیوب عالم دنیاده موتی گروهنه داخل اولورلر و یقیناً
معلومدرکه سفینهٔ بدن تلاطم امواج موت ایله خراب و آشیانه سی صدمهٔ
هادم اللذات ایله مائل تراب اولوب مرغ روح قفس تنزدن عالم معنایه
طیران ایتدکده مشاهدهٔ فضای لاهوته حائل اولوب پردهٔ بشریتك
حس و خیال برطرف اولمغله روح انسان کندی ذاتنه عالم و عارف
و نشئهٔ اخراده عالم ارواحه واقف اولدیغی کبی اصحاب ریاضت نشئهٔ
اولیده تنگنای حیات دنیاده ریاضات شاقه و مجاهدات متعبه ایله
قوای جسمانیه لرینك اماته ایلیوب حلول اجل موعود ایله نقاء عمر محدوددن صکره
برزخ قبرده ظهور ایده جك امور روحانیه و معارف نورانیه نك حصولنه
طالب و احوال مغیباته اطلاعه راغب اولورلر معلوم اوله که ریاضت
و مجاهده طریقیله اسرار غیبیه وقوف ادعا ایدن طائفه دخی ایکی صنف
اوزرینه واقعدر بر صنفی طائفهٔ خبیثهٔ سحره درکه بونلرك پرهیز و
ریاضتدن غرضلری انجق امور دنیئه و دنیویه و احوال حسیهٔ شیطانیه
تحصیل اولوب مغیباته وقوف و اطلاع ایله دائرهٔ عالمده تصرفات سحریه
اجراسنه ریاضتی آلت ایتمشدر بونلرك اکثری طرف جنوبده اولکی ایکنجی
اقلیم ایله جانب شمالده التنجی یدنجی اقلیمده ساکن اولوب خصوصاً بلاد
هندیه ده بو طائفه دن چوق کسنه لر موجوددرکه انلره لسان هندیه ده طائفهٔ
جوکیه اطلاق ایدرلر و سحره دن بو طائفه تحصیل اعمال سحریه ایچون
ریاضتلری کیفیتنه متعلق کتب کثیره تألیف ایدوب افعال سحریه دن عجیب
و غریب اثرلر تحریر ایتمشلردر اما سادات متصوفه نك پرهیز و ریاضتدن
قصد و غرضلری تحصیل انوار یقین و تکمیل مراسم دین مبین اولوب مطالب
دنیئه و دنیویه یه میل و محبتدن مبرادر بلکه تحصیل لذت ذوق عرفان و ادراك

حلاوت توحید و ایمان ایچون عنان فکر و همتلری دائما حقه معطوف و شهوات
نفسانیه و علایق جسمانیه دن بالکلیه مصروفدر و بو معشر کرامك ریاضت
و مجاهده لری دائما جمع خاطر ایله کثرت رجوعه محصور اولمیوب بلکه شب و روز
کلبانك ذکر و توحیدده دخی مشغول اولوب بو غدای روحانی ایله غدای جسمانیدن
مستغنی و انوار اسما و صفات ایله طریق حقه مهتدی اولورلر زیرا ریاضت
و مجاهده ذکر حقه مقرون اولدقده آیینهٔ قلبه جلا و مرآت روحه صفا ویرمکله
لوح نفسده انوار عرفان علی وجه الکمال منکشف و منجلی اولور اما اول ریاضتکه
متابعت نفس و هوایه مقرون و شرور نفسانیه و مقاصد شیطانیه یه
مقارن اولوب ذکر حقدن و عقائد صافیهٔ ایمانیه دن بری اوله اول
ریاضت رهبانیه و حیل شیطانیه دن معدود اولوب مقبول و معتبر
اولماز و سادات صوفیه نك آیینهٔ قلبلرینه کشف و الهام طریقیله
سنوح ایدن مکاشفات غیبیه و خارق عاده صدور ایدن کرامات
جلیله مطلوب و مقصودلری اولمیوب بلکه مقصد اقصی و مطلب اعلالری
انجق استفاضهٔ اسرار توحید و عرفان و متابعت رسول آخر الزمان
علیه افضل الصلوات اولمغله اثنای توجهده طرف حقدن افاضه و اکرام
طریقیله مغیباته واصل و نتیجه کرامته نائل اولمشلردر اما سادات
صوفیه نك سلوك و ریاضتدن غرضلری انجق اظهار کشف و کرامت
مقصود اولیدی روی توجهلری قبلهٔ صدق و اخلاصدن منحرف و عنان
همتلری کریوهٔ شر و فساده مصروف اولوب سرمایه لرینه کسر
و نقصان و تجارتلرینه نقص و خسران ترتب ایتمکله سعیلری هبا و عملری
هوا اولوردی فحاشاهم عن ذلك زیرا اول طاعتکه خالصا لوجه الله
اخلاصه مقرون اولمیوب انده معبود حقیقینك غیری کسنه مطلوب
اوله اصحاب شریعت قتنده مردود و انواع شرکدن معدود در حتی
بعض محققین دیمشلردرکه بر کسنه مجرد تحصیل مایهٔ عرفان و مغیباته علم
و اذعان ایچون طریق ریاضته سلوك ایلیه اصحاب حقیقت قتنده سعیی
باطل و شریك باری و آله ثانیه قائل اولمش اولور زیرا بو صورتده فعل
و عملی اخلاص نیته مقرون اولمیوب قصد و غرضی معبود حقیقینك غیری
امره متعلق ایتمکله ساحهٔ قلبی حجاب شرك خفی ایله ملوث اولور
بناءً علی هذا سادات صوفیه نك صحیفهٔ حاللری نقش ما سوادن پاك

وهرات ضمیرلری انوار هدایت ایله تابناك اولوب مقصد اقصی و مطلب
اعلالری انجق ذات پاك حقه انتساب و معبود حقیقی دن غیری لسنه دن
اجتناب در اكرا اثنای توجهده كندیلردن كشف و كرامته متعلق بعض
حالات سنیه صدور و ظهور ایدرسه دخی كندیلرینك مطلوب و مقصودلری
اولمیوب عنایت ربانیه ایله اجلالاً من عند الله انده احسان اولنمشدر
و اولیای كرامدن چوق كمسنه‌لر اظهار كرامتدن فرار ایدوب قصد
و غرضلری نفع اتمامكله اعتبار ایتمامشلردر و نیجه‌لریدن كرامت جلیله
دخی صدور ایدوب كتب مناقبده مسطور و مذكوردر و اصحاب ولایتك
خاطرینه سنوح ایدن علوم غیبیه یه كشف و فراست تسمیه اولنوب
و ظهور عادته مخالف تصرفلرینه كرامت اطلاق اولنور و جمهور اهل ملت
كبار اهل سنتدن استاد ابی اسحق اسفراینی حضرتلری و متاخریندن
ابو محمد بن زید المالكی معجزه‌نك كرامته التباسی محذورینه بناءً كرامات
اولیایه انكار ایتدیلر اما قول منصور و رأی صحیح جمهور مذهبیدركه كرامت
اولیانك صحتنه ذاهب اولوب دعوای نبوته مقارنت و تحدی ایله
معجزه یی كرامتدن فرق ایتدیلر و دخی خبر صحیحده وارد اولدیكه حضرت
سید الكائنات علیه افضل التحیات حضرتلری صحابه كرامه خطاب ایدوب
سعادت ایله بیوردیلركه اصحابم سزك ایچكزده ظن و تخمینی صادق
امور غیبیه‌ده كلامی واقعه مطابق اولوب املك بری دخی عمر بن الخطابدر
دیو صحابه كرامدن اصحاب كشف و كرامت و ارباب وجد و حالانه اشارت
بیوردیلر و اقعا كلام حكمت نظام نبوی اوزره اصحاب كزین رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین حضراتنك اذن حق ایله اطلاع مغیبات و اظهار
كرامات ایله عالمده تصرفلرینه دلالت ایدر نیجه آثار معروفه و وقایع
مشهوره‌لری كتب سیرده مسطور اولوب از جمله خطیب منبر صدق
و صواب فاروق منیع الجناب عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری
عهد خلافتلرنده مدینه منوره‌ده منبر شریف اوزره خطابتلری اثناسنده
بلاد عراقده محاربه مشركین ایچون طرفلرندن قائد الجیش زمره موحدین
اولان ساریه بن زنیم حضرتلرینه یا ساریه الجبل الجبل خطابیله علی رؤس الاشهاد
ندا بیوردقلری خصوصدر اصلی بو بله دركه خلیفه ثانی عمر بن الخطاب رضی الله
تعالی عنه حضرتلری ایام فتوحات اسلامیه‌دن زمان با امان خلافتلرنده

ممالك

ممالك عراق عجمده قطع عرق فساد و محاربه اهل كفر و عناد ایچون بعث و ارسال
ایلدكلری موحدین اوزرینه رؤسای صحابه كرامدن ساریه بن زنیم حضرتلرینی
قائد الجیش نصب و تعیین بیوروب طرف عراقه ارسال ایتمشلردی ساریه
دخی فرموده خلیفه‌یه اوزره شیر دلان اهل اسلام محل مأموره‌ده ضرب
خیام آرام و لشكر منحوس اعجام ایله محاربه یه قیام ایدوب طرفیندن
مقارعه سیوف و مصادمه صفوف ایله محاربات اكیده و صدمات
شدیده جریان ایتدكده ابتلاءً من الله زمره مشركین جنود موحدینی
محاصره و تضییق ایتمكله بهادران اهل ایمان مضطرب الحال و منكسر البال
اولوب حصن حصین عون حقه توكل و جناب حی لا یموته توسل ایتدكلری اثناده
صورت حال طرف غیب لاریبدن عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك
قلب آگاه و ضمیر با انتباهلرینه كشف و عیان و اوتوز قوناق بعید محلده
واقع اولان احوالی مدینه منوره‌ده منبر شریف اوزرنده شمس تابان
كبی مشاهده بیوردیلر لشكر موحدین مبتلا اولدقلری ورطه هولناكدن خلاص
اولمق ایچون موضع حرب و قتالده واقع جنود موحدینه قریب بر جبله
تحصن و التجا ایتمك اوزره ساریه یه خطاب ایلدیلر ساریه حضرتلری دخی
حضرت فاروقك كلام راحت انجامنی استماع ایدوب و تشخیصه ذات
كرد باصفا تدریجه دخی مشاهده بیوردقلری كتب سیرده مسطوردر و لذلك
ملهمات غیبیه‌دن بونك مثللو دخی یار غار شفیق ابا بكر الصدیق رضی الله
تعالی عنه حضرتلرینك عائشه صدیقه رضی الله تعالی عنهایه وصیتلری
اثناسنده صادر اولمشدر احتمال بو بیلدركه حضرت صدیقك سلك
ملك همایونلرینه منسلك بر خرما باغچه‌لری وار ایدی محصولندن هر كیلی
بیك فرق درهم اولمق اوزره حضرت عائشه یه یتمش كیله خرما هبه بیوروب
باقی نه حاصل اولور ایسه بقیه ورثه ایچون حفظ ایتمك اوزره مرض
موتلرنده حضرت عائشه یی وصی مختار نصب و تعیین ایدوب ورثه سنه
توصیه اثناسنده درج دهن مباركلرندن صدور ایدن جواهر كلمات
مستطابه‌لری سیاقنده حضرت صدیقه یه خطاب ایدوب یا عائشه بونلرك
ایكیسیده سنك قرنداشلرككدر دیو شفقت و عطوفت ایله
معامله‌سن رجا ایتدیلر مع هذا اثنای وصیتده حضرت ابا بكرك
عائشه صدیقه حضرتلرندن غیری اسما اسمیه تسمی الخبی دختر سعد اخترلری

اولوب هنوز برایه کهواره وجود اولمش غیری کریمه‌سی اولمامغله حضرت
عایشه‌یه اکب جنابن تعجب ایلوب دیدیکه سلطانم بنم قز قرنداشم انجق اسما در
توصیه بیوردیلان همشیره لرمك بری دخی کیمدر دیو استکشاف بیوردقلرنده
صدیق اکبرك بنت خارجه نام زوجهٔ محترمه‌لری حامل اولمغله انك
بطننده موجود اولان حمله اشارت بیوروب دیدیکه همشیره‌نك بری دخی
زوجم بنت خارجه‌نك مشیمهٔ رحمنده موجود اولان دختر اولمق اوزره
قلبمه لایح اولور دیو خبر ویردید واقعا کشف وشهودلری اوزره
کندولرندنصکره بر کریمهٔ محترمه‌لری قدم نهادهٔ مهد وجود اولوب حضرت
علام الغیوب حضرت صدیق اکبرك قولنده تصدیق ایلدی بو اثر جلیلی
امام مالك حضرتلری کتب صحاح احادیثدن موطا نام تألیف جلیللرنده
مالا یجوز النحل بابنده نقل وروایت ایلدی صحابهٔ کرام و انلرك اثرینه
اقتدا ایدن اجلهٔ اعلامدن بو مقوله کشف وکرامت جلیله‌نك صدوری
چوق واقع اولمشدر منقولدرکه عهد سعید نبویده صحابهٔ کرامدن کشف
وکرامت ظهوری سزاوقاته نسبتله قلیلدر زیرا رسالتپناه صلی علیه
الآله حضرتلرینك حضور همایونلرنده مرید وطالبلر ایچون بر حالت باقی
قالمیوب وقت نهارده آفتاب عالمتاب طلوع وظهوریله کواکب
سماویه‌نك انواری محو اولدیغی کبی طلوع نور ساطع الظهور نبوت
ایله منیب ومریدلرك حال وشانی دخی تحت ظلال حجابده مستور اولوب
دائرهٔ عالمده تصرفلری قاصر اولور حتی سادات متصوفه دیمشلردرکه
اولیای کرام مدینهٔ منوره علی ساکنها افضل التحایا یه کلدکلرنده رتبهٔ
رفیعهٔ ولایتده قائم ایکن کندولرندن کشف وکرامت خلعتی سلب
اولنوب بعده روضهٔ مطهره‌دن مفارقت ومحل آخره عزیمت ایتدکده
ینه مقام کشف وکرامته مداوم اولورلر دیو بیوررلر الله تعالی جمله‌مزك
قلبنی نور هدایت ایله منور ایلیوب طریق حضرت حقه ارشاد
ایلیه ودرجهٔ کشف وعرفانه واصل اولان رجالك بر صنفنه بهالیل
درلر بونلر اول مجذوبلردرکه وجد وجذبه‌لری مادرزاد اولوب طورلری
عقل وجنون میاننده متوسط بر کیفیت اولمغله عقل معاشلری ناقص
ورأی وتدبیرلری فاسددر مع هذا اولیای کاملین واصفیای واصلین
کبی صفات حضرت حقه عارف واسرار ربوبیته واقف اولوب قلب

آگاه بر

آگاه بر انتباهلری قلاب عشق الهی ایله جانب حضرت حقه مجذوب ومنسوب
اولدیغی اصحاب کشف وعرفاندن نیجه کامللر نور کشف ایله بونلرك احوال
سنیه‌لرینه واقف اولوب خبر ویرمشلردر لکن ربقهٔ عبودیتلری قید
تکلیفدن آزاد اولوب احکام شرعیه وتکالیف الهیه بونلردن ساقط
اولوب مأمور ومکلف دکللردر ونور الهام طریقیله کشف مغیباته دائر
بونلردن اخبار عجیبه واحوال غریبه صادر اولوب مرآت ضمیرلری کدورات
نفسانیه وعلایق جسمانیه‌دن عاری اولمغله طرف غیبدن قلبلرینه سنوح
ایدن ملهمات غیبیه‌یی بی محابا نطق وتکلم ایدرلر اما فقهانك بعضیلری بونلرك
دائرهٔ ولایته دخوللرینی رد وانکار ایلیوب دیدیلرکه ولایتك حصولی
طاعات وعباداته موقوف اولوب مجانیندن تکلیف ساقط اولمغله ولایته
اهل اولمازلر لکن فقهانك کلامی بو بابده ضعیفدر زیرا ولایت وکرامت
الله تعالی حضرتلرینك کرم وفضلیله حاصل بر حالتدرکه مراد ایتدیکی قولنه
احسان ایتمکله مجانیندن حصول طاعات وعبادات بر پرهیز وریاضته توقف
ایتمز مادامکه انسانك نفس وروحی ابداندن علاقه‌یی قطع ایتمیه حق
سبحانه وتعالی حضرتلری مواهب علیه‌سندن دیله‌دیکی موهبه‌یی اول
بنده‌سنه احسان ایدر مجاذیبك ایسه نفسانی طغرالری معدوم
وفانی اولیوب جذبهٔ مادرزادلری اولوب مجانین کبی فساد مزاجدن
نشئت ایتمدیکی زمره بهایمه ملحق اولوب فیض حضرت حقه قبوله اهل
اولمیه‌لر بلکه بونلرك تکالیف الهیه‌یه مدار اولان عقل معاشلری مفقود
اولمغله شرایع الهیه واحکام ربانیه ایله تکالیفدن معاف اولدیلر
زیرا عقل معاش نفس انسانه مخصوص بر حالتدر وحوایج ضروریه‌سنی
تحصیله بر آلتدرکه انسان انکله کندوسنك وعیالنك امور ضروریه‌سنی
کوروب امر معاشه دائر وسائر احوالنه نظام ویروب محتاج اولدیغی
امورینی کسب وتحصیله بصیرت اوزره حرکت ایدر اول کمسنه‌که عالم
دنیاده نظام معاش تدبیرینه قادر اولوب امور دنیویه‌دن نفع وضرر
وخیر وشرینی فرق وتمیزه قادر اوله اصلاح معاد ایچون تکالیف الهیه‌یی
قبولدن کندی ایچون عذر باقی قالمامغله تحت تکالیفه داخل اولور مع هذا
بر کمسه‌نك نظام معاشده رأی وتدبیری مختل اولوب احکام شرعیه
ایله تکلیف ومؤاخذه‌دن معاف ومسلم اولمغله نفسانی طغرالری ذات

وصفات حضرت حقدن غافل اولوب کندی ذاتنه اورالدن ذاهل اولمق
لازم کلمز جناب حق و فیاض مطلق جل شانه حضرتری بعض بنده لری
اسرار معرفتنه مطلع قیلوبسه اوامر و نواهی ایله تکالیف شرعیه دن
بر امر توقف ایتمز **ودخی معلوم اوله که** ذکر اولنان مجاذیبك
احوالی فساد مزاج و غلبهٔ سودا ایله بر پایه ملحق اولان مجنونلره مشتبه
و ملتبس اولامغاین مجذوب الٓهی ایله اصحاب جنونك بینلرینه
فرق و تمیز ایچون محققین اوچ علامت ذکر ایلدیلر اول علامتلردن
بریسی اولدر که جذبهٔ عشق الٓهی ایله مجذوب اولان طائفه ذکر و توحید
جنسندن طاعات و عبادات انواعندن بر امر ایله مشغول اولوب
اصلا اندن صاور کلمازلر لکن طاعات و عباداتلری کتب شرعیه ده
بیان اولنان شروط و قیوده موافق نتایج شرعیه یه من کل الوجوه مطابق
اولمیوب حقلرنده قلم تکلیف جاری اولمغله نقصان و قصور اوزره
اولدیغی ضرر ویرمز اما غلبهٔ سودای مزاج ایله مرض جنونه مبتلا
اولان کمسنه لر مجاذیب پایه لی لیل کبی ذکر و عباداتدن بر طریق مخصوص
سلوک ایتمزلر **علامت ثانیه** جذبهٔ الهیه نك ایکنجی علامتی گروه
مجاذیب گهوارهٔ وجوده قدم نهاده شهود اولدقلرنده بیله جذبه
اوزره تولد ایدوب طورلری مادرزاد و جذبه لری خدادادور
اما بعض مجنون وقت ولادتندن بر مدت مرورندن صکره عوارض
طبیعیه و تغییرات بدنیه سببیله عارض بر علت اولوب قصور ادراکده
بر پایه ملحق اولمشلردر **علامت ثالثه** جذبه نك اوچنجی علامتی گروه
مجاذیب حضرت حقك امورنده قبض و بسط ایله تصرف ایدوب
کندولرینه طرف حقدن مساعده اولندیغی وجه اوزره خیر و شردن و نفع
و ضرردن نیجه افعال صادر و حقلرنده تکلیف ساقط اولمغله تصرفلری
اذن شرعه توقف ایتمز اما مجنونلرك نفع و ضرر ایله تصرفدن قدرتلری
قاصر اولوب مجاذیب کبی دائرهٔ عالمده خیراً و شراً امورده
جبره قادر دکلدر بو محلده ریاضت و مجاهده واکا تابع اولان وجد
و جذبهٔ صحیحه تمام اولوب نجوم و رمل کبی صنایع علمیه و عملیه دن بر صنعت
ایله کشف ضمیر ادعا ایدن طوائفك احوالی بیانینه شروع اولندی
معلوم اوله که ناسدن بعضیلری زعم ایدرلرکه روح انسانی دائرهٔ

حس و شعوردن خروج ایتمکسزین صناعات علمیه و عملیه دن بر علم
مخصوص و صنعت معینه ایله حوادث غیبیه یه وقوف ممکن اولوب بو فنك
اربابی بینلرنده متداول و متعارف اولان قواعد مخصوصه یه مراعات ایله خلقك
مطلوب و مسئوللرینی کشف و استخراج ایدرلر از جمله طائفهٔ منجمین کواکب
سماویه و نجوم فلکیه نك حرکات و اوضاعنی آلات رصدیه ایله ضبط ایدوب
بسائط سفلیه و عناصر اربعه ده واندن مرکب اولان معدن و نبات
و حیوانده اوضاع فلکیه نك تأثیرینه ذاهب اولوب و بعض کواکب
مخصوصه نك بر برلریله قران و مقابله لری و سائر اوضاع مخصوصه لری
سببیله بینلرنده بر مزاج مخصوص حاصل اولنك اثری عالم عناصره واصل
اولدقده فصول اربعه نك تغیری حاصل اولوب بطن خاکده معادنك
وجه ارضده اشجار و ازهارك و انواع حیواناتك احوال و اطواری
مختلف اولمغله بالجمله آثار سفلیه یی اسباب سماویه یه نسبت ایلیوب
احکام فن نجومی ثبت و تحریر و کتب عدیده یه درج و تسطیر ایلدیلر لکن
منجمینك بو زعملری فاسد و رأیلری کاسد اولوب ترتیب ایتدکلری
مقدمات واهیه ورای پردهٔ غیبده مسطور و مکنون اولان احوال کائنانه
و امور مغیبانه علم یقینلری قاصر و خطالری بحسب الاتفاق اصابتلرینه
غالب اولدیغی ظاهر و باهردر زیرا خلاصهٔ مدعالری ظن و تخمینه مبنی
و اوضاع فلکیه نك عالم عناصرده تأثیرینه مبتنی اولوب مبانی علم
و عمللری اوهن من بیت العنکبوت بر امر واهی اولدیغی بیان البشودر
نته کیم اصحاب فن تنجیمك رأس رئیسلری حکیم بطلمیوس دیمشدرکه
سرعت فهم و ذکا صاحبی اولان کمسنه اوضاع فلکیه و احوال سماویه
ده فکر و نظر ایله عالم کون و فسادك حال و شانه ادراك و اذعانه
کندوسنده بر ظن غالب حاصلدر بنه فهم و فراسته قیاس ایله درجهٔ
ظن و تخمینه واصل اولور و بو ترتیب ایتدیکی علمك قطع یقین افاده
سنده قصورینه اقرار و اعتراف ایتمشدر بز دخی ان شاء الرحمن بو کتابمزده
فنون و علوم فصلنده علم نجومك دخی بطلاننه افاده یقینده نقصاننی
بیان ایدرز **کذلك** علم غیب ادعا ایدن طائفه نك بعضیلری دخی
استخراج مغیباتنده خط رمل اسمیله مسمی بر صنعت اتخاذ ایدوب
ترتیب ایتدکلری اشکالی عن اصل قوم اوزرنده رسم اتمکله فن

مزبوره علم رمل اسمیله تسمیه ایدیلر صنعت رملک خلاصه‌سی بودرکه
طوائف مزبوره درت مرتبه اوزرینه مرتب نقطه‌لردن مرتب اشکال عدیده
رسم و ترتیب و اول نقطه‌لری بربری تحتنه وضع و ترتیب ایدوب
هر شکلک مراتب اربعه‌سنده موجود نقطه‌لرک زوجیت و فردیتی
و مرتبه‌لرینک عددلری اعتباریله اشکال فن رملی اون التی شکله
حصر ایدیلر زیرا اشکال رملده مرسوم و موضوع اولان نقطه‌لر یا زوج
و یاخود فرد اولوب یعنی حرف مد صورتنده کشیده خط اولورسه
زوج تسمیه اولنوب بعینه نقطه شکلنده مرسوم اولورسه فرد
تعبیر اولنور بو تقدیرجه مراتب اربعه‌ده رسم اولنان نقطه‌لر شونلردن
خالی دکلدر یا جمله‌سی زوج و یا فرد اولور اگر نقطه‌لرک دردی دخی
زوج اولورسه انی بر شکل مخصوص اعتبار ایدیلر اشبو
صورت کبی اسمی جماعت طبیعتی سعدایله نحس آراسنده متوسط
و ممتزجدر اگر درت مرتبه‌ده وضع اولنان نقطه‌لرک جمله‌سی فرد
و یا زوج اولمیوب بلکه بعضیسی زوج و بعضیسی فرد اولورسه بو صورت
دخی شونلردن خالی دکلدرکه و یا درت نقطه‌نک بری فرد باقیسی زوج
اولوب و یا ایکیسی فرد یا ایکیسی دخی زوج و یاخود اوچی فرد بری زوج
اولورسه اگر درت نقطه‌نک انجق بری فرد باقیسی زوج اولورسه
بو صورت دخی درت شکله منقسمدر زیرا فرد واقع اولان نقطهٔ واحده
مراتب اربعه‌دن ابتدا مرتبه‌ده واقع اولورسه اشبو صورت کبی
اسمی طارق طبیعتی سعدر و یا نقطهٔ فرد ایکنجی مرتبه‌ده واقع اولورسه
بو صورت کبی اسمی حمره طبیعتی نحس اکبردر یاخود نقطهٔ فرد
اوچنجی مرتبه‌ده واقع اولورسه بو صورت کبی اسمی بیاض
طبیعتی سعدر و یاخود نقطهٔ فرد دردنجی مرتبه‌ده واقع اولورسه
بو صورت کبی که اسمی انکیس طبیعتی نحس اکبردر اگر مراتب اربعهٔ
اشکالده مرسوم و مرقوم اولان درت نقطه‌نک انجق ایکیسی
فرد اولوب ایکیسی زوج اولورسه بو قسم دخی التی قسمه منقسمدر
زیرا فرد اولان ایکی نقطه یا اولکی و یا ایکنجی مرتبه‌ده بو شکل کبی
اسمی تقرف طبیعتی سعدر و یا فرد واقع اولان ایکی نقطه اوچنجی و دردنجی
مرتبه‌ده موجود اولورسه بو شکل کبی که اسمی تقرف داخل

طبیعتی سعدر و یا فرد نقطه‌لرینک بری اولکی مرتبه‌ده بریسی دخی دردنجی
مرتبه‌ده واقع بینلرنده زوج نقطه‌لری متوسط اولورسه بو شکل کبی
اسمی عقله طبیعتی ممتزجدر یاخود نقطه‌لرینک بری ایکنجی مرتبه‌ده بری
اوچنجی مرتبه‌ده واقع اولورسه بو شکل کبی که اسمی اجتماع طبیعتی
ممتزجدر یاخود فرد واقع اولان ایکی نقطه‌نک بری ایکنجی مرتبه‌ده بری
دردنجی مرتبه‌ده واقع اولورسه بو صورت کبی که اسمی قبض داخل طبیعتی
سعدر و یا فرد نقطه‌لرینک بری اولکی مرتبه‌ده بری دخی اوچنجی مرتبه‌ده
واقع اولورسه بو شکل کبی که اسمی قبض خارج و طبیعتی نحسدر
اشکال رملده وضع اولنان درت نقطه‌نک اوچی فرد و بری زوج
اولورسه بو صورت دخی اوچ شکله منقسم اولور زیرا فرد واقع
اوچ نقطه یا اولکی و ایکنجی و اوچنجی مرتبه‌ده واقع اولورسه بو صورت
کبی که اسمی نایته طبیعتی نحسدر و یاخود فرد نقطه‌لرینک اوچی
ایکنجی اوچنجی دردنجی مرتبه‌ده واقع اولورسه بو صورت کبی که
اسمی قائمه طبیعتی ممتزجدر و یا اوچ عدد فرد نقطه‌لری اولورسه
بو شکل کبی که اسمی نقی الخط طبیعتی ممتزج و منقلبدر اشبو ذکر
اولنان مراتب اربعه اوزرینه مرتب و موضوع اولان درت نقطه
نک زوجیت و فردیتی بولندقلری مرتبه‌لرک عدد و کمیتی اعتباریله
اصحاب فن اشکال رملی اون التی شکله حصر ایدوب هر شکلی بر مخصوص
اسمله تسمیه ایدوب طبایع نجوم سماویه کبی سعد و نحسه تقسیم
و توزیع ایدوب اشکال رملی بری برندن ممتاز ایلدیلر منجمینک افلاکده
اعتبار ایندکلری اون ایکی برج ایله اوتاد اربعه‌نک طالع غارب و رابع
و عاشر در اصحاب فن رمل دخی بروج افلاکی و اوتاد اربعه‌یه قیاس ایله
اشکال رملدن هر شکل ایچون شرف و نحس خانه‌سی اعتبار ایدوب
منجمینک عالم عناصردن مرکبات معدنیه و نباتیه و حیوانیه‌ده اوضاع
فلکیه‌نک تأثیرینه مبنی ترتیب ایتدکلری فن نجومه مقابل بونلر دخی رملی
ترتیب و ذکر اولنان اون التی شکلی جمع و ترتیب ایله اصناف موجودات
و احوال کائناتک کشف و استخراجنه توسل ایتدیلر لکن حکیم بطلمیوسک
رصد زعمی اوزره اوضاع فلکیه‌نک حوادث یومیه‌ده و آثار کونیه‌ده
دلالتی قدرت قاهرهٔ صمدانیه ایله مخلوق اولان اجرام علویه‌نک اجسام

سفلیه ده تأثیرینه مبنی اولوب کواکبک حرکات مخصوصه‌سیله حادث و
حاصل اولان اوضاعنک عالم عناصرده فعل و اثرینه مبنی بر امر طبیعیدر
اما فن رملده صحائف اوراق اوزرینه اقلام ایله مرسوم اولان اشکال
موضوعه‌نک حوادث کونیه احوالنه دلالتی اصحاب رملک وضع و رسم
ایتدکلری نقوش خطیه‌نک اوضاع رسمیه‌سنک اثری اولغینی قلم
قدرت خالق السموات تعالی شأنه ایله صحائف افلاکده مرسوم
و مرکوز اولان کواکب نجومک اجسام عنصریه ده تأثیرینه مبنی اولان
احکام فن نجومی اشکال خطیه و اوضاع رملیه ده اجرا ایتمک دائره
تحقیقدن خارج بر امر ضعیفدر بو امرک تحقیق و بیانی بو یله در که صحاح
فن نجومک رئیسلری حکیم بطلمیوس آلات رصدیه ایله اوضاع فلکیه
و اوضاع کواکبی ضبط ایدوب اجرام علویه‌نک عناصر اربعه ده و عناصر
دن مرکب اولان معادن و نباتات و حیواناتده تأثیرینه ذاهب اولمغله
بالجمله عالم سفلیه ده ظهور ایدن حوادث یومیه و آثار کونیه‌یی اسباب
سماویه‌یه اسناد ایلیوب احکام فن نجومی ترتیب ایلدی بطلمیوسدن
صکره منجمین بطلمیوسک عالم عنصریه ده ظهور ایدن حوادث جسمانیه‌نک
احوالنه متعلق ترتیب ایلدیکی احکام فن نجومی خلقک قلبلرنده مضمر
اولان اغراض قلبیه‌لرینی کشف و استخراجده دخی استعمال ایلیوب
ناسک کندولرینه مراجعت و سؤال ایتدکلری امور نفسانیه‌یی
بیوت فلکیه‌یی اقارب مناصب و احوال سائره‌یی مطالبه مقوله
سنی اون ایکی خانه‌یه تقسیم ایتدیلر و وقت سؤالده اصطرلاب
و ربع دائره و سائر آلات فلکیه ایله ارتفاع آلدقدنصکره
وقت ارتفاعده افلاکده موجود اولان اوضاع غریبه‌یی بیوت طالعلری
بیننده متفاوت قانون و قاعده اوزره بر قاعده رسم و تحریر ایدوب
اوضاع طالعک موجب و مقتضاسی اوزره بطلمیوس حکیمک ترتیب
ایتدیکی احکامی خلقک ضمائر قلوبنده مرکوز اولان امور نفسانیه ده
اجرا ایتدیلر لکن معلوم اوله که قلوب ناسده مضمر اولان مطالب
نفسانیه‌دن اولوب عناصر اربعه‌دن معادن و نباتات و حیوانات
کبی امور جسمانیه‌دن دکلدرکه اوضاع فلکیه ایله ضمائرک احوالنه
استدلال صحیح اوله زیرا بطلمیوس قواعد فن نجومی انجق عناصر اربعه‌نک

وانلردن مرکب اولان موالید ثلاثه‌نک احوالنی کشف و استعلام ایچون
وضع و ترتیب ایدوب اجرام علویه‌نک اجسام سفلیه ده تأثیری
دلالتنه قصر ایدوب قلوب ناسده مضمر اولان امور نفسانیه و احوال
قلبیه‌یه دلیل اتخاذ اتمامکله منجمین متأخرین اقسام نجومی خواطر نفسانیه ده
اجرای بطلمیوسک رأیینه مخالف اولمغله بو فنی خلاف وضعنده
استعمال ایدوب رأیلری نامقبول و شعورلری غیر معمولدر زیرا
افلاک و عناصر اجسامدن اولوب ضمائر خواطر ایسه امور نفسانیه‌دن
اولمغله جسمک جسم آخرده تأثیری ترتیب و تدوین اولنمش فنی امور
قلبیه ده استعمال مجرای صحتندن منحرف و دائره استقامتدن منصرفدر
بعده منجمین متأخریندن صکره خط رمل اربابی کلوب آلات فلکیه‌دن
ارتفاع اخذندن اجتناب و حساب جداول زیج ایله حرکات کواکبک
تعدیل و تقویمنی استصعاب ایتمکله اشکال رملی بیوت فلکیه کبی جمله
اوتاد اربعه اوزرینه وضع و ترتیب و سعد و نحس خانه‌لری نه
تقسیم ایدوب اوضاع فلکیه و انظار سماویه‌دن انجق تسدیس
وضعنه اعتبار و اعتنا و احکام فن نجومی اشکال رملده اجرا ایتمکله
استخراج ضمائر و کشف خواطرده منجمین متأخرینک اثرلرینه اقتدا
ایلدیلر لکن اوضاع فلکیه‌نک اشکال فن رملی استخراجی ضمائر
قلوب ناسده مضمر اولان خواطره دلالتی عقل طبیعی اولمیوب بلکه
بطلمیوسدنصکره ظهور ایدن منجمینک و انلرک اثرلرینه اقتدا ایدن
طائفه رمالینک مجرد وضع و اختراعلرینه مبنی بر امر اولمغله سهام
ملاحظه‌لری هدف اصابتدن دور و عند العقلا مردود و مهجوردر
شمدی بطلمیوسدن روزگاردن بی کسب و کار نیجه کمسنه‌لر بعض بلاد و
امصارده صنعت رملی کندولرینه مدار معاش و سرمایه انتفاس
ایدوب دام و دانه و مکر و فریب اولان شکل نقطه‌لریله عقول
ضعیفه اربابی اولان رأی سخیف اصحابندن نیجه آواره‌لری صید
و تسخیر ایدرلر علمای مغاربه‌دن زنانی و امثالی اعلام رجال
فن مزبورده کتب عدیده تألیف و تصنیف ایدوب قوانین و
قواعدینی بسط و تقریر و طریق علمنی شرح و تحریر ایلدیلر لکن صنعت
رمل اربابندن نیجه کمسنه‌لر دخی موجوددرکه اشکال مرسومه‌یه رملک

امعان نظر و حس بصر ایله دائره حس و شعوردن کذر و عالم غیبه سفر
ایدوب خواص بشردن فطرت اصلیه و خلقت زکیه ایله استفاضه
انوار غیب ایدن ذاتدر که آیینه روحانیه لایح اموری خلقه خبر ویررلر بو
طائفه سائر اصحاب رملك اشرف و افضلیدر معلوم اوله که
اصحاب فن رملك جمله سی صنعت رملی صنایع حرفخانه دان نبوته
نسبت ایدوب بعضلری دانیال علیه السلامك و بعضلری دخی
حضرت ادریس علیه السلامك معجزات باهره لرندن اولمق اوزره زعم
ایتدکلرندن ماعدا دین اسلامده مشروعیتنی دخی ادعا ایدوب
سلطان الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلرندن منقول و مروی اولان
کان نبی یخط فمن وافق خطه فذاك حدیث شریفی دعوالرینه
احتجاج و استدلال ایدرلر مع هذا ذکر اولنان حدیث شریف
خط رملك مشروعیتنه قطعاً دلالت ایتمیوب زعملرینه تأیید و
رأیلرینی ترویجه سند صحیح اولدیغی ظاهردر زیرا معنای لطیف حدیث
شریف الله اعلم و رسوله بویله درکه ازمنه سالفه ده انبیای
عظامدن بر نبی ذیشان وار ایدیکه عمل خط ایله مشغول اولوب بو
اثناده طرف حضرت حقدن کندویه وحی الهی وارد اولور ایدی دیو
سلطان الانبیا حضرتلری خبر ویردیلر بو دخی جائزدرکه بعض انبیای
کرامك ذات عالیلرینه مخصوص برکونه خط رسمنه مباورت عادت
شریفه لری اولوب اثنای مباشرتده وحی الهی ظهور ایله اوله زیرا
انبیای عظام صلوات الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنك استفاضه
انوار وحی الهیه ده حال و شانلری متفاوت اولوب تلك الرسل
فضلنا بعضهم علی بعض آیت کریمه سی اوزره طبقه و سالنده •
ساداتلری و درجه فضیلتده تفاوتلرینه منافی دکلدر بو معشر
کرامك بعضلرینك ذات عالیلرینه و امتلرینه متعلق امورده طرف
حضرت حقدن وحی الهی ظهوری و خطاب عزت صدوری سفیر وحی
ربانی وساطتیله اول امرده واقع اولوب طرف عالیلرندن سبق
طلب و اسباب توجهدن بر سببه نسبت و توسل ایتمزلر
بعض انبیای کرام دخی مبعوث اولدیغی امتك کندوسندن بر امر
مشکلك حلنی رجا ویا خود حسب العاده وقوعی محال تکلیفه اجترا

ویا آنک

ویا انك امثالی داعیه اخری ظهور ایتدکده طرف حضرت حقه توجه ایدوب
درکاه کبریادن اول امرك کشفنی رجا ایتدکلرنده ظهور وحی الهی ایله مشرف
اولورلر بناءً علیه بو معشر کرام و انبیای کرامدن تقسیم عقلی بر صنفك
وجودینی دخی تجویز ایدرکه اول ذات کرو با صفات تلقی وحی الهی ده
سائر انبیادن بر حالت سنیه ایله ممتاز اولوب اول حالته توسل
ایله توجه ایتدیکی خصوصده ظهور وحی سبحانی و خطاب حضرت ربانی ایله
مشرف اوله نته کیم کتب اسرائیلیاتده یعنی طائفه بنی اسرائیل بیدلرنده
متداول اولان کتب مخصوصه ده نقل اولندیغی اوزره انبیای کرامك
بعضلرینه نزول وحی الهی ده اصوات طیبه و نغمات لذیذه استماعیله
توسل ایدوب آواز غنا و حسن صدا ارواح طیبه لرینه تأثیر ایتدکده
افق غیبدن انوار وحی الهی عکس افکن مرآت ضمیر انورلری اولور
ایدی حکایه ایدرلر که اگرچه کتب اسرائیلیات صحت نقلده سند مستند
و اثبات مرامده حجت معتمد دکل ایسه ده لکن جناب حکیم بی زوال جل
شانه عن الانداد و الامثال حضرتلری انبیای کرام و رسل عظامنی
مشیت علیه سی تعلق ایتدیکی وجه اوزره نیجه خصائص الهیه و لطائف
سنیه ایله مشرف ایتمکله نقل مذکور طور عقلدن بعید دکلدر بناءً علی هذا
سبق ایدن حدیث شریفده حضرت سرور دان ما اوحی جناب
رسول کبریا علیه افضل التحایانك رقم خط ایله وصف و تعریف بیوردقلری
نبی ذیشان دخی وحی الهی ظهورنده سفارت روح الامین ایله خطاب
عزت صدورینه رسم و ترقیم بیوردقلری خط ایله توسل ایدوب هر
چندکه طرف حضرت حقدن بر امرك کشف و حلنه مترقب اولهلر و
اول خط معهودك رسم و ترقیمنه مباشرت و مبادرت ایله وحی الهی
ظهور ایتمك جائز اوله نته کیم اصحاب رملك بعضلری صور اشکال ملاوه
جسم بصر و قصر نظر ایله متاغل حس و خیال برطرف ایدوب عالم
ارواحه وصول ایله کندولرنده علم وجدانی و ادراك روحانی حاصل
اولدیغی بوندن اقدم نقل اولنمش ایدی لکن انبیای عظامك علم و عرفانلری
وحی ربانی و خطاب سبحانی ایله حاصل اولوب طائفه مذکوره نك علم
و ادراکلری انجق عالم مشاهده مشهود اولان رؤیا کبی بر ادراك روحانی
اما اول زمره رمالین و بطالین که صنعتلرینه خلقك مشغول ایتدیکی امور

مشکلدن قانون متعارف اوزره وضع اولنان اشکاله باقوب ظن
وتخمین ایله جوابه تصدی ایدرلر اول طائفه بو خصوصده حدود وشروطی
تجاوز ایتمکله انبیای عظامک ساحهٔ عصمتلری استکشاف غیب
ایچون اول مقوله صنعته توسلدن عاری وخالیدر زیرا انبیای مرسلین
صلوات الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی علم صنعت تکلم اسرار غیبدن
خلقی منع وتحذیر بیوروب بر فرقک علم مغیباته خوض وشروعلرینی
مشروع ایتدیلر حدیث شریف سابقده فمن وافق خطه فذاک کلام
حکمت نظامندن الله اعلم ورسوله بو معنا مراد اولنور که ایام سالفه‌ده
انبیای عظامدن بر نبی ذیشان رسم خط ایله مشغول اولوب اول
اثناده شرف وحی الهی ایله مشرف اولورلر ایدی اول کمسنه که
ذکر اولنان نبی محترمک خطنه موافقت ایده یعنی عمل خط اثناسنده
اول نبی ذیشان کبی تایید وحی ایله مؤید اولمق ممکن اوله خطوط مرسومه
بیاننده انجق اول خط صحت سودا ایله ممتازدر دیو بو حدیث شریفی
توجیه ایلدیلر بو صورتده حدیث نبویده ارباب رملک زعملری اوزره
بین الناس متداول اولان رقم رملک محلنده اشتغال ایدن
کمسنه‌لرک شرف تعظیمنه اشارت مقصودلری اولمیوب بلکه
عمل خطله استفاضهٔ انوار وحی الهی ایدن نبی ذیشان حضرتلرینک
خطلریه بوخت حالا بین الناس متداول رقم رملک مناسبتی
اولمامغله جناب رسالتپناه صلی علیه الآله حضرتلرینک کلام حکمت
نظاملری انجق وحی ایله مؤید اولان خطک مدح وثناسنه مقصوددر
حالا بر خط رقم که مجرد اول نبی ذیشانک خطنه وضع وشکلده
موافق اولوب تایید وحی آسمانی وترتیب خطاب ربانیه‌ده
مخالف اوله اول خطک لدی الشرع الانوار اعتباری اولمدیغی ظاهردر
مع هذا بو حدیث شریف ایله خط رملک مشروعیتی ثابت اولمیوب
صنعت ایله مغیباته توسل صحیح اولمامغله عمل کاسدلرینی حدیث شریف
ایله ترویجه طالب اولوب مدعالرینی زعملری اوزره ثابت ایدرلر بو زعملری
ایله باطل وحلیه ولوقدن عاطلدر بوندن صکره ارباب فن رملک
زعملرینی تصحیح وآرالرینی ترویج وتصدیله دیدیلر که عهد اسلامدن مقدم
بعث اولنان انبیای عظامدن هر نبی ذیشانک شریعتنده جائز وجاری

اولان احکام شرعیه مادامکه نسخ شارعله منسوخ اولمیه دین اسلامده
دخی اول امر ایله عمل مشروع اولوب خط رمل دخی مفاد منیف حدیث
شریفله انبیای سالفه‌دن بر نبینک عملی اولمغله دین اسلامده دخی
عملی مشروع اولور دیو شریعة من قبلنا شریعة لنا رأیله ایله عملرینه
ودعوالرینه استدلال ایتدیلر لکن قول مذکور دخی بونلرک زعملرینه
دلیل اولماز زیرا شریعت طرف حضرت حقدن کتاب مخصوصله عباده
مبعوث ومرسل اولان نبینک امتنه تبلیغ ایتدیکی دین وملتدن
عبارت اولوب حدیث سابق اوزره خط رملی صاحب شریعت نبی ذیشانک
قطعا عهد اسلامه کلنجه بین الامم عملی جائز بر امر مشروع اولدیغنه
قطعا دلالت ایتمامکله رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک
حدیث شریفلرنده ذکر اولنان خط معهود اول نبی ذیشانک ذاتنه
مخصوص ومقصور اولوب نه کندو امتنه ونه امم اخری ایچون عملک
جوازینه دلیل اولماز بو آنه کلنجه صنعت رملک عدد اشکالی و
ترتیب اوضاعی وصحت مشروعیتنه متعلق احوال واحکامی بیان
اولنوب حالا ارباب رملک زعملری اوزره اشکال مزبوره ایله
اسئلهٔ غیبیه‌دن بعض طالبک مطلوبلری اولان بر امرک حال و
شانی سؤال ایتدکلرنده طائفهٔ مزبوره صحیفهٔ قرطاسه
ویا قوم اوزرینه ویاخود اون اوزرینه علی التعیین اون ایکی سطر
اولمق اوزره درت دفعه دردر سطر نقطه وضع ایدوب بعده اول
نقطه‌لری علی الترتیب ایکیشر ایکیشر طرح واخراجه شروع ایدرلر بو طریقله
ذکر اولنان اون ایکی سطرده ابتدا وضع اولنان درت سطرده موجود
اولان نقطه‌لردن بعد الطرح باقی قلان نقطه‌لر کرک زوج وکرک فرد
اولسون بربرینک تحتنه علی الترتیب طولا وضع وتسطیر ایله بوندن اقدم
ذکر اولنان اون ایکی شکلدن بر شکل تولید وتحصیل ایدرلر ثانیا ایکنجی
مرتبه‌ده واقع سطور اربعه‌ده موجود اولان نقطه‌لری دخی کالاول
ایکیشر ایکیشر طرح ایدوب هر سطرده باقی قلان زوج ویا فرد
نقطه‌لرینی علی الترتیب شکل اولک جنبنه وضع وتسطیر ایله بر شکل
آخر دخی احداث ایدرلر ثالثا اوچنجی مرتبه‌ده واقع درت سطرده
مضبوط اولان نقطه‌لری دخی ایکیشر ایکیشر بعد الطرح باقی قلان نقطه‌لری

کذالک ترتیب سابق اوزره رسم و تحریر ایله بر شکل دخی ظاهر اولور
رابعاً دردنجی مرتبه ده واقع اولان درت سطرده موجود نقطه لری دخی
اسلوب سابق اوزره زوجنی زوج طرح ایتدکدنصکره باقیلرینی
شکل ثالثک تحتنه علی الترتیب وضع ایله بر شکل دخی ظاهر اولوب
اشکال رملیه دن اون التی شکلک دردی وقت عمده بو طریق ایله
تحصیل اولنور بعده ذکر اولنان اشکال اربعه نک ابتدالرنده واقع اولان
نقطه لری اشکالک عرض جانبندن اخذ و علی الترتیب بربری تحتنده طولانجه
وضع ایله بر شکل دخی تولید ایدرلر بعده ینه اشکال اربعهٔ مزبوره نک
ایکنجی مرتبه لرنده مرتب اولان نقطه لری دخی عرض جهتندن علی التوالی
اخذ و بربرینک تحتنه ترتیب سابق اوزره طولانجه وضع ایله بر
شکل دخی تحصیل ایدرلر بعده ینه اولکی درت شکلک اوچنجی مرتبه لرنده
و جهت عرضلرنده واقع اولان درت نقطه یی دخی نهج معهود اوزره
علی الترتیب طولانجه وضع ایدوب بر شکل آخر دخی تولید ایدرلر بعده
ینه اشکال اربعهٔ اوکینک جهت عرضنده دردنجی مرتبه ده واقع
زوج و فرد واقع و موجود اولان درت نقطه یی دخی علی الترتیب
بربری اردنجه وضع و رسم ایله بر شکل آخر دخی حادث اولمغله
عدد اشکال سکز شکله بالغ اولور بعده اشبو ذکر اولنان سکز
شکلدن هر ایکی شکلک تحتنه بر شکل دخی وضع ایدوب درت
شکل آخر دخی تولید ایدرلر بو طریقله اشکال ثمانیه دن هر ایکی
شکلک جانب عرضنده علی الترتیب اربعه لرنده واقع زوج و یا فرد
نقطه لرندن انجق برینی اخذ و آخرینی ترک ایدرلر لکن قانون و
قاعده لری بودر که شکلین مذکورتینک جانب عرضنده و ایکنجی
مرتبه سنده جمع اولان نقطه لرین ایکیسی معاً زوج و یا فرد اولورسه
انجق بر زوج نقطه سی وضع اولنوب واگر بری زوج و آخری فرد
اولورسه انجق فرد نقطه سی اخذ اولنور عمل مذکور بو ذکر اولنان
سکز شکلدن اولکی و ایکنجی شکلک مرتبه لرندن بدأ ایدوب ابتدا
شکلین مذکورتینک مرتبهٔ اولیلرنده موجود اولان زوج و یا فرد
نقطه لرینک برینی قاعدهٔ مزبوره اوزره اولکی و ایکنجی شکلک
تحتنه وضع ایدوب بعده مرتبهٔ ثانیه ده بعده ثالثه ده بعده رابعه ده جمع

اولان نقطه

اولان نقطه لرکه انجق برینی علی الترتیب طولانجه رسم ایله اولکی و ایکنجی
شکلدن بر شکل تولید ایدرلر بعده اوچنجی و دردنجی شکلک جانب
عرضنده درت مرتبه ده واقع اولان ایکی نقطه نک انجق برینی قانون
سابق اوزره اخذ و علی الترتیب بربری تحتنه طولانجه رسم
ایله بر شکل دخی ظاهر اولوب اوچنجی و دردنجی شکلک تحتنه
رسم ایدرلر بعده بشنجی التنجی شکلک تحتنه دخی منوال مذکور
اوزره بر شکل رسم ایدوب بعده یدنجی سکزنجی شکلک مرتبه لرنده
جمع اولان نقطه لری اسلوب سابق اوزره طولانی رسم و یدنجی
سکزنجی شکلک تحتنه وضع ایله بر شکل دخی تولید ایتمکله عدد
اشکال اون ایکی شکله بالغ اولور بعده اشبو تولید ایتدکلری درت
شکلک هر ایکی شکلندن دخی قاعدهٔ مذکوره اوزره بر شکل اخراج
اولنوب ینه جانب عرضلرنده واقع مرتبه لرده موجود نقطه لرک برینی
اخذ و آخرینی ترک و علی الترتیب طولانی رسم اولنمغله عدد اشکال اون
درت شکله بالغ اولور بو وضع اولنان ایکی شکلدن دخی قاعدهٔ
مذکوره اوزره بر شکل آخر دخی تولید اولنوب شکلین سابقینک
تحتنه رسم اولنمغله عدد اشکال اون بش شکله بالغ اولور بعده
اشبو اون بش شکل ایله ابتدا وضع اولنان شکل اولک جهت
عرضلرنده واقع ایکی نقطه نک انجق بری اسلوب سابق اوزره
اخذ و طولانجه علی الترتیب بربرینک تحتنه رسم ایله اون التی
شکل تکمیل اولنور بوندنصکره اشبو ترتیب اولنان اون التی
شکله امرار بصر و فکر و نظر ایدوب اصحاب رملک بینلرنده معتبر
اولان قانون و قاعده اوزره سعادت و نحسدن هر شکله مخصوص
اولان مطلوبک حال و شاننی اخبار و اعلام ایدرلر لکن حکمای
مجددا اوضاع خطیه و اشکال رملیه دن استنباط و استخراج
اولنوب خارجدن بر دلیل قوی و برهان قطعیه یه مستند و مبتنی
اولمامغله عقلای حلیه وقوفدن عاطل و حکمای خیال و باطلدر
و دخی نصب عین قبول اولمغه لایق و نفس الامره مطابق وجه
وجیه بودر که صناعات علمیه و عملیه دن بر صنعت ایله امور
غیبیه یه وقوف ممکن اولمیوب سرا پرده خفاده مکنون اولان مغیباته

وصول ایله عالم حسدن عالم ارواحه وصول مفطور ومجبول اولان
خواص بشره مخصوصدر حتی اصحاب فن نجوم کشف شهود ایله
غیبدن خبر ویرن رجالی زهرتین اسمیله تسمیه ایدوب بونلرک وقت
ولادتلرنده کوکب رب الطالع بولنمغین استار خفاده مستور اولان
اسرار غیبیه متعلق هر نمقوله شیدن خبر ویررلرسه طالع مولدلری
اول خبرک وقوع وظهورینی ایجاب ایدر دیو زعم ایلدیلر فعلی هذا
استخراج غیب ایچون ترتیب اولنان صناعات وصنایعدن
خط رمل وانک امثالی اعماله اشتغال ایدنلرک قصد وغرضلری
نفسلرینی امور حسیه ایله اشتغال وعالم روحانیه یه ایصال ایسه
بو طائفه فصل سابقده ذکر ایتدیکمز طوائف کهنه یه ملحق اولورلر
اگر اشتغال رمل ایله کشف ضمیر ادعا ایدن کمسنه ذوق روحانی
وعلم وجدانیدن بهره دار اولمیوب ترتیب وتدوین ایتدکلری
اشکال اشیایه نظر ایله علم غیب ادعا ایدرلرسه بهذیان
محموم کبی علم وعملری درجهٔ اعتباردن ساقطدر ودخی طوائف
بشردن فطرت اصلیه وخلقت زکیه ایله عالم ارواحدن
تلقیء غیبه مجبول اولان طائفه نک علامتی اولدرکه حوادث آتیه
وامور مستقبله دن برامرک حال وشاننی استعلام ایچون طرف
غیبه توجه ایتدکلرنده مألوف اولدقلری حاللندن خروج ایدوب
بونلره مبادیء نومده افسانه عارض اولان خمیازهٔ خواب کبی اسنه مک
وکرنمک مقوله سی حالتلر عارض اولوب عالم حسدن غائب
اولورلر بو طائفه نک جسمانیتدن روحانیته خروج وعروجلری
مراتبی دخی متفاوت اولوب اصل فطرتلرنده موجود اولان
استعدادلرینک درجهٔ کماله قرب وبعدیله مختلف اولور اما اول
طائفه که بعض اعمال مصنوعه وصنایع موضوعه ایله مغیباته
وقوف ادعا ایدوب فطرت نهادلرنده خاصهٔ ذاتیه وعلامت
مخصوصه اولمیه ریاحین ریاض غیبدن بر رایحه شم ایتمیوب نقد
مغشوشنه کذب ودروغ یا مکر وتزویرینی تنقید وترویجه سعی ایدرلر
ودخی مغیباته علم ووقوف ادعا ایدن طوائفک بعضیسی استخراج
غیب وکشف ضمیر ایچون بینلرنده معروف قوانین مخصوصه وضع ایدوب

وقت حاجتده اول قواعده مراجعت ومراعات ایله اسئلهٔ غیبدن
جوابه تصدی ایدرلر لکن اعمال موضوعه واوضاع مصنوعه لری نه
کشف ونه شهوده موقوف ونه فن نجوم وکهانت انواعندن
معدود اولوب بلکه عقول ضعیفه وآرای سخیفه اصحابنی صید وتسخیره
اعمال لطیف الحیل ایله بر دام مکر وفریب ترتیب ایدوب بو آهو ایله
سبکمغزان روزکار سرمایه سر وسامانی جلبه آلت اتخاذ
ایتمشلردر بو قوانین مذکوره نک انواعی کثیر اولوب بزاجی
مصنفک کتابنده درج وتحریر ایدوب بعض خواص علمانک اعتبار
واعتنا ایتدکلری قواعد حسابیه نک ذکریله اکتفا ایلدک معلوم
اوله که اساطین حکمای یونانیاندن ارسطو حکیمه منسوب
کتاب سیاستک آخرنده حساب نیم اسمیله مسمی ومرسوم بر
حساب مخصوص مذکوردرکه اول حساب ایله محاربه ومقاتله یه تصدی
ایدن ملوک غالب ومغلوب کیم ایدوکی معلوم اولور وطریق عملی دخی
بویله درکه محاربه یه تصدی ایدن ملکلرک هر برینک اسمنده موجود
اولان حروف قوانین حسابدن جمل کبیر عنوانیله معروف ابجد حروفنده
احاد وعشرات ومات والوف ایچون موضوع اولان قاعدهٔ معروفه
اوزره بعد الحساب عدد اسمی مراتب عددیه دن نه مرتبه یه بالغ اولورسه
ضبط وحفظ اولنوب بعده ملک آخرک اسمنده موجود اولان حروفی
بو طریقیله عدد وحساب اولندقدنصکره هر برینک عدد حروف اسمی
طقوز طقوز طرح واخراج اولنوب بقیه لری اخذ وحفظ اولنوب بعد
الطرح اسمین مذکورین حسابندن باقی قلان عددلرک تفاوت
وتساویدن بینلرنده موجود نسبت عددیه یه نظر ایله امر مطلوب
استدلال اولنور اگر طرح تسعه ایله اسمین مذکورینک حسابندن
باقی قلان عددلر بربرینه مساوی اولمیوب قلت وکثرت ایله
حسابده مختلف لکن زوجیتده ویا فردیتده موافق اولدقلری
صورتده بعد الطرح عددی اقل اولان اسمک صاحبی غالب اولور
درلر مثلا ایکی شخصک اسملری حروف ابجد حسابیله عد اولنوب
هر برینک مبلغ عددندن طقوز طقوز طرح اولندقدنصکره برنده درت
آخرنده التی عدد باقی قالوب ویاخود شخصینک بریسنک اسمنده

بش اخرك اسمنده یدی عدد باقی قالورسه صورت عدد اولی ده
درت عدد ایکنجی صورتنده بش عدد باقی قلان اسمك صاحبی غالب اولور
اگر محاربه یه قصدی ایدن ملکلرك اسماری حسابندن بعد الطرح باقی قلان
عددلرك مقدارلری قلت وکثرت ایله تخلف ایتدیکی کبی زوجیت وفردیتده
دخی مختلف اولوب یعنی بری فرد اخری زوج اولورسه بعد الطرح بقیه عدد
حروفی اکثر اولان اسمك صاحبی غالب اولور دیدیلر مثلا ایکی شخصك
اسماری جمل کبیر ایله یعنی ابجد حسابیله عد اولنوب بعد الطرح برینك
حسابنده اوچ اخرك درت عدد باقی قالسه اسمنده درت عدد باقی
اولان کمسنه غالب اولور اگر ملکین محاربینك اسماری حسابندن
بعد الطرح باقی قلان عددلر بربرینه مساوی اوله ایکیسی دخی معا زوج
ایسه بو صورتده ذکر اولنان ملکلرك قنغیسی ابتدا مقابله ومحاربه
قصدیله خروجه طالب اولدی ایسه اول ملك مغلوب اولوب طالب
اولمیان ملك غالب اولور مثلا محاربه یه قصدی ایدن ذاتك اسماری
حساب اولنوب بعد الطرح هر برینك مبلغ عددندن درت ویا التی عدد
باقی قالسه ابتدا داعیه خروج ایله منازعه یه قیام ومحاربه یه اقدام
ایدن ملك مغلوب اولوب مطلوب اولان ملك غالب اولور مثلا
عدد حروف اسمیندن هر اسمدن بعد الطرح باقی قلان عددلر بربرینه
مساوی وایکیسی دخی معا فرد اولورسه بو صورتده ابتدا منازعه
ومقابله یه قصدی ایدن ملك غالب اولوب آخری مغلوب اولور
دیدیلر مثلا داعیه حرب وقتالده محاربه یه اقدام ایدن ملکلرك هر برینك
عدد حروف اسمندن بعد الطرح اوچ ویا بش عدد باقی قالسه ابتدا
محاربه ومطالبه یه اقدام ایدن ملك غالب اولوب آخری مغلوب
اولور العلم عند الله تعالی ودخی معلوم اوله که عمل حساب تسعه ضبط
وتسهیل ایچون ایکی بیت عربی نظم اولنوب بین الناس متداول
اولمغله نقل اولندی شع اذا الزوج و الافراد تسمو اقلها
واکثرها عند التخالف غالب ویغلب مطلوب اذا الزوج جری
وعند استواء الفرد یغلب طالب بیتین مذکورتینك معناری
الحق قاعده حساب تسعه ایله غالب مغلوب استخراجنده بسط و
تفصیل ایتدیکمز طریقتك بیانی متضمن اولوب قاعده اعرابی مفید

اولمغله کلام سابقی اعاده ایله تطویل کلامدن اجتناب اولندی بوندن
صکره معلوم اوله که اعمال حسابدن عمل حساب تسعه وضع ایدن محاسبین
علمیه دن بر اسمده موجود حروف ابجدیه اعدادندن بر عدد مخصوص طقوزر
طقوزر طرح واخراج ایدنصکره باقی قلان عددك مقدارینه وجه اسهل
اوزره بیلمك ایچون بر قاعده مخصوصه وضع ایتدیلر که طرح تسعه ده
اول قاعده یه مراعات ایله کلفت ومؤونت حسابدن مستغنی اولدیلر
شویله که ابجد ترکیبنده الفدن غینه وارنجه ترتیب اولنان یکرمی سکز
حروفی اولا ارباب فن حساب رأیی اوزره الفدن طایه وارنجه حروف
مزبوره دن طقوز حرفی بردن طقوزه منتهی اولنجه آحاد مرتبه سنده
اولان اعداد تسعه یه و حروف یادن صاده وارنجه طقوز حرفی دخی
عشرات درجه سنده واقع عدد تسعه یه وقافدن ظایه وارنجه
طقوز حرفی دخی مآت مرتبه سنده اولان اعداد تسعه یه توزیع
اولندقدنصکره ابجد حروفنك آخری اولان حرف غین مرتبه الوفه
تخصیص اولنمشدر بوندنصکره حساب تسعه اصحابی احاد وعشرات
ومآت والوف مراتبندن هر مرتبه ده موجود اولان اعدادك برر برینه
نسبت ایله حاصل اولان رتبه ودرجه لرینه نظر واعتبار ایدوب ابجد
ترکیبنده مرتب اولان یکرمی سکز حروفدن هر بر حرفك دلالت ایتدیکی
عدد مراتب آحاد وعشرات ومآت والوفدن بولندیغی مرتبه نك
قنغی درجه سنده واقع ایسه اول حرف ایله عین اصل علامت وضع
اولندیغی عددك نفسی مراد اولنمیوب بلکه اول عددك بولندیغی درجه سنه
اشارت قصد ایلدیلر بناءً علی هذا مرادلرینه تحقیق ورأیلرینه تسهیل
ایچون اشبو یکرمی سکز حرفدن طقوز کلمه ترکیب ایدوب کلمه اولی
یی درت حرفدن وباقی سکز کلمه یی اوچر حرفدن ترتیب ایتدیلر
ذکر اولنان کلمات تسعه دن هر بر کلمه نك ابتدا حرفیله کلمه آحادده
اول حرفك دلالت ایتدیکی عدد مخصوصك درجه سنه اشارت
قصد اولنوب ایکنجی حرفله دخی ینه اول حرفك عشرات مرتبه سنده
علامت اولندیغی عددك رتبه مخصوصنه واوچنجی حرفله کذلك اول
مآت مرتبه سنده دلالت ایتدیکی عددك درجه معینه سنه دلالت
قصد ایتدیلر لکن کلمه اولی درت حرفدن مرکب اولمغله انك دردنجی

حرفی مرتبهٔ اولینک درجهٔ اولاسنه علامت وضع ایتدیلر کلمات
تسعهٔ مذکوره بونلردرکه ذکر و بیان اولنور ابقغ بکر جلش دمت
هنث وسخ ذعن طحظ حفقس تفصیلی بویله درکه مرتبهٔ آحادده بردن
طقوزه وارنجه موجود اولان اعدادک اولکی درجه سنده عدد واحد
واقع اولوب ابجد حروفندن علامتی حرف الف اولمغله اخذ اولنوب بعده
اوندن طقسانه وارنجه عشرات مرتبه سنده مرتب اولان اعداد
تسعه نک اولکی درجه سنده عشره واقع و علامتی حرف یا اولمغله
الفک زیلنه وضع اولندی بعده یوزدن طقوزیوزه وارنجه مآت
مرتبه سنده واقع اعداد تسعه نک اولکیسی یوز اولوب علامتی
حرف قاف اولمغله اول دخی بعدالاخذ یانک یاننه ضم اولندقده
مرتبهٔ الوفک اولکیسی بیک اولوب علامتی حرف ابجدک حرف اخری
غین اولمغله غین کلمه سی حاصل اولدی بو کلمه ده مرتب اولان
حروف اربعه دن هر برحرفله عدددن انجق واحد مراد اولنوب
یوخسه حرف الف ایله بر و یا ایله اون و قافله یوز و غین ایله بیک
مراد اولنمامشدر کذلک بردن طقوزه وارنجه مرتبهٔ آحادک ایکنجی
درجه سنده ایکی واقع اولوب ابجد حروفندن علامتی با اولمغله اخذ
اولنوب اوندن طقسانه وارنجه مرتبهٔ عشراتک ایکنجی درجه سنده
یکرمی واقع علامتی حرف کاف اولمغله بعد الاخذ یوزدن طقوزیوزه
وارنجه مرتبهٔ مآتک ایکنجی درجه سنده دخی اعداددن ایکیوز واقع
علامتی حرف را اولمغله ذکر اولنان با کاف را حرفلریله ترکیب اولنوب
بکر کلمه سی حاصل اولدی بو کلمه ده دخی موجود اولان حروف ثلثه دن
برحرفیله اعداددن انجق ایکی مراد اولنوب یوخسه کافله یکرمی و را ایله
ایکیوز قصد اولنمامشدر معلوم اوله که حرف غین ابجد حروفنک
آخری و مراتب الوفدن اولیه وضع اولنوب حروف مذکوره ده
مراتب الوفک سائر منازل میانه حرف وضع اولنمامغله بکر کلمه
سائر ذکر اولناجق کلمات باقیهٔ آحاد و عشرات و مآت مرتبه لرنده
واقع اعداده دلالت ایدن اوچر حرفدن ترکیب اولنمغله ابقغ کلمه سی
کبی درت حرفدن کلمهٔ رباعیه بناسنه امکان اولدی کذلک آحاد
و عشرات و مآت مرتبه لرنده اوچنجی مرتبه سنده واقع اعداده دلالت

ایدن حروفدن دخی بر قاعده اجرا اولنوب جلش کلمه سی حاصل اولدی
کلمهٔ مزبوره ده دخی جیم حرفیله اوج عدد مراد اولندیغی کبی لام و شین
حرفلریله عدد مزبوره اشارت قصد اولنمشدر یوخسه لام ایله اوتوز
شین ایله اوچیوز عددلری مراد اولنمامشدر کذلک آحاد و عشرات
و مآت حروفندن دردنجی مرتبه ده واقع اعداد مخصوصه یه موضوع
حروفدن دخی بو قاعده یه رعایت اولنوب دال و میم و تا حرفلرندن
مرکب دمت کلمه سی حاصل اولوب بو کلمه ده دخی مرتب اولان
حروف ثلثه دن هر بر حرفله اعداددن درت کلمه مراد اولنوب میم
و تا ایله درتیوز مراد اولنمشدر کذلک هنث کلمه سنده ها ایله
بش مراد اولندیغی کبی نون ایله ثادن دخی بش عدد مراد اولنوب
حرف نوندن اللی ثادن بشیوز مراد اولنمادی کذلک وسخ کلمه سنده
مرتب اولان واو حرفندن التی مراد اولندیغی کبی سین ایله خا حرفلری
دخی عدد مرقومه اشارت قصد اولنمشدر کذلک ذعن کلمه سنده
واقع حروف ایله یدی عدده اشارت اولنمشدر کذلک حفقص کلمه
سنده واقع حروف ثلثه ایله دخی احاد و عشرات و مآتک مراتبنده
واقع اعدادک سکزنجی مرتبه سنه اشارت قصد اولنوب سکز عدد
مراد اولنمشدر کذلک کلمات تسعهٔ اخری اولان طحظ کلمه سنده
واقع طا حرفندن طقوز مراد اولندیغی کبی صاد ایله ظادن دخی طقوزه
اشارت اولنمشدر خلاصهٔ کلام بو ذکر اولنان طقوز کلمه نک اولنده
واقع حروف آحاد ایله قنغی عدد مراد اولنورسه باقیسیله دخی اول
عدده اشارت قصد اولنوب مراتب عددیه نک علی الترتیب درجه لرینه
علامت وضع اولنمشدر اشبو بسط و تفصیل اولنان قاعده معلوم
معلوم اولدقده اسمادن قنغی اسمک تسعه ایله بقیه عددی بیلنمک
مراد اولنورسه وجه اسهل اوزره استخراج اولنور بو طریقیله حساب نیم
ایله طرحی مراد اولنان بر اسمک جواهر حروفندن هر بر حرف نظر اولنوب
ذکر اولنان طقوز کلمه دن قنغی کلمه ده موجود ایسه اول کلمه نک حروفنه
مخصوص اولان عدد مراد اولنور بعده حروف اسمدن بدل اخذ اولنان
اعداد جمع اولنوب اگر طقوزه بالغ و یا دخی ناقص اولورسه عینی اخذ
اولنور بعده اسم آخرک حروفی دخی بو وجه اوزره حساب اولنوب قدر نصاره

بعد الطرح باقی فلان عدد اره نظر اولنوب عنوان بحثده ذکر اولنان قاعده یه
مراعات ایله طرفیندن طالب و مطلوبدن غالب و مغلوبه استخراج ایدرلر معلوم
اوله که حساب تسعه طرحنده ذکر اولنان قاعده نک سری ظاهردر بو طریقیله
که احاد و عشرات و مات والوفك مرتبه لرنده واقع اولان اعدادك
هر عددینه که طقوز طقوز طرح اولنسه بهر حال بعد الطرح بری باقی قالورکه
بولندیغی مرتبه نك درجه سی عددینه مساوی اولور مثلا مرتبهٔ عشراتده
اوندن طقوزی طرح و اخراج اینسك عشراتده اولکی درجه سنده
بولنمغله بری باقی قالور کذلك مرتبهٔ مائه نك اولکی درجه سنده واقع
بیکدن طقوز طقوز طرح اولنسه ینه بر باقی قالور و دخی مرتبهٔ عشراتك
ایکنجی درجه سنده واقع یکرمیدن بعد الطرح ایکی عدد باقی قالور کذلك
مرتبهٔ عشراتك اوچنجی درجه سنده واقع اوتوزه و مرتبهٔ مائه والوفك
درجهٔ ثلثه سنده واقع اوچیوز ایله اوچ بیکدن بعد الطرح اوچ عدد
باقی قالور و عشرات و مات و الوفك سائر مرتبه لرنده دخی کیفیت
و حال بو منوال اوزره جاری اولوب مرتبهٔ عشراتك منتهاسی مرتبهٔ
تاسعه ده واقع طقسان ایله مرتبهٔ مائه والوفك طقوزنجی رتبه سنده
بولنان طقوزیوزدن طقوز بیکدن دخی بعد الطرح طقوز عدد باقی
قالمغله کویا مراتب اعداددن عشرات و مات والوف مرتبه لرنده
واقع عقود عددیه نك احاد مرتبه سنه تبدیل اولنوب هر مرتبه دن بعد
الطرح باقی فلان عدد اول مرتبه نك آحادندن درجه سی عددینه مساوی
اولمغله اول درجه نك عددی مرتبهٔ ثلثه ده بولنان عقود عددیه مقامنه
قائم و عشرات و مات والوفده مستعمل اولان حروفه دلالت و معنا
حروفنه مشارك و مساوی اولدی بو تقدیرجه عشراتدن یکرمی ایله ماتدن
ایکیوز ایله الوفدن ایکی بیك ایله و آحاددن ایکی بیهلك احصی فرقی ولیعق
ابجد حروفندن یکرمی یه دلالت ایدن کاف ایله ایکیوزه علامت وضع
اولنان را حرفیله با حرفی کبی ایکی عددینه دلالت قصد اولندیغی وقت
حاجتده ذکر اولنان طقوز کلمه سندن یکرمی کلمه سنه کاف و را حرفلرینه
ایکی مراد اولنوب طرح تسعه ده کلفت و معونت حسابدن مستغنی
اولدیلر کذلك آحاددن اوچ ایله عشرات و مات و الوفك اوچنجی
مرتبه لرنده واقع اوتوزك و اوچیوزك و اوچ بیکك اطلاقنده قالمیوب

اعداد مذکوره نك هر برندن بعد الطرح اوچ عدد باقی قالمغله ابجد حروفندن
اوتوزه دلالت ایدن لام ایله اوچیوزه علامت اولان شین حرفیله جیم
حرفی کبی اوچ عدد مراد اولنوب وقت طرحنده کلمات مزبوره دن
جلش کلمه سی حروفی قنغی اسمده موجود اولورسه هر حرفندن اوچنجی
اوچ عددی اخذ اولنور خلاصهٔ کلام ابجد حروفندن مرکب اولان اول
ایقغ کلمه سندن طصظ کلمه سنه وارنجه ذکر اولنان طقوز کلمه دن هر
کلمه نك اوائلنده واقع حرف ایله مراتب آحاددن قنغی عدد مراد اولنورسه
اول کلمه ده واقع سائر حروفله دخی اول عدده دلالت قصد اولنمشدر
و کلمات مذکوره دن هر بر کلمه دن طقوزه وارنجه آحاد اعدادندن بر عدد
مخصوص مراد اولنوب اول کلمه نك عددی انده موجود و مرتب اولان
حروف مائه یه نائب اولمغله اسمادن بر اسمده اول کلماتك حروفندن
قنغی حرف موجود اولورسه حرف مذکوردن اول کلمه یه مخصوص اولان
عدد اخذ اولنه قدر تفکره اسمك اعداد حروفی نه مرتبه یه بالغ اولورسه
تسعه دن فضله سی طرح اولنور و کلمات مذکوره نك اولی ایقغ کلمه سی
اولوب مراتب احاددن واحده موضوع اولمغله حروف اربعه سندن
هر بر حرفنه واحد مراد اولنور ایکنجی بکر کلمه سی اولوب عددن ایکی یه
دلالت ایتمکله حروف ثلثه سندن هر بر حرفنده اعداددن ایکی عدد
مراد اولنور و اوچنجی جلش کلمه سی اولوب هر بر حرفنده درت عدده
مقصور اولور بشنجی کلمه سی هنث لفظی اولوب حروفیله بش عدد مراد
اولنور التنجی وسخ کلمه سی التی یه دلالت ایچون موضوعدر دغن کلمه سی
دخی یدی یه علامتدر سکزنجی طصظ کلمه سی اولوب سکزه دلالت
ایچون موضوعدر طقوزنجی حفض کلمه سی طقوزه علامت ایچون
وضع اولنمشدر طرح تسعه ده کلمات مذکوره نك ترکیبه عهد قدیمدنبرو
بین الناس متداول و معروف اولان ترتیبدر لکن ملاقی اولدیغمز
شیوخ فنك بعضیری ذکر اولنان کلمات تسعه بدلی نیه ابجد حرفندن
مرکب طقوز عدد کلمات آخر ایله نقل ایتدیلر که ترکیب و ترتیبده ذکر
ایتدیکمز کلماته مغایر اولوب صحت عدده اول کلمه لری کلمهٔ اولی اوزرینه
تقدیم ایلدیلر اول کلمات دخی بونلردر که ذکر اولنور ادب بسفك جد
لط مدس هفت نخوك غنس ضغ نقبط

شیوخ فنك قوللری اوزره اشبو کلماتده مرتب اولان حروفیله کلمات
اولی یعنی علی الترتیب بردن طقوزه وارنجه مرتبهٔ احادده واقع اولان
اعداد مراد اولنوب اول ذکر ایتدیکمز کلماتده طرح تسعه قاعده سی
بو کلماتك حروفنده دخی اجرا اولنور دیدیلر لکن بو کلماتك حروفی ابجد
ترتیبنه مغایر اولوب کلماتك بعضیسی ایکی حرفدن مرکب اولمغله
ابجد حروفنده مراتب اعداده احاد عشرات مئات والوف مرتبه لرینه
دلالت ایدن حرفلرك بو کلماتده ترتیبی بین الناس معروف
ومتداول اولان قاعدهٔ معروفه اوزرینه جاری اولمامغله بو کلمات
ترتیبیله طرح تسعه استخراجنه ظفر ممکن اولمدی مع هذا بو کلماتی
نقل ایدن شیوخمز مهرهٔ علوم غریبه دن ومشایخ شیوخ مغاربه دن
ابن بنایه نسبت ایدوب طرح حساب نجمده بو کلمات ایله عمل وکلمات
اولی ایله عملدن اصحدر دیو ابن بنادن نقل ایلدیلر **معلوم اوله که**
حساب نجم قاعده سیله غالب ومغلوب استخراجی براهین عقلیه
وادلهٔ نقلیه دن بر دلیل قطعیه مستند اولمیوب حساب نجم
ذکر اولنان کتاب سیاست ارایه بعید وکلمات سخیفه ایله مملو
اولمغله ائمهٔ محققین قتنده کتاب مزبور ارسطو حکیمه نسبتی دخی
صحیح دکلدر زیرا حکیم مذکورك مقالات حکمیه ده متانت کلامنه
وثاقب احکامنه عارف اولان اهل رسوخ کتاب مرقومك مدارك
مصادرینه نظر ایتدکده ارسطونك رقمزده براعهٔ تحقیقی اولان
آثاری سلکنه منسلك اولدیغی عندلرنده متعین اولور **ودخی**
معلوم اوله که اطلاع مغیباته توسل ایچون ترتیب اولنان قوانین
مصنوعه وقواعد موضوعه نك بری دخی زایرجهٔ عالم اسمیله مسمی
بر زایرجهٔ مشهوره در که سنین هجریه دن التیوز تاریخنك
اوائلنده بلاد غربده ملوك موحدیندن یعقوب بن منصور نام
ملکك عهد سلطنتنده بلدهٔ مراکشده اعلام متصوفه دن ابو
العباس سبتینك رقمزدهٔ براعهٔ حسن اختراعیدر زایرجهٔ
مذکوره سائر ترتیب اولنان صورت زایرجه دن حسن صنعت
واتقان عمل جهتیله اکمل واوفی اولمغله خواص علمای اعلام

فضلادن جمع کثیر بو زایرجه نك جداول زائده لرنده مکنون اولان اسرار رموزه
واشارات ملفوفه سنك کشف وحلنه بذل مجهود وصرف مقدور ایدوب
استخراج مطلوبنده سبتینك وضع ایتدیکی قانون وقاعده یه مراعات ایله
اعمالدن خالی اولمدیلر ودخی فاضل سبتی وقت حاجتنده اشبو صورت زایرجه
ایله عمل ایچون بر دائرهٔ عظیمه رسم ایتدیکه داخلنده بربرینه متوازی وبعدلری
متساوی دوائر کثیره موجود اولوب هر بری اصناف کائناتدن هر بری
بر نوعه تخصیص اولنمشدر ودائرهٔ مذکوره دن طقوز دائره افلاك تسعه یه
ودرت دائره عناصر اربعه یه مخصوص اولوب واوج دائره دخی موالید ثلثه یه
یعنی معدن نبات وحیواناته وباقیسی روحانیات علویه وسفلیه وسائر
مکونات علوم مخصوصه ایچون موضوعدر اشبو دوائر مرسومه دن هر بری
اصناف موجوداتدن موضوع ومخصوص اولدیغی اشیانك اقسام
اعدادی حسبیله اجزای عددیه یه منقسم اولوب ازجمله دوائر افلاکدن
هر بر دائره بروج فلکیه اعتباریله اون ایکی قسمه منقسم وعناصر دائره سی
درت قسمه وموالید ثلثه دائره سی اوچ قسمه منقسم اولوب سائر دائره
دخی بونلره قیاس عدیده ایله تحدید وتفریق اولنمشدر ودائرهٔ مذکوره نك
اقسام اجزاسنی تقسیم وفصل ایدوب نقطهٔ تقسیمدن مرکز دائره یه
منتهی اولان خطوط مستقیمه سی اوتاد اسمیله تسمیه اولنوب بو
اوتاد خطوطدن هر برینك اوزرنده ارباب حساب بیننده متداول و
متعارف اولان اعداده حروف موضوعهٔ عدیده رسم اولنمشدر و
حروف موضوعه نك بعضیسی حالا عهدمزده دیار غربده ارباب اقلام
بیننده دفاتر حسابده استعمال اولنان ارقام عددیه یه اشکال اوزره
مرسوم اولوب برشوم عنوانیله معروف اولان حروف مخصوصه در و
بعضیسی دخی برشوم غبار اسمیله معروف بر خط مشهوردر که اصحاب
فن حسابدن بعضیلری جداول زیجدن استخراج اولنان اعمال حسابیه ده
استعمال ایدرلر وبالجمله اشبو زایرجهٔ سبتیه نك داخلنده واقع دائرهٔ
مرسومه نك خلولنده اسمای علوم ومواضع اکوان رسم وتحریر اولنمشدر
ودخی اشبو ذکر اولنان دوائرك ظهرنده مربع الشکل بر جدول کبیر رسم
اولنمشدر که طول وعرض جهتلرنده کشیده اولان خطوط مستقیمه نك
هر برینك تقاطعلری حسبیله تختهٔ شطرنج کبی بیوت کثیره یی مشتمل ومحتوی اولوب

جدول مذکوره من جهة العرض اللی بش عدد خانه یه و من جهة الطول
یوزاوتوز بر خانه یه منقسمدر اشبو خانه‌لرک بعضیسی اشکال عدیده ایله و
بعضیسی حروف مخصوصه ایله مشحون ومملو اولوب بعضیسی دخی عدد ورقمدن
خالیدر لکن بیوت جدوله وضع اولنان اعداد وارقامک بربرینه نسبتی
وحروف ایله معمور اولان بیوت عدیده ایله معدوده خالی قلان خانه‌لرک
کیفیت قسمتی بر وجهله معلوم ومتعین دکلدر واشبو صورت زایرجه‌نک
ایکی جانبنده لام منصوبه قافیه‌سنده اوزان عروضدن بحر طویل وزننه
اوزره ابیات عدیده مسطوردرکه استخراج مطلوبده صورت زایرجه ایله
عملک کیفیتنی متضمن اولوب لکن نظم وترتیبی وقت غموضده درجهٔ
قصوایه بالغ اولمغین اسرار غریبه‌سنی فهم وادراکدن حاصه‌بیان علم و
عرفاندر ودخی اشبو زایرجه‌نک بعض جوانبنده بر بیت عربی مسطوردر
که اعمال صنایع جفریه ایله طلسمات مغیبانه تصدی ایدن اعلام علمای
عربدن ومشاهیر فضلای اشبیلیه‌دن مالک بن وهیب نام بر فاضل
مشهوره منسوبدر فاضل مشارالیه مغرب زمینده لمتونه دولتی علماسندن
معدود اولوب علم غریبه‌ده یکتا زمان شرف ایله دیار غربده شمس
تابان کبی عدیم المثال ایدی **بیت** سؤال عظیم الخلق حزت فصن
اذن غرائب شک ضبطه الجد • مثلا اکرچه بیت مذکورک من جهة الترکیب
معنای اصلیسی جزالة بلاغتدن خالی اولمیوب لکن ارباب زایرجه سبتیه‌ده
وغیری زایرجه عندنده معنای ترکیبیسی مطلوب ومقصود اولمیوب بلکه اشبو
زایرجه سبتیه‌ده وغیری زایرجه‌لرده بیت مذکورک حروف مفرده‌سی
ایله ذکری آتی وجه اوزره عمل اصحاب فن زایرجه بیننده معروف ومتداول
اولمغین اسئلهٔ غیبیه‌دن زایرجه طریقیله استخراج جواب وقتنده
وتیرهٔ معروفه اوزرینه استعمال ایدرلر فعلی هذا فجمله ارباب حروف زایرجهٔ
سبتیه ایله اسئلهٔ غیبیه‌دن بر سؤالک جوابنی استخراج مراد ایلدیلر
اولا سؤال اولنان ماده‌نک الفاظ وکلماتی حروف مقطعه ایله تصویر
وبرمحله ثبت وتحریر ایدوب بعده الت ارتفاعیه ایله طالع وقت سؤال ایله
اخذ اولنوب درجهٔ برج طالع ضبط اولندقدنصکره صورت زایرجه‌ده
افلاک ایچون موضوع ومرسوم اولان دائره‌ده خطوط اوتادن برج
طالعه تخصیص اولنان خط وتری یولورلر بعده وتر مذکورک اولنده مرکز

دائره‌یه اندن قبالهٔ طالعده محیط اولان دائره‌ده منتهی اولدیغی محله وارنجه
وترطالعک اوزرنده مکتوب اولان حروف معینه‌نک وخلال حروفده واقع اشکال
عددیه‌نک جمله‌سنی بعدالاخذ اعداد ماخوذه‌یی جمل کبیر طریقیله یعنی ابجد حسابی
قاعده‌سیله اول عددلره علامت وضع اولنان حروفه تبدیل ایدوب یعنی برون
بیلکه وارنجه مراتب اعداددن وتر طالعده موجود اولان عددلرین بدلنه حروف
ابجدیه‌دن اول اعداده دلالت ایدن حروفی اخذ ایدرلر اصحاب زایرجه
وتر طالعدن اخذ اولنان اعداد حروفه نقل وتبدیل ایچون قواعد مخصوصه
وضع ایدوب وقت حاجتده اقتضاسنه کوره عمل ایدرلر دفی دخی اولدرکه
خطوط اوتارده مرسوم اولان اعدادکبی آحادینی عشراته عشراتنی
دخی مائته نقل وتبدیل وکاهیجه دخی عشراتنی آحاده ومائتنی عشراته
تبدیل وتنزیل ایلیوب مثلا آحاد مرتبه‌سنده واقع بر عدد معینه‌دن عشراته
موضوع اول عدده مناسب بر حرفله عشرات مرتبه‌سنده مراتب اعداددن
مائته موضوع حرفله تعبیر ایدرلر بعده برج طالع وتردن اخذ اولنان حروف
اصلیه ونقلیه‌نک مجموعنی حروف سؤاله ضم واضافه ایندکدنصکره صورت
زایرجه‌ده مرسوم اولان دائرهٔ افلاکه اعادهٔ نظر اولنوب برج طالعه
سنبله اوچنجی درجه‌ده واقع اولان برجک وترنی بولورلر بعده اشبو
برج ثلث وترینک دخی اولنده ابتدا مرکز دائره‌یه وارنجه اوزرنده
مرسوم اولان حروفی وخلال حروفده واقع اشکال عددیه‌یی بعدالنقل
حروف اولایه ضم واضافه ایدرلر بعده عنوان بحثده ذکر اولنوب ارباب
فن زایرجه میاننده ارکان عملدن معدود اولان مالک بن وهیبک بیت
مشهورینی دخی حروف مقطعه ایله متفرق تحریر اولنوب صحیفهٔ حسابده
برجانبه وضع اولنور بوندنصکره وقت سؤالده برج طالعک قنغی درجه
سیی افق بلددن طلوع ایتمش ایسه اول درجه‌دن اولنور درجهٔ تمامنه
دک عدد اولنوب نه مرتبه‌یه بالغ اولورسه افق بروجه ضرب اولنور
یعنی درجهٔ برج طالعدن آخر بروج اولان برج حوته وارنجه موجود اولان
عدد بروجه ضرب اولنور ارباب فن زایرجه اصطلاحنده افق بروج
برج طالعک آخر بروجندن بعدینه اطلاق اولنور لکن ارباب فن
حساب عرفنده اس عدد بر عددک اول مرتبه‌سنه بعدینه وارنجه
اطلاق اولنمغله ارباب فن زایرجه اصطلاحی ارباب حساب عرفنه مغایر

اولمش اولور بعده طالعی افق برجه ضربدن حاصل اولان عددک
مجموعنی بر عدد مخصوص ضرب ایدرلرکه ارباب فن زایرجه قتنده اول
عدده افق اکبر و عدد اصلی تسمیه اولنور بوندنصکره حاصل ضرب اولان
عددک مجموعی ایله ذکری سبق ایدن جدول کبیرک بیوت مربعه سنه دخول
اولنوب ارباب زایرجه بینلرنده معهود شروط معروفه و قواعد مخصوصه
و ادوار معدوده ایله بیوت جدولدن بعض حروف استخراج و بعضیسی
دخی اسقاط ایندکدنصکره مالک بن وهیبک بیتنده منتظم اولان حروفله
بعد المقابله استخراج اولنان حروفدن نقلی لازم کلان حرفلری حروف
سؤاله و خطوط اوتاردن اخذ اولنان حرفلره ضم و اضافه ایدرلر
بعده اشبو حروف مجتمعه یی دخی حرف و اسقاطدن صکره بعض اعداد
مخصوصه ایله طرح و اسقاط ایدرلرکه اول عددلره اصحاب زایرجه
ادوار تسمیه ایدرلر و ادواری طرحدن هر بر دوره و اول دورک نهایتی
بولندیغی حرفی اخذ و ثبت ایدوب بر دورینی اتمامدن صکره دور
آخره عود و رجوع ایدرک بینلرنده معهود ادوار معدوده تمامنده
و اعمال مذکوره ختامنده بر مقدار حروف مقطعه حاصل اولورکه تألیف
و ترکیب اولندقده عمل زایرجه ده مقابله حروف ایچون موضوع اولان
ملک بن وهیبک بیتیله نظم و قافیه ده مساوی بر بیت منظوم عربی
حاصل اولور نته کیم انشاء الرحمن کیفیت عملنک طریقی فصول کتابدن
فصل علومده زایرجه سبتیه مقابله سنده ذکر و تفصیل اولنور معلوم
اوله که خواص علمای اعلام و فضلادن جمع کثیر زایرجه سبتیه
اعمالنه مراعات ایله اسئوله غیبیه استخراجنه تهالک ایدوب حروف
سؤال و اوتاردن ترتیب مخصوص ایله اخذ اولنان اجوبه منظومه
نک اسئوله منطوقیه ده افاده مرامده موافقتنی مضمون جوابک
نفس الامرده موافقتنه دلیل اتخاذ ایتدیلر لکن بونلرک زعملری فاسد
و رأیلری کاسددر زیرا بوندن اقدم مرةً بعد اخری ذکر اولندیغی اوزره
ورای پرده غیبده مستور اولان اسرار خفیه یه علوم موضوعه ایله
ادراک اولنیوب مغیباته علم و وقوف وحی ربانی و الهام صمدانیه یه
موقوف اولمغله کشف اسرار غیوب تأیید الهی ایله مؤید اولان نفوس
بی جهله بشریه یه مخصوصدر و دخی اعمال زایرجه ایله نفیاً یا اثباتاً

ظاهر اولان اجوبه نک ماده سؤاله مطابقت و موافقتی مجرد اثنای محاوره
و خلال مخاطبه ده سائل و مجیب آراسنده دائر و افاده مرام ایچون صادر
اولان اجوبه نک اسئوله یه من جهة اللفظ و المعنی مطابقت و موافقتی
قبیلندن معدود اولوب صورت زایرجه دن تحصیل و ترتیبی صنعت خفیه
یه موقوف اولمغله ارکان و شروطنه مراعات ایله عاقلک وظیفه سی اولدیغی
ظاهردر و عمل زایرجه سؤاله مطابق جواب ظهورینک سر و سببی بودرکه
ارباب زایرجه وقت حاجتده ماده سؤال ایله اوتار دائره دن اخذ اولنان
حروفده کسر و بسط ایله تصرفات عدیده و اعمال کثیره دنصکره درجه
طالع آتش برجه و حاصلی آتش اکبره ضربدن مجتمع اولان اعداد ایله
جدول کبیره دخول ایدوب و ادوار معدوده ایله محو و اثبات عملنی
اجرادنصکره اخذ و ابقا اولنان حروفدن هر برینی مالک بن وهیبک
بیتنده منتظم اولان حروف مخصوصه دن بر حرف ایله علی التوالی مقابله
ایتدکده حروف سؤال و اوتاردن مرکب و ترتیب مخصوص ایله مرتب
بر جواب منظوم و کلام موزون ظاهر اولورکه نظم و قافیه ده بیت
مذکوره موافق و افاده مرامده سؤاله مطابق اولور زیرا اعداد و
معدودات و مفهومات و موجودات بینلرنده موجود اولان نسبت
عددیه و مناسبات طبیعیه اشیانک بر برینه تعلق و ارتباطنه و مجهولات
و معلوماتدن استعلامنه مدار اولدیغی سر و تناسبه واقف اولان اصحاب
رشد و ذکا و ارباب عقل و دها اشیای معلومه دن امور مجهوله یی
تحصیل ایدرلر خصوصاً انوار ریاضت ایله دیده بصیرتلری منور اولان
اصحاب وجد و حال و ارباب فضل و کمالک سهم نظر صائبلری
هدف اصابته نفوذده سائر اصحاب عقوله غالب اولمغله آنلرک عمل
زایرجه و سائر صنایع خفیه ده قوه فکریه لری اکمل و اقوی اولدیغی
مرة بعد اخری مرور ایتمشدر بو سببدن ناشیدرکه کتب زایرجه ده
اکثریا اهل ریاضته نسبت اولنوب حتی اشبو ذکر ایتدیکمز صورت
زایرجه دخی اعلام متصوفه دن ابو العباس سبتی یه منسوبدر بونه
مشایخ کبار صوفیه دن سهل بن عبد الله تام مرتاض فاضله
منسوب بر زایرجه دخی مشهوددر اولمشدرکه انده ترتیب
اولنان اعمال عجیبه و صنایع غریبه حیرت افزای عقولدر

ودخی خاطرفاتره سانح ولایح اولدیغی وجه اوزره زایرجه سبتیه و
سماویه ده ظهور ایدن اجوبه نك منظوم ومقفا اولمسنك سر و
سببی بودرکه حروف سؤال واوتار ادوار معدوده ایله بعد المحو و
الاثبات مالك بن وهیبه منسوب بیت مشهورك حروفیله مقابله
اولنمغله حروف جواب عدد وترتیبده حروف بیت ایله مساوی اولوب
وزن وقافیه ده دخی موافق اولمق اقتضا ایدر زیرا مشهور مزاولهٔ
اعمال زایرجه نك بعضسنده تحصیل جوابده حروف بیتله مقابله سی
ترك اولنمغله موزون ومقفا جواب ظهور ایتمدی نتکیم ابن الرحمن
فصل علومده کلامی زایرجه بحثنه منتهی اولدقده بوامرك تحققنه
وصول میسر اولور معلوم اوله که ناسدن جمع کثیر اشبو صورت
زایرجه ده بسط اولنان قواعده مراعات ایله افاده مراده سؤاله
مطابق منظوم ومقفی جواب ظهورینی تصدیق واذعانده عقللری
قاصر اولمغله عمل مذکورك صحت واستقامتنی انکاره تصدی ایدوب
دیدیلر که ارباب زایرجه حروف سؤال واوتاری بسط وکسر
اثناسنده نظم ایتدکلری ابیاتك حروفنی مراد ایتدکلری وجه اوزره
کندولری ثبت ایدوب لکن عمله ممارست وشارعلری سببیله
ضم ودرج ایتدکلری حروفدن منتظم اولان ابیات موزونه قواعد
حرفیه ونسبت عددیه واسطه سیله صورت زایرجه دن متولد
اولمق اوزره خلق تخییل ایله بوزعمی ایدیلر اما بوزعملری فاسد
ورأیلری دخی کاسد اولوب معلومات وموجودات ارا سنده واقع
اولان سر وتناسبی ادراکده فهملری قاصر اولمغله نسبت
اشیایه واقف اولان ارباب رشد وذکانك قواعد مخصوصه وقوانین
وقوانین مضبوطه تحصیل ایتدکلری علوم ومعارفی تخییل وتدلیسه
حمل ایدوب رد وانکار ایله مقاربه ایلدیلر مع هذا علم زایرجه نسب
عددیه واسرار حروفیه اوزره مبنی بر صنعت غریبه وصناعات عجیبه
درکه دوائر جداولنده وضع وترتیب اولنان اوضاع خفیه یه واقف
واعمال غریبه یه عارف اولان ارباب رشد وسداد ارکان و
شروطنه رعایت ایله ماده سؤالدن بیت منظوم ایله جواب
استخراج ایتدکلری مشهود باصرهٔ اهل یقین اولوب صحیفه

صحیحه

صحیحه نقطه شکلدن متبادر زیرا مراتب اعداد ملاحظه وتصورده سائر اشیادن
اظهر واجلی اولمین تفاوت وتساوی جهتلریله بینلرنده نسبتلری خفی اولان
مسائل عددیه واسئوله حسابیه دن بر مسئله نك حلی مشکل اولوب فهم و
ادراك اذهاندن بعید اولدیغی ظاهردر حتی مجالس صحبتده مطایبه اخوان
وتشحیذ اذهان ایچون السنه ناسده دائر اولان لطائف خبایای
عددیه دخی بو قبیلدن معدود اولمغله لدی السؤال نسبتنه عارف اولان
کمسنه جوابه قادر اولوب اولمیانلرك دخی عجز وقصوری ظاهر اولور
فکیف که صورت زایرجه ده تحصیل جواب وتصحیح خطاب ایچون وضع
اولنان دوائر وجداولك اعداد حروفی بیاننده نسب عددیه وحرفیه
اذهاندن کمال بعد ایله بعید وزیاده خفی اولمغله وراء استار خفاده
مستور اولان اسرار عجیبه سنك حلی اصحاب فهم وذکا وارباب عقل
ودهایه مخصوصدر بو مدعانك تحقیق وتصدیقی ایچون خبایای عددیه
دن بر مسئله ذکر ایده لیم که سؤالده ذکر اولنان معلومات عددیه
ایله جواب میاننده موجود اولان سر تناسبه وقوف ایله مسئله نك
حلی ظاهر اولدیغی معلوم اولدقده اعمال زایرجه ایله دخی ماده سؤالدن
اجوبهٔ منظومه ظهورینك سری ظاهر ومنجلی اولور مثلا بر شخص شخص
آخره خطاب ایدوب دیه که بر قطعه سی یکرمی درت منقوره رایج فرض
اولنان اقچه دن قلیلده بر مقدار اقچه طوت وطوتدیغك اقچه
نك هربری مقابله سنده اوچر منقر اخذ وجمع ایلیوب مجموعیله بر
قوش اشترا ایله بعده ابتدا طوتدیغك اقچه نه مقدار ایسه انك دخی
مجموعیله بر قوش اشترا ایله بعده ابتدا طوتدیغك اقچه نه مقدار ایسه
انك دخی مجموعیله بر مقدار قوش اشترا ایله که بر نیك قیمت وبهاسی
ابتدا منقر ایله الدیغك قوشك قیمتنه مساوی اوله بو صورتده
اشترا اولنان طیورك عددی نه مقدار اولور دیو سؤال اولندقده
نسبت عددیه سنه واقف اولان کمسنه طقوز عدد قوش اولور
دیو جواب ویره زیرا هر بر اقچه یکرمی درت منقر فرض اولنوب
طوتدیغك اقچه لرك هربری مقابله سنده اوچر منقر اخذ اولنسه در
وبو دخی معلومدر که یکرمی درتك ثمنی که سکزده بردر اوچ عدد
اولوب یعنی یکرمی دردی اوچر اوچر تقسیم ایتسك سکز قسمه منقسم

اولمغله كويا مخاطبك طوتديغي اقچه دن هر بر اقچه نك مفرح بيله ثمنلرينه
بيع سكزده برينه بر يره جمع ايدوب مجموعيله بر قوش اشترا اولندى بو
صورتله اخذ اولنان اقچه نك عددي منفرحا بيله هر مرتبه يه بالغ
اولورسه انلرى دخى سكز بولوب هر بر ثمنى ايله بر قوش اشترا اولندقده
بهر حال اقچه ايله النان عدد طيور سكزده بالغ اولور بعده طوتديغك اقچه نك
هر برى مقابله سنده اخذ اولنان منفردلرك مجموعيله ابتدا اشترا
اولنان طيور وحدى سكزه ضم ايتديكمزده عدد طيور ملفوظه بالغ اولور
اشبو مسئله عدديه ده ماده سؤال معلوم ونسبتى في الجمله خفى
اولمغله مجهول جواب اولوب لكن اعداد مسئله ده واقع نسبت ثمنه
واقف اولان اذكيا جودت قريحه ايله في الحال ماده سؤالدن جوابى اخذ
ايدوب چهره مخدره مرادن رفع نقاب حجاب ايله وراى استار خفاده
مختفى اولان مبهمات ضمائرى كشف ايدرلر لكن نسبت واوزانه خفى اولان
مبهمات عدديه ومضمرات حرفيه دن هر مسئله نك سر تناسبه واقف اولان
اذكيادن اكا برى حل ايتديكده قوه واهمه وهله اولى ده جواب مسئله يى معارف
غيبيه دن عد ايدوب علوم غريبه نك فتح ابواب مغيباته وسيله ظن ايدر
مع هذا كتب علم حسابده تحقيق وتفصيل اولنديغى اوزره اربعه متناسبه
حساب خطائين جبر ومقابله قواعدينه مراعات ايله الحق خارجده ويا
ذهنده موجود ومركوز اولان موجودات ومفهومات بينلرنده سر تناسبه
علم ووقوف حاصل اولوب اشياى موجوده بينلرنده مناسبات خفيه يه
اطلاع ايله مجهولات عدديه استخراج اولنور اول زمان مستقبلده ظهور
ايده جك حوادث غيبيه نك اسباب وقوعى ادله عقليه وآثار نقليه
دن بر دليل ايله معلوم اولديغى صورتده دائره علم بشردن خارج علوم
غيبيه دن اولوب قواعد علميه وصنايع عمليه ايله معارف غيبيه تحصيلى ممكن
اولديغى بو تحقيقدن ظاهر اولور كه صورت زايرجه ايله استخراج مطلوبده
وضع وترتيب اولنان اعمالك نتيجه سى حروف سؤالدن بسط وكسر
ايله الفاظ جواب استنباط اولنوب ماده سؤالك وضع وترتيبى
قواعد زايرجه يه مراعات ايله تبديل وتغيير نظره صورت جواب ماده
سؤالدن اخذ واستنباط اولنور زيرا حروف سؤالدن الفاظ
جواب ظهورى بينلرنده واقع نسبت خفيه يه علم واذعانه موقوف اولور

سر تناسبه

سر تناسبه واقف وحقيقت نسبته عارف اولان اصحاب رشد وذكا
قوانين زايرجه واعمال حرفيه ايله ماده سؤالدن ترتيب اولنان حروفدن
الفاظ جوابه تركيب ايدرلر ونطق اولنان جواب سؤال اولنان امرك نفس
الامرده وقوعنه ويا عدم وقوعنه بر وجهله دلالت ايتميوب بلكه من حيث
التركيب افاده مرامده سؤاله مطابق جواب اولمقده صحائح بر بيت منظوم
ويا كلام منثور ظاهر اولور زيرا معارف غيبيه نك حصولى وحى ربانى والهام
صمدانى ايله مؤيد اولان نفوس فاضله يه مخصوص ايدوكى بوندن اقدم
مرة بعد اخرى ذكر اولنمشيدى والله يعلم وانتم لا تعلمون بو محله كلنجه
كتاب اولك فصل اولنده درج اولنان مباحث لطيفه تمام اولوب حالا
فصل ثانيده ذكر اولنه جق فصولك بيانينه شروع اولندى

الفصل الثاني من الكتاب الاول في عمران البدوي

كتاب اولك ايكنجى فصلى سكان بريه وقبائل وحشيه نك احوال وآثار
واطوارى بياننى متضمن اولوب بو فصل دخى فصول كثيره واصول عديده يى
محتوى وهر برى طوائف مذكوره نك احوال مخصوصه سندن بر امرك
بياننى محتويدر **الفصل الاول** معلوم اوله كه معموره ربع مسكونده
اقامت واجتماع ايدن طوائف امم وافرادينه ادمك حال وشانلرينك
اختلافى تدبير امر معاش وتحصيل مايه انتعاشده سالك اولدقلرى
مذاهب ومسالك اختلافنه منوط ومربوط اولوب مأكل ومشاربده
ومساكن وملابسده اوضاع واطوار مختلفه لرى طلب اقوات وارزاقده
توسل ايتدكلرى اسبابه الشابه تابعدر زيرا وجه ارضده افراد
بشرك على الانفراد تحصيل معاشده قوت وقدرتلرى قاصر اولوب ابناى
جنسيله معاونته محتاج اولمغله معموره عالمده على وجه الاجتماع سكون و
اقامتلرينه موجب اولوب واسباب كسب معاشده طبقات ناس
متعدد ومختلف اولمغله هر طائفه امر معيشده سالك اولديغى مسلك
مقتضاسنه اجراده مجبول اولمشلر وحوائج ضروريه تحصيلى سائرندن اهم
واقدم اولوب وطريق حصولى زروع وضروعه مقصور واهل باديه نك
وجوه معاشده قسمتى بو ايكى امرك برينه منوط اولمغله بريه وباديه ده
سكون واقامتلرينى ايجاب ايتمشدر زيرا اصحاب زروع وضروعك
كسب معاشده توسل ايتدكلرى اعمالك حصولى زراعت وحراثته

حاصل ارا ضی منبته یه و رعی مواشی یه لایق اولوب وصولومز عاره محتاج اولوب
مجمع انام ومحل زحام اولان بلاد وامصارده انلرک معاشنه کافی مزارع و
اراضی موجود اولامغله ارباب زروع ومزروعات اقامت حوایج معاش
وتکمیل مایه انتعاشی ایچون بالضروره بادیه ودشت وصحراده مداین و
قرایه منتشر اولوب بریه وبادیه ده مقر ومسکن ومأوی اتخاذ ایدیلر
بو طائفه اهل بادیه درکه امر معاشده مکسب ومسلکلری مقتضاسی اوزره
خلاصه کسب وکارلری قدر حاجته مقصور وسد رمق مرتبه سنه محصوردر
اما اهل بادیه نک امر تعیشده دخی ضرورت ومضایقه لری دفع اولوب
قدر حاجتدن فضله اموال نائل وثروت وغنایه واصل اولدقلرنده
تحصیل معاشده رنج وعنادن سالم وراحت وحضوره جازم اولوب
تمهید اسباب عیش وصفایه اقدام وترتیب لوازم یسر وغنایه اهتمام
ایدرلر شویله که اطعمه واغذیه لرینی توفیره همت وطبخ وترتیبده
کمال دقت ایدوب تحصین نفوس وعیال ایچون انشای مدینه وامصار
وتوسیع بیوت ومنازله صرف درهم ودینار ایدوب مکنت وقدرتلری
مزید اولدقجه مآکل ومشاربده ومسکن وملابسده همتلری مبلغ
کماله بالغ اولوب توفیر اطعمه نفیسه وتدبیر اغذیه لذیذه یه تشمیر ساق
اقدام وحریر ودیبا واطلس وکمخادن مصنوع البسه فاخره تحصیلنده
شد نطاق اهتمام ایلیوب ستون موزون ورخام سیمگون ایله احشاب
گوناگوندن معمول قصور عالیه ومنازل رفیعه بنا ایدرلر وثروت وغنالری
درجه کماله بالغ اولدقده استیفای حظوظ نفسانیه ده ترقی ایدوب
رسم واوضاع بناده مهارت وطرح ابنیه ده مهارتی ظاهر استادلرک
اجتماعیله خلال رباطلرده واقع حیاضه اجرای آب روان وداخل قصور
وصروحده صفه وشادروان انشا ایدرلر خلاصه کلام اصحاب
ثروت ویسارک مکنت وقدرتلری واسع اولدقجه ملبوسات
ومفروشاتده واوانی وظروف وسائر منافع بیوتده قدر حاجتدن
فضله وحوایج اصلیه دن زیاده آلات وادوات کثیره ادخار ایدرلر
ودخی دشت وصحراده ساکن اولان قبائل وعشائره بین الامم
بدوی اطلاق اولندیغی گبی اهل امصار وبلدانه دخی حضری اسمی اطلاق
اولنوب لکن بدویلر زراعت وحراثت وباغراست وفلاحت ایله

اولیوب

اولیوب قیام رعی ابل وغنم ایله امر معاشده قدر حاجته
اقتصار ایدوب حضریلر ثروت وغنا ایله رنج وعنادن سالم والوان
نعم وآمال ایله متنعمدر وآهل امصارک دخی مکاسب ومعاشده
حال وشانلری مختلف اولوب بعضیلری حرفت وصنعت ایله
وبعضیسی دخی وجوه تجارت ایله استیفای آمال وتحصیل اموال
ایدوب علی ای حال مکاسب ومعاشلری اهل بادیه دن انفع
وافضل اولور زیرا اهل امصارک دستمایه وسعت وسرمایه
ثروتلری حوایج اصلیه ومصالح ضروریه لرندن اوفر وفائده وعائده
لری اکثر اولمغله اهل امصار تنعم وترفهده اهل بادیه یه سبق
وتقدم ایتمشلردر بو محله گلنجه بدوی ایله حضرینک احوالنه متعلق
ذکر اولنان تقریر وتحقیقدن ظاهر اولدی که سکان بریه ایله اهل
امصارک مواطن ومساکنده وسائر خصوصده اوضاع و
اطوارلرینک اختلافی اوجوه ایله کسب معاشده اختلافلرندن
ناشی برامر ضروری اولوب طوائف بنی آدمک بدوی
ایله حضری یه تقسیمی ایجاب ایلدی الفصل الثانی فصل
ثانینک ایکنجی فصلی سکان بریه واهل بادیه دن قبائل عربک اوضاع
واطوار وآثار واحوالی برامر طبیعی اولدیغی بیاننده در بوندن
اقدم ذکر اولنان فصلده تقریر اولندیغی اوزره اهل بادیه کسب
وکار واسباب معاشدن قوام بدن انسانده وجودی لازم
اولان اغذیه طبیعیه واقوات ضروریه تدارکیله مشغول اولوب
بعضیلری زراعت وحراثته قیام وبعضیسی دخی رعی غنمه اهتمام
ایله وجه معاشده قدر حاجته اقتصار ایدوب من کل الوجوه حوایج
ضروریه دن فضله وزائد تدارکنده مکنت وقدرتلری قاصردر از
مسکن ومنزللری کلفت وزینتدن بری واجزای ادوات ابنیه
لری حسن ترتیبدن عاری اولوب امر بناده حرارت شمس
وهوادن جسم وبدنلرینی حفظ وستر مرتبه سیله اکتفا ایدرلر
بعضیلری دخی آط قیلندن ودوه یوکندن معمول خیمه وخرگاهده
نزول ایدوب وبعضیسی دخی خشب وحجردن ویاخود طین و
شجردن مصنوع ترکیب وترتیبی نامطبوع منازلده ساکن اولورلر

وبعضیلری دخی اعماق صخورده واقع کهف و غارلری
مسکن ومأوی اتخاذ ایدوب ابنیهٔ اخبیه یه قطعاً
رغبت ایتمازلر کذالک اطعمه و اغذیه لری دخی قدر
حاجته مقصور اولوب اغذیهٔ نباتیه وحیوانیه نک
اکثرینی اصلاح وتربیه ده تدبیر یسیر ایله اکتفا ایدوب بعضیسی
دخی قبل الاصلاح ناپخته و خام ایکن تناول ایدرلرکه طبخه
محتاج اولمغله فی الجمله حس نار ایله دخی بعد الاصلاح اکل
ایدرلر کذالک بریه وبادیه ده زراعت وفلاحت ایله تعیش
ایدنلرک حال وشانلری وطنلرنده قرار واطراف و
اکنافده گشت وگذاردن انسب واولی اولمغین مدار
معاشلری اولان زراعت وحراثت امرینه قیام ایچون
دشت وقراده سکون وآرام ایتمشلردر وطوائف
امصاردن تدبیر معاشده زراعت وفلاحت مسلکنه سالک
اولنلر جانب غربده طوائف بربریه ایله طرف شرقده بعض
طوائف روم وعجمدر ودخی اهل بادیه دن اول طائفه که
مدار معاشلری غنم وبقر مقوله سی حیواناتی رعی
ایله تمتع وزوائد وامنافعیله تعیشه مقصور اوله انلرک
حال وشانلری نه سیر وحرکت سکون واقامتدن انفع
واصلح اولمغله اکثر اوقاتده دواب ومواشیلرینی آب
وهواسی خوب وچمن ومرعاسی مرغوب اراضی طیبه ده
گشت وگذار ایله امرار اوقات ایدرلر لکن سیر وحرکتلری اوتلو و
صولو صحرالری تجاوز ایتمیوب طاغ وگلادن خالی بریه لره گیتمزلر
بو طائفه خدمت شاه وغنمه قیام ایتملریله بین العرب شاویه تسمیه
اولنور طوائف مذکوره بعض قبائل بربریه ایله ترک وتاتار وصقلاب
جماعتلریدر اما سکان بادیه دن اول طائفه که مدار معاشلری
ودفع فقر وفاقه لری جمل وناقه یه مقصور اولوب کفاف
تعیشلری ابلک منافع وزوائدینه محصور اوله تحصیل
معاشده انلرک حال وشانلری اطراف واقطاره نقل ورحلت
وصیف وشتاده شنلکدن بعید اولان محلاره سیر وحرکت مناسبدر

زیرا جمل وناقه نک قیام حیاتنه اطراف قفارده واقع جراگاهلرک چمن
وگیاهی کفایت ایتمیوب بریه وبادیه لرده نابت اولان درخت مغیلان
کبی دیگنلی اشجار اکلنه وملاحتی غالب آب شوره تناولنه محتاج اولدیقلری
معدا قشنده برودت سرمایه تحمل اولنامغله دفع غائلهٔ ضرر برد
ایچون فصل شتاده عمراندن بعید وحرارتی شدید محل مغازلرده
دور ایدرلر دوه نک حین ولادتنده وجع واضطرابی سائر حیوانلر
دن اصعب اولوب وقت نتاجده سخونته احتیاجی اشد واغلب
اولمغله هواسی حار وقومسال محللره حرکته مضطر اولورلر و غنم
وبقره مخصوص مرعالرک اصحابی سارباناری مرعا ومزرعه لرینه
دخوللرندن منع وزجر ایدوب متنبه اولمدقلری صورتنده ضرب وتأدیب
وتجریم وتغریم اولنملری خوفندن بالضروره اصحاب جمال بریه وبادیه ده
مسالک بعیده یه سلوک ایدوب اراضی مباحه یه شد حزیم عزیمت
واجاله لجام نهضت ایدرلردی بناءً علی هذا رعی جمل ایله تعیشه
مجبول اولان طائفه بلاد عامره واراضی معموره ده سکون وقرار
ایدمیوب بطون بوادیده شیرزیان وپیل دمان کبی گشت وگذار
ایتملریله اهل امصار وقرایه نسبت ایله بونلر حیوان وحشی اعدادینه
ملحق اولمشلردر واقسام عالمدن بو طائفه جماعهٔ قبائل عرب ایله مغرب دیارنده
بربریه وزناته قومندن بر جماعت مخصوصه اولوب وطرف شرقده اکراد
وترکمان عشیرتلریدر ودخی طوائف مذکوره دن قبائل عربک کسب معاشی
ابلک رعی جمله مقصور اولمغله طائفهٔ عربان غلظت ووحشت ایچون
جوللرده سیر وحرکت جهتیله سائرلرینه غالبدر ودخی دیار غربده بربریه
وطرف شرقده ترک وترکمان عشیرتلری غنم وبقر ایله تعیش ایلیوب مدار
کسب وکارلری رعی جمله مقصور اولمامغله انلرک اکثری بلاد معموره یه
قریب دشت وصحراده ساکن اولورلر کذالک بو فصلده ذکر اولنان
تقریردن ظاهر اولدیکه قبائل عربک بریه وبادیه لرده سکون و
توطنلری مکسب ومعاشلرینه تابع بر امر ضروری اولوب سبق قلم
قضا ایله وجوه معاشدن وظیفهٔ قسمتلری رؤس جبال وبطون
بوادیده اقامتلرینی ایجاب ایتمشدر والله الخلاق العلیم بو محلده کلیه
کتاب اولک فصل ثانیسنک ایکنجی فصلی تمام بعنایة الله اوچنجی فصلی بیاننده

شروع اولندی الفصل الثالث بو فصلده دخی بدویت حضریتدن
اقدم واسبق اولوب بادیه عمران حضرینک اصل ومورد اولدیغی
بیان ایدر معلوم اوله که بوندن اقدم ذکر اولنان فصللرده اصحاب
بادیه ایله سکان امصارک امر معاشده حال وشانلرینک ذکر وبیانی
سیاقنده بدویلرک سعی وهمتلری حوائج ضروریه تحصیلنه مقصور
وقلت مال ایله موصوف اولوب حضری وبدویلرک تعذیه همتلری
ترفه وتنعمه مصروف ومن کل الوجوه وسعت عیش ووفرت معاش
ایله موصوف اولدقلری تفحص وتحقیق اولنمش ایدی معلومدر که
حوائج ضروریه تدارکی قدر حاجتدن فضله ونصاب اصلیدن زائد
اولان حظوظات نفسانیه دن اقدم واسبق اولوب امور ضروریه
سائر مطالب کمالیه یه نسبتله اصل واساس منزله سنده واقع
اولمغین حضریلرک طوری بدویلرک طورینه تفرع وترتب ایدوب مدن
وامصارده آحاد ناسک اجتماع واقترانلری اطراف بوادیده
تفرق وتغلبلرندن مؤخرا اعتبار اولنمشدر زیرا نوع بشرک عنوان جریده
اعمالی واقدم آمال وافعالی ذات نفس وعیالنک قوام حفظ و
حیواتی ایچون محتاج اولدقلری امر ضروری یه مقصور ومحصور اولوب
مأکل ومشاربده وملابس ومساکنده قدر حاجته وافی وکندو
عیش ونوشنه کافی نصاب اصلی تحصیلندن صکره مشتهیات انفسده
درجات کماله علی التدریج ترقی یه راغب اولورلر بناء علی هذا بدویده
لازم کلان خشونت وضرورت حضریتده حاصل اولان رقتدن
اقدم اولوب بطون بوادیده واطراف نواحیده علی مجمل ونافه یه
قیام ایدن بدویلر امر معاشده مضایقه لری زائل ودستمایه کامرانیه
واصل اولدقلرنده سکون وراحته طالب بلاد وامصارده نزوله
راغب اولوب شیئا فشیئا نفسانیه لرینه اجرایه سعی ایدرلر
شویله که ضرورت معاش ایله رؤس جبال وبطون تلالده بهرکی
زمام نفسه مالک وآزاده قید حکام ممالک ایکن غائله مضایقه دن
تخلیص کریبان میسر اولدقده براز مدن وامصارده اقامت
ایله امن وحضوره طالب وکندو اختیارلریله ربقه اطاعتلرینه دست
حکامه تسلیمه راغب اولورلر اما امصار وبلادده سکون واقامته

مألوف

مألوف اولان رجال ماداملکه بریه وبادیه یه ده سکون واقامتلرینه موجب
ضرورت مس اتمیوب ویا خود ساکن اولدقلری شهرک اهالیسندن بر
تقصیرات ظهور ایتمدکجه حسن اختیارلریله بریه یه نقل وارتحال اتمزلر بو مدعا
مزی اثباته وافی شاهد کافیدرکه بز معموره ربع مسکونده موجود اولان
امصار وبلداندن هر بر بلده اهالیسنک اول وابتداسی ومنشأ وجودلرینی
تفتیش اتسک اکثر سکاننی اول بلده نک اطرافنده واقع دشت وصحرا
وقرا ونواحیسی اهالیسندن بولورزکه کندولری وبابا واجدادلری بدوی
ویا قروی ایکن ضرورت معاش ومضایقه عیشدن برطریق ایله خلاص
اولوب ثروت ویساره وصول میسر اولمغله مولدینه قریب بلده یه
نزول ایله بدویتی حضریته تبدیل وسرمایه امور راحتی تحصیله جائز اولورلر
معلوم اوله که بدوی ایله حضریدن هر برینک امر معاش وسائر
خصوصده دخی احوال واطوارلری کندو جنسلرینه نسبتله متفاوت
اولوب قبائلک بعضیلری قوت ومکنتده قبیله افرادن اعظم وامصار
وبلدان دخی بربرلرینه نظر ایله وسعت ووفرت اهالی ایله مختلفدر
اشبو فصل ثالثده ذکر اولنان مقدماتدن ظاهر اولدیکه مدن وامصارک
وسکان واهالیسنک اصل وجودی ونشو ونماسی اطرافده
موجود اولان بوادی وقرادن منشعب اولوب بلدیلرک وسعت
عیش وثروت غنایه مقارنتلری بدویلرک ضرورت معاش وقلت
مایه انتعاشه ملازمتلریله مسبوقدر فصل ثالث بو محلده تمام اولوب
بعنایة الله تعالی فصل رابع بیاننه شروع اولندی الفصل الرابع
کتاب اولک ایکنجی فصلنک دردنجی فصلی اهل بادیه نک سکان امصاردن
خیر وصلاح تحصیلنه اقرب اولدقلری بیاننه متضمندر معلوم اوله که
حضرت حق سبحانه وتعالی حضرتلری زمره بنی آدمی خلعت زیبای احسن
تقویم ایله تشریف ایتدکده مایه فطرتلرینی جوهر علم وادراکله تخمیر واحسن
صور ایله تصویر ایتدکده آفاق وانفسده موجود اولان آیات بیناتده
فکر ونظر ایله ذات اعلا وصفات اسناسنی علم واذعانه واعتقاده
عمده خیر وشری فرق وتمیزه قابلیت ایله کافه ابنای جنسندن ممتاز
ایلدی پس ادنی افراد بشردن هر مولود رحم مادردن مهد وجوده
قدم نهاده شهود اولوب ابتدای خلقت وفطرت اولی سنده بعد

الزمان قصد واختیاریله کسب ایده جکی عقاید حقّه باطله واعمال صالحه
وسیّئه دن هر برینی قبوله مهیّا و آماده اولوب ملکات فاضله
واخلاق رذیله دن خالی و بونلردن هر برینه قابلیت واستعداد ایله متّصف
ننه کیم سلطان سریر دان ما اوحی رسول کبریا علیه افضل التحایا
حضرتلری کل مولود یولد علی الفطرة الاسلامیه ثم ابواه یهودانه و
ینصرانه حدیث شریفنده بو معنایه اشارت بیوروب نفوس انسانیه
نك من حیث الدین خلقت وفطرتلری طورینی بیان بیوررلر خلاصهٔ حدیث
الله اعلم ورسوله افراد نوع بنی آدمدن هر فرد سبق قلم و قضا ایله
مفطور ومجبول اولدقلری حالت اوزرینه تولد ایدوب بعده ابوینی
زمرهٔ یهود عنوددن ایسه آیین باطلهٔ یهودیّه یه و نصارادن ایسه
دین باطل نصرانیّه اجرا ایدر مجوسدن بولنورسه مجوسیت مذهبی
اولادلرینه ترغیب وتعلیم ایدرلر بناءً علی ذالك طفل مولود دخی
مبلغ سن رشد وکماله بالغ اولدقده فطرتنّا دنده مودوع
اولان استعداد مادرزاد حسبیله خیر وشردن بریله نه مرتبه
مشغول ومألوف اولورسه عمل اخری کسب وتحصیلندن اول قدر
بعید اولوب قصد واختیاریله حق وباطلدن قنغی طرفی ترجیح ایدرسه
طرف آخره تعلق وتوجّهی صعب ودشوار اولور خیره موفق اولان
ذات مصاحبت اخیار وابرار ایله مداومت اعمال صالحه ایله
کسب ملکهٔ خیر وتحصیلنه فائز اولدقده عمل شردن بعید اولوب
تحصیل شرور فاسده یه عزمی وهمی فائز اولور کذالك مقارنت
اشرار ناستوده کردار ایله تخشّن وف ده اصرار ایدن کمسنه
دخی اعمال صالحه یه قطعاً میل ورغبت ایتمیوب ایتدیکی صورتده دخی
صعوبت ایله تحصیل ایدر بناءً علی ذالك بلاد معمورهٔ موفوره اهالیسندن
تلذذ وتنعّمی موجب اسباب عیش وصفا وقوت شهویه یا محرك دواعی
نفس وهوا کثیر اولمغله حضرتلرك اکثریسی استیفای مشتهیات انفسه
اقبال وملاعب وملاهی ایله اشتغال ایدوب نفس اماره لری اخلاق
ذمیمه ایله متلون ومألوف اولدقلری انهماکلری مرتبه مسالك خیر و
صلاحدن کمال بعد ایله موصوفلردر حتی مجالس ومحافلده تعظیم وتوقیری
اولان کبرا وعظمالری حضورنده ماتك پردهٔ حیا ایدوب قولاً وفعلاً اظهار

فواحش

فواحش محرّمه ده دخی مبالات ایتمزلر اما اهل بادیه اگرچه اظهار شهوات
واستیفای حظوظ دنیویه یه میل ورغبتده بلدی وحضریلره مماثل ایسه
ده لکن ضیق معاش وقلّت مایهٔ انتعاش ایله موصوف اولوب بادیه ده
اسباب عیش وطرب مفقود اولمغله من کل الوجوه تعیّش وتلذذلری
قدر حاجته مقصور وضرورت مقدارینه محصور اولوب الوان نعم حیات
دنیا ایله تنعّم وتمتّعده حال وشانلری قدر حاجتدن قاصر ومکنت
یسیره لری نسبتی اوزره واقعدر بناءً علیه بدویلرك خیر وصلاحه
میلی حضریدن اغلب وخلقت وطینتلری فطرت اولیه یه اقربدر فعلی
هذا اصحاب بادیه نك تلوّنات نفسانیه وکدورات جسمانیه ایله
تلوّنلری قلیل اولمغین علاج روحانی ایله بونلرك امراض قلبیه ونفسیه
لرینه مداومت اهل حضردن اسهل وایسر اولدیغی ظاهردر نته کیم
ان شاء الرحمن طور حضارت بداوتك حدّ وغایتی وتکمیل حوایج
نفسانیه ده نهایتی اولدیغی بیان اولندیغی اثناده اهل بادیه حضریدن
خیر وصلاحه اقرب اولدیغی زیاده سیله واضح اولور والله مجیب
المتقین اگرچه شبو نوشتهٔ صحیفهٔ املاو ثبت جریدهٔ انشا اولان مدّعامز
صحیح بخاریده مسطور اولان حدیث شریف وخبر لطیفك مفهوم
منیفیله اعتراض اولنوب دینلورسه که صحابهٔ اعلام الاصابه ورمزهٔ
صحابهٔ کرامدن سلمه ابن الاکوع حضرتلری مدینهٔ منوره یه ملازمتی ترك
وبادیه ده اقامته عزم ایتدیکی امیر حجاج بن یوسف ثقفینك
معلومی اولدقده سلمه رضی الله عنه حضرتلرینه توبیخ کونه خطاب عتاب
آمیز ایدوب ددیکه باسکه عهد حضرت نبویده مدینهٔ منوره یه هجرت
وطیبهٔ طیبه ده اقامت شر قبله وایه دار عزت وسعادت اولمش
ایکن سندی اول شرف عظیمدن رجوع ایله کیرو یه عود ورجعت و
بادیه ده اقامت وسکنایه میل ورغبت ایدوب زمرهٔ اراذل اعرابه
ملحق اولدك دیو توبیخ وتشدید ایتدکده سلمه حضرتلری دخی حجاجه جواب
سیاقنده حاشا که کندو هوای نفسمه اتباع ایله هجرت سرای مدینه
منوره ده اقامتدن فراغت وبادیه وبرّیه یه سوق مطیّهٔ رحلت ایتمدم
لکن جناب رسول ملائك سپاه صلی علیه الاله حضرتلری زمرهٔ اصحاب
کرامدن بعضلرینه بر رخصت شریفه ایله مشرّف ایتدکلری کبی بکا دخی

بادیه‌ده سکون واقامته اذن عالیلری ارزانی بیوریلوب بین الاصحاب
بورتبهٔ والاقدری احراز ایله کامیاب اولدیغنه بناءً حضرتینه بدوینه تبدیل
ایندم دیوکوجی اسکات ایلدی فعلی هذا بو حدیث شریفده حجاجک
سلمه حضرتلرینه ابتدای امرده طعن وتشنیعی وسلمه‌نک دخی شرف
صدعد ابدن اذن حضرت نبوی ایله اعتذاری بحسب الظاهر بادیه‌ده اقامتک
ذم وقدحنی مشعرایسه ده حقیقت حال ومآل مقال کشف وایضاح
اولندقده خبر مذکور مدعامزه ماده نقض اولمق محذوری برطرف اولور
وتفصیل بوبله درکه اوائل عهد اسلامده کلمقند ایمان ایله شیرین مذاق
اطمینان وداخل دار الامن حرم حی الرحمن اولان اهل مکه اوزرینه هجرت
فرض اولوب تاکه جناب رسول مجتبی صلی الله علیه وسلم حضرتلری
مواطن ومساکندن شرف قدوم میمنت لزوملریله نه محلی تشریف ایدرلرسه
موکب همایونلرینه ملازمت واعدالری اوزرینه نصرت ومظاهرت ایله
جوهر گرانمایه وجود مسعودلرینی اسیرلیدن دخی حفظ وحراست
ایدرلرایدی لکن فریضهٔ هجرتک وجوبی اهل مکه‌یه مخصوص اولوب
بریه وبادیه‌ده احراز دستمایهٔ اسلام ایله مشرف اولان اصحاب
سعادت الکتاب هجرت ایله مامور دکلاردر زیرا مکه منبت کریم
مولد نبوی‌ده نابت وشجرهٔ طیبهٔ نبوته قرابت نسبیه ومجاورت
سببیه ایله اهل بادیه‌یه رجحان وتفوقلری ثابت اولمغله خدمت لازمه
ذمت همتلری اولان معاونت ومظاهرته قیاملری واعدای دین ایله
محاربه ومقاتله امرنده اهتماملری جهتیله سلطان سریر نبوت علیه افضل
التحیات حضرتلرینه عصبیلری اصحاب بادیه‌دن ازید واکثردر وشرف هجرت
ملازمت کامیاب نبعتدن عبارت اهل مکه‌یه مخصوص بر فضیلت اولمغله
اصحاب مهاجرین رضوان الله علیهم اجمعین حضراتی تخوف وبدویتدن
جناب حقه استعاذه ایدوب محل هجرت اولمیان بادیه‌ده سکنا
واقامته میل ورغبتدن درگاه کبریایه عوذ والتجا ایدرلرایدی ❁
ودخی زمرهٔ اصحاب باهرة الاختصاصدن سعد بن وقاص رضی الله
تعالی عنه روایتیله صدر دیوان نبوت علیه افضل التحیات حضرتلرندن
شرف بروز وصدور اولان احادیث صحیحه دندرکه اول شفارسان
خسته دلان امت طبیب مشفق شفاخانهٔ رسالت حضرتلرینک

اعتدال

اعتدال حقیقی ایله معتدل اولان مزاج سعادت امتزاجلری مکهٔ مکرمه‌ده
عارضهٔ صوریه ایله منفعل اولدیغی اثناده اصحاب مهاجرینک مدینهٔ منوره
یه ملازمت ومواظبتده قلبلرینی تثبیت ایله دعا وفسخ عزیمت ایله محل
آخره نقل وتحویل ایتمامه‌لرینی درگاه کبریادن رجا ایدوب اللهم امض
لاصحابی هجرتهم ولا تردهم علی اعقابهم حدیث شریفنی ایراد بیوردیلر
معنای حدیث شریف الله اعلم ورسوله طیبهٔ طیبه‌یه هجرت ایله مشرف
اولان زمرهٔ اصحاب مهاجرینی مدینهٔ منوره‌یه ملازمته توفیق ایدوب
هجرت سرای نبوتدن وطن اصلیلرینه یا آخر محله نقل وتحویل ❁
ایتمه‌ملریله بدأ ایتدکلری هجرتدن ورایه عود ورجوع ایتمامک اوزره ❁
هجرتدن ثبتلرینی رجا بیوردیلر بو حدیث شریفده وارد اولان ولا
تردهم علی اعقابهم ترکیب حسن الترتیبک معنای حقیقیسی اصحاب
مهاجرینک بر محلدن عقبلری اوزره گیرویه عود ورجعت ایتمامه‌لریله
دعا اولوب لکن مقام قرینه‌سیله معنای حقیقت مراد اولمیوب
بلکه مصلحت هجرتک ترکنه مبادرت ایله فسخ عزیمت ایتمامه‌لرندن
کنایه‌در ودخی معلوم اوله‌که فریضهٔ هجرتک اهل مکه اوزرینه
وجوبنک ابتداسی اوائل عهد اسلامده اولوب لکن وجوبنک ❁
انتهاسی بیاننده علمای دین رحمهم الله تعالی علیهم اجمعین دیدیلرکه
اوائل اسلامدن فتح مکه وقتنه گلنجه اهل ایمانده قلت مظاهرت
نبویه ایچون هجرته حاجت مشتد اولمغله هجرتک فرضیتی فتح مکه
دن اقدم مرور ایدن ازمنه‌یه مخصوص ایدی آنامکه فتحیله جناب حق
رؤیای نبوی‌یی تصدیق ووعد کریمی تحقیق ایتدکده اهل اسلامدن
کثرت وعزت ونبی آخر الزمانی والله یعصمک من الناس معناکریمی
اوزره اعدای دین خاسرینک ایذا واضرارلرندن عصمت وصیانته
وعد الهی سبق ایتمکین فریضهٔ هجرت لا هجرة بعد الفتح حدیث
شریفیله ساقط اولمشدر بوندن صکره گلنلردن فریضهٔ هجرت
ساقط اولان رجالده اختلاف اولنوب ائمهٔ اعلامدن بعضیلری
دیدیلرکه فتح مکه دنصکره اسلامه گلان اصحاب کرامه عین اصل هجرت
واجب اولمیوب طرف حقدن وجوب هجرت ایله تکلیف وارد اولمدی
بعضیلری دخی وجوب هجرتک فتح مکه‌دن اول شرف اسلام ایله

مشرف اولان اصحاب مهاجریندن سقوطنه ذاهب اولوب لا هجرة
بعد الفتح حدیث شریفنی بو ایکی وجهله توجیه ایتدیلر اما طائر علیین
سیر روح اقدس محمدی گلشن سرای لاهوته شهپر کشای عزیمت
اولدقدنصکره فرضیت هجرتک کافهٔ اصحابدن سقوطنه جمله علما
اجماع واتفاق ایدوب بعد الوفات اصحاب مهاجرین نشر واعلام
دین ومحاربهٔ اعدای خاسرین ایچون حرمسرای مدینه دن اطراف
وآفاقه منتشر اولوب فتح وتسخیر ایتدکاری بلاد اسلامیه ده توطن
ایتمدی وجوب هجرتک سقوطنه دلیل قوی وبرهان قطعی اولمغله
بین الاصحاب الحق مدینهٔ منوره ده سکنی فضیلتی باقی قالدی دیدیلر
فعلی هذا امیر حجاجک سلمه حضرتلرینه ارتددت علی عقبیک تعربت
خطابیله توبیخ وتشدیدی بریه وبادیه ده اقامت ذاتنده مذموم
اولدیغندن ناشی اولمیوب بلکه سابق ذکر اولندیغی اوزره مکهٔ مکرمه
ده اصحاب مهاجرین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی حقنده
هجرتده ثبات قدمه موفق اولوب فسخ عزیمت ایله محل آخره نقل و
تحولدن مصون اولملری ولا تردهم علی اعقابهم حدیث شریفی اوزره
نبی علیه الصلوة والسلام حضرتلری درگاه کبریادن رجا بیورمش ایکن
سلمه حضرتلری حجرسرای مدینه دن نقل ورحلت وبریه وبادیه
یه شدخرام عزیمت ایله مضمون حدیث شریفه امتثال ایتمیوب
شرف فریضهٔ هجرت ایله مشرف اولمیان اعراب زمره سنه ملحق
ومتصل اولدیغنه توبیخ قصدیله مؤاخذه یه مبتدر سلمه دخی
حجاجک کندویه الزام ایتدیکی امور نبوی یه مخالفت وتعربه میل
ورغبت تهمتندن براءت ذمتنه مفخر موجودات علیه اشرف التحیات
حضرتلرینک کندی حقنده بادیه ده سکنی واقامتنه اذن عالیلری
صدوریله استدلال ایدوب وشرف هجرته بعد الاحراز بادیه ده
سکنی اذنیله بین الاصحاب کسب وامتیاز ایتدیکنی اظهار ایله
حجاجه جواب وردی بو تقدیرجه سلمه حضرتلری شهادت خزیمه
وعناق بن ابی برده گبی بادیه ده اقامت اذنیله سلطان انبیا
طرفندن اختصاص وامتیاز کسب ایدوب بریه یه نقلی فریضهٔ
هجرته مراعاته مانع اولمدی خزیمه حضرتلرینک بر ماده ده منفرداً شهادتی

ایکی شاهد مقامنه قائم اولمق شرفیله سلطان انبیا علیه افضل التحایا طرفندن
تخصیص اولوب ذو الشهادتین لقبیله ملقب وبو رتبه ایله مشرف ومسعد
اولدی کذلک ابی برده رضی الله عنه حضرتلری عید اضحینک برنده التی
ایلق بر دیشی گچی اغلاق ذبحیله اضحیه سنک صحت وجوازینه مساغ
شرعی ورودیله رسول کبریا علیه افضل التحایا طرفندن شرف اختصاص
ایله امتیاز کسب ایلدکی سلمه حضرتلری دخی سلک مهاجرینه منسلک
اولدقدنصکره بادیه ده سکنایه اذن نبوی ورودی ایله کامیاب اولدیلر
معلوم اوله که سلمه حضرتلری حکایه سنده بر وجه دخی بودر که حجاج
بعد وفات النبی علیه الصلوة والسلام اصحاب مهاجریندن وجوب هجرتک
سقوطنه عالم اولمغله سلمه رضی الله عنه حضرتلرینی ترک فریضهٔ هجرت
ایله مؤاخذه ایتمیوب بلکه بعد الوفات هجرت سرای مدینه ده سکنا
افضل واولی ایکن فضیلت سکنا شرفنی ترک ایله مؤاخذه ایدوب
سلمه دخی تخصیص کندی حقنده بدویته اذن نبوی صدوریله اغتنامی
افضل واولی عد ایتمکله بریته یی اختیارینه سند سدید ابراز ایلدی علی
کلا التقدیرین حجاج ایله سلمه حضرتلرینک مکالمه لری بادیه ده سکون و
اقامتک مذمتنی موجب اولمیوب بلکه زمان با امان نبوتده مدینهٔ منوره
یه ملازمتک وجوبا وهجرتک مشروعیتی نبی ذیشان علیه الصلوة والسلام
حضرتلرینه مظاهرت ومعاونت مصلحتنه مبنی اولدیغی تفصیل وتحقیق
اولنمدیکی بو صورتده حجاجک سلمه حضرتلرینی وجه مشروح اوزره
مؤاخذه لرینی بادیه ده سکون واقامتک مذمومیتنه دلیل اولمدیغی
ظاهر اولدی بو مجلده کتاب اولک ایکنجی فصلنک دردنجی فصلی تمام
اولوب بشنجی فصلده ذکر اولنه جق احکام بیاننه شروع اولندی
الفصل الخامس کتاب اولک فصل ثانیسنک بشنجی فصلی
اهل بادیه نک قوت وشجاعتنده حضریه غلبه سنی بیان ایدر بو امرک
سر وسببی اولدر که سکان بلاد وامصار فراغ بال ورفاه حال ایله
غنوده جلباب امن وحضور ومتوسد زر بالش ذوق وسرور
اولوب نفس وعیال وملک وماللرینی اطالهٔ دست تعدیدن مدافعه
ومحافظه خصوصنده قلادهٔ تفرقلرینی ایادی ولاه وحکامه تسلیم
ایلیوب ساکن اولدقلری قلاع وحصونک سور وجدارینه تحصن ایله

ضرر اعدادن تحفظ ایتمشلردر شویله که اطراف واکنافدن صدای سامعه
خراش اعدا ایله مضطرب الحال و نعرهٔ ناگاه ظهور دشمن ایله مشوش
البال اولمیوب فی الصباح والرواح تکیه گاه ناز و نعیمده فراش امن و
امان و بستر راحت و اطمینان اوزره نشو و نما بولدقلری ویللری حجر
تربیه سنده مربی اولان صبیان و نسوان عدادینه ملحق و متصل
ولبو حالت انده جبلیت و طبیعت منزله سنه نازل اولمشدر اما اهل بادیه
مجمع ناسدن اولان محللردن عزلت و وحشت ایدوب حصن حصین و حاجز
متیندن متوا و ضبط سیاست حکام و ولاتدن مبرا اولان قلل جبال
و بطون تلالده مسکن و مأوی اتخاذ ایتمکله نفس و عیاللرینی ضرر اعدادن
حفظ و حمایه یه کندولری قیام و معارک و مهالکه نفسلریله اقدام ایدوب
زمام نصرت قدرتنی دست آخره تسلیمدن امتناع ایدرلر بونلر دائماً
حمل سیف و سنان آتش فشان ایله اطرافه حرف لحاظ اهتمام
و ظهر فرسده دیده لرینه خواب حرام ایدوب مجالس و محافلده با ظهار
جمل و فرسده نوم خفیف ایله اکتفا ایدرلر اکثرا و قاتده مکمن کمین
مکر و خفا اولان دشمن بی امانک ظهورینه آماده و دریچهٔ گوشلری
صیحه و صدالری استماعنه گشاده اولوب بطش و شدتلرینه وثوق
و اعتماد و قوت و شجاعتلرینه استناد ایله دشت و صحرا و بریه
فیفاده تفرد و توحش ایتمشلردر ملکهٔ بأس و شدت و دستمایهٔ
شجاعت بونلرده سجیت و طبیعت اولوب نائرهٔ عنف و غضبلرینی
تهییجه داعی و عرق حمیتلرینی تحریکه بادی برشی ظهور ایتدکده فی الحال
طینت و جبلیتلرنده مرکوز اولان مایهٔ شجاعت قوتدن فعله ابراز ایله
دریای آرمیدهٔ جلادتلری و آتش نفسیدهٔ شهامتلری جوشه گلوب
ساحهٔ عز و احتمالرینی بیگانه دن حمایه و جور و تعدیدن کندولره تظلم ایدن
جارلرینی وقایه ایدرلر و حضر بادیه ده و یا سفرده بونلره مرافقت
ایتدکده انلرک درک حمایه سنه التجا ایدوب اثنای گشت و گذارده
عیاللری گبی زمام رأی و تدبیرلرینی اهل بادیه یه تسلیم ایتدکلری روش
و عبادتدر حتی توجهی مراد اولنان سمتک طریق و سبیلی و حفظ
قوام حیات ایچون موردماء و منبت کلا اولان محللک تعیینی انلرک
موکول عهدهٔ همتلری و محمول دوش کفالتلری اولدیغی تقریر سابقدن

معلوم

معلوم و منفهم اولمشدر بو امرک دخی سر و سببی انسانک وقت
صباوتنده مألوف اولدیغی افعال و اعماله تعلق و انتسابی طبیعت و مزاجنه
نسبتدن اولی اولمغله هر فعل و عملکه نفس انسان انلرک اعمال ایله مألوف
و دائما انکا مباشرت و اعتبار ایله موصوف اولوب انده بو حالت خلق و
ملکه رتبه سنه بالغ اوله طبیعت و جبلیت مقامنه قائم اولور طوائف
بنی آدمک احوال و عادتنه نظر و اعتبار اولندقده اشبو مقاله نک
صدق و حقیقتی ظاهر و منجلی اولور واللّه یخلق ما یشاء بو مجلده فصل خامس
تمام اولوب التنجی فصلده ذکر اولنه جق امور بیاننه شروع اولندی ت
الفصل السادس کتاب اولک ایکنجی فصلنک التنجی فصلی حضری
و بلدیلرک ضبط و سیاست حکام و ولاة ایله مغلوب و مقهور اولدقلری
قوت و شجاعتلرینک زوالنه و جبن و هراس ایله اتصافلرینه موجب
و مقتضی اولدیغی بیاننده در معلوم اوله که افراد بشردن هر فرد زمام
نفسنه مالک و امورنده مستبد و مستقل اولمیوب قوت شهویه و
غضبیه لرینی دیلدکلری گبی اعمال و اجراده قدرتلری قاصر در زیر رقاب
ناس و امور انامه مالک رؤسای و امرا قبیل اولوب ناسک اکثری
رقبهٔ اطاعتلرینی حکام و ولاتک ربقهٔ اطاعتلرینه تسلیم ایله محکوم و مجبور
اولدر اگر ضبط و سیاست انام و تدبیر امور احکامه تصدی ایدن رجالک
فرمانبر اطاعتلری اولان آحاد و اشخاص ایله معامله لری عنف و شدتدن
مصون و رفق و ملایمته مقرون اولوب هر امرده بطش و شدت ایله
ناسی تضییق و مؤاخذه ایتمزلر ایسه داخل حوزهٔ حکومتلری اولان آحاد
انامک عامهٔ خوف و هراس ایله خاطرلری مکسور اولمامغله جبن و شجاعت
جنسندن نفسلرنده مرکوز اولان حالت مجبول و مفطور اولدقلری
کیفیت اصلیه اوزرینه باقی و تکاسل و تهاون ایله اختلالدن خالی
قلوب هر کس جوهر گرانمایهٔ شجاعتدن حظ و نصیبنی بی باک و بی پروا
محلنده اظهار و اجرایه قادر اولورلر اما اول ملک و سلطنتده که قهر و
سطوت عفو و مرحمته غالب اولوب دائما جرم قلیل و جزای شدید
ایله مقابله و تجریم و تغریم ایله معامله عادت اول استیلای رعب و
هراس ایله خلقک قلوبلرزان و صدمهٔ خوف و خشیت ایله خاطرلری پریشان
اولمغله سورت شجاعتلرینه کسر و نقصان ترتب ایدوب قوت قلبلری جبن

وبهاره متبدل ومتحول اولور نته كم ان شاء الرحمن بو معنانك اصل
وسببى قريباً بيان اولنوب بوندن زياده سرى كشف وعيان اولور
ودخى فاروق منيع الجناب عمر بن الخطاب رضى الله عنه حضرتلرينك زمرهٔ
اصحاب كرامدن سعد بن ابى وقاص رضى الله عنه حضرتلرينه سبق ايدن
معامله‌لرى دخى شاهد كافيدر اصل بويله دركه زمرهٔ مجوس منحوس اعجام
واكاسرهٔ نكبت فرجامك ممالك عراقدن قطع عرق كفر وفساد و
اطفاى نائرهٔ بغى وعنادلرى ايچون عهد خلافت فاروق رفيع الجنابده
قائد الجيش زمرهٔ موحدين نصب اولنان سعد بن ابى وقاص ايله
قادسيه معركه‌سنده حاضر اولان سعيردلان اصحاب خير البريه عليه افضل
التحيه‌دن زهره بن حويه رضى الله عنه حضرتلرى معركه كاه حرب وقتالده
صناديد عبدهٔ ناردن جالينوس نام بر فاجر منحوس قنطرهٔ شمشير سرتيزدن
آتشكدهٔ سعيره القا وشرارهٔ وجودينى صحيفهٔ عالمدن محو وافنا ايدوب
من قتل قتيلا فله سلبه فحواى شريفى اوزره حلى ولباسدن اوزرنده موجود
التمش بيش آلتون قيمتلو اشياسنى اخذ واغتنام ايلديكى سردار باهر
الاختصاص سعد بن ابى وقاص حضرتلرينك معلوملرى اولدقده رؤساى
مجوس منحوسدن جالينوس كبى شخصك اخذ واعدامنده نيچون اذن
وامره منتظر اولمدك ديو زهره حضرتلرينه توبيخ وعتاب ايدوب وبا
الجمله اخذ واغتنام ايلديكى اموالى بوندن نزع وبيت المال مسلمين
ايچون حفظ ايلدكدنصكره امير المؤمنين عمر بن الخطاب رضى الله عنه حضرتلرينه
بو خصوصى كتب وتحرير واستيذان ايلدكى سعد حضرتلرينك مكتوبى
امير المؤمنين حضرتلرينه واصل اولدقده زهره حقنده عرض ايلديكى
خصوصى حيز قبولده واقع اولميوب طرف باهر الشرفلرندن حضرت سعده
بو كونه كتاب مشكين نقاب تحرير اولندى كه بويله معاملهٔ نابرجا ايله زهره
كبى كبش نطوحك قرن شجاعتنى كسر ايتمك روا اولميوب معركهٔ جنك
وپرخاشده نيروى بازوى جلادت ايله جالينوس منحوسك شجرهٔ
خبيثهٔ وجودينى ساحهٔ روزكاردن استيصال ايتمكله ميدان حرب
ووغاظرف اهل اسلامده قالديغى نعمتك شكرينه مبادرت ايله الحنفا
لازم ايكن زهره‌نك كد يمين وعرق جبين ايله اخذ واغتنام ايلديكى
غنايمى بوندن اخذ وانتزاع ايله خاطرينى كسر وتكديره بعدزين اقدام ايدوبه

ضعفه و

ضعف وتقصيرينه موجب اولمغله اخذ وسلب ايلديكى غنايمى بالجمله يدينه
دفع واعطا ايلمك اوزره طرف امير المؤمنيندن سعد بن ابى وقاص حضرتلرينه
امر قطعى القادلرى وارد اولديغى ثبوت يافتهٔ صحائف كتب سير ومغازيدر
واكر ملك وسلطنتده مصادرهٔ اموال وقصر آماله قتل نفوس وعيال دخى
منظم اولورسه اول مملكتك سكان واهاليسنك غلبهٔ خوف وحشيتله باس
وشدت وقوت وشجاعتلرى بالكليه زائل اولوب كرفتار اولدقلرى عذاب
وعقابه مدافعه ومقابله‌دن عاجز اولدقلرينه بادركل ذل وهوان اولدقلرى مقرر
در اما اطفال وصبيانه آبا واساتذه‌نك تاديب وتعليم طريقيله ترتيب
ايلدكلرى احكام وآداب دخى عهد صبادن حد بلوغه دك مستمر اولوب
دليرينك حجر زيرينه لرزه عنف وتعذيرلرى خوفيله مألوف ومربى اولدقلرينه
ايلدك مزاجلرى دخى احكام تاديبيه‌دن فى الجمله منفعل ومتاثر وشورش
شجاعتلرى منكسر اولمق محققدر بناءً على ذلك دشت وصحراده توحش
وتوطن ايدوب اطراف واكنافه اطالهٔ دست تعدى ايدن طوائف
عربانك قوت وشجاعتلرى احكام سلطانيه وآداب اساتذه ايله محكوم
ومغلوب اولان بلدلى وقرويلره غالبدر وكذلك عهد صباده تعليم علم وصنعت
ايله معلمين واساتذه‌نك تاديب وتربيه سبيله مألوف اولان كمسنه‌لرك
دخى دستمايهٔ شجاعتلرينه كسر ونقصان ترتب ايدوب آخرك ظلم وتعديسى
تقديرندن مدافعه‌يه وخصمى ظهورنده خودبخود مقابله‌يه قادر دكلدر
نته كم مشايخ قرادن ومعلمين واساتذه‌دن تعليم قرآن وتحصيل علوم
ادبان ايچون مجالس عز ووقاره ملازمت ومواظبت ايدن طلبهٔ علوم
وقرانك اكثرى جبن وهراس ايله موصوف اولوب قوت وشجاعتلرى
مكسور اولديغى مشهوردر لكن صحابهٔ كرام رضوان الله عليهم اجمعين حضراتنك
مشكات صدر نبوت عليه افضل التحيات حضرتلرندن اقتباس انوار علم
يقين واستفادهٔ اسرار شرع مبين ايله آداب وسننه ملازمتلرى جوهر
كرانمايهٔ شجاعتلرينه قطعاً خلل ورميوب بلكه معارك حرب وقتاله هجوم
واقدامده جمله ناسه غلبه وتفوقلرى اولديغى اشبو مدعامزى نقض و
انكاره مدار اولماز زيرا اصحاب كرام احكام شرع مبينى حسن اختيارلريله
بالذات شارع صلوات الله عليه وسلامه حضرتلرندن اخذ وقبول ايدوب
آيات بيناتى مشاهده وانوار وحى مبينى معاينه ايله آيينهٔ قلبلرنده عقائد

موزرحلك حبه كسبرى رو رزاده ضايع اولسون
واقعا حق مقالى سويلمديكوزلكه طلبهٔ علوم
كثرت ازدحام ومتشددن ودرسته ركلامه
اقتدارلرى سلب اولنقدر واكثرى ابطل رغبا
واصحاب مسند جمهورانه سليس كلام
نطق ايدرلر خصوصا رجال داير سلطنت
وتجربه اولنشدركه برآدم فقر وعناده
تفاوت حالى كلا بهرور ابو صدرنده
طلبه‌نك عقل معاشلرى ضعيف ارباب
غنانك متين محكم اولور دركاريه
فاتسخر وتجربه سلم ايدوز دريكه قوت
محمد
مقوندر

ایمانیه ثابت وراسخ اولمغین قلوب صافیه لرنده مرکوز اولان ملکهٔ
نورانیه وعقیدهٔ ایمانیه اندی ترک وهوا واتباع هوایه سوق ودلالت
ایلیوب وساوس شیطانیه یه میل ورغبتدن صیانت ایلدی بو تقدیرجه
اندرک حاکم وحامیلری کندی نفس نفیسلریله قائم اولان جواهر ایمان اولوب
خارجدن معلمین واساتذه نک ناصح حکم وتادیبلریله قلبلرینه تخویش
وخاطرلرینه تشویش ایتمامکله مدافعهٔ اعداده لازمهٔ دین وایمان اولان
سورت بأس وشدتلری ودستمایهٔ شجاعتلری وجوه خللدن مصون ومحفوظ
اولمشدر رتبخ فاروق منبع الحیات عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری
آداب شرعله تادب وهوایه سوق وهوایه منعده رکن اعظم اولوب
شارع حقیقی جل شانه نک مصالح عباده اعلم اولدیغنه تیقن ایتمکله
امت مرحومه یی احکام شرع شریف ایله عمل وامتثاله ترغیب وتحریض
ایچون من لم یؤدبه الشرع لا ادبه الله کلام حکمت مآلیله زمام نفسی
حاکم حاسم شرع مبینه تسلیم ایله تادب ایتمیندک دائره ادبدن
خروجلرینه اشارت ایلدی وقتاکه عهد شریف نبوت ووقت
خلافت منقضی اولوب بین الامه عقیده یه فترت وطبایعده شر وفساده
میل ورغبت ظهور اتدیسه نفوس ناسده وقلوب انامده عقائد
دینیه نک حکم وتاثیری نافذ اولامغله ملوک وسلاطین مصلحت
زجر ومنع قصدیله قوانین سیاسات وعقوباتی ترتیب ایدوب
علم وشریعت حرفت وصنعت کبی اساتذه دن تعلیم وتادیب
طریقیله اخذ وتلقی اولنوب طوائف انام بدویت طورندن حضریته
رجوع واحکام قاهرهٔ سلطانیه یه انقیاد ایله طبیعتلری مألوف
ومطبوع اولمغین سورت بأس وشدتلرینه فتور ومایهٔ شجاعتلرینه
نقصان وقصور ترتب ایلدی فعلی هذا احکام سلطانیه وآداب
تعلیمیه جبر واضطراره مبنی وطبعه منافی امر اجنبی اولمغله بو حمل ثقیلی
حمل معتاد اولان رجالک طبیعتلرینه ذل وهوادن ومایهٔ شجاعتلرینه
کسر ونقصان ترتبنه باعث اولور اما عقائد ایمانیه واحکام ربانیه
ایله تخلق وتادب ایدن نفوس قدسیه نک حاکم وحارسلری اصل و
جبلتلرنده مرکوز وحسن اختیارلریله مکسوب ومأخوذ امر ذاتی اولوب
خارجدن حاکم اجنبینک ضبط وقهرینه محتاج اولمدیلیه امر دینیه صلابت

وشجاعتلری

وشجاعتلری مرکز اصلیسنده قرار ایدوب مدافعهٔ اعداده قوت واقتدار
لری حد تواتره بالغ اولدیغی صحائف کتب سیر ومغازیده مسطوردر
بناءً علی ذلک سکان واهالیسی موفور بلدان وامصارده ساکن اولان
رجالک تحمل متاعب احکام سلطانیه وانقیاد آداب تعلیمیه ایله نفسلری
متأثر ومنفعل اولوب صغار وکبارسه بنجه قهر ولاة دوران وناصح
تادیب استاد با امان ایله زار وزبون اولمغین شدت وصلابتلری
مسلوب وطبیعتلری جبن وهراس ایله مغلوب اولمشدر اما اهل
بادیه فضای اطلاقده مطلق العنان وقوی الجنان اولوب ترتیب عقوبات
شاقه ایله تضییق ومؤاخذه دن سالم اولملریله بنیان صلابت و
جسارتلری زلزلهٔ بیم وهراسدن مصون وساحهٔ امن واطمینانلری
غبار خوف وخشیتدن مأموندر بو سببدن ناشی اعلام فضلادن ابو محمد
ابن ابی زید المالکی اطوار تعلیم وتعلمی بیان ایچون عقد ایتدیکی کتابده قاضی
شریح حضرتلرندن نقل ایله معلمین واساتذه اثنای تعلیم وتادیبده
اطفال وصبیانه اوچ دکنکدن زیاده ضرب وتعزیر ایتمک لائق دکلدر دیو
روایت ایلدی وعلمادن بعضیلری قاضی شریح علیه الرحمه نک ضرب
صبیانه اشبو رایٔ درتلری لیلهٔ بدء وحیده حضرت روح الامینک سلطان
انبیا علیه ازکی التحایا حضرتلرینی اوچ دفعه شدت ایله معانقه بیوردیلمه
تعلیل ایلدیلر لکن تادیب صناعی تعلیم الهی یه قیاسدن خارج اولمغله
معاملهٔ جبرائیل علیه السلام ایله تعلیم متعارفه استدلال ضعیفدر ٭
والله العلیم الخبیر آلتنجی فصل بو محلده تمام اولوب یدنجی فصلک بیاننه
شروع اولندی **الفصل السابع** کتاب اولک آلتنجی فصلک یدنجی
فصلی بادیه ده سکنی واقامت اتخاذ نسب وحسب ایله براریه عون
ونصرته تکفل وتعهد ایدن اهل عصبیت وقبائله مخصوص اولدیغی بیاننده در
معلوم اوله که الله سبحانه وتعالی حضرتلری وهدیناه النجدین آیت
کریمه سی مفادی اوزره طبایع بشرده خیر وشری ترتیب ایدوب
فالهمها فجورها وتقویها فحوای شریفی اوزره فجور وتقوانک حسن
وقبحنی افهام والهام ایله هدایت وغوایت طریقلرینی عباده اعلام
ایلدی وطبیعت بشرده حب شهوات ودواعی شر وفساد اسبابه
خیر وصلاحدن اکثر واوفر اولمغین دلالت بدرقهٔ توفیق ایله تهذیب اخلاق

ایتدیکی صورتنده نفس اماره فضای شهوتنده مطلق العنان و مستغرق
بحر عصیان اولور اکثر انام بو حالت اوزرینه مجبول و مفطور اولوب
ملکهٔ مطاهرت توفیق و عصمت ایله آلایش مفاسده معاصیدن مصون
اس حه اولا و طبایع بشرده مرکوز اولان اخلاق بشرک بری دخی ظلم
و عدوان اولوب خشیت رحمن یاخود سلطان ایله ممنوع اولدقلری صورتده
بنی آدم نوعی بیرلرنده نظرلری تعلق ایتدیکی اشیایه اطالهٔ دست تطاول
ایله اخذ و غصبه سعی ایدرلر نته کیم بو معنایه ابو الطیب المتنبی نک بیت
مشهوری شهادت ایدر ٭ والظلم من شیم النفوس فان تجد
ذا عفة فلعلة لا یظلم ٭ یعنی ظلم و عدوان نفوس انسانیه نک شیم
خصالندن بر خصلت رذیله اولوب اکر عفت و عصمت صاحبی بر ذات
کورورسک البته ظلمدن تحاشیسی اسبابدن بر سبب خفی یه مستنددر
دیو ظلم و شری طبیعت بشره عصمت و عفتی اسباب خارجه یه
اسناد ایلدی ودخی دفع مظالم و مفاسده حضری و بدویلرکه
حال و شانلری متفاوت اولوب قلاع منیعه و داخل سورده محصور
اولان رجالک بربرینه ظلم و تعدیلرینه دفع و اموال و اعراضنه
تعرضلرینه متعده حکام و ولاتک بطش و مؤاخذه لری کفایت ایدوب
سکان امصاردن ظلم و جوره تصدی و اطالهٔ دست تعدی ایدن رجالک
دندان حرص و طمعلری سنک قهر ایله مقلوع و دهان تعرضلری لجام حلم ایله
ملفوف و ممنوع اولور کذلک خارج سورده تجمع و تحزب ایدن اعدا
نک اثنای لیلده علی الغفله درون قلعه ده متواری اولان رجاله
قصد و تعرضلرینه سور و جدار قلعه حائل و حاجز اولوب و وقت نهارده
در و دروازهٔ قلعه کشاده ایکن اهالیسی اوزرینه هجوم قصدیله برامن
قلعه ده جمع اولان اشخاص و باشی مدافعه یه حماهٔ حوزهٔ دولت و
اعوان ملک و سلطنت قدم اقدامه قیام و مکر و مکیدت اعدایی دفعه اهتمام
ایله سکان بلاد و امصاری حفظ و حراست ایدرلر اما اهل بادیه و قبائل
وحشیه نک مسکن و مأوالری سور و جدار ایله محفوظ اولمیوب بر
قبیله نک رجالی بینلرنده نائرهٔ بغی و عدوان مشتعل و فروزان اولدقده اول
قبیله نک شیوخ و عقلاسی اسالهٔ آب نصح و پند ایله اطفا ایدوب رجال
قبیله دخی رؤسالرینه تعظیم و توقیره مجبول و دیانتلرنده قوللری مقبول اولمغله

نصیحتلریله

نصیحتلریله عامل اولورلر اما اهل بادیه دن بر قبیله نک مضرب خیام آرام ٭
ایتدکلری محله قبیلهٔ اخری سیف عدوان و اطالهٔ دست طغیان ایدوب قدح
زناد شرر و فساده آغاز ایتدکلرنده قبیله اولانک شجاعت و جلادت
ایله مشهور و نام آور اولان دلاورلری نفس و عیال و ملک و مالرینه
و اقارب و جیرانه جور اعدادن صیانته اقدام ایدوب نعره زنان النار ولا
العار خرمن انجمن اعدایه شرارهٔ پاشش تیغ آتشبار اولورلر لکن اهل بادیه
نک تعاون و تناصرده قدم وفاق اوزره قیام و مدافعهٔ اعداده اقدام
و اهتماملری میسر اولماز الا عصبیته مدار اولان نسب واحدده اجتماع
و اتحادلری ایله اولور زیرا قرابت نسبیه اصحابنک بربرلرینه معاونت
و مظاهرتلری اشد و اتم اولوب و عنایت الهیه ایله نفوس بشرده
اقارب و ذوی الارحامه شفقت و حمیت موجود اولمغله شوکت و صلابتلری
شدید و تعاضد و تناصرده همتلری اکید اولوب عدولرینک النردن
خوف و خشیتلری عظیم اولور و بو خصوصده قرآن کریمده یوسف علیه
السلامک احوالی حقنده وارد اولان کلام الهی ادل دلیلدرکه یعقوب
صلوات الله علیه و سلامه حضرتلری اوغلو یوسف علیه السلامی اخوانی
ایله صحرایه عازم اولدیغی صورتده طعمهٔ دهان کرک اولمق خوفیله عزیمته
راضی اولدقده قالوا لئن اکله الذئب ونحن عصبة انا اذاً لخاسرون
آیت کریمه سی مدلولی اوزره اخوان یوسف بابالری یعقوب علیه السلامه
حلف و قسم ایدوب دیدیلرکه بز قوت و غلبه صاحبی اهل نسب واحد
و رأی و تدبیرده متحد اون نفر رجال ایکن اکر یوسف علیه السلامی ذئب
اکل ایدرسه جملهمز عجز و مسکنت و ضعف و مذلت عاریله هلاک
اولمق لازم کلوردیو یعقوب علیه السلامه جواب ویردیلر یعنی تعاون و
تناصرده قوة الظهر اولان عصبیت نسبیه موجود ایکن اطالهٔ دست
تعدی ایله برفرده ظلم و عدوان تصور اولنمادیغنه بو آیت کریمه ده
اشارت اولندی اصل و نسبلری مختلف اولان رجالک بینلرنده علاقهٔ
قرابت اولمامغله بربرلرینه معاونت و مظاهرتلری قلیل اولوب ایچلرندن
بری پابستهٔ دام بلا و کرفتار رنج و عنا اولدقده آخرک امداد و اعانتی
نادر واقع اولور شویله که وقت محاربه ده جو هوا ظلمت ظلم و عدوان
ایله همرنگ لیلهٔ ظلما اولوب شرارهٔ شروفا و نجوم تیغ شداده ملحق

ومنضم اولدقده قطار گسسته مهار گبی بونلرك جمعیتلری پراكنده وپریشان
اولوب غائله بیم جان وداعیه تخلیص گریبان ایله هر بری قراری فراره تبدیل
ایدرلر فلهذا جهت وحدتلری ضابطه قرابت نسبیه ایله مضبوط اولمیان رجالك
در ودروازه دن خالی ونزه شیر شجاعت ایله مالی اولان بریه وبادیه ده
سكون واقامتلری ممكن اولمیوب اتحاد نسب ایله تعاون وتناصره
اقدام وعدولرندن اخذ انتقامه مجبول اولان عشائر وقبائله مخصوص
اولمشدر فعلی هذا بریه وبادیه ده اقامت وسكنی حفظ وحمایه یه محتاج
اولوب مدافعه دخی وحدت نسب وقوه عصبیه یه موقوف اولدیغی گبی
دعوای نبوت ورسالت یا اقامت ملك وسلطنت مقوله سی ناسك
اطاعت وانقیادی لازم اولان امورك جمله سی دخی قرابت نسبیه وقوت
عصبیه ایله تمهید مبانئ عز واعتلایه منوط ومربوطدر زیرا تشیید بنیان دین
وملت واقامت مراسم ملك وسلطنت ایله ظهور ایدن انبیا ومرسلین
صلوات الله علیهم اجمعین حضراتنه وملوك وسلاطینه خلقك اطاعت
وانقیادی طبیعت بشرده مركوز اولان كبر وعناده منافی حالتدن اولمغله
بهرحال سل سیف وسنان ایله محاربه ومقاتله یه مؤدی اولوب ترتیب
حرب وقتال دخی قوت وشوكت وجمعیت صاحبی عشائر وقبائلك كلمه
واحده اوزرینه اجتماع ایله قدم وفاق اوزرینه قیاملرینه وتمشیت مراد
اولنان مصالح دینیه ودنیویه یی اتمامه اهتماملرینه موقوف اولدیغی
بیان اولنمشدی بناء علیه بهرحال انبیا ومرسلین وملوك وسلاطین
قرابت نسبیه اصحابی اشراف قبائلدن ظهور ایتمك اوزرینه عادت
الهیه جاری اولگلمشدر وتدبیر امور جمهورده سر عصبیت مرجع اصلی اولدیغی
ثابت اولنلدن ان شاء الرحمن فیما بعد اشبو كتابمزده بیان اولنه جق
مباحث آتیه ده اصل واساس اتخاذ اولنوب سر عصبیتك ثمره
اعتباری ظاهر اولور فصل سابع بو محلده تمام اولوب سكزنجی فصلك
بیاننه شروع اولندی **الفصل الثامن** كتاب اولك ایكنجی فصلك
سكزنجی فصلی طوائف بشرك تعاون وتناصره مدار اولان شوكت وقوت
ایله غلبه وظهورلری اصل ونسبده اشتراك واتحاده محصور اولوب
یاخود قرابت نسبیه مقامنه قائم اسباب دن بر سببه موقوف اولدیغی
بیاننده در بو امرك سر وسببی اقارب واهل ارحام میاننده قرابته

مراعات

مراعات صلت وحلقتلرنده مركوز طبیعی بر حالت اولوب اكثر ناس صله رحم
ایله بربرلرینك خاطرلرینی تطییبه مجبول اولملرینه مبنیدر وبین الاقارب رعایتی
واجب اولان امورك بری دخی اهل ارحام وذوی القربادن بررینه ظلم وعدوان
اصابت ایتدكده قربت ونسبلرینك عرق حمیتلرینی تحریك ایدوب فی الحال
دفع ومنعنه مبادرت ایدرلر زیرا اقارب وخویشانك كندی قریبلرینه ظلم
وعداوت ترتبندن غیرت وحمیتله كلوب اندكی حزن وانفعالی نفسلرینه
ایراث مذلت ایتمكله قریبلرینه عارض اولان مصائب وشدائده صبر اولونه
سترو جالمرینه فدا ایله امارت حیا وابقاسنی لازمه ذمت حمیت اعتبار ایدرلر
اگر ایكی شخصك میاننده علاقه نسب علی وجه الكمال اقرب اولوب سلسله
نسبلری منتهی اولدیغی شخصك زمانی قریب ایسه بینلرنده علاقه قرابت
واضح وظاهر اولمغله بربرلرینه مودت ومحبتلری وتعاون وتناصرده
غیرت وحمیتلری شدید واكید اولور واگر درجه رحم وقرابت بعید اولوب
اجانب واباعد دخول وازمنه مدیده ووسائط كثیره تخللیله نسل
ونسبلری فی الجمله منسی وخبر بعید ایله بر شهرت مجرده باقی قالدیسه انلر
دخی السنه ناسده دائر امر مشهوره بناء گندیلرده نسبت قرابت ایله
انتسابی معروف كمسنه لرك مظلوم ومغدور اولملرینه روا گورمیوب وقت
حاجتنده عون ونصرتلرینه قیام ایله حقوق مؤنه قرابتی اجرایه اهتمام ایدرلر
ودخی قرابت نسبیه ایله عصبیه حاصل اولدیغی گبی قرابت حكمیه وسببیه
ایله دخی حاصل اولور مثلا مولانك اعتاق ایتدیگی عبد اوزرنده حق ولاسی
ایله كذلك نسبی مجهول بر شخصك شخص آخره التجا وعقد موالات ایله عهده
درك وامانتنه دخول رجاسی ضمننده ثابت اولان حق ولا دخی قرابت مقامنه قائم
اولوب عبدك مولاسی ودخیلك ملتجاسی ملاذ وملجالری اولمغله لدی الحاجه عون
ونصرتلرینه قیام واعدالریله مخاصمه ومقاومته اقدام ایدوب منسوب ومتعلقلرینه
لاحق ظلم وجوری دفع ایله ساحه حمایتلرینی غبار ذل وهواندن صیانت ایدرلر
بو امرك اصل وسببی اولدركه ولای عتاق وولای موالات ایله حاصل اولان اتصال
واتحاد قرابت نسبیه سببیله ثابت اولان اختلاط وتعلقه مماثل ومشابه اولوب
والد ووالدینك دنیاده حیاتنه سبب عادی اولدیغی گبی مولای عتاق عبدك
ومولا الموالات دخیلك حیات معنویه سنه وسیله اولملریله بینلرنده
علاقه قرابت نسبیه گبی بر علاقه ثابت اولوب علاقه نسب اوزرینه ترتب

ایدك ثمره وفائده قرابت حكمیه اوزرینه دخی مترتب اولور بو تحقیقدن سلطان
سریر رسالت وپادشاه اورنك نبوت علیه افضل التحیات حضرتلرندن مروی اولان
تعلموا من انسابكم تصلون به ارحامكم حدیث شریفنك معنای لطیفی ظاهر
اولور نسل ونسبك ثمره وفائده سی صلهٔ ارحام وحفظ حقوق قرابته
راجع ومنحصر اولمغله كتب علم انسابده تحریر اولندیغی اوزره تعداد وسائط
نسل ونسب ایله اشتغال فائده كامله دن خالی اولدیغنه اشارتدر بیورمشلردر
زیرا نسل ونسب بر شخصك شخص آخره دلالت ایله انتساب واتصالندن عبارت
بر امر نسبی اولوب والد ومولود كبی خارجده محقق امور موجوده دن اولدیغی
معلومدر لكن موجودات خارجیه یه عارض بر امر اعتباری ووصف اضافیدر كه انكله
موصوف اولان ذاتلرك بربریله اتصال واتحاد ایله علاقه لری موجب اولمغله
حیاتلری وقتنده عون ونصرت ومماتلرنده ارث شرعی فائده سی ترتبنی
اقتضا ایدر اگر نسب قرابت شك وشبهه دن خالی وظاهر ومنجلی اولوب
اصولی ووسائطی كبارك محفوظ ومضبوط اولسه اصحابنك نفسلرنده غیرت
وحمیت ثابت وقائم اولمغله حزن وسروده مشاركت ولدی الحاجه
بربرلرینه معاونت ومظاهرت ایدرلر واگر نسل ونسب طول عهد ایله منسی
اولوب السنهٔ ناسدن خبر بعید ایله مسموع ومظنون اولسه غیرت و
حمیتده فتور وامداد واعانتده قصور مقرر اولمغله ثمره وفائده سی
فوت اولوب اومقوله حكایات ایله توغل حقنده نهی وارد اولان اعمال لهوه
اشتغال مقوله سندن معدود اولور وعلمای كرامك النسب علم
لا ینفع وجهالة لا تضر قوللرینك معناسی اشبو تقریر اولان اعتباره
راجعدر یعنی علم انساب بر علمدر كه نه تحصیلی صاحبنه نافع ونه جهلی مضردر
دیمكدر بوندن مراد ومقصود نسب وقرابتك مضبوط ومحفوظ اولمامغله
اصحابی بیننده واضح وظاهر اولمیوب بلكه كتب علم انسابده اخبار بعیده
ایله معلوم اولان حكایات مقوله سندن اوله اندن ثمرهٔ عون ونصرت فوت
اولوب منفعت وعصبیتدن خالی اولمغله درجهٔ اعتباردن ساقط وعلم
وجهلی مساوی در دیمكدر بو محلده سكزنجی فصل تمام اولوب طقوزنجی
فصلك بیاننه شروع اولندی الفصل التاسع كتاب اولك ایكنجی
فصلنك طقوزنجی فصلی طوائف امم بیننده حفظ نسب بلاد معموره دن
بعید دشت وبریه ده ساكن قبائل عرب ایله سائر بدویلره مخصوص

ومحصور

ومحصور اولدیغی بیاننده در بو امرك سر وسببی بودر كه بالطول والعرض
صحیفهٔ معمورهٔ ارضده ساكن اولان طوائف امم وزمرهٔ بنی آدمدن قبائل
عربك اسباب معاش ووجوه اكتسابدن حفظ وتحصیلری رعی جمل وناقه یه محصور
واكل زوائد ومنافعیله تعیش مقصور اولوب جمل وناقه دخی بریه وبادیه ده
نابت درخت مغیلان تناولیله وفروع وثمارندن دفع ضرر ایچون رمال حاره ده
تربیه یه محتاج اولمغله تدارك ضرورت معاش طائفهٔ عربه بر وبیابانده توحش
وتوطنه داعی اولوب متاعب ومشاقده تحمل ایله جملیه سبق ایتدكلری بوندن
اقدم فصول سابقه ضمننده ذكر وتفصیل اولنمشیدی شویله كه بونلر امر معاشده
ضرورت ومضایقه وفقر وفاقه یه صبر ایله ترك اسباب تحمل ومتاعب ومشاقده
تحملی معتاد اولوب مفازهٔ صعب السلوك وبریهٔ نامسلوكده سكون واقامته
مألوف اولملریله بارگران رنج وعنایه ابتلا بونلره عادت وخلقت وجبلتلرنده
مركوز بر كیفیت اولمشدر كه سائر اجناس ناس ایچون بونلرك احوالنه میل ورغبت
وتحصیل انس والفت متصور دكلدر بناءً علی ذلك بلاد معموره ده ساكن
ومقیم اولان رجال امن وحضور وراحت وسروره مألوف وبساط عیش و
صفاده ترفه وتنعم ایله موصوف اولمغله بریه وبادیه ده اقامت وبدویلر ایله
انس والفتدن اعراض ایتدكلری كبی اهل بادیه دخی عهد صباوندن آبا واجدادلری
حجر تربیه سنده مألوف ومعتاد اولدقلری شدت ومشقتی سرمایهٔ راحت
عدایدوب بونلردن بر فرد حسن اختیاریله مألوف اولدیغی حالی ترك ایتمك ممكن
دكلدر بو سببدن ناشی دشت وصحرا وبریه قطعاتی مسكن ومأوی اتخاذ ایدن
قبائل عربك نسل ونسبلری اختلاط اجانبدن مصون ومحفوظ اولوب سلسلهٔ
قرابتلری منتظم اولان رجالك آرالرینه اجنبی دخولیله اصل ونسبلری مدخول
دكلدر بو امرك حقیقتی اشراف عرب عاربه نك جدا علالری مضر بن نزاردن
منشعب وقریش وكنانه وثقیف وبنی اسد وهذیل وبونلره مجاور خزاعه
قبائلندن ظاهردر كه بونلر ممالك شام وعراقده واقع ومزارع معموره
ومراعی موفوره دن بعید محللرده زروع وضروعدن خالی بریه لرده ساكن اولوب
كسب معاشده قحط وغلا ورنج وعنایه مبتلا بر قوم اولمغین قبیله لرندن خارج
كیمسنه بونلرك وطنلرنده سكون واقامته میل ورغبت ایتمامغله نسل
ونسبلری بیگانه تخللندن مصون ومحفوظ اولمشدر اما قبائل عربدن حمیر
وكهلاندن منشعب بنی لخم وجذام وغسان وطی وقضاعه وآبار قبیله لری كمین

جمس و مرعاری مرغوبه معدن خصب و رخا اولان محلارده ساکن اولوب اجانبدن
جوارلرنده واقع بلاد اهالیسی ایله الفت و موانسته میل و رغبت ایتمارلیه نسل
و نسبلری اجانب و اباعد ایله مخلوط و مشعوب اولوب ذکر اولنان حمیر و کهلان
قبائلنک بیوت و شعوبنده بین الناس اختلاف عظیم واقع اولدیغی معروف و مشهور
در زیرا حفظ نسب قبائل عربه مخصوص اولوب طوائف عجمک نسل و نسبلری
محفوظ اولمامغله جوارلرنده ساکن قبائل عرب ایله اختلاط ایتدکلرنده دخی
نسبلرینی افساد ایتملرندن ناشی خیر الاصحاب عمر بن الخطاب رضی الله تعالی
عنه حضرتلری تعلموا النسب ولا تكونوا كنبط السواد اذا سئل احدهم عن اصله
قال من قرية كذا کلامیله طوائف عربه نسل و نسبلرینی محافظه ایله امر
بیوردیلر یعنی ای قبائل عرب نسل و نسبلریکزی حفظ و صیانتی موجب
تعلمه اهتمام ایدوب اضاعت نسبده سواد کوفه ایله بصره میانتده واقع
دارهیلره نزول ایدن نبط طائفه سی که اولارکه انلردن برندن اصلک ندر
دیو سؤال اولندقده فلان قریه ده اولورز دیو جواب ویررلر
معلوم اوله که صدر اسلامده عساکر مسلمین و جنود موحدین ساکن
اولدقلری بلاد و امصاره نسبت ایله تلقیب اولنوب مثلا شام عسکرینه
جند دمشق قنسرین لشکرینه جند قنسرین حلب الشهباء و اکا قریب بلادی
مشتمل مملکت عسکرینه جند عواصم اطلاق اولنور ایدیکه خلفای راشدین
ایامنده دولت امویه اوائلنده مهاجرین و انصار و سائر جنود اخیار
سل سیف جهاد ایله فتح و تسخیر ایتدکلری بلاده توزیع و تفریق اولنوب
هر طائفه توطن ایتدکلری ممالکه نسبت ایله معروف اولوب حتی اندلسده
واقع قبائل عرب دخی وطنلرینه انتما ایله تلقیب اولندیلر مع هذا
اوائل اسلامده قبائل عربک نسل و نسبلری بیگانه دخولیله مختل
اولمیوب هر قبیله نک نسب و حسبلری قبیله اخرادن امتیازینه کافی
ایدی لکن طوائف عسکریه امرا و روساسی قتنده نسل و نسبلریله
اشتهاردن فضله علامت زائده ایله معروف اولمق ملاحظه سیله
موطنلرینه نسبت ایله دخی موسوم اولدیلر صدر اسلامدن صکره ممالک
اسلام متسع و قبائل عرب بادیه دن اطراف و اقطاره منتشر اولوب
طوائف عجم و روم ایله مختلط اولدیلر نسل و نسبلری فاسد و مختل اولغله
ثمره شجره قرابت اولان عصبیت مانده سی محو و مضمحل اولوب لدی

الحاجه بربرلرینه عون و نصرتنده همتلری فاتر و قدرتلری قاصر اولدی و تمادی ایام
و اختلاط اعاجم ایله امصار و بلاده نزول ایدن قبائلک کندکجه نسل و نسبلری
نسیا منسیا اولوب محافظه علاقه قرابت انجق بادیه ده اقامت ایدن اعرابه
باقی قالدی و الله وارث الارض و من علیها فصول فصل ثمانیدن بو محلده
طقوزنجی فصل تمام اولوب اوننجی فصلک بیاننه شروع اولندی الفصل
العاشر کتاب اولک الکنجی فصلنک اوننجی فصلی اختلاط اجانب و
اباعد ایله انسابک ضبط و نظامی نوجهله مختل اولدیغی بیاننده در معلوم
اوله که عامه افراد بشر نسل و نسبده حضرت ادم علیه الصلوة و
السلامه منسوب و منتسب و شجره وجود مسعودلرندن منفصل و منشعب
اولوب صحیفه معموره ارضده توالد و تناسل طریقیله قرنا بعد قرن عرب
و عجم و رومه کبی قبائل و عشائره متفرق و منقسم اولمشلردر لکن بو
قبائل و شعوبک بعضیسینک شرف علم و کمال یا جود و افضال یا محاسن
اعمالدن برغیری جهتیله قبیله اخری اوزرینه فضل و مزیتی اولمغله بو
شرفدن محروم اولان رجال قوت و شوکت و حسن سیرت ایله معروف
اولان خاندان انساب ذوی الاحسابه وجوه انسابدن بر وجهله
دخول و انتما یعنی ایدرلر و بعضیلری دخی زمان جاهلیتده جاری اولدیغی
اوزره لدی الحاجه بربرلرینه امداد و اعانت ایتمک اوزره بینلرنده عهد
میثاق ایدوب ایمان غلاظ ایله عهدلرینی توثیق و تأکید ایدرلر بعضیلری
دخی نشو و نما بولدیغی قبیله نک ضعف و فقرینه بناء انلردن مفارقت
و اقویایه مراجعت ایدوب جنایتنده قوی ضعیفک جنایت و غرامتنی
تحمل و معاونت و مظاهرتنه تکفل شرطیله بعد الممات کندویه وارث
اولمق اوزره ضعفا اقویا ایله عقد ولا ایدرلر بعضیلری دخی قوم و قبیله
لری بیننده جنایت ایتمکله مؤاخذه خوفیله ایچلرندن فرار ایدوب قبیله
اخری اهالیسنه استناد و التجا و کنف حمایه لرینه ملاذ و مأوی ایدرلر
بعده بونلرک جمله سی سایه حمایه لرینه التجا ایتدکلری قبیله نک اعوان
و انصارندن معدود اولوب ضمان جنایت و تحمل دیتنده اول قبیله یه
مخصوص اولان منافع و مغارمده مشترک اولملریله انلرک اقارب و خویشانی
زمره سنه ملحق اولورلر زیرا سلسله نسبلری اصل واحده منتهی اولان
رجالک ثمره قرابتلری اول سلاله نک رجالی میاننده منعقد اولان

حقوق قرابته محافظه و ما عائدن عبارت اولمغله ثمره وفائده دە
اشتراک نسل و نسبده اشتراک منزله سنه تنزیل اولنوب بیلرنده
منعقد اولان شرائط عهدی محافظه یه اهتمام و لدی الحاجه عون و نصرته قیام
تعهد ایله هر قبیله یه داخل اولان رجال اول قبیله نک اهل انسابندن معدود
اولور بونلر نصکره طول عهد و زمان ایله بونلرک اصل و نسبلری منسی اولوب
حقیقت حاله واقف رجال دخی منقرض اوله رق اکثر ناس قتنده احواللری
مجهول و مشتبه اولور ودخی وقت جاهلیت و عهد اسلامده قبائل عرب
و طوائف عجم میاننده شجره نسل و نسب بر منبتدن اخره نقل و
ارکانلرین خالی اولیوب هر عصرده عوارض اسباب ایله تداخل انساب
واقع اولمشدر ازجمله قبائل عربدن آل منذر قبیله سی وانلک امثالی
سائر عشائر و قبائلک نسل و نسلرنده مهره فن انساب بیتلرنده
جاری اولان اختلافاته نظر ایله مدعامزک صدقی ظاهر اولور و بو جمله
دن بری عرفجه بن هرثمه نک بجیله قبیله سنه ریاستی خصوصنده
اولان حکایه درکه فاروق منیع الجناب عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه
حضرتلری زمان خلافتلرنده عرفجه لی بجیله قبیله سنه رئیس و والی
نصب ایتدکده رجال قبیله عرفجه یی ایچلرینه صکره دن دخیل اولمغله
ریاستدن عزلنی رجا ایدوب قبیله بجیله اشرافندن جریری
اوزرلرینه والی نصب ایتمک اوزره حضرت عمردن نیاز ایتدکلرنده
عرفجه قبیله بجیله رجالنک قوللرنده تصدیق ایدوب ددیکه یا امیر المؤمنین بنم
اصل نسبم ازد قبیله سنه منسوب اولوب قومم ایچنده فصله
موجب بنلدن بر جنایت صدور ایتمکله الدن فرار و بجیله قبیله سنه
دخول ایله ایچلرنده قرار ایلدم دیو ریاسته اهل اولدیغنی اقرار و
اعتراف ایلدی مضمون حکایه یه دیده اعتبارله نظر اولنمق لا یعذرکه
عرفجه نک اصلی آزد قبیله سنه منسوب ایکن کندودن صدور ایدن
جنایته بناءً عقوبت و مواخذه خوفیله بجیله قبیله سنه التجا و آنلرک
سلسله نسبلرینه انتما ایدوب حتی قبیله بجیله ده مسند ریاسته
اعتلا اهلیت مرتبه سنه بالغ اولدی اکر طول عهد و زمان ایله اصلی
مجهول اولایدی نسب اولی بالکلیه محو و منسی اولوب من کل الوجوه
قبیله بجیله رجالندن معدود اولمغله مسند ریاسته اعتلا ایدردی

بو امری امعان نظر ایله تامل ایدن اهل بصیرت باری تعالی حضرتلرینک او
ریاست و اجرای احکام سیاستده سر حکمتنی اعتبار و اذعان ایدر
حالا عهدمزده و عهود سالفه ده بو مقوله تداخل انساب کثیر اولوب
مبدأ و منتهاسی مضبوط و دخول اجانبدن محفوظ سلاله خالصه اقل
قلیلدر بو محلده فصل عاشر تمام اولوب اون برنجی فصلک بیانینه شروع
اولندی

الفصل الحادی عشر

کتاب اولک ایکنجی فصلنک اون
برنجی فصلی قوت و صولت صاحبی قوم و قبیله اوزرینه ریاست
سلسله نسبلرینه داخل اولان رجاله مخصوص اولوب بیگانه یه
تفویض و تقلید اولنمدیغی بیاننده در معلوم اوله که حکومت و
ریاست قهر و غلبه ایله ضبط و سیاسته موقوف اولوب قهر و غلبه
دخی قرابت نسبیه و عصبیه اصحابی قبائل و عشائرک مکنت و
قدرت و شوکت و سطوتلریله حاصل اولدیغی اوائل فصولده رقمزده
صحیفه مقال اولمشیدی بناءً علیه نسل و نسبلری واحد بر قومک
اوزرینه ریاست و حکومت ایله استیلا ایدن فلانک نسبی
بر خاندان عظیم الشانه منسوب اولمق لازمدرکه کثرت اقارب و
اظهار دوقوت اعوان و انصار ایله قبائلی اطاعت اولان سائر
قبائل و عشائرک هر برینه غالب اولوب قومی بیننده ترتیب
اسباب سیاست و اجرای احکام ریاسته قادر اوله زیرا بر قوم
و قبیله کثرت اعوان و انصار ایله رئیسلرینک کندولره غلبه سنی
مشاهده ایتدکده مسند ریاسته لیاقتنی حسن و اذعان ایدوب
امر و نهیینه اطاعت و انقیاده مضطر اولورلر اما قبائلدن هر قبیله نک
اصل و نسبلرندن خارج اولوب بالاده ذکر اولنان وجوهدن بر
وجه ایله ایچلرینه دخیل اولان شخصک کثرت اقارب و خویشان
ایله قوت و سطوتی اولمامغله بین القبائل ریاسته اهل اولمدیغی
ظاهردر و اگر بر تقریب ایله بر قومه دخیل اولان کمسنه نک اول
قومه اتصال و انتسابی طول عهد ایله منسی اولوب دخولنک ابتداسی
معلوم اولمامغله اول قبیله نک اهل انسابندن دخی معدود اوله
یه اول قبیله نک اوزرینه انک اولاد و احفادینک ریاست و
حکومت ایله استیلاسی متصور اولماز زیرا بین القبائل حکومت

و ریاست اول قبیله نك اهل السابقندن بر خانه دان عظیمدن نشئت
ایدن رجاله نسلاً بعد نسل اجداددن آبایه آبادن ابنایه منتقل اولوب
قرناً بعد قرن بربرلرینه ملحق و متصل اولورلر معلوم اوله که
رؤسای قبائل و امرای عشائردن قتی چوق کمسنه لر بین الانام
محاسن و محامد ایله معروف و کرم و شجاعت ایله موصوف اهل السابقه
دخول و انتساب زعمیله کندو قوم و قبیله لری نسبلرینی ترك
ایدوب کسب شرف ایچون سلسله نسبلرندن خارج قبیله اخرایه
منتسب و منتمی اولدقلرینی ادعا ایدرلر بیلمزلر که بو ادعالری کندو منصب
ریاستلری شرفنه مخل اولوب فرعاً بر اطاعتلری اولان قوم و
قبیله لرینك سلسله نسبلرندن خارج قبائل اخرایه انتساب ادعالری
حاکم اولدقلری قبیله یه منکره دن دخیل اولدقلرینی ایجاب ایتمکله
اول قبیله ده منصب ریاسته استحقاقلرینه طعن و قدحی موجب
اولورلر ازجمله حالا عهدمزده بلاد غربده زناته عشیرتی قبائل
بربریه دن بر قبیله ایکن من حیث النسب طائفهٔ عربیه منسوب
اولدقلرینی ادعا ایدرلر و دخی اهل بلاد غرب میاننده حجازیلر
دیمکله معروف زغبه قبیله سندن منشعب بنی عامره منسوب
بنی رباب قبیله سی دخی اصل و نسللری بنی سلیم ایله شرید قبیله سنه
منتهی اولمق زعمیله ادعا ایدرلر که کندولرینك جدلری فی الاصل
صنایع تجارندن تابوتجیلق صنعتیله بنی سلیم قبیله سندن چیقوب
بنی عامره ملحق اولوب انلرله مدت مدیده اختلاط ایتمکله بنی عامر
قبیله سنه ربیع اولمقده بنی عامر بونلرك جدلرینه حجازی تسمیه
ایلدیلر و نیه بلاد غربده توجین قبیله سندن بنی عبد القوی بن عباس
عشیرتی دخی عم پاك خیر الناس حضرت عباس بن عبد المطلب
نسلنه انتساب ادعا ایدوب جدلری عباس بن عطیه نك عباس
بن عبد المطلبه اسمده مشارکتی اولمغله آل عباس نسلنه منسلك
اولدقلرینه زعم ایلدیلر مع هذا زعملری واقعه مخالف و نفس الامره
مغایر اولوب دعوالری حلیهٔ صدق و سداددن عاطلدر زیرا
مغرب زمین دولت عباسیه نك ابتداسندن انتهاسنه وارنجه
آل عباسك اعدالری اولان سادات علویه و خلفای فاطمیین دن

عبیدیین و ادارسه دولتلری ضبطنده اولوب بنی عباس ایله علویین
میاننده عداوت عظما و بغض و شحن مستحکم اولمغله بنی عباس اعدالری
مملکتنه وصول و زمرهٔ علویینك بلادینه دخول ایتمك مستبعددر و کذالك
بنه قبائل بربریه دن ابنای زیان دیمکله معروف بنی عبد الواد ملوکی دخی
سادات علویه دن ادارسه خلفاسندن قاسم بن ادریس
اولادندن اولدقلرینی ادعا ایدوب بونلرك سلسلهٔ نسل و نسبلرندن قاسم
اسمیله مسمی بر شخص اولدیغی مشهور اولمغله السنهٔ بربریه دن لسان
زناتیه ده بنی قاسم معناسنه مستعمل اولان ابن القاسم لفظیله بنی القاسم
معناسی مراد ایدوب جدلری اولان قاسمی خلفای ادارسه دن قاسم
بن ادریس یا خود قاسم بن محمد بن ادریس اولمق اوزره زعم ایدرلر
اگر ابنای زیانك بو ادعالری صحیح و دخی فرض اولنسه ملوك ادارسه
دن معدود اولان قاسم بن ادریسك نتیجهٔ حال و غایت احوالی عباسیه
نك ادارسه یه اولان معاداتلری خوفیله قاسم بن ادریس مقر
خلافت عباسیه دن بلاد غربه فرار ایدوب ابنای زیان قبیله سندن
استمداد ایتمکله انلرك امداد و اعانتلریله دعوت و دولتلری پابرجای استقرار
اولمشدر و الا قاسم بن ادریس سادات علویه دن اولوب ابنای زیان
قبیله سی سلسله سندن خارج اولمغله بریه و بادیه ده قبیلهٔ مزبوره نك
اوزرلرینه ریاست و حکومتی متصور اولماز بلکه ابنای زیانك بو دعوالرینه
منشأ غلطلری اولدر که سلسلهٔ خلفای ادارسه ده قاسم اسمیله مسمی
اشخاص کثیره واقع اولوب ابنای زیانك سلسلهٔ نسبلرنده دخی قاسم
نام بر شخص اولدیغی مشهور اولمغله کندو سلاله لرنده اولان قاسمی
ادارسه میاننده ورود و ذکری کثیر اولان قاسملرك بری اولمق اوزره
وهم ایتمشلر مع هذا ابنای زیانك مسند ریاسته اعتلاری و قوم
و قبیله لری اوزرینه حکومت ایله استیلالری قوم و قبیله لرینك
کثرت و عصبیتلریله حاصل اولوب علویه و عباسیه و سائر انساب
شریفه بر نسبه انتساب و انتمایه موقوف اولمامغله سادات ادارسه
دن قاسم بن ادریسه انتساب تکلفنه محتاج دکللردر معلوم
اوله که امر سابقده اشبو ذکر اولنان خبط و خطا ملوك و سلاطینه
مداهنه ایله تقرب ایدن ندمای و خواص مقربینك ابداع و اختراع ایتدکلری

کلمات لی بیمال ایله حاصل اولوب گیدرک بین الناس کلاملری مشهور
ومنتشر اولمغله خلقک صحیفهٔ قلبلرنده راسخ اولوب ردّ وطعندن
بعید اولور لکن ابنای زمان و ملوک بنی عبدالواد ابتدا مبانیٔ ملک و
سلطنتلرینی تمهید وتشییده اقدام ایدن یغمراسن بن زیانه ندما و
مقربلری سلسلهٔ ادارسه دن قاسم بن ادریس اولادندن اولمق
اوزره علی طریق المداهنه تقرب مراد ایتدکلرنده کلاملرینی رد وانکار
ایدوب لغت زناتیه ایله بو مضمون اوزره انلره خطاب ایلدیکه بز عالم
دنیاده ملک وسلطنته سیف وشمشیر ایله مالک اولوب نسبت
علوی وعباسیه یه انتساب ایله نائل عز وجاه اولدق و افعال و
اطواریمزک آخرنده نفعی دخی جناب علام الغیوبه مفوضدر دیو
ندمانک مداهنه لرینی رد ایلدی وکذلک قبیله ریاح شیوخی زواوده
عشیرتی ایله طرف شرقده طی قبیلهسی امراسی بنی مهنا دخی سلسلهٔ
نسبلرینک برمکه خاندانه منتهی اولمسنی ادعا ایدرلر وینه زغبه
قبیلهسندن منشعب بنی یزید جماعتنک شیوخی بنی سعد ابوبکر
الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینک اولادلرندن اولمق ادعاسنه
ایدوب ونوجاین قبیلهسنه منسوب بنی بدللن شیوخی بنی سلامه
دخی سلیم عشیرتنه انتساب ادعا ایدرلر خلاصهٔ کلام قبائل وعشائر
میاننده بونلرک خبط وخطالری کثیر اولوب لکن داخل قبلروا اطاعتلری
اولان قوم و قبیله لری اوزرلرینه بونلرک ریاست وحکومتلری اول
قبیله نک سلالهٔ نسل ونسبلندن خارج انساب بعیده یه انتساب
وادعالرینه مانع اولور بلکه قبیله لرینک صریح وخالص نسل ونسبلرندن
اولدقلرینی تا ابد ایدوب قوت وسطوت تغالب اقوای عصبات
انسابلرندن اولدقلرینی تعیین ایدرلر زیرا علیه بربره وبادیه ده بین القبائل
ریاست وحکومت اول قبیله نک نسل ونسبلری رجالندن قوت
کامله وسطوت قاهره اصحابلرینه مخصوص اولدیغی معلوم
اولدقده انساب زوایاده بو قاعده یه مراعات ایله خبط وخطادن
احتراز اولنور لکن دیار غربده موحدین دولتنی اقامت ایدن محمد بن
تومرت مهدینک سادات علویه نسبه انتساب ادعاسی امر
نسبده غلط اولدیغندن معدود اولمیوب قوم و قبیلهسی اوزرلرینه

رياستنه

ریاستنه خلل ویرمز زیرا محمد مهدی قبائل بربره دن هرغه قومندن نشئت
ایدوب و قبیلهسی میاننده فی الاصل ملک وریاست خاندانه منسوب
اولمیوب من جهت النسب متوسط الحال ایکن بین الانام مزید عقل وذکا
وکمال زهد وتقوی ایله معروف صاحب رشد ودها کمسنه اولمغله مقاصده
قبیلهسی بالکلیه تحت اطاعتنه داخل اولدقدن صکره عشیرتی اولان هرغه
قبیلهسنه رئیس وحاکم اولوب سلسلهٔ جلیلهٔ علویه یه انتساب ادعاسی
ریاستنه مانع اولمدی والله عالم الغیب والشهادت بو مجلده کتاب اولک
فصل ثانیسی فصولندن اون برنجی فصل تمام اولوب اون ایکنجی فصلک
بیاننه شروع اولندی الفصل الثانی عشر کتاب اولک ایکنجی فصلنک
اون ایکنجی فصلی شرف حسب حقیقتده اهل انساب جلیله دن قوت قاهره
وسطوت باهره ایله موصوف اولان خانه دانلره مخصوص اولوب بونلرک
غیری یه حسب اطلاقی تشبیه ومجاز طریقیله اولدیغنی بیان ایدر بو امرک
بیانی اولدرکه نوع آدمده شرف حسب الحق نسل ونسبی مضبوط وشوکت
وسطوت ایله موصوف رجالک آبا واجدادینک اخلاق حسنه وخصال
مستحسنه ایله مناقب ومآثر السنهٔ انامده مذکور اولمغله حاصل اولور و
دخی ثبوت انساب واحسابک معناسی هر کمسنه کندی آبا واجدادندن
علم وفضیلت یا کرم وشجاعت یا خود بونلرک امثالی بر صنعت ایله معروف
اشراف رجال عداد ایتمکدن عبارتدرکه اول شخصک ولادت ایله انلره
انتسابی قوم وقبیلهسی بیننده کندویه تعظیم واجلالنه موجب اولور
زیرا اول شخصک که آبا کرام واجداد عظامی اخلاق حسنه وآثار مستحسنه
ایله معروف وموصوف اولوب قوم وقبیلهسنک نفوسنده انلره اجلال
واکرام راسخ وثابت اولمغله اولاد وابناسنه تعظیم وتبجیله مجبول اولورلر
ودخی نسل ونسبده طبقات ناس معادن ذهب ونحاس گبی مختلف ومتفاوت
اولدیغی الناس معادن خیارهم فی الجاهلیة خیارهم فی الاسلام اذا فقهوا
حدیث شریفیله ثابتدر بونده مراد الله اعلم ورسوله زمرهٔ بنی آدم
اخلاق وخصالده معادن وجواهر گبی مختلف اولوب زمان جاهلیتده خصال
حمیده ایله موصوف اولان رجال شرف اسلام ایله مشرف اولدقدنصکره
آداب شرع شریف ایله متادب اولدقده ینه خیار اصحاب انلردر دیو
نفوس بشریه نک اخلاق وخصالده تفاوت واختلافنه اشارت بیورلدی

فعلی بهذا حسبک معناسی نسل ونسبده شرافته راجع بر صنعت شریفه اولوب
ونسل ونسبک ثمره وفائده سی دخی اهل انساب واقاربک وقت حاجتده
بربرلرینه تعاون وتناصر اوزره اجتماعلرینه محصور اولدیغی بیان اولنمشدر
بناءً علیه اول کمسنه نک سلسلهٔ نسل ونسبی ظاهر وزکی اولوب وکثرت
اقارب وخویشان ایله ساحهٔ عزتنه اطالهٔ دست تطاولدن محمی اوله انده
فائدهٔ نسل ونسب اوضح واقوی اولوب آبا واجدادینک عزت وشانی
ومناقب جزیله ایله اشتهاری فضیلت اخرا اولور بوتقدیرجه محاسن آبا
واجداددن عبارت اولان شرف حسبک عصبیت وسطوت اصحابی
اولاد واحفادده اعتباری مفید اولوب خاندان انسابک قوت وشوکت
لرینک تفاوتیله شرف حسبلری وقدر ومنزلتلری دخی متفاوت اولور
زیرا بر قبیله نک اسلاف واباءلرینک شرف وشان وعلو مکان ایله
اشتهاری اول قبیله ایله رجالنک ذاتلرنده قوت وسطوتلری اعتبارینه نظرا
معتبر اولمغله عصبیت وشوکت شرف حسبه اصل ومدار اولور اما بلدان
وامصاردن بر بلده ده فرید ووحید ساکن اولوب اطراف وجوانبی
محفوظ وقوی وکثرت اقارب ایله دائره سی محمی اولمیان رجالک فی الاصل
آبا واجدادینک عزت وشان ایله اشتهاری کندی حقنده مفید
اولمامغله انلرده حسب تشبیه ومجاز طریقیله اعتبار اولنور واگر امصار
دن بو مقوله رجال محاسن آبا واجدادلرینی تعداد وکندیلرده جلالت نسب وشرف
حسب ظن ایدرلر ایسه زعملری دعوای مجرد اولمغله درجهٔ اعتباردن ساقط
اولور زیرا بو دعوانک مآلی اخلاف واسلافنک وابنا واباسنک
ازمنهٔ سالفه ده سبق ایدن محاسن ومحامدینی ذکر وعد ایدوب کندیده
نسب وحسبه لازم اولان شوکت وعصبیت مفقود اولمغله قول مجردی مایه
افتخار وسرمایهٔ عز واقبال اتخاذ ایتمش اولور لکن جلالت عز وشان ایله
قوت وسطوت اصحابی رجاله ذکر اولنان شخصک تعدد آباده مشارکت
ومشابهتی اولمغله مجاز طریقیله صاحب حسب اطلاق اولنوب حقیقتی
ارباب شوکت وسطوته مقصوردر ودخی اصحاب انسابدن بعض
رجالک زمان سابقده اقارب وخویشانی موفور وجلالت نسب وحسب
ایله اطراف وجوانبی مرهوب ومعمور اولوب بعده عشیرتی رجال بلدان و
امصاره متفرق واجانب واباعد ایله مختلط اولمغله قوم وقبیله سنک

قوت

قوت ومکنتلری زائل اولدقدنصکره ینه اول نسلک اعقابندن باقی قالان ضعفا
وعجزه نک دماغلرنده آبا واجدادلرینک شهرتی وشانی خلیاسی جایگیر اولوب
کندیلرینی اشراف بیوت انساب قدیمه دن عد ایله فخر ومباهات ایدرلر وطوائف
عرب وعجمدن عهد سابقده معمور اولوخانه دائره منسوب اهل امصاردن
نیچوق کمسنه لر بو خلیای بیمال ایله ژاژخای لاف وکذاب اولوب سلسلهٔ
نسل ونسبلری رجالندن سلفلرینک محاسن ومحامدیله حالا عهدمزده
موجود نیچوق طائفه متفخردر ازجمله بو سودای خام وخلیای بی نظام
بنی اسرائیلک دماغلرنده باقی قالوب حضرت ابراهیم صلوات الله تعالی علیه و
سلامه دن صاحب ملت وشریعتلری حضرت موسی کلیم الله صلی الله تعالی
علیه وسلم زماننه کلنجه منبت نسل ونسبلری انبیای عظام ورسل کرام
علیهم السلام حضراتیله محفوف ومعمور اولوب حضرت موسی علیه السلام
زماننده نصکره دخی حق سبحانه وتعالینک وعد کریمی اوزره نیچه زمان ملک
وسلطنت وشوکت وسطوت ایله سلاله لری محمی اولمشیدی بعده نعم الهیه
نک شکرنده قاصر وبغی وطغیان اوزره مصر اولدقلریله یدلرندن ملک و
سلطنت نزع اولنوب کمال ذل وهوان وجلای وطن واوطان ایله تغریب
ونیچه بیک ییل کفر وضلالتلری مقابله سنده سبی وجزیه ایله تعذیب اولندقدنصکره
ینه اسلاف عالی نژادلرینک شرف شان وعلو مکان ایله مباهات سابقه ده
قوم وقبیله سنک بعضیلری نسل هارونه وبعضیلری دخی نسل یوشعه و
بعضیلری کالب ویهودا اعقابنه انتساب دعواسیله بینلرنده افتخار
ایدرلر مع هذا ازمنهٔ قدیمه دنبرو سعادت دینیه وریاست دنیویه دن
محروم وفیما بعد ظهورندن مأیوس اولدقلریله دعوای مباهاته اهل
اولمدقلری ظاهردر وطائفهٔ بنی اسرائیلک غیری اهل بلداندن نیچه
عجزه ومساکین دخی اصلنده جلالت نسبان ایله معروف اولان اسلافلرینک
محاسن ومحامدینی عد ایله هذیان ایدرلر ودخی اعلام فضلای اندلسدن حکیم مغربی
ابو الولید بن رشد قرطبی کتاب ارسطالیسی شرح وتلخیص اثناسنده کتاب خطابه
مباحثنه کلام منجر اولدقده حسبک تفسیر وتعریفنده کریوهٔ خبط وخطایه سلوک
ایدوب حسب بر شخصک نسل ونسبی بر بلده ده سکون واقامتلری قدیم
اولان قومه منسوب اولمقدن عبارتدر دیوب شخص مذکورک جلالت شان
وغلبه واقتدار ایله اتصافنه تعرض ایتمدی لکن بر ذاتک کثرت اقارب واتباع

ایله اطراف و جوانبی معمور اولمیوب قومی بیننده امری نافذ و حکمی جاری
اولمدیغی صورتنده مجرد آبا و اجدادینک اول شخصک ساکن اولدیغی بلده یه
نزوللرینک سبق قدمی کندو حقنده نفع ویرمدیکی ظاهردر بو تقدیرجه ابن
رشد قرطبی حسب لفظنی مجرد تعداد محاسن آبا ایله تفسیر اتمه‌سی خطابه
مقامنه مناسب اولدیغی ایچوندر زیرا اصطلاح حکماده خطابه فتق و رتق
اصحابی اهل حل و عقدک حقنده حسن ظن اولنان علما و حکمانک ترغیب
و ترهیب ایله قلوب ناسی میل ایتدیره جک کلاملرینه اطلاق اولنور
اول کمسنه که وفور اعوان و انصار ایله محفوف الاطوار محمی الاکناف
اولمیوب حل و عقد امور جمهور ایله رأیی متبوع و معتبر اولمیه انک
امر و نهیی محل قبوله اجابت ایتمیوب ترغیب و ترهیب ایله هر فردی
استماله قادر اولمدیغی ظاهردر لکن ابن رشد قرطبی دیار اندلسده
نشات ایدوب قبائل و عشائرک قوت و سطوتلری زائل و عصبیت
نسبیه مکنت و قدرتلری مضمحل اولدیغی وقتده مصادف اولمغله اهل
اندلسده صفت حادثه اولان حسبی مجرد اسلاف و آبالرینک شرف
عز و شان ایله شهرت و تعددلرینه مقر ایدوب نسب و حسب ایله
موصوف اولان شخصک خدماتنده کثرت اعوان و انصار ایله نفوذ
کلامه اقتدارلری صفت حسبده معتبر اولدیغندن غفلت ایلدی والله
بکل شیء علیم بو مقامده فصل مذکور تمام اولوب اون اوچنجی
فصلک بیاننه شروع اولندی **الفصل الثالث عشر** کتاب اولک
ایکنجی فصلنک اون اوچنجی فصلی خاندان ملک و سلطنته و اصحاب
یسر و غنایه منسوب اولان عبید و خدام و اتباعک عزت و شرفلری
مخدوم و مولالرینه انتساب و انتمالرینه تابع اولوب کندولرینک
نسل و نسبلری بو بابده مرعی و معتبر اولمدیغی بیاننده در بو مقامک
تحقیقی بویله در که شرف نسل و حسب حقیقتده کثرت اقارب و
خویشان ایله مکنت و قدرت اصحابی رجاله مخصوص اولدیغی فصل
سابقده تحقیق و بیان اولنمش ایدی بناءً علیه اگر جلالت نسب
و شرف عز حسب اصحابی رجال سلسله نسبلریندن خارج اجانب و
اباعدی خدمتلرینه استخدام یا عون و نصرتلرینه التزام ایله کندولرینه
تقریب ایدوب یا خود بیع و استرقاق ایله ملک یمینلرینه ادخال

ایتدکلرنده بونلرک کندو مخدوم و متبوعلرینه انتساب و اتصاللری علاقه قرابت
مقامنده قائم اولوب منسوب اولدقلری خانه دانه معاونت و مظاهرتده عصبیت
نسبیه‌لری سلکنه منسلک اولورلر نته کیم مشکاة صدر نبوت علیه افضل
التحیات حضرتلرندن شرف ریز صدور اولان مولی القوم منهم حدیث شریفنده
شریفنده بو معنایه اشارت اولنوب بر قومک عبد و خادمی اهل قومک عشیرتی
گروهنه ملحق اولور دیو بیوردیلر فعلی هذا بر خانه دان عظیم الشانه ذکر اولنان
وجهدن بر وجهله منسوب اولان کمسنه‌لرک نسل و نسبلری اصلنده جلیل
و شریف ایسه ده قوم و قبیله‌سندن مفارقت و انتساب ایتدکلری
خانه دانه دخول و مقارنت ایله ثمره حسب و نسب اولان قوت اصلیه‌لری
زائل اولوب نسب اصلیلری حقلرنده نافع اولمامغله منسوب اولدقلری
خانه دانک اتباع و خدامندن معدود اولورلر اگر اعتاب رفیعه ملک و
سلطنتدن بر عتبه علیه‌یه یا بر خانه دان جلیله خدمت و عبودیت ایله
انتساب ایدن شخصک آبا و اجدادندن بر قاچ کمسنه‌نک اول خانه دانه
خدمتی سبق ایدوب بین الانام مناقب و مآثری مشهور و مذکور اولور
ایسه سائر خدمه دولت بیننده امتیازی و اختصاصی مزید اولوب آبا
و اجدادینک اول دولته سبق ایدن خدمت و عبودیتلرینه قیاس ایله
اول شخصک شرف حسب و نسب جهتیله قدر و حرمتی زائد اولور لکن
خدام دولت و اعوان سلطنت وقع و اعتباری نسب اصلیلرینه
راجع اولمیوب بلکه منسوب اولدقلری خاندانه اضافت و انتسابلریندن
مکسوب وصف اضافی اولمغله درجه عز و اعتبارلری نه قدر رتبه علیایه بالغ
اولورسه دخی ینه منسوب اولدقلری خاندان من کل الوجوه ناقص و
منحط اولمق مقرردر نته کیم عباسیه دولتنده امراء اتراک ایله اندن
اقدم آل برمکه و بنی نوبخت امراسی سلطنت عباسیه‌یه انتساب تام
و مدت مدیده خدمت خلفاده قدم اهتمامه قیام ایتملریله درجه عز و اعتباره
واصل و دستمایه مجد و شرفه نائل اولدقلری مشهور و معروفدر بو
زمره‌دن جعفر بن یحیی بن خالد برمکینک خلفای عباسیه‌دن رشیده
و سائر اهل بیت سلطنته تقرب و انتسابی مزید اولوب تمهید مبانی
عز و شرفده جمله عظمای دولت و ارکان سلطنته غالب اولدی و دخی
جعفر ایله انک امثالی سائر ارکان دولت و عظمای سلطنتدن کسب

نصاب عز و شان ایله معروف اولان مشاهیر امرانك احراز مجد و شرف ایله
عز و اعتبارلری منتسب اولدقلری خاندان دولته قدم انتساب و خدمت
و عبودیتده اهتماملری سببیله حاصل اولوب کندولرینك نسل و نسبلری
اعتباریله اولمدیغی ظاهردر و اعتاب رفیعهٔ دولت و سلطنتدن بر عتبهٔ
علیه یه خدمت و نصرت ایله انتساب ایدن رجالك بعضیلری نیجه قدیمدن
نسل و نسبلری مکنت و قدرت ایله معروف بر خانه داندن عظیمه
منتهی اولوب بعده تقالیب دهر ایله قوم و قبیله سی پراکنده و پریشان
اولمغله بیوت ملك و سلطنتدن بر دولته انتساب ایله عز و شرف
اکتساب ایتدکده قوت دولت و خدمت و عبودیتنه قیاس ایله انك
ایچون شرف آخر حاصل اولور نته کیم برامکه حقنده منقولدرکه بونلرك
جدلری خالدك آبا و اجدادی فرس دولتنده بر خانه داندن عظیمده
نشأت ایدوب مجوس فرس بیننده معتبر نوزها داسمیله مسمی بر
آتشکده نك حفظ و حراستی بونلرك خانه دانلنه جد بر جد موروث و عهده
کفالتلرینه موکول اولمغله عبدهٔ نار اراسنده بونلرك وقع و اعتبارلری
کنار علی علم ظاهر و مسلم ایدی و قتاکه خلفای عباسیه دن سفاح زماننده
جدلری خالد دولت عباسیه دائره سنه دخول ایدوب بعده اوغلو
والکی اوغلو جعفر و سائر اولاد برامکه سفاحدن رشید و قتنه
کلنجه دولت عباسیه ده مراتب عز و اعتبارك غایت و نهایتنه واصل
و درجهٔ علیای مجد و شرفه نائل اولدقلرنده ملك فرسده نسب
قدیملری منسی اولوب شرف و اعتبارلری انجق دولت عباسیه یه خدمت
و انتسابلرینه راجع اولدی خلاصهٔ کلام خدام و اتباعك عز و
شرفلری مخدوم و متبوعلرینه مستند و منسوب و نظر اعتبارلریله
مکسوب و مجلوب اولوب قوت و سطوت زائل و غلبه و اقتداری
مضمحل اولان نسل قدیملریله فخر و مباهاتك ثمره و فائده سی معدوم
و مفقود اولمغله او مقوله انسابه اعتبار اوهام و وساوس دن
معدود اولدیغی اهل بصیرت قتنده ظاهردر ان اکرمکم عند الله اتقیکم
بو مجلده اشبو اون اوچنجی فصل تمام اولوب اون دردنجی
فصلك بیاننه شروع اولندی الفصل الرابع عشر کتاب اولك
ایکنجی فصلك اون دردنجی فصلی اهل انساب و بیوت احسابدن بر سلاله

جلیله نك

جلیله نك آبا و اجدادینك سیر حسنه و صفات مستحسنه ایله علی التوالی
ذکر و اشتهاری درت بطنه بالغ اولدقده نهایت بولدیغی بیاننده در
معلوم اوله که اشبو عالم سفلیده عناصر اربعه و انلردن مرکب معدن
و نبات و حیوان انواعندن هر بری مشیت علیهٔ الهیه و حکمت بالغهٔ
صمدانیه وفقی اوزره عدمدن وجوده کلوب بعده صورتلری فاسد
و مختل و ترکیبلری منحل اولمغله دوام و بقالری محو و فنایه متبدل و متحول
اولور و کذلك اشبو مرکبات عنصریه نك احوال و عوارض و صفات و
آثاری دخی نهج واحد اوزرینه قرار ایتمیوب مرور ایام و کرور اعوام ایله
بر حالدن بر حاله نقل و رجوع ایله محو و مضمحل اولور بالخصوص زمرهٔ نوع
بنی آدمه مخصوص اولان آثار و احوال دخی بو منوال اوزره جاری اولوب
قوت و استعداد و مزید اعتبار ایله نیجه علوم و فنون و صنایع کوناکون
نشأت و ظهور ایدوب بعده اختلاف عصر و زمان ایله صحیفهٔ عالمده
نام و نشانلری محو و منسی اولور بناءً علیه شرف حسب دخی نوع بشره
مخصوص صفت اولمغله حق سبحانه و تعالی حضرتلری بعض اهل انسابك
آبا و اجدادندن نیجه کمسنه لری کرم و شجاعت یا علم و فضیلت مقوله
سی اوصاف جلیله ایله تشرف ایدوب سلسلهٔ نسبلری بر قاچ بطنه
دك وسائطیه شرف حسب ایله مشرف اولدقدنصکره بنه بو خلعت
زیبا دوش افتخارلرندن خلع اولنوب عزتلری ذلته و نعمتلری نقمته
منقلب اولمغله وجود عارضی عدم اصلیه رجوع ایدر و روع عارضا
و ادیم خاکده افرادنی آدمدن بر فردك سلسلهٔ نسل و نسبی حضرت
آدم علیه الصلوة و السلامدن کندویه کلنجه هر بطنده علی التوالی شرف
حسب ایله معمور اولمیوب انجق بو خصیصهٔ شریفه ایله حبیب رب مجید
رسول نسیب و حسیب محمد مصطفی علیه افضل التحایا حضرتلرینك جوهر
کرانمایهٔ ذات عالیلری تشریف اولنوب اکرامًا من عند الله جد
امجدلری حضرت آدمدن تا شیمه قدوم رحمت لزوملریله صحیفهٔ
عالم خرم اولدیغی وقته کلنجه منتظم سلك اللآل نسب عالیلری اولان
اجداد عظام و آبای کراملری پیدرپی واپه دار عز حسب اولمشدر
بناءً علیه سلالهٔ طاهرهٔ نبویه دن غیری بیوت اهل انسابدن بر
خانه دانده شرف عز و حسب قدیم اولمیوب بلکه اول خانه دانك سلسله

رجالندن کسب نصاب عز و شرف ایله ابتدا ظهور ایدن شخص جامع
بر صفت جلیله اولوب بعده غالب حالده اول شخصک ذریت و
اعقابندن درت بطنه وارنجه‌یه ثابت بولمغله اصله رجوع ایدر توام کی
بیانی بویله درکه بیوت انسابدن بر خاندان عظیمک ابتدا ظهورینه باعث
و بادی اولان کمسنه تمهید مبانیء عز و شرفده قدم اهتمامه قیام ایله
سعی موفور و بذل مقدور ایدوب تاسیس و تشیید ایتدیکی دعایم
عز و شرفک دوام و بقاسنه موجب مکارم اخلاق و محاسن اعمالی
محافظه ده شد نطاق اقدام و تشمیر ساق اهتمام ایدر بعده اخلاف
و اعقابندن جانشینی اولان ولد صلبیسی دخی والدی مسلکنه سلوک
ایدوب اندن اخذ و استماع ایتدیکی وجه اوزره تکمیل قواعد مجد و شرفه
مباشرت و مبادرت ایدر لکن لیس الخبر کالعیان فحواسی اوزره ابتدا
تاسیس بنیان عز و اقباله تصدی ایدن سلفنه نسبت ایله نیجه
امورده دخی تقصیر ایتمک مقرر بعده اوچنجی درجه ده نوبت
ریاست انکله دخی ولدینه نقل ایتدکده مقلدک مجتهده تقلیدی کبی
والدینک اثرینه اقتدا ایله اکتفا ایدوب تحصیل مآثر فاتره و جمع فاخر
اولور بعده اشبو سلسله‌نک اولاد و ابناسندن بطن رابعده
موجود اولان کمسنه دخی بالوراثه مسند ریاسته اعتلا ایتدکده
آبا و اجدادی مسلکنه سلوکی ترک ایدوب تاسیس قواعد
عز و شرفده اسلافنک وضع ایتدیکی عادات حسنه و رسوم مستحسنه‌یی
ترک و اضاعت ایله احیانا اساسنه تبدل و تحول ایلیوب آبا و
اجدادینک اوضاع مألوفه‌سنی تغییر و خانه دانی رجالنی تحقیر ایدر اولیه
ظن ایدر که بونلرک طاعت و عبودیتلری ناسک التزامی و قوانینک نظام
و انتظامی اصلنده کلفت و مشقت ایله حاصل اولمیوب بلکه ابتدای
خلقت آدمدن بری بونلرک بنیان نسل و نسبلری مجد و شرف اوزرینه
تاسیس اولنوب تاثیر حسن خصال و اجتماع همم رجاله مبنی اولمیه
زیرا بطن اخیرده تولد ایدن رجال ناسک کندولره تعظیم و اجلال ایله معامله‌لرین
کوروب طول عهد و زمان ایله عز و دولتلرینک سبب ظهور و حدوثندن
غافل اولمغله نائل اولدقلری عز و شانی مجرد نسل و نسبلرینه مخصوص
خاصه ذاتیه عد ایدوب کندویه نسب و حسبده مشارکت و تمهید مجد

وشرفده

و شرفده معاونت ایدن ارکان و عظمایه تعظم و تجبر ایله خاطرلرینی کسر ایدرلر
مع هذا بونلرک اسلافنه ناسک اتباع و انقیادلری بر کسک قدر و شاننه
کوره رأفت و شفقت و تواضع و ملایمت ایله معامله‌لرینه مبنی اولوب دائما
خفض جناح رأفت و خاطرلرینی تطییبه اهتمام ایتمکله قلوب انامی ساحه
عز احترامینه جلب و اماله ایتمشلر ایدی وقتا که نوبت ریاست مست
بادهٔ نخوت اولان خلف ناخلفلرینه کلدکده بو معاندن ذهول و غفلت
ایله دائره‌لرینه منسوب و مختص اولان رجال کندولردن تنفیر و
تبعیده تصدی ایتدکلرینه قوم و قبیله‌سی روکردان ایدوب انلر دخی
اول خانه دانک رجالندن محاسن اخلاقی جامع حکومت و ریاسته
صالح کمسنه‌نک اطاعت و انقیادینه کمربستهٔ عزیمت اولدیلر کذلک
اولکی خاندانک فروع و اعقابی مضمحل و بیت شرفلری مندرس اولوب
ایکنجی خانه دانک قوت و شوکتی و مکنت و سطوتی ترقی‌یه آغاز ایدر
بالجمله دول و سلطنتلرده و قبائل و عشائر و سکان امصاردن
سائر خانه دانلرده حال بو منوال اوزره جاری اولوب بیوت
انساب و احسابدن بر خانه دانک رجالی منقرض اولدقده بینه اول
سلسله‌دن بر بیت آخر ظهور ایتمک اوزرینه عادت الهیه جاری
اولمشدر ان یشا یذهبکم و یأت بخلق جدید و ما ذلک علی الله بعزیز
آیت کریمه‌سی مدلول شریفنه تابعدر **معلوم اوله که** نهایت امر
حسبده درت بطن اعتباری غالب حاله مبنیدر و الا بعض قبیلده
بیت حسب ایجه اوج بطنده منهدم و مندرس اولوب بعض احیانده
درت بطنی دخی تجاوز ایدوب بشنجی بطنه یا دخی زیاده‌یه دک
ممتد اولور لکن اکثریا بطن رابعدن صکره ضعف و اختلاطه میل ایدر
و خانه دان انساب و احسابک درت بطنده نهایت بولدیغنک
سر و سببی اولدر که ابتدا بطن اولده ظهور ایدن ذات بانی بیت
مجد و شرف اولوب ایکنجیسی مباشر و متمم اوچنجیسی مقلد و دردنجیسی
هادم اولمغله ذکر اولنان اطوار اربعه مراتب امکانک اغلب
اولوب اکثریا دوام حسب اشبو ارکان اربعه ایله قائم اوله کلمشدر
و دخی نهایت حسبده درت بطن اعتباری مشکاة صدر
نبوت علیه افضل التحیات حضرتلرندن شرف‌ریز ورود اولان احادیث

صحیحه دن یوسف علیه الصلوة والسلامك شرف حسب ونسب ایله
مدح وثنالری سیاقنده انما الکریم ابن الکریم ابن الکریم ابن الکریم یوسف
بن یعقوب بن اسحق ابن ابراهیم حدیث شریفیله دخی مؤیددر یعنی انبیای
عظامدن سلسلهٔ ابا واجدادی کابراً عن کابر حسب وشرف نسب
ایله موصول ومتصل یوسف علیه الصلوة والسلامدرکه اوچ پیغمبر ذی
شانك خلاصهٔ اصلاب طاهره لریدر والد ماجدلری حضرت یعقوب
علیه السلام انك پدر عالیقدرلری حضرت اسحق اندر دخی جد الانبیا
حضرت خلیل ابراهیم علیه السلامك فرزند ارجمندی اولغله یوسف
علیه الصلوة والسلام حضرتلری درجات مجد وشرفك غایتنه
بالغ اولمشدر **ونیته** بو مدعا نزی تا پیدا ایدن ادله نك بری دخی
بودرکه جناب منتقم جبار جل شانه وعم نواله حضرتلری اسفار
توراتدن بر سفرده حضرت موسی علیه الصلوة والسلامه خطاب
ایدوب بیوردیلرکه یا موسی عز وجلالم ایله بن اول معبود غیور
بی زوال وتنزیه ایدن خالق ذو الجلالم که عبادمك بابالرینك
سیئاتیله اولادلرینی اوچ درت بطنه دك مؤاخذه ایدرم دیو
خطاب عزت ورودی نسب وحسبده دورت بطن غایت ونهایتی
اولدیغنه دلالت ایدر ودخی کتب ادبیه دن ابو الفرج اصفهانینك
کتاب اغانیده عذیف قوانی نام شخصك اخباری وکشیده سلكٔ
تقریر ایتدیکی فرائد آثاردندرکه یوماً من الایام کسرای عجم وامرای
عربدن نعمان بن منذره خطاب ایدوب طوائف عربده شرف حسب
ونسبده سائر قبائله غالب قبیله موجود میدر دیو سؤال ایلدی
نعمان دخی بلی واردر دیو جواب ویردکده کسرای نعمانه ینه توجیه
خطاب ایدوب شرفده غلبه نه وجهله حاصل اولور دیو سؤال ایلدی
نعمان دخی اول کمسنه که انك سلسلهٔ نسبده علی التوالی مسند
ریاسته معتلی اوچ باباسی اولوب بعده دردنجی بطنده موجود
اولان ولدی دخی حلیهٔ کمال ایله متحلی اوله شرف نسب وعز
حسب ایله انك قبیلهسی موصوف اولوردیدی بعده بین القبائل
بو اوصاف جلیلهیی جامع نه مقدار قبیله موجوددر دیو طلب و
وتفتیش ایدوب نه حاشمدن صکره انجق درت قبیلهیه بالغ اولور

دخی انلرك بری آل حذیفه بن بدر الفزاری درکه قیس قبیلهسنك زبدهٔ سیدلری
دخی آل حاجب بن زراره درکه بنی تمیم قبیلهسنك عمدهٔ سیدلری دخی آل ذی
الجدین درکه شیبان قبیلهسنك مقتدا سیدلری الاشعث ابن قیس قبیلهسیدر
که کنده عشیرتنك رئیس سیدر دیوب کسرای عجم بو ذکر اولنان
اشراف قبائلی کلدیلره تابع اولان عشائر ایله جمع واحضار ایتدکدن صکره
بونلر ایچون بر مجلس عالی عقد ایدوب شرف حسبده مدعالرینی اثبات ایچون
حکام عدول نصب ایلدی ایچلرندن ابتدا حذیفه بن بدر فزاری قیام ایدوب
وجه سابق اوزره شرف حسب ونسبده سبق وتقدملرینی بیان
سیاقنده بر خطبهٔ بلیغه انشاد ایدوب بعده بنی شیباندن قیس
ابن الاشعث قبیلهسنك نعمان بن منذره قرابتی اولغله انشاد
خطبهده حذیفهیه ردیف اولدی بعده بنی شیباندن بسطام بن قیس
بعده حاجب بن زراره بعده قیس بن عاصم قدم اتمامه قیام ایدوب
شرف اعتبارده سبق وتقدملرینی ناطق خطبهٔ بلیغه انشادیله
اثبات مرام ایتدکلرندن صکره کسرای عجم هر برینه شاباش جوان
تحسین اولوب شرف وسیادت وعز وریاستلرینی تصدیق وتحقیق
ایلدی اشراف عربدن اشبو ذکر اولنان رجال بنی هاشمدن صکره جلالت
نسب وشرف حسب ایله وعشائر یمندن بنی الحارث بن کعب
قبیلهسندن منشعب بنی دیان عشیرهسی دخی شرف حسب و
نسبده ذکر اولنان بیوت اربعهیه ملحق وبدر اشبو ذکر اولنان
حکایه دخی بیوت احسابده درت بطن غایت ونهایت اولدیغنه
دلیلدر بو مجلدهٔ کتاب اولك ایکنجی فصلنك اون دردنجی فصلی
تمام اولوب حالا بعنایة الله تعالی اون بشنجی فصل بیاننه شروع
اولندی **الفصل الخامس عشر** کتاب اولك فصوللرندن اون بشنجی
فصل اهل بادیه قهر وتغلبده سائرلرینه غالب اولدقلری بیاننده
در **معلوم اوله که** قلل جبال واطراف رمالده ساکن ومقیم اولان
اهل بادیهنك مسکن ومأویلری سور متین وحصن حصیندن خالی
اولوب دائرهلرینی حمایه واعدالرینی مدافعهیه بالنفس مباشرت ومبادرته
مألوف اولدقلریله نفوس انسانیهده مرکوز اولان مایهٔ شجاعتدن
حصهلری بلدی وقرویلردن اکثر واوفر اولدیغی فصول سابقهدن

فصل رابعده ذکر و تفصیل اولنمشیدی فلاجرم بدویلرک قتل نفوس رجال و جلب
و سلب اموالده ملکت و قدرتلری حضریلردن اشد و اقوی اولوب معارکده حرب
و قتالده ثبات قدم ایله سکان امصاره تفوق و تقدملری ظاهردر لکن زمره
و قبائل وحشیه نک دخی بربرلرینه نسبتله قهر و تغلبده حال و شانلری
اختلاف عصر ایله مختلف اولوب مادامکه بلاد عامره دن کمال بعد ایله بعید
مفازه صعب السلوک و بریهٔ نامسلوکده شدائد و متاعبه صبر و تحمل و ترک اسباب
تجمل ایله وطنلرینه ملازمت ایده لر سورت شجاعتلرینه کسر و نقصان ترتب
ایتمیوب شیر ژیان و ببر بیابان که جرأت و جسارتلری وهن و فتوردن
مصون و محفوظ اولور اما اهل بادیه دن اول قبیله که بریه و مفازه دن آب
و هواسی خوب و چمن و مرعاسی مرغوب محلاره نزول ایدوب ضرورت و
خشونت بداوتی ترفه و تنعمه تبدیل و وحشتی الفته تحویل ایده لذات
نفسانیه یه انهماکلری قدر توحش و بداوتلرینه نقصان ترتب ایتمکله
سورت و شجاعتلری دخی مختل اولور بو خصوص حیوانات وحشیه و
اهلیه ده دخی ظاهردر مثلا بر غزال وحشی و یا حمار و بقر بیابانی بنی آدم
ایله مخلوط و مانوس اولوب توحش زائل و خصب عیشه واصل اولدقده
جنبش و حرکت و حمله و شدتده اوضاع و اطواری مختلف اولوب
حتی اثر انس و الفت مشی و سیر و حسن جلادتنده دخی ظاهر اولمغله
احوال حیوانات وحشیه یه مخالف اولور کذلک رؤس و بطون تلالده
نشات ایدن بدویلر دخی حضری و بلدیلر ایله مانوس و مالوف اولدقده
غلظت و خشونتلری رقت و ملایمته تحول ایدر بو امرک سر و سببی
اولدر که صحبت قرین مؤثر و طبیعت سارق اولمغله انس و الفت
سجیه و خلقت مقامنه قائم اولوب لذات مالوفه و اطوار مانوسه
ایله نفوس انسانیه متلون اولور بناءً علیه امور رجال بینده حرب و
قتالده قهر و غلبه اقدام و شجاعته منوط اولوب و اهل بادیه ده
جوهر شجاعت و مایهٔ بسالت حضریلردن اشد و اقوی اولمغله
مفازه بعیده ده ضرب خیام آرام ایدن اهل بادیه دن غلظت و خشونت
و وحشت بداوتی غالب اولان شجعان و ابطال ترفه و تنعمه مالوف اولوب
عداد اعوان و انصارده کندولره مساوی فرض اولنان رجال ایله مقابله
و مقاتله ده غالب اوله گلمشدر و لو مدعامزه قبیله مضر ایله اندن اقدم

ترفه و تنعمه مالوف اولان حمیره و کهلان قبیله لری و عراق صحرالرنده توطن ایدن ربیعه
قبیله سنک حال و شانینه نظر ایله حاصل اولور که حمیره و کهلان و ربیعه
قبیله لری طور بداوتی ترک ایدوب کثرت خصب و رخا ایله معروف اولان
معموره یه نزول و ملک نعمته وصول ایله کامیاب اولوب راحت و حضوره
مالوف اولملریله سورت شجاعتلرینه نقص و فتور عارض اولدی اما قبیله مضر
بریه و بادیه دن دشت و قرایه نقل و حرکت ایتمیوب غلظت بداوتی
رقت حضارته تبدیل ایتمملریله غایه شجاعتلری مرکز اصلیسنده قرار
ایتمکین قبائل حمیره و کهلان و ربیعه یه غالب اولوب حوزهٔ حمایه لرنده واقع
اولان اموال و املاکی بالجمله یدلرندن اخذ و نزع ایلدیلر کذلک بونلردن
صکره قبائل مضر و عشائر یمن دخی بریه و بادیه دن اقلیم عراق و سائر
اطراف و آفاقده واقع بلدانه متفرق و منتشر اولوب تلذذ و تنعم دنیویه و
انهماک لذائذ نفسانیه ایله سورت شجاعتلرینه خلل ترتب ایتدکدنصکره
قبائل عربدن بنی حل و بنی عامر بن صعصعه و بنی سلیم بن منصور
قبیله لری بریه و بادیه ده قرار ایدوب قبائل مضرک دسترس ظفر اولدقلری
امتعهٔ دنیویه یه قطعا میل و رغبت ایتمملریله قوت عصبیه و شجاعت
و جلادتلری حالی اوزره محفوظ و باقی قالوب قبائل مضر و یمنک یدلرنده اولان
اموال و املاکی اخذ و نزع ایله غالب اولدیلر کذلک سائر قبائل
عربدن هر قبیله که بدویتی حضریته تبدیل ایدوب بلاد معموره یه نازل و ترفه
و تنعمه نائل اولدی بریه ده سکون و اقامت ایدن قبیله عدد و قوتده
انلره مساوی و مکافی اولدقده معموره یه نزول ایدن قبائله غالب
اولمق اوزره عادت الهیه جاری اولمشدر بو مجلده کتاب اولک فصل
ثانیسی فصولندن اون التنجی فصل تمام اولوب اون التنجی فصلک بیانینه
شروع اولندی **الفصل السادس عشر** کتاب اولک فصل
ثانیسنک اون التنجی فصلی عصبیت نسبیه و سببیه قوت و سلطنتده
ترقی ایده رک ملک و سلطنته منتهی اولدیغی بیاننده در بو خصوصک
سر و سببی اولدر که معموره ارضده قرابت نسبیه علاقه سببیه ایله
اجتماع ایدن رجال و انره لرینی حمایه و اعدالرینی مدافعه و اخرک تصرفنده
اولان اموال و املاکی مطالبه ایچون کلمهٔ واحده اوزرینه جمع اولوب
بو اجتماع مخصوصه یه عصبیه اطلاق اولندیغی بوندن اقدم بیان اولنمشیدی

ووجه ارضده اجتماع ایدن طوائف امم وافراد بنی آدم تحصیل امر
معاش ودفع مضرت اعدای واوباش ایچون بالطبع بر حاکم قاهره محتاجدرکه
اطاله دست تعدی ایله بغی وعدوانه تصدی ایدن ظلمه نك شر و
فسادلرینی مظلومین اوزرندن دفع ایله وسیله نظام عالم اوله اشبو
حاکم حاسم دخی کثرت اعوان وانصار ایله مؤید شوکت وسطوت صاحبی
بر ذات ستوده صفات اولمق لازمدرکه تهدیدینی ایقاعه قادر اولمغله
قهر وغلبه ایله تأمین بلاد وترفیه عباده سالك اوله والا خود بجود
تنفیذ احکام سیاست وتنظیم امور مملکتده قدرت ومکنتی قاصر اولور
ایدن مطلوب اولان مصلحت ریاست قوت اولمق مقرر درملك
وسلطنت اشبو ذکر اولنان قهر وتغلب ایله مملکتده تصرفدن عبارتدر
که ریاست اوزرینه زائد بر امردر زیرا ریاست بر قومك اشراف
واعیاننه مخصوص بر مرتبه درکه اول قومك رجالی بیننده شرف
نسب وحسب ایله معروف بر شخصك ذاتنه اجلال وشاننه اعتبار
ایله اتباع واقتدا ایدوب انی رئیس ومتبوع اتخاذ ایدرلر لکن قوم
وقبیله سی اوزرینه قهر وغلبه ایله امر ونهیده مکنت وقدرتی قاصر اولور
مجرد شرف نسب وحسبنه اعتبار ایله رأی وتدبیرینی دستور العمل
ایدرلر اما ملك وسلطنت رتبه ریاستدن اجلی واعلا اولوب
ملوك وسلاطین فرمانبر اطاعت ودخل حوزه حمایتی اولان رجال
بیننده امر ونهیلرینی قهر وغلبه ایله تنفیذ واجرایه قادر در فعلی هذا
قبائل وعشائر بیننده اعوان وانصاری کثیر عصبیت وشوکت
صاحبی بر ذات رتبه ریاسته نائل اولوب قهر وتغلب ایله ملك
وسلطنت درجه سنه مستعد اولدقده بو منصب جلیل تفکك
اعلی مطالبی اولمغله ملك وسلطنت شرفنی احرازه طالب اولوب
بر وجهله ترك وفراغه رضا ویرمز لکن رتبه رفیعه ملك وسلطنته
وصول قوت اکیده وسطوت شدیده ایله حاصل اولوب طریق آخر ایله
سلطان انام ومتبوع خاص وعام اولمق متصور دکلدر زیرا فلاجرم
قهر وغلبه ایله تنفیذ احکامه مدار اولان ملك وسلطنت عصبیتك
غایت ونهایتی اولدیغی ظاهر اولدی بوندن صکره معلوم اوله که قبائل
امدن بر قبیله عظیمه ده اول قبیله نك سلسله سی رجالندن جلالت نسب

وحسب ایله

وحسب ایله معروف وکثرت اعوان وانصار ایله موصوف بر قاچ خانه دان
عالیشان موجود دخی اولورسه ایچلرندن عدد اعوان وجلالت شان ایله
جمله یه غالب بر خانه دان عالیشان بولنمق لازمدرکه بالجمله اشراف واعیان
قبیله نك قوت وسطوتی وریاست وحکومتنه لیاقتی ادراك واذعان
ایدوب سایه حمایتنه التجا وامر ونهیینه اتباع ایله جمله سی کلمه واحده اولمغله
اول قبیله ده موجود بیوت عدیده بیت واحد حکمنده اوله والا
ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت الارض مدلول شریفی
اوزره ضابطه اتحاددن خروجله افتراق کلمه واقع اولوب اختلال وفساده
مفضی واختلاف منازعه مؤدی اولور بوندن صکره بر قبیله نك متبوع
ومقتداسی اولان ذات قوت عصبیه وسطوت قویه ایله کندی جماعت
وعشیرتی اوزرینه تغلب ایدوب تمشیت ریاسته اعتلا ایتدکدن
صکره کندو قوم وقبیله سندن خارج قبیله اخری اوزرینه دخی تغلب
واستیلایه طالب اولور اگر مطلوبی اولان قبیله قوت وقدرتده آکا
مماثل ومعادل اولوب مقابله وممانعت ایدرسه بونلر امثال واقران
اولوب هر برینك ضبط وتصرفاتی حوزه حمایه لرنده واقع اولان
ممالکه تجاوز ایلمز نته کیم اطراف وآفاقده کشت وگذار ایدن قبائل
عربان وعشائر ترك وترکمانك حال وشانلری بو منوال اوزره
جاریدر واگر ذکری سبق ایدن قبیله مطلوبه اولان عشیره یه
غالب ومستولی اولوب سل سیف قهر وحرب وشمشیر ستیز ایله
کندولره اطاعت وانقیاد ایتدیررلرسه مغلوبك غالبه انضمامیله
غلبه ایدن قبیله نك اعوان واتباعی مزید وقوت وشوکتی اکید
وشدید اولمغین واصل اولدیغی رتبه دن زیاده ترقی یه طالب
وعلی الدوام استزاده قدر ومنزلته راغب اولوب همت و
عنایتی بر رتبه یه بالغ اولورکه مساعده وقت وزمان ایله قدر و
مکنتی ملك وسلطنت قوتنه معادل اولور بو تقدیرجه بر دولت و
سلطنتك ضعف واختلاطی وقتنه مصادف اولوب اول دولتك
ارکان واعیاننك اشبو طلب ملك ایله اوزرلرینه خروج ایدن قبیله
ایله مقابله ومقاتله قدرتلری وافی اولمازسه یدلرنده اولان ممالکی
نزع وتسخیر ایدوب اول قبیله نك افسر ابتهاجی جوهر ملك ایله آراسته

اولورلر قبیلهٔ مذکوره نك مطلوبی اولان دولت و سلطنتك دائره سنه
هنوز ضعف و هرم مستولی اولمیوب انجق بیرامن ساحهٔ غزلرینه
تعرض ایدن اعدالرندن اخذ انتقام ایچون قوت و شوکت صاحبی قبیله
رجالی ایله معاونت و مظاهرته محتاج اولسه قبیلهٔ مذکوره نك رجالی کسب
شرف شان ایچون اول دولته ملحق و منضم اولوب ارکان و عظماسندن
معدود اولورلر اما بو صورتده قبیلهٔ مذکوره علی وجه الاستقلال ملك و
سلطنته مالك اولمیوب بلکه سکه و خطبه ده التجا ایتدیکی دولته
تابع اولمغله ملوك و امرا عدادینه ملحق اولورلر نته کیم زمان سابقده
امرای اتراکك عباسیه دولتنه و بلاد غربده صنهاجه و زناته قبیله لرینك
کتامه یه و بنی حمدانك علویه و عباسیه دن شیعه ملوکنه معاونت
و مظاهرت ایله تقرب و انتسابلری اولدیغی کبی اشبو فصلده سرد
اولنان مقال عبرت مآلمزدن ظاهر اولدیکه رتبهٔ رفیعهٔ ملك و سلطنت
قبائل و عشائرك قوت عصبیه و شوکت و سطوتلرینك غایت و
قصواسی اولوب قبائل احمدن بر قبیله نك قوت و سطوتی
غایت و نهایته بالغ اولدقده مساعدهٔ وقت و زمانه کوره یا بالاستقلال
سریر ملك و سلطنته اعتلا یا بر دولت عظمی یه انتساب ایله رتبه
علیایه نائل اولورلر و الا ذکر اولنان قبیله فصول آتیه ده ذکری تقدیم
اولنه جغی اوزره موانع عز و اقبالدن بر مانع قوی سببیله رتبهٔ
کماله واصل اولمازسه عنایت ربانیه ظهورینه دك مقرنده قرار و
پابرجای استقرار اولورلر بو محلده فصول سابقه دن اون التنجی
فصل تمام اولوب حالا بعنایة الله تعالی اون یدنجی فصلده ذکر
اولنه جق امورك بیاننه شروع اولندی الفصل السابع
عشر کتاب اولك ایکنجی فصلك اون یدنجی فصلی قبائل و
عشائرك ترفه و تنعمه میل و رغبتلری رتبهٔ رفیعهٔ ملك و دولته
اعتلالرینه مانع اولدیغی بیاننده در بو امرك سر و سببی اولدر که
قوت انساب و جلالت احساب ایله معمور اولان قبائلدن بر قبیله نك
رجالی اتباع و اشیاعی ایله جوارنده واقع اولان ممالکه استیلا ایدوب
ضرورت معاش و قلت مایهٔ انتعاشدن خلاص اولوب قوت و قدرتی
وفا ایتدیکی مرتبه عزت و نعمته ظفریاب و ترفه و تنعمه وصول ایله کامیاب

اولدقده دول قدیمه دن بر دولت و سلطنتك اعوان و انصارندن
معدود اولدقده اول دولتك رجالی ایله انس و الفت و نعمت و جاهده انلر
ایله مشارکت ایدرلر بو تقدیرجه قبیلهٔ مذکوره نك دائرهٔ دولته انتسابلری
قصد و غرضلری ترفه و تنعمه مقصور و تناول الوان نعم و عیش و عشرته
محصور اولوب سایهٔ حمایهٔ ملك و دولتده راحت و حضور و ذوق
و سرور ایله کذارنده اوقات حیات اولورلر شویله که زی لباس
و طرح بنا و سائر اوضاع و اطوارده اول دولتك رجالنه تقلید
و اقتدا ایدوب نائل اولدقلری ثروت و غنا مقداری ملابس و
مبانی یه دقت و تکلف و تحصیل اسباب عز و حشمته صرف نقدینه
همت ایدرلر کرچه بو صورتده قبیلهٔ مذکوره بادیه ده مألوف اولدقلری
ضرورت معاش و خشونت انتعاشدن سالم و کلفتسز عیش
و صفاده قائم اولوب لکن لذائذ نفسانیه یه میل و انهماکلری
سببیله قوت عصبیه و سورت شجاعتلرینه ضعف و خلل طاری
اولمق مقرردر کذلك قبیلهٔ مذکوره نك اولاد و اعقابلری دخی
مهد عیش و صفاده نشأت ایدوب نفس و عیاللرینك امور ضروریه
لرینی تحصیله بالذات مباشرتدن تعزز و استنکاف ایتملریله غفلت
و غرور و راحت و حضوره مألوف اولوب و بو حالت انلر ایچون خلق
و عادت و ملکه و طبیعت اولمغله قرناً بعد قرن عصبیتلری بالکلیه
محو و مضمحل اولور زیرا ترفه و تنعمه میل و رغبت سورت عصبیتی کسره
آلت اولمغله قبائل و عشائرك لذات نفسانیه یه انهماکلریله مرتبهٔ
شجاعت و جلادتلری محو و فنایه مشرف اولوب من بعد رتبهٔ
رفیعهٔ ملك و سلطنته اعتلالری خیال بی حال و امر محال
اولور و قبائل و عشائرك قوت عصبیه لری مندرس اولدقده
دائره لرینی حمایه و اعدالرینی مدافعه دن قدرت و مکنتلری قالماوب
انلر ایچون ملك و دولت مطالبه سیله خروج و ظهور بالطریق الاولی
محال و امم سائره نك تحت قهرنده پایمال اولورلر فعلی هذا عز و نعمه
انهماك قبائل و عشائرك ملك و دولته اعتلالرینه مانع قوی اولدیغی
ظاهر و مبین اولدی والله یؤتی ملکه من یشاء بو محلده فصول
سابقه دن اون یدنجی فصل تمام اولوب حالا اون سکزنجی فصلك

بیاننه شروع اولندی **الفصل الثامن عشر** فصل ثامن نبنک اون سکزنجی
فصلی عصبیت و سطوت اصحابی اولان قبائلک تحت اطاعت حکامه
دخول و انقیادلری طلب ملک و سلطنت ایله ظهورلرینه مانع قوی
اولدیغی بیاننده در بو خصوصک سر و سببی اولدرکه قبائل ممدن بر
قبیله نک کندولره غالب بر قومک امر و حکمنه اطاعت و انقیادلری
سورت بطش و شدتلرینی محو و افنا ایدوب صولت و سطوتلری بنک
ضعف و فتورینه دلیل قوی و برهان قطعیدر زیرا کثرت اقارب
و خویشان و وفرت انصار و اعوان ایله بریه و بادیه پیمالک
و تبه پرواسل سیف عدوان ایدن قبیله لرک سرپنجه قهر والاق و حکام
ایله مقهور اولملری مقاومت و مدافعه دن عجز و قصورلرینه مبنی اولوب
مدافعه دن عاجز اولان طائفه طلب ملک ایله خروج و مقاتله دن قدرتی
قاصر اولدیغی ظاهردر بو امرک مصداقی طائفه بنی اسرائیل حقنده
وارد اولان حکایه مشهوره درکه بونلرک جناب رب العالمین جل
شانه حضرتلری فرعونک سرپنجه قهر و تغلبندن خلاص ایتدکده نفاره ارض
شامه مالک اولملری حقنده وعد کریم الهی سبق ایلدیکی حضرت
موسی علیه السلام بونلره خبر ویروب و جبابره عمالقه یدلرندن بو
خطه مبارکه نک نزع و تسخیری ایچون عمالقه اوزرینه سل سیف جهاد
ایتملرینه امر ایتدکده بونلر انلر ایله محاربه و مقاتله دن اظهار عجز
ایدوب مقام اعتذارده دیدیلرکه حالا ممالک شامه مالک
اولان عمالقه طائفه سی جبر و قهر ایله معروف و بز عجز و مسکنت ایله
مألوف اولدیغمز جهتیله انلرله مقاومته اقتدارمز اولمیوب یا موسی
سکا هر معجزه باهره اولمق اوزره بزه حرب و غزایه مباشرت ایتمک
سزین حق سبحانه و تعالی حضرتلری کندو قدرت کامله سیله عمالقه
یی ممالک شامدن اخراج ایلسون بعده ارض شامه دخول ایده رز
دیو محاربه دن امتناع ایله عناد و مخالفته اجترا ایلدیلر تکرار حضرت
موسی علیه الصلوة والسلام وعد کریم الهی یی تذکیر و امر ربانی یی
تأکید و تکریر ایدوب بونلرک ارض شامه غزا ایله استیلا ایتملرینی امر
ایتدکده طائفه بنی اسرائیل جبلتلرنده مرکوز اولان عناد و حمقلرنده
اصرار و بغی و عدوانلرینی اظهار ایدوب یا موسی سن و ربک وارک انلر ایله

مقاتله و محاربه ایدک دیو هرزه گوی بغی و فساد و تراز خای جور و
عناد اولدیلر طائفه بنی اسرائیل کثرت اعوان و انصار و قوت و اقتدار
ایله موصوف بر طائفه اولوب و طرف الهیدن ارض شام کندولرینک
ملکی اولمق اوزره وعد کریم الهی سبق ایتدیکی حضرت موسی علیه الصلوة
والسلام دخی وحی خبر ویرمشکن بنی اسرائیلک عمالقه ایله مقاتله دن
امتناعلری دکلدر الا انجق بونلر سنین عدیده دنبرو فراعنه مصرک و جبابره
قبطک چنکال جور و نکاللری ایله زار و زبون اولوب مدت مدیده عجز و مسکنته
مألوف و ذلت و حقارت ایله موصوف اولملرندن ناشی سورت و
شجاعتلری مکسور و بقیه ذلنده مقهور اولملریله مقاومت و
مطالبه ده عجز و قصورلرینه مبنیدر **مع هذا** بنی اسرائیلک شامه
استیلالری و ایالت ارجاده علم افراز بغی و شقا اولان جبابره
عمالقه یی قهر و استیصال ایده جکلری حقنده حضرت موسی علیه
السلامک بونلره ویردیکی خبر بشارت اثری دخی کلیکی تصدیق
ایتمیوب قلبلرنده قسوت و جبلتلرندن خوف و خشیت مرکوز
اولمغله امر الهی یه مخالفت و اعدا ایله مخاصمه ده اظهار عجز و مسکنت
ایدوب جناب کلیم الله صلی علیه الاله حضرتلرینک وحی ایله مؤید
اولان خبرینه قدح و طعنه جسارت ایلدیلر جناب منتقم جبار جل
جلاله حضرتلری دخی طائفه بنی اسرائیلی ارض شام ایله ملک مصر
میاننده واقع تیه اسمیله مسمی بر خالی صحراده قرق سنه حبس
ایله معاقبه ایدوب قرآن کریم ناطق اولدیغی اوزره مدت مزبوره
تمامنه دک اول بریه ده مکث و قرار و ارض معموره دن بر محله
قراره قادر اوله مدیلر بو قصه عجیبه نک بیاننده وارد اولان فانها
محرمة علیهم اربعین سنة آیت کریمه سنک مفهوم منیفندن
ظاهردرکه بنی اسرائیلک قرق سنه صحرای تیهده حبس اولنملری
حکمته مبنی اولوب تاکه مدت مدیده فرعونک قبضه جور و قهرنده
مغلوب و مقهور و خاطرلری مکسور اولان طائفه
صحرای تیهده محو و فنا بولوب و یرلرینه انلرک سلسله سندن
رجال اخری نشات ایده که انلر بیرامن و امن خاطرلری خارزار
ایله آزرده اولمیوب استیلای خوف و خشیت ایله قلبلری

لزان اولمامغله دستمایهٔ سطوت وشجاعتلری مرکزنده قرار ایتمکله مطالبه
ومقاومته قدرتلری وافی ووعدهٔ کریم الٰهی اوزره جبابرهٔ عمالقه‌یی ارض
شامدن قهر واعدامه کافی اوله‌لر وادی مجلس تیهده جملهٔ جیل سلاله
نماینهٔ دک بنی اسرائیلک پیران کهن سالاری نهفتهٔ خاک هلاک اولوب
سلسله‌لرندن ظهور ایدن اولاد واحفادی جبابرهٔ عمالقه‌یی عون حق
ایله قهر وتدمیر وارض شامی یدلرندن نزع وتسخیر ایلدیلر ودخی
صحرای تیهده بنی اسرائیلک مدت مکث وجبلری قرق سنه ایله
تعیین وتقدیر بیورلدیغی مدت انقراض قرنه اشارت اولوب
بر قومک محو وفناسی وقوم اخرک نشو ونماسی لااقل قرق سنه‌ده
حاصل اولدیغنه اشارت حکمتی متضمندر بوندن صکره دخی تمهید
مبانیٔ ملک ودولتده سطوت عصبیت اولوب مقاومت و
مدافعه وحمایت ومطالبه ایچون کلمهٔ واحده اوزرینه اجتماع ایدن
قوم وقبیله‌نک معاونت ومظاهرتلریله حاصل اولدیغنه وقعهٔ
عجیبهٔ تیه دلیل واضحدر بو محلده اون سکزنجی فصل تمام اولوب
اون طقوزنجی فصلک بیاننه شروع اولندی الفصل التاسع عشر
بو فصلده قبائل وعشائره باج وخراج مقوله‌سی تکالیف شاقه
وضعی مذلت وحقارتلرینه موجب اولدیغی بیاننده‌در بو امرک
تحقیقی بویله‌درکه قبائل وعشائردن بر قبیله یوقدرکه بالطوع و
الرضا رقبهٔ طاعتلرینی ربقهٔ اطاعت حکامه ادخال ایدوب تکالیف
دیوانیه وغرامات سلطانیه‌یی قبوله راضی اوله‌لر بلکه ابتدا مذلت
وحقارته توطین نفس ایدوب بعده تحمل بارکران غرامت ایدرلر
زیرا جرایم ومغارم عجز ومسکنت وذل وحقارته موجب اولمغله
نفوس قویه بو حمل ثقیلی تحملدن اعراض ایدوب تحریم وتغریمی
قتل وتلفدن اهون واسهل عد ایتدکجه قبولنه رضا داده
اولمازلر بو تقدیرجه تحمل اثقال جرایمه مضطر اولان قبیله‌نک
قوت وسطوتلری واجتماع اعوان ایله عصبیتلری ضعیف
اولوب اطالهٔ دست تعدیدن کندو دائره‌لرینی حمایه‌یه قدرتلری
وافی اولمیه‌جق اخرک تحت حمایه‌سنده مجمع اولان املاک و
اموالی مطالبه‌یه قیامدن عجز وقصورلری مقرر اولور فعلی هذا قهر ولاة

وحکام

وحکام ایله جریمه وغرامی تحمل ایدن طائفه پایمال صدمهٔ ذل وهوان اولوب
مذلت وحقارت ایله طلب ملک ایله خروجه مانع قوی اولدیغی فصل سابق
ضمننده کشیده سلک سطور اولمشیدی ودخی حلیهٔ صدق وصحت ایله محلی
اولان احادیث شریفه‌دن اصحاب زراعت وحراثت حقنده ورود ایدن
حدیث نبوی بو مدعامزی اثباته سند کافیدرکه بر کون اول سلطان کشور
رسالت علیه افضل التحیات حضرتلرینک زمرهٔ اصحابدن برینک منزلنده
زراعت آلاتندن صبادن تیموری دوکلری آلته نظر عالیلری تعلق ایتدکده
سعادت ایله بیوردیلرکه بو آلت بر قومک منزلنه دخول ایتدی الا اول
قومه ذلت ومسکنت دخول ایتدی دیو زراعت وحراثت اصحابنک
جریمه وغرامته ابتلالری مذلت وحقارتلرینه موجب اولدیغنه اشارت
بیوردیلر معلوم اوله‌که بر ملک وسلطنتده که تحریم وتغریم ایله
رعایایی تعذیبده افراط اولنه اول مملکتک رعیتی لکدکوب صدمهٔ عجز و
مذلت اولدقلری کبی قول وفعللرنده کذب ودروغ ومکر وخدیعه‌یه مرتکب
اولوب کندولردن دفع غائلهٔ تغریم ایچون جادهٔ صدق وصوابدن عدول
وکریوهٔ مکر وتزویره دخول ایدرلر نته‌کیم مشکاة صدر نبوتدن شرف بروز
صدور اولان احادیث صحیحه‌دندرکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرتلری تحریم وتغریمدن جناب حقه استعاذه بیوررلر ایدی اصحاب
کرامدن بعضیلری سبب استعاذه‌دن سؤال ایتدکلرنده سعادت
ایله بیوردیلرکه بر کمسنه تحریم وتغریم ایله تعذیبه مبتلا اوله قولنده
کذب ایدوب وعدنده خلف ایدر دیو استعاذه‌نک علت و
حکمتنی بیان بیوردیلر فعلی هذا بر قبیله‌که قهر ولاة وحکام ایله تحریم
وتغریم اولنوب سرکشتهٔ کرداب ذل وهوان اوله‌لر اول قبیله
ایچون الی آخر الدهر ملک وسلطنت امیدی تصور اولنماز بو
قولمزدن بلاد غربده زناته امراسی حقنده زعم اولنان خبرک
خبط وخطاسی ظاهر اولورکه بعض کمسنه‌لر زناته طائفه‌سی ملک
ودولته نائل اولمازدن مقدم رعی غنم ایله تعیش ایدن رعایادن
اولوب عهد سابقده رعیتی اولدقلری ملوکه نیجه زمان باج و
خراج ادا ایتدکلرندن صکره نائل تخت وتاج اولدیلر دیو زعم ایتدیلر
اکر خبر مذکور صحیح وثابت اولیدی زناته طائفه‌سی من بعد برامن

ملك و دولته دسترس اولمق ممكن اولماز ایدی بو خصوصه ملوك فرسدن
باب الابواب ملكی شهربرازك امرای عربدن عبد الرحمن بن ربیعه یه
دیدیكی مقاله دخی شهادت ایدر كه امیر عبد الرحمن شهربرازه غلبه و استیلا
ایتدكده شهربراز عبد الرحماندن استیمان ایدوب شبا[ز] گونه دوكیه
بن الیوم سزك سایهٔ جناح عاطفتكزه التجا ایدوب قلادهٔ
اطاعتكزی آویزهٔ گردن عبودیتم اولمشدر دیو اظهار طاعت و تقدیم
دعا و تحیتدن صكره تكرار زعیم نیازه رخسودهٔ ضراعت اولوب
بو گونه رجامند اولدیكه طرفكزدن اوزریمزه وضع اولنه جق جزیه بدلجه
بز سزه وقت حاجتده نصرت و مرادیكز اوزره خدمته تكفل
ایدوب سز دخی رعایا گبی رؤس رقابمزه وضع خراج ایله بزی
تذلیل و تحقیر ایتمیوب مقابلهٔ اعداده وهن و فتور و ضعف و قصوریزه
داعی معامله‌دن امیر عبد الرحمانك كف ید ایتمسنی رجا و نیاز ایلدی بو
حكایه‌نك مضمون عبرتمونی چشم انصاف ایله ملاحظه اولندقده بر قومه
تحریم و تغریم ایله معامله ذلت و حقارتلرینه موجب اولوب مشقت
غرامتی تحمل ایدن رجالك سورت شجاعت و جلادتلری مكسور اولدیغی
ظاهر اولور بو مجلده فصول فصولها بندن اون طقوزنجی فصل تمام
اولوب حالا یگرمنجی فصل بیاننه شروع اولندی **الفصل العشرون**
كتاب اولك فصل ثالثنك یگرمنجی فصلی محاسن اخلاق و خصال
حمیده‌یه اعتنا و اعتبار دولت و سلطنت علامتندن اولوب
اخلاق رذیله‌یه اعتبار و رغبت زوال ملكه علامت اولدیغی
بیاننده‌در معلوم اوله كه عامهٔ افراد بشر جلب خیر و دفع
شرده بنی آدم نوعیله تعاونه محتاج و بربریله اجتماعه مجبول
اولمغله تصحیح معاملات و فصل منازعات ایچون ملك و سلطنته
محتاج اولدقلری بوندن اقدم فصول سابقه ضمننده ذكر و تفصیل
اولنمشیدی و جوهر ذات انسان جسد كثیف ظلمانی و روح لطیف
نورانیدن مركب اولمغله نفس ناطقه و قوهٔ عاقله‌سی حسبیله خیره
مائل و محب و شردن معرض و مجتنب اولدیغی دخی ظاهردر زیرا
انسانك شرور و مفاسده میل و انهماكی قوای حیوانیه‌دن
خلقتنده مركوز اولان قوت شهویه و غضبیه‌سندن نشئت

ایدوب زمام عقل و تدبیر ایله قائد توفیق شهرهٔ رشد و سداده سوق
ایتدیكی تقدیرجه مغلوب نفس و هوا و پابستهٔ دام اشتها اولمسی
مقرردر ملك و سلطنت و نظام سیاست دخی انسانك جوهر عقل
نورانیسی خاصه‌سندن بر خاصهٔ جلیله اولوب قوای حیوانیه‌سی آثارندن
اولمامغله خیره رغبت و شردن نفرت ملك و سیاسته مناسب بر
صفت اولوب ملوك و سلاطینك محاسن اخلاق و خصال حمیده
ایله اتصافی تمهید مبانئ دولت و تشیید قواعد سلطنتده ركن
ركین اولدیغی ظاهردر و دخی بوندن اقدم ذكر اولندیغی اوزره نوع
انسانك احراز دستمایهٔ مجد و شرف ایله رتبهٔ سامیهٔ ملك و
سلطنته وصولی عصبیه اهل انساب ذوالاحسابدن قوت
و سطوت اصحابی رجالك عون و نصرت ایله قدم اهتمامه قباملرینه
منوط و مبتنی اولوب مظاهرت اعوان و انصار دعائم عز و اقبالك
قیامنه اصل و اساس اولمشدر لكن حسن خلق بو اصلك
فرعی اولمغله عصبیت منضم اولدقده انكله نصاب ملك و دولت تام
و كامل اولوب دولت و سلطنتك دوام و ثباتنه باعث
اولور ملك و سلطنتك نظامی سطوت و عصبیه متوقف اولدقده
فروع و متمماتی اولان خصال حمیده‌یه دخی موقوف اولوب سریر ملك
و دولته جلوس ایدن ذات عالیجاهك عصبیت و شوكت غایهٔ
عز و اقبالی اولدیغی گبی اخلاق حمیده دخی آرایش جمال جاه
و جلالی اولور زیرا حسن خلقه مقارن اولمیان ملك و دولت
حلیهٔ كمالدن معرا اولمغله اعضاسی ناقص البالسدن عاری
شخصه تشبیه اولنمشدر معلوم اوله كه خصال ذمیمه و
اخلاق رذیله عصبیت و شوكت اصحابی قبایل و عشایرك رؤسا
و امراسی حقنده قدح و ذمی موجب اولهجق عز نسب و شرف
حسبده رتبهٔ علیایه بالغ اولان ملوك و سلاطینك جلالت
شاننه دخی زیاده كسر و نقصان ایراث ایده جكی اظهر و اجلیدر
و دخی محاسن اخلاقه رغبت شعار ملك و سلطنت
اولدیغی بو دلیل ایله مثبتدر كه سیاست ملك و دولت خلقك
امورینه رؤیته كفالت و طرفحقدن احكام الٰهیه‌یی عبادی بیننده

اجرایه خلافتندن عبارتدر و بین العباد تشریع و ترتیب اولنان احکام
الهیه حکمت و مصلحتی جامع و عباده نافع خیر محض اولوب شرور
و مفاسد اغوای شیاطین و اتباع نفس و هوایه مستند
اولدیغنه کتب شرایع شهادت ایدر و اگرچه خیر و شر جناب
حقک قضا و قدری و خلق و قدرتیله حاصل اولورسه ده لکن
شری قضاسی خیر گبی رضای شریفنه مقرون دگلدر
فعلی ذالک اول ذات عالی تبارکه انک ایچون غلبه و اقتدار ایله
ظهور و خروجه وافی عصبیت و شوکت حاصل اولوب بعده جمال
حالی حلیهٔ حسن خصال ایله محلی اولمغله احکام الهیه یی تنفیذ و
اجرایه لیاقت و استحقاقی ناصیهٔ استعدادندن تفرس اولنه
اول ذات ستوده صفات خلافت حقه و کفالت خلقه منتهی
و آماده اولوب صحیفهٔ جبیننده انوار عز و سعادت مهر
درخشان گبی لمعان در اشبو دلیل ثانی مطلوبه دلالتده
دلیل اولدن اوضح و من المبنی اوثق و اصحدر ذکر اولنان
ادله دلالتیله ثابت و ظاهر اولدیکه مدار غلبه و اقتدار اولان
عصبیت و شوکت ایله محاسن اخلاقی جمع ایدن ذاتک
کامروای عز و دولت و کامکار ملک و سلطنت اولمسی مقرردر
بناءً علی ذالک قچن بر اطراف و جوانبده اصحاب عز و جاهدن
رقاب انامه مالک و قوت قاهره ایله متصف اولان رؤسای
قومه نظر ایدوب اندری مکارم اخلاقه راغب و خیرات و
حسناته طالب بولدیغمزده وقت مقدره ده افسر ابتها جاری
آرا سیدهٔ ملک و دولت اولملرینه استدلال ایدرز مثلا داخل
قلمرو اطاعتلری اولان رجالک ذله و قصورلرین عفو ایدوب
ذی جاه و قدرت اولمیان کسه لرک تکلیفلرینه مساعده و
ثقالتلرینه تحمل ایله حسن معامله ایلیوب ضیوف و مسافرینی
اطعام و ارزوا و عجزه و مساکینه انفاق و اکسا ایده لر و
دخی شدائد و مکارهده جر و عهده وفا ایله تحصیل رضای
مولی ایله خلقک صیانت ضمننده بذل اموال و شریعته
تعظیم و علمایه اجلال ایله حضورلرنده حسن ظن ایندکلرنده احکام

الهیه

الهیه و شرایع ربانیه دن علمای دین مبینک تحدید و تعریف ایتدکلری
حدودی تجاوزه جواز گوسترمیه لر بوندن صکره صلحا و اتقیایه میل
و محبت ایله صحبتلرینی غنیمت مجلسلرینی برکت عد ایدوب قلبلرینی طرفلرینه
عطف و اماله یه همت و دعوات خیریه لرینی استجلابه رغبت ایلیه لر و
دخی پیر و اختیار اولان کسنه لردن استحیا و تعظیم و توقیرلرنده تقصیردن
احتراز و اتقا ایدوب خاطرلرینی تطییب ایله مظهر دعوای خیر اوله لر
بوندن صکره اجرای حقده سیف صارم عدل ایله قطع عرق ظالم و دفع
مظالم ایدوب مظلومینه عدل و نصفت و ضعفایه تواضع و ملایمت
شکایت فقرایی استماع و اصغا و احقاق حق ایله مراسم عدل
و دادی احیا ایده لر بوندن صکره دخی طاعات و عبادانه ملازمت و
شروط و ارکاننه کرکی رعایت ایدوب معاملات ناسده غدر و
خدیعه و مکر و مکیده دن تحاشی و نقض عهد و خلف وعد امثالی صفات
ذمیمه دن تحاشی ایتمکله بو ذکر اولنان مکارم اخلاقی تحصیل و محاسن
خصالی تکمیله موفق اولان اهل ریاستک سیاست ملک و سلطنته
لیاقت ایله استنزادهٔ قدر و منزلتلرینه اوضاع مطبوعه و اطوار
مقبوله لریله استدلال اولنوب سائق تقدیر ازلی بو اخلاق کریمه یه
توفیق ایتمکله سطوت و شوکتلری رتبهٔ رفیعهٔ ملکه بالغ اولمسنه عنوان
صحیفهٔ احواللری براعت استهلال اولور زیرا جناب حق و فیاض
مطلق جلت شانه حضرتلرینک جملهٔ افعال و اثاری حکم و مصالحدن
خالی اولمیوب خصوصا عالم کون و فساده سرمایهٔ نظام امم
و دستمایهٔ مصالح بنی آدم اولان ملک و سلطنته لایق رجالک
امر و نهیینی تنفیذ ایچون ابتدا پیرامن دائرهٔ اطاعتلرینه اعوان
و انصاردن جمع کثیر و جم غفیر رجالک قلوبنی جمع ایله شوکت و
سطوتلرینی تایید ایدوب بعده عدل و نصفت ایله تدبیر نظام عالم
و ترتیب مصالح امم ان ساعد همتلرین تشدید ایچون عنوان صحیفه ده
ذکر سبق ایدن سیر حسنه و اخلاق مستحسنه ایله تخلق و اتصافه
توفیق ایدر بناءً علیه کثرت اعوان و انصار ایله مؤید اولان
اهل ریاستدن قنغی خانه دان عظیم الشانده که سطوت و عصبیت
ایله حسن سیرت جمع اوله یوماً فیوماً اول خانه دانک خورشید حمایه‌سی

وسیع ودائره عزتی منبع اولوب من طرف الله کامروای تاج و
تخت جهانبانی اولدقلرینه علامت اولورو آمرک عکسی دخی بویله
درکه بر ملک ودولتک زوالنه مشیت علیه الهیه تعلق ایتدکده اول
دولتک ارکان وعظماسی نظام ملک ودولته مخل اوضاع ناهموار
واطوار ناستوده کردار ایله منهج رشد وسداددن عدول ایدوب
مقام ریاست ونظام سیاسته لایق افعال حسنه واعمال
مستحسنه ده سعی وهمتلری قاصر اولورلر شویله که محاسنی قبایحه
مصالحی مفاسده تبدیل ایله روز بروز درجه عز واقباللری انحطاطه
میل ایدوب داخل قلمرو ضبط وتصرفلرنده اولان ملک ودولت
قبضه حکومتلرندن بیرون واستیلای اعدا ایله زار وزبون اولور
اربو تقدیرجه صفات رذیله وخصال ذمیمه ملک ودولتک اندراس
وانقراضنه علامت اولوب آیت کریمه جلیله واذا اردنا
ان نهلک قریة امرنا مترفیها ففسقوا فیها فحق علیها القول فدمرناها
تدمیرا فحوای شریفی اوزره اول قومه احسان اولنان نعم جلیله
نک سلب واعدامنه مشیت علیه الهیه تعلقنه دلالت ایدر
قرون ماضیه ده امم سالفه نک اقبال وادبارده احوال متتبع
اولندقده بو مدعا فردن قی جوق امورک بو سنه ظهور
اولدیغی ظاهر اولور والله یخلق ما یشاء ویختار معلوم اولاکه
شواهد بقای ملک ودولت وعلایم دوام عز وسلطنت
اولان خصال حمیده نک اقدم واعلاسی علمای عاملینه وفضلای
کاملینه تبجیل وتعظیم ونسب وحسب اصحابی اشراف قومه
اعزاز واکرام اولوب بعده اطراف واکنافدن پیرامن دائره
دولته آمد شد ایدن اهل تجارت واصحاب حرفه حسن معامله
وغربا وسافرینه ملاطفه ومجامله اولنوب ناسی منازل لایقه
سنه انزال وهرکسک قدر وشاننه کوره اکرام واجلال
ایله قلبلرینی جمع وتالیف وخاطرلرینی تطییب ایده لر زیرا عصبیت
وشوکت اصحابی رؤسای قبائل وامرای عشائرک لوازم ملک
ودولت واسباب عز وحشمتده کندولره مشارکت ومعادل اولان
رجاله تعظیم واکرام ایله معامله لری امر ضروری اولوب باعز وجاه رغبت

باعداوندن خوف وخشیت یا ایتدکلری اکرامک مثلی ایله مقابله
امیدندن ناشی امثال واقران بربرلرینه اکرامه مجبورلردر اما اولیای
دولتک امثال واقرانلری اولمیوب سطوت وشوکتلرندن اتقا ودولت
وجاهلرندن امیدوار حالری اولمیان رجاله اکرامری شائبه عوض و
غرضدن سالم اولوب مجرد شیمه مرضیه لرنده مرکوز اولان اخلاق
ملکیه وکمالات ملکیه یه مبنی وسیاست ملک وسلطنته بالکلیه
اقباله مبتنیدر زیرا اعیان واشرافک امثال واقراننه اعزاز
واکرامری سیاست خاصه ده رعایتی واجب امر ضروری اولوب
فضلا وعلمایه وتجار وغربایه حسن معامله لری سیاست عامه یی
متضمن کمال ذاتیدرکه علمایه اکرامری محبت دین وعلمایه تعظیملری
اقامت مراسم شرع مبینده احتیاجه مبنی اولوب اصحاب تجارته
رغبتلری حوائج انام وتعمیم منافع خاص وعامه رغبت وغربا ومسافرینی
تطییب ونوازشلری مکارم اخلاقه مبتنیدر بو صورتده طبقات
ناسه مراعات وهرکسک حد منه ملاطفات ایله مالوف وموصوف
اولان رجالده اشبو آثار مطبوعه واوضاع مرغوبه مشاهده اولندقده
انلرک سیاست عامه یی تنظیم ایله سریر ملک وسلطنته لیاقتلری
جناب حقک مظهر عون وعنایتی اولدقلرینه استدلال اولنور زیرا سبق
قلم قضا ایله بر ملک ودولتک زوال واندراسی مقدر اولدقده
علایم نکس وادباردن ابتدا اول دولتده علما وصلحا وتجار وغربایه
لایق اکرامده تقصیر واهمال ظهور ایدر اکر بر دولتده ذکر اولنان اطوار
ناشایسته ظهور ایدرسه اول آستان عز وجاهدن همای مجد
واقبال پرواز اغاز ایتمک مقرردر واذا اراد الله بقوم سوءا فلا مرد
له بو مجلده فصول فصل تابندن یکرمنجی فصل تمام اولوب یکرمی
برنجی فصلک بیاننه شروع اولندی الفصل الحادی والعشرون
کتاب اولک فصل تابنک یکرمی برنجی فصلی دشت وبریه ده
خیمه وخرکاه ایله کشت وکذار ایدن قبائل وعشائرک دائره
ملک ودولتلری سائرلرندن اوسع اولدیغی بیاننده در بو امرک
سر وسببی اولدرکه بوندن اقدم ذکر وتقریر اولنوره سکان بریه
وقبائل وحشیه نک تعاون وتناصره قیام ایدن اعوان وانصارلری

کثیر و محاربه و مقاتله ده مکنت و اقتدارلری مزید و عززا اولمغله
سائر طوائف اممك اوزرلرینه رفع لوای استیلا ایدوب یدلرینده
اولان ممالکی ربع و تسخیر و رجالنی قهر و تذلیله قادرلردر و دخی بریه نشین
اولان قبائل و عشائر بلدی و حضریه نسبتله بر و بیابانده توحش
ایدن حیوان وحشیه مثابه سنده اولمغله شیر ژیان و ببر بیابان کبی
سرپنجه قهر و غضبلری تیز اولوب چنکال ستیزلریندن خلاص متصور
دکلدرکه ذکر اولنان طوائف وحشیه قبائل عرب ایله دیار غربده
زناته عشیرتی و طرف شرقده اتراك و ترکمان قبیلهلری و بینه
مغربده صنهاجه قبیلهسی اشرافندن طائفهٔ ملثمین و انلرك اشباه
و امثالی سائر امم و رجالدرکه بونلر مزارع موفوره ایله معمور اولان بلاد
و امصارده ساکن اولمیوب دائما خیمه و خرکاه ایله کشت و کذار
مألوف اولدقلری اطراف و اکنافده واقع اولان مواضع و مواطنك
بونلره نسبتلری ساویدر بو سببدن ناشیدرکه بریه نشین اولان
امم متوحشین کندیلره مجاور اولان بلاد و امصارده و اقفاری حدودنده
عاکف اولمیوب بلکه اقالیم بعیده یی قهر و تسخیره اجالهٔ لجام نهضت
و سوق مطیهٔ عزیمت ایدرلر بو خصوصده فاروق منیع الجناب
عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلرندن نقل اولنان حکایه یه
نظرا اولنسونکه عزت و اقبال ایله مسند خلافته اعتلا بیوردقلرنده اهل
حجازی سفر عراقه تحریض اراده سیله خطبه خوان و عظ و ارشاد اولوب
بیوردیلرکه یا اصحاب رسول دار الحجاز من جهة الا انتفاع سزکه ایچون
مقر و مأواسی اولمغه صالح اولماز الا مواد و مواشیلر کندی
رعیه صالح بر محل اولوب ارض حجازده جهت آخرایله انتفاع و اغتنام
متصور دکلدر قنده در اول رجال اخیارکه سعادت دارین احراز
ایتمهلری حقنده سبق ایدن وعد کریم الهی یه بنا سل سیف جهاد ایله
فتح بلاد معموره ایچون دار و دیارلرندن نقل و هجرت ایدهلری وقتیدرکه
لیظهره علی الدین کله ولو کره المشرکون نص کریمی مفادی اوزره
جناب حقك فتح و تسخیرینی وعد ایتدیکی بلادده سیر و سفر
ایدهلر زمرهٔ اصحاب کرامك قطر حجازدن بلاد عراقه سوق مطیه
عزم ایتملرینه امر و فرمان بیوردیلر و بینه قبائل وحشیه نك توسیع ممالك

وقطع

وقطع مسالك ایله سائر طوائفه سبق و تقدملرینه دلالت ایدن امورك
بری دخی عرب سالفه دن حمیر و تبابعه حقنده نقل اولنان حکایه درکه
بونلر وطن اقامتلری اولان یمن اولکه سندن بر دفعه دیار غربه و بر کره
دخی اقلیم عراق و بلاد هندده سفر ایدوب یمن ایله مغرب زمیننك
خصوصا ممالك عراق و بلاد هندك میاننده مسافهٔ بعیده و مراحل
غیر عدیده موجود ایکن بی باك و بی پروا مواضع مذکوره یه سیر و سفر
ایتدیلر امم عالم و افراد بنی آدمده طائفهٔ عربدن غیری بر امت ایچون
بو مدت مدیده بو قدر مسافهٔ بعیده یه نقل و رحلت و فوز و ظفر
ایله وطنلرینه عودت و رجعت میسر اولدیغی السنهٔ ائمهده
مذکور و صحائف کتب تواریخده مسطور دکلدر کذلك دیار غربده
قبائل بدویه و عشائر وحشیه دن ملثمین طائفهسی دخی ملك
و سلطنت داعیه سیله رفع لوای جهاد ایدوب اقلیم اولده جوار
ارض سودانده واقع بریه دن نقل و حرکت و بی مدد و اعانت
دفعهٔ واحده ده اقلیم رابع و خامسده واقع اندلسده ممالکنه
استیلا ایلدیلر والحاصل سکان دشت و بریه اولان اکثر قبائل
وحشیه نك حال و شانلری بو منوال اوزره اولمغله دائرهٔ ملك
و دولتلری سائر طوائفدن اوسع اولوب سلطنتلرندن ابعد
محلره حکومتلری جاری اولمشدر والله مقدر اللیل والنهار بو محلده
فصول فصلنا بیندن یکرمی برنجی فصل تمام و رسیدهٔ ختام اولوب
حالا یکرمی ایکنجی فصلك بیانینه شروع اولندی الفصل الثانی والعشرون
کتاب اولك فصل ثانیسنك یکرمی ایکنجی فصلی ملك و دولت سلالهٔ
واحده یه منسوب بر خانداندن زائل اولدقده سطوت و عصبیتلری
باقی اولهبیله اول سلسلهنك اقارب و خویشاوندن آخر خانه
دانه عودتنك معتذر اولدیغی بیاننده در معلوم اوله که اهل انساب
ذوی الاحسابدن بر خانه دان معالیشانك ملك و سلطنته اعتلا
ایتملری میسر اولماز الاکثر اعوان و انصار و مزید شوکت و اقتدار
ایله ناسی اطاعت و انقیادلرینه جبر و تسخیر دنصکره حاصل اولور
بو تقدیرجه حل عقد امور دولت و فتق و رتق مصالح امت اول
خانه دانك سلسلهسی رجالندن اقرب اقاربلرینه مخصوص اولوب

تدبیر امور جمهورده جمله سنک مشارکت و مداخله لری منصور دکلار
زیرا جوهر ملک و دولت ایله تاج ابتهاج اراسته اولان اهل بیت
سلطنتک اقارب و خویشانی و اتباع و اعوانی با حدوشمار
اولوب و عزت و حمیت ملوکانه ساحه عز و احتراما محافظه یه
مجبول و رتبه سامیه ملک و جاهده مشارکت و مداخله یه تصدی
ایدنلر زجر و منعه مجبورلردر بو صورتده بر خاندانک سرصفحه عز و اقبالی
ارایشده توقیع رفیع ملک و دولت اولمق میسر اولوب سلسله
رجالندن بعضیلری مناصب عالیه و مراتب سامیه ایله مشرف
اولدقده مساعده بخت و اقبال ایله بر مدت کلبن ناز و نعمده
عیش و صفایه مشغول اولوب کندیلره منسوب و متعلق اولان کمسنه
لری دخی منافع دولتنده تشریک بهره دار راحت و حضور ایدرلر
و تمهید مبانی دولتنده سابقا کندیلره مظاهرت ایدن قریب
و مقربلرینک بعضیلری دخی پیرامن دائره دولتدن مطرود و تنعم
و ترفه ایله تعیشدن محروم اولمغله سورت بطش و شدتلری و
سطوت عصبیتلری مرکز اصلیسندن فرار ایدوب دائما طلب
ملک و دولت ایله ظهور و خروجلرینه دست برکام تحفت مترصد
کمین فرصت اولورلر و قتاکه بر وفق عادت الهیه استیلای مصائب
دوران و اصابت عین زمان ایله بونلرک روایت عز و اقبالری
نکونسار و آیینه بخت و طالعلری زنکدار اولوب نوائب عز البال
عز و جاهلری طعمه دهر غدار و آب خوشکوار عیشلری جرعه جام
روزکار اولمغله مشرف اولدقده کدود الفرس بسیج ثم یعقبه بمرکز
نسیجه الانعکاس مصداقی اوزره خفاده مترصد فرصت اولان
اقارب و خویشانک سطوت و عصبیتلری موفور اولوب انهماک
لذات نفسانیه ایله شجاعت و جلادتلری مکسور اولمامغله سلفلری
زماننده ممنوع و محروم اولدقلری ملک و دولته همتلری سامی اولور
و شرف نسب و عز حسبده اسلافلرینه مشارکتلری سببیله
درایت ملک و سلطنته استحقاقلری دخی خلقک مجزوم و معلوملری
اولمغله بی مانع و مزاحم حل و عقد امور دولت مسلم کف کفایتلری
اولور کذلک بونلرک دخی زمانلرنده سلسله نسبلری رجالندن نیجه لری

وظل

ظل ظلیل عز و دولتنده راحت و حضوردن محروم اولمغله پس پرده
خفاده سلطنتلرک زوال دولتلری امارتنه مترقب اولوب وقت و زمانی
کلدکده انلر دخی نائل تاج و تخت جهانداری اولورلر و الحاصل ملک و دولت
بو خاندان جلالت نشانک سلسله نسل و نسبلرینه منتظم اولان
رجالک بینلرنده دائر اولوب سورت عصبیتلری زائل و یا قبائل و عشائر
لری محو و مضمحل اولنجیه دک زرین کوی سلطنت علی طریق المناوبه
بونلرک ربوده چوکان جلادتلری اولمق اوزرینه سنت الهیه جاری اوله
کلمشدر زمان سابقده امم سالفه بینلرنده واقع اولان انقلابات
و انتقالات بو مدعامزه کواه یا استشهادلرکه ملک عاد شدید عنیددن
شداده انتقال ایدوب بعده عذاب صیحه ایله مظهر قهر ربانی اولدقده
برلرینه انلرک اخوانی قوم ثمود قائم اولدیلر بونلردن صکره دخی
ملک و دولت جبابره عمالقه یه نقل ایدوب انلردن دخی منقرض اولدقده
دولتلری عمالقه نک اخوانی حمیر قبیله سنه انلردن دخی تبابعه یه انلردن
ملوک اذواء یه نقل ایلدی بونلرک انقراضندن صکره دخی نوبت سلطنت
قبیله جابلیه مضره نقل ایلدی کذلک ملک فرس دخی کیانیاندن
اخوانی ساسانیانه نقل ایدوب انلرک جمله سی خلفای راشدین
رضوان الله علیهم اجمعین ایامنده محو و مندرس اولدی کذلک
عهد سابقده بنیان دولت یونانیان متزلزل و مندرس اولوب
دولت و سلطنتلری انلرک اخوانی رومانیانه نقل ایلدی کذلک
دیار غربده طوائف بربرینک اولا مغراوه و کتامه قبیله لرندن ملک
و دولت بنه بربر ده ن صنهاجه یه انلردن ملثمین طائفه سنه انلردن
دخی مصامده عشیرتنه انلردن دخی زناته قبیله سندن باقی قلان رجاله
نقل ایدوب قرنا بعد قرن بین العباد عادة الهیه بو منوال اوزره
جاری اوله کلمشدر و دخی انتقال دولتده ذکر اولنان ترتیب عادی
اتحاد نسل و نسب ایله کلمه واحده اوزرینه اجتماع ایدن رجالک
تعاون و تناصرده همدست وفاق و یکجهت اتفاق اولدقلرینه
مبتنی اولمغله قوت عصبیه بو بابده اصل و اساس اولمشدر و قوت
عصبیه نک مراتبی دخی امم رجال بیننده مختلف و متفاوت اولان
غایه سطوتلری ملک و دولته منتهی و انک دخی محافظه سی ترفه

وتنعم انهماکدن اجتناب وتوقی یه مبنی اولدیغی ان شاء الرحمن عن قریب
الزمان ذکر وتفصیل اولنور فعلی هذا بر دولتک بنیان وارکانی اندراسه
میل ایتدکده سریر ملکه نائل اولماز الا اینه اول دودمان دولت وخانه
دان سلطنتک اقارب وخویشاوندان سطوت وشوکتده اسلافنه
مشارک اولان رجال ایله اولور که سطوت وقوتده قرب مشارکتلرینه
بناءً اسلافنه اولان اطاعت وانقیاد بونلر حقنده دخی جاری اولور
بو معنا ایسه اسلافه درجهٔ اقرب اولان رجال حقنده جاریدر که قوت
عصبیته نسب اسلافه قرب وبعد ایله مختلف اولمغله انلره رتبه
قرابتده اولوب اقرب اولان رجالک عصبیت وشوکتلری اقوی و
ناسک اطاعت وانقیادلرینه اولی اولور مگر کیم سبق قلم قضا ایله
صحیفهٔ روزگارده تحویل مذهب وملت وذهاب ملک وعمارت
ایله بر تبدیل عظیم واقع اوله که اول وقتده ملک وسلطنت ذکر
اولنان خانداندن بالکلیه خاندان اخره نقل ایدوب مشیت
علیهٔ الهیه ایله کارگاه عالمده بر نظام جدید جلوه گر موقع ظهور اولور
نته کیم فیض تأیید ربانی ومعاونت عون صمدانی ایله قبیلهٔ جلیلهٔ
مضر وقریشدن طلوع نور احمدی ایله آفاق جهان منور ودرخشان
اولدقده شیر دلان جنود اسلام اطراف واکنافده واقع امم
ودوله غالب اولوب فرس وروم وسائر ملوک وسلاطینک
حوزهٔ تصرفلرنده اولان ممالکی بالجمله نزع وتسخیر ایلدی مع هذا
نتیجهٔ ازمنهٔ متوالیه قبیلهٔ مضر وقریش وایه دار ملک وسلطنة
اولمیوب غایت عز وشرفلری قبیلهلرنده ریاست مشیخته
مقصور ایدی بو محلده فصول فصل ثانیدن یکرمی ایکنجی فصل
تمام اولوب حالا بعنایة الله تعالی یکرمی اوچنجی فصلک بیانینه
شروع اولندی **الفصل الثالث والعشرون** کتاب اولک
فصل ثانیسنک بو فصلنده مغلوب غالبه وتابع متبوعنه زی
وقیافتده وسائر اوضاع واطوارده اقتدا واتباعه مائل
اولدیغی بیان اولنور بو امرک سر وسببی اولدر که انسانک نفسی
دائماً کندویه غالب وزمام امرینه مالک اولان کمسنه حقنده
کمال اعتقاد ایدوب رفتارینی تحصیله طالب واطاعت وانقیادده

راغبدر بونک دخی سر وسببی مغلوب غالبک کماله نظر ایدوب علو شان
وقدر منزلته بناءً نفسنده تعظیم وتکریمی راسخ اولمغله اقتدا واتباعه سعی
ایدر یاخود خلقک متبوع ومقتدالرینه اولان اطاعت وانقیادلری
متبوعک ذاتنده مرکوز اولان صفات کماله حمل ایدوب ثروت ویسار و
مکنت واقتدار ایله قهر وتغلبدن ذاهل اولور بو تقدیرجه غالبک اوضاع
واطوارینه تقلید واقتدایه کوشش ایله متبوعیت رتبهسنی تحصیله
سعی ایدر بو سببدندر که مغلوب دائماً زی وقیافت وطرز لباس
وسلاحده وسائر احوالده غالب ومتبوعک اثرینه اقتدا ایدوب
هر خصوصده کندویه غالب اولان رجالک اختیار ایتدیکی مسلکه
سالک اولور حتی ولدک والدینه طرز وقیافتده اقتداسی دخی بو
قبیلدن اولوب اولاد وابنا آبا واجدادلرینک ذاتنده کمال اعتقاد
ایتملریله اکثریا انلره تشبیه وتقلیده سعی ایدرلر واقطار ارضدن
هر قطرده واقع ممالک اهالیسی دخی اکثریا عسکری قیافتنه مائل
اولوب جنود سلطانیه رعایایه غالب وانلر مغلوب اولمغله رعیت
عسکری یه طرز وقیافتده اقتدا ایدرلر حتی بر مملکتک اهالیسنه
جوارلرنده واقع مملکت اخری اهالیسی غالب اولدقده انلرک
طرز وقیافتده آیین واسلوبلری مملکت اولی اهالیسنه سرایت
ایدوب اکثر احوالده انلرک وادیسی اوزره حرکته میل ایدرلر نته کیم
حالا بو عصرده ممالک اندلسده واقع اهل اسلامه طوائف افرنجدن
جوارلرنده واقع جلالقه کفرهسی غالب اولمغله اهل اسلام ملابس
ومراکبده وسائر احوالک اکثرنده ذکر اولنان طائفهٔ افرنجه اقتدا
ایدوب حتی مساکن ومنزللرینک صفحهٔ دیوارلرینه افرنج طائفهسی
گبی نقش صور وتماثیل ایلدیلر دیدهٔ عبرت وعین حکمت ایله بو
احواله نظر ایدنلر طوائف افرنجک اندلس ممالکنه استیلا اتملرینه
استدلال ایدوب تسلیط کفار ردوز خوار ایله جناب حقک قهر
وغضبندن استعاذه ایدرلر ودخی الناس علی دین ملوکهم قولنک
مضمونی وحالی دخی مغلوبک غالبه اقتدا واتباعنه راجع اولوب
ملوک وسلاطین حوزهٔ حمایهلرنده ساکن اولان رجاله غالب
انلر مغلوب اولمغله ملکلرینک ذاتنده کمال اعتقادلرندن ناشی

بالجمله اعیان و امرا و رعایا و برایا علی حسب مراتبهم مذهب و مشربده و
سائر اتباعی ممکن اولان خصوصلرده ولدک والدینه و تلمیذک
استادینه اقتداسی کبی ملوک و سلاطینه اقتدا و اتباعه میل و رغبت
ایدرلر والله العلیم الحکیم بو مجلده فصل مذکور تمام اولوب فصل اخر بیاننه
شروع اولندی **الفصل الرابع والعشرون** کتاب اولک فصل
ثانیسنک بو فصل طائفهٔ امم عالمدن بر طائفه کندولره غالب بر
قومک قهر و غلبه سیله زبون و مغلوب اولوب زمام تصرفی دست
اختیارلرندن ساقط اولدقده اول طائفه نک نسل و اعقابی مدت قلیله ده
منقرض اولدیغی بیاننده در بو امرک سر و سببی الله اعلم اولدر که
زمرهٔ نوع بنی ادمک زمام اختیاری یدلرنده اولمیوب رقبهٔ عبودیتلری
اخرک ربقهٔ اطاعتنه داخل اولدقده ذل و هوان ایله ولاة
و حکامک خدمتلرینه رونبه آلت اولوب نفقه و معیشتلری دخی
ولیلرینک عهدهٔ عنایتلرینه موقوف اولمغله بونلره بر مرتبه بطالت
و رخاوت عارض اولور که هر خصوصده سعی و همتلری قاصر و امید
و رجالری فاتر اولور تناسل و توالد ایله کثرت ذریت ایسه
قوای شهویه یا تهییج و تحریکه داعی اولان اسباب شوق و
نشاطک اجتماعنه موقوف اولوب و اسرا و رعایا مخدوم و
متبوعلرینک تکالیف شاقه لرینی تحصیل و خدمت مأموره لرینه رونبه
مشغول اولدیلرینه سرمایهٔ نسل و نسب اولان شوق و شهوتلری
فاسد و مکنت و قدرتلری کاسد اولوب ذریت و عقبلرنده نقص و
قصور و سعی و کسبلرنده وهن و فتور حاصل اولور و رقبهٔ
طاعتلرندن خلع ربقهٔ الطاعة دست مکنتلری قاصر اولوب کردن
عبودیتلرندن زنجیر ذل و هوانی دفع و رفعندن عاجز اولدیلرینه سر پنجهٔ
قهر و تغلبده زار و زبون اولمشلردر و بو نقصان تناسلده قهر
و غلبه نک تأثیری ایچون الله اعلم بر سبب خفی دخی بودر که و اذ
قال ربک للملائکة انی جاعل فی الارض خلیفة نص کریمنده واقع
و اشارت ضمنیه اوزرینه جناب احکم الحاکمین جل شانه حضرتی
زمرهٔ نوع بنی آدمی صحیفهٔ ارضده شرف استخلاف ایله تشریف
و تکریم ایله سائر مخلوقاتک اوزرینه تفضیل و تقدیم ایتمکله نوع

انسانک

انسانک خلقت و جبلتنده داعیهٔ خلافت مستقر اولوب فضای اطلاقده
مطلق العنان ایکن پابسته و خلافته مداخله اولنوب یا ذل رق ایله عبد
مأسور یا استیلای ملوک ایله مغلوب و مقهور اولدقده طبیعتنه بر مرتبه
فتور و کلال عارض اولور که اکل و شربده دخی اشتهاسی استیفاده
قاصر اولور و بو حالت انسانده موجود اولدیغی کبی حیوانات وحشیه دن
شیر و پلنک مقوله سی وحشی جانه وارلر صید و تسخیر و بستهٔ قید زنجیر
اولنوب ذکر و انثیسی بر محلده جمع اولندقده قطعا وطی و سفاحده رغبت
ایتمدکلری معاینه و مشاهده اولنمشدر کذلک انسانک دخی کردن
طاعتی بستهٔ زنجیر تکلیف اولوب آخرک قبضهٔ حکم و تصرفنه داخل
اولدقده استیلای دهشت و نقصان شهوت ایله توالد و تناسلدن
قاصر اولوب مدت یسیره ده سلسلهٔ نسل و نسبلری محو و منقرض
اولور والبقاء لله وحده بو امرک صدقی امم فرسک احوالنده
ظاهر اولور که بونلر کثرت و وفرنده دائرهٔ حد و قیاسدن بیرون
و انلر ایله اکثر ممالک ربع مسکون مشحون ایکن صدر اسلامده ایام
خلافت فاروق منیع الجناب عمر بن الخطاب رضی الله عنه ده مجوس
فرسک لشکر منحوسی طعمهٔ شمشیر قهر و تدمیر و مملکتلری داخل
قبضهٔ تسخیر اولدقده نصاره بونلردن بقیة السیوف طائفهٔ کثیره رعیت
اولمق اوزره باقی قالمشلردی حتی محاربهٔ فرس ایچون طرف خلیفه
دن قائد الجیش تعیین بیورلان سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه
حضرتلری بو طائفه فرسدن ورای مدینهٔ مداینده باقی قلان رجالی
عد و احصا ایتدکده مبلغ عددلری یوز اوتوز بیدی بیک نفره بالغ
اولوب ایچلرندن اوتوز بیدی بیک نفری دائره و اتباع صاحبی
رجال ایدی وفقا که عهد خلافت عمریه ده هجوم شیر دلان اهل ایمان
ایله بونلر قبضهٔ ذل و قهره داخل اولدقلرنده مدت قلیله مرورندن
صکره سلسلهٔ نسل و نسبلری منقرض اولوب ایچلرندن اقل قلیل
باقی و الذی کان لم یکن شیئا مذکورا مدلولی اوزره محو و فانی
اولدیلر مع هذا اصحاب و تابعین رضوان الله علیهم اجمعین
حضراتنک رعیت حقنده و سائر خصوصده عدل و رأفت و انصاف
و مرحمتلری مرتبهٔ تعریفدن مغنی اولمغله بقایای رعایای فرسک

عهد صحابه وتابعینده انقراضی ظلم وجور ولاة وحکامه مبنی اولمق منصور
دکلدر بلکه زل وقهر ایله نوع بشری استخدام واسترقاق شو قبیلهٔ خلل
وهمتلرینه کسل ایراث ایتمک جبلی بر حالت اولمغله توالد وتناسلده
قصور وفتورلرینه مفضی ومدت قلیله ده انقراض واندراسلرینه مؤدی
اولور ونو تسبیدن ناشیدرکه فصول سابقه ضمننده بیان اولندیغی
اوزره خط استوانک وراسنده ساکن امم سوداندن انسانیت ناقص
اولمغله اکثری رق وعبودیته طائفهٔ مذکوره انقیاد ایده کلمشلردر
یاخود عبد مملوک اولمق تقریبیله عز ودولته یا مال ونعمته دسترس
وصول اولمق امید ایدن رجاله مخصوصدر نتهکیم ممالک شرقده
ودیار اندلسده طوائف افرنجدن معلوجا وجلالقه طائفه لری اسیر
اولدقلرنده عادت نعمت وجاه وثروت ویساره نائل اولدقلریله ذل رق
وعبودیتدن استنکاف وتحاشی ایتمیوب امنیهٔ وصول نعمت وجاه
ایله ذل رق وعبودیته تحمل ایدرلر والله اعلم فصل مذکور بو محلده
تمام اولوب فصل آخر بیاننه شروع اولندی الفصل الخامس
والعشرون کتاب اولک فصل ثانیسنک بو فصلی طائفهٔ عربک
نهب وغارت ایله تغلب واستیلاری دوز صحراده واقع محلاره
مخصوص اولوب جبال عالیه ومواضع صعبه ده واقع قلاع وبلاده
تسلط واستیلاده قدرتلری قاصر اولدیغی بیاننده در بو امرک
سر وسببی اولدرکه قبائل عرب سباع ووحوش کبی بربه وبادیه
ده وحشت وخلوته مألوف بر طائفه اولمغله قطع سبیل رجال
ونهب غارت اموال بونلرک عادت مستمره لری اولوب دائما کمین
خفاده انتهاز فرصت ایله وسعلی مرتبه خلقک اموال واشیالرینی
اخذ وغصب ایدرلر لکن سائر اصحاب حرب ووغا کبی مواضع خوف
وخطره هجوم واقدام ومیدان حرب وقتالده ترتیب مصاف ایله
جنک وپرخاشه قیام ایتمیوب بلکه گرفتهٔ سرپنجهٔ قهر و
تغلبلری اولان اموال واشیایی اخذ درحال فراره ماهر اولان
وطنلرینه عود وفرار ایدرلر تا کیم سبیل سیف عدوان ایله اوزرلرینه
هجوم ایدن اعدانک نفس ومالرینه تعرضدن منع ودفع ایچون محاربه ومغالبه ده
مبالغه یه مضطر اوله لر بنا علی ذلک طائفهٔ عرب اخذ وتسخیری صعب

ودشوار اولان محلاره عنان افکن عزم اولمیوب ضرر وخسارته
حسبان ونهب وغارتی آسان مواضعه سیر وسفر ایدرلر بو تسبیدن
ناشی اهل قلاع وحصون بونلرک ضرر وشرلرندن مصون اولوب
کذلک قلل جبال وسائر صعب المنال اولان محلره تحصن ایدن رجال
دخی بونلرک غائلهٔ قهر وتغلبلرندن مأمونلردر اما قلاع وحصون
دن خالی وبسیط ومستوی اولان صحراده واقع بلاد وقرا اهالیسینک
حاللری ضعیف اولوب مملکتلرینی حفظ وحراسته کافی عسکرلری دخی
موجود اولمدقده جوارلرنده واقع طائفهٔ عرب انلرک اوزرلرینه مستولی
اولوب مرة بعد اخری ایصال گزند وخسارت ایله اول ممالک مختل
النظامی اخذ وتسخیر واهالیسی زبون قهر وتدمیر ایتدکدنصکره
تدبیر ملک ودولت وتنظیم امور مملکتده فطنت وقدرتلری قاصر
اولمغین تداول ایادی ایله اول ممالک وقتاً فوقتاً خراب اولوب
سکان واهالیسی دخی ملکین کمین تراب اولورلر والله غالب
علی امره بو محلده فصل مذکور تمام اولوب فصل آخر بیاننه شروع
اولندی الفصل السادس والعشرون کتاب اولک فصل
ثانیسنک بو فصلی طائفهٔ عربک مستولی اولدقلری بلاد و
دیار ازمنهٔ قلیله ده خرابه مشرف اولدیغی بیاننده در بو امرک
سر وسببی اولدرکه طائفهٔ عرب بلاد معموره واهالی موفوره
دن خالی بربه وبادیه لرده خیمه وخرگاه ایله گشت وگذار ایدوب
شیر وزیان وپیل دمان کبی وحشت ووحدته وایصال ضرر
وخسارته مجبول بر طائفه اولدیغی بوندن اقدم مرة بعد اخری
بیان اولنمشدی وبونلرک بو خلق وخصلتی اصحاب عقل و
کمال قتنده اخلاق ذمیمه دن معدود ایکن طائفهٔ عرب قتنده
ممدوح ومرغوبدر زیرا وحشت وغلظت وعنف وخشونتلری
سببیله رقبهٔ طاعتلری ربقهٔ طاعت ولاة وحکام ایله مقید
اولمیوب شیخ ورئیسلری دخی آداب سیاست ملک و
سلطنت ایله بونلری زجر وتادیبه قادر اولمامغله فضای
اطلاقده مطلق العنان اولوب بی باک وپروا شهوت و
غضبلرینک ومقتضالرینی اجرایه قادر اولورلر بو بلیه ارخای

عدائن ایسه تعمیر بلاد و ترفیه عباده منافی بر حالت اولمغله بونلرک داخل
حوزهٔ تغلب و تسلطلری اولان ممالک معمور و منتظم اولمق متصور
دکلدر بوندن ماعدا طائفهٔ عرب بر محلده قرار و آرام ایتمیوب علی
الدوام بر محلدن محل آخره نقل و رحلت ایله سیر و حرکته مجبول
اولملریله عمارت بلادک اصل و اساسی اولان سکون و اقامه
طورلری منافی اولمغین نقل و حرکت ایله عمارتک اجتماعی ممکن
اولماز از جمله تعمیر بلاد و امصار جمع اخشاب و احجار ایله بنای
منازل و مساکنه موقوف اولوب طائفهٔ عرب ایسه کشت
و گذارلری اثناسنده مصادف اولدقلری ابنیه‌نک احجارینی
قلع و هدم ایدوب طبخ طعام ایچون اعداد ایتدکلری چوملکلری
تحتنه وضع ایله تخریب بنیان ایدرلر کذلک سقوف منازلده
واقع الواح و اخشابی دخی نزع و قلع ایدوب خیمه و خرگاهلرینه
عماد و اوتاد ایدرلر خلاصهٔ کلام بونلرک لازمهٔ حال و شانلری
اولان تخریب بنیان ایله عمارت بلدان میاننده منافات و مباینت
اولمغله طائفهٔ عربک مستولی اولدیغی دیار خراب و یباب اولدیغی
ظاهردر و دخی طائفهٔ عربک خلقک یدلرنده ظفر بولدقلری
اموال و اشیایی نهب و غارته مجبول اولوب نفقه و رزقلری
نیزه‌لری سایه‌سنده و تحت ظلال رماحلرنده واقع
اولدیغندن ماعدا اخذ اموال ناسده جور و تعدیلرینک حد
و قرارلری اولمیوب حرص و طمعلری بر حده بالغدرکه گوزلری
گوردیکی اموال و امتعه‌یه الکانه دست تعدی ایتمک عادت
مستمره‌لریدر فحینئذ طائفهٔ مذکوره‌نک قدرتلری درجهٔ کماله
واصل اولوب رتبهٔ رعایادن رتبهٔ علیای ملک و سلطنته
نائل اولدقلرنده جور و تعدیده شیمهٔ رذیله و خصلت ذمیمه‌لری
مقتضاسنجه قهر و تغلبلرینه داخل اولان ناسک اموالنی حفظ
و حمایتنده عدل و دادی ترک ایله مستولی اولدقلری بلادک
اهالیسی پراکنده و پریشان و مملکتلری بی نام و نشان اولور
و بو طائفهٔ عربک عادت قبیحه‌لرینک بری دخی بودرکه تسلط
و استیلا ایتدکلری ممالکده واقع اصحاب حرف و صنایع ایشلرنده

استخدام ایدوب صنعت و عمللرینک بازارنده قدر و قیمتی اولمامغله مستحق
اولدقلری اجر و ثمنی اداده تقصیر ایدرلر عمل و صنعت ایسه اشبو
کتابده باب کسب و معاشده ذکر اولندیغی اوزره کار و کسبک اصل
و مداری و عمارت بلدانک رکن اقواسی اعمال و صنایعک قدر و قیمتی
ضایع اولدقده اصحابنک شوق و همتلری فاتر و یدلری عملدن قاصر
اولوب بازار کسب و معاشه کساد و نظام مملکته خلل و فساد
ترتبنه باعث اولور و بو طائفهٔ عربک جملهٔ اطوار ذمیمه‌لرینک بری
دخی بودرکه اجرای احکام ملک و سیاست ایله تنظیم مصالح
مملکته سعی و اهتمام ایتمیوب مملکتلرنده اصحاب ظلم و شقاوتک ضرر
و فسادلرینی دفع و زجره عنایتلری مصروف دکلدر بلکه دائما فکر
و اندیشه‌لری ناسک یدلرنده اموال و اشیایی نهب و غارت یا
جریمه و غرامت طریقیله اخذ و غصبه مقصور اولوب بو غرضلری حاصل
اولدقده نفس مملکت و رعیتک نظام و دفع شرور و مفاسد ایله ترفیه
ایام مطلوبلری دکلدر بلکه چوق کره تکثیر جبایت اموال قصدیله اصحاب
شقاوتک جرم و جنایتلری مقابله‌سنده عقوبات مالیه فرض
و تقدیر ایدوب جنایت و خباثتلرینه کوره تجریم و تغریم ایله اکتفا
ایدرلر حال ایله عقوبت ایسه دفع شرور و فسادده کافی و رفع
و منع مظالمده وافی اولمیوب اغراض فاسده‌لرینی اجرایه نیت
ایله غرامت مالیه ایله تغیر یرده سهولت اولمغین جنایت و خباثتک
کثرت و وفرتنه باعث اولمق مقرردر بو تقدیرجه ممالک عربیه‌ده واقع
رعایا و برایا مهمل و پریشان و مطلق العنان اولوب باک و پروا
اسندکاری فسادی اجرایه قادر اولور بو حالت ایسه اختلال
نظامه باعث و بادی و انتظام مصالح ملکه مانع قوی اولوب نوع
بشرک هلاکنه و عمارتک خرابنه مفضی و مؤدی اولور زیرا وجه ارضده
آحاد بشرک اجتماع و دوام و حاللرینک نظام و انتظامی ایچون ملک
و سلطنتک وجودی امر ضروری اولوب و نظام عالم اکا متعلق
ایله جلب مصالح و دفع مفاسده منوط و مربوط اولمغله سکوت و
قهر سلاطینی برطرف اولوب هرکس شهوات و غضبنک مقتضاسنی
اجرایه مرخص اولدقده عالم خراب اولمق مقرردر و بو طائفهٔ عربک

لطوائف ناس اشارتلرينك برى دخى بودركه بونلرده حب جاه وریاست
سائر امملرندن زياده غالب اولمغين طوع و رضا ايله زمام حكومتي
دست غیره تسلیم واخرى نفسي اوزرينه ترجيح وتقديم ايتمزلر ايله اقل
اولوب اكثريسي ايچلرنده مسند رياسته اعتلا ايده جك ذات
باباسي يا قرنداشي يا خود كبراى عشيرتندن برى دخى اولورسه حكومت
وریاستنه دخل واعتراض ايدرلر مادامكه قوم وقبيله بيننده
مخالفت ومعارضه اولنمقدن استحيا اولنه حق ذات حقنده اوله كه
كرها مطاوعت وموافقت صورتني اظهار ايدهلر بو تقديرجه قبائل
عرب میاننده حكام وولاة كثير ومتعدد اولوب جبايت اموال رعيت
وسائر امور مملكت اختلاف آرا ايله مختل ومختلف اولمغله
استيلا ايتدكلرى ممالك احوالى مختل ومشوش اولور وطائفه عربك
اطاعت حكام وامراده رعونت وخشونتلرينه دلالت ايدن اخبار و
حكايات ندندركه مشاهير خلفاى امويه دن عبد الملك حضرتلرينك مجلسنه
بر بدوى عرب كلوب خليفه مشار اليه طرفندن امير اقليم عراق حجاج بن
يوسفك حكومتنده حال وشاننى مرقوم اعرابيدن سؤال
ايتدكده اول دخى حجاجى حسن تدبير ايله مدح وثنا سياقنده
تركيبنه ظلم وحده كلاميله عبد الملكه جواب ويردى يعنى ممالك
عراقده حجاج سائر ظلمه نك عرقنى قطع وظلمى كندويه حصر وقصر
ايتمكله اجراى مظالمده منفرد ومستقل اولديغى حالده ترك ايلدم ديو
زعمنجه مدح وثنا ايلدى و دخى طائفه عربك ابتداى خلقتندنبرو قهر
وتغلب ايله مالك اولدقلرى ديارك احوالنه نظر اولنسونكه قبضه
ضبط وتصرفلرينه داخل اولان ممالكك عمارتلرى مختل ومشوش اولوب
آثار قديمه سى بى نام ونشان وسكان واهاليسى پراكنده وپريشان
اولمشدر ازجمله قرارگاه قديملرى اولان ديار يمن وممالك عدن خراب
اولوب امصار وبلدانندن اقل قليلى معموردر كذلك اقليم عراق
عرب عهد ملوك فرسده عمارت ايله معمور ومشحون ايكن استيلاى
عرب ايله حالا اكثرى خراب اولوب اكثر ممالك شام دخى مختل النظام
كذلك افريقيه ايله سائر ديار غربه دخى بشيوز تاريخنده قبائل عرباندن
بنى هلال بنى سليم قبيله لرى استيلا ايدوب اوچيوز الليسنه مقدارى

اولدقلرى

اول ممالكده اقامت وحكومت ايتمكله دشت وصحرالرنده واقع بلاد و
قرا خراب اولوب عمارتلرندن نام ونشان قالمدى مع هذا بونلردن مقدم
بلاد سودان ايله سواحل بحر سفيد مياننده واقع افريقيه ومغرب
زمين صحرالرى اهالى موفوره وبلاد معموره ايله آباد ايدوكنه انده
موجود اولان آثار قديمه ورسوم ابنيه شهادت ودلالت ايدر والله
وارث الارض ومن عليها وهو خير الوارثين بو محلده فصل مذكور دخى
تمام اولوب فصل آخر بياننه شروع اولندى الفصل الرابع
والعشرون كتاب اولك فصل تابعه فصوللرندن بو فصل عرب
طائفه سى ايچون ملك وسلطنت وآيين نظام سياست حصولى
يا انبيادن برينك عظيم الشانك دين وملتنه انقياد ويا بر وليء باهر الكرامه
نك ولايتنه حسن اعتقاده موقوف اولوب طريق اخر ايله ملك و
دولتلرينك نظامى ميسر اولمديغى بياننده در بو امرك دخى سر وسببى
اولدركه طائفه عرب وحوش حيوانيه كبى بريه وباديه ده ساكن
اولوب خلقتلرنده كبر ونخوت وطبيعتلرنده حب رياست مركوز اولمغله
راى واحد اوزرينه اجتماع واتفاق ايله ايچلرندن برينه اطاعت وانقيادلرى
ضعيف وعسيردر اما وسائرى عون بارى ايله تصديق رسالت واتباع
شريعته موفق اولوب بر نبى ذيشانه انقياد يا بر وليء صاحب الكرامه
اعتقاد ايتدكلرى صورتده قلبلرنده راسخ اولان عقائد ايمانيه مالوف
اولدقلرى كبر ونخوت وعجب وحب جاهى بونلردن محو وازاله ايتمكله كلمه
واحده اوزرينه اجتماع ايله حكام وولاته اطاعت وانقياد ايدرلر
زيرا قبول دين وشريعت عنف وخشونتى رفق وملايمته تبديل ايدوب
عقيده صافيه ايمانيه آيينه قلبى تنوير واخلاق رذيله دن قلوب مؤمنينى
تطهير ايدر بناء عليه قبائل عربده طريق حقه داعى بر نبى يا بر ولى
ظهور ايدوب بونلرى مخالفت نفس وهوا واتباع حق وهدايه دعوت
وبونلر دخى قبول واجابته موفق اوله لر رجاى ثواب وخوف عقاب ايله
اختلافلرى اتفاقه متبدل اولوب اظهار حق وصلابده جمله سى متفق
ومتحد اولمغله ملك ودولتلرى حسن نظام اوزره بردوام ومستدام
اولور معلوم اوله كه قوم عرب كرچه توحش ورعونت ايله
معامله يه مجبول بر طائفه اولوب لكن كثرت اهالى ايله معمور ومشحون اولان

بلاد و امصارده بونلرك ساكن اولدقلری دشت و صحراده اسباب
شهوت و آلات عشرت موجود اولمغله لذائذ نفسانيه يه انهماك و
عشيرته اشتغال ايله نفسلری متلون دكلدر بو تقديرجه طائفهٔ عرب
بلدی و حضریلر كبی لذات فانيهٔ دنيويه يه افراط اوزره مشغول اولميوب
ملاعب و ملاهی و سائر شهوات نفسانيه ايله مألوف اولمدیله كل
مولود يولد على فطرة الاسلام حديث شريفی مفادی اوزره بونلرك
نفسلری حقی قبول و خيره وصوله مستعد اولان فطرت اولی و خلقت
اصليه اوزرينه باقی قالمشدر بو سببدن ناشی بونلر سلامت و صفای
طويت ايله موصوف اولوب دعوت انبيايه اجابت و قبول نور هدايتده
سائر ناسه غالبلردر فصل مذكور بو فصلده تمام اولوب فصل آخر
بياننه شروع اولندی **الفصل الثامن والعشرون** كتاب اولك
فصل ثانيسنك بو فصلی طائفهٔ عربك سياست ملك و دولته عدم
اعتبارلريله تدبير امور مملكتده همتلری قاصر اولديغی بياننده در بو امرك
سر و سببی اولدركه طائفهٔ عرب توحش و بداوتده سائر ناسه
غالب اولوب افرادی ادمدن بر فردك مسلوك قدم سلوكی اولميان
بريه و باديه لرده گشت و گذار ايدرلر و فقر و فاقه ضرورت و مضايقه
اوزرينه تعيشه معتاد اولمريله بلدیلر كبی اغذيهٔ نفيسه و اطعمهٔ لذيذه
ايله تنعم و تغذی يه محتاج اولميوب اختيار نموده قناعت ايله دامن
كوه استغنايه چكلمشلردر بو سببدن ناشی رؤسا و امرايه بونلرك
اطاعت و انقيادلری مشكل اولوب طبيعتلرنده مركوز اولان رعونت
و خشونت حكام و ولاته اطاعتلرينه مانعدر و رئيسلری اولان شخص
دخی اعدا ايله مقابله و مقاتله ده اكثريا بونلرك قوت بازوی جلادتلريله
اعانتلرينه محتاج اولوب سطوت و شجاعتلرينه كسر و نقصان ترتيبيله
كندونك و انلرك هلاكنه مفضی اولمسون ديو دائما رفق و ملايمت ايله
بونلری خوشنود طوتوب تحت القهر ربط ايله تذليل و تحقيرلرندن اجتناب
ايدر سياست ملك و دولت ايسه تهديد و ايقاعه قدرت و قهر
و سطوت ايله ملوك و سلاطينك دائرهٔ ملكده حلم و تفرقلرندن
عبارت بر كيفيت اولمغله قبائل عرب مياننده احكام سياست
جاری اولمديغی ظاهر اولور و بنه طائفهٔ عربك تدبير امور دولت و سياست

ملك

ملك و سلطنتنده قصورلرينك بر وجهی دخی بودركه قبائل عربك حالی و شأنی
بوندن اقدم ذكر اولنديغی اوزره خلقك يدلرنده اموال و املاكی جبر و قهر
ايله اخذ و غصبه مقصور اولوب قطعا ضعف اوزرينه تهجم ايدن اصحاب
بغی و شقاوتك مظالم و مفاسدلرينی دفعه همت و عنايتلری معروف
دكلدر بنا علیه فرضا بونلر رتبهٔ ملك و سلطنته اعتلا ايله بر مملكته
استيلا ايتدكلرنده عادهٔ قبيحهٔ قديمه لری اوزره تحت ضبط و تصرفلرنده
اولان رعايانك مالك اولدقلری اموال و املاكی يدلرندن اخذ و غصب
ايدوب رؤسای و امرالری دخی ظلمه نك جور و تعديلرندن كندولره
تظلم و اشتكا ايدن رعايانك حقلرينی احقاقده اصلا اهتمام ايتمزلر
بلكه مملكتلرنده ظلم و فساده جسارت ايدن شقيلرك جرم و جنايتلری
مقابله سنده ترتيب جزاده تجريم و تغريم ايله اكتفا ايدوب شرور و معاصی
تكثير جنايات و غرامته آلت ايدرلر بو صورتده دفع جرايم ايله مؤاخذه
سهولت اولمغله اشقيا دخی اغراض فاسده لرينی اجرايه رخصت
بولوب هوا و هوسلرينی تحصيل ضمننده ضرر مال ايله غرامتی غنيمت عد
ايتمريله مملكتده ظلم و فسادك كثرت و وفرتنه مفضی و تخريب ملكه
مؤدی اولور بو سببدن ناشی سياست ملك و دولت طائفهٔ
عربك حال و شأنندن بعيد اولوب طبيعتلرنده مركوز اولان عنف
و شدت و حب رياست مقتضاسی اوزره شهراه عدل و انصافدن
كريوهٔ جور و فساده عدول ايدرلر مگركه فصل سابقده ذكر اولنديغی
اوزره بونلر تأييد ربانی و توفيق صمدانی ايله سيراب زلال صاف ايمان
اولمغله اخلاق ذميمه لری خصال حميده يه مبدل عقيدهٔ صافيهٔ ايمانيه لری
شهوت و غضبلرينه غالب و نفس اماره لری اوزرينه حاكم اولمغله بونلری
طريق عنايت رفيق خيره دلالت ايليه اول وقتده تشييد بنيان دين و
دولت و تمهيد مبانی عدل و نصفت ايله متصف اولورلر نته كيم افق ملك
عربدن خورشيد عالمتاب نبوت طالع اولوب طائفهٔ عرب شرف دين
اسلام ايله مشرف اولدقده احكام سياست شرعيه يه مراعات ايله
مصالح دين و دنيايی تكميله موفق اولوب خلفای راشدين رضوان الله
تعالی عليهم اجمعين ايامنده بعدهم امويه و عباسيه دولتلرنده مبانی
ملك و سلطنتلری متين و مستحكم اولدی حتی عهد خلافت فاروقده قادسيه

وقعه‌سنده محاربهٔ مسلمين ايچون كسراى عجم طرفندن لشكر منحوس فرس اوزرينه سردار نصب اولنان رستم نام مرد كشتنيه صحابه كرامك آداب خضوع وخشوع وتعديل اركان ايله صلوته حضورلرين مشاهده ايدوب طائفهٔ عربك زمان جاهليتده مألوف اولدقلرى اوضاع قبيحه اطوار حميده‌يه متبدل اولديغن معاينه ايتدكده انكشت بردهان تعجب كنان اكل عمر كبدى يعلم الكلاب الآداب كلاميله هرزه كوى لغو وفساد اولدى يعنى طائفهٔ عرب كلب كبى آداب ووقاردن عارى ايكن خليفهٔ منيع الجناب عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه حضرتلرى بونلره تعليم ادب ايتمكله بنى هلاك ايتدى ديو تأسف ايدوب بعد الاسلام حالرى شانلرندن استغراب ايلدى بوندن صكره قبائل عربك بعضيلرى دائرهٔ دولت اسلاميه‌دن منقطع اولوب احكام دين اسلامى وراى ظهره القا ومراسم عدل وداوى بالكليه الغا ايله بريه وباديه‌يه عود ورجوع ايلديلر شويله كه آبا واجدادلرينك صدر اسلامده خلفاى راشدينه واموية وعباسيه دولتلرينه سبق ايدن خدمت جليله‌لرى بينلرنده محو ومنسى اولوب نسب عدنان وقحطانده خلفايه مشاركت ايله قرابت بعيده‌دن غيرى مراسم ملك وخلافتدن بونلرده براثر باقى قالمدى ودولت عباسيه انقراضيله طومار خلافت مطوى ومراسم ملك ودولت محو ومنقطع اولدقدنصكره زمام سلطنت بالكليه يدلرندن چيقوب بونلرك اوزرينه طائفهٔ ترك وعجم وديلم استيلا ايلدى بونلر بو اثناده بريه وباديه‌ده اقامت وضابطهٔ عدل وسياستدن فراغت ايدوب حفظ ناموس دولت وتدبير امور امت بينلرنده مبهم ومجهول اولدى بلكه طوائف عربدن چوق كمسنه ازمنهٔ سابقه‌ده وايام سالفه‌ده قبيله‌لرينك مالك زمام امت ونائل نصاب دولت اولدقلرين دخى بيلميوب آبا واجدادلرينك اقامت دعائم ملك ودولتده همت وخدمتلرندن بالكليه غافل اولديلر مع هذا ايام ماضيه‌ده قبائل عرب ايچون حاصل وبونلرك واصل اولديغى ملك ودولته برفرد نائل اولميوب ممالك شرق وغرب بونلرك ربودهٔ چوكان قهر وتسخيرى اولديغنه عهد قديمده عاد وثمود وحمير وعمالقه وتبابعه ايله صدر اسلامده امويه وعباسيه دولتلرينك آثار واخبارى

شهادت

شهادت ايدر لكن طول عهود زمان ايله احكام دين مبين بينلرنده منسى اولوب مراسم عدل ودادى ترك واهمال ايله رقت حضاريدن خشونت بداوته عود ورجعت ايلديلر ودخى كاه اولوركه طائفهٔ عرب حالا وقتمزده ديار غربده اولديغى كبى بعض دول ضعيفه اوزرينه رفع لواى استيلا ايدوب اول دولتك مملكتلرينى قهر وتغلب ضبط وتسخير ايدرلر لكن سوء حركت وقبح سيرتلرى سببيله انجام كار تخريب عمارته راجع اولوب زمان يسيرده مستولى اولدقلرى مملكت خراب اولمق مقرردر والله خير الوارثين بومحلده فصل مذكور تمام اولوب فصل آخر بيانينه شروع اولندى

الفصل التاسع والعشرون كتاب اولك فصل تاسعى بوفصلى بريه وباديه‌ده ساكن اولان طوائف وقبائلك اهل امصاره اشد احتياج ايله محتاج اولدقلرى بياننده‌در معلوم اوله كه بريه وباديه‌نك عمارت ومعموريتى بلاد وامصارده ناقص اولوب بدويلر نعمت وثروت وحرفت وصنعت جهتيله بلديلردن قاصردر زيرا انسانك محتاج اولديغى امور ضروريه وحوائج اصليه‌نك جملهٔ تحصيله اهل باديه قادر اولميوب تعيش وتغذيلرى زراعت وحراثته مقصور اولمغله انكلر دخى آلات واسبابنى تحصيل وتكميلده عاجزلردر احتياج بويله دركه انسانك اكل وشرب وسكنا ولباسده محتاج اولدقلرى امور ضروريه وحوائج تحصيلى نجار وخياط وحداد كبى نيجه صنعت وحرفت اربابنك عمل واعانتلرينه موقوف اولوب وصنايع وحرف دخى بلاد معموره‌ده موجود بريه وباديه‌ده معدوم ومفقود اولمغله بدويلر امر معاشده بلديلرك اعانت وعنايتلرينه محتاج اولدقلرى ثابت وظاهر اولور كذلك بريه وباديه‌ده ضابطهٔ نظام معاملات ورابطهٔ انتظام معاوضات اولان درهم ودينار دخى اولميوب بلكه معامله‌لرى زرع ايتدكلرى محصولاتدن حنطه وشعير ايله رعى ايلدكلرى حيوانانك زوائد ومنافعندن يوك ودرى ولبن وپنير مقوله‌سى اشيايه مخصوص اولمغله اول اشيايى بلاد معموره‌يه كتوروب اهاليسنه درهم ودينار ايله بيع ايتدكدنصكره اخذ ايتدكلرى مبلغى مصارف ضروريه‌لرينه صرف ايدرلر ودخى سكان باديه اهل امصاره محتاج اولدقلرى كبى اهل امصارك دخى سكان باديه‌يه احتياجلرى مقرر

اولوب ملکن ایلرك اهل امصاره احتیاجاری امور ضروریه و حوایج اصلیه ده و اهل امصارك انلره احتیاجی حاجت اصلیه دن فضله بعض امور مخصوصه ده واقع اولمغله بدویلرك بلدیلره حاجتلری شدید و احتیاجاری مزید اولوب بونلرك بلاد و امصاره اطاعت و انقیادلرینه موجب اولمشدر بناءً علیه اهل بادیه مادامکه دشت و صحراده اقامت ایدوب رتبهٔ رفیعهٔ ملك و سلطنته اعتلا ایله بلاد و امصاره استیلا اتمیه لر تحصیل معاشده بلدیلره محتاج اولوب لدی الحاجه اهل امصارك واقع اولان خدمتلرینی رویت و اقتضا ایدن مصلحتلرینی تمشیت ایله رضالرینی تحصیله سعی ایدرلر اگر اهل بادیه نك جوارلرنده واقع بلاد و امصارده صاحب امر و فرمان بر ملك عظیم الشان بولنور ایسه اول سلطانك سطوت و شوکتی خوفندن ناشی اطاعته مضطر اولورلر و اگر جوار بادیه ده واقع بلاد و امصارده تهدیدینی ایقاعه قادر بر سلطان ظاهر اولمیوب اهالیسی اتفاقیله بینلرنده منسوب بر رئیسلری اولدیغی صورتده اول بلده نك ضابط و حاکمی جوارلرنده واقع اهل بادیه یا اطاعت و انقیاد دینه ایلیوب جهله حمل ایدر یا حسن رضا ایله انلره بذل مال ایدوب اهل بادیه نك محتاج اولدقلری امور ضروریه دن بلده سنده موجود اولان اشیا یا احسان ایله خاطرلرینی جلب ایدر و یا خود اول حاکم و ضابط قوهٔ قاهره صاحبی اولمغله اهل بادیه یی اطاعته جبر ایدوب ادلی مرتبه انلردن بر قبیله یی بر طریق ایله کندویه اطاعت ایتدرمکلی یا فیدی دخی انلرك معاونتلری سببیله مملکتلرینه استیلا خوفیله اطاعته مضطر اولورلر خصوصا اهل بادیه نك جوارنده واقع ناحیه لر دخی قبائل عظیمه ایله مملو اولوب دائره لرینه احاطه‌لری ممکن اولامغله جوار امصارده واقع اهل بادیه بولندقلری محلدن مفارقته قادر اولمیوب کندیلره قریب اولان سکان بلاد و امصاره زیاده مغلوب اولورلر والله القاهر فوق عباده بو محلده کتاب اولك فصل ثانیسی فصولی تمام اولوب حالا بعنایة الله تعالی کتاب اولك اوچنجی فصلی بیاننه شروع اولندی

الفصل الثالث من الكتاب الاول

کتاب اولك اوچنجی فصلی ملك و خلافت و دولت و سلطنت ایله مراتب سلطانیه و مناصب دیوانیه و انده متعلق احوال سائره بیاننده در بو فصل دخی فصول عدیده یی حاوی و ابواب متعدده یه منقسم در

الفصل الاول کتاب اولك اوچنجی فصلنك اولکی فصلی ممالك ربع مسکونده قائم اولان دولت و سلطنتلری ابتدا ظهوری عصبیت و قوت اصحابی قبائلك اعانتلرینه موقوف اولدیغی بیاننده در بو امرك بیانی اولدرکه بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره بر قومك واعیهٔ ملك و سلطنت ایله ابتدا ظهور و خروجلری و بر مملکته قهر و تغلب ایله استیلالری سطوت و عصبیته منوط و مربوط اولوب نسل و نسبلری واحد و کلمه‌لری متفق و متحد رجالك رأی واحد اوزرینه اجتماع و اتفاقلرینه موقوفدر زیرا قرابت نسبیه و سببیه ده مشترك اولان رجالك دائره‌لری حمایه و اعدالرینی مدافعه ده اقدام و اهتمامری اجانبه نسبت ایله غالب اولمغله وقت حاجتده بربرلرینك یولنه صرف نقدینه حیات ایدوب سر و جانلرینی فدا ایدرلر بوندن صکره معلوم اولکه رتبهٔ رفیعهٔ ملك و سلطنت لذائذ نفسانیه و منافع دنیویه‌یی جامع بر مرتبهٔ جلیله در که آحاد امم و افراد بنی آدمك اکثری الا ما بالطبع طالب و راغب اولوب آخری نفسی اوزرینه ترجیح و تقدیمه مضطر اولدقجه دائرهٔ ملکده زمام تصرفی و قلادهٔ حکومتی دست غیره تسلیمدن استنکاف ایتملکله دولت و سلطنتك قیامی نزاع و جداله مفضی و حرب و قتاله شوکت و عصبیتك لزومی ظاهر اولور حالبوکه بو ذکر اولنان امری فهم و ادراکده اکثر ناس غافل اولوب تمهید مبانی ملك و دولت عصبیه محتاج اولدیغی بیلمزلر زیرا بولندقلری دولتك ابتدای ظهور نوبر و مدت مدیده ظهور ایدوب قرنا بعد قرن سائیه ملك و دولتنده راحت و حضوره مألوف اولملریله عنوان ظهور ملکده تصرف حقندن غافللردر بونلر ایچون نصاب ملك و دولت مرکزنده قرار ایتدیکی وقته نشو قلوب ناسده اولیای سلطنته اطاعت و انقیادك استحکامنی مشاهده ایتملریله اصحاب دولتی ابتدای امرده دخی قوم و قبیله‌لری ایله استعانتدن مستغنی ظن ایتدیلر مع هذا مبادی ظهور دولتنده نقدر متاعب شدیده یه تحمل اولنوب دفع غائله اعداده حمیت قرابت و غیرت عشیرت ایله اعوان دولت خونلر تجرع ایتدکلرندن غافللردر

خصوصا اندلس مملكتی ازمنهٔ بعیده دنبرو قبائل وعشائردن خالی اولمغله
اهالیسی ابتدای ظهور دولت عصبیت وشبیت ایله بیوسنه حصول
اولدیغنی بیلمزلر والله قادر علی من یشاء **الفصل الثانی** كتاب اولك
اوچنجی فصلنك ایكنجی فصلی بر دولت وسلطنتك منازع ومزاحمی دفع
اولوب نصابنده قرار ومركزنده استقرار ایلدكدنصكره اولیای دولت
قوم وقبیله عصبیه‌سیله امداد واعانتدن مستغنی اولدیغنی بیان ایدر بو امرك
سر وسببی اولدركه بر ملك ودولتك ابتدای طلوع ومطلع ظهورنده
ناسك انلرك حكم وتصرفلرینه مألوف ومأنوس اولمیوب خروج و
ظهورلری علی خلاف العادة عجیب وغریب اولمغله امورنهیلرینه
خلقك اطاعت وانقیادلری متعسر اولوب الجی قهر وتغلبلری
خوفیله اطاعته مجبورلردر اما دفع غائلهٔ اعدا ایله ملك ودولت نصابنده
قرار ایدوب طول عهد ایله نوبت سلطنت واحدا بعد واحد اسلافدن
اخلافه نقل ایتدكدنصكره مرور ایام وكرور اعوام ایله دولتك حال
شانی منسی اولوب قلوب ناسده اولیای سلطنته اطاعت
وانقیاد راسخ ومستحكم اولور بو تقدیرجه عامهٔ اهل دین اسلام
كندیلره مخالف اولان اعدای مشركین ایله مقاتله ایتدكلری كبی اهل
اسلامدن پادشاهلری اوزرینه بغی وخروج قصدیله ظهور ایدن
خارجیلری دفع دخی حرب وقتال ایله عون ونصرتی لازمهٔ ذمت
بیلوب من كل الوجوه اطاعت ملوكی طرف حقدن فریضهٔ مكتوبه عد
ایتمكله ملوك وسلاطین بو طورده قبیله وعشیرتلرك عصبیتلرندن
مستغنی اولورلر بوسببدن ناشی امامت وخلافت بحثی فن
كلامك اخرنده عقائد ایمانیه مباحثنه الحاق اولنوب مسائل
علم عقائددن عد اولنمشدر بناءً علیه ملوك وسلاطین دولت و
سلطنتلرینك استحكامندن صكره محافظهٔ ملك ودولتده
كندی نسل ونسبلری رجالنه محتاج اولمیوب یا عبید واحراردن
عهد قدیمده سایهٔ حمایه‌لرنده تربیه اولنان اتباع وحدام ایله
مظاهرت ایدوب یاخود مستولی اولدقلری ممالكك رجالندن كندولره
هنوز اطاعت ایدن اجانب ایله اعدالرینی مدافعه ده استظهار ایدرلر
نته كیم عباسیه دولتنده خلفای بنی عباسدن معتصم بالله واو غلو واثق

زمانده

زمانده قوم وقبیله‌لرینك لذائذ نفسانیه‌یه انهماكلرندن ناشی سطوت
وشجاعتلری مختل اولدقده سلسلهٔ نسل ونسبلریندن خارج اعجام واتراك
ودیالمه وسلاجقه ایله واتلرك غیری سائر اجانب واباعد ایله دائرهٔ
ملك ودولتلرینی اعدادن محافظه ایتدیلر لكن بونلردن صكره فرمانبرلری اعاظمی
اولان امرای اعجام واتراك اطراف ونواحی‌یه مستولی اولوب یراغی
ملكدن ظل دولت زائل اولمغله خلفانك حكمی نواحی بغدادی تجاوز
ایتمز اولدی بعده دار السلام بغداده دیالمه استیلا ایدوب خلفانك
حكمنه مداخله ایله تغلب وتسلط ایتدیلر بونلردن صكره سلاجقه استیلا
سیله دیالمه دخی منقرض اولوب خلفای امرای سلجوقیه تحكم ایلدیلر
بعده چنگیز فتنه انگیز وقعه سندنصكره هلاكوخان استیلاسیله
سلاجقه دخی محو ومنقرض اولوب وخلیفه كشتهٔ تیغ غدر اولمغله
رسم دولت بالكلیه محو ومندرس اولدی **كذلك** دیار غربده
بعض قبائل عرب اعانتیله صنهاجه دولتی ظهور ایدوب بعده بیشیوز
تاریخنده سطوت وشوكتلرینه ضعف وخلل عارض اولمغله افریقیه
حدودنده واقع قلمرو ضبط وتصرفلرنده داخل اولان مهدیه وبجایه وقلعه
وسائر ممالكده حكومتلرینه بعض متغلبه مداخله ایلیوب بر مدت دولت
وسلطنتلری بو منوال اوزره جاری اولدی مع هذا بونه تغلب بحسب الظاهر
ملوك صنهاجه‌یه اطاعت وانقیاد ایدوب انقراض دولتلری وقتنه دك
استقلال صورتنی اظهار ایتمدیلر بعده قبائل بربریه دن مصامده عشیرتی موحدین
دولتنی اقامه قصدیله تعهد وفاق ویكلمت اتفاق اولوب قوت قویه
وعصبیت شدیده ایله صنهاجه اوزرینه رفع لوای استیلا ایدوب دولت
وسلطنتلرینی تاراج وسفینهٔ بركینه‌لرین بحر قهره آماج ایتدیلر كذلك
ممالك اندلسده بنی امیه دولتی دخی طوائف عربدن قوم وقبیله‌لری اعانتیله
قائم اولوب بر مدت مرورندن صكره سطوت وعصبیتلری مختل اولمغله
بونلرك ممالكلرینه طوائف ملوك مستولی اولوب اطراف ونواحیده واقع
ممالكی بینلرنده توزیع وتقسیم وهر بری مالك اولدیغی مملكتده كبر وعظمت
ایله ساكن ومقیم اولدیلر وعباسیه دولتنه تغلب ایدن امرای
اعجامك خلفای بنی عباس ایله معامله‌لری خبری بونلره بالغ اولدقده متغلبهٔ
عباسیه كبی بونلر دخی القاب خلفا ایله كندولرینی تلقیب ایدوب اوضاع

واطوارده وزی شعارده خلفایه تقلید ایتدیلر و اکثر طوائف ملوك
وقتنده اندلس مملکتی قوت و سطوت اصحابی قبائل و عشائردن
خالی اولوب اوضاع و اطوارلرینی تغییب ایله تغییره قادر رجال موجود
اولمامغله طعن و دخلدن امین و سالم اولوب حدت جدیده حال و شانلری
بو منوال اوزره جاری اولدی نته کیم بلغای غربدن ابن شرف نام
شاعر بو ایکی بیتی بونلر حقنده انشاد ایدوب اوضاع و اطوارلرینه
قدح ایلدی

القاب مملکة فی غیر موضعها * کالهر یحکی انتفاخا صورة الاسد
مما یزهدنی فی ارض اندلس * اسما معتصم فیها ومعتضد

معلوم اوله که اندلسده بنی امیه دولتی اصلنده بر عظیم سلطنت
اولوب ابتدای ظهورلرنده کندی عشیرتلرندن بعض قبائل عرب اعانتیله
دولتلری قائم اولمشیدی بعده قبیله لرینك سطوت و قوتی زائل
اولمغله ایچلرندن طوائف ملوك ظهور ایتدکده دیار غربدن بحر ایله اندلس
طرفنه قبائل بربریه دن زناته طائفه سی کچوب طوائف ملوکه
اعانت ایتمکله ممالکی اندلسی بینلرنده توزیع و تقسیم ایلدیلر
ایچلرندن ابن ابی عامر مکنت و اقتدار ایله سائرلرینه غالب اولمغله
ممالك اندلسك اکثرینه غلبه و استیلا ایدوب باقیلری دخی
بقیه ممالکی قطعه قطعه حصه ایتمکله هر بری مالك اولدیغی مملکتده مستقلاً
حکومت بعده ینه قبائل بربریه دن لمتونه قبیله سی رجالندن
مرابطین دیمکله معروف بر طائفه مغرب زمیننده بحر ایله اندلس
جانبنه کچوب سطوت و صولت اصحابی بر طائفه اولمغله طوائف
ملوك ایله مقابله ایتدکلرنده غلبه ایدوب طائفهٔ مرابطین طوائف
ملوکی قهر و تدمیر و بالجمله یدلرنده اولان ممالکی نزع و تسخیر ایلدیلر
فعلی هذا هر دولت و سلطنتك ابتدا ظهور و طلوعلرنده کندو
قبیله و عشیرتلری اعانتنه محتاج اولوب اجنبی متفرق عساکر
ایله قیامی متصور دکلدر معلوم اوله که اعلام علمای اندلسدن
امام طرطوشی علیه الرحمه سراج الملوك نام تألیفنده مطلق حمایهٔ
ملك و دولت مواجب معینه ایله خزینهٔ سلطانیه دن موظف
عسکر ایله حاصل اولوردیو ذکر ایدوب اوائل و اواسط دولت بو بابده فرق

ایتمدی

ایتمدی لکن مرحومك کلامی ابتدای طلوع دولتده لازم اولان اعوان و انصارده
جاری اولمیوب بلکه تأسیس مبانی دولت ایله سطوت و سلطنت مرکزنده
قرار ایتدکدن صکره دائرهٔ ملکی حفظ و حمایه ایچون اقتضا ایدن رجاله مخصوصدر
زیرا ابتدای دعوای ملك و دولت ایله ظهور و خروج ایدن رجال نسل
نسبده متحد قوم و قبیله لری ایله مظاهرت ایدوب بعده مواجب معینه
ایله موظف عسکر استخدامیله دائرهٔ دولتی حفظ و حمایه ایدرلر لکن امام
طرطوشی عصرنده موجود اولان دولتلرك اواسط و اواخرینه
یتشوب حفظ و حمایهٔ دولت موظف عسکر ایله جاری اولدیغی وقتنه
مصادف اولمغله اوائل دولتی اواخره قیاس ایلدی زیرا امام طرطوشی
دیار اندلسده طوائف ملوك وقتنده موجود اولوب اول وقتده ایسه
بنی امیه دولتی مختل و پریشان و قبائل عربدن اعوان و انصاری بی نام
و نشان اولمغله امرای بنی امیه دن هر بری ممالك اندلسدن بر مملکتی
ضبط ایتمشلر ایدی طرطوشی طوائف ملوکدن مستعین بن هود ایله
اوغلو مظفرك قلمرو ضبط و حکومتنده واقع سرقسطه بالنده
نشو و نما بولوب اول وقتده ایسه بنی امیه نك اعوان و انصاری
اولان قبائل اوچیوز سنه دنبرو عصبیت و سطوتلری زائل اولمغین
مستعین بن هود مداخله قبائلدن سالم و بلا مانع و مزاحم
سریر دولتده قائم اولدی طرطوشی مستعین بن هودده خلقك
اطاعت و انقیادینی کوروب قوم و قبیله سی مرتب و موظف
عسکر ایله غلبه و اقتدارینی مشاهده ایتدکده اوائل ظهور دولتی
اواسط و اواخره قیاس ایدوب هر حالده اعوان و انصار دولت
مواجب معینه ایله مرتب عسکر اولمق زعمنه ذاهب اولدی والله
یؤتی ملکه من یشاء الفصل الثالث کتاب اولك اوچنجی
فصلنك اوچنجی فصلی کاه اولورکه بر دولتك ابتدای ظهورنده اطراف
بعیده دن بر صاحب ظهوره اعانت قصدیله رجال جمع اولوب کندو
و قبیله لری عصبیتندن مستغنی اولدیغی بیان ایدر بو امرك
سر و سببی اولدرکه مجرد رتبهٔ سامیهٔ ملك و دولته لایق و نسب
و حسبده اقراننه فائق بر ذاتك عزت و شان و علو مکان ایله
رجحان و تفوقی ظاهر اولدقده اطراف بعیده ده سالکن کافه

انامك قلوبنده اكا اطاعت وانقياد مركوز اولمغله وقت حاجتنده معاونت
ومظاهرتنه قيام ودعوتنى اقامته اهتمام ايدرلر وقت اولوركه ظهور
حوادث روزكار ايله ابناى ملوك وسلاطيندن بو وجهله بر ذات عالى
تبار مقر دولت وكرسى مملكتدن جدا دوشوب اطراف واكنافده
كندويه محبت واطاعتلرى مجزوم ومعلوم اولان رجالك ممالكنه
واصل اولدقده اول مملكتك اعيان واشرافى تعظيم وتكريم ايله
مراسم استقبالى تقديمندن صكره تمشيت مرامنه تشمير
ساق اقدام وشد نطاق اهتمام ايدرلر شويله كه رجال آفاق
انجق اول ملك ذيشانك قدر وشاننه اعتبار واعتنا ايدوب
اعداسنى مدافعه ايله سرير سلطنتده قرار واستقرارينى قصد
ايليوب سلطنتنه مشاركت ومداخله قيدنده اولمازلر نته كيم
خلفاى فاطميين وشرفاى بنى هاشمدن غرب اقصاده
سادات ادارسه ايله ممالك افريقيه ومصرده خلفاى عبيديين
دولتلرى بو وجهله ظهور ايدوب بونلر ايچون طرف شرقده خلفاى
عباسيه خوفندن ناشى دعواى خلافته قيام ممكن اولماعين
بالجمله اتباع واعوانى ايله مقر خلافتدن مغرب زمينه عازم وطلب
ملك وخلافته قائم اولديلر اهالى غرب دخى ادارسه و
عبيديين خلفاسنك اهل بيت نبوته انتساب ايله سيادت
وشرافتلرينى وامويه دن صكره سطوت وعصبيتك بنى
هاشمدن قرار واستحكامنى ادراك واذعان ايتمگله بونلرك
دعوالرينى تصديق ومدعالرينى تحقيق ايدوب تمشيت امورلرينه
سروجانلرين فدا ايتديلر ابتدا ادارسه دولتى قبائل بربريه
دن ادريه ومغيله قبيله لرى اعانتلريله قائم اولوب ديار غربده بنيان
ملك ودولتلرين تشييد ومبانى عز وسعادتلرين تمهيد ايتديلر
شويله كه ابتداى ممالك غربى بعده آفريقيه يى عباسيه يدندن نزع
وتسخير وطرفلرندن منصوب امرا ورؤساسنى قهر وتدمير ايله
اول حواليده دولت عباسيه نك ظل اقبالى مقصور ومفقود و
عبيديينك سايه عز وجاهى ممدود اولدى كيدركن خلفاى
عبيديين مصر وشام وحجازه مالك اولوب ممالك اسلاميه يى بنى

عباس ايله على وجه المناصفه مقاسمه ايلديلر مع هذا بونلرك تشييد بنيان
دولتلرينه سعى ايدن قبائل بربريه ستسنه مضر وقريشدن بنى هاشمك
نسب وحسبده شرافت ايله وسطوت وعصبيتله ملك وسلطنته
لياقتلرينى اذعان ايتمگله خلفاى عبيديينك دولت وسلطنتلرينى
تمهيد ضمننده سروجانلرين فدا ايدوب قطعا ملك ودولتلرينه تغلب و
استيلا ايتمديلر بو تقريب ايله عبيديين سرير سلطنته مالك
انقراض دولت غرب دخى فتنه دك مدت مركز خلافتده برقرار وپايدار
اولديلر والله يحكم لا معقب لحكمه الفصل الرابع كتاب اولك
اوچنجى فصلنك دردنجى فصلى قهر وغلبه ايله اطرافه استيلا ايدن
دول عظيمه نك اصلا وبادئدن بر دين دعواسيله يا مذهب حق ادعاسيله
ظهور وخروجه مبنى اولديغى بيانندهدر بو امرك اصلى بودر كه ملك
ودولتك حصولى قهر وغلبه يه منوط اولوب قهر وغلبه دخى سطوت
وعصبيت اصحابى رجالك شروع ومباشرتلرينه موقوفدر و بر دولتك
قيام ونظامى ايچون ناسك قلوبنى جمع وتاليف دخى لو انفقت
ما فى الارض جميعا ما الفت بين قلوبهم نص شريفى اوزره مصلحت
اقامت دين وشريعت ضمننده انجق جناب حقك عون وعنايتنه
موقوفدر بو امرده حكمت خفيه دخى بودركه بر دولت وسلطنتكه
اقامت مراسم دين وشريعتدن عارى اولوب مجرد جلب حطام دنيا
واجراى نفس وهوايه مبنى اوله انده ناسك قصد وغرضلرى مختلف
وقلوب ناس متفرق اولور اما بر ملك ودولتك طلوع وظهورى
اعلاى كلمة الله ايله تحصيل رضاى حق مقصور اولوب محبت دنيا
وميل نفس وهوا بر طرف اوله انده دعوا واحد وجهت متحد
اولمغله خلاف وشقاق قليل ومناقشه ومنازعه منقطع اولوب
احياى دين مبين قصديله رجال دولت جل همتلرين بذل ايدرلر
بو سببدن ناشى فصول آتيه ده ذكرى تصميم اولنديغى اوزره
تمشيت احكام دين مبين قصديله ظهور ايدن دولت وسلطنتلرين
دائره سى واسع اولوب قلمرو ضبط وحكومتلرى عريض ومنبسط
اولور الفصل الخامس كتاب اولك اوچنجى فصلنك بشنجى
فصلى دعواى دين علت ايله ظهور ايدن ملك ودولت سطوت و

شوكتده و وسعت مملكتده سائر دولتلره غالب اولدیغی بیاننده در
بو امرك سر و سببی اولدركه فصل سابقده ذكر اولندیغی اوزره شرع
شریفه اتباع و انقیاد و عشائر بیننده دائر اولان حقد و حسد
و كبر و عنادی محو و ازاله ایدوب قلبلرینه هوادن هدایه نقل و تحویل
و اخلاق ذمیمه لرینی خصال حمیده یه تبدیل ایدر بو تقدیرجه جمله نك
مطلب و مقصدی امر واحد اولمغله تمشیت مصلحته نور بصیرت
ایله مباشرت ایدوب طریق حقده موت و شهادت جانلرینه
منت اولمغله شهراه عزیمتلرینه اعدای سد كشیده مخالفت اولمق
احتمالی برطرف اولور و بونلر ایله مقابله و مقاتله قصدیله خروج ایدن
اهل دولت كثرت و عدد جهتیله بونلردن اكثر اولورلركه خروج و ظهورلری
دعوای باطله یه مبنی و حب جاه و ریاسته مبتنی اولوب قتولدن
ایله طریق حقده جهاد و غزا و سبیلنه رتبه شهادت كه واسطه
نعیم جنت اولدیغنی اذعان ایتملریله متحاشا موت و هلاكدن
اجتناب و احتراز ایدوب اهل دین ایله مقاتله و مدافعه یه قائل
اولمازلر نته كیم صدر اسلامده واقع اولان فتوحات و مغازی
بو خصوصه شهادت ایدركه اعدای مشركین من جهة العدد و
بهادران شیردلان اهل اسلامدن اكثر ایكن صدمه غازیانه
جلادتلرینه مقابله دن عاجز اولدیلر ازجمله عهد خلافت حضرت
فاروق منیع المناقبده رضی الله عنه قادسیه وقعه سنده مجوس
فرسك عددی یوز یكرمی بیكه و یرموك غزاسنده امام واقدی
نقلی اوزره طائفه روم درت یوز بیك نفره بالغ اولوب بو معركه
لرك هر برنده لشكر موحدین قرق بیكدن اقل ایكن بو ایكی طائفه
كثیره دن هر بری حمله هجوم مسلمینه طاقت كتوره میوب كندیلری
طعمه تیغ قهر و تدمیر و مملكتلری یدلریدن نزع و تسخیر اولندی
كذلك دیار مغربده لمتونه و موحدین دولتلرینك دخی حال و شانی
بویله دركه مغرب زمینده قبائل بربریه سطوت و قوت و عدد
كثرت جهتیله بو ایكی دولتك رجالنه غالب ایكن بونلرك اعوان
و انصاری حبل متین شرع مبینه تشبث ایدوب احراز
فضیلت جهاد و شهادت قصدیله اعدالرینه محاربه ده ثابت

قدم

١٨٨

قدم اولوب طریق حقده موتی حیاته تقدیم ایله دشمنلرینه غالب اولدیلر
اما تمهید مبانی ملك و دولت تمام اولوب انهماك لذائذ اقبال و علاینه یه
اشتغال ایله اجرای مراسم شریعتده تهاون رجاله فتور عارض اولدقده
ضعف دیانت سببیله اقدام حروب و مغازیده سعیلری قاصر اولوب
قهر و غلبه ده حال و شانلری اعوان و انصارلرینك عدد و قوتده رتبه لرینه
تابع اولور بو تقدیرجه عدد و كثرتده عن اصل كندیلره مساوی یا زائد اولوب
ابتدای ظهور دولتده قوت دینی مبنی ایله غالب اولدقلری اعدا بونلرك
اوزرینه قهر و غلبه ایله خروج ایدرلر بو خصوصك صدق و صحتی موحدین
دولتی ایله زناته طائفه سی میاننده جریان ایدن محاربه ده ظاهر اولوركه
دیار مغربده قبائل بربریه دن زناته عشیرتی موحدین دولتنك اعوان و
انصاری اولان مصامده قبیله سنه عدد و كثرتده غالب ایكن مصامده
طائفه سی دولت موحدینی تمهید ایدن محمد بن تومرت مهدی یه نصرت
و اعانت ایدوب و محمد مهدی حلیه زهد و تقوی ایله آراسته بر رجل
صالح اولمغین مصامده طائفه سی دخی قدر و شاننه رعایت و اعتقاد
و عملده آرائنه تبعیت ایتملریله مصامده نك دینده اثبات و متانتلری
زناته نك من جهة العدد كثرت و قوتلرینه معادل و زناته طائفه سنه
قهر و غلبه ایله مقابل اولدیلر بعده مرور ایامله موحدین دولتنك
رجالی لذائذ نفسانیه ایله اشتغال و مراسم دینی حمیه رعایتده
قصور و اهمال ایتملریله زناته عشیرتی بونلرك اوزرینه هجوم ایدوب
مصامده یی قهر و تدمیر و مملكتلریدن نزع و تسخیر ایتدیلر الفصل
السادس كتاب اولك فصل ثالثنك النتیجی فصلی دین و مذهب دعوا
دخی حسب العادة الالهیه شوكت و سطوت اصحابی رجالك اعانت
لرینه موقوف اولدیغی بیاننده در بو امرك سر و سببی اولدركه
بوندن اقدم اشارت اولندیغی اوزره كرك دعوای دین و ملت
و كرك ظهور ملك و سلطنت كبی هر اول امركه كافه انامك اطاعت
و انقیادی انده مطلوب اولوب خلافیله عمل ممنوع و مسلوب اوله
اول امرك قیام و نظامنده اتفاق كلمه و اتحاد آرا ایله اعوان و انصاره
اجتماعی لازمدر نته كیم سپهسالار انبیا و قائد الجیش اصفیا محمد مصطفی
علیه افضل التحایا حضرتلری ما بعث الله نبیاً الا فی منعة من قومه حدیث

شریفنده بو معنایه اشارت ایدوب سعادت ایله بیوردیلرکه انبیای
عظامدن هر بری بار گرانی که ارشاد انام و تبلیغ احکام ایچون طرف
باریدن عباده مبعوث اوله بهر حال قوت و سطوت اصحابی قوم و قبیله دن
ظهور ایدر دیو منصب شریف نبوت عصبیت و عشیرت ایله قائم اولدیغنی
اشعار بیوردیلر انبیای عظام صلوات الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی
طرف باری تعالی دن آیات ظاهره و معجزات باهره ایله مؤید اولوب
امداد ملائکه ایله عصبیت انامدن مستغنی ایکن انلرک دعوالرینه دخی
قوم و قبیله لری معاونتیله پیوسته حصول اولمق اوزرینه عادت
الهیه جاری اولدقده دعوای ملک و سلطنت و سائر مصالح
عامه نک تمشیتی شوکت و سطوتسز حاصل اولمق ورای طور
حکمت و خلاف مجرای عادت اولدیغی ظاهر و مقرردر بناءً علیه
مشایخ صوفیه دن علم تصوفده کتاب خلع النعلین صاحبی شیخ
ابن قسی داعیهٔ ملک و دولت ایله دیار اندلسده خروج ایتدکده
تمشیت مرامی اتمامه قادر شوکت و سطوت صاحبی قوم و قبیله
اولمامغله هیولای امیدی صورت پذیر حصول اولمدی اصلا
بویله درکه دیار غرب و ممالک اندلسده فرمانفرمای مسند ملک
و دولت اولان لمتونه ملوکی اوزرینه ابتدا سلطنت موحدینی تمهید
و تشیید ایدن محمد بن تومرت مهدی لشکر بسیار و عسکر بیشمار
ایله خروج و ظهور ایدوب لمتونه سلطانی دخی مهدی یی مدافعه
قصدیله محاربه یه مشغول اولمغین شیخ ابن قسی مملکتی خالی بولمغله
فرصتی غنیمت بیلوب عبای مشیختی قبای سلطنته تبدیل سوداسیله
حقه دعوت صورتنده خروج و حرکت و هواسنه تابع کمسنه لر ایله
عقد انجمن جمعیت ایدوب برمدت دیار اندلسده حکم و حکومت
ایلدی لکن شیخ مزبورک خلیای بی حاصلی تحقیقه قادر عصبه
و عشیرتی اولمیوب شیرازهٔ مجموعهٔ دولت سرمایهٔ نظام سلطنت
اولان سطوت و شوکتدن بی بهره اولمغله موحدین دولتی لمتونه
ملوکنه غالب و دیار غربه قهر و غلبه ایله مالک اولدقده شیخ
بن قسی انجام کاری ملاحظه ایلیوب مضطراً موحدینه بیعت
و تبعیت ایتمکله دیار اندلسده کرسی نشین حکومت اولدیغی

ارکش نام قلعه یی موحدین طرفنه تسلیم ایتدکدن صکره ممالک اندلسده
ابتدا خلقی موحدینه اطاعته دعوت و دعوای اولندن فراغت ایلدی و
شیخ مزبور کندو اصحابنه مرابطین عنوانیله تسمیه ایتمکله اصحاب تاریخ
قتنده بونلرک تغلب و تسلطلری خروج مرابطین عنوانیله معروف و مشهور
اولدی و بنه بو بابدندرکه عوام ناسدن و فقهادن نیجه کمسنه لر بعض دیارده
تصحیح دین و مذهب دعواسیله خروج و ظهور ایدوب لکن شوکت و
سطوتلری اولمامغله زمان قلیلده قطار گسسته مهار جمعیتلری پراکنده
و پریشان اولور اکثریا قبا پوشان عجب و ریا اولان زهاد فتنه نهاد
بو مسلکه سالک اولوب امر بالمعروف و نهی عن المنکر ادعاسیله
جناب حقدن رجای ثواب ضمننده جبابره و ولاة و حکام اوزرینه
خروج ایدرلر بو تقریب ایله اراذل ناسدن قتی چوق کمسنه لر فوج
بولوب اول زاهد فتنه زاده اتباع ایله جور و فساده اجرا و نفسینه
مهلکه یه القا ایدوب اکثر بو یولده هلاک اولورلر حالبوکه خسر الدنیا
والاخرة مخواسی اوزره وزر و فساده آلت اولملریله دنیاده
خائب و خاسر اولوب آخرتده دخی مثاب و مأجور اولمازلر زیرا الله
سبحانه و تعالی حضرتلری انلرک حکام و ولاة اوزرلرینه جمعیت ایله
خروج و ظهورلرینی فرض ایتمیوب قدرت و استطاعت محلنده
امر ایلدی نته کیم سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری بیورمشلردرکه
برکمسه شرع شریفه مخالف افعال منکره دن بر فعل مکروهی معاینه
ایتدکده یدیله تغییر ایلسون اگر الندن گلمز ایسه لسانیله منع
ایتسون اکا دخی قادر اولمدیغی صورتده قلبیله اول امری تقبیح و انکار
ایلسون دیو نهی منکری مراتب قدرت اعتباریله ترتیب و تعیین
بیوردیلر و ملوک و سلاطینک بنیان ملک و دولتلری متین و محکم
اولمغین بو مقوله ضعفای شیوخ و زهادک هجوم و اقدامیله متزلزل
اولمیوب خروجلری فائده دن خالی و ضرر و زیانی کندولره راجع
اولور زیرا بنیان متین الارکان ملکک انهدام و اندراسی تعاون
و تناصرده همدست وفاق و یکجهت اتفاق اولان قبائل
و عشائر عظیمه نک هجوم و اقداملرینه موقوف اولمغین ملوک
و سلاطین ایله مقابله قوت شدیده و سطوت اکیده اصحابی

رجاله مخصوصدر کذلک انبیای عظام صلوة الله علیهم اجمعین
حضراتنک تبلیغ احکام شریعتده جال و شانلری دخی اقامت
ملک و دولت کبی عصبیته موقوف اولوب الزام احکام شرع مبین
قبیله و عشیرتلرینک غیرت و حمیتلری یوزندن ظاهر اولور حالبوکه
انبیا و مرسلین تأیید آسمانی ایله مؤید اولوب مشیت علیه الهیه
ایله بلا اعانت عالم کون و فساد ده حکم و تصرفلری مجزوم ایکن حکمت
صمدانیه ایله اقامت منصب نبوتده دخی اسباب و عاداته مراعات
اولنمشدر فعلی هذا نچین آحاد ناسدن برکمسنه امر و نهی مسلکنه
سالک اولوب جبابره ولاة و حکام اوزرینه اظهار مراسم
عدل و داد و دفع ظلم و بیداد داعیه سیله خروج ایتدکده دعواسی
صحیح و نیتی خالص اولدیغی صورتده دخی سطوت و شوکتی
اولمامغله انجام کارده ذلیل و خوار اولمق مقرردر اما صورت حقده
ظهور ایله قصد و غرضی مکر و تزویر ایسه اول ابلیس شریرک
مکر و خدیعه سی و کسوه صنیعی کندویه عائد اولوب زمان قریبده
صدمه قهر الهی ایله پابسته دام هلاک اولمق مقرردر زیرا رتبه
رفیعه ملک و دولت خلافت حق و کفایت خلقی متضمن بر مصلحت
عامه در که انک حصولی و قیامی انجق رضای ربانی و عون صمدانیه
موقوف اولوب عصبیت و سطوتدن صکره اخلاص نیت و
مسلمین ایله حسن معامله یه عزیمته منوط اولدیغنده بر مسلم
صاحب بصیرت شک و ارتیاب ایتمز معلوم اوله که ملت
اسلامده ابتدا تغییر منکر ادعاسیله خروج و ظهور عهد خلافت
مأمونده دار السلام بغدادده واقع اولوب مأمونک قرنداشی
امینک قتلی وقعه سنده حادث اولدی اصلح بویله در که خلفای
عباسیه دن هارون الرشید کندیدن صکره اوغلو امین بعده
مأمون خلیفه اولمق اوزره عهد و وصیت ایلمکله رشید مدینه
طوسده فوت اولدقده حسب العهد امینه خلافت ایله بیعت اولنوب
رؤس منابرده خطبا ابتدا امینه بعده مأمونه دعا ایدرلر ایدی
کیدرک ظهور غمز و نفاق ایله امین و مأمون میاننده بغض و شقاق
واقع اولمغله امین مأمونک اسمی خطبه ده ذکر اولنمقدن منع و تحذیر

ایدوب یرینه اوغلو موسی نام صغیرک اسمی ذکر اولنمق اوزره تنبیه
ایله ترتیب خلافتده باباسی رشیدک عهدینی تغییر ایلدیکی بولندیغندن صکره
آتش بغض و عدوان زیاده فروزان اولمغله امین دار الخلافه‌دن
مأمون ایله خراسانده محاربه ایچون نیجه جیوش ایدوب اوزرلرینه امرا
دن علی بن عیسایی سردار و سپهسالار ایلدی بو اثناده مشاهیر
وزرادن طاهر بن حسینی مأمون طرفندن ری شهرنده والی اولمغله
علی بن عیسا محل مزبوره واصل اولدقده طاهر ایله بینلرنده محاربات
شدیده جریان ایدرک نصرت نسیم فوز و ظفر طاهر طرفندن ظاهر اولوب
علی بن عیسایی قتل و اعدام و سر مقطوعنی خراسانده مأمونه ارسال
ایله کیفیت حالی اعلام ایلدی بعده طاهر بن حسین مأمون طرفندن
لشکر بسیار و عسکر بیشمار ایله حوالی بغدادده حرب خیام
آرام ایدوب اشتعال نائره حرب و قتال ایله امین قتل و اعدام
اولندقدن صکره مأمون بن هارون چاربالش نشین اورنک خلافت
اولدی بو میاندن صکره مأمون خلیفه خراسانده ائمه اهل بیتدن
علی رضا حضرتلرینی ولیعهد ایدوب منصب خلافتی سلسله عباسیه
سلاله علویه یه نقل و تحویل ایتدیکی خبر دار السلام بغداده
واصل اولدقده بنی عباس مأموندن روکردان اولوب مأمونی
خلافتدن خلعه قیام و ابراهیم بن مهدی یه بیعت ایله مصلحتی
اتمام ایلدیلر مأمون بو اثناده خراسانده بولنمغله کیفیت حال
معلومی اولوب بو غائله هائله‌نک دفعی قصدیله دار الخلافه یه عود و
رجعت ایدنجه زمان مرور ایتمکین دار السلام بغدادده بر مرتبه
هرج و مرج واقع اولدیکه اراذل و اشقیا اهل غرض آدمه اطاله
دست تعدی ایدوب و قطاع طریق ابنای سبیلک مرور و
عبورینه ممانعت و اموال و مواشیلرین نهب و غارت و اسواق
بغدادده علنا بیع ایتدیلر اهل بغداد دفع غائله فساد ایچون امرا
و حکامه تظلم و استعانت و حکام دخی عدم قدرت ایله بسط
معذرت ایتمکین اهل دین و صلاح رفع ظلم و فساد داعیه سیله
عقد مجلس جمعیت و اجاله اقداح مشورت ایتدکلرنده ایچلرندن
خالد دریوس نام برکمسنه مصلحتک اتمامنی التزام ایله قوم

اهمامه قیام و ناسه امر بالمعروف و نهی عن المنکره ترغیب و اقدام
ایدوب خلقی دخی اجابت ایتمکین اشقیا ایله محاربه و مقاتلهیه قیام
و ضرب و قتل ایله نام و نشانلرین صحیفهٔ عالمدن محو و اعدام
ایلدی بوندن صکره سواد بغداد اهالیسندن ابا حاتم سهل بن
سلامة الانصاری دیمکله معروف برکمسنه دخی امور مسلمینی جمع و
تلفیق داعیهسیله بوینینه بر مصحف شریف تعلیق ایدوب ناسی
کتاب الله و سنت رسول الله ایله عمله دعوت ایلدی اشراف
بنی هاشمدن و سائر اوساط ناسدن جمع کثیر و جم غفیر سهل
بن سلامهنک دعوتنه اجابت و امرینه اطاعت ایتمکله مأمونک
وزیر اعظمی طاهر بن حسینک سراینه نزول وانده دیوان ایدوب
اطراف بغدادی اتباع و اعوانی ایله دور و طواف و اراذل و
اشقیانی طعمهٔ تیغ خارا شکاف ایلدی برکون ابتدا خروج ایدن
خالد دریوشی سهل بن سلامهنک وضعنه تعریض طریقیله بنی
سلطان انام و خلیفهٔ اسلامه قدح و طعن ایله تعییب ایتمیدی بو
سهل دخی خالده جواب سیاقنده لکن بن کتاب و سنته
مخالفت ایدن کمسنهلر ایله کائناً من کان مقاتله ایدرم دیوب
سلطان و رعیت نظرنده مساوی اولدیغنی اعلان ایلدی بو
وقعه تاریخ هجرتک ایکیوز برنجی سنهسی ابراهیم مهدینک بیعت
اهل بغداد ایله خلافتی وقتنه مصادف اولمغله ابراهیم سهل بن
سلامهنک اوزرینه تجهیز جیوش ایدوب قهر و غلبه ایله اخذ و
اسیر ایتدکدنصکره بنه مرحمة جرم و جنایتی عفو ایله قیلدن
آزاد ایلدی بوندنصکره اندیشهٔ خام و فکر نظام ایله نیچه چوق
کمسنهلر بو مسلکه سالک اولوب دفع شر و تغییر منکر داعیهسیله
خروج و ظهور ایلدیلر لکن بو مقوله دعوالرک حصول و قیافنده
سطوت و شوکت و قوت و صولت لازم اولدیغندن غافل اولوب
انجام کار و نتیجهٔ حالدن ذهول و غفلت ایله هیولای امیدلری
صورت پذیر حصول اولمدی بو بلیهٔ مدعیلرک دفع و رفعنده رأی
صواب بودر که اگر بونلرک دعوالری وسوسه و سودا و علت
و خلیادن ناشی ایسه بیمارستانه وضع و مداوات ایله مراجعت

تعدیل ایدوب والا داعیهٔ حب جاه و ریاست ایله تحریک فتنه و فساده مبنی
ایسه یا قتل و ضرب ایله تعذیب و تنکیل و یا تشاهد زور کبی تشهیر
و تذلیل ایدهلر بونلرک بعضیلری دخی آخر زمانده ظهور و خروجی معروف
و مشهور اولان مهدی اولمق اوزره یاخود طرفندن دعوته مأمور
اولمق دعواسیله خروج ایدوب ترهات لاف و گزاف اولدیلر مع هذا
مهدینک حقیقت ذاتی و نه احوال و صفاتی معلوم اولمیوب دعوالری
جنون و سودایه یاخود وسوسه و خلیایه مبنیدر و اکثری دخی مهدیلک
زعمنده دیو کشفتهٔ ضمیرلری اولان مکر و تزویری صورت حقده تصویر
ایدوب قلوب سفهاسیهلری حب جاه و ریاست ایله مملو و نیل مراده
اسباب عادیهیه تشبثدن عجز و قصورلری ظاهر و منجلی اولمغله بو
مقوله فکر عاطل و دعوای باطله حصول مراملرینه سبب ظن ایدرلر بونلر
که احداث ایده جکلری فتنه و فسادک ضرر و زیانی کندولره عائد
اولوب زمان تهییرده جزای سزالری ترتیب و ضرب شمشیر
تیز ایله تعذیب اولنمدی مقرردر و دخی اشبو مائهٔ سابعه اوائلنده
مدینهٔ سوسهده مشایخ صوفیهدن توزری نام بر شیخ ظهور
ایدوب آخر زمانده خروجی منتظر اولان مهدی اولمق اوزره ادعا
و بو دعوایه شروع ایتمزدن مقدم مکر و حیلهسی تحقیق و فیما
بعد ظهور ایده جک تسویلات شیطانیهسنی ترویج و تصدیق
قصدیله مهدینک زمان خروجی قریب اولوب مدینهٔ سوسه جوارنده
ساحل بحرده واقع بر مسجددن ظهور ایده جکدر دیو خبر ویروب
عوام ناسدن نیچه ضعیف العقل ادملر دروغ بیفروغنه توطین
نفس ایتدرمک ایله خروج و ظهورینه منتظر اولدیلر بعده مدت
قلیله مرورنده مسجد مزبوره دخول و بو دعوایه شروع ایدوب طوائف
بربریهدن مصامده قبیلهسی پروانه کبی بونلرک اطرافنه جمع اولدیلر
قبیلهٔ مذکورهنک رؤساسی اتساع دائرهٔ فتنه و فساددن
خوف ایدوب اول وقتده قبیلهٔ مصامدهنک رئیس رهبری اولان
عمر سکسوی مدعی مزبوری خفیةً فراشنده قتل ایله جرکاب
فسادندن پر امن دامن ساحرهٔ غبرای تطهیر ایلدی و کذالک مائهٔ
سابعه اوائلنده عماره قبیلهسندن قابوس منحوس که عباس نام

برمرد عبوس مجددی زمانه دیو خروج وظهور ایدوب سفهای قبایل
عماره بلادندن بادشاه نام بربلده یه جبر وقهر ایله دخل ایلیوب ابتدای
ظهورندن فرق کون تمامنده قتل واعدام وهالکین اولین کبی لقمهٔ
نهنگ انتقام اولدی معلوم اوله که عالمده بومقوله مدعیان کثیر بولنور
لکن اعتلای رتبهٔ رفیعهٔ ملک ودولتده اصل اولان سطوت وعصبیت
حالندن غافل اولدقلریله مدت یسیره ده جمعیتلری محو ومضمحل اولور
خصوصا که خروج وظهوردن قصد وغرضلری خیره مقرون اولمیوب
مکر وتزویره مبنی اولدیغی صورتده شروع ایتدکلری امرک اتمامی میسر
اولمیوب سوء صنیعلرینک جزاسنه الیق واولی اولورلر وذلک
جزاء الظالمین الفصل السابع کتاب اولک فصل ثالثنک یدنجی
فصلی هر دولت وسلطنتک قوت ومکنتی اعتباریله ممالکه حدی واردر
بر حصهٔ معینهسی اولوب اندن زیاده محله تجاوز اولنمدیغی صورتده
حفظ وحمایه ممکن اولمدیغی بیانندهدر بو امرک سر وسببی اولدر که
بر دولتک ابتدا ظهورنده تمهید مبانی عز واقبالنه ساعی اولان
اعوان وانصار اطراف واکنافده مستولی اولدقلری ممالکی اعدادن
حفظ وحراست واموال میریه یی جبایت ایچون اهل مملکتده
توزیع اولنمق لازمدر که منتهای حدود دولتده واقع اولان قلاع
وحصون اطالهٔ دست تعدیدن مصون ومأمون اوله بو تقدیرجه
بالجمله طوائف عسکریه اطراف واکنافده واقع ممالکه منتشر اولوب
داخل حوزهٔ تصرفلری اولان قلاع وثغوردن هر برینه کافی و
حفظ وحراسته وافی اوله جق مرتبهیه بالغ اولدقده بهر حال
مبلغ اعداد رجال منقضی وسرحد کرسی مملکت اولان محلّلره
منتهی اولمغله ماوراسنی ضبط وتسخیردن ملکت وقدرتلری قاصر
اولورلر اکر بوندن صکره اولیای دولت حدود مملکتی تجاوزه جواز
کوستروب یدلرنده اولان ممالکدن زیاده محلّلره وضع قدم
اقدام ایدرلرسه ضبط وحمایهیه کافی عسکرلری اولمامغله جوار
لرنده واقع اعدای کین کذاره کمین فرصت اولوب شکاف
دیواردن سر برآورده ظهور مار دم بریده کبی بر وقت خالیده
اول محلّدن خروج جسارت وزهرابهٔ فسادلری اطراف بدن ملکه

سرایت

سرایت ایدر اما اکر اعوان ملک ودولت کثیر وموفور اولوب سرحد و
سنورلرده واقع قلاع وثغوره توزیع وتقسیم ایله عددلری منتهی اولماز
ایسه اول دولت وسلطنتک قهر وتغلب ایله سرحدلره مجاور اولان
محلّاری ضبط وتسخیره قوت وقدرتلری وافی وحارس وحامیلری
کافی اولوب توسیع ممالکده نطاق همتلری واسع ومتسع اولور
بو امرک سبب حقیقیی اولدر که مدار نظام ملک ودولت اولان
قوت عصبیت که اعوان وانصار سلطنتک اجتماع واتحادلرندن
حاصل وقوای طبیعیه کبی شدت وضعفی قابل بر کیفیت اولمغله
خارجده طبایع اشیادن ظهور ایدن افعال وآثارک شدت و
ضعفی قوارینه تابع اولدیغی کبی دائرهٔ ملک وسلطنتک مقر
دولت وکرسی مملکتده شوکت وسطوتی وعساکرک کثرت
ووفرتی اطراف واکنافه نسبت ایله غالب اولوب تسخیر بلاد
وتکثیر سواد ایله مرکز دولتدن قوت وسطوت اطراف واقطاره
واصل وملکت وقدرت مرتبهسی فتح وظفر حاصل اولدقده زیاده
سی طلبدن عجز وقصور ظاهر اولور نته کیم اجرام نیره دن بر جرم
ضیا دارک مرکزده سطوع انوار واشعه منعکس اولدقده
مرکزه محاذی اولان محلّده نور وضیاسنک حصولی قوی واطرافه
تعلقی ضعیف اولور کذلک بر حوضک درونده مخزون
اولان آبک وسطنه حجر ومدر کبی بر جسم ثقیل القا اولنسه سطح
ماده ظاهر اولان دوائر موجیهنک مرکز ووسطده تضاعف و
تدافعی شدید اولوب کنار حوضه منبسط اولدقجه اثری ضعیف
اولور بوندن صکره بو دخی معلوم اوله که مزاج ملکه ضعف وخلل
ابتدا اعضا وجوارح مقامنه قائم اولان اطراف واکنافدن ظهور
ایدوب مادامکه مشیت علیهٔ الهیه ایله مرکز دائرهٔ دولت وکرسی
ممالک سلطنت استیلای اعدادن مصون ومحفوظ اوله اول
دولتک اصل واساسی باقی اولمغله بنیان نظامی مصون الاندراس
اولور اما اول امرده تخت دولت ومقر سلطنته اعدا مستولی
اولوب قوای ملک بو وجهله مختل اوله اطراف وجوانبک بقاسی
مفید اولمیوب وهلهٔ اولیده عرصهٔ ویران واندراس اولور زیرا

تخت دولت بدن انسانده منبع حیات اولان قلب مقامنده قائم
اولمغین بتقدیر مقلب القلوب ایله قلبه فساد عارض اولدقده اعضا و
جوارح مختل و ترکیب بدن منحل اولور بو صدق حقیقتی فرس دولتنده
ظاهر اولور که اوایل اسلامده شیردلان اهل ایمان مجوس و منحوس فرس
اوزرینه رفع لوای غزا ایدوب اول امرده مقر ملک و دولت و دار الملک
سلطنتلری اولان مداینی قبضهٔ ضبط و تسخیره کتوردکلریله آخر
الاکاسرهٔ اعجام اولان یزدجرد لعینک یدنده باقی قلان ممالک کندویه
فائده ویرمیوب بالجمله داخل حوزهٔ بهادران اهل ایمان اولمغله و یلنه
اهلی ده سلسلهٔ ساسانیان اوراق خزان کبی پراکنده و پریشان
اولدی اما روم کفره سنک احوالی بو امرک عکسی اوزره واقعدر که
صدر اسلامده دار الملک قیاصرهٔ روم محمیهٔ قسطنطنیه اولوب
ممالک رومدن سرحد اسلامده واقع خطهٔ مبارکهٔ شام داخل حوزهٔ
اهل اسلام اولدقجه طائفهٔ روم مقر سلطنتلری اولان مدینهٔ
قسطنطنیه ده تجمع و تحصن ایتمکله مملکت شامک یدلرندن اخذ
و انتزاعی بونلرک زوال دولتلرینه موجب اولمیوب ملک و دولتلری
وقت مقدره دن پایدار اولدی و بنه مدعامزه ابتدای اسلامده
طائفهٔ عربک حال و شانی دخی شاهددر که ظهور شوکت دین
محمدی ایله قبائل عرب اعلای کلمة الله قصدیله اطراف و اقطاره رایت
افراز جهاد اولدقلرنده عددلری کثیر و موفور اولمغین مملکتلرینه
مجاور اولان ممالک شام و عراق و مغاربه مستولی اولوب بعده
دولت فائقه توفیق ایله ممالک سند و حبشه و افریقیه و مغرب زمینی
ایله اندلس ولایتلرینی قبضهٔ ضبط و تسخیره کتوردیلر لکن بوندن
زیاده ممالک ضبطنه عددلری و قوتلری کافی اولمامغله رخش
عزیمتلری حد توقفده قرار و نصاب دولت مرکزنده استقرار
ایلدی بناء علیه فتوحات و مغازیده بلکه محفوظه سرحدلری تجاوزه
قادر اوله میوب بر مدت ممالک مزبوره نک نظامنه شد نطاق
اقدام و تشمیر ساق اهتمام ایدوب بعده علی التدریج ظل آفتاب
دولتلری عرصهٔ حد اسلامدن عود و رجوع ایدرک خورشید جهانتاب
ملک عرب زواله ایردی بونلردن صکره شرق و غربده واقع اولان

دول اسلامیه

دول اسلامیه دخی بو منوال اوزره ظهور ایدوب هر ملک و دولتک اعوان
و انصارینک قلت و کثرتلری و مکنت و قدرتلری اعتباریله ممالک ربع مسکونده
ضبط و تسخیر ایتدکلری مملکتلره عسکرلرینی توزیع و تقسیم ایتمکله عدد
لری غایته و قوتلری نهایته بالغ اولدقده حدودلرینی تجاوز ایله مطالبه
و مغالبه دن عاجز اولمق اوزره عادت الهیه جاری اوله کلمشدر

الفصل الثامن کتاب اولک فصل ثالثنک سکزنجی فصلی
امتداد وقت و دولت و اتساع دائرهٔ مملکت ایله ارتفاع شان
و سلطنت اول مملکت و دولتک مبانیٔ عز و شانی تمهیده
ساعی اولان رجالک قلت و کثرتلری اعتبارینه مبنی اولدیغی بیاننده
در بو امرک سر و سببی اولدر که بنیاد کارگاه ملک و دولت عصبیته
منوط و تناصرده غیرت و حمیت عشیرته مربوط اولدیغی بوندن اقدم
مره بعد اخری ذکر و تفصیل اولنمشیدی اهل عصبیت حمیت و غیرت
اصحابی رجالدن عبارتدر که بعضیلری پای تخت سلطنتده ملازم
رکاب دولت و بعضیلری دخی اطراف و اکنافده محافظ ثغور مملکت
اولوب قلمرو ضبط و تسخیره داخل اولان ممالکی حفظ و حراسته مأمور
لردر پس بر ملک و دولت که انک اعوان و انصاری کثیر و موفور
اوله انلرک سطوت و شوکتی محکم و قوی و اطراف و جوانبی منیع
و محمی اولوب مملکت ولایتلری واسع و حوزهٔ حمایتلری منیع
اولور نته کیم پادشاه ملائک سپاه تخت نبوت و سلطان عالم
علم سریر رسالت علیه افضل التحیات حضرتلری دعوت عامه
و بعثت کافه ایله مشرف اولوب کلمهٔ عرب ملت بیضای اسلام
اوزرینه جمع و تألیف اولندقده اخر غزوات مبارکه لری غزوهٔ تبوک که
قبائل مضر و قحطاندن فارس و راجل عدد مسلمین یوز اون
بیک نفره بعده زمان تشریف هجرت سرای علیینه دک دخی
زیاده مرتبه یه بالغ اولمغله شیردلان اهل اسلام اطراف و اکنافده
واقع کفره و مشرکینک یدلرنده اولان ممالکی مطالبه قصدیله خروج
ایدوب سل سیف و غزا و رفع لوای غزا ایتدکلرنده بونلرک شهراه
عزیمتلرینه بر حصن حصین حاجز و حائل اولمیوب شمشیر خونپاش
مغز خراش ایله رؤس روسای بلاد و فرسی حباب جویبار قهار

ودها رايدوب بو ايكي دولت عظيمه يي آز زمانده محو وفنا ايلديلر بعده تفرقه
كفرة اتراك يه ادراك وممالك غربده طوائف افرنج وبربره يي
وجزيره اندلسده قوط كفره سي مقهور ومدمر ايدوب فوج قلزم
موج اسلام خطهٔ حجازدن ديار غربده سوس اقصايه منتهي وديار
ايمن يمندن اقصاي شمالده ممالك تركستانه مستولي اولديلر
بونلردن صكره خلفاي فاطميين ملوك عبيديين ايله صنهاجه و
موحدين دولتلرينه نظر اولنسونكه اوائل عهد اسلامده عبيديين
دولتني اقامتنه سعي وهمت ايدن قبائل بربريه دن كتامه قبيله سي
عدد وكثرتده صنهاجه جماعتنه واعوان موحدين مصامده عشيرتنه
غالب اولمغله خلفاي عبيديينك دائرهٔ ملك ودولتلري صنهاجه
ايله موحدين سلطانلرندن اعظم اولوب ابتدا مملكت افريقيه
وغرب اقصايه بعده ديار مصر وشام وحجازه مالك اولديلر
كذالك ما بونلردن صكره دخي ينه ديار غربده قبائل بربريه زناته
دولتنك اعوان وانصاري ابتداي ظهورلرنده من جهة العدد طائفهٔ
مصامده دن اقل اولمغله زناته ملوكي وسعت دائرهٔ ملكده
موحديندن قاصر اولديلر كذالك حالا وقتمزده ديار غربده موجود
اولان ملوك زناته اولادندن بني مرين وبني عبد الواد دولتلرينك
حال وشانلري دخي ذكر اولنان منوال اوزره دركه بني مرينك ما
ابتداي ظهورلرنده اعوان وانصاري بني عبد الواد رجالندن اكثر
وازيد اولمغله بني مرينك مسافهٔ ساحهٔ دولتي دولت بني عبد
الواددن اوسع واعظم اولوب مرة بعد اخرى حروب و
مغازيده بني مرين انلره غالب اولمشلردر منقولدركه بني
مرينك ابتداي خروجلرنده عددلري اوچ بيكه وبني عبد الوادك
ايكي بيك نفره بالغ اولوب لكن دفع غائلهٔ حروب ايله تمهيد
مباني ملك ودولت ميسر اولوب آسوده نشين آرامگاه
راحت وحضور اولدقدن صكره كثرت اتباع ولواحق ايله عددلري
زياده اولدي اما وسعت ملك ودولتده اعتبار ابتداي ظهور
سلطنتده واقع اولان قوت وكثرته وضعف وقلته راجع اولوب
صكره ظهور ايدن اطوار اصل اوله تفرع وترتب ايدر معلوم اوله كه

هر ملك

هر ملك ودولتك طول وامتدادي ودوام وبقاسي دخي اعوان
وانصارك كثرت وقوتده تفاوتلرينه تابعدر زيرا عالم طبيعتده دائرهٔ
وجودهٔ قدم نهاده شهود اولان حوادث اكوانك بعض انواع حيوان
وانسانك عمر طبيعيلري قوت مزاجلرينه تابع اولديغي كبي مزاج ملك
ودولت دخي اركان سلطنتك عشيرت وحميت ايله اجتماعندن
حاصل قوت عصبيتدن عبارت اولمغله عصبيت عشيرت قوي اولدقده
عمر دولت دخي مديد ومزيد اولور وبينه امداد زمان دولتك بر سبب
صحيحي دخي بودركه بر دولتك آفتاب عز واقبالي طلوع ايتدكده
يوما فيوما نور وضياسي مركز تخت سلطنتدن اطراف وآفاقه
منبسط ومنتشر اولوب قطع مقنطرات اقبال ايله غايت
ارتفاعه واصل اولور بعده اوج اجلالدن حضيض زواله رجوع
ايتدكده ظل ممدودي اطراف ملكدن عودت ومركز تخت ودولته
رجعت ايدر بناء عليه اول ملك ودولتك دائره سي عظيم و
ممالكي كثير اوله اول دولته تابع واطراف واقطارنده واقع ديار و
ممالك دار الملك سلطنتدن زياده بعيد اولمغله سرحدلرده موجود
ثغور وقلاعه اعدا مستولي اولديغي تقديرجه طول مسافه با تخلل
مصالحه ايله مقر سلطنته دشمنك هجومي وقت مديده محتاج اولوب
اول دولت وسلطنتك عمري مزيد اولور نتهكيم صدر اسلامده
موجود دول عظيمه دن دار السلام بغدادده بني عباس وجزيرهٔ
اندلسده بني اميه دولتلري كثرت فتوحات ومغازي ايله اشرف
اقاليمه مالك اولوب درت يوز سنه دن زياده سلطنتلري ممتد
اولدي كذالك ديار غربده خلفاي فاطميين دن عبيديين دولتي
دخي ايكي يوز سكسان سنه مقداري فرمانفرماي مسند عز وتمكين
اولديلر كذالك بونلردن صكره ينه ديار غربده صنهاجه دولتي
دخي مدت مديده اريكه پيراي عز واقبال اولوب خلفاي عبيديين
دن معد معز نام سلطان عالي مقام قلادهٔ حكومت افريقيه يي
ملوك صنهاجه نك اولي بلكين بن زيري يه اوچيوز اللي سنه سنده
ابتداء تقليد وتفويض ايتديكي وقتدن التيوز اللي تاريخنده ملوك
موحدين صنهاجه نك تخت حكومتلرنده واقع قلعه وبجايه نام مملكتنده

استيلا ايتديكي وقته كلنجه صنهاجه دولتي ديار غربده برقرار اولدي وحالا
عصرمزده موحدين دولتي دخي كثرت اعوان وانصار ووفرت بلاد و
ديار ايله التمش سنه يه قريب مدتدركه آفتاب عز واقباللري مغرب
زمينده منخسف عقده زوال اولمامشدر فعلي هذا القياس صحيفهٔ
عالمده عمر طبيعي وبقاي ذاتيسي اصلنده اول سلطنتك تمشيت
مبانئ عز واقباليله ساعي اولان رجالك قلت وكثرتنده تفاوت
لرينه تابع اولوب سنت آلهيه وعادت ربانيه بو منوال اوزره
جاري اولمشدر **الفصل التاسع** كتاب اولك فصل ثالثنك
طقوزنجي فصلي عصبيت اصحابي قبائل وعشائر كثير اولان محللرده
بنيان دولتك ثبات واستحكامي قليل اولديغي بياننده در بو
امرك سببي اولدركه قبائل وعشائر بينلرنده اختلاف آرا و
تعدد رؤسا ايله اكثر اوقاتده اختلال واقع اولوب وهر قبيله
كندو رأي وغرضني اجرا قصديله قدم نزاعه قيام وطرف خلافده
بولنان قبيله يي اعدامه اهتمام ايله بر آمن وامن ملكه تعرضدن حالي
اولميوب هتك ناموس دولت وخرق استار سلطنته بادي
درلو درلو فساده جسارت ايدرلر واگرچه قبائل وعشائر موفوره
ايله مشحون اولان محللرده واقع اولان ملوك وسلاطينه تابع
قبائل كثيره موجود ايسه هر قبيله كندوده زياده قوت ومكنت
ظن ايدوب فطرتلرنده مركوز اولان حميت جاهليت ايله دعواي
رياسته تصديدن خالي اولمامغين قدح زناد جور وفساد و
اشتعال نائرهٔ بغض وعناد ايله خانمان دولتي برباد ايدرلر بو
خصوصده افريقيه ايله مغرب زمينده صدر اسلامدن بو وقته كلنجه
سبق وگذران ايدن وقايع عظيمه شهادت ايدركه ديار غربك
سكاني طوائف بربريه اولوب ابتداي اسلامده امراي عرب
دن ابن ابي السرح دين اسلامه دعوت ايله طوائف افرنجه
وبونلرك اوزرينه رفع لواي ظفر التواي غزا ايتدكده فوز وظفر
ايله غلبه ميسر اولمغين طوائف بربريه قبول ربقهٔ اسلام ايله
فائز اولدقدن صكره مدت قليله مرورنده مرة بعد اخرى بونلردن
اسلامدن ارتداد ايله فتنه وفساده آغاز ايدوب وهر دفعه ده

دستياري

دستيارئ عون باري ايله لشكر اسلام بونلرك نائرهٔ كفر وفساد
لرين اطفا ايدرلر عاقبت بونلر مركز اسلامده پا برجاي قرار اولوب غائلهٔ
ارتداد برطرف اولدقدن صكره دخي بنه ادبدن خروج ايدوب اشنع اهل
بدع وهوا اولان خوارج مذهبنه ميل ايله مرة بعد اخرى خروج وظهور ايدرلر
ائمهٔ مالكيه دن ابن ابي زيد نقلي اوزره ديار غربده قبائل بربريه
اون ايكي دفعه مرتد اولوب شجرهٔ طيبهٔ اهل اسلام بونلرك
ساحهٔ ضميرلرنده بر وجهله ثابت اولمدي تا اول وقته دك كه مرد دلير
موسى بن نصير خطهٔ افريقيه يي ضبط وتسخير ايدوب يمن قدوم شرف
لزوميله مغرب زميني مشرق شمس دين اولدقده قبائل بربريه
گروه كفر ونفاقدن مسلك رشد وهدايه سالك اولديلر حتى خليفهٔ
منيع الجناب عمر بن الخطاب رضي الله تعالى عنه حضرتلري مملكت افريقيه
اهاليسنك افتراق كلمه ايله اختلافلرينه اشارت بيوروب
ان افريقية مفرقة لقلوب اهلها كلاميله قبول احكام اسلام
واطاعت حكام امامده بونلرك ضعف ورعونتلريني بيان بيورديلر
اما ظهور دولت اسلاميه ده مملكت شام وعراق ودريهٔ افريقيه
كبي مختل النظام اولميوب بونلرك سكان واهاليسي مدن و
امصارده حربي فرس وروم طائفه لري اولمغله صدر اسلامده
جنود موحدين بونلري اخذ واسر ومملكتلريني يدلرندن نزع وتسخير
ايتدكلرنده قلادهٔ اسلامي قبول ودائرهٔ اطاعته دخولده ثابت
اولوب ويره وفاقدن گروه نفاقه عدول ايتمديلر لكن ديار غربده
ومملكت افريقيه ده ساكن قبائل وعشائر دائرهٔ عدد واحصادن
خارج اولوب وبو ديارك اكثري باديه وبريه واهاليسي عشائر
بربريه اولمغين هرنه زمانكه ايچلريدن بر قبيله دفعني خاك هلاك
اوله قبيله اخرى جانشيني اولوب طوردينده قبيله اولايه مخالف
راي باطله ميل ايتمكله مملكت غربده طائفهٔ عرب تمهيد دولت اسلاميه ده
زحمت ومشقت چكديلر **كذلك** عهد بني اسرائيلده ممالك
شام دخي افريقيه كبي طوائف موفوره ايله مشحون اولوب بلاد
جزيره وموصل جانبلرنده فلسطين وكنعان وبني عيصو وبني مدين و
بني لوط وروم وارمن وعمالقه واكريكش ونبط طوائفندن سطوت

وشوکت اصحابی قبائل کثیره موجود اولمغله طائفهٔ بنی اسرائیل اونلرک
اوزرینه استیلا ایتدکده تشیید بنیان دولت وتمهید مبانیٔ
سلطنتده صعوبت چکوب مرة بعد اخری طوائف مذکوره بنی
اسرائیلک اوزرینه خروج ایلدیلر کیدرک شرارهٔ فسادی بنی
اسرائیله دخی سرایت ایدوب بونلر دخی ملکلری اوزرینه هجوم
ایتملریله ایام سلطنتلرنده دولت وسطوتلری وتیرهٔ نظام
وانتظامدن خارج اولوب اخرکار ابتدا فرس بعده یونان بعده
روم طائفه‌لری بونلری اخذ وگرفتهٔ بند وزنجیر وتسخیر ایلدی
والله غالب علی امره اما قبائل وعشائردن خالی اولان بلاد و
امصارک احوالی اشبو ذکر اولنان مواضعک حالی وشانته
مخالف اولوب اول مواضعده هجوم قبائل ایله دغدغهٔ قیل و
قال وغائلهٔ حرب وقتال اولمامغله تمهید بنیان دولت و
تشیید ارکان سلطنتده سهولت اولمغین ملوک و
سلاطین امن وراحت اوزره آسوده نشین متکای سلطنت
اولوب حفظ دائرهٔ ملکده کثرت عصبیتدن مستغنی اولورلر نته
کیم حالا ممالک مصر وشام قبائل وعشائردن خالی اولمغله ملک
مصر غایة الغایه امن وآسایش اوزره اولوب سلطان و
رعیته منحصردر وممالک مصر حالا وقتمزده ملوک اتراک ضبطنده
اولوب تاج وتخت دولت واحداً بعد واحدٍ اسلافدن اخلافه
نقل ایدر لکن تبرکاً وتیمناً عصرلرنده بغداده موجود ابنای
خلفای عباسیه یه تقلید سیف سلطنت ایدوب رؤس
منابرده خطبا خلیفهٔ عباسینک اسمنی دخی ذکر ایدرلر کذلک حالا
وقتمزده اندلس مملکتنک احوالی دخی ممالک مصر وشام
گبی اختلاف آرای قبائل ایله اختلافدن خالیدر زیرا اندلس
ملکی سلطان ابن احمر ابتدای دولتنده قوت عصبیت
ومزید قدرت صاحبی اولمیوب فرمانفرمای ممالک اندلس اولان
امویه رجالندن واول دولته منسوب بیوت عربدن باقی قلان
برخانداندن نشأت ایتمشدر بو امرک اصلی بویله درکه وقتاکه
انقلاب حوادث ملوان واختلاف نوائب حدثان ایله ممالک

اندلسده

اندلسده امویه دولتی منقرض اولوب ممالک مزبوره یه سلالهٔ بربریه دن
لمتونه وموحدین ملوکی استیلا ایتمکله اندلس اهالیسی بونلرک
تسلط وتغلبلرندن دلگیر اولوب کانون درونلرنده آتش حقد
وحسد مکنون اولمغله پس پردهٔ خفاده زوال دولت موحدینه مترصد
اولدیلر وملوک موحدین دخی اواخر سلطنتلرنده بقایای امویه دن
بلدهٔ مراکشده ساکن قبائل عربی دفعه مشغول اولملریله ممالک اندلسده
واقع قلاع وحصونه کفره استیلا ایتمکین اندلس اهالیسنک موحدینه
بغض وعداوتلری ازدیادینه باعث اولمشیدی بو اثناده اتباع
ملوک امویه دن ابن هود وابن احمر وابن مردنیش وانلرک امثالی
بعض اشراف قبائل عرب دخی دیار اندلسده واقع بلاد وامصاردن
بریه وبادیه یه نقل ایدوب ایاّم حضریته طور بدویه تبدیل ایله ترتیب
اسباب حرب وقتاله مشغول اولدیلر ایچلرندن ابتدا ابن هود
ترتیب جنود ایله قدم نزاعه قیام ایدوب عصرنده دارالملک
بغداده بنی عباسدن مسندنشین خلافت اولان ذاتک
اطاعتنه اندلس اهالیسنی دعوت وموحدین اوزرینه خروج
وحرکت ایتدکده جمله ناس دعوتنه اجابت ایتمکله موحدینی
اندلسدن اخراج وابن هود بروجه استقلال مالک تاج وتخت
اولدی بوندن صکره ابن احمر دخی ابن هودک امر وراینه مخالفت
ایله شهراه عزیمتنه سد کشیده ممانعت اولوب ملوک موحدیندن
افریقیه ملکی ابن ابی حفصک اطاعتنه خلقی دعوت ایلدی و
بو اوقاتده دیار اندلس سلطان ورعیته منحصر اولوب عصبیت
اصحابی قبائل وعشائر قلیل اولمغین ابن احمر اقاربندن
رؤسا نامیله معروف اولان شرذمهٔ قلیله ایله خروج وظهور
ایلدی بوندن صکره سلطان ابن احمر موحدین وقتنده ممالک
اندلسده کفره ضبطنه داخل اولان قلاع وحصونی استخلاص
ایچون دیار مغربده زناته قبیله سی ایله استظهار واستمداد ایدوب
انلر دخی بحرا ایله اندلس جانبنه گچوب سلطان ابن احمره امداد
واعانت ایتملریله اول قلعه‌لری اعدادن نزع وتسخیره اهتمام
وحدت محافظه یه قیام ایلدیلر بوندن صکره دخی زناته دن مغرب

سلطانی ولایت اندلسه استیلا قیدینه دوشوب ابن ابی احمرده دخی
سابقا دیار غربدن کندویه امداده کلان بعض قبائل زناته ایله مغرب سلطانی
دفع ومنع ایتمکین عز وتمکین ایله نازبالش نشین اورنگ سلطنت
اولدی اندلس اهالیسی ابن احمرک جلالت شان وسمو مکان ایله
رتبهٔ رفیعهٔ ملک ودولتده تمکین شانی مشاهده ایتدکلرنده اطاعت
وانقیاده مضطر اولوب منازعه ومطالبه دن عاجز اولدیلر واحداً
بعد واحد الی یومنا هذا اولاد واعقابی سریر ملک ودولته متصرف
اولدیلر ودخی مملکت اندلسده قبائل وعشائر قلیل اولوب اختلاف
وغدغهٔ قیل وقال برطرف اولمغله سلطان بن احمر ابتدای ظهورنده
کثرت عصبیتدن مستغنی اولمشدر واللّه غنی عن العالمین الفصل
العاشر کتاب اولک فصل ثالثنک اونبجی فصلی طبیعت ملک
ودولت مرکزنده قرار ایتدکدن صکره انفراد واستقلالی موجب
اولوب سرور وحبور وراحت وحضوره میل ورغبتی مقتضی
اولدیغین بیان ایدر معلوم اوله که تخت نشینان جاه و
جلالک حکم وتصرفده استقلاله میل ورغبتلری بوندن ناشیدرکه
فصول سابقه ده مرة بعد اخری ذکر اولندیغی اوزره دستگاه ملک
ودولتک حصولی حمیت وعصبیت اعوان وانصاره منوط اولوب
دعوای ملک ودولت ایله ظهور ایدن ذاتک قریب وبعید
قوم وقبیله سی میدان مصادفه ده شمشیرکه غلاف اتحاد اولملرینه
موقوفدر شویله که اهل نسب واحد وقلب وقالبلری متحد بر فاج
قبیله بر یره جمع اولدقده ایکیلرندن بری عدد وکثرت وقوت و
سطوتده سائرینه غالب اولمق لازمدرکه جمله سی انک منصب
ریاستنه لیاقتنی اذعان ایتمکله رقبهٔ طاعتلرینی ربقهٔ اطاعتنه
تسلیم ایدوب اجزای جمعیتلری شیرازهٔ وحدت ایله تفرقدن
مصون اولمغین قوت قاهره وسطوت باهره ایله ملک وسلطنته
نائل اولورلر بو امرک تحقیقی بویله درکه واسطهٔ ملک ودولت
اولان قبائل عدیده نک اجتماع واتحادی عالم کون وفساده اجسام
طبیعیه دن معدن ونبات وحیوان ایچون حاصل اولان مزاجه
مشابه برحالت اولوب مزاج دخی عناصر اربعه نک اجتماع و

امتزاجندن

وامتزاجندن حاصل برکیفیت متوسطه درکه حرارت وبرودت و
رطوبت ویبوستده انواع مرکباتدن هر نوعک طبیعتنه مناسب
بر مقدار معلوم اختیار اولنمشدر وکتب حکمتده بیان اولندیغی اوزره
تحت فلکده موجود اجسام طبیعیه نک اجزاسی اولان عناصر اربعه که
نار وهوا وارض وماءدر حین اجتماعده مقدارلری مساوی اولوب
ایکیلرندن بری سائره غالب اولمدیغی تقدیرجه بینلرنده تألیف وامتزاج
حاصل اولماز اما عناصرک بری سائرلرینه غالب اولدیغی صورتده
انلری ضبط وحفظ احیاز اصلیه لرینه میل وحرکتدن منع ایدوب
طبایع اشیاده مزاج دیدکلری کیفیت حال وترکیب نوعی کمالنه
واصل اولور کذلک قبائل وعشائرک بری دخی سائرلرینه
کثرت وقوتده غالب اولدقده جمله سی انک تحت حکومتنه جمع
اولوب اجزای کثرت شیرازهٔ وحدت ایله مضبوط اولمغین
مجموعی برعصبه حکمنده اولور وبین القبائل عزت وقوت دخی ایکیلرنده
اهل بیت ریاست اولان اشرف قومه مخصوص اولوب اول قومک
ایچنده دخی شرف حسب ونسب جهتیله جمله دن ممتاز بر ذات
موجود اولمغله مجموع قبائلک اوزرینه ریاست وحکومت ایله
سربلند وسرافراز اولور کیدرک کثرت اعوان وانصار ومزید
قدرت ایله رتبهٔ رفیعهٔ سلطنته نائل اولدقده اخلاق حیوانیه دن
طبیعت انسانده مرکوز اولان عنف رعونت وغضب وشدت
مقتضاسی اوزره دائرهٔ ملکده حکم وتصرفده برفردک مشارکتنه رضا
اولمیوب سلطان نافذ الامر تختگاه استقلال اولور بوندن ماعدا
اثبات توحید باریده واسطهٔ العقل سلک اعجاز اولان فریدهٔ
کریمهٔ لو کان فیهما آلهة الا اللّه لفسدتا مقتضاسی اوزره تعدد حکام
موجب اختلال نظام اولدیغنه بناءً مسند حکومتده حاکمک
استقلالی اقتضا ایتمکله مسند نشینان ملک ودولت اولان
ملوک وسلاطین عصبیت وقبیله سنی حکم وتصرفده مشارکتدن منع
وزجره مجبول اولوب انلره فضای اطلاقده ارخای عنانه رخصت
ویرمزلر وحوزهٔ حمایه لرنده حط رحل اقامت ایدن صغار وکباری
جملهٔ نافعه یه اموال واملاکده استدکلری کبی حکم وتصرفدن منع ایدرلر

وظهور طور استقلال ملوك وسلاطینك مکنت واقتدارلرینه
وقوم وقبیله سنك مدافعه ومخالفتدن قوت وقدرتلرینه تابع اولمغله
گاه اولورکه ابتدای دولتده ظهور ایدوب گاه ایچه دخی ایکنجی اوچنجی
بطننده تخت نشین دولت اولان اخلاف وابنای ملوکده ظاهر
اولور لکن بهر حال یا اوائل دولت یا اواسط سلطنتده ملوك و
سلاطین ایچون طور استقلال ظهوری مقرر اولوب عادت الهیه
مجرای حکمتده بو منوال اوزره جاری اوله گلمشدر ٭ اما ملوك وسلاطینك
تمهید مبانی ملك ودولتدن نصکره ترفه وتنعمه میل طبیعیلری بوندن
ناشیدرکه طوائف احمدن برگروه پرشکوه قوت قاهره ایله بر مملکته
تغلب واستیلا ایدوب کندیلردن مقدم اول مملکتك اهالیسی
یدلرنده اولان اموال واشیایه دسترس اولدقلرنده بونلرك نعمت
ودولتی کثیر اولمغله ضرورت عیش وضیق معاشدن خلاص اولوب
جمع اسباب تجملده تکلف ایله قدر حاجتدن زیاده حشمت وزینته
رغبت ایدرلر وکندیلردن مقدم اول مملکته مالك اولان رجالك
اوضاع واطوارینه اتباعه سعی وهمت ایدوب اول مملکتده سلفلری
زمانلرنده حوائج اصلیه مثابه سنده اولان عادات قدیمه یه مراعات
ایدرلر کندولرك مطاعم وملابسده وبساط واوانیده اسلافك
اطوارینه دخی تجاوز ایدوب ترفه وتنعمده مسابقت اسلاف ایله
بینلرنده فخر ومباهات ایدکلرندن ماعدا سائر اهل دوله عرض افتخار
ایدرلر وانقراض دوله دك بونلرك اخلافی دخی اسلافنه اقتدا ایدوب
ملك ودولتده قوتلری وحشمت وزینتده وقتلری مرتبه علیا حسب المراتب
لؤاله جبین سمای عز ونعمت اولهرق استیفای حظوظ آماله ممکن اولان
رتبه یه نائل اولورلر سنة الله فی خلقه اما ملك ودولتده راحت و
سکون اختیاری بوندن ناشیدرکه ملك ودولتك حصولی رجال
سلطنتك سعی وطلبده همت وحرکتلرینه موقوف اولوب سعی وطلب
دخی حصول مطلب ایله منتهی اولمغله تعب وراحت حرکت وسکونه
منقلب اولور نته کیم بو مضمونه مناسب شاعر دیمشدرکه بیت
عجبت لسعی الدهر بینی وبینها ٭ فلما انقضی ما بیننا سکن الدهر
یعنی تعجب ایدرمکه دهر غدار کینه گذار بنم ایله محبوبه نك میاننی تبعید

وتفرقه

وتفرقه سعی بلیغ ایدوب بعده دلخواهی اوزره مرادی حاصل وسعی و
حرکتی غایته واصل اولدقده همتنه فتور عارض اولوب جد وطلبی سکون
وراحته متبدل اولدی دیمکدر ٭ بناء علیه رجال ملك ودولت دخی دسترس
عز ونعمت اولدقلرنده بوندن اقدم مبادی ظهور دولتده تکلف وتحمل
ایتدکلری متاعب شدیده یی برطرف ایدوب راحت وحضوره طالب
وثمرات ملکی تحصیله راغب اولورلر شویله که مبانی ومساکنده وملابس
ومطاعمده زیاده دقت ایدوب الثانی حیاض وغرس ریاض و
بنای قصور ایله تحصیل دستمایه آسایش وحضور ایدرلر واشبو
سلاله سلطنتك اخلاف وابناسی بو طوره مألوف ومأنوس
اولمغله حشمت وزینتده سلفلرینی سبق ایدوب اوقات حیاتلری
ختام ملکه دك امن وحضوره مقصور اولور

الفصل الحادی عشر

کتاب اولك فصل ثالثنك اون برنجی فصلی اول ملك ودولتده که
مجد وشرفده استقلال ونعمت وراحته اشتغال مستحکم اولوب
آفتاب عز وشانی غایت ارتفاعه واصل اوله ٭ کوکب بخت ودولتی
اوج اقبالدن حضیض زواله مائل اولدیغی بیاننده در بو امرك تحقیق و
بیانی اویله در که اولا طبیعت ملك ودولت حکم وتفرده استقلال
اوزره حرکته مجبول اولدیغی بوندن اقدم مذکور ومسطور اولمغله
بر قومك رئیسی داعیه ملك ودولت ایله خروج وظهور ایتدکده ما
دامکه عصبه وقبیله سی نائل اولدیغی عز وشرفده تشریك ایدوب
حسن معامله ورفق وملایمه ایله قلبلرینی تألیف وخاطرلرینی تطییب
ایده تمهید مبانی دولتده جمله سی یکجهت ووفاق وهمدست اتفاق
اولوب حوزه ملکی حمایه واعدای دولتی مدافعه یه اقدام واهتمامده مستوی
الاقدام اولورلر شویله که تشیید ارکان دولت ایله احراز دستمایه
عز وشرفده زهرابه موتی جام حیاته تلقیم ایدوب مطلبلری تحققنده
هلاکلرینی اختیار ایدرلر اما کارفرمای ملك ودولت اولان دولت
رتبه رفیعه سلطنته اعتلا واطراف ممالکه استیلا ایدوب حکم وتفرده
منفرد ومستقل اولمغله قوم وقبیله سنی مجد وشرفده تشریکدن
تعزز وامتناع ایله بالجمله منافع ملك ودولتی کندویه قصر وحصر ایتمکله
برقرده فضای اطلاقده اماله لجام تصرفه رخصت ویرمیوب دست

روایله بونلری خاک هست و بو وجهله آبگینهٔ خاطرلرین شکست ایتدکده
قبیلهٔ دولتك تأثیر عارضهٔ حزن وملال ایله سعی واقداملرینه فتور
وجلادت وشجاعتلرینه وهن وقصور عارض اولور کیدرك بوحالت
مترقی ومتزاید وقلوب ملوکده راسخ ومتأکد اولوب مبادی ظهور
دولتده اسلاف ملوکك قبیلهسی رجالنه تشریك جاه ونعمت
ایله ظهور ایدن عنایتلری واندك دخی ترك سر وجانلری سبقت ایدن
خدمتلری طول عهد ایله منسی اولمغین قرنا بنده کلان رجال خزینهٔ
دولتدن کندولره تعیین وتوزیع اولنان عطایای ملوکانهیی حمایهٔ
دولت وخدمت معونت مقابلهسنده اجرت ظن ایدوب عقول
قاصرهلرینه بوندن غیری معنی لایح اولماز حالبوکه عوض واجرت ایله
برفرد موت وهلاکه اقدام ایلمك متصور اولمامغله ابتدای دولتده
اسلافك عصبیت وجلادتلری اخلافده باقی قالمیوب بالعکس ونشات
جبن وتهاونه مبدل ومنقلب اولمغله شوکت ودولته خلل وتشتته
باعث وبادی اولور بیت شجرهٔ مثمرهٔ دولتك نشو ونماسنه
خلل ایراث ایدن وجوهك ایکنجیسی بودر که بوندن اقدم ذکر اولندیغی
اوزره طبیعت ملك ودولت جمع اسباب حشمت ایله تجمل و
تزیینه مقتضی اولمغین نقاب دولت مرکزنده قرار ایتدکدنصکره
اولیای دولت جمع اسباب حشمته میل ورغبت ایتمکله دخل
وخرجلری کفهٔ میزان اعتدالده مساوی اولمیوب مصرفلری ایراد
لرینه غالب اولور شویله که فقراسی غائلهٔ فقر وفاقه وضرورت
ومضایقه ایله اهلاك اولوب اغنیاسنك دخی خرج ومصرفلری
ایرادلرینی مستوعب اولور کیدرك قرناً بعد قرن داعیهٔ نفس
وشهوت ایله حشمت وزینت مزداد اولوب عوائد مقرره
لری مصارف ضروریهدن قاصر وصرف مالی موجب بعض حوائج
دخی ظاهر اولمغله تکمیل نظامنده پادرگل عجز وحیرت اولورلر وتوانالری
اعدای دولت ایله دخی محاربه اقتضا ایتمکین ملوك وسلاطین قوم
وقبیلهسنه عائد اولان ایراد وعوائدی امور جهادده صرف ایله
تضییق ایتدکده بونلر دخی مصارف معتادهلرینه خرج وصرف ایله
اتلاف ایتمکله جوابده عاجز اولوب ومؤاخذه ومطالبهدن بروجهله

تخلیص گریبان ممکن اولمامغله ملوك وسلاطین بونلری حبس وضرب
ایله تعذیب وتجریم وتغریم ایله خانمانلرین تخریب ایدوب مالك اولدقلری
اموال واشیالرین علی وجه المصادره یدلرندن نزع وخزینهٔ بیت
المال وضع ایلیوب اتباع واقاربندن وخواص ومقربیندن مراد
مراد ایتدیکی کمسنهلره بذل وصرف ایدر بوصورتده تمهید مبانیٔ
دولتده ملوك وسلاطینه یار و یاور ودلیر ودلاور اولان قوم
وقبیلهسنك قوت وسطوتلرینه قصور ومکنت وقدرتلرینه
وهن وفتور ترتب ایدوب انلرك ضعف حالی دائرهٔ ملکه
سرایت واختلال نظام وسلطنته باعث اولور کذلك
دائرهٔ دولتده که حشمت وزینت حدی تجاوز ایدوب
وبال دولتك ایرادلری حوائج زائدهدن قاصر اولدقده
اول دولتك سلطانی بونلرك ضرورتلرینی دفع ومضایقهلرینی
رفع ایچون عوائد معتادهدن زیاده عطیه وعائدهلرینی توفیر و
تکثیره محتاج اولور حالبوکه دولت دفاتر خزینهده مضبوط
ومرسوم ومصارف معینهیه مصروف ومعلوم اولوب زیاده
ونقصان قبول ایتمامکله تکمیل مصارف وترتیب وظایف ایچون
باج وخراجی تضعیفه احتیاج مقرر اولمغین احداث بدع و
مظالم ایله عمال وامنا ورعایا وبرایا اوزرینه تسلیط اولنور
وبو وجهله تحصیل اولنان مبلغ دخی ایراد قدیمه ضم اولندیغی تقدیرجه
اول دخی حد معینه مقصور وعدد معلومه محصور اولمغین بروجه
تکمیل مصارف زائدهیه توزیع وتقسیم اولندقده حوائج
اصلیهدن فضله خرج وصرفلری حدی تجاوز ایتمکله کفایت
ایتمیوب بالضروره قلاع وثغورده حفظ وحراسته مأمور
اولان اهل رباط واصحاب جهادك مواجب معینهلری حط
وتنزیل واسرافات اتمام وتکمیل اولنمغله دائرهٔ دولتك
حارس وحامیلری قلیل وسقوط قوی ایله مزاج دولت
علیل اولمغین سرحد دولتده مکین کمین فرصت اولان اعدایا
خود قلمرو سلطنتده موجود اولان اراذل واشقیا فرجه
بولوب تهتك استتار ملکه جسارت وایصال گزند وخسارته

باعث اولور كذالك فصول كتابدن فصل حضارنده ذكری تصميم
اولنديغی اوزره طبيعت بشر الوان شر ايله مألوف و متلون اولدوغی
صحيفهٔ حالی حليهٔ صلاحدن عاطل و شرور و مفاسده مائل اولمغين
علامت عز و اقبال اولان خصال حميده جوهر نفسدن زائل
و دليل نحس و ادبار اولان اخلاق رذيله حاصل اولور بو تقديرجه
مزاج دولتده علامات رديه ظاهر اولوب استيلای مرض مدهش
ايله تركيب ملكه ضعف و هرم مستولی و اجل مسمی حلولنده
امری منقضی اولور و دخی اختلافات مزاج ملكه باعث اولان
علل و اسبابك اوعجبی بودر كه طبيعت دولت دفع موانع
و رفع منازع ايله نصابنده قرار ايتدكدن صكره راحت و سكون
و سكون اقتضا ايتديكی بوندن اقدم ذكر اولنمشدی و قتا كه
قبيلهٔ دولت مبادی ظهور ملكده تحمل و تجرع ايتدكلری متاعب
حرب و حربدن فارغ اولوب راحت و حضوره مألوف اوله
لر بمقتضای حال انس و الفت ايله عادت خلقت و طبيعت
منزله سنه تنزيل اولنمغله بونلرك دخی فراغ بال و رفاه حال
ايله امن و حضوره اعتيادلری فطرت و نهادلرنده مركوز بر حالت
اولور كه بونلردن صكره نشو و نما بولان اولاد و احفادلری دخی
ترفه و تنعم ايله بساط انبساطده تربيه اولنوب عيش و عشرته
مشغول اولملريله ابتدای ظهور دولتده آبا و اجدادلرينك
طبايعنده مركوز اولان غيرت و حميت تكاسل و تهاونه متبدل
اولوب رابطهٔ نظام دولت اولان شجاعت و جلادت
طينتلرنده مفقود اولمغله معارك حرب و قتالده قدم اقدام
اوزره قيامدن قدرتلری قاصر اولور شويله كه بونلر ايله رعيتك
فرقی زی و قيافت و عقل و كياستدن غيری برشی ايله
حاصل اولميوب حمايهٔ ملكده قوتلری ضعيف و بطش و شدتلری
سخيف اولمغله شوكت و سطوتلرينه خلل و غيرت و حميتلرينه
كسل ترتب ايدوب عاقبت رجال دولته استيلای ضعف
و هرمك ضرر و زيانی دولته راجع اولور كيدركه رقت حضارته
خشونت بداوته غالب و ترفه و تنعمه ترقی يه طالب اولملريله قلبلرنده

دستمايه

دستمايهٔ شجاعت و جلادتدن اثر باقی قالميوب حمايهٔ ملك و دولتده
همتلری قاصر اولمغله كندولری اعدادن حفظ و وقايه يه قادر رجاله
التجايه مضطر اولورلر نته كيم صحائف كتب تواريخده مسطور اولان
دول و سلطنتلرك احوالی تتبع اولندقده كشيده سلك تقرير اولان
امورك صدق و حقيقتی ظاهر اولور و دخی چوقكره واقع اولمشدركه
بعض عوارض قضا اقتضاسيله مزاج دولت فساده مستعد اولدقده
قانون حكمت اوزره وزرای و وكلای دولت تدبير علاجه موفق
اولوب كندی قوم و قبيله سی جنسندن خارج عسكر تدارك ايله
جريحهٔ ملكه مداوات ايتديلر شويله كه وقت حاجتده ضرب و حربه
قادر و شدائد فقر و جوعه صابر اولوب تفنگده دلير و دلاور
و دولته يار و ياور رجال ايله طبيعت ملكه عارض اولان سوء مزاجی
دفع ايتدكلرندن اجل مسمی حلولنه دك حفظ صحت دولته
اهتمام ايلديلر نته كيم ديار شرقده ملوك اتراك بو مسلكه سالك
اولوب دولتلرينك نظامی مختل اولدقده تدبير مذكور ايله مداوايه
موفق اولديلر زيرا انلر اكثريا كندی عبيد و مملوكلرندن عسكر اتخاذ
ايدوب عهد قديمدنبرو حجر تربيه لرنده راحت و حضوره مألوف اولان
قول اوغللرينك معركهٔ حرب و قتالده تهاون و تكاسل اوزره
حركتلرينی مشاهده ايتدكلرنده رجال اتراك تنبيه و تيقظ ايدوب
حرب و حربه قادر و شجاعت و جلادتی ظاهر اطراف ممالك
كفاردن ولايتلرينه جلب اولنان اسارای نوآمده يی تمليك ايليوب
آداب دين اسلامی و لوازم حرب و قتالی تعليم دن صكره مصاف
حربده انلر ايله اعدالرندن اخذ انتقام ايلديلر كذالك مملكت افريقيه
ده واقع موحدين دولتنده دخی طوائف عربيه نك نظامی مختل اولدقده
قبائل عرب و طوائف بربريه دن عسكر جديد ترتيب ايدوب قوای
ملكه عارض اولان سكتهٔ تعطيلی دفع ايله طبيعت دولت عارضهٔ
خللدن سلامت بولدی والله وارث الارض و من عليها

الفصل الثانی عشر كتاب اولك فصل ثالثنده اولان الهليجی
فصل ملك و دولتك امتداد و بقاده اشخاص بنی آدم كبی عمر
طبيعيسی اولديغی بيانندهدر معلوم اوله كه اطبا و منجمين زعملری

اوزره انسانک عمر طبیعیسی یوز یکرمی سنه اولوب حتی که بدن
انساندن مانع حیات اولان اسباب سماویه وآفات ارضیه دن
امین وسالم اوله بحسب الطبیعه یوز یکرمی سنه معمر اولور دیدیلر و
عند المنجمین عمرک زیاده ونقصان ایله تفاوتی کواکب سیاره دن
قمره منسوب اولمغله طالع مولودده اوضاع قمرک اختلافیله
امتداد مسافه عمر مختلف اولوب قمر ایچون سنین صغری وسنین
وسطی وسنین کبری اثبات ایتملریله انسان ایچون عمر طبیعی فرض
اولنان یوز یکرمی سنه قمرک کبراسیدر دیدیلر وکذلک عند المنجمین
بین الکواکب واقع اولان بعض قراناتک دخی عمر بشرده تأثیری
اولمغله ادله قرانیه اقتضاسی اوزره بعض اعصارده بر قران
واقع اولور که اول عصرده متولد وموجود اولان رجالک اعماری
یوز یکرمی سنه دن زیاده یا دخی ناقص اولور دیدیلر شویله که تقدیر
جناب عزیز علیم ایله صحیفه امکانده واقع اولان قراناتک بعضیسی
عمر انسانک مائه کامله یه بلوغنی اقتضا ایدوب وبعضیسی دخی
سکسان وبعض اخری یتمش وبعضیسی دخی اللی سنه معمر
اولمق اقتضا ایدر وملت اسلامده اشبو امت مرحومه نک اکثرینک
عمری التمش ایله یتمش آراسی اولدیغی حدیث شریف ایله ثابتدر
لکن انسان ایچون عمر طبیعیسی اولان یوز یکرمی سنه دن زیاده
واقع اولمق نادر واقع اولوب مگر کیم منجمین زعمی اوزره بعض قرانات
علویه واوضاع غریبه فلکیه ظهوریله حاصل اوله نته کیم قرآن
کریم ناطق اولدیغی اوزره حضرت نوح صلوات الله تعالی علیه و
سلامه طقوز یوز اللی سنه معمر اولوب وعاد وثمود قومندن
شداد بن عاد وانک امثالی رجال حقنده منقول اولمشدر
معلوم اوله که دول وسلطنتلرک امتداد وبقاسی دخی
عمر بنی آدم گبی قرانات فلکیه مقتضاسی اوزره زیاده ونقصان
ایله مختلف ایسه ده لکن اکثر اوقاتده اوچ قرن مدتی تجاوز
ایده گلمامشدر زیرا هر بر قرن قرق سنه ایله تقدیر اولنوب اوچ
قرن یوز یکرمی سنه یه بالغ اولمغله دولتلرک عمر طبیعیسی دخی
انسانک عمر طبیعیسنه مساوی اولور بو امرک اصلی بویله درکه قرآن

عظیمه

عظیمده حتی اذا بلغ اشده وبلغ اربعین سنة آیت کریمه سندن مستفاد
اولدیغی اوزره انسانک نشو ونما وتکامل اعضا وقواسیله رتبه
کماله وصولی قرق سنه ده حاصل ومراحل عمردن قرق مرحله قطع
ایتدکده مسافه سنک حد وسطنه واصل اولوب مدت مذکوره بدایت
خلقت ونهایت شیخوخت میاننده واسطة العقد قلاده عمر اولمغله
خیر الامور اوسطها فحواسی اوزره هر فرقنک مدت عمر وسط آدمی
قیاساً قرق سنه ایله تعیین اولنمشدر وکذلک امر الهی ایله صحرای
تیه ده بنی اسرائیلک قرق سنه مکث ووقوفلری حکمتی بیانده
سابقاً ذکر اولنان نکته لطیفه دخی بر قومک محو وفناسی • و
ذریتلرندن قوم اخرک نشو ونماسی قرق سنه ده حاصل
اولدیغنه دلالت ایدر که حضرت موسی علیه الصلوة والسلام
ارض شامده کنعانیانه غزا ایله بنی اسرائیله امر ایتدکده بونلر •
فرعونک وجبابره قبطک تحت قهرنده مدت مدیده پایمال •
ذل وهوان اولدقلری قلوبلری غالبه لرینه رعب وهراس مستولی اولمغله
بنی کنعان ایله محاربه دن استنکاف وامر الهی یا استخفاف ایتملریله
جناب رب العالمین جل شانه بونلری قرق سنه صحرای تیه
ده حبس وافنا ایله مجازات ایلدی بعده بونلرک نسلندن انجاب
وجلادت اصحابی رجال خلق ایدوب بنی کنعانه غزا وارض شامه
استیلایه اقدار ایله امر وحکمنی تنفیذ ایتدیکی فصول سابقه
ضمننده ذکر وتفصیل اولنمشدی معلوم اوله که دولت وسلطنتلک
اکثریا عمر وبقاسی اوچ قرنی تجاوز ایتمدیکی بوندن ناشیدر که هر
دولتک ابتدا ظهورنده قرن اولده موجود اولان رجال فقر وفاقه
وضرورت ومضایقه یه مألوف وشدت وصلابت ایله موصوف
اولوب معارک حرب وقتاله هجوم واقدامده قدم اهتمامه قیام
واحراز عز وشرفده جمله سی متساوی الاقدام اولملریله سورت
عصبیتلری محفوظ اولوب غیرت وحمیت ایله قهر اعداده جانبازی
مرهوب اولمغله خصملری مغلوب اولور اما ابتدای ظهور دولتدن
قرق سنه مقداری زمان مرور ایدوب نوبت سلطنت قرن
ثانیده اسلافدن اخلافه نقل ایتدکده هزار کلفت ومشقت ایله

اسلافك مالك اولدقلری عز و شرفه بونلر بی رنج و تعب نائل
اولملریله امن و راحته طالب و ترفه و تنعمه راغب اولوب رؤسای
دولت اظهار کبر و نخوت ایله اعوان و انصار دولتی تذلیل و تحقیر
اتملریله قلبلری مکسور اولوب اسلاف زماننده مشاهده ایتدکلری
لطف و اکرامی اخلافدن مشاهده اتمملریله عزم و همتلرینه فتور
و سعی و خدمتلرینه قصور عارض اولور لکن قرن اول ایله قرن ثانی
مابیننده زمان مدید تخلل ایتمیوب اسلافك اوضاع و اطوارینی
مشاهده ایدن رجال هنوز بالکلیه منقرض اولمامغله ایچلریندن
بعضیلری حفظ ناموس دولتده غیرت و حمیتی ترك ایتمیوب
هم رجال و نحن رجال فحواسی اوزره قرن اولده اسلافك
نائل اولدیغی عز و شرفك عود و رجوعی رجا یا خود حالا کندیلره
دوام و بقاسی ادعا ایله میدان حرب و وغاده مدافعهٔ اعدایه
اهتمام ایدرلر اما سکسان سنه مرورنده اوچنجی قرنك رجالی
قرن اولدن زیاده بعید اولمغین حرب و قتالده اسلافك محنت
و غیرتلری و لذائذ دنیویه دن تمتعی قلیل ایله قناعتلری مشهود
اولمیوب ملك و دولتده و عز و نعمته توجهله نائل اولدقلری
معلوملری اولمامغله ترفه و تنعمه مألوف و مأنوس و ظرف دولتدن
سلفلری حقنده سبق ایدن رخصت و مساعده دن مأیوس اولوب
شمشیر جلادتی آویختهٔ طاق نسیان ایتمکله حفظ و تربیه یه
محتاج نسوان و ولدان کبی دولتك عیالی اولورلر شویله که
سطوت و عصبیت جوهر فطرتلرنده ساقط اولوب محافظهٔ
ملك و دولت و مدافعهٔ اعدای سلطنتده همتلری قاصر و مطالبهٔ
مملکتده عجز و قصورلری ظاهر اولمغین اطراف ممالکه اعدا مستولی
اولدقده مقاومته قدرتلری اولمامغله مالك تخت و تاج و صاحب
ملك و سلطنت اولان پادشاهلری اصحاب شجاعت و
جلادتدن بونلرك غیری رجال ایله استظهاره محتاج اولور بو تقدیر
جه ملوك و سلاطین ابتدای ظهور دولتده کندیلره مظاهرت ایدن
قوم و قبیله سنی طرد و تبعید ایدوب اجانب و اباعددن حرب
و ضربه قادر دلیر و بهادر عسکر ترتیبنه مباشرت و اندر آیله

حرب و قتاله مبادرت ایتمکله دائرهٔ دولتی اعدادن حمایت و صیانت
مشیت علیهٔ الهیه تعلق ایتدیکی وقته دك نظام کارگاه دولت پابرجای
قرار اولور فعلی هذا اشبو تحقیق و بیان ایله ظاهر و عیان اولدیکه اکثر
زمانده ملك و دولت حد وقوفدن درجهٔ انحطاطه مائل و طبیعت سلطنتدن
رونق شبابی زائل اولوب مزاج ملکه ضعف و هرم مستولی اولور
کذلك برخانداندن نشأت ایدن رجالك حسب و شرفده
امتیاز و اشتهاری دخی دردنجی بطننده منقرض اولدیغی بوندن اقدم
ذکر اولنوب عقلی و نقلی برهان قطعی اقامه اولنمشدی اگر ادلهٔ مذکوره
صدق و انصاف ایله تأمل اولنوب جادهٔ انصافدن خروج اولنماز
ایسه قوللرینك صدق و حقیقتی ظاهر اولور معلوم اوله که دوام
بقای ملکده اعتبار اولنان قرون ثلثه دن هر قرق سنه اعتبار
اولنمغله دولت ایچون عمر طبیعی فرض اولنان یوز یکرمی سنه معمر
اولمش اولور و مدت مذکوره اکثر و غالبه مبنی اولمغله هر دولتده
حکمی جاری اولمیوب بلکه بعض وقتده یوز یکرمی دن زیاده ممتد
یا دخی زیاده ناقص وقتده زائل اولور لکن اکثر اوقاتده بالتقریب
یوز یکرمی سنه یی تجاوز ایتمیوب یا اندن مقدمجه یا دخی صکره منقرض
اولور و دخی بعض اوقاتده عمر دولت یوز یکرمی سنه یه بالغ
و قواسنه ضعف و هرم مستولی ایکن خصم و عدوسی ظهور
ایتمیوب یا خود تدبیر و علاجه موفق اولمغله مدت مدیده باقی
قالور لکن اکثر اثنای ضعفده خصم قوی ظهور ایتمش مدافعه یه
امکان و مقابله یه تاب و توان اولمامغله دخی منهدم منقرض اولور
ایدی اما اذا جاء اجلهم لا یستأخرون ساعة و لا یستقدمون
نص کریمی اوزره آجال مقدرهٔ امم تقدم و تأخر قبول ایتمامکله
ملك و دولت دخی اجل مسماسی حلول ایتدکده زائل اولماز
معلوم اوله که حکما و اطبا اتفاق آرا ایله انسانك عمرینی اوچ
قسمه تقسیم ایدوب بر قسمنه سن نما و قسم ثانیه سن وقوف
و قسم ثالثه سن رجوع و انحطاط تسمیه ایتدیلر بو امرك اصلی
بویله در که انسانك ابتدای خلقت و مبدأ فطرتنده رطوبت اصلیه سی
حرارت غریزیه سنه غالب اولمغله حرارت رطوبتده تأثیر و تصرف

ایدوب علی التدریج وقتاً فوقتاً اعضا و جوارحده نشو و نما حاصل و سنین
عمردن یکرمی سنه مرورنده تزاید قوا غایت و نهایته واصل
اولور بوندن صکره حرارت غریزیه رطوبت اصلیه یه معادل و مساوی
اولمغله نشو و نما یکرمیسکزدن قرقه وارنجه برقرار اوزره باقی قالوب
سن وقوف تمام اولور قرقدن صکره حرارت غریزیه رطوبت اصلیه
یی تنقیص و افنایه آغاز ایدوب اعضا و جوارحده وهن و فتور و قوای
بدنده ضعف و قصور ظاهر اولمغله قوت کامله نقصانه عودت ایدوب
هاتف قضا محلهٔ خاموشانه دعوت ایدر کذلک دقیقه شناسان
فن تاریخک بعضیلری دخی ایام ملک و دولتی مراتب عمر انسانیه قیاس ایله
اوچ قسمه تقسیم ایدوب اوائل دولته سن نما و اواسطه حد
وقوف و اواخره وقت رجوع اطلاق ایدیلر و اقسام مزبوره هر قسم
دور زحل اعتباریله اوتوز اوچ سنه در ثلث شهر ایله تقدیر
اولنمغین اکثر اوقاتده حسب العاده عمر دولت یوز سنه ده منقرض
اولمق اوزره السنهٔ ناسده مشهور اولدی و دخی قرون رجالدن هر
بر قرن دور زحله قیاساً اوتوز اوچ ییل در تا که فرض اولنمده
یوز سنه تمامنده اوچ قرن منقرض اولمش اولور بو صورتده
انسانک آبا و اجدادندن هر یوز سنه ده اوچر شخص بولنمغله
بیک سنه تمامنده اجدادندن اوتوز کمسنه گچمش اولور بناء
علیه بر شخصک جد اعلاسندن کندی وقتنه گلنجه سلسلهٔ نسبیه
منتظم اولان آبا و اجدادینک اعدادی مشکوک و مشتبه اولوب
جد اعلاسندن کندی وقتنه گلنجه دور ایدن ازمنه محفوظ و مضبوط
اوله ازمنهٔ معلومه نک عددلری ایله اعداد آبا و اجداده
استدلال اولنمق ممکن اولور مثلا بر قبیله و عشیرتک جد اعلاری
اولان زیدن کندی زماننه گلنجه اوچ یوز سنه مرور ایتدیکی
معلوم و مجزوم اولوب لکن زیددن آکا گلنجه موجود اولان آبا
و اجدادلرینک عددلری مشتبه اولسه اوچیوز سنه ده طقوز
دور ایدوب و هر قرنده آبا و اجداددن بر شخص فرض اولنمغله
سنین مزبوره ده اول شخصک آبا و اجدادلردن طقوز نفر کمسنه
موجود اولمق اقتضا ایدر اگر اون نفر ظن اولندیسه بر نفر زیاده غلط

واقع اولوب سکز تخمین اولنورسه بر نفر نقصان ایله خطا واقع اولمش
اولور کذلک بر شخصک آبا و اجدادینک عددلری مجزوم و
معلوم اولوب لکن عدد سنین ازمنه سی مشکوک اولسه آبا و اجدادک
اعداد معلومه سیله سنین ماضیه نک عددلرینه تعیینه استدلال اولنور
والله مقدر اللیل والنهار الفصل الثالث عشر کتاب اولک فصل
ثالثی فصولندن اون اوچنجی فصل رتبهٔ رفیعهٔ ملک و دولته نائل اولان
رجال ابتدای ظهورلرنده بدویلره مخصوص اولان ضرورت و قناعت
طورنده اولوب بعده طور بداوتدن طور حضارته انتقال و بلدیلر و
حضریلر گبی ترتب و زینت و عز و حشمته اشتغاللری بیاننده در
معلوم اوله که ملک و دولتک اوائلنده بداوت و اواسط
و اواخرنده حضارت طورلری امر ضروری اولوب مبادیٔ دولتده
قناعت و ضروره و اواسط و اواخرده توسیع دائرهٔ حشمت
ایله ترتب و زینته میل و رغبت مقرردر زیرا دعوای دولت و
داعیهٔ ملک و سلطنت ایله خروج و ظهور ایدن رجالک قوة قاهره
ایله ممالکه استیلالری تعاون و تناصرده حمیت و غیرتلرینه و نیروی
بازوی جلادت ایله بطش و شدتلرینه موقوف اولوب و بو حال
اکثریا جلب و سلبه مألوف و مداوم و بریه و بادیه یه ملازم اولان
رجاله مخصوص اولمغله اهل ملک و دولت و اصحاب سلطنت
جلادتنده قوت و قدر ضروری ایله مکتفی اولورلر بعده ملک و دولت
مرکزنده قرار و نصابنده استقرار ایدوب رنج و عنا زائل و یسر
و غنا حاصل اولدقده رجالهٔ دولت اهالیسی موفور و خصب
و رخا ایله معمور اولان بلاد و امصاره نازل اولوب فراغ بال و
رفاه حال ایله ترفه و تنعمه مشغول اولورلر شویله که مأکولات
و مشروباتده و ملبوسات و مفروشاتده زیاده تکلف و تشیید
مبالغه و ترتیب اوانیده کمال دقت ایدوب حظوظات لطافتیه
لرینی تحصیل و تکمیله لازم و مهم اولان صنایع و حرف اصحابنه اکرام
و رعایت ایله ترتیب اسباب زینت و توسیع دائرهٔ حشمت
ایدرلر و ملک سلطنتده بو حالت دولتلرک قوت مکنتلری و رجالک
میل و رغبتلری حسبیله مختلف و متفاوت اولوب هر ملک و دولتک

وسعت وقوتنه واهالیسنك میل ورغبتلرینه نظر ایله ترفه وتنعمدن
حصه لری متعین اولور بناء علیه تفتیش وتتبع ملك ودولتك وسعت
وقوتنه موقوف اولوب وسعت وقوت دخی تاسیس مبانی ملك
ودولت وتشیید ارکان سلطنتدن صکره حاصل اولمغله اواسط
ایام دولتده ظاهر اولان طور حضارت طور بداوتدنصکره حاصل
اولمش اولور ورتبهٔ علیای ملك وسلطنته اعتلا ایدن رجال
مستولی اولدقلری ممالکه کندولردن مقدم مالك اولان ملوك سالفه
نك احوال وافعالنی مشاهده ومعاینه ایتمکله اکثریا اوضاع و
اطوارده انلرك اثرینه اقتدا ایدوب حشمت وزینتده انلرك ترتیبنی
اختیار ایدرلر نته کیم صدر اسلامده طائفهٔ عرب اعلای کلمة الله
قصدیله بریه وبادیه ده شرق وغربه سفر وفوز وظفر ایله مؤید
اولوب ممالك فرس وروم فتح وتسخیره ابنا وبناتلرینی اخذ
واسیر ایتدکلرنده هر خصوصده اوضاع واطوارلرینی مشاهده
ایدوب ملك ودولتده آیین وعادتلری مسلکنه سلوك ایتدیلر
مع هذا طوائف عرب عهد قدیمدن ایام فتوحات ومغازیه کلنجه
طور بداوت اوزره ضرورت وقناعت ایله تعیشه مجبول اولملریله
اکل وشربده ورکوب ولباسده وسائر خصوصلرده قدر حاجت
ایله اکتفایه مألوف اولوب اکاسره وقیاصره دولتلرنده متعارف
اولان مراسم زیب وزینت واسباب عیش وعشرت
یانلرنده مجهول مطلق ایدی حتی منقولدرکه طوائف عربدن اهل
اسلام ممالك عراقه مالك اولدقده قوم فرس کردوه دینمکله
معروف بوفقه اتمك یاپوب بونلرك مجلسلرینه احضار ایتدکلرنده
بومقوله اتمك دیارلرنده مفقود وقطعاً مشهودلری اولمامغله
وهلهٔ اولاده کاغد ظن ایتدیلر کذلك خزینهٔ کسراده کافور مشهود
ومنظورلری اولدقده ملح اولمق ظنیله خمیر وعجینلرنده استعمال
ایتدیلر وقتاکه نیروی بازوی جلادت ایله فتح وتسخیر ایتدکلری
بلاد وممالکك رجال ونسوانی خدمتلرنده استخدام ایدوب اصحاب
حرف وصنایعدن اول مملکتلرده حوائج بیت ومهمات سائره
نك ترتیب وتنظیمنه قادر وحذاقت ومهارتلری ظاهر اولان

رجالی

رجالی انتخاب واستصحاب ایتمکله طبخ طعام ونسج لباس مقوله سی
بریه وبادیه ده مشهود ومعلوملری اولمیان اموری انلردن اخذ وتعلیم
ایدوب اسباب حضریتی جمع وترتیبه مباشرت ومبادرت ایتدیلر
کیدرك وسعت جاه ونعمت ایله هر خصوصده حذاقت ومهارت تحصیل
ایدوب حضری وبلدیلره مخصوص اولان اوضاع واطوارده اکابر فرس
واعاجمه سبق وتقدم ایتدیلر شویله که مأکولات ومشروبات و
ملبوسات ومفروشاتده کمال دقت ایدوب طرح مبانی وابنیه
واوانیده واثاث بیت وسائر خصوصلرده غایة الغایه تکلف ایتدیلر
کذلك ایام عید وسروره وسور ختان وزفافده ترتیب اولنان
ضیافتلرده دخی تکلفلر ایدوب کمال زیب وزینت وبذل نعمت ایله
اظهار حشمت ایدرلر صحائف کتب تاریخده محمد بن جریر طبری
وامام مسعودی وانلرك غیری اعلام مورخیندن منقول اولدیغی
اوزره مأمون خلیفه وزیر اعظمی حسن بن سهلك کریمه سی بوران نام
کندویه عقد وتزویج اراده سیله بالذات دار الملك بغداددن حسن
بن سهلك فم صلح نام مقام جنت آساده واقع سرای دلاراسنه
نهر دجله اوزرندن ذورقه سوار عزم اولدقده وزیر مشار الیهك حاشیهٔ
مأمونه بذل وانفاق ایتدیکی عطایای بهیه نك ولیلهٔ زفافده مأمونك
بورانه بخشش واعطا ایلدیکی امتعهٔ نفیسه نك کثرت ووفرتی وبها
وقیمتی حقنده نقل اولنان حکایه یه نظر اولندقده دولت عباسیه نك
مکنت واقتدارده حال وشانلرندن تعجب واستغرابی موجب اموره
اطلاع کسب اولنور از جمله وزیر اعظم حسن بن سهل روز فیروز
زفافده درگاه خلیفه یه منسوب ومتخصص اولان خدمه واتباعه بر
ضیافت عظیمه ایتدیکه قرب واختصاصده رتبه لری اعتباریله هر برینك
حال وشاننه لایق عطیهٔ جلیله وهدیهٔ بهیه ایله توقیر وتکریم اولندی
طبقهٔ اولاده واقع خواص ومقربان ایچون مسك وعنبردن معمول مدور
حبه ترکیب وتخمیر ایتدیروب واوراقلرینه کاغد وضع وهر کاغدده
منتفع به نیجه عقار واراضی معلومه تحریر اولنمشدی که اول حبه مسك
آلوده لری اطرافه نشر وتفریق ایتدکده حسب البخت والاتفاق هر
کیمك یدینه واصل اولورسه اول عقار واراضی بر وجه تملیك داخل

خوزه زعفرانی اولوردی وطبقهٔ ثانیه ده بولنان خدام خلیفه ایچون دخی
تمام الوزن اونر بیک دینار اولمق اوزره برر صره ترتیب اولنوب
هر برینه فرق اتبهاجلرینه بذل ونثار اولندی کذالک طبقهٔ ثالثه ده
مرتب اولان خدمه واتباعه دخی اونر بیک درهم اولمق اوزره برر
صره انعام واحسان اولندی ویوم زفافدن مقدم مامون
خلیفه حسن بن سهلک سراینه نزول واقامت ایتدیکی اثناده
خدمتکاران دولته بو ذکر اولنان اموالک اضعافی احسان ایدوب
ضیافتخانهٔ عمیم النوال جود وسخاسنده خاص وعام کامیاب
لطف واحسان اولمشلر ایدی وکذالک مامون خلیفه دخی
حلیله سی بورانه لیلهٔ زفافده مهر معجل مقابله سنده بیک عدد
یاقوت رمانی اعطا ایتدیکه هر بری قیمت وبهاده بیمثل وبیهمتا
ایدی وبو شب سور پرسرورده عنبر سارادن مصنوع سیم
شمعدانلار اوزره متعدد شمعلر ایقاد اولندیکه من حیث الوزن
والمقدار هر بری بوز منّ کامل وهر منی بر رطل وثلثان رطله
معادل ایدی ومجلس زفاف انواع زیب وزینت ایله آراسته
وبساط سندس طراز ایله پیراسته قلنوب حریم بارگاه احتشام
همایون دولته بر حصیر دلپذیر بسط اولندیکه تار وپودی
ذهب وزر وانواع در وگوهر ایله مزین ومحلی ایدی مامون
بو حصیری کوردکده دیدیکه بیت • قاتل الله ابا نواس کانه ابصر
هذا حیث یقول فی صفة الخمر • کان صغری وکبری من فواقعها
حصباء در علی ارض من الذهب • یعنی شعرای عربدن ابو نواس
نام شاعری الله قتل ایلسون که وصف خمرده نظم وانشاد
ایلدیکی بیت مشهوری گویا بو حصیری کوروب انک حقنده انشاد
ایلدی دیدی معنای بیت ابو نواس صهبای زرد قامله مملو بر ساغر
اوزرنده صغیر وکبیر باده حبابلرینی کوروب بو حالی آلتوندن مخلوق
بر زمین دلنشین اوزرنده انجو دانه لرینه تشبیه خیالیله بو بیتی
انشاد ایلمشدی مامون خلیفه دخی ساحهٔ دیوان اوزرینه
مفروش در وگوهر ایله مزین حصیر زرتاری مشاهده ایتدکده بیت
معهودی تذکر ایدوب ابو نواسک باده وصفنده تخیل ایتدیکی

تشبیه لطیف حصیر مزبورک وصفنده دخی جاریدر دیو ابو نواسی
یاد وشعرینی انشاد ایتدی ودخی لیلهٔ زفافده ترتیب اولنه جق ضیافت
عظماده طبخ طعام ایچون مطبخ عامرهٔ دار الخلافه یه بر سنهٔ کامله هر یوم
اوچر نوبت یوز قرق قاطر یوکی هزم وحطب نقل اولنوب انباره وضع
اولنمشدی ایدی لیلهٔ زفاف حلول وطبخ طعامه شروع اولندقده بر سنه
ده نقل وجمع اولنان هزم وحطب کفایت ایتمیوب عاقبت چراغ
آغاجلرینی قطع واوزرینه روغن زیت صب ایدوب لیلهٔ مزبوره
ده آنلری ایقاد ایله تکمیل ضیافت اولندی واشبو سور زفاف مدینهٔ
مامونیه ده واقع قصر خلافتده ترتیب اولنوب وشهر بغداد ایله قصر
مزبور میاننده نهر دجله تخلل ایتمکله ضیافتخانهٔ عمیم النوال خلیفه
یه مدعو ومامور اولان خواص ناسک نهر مزبوردن مرور ایتمک
ایچون طوب وتوفنک ایله مشحون اون بیک سفینه احضار اولنوب
وقت صبحدن آخر نهاره دک سفاین مذکوره ایله فوج فوج قلزم
موج اعیان دولت صوب مامونه بادبان کشای عزم اولدیلر
وکذالک ابن حیان تاریخنده وابن بسام ذخیره نام کتابنده
نقل وحکایه ایتدیکی اوزره بلاد اندلسدن طلیطله نام بلده ده •
اندلس ملوکندن مامون بن ذی النون نام ملک دخی قانون
عباسی اوزره بر سور زفاف ترتیب ایدوب کمال زیب و
زینت ووقر وحشمت ایله اظهار مراسم ملک ودولت ایلدیکی مع
هذا خلفای امویه وعباسیه وسائر اصحاب دولک حال و
شانلری اوائل ظهورلرنده طور بداوته منحصر وتنعم وتعیشلری
قدر حاجت وضرورته مقصور اولوب جمع اسباب حشمت وآنلری
ترتیب وتکمیله آلت اولان حرفت وصنعتدن قوت وقدرتلری
قاصر اولمغله اوائل ظهور دولتده ذکر اولنان امورده عجز وقصورلری
مقرر ایدی منقولدرکه حجاج بن یوسف ثقفی بعض اولادیچون
سور ختان ترتیب ایتدکده کسرای عجم دولتی رجالندن بعض
اعیان قرایی احضار وکاسرهٔ عجم وقتنده ترتیب اولنان
مجالس سوردن استفسار ایدوب اول تاریخده مشهور ومعلوم
اولان جمعیتلرک اشهر واعظمندن استخبار ایلدکده شخص معهود

دخی سرپوش انداز طبقجه خطاب اولنوب حجاجه بو وجهله جواب
ویردیکه نعم ای وزیر علی النعم وای امیر علی الهمم امرای کرادن برامیر
کبیرك مجلسنده حاضر ایدم اول بزم دلپذیره عظمای فرسدن
بعضیلری دعوت وعقد انجمن جمعیت ایدوب برعالی ضیافت
ترتیب ایتمشیدیکه اول مجلس کثیر الخادمه تناول طعام ایچون
مواضع عدیده ده سیم خامدن معمول ومصنوع متعدد تبسیلر ایله
مجلس برزیب وفر وهر تبسی اوزرینه دردر دانه التون لنکر وضع
اولنوب وهر لنکر زرینه برر زیری بیکر جاریه حسنایه تحمیل وسفره
ده الکا بر فرسدن درت کمسنه مربع نشین بساط عز و
وتبجیل اولمشلر ایدی بونلر تناول طعام وتعمدن دست شوی
فراغ اولدقدن صکره صاحب دعوت اولان ولی نعمت عالی همت
سفره نشین اکرام اولان مسافرلرندن هر سفره ده حاضر
اولان درت شخصه اول سفره نك آلات واوانی سندن
سابق الذکر سیم تبسی ایله التون لنکرلری ویری بیکر جاریه لری
هبه وتملیك ایلدی اول شخص معهود حجاجه بسط مائده مقال
ایلدکده حجاجك هنوز بدایت دولتی وفتح اولمغله ترتیب ایتدیکی
سور ختانده بویله حشمت وابهت اظهارینه مکنت وقدرتی
اولمدیغنی اذعان ایدوب وکلی خرجنه همان دوه لری نحره اقدام
وخلقی اطعام ایله دیو امر ایلدی کذلك صدر اسلامده بنی امیه
دولتی دخی وقت بداوته قریب اولوب هنوز بریه وبادیه ده
جاری اطوار عرب مهمل ومنسی اولمامغله ولایم سور وایام
سروروده الکثر عطیه وجائزه لری جمل وناقه احسانه مقصور
ایلدی بونلردن صکره بنی عباس ایله عبیدیین دولتلرنده واندن
صکره ظهور ایدن دول وسلطنتلرده وسعت نعمت وشوکت
وحشمت عظیم وجسیم اولمغله انلرك جوائز عطایاری اجناس
نقود وعروض وانواع اقمشه وامتعه واصناف خیل وجمل
اولوب عهد سلطنتلرنده علما وشعرایه وفقرا وضعفایه انعام
واحسانلری بین الانام معروف ومشهور وبطون صحائف
اوراقده مرسوم ومسطوردر وکذلك دیار غربده قبیله کنانه نك

افریقیه

افریقیه ملوکی اغالبه ایله ومصرده بنی طغج ایله حال وشانلری بو منوال اوزره
اولوب اغالبه وبنی طغج دولتلری بونلره نقل ایتمکله بسط نعم وبذل کرمده
اغالبه یه وبنی طغجه غالب اولدیلر وینه دیار غربده لمتونه ملوکنك احوالی
دخی اندلسده طوائف ملوکی ایله ودیار غربده موحدین ایله بو سیاق
اوزره متناسق اولوب بونلردن صکره دخی زمانه نك احوالی موحدین
ایله بو منوال اوزره واقع اولمشدر خلاصه کلام هر عصرده ملك ودولت
سلفدن خلفه نقل وتحویل ایدوب عزت ونعمتده وزینت و
حشمتده سلفلرینك آیین واطوارینه مراعات ایدرلر ازجمله
صدر اسلامدن دولت فرس بنی امیه یه بعده بنی عباسیه یه نقل ایدوب
بونلر ابتدا ظهورلرنده بدویت طوری اوزره باقی وقدر حاجت
ایله مکتفی ایکن رجال فرسی خدمتلرنده استخدام ایله دولتلرنده
جاری اولان مراسم ملك وسلطنتی انلردن اخذ ایتدیلر
کذلك اندلسده بنی امیه دخی حالا عهد وزمانمزده موجود اولان
سلاطین غربدن موحدین وزناته ملوکنه نقل ایدوب حشمت
وزینتده انلرك آیین وعادتلرینه اقتدا ایلدیلر کذلك بنی عباسك
حشمت وشوکتی تسلط ایله ابتدا دیالمه بعده سلاجقه یه بعده
مصرده موالی بنی ایوبدن ملوك اتراکه بعده عراق عرب وعجمده
ملوك تاتاردن هلاکوخان بدکرداره نقل وتحویل ایلدی معلوم
اوله که رسم حضارت هر ملك ودولتك قدر ومنزلتنه تابع
اولوب زینت وحشمتلری شوکت وقدرتنده قدر وشانلرینه نسبت
ایله حاصل اولور زیرا رسم حضارت دواعی نفسانیه وشهوات
جسمانیه ده انهماك واشتغاله مبنی اولوب بو معنی ایسه
ثروت ونعمته منوط وثروت ونعمت دخی ملك ودولته مربوط
اولمغله اهل دولتك زینت وحشمتلری اموال واملاکه استیلالری
مرتبه ظاهر اولور اکر بو آنه دك ذکر اولنان اموره نظر واعتبار
اولنوب کماهو حقه فکر وتامل اولنورسه صحیفه معموره
ارضده ظهور ایدن دول وسلطنتلرك احوالنه اطلاع ایله
مدعامزك صدق وحقیقتی ظاهر اولور والله وارث الارض
ومن علیها الفصل الرابع عشر کتاب اولك اونجی فصلنك

اول دردنجی فصلی اوائل ظهور دولتده وسعت ونعمت وحصول راحت
ملك ودولته زیاده قوت ایراث ایلدیکی بیاننده در بو امرك سر
وسببی اولدرکه داعیهٔ ملك ودولت ایله خروج وظهور ایدن
رجال مطلبلرینه نائل وعزت ونعمته واصل اولدقلرنده زوال حزن
وملال وظهور عز واقبال ایله قوهٔ شهویه لری قوی اولوب یوماً
فیوماً نسل وذریتلری کثیر ومتزاید اولور واجانب واباعددن
دائره لرینه منسوب ومتخصص اولان خدام واتباعلری دخی
سماط عمیم النوال دولتلرنده شیرین مذاق حلاوت شهد نعمت
اولوب اولاد واتباعلری دخی وقتاً فوقتاً نشو ونما بولمغله ایلرك
عدد وقوتلری انضمامیله دائرهٔ ملك ودولتلری زیاده واسع اولور
اما مرور وقت وزمان ایله قرن ثالث حلول ایدوب قرن اول
وثانیده اول دولتك اعیان وارکانی اولان رجال منقرض اولمغله
مزاج ملکه ضعف وهرم مستولی اولدقده خارجدن کلوب اناره
انتساب وانتما ایدن خدام واتباع تمهید مبانی ملك ودولتده
تدبیر وتصرفدن علی وجه الاستقلال عاجز اولورلر زیرا بونلر دولته
خدمت واعانت قصدیله انتساب ایدوب حجر تربیه لرنده محکوم
ومرزوق عیاللری اولمغله حکم وتصرفلری مخدوم ومتبوعلرینك
موکول عهدهٔ همتلری اولمش ایدی کیدرك اصول دولت
منقرض اولدقده فروع ایچون تمکین وثبات متصور اولمیوب
ضابطهٔ جمعیتلری پریشان ونام ونشانلری کنجینهٔ صحیفهٔ
نسیان اولمغله ملوك وحکامك مبادی ظهورده ثابت اولان
قوت اصلیه سی محو وزائل اولور نته صدر اسلامده دولت عربك
حالی وشانی بو خصوصه شهادت ودلالت ایدرکه بوندن اقدم
ذکر اولندیغی اوزره عهد همایون نبویده وخلفا ایامنده مضر وقحطان
قبیله لری رجالندن عدد مسلمین انجق یوز اللی بیك نفره یا اکا
قریب مبلغه بالغ ایدی وقتاکه وعد کریم الٰهی اوزره آفتاب
عالمتاب اسلام آفاق واقطاره پرتو انداز اولوب ممالك مشرکین
داخل حوزهٔ حمایت دین مبین اولدقده خلفای اسلام مغانم کثیره
ایله اغتنام ایدوب وسعت ملك ودولت وکثرت جاه ونعمت ایله

نسل وذریتلری وخدام دولتلری متواتر اولمغله زمرهٔ موحدین وجنود
مسلمین عدد مذکورك اضعافنه بالغ اولدی منقولدرکه خلفای بنی عباسدن
معتصم بالله ممالك رومدن عموریه فتحنه رایت افراز اولدقده مبارزان
اسلام طقوز یوز بیك رجال اولوب کثرت جنود موحدین ایله بلدهٔ
عموریه ضمیمهٔ بلاد مسلمین اولدی معتصم بالله زماننده عسکر اسلامك
طقوز یوز بیك نفره بلوغی استبعاد اولنمسونکه عدد مذکور انجق خلیفه
ایله عموریه غزاسنه حاضر اولان جنود موحدینه محصور اولمیوب بلکه
شرق وغربده قریب وبعید موجود اولان قلاع وثغورده حفظ و
حراسته مأمور حمات ومحافظینك مجموعی تعداد اولندقده نقل
مذکور موجه اولمغله درجهٔ صحتدن بعید اولماز امام مسعودی نقلی
اوزره مأمون خلیفه وقتنده بیت المالدن ترزیق وانفاق مصلحتی
ایچون اول وقتده اقارب خلیفه دن موجود اولان بنی عباس بن
عبد المطلب تعداد اولنوب سلالهٔ عباسیاندن ذکور واناث اوتوز
بیك کسنه لابس حلهٔ حیات بولندی خیر الناس حضرت عباس
رضی الله عنه وقتندن مأمون خلافتی زماننه کلنجه ایکیوز سنه دن اقل
مدت مرور ایدوب بو زمان قلیلده نسب واحده منسوب اوتوز
بیك نفس موجود بولندی بو امرك سر وسببی اولدرکه ملك
ودولت مرکزنده قرار ایدوب اهل دولت اموال کثیره یه نائل
واملاك وممالکه مالك اولدقده قوم وقبیله وخدم وعونه سی
ترفه وتنعم ایله مستریح ومطمئن البال اولوب وفرت نعمت
وکثرت ذریه باعث وبادی وسبب عادی اولور بنا علیه
اسلامده فتح ونصرت ایله خلفای مسلمین مؤید اولوب خزائن
قیصر وکسرایه مالك اولدقلرنده فراغ بال ورفاه حال ایله آسوده
نشین مهد راحت اولوب معتصم بالله زماننده قبیله وعشیرتلری
وخدام عتبهٔ دولتلری طقوز یوز بیك نفره بالغ اولدی والا
قبل الفتح طوائف عربك مبلغ عددلری یوز اللی بیك نفری تجاوز
ایتمدیکی بوندن اقدم مره بعد اخری ذکر وبیان اولنمشیدی
والله الخلاق العلیم

الفصل الخامس عشر

کتاب بونك فصولندن اوچنجی فصلك اون بشنجی فصلی انقلاب ادوار ایله اطوار دولت

مختلف اولوب و هر طورده اهل دولتك احوالی مختلف اولدیغی بیاننده
در معلوم اوله که ملك و دولت ابتداسندن انتهاسنه وارنجه
نسق واحد اوزرینه قرار ایتمیوب مرور زمان ایله بر حالدن حال آخره
نقل و تحویل ایدر و رجال سلطنت اطوار دولتدن هر طورده اول طوره
لایق و مناسب خلق ایله متخلق اولوب طور آخر حلولنده خلق اولی
ترك و اخلافدن اکا مناسب وضعی اختیاره مضطر اولور زیرا
انسانك خلق و خصلتی بولندیغی حالك مزاجنه تابع اولمغله اطوار
دولتدن هر طورده اکا مناسب بر خلق و خصلت واردر که اول
طورده رجال دولتده اول حالت ظهور ایدر معلوم اوله که
ملك و دولتك احوال و اطواری بش مرتبه اوزرینه مرتب اولوب
اکثریا اول مرتبه لری تجاوز اتمز ابتدا مرتبه سی اوائل ظهور دولتده
قوت و ظفر طوریدر که انده دعوای سلطنت ایله تمهید مبانی ملکه
قیام و استیلای مملکته اقدام ایدن رجال کندیلردن اقدم اول
ممالکده مالك رقاب امم اولان ملوك و سلاطین ایله محاربه یه
اقدام ایدوب داخل حوزه حمایه لری اولان بلاد و امصاری یدلرندن
نزع و تسخیره اهتمام ایله مالك تاج و تخت دولت اولور
دولتلرك بو طورنده ملوك و سلاطین قوم و قبیله سیله دائما
عز و رفعتده و منافع ملك و دولتده مشارکت ایدوب بو امورده
بریسنی کندیلرینه تخصیص ایله قوم و قبیله لرینی محروم اتمزلر انلر دخی
مقتضای عصبیت و لازمه رعایت حمیت اولان تعاون و تناصر
ده تقصیر و اهمال ایتمیوب متنوع و محذورلرك رتبه رفیعه
سلطنته اعتلاسنه سعی و همت ایدرلر زیرا دولتلرك بو
طوری اوائل ظهورده واقع اولوب قبائل و عشائر میاننده
محفوظ و مرعی اولان عصبیت و حمیت هنوز زائل اولمامغله
اصحاب دولت قوم و قبیله سنه هر خصوصده مشارکت ایدوب
انلر دخی من کل الوجوه معاونت و مظاهرة ده دقیقه فوت اتمزلر
ملك و دولتك ایکنجی طوری استقلال طوریدر که ملوك و سلاطین
ملك و دولت نصابنده قرار و مرکزنده استقرار ایتدکدن صکره
حکم و تصرفده انفراد و استقلال مسلکنه سالك اولوب قوم و

قبیله

قبیله سنی امور مملکته مداخله و مشارکتدن منع ایدرلر بو طورده
ملوك و سلاطین قوم و قبیله سیله ابتدای ظهورده ایتدکلری معامله
و مساعده یی ترك ایدوب کالاول امور ملکه مداخله و مشارکتلرینی
منع و دفع ایچون مواجب معینه ایله موظف اجنبی عسکر ترتیب
و قبیله و عشیرتلرینك دائره ملك و دولتده حکم و تصرفلرینی
منعه اهتمام ایدرلر تا که بر وجه استقلال مالك تاج و تخت دولت
اولوب امور مملکتده امر و نهیلرینه و حکم و تصرفلرینه بر فردك معارضه
یه قدرتی اولمامغله ثمرات ملك و دولتی اولاد و ابناسندن و بکم
و مقربلریندن اختیار ایتدکلری کمسنه لره استدکلری وجه اوزره
توزیع و تقسیم ایدرلر و ملوك و سلاطین ابتدای ظهورلرنده اعدا
لرینی مدافعه ده کندی قوم و قبیله سیله مظاهرت ایتدکلری کبی
بو طورده دخی قبیله و عشیرتلرینی دائره ملکده حکم و تصرفدن منع
و زجرده ترتیب ایتدکلری عسکر ایله استظهار ایدرلر بلکه بو اثناده
کلفت و مشقت و شدت و محنت طور اوله غالب اولوب فوز
و ظفرده عسرت و انجاح مرامده صعوبت زیاده اولور زیرا
اول عینه ملك و دولت و دعوای سلطنت ایله ابتدای ظهورده خروجلرنده
اجانب و اباعدی اقارب و خویشان ایله مدافعه ایدوب اعوان
و انصارده حمیت و قرابت تازیانه غیرت و علاوه همت اولمغله
اعدالرینه غلبه و استیلاده سهولت حاصل ایدی اما طور ثانیده
اجانب و اباعد ایله اقاربك دفعنه اهتمام اولنوب و اجانب و
اباعدك همت و غیرتی اقاربه نسبت ایله اقل و ابعد اولمغله
امر مدافعه ده صعوبت مقرردر دولتلرك اوچنجی طوری فراغ
و راحت طوریدر که ملوك و سلاطین ابتدا اعدالرینه غالب اولوب
بعده عشیرتلرینك مزاحمه و مداخله لری دخی بر طرف اولندقدن صکره
منافع دولت و ثمرات الملك و سلطنتی جمع و تحصیله سعی ایدوب
طبیعتلرنده مرکوز اولان امور جلیله یی اظهار و تحصیل مال و ابقای
محاسن آثاره اهتمام ایدرلر شویله که دخل و خرج دولته ضبط و جبایت
اموال میریه ده بذل جهد ایدوب ترتیب مصارف سلطنتده خطه
عدله مراعات ایله افراط و تفریط و تبذیر و تقتیردن احتراز ایدرلر

وداخی حفظ حدود دولت ایچون تشیید قلاع وحصون وتوسیع بلاد وامصاره
صرف نقدینه همت ایدوب وملوک اطرافدن وارداولان سفیر ورسوللره
حرمت ورعایت واصحاب استحقاقه بذل مال ونعمت ایدرلر بوندن ماعدا منسوب
درگاه دولت اولان اعوان وانصاره ایرادلرین توفیر وقدر وشانلرین ترفیع
ایله توقیر ایدوب بهر شهر خزینهٔ دولتدن معین ومرتب اولان علوفه‌لرینه ترقی
ضمیمه‌سیله خاطرلرین تطییب ایدرلر خصوصا عیدلرده وولیمه‌لرده وسائر ایام
زینتده اصحاب علم وقلم وارباب سیف وعلم ایچون مخصوص لباسلر ترتیب
اولنوب اول گونلرده هر طائفه کندویه مخصوص اولان زی وقیافت وحشمت
وزینت ایله مقامنده قائم اولمغین عقد صالحه بنیادی تألیف اولنان اصحاب دوله
عرض مفاخرت واهل حرب وبغیه اظهار هیبت وسطوت ایدرلر معلوم اوله که
اطوار خمسه‌دن اشبو طور ثالث اصحاب ملک ودولتک رای وتدبیری ایله
استقلال وانفرادلری اطوارینک اخری اولوب تدبیر وتصرفده رجال
دولتک استقلالی بو طورده تمام اولور زیرا اولکی وایکنجی واوچنجی طورلرک جمله
سنده ملوک وسلاطین رای وتدبیرده آخرلرک اثرینه اقتدا ایتمیوب تنظیم
مصالح دولت وترتیب قوانین سلطنتده کندی رای واجتهادلری ایله
عمل ایدوب کندیلردن صکره سریر سلطنته مالک اولان رجاله ایضاح طریق
ایدیلر ملک ودولتک دردنجی طوری اسلافک اثرینه اقتدا وملوک اطراف
ایله مصالحه رضا طوریدر که بو طورده اولیای دولت سلفلرینک ترتیب
وتمهید ایتدکلری قوانین ایله عمل ایدوب کندیلرله همسایه اولان ملوک و
سلاطین ایله حسن معامله‌یه رغبت ایدرلر شویله که اسلاف ترغیب
ایتدکلری قوانین مرسومه‌دن بر قانونه مخالفتدن اجتناب ایدوب انلرک
اثرینه تقلید ایتمدکلری صورتده نظاملری فاسد ورایلری کاسد اولمق
زعمیله تقلید اسلافده دقیقه فوت ایتمزلر ملک ودولتک بشنجی
طوری اسراف وتبذیر طوریدر که اولیای دولت بو طورده
اسلافک جمع ایتدکلری خزائنی شهوات نفسانیه‌لرینه وخواص مقربینه
صرف واتلاف ایله اسراف ایدوب وامور خطیره‌یی نااهل اولان رجاله
تقلید ایله بقیهٔ اسلاف وعظما واشراف دولتک قلبلری مکسور اولمغین
انلر دخی حقد وحسدی ضمیرلرنده اضمار ایدوب وقت حاجتده نصرت
واعانت ترک ایدرلر بو صورتده اسلاف دولتک اعمال فکر ووقت وبزار تکلف

ومشقت ایله تأسیس وتمهید ایتدکلری قواعده مراعات اولنمامغله
مبانی عز ودولت متزلزل ومنهدم اولوب مزاج ملکه بر مرتبه ضعف
وهرم مستولی اولور که تدبیرنده حکما وعقلا عاجز اولورلر نته کیم فیما
بعد سرد اولنه‌جق فصول ضمننده ذکر وتفصیل اولندقده مدعامزک
صدق وحقیقتی ظاهر ومنجلی اولور والله خیر الوارثین **الفصل السادس
عشر** کتاب اولک اوچنجی فصلنک اون التنجی فصلی دولت و
سلطنتک صحیفهٔ عالمده دائر وباقی اولان آثاری اصلنده قوه
وقدرتلری نسبتنه اوزره واقعدر بو امرک سر وسببی اولدر که هر ملک
ودولتک آثاری طبیعت ملکده ثابت قوت اصلیه‌یه تابع اولمغله
قدر ودرجه‌سی اعتبارلیه ظاهر اولور جمله آثار دولتک بری قلاع عظیمه
وحصون منیعه وسائر مبانی رفیعه درکه بو آثار ایله دولتک قوت
وقدرتنه استدلال اولنور زیرا بو مقوله ابنیهٔ عظیمه‌نک حصولی آلات
وادوات کثیره‌یه وفن بناده ماهر عمله‌نک اجتماعنه موقوف اولمغله
بر دولتک دائره‌سی وسیع واطراف وجوانبی فسیح اولوب مملکت
ورعایا کثیر اولدقده آفاق واقطاردن عمله کثیره جمع اولوب فوق
ما یتصور ابنیهٔ شامخه بنیاد اولنور نته کیم سورهٔ شعراده وسورهٔ
فجرده عاد وثمود قومنک تشیید بنا ایتدکلری ابنیهٔ عظیمه حقنده
وارد اولان آیات بینات بو خصوصه دلالت ایدوب کندیلردن ظهور
ایدن آثار عظیمه‌نک ملک ودولتده قوه ومتانتلرینه دلیل اتخاذ
اولندی وحالا عراق عربده آثاری مشهود ومعروف اولان ایوان
متین البنیان کسری دخی ملوک فرسک متانت بنیاد ملک و
دولتلرینه دلالت ایدر حتی خلفای عباسیه‌دن هارون رشید علیه
رحمة الملک المجید ایوان کسرایی هدم وتخریبه شروع اراده سیله
یحیی بن خالد برمکی ایله استشاره ایتدکده مبادرت ومباشرت
اولنماق اوزره رای ایتمش لکن هارون اصغا ایتمیوب هدم وقلعنه
شروع ممکن اولمامغله رأیندن رجوع ایلدی بوندن معلوم اولور که
تخت نشینان دولت اولان ملوک وسلاطینک بعضیلری بر
بنای عظیم بنیانه قادر اولور که سائر ملوک آنی هدم وتخریبده
عاجز اولور مع هذا هدم ایله بنا بیننده سهولت صعوبت جهتیله

بو بنا بعید اولدیغی ظاهر اولمغله اوعقوله ابنیهٔ عظیمه یی تشیید و بنا
ایدن دولت ایله هدم وتخریبده عاجز اولان دولتلرک قوت وقدرتده تفاوتی
ظاهر اولور وکذلک دمشق الشامده ملوک امویه دن ولید بن عبد
الملک بناسی اولان سرای عالی طاق وقرطبه ده بنی امیه جامع وجسر
عظیمکه بونلرک هر بری بانیلرینک عظم شاننه دلالت ایدر وکذلک
دیار اندلسده قرطاجنه بلده سنه اجرا کلنمان ایچون متعدد معوش
طاقلر اوزرینه مبنی قنوات ومسناد بنا وانشا اولنمشدرکه هر بر
طاقی جوزا نطاق کرکهکشانه پیوسته اولمشدر وبنه ملوک ماضیه دن
شرسال نام ملک دیار غربده موجود اولان ومصرده مشهود و
معروف اولان اهرام وسائر آثار جسام بانیلری اولان ملوک
وسلاطینک دولتلرینک قوت وضعفده تفاوت واختلافلرینه
دلالت ایدر معلوم اوله که ملوک متقدمین وسلاطین اقدمینک
آثار عظیمه لری اثنای بنا ده ماهر عمله نک کثرت واجتماعیله و
جر اثقال ایچون مصنوع وموضوع اولان آلات هندسیه استعمالیله
حاصل اولوب ایام سالفه ده ملوک ماضیه نک همت وغیرتلریله حصوله کلمشدر والا عوام ناسک زعم واعتقادلری اوزره
شداد وعاد وامثالی رجالک جثه لری بزم اجسام و
ابدانلریمزدن اعظم واقوی اولدیغنه مبنی دکلدر زیرا افراد بشر نوع
واحد تحتنده داخل اولمغله عظم اجسام وکبر اندامده آثار عظیمه لری
کبی بینلرنده تفاوت واختلاف بو قدر لکن قصه پردازان اخبار سلفدن
بعضیلری بو خصوصده نیجه اقوال نقل وحکایات ایدوب قوم عاد
وثمود وعمالقه وبنی کنعانک جثه لرینک عظم وضخامتی حقنده
حددن بیرون وقیاسدن افزون مبالغات عظیمه واخبار کاذبه یی
قلمه آلوب کتب حکایاته درج وتسطیر ایتدیلر اول حکایات کاذبه نک
عجائب وغرائبندن بری دخی عوج بن عناق حقنده نقل اولنان
حکایه در که بنی اسرائیلک ممالک شامده مقاتله ایتدکلری بنی
کنعاندن بر شخص مزبوری طول قد وقامت ایله وصفده مبالغه ایدوب
دیدیلر که عوج بن عناق زیاده طویل القامه اولمغله قعر دریادن صید ایتدیکی بالغی
ایدوب قرص شمسده طبخ ایدر ایدی دیو نقل وحکایت ایلدیلر حالبوکه

نوع واحد تحتنده دخول افرادن
صفر وکبر جهتیله عدم اختلافه
ایجاب ایدر نته کیم نوع بورکی
نقل ایدرلر لکن بعضی زیاده کلب
جثه سی قدر فرنجه کورنمشلردر
بلکه صنف واحد تحتنده
دخولی دخی عدم تفاوتی ایجاب
ایتدیکی ظاهردر مورخلرک
بو تعلیلی جاهللرک کلامدر
لکبیدر لا وقی
منه

نوع

نوع بشرک طول وقصره وصغر وکبرده احوالنه جاهل اولدقلری کبی
کواکب سماویه احوالنه دخی جهللرینی اظهار ایدوب جرم شمسده حرارت
اثبات ایتمکله قریب اولان مواضعک سخونت وحرارتی بعید اولان
محللردن اشد واقوی اولور دیو زعم ایتدیلر بیلمزلرکه جرم آفتاب مرکبات
عنصریه کبی طبایع مختلفه دن مرکب اولمیوب بر جسم بسیط مضی
وجرم لطیف نورانی اولمغله کثافت مزاجیه دن بری حرارت و
برودتدن عاریدر بلکه حرارت شمسک نور وضیاسی اشعه هوایه
منعکس اولمغله اول انعکاسدن ارضه قریب اولان محللرده زیاده
حرارت حاصل اولور شمسک عکس شعاعله ایجاب حرارتده
بر حد معین واردرکه اول حدی تجاوز ایدوب وجه ارضدن بعید
اولدقده اصلا اول محلده حرارت اولماز محل غلو جهت فوقده وجه
ارضدن فرق میل بعید کرهٔ زمهریر ددکلری محلدرکه عندالحکما شمسک
شعاعی اول محله واصل اولمغله زیاده بارد اولوب تأثیر حرارت
شمس ایله وجه ارضدن صعود ایدن ابخره وادخنه ایچون کثافت
حاصل اولمغله رعد وبرق وسحاب ومطر اول محلده حاصل اولور بو
تحقیقدن معلوم اولدیکه جرم شمسده حرارت اولایدی طاغ
باشلری دره لردن زیاده حار اولوب شمسه قریب اولان مواضعده
برودت موجود اولمازایدی بنا و علیه عوج بن عناق حکایه سنده
قرص شمسده طبخ سمک ایله شمسک حرارتنه استدلال جلیه
صحتدن عاری اولدیغی بو حکایه نک کذبنه بر دلیل دخی بودرکه کتب
سیرده منقول اولدیغی اوزره عوج بن عناق بنی کنعاندن بر
شخص اولوب بنی اسرائیل محبس تیهدن خلاص اولدقدن
صکره بلاد شامی فتح وتسخیر ایتدکلرنده بنی کنعان ایله محاربه و
مقاتله ایدوب جبابرهٔ کنعانیانی محو واعدام ایتدیلر بنی اسرائیلک
اول تاریخده قد وقامتلری طول وقصرده حالا بو وقتده بزم هیکل
وجثه لریمزه قریب اولدیغنه بیت مقدسک قبولرینک مقدارلری
شهادت ایدر زیرا برقاج دفعه بیت مقدسک ابواب وحیطانی
تخریب وتجدید اولنمش ایسه ده لکن مهبط وحی نبوت ومسجد
عظیم البرکه اولمغله انبیای بنی اسرائیل علیهم السلام وقتلرنده

مورخ مسعودینک حکایاتی نقلی زعم ایدوب
لندرو نقلی قطعیتده دعوا ایدر حالبوکه
حرارت شمس انعکاسدن حصول اولان دخی
مجرد حکما اجزاسی اولوب الک دخی
یقینی افاده ایدرلر سندی بوقدر
بو ایچون ادله ایله تقریب ایدرلر ایلری
سبب اغلبیه ایله تعبیر وتقریر ایدرلر
مع هذا روز جزاده شمس ابر
قرق مقداری ارض اناسم
افندینه نزولی شرعده خبر ویرلمشدر
اکر حرارت اولمیدیکی نزولنده
بو فائده اولوردی بونلردن
کشفه کافه حاصد وعام عندنده
عندنده متواتر قضیه با خبر واحد
عمر معتبر ایله تزییف بلکه تجویز
دکلدر والله اعلم
منه

موجود اولان ابوابك اشكال و مقادیری رسمنه رعایت و هر عصرده
بر وجهله بناسنه مبادرت اولنمشدر بو تقدیرجه عوج بن عناق
ایله معاصرلری اولان بنی اسرائیل ارسنده بحسب الطول بو مقدار
فاحش ایله تفاوت بولنمق مستبعددر اهل تاریخك عوج بن عناق
ماده سنده وانك امثالی رجال خصوصنده خبط و خطالری بوندن
ناشیدر که بونلر امم سالفه نك صحیفهٔ عالمده آثار عظیمه لرینی مشاهده
ایدوب دول و سلطنتلرینك قوت و همسنده حال و شانلرندن غافل
و اجتماع و تعاون عمله و استعمال آلات هندسیه ایله مبانیٔ عظیمه
نك حصولندن ذاهل اولدقلریله بو آثار عظیمه نك کیفیت بناسنده
سبب ابنیه گرای حیرت اولوب بانیلرینك اجسام و ابدانلرینك
شدت و قوتلرینه و هیكل و جثه لرینك عظم و ضخامتلرینه حمل ایدیلر
مع هذا اعتقاد مزبور حلیهٔ صحتدن عاطل قول باطل اولدیغی ذکر و بیان
اولندی معلوم اوله که ائمهٔ تاریخدن امام مسعودی علیه الرحمه
امم سالفه نك جسم و جثه لرینك کبر و ضخامتنی بیان سیاقنده
فلاسفه دن بر دلیل ضعیف نقل ایدوب لکن سند و مبناسی
اولامغله تحکم صرفه حمل اولندی فلاسفه دیدیلر که ابتدای خلقتده
طبایع اجسام بنی آدم زیاده شدت و کمال قوت اوزرینه
مجبول و مخلوق اولمغله عمرلری طویل و جسم و بدنلری اقوی اولوب
طبیعتلرینده موجود اولان قوت و کمال امتداد بقا و تکامل اعضا
و قوالیه ایجاب ایلدی زیرا حضور موت ایله حیاتك زوالی قوت
مزاج و قوای طبیعیه نك ضعف و انحلالی ایله حاصل اولمغین
و قواده قوت کامله اولدقده اعمار ایدا اولور بناءً علیه ابتدای
خلقت عالمده اعمار اجسام بنی آدم اتم و اکمل اولوب بعده
کرور اعوام و مرور ایام ایله مادهٔ حیات ناقص اولمغله عمر بشر
قصیر اولوب عصرمز رجالنده معهود اولان مبلغه بالغ اولدی بوندن
صکره دخی علی التدریج طبیعت بشرده نقصان و قصور ظهور ایدرك
انقراض عالم وقتنده بر مرتبه یه واصل اولور که قوای طبیعیه بالکلیه
منحل اولوب دفعةً موت و هلاك ایله نشأت اولی و نشأت
اخری و قیامت کبری قیام ایدر دیو بو مقاله یی امام مسعودی فلاسفه دن

نقل

نقل و حکایت ایلدی لکن بو بر رای فاسد و قول کاسددر که دلیل
قطعی و سبب برهانی ایله ثابت اولمامغله زعم و تحکمه مبنی اولدیغی
اصحاب بصیرت قتنده ظاهر و هویدادر حالبوکه قرون ماضیه ده منقرض
اولان امم سالفه نك احداث و انشا ایدوب ساکن اولدقلری
بلاد و دیارده مسکن و منزللری آثاری و مرور و عبور ایتدکلری طریق
و دخول و خروج ایلدکلری قپولری معاینه و مشاهده اولنوب حالا
وقتمزده جاری اولدیغی منوال اوزره جثه و اندامزه مناسب
و موافق اولدیغی محسوس و مرئیدر نته کیم قوم ثمود عهد سابقده
بریه و بادیه ده مغاره لر شکلنده طاشدن اویمه مساکن و منازل
اتخاذ ایدوب حالا آثار و رسومی موجود و باقی اولمغله وسعت
ابواب و ارتفاع سقوفی عهدمزده متعارف اولان قدر معروفی
تجاوز ایتمامشدر زیرا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری
بعض غزوانده اول محلدن مرور و عبور اثناسنده منازل مذکوره
قوم ثمودك مسکن و ماویلری اولدیغی تعیین و اعلام ایدوب
و قوم ثمود وقتندبرو اول محلدن جاری اولان میاهك شربندن
و طبخ طعام و غسل ثیابده استعمالندن امت مرحومه لرینی نهی و تحذیر
ایتدیلر و بینه حدیث وارد اولدیکه عهد سابقده کفر و شرك ایله
نفسلرینه ظلم ایدن مشرکین خاسرینك دیار و بلادینه و مأوی
و منازلرینه مرور و عبور ایتمکز الا انکره اصابت ایدن قهر و عذابك
سزه اصابت ایتمسی خوفیله گریه و بکا ایدرك مرور و عبور ایدك
دیو صحابهٔ کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنه توصیه
بیوردیلر کذلك ارض عاد و مصر و شام و شرق و غربده موجود
و سائر دیارده واقع اماکن قدیمه نك در و دروازه و سقف و جدارلری
حالا وقتمزده موجود بنی ادمك جثه لرینه مناسب و موافق اولدیغی
مشهود و معلوممز اولمغله بزم بو عصرمزدن زمان سابقده موجود اولان
رجالك قد و قامتلری و جثه و انداملری دخی طول و عرضده قدر معروفی
تجاوز ایتمدیکی اقتضا ایدر و بینه دولت و سلطنتلرك قوت و ضعفنه
درجه لرینك تفاوتنه دلالت ایدن آثار و علامتلرك بری دخی ابنای سلاطین
و بنات و خواتین ایچون عقد اولنان سور ختان و زفافده واقع جمعیت

وضیافتلردرکه ملوکك وسلاطینك ایام سرور ومجالس سورده ظاهر
اولان حشمت وزینتلری سطوت وشوکتده دولتلرینك قدروشاننه
دلالت ایدرنته کیم مأمون خلیفه وزیر اعظمی حسن بن سهلك کریمه سی
بوراننی تزوج ایتدکده ترتیب اولنان سور زفافی وحجاجك سور ختانی
وابن ذی النونك ولیمه ضیافتی حقنده نقل اولنان حکایات بوندن
اقدم ذکر وبیان اولنمشدی وکذلك ملك ودولتك عظم شان
وعلو مکانته قدر ومنزلتنه دلالت ایدن آثارکه بری دخی خزینه سلطنتدن
خلعه بخش اولان عطیه لردرکه هر دولتك انعام واحسانی وسعت
وقوتده رتبه سنه قیاس ایله حاصل اولور وهر دولتده معتاد ومتعارف
اولان عطیه وجائزه اول دولتك انقراض وزوالی وقتنه دك رجالی
بیننده جاری اولوب انقلابات دهر ایله مزاج ملکه ضعف وهرم عارض
اولسه ینه ملوك وسلاطینك انعام واحساننده تنقیص وتقصیرده
همتلری مانع اولور زیرا اهل دولت همت وعنایتلری فی الاصل ملك
وسلطنتده قوت واقتدارلری حسبیجه اوزره واقع اولمغله وقت
ضعفده دخی مألوف اولدقلری طوره مراعاته سعی وهمت ایدرلر
بوخصوصك صدق وثبوتنه ملوك حمیر نسلندن سیف بن ذی یزنك
قبیله قریشه انعام واحسانی شهادت ایدرکه ممالك یمن سنین
عدیده ودهور بروجه استقلال ملوك حمیر وتبابعه نك تحت حکومتلرنده
ایکن حبش طائفه سی ممالك مذکوره یی بونلرك یدلرندن نزع وتسخیر
ایتدکدن صکره بنی حمیر ونسل تبابعه دن سیف بن ذی یزنك طائفه
حبشه دن مملکتی استرداد داعیه سیله عصرنده کسرای فرس
اولان انوشیرواندن استمداد ایدوب کسرا دخی امداد واعانت
ایتمکله ابن ذی یزن مالك تخت ممالك یمن اولمشیدی بو اثناده
قبیله قریش طرفندن سیف بن ذی یزنه بروجه سفارت برقاچ
کسنه وارد اولمشیدی بونلره ذی یزن اون رطل دینار واون رطل
درهم بذل ونثار ایدوب وحبشی الاصل اون عدد غلام واون عدد
جاریه وبرشمامه کبری عنبرسارا احسان ایلدی ورسول صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینك جد امجدلری عبد المطلبه دخی ذکر اولنان
عطایا وهدایانك اون مثلی اتحاف واهدا ایلدیکی السنه افاهده دائر

ومذکور وصحائف کتب تاریخده مسطوردر مع هذا اول وقتده سیف
بن ذی یزن مالك ایالت یمن اولوب اگرچه دخی حکم وتصرفی وحبشه طائفه
سنه استیلاسی کسرای عجم اعانتیله حاصل اولمشیدی لکن ابن
ذی یزنك اصل ونسبی تخت نشینان ملك یمن اولان ملوك حمیر وتبابعه
یه منتهی اولوب آبا واجدادی ازمنه ماضیه ده ممالك عراقین ودیار
هند وبلاد غربه استیلا ایتمکله بنیان ملك ودولتلری متین وقوت
وسطوتلری ظاهر ومستبین اولمغین بونك دخی همت وغیرتی
آبا واجدادی وقتنده معتاد ومتعارف اولان مراسم جود وعطایی
اعتباره داعی اولوب ضعف حالی وقتنده دخی انعام واحساننی
تضعیف وتوفیره ومهمان ومسافرینی تعظیم وتوقیره سعی ایلدی و
کذلك دیار غربده افریقیه ملوکی صنهاجیون دخی امرا وزناته طرفندن
کندیلره وارد اولان سفیرلره اجناس نقود وعروض وخیول وجمالدن
اشیای کثیره بخش وعطا ایدرلرکه تفصیلی ابن رقیق تاریخنده
مسطوردر وکذلك دولت عباسیه ده برامکه نك جود وعطا
ولطف وسخالری بین الانام معروف ومشهوردرکه هر فقیری مدت
العمر اغنا واقنا ایده جك ملك ونعمت احسان ایدوب ایکی اوچ
کونلك معاشنه وافی احسان ایله اکتفا ایتمزلر ایدی ودخی خلفای
فاطمیوندن ملوك عبیدیینك قائد الجیشی کاتب جوهر صقلی دیار
مصری فتح وتسخیر داعیه سیله قیرواندن خروج ایتدکده سفروه
خلعه بخش وانعام ایچون بیك دوه یوکی آقچه خزینه ایله صوب مقصوده
توجه ایلدی بوآنه دك ذکر اولنان اخبار وحکایاتدن غرض ارزو
مؤثره استدلال طریقیله دول وسلطنتلرك وسعت ملك ومملکتده
حال وشانلرینی تعریف وتوصیف اولمغله هر دولتك قوت و
شوکتی انعام واحساننده ترقیلرندن معلوم اولور کذلك خلفای
عباسیه دن مأمون خلیفه نك عهد خلافتنده خوزه ججابه لرنده واقع
جمیع نواحیدن جمع وتحصیل اولنوب دار الملك بغداده خزینه
بیت الماله وضع وتسلیم اولنان اموالی کتاب دار احمد بن
محمد بن عبد الحمید کندی قلمیله جمع ودفتر خراب الدوله نام کتابنده
دخی مرسوم ومحرر اولوب بو محلده نقل وبیانی مناسب اولمغله

ذکر وتحریر اولندی اوائل عهد خلافت مأمونده سواد کوفه‌دن عمال و
امنا یدیله جمع وتحصیل اولنان غلّه ومحصولك ثمنی یكرمی یدی بیك
كره بیك ویدی یوك سكسان اقچه یه بالغ وتتمه سواد كوفه
ده سنوی حاصل اولان سائر ایراد دولت دخی اون درت بیك كره
بیك كره بیك وسكز یوز اقچه یه بالغ ایدی وملتان ناحیه سنده دخی
ایكیوز قرق رطل طین مختوم مفرز ومرسوم ایدیكه هر رطلی یوز اوتوز درهم
ایدی وكسكر ناحیه سندن هر سنه اون بر بیك كره بیك
كره بیك واللیوز اقچه ایراد حاصل اولوب ودجله ناحیه سندن
دخی یكرمی بیك كره بیك كره بیك وسكز یوز بیك اقچه حاصل اولور
ایدی وحلوان ناحیه سندن دخی درت بیك كره بیك كره بیك
وسكز یوز بیك اقچه یه بالغ ایدی واهواز ناحیه سندن یكرمی
بش بیك اقچه خزینه یه واوتوز بیك رطل سكر كیلار خلیفه یه
عائد وواصل ایدی كذالك فارس‌دن یكرمی یدی بیك كره بیك كره بیك
اقچه واوچبیك شیشه كلاب واوتوز بیك رطل دهن زیت اسود
ارسالی معتاد اولوب وكرمان ایالتندن دخی درت بیك كره بیك
كره بیك واتیكیوز بیك اقچه وبشیوز پارچه ثیاب تغبیه ایله
یكرمی بیك رطل خرما وبیك رطل كمون ارسال اولنوب ومكران
ولایتندن درت بیك اقچه وسند مملكتی ایله سائر نواحیسندن
اون بر بیك كره بیك وبشیوز بیك اقچه ایله یوز رطل عود هندی
حاصل اولوردی كذالك سجستان ایالتندن دخی درت بیك
كره بیك كره بیك اقچه ایله اوچیوز قطعه ویكرمی بیك رطل
سكرنبات ارسال اولنوردی وخراسان اولكه سنك ایرادسنه
وی‌سی یكرمی سكز بیك كره بیك كره بیك اقچه واتیكیوز بیك
سبیكه سیم خام ودرت بیك رأس فرس واوچبیك نفر اسیر
ویكرمی یدی بیك قطعه قماش واوتوز بیك رطل هلیلج كلوردی و
وجرجان ناحیه سندن اون ایكی بیك كره بیك اقچه وبیك دسته
ابریشم حاصل اولوب وقومس ناحیه سندن دخی بیك كره
بیك كره بیك وبشیوز بیك كولچه سیم خام حاصل اولوردی
وطبرستان ورویان ونهاوند جانبلرندن دخی التی بیك كره بیك كره

بیك و

بیك واوچیوز بیك اقچه ایله التیوز قطعه طبریه دوشمه‌سی وایكیوز
عدد كسوه وبشیوز پارچه ثیاب واوچیوز عدد دستمال واوچیوز
جامه حمام كلوردی كذالك ری شهرندن دخی اون بیك كره بیك
كره بیك اقچه ایله یكرمی بیك رطل عسل مصفی كلوردی وهمدان
ایالتندن دخی اون بر بیك كره بیك كره بیك وسكز یوز بیك اقچه
ایله بیك رطل انكبین شیرین حاصل اولوردی وماسبذان ایله ریان
ولایتلرندن دخی درت بیك كره بیك اقچه وشهرزوردن اون
التی بیك كره بیك اقچه حاصل اولوردی وموصل ایله توابعندن
یكرمی درت بیك كره بیك اقچه ایله بیك رطل عسل
ابیض حاصل اولوردی وبصره ایله كوفه مابینده اولان محالكدن
دخی اون بیك كره بیك كره بیك ویدییوز بیك اقچه ایراد سنوی
حاصل اولوردی وآذربایجان اولكه سندن دخی درت بیك كره بیك
كره بیك اقچه وبلاد جزیره‌دن ونواحی فراتدن اوتوز درت بیك
كره بیك كره بیك اقچه وكرج ناحیه سندن دخی اوچیوز بیك
اقچه ایراد حاصل اولوردی وگیلان طرفندن دخی بش بیك كره
بیك كره بیك اقچه ایله بیك رأس اسیر واوتوز ایكی بیك طولوم بال
واون صندوق شكر ویكرمی عدد كسوه حاصل اولوردی وارمینیه
بلادندن دخی اون اوچبیك كره بیك اقچه ویكرمی عدد قالیچه
وایكیوز رأس قاطر واوتوز صندوق شكر حاصل اولوردی وقنسرین
اولكه سندن دخی درتیوز بیك التون وبیك یوك دهن زیت
حاصل اولوردی وممالك شامدن درتیوز یكرمی بیك التون وولایت
اردندن طقسان التی بیك عدد دینار وفلسطین ناحیه سندن
دخی اوچیوز اون بیك التون ایله اوچیوز بیك رطل روغن زیت
حاصل اولوردی وبرقه مملكتندن دخی بیك كره بیك كره بیك
اقچه ایراد حاصل اولوردی وافریقیه دن اون اوچبیك كره بیك
كره بیك اقچه ایله یوز یكرمی عدد مغربی بساطی ارسال اولنوردی
وممالك یمن وحجازدن التیوز بیك ویتمش بیك التون ایله نیچه
امتعه نفیسه حاصل اولوردی اما ممالك اندلسده امویه دولتنك
ایرادی وخزینه لرینه عائد اولان اموالی خصوصنده اندلس تاریخلرنده

ثقات مورخیندن منقولدر که ملوک بنی امیه نک سکزنجیسی ناصر
عبد الرحمن که بغداد خلفاسی لقبیله ملقب بر ملک عظیم الشان ایدی
فوت اولدقده خزینه سنده موجود اولان نقودک اولندقده
بشیوز قنطار التونه بالغ اولدی دیو روایت اولندی وبنم مصر بیک
نظر اولان تواریخ دولت عباسیه دن هارون رشید تاریخنده مسطور
ومشهودمز اولدیغی اوزره ایام خلافت رشیدده داخل حوزهٔ
سلطنتی اولان ممالک وعجم وشام ومصر وحجاز وافریقیه
وسائر نواحیدن هر سنه خزینهٔ بیت الماله یدی بیک بشیوز
قنطار التون ایراد حاصل اولوردی دیو رقم زدهٔ براعهٔ نقل و
تحقیقدر اما خلفای فاطمیه دن عبیدیین دولتنک وسعت
ملک ومملکت ومکنت وسلطنتده حال وشانلری بوندن قیاس
اولنسونکه ابن خلکان تاریخنده مسطور اولدیغی اوزره عبیدیین
وزراسندن افضل بن بدر الجمالی نام بر وزیر دلیر دولتلرینه تغلب
وتسلط ایتمشیکن ملوک عبیدییندن خلیفهٔ وقت افضلی محروسهٔ
مصرده قتل ایدوب اموال واشیاسی جانب بیت الماله قبض
ایچون خزینه سی فتح اولندقده اجناس نقوددن التیوز بیک
کره بیک التون ایله ایکیوز اللی یوک بیاض اقچه بولنوب بوندن
ماعدا جواهر ولآلی وظروف واوانیدن بی مثل وبها اشیای کثیره
وامتعهٔ عدیده واقمشهٔ نفیسه ودواب ومواشیٔ متعدده
موجود بولندی اما عباسیه وعبیدیان دولتلریندن صکره حادث
وظاهر اولوب حالا وقت وزمانمزده موجود اولان دولتلرک
اعظمی ممالک مصرده اتراک دولتیدر بو دولتک دخی ملوک اتراکک
ناصر محمد بن قلاوون زماننده شان عظیم وقدری جسیم اولوب
قوت ومکنت درجهٔ قصوایه ورتبهٔ علیایه بالغ اولدی ملک مزبورک
اوائل عهد سلطنتنده امراسندن بیبرس وسالار نام ایکی امیر
مدار دولتنه تغلب وتسلط ایدوب بالجمله حل وعقد امور
وفتق ورتق احوال جمهور مزبورانک یدلرنده اولمغله عاقبت
امیر بیبرس سلطان بن قلاوونی خلع وکرسی ملکنی یدندن نزع
ایدوب کندی تخت نشین دولت وامیر سلاری مسند آرای وزارت

ایلدی

ایلدی بعد زمان ملک ناصر محمد بن قلاوون دخی دستیاری عون باری
ایله ملک وسلطنتنی بیبرسک یدندن استرداد ومزبوری مملکت
عدم آباده طرد وابعاد ایتدکدنصکره امیر سلاری دخی تنکیب وتذلیل
ایدوب علی طریق المصادرة بالجمله اموال واشیاسنی اخذ وقبض
ایلدکده امیر سلارک نقود وعروض وعقاری جمع دفتر اولنمشیدی
بو فقیر اول دفتره امرار نظر ایدوب اموال واملاکندن واقف اولدیغم
اشیادرکه ذکر اولنور اولا جواهر ثمینه دن درت بچق رطل یاقوت
ولعل بدخشی واوتوز طقوز رطل زمرد وایکیوز عدد نکین مجوهر واوچ
یوز قطعه عین الهر دکلری کوهر تابنده اختر ودخی بر مثقالدن بر
درهمه وارنجه بیک ایکیوز اللی حبه در شاهوار ولؤلؤ تابنده موجود
ایدی کذلک اجناس نقوددن بیک کره بیک ودرتیوز بیک
عدد دینار ایله که امیر سلارک سراینک بر کوشه سنده ایکی
دیوار آراسنده مخزون زر خالص العیار ایله مملو عددلری نامعلوم
بر قاچ کیسه التون بیک کره بیک کره بیک اقچه دخی ظاهر اولدیغی
دفتر مزبورده مسطور ومرسوم ایدی کذلک درت قنطار مقداری
زر وسیمدن مصنوع اسلحه واوانی واکا مناسب اطلس ودیبا و
قماش وکمخا ورکوبه صالح دواب ومواشی وعبید وجواری ایله
عقار واراضی معلومه بر وجه محرر مرسوم صحیفهٔ دفتر ایدی
بوندن صکره دیار مغرب اقصاده بنی مرین دولتی دخی خزائن کثیره یه
واموال وافره یه مالک اولوب دفتر دارلری حسون بن ابو اق حطبله
مرسوم بر خزینه دفترنده کوردمکه ملوک بنی مریندن سلطان ابی سعید
فوت اولوب مخلفاتی تحریر اولندقده اجناس نقوددن یدیبوز
قنطاردن زیاده التون واکا مناسب نیجه ذی قیمت اشیای کثیره
موجود بولندی بعده سلطان ابو سعیدک اوغلو سلطان ابی الحسن
پدری فوتندنصکره تخت نشین دولت اولدقده سلطان ابی سعید
دن زیاده خزائن کثیره جمع ایدوب اموال واملاکده پدرینه غالب
اولدی حتی سلطان ابا الحسن بلاد غربدن تلمسان بلده سنه استیلا
ایتدکده ملوک بنی عبد الوادن تلمسان سلطانی تاشفینک خزینه
سنده مسکوک ونامسکوک اوچیوز قنطاردن زیاده زر خالص

العیار و سائر الا مناسب تحف بی‌شمار موجود اولمغله جمله‌سنی
اخذ و قبض و خزینه‌سنه وضع ایلدی وکذلک موحدیندن افریقیه
ملوکی دخی ادخار اموال و املاک ایله معروف اولوب نقود و عروضدن خزینه
لرنده اشیای کثیره موجوددر از جمله ملوک موحدیندن طغفور یحیی
سلطان ابی بکرک سلطنتی وقتنده بو فقیر ادراک ایدوب احوال
و آثارندن معاینه و مشاهده ایلدیکم اموردندرکه سلطان ابی بکرک
محمد بن حکیم نام اموال کثیره‌یه مالک بر وزیر نامدار و امیر جلیل الاعتباری
اولوب انقلاب اطوار ایام ایله رتبهٔ وزارتدن عزل و بالجمله اموال
و املاکی جانب میریه اخذ اولندقده نقود موجوده‌سی فوق قنطار
التونه بالغ اولوب و جواهر و لآلی و فرش و اوانی و عبید و جواری
الا مناسب اشیای کثیره‌یی بالجمله سلطان ابی بکر اخذ و خزینه‌سنه
وضع ایلدی وکذلک تخت نشینان ممالک مصر اولان ملوکدن ملک
طاهر ابی سعید برقوق وقتنده بو عبد فقیر محروسهٔ مصرده ایکن
ملک مزبور امیر محمود نام بر وزیرینی مصادره ایتدکده دفترداری
بالمشافهه بکا خبر ویروب دیدیکه امیر محمودک اموالندن بنم یدمله خزینه‌یه
وضع اولنان نقودک مبلغی بیک کره بیک و الیوز بیک التونه
بالغ اولوب بوندن ماعدا امتعه و اقمشه و دواب و مواشی
و غلال و سائر اموالدن الا مناسب اشیای کثیره‌سی اخذ
اولندی دیو خبر ویردی فعلی هذا صحیفهٔ ربع مسکونده واقع اولان
دول و سلطنتلرده ملوک و سلاطینک جمع و ادخار ایتدکلری اموال
و املاکک قلت و کثرت ایله اختلاف و تفاوتی اعتبار اولندقده
هر دولتک قوت و مکنتده بربرندن فرق و امتیازی ظاهر اولور
بناءً علیه بر کمسنه کندو عصرنده موجود اولان ملک و دولتلرده
معتاد و متعارف اولمیوب آخر دولت حقنده نقل صحیح ایله منقول
اولان اموردن بر امری استماع ایتدکده اول امری مبالغه‌یه حمل ایله
رد و انکاره مبادرت ایتمیوب دول آخرده واقع اولان امور
ممکنه عصرنده معهود اولمامغله استحاله و امتناعنه قائل اولمق مناسب
دکلدر زیرا وسعت جاه و مملکت و قوت و مکنتده مراتب ملک و دولت
مختلف و متفاوت اولمغله درجات سلطنتدن رتبهٔ سفلاده و

درجهٔ وسطاده واقع بر دولتک رجالی جمیع مراتبی کندی بولندیغی دولته
حصر و قصر ایدوب بوندن اعلا بر درجه تصور اولنماز دیو اصرار دائرهٔ امکانی
تضییق ایتمکلدر زیرا صحائف کتب معتبرهٔ تاریخده عباسیه و امویه و
عبیدیان دولتلری حقنده نقل و حکایه اولنان آثار و اخباردن سند
صحیح ایله جزء و اصل و وقوعنه علم قطعی حاصل اولان اموری ملاحظه
ایدوب زمانمزده مشهود و معلوممز اولان دول ضعیفه‌نک احوالنه
قیاس ایتدیکمزده بینلرنده فرق عظیم و تفاوت جسیم حاصل اولور
و هر ملک و دولتک بربرندن تفاوت و امتیازی وسعت عمارت
مملکت و قوت و کثرت رجال دولته تابع و آثار و احوالی بو نسبت
اوزره جاری اولمغله ازمنهٔ ماضیه‌ده دول عظیمه حقنده نقل
اولنان آثار و اخبارک جمله‌سنی رد و انکار ایله مقابله اصعب
اولدیغی ظاهردر زیرا بو اخبار و حکایاتک اکثری زیاده مشهود و
واضح اولمیوب بلکه بعضیسی حد تواتره بالغ و نیجه‌سی دخی ایوان
کسری و اهرام مصر کبی حس و عیان ایله مشاهد و محسوس
قبیلندن اولمغین بو مقوله اخبار و آثار ایله اثردن مؤثره استدلال
ایتدیکمزده هر دولتک ضعف و قوتنده قدر و منزلتی مناقب و
مآثرندن ظاهر و منکشف اولور و اشبو مدعامزک صدق و
ثبوتنه عهد قریبده مسموعمز بر حکایهٔ غریبه دخی دلالت ایدر
که دیار غربده ملوک بنی مریندن سلطان ابی عنان عصرنده سواحل
بحر سفیدده سبته بوغازنده واقع طنجه بلده‌سی سکانندن
ابن بطوطه نام بر پیر سالخورده بلاد غربه قدوم ایدوب یکرمی
سنه دنبرو دیار مشرقه سفر و رحل غربت و بلاد عراق و هند و
یمنه نقل و حرکت ایتمشیدی حتی دار الملک هند اولان دهلی نام مدینهٔ
کبیره‌یه وارروب اول تاریخده اورنک نشین ممالک هند اولان سلطان
محمد شاهه بر تقریب ایله تقرب و انتساب ایتمکله سلطان هند ابن
بطوطه‌یی کرسی مملکتنده مذهب مالکیه اوزره تقلید منصب قضا ایله
مقتضی الاکرام اولمشیدی بعده یکرمی سنه تمامنده ینه مغرب زمینه
عودت ایدوب سابق الذکر سلطان ابی عنانه تقرب و انتساب و
ملک مشار الیه دخی ابن بطوطه‌یی استصحاب ایتمکله گشت و گذار

ایتدیکی بلاد و دیارده مشاهده ایتدیکی عجائب و غرائبدن نیجه حکایات
لطیفه نقل و روایت ایدردی و نقل مجلس نقل اولنان آثار و اخبارک
اکثری هند دولتی احوالنه دائر اولوب سلاطین هندک اوضاع و اطوا
رینه متعلق نیجه اخبار عجیبه نقلیله گوش هوش مستمعینی معروض طاس
حیرت ایدردی از جمله ابن بطوطه نقل ایتدیکه سلطان هند بر کره غزا
قصدیله تحریک رکاب عزم ایتدکده ساکن اولدیغی شهرک رجال
و نسوان و صبیاننک عدد و احصا ایدوب هر برینک آلتی آیلق رزق و
نفقه‌سنک بعد الحساب خزینه‌سندن انعام و اعطا ایدردی
بعده سفردن مملکتنه عود و رجوع ایتدکده شهره دخول ایتدیکی
گون بر عظیم آلای ترتیب اولنوب بالجمله اهالئ مدینه سیر و تماشا
قصدیله صحرایه چیقوب موکب سلطانی‌یی دائراً ما دار احاطه ایدرلر
پادشاه هندک پیشگاهنده ظهر دوابه محمول منجنیقلر ایله اول جمعیته
حاضر اولان اهالی‌یه صرّه صرّه درهم و دینار رمی و نثار ایدرک
آلای ایله سرایه دخول ایدر دیو نقل ایلدی اهالئ مغرب ابن
بطوطه‌دن بو حکایه عجیبه‌یی و بونک امثالی سائر اخبار غریبه‌یی
استماع ایتدکلرنده تکذیب و انکاره مبادرت ایتدیلر بو فقیر دخی
بو اثناده سلطان ابو عنانک وزیری فارس بن وردار که صیت
و صداسی عالمگیر بر وزیر ایدی انکله ملاقی اولوب ابن بطوطه‌نک
سلطان هند حقنده نقل ایتدیکی حکایه‌یی مذاکره ایلدم و خلق بیننده
بو خبرک کذبی مشهور اولمغله بن دخی انکار صورتنده گوردکده وزیر
مشار الیه فارس بن وردار بلادده که زنهار دولت و سلطنتلره متعلق
بو مقوله احوال و آثار مسموعک اولدقده بو لنمدیغی دولتده
مشهود اولمامغله ردّ و انکاره مبادرت ایتمکه زمان سابقده
اسلاف وزرادن بر وزیر محبوسک زندانده نشو و نما بولان ولدی
گبی ضعف عقل و قصور فهم ایله متهم اولورسن حکایه‌سی بو یله‌در که
زمان سابقده وزرادن برینه ولی نعمتی اولان پادشاه زندانه وضع
ایدوب مدت مدیده وزیر مزبور اول زندانده مکث ایتمکله کندیله بیله
بر ولد صغیری دخی اول محبسده نشو و نما بولمشیدی که ایدرک
ولد مزبورک سن و سالی مبلغ عقل و کماله بالغ اولوب خیر و شرّی

فرق

مؤرخ کندوسی تیه صحراسنده
عسکر بنی اسرائیلک
التی یوز بیک عدد نفر
جمعی حکایه‌سنده کافّهٔ
مورخینی درلو درلو
تحمّلسز کلاملر ایله
تکذیب ایتمشیدی
بکا طبیعیه سیره
محرّره

فرق و تمییزه قادر اولدقده باباسیله محبسده اکل و تناول ایدوب
قطعا جثه و جسدلرینی مشاهده ایتمدیکی لحوم نه مقوله‌دندر دیو
باباسندن سؤال ایلدی باباسی دخی لحم غنمدر دیو جواب ویردکده
ولد مزبور غنم نه مقوله حیوانلردر دیو استفسار ایدوب باباسی غنمک
جثه و جسدینی دخی اوصاف و علاماتیله تعریف و توصیف ایلدکده ولد
مذکور غنمی دائما زندانده مشاهده ایلدیکی فاره جنسندن بر نوع اولمق
گرکدر دیو زعم ایدیجک باباسی اوغل غنم ایله فاره‌نک مناسبت
و مشابهتی اولمیوب هر بری بشقه حیوانلردر دیو هر چند که اوغلنه
جواب ویردی اوغلو قطعا فاره نوعندن غیری حیوان مشاهده
ایتمامکله باباسنک جوابنی فهم و ادراکدن عاجز اولوب غنم و بقر
فاره مقوله‌سی حیوان اولمق اوزره زعمنده اصرار ایلدی کذلک
بو دولتده معهود و معروف اولمیان امور ممکنه‌دن بر امرک اخر دولتلرده
وقوعی نقل و حکایه اولندقده دولت اولی اهالیسی اول امرک کندی
دولتلرنده عدم وقوعنه بناءً ردّ و انکارینه مبادرت ایتمیه‌لر زیرا
کتابمزک اولنده ذکر اولندیغی اوزره بعض کسنه‌لر بر شیئک بیاننده
و تعداد اموال رجالده اعراب و اعجام قصدیله افراط اوزره
مبالغه ایتدکلری گبی دول و سلطنتلرده و سائر خصوصده واقع
محقق نیجه آثاری ردّ و انکار ایله تفریط دخی ایدرلر بناءً علیه بر امرک
وقوعی نقل اولندقده انسان اول امرک اصل و ماده‌سنه نظر و افراط
و تفریط جانبلرینه میل و اقبالدن حذر ایدوب میزان راستی عیار
عقل سلیم و طبع مستقیم ایله امکان و امتناع طبیعتلرینی فرق و تمییزده
دقت دوزن و عیارده اعمال عیار بصیرت ایتدکدن صکره دائره
امکانده داخل اولان اموری قبول و اقرار و درجه امتناعه واصل
اولان احوالی ردّ و انکار ایلسون و بو بابده لفظ امکان ایله فرض عقلی
و تجویز ذهنی معناسی مراد اولنمیوب بلکه بر شیئک ذاتنده اصل
ماده‌سی خارجده موجود اولدقدن صکره زیاده و نقصان اوزره
وقوعنک جوازی مراد اولنمشدر زیرا فرض عقلی معناسنه امکان
محال و ممتنعده دخی جاری اولوب عقل انسان امر محالک وقوعی فرض
و تقدیره قادر اولمغله حوادث ممکنه بیننده قدر مشترک اولمغه صالح

وکلدز خلاصهٔ کلام صحیفهٔ عالمده بر امرک وقوعی و حدوثی نقل اولندقده
اول امرک مادهٔ اصلیه سنه و جنس و فصلنه نظر اولنوب عظم شان
و قوت و کالده مقداری معلوم اولدقدن صکره اول امرک حال و
شاننه لایق اعراض و آثاریله تصدیق و امکان ذاتینی تحقیق ایدوب
رتبهٔ امکاندن خارج اولان احوالی رد و انکار ایدرز پس طبیعت
ملک و دولت دخی فی حد ذاته خارجده ممکن و موجود اولان اموردن
اولوب لکن وسعت و قوتده و شوکت و عزتده درجات و مراتبه
مختلف و متفاوت اولمغله هر دولتک قوت اصلیه سی و کال ذاتیسی
اعتباریله نتیجهٔ اعراض و آثار ظهور ایدرکه قوت و کالده الکا معادل اولیان
دولتلرده اول آثارک ظهوری مشهود و معروف اولمغله دول
ضعیفه نک رجالی دول عظیمه یی کندو سلطنتلرینه قیاس ایله اعتبار
ایدوب مناقب و مآثر مشهوره یی رد و انکار ایله مقابلهٔ قانون
عقل و حکمتدن خارجدر و قل رب زدنی علما الفصل التاسع عشر
فصول کتابدن فصل ثالثک اون بدیجی فصلی ملوک و سلاطین
ابتدای ظهورلرنده قرابت نسب یا برغیری سبب ایله قدیمدن
کندیلره منسوب و متخصص اولان قوم و قبیله لرینی بعد زمان دائرهٔ
قرب و اختصاصلرندن طرد و ابعاد قصدیله اجنبی عسکر ترتیبنه مباشرت
ایتدکلری بیاننده در معلوم اوله که دعوای سلطنت ایله ظهور و
خروج ایدن کسنه لرک مطالب و مراملری کندو اقارب و خویشانی
و اتباع و اعوانی اولان قوم و قبیله سیله حاصل اولدیغی بوندن
اقدم ذکر اولنمشدی بو تقدیرجه بونلرک تمهید مبانی دولتلرنه سبق
ایدن خدمتلری مقابله سنده ملوک و سلاطین قوم و قبیله سنی مناصب
رفیعه و مراتب سامیه یه استخدام ایدوب ضبط و ربط مملکت
و جبایت اموال سلطنته متعلق خدمات جلیله یی بونلره تفویض
ایدرلر و ملک و سلطنتده بو حالات بالاده ذکر اولندیغی اوزره
اطوار دولتدن طور اولده واقع اولوب مبادئ ظهور دولتده
ملوک و سلاطین قوم و قبیله سنه اعزاز و اکرام و توقیر و احترامده
مبالغه ایدرلر اما طور اول تمام اولوب طور ثانی ظاهر اولدقده ملک
و دولت نصابنده قرار و مرکزنده استقرار ایتدکله ملوک و خواقین

حکم

حکم و تصرفده منفرد و امرلرنده مستقل و مستبد اولوب قوم و قبیله
لرینی استقلال ایتدکلرنده بونلر طور اولده اولیای دولت ایکن طور
ثانیده اعدای سلطنتدن معدود اولورلر بو صورتده بونلرک دائرهٔ دولتده
مشارکت و مداخله لرینی منع و دفعده ملوک و سلاطین خارجدن
اجنبی عسکر ترتیبنه محتاج اولوب انلری ساحهٔ دولتنه تقریب
و بونلری طرد و تبعید ایدرلر و اتمام مصالح ضمننده اجانب و
اباعد مظهر نوازش و التفات اولوب علی مراتبهم هر برینک
قدر و منزلتی ترفیع و دائرهٔ عز و حشمتی توسیع اولنور بونلر دخی
قبیلهٔ دولتک تغلب و تسلطلرینی منع و دفعده ملوک و سلاطینه
کمال مظاهرت و معاونت ایدوب مصاف غزنده تمکین و ثبات
و بذل نقدینهٔ حیات ایله تکمیل مراسم خدمت و اتمام لوازم عبودیت
ایتمکله ملوک و سلاطین بونلری محرم حریم دولت و مظهر
لطف و عزت ایدوب قوم و قبیله سنه مخصوص اولان وزارت
و امارت و ولایت و جبایته متعلق مناصب رفیعه و مراتب سامیه
یی بونلره تفویض و تقلید و اقارب و خویشانی دائرهٔ سلطنتدن
طرد و تبعید ایدرلر لکن دولتلرده بو کیفیتلرک ظهوری مزاج مملکتک
اختلالنه و طبیعت سلطنتک فسادینه علامت اولوب قوای
دولتک ضعف و فتورینه دلالت ایدر زیرا ابتدای ظهور دولتده اسّ
بنیان شوکت و ارکان دیوان سلطنت اولان اکابر و عظمای
رجالی تذلیل و تحقیر و اجانب و اباعده تعظیم و توقیر عهد قدیمدن برو
خاندان دولتنه منسوب و متخصص اولان قوم و قبیله نک
خاطرلرینی تکدیره باعث اولمغله کانون درونلرنده آتش حقد و حسد
فروزان و کین خفاده دولتک زوالنه مترصد و نگران اولوب عاقبت
بو کار ناهموارک ضرر و زیانی ملک و دولتنه راجع و عائد اولور و
اکثریا طبیعت ملک و دولت بو علته مبتلا اولدقده علاج پذیر
اولمیوب قرناً بعد قرن تزاید ضعف و اختلال ایله قوای دولتک
اختلالنه باعث اولور بو امرک صدق و ثبوتنه بنی امیه دولتنده
ظاهر اولورکه خلفای امویه حروب و مغازیده و خدمات سائرهده
شجعان قبائل عربدن کندیلره همسلک قرابت اولان عم ابن

سعد بن ابی وقاص و عبید الله بن زیاد بن ابی سفیان و حجاج بن
یوسف ثقفی و مهلب بن ابی صفره و خالد بن عبد الله قسری و
ابن هبیره و موسی بن نصیر و بلال بن ابی برده بن موسی الاشعری
و نصر بن سیار امثالی رجالی استخدام ایدوب ملوک امویه ایله
بونلرک رابطهٔ قرابتلری ضابطهٔ جهت وحدت و باعث عون و نصرت
اولمغله تمهید مبانیٔ ملک و دولتده خلفای امویهیه مظاهرت
و معاونت ایتدیلر کذلک خلفای عباسیه دخی اوائل ظهورلرنده
کندیلره نسل و نسبده قریب اولان رؤسای عرب اعانتیله بنیان
ملک و دولتلرین تشیید و اقامت ایدوب انلرک نیروی بازوی
جلادتلریله اعدالرین قهر و تدمیر و ممالک کثیرهیی فتح و تسخیر
ایتدیلر بعد زمان ملک خلافت نصابنده قرار ایدوب لوالری منصور
و اعدالری مقهور اولمغله صیت و صدالری عالمگیر اولدقده
رؤسای عربی دائرهٔ حکم و تصرفدن منع و حجر ایدوب منصبلرین
اعجام و اتراکه توجیه ایتدیلر از جمله اوائل دولتلرنده رجال فرسدن
برامکه و بنی سهل بن نوبخت و بنی طاهر نائل رتبهٔ وزارت اولوب
انلردن صکره دیالمه و اتراکدن آل بویه و بغا و وصیف و اناوش
و باکباک و ابن طولون و انلرک اولاد و احفادی و اعجام و اتراکدن
سائر رجال استخدام ایتدیلر مع هذا دولت عباسیهنک دیهیم
عز و اقبال و قوائم مجد و اجلالی قبائل عرب اعانتیله استوار
اولوب مبانیٔ ملک و دولتلری انلرک نیروی بازوی جلادتلریله
قائم اولمش ایکن بعد المصلحة ظهور طور استقلال ایله انلری ساحهٔ
قرب و اختصاصدن طرد و تبعید و اجانب و اباعده مناصب
ملک و سلطنتی تفویض و تقلید ایلدیلر سنة الله فی عباده الفصل الثامن عشر
فصول کتابدن فصل ثالثک اون سکزنجی فصلی ملوک و سلاطینک
اقارب و خویشانی زمرهسندن اولمیوب دائرهلرینه منتسب
اولان اعوان و انصار و خدام و اتباعک حال و شانلری بیانندهدر
معلوم اوله که دائرهٔ ملک و سلطنته منسوب و متخصص
اولان اعوان و انصار و خدام و اتباعک حال و شانلری خدمت
و انتسابده سبق و تقدملرینه قیاس ایله متفاوت اولوب عهد

قدیمدنبرو

قدیمدنبرو ایلکدار و خدمتکدار اولان رجالک ملوک و سلاطینه تقربلری
انلردن صکره انتساب ایدن رجالدن ازید و اقوی در بو امرک
سببی اولدر که قبائل و عشائر بینلرنده محفوظ و مرعی اولان عصبیت
و اجتماعدن مقصود انجق جلب منفعت و دفع مضرتده حمیت و غیرت ده
و حوزهٔ حمایهلرینی اطاله و دست تطاولدن حمایت و صیانت اولوب
بو معنا ایسه نسل و نسبلری قریب رجالده اجانب و اباعددن
زیاده ظاهردر زیرا فصول سابقه ضمننده ذکر و تقریر اولندیغی اوزره
اقارب و خویشان بربرلرینه تعاون و تناصره مجبول اولوب اجانب
و اباعد بینلرنده حمیت و غیرت بو مرتبهیه بالغ دکلدر لکن مالک ایله
مملوک و مخدوم ایله خادم میاننده دخی رابطهٔ نسل و نسب
کبی بر علاقهٔ قویه حادث اولمغله قرابت نسبیه اوزرینه ترتب
ایدن ثمره و فائده بونلرک اوزرینه دخی مترتب اولور زیرا علاقهٔ
نسب اگرچه ذاتنده خلقی و طبیعی بر حالت ایسه لکن
ولد و والد میاننده ملحوظ بر امر نسبی و تعلق معنوی اولمغله
خارجده اوزرینه ترتب ایدن ثمره و فائدهسی اعتباریله ظاهر
و متعین اولور و نسل و نسب واسطهسیله اقارب و خویشانک
بربرلرینه تعلق و ارتباطی بو وجهله حاصلدر که اولاد و آباء و اعمامک
حجر تربیه و آغوش حمایهسنده نشو و نما بولمغله سفرده و حضرده
بینلرنده معاشرت و موافقت و طول صحبت دائم و جاری اولوب
حیاتلرنده صداقت و مماتلرنده وراثت ایله علاقهٔ اتصال متین
و محکم اولمغله لدی الحاجه بربرلرینه عون و نصرت طبیعتلرنده راسخ
اولدیغی جملهنک مشهود و معلومیدر کذلک عبید ایله موالی و
تابع ایله متبوع بینلرنده دخی علاقهٔ نسب کبی بر گونه تعلق حاصل
اولور که لیل و نهار عبید و خدام مالک و مولالرینک خدمت و
عبودیتلرینه ملازمت و انلر دخی الطاف و ارزاق ایله بونلره لطف و
عنایت ایدوب وقت حاجتده عون و نصرته قائم و ترک سر و
جان ایله خدمتلرینه اهتمام ایدرلر فعلی هذا بر قبیلهٔ جلیله رتبهٔ رفیعهٔ
ملک و سلطنته اعتلالرندن مقدم اجانب و اباعددن بر قوم دائره
لرینه انتساب و سبق خدمت ایله عز و شرف اکتساب ایتدکده

الملرك شجرهٔ انتسابلری ثابت الاصل اولوب علاقهٔ اختصاصلری
تمکین ثبات وظهور جلاده بعد حصول الملك منسوب اولان رجالدن
ایکی وجهله واقوی [illegible] اول وجهلرك بری بودرکه اشرف
قبائلدن برقبیلهٔ جلیله نك رتبه سنه قبل حصول الملك انتساب
ایدن رجال طول خدمت وسبق عبودیت ایله اقتدارلرینه زیاده
تقرب ایدوب وقبائل ارا سنده خادم ایله مخدوم لاابالی معامله یه
مألوف وبینلرنده مراسم تکلف مرفوع اولمغله خدام دولت ایله
اهل قرابتك فرق وامتیازی ظاهر اولماز بو صورتده اتباع واعوان
واقارب وخویشان مشابه سنده اولمغله رئیس ومتبوعلری
رتبهٔ رفیعهٔ سلطنته نائل اولدقلرنده وقع وشانلری عظیم وقدر
ومنزلتلری جسیم اولور اما ملوك وسلاطینه ملك وسلطنتك
ظهورندن صکره انتساب ایدن رجالك حالی وشانی بونلرك
خلافی اوزره واقعدرکه طبیعت ملك ودولت مراتب ومناصبك
فرق وامتیازینه موجب اولوب اعوان وانصارك اهل بیت سلطنتدن
وخدام واتباعك اصحاب عز وریاستدن رتبه لرینك فرقی و
امتیازینه مقتضی اولمغله ملك وسلطنت ظهورندن صکره دائرهٔ
دولته انتساب ایدن رجال اجانب واباعد منزله سنه تنزیل
اولنوب ملوك وسلاطینه انتسابی حادث اولان رجالك تعلق
وارتباطی ضعیف وخفی اولمغله وقت حاجتده عون ونصرتلری
قاصر اولور ایکنجی وجه بودرکه قبل الملوك برخانه دانه انتساب
ایدن رجال طول زمان ایله خدمت وعبودیتلری سبق ایدوب
هنوز اولیای نعمتلری رتبهٔ رفیعهٔ ملکه نائل وترتیب مراتب
ومناصب حاصل اولامغله بونلرك حال وشانلری ناسدن مستنده
مجهول اولوب اکثر انام بومقوله اتباع قدیمه‌یی بیت سلطنته
منسوب اقارب ملوك اولمق اعتقادیله اعزاز واکرام وتوقیر
واحترامده مبالغه ایتمکله بونلرك دخی عرق غیرت وحمیتلری حرکت
ایدوب اولیای نعمتلرینه معاونت ومظاهرتده همتلری بلند اولور
اما ملك ودولت حصولندن صکره دائرهٔ ملك ودولته منتسب
اولان رجالك انتسابلری وقتی قریب اولوب اکثر ناس قتنده

اوائل حاللری معلوم ومعروف اولمغله رتبهٔ نسبتلری رتبهٔ قرابتدن
ممتاز اولوب ملك ودولت حصولندن مقدم منسوب بارگاه دولت
اولان اعوان وانصاره نسبت ایله بونلرك خدمت وعبودیتلری دخی
قاصر اولور بومدعانك صدق وثبوتی صحیفهٔ عالمده ظهور ایدن دول
وسلطنتلرده نظر واعتبار اولنسه فقده ظاهر اولورکه عهد قدیمدنبرو اعتاب
رفیعهٔ ملك ودولته منسوب اولان رجالی ملوك وسلاطین توقیر وتکریمده
سائره تقدیم ایدوب اقارب بیت سلطنت حقنده جاری اولان
معاملهٔ ملوکانه ایله خاطرلرین تطییب ایدرلر انلر دخی محافظهٔ حقوق نعمت
وحفظ ناموس سلطنتده تقصیر ایتمیوب ولی نعمتلری خدمتنده شدت
نطاق اقدام وتشمیر ساق اهتمام ایدرلر اما ملك ودولت حصولندن
صکره انتساب ایدن رجاله امکدار قدیم معامله سی اولنمیوب تقرب
واختصاصده اوتاد قدیمهٔ دولت اولان عظمای وارکان مرتبه سنه
بالغ اولدقلری شاهد بالعیاندر حتی اواخر دولتده ملوك وسلاطین
قوم وقبیله سی طرد وتبعید ایچون مواجب موسومه ایله اجنبی عسکر
ترتیب ایتدکلرنده انلرك عهد وزمانلری قریب ودولت وسلطنت
ضعیف وزواله مشرف اولمغله ملك ودولت انده امکداران
قدیم کبی اعزاز واکرام ایتمیوب تحت قهر وجبرده استخدام ایدرلر
معلوم اوله که ملوك وسلاطین عهد قدیمدنبرو خدمتکاران دولت
اولان رجالی طرد وتبعید واجانب واباعدی دائره لرینه تقریب
ایتملرینك سر وسببی اولدرکه قدیمدن دائرهٔ دولته منسوب
اولان رجال ملوك وسلاطینك ابا واجدادلرینه خدمت وعبودیتلری
سبق ایتمکله بینلرنده مربوط اولان علاقهٔ ولایت رحم قرابت مثابه
سنده اولمغین طبیعتلرنده غرور ونخوت حاصل اولوب
خضوع وانقیادده ظاهرا تهاون وتکاسل اوزره حرکت اولنمغله
ملوك وسلاطین بونلردن نفرت واجانب واباعده میل ورغبت
ایدرلر لکن اجانبك انتسابی حادث اولمغله هر نقدر ملتفت دخی
اولسه یینه عز وشرفده امکدار قدیم مرتبه سنه بالغ اولمیوب دائره
دولتدن خارج اجانب واباعد کبی معامله اولنور وجمله دول وسلطنتلرك
اواخرنده حال وشانی بو منوال اوزره جاری اولوب اولیای قدیمهٔ دولت

دائرهٔ سلطنتدن طرد و تبعید و مناصب سامیه اجانبه اعاده
تفویض و تقلید اولنور لکن بو وضع ناستوده کردار علامت نحس
و ادبار اولوب مزاج ملک و دولتک اختلال و انحرافنه دلالت ایدر
و کتب تاریخده اولیای دولت اسمیله کداران قدیمه اطلاق اولنوب
انتسابه حادث اولان رجالده خدام و اعوان لفظی استعمال اولنور
والله ولی المؤمنین الفصل التاسع عشر فصول کتابدن فصل ثالث
اون طقوزنجی فصلی وقت ضعفده ملک و دولته تغلب و تسلط ایدر
ملوک و سلاطینک تنفیذ احکامدن منع و حجر و فتق و رتق مصالح دولتی
کندیلره قصر ایدن متغلبه بیاننده در معلوم اوله که داعیهٔ ملک
و سلطنت ایله خروج و ظهور ایدن رجال قهر و غلبه ایله ممالکه استیلا
و رتبهٔ رفیعهٔ ملک و سلطنته اعتلا ایدوب منازع و مزاحم واقع اولمغله
اولاد و احفادی واحدا بعد واحد نائل سریر جهانبانی و مالک تاج
و تخت سلطانی اولدقده جوف کرهٔ اولیای دولتدن بعضیلری دائرهٔ
سلطنته تغلب و استیلا ایدوب ملوک و سلاطینک امر و نهیده
انفراد و استقلالنه مانع اولورلر اما بو غائلهٔ هائله نک ظهور و حدوثی
اکثریا بوندن ناشیدر که اولاد ملوکدن بر طفل اندک سال یا بر شخص
ضعیف الحال تخت سلطنته جلوس ایدوب حل و عقده قادر اولمامغله
آبا و اجدادی وقتنده عظمای سلطنتدن بعضیلری تنفیذ احکام
دولتده ولایت و کفایت ادعاسیله کارفرمای مسند حکومت
اولوب تنسیق کارگاه امور و حل و عقد مصالح جمهوره تصدی
ایدر کیدرک تعین و استقلال تام ایله مالک رقاب انام و خاص
و عام امر و حکمنه رام اولوب دماغنده خولیای ملک و سلطنت
اولمغله کبر نوه مکروف ده سالک اولور بو طریق ایله که وارث
تاج و تخت دولت اولان صغیر عدیم التدبیری اعین ناسدن مستتر
و سراپردهٔ احتجابده حبس ایدوب اول صبی بوالهوسک دواعیهٔ
نفس و هوا ایله حظوظات جسمانیه و لذائذ نفسانیه دن میل و رغبت
ایتدیکی ملاعب و ملاهی یه سوق و تشویق ایله دائرهٔ ملک و دولتده
حکم و تصرفدن اغفال ایتمکله جمله امور دولتی کندویه حصر ایدر اول
طفل محجوب و مغلوب دخی بلوغ سن صغر و حال صبادن بر و مألوف

و مألوف

و مألوف اولدیغی لذائذ نفسانیه و شهوات جسمانیه ایله مشغول
اولمغین ملک و دولتدن مرادی انجق سریر سلطنته جلوس و وراء
حجابده عیش و عشرته اعتنا و دور ولیوا بالجمله حل و عقد امر و نهیی متغلبه
یدینه تسلیم و تفویض ایدوب ضبط جیوش و حفظ ثغور و سائر امور
دولتدن بر امره صرف کالهٔ اهتمام ایتمامکله ملک و دولت زور بازوی
تغلب ایله آخره نقل و تحویل ایدر نته کیم عهد خلافت عباسیه ده اوائل
خلفادن بعض صغار و ضعفا مسندنشین خلافت اولدقده تدبیر
و تصرفدن قدرتلری قاصر اولمغله بالجمله حل و عقد امور امرای دیالمه
و اتراکدن آل بویه و کافور اخشیدی و امثالی رجال یدنده
اولوب خلیفهٔ عصردن بعد البلوغ رشد و سداد دخی مألوس
اولمامغله ذکر اولنان رجال دائرهٔ دولته تغلب و احراز الامر سلطنت
ایتدیلر کذلک ممالک اندلسده امویه دولتنک اواخرنده دخی منصور
بن ابی عامر نام ولیر تغلب ایدوب زمام حل و عقدی خلفادن
نزع ایلدی که تاریخ دستیاری طالع عون باری و رهنمونی بدرقهٔ توفیق
کرداری ایله خلیفهٔ مغلوب مالک [illegible] رشد و سداد اولمغین
متغلبهٔ دولتی قتل و ضرب ایله تعذیب و تنکیل یا رتبه سندن حط
و تنزیل ایله تشرف وارین پیرامن دامن ملکدن طرد و تبعید ایدوب
سلطان نافذ الامر تختگاه استقلال اولورلر لکن اواخر سلطنت عباسیه
ده اولدیغی کبی هر دولتده تغلب و تسلط مدت مدیده مستمر اولدقدن
صکره ملوک و سلاطینک متغلبهٔ دولتی رفع ایله مرکز سلطنتده استقلال
لری عسیر اولوب اولدیغی صورتده دخی قلت و ندرت اوزره وقوعی
زیرا زمام ملک و دولت که گرفتار دست تغلب اولوب مدت مدیده
مستمر و متمادی اولدقده قبضهٔ سلطاندن خروج بو وجهله عسیردر که
اکثر اوقاتده متغلبه ظهوری ملوک و سلاطینک صباوت و فتنده حادث
اولوب عقل و تدبیرده قاصر و محافظهٔ امور دولت و ضبط احوال
مملکتدن عاجز اولمغله زرین کوی سلطنت ربودهٔ صولجان تغلب اولوب
مرور ایام و کرور اعوام ایله خلع ربقهٔ سلطنته وسیله اولورلر کاهیچه
ملک و دولتده متغلبه ظهوری اول وقتده واقع اولور که ملوک و سلاطین
کندولره همسلک قرابت اولان اهل بیت سلطنتی دائرهٔ دولتدن

طرد و تبعید ایدوب واجانب واباعدی تقریب ایتدکلرنده اقارب و
خویشاندن غیرت وحمیت غالب وظاهر واجانب واباعدده صدق
واعانتده قاصر اولمغله وقت ضعفده ملک ودولتده اجانبک تغلبنه
باعث اولورلکن ملک ودولتده طرد اقارب ومیل اجانب عوارض
ذاتیه دن اولدیغی کبی وقت ضعفده متغلبه ظهوری دخی امر ضروری اولمغله
بو ایکی مرض هائلدن مزاج دولته سلامت نادر واقع اولور والله یؤتی
ملکه من یشاء الفصل العشرون فصول کتابدن فصل ثالثک یکرمنجی
فصلی متغلبهء دولت ملوک وسلاطینه واهل بیت سلطنته مخصوص اولان
القاب وشعارده مشارکت ایتمدکلری بیاننده در بو امرک بیانی
اولدرکه رتبهء رفیعهء سلطنت بر منصب عظیم عزیز المنالدرکه هر دولتده
صاحب تاج وتخت اولان ذاتک نسل وذریتنه مخصوص اولوب ابتدای
ظهورلرندن برو سلالهء بیت سلطنته منسوب اولان اولاد واحفادی بیننده
دائر وجاری ومراسم ملک ودولت خانه دانلرنده دائم وباقیدر
اگر دولته تغلب ایدن شخص اعوان وانصار ملوکدن کندو واکثر دسی
خلعتنده کثیر الاتباع کسه دخی اولورسه اگرک سطوت وصولتی سایه
ملک ودولتده حاصل ورتبهء رفیعهء همت ملوک ایله واصل اولوب
خدام عتبهء سلطنتدن اولمغله نفوذ تغلب وتسلطاتنه لردخی
ظاهرده ملوک وسلاطینه اطاعت ایدوب تاج وتخت سلطنتی صاحب
بدندن خلع ونزعه جسارت وکندولرینی نامزد تخت ودولت ایده مزلر
بلکه الحق تصرفات ملک ودولت اولان حل وعقد مهام دولته قیام
وضبط وربط احوال مملکته نظام صورتی اظهار ایدوب داعیهء ملک
ودولتی درون خباثت مشحونلرنده اخفا واضمار ایدرلر ورأی فاسد
ونقد کاسدلرینی ترویج ایچون نیکو خانان دولتده حولیای فاسدلرینی
ستر ایدوب ورای پردهء خفاده منصبلرینی احتجاب اولان
سلطان مغلوب ومحجوبک امر ونهیی تنفیذ واجراء وکالت ونیابتلری
ایهام قصدیله شعار ملک ودولت اولان اوضاع واطوار ملوکانه
دن کنارکندن امتناع ایدوب تغلب وتسلطلری حالنده تقلیدنی
داعیهء ملک ودولت تهمتیله اتهامدن اجتناب ایدرلر زیرا متغلبه
دولتکه داعیهء ملک وسلطنته تصدی ایدوب پرورش یابهء الطافی

خاندان سلطنتدن تخت خلع ونزعه قیام ایتمه لرساتر رجال
دولت عصرلرنده موجود اولان ابنای ملوکی انلردن احق واولی
بیلوب پادشاهلرینه عصیان ومخالفت ومتغلبه یه تخت سلطنتی
تسلیمه جواز کوسترمیوب وهلتده اولیده اعدام واهلاکلرینه سعی
ایدرلر نته کیم ممالکده امویه دولتی وقتنده بو مقوله فتنه حادث اولمشدرکه
اندلسده ملوک بنی امیه دن هشام وقتنده منصور
بن ابی عامر اولاد امرادن اولوب عهد خلافت هشامده دولته
تغلب وتسلط ایتدکده اباواجدادی کبی حل وعقد امور و
نظم مصالح جمهورده تفرد وتغلب ایله اکتفا ایدیوب ملوک و
سلاطینه مخصوص اولان القاب وعاداتده مشارکت و
هشامدن صکره مالک تخت وسلطنت اولمق اوزره هشامدن
عهدنامه الدیغی اندلسده موجود اعیان بنی مروان وسائر اشراف
قریشک معلوملری اولدقده سرجمله قدم نزاعه قیام و
منصور بن ابی عامری قتل واعدام ایتدکدن صکره خلیفه لری
هشامی خلع ایدوب عم زاده سی محمد بن عبد الجبار بن ناصری
استخلاف ایتمکله بنی عامرک بنی عامرک معموره دولتی
خراب اولوب تاج وتخت خلافت سلسلهء هشامدن عم زاده
لری سلاطینه نقل ایلدی والله خیر الوارثین الفصل الحادی
والعشرون فصول کتابدن فصل ثالثک یکرمی برنجی فصلی ملک
وسلطنتک حقیقت وماهیتی واصناف واقسامی بیاننده
در معلوم اوله که ملک ودولت زمرهء بنی بشره مخصوص
بر منصب طبیعی اولوب نظام عالم وانتظام بنی آدم بو منصب
ایله صحیفهء عالمده دائم وباقی اولور زیرا معمورهء ارضده افراد
بشرک حیات وبقالری امر معاش وسائر مایهء انتعاش
اولان امر ضروریه لرینی تحصیلده اجتماع وتعاونلرینه موقوف
اولدیغی بوندن اقدم وصول سابقه ضمننده ذکر وتفصیل
اولنمشیدی بو دخی معلومدرکه بونلر بر محلده اجتماع واقامت
ایتدکلرنده حوایج اصلیه وامور ضروریه لرینی تحصیل وتدارکده
بربریله معامله یه محتاج اولوب واخلاق حیوانیه دن طبیعت

انسانده ظلم وعدوان مرکوز اولمغله هر بری آخر یدنده موجود وکندیده
معدوم ومفقود اولان لوازم ومهماتی اخذ وقبضنه جسارت اولدقجه
مقتضای عنف وغضب اوزره وقعده مخالفت وممانعت ایتمکله
بینلرنده نائرهٔ حرب وقتال مشتعل اولوب قتل نفوس وسفک
دما ایله هرج ومرج مقتضی ونوع بشرک صحیفهٔ عالمدن انقطاعنه
مؤدی مع هذا جناب حکیم مطلق جل شانه حضرتلری زمرهٔ بنی ادمی
خلق وایجاد ایدوب معاش ومعادلرینک صلاح ونظام حکمت
بالغهٔ صمدانیه سنه مطابق اولمغله وجود وبقالرینی خلل وفساددن
حفظ وصیانته تکفل ایلدی بناءً علیه زمرهٔ بنی ادم حاللری اوزره
ترک وابقا دوام وبقالرینه مخل اولمغله حکمته مخالف اولوب
ظلم وتعدیلری نسل وذریتلرینک انقراضنه باعث ایدوکندن
حفظ جوهر حیات ایچون دفع ظلم وجوره قادر بر حاکم قاهرک وجودی
لازمدر فلذالک نظام عالم وعمارتنده ملک ودولت لازم وضروری
اولوب نوع بشرک حیات وبقاسی حکومت وسیاست ملوکه
موقوفدر وملک ودولتک حصولی قدرت وغلبه ایله مطالبه ومدافعه یه
منوط ومطالبه ومدافعه دخی نسل ونسب یا خود سبب ایله
غیرت وحمیت اصحابی رجالک نصرت ومعاونتلرینه مربوط
اولمغله رتبهٔ رفیعهٔ سلطنته اعتلا اقارب وخویشان وامثال
انصار واعوان اجتماعیله حاصل اولور وخیل وحشم اصحابی رجالک
مراتبی دخی مختلف ومتفاوت اولوب هر قومک رئیسی تحت یدنده
فرمانبر اطاعت اولان رجاله تحکم وتغلبه قادر ایسه دخی رتبهٔ رفیعهٔ
ملک وسلطنته اعتلایه قادر اولهماز زیرا حقیقتده منصب ملک
ودولت اول ذاته مخصوصدر که استخدام رعایا وجبایت اموال
ایله ضبط جنود وحفظ حدوده قادر اولوب حوزهٔ حمایه سنده
داخل اولان ممالک ومسالکده کندیدن اعلا بر حاکم عظیمک
حکمی جاری اولامق لازمدر وقول مشهور اوزره ملک ودولتک
اصل وحقیقتی بوندن عبارتدر فعلی هذا بر مملکتک حاکم ووالیسی
سبکه حقیقت ملک وسلطنتده مذکور ومعتبر اولان امورک
بعضسنی اجرایه قادر وبعضسندن عجز وقصوری ظاهر اولوب

یا ضبط جنود یا حفظ حدود یا خود جبایت اموالدن مکنتی قاصر اولسه معناً
ملک وسلطنت انده ناقص اولمغله ملوک وسلاطین اطلاقنه شایان
اولماز نته کیم دیار غربده اغالبه دولتی وقتنده قروان مملکتنده
واقع ملوک بربریه ایله صدر دولت عباسیه ده ملوک اعجام و
اتراکک اکثری مملکتلرنده حکم ووالی اولوب ملک وسلطنت
وظائفنک جمله سنی اتمام وتکمیله قادر دکلار ایدی کذالک عظمای
ملوک وسلاطیندن بر ملک عظیم الشانک وزرا وامراسی اطراف
ممالکه والی وامر فرمانی جاری اولوب لکن نصب وعزللری وحکم
وارتقالری بالجمله رأی سلطانی واذن خاقانیه موقوف اولمغله
ملک وسلطان اطلاقی انلرک حقنده دخی صحیح اولماز معلوم
اوله که اکثریا ملوک وسلاطینه ملحق وزرا دائرهٔ ممالکی زیاده واسع
دول عظیمه ده موجود اولورکه اطراف وجوانبی دار الملک سلطنتدن
ابعد اولمغله تنفیذ احکام دولت واعلان شعار سلطنت مصلحتی
ضمننده اول مملکتلرک نظام وانتظامی وزرا وامرایه بر وجه استقلال
تفویض اولنوب سرنامهٔ منشور مجد واجلاللری دستور مکرم
عنوانیله مزین ومحلی قلنور لکن کلیات اموروده مرجع ومصیر
حقیقتده سلطان جهانگیر اولمغله رتبهٔ وزارت درجهٔ ملک
وسلطنته داخل اولماز نته کیم دولت اسلامیه ده ممالک غربیه ده
امرای صنهاجه خلفای عبیدیه یه ورؤسای زناته وقتنده امویه
خلفاسنه وقت آخرده عبیدیه یه تابع اولوب طرفلرندن آفاق
واقطارده حاکم ووالی اولدیلر کذالک عباسیه وقتنده ملوک دیالمه
واتراک دخی خلفا طرفندن مسندنشین حکومت وولایت اولدیلر
وکذالک ظهور اسلامدن مقدم دیار غربده امرای بربریه دخی
ملوک افرنجه تابع اولوب وفرس دولتی وقتنده طوائف ملوک
اسکندر رومیه وسلاطین یونانه مطیع اولدیلر وبونلرک امثالی
اطراف ونواحیده ایالت مملکت والیلری کثیر اولوب لکن تنفیذ
احکام عامه ده بر سلطان جلالت نشان عظیم الشانه تابع اولمغله
ملک وسلطان اسمی اطلاق اولنماز والله القاهر فوق عباده **الفصل**
الثامن والعشرون فصول کتابدن فصل ثالثک یگرمی ایکنجی فصلی ملوک

وسلاطینك رعایا و برایایه عنف و شدت و بطش و حدت ایله
معامله لری نظام ملك و دولته خلل و ضرر ایراثنه بادی اولدیغی
بیاننده در معلوم اوله كه مصلحت مملكت و دولت ملوك و
سلاطینك صفات جسمانیه و احوال نفسانیه لرینه راجع
اولمیوب حسن شكل و ملاحت جمال و كثرت علم و كمال وجودت
خط و كتابت و سائر صنعت و معرفت امثالی صنعت و عملاری
اعتباریله حاصل دكلدر بلكه ملك و دولتك ثمره و فائده سی
مستظل جناح سلطنت اولان عجزه و ضعفایه شفقت و مرحمت
ایله حاصل اولوب و ودیعه رب البرایا اولان فقرای رعیتی اطاله
دست تعدیدن حمایت و صیانته موقوفدر زیرا حقیقتده ملك
و سلطنت رعیته نسبت ایله حاصل وصف اضافی اولوب
والد ایله ولد میاننده صفت ابوت و بنوت كبی ملك و دولت
وحی سلطان ایله دخی رعیت بیننده معقول امر نسبی اولمغله ملك
و سلطنتك معناسنده دخی رعیتك سلطانه و سلطانك
رعیته تعلق و اضافتی مرعی و معتبر اولمشدر و بو تعلق و اضافت
سلطان ایله رعیت كلمه لرینك حقیقتلری ملاحظه اولندقده
ظاهر اولور كه عرف ناسده سلطان اسمی رعیته مالك ذاته
اطلاق اولنوب رعیت كلمه سی دخی سلطانه منسوب احاد
ناسه اطلاق اولنور و پادشاهلرك رعایایه نظر و معامله لرینه
ملكیت اطلاق اولنور كه ملك و دولت معناسنه در اگر ملوك و سلاطینك
رعایا و برایا حقنده حكم و ریاستلری و ضبط و سیاستلری
قانون عقل و حكمته موافق اولوب نظر و همتلری تأمین بلاد و ترفیه
عباده مقصور اولور ایسه نظام ملك و دولت اتم و اكمل اولوب
سلطنت و خلافتدن مقصود و مطلوب اولان منفعت و مصلحت
كما ینبغی حاصل اولور و اگر وتیره عدل و داددن گرویده جور و
فساده عدول اولنوب عجزه و ضعفایه رفق و ملایمت ایله حسن
معامله اولنماز ایسه ضرر و زیان و خیبت و خسران ایله رعایا هلاك
اولور ملوك و سلاطین بطش و شدت و عنف و رعونت ایله
ترتیب عقوباته مائل اولوب ناسك معایب و مثالبنی تفحص

تفحص

تفحص ایله تقیید ایدرلر ایسه خلقك قلوبنه رعب و هراس مستولی
اولمغله سطوت قهر سلطاندن تخلیص نفس ایچون كذب و حیله و مكر
و خدیعه ایله احواللرینی كتم و اخفایه مضطر اولوب اخلاق ذمیمه ایله
متخلق اولورلر و چوق كره واقع اولور كه معركه حرب و قتالده ملوك
و سلاطینه نصرت و اعانت ایتمیوب قلبلرنده مركوز اولان بغض و عداوت
سببیله ترصد فرصت و سوء قصده دخی جسارت ایتملریله بنیان
ملك و دولتك خرابنه باعث اولور اما اگر ملوك و سلاطین قانون
عدل و داده مراعات رعیته رفق و ملایمت و حسن معامله ایدوب
جرم قلیل ایله ناسی مؤاخذه دن كف ید ایدرلر ایسه رعایا و برایا
نك قلوبی محبت ملوك ایله مملو اولوب هر حالده تقدیم رضای ملوك
ایله اطاعت و انقیادده تمكین و ثبات و مدافعه اعدالی دولتده
بذل نقدینه حیات ایدرلر معلوم اوله كه نظام ملك و دولت
حدود سلطنتی اعدادن محافظه و جور و ظلمی رعایادن مدافعه یه موقوف
اولوب انجق بو ایكی امرك حصولنه اهتمام ایدن ذاتك افسر ابتهاجی
اكلیل سلطنت ایله آراسته و سریر ملك و دولته شایسته لكن
اگر ملوك و سلاطین آرامشگاه عنایتلری اولان رعایا و برایانك
جیب امیدلرین بذل نقدینه آمال ایله مالامال ایدوب مستغرق نعم
بیكران و مظهر لطف و احسان دخی ایدرلر ایسه شرائط فتوت
و مروتی یرینه كتورمكله رعایانی طرفلرینه تجلیب ایتمش اولور سریره
شناسان عقل و دانشه پوشیده دكلدر كه اصحاب فهم و ذكا
و ارباب عقل و دها اولان رجال مسندنشین ملك و دولت [illegible]
ضعفای رعیته رفق و ملایمت ایله معامله ایتمیوب اكثریا رعایادن
تخفیف مؤنه ایله حسن معامله عواقب امورندن غافل و یاخود مصلحته
تغافل ایدن شخص عاقلدن صادر اولور زیرا اصحاب فراست و كیاستك
ذهن وقاد و خاطر نقادلری فروغ نور ذكا ایله آغاز كارده انجام حاله
واقف اولمغله فكر دقیق و نظر انیق ایله اموال رعایایی ضبط و حساب
ایدوب منافع دولته توفیر قصدیله رعایایه حوصله وسع و طاقتلرندن
خارج تكالیف شاقه تحمیل ایدرلر مع هذا مشكات صدر نبوتدن
شرف بروز و صدور اولان احادیث صحیحه دن اسبوا علی اسیر ضعفكم

حدیث شریفی مدلولی اوزره عجزه و ضعفانک قدرت و تحملارینه
رعایت امر مهم اولمغله حاکم و والی ده فطنت و ذکا شرط اولوب احتیاج
عقل و دها مسند ریاسته اعتلا اولنمقدن منع اولندی و بو معنا حضرت
معاویه‌نک قرنداشی زیاد بن ابی سفیان قصه‌سندن اخذ اولنمشدر
که خلیفه منیع الجناب حضرت عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه زمان خلافتلرنده
زیاد ابن ابی سفیانی ممالک عراقه والی ایدوب بعده مدت قلیله
مرورنده عزل و برینه آخرینی نصب ایتدکده زیاد ابن ابی سفیان حضرت
عمرک حضور عالیلرینه واروب یا امیر المؤمنین بنی امر حکومتده عاجز
یا خائن اولدیغمه بناءً می عزل ایتدک دیو سؤال ایتدکده جناب فاروق
عادل رضی الله عنه حضرتلری دخی یا زیاد بونلرک بری ایچون عزل ایتدم
لکن سن عقل و دها و فرط و ذکاده سائر عقوله غالب و ادراک و
ادراک فهمنده فضل و مزیت ثابت اولمغله عقلکده اولان زیاده‌یی
اقارب انام اوزرینه تحمیلدن اجتناب سببیله عزل ایتدم دیو جواب
باصواب ویردیلر و بو اثر لطیفک اثرینه علمای شریعت اثابهم
الله بنور برا بینهم حضراتی دخی اقتدا ایدوب زیاد بن ابی سفیان
و عمرو بن العاص کبی افراط عقل و کیاست ایله موصوف اولان رجال
مسند ریاسته تصدیر اولنمامق لازمدر دیدیلر زیرا ان شاء الرحمن
اشبو کتابک اخرنده ذکر و تقریری تصمیم اولندیغی اوزره حالا که
فرط ذکا و عقل و دها طبیعت دولتک مزاجینی تغییر و تبدیل و مراسم
سلطنتی تحویل ایدوب خلقک مألوف اولدیغی وادیدن مسالک
غیر معهوده سلوک و جاده انصافدن کریوه جور و اعتسافه عدول
ایله رجال دولتک و سائر رعیتک تشویش و اضطرابنه باعث
اولور و الله خیر الحاکمین بو تقریر و تحقیقدن معلوم اولدیکه اصحاب
ملک و دولت و ارباب سیف و ریاستده حمق و بلاهت قبیح
اولدیغی کبی افراط عقل و ذکا دخی معایبدن عد اولنمشدر زیرا
صفات انسانیه‌دن هر صفتک زیاده و نقصانی طرفلری مذموم
و عدل و وسطی ممدوح و محمود اولمغله عقل و ذکانک افراطی دخی قبیح
اولوب ناسک معاش و معادلرینه صالح مصالح و منافع استجلاب
و مظالم و مفاسددن اجتنابه وافی عقل و بصیرت کفایت ایدوب

خوش بو حکمده مرادی اکتفا عقل
حاصل اولدیغی عقلدر و نتیجه
عقل کل و عقل منبه و عقل
حادث کسب نصوفده حسن
و معتبر اولدیغی
بیان اولنمقدن صکره
عقل دخی شرعا دت
ابدیه
صح

فقطه

فقطه زیاده‌سی معتبر و مرعی دکلدر کذلک صفات جود و سخا دخی
اسراف و بخل بیننده متوسط بر خصلت حمیده اولوب زیاده‌سی اسراف
و نقصانی بخل اولمغله ایکیسی دخی مذمومدر و کذلک شجاعت دخی خصال
حمیده‌دن معدود و جبن ایله تهور میاننده متوسط بر صفت حمیده
درکه زیاده‌سی قوت غضبیه‌نک افراط و نقصانی قصورندن اقتضا ایتمکله
شجاعتک تهور و نقصانی جبن اطلاق اولنوب ایکیسی دخی مذموم و
صفات شجاعت متوسط اولمغله ممدوح اولمشدر سائر صفات نفسانیه
و اخلاق انسانیه دخی بو منوال اوزره واقع اولوب زیاده و نقصان
طرفلری مذموم و عدل و وسطلری محمود در بناءً علیه فرط و ذکا ایله معروف
اولان اصحاب مکر و حیله حقنده جن فکرلو آدملر دیو وصف ایدرلر
و الله یخلق ما یشاء **الفصل الثالث و العشرون** فصول کتابدن
فصل ثالثک یکرمی اوچنجی فصلی خلافت و امامت صیغه‌لرینک حقیقت
معنالری بیاننده‌در **معلوم اوله که** بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره
ملک و دولتک حقیقت و ماهیتی شرح و بیان اولنوب زمره نوع
بشرک حیات و بقالری وجه ارضده اجتماع ضروریه موقوف و لدی
الاجتماع صلاح نظاملری دخی ایچلرندن بریتک قوت قاهره ایله مسند
ریاستده حکم و تصرفنه منوط اولمغله ملک و دولت نظام عالمده
امر ضروری اولدیغی تفصیل و تحقیق اولنمشیدی لکن طبیعت انسانده
اخلاق حیوانیه‌ده عنف و غضب مرکوز اولوب و سطوت و
سلطنت ایله قهر و غلبه‌یی موجب اولمغله اکثر ملوک و سلاطین اسباب
تندخوی عنف و غضبی زمام عقل و دین ایله منع ایتمزلر ایسه طریق عدل
و انصافدن کریوه جور و اعتسافه عدول ایدوب فرمانبر حکم و
اطاعتلری اولان رجاله حوصله وسع و طاقتلرندن خارج تکالیف
شاقه تحمیل ایتمکله محو و افنالرینه باعث اولور خصوصا اغراض
و مقاصد مختلف اولمغله هر ملک و دولتک صاحبی کندی قصد
و غرضنه موافق بر بدعت سیئه احداثنه مائل اولمغله رعایانک
حیرت و اضطرابنه باعث اولوب اطاعت ایتمدکلری صورتده ملوک
و سلاطین سل سیف قهر ایله رعایایی قتل و اعدام ایدرلر بناءً
علیه نظام ملک و دولت و سیاست مدنیه‌دن لازمدر که ملوک و سلاطین

صورت عنف و غضبدن میزان عدل ایله تعدیل ایدوب بین الانام تصحیح
معاملات و ترتیب عقوبات ایچون عقل و حکمته موافق و مصلحته وفقه
مطابق قانون و قاعده لر فرض و تقدیر اولنه که کافهٔ انام انکا تسلیم و قبول
ایله احکام ملک و دولته اطاعت و انقیاد ایده لر نته کیم ظهور اسلامدن
مقدم اکاسرهٔ فرس و عجم و سائر امم و قتنده حکما و عقلا اتفاقیله
قوانین سیاست فرض و تقدیر اولنوب جمله ناس تسلیم و قبول ایله دستور
العمل ایتمشلردر بر ملک و دولتکه ملایم عقل و حکمت اولان قوانین
سیاست ایله عمل اولنمیه ضابطهٔ نظام و انتظاملری مختل اولوب ملک
و دولتلری کماله واصل و آفتاب عزتلری افق استواده حاصل و لاجله
محو و مضمحل اولمق اوزره عادت الهیه جاری اوله کلمشدر معلوم اولمکه
نظام ملک و دولتده لازم و مهم اولان سیاست مدنیه ایکی قسمه منقسم
اولوب برینه سیاست عقلیه و برینه سیاست شرعیه درلر اگر قانون
سیاست عقلای دولت و حکمای امت اتفاقیله بحسب العقل فرض
و تقدیر اولنوب بین الخلق تصحیح معاملات و ترتیب عقوباته انلکه
عمله اتفاق اولنور ایسه انکا سیاست عرفیه و عقلیه درلر و اگر
احکام عدل و سیاست حضرت حکیم بیعلت جل شانه طرفندن
فرض و تقدیر اولنوب انبیای عظام علیهم الصلوة و السلام واسطه
سیله امته تبلیغ اولنور ایسه انکا سیاست شرعیه اطلاق اولنور که کافهٔ
عبادک معاش و معادلرینه نافع و حکم و مصالح مشتمل اولمغین تملک
نصفت آیین اول احکام عادله و شریعت فاضله یی بین الانام اجرا
و مراسم عدل و دادی احیا ایتمکله سعادت دارینه نائل اولورلر زیرا
لذات نعیم دنیا ظل زائل و طیف زجل اولوب غایتی موت و فنایه راجع
اولمغله ایجاد امحده حکمت و مصلحت انجق امور دنیویه یه مقصور
دکلدر بلکه کریمهٔ حکمت احتوای افحسبتم انما خلقناکم عبثاً مدلولی
اوزره خلقت امم و ایجاد بنی آدم دن مقصود انجق سعادت دارینه
موصل و مفضی اولان حبل متین دین مبین و منهاج قویم شرع کزین
اولمغله بالجمله افعال و اعمال عباده مصالح معاش و معادلری
شرع شریفده تبیان و هر امرده بر مصلحت نافعه و حکمت بالغه تبیین
اولنمشدر حتی ملک و دولت اجتماع طبیعی بشره نسبت ایله

امر ضروری ایکن نهج قویم شرع شریفه سلوک ایله ملوک و خلفا
مامورلردر فعلی هذا بر ملک و دولتکه مراسم عقل و دین ترک و اهمال
اولنوب متابعت نفس و هوا ایله جمله همتلری غصب اموال و قتل رجاله
مقصور اوله اصحاب شریعت و اهل حکمت قتنده قبیح و مذموم اولور
و اگر نظام ملک و دولت اجماع عقلای امت و اتفاق سلاطین حکمت
ایله مرسوم و مرتب اولان قوانین عقلیه اوزره جاری اولوب احکام
شرعیه یه قطع نظر و اعتبار اولنمز ایسه اول دولت دخی بحسب
الشرع الانور مقبول و معتبر دکلدر زیرا اعیان دولتک زمام رأی و
تدبیرلری دست عقله تسلیم اولنوب فروغ نور شریعت ایله
دیدهٔ بصیرتلری روشن و مستنیر اولمامغله و من لم یجعل الله له نوراً فما
له من نور آیت کریمه سی مدلولی اوزره راه طلبده خبط و خطادن
امن و سلامت منصور اولماز ثانیاً جناب وفیاض مطلق جل
شانه حضرتی انسانه عقل و قدرت و رشد و بصیرت احسان ایدوب
بعده لطفاً و کرماً انزال کتب و بعث رسل ایله معاش و معاد
عباده صالح منافع و مصالحی تذکیر و انهماک شرور و مفاسددن
تحذیر ایله لطف و احسانی تکمیل و توفیر ایلدی خصوصاً دارین عباده
نافع مصالح و منافعدن بلدکاری اموری دخی لسان نبوت ایله انلره
تعلیم ایدوب انما هی اعمالکم ترد علیکم حدیث شریفی مدلولی
اوزره اعمال بشردن خیر و شرک جزاسی کندیلره راجع اوله
جغنی بیان ایلدی و انسانک مجرد کندو عقل قاصر و فکر فاتریله ترتیب
ایتدیکی قانون سیاست ملک و دولت معاش و معادلرینک
صلاح و نظامنده کافی اولمیوب بلکه یعلمون ظاهراً من الحیوة الدنیا
و هم عن الاخرة هم غافلون نص کریمی اوزره انجق منافع دنیویه لرینی
تحصیله تونس و حکیم مطلق جل شانه حضرتلرینک ارادهٔ علیه سی
امور اخرویه لری نظامنه تعلق ایتمکله بعث رسل و انزال کتب
ایله اصحاب عقل و فهمی منهاج قویم شرع مبینه ارشاد ایلدی
و حفظ امانت کبرای شریعت انبیای عظام و مقامارینه قائم
اولان ملوک و خلفایه تفویض ایدوب بین العباد تنفیذ احکام
شریعت ایله انلری مامور ایتمکین قانون شرع شریف نصب

عین قبول ایدر ملوک ستوده سلوکک ملک و دولتلرینه خلافت اسمی
اطلاق اولندی بو تقدیرجه طبقات ملک و دولت و مراتب سلطنت
اوچ نوع اوزره مرتب اولوب بر قسمی خلافت امامت و بر قسمی
ملک و سیاست و قسم ثالثی ملک طبیعی اولمغله بر برینک حقیقت
و ماهیتی بیان اولنور که نه محلده وارد اولورسه بونلرک معنالری
فهم و ادراک اولنوب بر برینک شرائط و احکامی اجرا و اجتنابی
اولنه ملک طبیعی اول دولت و سلطنتدر که انده اهل دولت قطعا
عقل و شرعه نظر و اعتبار ایتمیوب قطاع طریق کبی دائما مقتضای
عنف و غضب اوزره غصب اموال و قتل رجال ایله مدار حکم و
تصرفاری مظالم و مفاسده مقصور اولور ملک و سیاست اول
دولت و سلطنتدر که انده اعمال فکر و نظر و دستور العمل طلتوب اجماع
عقلا و اتفاق حکما ایله ترتیب اولنان مراسم ملک و دولت و
قوانین سلطنت ایله عمل اولنور اما خلافت و امامت اهل شرع
شریفه مخصوص بر دولت عادله و سلطنت فاضله درکه اول
دولتک صاحبی هر خصوصده شرع شریفی نصب عین رضا
ایدوب امور دینیه و دنیویه ده حکم و تصرفاری قانون شریفه مطابق
و موافق اولور بناء علیه امامت و خلافتده مدار اصلی شرع مبین
اولوب ملوک نصفت آیین حفظ قواعد شریعت و ضبط سیاست
امت ایله صاحب شریعت مقامنه قائم اولمغله اقسام ملک
و دولتک بو نوعنه خلافت تسمیه اولندی والله العلیم الحکیم

الفصل الرابع والعشرون فصول کتابدن اوچنجی فصلک یکرمی دردنجی
فصلی خلافت و امامتک شروط و احکامنده اهل ملت و
علمای امتک اختلافاری بیاننده در معلوم اوله که اشبو فصل
سابقده ذکر و تفصیل اولندیغی اوزره رتبهٔ سامیهٔ خلافت
ضبط دعائم شریعت و حفظ قواعد سیاستده صاحب شریعت
و سلطان سریر رسالت مقامنده قائم اولمغله متقدمین انار الله
براهینهم حضراتی بو منصب والا قدرک عنوان عز و اعتبارینی خلافت
اسمیله مزین و محلی ایدوب ملوک متشرعین و ائمهٔ سلاطین القاب
سامیهٔ خلفا ایله تلقیب اولندی لکن صدر اسلامدن صکره نور

ساطع

ساطع الظهور دین مبین ایله اقطار زمین روشن و منور اولوب مسافهٔ
حدود اسلام واسع و مسالک و ممالک متسع اولمغله شرائط
منصب خلافته رعایت متعذر و متعسر اولدقده ائمهٔ متأخرین امام
مسلمینه سلطان تسمیه ایتدیلر و امام خلیفهٔ اسلامه امام اطلاقی امام
صلوته تشبیه طریقیله واقع اولوب جماعت مسلمین اداء صلوتده امامه
اقتدا و اتباع ایتدکلری کبی کافهٔ اهل اسلام دخی امور دینیه و دنیویه ده
اولی الامره اطاعت و انقیاد ائمه لرینه رتبهٔ سامیهٔ خلافته امامت
کبری و خلیفهٔ اسلامه امام المسلمین دیدیلر و دخی سلطان اسلامه
خلیفه اطلاقی بوندن ناشیدر که متبوع الکل و هادی السبل سلطان
سریر اصفیا و پادشاه هر دو سرا رسول کبریا محمد مصطفی علیه
افضل التحایا حضرتلرینک طرف همایونلرندن بین الامه تنفیذ احکام
شرعیه ده مقاملرینه قائم اولمغله مطلق خلیفه اطلاقی اولنوب
و خلیفهٔ رسول الله دخی تسمیه اولنور لکن سلطان اسلامه خلیفة الله
اطلاقنده علما اختلاف ایدوب اکثری بو اطلاقک جواز و صحتنه
ذاهب اولوب دیدیلر که اگرچه جناب حق هر حالده حاضر و جمله احواله
ناظر اولوب و خلافت و وکالت غائبه مخصوص اولمغله بو مقامده خلیفه
لفظی معنای حقیقیسی مراد اولنمیوب بلکه جناب رب العالمین جل
شانه حضرتلرینک امر و نهیینی عبادی بیننده تنفیذ ایدن ذاته علی
طریق المجاز اطلاق اولنور بعضیلری دخی سلطان مسلمینه خلیفة الله
اطلاقنک صحت و جوازینه آیات قرآنیه دن انی جاعل فی الارض خلیفة
آیت کریمه سیله و جعلکم خلائف فی الارض نظم شریفیله استدلال
ایدوب دیدیلر که بو آیت کافهٔ بنی آدمک وجه ارضده جناب حق طرفندن
خلافت عامه لرینه دلیل اولمغله جمله بنی ادم خلفاء الله اولوب ملوک
و سلاطینه بو معنا ایله خلیفه اطلاق اولندی دیدیلر لکن وجه اصح قول
اولدر که جمهور علما ذکر اولنان آیتلرده خلافتی خلافت عامه معناسنه
حملدن منع ایدوب معنای آخر ایله تفسیر و تأویل ایتدیلر و بعض علما
دخی خلیفة الله اطلاقنی تجویز ایتمیوب خلیفهٔ رسول الله ایله تلقیب و
تسمیه یی لایق کوردیلر که یار غار شفیق حضرت ابی بکر الصدیق رضی
الله تعالی عنه حضرتلری سریر خلافته تشریف ایتدکده اصحاب کرام

حضرت صدیقه یا خلیفة الله دیو خطاب اتمکله حضرت ابی بکر رضی الله
بن خلیفة الله دکلم لکن خلیفة رسول اللهم دیو صحابۀ کرام کندویه خلیفة
الله اطلاق ایتمکدن منع و نهی ایلدیلر لکن اکثر علما ذکر و تفصیل اولنان
وجه اوزره خلیفة الله اطلاقی تجویز ایتمکله سلاطین اسلام بو لقب عالی
ایله تلقیب و تسمیه اولنمشدر بوندن صکره معلوم اوله که انقضاء زمان
نبوتدن صکره امام و خلیفه نصبی امت اوزرینه واجب اولوب
و وجوبی اهل سنت قتنده ادلۀ شرعیه دن اجماع امت ایله کبار
صحابه و تابعین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک اتفاقیله
ثابتدر زیرا سلطان تاجدار رسالت رونق طراز اریکۀ نبوت علیه
افضل التحیت و التسلیم حضرتلرینک طائر علیین سیر روح پرفتوحاری
سرادقات لاهوته شهپر گشای عزم اولدقده اول نور افزای ملک
دفن جسد مقدسلری ایله صندوقۀ زمینی تشریف ایتمزدن مقدم
صحابۀ کرام رضوان الله علیهم اجمعین حضراتی بهجت افزای دلارای
طیبۀ طیبه ده سقیفۀ بنی ساعده نام محلده جمع اولوب تعیین منصب
خلافت بابنده اجالۀ اقداح مشورت نقد ایتمدن صکره یار غار
شفیق حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی جمله دن احق اولوب
شایستۀ منصب امامت اولمغله بیعت اولنوب عامۀ امورده
زمام حکم و تدبیری کف کفایتلرینه تسلیمه مبادرت ایتدیلر و صدر اسلام
و عهد تابعیندن الی یومنا هذا هر عصرده حال و شان بو منوال اوزره
جاری اولوب هر وقتده ناس بو سنت متبعه یه مراعاتی ترک و اهمال
ایله امرلرنده انفراد و استقلال داعیه سنده اولمدیلر فعلی هذا نصب
امامت اجماع امت ایله ثابت و واجب اولوب و اجماع قطعی
احکام شرعیه یه دلالتده سند قوی اولمغله نصب امامت سادات
اهل سنت قتنده دلیل شرعی ایله ثابت اولمش اولور و فرق ضاله
دن جمهور معتزله ایله زیدیه طائفه لری نصب امامتک وجوبنده همدست
وفاق اولوب لکن وجوبی عقل ایله ثابتدر دیو رأی ایتدیلر شویله که
نصب امام حقنده دلیل شرعی دخی وارد اولسه بر عقل ایله امت
اوزرینه وجوب و فرضیتی ادراک ایدوب ترک ایتدکلری صورتده
دنیاده مذموم و آخرتده عقابه مستحق اولورلر دیدیلر حتی صحابه و تابعینک

نصب امامه

نصب امامده اجماع و اتفاقلری دخی عقول صافیه لرینک حکم و فتواسنه
مبنی قیلوب کتاب و سنتدن بر سند شرعی یه مستند دکلدر دیدیلر و نصب
امامک امت اوزرینه بحسب العقل وجوب و فرضیتی بو وجهله بیان ایدوب
دیدیلر که الطول و العرض صحیفۀ معمورۀ ارضده ساکن اولان احاد امم و
زمرۀ بنی آدم کسب معاش و تحصیل مایۀ انتعاشده بربرلرینه معامله و
معاونته محتاج اولدیلر اماکن متفرقه ده حیوانات وحشیه کبی منفرداً سکون
و اقامتلری ممکن اولمیوب بلکه دشت و صحراده یا امصار و قراده علی
وجه الاجتماع سکون و اقامته احتیاجلری امر ضروریدر و طبیعت بشرده
شر و فساد و عنف و عناد مرکوز اولمغله لدی الاجتماع بربرلرینک مال
و عیاللرینه تعرض ایله اطالۀ دست تعدی ایتدکده اصحابی دخی داعیۀ
حفظ مال و غیرت عیال ایله قدم نزاعه قیام ایدوب بینلرنده منازعات
کثیره و مخاوفات شدیده جاری اولور کیدرک منازعه و مقابله دخی مقاتله
و محاربه یه باعث اولمغله ایچلرنده تهدیدینی ایقاعه و حکمنی اجرایه قادر
بر سلطان ظاهر اولمدقجه نظام عالم مختل اولوب وجه ارضده نوع بشرک
محو و هلاکنه مؤدی اولور مع هذا مشیت علیۀ آلهیه و حکمت بالغۀ
صمدانیه وفقی اوزره روی زمینده نوع بشرک حیات و بقالری مطلوب
و مقصود اولوب صحیفۀ معمورۀ ارضده انلرک امن سلامت اوزره
دوام و بقالرنده حکمت و مصلحت اولمغله امت اوزرینه نصب
امامک وجوبی ثابت اولدی دیو بو دلیل عقلی ایله استدلال ایتدیلر و بو
معنایی تعبینه جمهور فلاسفه و حکما اثبات نبوت و رسالت ماده سنده
ملاحظه ایدوب ارسال رسل و بعث انبیا حق جل و علا حضرتلرینک
اوزرینه واجبدر دیدیلر مع هذا فصول سابقه ضمننده حکمای قاصرین و
فلاسفۀ خاسرینک اقوال شنیعه لری دلیل قوی و برهان قطعی ایله ابطال
اولنوب جناب حق و حکیم مطلق فاعل مختار اولمغله اوزرینه بر شیئک فعل
و ترکی واجب اولمدیغی تفصیل و تحقیق اولنمشیدی خصوصا عنوان کتابده
ذکر اولنان دلیلده حکما بر مقدمه ذکر ایتمشلردر که ملک و دولت حصولنه
حکم شریعته تخصیص و شریعتسز سلطنت اولماز دیو تصریح و تنصیص
ایدوب دیدیلر که ملوک و سلاطینه ناسک اطاعت و انقیادلری معجزات
باهره و آیات ظاهره ایله مؤیداً انبیا واسطه سیله طرف باریدن نازل

شرع شریفه موقوف اولوب کافهٔ انام اول دین و شریعته مؤمن و معتقد
و ملوک ستوده سلوک دخی تنفیذ و اجراسنه متعهد اولمغله عامهٔ ناس
ملوک و سلاطینه اطاعت و انقیاد ایدرلر دیو جمهور حکمای متأخرین جمله دول
و سلطنتلرک نظام و قوامنی اجرای احکام شریعته ربط و تعلیق ایتدیلر
مع هذا بو مقدمه نک جمیع ملک و دولتده صدق و جریانی مسلم اولامغله
کذب و بطلانی ظاهردر زیرا حوزهٔ حمایهٔ ملک و دولت و پیرامن ساحهٔ
سلطنتدن دفع ظلم عباد و منع شرور فساد و اجرای احکام شریعت
ایله حاصل اولدیغی کبی کاهیجه دخی مجرد سطوت ملک و دولت و قوهٔ قاهرهٔ
اهل شوکت ایله دخی متحقق اولور نته کیم تارک دین و شریعت و
منکر یوم الآخرت اولان طائفهٔ مجوس منحوس و عبدهٔ اوثان ایله قطعاً
سمعلرینه دعوت و خبر شریعت واصل اولمیان قومه مخصوص دولتلر
الحق سطوت ملک و دولت ایله دفع شرور و مفاسد اولوب قوت
قاهرهٔ ملوک ایله حوزهٔ ملک و دولتلری ظلم و تعدیدن حمایه و صیانت
اولنور یا خود بحسب العقل جائز و ممکندر که رفع شقاق و دفع نزاعه
عقل و بصیرت حاکم اولوب ظلم و فسادک قبیح و حرمتنه اکثر عقلانک
معلوم اولمغله حین اجتماعده اصحاب عقل و دانش جور و ظلمدن
خود بخود اجتناب و احتراز ایدهلر فعلی کلا التقدیرین فلاسفه و حکمانک
اثبات نبوتده و طائفهٔ معتزله ایله زیدیه نک نصب امامتده لدی
الاجتماع دفع نزاع الحق اجرای حکم شریعت ایله حاصل اولور دیو ادعا
لری صحیح اولمیوب بلکه نظام عالم و انتظام امورنه ادم نصب
خلیفه و امام ایله حاصل اولدیغی کبی سطوت و رؤسای قبائل و
عشائر ایله یا خود ظلم و فساددن ناسک امتناعیله دخی حاصل
اولمق بحسب العقل جائز اولمغله نه مسئلهٔ نبوتده فلاسفه و حکمانک
و نه نصب امامتده معتزله و زیدیه نک اشبو ذکر اولنان دلیل عقلیلری
صحیح و جاری اولدیغی ظاهردر بو صورتده سادات اهل سنت
مذهبی اوزره نصب امامک وجوبی ادلهٔ شرعیه دن اجماع صحابه و تابعین
ایله ثابت اولوب دلیل عقلی ایله ثبوتی حلیهٔ صحتدن عاطل اولدیغی
متحقق اولدی مترجم فقیر صاحب کنز الفهیم کتب کلامیه ده امامت
و خلافت بحثنده اهل سنت ایله معتزله نک ادله سنه نظر ایدوب اثبات

وجوب

وجوب امامتده اهل سنتک شرعله و معتزله و زیدیه نک عقل ایله
تمسکلری حسن و قبح افعاله بینلرنده واقع اولان اختلافه مبنی اولدیغی
ظاهر اولدی زیرا اشاعره قتنده افعال عبادک حسن و قبحی شرعله ثابت
اولوب عقل ایله معلوم دکلدر یعنی حق جل و علا حضرتلری عبادینه بر فعلی
اشلمک ایله امر ایدرسه اول حسن اولوب اشلدیکی صورتده دنیاده ممدوح
و آخرتده ثوابه نائل اولور و ترک ایتدیکی صورتده دنیاده مذموم و آخرتده
عقابه مستحق اولور و کذلک بر فعلدن نهی ایدرسه اشلدیکی صورتده
دنیاده مذموم و آخرتده دخی عقابه لایق اولور و اشلمدیکی صورتده دنیاده
ممدوح و آخرتده عذاب و عقابدن خلاص اولور و بو معنایه حسن و قبح
اهل سنتدن اشاعره قتنده الحق الله تعالی حضرتلرینک امر و نهیایله
معلوم اولوب عقل بشر بو امری ادراکده قاصردر اما معتزله درلر که افعال
خصال ذاتنده حسن ایله و یا قبح ایله متصف اولوب حسن اولدیغی صورتده
البته حق سبحانه و تعالی انکله امر و قبیح اولورسه فعلندن نهی ایدر و
عقل بشر بعض افعالک حسن و قبحنی ادراک ایدوب امر و نهی حضرت
الهی ورودینه ایجاب ایتمکله بعث رسل و انزال کتب دخی واقع اولمسه
عبدک اوزرینه فعل حسنی ایشلمک واجب و فعل قبیحدن بحسب العقل
اجتناب واجب و لازمدر دیدیلر و کذلک نصب امام دخی نظام و صلاح
بنی آدمه باعث اولمغله امت اوزرینه امامت عقلاً واجب اولوب کتاب
و سنت و اجماع امت ایله ثابت اولمسه دخی امت ترک ایتدکلری
صورتده دنیاده مذموم و ملوم و آخرتده عقابه مستحق اولورلر دیدیلر
اما اهل سنت قتنده افعالک حسن و قبحی شارع طرفندن امر و
نهیک ورودینه موقوف اولمغله نصب امامک حسنی و امت اوزرینه
وجوبی دخی ادلهٔ اربعهٔ شرعیه دن اجماع امت ایله ثابت اولوب
عقول قاصرهٔ انسانیه ایله وجوب و حرمتی ثابت اولماز دیدیلر بو
محلده کلاممز تمام اولدی معلوم اوله که فرق ضالهٔ اسلامیه دن
بعضیلری دخی امت اوزرینه نصب امامک عدم وجوبنه ذاهب اولوب
نصب امام عقلاً و شرعاً جائز دکلدر دیدیلر بو رأی ضعیف و مذهب
سخیفه معتزله دن اصم ایله بعض خوارج ذاهب اولوب دیدیلر که عبید مکلف
اوزرینه الحق احکام شریعت ایله عمل واجب اولمغله اهل اسلام حلال

وصلاح اوزرینه اجماع واتفاق ایدوب احکام شرع شریفی تنفیذ واجراسنه
سعی واهتمام ایتسه لر امام وخلیفه نصبندن مستغنی اولورلر دیدیلر
بونلرک رای ضعیفلری اجماع امت ایله باطل وحلیه صحتدن عاطل اولوب
صدر اسلامده صحابه وتابعین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک
نصب امامه واقع اولان اجماع واتفاقلریله اولمقوله مذهبلرینک بطلان
وفسادی ظاهردر واهل بدعتک بو مذهب باطله اختیارده شبهه لری
بودرکه دائره ملک ودولتده مقتضای شهوت غضب ایله جور و
تعدی کثیر وعدل ونصفت قلیل اولوب ولاة وحکام مسند عز و
جاهه نائل وزمام اموره مالک اولدقده شهوات جسمانیه واغراض
نفسانیه لرینی اجرایه میل ورغبت ایدرلر مع هذا متابعت نفس وهوا
ومحبت متاع دنیا شرعا مذموم اولوب زهد وتقوی واجب ذمت
عباد وملک ودولت واسطه ظلم وجفا اولمغله نصب امام امت
اوزرینه عقلا وشرعا واجب اولماز دیدیلر وبونلرک شبهه واهیه لرینی
علمای اهل سنت وسائر فرق ضاله مدت ایکی وجهله جواب ویروب
دیدیلر حاشا کتب شرع شریفده مطلق ملک ودولت حقنده دخی
بحسب الذات قدح وذم وارد اولمیوب بلکه دولت وسلطنت ضمننده
اتباع نفس وهوا ومحبت متاع دنیا ایله واقع اولان جور وجفادرکه
منع اولنمشدر وبو دخی معلوم اوله که جناب احکم الحاکمین وخیر الملکین جل
شانه حضرتلری عدل وانصاف ایله متصف اولان قوللرینی قران کریم
وفرقان عظیمنده مدح وثنا ایله ذکر ایتدیکی کبی مرتکب شرور وفساد
اولان عصاة مؤمنینی حقنده دخی توبیخ وتشدید ایتمشدر وملک
ودولت ضمننده احکام شریعت ومآثر عدالت احیا اولندیغی کبی
مظالم ومفاسد دخی واقع اولوب ملک ودولت عدل وانصافه مقرون
اولورسه شرعا ممدوح وجور وظلمه مقارن اولورسه شرعا مذموم
اولور لکن فرق ضاله دن اصم ایله خوارج رأیلرک اوزره ملک وسلطنت
مظالم ومفاسددن خالی اولماز بو سببدن نظام عالم وباعث آسایش
امم اولان ملک وسلطنتک مطلق مذمتی لازم کلمیوب بلکه نصب امام
ایله حاصل اولان مصالح عظیمه ومنافع جلیله مفاسد جزئیه یه غالب
اولمغله امت اوزرینه نصب امامک وجوبنی اقتضا ایدر نته کیم شهوت

وغضب

وغضب حقنده وارد اولان ادله شرعیه بو ایکی صفتک بالکلیه ترک و
تعطیلنی اقتضا ایتمیوب بلکه تحت الشرع لازم اولان محلده اعمال قوت
شهویه وغضبیه لازم اولدیغی کتب شرعیه ده مسطوردر زیرا جناب
حکیم مطلق جل شانه حضرتلری انسانی ایجاد ایتدکده طینت بشرده
شهوت وغضب ایله خلق ایدوب جلب منفعده شهوتی ودفع مضرت
ده غضبی آلت ایلدی شویله که انسان نشو ونما وحیات وبقاده و
اکل وشربده ودوام نسل وتناسلده معاشرت نسوانه محتاج
اولمغله قوت شهویه لازم اولوب وشهوت ساقط اولسه نوع
بشرک محو وفناسنه باعث اولور وکذلک دفع خصوم ومنع هجوم
اعداده قوه غضبیه اعمال اولنمیوب ترک واهمال اولنسه انسانک
نفس وعیالی وملک ومالی طعمه شمشیر تیز وربوده چنکال ستیز اولمق
مقرردر لکن شهوت وغضبده افراط وتفریط ایله زیاده ونقصان
طرفلری مذموم واعتدالی ممدوح وهر برینی شرعا لازم اولان
محلنه صرف ایله عبد مکلف ومأمور اولوب واسراف وتجاوزدن ممنوع
لردر بو تقدیرجه تعطیل شهوت وغضب سبب هلاک نسل و
نسب اولدیغی کبی اهمال مراسم ملک ودولت دخی باعث اختلال
مصالح امت اولور علی الخصوص داود وسلیمان علیهما السلام اریکه
نشین نبوت وامین خاتم رسالت ایکن پیغمبر عالی حضرت اولوب
تأیید وحی آسمانی وشرف خطاب ربانی ایله مشرف ایکن تخت
نشین خلافت وامامت اولوب ذات ستوده صفاتلرینه مخصوص
بر ملک ودولت احسان اولنمش ایدیکه خلقت عالمدن پیرامن
دامن قیامته دک ملوک روی زمیندن بر فردک بیرانه افرانجی
اولمیه جغی نصوص شرعیه ایله ثابتدر واکر ملک ودولت ذاتنده
مذموم اولسه یدی حضرت سلیمان علیه الصلوة والسلام رب هب لی
ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی فحواسی اوزره جناب رب العالمیندن ملک
ودولت طلب ایتمزدی وثانیا طائفه خوارجک شبهه واهیه لرینک
جواب ناصوابی دخی بودرکه بونلر ملک ودولت مظالم ومفاسددن
خالی اولماز دیو امت اوزرینه نصب امامک وجوبنی منع ایله جمهور
علمای امته مخالفت ایدوب لکن اقامت مراسم دین وملت وتنفیذ

احكام شريعت ايله عملك عبادلرينه وجوبنده اهل حق ايله
موافقت ايتديلر مع هذا اجراى احكام شريعت وسياست ملك و
دولته موقوف اولوب نصب امام اولنديغى تقديرجه اتفاق امت ايله
تنفيذ احكام ملت ضمننده ملك وسلطنتك حصولى امر ضرورى
اولور بو تقديرجه فرقۀ خوارجك دليل شبهه لرى مدعالرينك خلافنى
ايجاب واقتضا ايتمكله كلاملرى متناقض اولوب دعوالرينك بطلان
وفسادى كندو دليللرى ايله ثابت اولور چونكه مذهب حق اوزره اجماع
تابعين ايله نصب امام امت اوزرينه شرعا واجب اولور اهل حل وعقد
اختياريله بيعت خلافت فرض كفايه اولمغله اطيعوا الله واطيعوا
الرسول نص كريمى اوزره كافۀ انامك خليفۀ اسلامه اطاعت و
انقيادى واجب اولور معلوم اوله كه علماى متقدمين انار الله
براهينهم حضراتى ومتأخريندن امام نووى حضرتلرى قتنده بر عصرده
ايكى امامك منصب خلافتده اجتماع جائز اولميوب تعدد خلفا شق
عصاى موحدين واختلال امور مسلمينه موجب اولمغله امام واحده
بيعت لازمۀ ذمت امتدر ديديلر زيرا جمهور علماى امت صحيح مسلم
كتاب الامارتنده مسطور اولان احاديث نبويه دن اذا بويع
الخليفتين فاقتلوا الاخر منهما حديث شريفى بو بابده وارد اولان
احاديث صحيحه نك ظاهرلريله عمل ايدوب بلاد اسلاميه ده ايكى
امامك سرير خلافتده اجتماعنى تجويز ايتمديلر لكن فروغ آفتاب
اسلام اطراف بعيده ده فروزان اولمغله مصالح مسلمينه امام
واحد كافى اولمامغله بعض علماى متاخرين بر بلدۀ واحده ده وياخود
عون ونصرت ايله مسلمينه امداد واعانت ممكن اولان ممالكده ايكى
امامك حكم وتصرفى جائز دكلدر ديو متقدمين ايله اتفاق ايتديلر اما
اول ممالك اسلاميه كه بينلرنده بحر هند كبى حائل وحاجز اولوب خليفۀ
اسلام طرفندن بر وجهله حفظ وحمايه قدر كفايه عسكر ارسالى ممكن
اولمديغى صورتده بعض علماى متاخرين اقصاى ممالك اسلامده
امام اخرى نصبنى تجويز ايتديلر حتى شيخ المتكلمين استاد ابو اسحق
اسفراينى ايله امام الحرمين حضرتلرى ارشاد نام كتابنده بو رأيه ذاهب
اولوب وعلماى مغاربه واندلسك آثارنده دخى بو مسلكى اختيار

فهم اولنور

فهم اولنور زيرا عهد سابقده بلاد اندلسده علما وفضلا كثير اولوب
كرسى ممالك عباسيه اولان دار الملك بغداد ايله اندلس ما بيننده
مسافۀ غاية الغايه بعيد وبينلرنده بحر سفيد حائل اولمغله واهاليسى
دخى اقارب خلفاى بنى اميه دن ناصر ابن عبد الرحمانى خليفه نصب
ايدوب ناصرى واندن صكره اريكه نشين خلافت اولان اولاد
واحفادينى امير المؤمنين لقبيله تلقيب ايتديلر وكذلك بنى اميه
دن صكره اقصاى ديار غربده ملوك موحدين دخى تفرد وخلافته
زياده بعيد ممالكه اجلاس اولنديلر ولكن علمانك اكثرى ممالك
بعيده ده نصب امامينك صحت وجوازى اجماعه مخالفدر ديو
متأخرينك كلاملرينى رد ايدوب تعدد خلفايى بر وجهله تجويز ايتمديلر
بو محلده دخى صاحب ترجمه عبد فقير بيرى زاده محمد صاحب كشف
التقصير كتب معتبرۀ كلاميه يه امعان نظر ايدوب بو مسئلهده
ائمۀ حنفيه مشاهيرندن ومشايخ اشاعره وماتريديه دن نقل
صحيح ايله منقول وبين العلما معتبر ومقبول اولان اقوال صحيحه نك
سرد وبيانى مناسب اولمغله على قدر الطاقه ذكر ونقلنه تصدى
اولندى معلوم اوله كه تعدد ائمه وخلفا افتراق كلمۀ اسلام
واختلاف كلمه دخى اختلال نظام امته مفضى اولمغله علماى متقدمين
خصوصا صحابه وتابعين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتى
لا يسع سيفان فى غمد واحد مضمونى اوزره بر كنارده ايكى شمشير
وبر نيامده ايكى شمشيرك اجتماعى جائز اولمديغى كبى سرير خلافتده
ايكى امامك تعددينى تجويز ايتميوب زمام امور مسلمينى امامت نيجه
نظامى اولان امام واحده حصر ايله ممالك اسلاميه ده تعدد
خلفايى تجويز ايتمدكلرى بوندن ناشيدر كه سلطان سرير رسالت
عليه افضل التحيات حضرتلرى عالم ناسوتدن سرادقات لاهوته
تشريف ايتدكلرى وقتده انصاردن سعد بن عباده حضرتلرى
اوزرلرينه خليفه ايتمك مراد ايدوب منا امير ومنكم امير ديدكلرنجه
كندولرندن بر امير واصحاب مهاجريندن بر امير نصب اولنمق اوزره
ايكى خليفه نك اجتماعنى رأى ايتديلر بعده يار غار شفيق ابو
بكر الصديق رضى الله تعالى عنه حضرتلرى سقيفۀ بنى ساعده نام محلده

محفل اعیان صحابه دن عقد اولنان مجلس عالیده بعد الاجتماع لا یبح
سبقان فی غمد کلامیله منصب خلافتده اشتراکک عدم جوازینی
تصریح بیورملریله جمله صحابهٔ کرام فریدهٔ کلام صدیقی قلادهٔ قبول ایدوب
بکسر مهاجرین وانصار حضرت ابی بکرک امامت وخلافتنه اجماع
واتفاق ایتدیلر وعلمای حنفیه دن برهان المحققین وخاتم المجتهدین
علامة الانام ابن همام حضرتلری فن کلامده مسایره نام تالیفلرنده
وائمهٔ شافعیه دن امام ماوردی احکام سلطانیه ده وسائر ائمهٔ دین
کتب معتبره لرنده تفصیل ایتدکلری اوزره جمهور علمای اهل سنت
واکثر اعلام فضلای امت بو معناده همدست وفاق اولمشلردر
که اهل اسلام بر عصرده ایکی امامه بیعت ایدوب بعضیلری برینک
وبعضیلری اخرک امامتنی قبول ایله سریر خلافته ایکی امامی نصب ایدر
ایسه لر جمهور اهل سنت سبق قدمه وامام غزالی بیعت اکثره اعتبار
ایدوب دیدیلر که قنغی سنک خلافتی اقدم واسبق ویا خود قنغی بر
اطاعتی اکثر واوفر ایسه سریر خلافته اول ذات ستوده صفات
احق والیق اولوب اخرک بیعی وفا وادی لازم وخلیفهٔ اوله اطاعت
ایتمیوب دعواسنده مصر اولورسه قتل واعدامی واجب اولور
دیدیلر ویا خصوص مملکتلری میاننده بحر عظیم کبی حائل وحاجز اولمیوب
حفظ ثغور وحمایهٔ حدوده قدرت واقامت مراسم شرع شریفه
مکنت مقرر اولدقده متأخرین قتنده تشریک خلافته ایکی امامک
اجتماعی جائز اولمغله مسئلهٔ مفروضه متقدمین ومتأخرین
قتنده اتفاقی اولور مترجم فقیرک کلامی تمام اولدی علامهٔ ذو
فنون مورخ ابن خلدون کلامنک ترجمه سنه شروع اولندی
معلوم اوله که علمای متأخرینک بعضیلری منصب خلافتده ایکی
امامک اجتماعنک عدم جوازنده امتناع ایدوب شریک باری
واثبات توحید الهیه ده وارد اولان لو کان فیهما آلهة الا الله
لفسدتا آیت کریمه سیله استدلال ایتدیلر وتقریری بو یله درکه
جناب حق وفیاض مطلق جل شانه حضرتلری ذات وصفاتنده
شریک ونظیردن منزه ومقدس اولدیغنی عبادینه بیان ایچون ارض
وسماده ذات اعلاسندن غیری خالق وایجاده قادر آله موجود

اوله

اوله ارض وسمانک نظامی فاسد ومختل اولوب الوهیتده کثرت
وتعدد فساد واختلالی موجبدر دیو اثبات وارد ودیلر لکن جناب رب
العالمین جل شانه حضرتلری بو آیت کریمه ده دلیل عقلی وبرهان قطعی ایله
کندو وحدانیتی اوزره استدلال ایله عبادینه ارشاد ایدوب توحید حضرت
باری مسائل اعتقادیه دن ونصب امام احکام شرعیهٔ عملیه دن
اولمغله بو نظم کریمک مضمون منیفی ایله امامت مسئله سنی اثبات صحیح
اولماز وبو مقالات تحقیق وبیانی بو یله درکه ائمهٔ مفسرین وسائر علمای
محققین بو آیت کریمه ایله جناب حقک وحدانیتی اوزره وجوه عقلیه
دن بر قاچ وجهله استدلال اولنوب نظم کریمده تعدد آله ایله فساد
ارض وسماهیتنده واقع اولان ملاحظهٔ عقلیه یی بو یله توجیه ایتدیلر که
اگر ارض وسماده الله تعالیدن غیری الوهیته جامع بر قاچ آله دخی
اوله ارض وسما وسائر اشیا موجود اولمامق لازم گلوردی زیرا
خلق اشیا شونلردن خالی دگلدر که یا آلههٔ مفروضه نک ومجموعنک
قدرت وقوتلریله حاصل اولوب ویا خود مستقلا هر برینک ویا خود
انجق برینک خلق واقتداریله موجود اولور واگر خلق وایجاد ده
علی وجه الانفراد هر برینک قوت وقدرتی کفایت ایتمیوب ایکیسنک
اقتداریله حاصل اولورسه معبود حضرت اللهده کمال قدرت واستقلال
قوت شرط اولمغله ایکیسی دخی الوهیته لایق اولمدقلرندن ماعدا
ذاتلرنده ترکب لازم اولمغین حدوث وامکانی مقتضی وممکناتک
عدم وجود وقف دینه بادی اولور واگر خلق اشیاده آلههٔ مفروضه نک
هر برینک قوت وقدرتی کافی اولوب علی وجه الاستقلال هر بری خالق
وصانع فرض اولنورسه بو اثرک ایکی مؤثر تامدن صدوری معلول
واحد اوزره علتین مستقلتینک توارد لازم گلکله فرض مذکور
محال اولوب عالمک فسادی بالبداهه ظاهر اولور واگر خلق وایجاد
انجق برینک قدرت وقوتیله حاصل اولوب اخرک تصرفی جائز اولماز ایسه
ترجیح بلا مرجح فسادی لازم گلکله موجودات ممکنه خلق اولنمامق
لازم گلور ایدی خلاصهٔ کلام تعدد آله ذکر اولندیغی اوزره اوچ
امر محالی مستلزم اولمغله باطل اولوب جناب حقک ذات وصفاتنده
وحدانیتی ثابت اولور بناءً علیه بو آیت کریمه نک مضمون منیفی مسائل

اعتقادیه دن مسئلهٔ توحید باری اثباتی ایچون دلیل عقلی و برهان قطعی اولوب مسئلهٔ امامت مکلفینک افعالنه متعلق احکام فقهیه دن اولمغله ادلهٔ شرعیه دن دلیل آخر ایله اثبات اولنوب برهان توحید ایله ثابت اولماز مگر کیم نظم کریمی مسئلهٔ امامت و خلافتده دخی اجرا ایچون تقریرده بر مقدمهٔ فقهیه ضم اولنوب بو وجهله استدلال اولنه که اگر ارض و سماده حق تعالی دن غیری اله فرض اولنسه هر بری بحسب العاده آخرک رأینه مخالفت و آنک مراد ایدیکی نسنه نک حصولنه ممانعت ایتمکله نظام مختل اولوب و اختلال نظام شرعاً ممنوع اولمغله سریر خلافتده ایکی سلطانک اجتماعی دخی اختلال نظام مملکت و اختلاف امور رعیته باعث اولور دیو مضمون نظم کریم ایله ایکی امامک منصب خلافتده اجتماعنک عدم جوازینه شرعاً استدلال جائز اولور والله اعلم اما منصب خلافتک شرطلری دردنده ائمهٔ دین اتفاق ایتدکدن صکره وقت حاجتده سقوطنه دخی ذاهب اولوب شرط خامسده اختلاف ایتدیلر اولکی شرط علم و اجتهاد و ایکنجی شرط عدل و داد و اوچنجی شرط کفایت و شجاعت و دردنجی شرط حواس و اعضانک رأی و عملده خلل و نقصانه موجب علل و آفاتدن سالم اولمسیدر و شرط خامس نسب قریشی اولوب ائمهٔ دینک بعضیلری بو شرطه عموم اوزره اعتبار و بعضیلری ترک و اهمال ایتدیلر مترجم فقیر شروط امامت بیاننده ائمهٔ حنفیه و مشایخ ماتریدیه دن کتب کلامیه و فقهیه دن منقول اولان اقوال صحیحه یه نظر ایدوب خلاصهٔ کلاملری ثبت صحیفهٔ تقریر قلندی

معلوم اوله که علمای حنفیه و فضلای ماتریدیه دن علامهٔ فهامه صدر الشریعه حضرتلری تعدیل العلوم دیمکله معروف تألیفنده و ابن همام فن کلامده مسایره نام تألیفنده و سائر ائمهٔ اعلامدن تصانیف معتبره لرنده نقل و بیان ایتدکلری اوزره بعض ائمهٔ حنفیه صحت امامت و خلافتده امامک مجتهد و شجیع اولمسی شرط اولمیوب بلکه مناصب علمیه یی اهلنه تقلید ایله احیای حقوق و مراتب سیفیه یی بصیرت و شجاعت اصحابی رجاله تفویض ایله حفظ ثغور و اقامت حدودده اهتمامه و سلاطینک ذاتلرنده اجتهاد و شجاعت مقامنه

قائم

قائم اولور دیدیلر نته کیم کتاب مسایره ده ابن همامک کلامی بو معنایه دلالت ایتمکله بعبارته نقل اولندی قال ابن همام فی المسایره وقیل لا یشترط الاجتهاد و الشجاعة لندرة هذه في واحد و یمکن تفویض مقتضیات الشجاعة و الحکم الی غیره و اما الاستفتا

وکذلک جمیع احکامده قانون عدل و داده رعایت شرطی دخی اجتهاد و شجاعت گبی ساقط اولوب بلکه قلمرو ملک و سلطنته اطالهٔ دست تعدیدن حفظ و حمایه یه قادر سلطان اولمک بعض امورده و تیرهٔ عدالتدن انحرافی صحت امامته مضر دکلدر زیرا قلادهٔ اطاعت سلطانی رقبهٔ اطاعتدن خلع و نزعه قیام بین المسلمین هیجان فتنه و استیلای کفاری موجب اولمغله ملوک و سلاطینک تعظیم بامر الله شفقت علی خلق الله مظهر اولملرینه دعا ایله اکتفا لازمدر و بو معنایه برهان العلما و حجة الفضلا صدر الشریعه حضرتلری تعدیل العلومده اشارت ایتمکله کلامی نقل و تسطیر اولندی قال صدر الشریعه ثم في زماننا تسقط القرشیة ضرورة حتی لتصح الجمع و الاعیاد و تصحح الانکحة بدونها خلاصهٔ کلام اکثریا اشبو ذکر اولنان شروطک امام واحدده اجتماعی متیسر اولمامغله ائمهٔ اعلامدن بعض شروطک سقوطی صحت امامته خلل ویرمز دیدیلر علی الخصوص سلطان اورنگ رسالت علیه افضل التحیت حضرتلری الخلافة بعدی ثلثون سنة حدیث شریفی مدلولی اوزره شرائط امامت و خلافتی جامع و خلافت نبوت کندو زمانلرندن صکره خلفای راشدین حضراتنه مخصوص و نور وحی و الهام ایله کشف و اظهار ایدوب مدت خلافت نبوتی اوتوز سنه مقداری زمان ایله تعبیر و تعیین بیوردیلر واقعا آخر خلیفهٔ راشدین اولان امام علی کرم الله وجهه حضرتلری خلافتی زمان نبویدن اوتوز سنه یه قریب مدتده تمام اولوب دیوان خلافت نبوت اول خاتم عین ولایت ایله ختم اولندی و بو حدیث شریف مغیباتدن اخباری متضمن اولمغله معجزات نبویه دن عد اولنوب زمان نبویدن اوتوز سنه تمامندن صکره ملک و سلطنتده خلافت شرائطی مرعی اولمیه جغی بیان بیورلمغین صحت امامتده

شروط مذكوره نك سقوطنه اشعار اولندى بو محلده مترجم كتاب فقيرك كلامى تمام اولوب مورخ موما اليهك كلامى ترجمه سنه شروع اولندى خلافت و امامتده علم و اجتهاد شرطنك فائده سى بو دركه ائمه خلفا من قبل الرحمن تنفيذ احكام شرعيه يه مأمور اولوب و تنفيذ احكام دخى ادلهء شرعيه دن ملكهء علم و اجتهاد ايله استنباطه محتاج اولمغله امام و خليفه عالم و مجتهد اولمق لازمدر ديديلر ولكن رتبهء اجتهاده وصول متعذر اولدقده علما و فقهادن استفاده و ياخود قضات عدوله تقليد ايله منصب قضا اجتهاد شرطندن استغنا حاصل اولديغى ذكر اولنمشدى وكذلك منصب خلافتده كتاب و سنته تمسك ايله عدالت اعتبارى دخى بوندن ناشيدركه ملك و خلافت مناصب دينيه نك اشرف و اعلاسى اولوب اجراى عدالت مشروط اولان منصب قضا و سائر مراتب عليايه ملوك و سلاطينك نظارت عامه سى اولمغله شرط مذكوره جمله دن اليق اولورلر ولكن بعض امورده و بزه عدالتدن انحراف ايله صحت امامته مخل اولديغى بوندن اقدم ذكر اولنوب نصب قضاة عدول ايله اجراى احكام شرع شريف بيوررلر و كفايت بصيرت شرطنك فائده سى بو دركه نصب امامدن مقصود ترتيب غزا و جهاد و منع ظلم و فساد اولمغله معارك حرب و قتالده جسارت و جلادت و دار الاسلامده اقامت حدود قصاصه مكنت و قدرت لازم اولوب ترتيب جيوش و حفظ ثغور ايله تنظيم مصالح جمهورده وقت و امرا و روسادن شجعان و دهايه رغبت ايله حدود ملك و دولتى مكائد اعدادن حفظ و حمايت لازم و مقرردر تا كه ملوك و خلفا رابطهء نظام امت اولان سياست ملك و مملكتده كافى اولوب ساحهء عز و اجلالى اكالهء دست تغلبدن مصون و مأمون اوله و ملك و خلافتده صحت عقل و قوا و سلامت اعضا شرطى عند العلما ايكى وجهله اعتبار اولنوب وجه اول امامتك جواز و صحتنده و وجه ثانى كمالى اولديغندن شرط اولنمشدر و اكر عقل و حسده خلل و نقصان و جذبه و جنون و عما و اصم كبى آفات مراسم و سلطنته مانع و مخل اولان علل و آفاتدن اولورسه

اول ذاتك

اول ذاتك سرير خلافته تصدرى جائز اولميوب رؤيت مصالح امتده تقصيرى موجب اولمغله حس و شعورى بو مقوله خلل و قصوردن سالم اولمق لازمدر وكذلك اعضا و جوارحنده واقع خلل و نقصان دخى مباشرت اعمال سلطنته مانع اولوب اخذ و حركته مخل اولان علل و آفاتدن اولورسه بو مقوله قصور دخى صحت امامته مانعدر ديديلر اما اعضا و جوارحده قصور و خلل رؤيت مصالح امته مضر اولان علتدن اولميوب بلكه نظر و رؤيتده خلل و قصورى موجب معايبدن اولورسه بو مقوله عيب و خللدن عدم سلامت امامت و خلافتك صحت و جوازينه مانع اولميوب اولويتنه كالنده معتبردر ديديلر معلوم اوله كه تسلط متغلبه ايله ملوك و سلاطينه دائرهء ملك و دولتده حكم و تصرفدن منع و حجر دخى نقصان اعضا كبى ايكى نوع اولوب بر نوعى مخل صحت امامت و نوع آخر مانع كمال اولوبدر ديديلر و هر پادشاهك حوزهء ملك و سلطنته قهر و غلبه ايله بر آخر ملك مستولى اولوب اول دولتك سلطانى دائرهء سلطنتدن بالكليه حكم و تصرفدن عاجز اولسه سرير سلطنتدن ساقط اولديغى ظاهردر و هر پادشاهك ملك و دولتنه كندو اتباع و اعوانندن بعض متغلبه تسلط و استيلا ايدوب مصالح امامده حل و عقد ايله اكتفا و تجنب الظاهر حكم سلطانه اطاعت ايله عصيان و مخالفت صورتنى اظهار ايتمزسه بو مرتبه تغلب سلطان انام رتبهء امامتدن ساقط اولماز بو صورتده تغلب ايدن ذاتك حال و سعاتنه نظر اولنوب اكر حكم و تصرفده حسن سيرت و لطف سياست مسلكنه سالك اولوب ايقاظ فتنه احتمالى بر طرف ايله اول متغلبه يى حال اوزره ترك و ابقا ايدرلر ديديلر حالا خليفهء اسلامك ممالك دولتده بر وجه استقلال امر و نهى تنفيذ و اجرا قصديله عامهء مسلمين اوزرينه سلطان انامه نصرت و اعانت اولنوب اول متغلبه و عنودك دائرهء دولتدن تغلب و تسلطى منع و دفع لازمهء ذمت اهمدر اما نسب قريشى شرطى بيانده واقع اولان اقوالك بيانى بو بله دركه سلطان ملائك سپاه صلى الله عليه وآله حضرتلرى دار

دنیادن سرای عقبایه عزم ایتدکلری یوم مشهود ومشهورده
قریش ایله انصار تعیین امر خلافت ایچون سقیفهٔ بنی ساعده
نام محلده جمع اولوب واول وقتده شوکت عصبیت قریشده ثابت
اولدیغندن ماعدا ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلری امامت
قریشی اولدیغنی شرعیه ایله اثبات وانصاری اسکات ایتمکله مهاجرین
وانصار حضرت ابابکرک خلافتنه اجماع ایتدیلر بعده خلفای
راشدیندن عمر وعثمان وعلی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
حضراتی دخی علی الترتیب مسندنشین امامت اولوب خاتم الانبیا
علیه افضل التحایا خبر ویردیکی خلافت نبوت اوتوز سنه تمامنده قریب
ختام بولدی وبونلردن صکره امویه وعباسیه دولتلری دخی
ظهور ایدوب انلر دخی مدت مدیده کارفرمای مسند ملک و
سلطنت اولدیلر ولکن اواخر سلطنت عباسیه ده قبیلهٔ قریش
ترفه وتنعمه مألوف اولوب واکثری دخی دارالملک خلافتدن آفاق
واقطاره منتشر اولمغله طائفهٔ قریشک شوکت وسطوتنه ضعف
وخلل عارض اولوب اقامت مراسم خلافتدن عجز وقصورلری
ظاهر اولمغله حل وعقد مراسم دولت وتنظیم مصالح ملک
وسلطنت خلفای عباسیه دن دیالمه وسلاجقه یه نقل ایلدی
بو سببدن ناشی علمای محققیندن چوق کمسنه لر خلافت و
امامتده نسب قریشی شرط اولمامق اوزره رأی ایدوب بو
بابده مشکلات صدر نبوتدن شرف ورود اولان احادیث
صحیحه نک ظواهریله عمل ایتدیلر ازجمله صحیح مسلمده کشیده
سلک تحریر اولان جواهر زواهر احادیثدن اسمعوا واطیعوا
وان استعمل علیکم عبد حبشی کان رأسه حدیث شریفی بحسب
الظاهر امیر ووالی عبد حبشی دخی اولورسه اطاعت وانقیادک
وجوبنه دلالت ایدر دیو امامت وخلافتک نسب قریشیه
شرط اولمامق اوزره بو حدیث شریف ایله احتجاج ایتدیلر و
بعضیلری دخی بو حدیث شریف ایله اطاعت خلفاده تمثیل
ومبالغه یه حمل ایدوب عبد حبشینک صحت امامتنه دلالت ایتمز
دیدیلر وکذلک صحت امامتده نسب قریشی شرط اولمدیغنه

ذاهب اولنلرک بعضیلری دخی فاروق منبع الجناب عمر بن الخطاب
رضی الله عنه حضرتلرینک زمرهٔ اصحاب کرامدن سالم مولی حذیفه
دیمکله معروف صحابی حقنده وارد اولان قوللریله احتجاج ایتدیلر و
سالم حضرتلری صاحب طبع سلیم وذهن مستقیم اولوب مصالح دینیه
ودنیویه ده حزم وبصیرت وشجاعت وکفایت ایله موصوف اولمغله
حضرت عمرک حقنده لو کان حیا ولیته اولا دخلنی فیه الظنة قولنی ایراد
ایله مدح وثنا ایتدیلر یعنی اگر زمرهٔ اصحاب کرامدن وقبیلهٔ قریشدن
حذیفه نک معتقی اولان سالم حیاتده اولایدی مسند خلافتی تفویض
ایدردم ویاخود تولیت خلافتده انک حقنده بخل وظنت ایتمز
ایدم دیو عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلری سالم جنابلرینی مدح و
ثنا ایدوب خلافت وامامته اهلیت واستحقاقنی خبر ویردیلر مع
هذا سالم قریشی النسب اولمیوب موالی قریشدن اولمغله خلافت
وامامت نسب قریشه مخصوص اولمدیغنی حضرت عمرک بو قولیله
استدلال ایتدیلر خلافته ذاهب اولان علمانک بعضیلری دخی
مذهب صحابی اوزره قطع یقینی مفید حجت قاطعه دکلدر دیو عدم اشتراطه
دلالتنی منع ایتدیلر ویاخود حضرت عمرک حقنده وارد اولان کلاملری
بو وجهله توجیه اولنمق جائزدر که اگرچه سالم قبیلهٔ قریشدن اولمیوب
لکن مولی قوم منهم فحواسی اوزره بر قومک دخیل ومنسوبی ویا
عبد معتقی اول قومدن معدود اولمغله سالم حضرتلری دخی واسطهٔ
ولای عتق ایله قریش قبیله سنه منسوب اولوب علاقهٔ سببیه
قرابت نسبیه مقامنه قائم اولمغله ثمرهٔ نسل ونسب اولان قوت
سطوت عصبیت وکفایت سالم حضرتلرنده دخی موجود اولمغین قریشی
النسب حکمنده اولور وحضرت عمرک بو کلامدن مقصودلری خلافت
وامامت وامانت خلقی کفالت حقی متضمن امر عظیم اولمغله کمال
زهد ونفوذ آرائدن ناشی شروط خلافت کندولرنده مقصود سالم
حضرتلرنده موجود اولمق ظنیله سالم حیاتده اولسه خلافته بندن احق
والیق اولوردی دیو هضم نفس ایله معامله بیوردیلر زیرا سالده
نسب قریشدن ماعدا سائر شرائط خلافت بالجمله موجود
اولوب نسب قریشی اعتبارندن مقصود دخی مجرد سلالهٔ نبوته

ذاهب

قرابت نسبیه ایله انتساب اولمیوب بلکه خلافت و امامتده
لازم اولان شوکت و سطوت اولمغله شالده نسب قریشی
مفقود و معدوم ایسه ده موالی قریشدن اولمغله ثمره نسل و
نسب اولان شوکت عصبیت موجود اولمغین شالک خلافتنه
اهلیتنی تجویز ابندیلر بو کلامدن فاروق منیع الجناب عمر بن الخطاب رضی
الله تعالی عنه حضرتلرینک امور مسلمینه نظر و اهتمامده حسن و همتلری
معلوم اولوب اما نا قابلنه ادا ایله تحصیل رضای ربانیده عنایتلری
ظاهر اولور و دخی کبار علمای اهل سنتدن عالم ربانی قاضی ابو بکر باقلانی
حضرتلری قتنده دخی امامت و خلافتده نسب قریشیه شرط
اولمیوب قریشک انسلاخ لمیان ملوک و سلاطینک خلافت و
امامتی صحیحدر دیدی زیرا ابو بکر باقلانی حضرتلرینک عصرنده قبیله قریشک
سطوت و قدرتلری مختل اولوب دیالمه و سلاجقه خلفای عباسیه یه
غالب و زمام اموره مالک اولمغله علمای دین مبین انلره بیعت ایله
اطاعتلرینی قبول ایتدیلر و علمانک بعضیلری دخی نسب قریشی
اعتبارینه بناءً امام قریشی اقامت مراسم ملک و خلافتدن عاجز
دخی اولورسه اما متنع تجویز ایتدیلر لکن بو رأی و مذهب اوزرینه بر
سؤال قوی وارد اولور که امام قریشی امور مسلمینه قیامدن عاجز
اولدقده اقوم شرائط خلافت اولان شوکت و کفایت شرط
قوت اولوب کندوسندن اقدم و اسبق باعث نظام کافه انام
اولان خلیفة الاسلام اوزرینه خروج ایله ایقاظ فتنه افتراق کلمه یه
مودی اولدیغندن ماعدا اجماع امت ایله ثابت اولان سائر شروطک
عدم اعتبارینه دخی مفضی اولمغله رأی مذکور درجه اعتباردن
ساقط اولور و دخی امامت و خلافتده نسب قریشی اشتراطنه
حکمت و مصلحت بیانی امر مهم اولوب بسط مقال ایله بو بابده تحقیق
مقام و اظهار حق و صواب ایله تبیین مرام مناسب اولمغله سینه
زانوی قلم عنبرین رقمه بو وادیدن رخصت تکاپو ویرلدی معلوم
اوله که حق سبحانه و تعالی حضرتلری فاعل مختار و حکیم مطلق اولوب
بعث رسل و انزال کتب ایله طرف شریفندن عبادینه تبلیغ اولنان
احکام شرعیه حکم و مصالح متضمن اولمغله هر حکمده نیجه حکمت

ومصلحت موجوددر که بالجمله تکالیف شرعیه و احکام الهیه اول مصالحی
ابراز ایچون وارد اولمشدر امامت و خلافتده نسب قریشی اشتراطنده
دخی حکمت و مصلحت ملاحظه اولندقده سلاله نبویه قرب انتساب ایله
تبرک و تیمن شرفی موجود و مشهود ایسه ده هر عصرده عامه
عباده نافع و نظام اموره راجع مصالح کلیه دن اولامغله شرط
مذکوردن مقصود مجرد تبرک نسبه مقصور اولماز بلکه اقدم شرائط
امامت و خلافت اولان شوکت و سطوت و قوت عصبیت جهتیله
در صدر اسلامده قبیله قریش سائر قبیله عربه غالب اولوب
تنفیذ احکام شریعت و تنظیم مصالح امت ایله غلبه و تفوقلری
ظاهر اولمغله امامت و خلافت قبیله قریشه تخصیص و تعیین اولنمشدی
زیرا امامت و خلافتده شوکت و سطوت اصل و اساس اولوب
امام و خلیفه مالک رقاب انام و متبوع خاص و عام اولمغله حکمی
اجرا و تهدیدینی ایقاعه قادر اولدقده نزاع و شقاقه مفضی و افتراق
کلمه اسلامه مودی اولور و صدر قبیله قریش قوت کفایت
جهتیله سبق و تقدملرینه بناءً امامت و خلافت جمله دن انلره احق
و الیق اولمغله حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه الائمة من
قریش حدیثیله احتصاص ایدوب اجماع صحابه کرام ایله حضرت
صدیقه بیعت اولندی و بو مقامک تحقیق و بیانی بو یله درکه قبیله
قریش سلطان کونین حضرتلرینک اجداد امجادندن نضر بن کنانه
اولادینه اطلاق اولنوب نضر دخی بو وضعه ذات النضره معروف
و متشعب بر شعبه جلیله درکه سلطان الانبیا علیه افضل
التحایا حضرتلرینک جد امجدلری هاشم بن عبد المناف برقاج
واسطه ایله نضره منتهی و نضر دخی وسائط عدیده ایله مضره
منتهیدر و نضرک بر اسمی دخی قریش اولمغله اولادینه دخی
قریش اطلاق اولنمشدر اشبو قبیله قریش سرنامه نسبنامه
نبوت و دیباجه مجموعه شوکت بر عشیرت عظیمه ایدیکه شرف
و حسب و نسب و کثرت عدد و عدد ایله سائر قبیله عرب
انلرک قدر و منزلتلرین اقرار و اعتراف ایدوب مظاهر عز و شرفده
احراز قصب سبق و تقدم ایله امتیازه اختصاصلرین تسلیم ایدرلر ابدی

شویله که امر خلافت قبیلهٔ قریشک غیری قبائل سائره تفویض
اولنه اصابت کفایتلری عرق حمیتلرین تحریک ایدوب قدم
نزاعه قیام ایله مخالفت وممانعتلری احتمالی مظنون اولمغله افتراق
کلمهٔ مسلمینه مفضی وشق عصای موحدینه مؤدی اولوردی حالبوکه
سائر قبائل عربده اقدری رأی عزیمتلریله صرف قدرت اولمیوب
وقریش دخی شوکت وسطوتلرینه اعتماد ایله کندولرندن اضعف
قبیلهیه انقیاد ایتمکله مسلمین بیننده فتن عظیمه حدوثی ظاهر و
مقرر ایدی مع هذا کتاب وسنت واجماع امت ایله ثابتدر که
حق سبحانه وتعالی حضرتلری اهل بینه اختلاف کلمه وایقاظ فتنه
ایله خلاف وشقاق وقوعندن منع وتحذیر ایدوب وانما اتحاد و
اتفاق ایله تنظیم امور دینیه مبادرت ومباشرت ایله امر بیوردی
اما امر خلافت قبیلهٔ قریشه تخصیص وتعیین اولنوب زمام حکم
وتصرف انلرک کف کفایتلرینه تسلیم اولندقده صدر اسلامده
قوت قاهره وشوکت باهره ایله سائر قبائل عربه غالب اولمغله
کافهٔ ناس اطاعت وانقیاده مضطر اولوب برفرد ایقاظ نائرهٔ
فتنه ایله تفریق کلمهٔ اسلامه قادر اولمامغله امور ملک وسلطنت
منتظم وملتئم اولوب بو سببدن ناشی صدر اسلامده خلعت
زرلفت خلافت قبیلهٔ قریشک آرایش دوش کفایتلری قلنوب
عهد خلافت صدیقدن اواخر دولت عباسیهیه دک فرمانفرمای
مسند ملک ودولت اولدیلر شویله که بونلرک نیروی بازوی
جلادتلریله شجرهٔ طیبهٔ دین وملت ثابت وراسخ اولوب کافهٔ
قبائل عرب وعجم اطاعت وانقیادلرینه التزام ایله آثار اسلام اطراف
واقطاره واصل وجمیع ممالکه ثبات دین وملت حاصل اولدیغنه کم
خلفاء راشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ایامنده دولت
امویه وعباسیهده واقع اولان فتوحات ومغازی بالجمله مبارزان
قریشک میامن همم عالیاری جلوهگر موقع حصول اولوب
فتح وتسخیر بلاد وتوسیع ممالک اسلامدن اثار جلیلهلری
مهرهٔ طاس شهرت اولمشدر که مورخ فن تاریخدن ابن اسحاق
وانک امثالی سائر اعلام مورخان وعلمای محققینک کتبلرینه نظر

وتتبع سیر صحائف ایله مألوف اولان رجال قبیلهٔ قریشک
مزید قهر وغلبه ایله سائر قبائل مضر عشائر عربه سبق وتقدملرینه
واقف اولوب صدر اسلام وزمان جاهلیتده بونلرک عزت
وشوکتلرینه مؤید نیجه آثار واخباره واقف اولور فعلی ذالک
امامت وخلافتده نسب قریش اعتبارندن مطلوب و
مقصود مجرد سلالهٔ نبوته انتساب واختصاص اولمیوب
بلکه کثرت اتباع وخدام وشدت عزم واقدام ایله بونلرک
امتیاز واشتهارلرینه بناءً امامت وخلافت قریشیلره
تخصیص اولندیغی ظاهر اولدی وبو معنادخی معلوم اوله که حکم
شریعت بر عصر معینه وبر قوم مخصوصه تعیین وتخصیص
اولنمیوب بلکه الی یوم القیمه هر عصرده کافهٔ اهل اسلامه عام
وشامل اولمغله امامت وخلافت بابنده بو عموم وشمول
معتبر اولمق لازمدر بو مقدمه دخی معلوم اوله که نسب قریش
اعتبارندن مطلوب ومقصود مجرد قوت وشوکت جهتیله
امامت وخلافته استحقاق واهلیتلری اولوب مادامکه شوکت
وسطوتلری مختل اولمیه سریر خلافته احق والیق اولورلر وکذالک
شوکت وسطوت قریشی النسب اولمیان خلیفه بولنورسه
اول وقتده زمام امور مسلمین انک کف وکفایتینه تسلیم اولنوب
کافهٔ انامک اطاعت وانقیادی لازم اولور بو تقدیرجه امامت
وخلافت هر عصرده قبیلهٔ قریشه مخصوص اولمیوب بلکه بر نسب
جنود وحفظ حدودده قادر وسائر ملوک وخلفانک امامت
وخلافتلری دخی امام قریشی کبی صحیح اولور زیرا اواخر دولت
عباسیهده انقلاب دور زمان ایله قبیلهٔ قریشک شوکت و
سطوتلری مختل اولوب محافظهٔ ملک وملت ورعایت مصالح
امتده قوت وقدرتلری قاصر اولدقده وکلای شرع مبین وعلمای
دین سید المرسلین حضراتی اصحاب عز وشوکتدن قریشی الاصل
اولمیان ائمه وخلفایه بیعت ایدوب تنفیذ احکام وشرایعده
امر ونهیلرینه اطاعت ایتدیلر والا امامت وخلافت هر عصرده قریشه
مخصوص اولسه چوق کره مختل شرط کفایت وموجب فساد ملک

وملت اولمغله هیجان فتنه‌یه باعث اولوب ثمرهٔ ملك ودولت اولان
نظام دین وملت وصلاح حال امت فوت اولمغله عالم شر وفساد ایله
مملو اولور بناء علیه مالك رقاب انام امام اهل اسلام اولان سلطان
المسلمین وخلیفهٔ رب العالمین کثرت اعوان وانصار ووسعت ممالك
ودیار ایله عصرنده موجود اولان امم ورجاله غالب اولوب ملك ودولتده
اقدم واسبق وبیعت اکثر ایله اطاعت وانقیاده احق والیق اولمغین
لازمدر که دفع شقاق وخلاف ایله بغی وخروجه تصدی وایقاع نائرهٔ
شر وفساد ایله تفریق کلمهٔ اسلامه متصدی اولانلری زجر وتضییق ایله
بنیان ملك وملتی تشیید ایلیه واوائل اسلامده سطوت وشوکت
عرب کامل وبرکت وخیر فزون ایله امداد الهی وفیض غیر متناهی
واقع اولمغله عامهٔ اقطارده حکم وتصرف امام واحده مقصور اولوب
اهالی شرق وغرب منصب خلافه توفیق ایله ایکی امامه بیعت ایتدیلر
بعده اواخر خلافت عباسیه‌ده اختلاف آرا ایله سلاطین بیننده
شر وفتن حادث اولوب اتحاد ووفاق اختلاف وشقاقه
مبدل اولمغله منصب خلافتده تعدد واشتراك حاصل اولدی لکن امام
واحده اقتدا امساك سد بر صحابه وتابعین اقتضاسی اوزره
اولوب اول سببدن نظام عالم وباعث آسایش امم اولمغله
علمای متقدمین رحمة الله علیهم اجمعین حضراتی بو مذهب منصوری
اختیار ایدر دیلر معلوم اوله که رتبهٔ سامیهٔ خلافت وامامت
اسرار الهیه‌دن بر سر حقیدر که حقنده وارد اولان آیات قرآنیه و
احادیث نبویه‌نك اسرار ورمزلرینه وقوف بولورنه رفیعه‌یه اعتلا
کمالات شوکت ومزید قوت ایله مشروط اولدیغی ظاهر اولور وتقریری
دخی بویله‌در که جناب احکم الحاکمین جل شانه حضرتلری ملوك وسلاطینی
دفع شر وفساد ایله تنظیم امور خیر وصلاحه سوق وکریوهٔ شر و
فساددن منع ایله ائمه وخلفایه امر ایتدی وبو دخی عقلا وشرعا
معلومدر که حقنده امر وتکلیف وارد اولان فعل وعمل مأمور و
مکلفك مقدوری اولمق لازم اولوب حوصلهٔ وسع وطاقتدن خارج
فعل ایله تکلیف واقع اولمامغله ملوك وخلفانك تمشیت امور عباد
ایله مأمور ایتدیلری دخی دائرهٔ ملك ودولتده حکم وتصرفه مکنت وقدرتلری

اعتبارینی موجب اولور حتی اعلام محققیندن تفسیر کبیر صاحبی امام فخر
رازی حضرتلری امر وخطابده قدرت اعتبارینه بناءً طائفهٔ نسا قرآن
وحدیثده وارد اولان احکام شرعیه‌نك اکثرنده رجاله تابع قیلوب
مسلمین ومسلمات ادای فرض اولان طاعات وعباداتدن غیری آیات
واحادیثده وارد اولان خطاب وامر شرعیه‌یی ابتدا رجال حقنده اعتبار
ایدوب احکام نسائی رجاله قیاس ایله اثبات ایلدی زیرا طائفهٔ
نسوان الرجال قوامون علی النساء آیت کریمه‌سی مفادی اوزره کندو
امورلرینه مالك اولمیوب غلبهٔ رجال ایله قدرت واختیارلری مسلوب
واکثر احواللری زوجلرینك رأیلرینه موقوف اولمغله اکثر احکام خطاب
ربانی وامر حضرت صمدانی ایله بالذات مأمور ومخاطب اولمدیلر ودخی
خلافت وامامتده بحسب الشرع الانور قوت واقتدار مرعی اولدیغنه
دائرهٔ وجودده واقع نظام مشهور دخی اعدل شهوددر که بر بیتك
صاحبی ویا بر قومك رئیسی اولان شخصك اهل وعیالی واتباع و
خدامی حقنده ریاست وولایته اهلیتی وقدرت وکفایت مشروط
اولوب قوم وجماعتی بیننده حکمی اجرا وتهدیدینی ایقاعه قادر اولمدقجه
ریاسته اهل اولمدیغی خارجدن بحسب العقل دخی معلومدر واحکام
شرعیه‌نك اکثری دخی خارجده موجود ومشهود اولان امر طبیعیه‌یه
موافق اولمغله خلافت وامامتده قوت وکفایت اعتباری خارجه
موافق امر شرعی اولور والله اعلم الفصل الخامس والعشرون کتاب اولك
اوچنجی فصلنك یکرمی بشنجی فصلی احکام امامت وخلافتده طائفهٔ
شیعه‌نك مذاهب مختلفه‌لری بیاننده‌در معلوم اوله که شیعه
لفظی لسان عربده مطلق بر شخصك اعوان وانصار واصحابنه اطلاق
اولنور بعده ائمهٔ فقها ومتکلمینك متقدمین ومتأخرینی عرفنده عامه
خاصه نقل طریقیله امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینی واولاد کرامنی سائر
خلفای راشدینه تفضیل وترجیح ایدن قومه تخصیص ایتدیلر وعامهٔ
فرق شیعه بینلرنده اجماع واتفاق اولنان عقائد زائغه واقوال باطله
دندر که بونلرك رأی ومذهبلری اوزره امامت وخلافت امتك رأی
واجتهادلرینه مفوض واملرك تعیینی ایله مصالح عامه‌دن اولمیوب بلکه صوم
وصلوة وحج وزکوة کبی ارکان دین اسلامدن بر رکن قویم ایله پیغمبر

علیه الصلوة والسلام حضرتلری انک تعیین وتخصیصنی ترک واهمال ایله
امته تفویضی واحاله بیورملرینه تجویز اتمزلر بلکه زعم فاسدلری اوزره
عهد نبوت وزمان رسالتدن صکره جالس مسند خلافت اولان ذاتک
تعیینی علیه السلام اوزرینه دخی واجب اولور ترک واهمالی جائز
دکلدر دیو اجماع واتفاق ایدیلر معلوم اوله که شیعه قتنده امامت
وخلافتده ذنوب واثامدن عصمت وطهارت شرط اولوب وامام
اهل اسلام صغائر وکبائردن معصوم اولمق واجبدر دیرلر وامام
علی کرم الله وجهه حضرتلرینی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
کندولرندن صکره امام وخلیفه بیوردیلر دیو ادعا ایدوب بو بابده
مشکات صدر نبوتدن صادر اولمق اوزره نصوص عدیده نقل و
روایت ومذهب باطللرینه موافق تاویل فاسد ایله جهالت ایدیلر
نقل وروایت ایتدکلری احادیث کبار محدثین قتنده اسناد صحیح ایله
ثابت اولمیوب بلکه اکثری مذهبلرینی تایید ایچون بینلرنده موضوع
وباطل یا اسنادی مطعون ویاخود تاویلات فاسده لرندن بعید
در وتعیین امامت ایچون حضرت علی کرم الله وجهه حقنده نقل ایتدکلری
احادیث ونصوص دخی شیعه قتنده ایکی قسمه منقسم اولوب بر قسمی
جلی وقسم اخری خفیدر وقسم جلی ایات بینات قرانیه واحادیث
شریفهٔ نبویه دن اول دلیل شرعیدر که مراد ومقصوده دلالتی واضح
ومنجلی اولوب معنای اخر ایله تاویله متحمل اولمیه نص خفی اول دلیل شرعیدر
که مطلوب اولان شرعده ظاهر اولمیوب معنای اخره متحمل اوله بناءً
علیه طائفهٔ شیعه نک تعیین خلافت حضرت علی کرم الله وجهه ده
نص جلی اولمق اوزره بر قاچ حدیث ذکر ایدوب زعم فاسدلری اوزره
مدعالرینی اثباته سند اتخاذ ایدیلر اول احادیثک بری من کنت
مولاه فعلی مولاه حدیث شریفیدر که شیعه بو حدیثده واقع اولان
مولا کلمه سنی ولی الامر معناسنه حمل ایدوب بن کیمک مولاسی وولیسی
ایسم علی دخی انک ولیسیدر دیو مخبر صادق خبر ویرمکله عهد نبوتدن
صکره کافهٔ اهل اسلامک حضرت علی ولیسی اولوب امامت و
خلافته نقل صریحله ثابت اولور دیرلر و حضرت عمر بو حدیث شریفی
استماع ایتدکده سعادتلر سکا یا علی که عامهٔ مؤمنین ومؤمنات و

وکافهٔ مسلمین ومسلماتک مولاسی اولدک دیو کوهر نثار مدح و
ثنا اولوب عهدنامهٔ خلافت حضرت علی کرم الله وجهه یه امضا کشی تحقیق
اولمغله تاویل حدیثده کلام حضرت عمر ایله زعملرینی تایید ایدیلر دینه.
طائفهٔ شیعه نک تعیین امامت حضرت علی کرم الله وجهه ده نص جلی
اولمق اوزره تمسک ایتدکلری احادیث شریفه نک بری دخی اقضاکم
علی حدیث شریفیدر که سلطان الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلری علی
مرتضی حقنده معنای کتاب وسنته وقوف ایله مسائل حکم وقضاده
جمله اصحابک اعلمیدر دیو وصف وثنا ایدوب علوم دینیه واحکام
شرعیه یی ضبط واحاطه ده جمله اصحابه سبق وتقدملرینی تصریح
بیوردیلر وامامت وخلافتدن مطلوب ومقصود دخی تنفیذ احکام
شرع مبین ایله تنظیم امور مسلمینه مقصور اولوب قران کریمده
مذکور اولدیغی اوزره اولی الامره اطاعت دخی نهج قویم شرع مبین
اوزره ائمه وخلفانک حکم وقضالرینه وکافهٔ مسلمینک تسلیم
ورضالرندن عبارت اولمغله علینک مسائل حکم وقضاده اعلم
وافضل اولمسی نص شارع ایله امامت وخلافته جمله اصحابدن زیاده
اهلیت واستحقاقی مفید اولور دیرلر بو سببدن ناشی یوم سقیفه ده
امامت وخلافت نزاعی فصل وقطعنده الحق حضرت علی حاکم اولور.
احکام شرعه انسب ایله اعلم اصحاب اولمغله جمله صحابه حضرت علی
کرم الله وجهه نک بو ماده ده حکم وقضاسنه راضی ومنازعه لری قطع
ومنقضی اولوردی دیدیلر بو محلده مترجم فقیر صاحب کثیر التقصیرک خاطرینه
بر شبهه لائح اولوب طبع قاصره باعث تشویش اولمغله یاخود فهم
سقیمده قصور ویا قلم ناسخده عثوره حمل اولندی شبهه دخی
بودر که علامهٔ ذوفنون مورخ ابن خلدون تعیین امامت حضرت علی کرم
الله وجهه ده شیعه طرفندن اقضاکم علی حدیثیله استدلال سیاقنده
یوم سقیفه ده حضرت علی کرم الله وجهه نک امامت وخلافت ماده
سنده حاکم اولدیغی نقل ایدوب مسائل شرعیه یه علم وقوفنده
فضل وکمالدینی نقل مذکور ایله تایید ایلدی مع هذا حضرت علی سقیفه
ده اولان مجلس مشاوره یه داخل وحاضر اولمیوب حجرهٔ مبارکهٔ نبوتده
سائر اهل بیت ایله مشغول خدمت اولدقلری علامهٔ کتب سیر

وتواریخده مسطوردر بلکه نقل اولنان کلام حضرت ابابکرك شاننده
ذکر اولنمق لازم ایدیکه امامت وخلافت ماده سی ذکری آتی وجه
اوزره حکومت عادله صدیق اکبر ایله فصل اولنمشدر زیرا حضرت علی
کرم الله وجهه نك حاکم اولدقلری ماده ده سکوتدن خالی دکلدرکه یا
عهد نبوتدن صکره امت اوزرینه مطلقا خلیفه تعیینك وجوبی اولوب
ویاخود منصب خلافتك قریشه اختصاصی خصوصی ویا حضرت
ابابکرك خلافته تعیین اولنمسی ماده سیدر و بو ذکر اولنان اوج امرك
بربری یوم سقیفه ده حضرت علی کرم الله وجهه نك حکومتیله ثابت
اولدیغی ارباب وقوفك معلومیدر اولا امت اوزرینه خلیفه نصبنك
وجوبی حضرت صدیق کلامیله ثابت وموافقه اصحاب ایله مؤیددر
وخاتمه کتاب نبوت علیه افضل التحیت حضرتلرینك هجر سرای
علیینه تشریفلری کونی صدیق اکبر قدسی پیکر منبر منوره یه صعود
ایدوب ثنای ولابد لهذا الدین ممن یقوم به کلامیله اقامت
مراسم دین مبین ایچون امام وخلیفه نصبی لازم اولدیغنه اصحاب
کرامی ارشادده دلالت ایتدکده انلر دخی مضمون خطاب صدیقی
قبول ایله تمهید مبانی خلافته مبادرت ومباشرت ایتدیلر وثانیاً
امر خلافتده عقد مجلس مشورت ایچون مهاجرین وانصار سقیفه
بنی ساعده نام محله جمع اولوب انصار ومهاجرین بیننده محاوره
معهوده ومنازعه مشهوره جریاننده صکره بنه الائمة من قریش
حدیث شریفی نقل ایله احتجاج شنیفی مسامع اصحاب ذوی
الابتهاج ایدوب انصار دخی الزام واسکات ومنصب خلافتك
قریشه اختصاصی اثبات ایتدی اما یوم سقیفه ده خلافت صدیق
رضی الله تعالی عنه یه بیعت اصحاب ایله ثابت اولوب علی کرم الله
وجهه حضرتلری بر مدت توقفدن صکره بیعت ایتکله وسقیفه کونی
حضرت صدیقه بیوردقلری متعیندر بو تقریر وتحقیق معلوم اولدقده
حضرت علی کرم الله وجهه نك یوم سقیفه ده امامت وخلافت
ماده سنده حاکم اولدقلری متعین اولوب طریق آخر ایله نقل
دخی بین العلما مقبول ومعتبر ومحرر نظر اولان کتب متداوله
ده فوز وظفر میسر اولمامغله تردد واشتباه اولندی بو محلده

ابن عربی بیوررکه بو واقعه الکرا امتك
مرحومه نك بر عظیم کرداب هلاکی با
کرا ایمشدرکه بو وادیده چوق کمسنه لر
کریوه ضلالت شیله نیه دن باعجله الاقدام
عقیده لرین فورتاره ممشلردر معاذ الله
محرره

کلامز

کلامز تمام اولوب ینه ترجمه کتابه شروع اولندی ینه شیعه قتنده
تعیین خلافت حضرت علی کرم الله وجهه ده نص جلی اولان اخبارك بری
دخی من یبایعنی علی روحه فهو وصیی وولی لهذا الامر من بعدی کلامیدرکه
مشکات صدر نبوتدن شرف ریز عز صدور اولمق اوزره منقولدرکه
یعنی اول کمسنه که تجلب حیات طیبه ابدیه واحراز دستمایه سعادت
سرمدیه ایله سبیل رضای مولاده نفس وروحنی فدا ایتمك اوزره
بنمله عهد میثاق ایده تحقیق اول کمسنه که بنم وصیم مختارم اولوب بندن
صکره مالك رقاب امم وولی الامر اهل اسلام اولوردیو وارد اولان کلام
فخر المرسلینی حضرت علی کرم الله وجهه یه صرف ایدیلر شویله که
بذل نقدینه حیات ایله حضرت سید الکائناته بیعت ایلین حضرت
علی کرم الله وجهه یه مخصوص اولمغله عهد نبوتدن صکره امامت و
خلافت دخی حضرت علی حقنده منصوصدر دیو طائفه شیعه
استدلال ایتدیلر وکذلك طائفه شیعه علی مرتضانك امامت
وخلافته تعیین اولنمسی خصوصنده نصوص خفیه دن برقاچ نص
ایله استدلال ایدوب زعم فاسدلرینی تحقیق ورای کاسدلرینی
ترویج ایتدیلر نص دخی بودرکه سوره قرانیه دن سوره توبه نازل
اولدقده سلطان الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلری موسم حجده
مکه مکرمه ده اصحاب کرامه تلاوت واحکام شریفه سنی طرفلرندن
تبلیغه وکالت ایچون حضرت ابابکر الصدیقی تعیین بیورمشلر
ایدی بعده اهل بیت نبوتدن برکسه تبلیغ ایتمك اوزره وحی
الهی نازل اولمغله جناب رسالت پناه صلی الله علیه وآله حضرتلری
طرف همایونلرندن سوره مبارکه یی تلاوت وقرائت و
احکام شریفه سنی تبلیغه وکالت ایچون حضرت علی کرم الله وجهه
یی نامزد سفارت بیوردقلری مأثر منقوله اولمغله طائفه شیعه بو
ماده مخصوصه ده حضرت علی کرم الله وجهه نك صدیق اکبره
تقدیم اولنمه سی امامت وخلافتنده دخی تقدمنه اشارتدر دیدیلر
وبنه طائفه شیعه نك یقین امامت حضرت علی کرم الله وجهه ده
نص خفی اولمق اوزره ایراد ایتدکاری امورك بری دخی بودرکه سلطان
اورنك رسالت علیه افضل التحیات حضرتلری زماننده واصحاب

کرامدن برفردی حضرت علی مرتضا حضرتلرینه تقدیم وترجیح ایتمیوب
رقبهٔ طاعتلرینی کسنه‌نک تحت حکم واطاعتنه ادخال ایتمدی
اما حضرت صدیق ایله عمر بن الخطاب حضرتلرینه ایکی غزاده اصحابدن
بعضیلرینی تقدیم بیوروب بر دفعه اسامة بن زیدی ودفعهٔ اخری
ده عمرو ابن العاصی امیر جیش نصب وتعیین بیوردقدن صکره
شیخین مکرمین حضراتنی انلر ایله موکب غزاده مرافقته امری
حضرت نبوی صدوری منقول اولدیغنه بناءً طائفهٔ شیعه
حضرت علی کرم الله وجهه‌نک شیخین مکرمین اوزرینه امر خلافتده
تفضیل وتقدمنه بو خصوصه دخی سند اتخاذ ایدیلر وبو آنه
دک شیعه طرفندن ذکر اولنان ادله‌نک بعضیسی خبر آحاددن
اولمغله اجماع صحابه‌یه مقابل ومعارض اولمیوب بعضیسنک
دخی تأویلنده ضعف وف اولمغله علمای اهل سنت طرفندن
اجوبهٔ قاطعه ایله مذهب شیعه‌نک بطلانی وفردی کتب
کلامیه‌ده علی التفصیل مذکور ومسطور اولوب ادلّه
عقلیه ونقلیه ایله مدعالری نقض وابطال اولندیغی اهل وقوف
قتنده معلومدر معلوم اوله که فرق شیعه‌نک اصول کتب
کلامیه‌ده مسطور اولدیغی اوزره اوچ فرقه‌یه منحصر اولوب
برفرقه‌سنه غلات وبرینه امامیه وفرقهٔ ثالثه‌یه زیدیه
تسمیه اولندی وبونلرک جمله‌سی نص شارع ایله امامت
وخلافت حضرت علی کرم الله وجهه‌یه مخصوص ومتعین اولمسنه
اتفاق ایدوب لکن نصوص وادله‌نک دلالتی کیفیتنده اختلاف
ایتدیلر وشیعهٔ غلات قتنده حضرت علی نصوص شرعیه‌ده
اسم ورسم وذات وشخصی مذکور اولمغله مهد نبوتدن صکره
امامت وخلافت حق صریحی اولدیغی ثابت ومتعین اولوب
بعده اولاد وامجادندن معلوم الاسامی رجال مخصوصه انتقال
منصوص ومستقردر دیدیلر وشیخین مکرمین مقتضای نصوص
ایله عملی ترک ایدوب یوم سقیفه‌ده منصب خلافتی صاحبی
حضرت علی کرم الله وجهه‌یه تسلیم وبیعت ایله حضرت علی‌یی
نفسلرینه تقدیم ایتمدیلر دیو شیخیندن تبری وخلافت وامامتلرینه

اغماض عین ایدیلر لکن فرقهٔ امامیه شیخین مکرمین حقنده غلات شیعه
دن منقول اقاویل باطله‌یه وکلمات واهیه‌یه التفات ایتمیوب اکاذیب
غلاتی ردّ ومعاداده اهل سنت ایله همدست وفاق اولدیلر اما فرقهٔ شیعه
طائفهٔ زیدیه‌نک مذهب ومسلکلری بودرکه تعیین امامتده وارد
اولان نصوص وادله‌ده حضرت علی باسمه وشخصه مذکور اولمیوب بلکه
حلیهٔ جمال وفضل وکمالرینه دال اولان اوصاف جلیله واخلاق مرضیه
لری مسطور ومصرح اولمغله عهد نبوتدن صکره بو صفت ایله موصوف
بیننده مطابقه رعایتی ترک واهمال ایتدیلر دیو بو خصوصده اصحاب
تقصیر ایلدی دیدیلر لکن طائفهٔ زیدیه امامیه کبی شیخین مکرمیندن تبری
ایچون امامت وخلافتلرندن اغماض ایتمیوب بلکه مجرد علی مرتضا رضی الله
تعالی وارضاه حضرتلرینی بقیهٔ خلفای راشدین ایله سائر اصحاب کرامه
تفضیل ایدوب امامته الیق واحق ذاتک وجودیله مفضول ومرجوحک
امامت وخلافتی تجویز ایدیلر دیدیلر معلوم اوله که شیعهٔ امامیه
ایله زیدیه بیننده حضرت علی رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن صکره سلک
امامته منسلک اولان ائمه‌ده اختلاف واقع اولوب امامیه قتنده
سیدة النساء فاطمة الزهرا رضی الله تعالی عنها حضرتلرینک ابنا
واحفاد کرامندن اسم ووصفلری معلوم رجال معدوده واحداً بعد
الواحد نصوص قاطعه وادلهٔ واضحه ایله منصب خلافته متعیندر دیدیلر
وبو طائفه‌نک زعم فاسدلری معرفت امام صلوة وصیام
کبی رکن رکین دین اسلام اولوب تعیین خلیفهٔ زمان داخل ارکان
ایمان اولمق اصل مذهبلری اولمغله طائفهٔ مزبوره امامیه عنوانیله
معروف اولدیلر ودخی فرقهٔ شیعه‌دن زیدیه قتنده منصب خلافت
حضرت علی کرم الله وجهه‌دن صکره اولاد کرام حضرت فاطمه‌یه منتقل
اولوب لکن تعیین وتقدیمی زیدیه قتنده اولاد فاطمه‌دن امامت وخلافته
اهلیت برقاچ شرطله مشروطدر دیدیلر ابتداکه علم وفضیلت ایکنجیسی
زهد وطاعت واوچنجیسی جود وسماحت دردنجیسی شجاعت و
جلادت اولوب وشرط خامس دعوای امامت ایله خروج وظهور
وخلقی اجانب واعادیدن اطاعته دعوتدر دیدیلر وبو طائفه صاحب
مذهبلری اولان زید بن علی بن حسین بن حضرت علی‌یه منسوب وتابع اولوب

مذهب زیدیه یی قبول ائمه لریله بونلره زیدیه تسمیه اولندی و زید حضرتلری
امام زین العابدین حضرتلرینک فرزند ارجمندی محمد باقر حضرتلرینک
برادر سعداخترلری اولوب لکن مذهبنده دعوای امامت ایله امام
حقک خروجی شرط اولمغله دائما قرنداشی محمد باقر حضرتلرینه سن
حالا امامته جمله دن احق والیقسن حقی دعوا ایله دیو خروجه تحریک
قصدیله مناظره ایدردی و محمد باقر حضرتلری دخی پدر بزرگوار زین العابدین
حضرتلری حال حیاتنده امامته جمله دن احق والیق ایکن قطعا دعوای
امامت ایله خروج و ظهوره قصد ایتمدی دیو شرط خروجی رد ایله زیدی
الزام ایدردی و دخی زید بن علی فرق ضاله دن طائفه معتزله نک رئیسی
واصل بن عطادن تعلم و تلمذ ایدوب محمد باقر قتنده دخی مذهب اعتزاله
میل و نهجی ایله متهم بو وجهله دخی محمد باقر حضرتلری زیده دخل و
تشنیعدن خالی دکل ایدی و دخی معلوم اوله که فرقه شیعه
شیعه دن طائفه امامیه زید بن علی ایله شیخین مکرمین رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین حضراتنک امامت و خلافت خصوصنده مناظره
ایدوب زید حضرتلری شیخینک امامتک صحتنه راضی اولمیوب
و بو وجهله انلردن تبری ایتمکین فرق امامیه زیددن اعراض و
صحبتنی رفض و ترک ایتمکلریله انلره رافضه و رافضی تسمیه اولندی
و کذلک فرق شیعه دن بر طائفه دخی حضرت علی کرم الله وجهه
نک اولاد صلبیه سندن محمد بن حنفیه حضرتلرینک عبد معتقی کیسان
نام شخصه منسوب کیسانیه اسمیله معروف اولمشلردر و بو طائفه
دخی امامت و خلافت ابتدا حضرت علی کرم الله وجهه یه و بعده
امام حسن و امام حسین رضی الله تعالی عنهما حضراتنه منصوص اولمق
اوزره اتفاق ایتدکلرندن صکره حضرت فرزند ارجمندی امام حسین حضرتلرینک
برادر سعداخترلری محمد حنفیه و بعده انلرک اولاد کرامی خلیفه
اولمق اوزره نصوص باطله نقل ایتدیلر فرق شیعه دن اشبو ذکر
اولنان امامیه و زیدیه و کیسانیه طائفه لرینک بینلرنده اصول و
فروعده اختلافات کثیره واقع اولوب نقلی ملالی موجب اولمغله
ذکری طی اولندی و دخی فرق شیعه دن غلات عنوانیله معروف
طائفه عدیده دخی واردرکه انلر دخی فاسد عقیده ده حدود عقل و

دینی تجاوز ایدوب حاشا علی و اولادی حقنده الوهیت اعتقاد
ایتدیلر و بونلرک بعضیلری امام علی روح و جسددن مرکب زمره
بشردن اولوب لکن الوهیت صفاتیله متصفدر دیدیلر و بعضیلری
دخی طائفه نصارانک حضرت عیسی صلوات الله تعالی علیه حقنده
جسارت ایتدکلری اقوال باطله و افکار فاسده لری اوزره حلول
و اتحاد مسلکنه سالک اولوب حاشا ثم حاشا حضرت علی و سائر
معتقدلری اولان ائمه نک اجساد و ارواحلری آله عالم ایله متحد اولدی
دیدیلر نعوذ بالله تعالی امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینک زمان سعادت
لرنده کندولری حقنده مذهب حلوله اولان ملاحده نک خبری سمع شریفلرینه
واصل اولدقده سیاستلرنی احراق بالنار ایله ترتیب جزا بیوردیلر
و کذلک حضرت علی کرم الله وجهه دنصاره محمد بن حنیفه حقنده مختار
بن عبید دخی حلول و اتحاد اعتقادینی اظهار ایتدیکی محمد بن حنیفه
نک مسموعلری اولدقده اشتعال نائره غضبلرینه باعث اولوب
مختاره نفرین و لعنت ایله کندولرینی بولوث تهمتدن مصون الحق
اولدیغنی اظهاره مبادرت ایتدی و کذلک محمد بن حنیفه دن صکره
امام جعفر صادق حضرتلرینک دخی سمع شریفلرینه بو مقوله خبر
ضلالت اثر واصل اولدقده انلر دخی مرتکب و مخترعنه لعنت ایله
اظهار برائت ذمت ایتدیلر و غلات شیعه دن بر فرقه دخی مذهب
مزبور تناسخه میل ایدوب دیدیلر که امام زمانک فضل و کمالی کندو روح
پر فتوحیله قائم اولوب غیریدن ظهوری محال اولمغله ائمه دن بری
فوت اولدقده روحی امام اخرک بدنینه حلول و امام اولک کمالی انده ظهور
ایدر دیدیلر و دخی غلات شیعه نک بعضیلری قتنده سلسله امامت
و خلافت الی آخر الزمان اولاد علی کرم الله وجهه میاننده واحداً بعد
واحد دائر اولمیوب بلکه طومار خلافت ائمه اهل بیتدن سلک امامته
منسلک اولان شخص واحد ایله مختوم اولور دیدیلر بو طائفه امام واحد
ده وقوف ایدوب غیره تجاوز ایتمدکلریله رافضیه عنوانیله معروف
اولدیلر اشبو طائفه رافضیه نک بعضیلری امام زمان حی و باقی اولوب
اعین ناسدن مختفیدر دیو ادعا ایدوب زعم باطللری اوزره قصه
حضرت خضر ایله استشهاد ایتدیلر و بونلردن بعضیلری دخی دیدیلر که

٢٤٢

امامت وخلافت حضرت علی کرم الله وجهه ده قرار وانلری تجاوز ایتمیوب
حالا حی وباقی و پردهٔ سحابده محجب ومتواری اولوب آواز رعد و
برق خاطف سوط تازیانه صوتیدر دیدیلر و بنه بونلردن ادای ژاژخایی
لاف وکذالک بعضلری دخی بومقوله خبط وخطایه محمد بن حنیفه حقنده
نطق ایدوب حالا امام مشارالیه ارض حجازده جبل رضو نام کوه بر
شکوهده اعین ناسدن مستور ومختفیدر دیدیلر نته کیم شعرای شیعه
دن کثیر نام شاعر بعض اشعارنده بومعنایی آشکار ایدوب دیمشلر

وادل ابیات بونلردرکه بعینها ذکر اولنور

الا ان الائمة من قریش * ولاة العهد الاربعة سواء
علی والثلثة من بنیه * هم الاسباط لیس لهم خفاء
فسبط سبط ایمان وبر * وسبط غیبته کربلاء
وسبط یذوق الموت حتی * یقود الجیش یقدمه اللواء
یغیب لایری فیهم زمان * برضوی عنده عسل وماء

خلاصهٔ معنای ابیات بودرکه ذکر اولنان ابیات ثلثه ده مذهب
رافضیه اوزره ائمهٔ اهل بیتی ارکان اربعه یه حصر ایدوب امامت
وخلافت حضرت علی ایله امام حسین رضی الله تعالی عنهما اجمعین
حضراتندن صکره محمد بن حنیفه ده قرار ایدر دیدی یعنی حضرت علی
کرم الله وجهه حضرتلری امامهٔ سبحهٔ امامت ومحمد بن حنیفه خاتمهٔ
نسخهٔ امامت اولدیغی اشعار سابقده بر بیرینک حال وشانلرینی
ذکر ایتدی شویله که قبیلهٔ قریشدن ولی عهد وخلافت ورث
ذات ستوده صفاته که بونلرک هربری امامت وخلافته شایان
اولدیغی نصوص شرعیه ایله منصوص اولوب اندک اول واقدمی
حضرت علی وانک اوباقیلری اولاد وامجادلریدرکه بونلرک امامت
وخلافتی شائبهٔ شک وشبهه دن عاریدر وبونلردن اول واقدمی
دشت کربلاده نوش کلجام شهادت ایله لذات فانیه ودنیویه دن
دست شوی حیات ایدن حضرت حسین والکنجی بتر ونقوی
صاحبی حضرت حسن واوچنجیسی محمد بن حنیفه حضرتلریدر وحالا شهرستانی
شهود حیات اولوب امامت مراسم خلافت ورفع لوای امامت
ایله ظهور ایتدکجه خرامان نزهتسرای خلد برین اولماز الحق مصلحت

ضمننده

ضمننده بر مدت جبل رضوده متواری پردهٔ خفاده اولوب حفظ قالب
صوری ایچون تناول عسل وما ایله تغذی ایدر دیو محمد بن حنیفه نک
حیات ابدیه وظهور غلبه سنی تصریح ایتدیلر وکذالک غلات شیعهٔ
امامیه دخی رافضی کبی بونک امثالی ترهات ومزخرفات ایله
هذیان ایدوب باخصوص اثنا عشره عنوانیله معروف ومشهور
اولان فرق ضاله زعملری اوزره ائمهٔ اثنا عشره نک اون ایکنجیسی
محمد بن حسن عسکریکه بینلرنده مهدی لقبیله ملقبدر امام مذکورک
حقنده بویله زعم ایدرلرکه خلفا وقتنده والده سیله بر مجلده
دربند زنجیر محبوس ومسجون ایکن دار السلام بغداد قربنده حله
نام محلده کندو منزلنده بر سردابه حلول ودخول ایدوب حالا
انده مختفی ومتواری واخر الزمانده خروج وظهور ایدر دیو زعم ایدرلر
کویا ستهدن اولان کتاب ترمذیده مسطور اولان حدیث نبوی
مقتضاسی اوزره اخر الزمانده خروج وظهورینه منتظر اولنان
مهدی محمد بن حسن العسکری اولمق اوزره زعملریله اثنا عشره
طائفه سی قتنده مهدی امام منتظر اسمیله معروفدر وبو طائفه
عادت باطله لری بو منوال اوزره جاریدرکه بونلر کیجه ادای صلوة
مغربدن صکره سرداب مذکورک قپوسنه واروب امام مشارالیه
حیاتده اولمق اوزره یا محمد بن حسن العسکری دیرلرکه خروج و
ظهور ایله دیو جهر وصوتله ندا وخروج ایدرسه رکوب ایتمک ایچون
کندو ایله برابر بر مرکب دخی حاضر ومهیا ایدوب سردابده وقت
عشایه دک محمد بن حسن العسکرینک خروجنه منتظر اولورلر
بعده خائب وخاسر جمله سی کندو منزللرینه متفرق اولوب
مطلب ومراملرینی لیلهٔ آتیه یه تأخیر وتوقیف ایله الی هذا الآن
عادت مکروهه لری بو منوال اوزره جاریدر وبنه طائفهٔ رافضیه نک
بعضلری دخی بوکا ذاهب اولدیلرکه ائمهٔ اهل بیتدن بر امام فوت
اولدقده ینه بعد الزمان حیات بولوب ینه عالم دنیایه عودت و
رجعت ایله مالک تخت خلافت اولور دیدیلر وزعم فاسدلری اوزره
مدعالرینک صحتنه قرآن عظیمده مسطور اولان اصحاب کهف حکایه
سیله وعزیر بن شرحیانک وفاتی یوز سنه مرورندنصکره

حیاتی و حضرت موسی علیه السلام وقتنده شیوخ بنی اسرائیلدن
برکسنه نك اوغلو قتل اولنوب بعده وحی الهی ایله ذبح
اولنان بقرنك بعض اعضاسی قتیل مذکوره ضرب ایله احیا اولندیغی
قصه معروفه ایله و دخی بونلرك امثالی معجزات باهره ایله ظهور ایدن
امور ایله استدلال ایدیلر مع هذا بو ذکر اولنان اموردن هر بری
وقتنده انبیای عظامدن برینه ذات شانه مخصوص معجزه اولوب
و نیزه عادته مخالف اولمغله ائمه لرینك حیاتی حقنده زعم فاسدلرینه
تأیید و احتجاجه صالح اوله مز و ادبای عربدن سید حمیری نام شاعر
بو مذهبه سالك اولوب ائمه نك بعد الموت بنه عالم دنیایه عود
و رجعتلرینی بو شعرنده اشعار ایدی

اذا المرء شاب له قذال * و علله المواشط بالخضاب
فقد ذهبت بشاشته و ادى * فقم یا صاح بیك على الشباب
فلیس بعائد ما فات منه * الى احد الى یوم الایاب
الى یوم یاب الناس فیه * الى دنیاهم قبل الحساب
ادین بان ذالك دین حق * و ما انا فی النشور بذی ارتیاب
كذالك الله اخبر عن اناس * حیوا من بعد درس فی التراب

خلاصه معنای شعر بودر که شاعر بو عهد شبابك زوالنه تأسف
و تحسر ایدوب اصابت الشیب شیب ایله انسانك موی سری
سفید اولمغله مسوده عمری بیاضه چکلدکده اگرچه مشاطه لر
اشراب غازه خضاب و حنا ایله ظاهرده بیاض اولان مویی
ستر ایدرلرسه لکن رونق بشاشت شباب زائل و صحیفه
جمال حلیه کمالدن عاطل اولور امدی ای یاران بویله نعمت عزیز
الموجودك زوال و فقدانی ایچون شیون کاه حسرنده دست
افسوس ایله مرغوله برای حزن و بکا اولمه آب و تاب شبابك
عود و رجعی ایچون نقد رنج انسك بر دخی قیام ساعته
دك شاه شباب سراپرده عدمدن عرض دیدار ایتمز و اول
وقت معهوده هر بار اولازکه روز حسابدن مقدم بعض ناس
اول وقتده خواب عدمدن بیدار اولوب عالم دنیایه کلورلر دیو
ائمه لرینك بعد الحساب احیا اولنه جغی اشعار و یوم جزاده

مؤمن اولدیغی کبی ائمه و خلفانك عودلرینی تصدیق ایتدیکنی اظهار
ایتدکدن صکره دعوای فاسده لری اوزره ذکری سبق ایدن معجزات
باهره ایله زعمنجه استدلال ایتدی اشبو غلات و روافضك مؤنت
و کلفت لرینی دفعه و قول فاسده لرینه و عقائد زائده لرینی ابطالده سائر
ائمه شیعه بزه کفایت ایدرکه انلر دخی فرقه ناجیه اهل سنت کبی
غلاتك مذهبلرینی رد ایدوب دلیل شبهه لرینی ابطال ایتدیلر اما فرقه شیعه
دن کیسانیه طائفه سنك مسئله امامتده رأیلری بو منوال اوزره
درکه منصب امامت امام حسین حضرتلرندن صکره محمد بن حنفیه یه
منتقل اولوب و اندن اوغلو ابو هاشمه نقل ایتمك اوزره اتفاق
ایتدکلریله بونلره هاشمیه تسمیه اولندی و ابو هاشمدن صکره امامت
خصوصنده بونلر برقاچ فرقه یه منفرق اولوب بر فرقه سی امامت
ابی هاشمك فرزندانه و اندن دخی حسن بن علی یه منتقل اولدی دیدیلر
و هاشمیه نك فرقه اخریسی بویله زعم ایتدیلرکه محمد بن حنفیه حضرتلرینك
فرزند ارجمندی ابو هاشمك عود و رجعتی اثناسنده سترات نام
محله کلدکده فوت منصب خلافتی خبر الناس عبد الله بن عباس رضی الله
تعالی عنهما حضرتلرینك نخل نخبیلاری علینك اوغلو محمده وصیت
ایتدی و محمد امام لقبیله معروف اولان اوغلو ابراهیمه وصیت ایدوب
ابراهیم دخی فرزندی عبد الله سفاحی ولی عهد ایتدیکه خلفای عباسیه
نك اولی واقع اولدی و سفاح دخی فرزندی ابو جعفر منصوری وصیت
ایدوب افتاب عالمتاب عباسیه نك زماننده دولتلری افق کمالده
رونما اولدی و منصوردن صکره تاج و تخت خلافت سلاله عباسیه
اخرینه دك على الترتیب زیور افزا اینها جاری طاق گردونه واصل
اولوب واحدا بعد واحد وارث تخت اولدیلری حقنده نصوص
وارده یه نقل ایتدیلر و بو طائفه دولت بنی عباسه اقامت ایدوب خلقی
انلرك اطاعتلرینه دعوت ایدن هاشمیه فرقه سیدرکه دعات اناعده
ابو مسلم خراسانی و سلیم کبیر و ابو سلمه الخلال و انلرك امثالی
شیعه عباسیه اشبو گروه ایچنده رؤسا لرندندر بونلر منصب
خلافتك بنی عباسه انتقالی خصوصنده رأی و مذهبلرینی تأییده حضرت
عباس ایله توسل ایدوب سلطان الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلرندن

کلباغ جنانی تشریفلری و قتنده عم مکرملری حضرت عباسک عصوبت
نسبیه جهتیله وراثته جمله دن اولی اولمغین خلافت نبوت دخی حقلری
اولمغین خاتم الانبیادن صکره ابتدا حضرت عباس انلردن صکره
اولادلری وارث تخت خلافت اولدیلر دیو زعم ایدرلر اما فرقهٔ
شیعه دن زیدیه طائفه سنک تفصیل مذهبلری بو وجهله درکه بونلر دخی
سائر فرقهٔ شیعه کبی امامت و خلافتی ائمهٔ اهل بیته تخصیص ایدوب
اسم و شخصلریله تعیین و تشخیصه دعوا ایتمدیلر بلکه نصب امامی سادات
اهل بیتدن حل عقدک ترجیح و اختیارینه تفویض ایدوب تعیین امام
خصوصنده نقل نصوص ایتمدیلر و ترتیب خلافتده ابتدا امام علی کرم
الله وجهه دن ابتدا ایدوب بعده امام حسن بعده امام حسین بعده
حضرت حسینک فرزند ارجمندی زین العابدین حضرتلری بعده صاحب مذهبلری
حضرت زین العابدینک نجل نجیبلری زیده منتقل اولدی دیدیلر اشبو
ذکر اولنان زید حضرتلری دعوای امامت ایله کوفه دن خروج ایدوب لکن
خلافتنه ارادهٔ حضرت حق تعلق ایتمامکله کناسه نام محلده مصلوباً
شهید اولدیلر و بو طائفهٔ زیدیه قتنده زیدن صکره منصب خلافت
اوغلی یحیایه منتقل اولوب انلر دخی بلاد خراسانده دعوای امامت
صددنده ایکن نوش کلکام شهادتله قضای نحب ایتدیلر یحیا دخی
کندودن صکره امامت و خلافتی سادات اهل بیتدن نفس زکیه
لقبیله ملقب اولان محمد بن عبدالله بن حسن بن امام حضرت حسنه وصیت
ایتمکله انلر دخی مهدی زمان عنوانیله ارض حجازده خروج ایدوب تمهید
مبانی خلافته شروع ایتدکده خلفای عباسیه دن منصورک عسکری
یدنده شهیداً وفات ایلدی و مذکور محمد مهدی کتدیکدن صکره قرنداشی ابراهیمی
ولی عهد ایدوب انلر دخی اقرب اقاربی اولان عیسی بن زید اتفاقیله
بصره ده دعوای خلافته قیام ایتدکده بر روایتده بالذات ابو منصور جعفر
و روایت اخراده طرفندن مامور بعض امرای عسکر موفوره ایله
کلوب طرفیندن محاربات شدیده جریان ایتدکدن صکره ابراهیم و عیسی برابر
جهانکیسی دخی مهر و ماه کبی متواری پردهٔ سحاب فنا اولدیلر بو ذکر
اولنان وقایع عظیمه یی علی التفصیل امام جعفر صادق حضرتلری نور ولایتله
قبل الوقوع خبر ویرمکله کرامتدن معدود اولمشدر و بو طائفهٔ زیدیه دن

بعضیلری

بعضیلری قتنده دخی ذکری سبق ایدن نفس زکیه محمد بن عبدالله دن صکره امامت
و خلافت حضرت زین العابدین حضرتلرینک قرنداشی عمر احفادندن محمد
بن قاسمه منتقل اولوب اول دخی طالقان نام محلده هیولای امیدینه
صورت ویردکدن معتصم بالله خلیفه نک زماننده اخذ اولنوب تنکنای حبسده
محبوساً وفات ایلدی و بو زیدیه دن فرقهٔ اخری زعملری اوزره یحیای
ابن زیددن صکره منصب امامت سابق الذکر عیسی یه منتقل اولوب و
اندن صکره عیسانک اولاد و اعقابینه نقل ایتدی دیدیلر اشبو اولاد
عیسی دن بعضیلری خلافته دعوت ایله زنجی الاصل بر داعی ظهور ایدوب
مآل امری نه یه منجر اولدیغی ان شاء الرحمن اشبو کتابمزده زنجی اخبارلری
ضمننده ذکر اولنور و بو طائفهٔ زیدیه دن بعضیلری قتنده دخی محمد
بن عبدالله دن صکره خلافت قرنداشی ادریسه منتقل اولوب اول
دخی خلفای عباسیه نک سطوتلری خوفندن دیار غربه فرار و واصل
دار القرار اولدی و بعده ادریسک ینه ادریس نام ولدی ظهور ایدوب
دستیاری یمن توفیق ایله واصل رتبهٔ عز و علا و دیار غربده مدینهٔ
فاسی تأسیس و بنا ایتدی و اندن صکره ادارسه دولتی عنوانیله
معروف اولان ملک و سلطنت بونک نسلنده قرار و مدت مدیده
پایدار اولوب دیار غربده سطوت و شوکتلری و عواقب امورلری
ان شاء الرحمن محلنده علی التفصیل ذکر و بیان اولنور و ادارسه
دولتی انقراضندن صکره زیدیه نک نظام حاللری مختل اولوب تمشیت
مهاملرنده عاجز و قاصر اولوب بر دفعه شرفای حسنیه دن و سادات
زیدیه دن حسن بن زید و بعده محمد نام قرنداشی و دفعهٔ اخراده بو طائفهٔ
زیدیه دن ناصر اطروش نام کسنه دیار دیلمده خروج ایدوب زین العابدینک
قرنداشی عمرک اولادندن حسن بن علینک اطاعتنه خلقی دعوت و
اهالی دیلم دخی اطاعت ایتمکله اکثریسی دستیاریله دین اسلام اولدیلر
و اهالی دیلم اشبو حسن بن علی یه اطاعت و دعوتنه اجابت ایتمکله
ممالک طبرستان نائل عز و دولت اولوب بر تقریبله دیالمه بغدادده خلفای
عباسیه نک سلطنتنه تغلب ایتدکلری ان شاء الرحمن اشبو کتابمزده
محلی کلدکده ذکر و بیان اولنور معلوم اوله که طائفهٔ امامیه نک مبحث
امامتده خلاصهٔ عقیدهٔ زائغه لری بو درکه بونلرک مذهبلرنده حضرت علی

وصیت نبویه ایله سرلوحهٔ دیباجهٔ نسخهٔ خلافت اولوب اندن صکره
امام حسن وبعده حسین حسب الوصیه خلیفه اولدیلر وامام حسیندن صکره
نوبت خلافت فرزند ارجمندی علی زین العابدینه واندن ولد مکرمی محمد باقره
نقل ایدوب واندن دخی بسر سعد اخترلری امام جعفر صادق حضرتلرینه
منتقل اولدی دیدیلر وامام جعفر صادقدن صکره شیعهٔ امامیه ایکی فرقه
اولوب ایکیلرندن اسماعیلیه فرقه سی قتنده خلافت امام عنوانیله
معروف اولان اسماعیله نقل ایتدی دیدیلر وشیعهٔ امامیه دن صکره
اثنا عشر فرقه سی امام جعفر صادقدن صکره اوغلو امام موسی
کاظم حضرتلرینك خلافتنه ذاهب اولوب سلسلهٔ امامت
اون ایکنجی امامه واصل اولدقده انده توقف ایدوب آخر الزمانه دك
غیبت واختفاسنه ذاهب اولدقلریله بونلر دخی اثنا عشریه عنوانیله
معروف اولدیلر اما فرقهٔ شیعه دن طائفهٔ اسماعیلیه قتنده ذکری
سبق ایتدیکی اوزره امام جعفر صادق حضرتلرندن صکره امامت
وخلافت امری مقتضای نص ووصیت اوزره اسماعیله نقل ایدوب
لکن پدرلرندن مقدم وفات ایتمکین تخت نشین خلافت اولمق
مقدر اولمدی ایسه ده سلسلهٔ امامتك سلالهٔ ذریتلرنده
بقا ودوامی ثمرهٔ نص ووصیت عد ایتدیلر نته کیم حضرت موسادن
مقدم هارون وفات ایدوب لکن مقتضای نص اوزره سلسلهٔ
خلافت اولاد هارونه نقل ایتدی بناءً علیه طائفهٔ اسماعیلیه
قتنده امام جعفر صادق حضرتلرندن صکره منصب والای امامت
امام اسماعیلك ولد مکرمی محمد مکتومه نقل ایدوب لکن شوکت
وسطوتی اولمامغله مستور ومختفی اولمشلر اسماعیلیه
قتنده محمد مکتوم ائمهٔ مستورینك اولیدر دیدیلر زیرا بونلرك رأیی
باطللری اوزره بر امامك امر خلافتده عجز وقصوری امامت و
خلافتده استحقاقنه مانع اولمیوب شوکت وسطوتی اولمامغله
کندو مستور اطرافنده داعیلری ظهور ایدوب اقامت دلیل و
حجت ایله خلقی امام حقك دعوتنه سوق ودعوت ایدرلر ایدی
بعده امام شوکت وسطوت واقامت مراسم خلافته تمکنت
وقدرتی اولدقده کندوسی بنفسه خروج ایدوب حقنی دعواد

دعوتنی

دعوتنی ناسه اظهار ایدر دیو زعم ایتدیلر پس اسماعیلیه قتنده محمد
مکتومدن صکره منصب خلافت اوغلو محمد مصدقه اندن دخی انك اوغلو
حبیبه نقل ایدوب لکن شوکت وقدرتی اولمامغله اعین ناسدن
مستور اولمشلردر ائمهٔ مستورینك آخری بونلردر بوندن صکره نبوت
امامت وخلافت محمد حبیبك ولدی عبد الله مهدی یه نقل ایدوب
کندوسی مستور اولمغله اعوان وانصاردن ابو عبد الله شیعی
دیار غربده قبائل بربریه دن قبیلهٔ کتامه اعانتیله دعوتنی اظهار ایدرك
اهالی غرب میاننده دعوتنه اجابت واطاعت ایتدیلر مذکور
عبید الله مهدی بلاد غربدن سجلماسه بلده سنده امرای اغالبه دن
الیسع نام امیرك زندانده محبوس ومسجون اولمغله ابو عبد الله
شیعی عبید الله مهدی یی محبسدن اخراج ایدوب عز واقبال ایله
مسند نشین خلافت واهالی غربه بیعت ایتدردکدنصکره اولاد
واحفادی دیار مصره دخی مالك اولوب خلفای فاطمیون عبیدیین
عنوانیله معروف اولان ملوك وسلاطین عبید الله مهدینك
اولاد واحفادی ذریتلری اولوب تفصیلی انشاء الرحمن
محلنده کلور فرقهٔ شیعه دن اسماعیلیه طائفه سی امام
جعفر صادق حضرتلرینك اوغلو اسماعیلك امامت وخلافتنه
قائل اولمغله بونلره دخی اسماعیلیه تسمیه اولندی امام
مستورك دخی خلافتنه ذاهب اولمغله باطنیه عنوانیله دخی
معروف اولدقلرندن ماعدی اقوال باطله لری زندقهٔ الحادی متضمن
اولمغله ملاحدهٔ اسماعیلیه اطلاق اولنور وملاحدهٔ اسماعیلیه نك
اقوال قدیمه ومقالات جدیده لری اولوب رفض والحادی متضمن
وعقائد زائفه لری صحائف کتبه جمع وتدوین اولنمشدر مائهٔ خامسه
اواخرنده حسن بن محمد صباح نام ملحد بی دین وزندیق لعین بونلرك
مذهب کاسدلرینی ترویج داعیه سیله خروج وظهور ایدوب دیار
شام وممالك عراقده نیجه قلاع وحصونه مالك اولدی وتغلب
واستیلاسی مدت مدیده متمادی اولوب بعده دیار مصرده اولاد
علافه سی ملوك اتراك وقتنده ممالك عراقده تغلب وتسلطی
جنکیز فتنهٔ اکبر وقعه سنده برطرف اولدی اما اثنا عشریه طائفه سی

که شیعهٔ امامیه نک متأخرلری قتنده امامیه اسمی بونلره تسمیه
اولنمشدر دیو فرقهٔ شیعه نک رایلری اوزره امام جعفر صادق
حضرتلرینک حیاتنده اکبر اولادی اسماعیل وفات ایدوب خلافت
امرینی دیکر پسر سعادتلری موسی کاظم حضرتلرینه وصیت
ایدوب اندن صکره موسی کاظمک اوغلو علی رضا حضرتلری خلیفه
اولمق اوزره نص ایله تعیین ایتدیلر حتی مأمون خلیفه دخی عهد
خلافتنده علی رضایی ولی عهد ایدوب لکن بنی عباس علی رضانک خلافتنه
رضا ویرمیوب کندولری دخی قبولدن استنکاف ایله مأموندن اول
فوت اولمغله سریر آرای خلافت اولمق مقدر اولدی امام
علی رضادن صکره اثنا عشره قتنده امامت و خلافت اوغلو
محمد نقی یه انلردن صکره اوغلو علی هادی یه اندن صکره حسن
العسکری یه نقل ایدوب اندن صکره دخی ذکری سبق ایتدیکی
اوزره حسن العسکرینک ولدی محمد مهدی یه منتقل اولدی که
اثنی عشره آخر الزمانده ظهوری منتظر اولان محمد مهدی اشبو
محمد بن مستوردر دیو زعم ایتدیلر بو آنه دک ذکر اولنان مذاهب
شیعه نک هر برنده دخی نیجه اختلافات کثیره اولوب لکن
ذکر ایتدیکمز خصوص اشهر مذهبلری اولمغله بو مرتبه ایله اکتفا
اولندی تفصیل مذهبلرینه وقوف و اطلاع مراد ایدنلر ائمهٔ کلامیه
دن ابن حزم ایله امام محمد شهرستانی و انلک غیری رجالک
ملل و نحله متعلق کتبلرینه امرار نظر ایتسونلرکه وجه الاطناب
مسلک و مذهبلری فصول و ابواب ضمننده درج و تحریر اولنمشدر
والله یضل من یشاء و یهدی من یشاء **الفصل السادس والعشرون**
کتاب اولک اوچنجی فصلنک یکرمی التنجی فصلی خلافت و نبوتک
مرور ایام ایله ملک و سلطنته انقلابیله انتقالی بیاننده در **معلوم**
اوله که رتبهٔ رفیعهٔ ملک و دولت لذائذ نفسانیه و منافع دنیویه
دن عبارت بر منصب شریف اولوب افراد بنی آدم انی طلب
و تحصیله طالب و راغب اولوب طبیعت بشرده بو حالت
مرکوز و مستقردر لکن ملک و دولته وصول عصبیته موقوفدر که
قرابت نسبیه و علاقهٔ سببیه ایله تعاون و تناصره مجبول اولان

رجال کلمهٔ واحده اوزره اجتماع ایتدکده داعیهٔ ملک و دولت ایله
خروج و ظهور ایدوب قوتلری مرتبه وایهٔ وار عز و دولت اولمق
امر ضروریدر شویله که تمهید مبانی ملک و دولته و رفع و تشیید
بنیان سلطنته کافی اسباب و آلات حاصل اولدقده صوب
مقصوده سوق عنان اهتمام ایدوب بر وجهله ترک و فراغه رضا
ویرمزلر کذلک ملل و ادیانک ظهوری و رقاب ناسه تحمیل
اولنان هر بر امرک حصولی دخی غیرت و حمیت اصحابی رجالک
اجتماعنه موقوف اولوب باجمله مطالبات دینیه و دنیویه نک
نظامنده دخی عصبیت اصل اساسی اولدیغی بوندن اقدم
ذکر اولنمشیدی تا بید وحی آسمانی ایله مؤید اولان احکام شرعیه نک
تبلیغ و تنفیذنده دخی عادت الهیه بو منوال اوزره جاریدر
عصبیت دخی نسل و نسب ایله مفاخرت ایدوب بین
القبائل محفوظ و مرعی اولان غیرت و حمیتدن عبارت اولوب
زمان جاهلیتده جاری اولان عادات و اطواردن اولمغله ذم
و قدحی متضمن نصوص شرعیه دخی وارد اولدی تنزیل کریم آیات
قرآنیه دن و جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا ان اکرمکم عند الله
اتقیکم آیت کریمه سی اوزره شارع قتنده دستمایهٔ عز و شرف
نسل و نسب اولمیوب بلکه حلیهٔ زهد و تقوا اوزره اولدیغی
ثابتدر کذلک مشکات صدر نبوتدن شرف بخش عز و صدور اولان
احادیث صحیحه دن ان الله اذهب غیبة الجاهلیة وفخرها و
انتم بنو آدم و آدم من تراب حدیث شریفی دخی فیضان
ماء معین دین مبین ایله اهل ایمان ایچون چرکاب کفر و ضلالدن
طهارت کامله حاصل اولمغله معایب جاهلیتدن معدود اولان
نسل و نسب ایله مفاخرت عصبیه دین اسلامده منهی اولدیغنه
اشارتدر و زمرهٔ بشرک جمله سی حضرت آدمه و آدمک
اصلی دخی ترابه منتهی اولمغله عصبیت ایله مفاخرتدن اجتناب
و تواضع ایله معامله یه سوق و ترغیب بیورلدی کذلک ملک
و دولت حقنده شرور و مفاسده آلات اولمق اعتباریله قدح
و ذمی متضمن نیجه آثار وارد اولوب خلاف شریف قهر و

تغلبدن منع و تحذیر الجق آم دبنده اجتماع کلمهٔ اسلامه ترغیب
ایله تفرقهٔ خلافدن نهی اولندی معلوم اوله که دنیای د
مطلوب بالذات اولمیوب بلکه مطیهٔ سعادت اخرویه وسیلهٔ
حیات سرمدیه اولمغله زمرهٔ نوع بشر خیر و شری ادراک
و اذعان ایده جک مبلغ سنه کماله بالغ اولدقده آفاق و انفسده
منصوب اولان آیات بینانه نظر صحیح ایله عقائد حضرت حقه و
اعمال صالحه ایله تکمیل نفسه سعی ایچون چندروز مهمان مسافرخانهٔ
دنیا اولمشدر بحسب الشرع الانور اعمال بشره تعلق ایدن منع و
نهیدن مقصود اول عملک بالکلیه ترک و اهمالی و علی الاطلاق
شهوت غضبک تعطیلی اولمیوب بلکه اخلاص نیت و خلوص
طویت ایله تحصیل رضای مولایه وسیله اولان امور مشروعه ده
استعمالی مطلوبدر تا که جمله اعمال و افعالدن قصد و غرض امری
صوابه مقصور اولوب هر امرنده رضای حضرت حق مطلوب و
مقصود اولمغله تعلق غائیهٔ واحد مطلب و مقصد متحد اوله نته
کیم بو خصوصه دائر احادیث صحیحه دن من کانت هجرته الی الله
و رسوله فهجرته الی الله و رسوله و من کانت هجرته الی دنیا یصیبها
او امرأة یتزوجها فهجرته الی ما هاجر الیه حدیث شریفی دلالت
ایدر که اول غنچهٔ نسیم باغ بلاغ صلی علیه الآله حضرتلرینک درگاه
سعادت دستگاهلرینه ملازمت و هر حالده معاونت و مظاهرت
قصدیله خالصاً لوجه الله تعالی احراز شرف هجرته نائل اولان
اصحاب کرام حقیقتده باری تعالینک و رسولنک رضاسنی
تحصیل قصدیله هجرت ایتدیلر اگر منافع دنیویه دن بر منفعت
و یا بر امرأه یه اصابت ایتدیلرک دخی قصد و غرضلری تعلق ایدن
نسنه یه هجرت ایدرلر دیو بیان ضمننده اعمالک صلاح و فسادی
قصد و غرضه راجع و نیت خالصه یه تابع اولدیغنه اشارت
بیورلدی بناءً علیه داعیهٔ شهوت و غضبه دائر هر نه فعل
و عمله انساندن صادر اولوب بحسب الشرع الانور اول فعل نهی
اولنه و نهی شرعی شهوت و غضبک علی الاطلاق منعنه مصروف
اولمیوب بلکه رضای حضرت حقه مخالف وجه اوزره استعماله

محمولدر زیرا قوهٔ غضبیه نک مطلق اعمالی بر نهج حق و ناحقده استعمالی
نهی اولنسه دین حضرت حقه نصرت مصلحتی فوت اولوب اعلای
کلمة الله قصدیله اقامت مراسم غزا و جهاد معطل اولور ایدی مگر که
اتباع وساوس شیطانیه و اجرای غرض نفسانیه قصدیله بر کمسنه یه
تهور اولنوب هتک پردهٔ عرض و اتلاف مال و قتل نفس و عیال ایله
حدود شرع شریفی تجاوز ایدلدکده اعمال غضب مذموم اولور اما بغض
و غضب احیای حضرت حقه سبب اولوب غرض فاسددن خالی
اولدقده شرعاً ممدوح اولوب خصال حمیدهٔ انبیادن معدوددر
کذلک اعمال قوت شهویه ایله انساندن صادر اولان افعال
حقنده وارد اولان نهی شرعی دخی بالکلیه تعطیل شهوته مصروف
اولمیوب بلکه مشتهیات النفسدن و نبذهٔ شرعه مخالف اعمال
مذمومه یه مقصوردر و الا انسانده قوت شهویه بالکلیه معطل اولسه
بقای شخص و دوام نسله سبب اولان اکل و شرب و تلمس نساء
ممکن اولمیوب نوع انسانک صحیفهٔ عالمدن انقراضنه باعث اولور
اما قوت شهویه یی بحسب الشرع جائز و حلال اولان امور مباحه
ده استعمال حسن نیته مقرون اولمغله فاعلی مثاب و ماجور اولمق
مقرردر کذلک لن تنفعکم ارحامکم ولا اولادکم نص کریمی اوزره
اجتماع اقارب ایله حاصل اولان سطوت عصبیت حقنده ورود
ایدن منع و نهی دخی مطلق عصبیتک قدح و ذمنه موجب اولمیوب بلکه
زمان جاهلیتده قبائل عرب بینلرنده جاری اولدیغی اوزره امر باطله
اصرار و آبا و اجداد ایله افتخار حقنده وارد اولمشدر که بو خصلت
رذیله اوضاع عقلادن معدود اولمیوب سعادت دارینه وسیله
اولان اخلاق حمیده دن خارجدر اما عصبیت احیای مراسم دین
و اظهار شرع مبینه مقصور اولدقده شرعاً مقبول و معتبردر زیرا بو نکته
اقدم مره بعد اخری ذکر اولندیغی اوزره اقامت مراسم نبوت دخی
نبیٔ ذیشانک حسب العاده قوم و قبیله سنک معاونت و مظاهرتنه
موقوف اولوب بعثت رسلده دخی عصبیت حکمته موافق اولمغله شرائع
و مذاهبک اصل و اساسی اولمشدر کذلک ملک و سلطنت حقنده
وارد اولان نهی و منعدن دخی مراد محافظهٔ حدود دین و ملت ایچون

تمهید اولنان ملك و دولت مستثنا اولوب سلاطین نصفت آیین
نك احیای حضرت حق ایچون واقع اولان قهر و غلبه‌لری ممدوح و معتبردر
بلکه قدح و ذم قصدیله سبیل شرع قویمدن مائل و منحرف اولان جبابره
ملوکه مصروفدرکه انلر دائما اغراض نفسانیه و شهوات جسمانیه‌لری
اوزره حرکت ایدوب ملك و دولتی ظلمه آلات ایدرلر اما ملوك و
سلاطینك قوة قاهره‌لری غزا و جهاده و خلقی خیر و صلاحه سوقه
مصروف اولدقده سعیلری مشکور اولوب آخرتده مثاب و ماجور
اولورلر زیرا حضرت سلیمان صلوة الله تعالی و سلامه نفس مقدسه‌لری
صفات ملکیه اوزرینه مجبول افعال ذمیمه‌دن معصوم اولوب بین الناس
حکومت عادله ایله حلم و لطفه وقوف تامی اولمغله رب هب لی
ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی فحواسی اوزره جناب حقدن کندولرینه
مخصوص بر دولت عظیمه طلب ایلدکیه وهاب بی‌منت و کریم
بی علت جل شانه حضرتلری حکومت انس و جنی تمکین حلم و
تصرفنه تسخیر ایلدی کذلك عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه
حضرتلری عهد خلافتلرنده دیار شامه قدوم بیوردقده طرف بر
شرفلرندن معاویه شام والیسی اولمغله آیین ملوك و سلاطین
اوزره کمال زیب و زینت و مزید عز و حشمت ایله امیر المؤمنین
حضرتلرینی استقبال ایدوب حضرت عمر معاویه‌نك شوکت
و حشمتنی مشاهده ایلدکده اکسرویه یا معاویه کلامیله خطاب
و ملوك فرس و اعجامه تقلید و اقتدامی ایتدك دیو معاویه‌یه عتاب
ایلدی معاویه دخی امیر المؤمنین حضرتلرینك خطاب عتاب امیزلرینی
جواب سیاقنده یا امیر المؤمنین بزلر بلاد رومه مجاور بر سرحد
شدیده‌ده ساکن اولوب مواجهه اعداده اظهار زینت حرب
و جهاد ایله فخر و مباهاته محتاجز دیو عذر و اعتذار ایلدکده حضرت
عمر رضی الله تعالی عنه حضرتلری حضرت معاویه‌نك بوکونه حشمت
و شوکتدن غرضی صدق و صوابه مبنی اولدیغنی اذعان ایدیجك
سکوت ایله معامله بیوروب قول و فعلنده معاویه‌یه قطعا معترض اولمدی
اکر آیین ملك و دولت و عز و حشمت و عظمت بحسب الشرع
الشریف ذاتنده ممنوع و منهی اولایدی معاویه‌یه حضرت عمر رضی الله

تعالی عنه‌یه اعتذاری مفید اولمیوب ملوك فرس و اعجامه مخصوص
اولان اوضاع و اطواری بالکلیه ترك ایله حضرت عمر رضی الله تعالی
عنه حضرتلری معاویه‌یه امر ایدردی زیرا حضرت عمر رضی الله تعالی
عنه کسرویه طورینی اختیار ایله معاویه‌یه دخل و اعتراضدن مقصودلری
قبل الاسلام ملوك فرسك مرتکب اولدقلری مظالم و مفاسده
میل و رغبتی ملاحظه‌سنه مبنی و صورت و سیرتده انلرك مسلکلرینه
اختیار ظننه مبنی اولمغله صحیفه حالنه ناخن کزای دخل و تعرض ایتمدیلر
معلوم اوله که صدر اسلامده خلفای راشدین و سائر اصحاب
کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی آیین ملك و دولت
اوزره زیب و زینت و عز و حشمتدن اعراض و اجتناب ایدرلر
ایدی انلرك زمانلرنده ملوك فرس و رومه مخصوص اولان شعار ملك
و دولت مطنطنه‌یه شروفد اولمغله تقلید و تشبیهدن احتراز
ایدرلر ننه‌کیم امام دین و قبله اصحاب یقین رسول رب العالمین
علیه افضل التحایا حضرتلری روی توجهی درگاه علیینه توجیه
ایدوب یعنی نفس مطمئنه‌لری عالم ناسوتدن سرادقات
لاهوتی تشریف بیوردقلرنده یار غار شفیق حضرت ابا بکر
الصدیق جنابلرینی محراب نبوتده امامت صلوته استخلاف
ایدوب اقدم امور دین مبنی جناب صدیقیه تفویض و تعیین
بیوردقلریله عهد نبوتدن صکره اجماع امت ایله لوای زر منجوق خلافت
دخی دست سعادت بیوستلرینه تسلیم اولنوب سجاده
نشین امامت محراب کبرا اولماغه سبحة الابرار اولدیلر وقتا که
حضرت صدیق اکبر دستیاری توفیق ایله مالك رقاب مسلمین
وکیل سید المرسلین اولوب مسند عدل و داده تشریف بیوردقلرنده
ولایت عامه‌لری خلافت عنوانیله مرسوم اولوب ملك و دولت
اطلاقندن تحاشی اولندی صدر اسلامده ملك و سلطنت تعبیری
فرس و روم دولتلرنده استعمال اولنوب انلره مخصوص القابدن
اولمغله اوائل اسلامده خلافت عظمایه ملك و سلطنت اطلاق
اولنمدی حضرت صدیق اکبرك عهد خلافتلرنده کتاب و سنته اتباع
ایله احکام شرع شریفه مراعات اولنوب سل سیف جهاد ایله

مرتدینی قتل عام ایتدکدن صکره قبائل عربی کلمهٔ اسلام اوزره جمع
ایتدی بعده عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری دخی کندولردن
صکره خلیفه اولمق اوزره عهدنامه تحریر ایدوب صدیق اکبردن صکره
سریرآرای خلافت اولدقلرنده انلر دخی حضرت ابا بکر الصدیقک
اثرینه اقتدا ایدوب امم فرس ورومی قهر وتدمیر وممالک کثیره
یی نزع وتسخیر حضرت عمردن صکره اورنک خلافت حضرت
عثمانه انلردن دخی حضرت علی کرم الله وجهه حضرتلرینه نقل ایدوب
انلردن هر بریسی شیخین مکرمین حضرتلرینک اثرلرینه اقتدا ایله
مسلک عدل وداد وانصافه سلوک وکریوهٔ جور واعتسافدن
اعراض واستنکاف ایتدیلر شویله که فیض صحبت حضرت نبویه یی
الکتاب ایله سعادت سرمدیه یه اتباع ایله سنت سنیهٔ دقیقه
فوت ایتمیوب قانون شرع مبینه مخالف افعال رذیله واعمال شنیعه
دن بالکلیه تبرا ایدیلر اصحاب کرامک نعم دنیایه میل وانهماکدن
اعراض واجتنابلری وزهد وتقوای حضرتلری باریده متانت و
صلابتلری اولدیغندن ماعدا بریه وبادیه ده ضیق معاش وقلت
مایهٔ انتعاش ایله قناعته مألوف طوائفدن اولملریله لذائذ نعم
دنیویه ایله تنعمدن زهد وانقطاعلرینه خلقت وجبلتلری دخی علاوه
اولمشدر زیرا اجناس امم عربدن مضر زروع وضروعدن خالی
بریهٔ حجازده ساکن اولوب جزیرة العرب ارضنده دیار یمن
وسائر آب وهواسی مرغوب محللردن بعید اولدقلرندن ماعدا
اراضی مذکوره یی قبائل عربدن بنی ربیعه ضبطنده اولمغله قبیلهٔ مضر
محصولات ومزروعاتنه اطالهٔ دست تطاوللرندن الممغه قدرتلری
قاصر ایدی قبیلهٔ مضرک بریه وبادیه ده ضرورت فقر وفاقه ایله
قوت وغذایه احتیاجلری بر حده بالغ ایدیکه کاهیجه قحط وغلاده عقرب
وخنفسا اکل ایدوب چوق دفعه دخی علهز ددکلری طعام خبیثی
اکل ایله فخر ومباهات ایدرلر ایدی علهز بر طعامدرکه دوه یوکنی
قاشی ایله دوکوب دوه قانیله مزج وطبخ ایتدکدن صکره وقت
ضرورتده یدوب اکل ایدرلر کذالک قبیلهٔ قریشک دخی قبل الاسلام
حال وشانلری قبیلهٔ مضره قریب اولوب ضرورت معاش وقلت انتعاش

ایله مألوف بر طائفه ایکن بعثت سلطان الانبیا علیه افضل
التحایا ایله سعادت دارینه نعم دینیه ودنیویه یه واصل اولدیلر
شویله که خورشید جهانگیر رسالت شبچراغ نورپاشی نبوتیله
قبائل مضر وقریشک پیشانی بخت مسعودلری منور اولوب
قبائل عرب کلمهٔ اسلام اوزرینه جمع اولدقده واورثکم ارضهم
ودیارهم فحواسی اوزره امم فرس ورومه رفع لوای غزا ایدوب
لوح محفوظده قلم اعلای اهل اسلام ایچون ثبت وکتب
اولنان اموال غنایمه فوز وظفر میسر اولمغله دار النوال
فیض نامتناهی حضرت الهیه دن تنعم نعم وافیه اولدیلر
وتهوب شرطیه توفیق ایله بحر زخار متلاطم الامواج فیض
الهی بر مرتبه جوش وخروش ایتدیکه بعض معارک حرب و
غزاده شیردلان اهل اسلامدن بر مرد سوارینک حصه سنه
اموال وغنایمدن اوتوز بیک آلتون یاخود دخی زیاده غنیمت
اصابت ایدوب عروض ونقود وعقاردن اموال کثیره ایله
نائل دفائن روم وکنوز کسری اولدیلر مع هذا ینه اختیار
طور بداوت ترفه وتنعمدن اعراض وطعام ولباس ومسکنده
حال وشانلری قدر حاجته مقصور ایدی از جمله اورع اصحاب
حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری رقعه جلد
ایله مرقع کالو لباس اکتسا ایدوب وحضرت علی کرم الله وجهه
سرمایهٔ غرور وغفلت اولان درهم ودیناره غرنده اولدقلرینی
استعاره ایچون یا صفرا ویا بیضا غرّی غیری کلامنی تکرار ایدرلر
ایدی یعنی ذهب وفضه نک لونلری اعتباریله صفرادن ذهب
وبیضادن فضه مراد اولنوب شعبده باز مکار ایله بندن
غیری کمسنه لری اغفال ایلک دیو علی طریق المجاز درهم ودیناره
ندا ایدرلر ایدی کذالک ابو موسی اشعری رضی الله تعالی عنه
اکل دجاجه دن اعراض ایدوب قطعا تناول ایتمزلر زیرا وقت
جاهلیتده بریه وبادیه ده دجاجه معدوم اولوب صدر اسلامده
دخی وجودی قلیل اولمغله بین الاصحاب اکل وتناولی معتاد
اولمامش ایدی کذالک غربال دقیق استعمالی دخی بادیه ده معتاد

اولمیوب بغدایی اسیابده طحن ایتدکدن صکره فضلهٔ قشریله
معاً تخمیر و طبخ نان ایدوب اکل و تناول ایدرلر ایدی مع هذا
صدر اسلامده طائفهٔ قریشک کسب معاش و جلب ارزاقده اهتماملری
مبلغ کماله بالغ اولوب ثروت و غناده سائر امم رجالی سبق
ایتمشلر ایدی حتی اعلام مورخیندن امام مسعودی مروج الذهب
نام تاریخ کبیرنده نقل ایدیکی اوزره حضرت عثمان بن عفان رضی
الله تعالی عنه زمان خلافتلرنده اصحاب کرام اغتنام مغانم
کثیره ایله اموال عظیمه یه مالک اولوب داخل حوزهٔ تملکلری اولان
عروض و نقود و عقارلری حد و شمار ایدی حضرت عثمانک شهادتلری
وقتنده خزینهٔ عامره‌لرنده اجناس نقوددن یوز اللی بیک
آلتون ایله بیک کره بیک درهم موجود اولوب وحنین
و وادی القراده و انلرک غیری محللرده واقع عقار و املاکلرینک
قیمتی ایکیوز بیک آلتونه بالغ اولدقدن صکره دواب و حیواناتدن
ابل و خیل مقوله‌سی دخی چوق شی ترک ایتدیلر و عشرهٔ مبشره
دن زبیر بن العوام حضرتلری بیک رأس فرس اوله‌رق بیک
عدد جاریه سنی ترک ایدوب سائر مخلفات ترکه‌لرینک قیمتی
درت یوز بیک آلتونه بالغ اولدی کذلک طلحه‌نک ممالک عراقده
واقع املاک و عقارندن بهر یوم بیک آلتون و ناحیهٔ شراتده
اولان ملکلرندن اکثر ایراد حاصل اولوب ثروت و غنا ایله معروف
اصحاب کباردن ایدی کذلک عبد الرحمن بن عوف حضرتلرینک
بیک رأس فرس بی‌نظیری و بیک عدد بعیر و اون بیک مقداری
غنمه مالک اولوب وفاتندن صکره ترکه‌لرینک ربع سکسان درت
بیک آلتونه بالغ اولدی و قراء اصحابدن زید بن ثابت حضرتلری
یوز بیک آلتون قیمتلو عروض و عقاردن ماعدا کلچه کلچه ذهب
و فضه ترک ایدوب وفاتندن صکره فاس و تبر ایله اموالنی
کسر ایتدیلر زبیر ابن العوام حضرتلری بصره و کوفه و اسکندریه
ده عالی سرایلر بنا ایدوب حضرت طلحه دخی کوفه‌ده خصوصا
مدینهٔ منوره‌ده دخی بر دولتخانهٔ والا انشا ایتدیکه سقفی
الواح ساجدن و فرشی رخام خامدن اولوب دیوارلری متین

ومستحکم

و مستحکم جص و آجر ایله مبنی و مشید ایدی ینه عشرهٔ مبشره‌دن
سعد بن ابی وقاص حضرتلری دخی خارج سور مدینهٔ منوره‌ده عقیق
نام محلده بنا ایتدیکی سرای جنت آسانک سقفنی ترفیع و
فضاسنی توسیع ایدوب دیوار استوار اوزرینه سور قلعه
کبی کنکره‌لر بنا ایتدی کذلک اصحاب کرامدن حضرت مقداد
رضی الله تعالی عنه حضرتلری مدینهٔ منوره‌ده بر منزل بنا ایدوب
خارج و داخلنی کندو ظاهر و باطنی کبی مزین و معمور ایلدی و یعلی
بن منیه حضرتلری وفات ایتدکده اللی بیک عدد دینار خالص
العیار ایله اوچیوز بیک درهم قیمتلو عروض و عقار ترک ایتدی
دیو امام مسعودی تاریخنده ذکر و تحریر ایلدی بو تقریردن صحابهٔ
کرامک ثروت غنا و وسعت حاللری ظاهر اولوب عزت و
دولتلری زهد و تقوالرینه مخل و قدحلرینه موجب اولمدی زیرا
سرمایهٔ دولتلری تحت ظل سیوفده حاصل اموال غنایم اولمغله
حلال صرف اولوب بذل و صرفلری دخی محلنه صرف اولمغله
کثرت مال بونلره نسبتله وبال اولمدیغی ظاهر اولدی زیرا
استکثار ملک و مال شرعاً مذموم ایسه ده لکن تحصیلنده
جور و اعتساف و بذل و صرفنده اسراف اولدیغی صورتنه
مقصور اولدیغی بوندن اقدم ذکر اولنمشدی اما اصحاب کرامک
اموالی فیء غنیمت اولوب و صرف و انفاقلری دخی حد اعتدالی
تجاوز ایتمکله بو مقوله ثروت و یسار ادای فریضهٔ جهاد
و سائر وجوه خیرات تحصیلنه وسیله اولوب سرمایهٔ
سعادت و ذخر آخرت اولدیغی ظاهر و مقرردر وقتاکه عهد
نبوتده کلمهٔ جامعهٔ دین اسلام ایله قلوب اصحاب کرام
یکرنک اتحاد اولوب قدیمدن مألوف اولدقلری بدویت طوری
دخی هنوز زائل اولمامغله هر حالده قدر حاجته اختصار ایدیلر
اما عهد نبوت کذران ایدوب توسیع دائرهٔ اسلام ایله
شوکت دین احمدی اطراف و اقطاره واصل اولدقده
عصبیت عرب شدید و قوی و اطوار بداوت حضارته منتهی
اولوب بحسب العاده طبیعت ملک و دولت اوزره قهر و

تغلب حاصل اولدقده خلفای راشدین وسائر اصحاب
گزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی قوة قاهره و
شوکت باهره ایله نائل اولدقلری اموال غنایمی مصارف
مهمه لرینه صرف ایله منافع دین و دنیایی جمع ایتدیلر لکن قهر و
تغلبلری حمایهٔ حوزهٔ دین و دفع اعدای خاسرین ایچون اولوب
ارتکاب مظالم و مفاسد ایله حدود شرع شریفی تجاوز ایتمدیلر
معلوم اوله که اقتضای عصبیت و دولت ایله دولت اسلامده
واقع اولان وقایع مشهوره دن امام حق عادل امام علی کرم
الله وجهه ایله حضرت معاویه نك میاننده حدوث ایدن فتنهٔ
هائله نك وقوع و ظهوری طریق حقده اجتهاد و تحری یه مبنی
بر معنی اولوب و تهم ضلال زعملری اوزره حقد حاسد و یا بر
غرض فاسد ضمننده اولدیغی قرارداده اصحاب تحقیقدر بلکه
ابرام امر خلافتده مسلك اجتهادده سلوك ایله کتاب و سنته
مراجعت ایدوب هر برینك رأی و اجتهادی اخره مخالف
اولمغله احقاق حق ایچون ضرب و قتاله تصدی ایتدیلر زیرا
تعیین خلافتده مشکلات بیوندن نص قطعی وارد اولمیوب امور
اجتهادیه دن اولمغله حضرت علی کرم الله وجهه رأینده مصیب
و حضرت معاویه مخطی ایسه ده نیة قصد و غرضی حقه تعلق
ایدوب مجتهد اجتهادنده خطا ایتمکله لوم مستحق اولمدیغی معلومدر
بوندن ماعدا فصول سابقه ضمننده ذکر و تفصیل اولندیغی اوزره
طبیعت دولت و مزاج سلطنت دخی حکم تصرفده انفراد
و استقلالی موجب اولوب سریر سلطنت بر وجهله شرکت
قبول ایتمامکله حضرت معاویه نك قوم و قبیله سی اولان بنی امیه
عشیرتی شوکت و سطوتده غالب اولوب جمله سی حضرت
معاویه نك خلافتنی قبوله طالب دائرهٔ ملك و دولتده اخرك
تصرفنه بر وجهله راضی دکلر ایدی حضرت معاویه دخی اجتهادنده
اصابت ایدوب بنی امیه نك قدرت و کفایتنه اعتماد ایتمکله
داعیهٔ خلافت کندوسنك و قومنك دماغنده جایگیر اولوب
قوم بنی امیه دخی لازمهٔ عصبیت اولان غیرت و حمیتلری مقتضاسنجه

معاویه نك

معاویه نك خلافتنی تمهید و تشیید ایچون میدان کارزارده بذل
نقدینهٔ حیات ایله سر و جانلرینی فدا ایتدیلر شویله که معاویه امر
خلافتده اخری نفسنه ایثار و ترجیح ایدوب حق خلافتی حضرت
علی کرم الله وجهه یه قصر ایدوب بنی امیه یه دخی تکلیف بیعت ایدیدی
جمله سی طرف خلافتده اصرار ایتمه لریله افتراق کلمه یه مؤدی اولوب
بر وجهله اندن برام صوابه اجابت اطاعت اولنمیه جغی ظاهر
و مقرر ایدی بناءً علیه حضرت معاویه دخی شیرازهٔ قلوبی جمع
و تألیف ایله مجموعهٔ نظامی تفرقه دن حفظ و صیانت ایدوب
بنی امیه نك اجماع طبیعیه لرینه موافقت ایله رأی حقه مخالفت
ایتمدی کذلك خلفای امویه دن عمر بن عبد العزیز حضرتلری احفاد
حضرت صدیقدن قاسم بن محمد بن ابی بکر حضرتلرینی کوردکده
اگر بن قلادهٔ خلافتی قبوله مضطر اولمیوب نزع و خلع یدمده اولایدی
بو امانت کبرایی قاسم بن محمد حضرتلرینه تفویض ایله کف ید
ایدردم دیر ایدی واقعا عمر بن عبد العزیز حضرتلری قاسم بن
محمده امر خلافتی تفویض ایتمك مراد ایتدی لکن بنی امیه نك
اعیان و اشرافندن خوف و خشیت ایدوب اخرك حق
خلافتنه تعرضی قوم و قبیله سنك خلاف مرضیلری اولمغله
افتراق کلمه یه مؤدی اولور دیو منصب خلافتی اخره صرف و تحویله
قادر اولمدی بو ذکر اولنان امورك جمله سی عوارض ملك و دولت
و لوازم عصبیت اولوب هر دولتك قوم و قبیله سی دائره لرندن
خارج رجالك ملك و سلطنت ایله انفراد و استقلالنه رضا ویرمه
ملرینه مبنیدر معلوم اوله که بر قوم و قبیله شوکت ظاهره و سطوت
باهره ایله درجهٔ ملك و دولته واصل اولوب ایچلرندن بر ذات
سلطان نافذ الامر تختگاه استقلال اولدقده قوة قاهره ایله
دائرهٔ ملك و دولتده حق عدل اوزره حکم و تصرف ایله شرعاً و عقلاً
ممدوح و مستحسن اولدیغی شرعاً ظاهردر زیرا انبیای بنی اسرائیلدن
سلیمان ابن داود ایله والد مکرملری حضرت داود علیهما السلام زمان
سعادتلرنده نبوت ایله سلطنتی جمع ایدوب بنی اسرائیل میاننده
اجرای احکام شریعت ایله سریر سلطنتده بر وجه استقلال حکومت

ایلیوب طبیعت ملك ودولت ومزاج عصبیت ایله حلم وتغافله
بر قدر مشارکت ایتوی کذالك معاویه دخی افتراق کلمه خوفیله
اوغلو یزیدی ولی عهد ایدوب کندودن صکره امر خلافتی اکا
تفویض وتقلیده مضطر اولدی زیرا حضرت معاویه‌نك قوم وقبیله‌سی
اولان بنی امیه عشیرتینك اکثری یزید پلیده اتباع وانقیاد ایدوب
قلادهٔ سلطنتك غیره تسلیمنه راضی دکللر ایدی شویله که اگر
معاویه یزیدی ولی عهد ایتمیوب سریر دولتی آخره تفویض ایدیدی
جمهور بنی امیه قدم نزاعه قیام ایله مسلمین بیننده فتن عظیمه حدوثنه
باعث اولورلر ایدی مع هذا کرك حضرت معاویه وکرك اشراف
بنی امیه یزیده حسن ظن ایدوب تنظیم امور مسلمینه صلاح اوزره
لیاقتنه اعتماد واعتقاد وعزم وجزمنه وثوق واعتماد ایله اول
سنت عهد بیانه ولی عهد ایلدی والا معاویه زمرهٔ کبار صحابه
کرامدن اولوب کاتب سر وحی ربانی ورقم نویس خطاب سبحانی
اولمغله یزید فاجر وجائرك فسق وفسادی معلومی اولدیغی حالده
امانت کبرای خلافتی اول خائن مرهینه تسلیم ایتمك تهمتندن
مصون الساحه اولدیغی ظاهردر کذالك ملوك امویه‌دن مروان
بن الحکم ایله ولدی دخی فضل وشرفده معاویه طبقه‌سنه بالغ
دکللر ایسه‌ده اهل بغی وفساد سلکنه دخی منسلك اولمیوب
بحسب الطاقه مذهب حق اوزره تحری‌ده بذل مقدور ایتدیلر لکن
افتراق کلمه خوفی کبی دفعی لازم وواجب بر غائلهٔ هائله ظهور ایدوب
الضرورات تبیح المحظورات فحواسی اوزره اول امر ضروری‌یه
بناء باطل ارتکابنه مضطر اوله‌لر زیرا صدر اولده تابعین وانلر
دن صکره تبع تابعین حضراتنك کتاب وسنته اتباع واقتدای
وآثار صحابه‌یه تقلید واقتفالری حسن حاللرینه شهادت ایدوب
سیرت مرضیه وطریقت سنیه‌لری صحائف کتب سیرده
مسطور ومسطر وحدر بونلردن صکره اریکهٔ سلطنته جلوس ایدن
امویه‌دن عبد الملك اولادینه انتقال ایدوب انلر دخی سیرت مرضیه
وطریقت حمیده اوزره تمهید مبانی ملك وخلافته سعی واهتمام
ایتدیلر علی الخصوص عمر بن عبد العزیز حضرتلری خلفای امویه‌نك اعدل

اوسطی

اوسطی اولوب کتاب وسنته اقتداده خلفای راشدین رضوان
الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنك مسلك سدیدلرینه سلوك
ایله ایام خلافتلرنده احیای مراسم دین مبین ایلدی بعده آل
اخلافی صدر خلافته تصدر ایتدکده کتاب وسنتی وراء ظهره
القا وملك ودولت نفسانیه‌لرینی اجرایه آلات ایلیوب سلف
صالحینك مسلك سدیدلرینه سلوکدن اعراض واستنکاف ایله
طریق تزویر وتلبیسده همعنان ابلیس اولدیلریله افعال قبیحه‌لری
زبانزد خاص وعام اولوب کانه خلعت زربفت خلافتی
انلرك دوش افتخارلرندن خلع ونزعه قیام ودولت عباسیه‌یی
اقامته اهتمام ایله امویه‌دن اخذ انتقام ایتدیلر خلفای عباسیه
دخی امامهٔ سبحهٔ سلطنتلری اولان سفاح وقتندن هارون
الرشید عصرینه قدر مسلك عدل وانصاف اوزره سلوك
ایدوب کریوهٔ جور واعتسافدن اعراض واستنکاف ایله
فرمانفرمای والای خلافت اولدیلر بعده دستگاه خلافت
اولاد رشیده نقل ایدوب انلرك دخی بعضیلری جادهٔ عدل
وداده وبعضیسی کریوهٔ ظلم وبیداده سالك اولوب هر
برینك وقت وزمانلری منقضی اولدی لکن بونلردن صکره ظهور
ایدن خلفای بنی عباسك اکثری سرابردهٔ احتجابده محجوب
وسرپنجهٔ متغلبه‌ده زبون ومغلوب اولوب نفس وهوالرینه
اقتدا ایله کتاب وسنتی وراء ظهره القا ایتدیلر والله لا یظلم
مثقال ذره فحواسی اوزره شومی طبیعتلری مقابله‌سنده بنای
ملك ودولتلری خراب وخانه‌دان سلطنتلری آشیانهٔ بوم و
غراب اولدی شویله که انقراض سلالهٔ عباسیه ایله دولت
عرب بالکلیه محو ومضمحل اولوب تاج وتخت سلطنت اعجام
واتراك یدینه منتقل اولدی الحاصل کمینه خلفای امویه و
عباسیه‌نك سیر ومناقبلری تأمل ایلیوب اسلاف و
اخلافك سلطنتلری ایامنده اوضاع واطوارلرینی ملاحظه
ایله نقل ایتدیکمز معالك مآلنه واقف اولور ازجمله امام مسعودی
خلفای عباسیه‌دن ابو جعفر منصوردن بنی امیه حقنده نقل

ایتدیکی قصهٔ عجیبه بو خصوصه شهادت ایدرکه برکون عهد خلافتنده
بعض اقارب وخواص ندماسیله عقد ایتدیکی مجلس خاصده بنی
امیه نك اوضاع واطوارندن بحث اولنوب دولتلرینه واثر
کلمات ذکر اولندقده منصور خلیفه خلفای امویه نك مشاهیرینی
تعداد وزعمی اوزره بر برینك صفاتنی کاشفه لرینی ذکر وایراد ایدوب
دیدیکه ایچلرندن عبدالملك بر جبار عنود آدم اولوب برشیدن
مبالات ایتمز ایدی وسلیمان دخی اسیر نفس وهوا اولمغله
دائما فکری بطن وفرج اولوب نقدینهٔ عمری استیفای شهوات
نفسانیه یه مصروف ایدی وعمر بن عبدالعزیز حضرتلری اگرچه کتاب
وسنته اقتدا واتباع ایدوب خلفای راشدین مسلکنه سالك
بر خلیفهٔ عادل ایسه ده عهد خلافتنده رشد وسداد اصحابی
رجاله موقوف اولمغله اعمارا اسنده قالمش مرد اعور کبی
ایدی وخلفای امویه نك آب رویی هشام ایدی که حسن تدبیر
ورای ولبذیر ایله بر سلطان عدیم النظیر ایدی دیو هشامی جمله سنه
ترجیح وتقدیم ایلدی بوندن صکره منصور خلیفه ینه مجلس مزبورده
خلفای امویه نك اسلاف واخلافنك احوالنی علی وجه الاجمال
ذکر وبیان ایدوب دیدیکه بنی امیه نك اسلافی تمهید مبانی
ملك ودولتنده شد نطاق اقدام وحفظ ناموس سلطنتنده
تشمیر ساق اهتمام ایدوب همتلری عالی اولمغله معالی اموره
ساعی واشیای خسیسه میل والتفاتدن بری ایدیلر بعده
بونلرك اخلاف اجلافی مسندنشین سلطنت اولدقده ملك
وحقدن امن واستدراجه جهللرندن ناشی واهم وفکرلری
شهوات نفسانیه یه مصروف وعنان عزیمتلری افعال منکره یه
معطوف اولوب حفظ ناموس خلافتده استنکاف وحق ربانیی
استخفاف ایله شیرازهٔ مجموعهٔ دولت وضابطهٔ نظام سلطنت
اولان سیاست ملك ودولتدن عجز وقصورلری ظاهر اولمغین
دوشلری افتخارلرندن خلعت خلافتی خلع ونزع ایله الباس لباس
ذل ومحنت ایله مؤاخذه اولنوب سوء صنیعلری مقابله سنده سلب
نعمت ایله مجازات اولندیلر بوندن صکره خلفای امویه اقاربندن

عبدالله بن مروانی منصور خلیفه مجلسنه احضار ودولت عباسیه
ظهورنده امویه امراسی اطراف واقطاره فرار ایتمکله عبدالله دخی
ورای صعید مصرده نوبه مملکتنه فرار ایتدیکی اثناده نوبه ملکی ایله بینلرنده
سبق ایدن ماجرایی منصوره نقل وبیان ایلدی احتج بو ایله درکه
عبدالله بن مروان اثنای فرارنده نوبه ولایتنده برمدت مکث وقرار
ایتدکده نوبه ملکی اولان کافور زیارتنه کلوب عبدالله ساکن
اولدیغی منزلی زیب وزینت ایله آراسته وبساط ملوکانه ایله
پیراسته ایکن ملك مزبور اول بساط مفروشه اوزرینه جلوس
ایتمکه رغبت ایتمیوب هیئت متواضعانه ایله ارض اوزرینه
قعود ایتدی عبدالله بن مروان دخی ملك مرقومدن بساط مفروشه
مزاوزرینه قعوددن نیچون اجتناب ایتدیکز دیو سؤال ایتدکده
دیدیکه بن ممالك نوبه نك ملك وسلطانیم هر ملك دخی جناب
مالك الملك جل شانه حضرتلرینك عبد مملوکی اولمغله عبد
معبودینك عزت وعظمتنه تواضع ایله مأمور اولوب تحدیث
نعم وشکر نعمتی موجب اولمغله استزادهٔ قدر ومنزلته
باعث اولور دیدی بو جوابدن صکره ملك نوبه توبیخ قصدیله ینه
اعادهٔ کلام خطاب ایدوب کتابکزده شرب خمر نص قاطع ایله حرام
ودوام ونواهیه امتثال ایله احترام واجب ایکن نیچون شرب
مدام ایدرسکز دیو سؤال ایتدی عبدالله دخی مقتضای جهل
وغفلت ایله بو فعل منکره عبید واتباعمز اجترا ایدر دیو اعتذار
سیاقنده تهمت مزبوره دن اظهار برائت ذمت ایتدی بعده
ینه ملك مرسوم عبدالله عطف عنان خطاب ایدوب دیدیکه ۰
شریعتکزده دفع ظلم وفساد ایله تأمین بلاد وترفیه عباد واجب
ایکن نیچون دواب ومواشیلری سوق ایله اهلاك حرث وزرع
ایدوب فضای اطلاق ایله ارخای عنان وحمایهٔ حرم الهی یه
وضع قدم تعدی ایله حدود الهیه یی تجاوز ایدرسکز دیدکده
ینه عبدالله جواب اولایی ایراد وظلم وعدوانی عبید واتباعنه
اسناد ایتدی تکرار نوبت خطاب نوبه ملکنه کلوب ناروبود
پرندهٔ کلامی نسج رقهٔ ترکیب بوکونه پیچیدهٔ منوال ترتیب

ایدوب دیدیکه نساج دستگاه قضا و قدر جامهٔ زربفت رسالتی
آرایش بالای خیر البشر ایتدکده لبس دیبای حریری رجال
مسلمینه تحریم ایتمشکن نیچون فرمودهٔ خدای بیچونه مخالفت ایدرسن
دیو طی طومار خطاب ایتدکده عبد الله کلید زبان ایله فتح قفل دهان
ایدوب نهفتهٔ صندوقهٔ ضمیر اولان فرائد کلماتی بوکونه دُر رسلک
تنظیم ایتدیکه ای ملک خلفای امویه نک اخلاف و اجلافی
مسند خلافته جلوس ایتدکده بنیان ملک و دولت متزلزل
اولوب شوکت ملک عرب زائل اولدقده دین حقه دخول ایله
نائل دستانهٔ اسلام اولان اعجام و اتراک ایله انتصار ایتدیکمز
ده انلر قبل الاسلام لبس حریر و دیبایه مالوف اولوب بزدخی
منعنه قادر اوله مدیغمزدن ناشی معتادلرینی اجرایه اجرا ایتدیلر
دیو اعتذار ایتدی بعده ینه نوبت خطاب ملک نوبه یه کلدکده
صورت مراقبه ده بر مدت سر بزمین فکر حیرت اولوب متفکر
اولمرکجی یدلریله تقلیب ترابه شغل اثناسنده دیدیکه بو افعال
منکره یی عبید و اتباعکز دینکزه دخول ایدن اعجام و اتراک
ایلدی دیو عبد الله بن مروانک مقام اعتذارده سرد ایتدیکی
کلماتی تکرارا اعاده ایتدی بوندن صکره زمین مراقبه دن سر برآورده
اولوب عبد الله توجیه خطاب اولوب دیدیکه افعال شنیعه کزی
عبید و اتباعه اسناد ایله اعتذاریکز محلنده واقع اولمیوب
بو عذریکز قبوله صالح دکلدر بلکه قوم و قبیله کز الله تعالی
حضرتلرینک تحریم ایتدیکی اعمال سیئه یی استحلال ایله امرینه
امتثال و نهیندن اجتناب اولنمغله مالایعنی یه اشتغال ایدوب
ودیعهٔ جناب رب البرایا اولان فقرا و ضعفا و عجزه و رعایایه
اطالهٔ دست تطاول ایتمکز ایله جناب منتقم جبار جل شانه
حضرتلری زیور بالای مباهاتکز اولان خلعت زربفت خلافتی
دوش افتخارکزدن خلع ایدوب قامت ناساز استعدادیکزه
لباس ذل و مسکنت الباس ایتدی و کفران نعمت مقابله سنده
حقکزده ظهور ایده جک قهر و نقمت هنوز مبلغ غایته بالغ اولمغله
خوف و هراس ایدرمکه سز اولا یتمده ایکن بقیهٔ عذاب حلول ایده

بندخی

بندخی مصاب اولمدوی امدی حسب المعتاد ایام ضیافت اوچ کون
اولوب حالا مدت مراسم مهماننوازی تمام اولمغله زاد و زواده دن
محتاج اولدیغمز حوائج مهماننی تدارک ایتدکدن صکره ولایتمدن ارتحال
ایدک دیو عبد الله بن مروان بو حکایه یی ابو جعفر منصوره نقل
و بیان ایتدکده خلیفهٔ مشار الیه سبابهٔ کزای الفعال اولوب بر
مدت سر فرو بردهٔ زمین فکر حیرت اولدی اشبو مقالهٔ عبرت
مالدن ظاهر و مستبان اولدیکه اوائل اسلامده خلافت نبویه و
نیابت شریعت احمدیه مقتضاسی اوزره بین الانام حکم
و تصرف حاکم عادل ایله شرع مبینه مقصور اولوب نفوس زکیه
اهل اسلامده ثابت و راسخ اولان عقاید ایمانیه شرور
و مفاسددن اتقا و طریق هدایه اتباعده کافی اولمغله اصحاب
کرامک اخلاق ملکیه لری سیاست ملکیه دن مستغنی اولوب
امتثال امر الهی و اجتناب مناهیده حکم حکامدن مستغنی ایدیلر
شویله امر دینی امور دنیایه تقدیم و حفظ بقای اهل اسلام
ایچون بذل نقدینهٔ حیات ایدرلر ونه بو مسلک سدیده سالک
اولان اصحاب سعادت اکتسابک بری حضرت عثمان رضی الله
تعالی عنه حضرتلری ایدیکه ایام خلافتلرنده هجرتسرای مدینه ده
واقع سرای جنت آسالرنده محصور اولدقلری حالده امام حسن
و امام حسین و عبد الله بن عمر و ابن جعفر رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین حضراتی حضور عالیلرینه واروب نیروی بازوی جلادت
و سل سیف شجاعت ایله بو غائلهٔ هائله نک دفعنه تقیدی
قصدنده اولدقلرنی جناب خلافتمآبلرینه عرض ایتدکلرنده بین المسلمین
سفک دما ایله افتراق کلمه و شق عصای موحدینه باعث اولور
دیو محاربه و معارضه یه تصدیدن منع و امتناع ایدوب کافهٔ اهل
اسلامک حیاتلرینی نفس نفیسلرینه تقدیم ایله تقدیر عزیز علیمه
راضی اولدی رضی الله تعالی عنه و ارضاه ینه بو طریق مرضیه یه
سالک اولان اعلام اصحاب فضائل اکتسابک بری دخی حضرت
علی کرم الله وجهه در که مبادی خلافتلرنده مغیره نام شیعه‌سی شعبده
باز مکر فریب حضور پر نورلرینه کلوب دیدیکه یا امیر المؤمنین جناب

عالیلرینه بیعت خلافت ایچون تاسکن اتباع وا جتماعینه وسیله
اولمق ایچون حضرت عثمان زماننده تولیه اولنان امرای اصحابدن
زبیر ومعاویه وطلحه یی منصبلرنده تقریر وابقا ایدوب بعد المعلیه
مضی مامضی مضمونیله عمل ایتمک اوزره سوق اشارت ایلدی واقعا
رأی مغیره ایله عمل اسد نلمه خلل وسیله اولوب سیاست ملک و
دولت ومصلحت نظام خلافت جامع امر نافع ایکن غش ونفاقه حاوی
اولوب امیر المؤمنین حضرتلرینک چشمه سار زلال خلوص اولان
مشرب صافیلرینه موافق اولمامغله رأی مذکور قبوله ارزانی کورلمدی
بعده ایرته سی کون ینه مغیره بارکاه خلافته کلوب دونکی کون
رای صواب اولمق اوزره حضور عزته عرض ایتدیکم خصوصه بو کون
اوارده فکر ونظر ایدوب رأی فاحرم خبط وخطا اولوب تدبیر اصابت
پذیر بلکه من کل الوجوه اولی واحری اولدیغی صورتنمای مرآت ظهور
اولمغله امرای مشار الیهم تولیه اولندقاری اعمالدن عزله مبادرت
محضا اصابت دیو رخساره مکر وفسونیله رنکین پرسوز اولمغله
حضرت علی کرم الله وجهه بو وجهله سرپوش انداز طبقچه راز اولوب
دیدیکه یا مغیره قسم بخالق الملک والملکوته که دونکی رأیک امر صواب
ومقتضای حاله موافق جواب اولوب بوکون صورت وفاقده ابراز
کید ونفاق ایتدیک لکن رأی اول برای مصلحت اظهار وفاق واضمار
نفاقه حاوی مشرب عرفان ولوزایحاغی منافی اولمغله بر وجهله
آیینه انجلای ضمیر مده صورتنمای قبول اولدی دیو مغیره یه جواب
جواب ویردیلر کذالک سائر اجله اعلام اصحابک حال وشانلری
بو منوال اوزره جاری اولوب بینلرینه اصلاح ضمننده منافع دنیویه یی
ترک واهمال ایدرلر ایدی نته کیم بو امرک علیسی وخلافی بیاننده شاعر
دیمشدرکه • ونحن نرفع دنیانا بتمزیق دیننا • فلا دیننا یبقی ولا ما نرفع
یعنی بر قومزکه منافع دنیامزی اصلاح ایچون کالای والای دینمزی
هر بیده معراض اتلاف ایدرز مع هذا جنای اثمار منافع دین ودنیاده
صفر الید وخالی الکف قالوب نشئه اولی واخراده خائب وخاسر
اولورز دیو بقای بنیان ملک ودولت اساس استوار شرع متینه
موقوف اولدیغنی شاعر مذکور شعرنده اشعار وجرم وقصورینی اقرار

ایلدی اشبو بسط وتمهید اولنان اقوال صادقه دن معلوم و
ظاهر ومتعین اولدیکه ابتدا امام حضرت صدیقدن عهد خلافت حضرت
علی مرتضایه کلنجه لمعان نور اخلاص ایله قلوب اهل اسلام یکرنک
وفاق وخالی عن النفاق اولوب غرض واحد ومقصود متحد اولمغله
احکام شرعه انقیاد واعتقاد حضرت حقه تابع ایدیلر اما انقضای
خلفای راشدیندن صکره قلوب ناسه کدورت وسلمین بینلرنده
فترت واقع اولوب خلافت نبویه غلبه ملک ودولته متبدل وحفظ
نظام اسلام سیف عصبیته متحول اولدی مع هذا ینه مراسم
ظاهره خلافت وامامت مرعی اولوب مذهب حقده تحری واجتهاد
ایله احکام شرع شریفی تنفیذ واجراده ملوک وخلفا دقیقه
فوت ایتمیوب حسب العاده اجتهادلری طرف خلافه مائل
وحلیه صدق وصوابدن عاطل اولان رجالی سیف مسلول
شرع حضرت رسول ایله طریق حقه سوق وارسال ایدرلر ایدی
نته کیم خلفای امویه دن معاویه ومروان بن عبد الملک ایله عباسیه
دن رشید ومأمون وقتنه کلنجه کتاب وسنته اقتدا ایله احکام
شریعتی تنفیذ واجرایه سعی واهتمام اولنوب امر بالمعروف و نهی
عن المنکر ایله موصوف ایدیلر بوندن صکره طور خلافت مختل و
مشوش ومزاج عدالت اعتدالدن انحراف مائل اولوب ملک
وسلطنت تجبر وتحکم آلت اولدی نته کیم ملوک امویه دن عبد
الملک اولاد واحفادیله بنی عباسدن معتصم ومتوکل دنصکره
وارث تخت خلافت اولان ملوک وسلاطین وقتنده جاری اولان
احوال واطوارکه که تفصیل وبیانی کتب صحائف وتواریخده
مسطور ومشروحدر لکن سلاله امویه وسلسله عباسیه نک
اواسطنده شوکت ملک عرب بالجمله باقی قالوب رسوم امامت
وشعار خلافت بالکلیه محو ومندرس اولمیوب نظام دولتلری
قواعد شرعیه وقوانین رسمیه ایله ممتزج ومختلط ایدی بوندن
صکره دخی دولت عباسیه ده شوکت وسطوت عرب بالکلیه
محو ومضمحل اولمغله مراسم خلافت زائل اولوب احوال خلف
مختل ومندرس ومشوش اولمغله دیار شرقده دولت وسلطنت

ملوك اعجامه انتقال ایدوب بر وجه برك خلفادن بیعت وتقلید سیف
سلطنت ایله اکتفا ایدرلر ایدی شویله که القاب ملك ودولت واجرای
احکام سلطنت دیالمه وسلاجقه طائفه سنه مخصوص اولوب خلفانك
دست تصرفاری دائرهٔ ملکه مداخله دن قاصر ایدی کذلك دیار غربده
دخی فاطمیه دن عبیدیین ایله ملوك صنهاجه وزناته نك دخی حال وشانلری
بو منوال اوزره جاری اولوب صنهاجه وزناته ملوك عبیدیینه غالب
مطلق اولدیلر **الفصل السابع والعشرون** کتاب اولك اوجنجی فصلنك
یکرمی یدنجی فصلی بیعت وسلطنت لفظلرنك معنای لغویسی ایله
معنای عرفیسی بیاننده در معلوم اوله که ائمه وخلفایه بیعت
امر وحکمنه اطاعته تعهد والتزامدن عبارت اولوب اهل حل وعقد
امور دولت اولان رجال سلطنت کندو نفسلرینی سائر مملکتك
زمام امورلرینی سلطان انامه تسلیم وتفویض اوزرینه مبایعه و
معاهده ایدرلر شویله که طرف خلیفه دن طبیعتلرینه موافق یا مخالف
نه مقوله امر تکلیف وارد اولورسه مطیع ومنقاد اولوب بر خصوصده
منازعه ومخالفت ایتمامك اوزره متعهد اولورلر ولفظ بیعت عرف
لسان شرعیده حین عقد بیعده بایع ایله مشتری بیننده جاری
اولان مصافحه بالیددن عبارت اولوب قبائل عرب میاننده بو
خصوصده ولاة وحکام ایله عهد میثاق واقع اولدقده عهود موافق
ایچون مصافحه ایتمك عادت اولمغله واد استناد وقتنده بایع ایله
مشتری بیننده جاری اولان فعله مشابه اولمغله بایع صیغه سنك
مصدری اولان بیعت ملوکده دخی استعمال ایتدیلر کذلك لیله
عقبه ده تحت شجره ده وسائر محللرده واقع بیعت نبوی ایله
دخی مراد مصافحه بالید اولوب سلطان کائنات علیه افضل التحیات
حضرتلری عقد عهود ومواثیقده اصحاب کرامه ید مبارکلریله مصافحه
بیوررلر ایدی کذلك صدر اسلامده بیعت خلفا دخی بو سنت
مأثوره اوزره جاری اولوب خلفای امویه وعباسیه نك بعضیلری
عقود وعهودی ایمان بیعت ایله تأکید ایدرلر ایدی زیرا دولت
امویه وعباسیه ده نقض عهود ایله فسخ عزیمت واقع اولمغله
تأکید مبانی عهد وپیمان وتحصیل امن واطمینان ایچون خلفا دخی

وقت

وقت بیعتده رجال دولته استمرار عهد اوزره ایمان غلاظ ایله تکلیف
ایدوب عن صمیم البال اطاعت خلفایه تعهد والتزام ایتمك اوزره
اصحاب بیعته درلو درلو یمینلر ویررلر ایدی اشبو ذکر اولنان ایمان
بیعت اکثریا جبر واکراه ایله واقع اولوب امام مالك حضرتلری یمین اکراه
شرعا ساقط وغیر منعقد اولمق اوزره افتا ایتمکله تأکید بیعت
ایچون خلفانك ویردیکی یمینلر دخی مذهب مالکیه ده معتبر اولمغله
ولاة وحکام فتوای مذکوره ایله عملدن استنکاف ایدوب امام
مالك حضرتلرینی محن وشدائده مبتلا ایتدیلر اما بو عصرده بیعت
مشهوره مصافحه طریقیله واقع اولمیوب بلکه حضور ملوك و
سلاطینده اعیان دولت وارکان سلطنت سدهٔ خلافته
وضع جبین ویا تقبیل دامن پای سلطان روی زمین ایله تعظیم
وتبجیللرندن عبارت اولمغله تعهد اطاعت ملوك معناسنه اولان
بیعت لفظی ذکر اولنان وجه اوزره واقع وتحیت ملوکه مجاز
مرسل طریقیله اطلاق اولندی زیرا آداب ورسومه مراعات
تعظیم واجلالده خضوع ولوازم اطاعتدن ذکر ملزوم اراده
لازم طریقیله مراعات اولندی کیدرك لفظ بیعت اشبو
معنای مجازیده غالب اولوب حسب الاستعمال حقیقت عرفیه اولمغله
لفظ بیعت بلا قرینه ذکر اولندقده تعظیم واجلال ملوك مراد
اولنوب حقیقت لغویه اولان مصافحه بالید معناسنده استعمالی
مجهول مصور اولدی زیرا سلاطینده حشمت وشوکت غالب
واحاد ناس ایله مصافحه بالید تذلل وابتذالی موجب اولوب
رتبه ووسعت ملك وسلطنته ملایم اولمامغله ملوك وسلاطین
وقت بیعتده مصافحه ایله معامله دن تفرد ایتدیلر مگر کیم علی وجه
التدافع بعض ملوك وسلاطین خواص مقربین ویا مشاهیر اهل
دین ایله مصافحه ایدوب مجالس معهوده وسائر اوقات معدوده
لرده رجال مخصوصه حقنده بو معامله یه تنزل ایدرلر بو تقدیرجه
عرف ناسده بیعت لفظنك معناسنی فهم ایدوب جمله ناسه
لازم ومهم اولوب حضور ملوکده آداب رسوم تعظیم مراعاتی
مقصود دخی اطاعت سلطانه تعهدی التزام اولمغین رجال

دولت قلب غالب ایله ملوک وسلاطینک اطاعت وعبودیتلرنده
ثبات وتمکینلرینی وقت بیعتده اظهار ایدوب تشریفات دولت
وآداب سلطنت عبث اولدیغی ظاهر اولور والله القوی العزیز

الفصل الثامن والعشرون

کتاب اولک فصل ثالثنک یکرمی سکزنجی
فصلی ائمه وخلفانک منصب خلافتی آخره عهد وتفویض ایله ولی
العهد نصبنک احوال واحکامی بیاننده در معلوم اوله که نصب
امام وخلیفه منفعت عظیمه ومصلحت جسیمه یی موجب
اولوب امت مرحومه نک دین ودنیالرینه متعلق مصالح ومنافعه
نظر وعنایتی مشتمل اولمغله صحت ومشروعیتی بوندن اقدم
ذکر وتفصیل اولنمشدی بو تقدیرجه امام وخلیفه ولی الامر مسلمین
وامیر المؤمنین اولوب زمان حیاتنده حفظ مراسم ملت
وضبط منافع امته ساعی اولدیغی کبی مماتندن صکره قولی امور
مسلمینه لایق بر ذاتی منصب خلافته تعیین وسریر امامته تصدیر
ایله تنظیم امور مسلمینه سعی واهتمام ایدرلر وعامه اهل اسلام
ائمه وخلفانک حیاتلری حالنده خیره صالح امور عباده سعی
واقدامده وثوق واعتماد وحسن اعتقاد ایتدکلری کبی بعد
الممات دخی عهد ووصیت ایله نصب خلیفه ده قصد خیر ایدوب
بلکه بعد الممات امانت کبرای امامتی اهلنه تفویض ایله حفظ
نظام دین ودولته زیاده سیله سعی واهتمام ایدرلر خلفای
اسلام حضرتلرینک بر ذاتی ولی العهد ایدوب بعد الممات
منصب خلافتی اول ذاته تفویض ایله عهد ووصیت ایتمه لرینک
شرعا جوازینی اجماع امت ایله ثابت اولوب صدر
اسلامده خلفای راشدین ایامنده وقوعیله استدلال
اولنمشدر نته کیم یار غار شفیق حضرت ابا بکر الصدیق رضی
الله تعالی عنه حضرتلری مرض موتلرنده حضور پر نور صحابه ده
منعقد اولان مجلس خواص محافلده فاروق منبع الجناب عمر
بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی ولی العهد ایدوب کندو
لرندن صکره منصب خلافته اول ذات ستوده صفاته عهد و
وصیت ایتدکده کافه اصحاب عهد مذکوری قبولده اتحاد ایتدکلری

وفاق

٢٥٧

وفاق وبکلمت اتفاق اولدیلر کذلک حضرت عمر دخی کندولرندن صکره مسند
خلافتی بقیه عشره مبشره دن التی ذات ستوده صفاته تفویض
وتوصیه ایله بو امری بینلرنده شوری ایدوب تعیین امام مسلمینی
انلرک ترجیح واختیارلرینه حواله ایلدی انلر دخی حضرت عمردن دست
ملک الموت ایله خلع خلعت حیات مستعار اولدقدنصکره جامه
زیبای خلافت قنغی ذاتک بر اجنس بالای کفا بیتدر دیو شوری
ایدوب کتب سیرده ضبط وتفصیل اولندیغی اوزره اداره
کوس محاوره واجاله اقداح مشاوره اولندقدنصکره بالآخره
اختیار اصحاب شوری ایله حل عقده اشکال عبد الرحمن ابن
عوف جنابلرینک مشکلکشالرینه حواله اولندقده عبد الرحمن
بن عوف دخی تحصیل مقصوده بذل مجهود ایدوب بو بابده اصحاب
فضائل اکتساب ایله علی ما هو اللائق مناظره ومحاوره اولندقده
حضرت عثمان ایله حضرت علی کرم الله وجهه جمله سنه ترجیح وتقدیمنده
معاشر اهل اسلام متفق الکلمه اولوب تعیین وترجیح امامتده
اصحاب شوری طرفندن وکالت مطلقه ایله وکیل اولمغله حضرت
عثمان رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه بیعت ایله قطع بیوندن تردد
بیوردی اتفاق اصحاب کرین ایله مهر همایون ختنین محترمین بیننده
دائر ایکن عبد الرحمن بن عوف ایله عثمان ذی النورین حضرتلرینی امام
علی المرتضی کرم الله وجهه اوزرینه ترجیح وایثارک وجهی بودر که
حضرت عثمان حوادث وواقعات ظهورنده ممکن اولدقجه شیخین
مکرمین حضرتلرینک آثارلرینه اقتدا وانلرک قول وفعللریله احتجاج
وافتا ایله بلا ضروره رأی واجتهاد ایله عملدن اجتنابده عبد الرحمن
بن عوف ایله موافقت ایتمکله بو فضیلت علیه ومزیت جلیله
مدار ترجیح اولدی بو سببدن ناشی حضرت عثمانک خلافتی
منعقد ومتین اولوب کافه مسلمین بیعت وتحیت ایله اطاعت
وانقیاد ایتدیلر ودخی حضرت ابا بکر حضرتلری عمر بن الخطابه و
حضرت عمرک شوری یه منصب خلافتی عهد ووصیتلرینک مشروعیتی
بو بابده اجماع اصحاب وقوعنه دلیل واضح اولوب اجماع اصحاب
دخی حجت قاطعه اولمغله خلیفه نک ولی عهد نصبی علی وجه التعیین

صحیح و مشروع اولور معلوم اوله که امام و خلیفه والدلریندن
برینی ولی عهد ایدرسه صحیح و جائز اولوب بینلرنده ابوت و بنوت
وقوعی بو بابده تهمت اولماز زیرا بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره
امام و خلیفه حال حیاتنده سوق خیر و صلاح ایچون تنظیم امور
مسلمینه سعی و نظر ایدوب سلطان و ملک رعیته نسبتله اب
مشفق مقامنه قائم اولمغله والدلرینه حیاتنده خیر قصد ایتدیکی
کبی مماتندن صکره دخی تسویه امور صغاره ساعی و عدالکافی
ایله موصوف وصی نصب ایدوب خلل و زیاندن حفظ و صیانتنه
اهتمام ایدرلر کذلک اولیای امور دخی اوصیای صبی کبی حیات
و مماتلرنده تعدیل امور جمهورده سعی ایدوب اقارب و اجانبه
ولی عهد نصب ایتمکله متهم اولماز اگرچه ائمه مجتهدین قتنده
خلیفه اسلام ولی عهد نصبنده دخی متهم اولوب بعضیلری والد
ولدینه وصیتی تهمته ولدینه قصر و تخصیص ایله والده تسویغ و تجویز
ایتمش ایسه ده لکن مذهب مالکیه نک کرک والدینه و کرک
ولدینه خلافت عهد و وصیتی مشروع اولوب علی ای حال ائمه
و خلفا بو خصوصده شائبه تهمتدن مصون الساحه اولمق
اوزره نقل ایتمشلردر علی الخصوص که سریر خلافت والد
ولده عهد و وصیتی موجب داعیه قویه ظهور ایدوب جلب مصلحت
و یا دفع مفسدت اقتضاسنه مبنی اولدقده تهمتی احتمالی بالکلیه
برطرف اولور نته کیم حضرت معاویه دفع غائله فساد ایچون
و جلب مصالح عباد ضمننده اوغلو یزیدی ولی عهد ایتدیکی داعیه
عظیمه یه مبنی اولمغله پیرامن دامن عدل غبار تهمتدن مصون
اولدی خصوصا بو بابده کبار اصحاب حضرت معاویه ایله همدست
وفاق اولمغین فضل معاویه مؤید و مؤکد اولدی و ولد حقنده ولایت
عهد صحیح اولدیغنه حجت قاطعه اولدی معلوم اوله که حضرت
معاویه مجرد اجماع کلمه اسلام و حفظ نظام انام ایله مصلحت
وقته مراعات ایچون یزیدی ولی عهد ایدوب اشراف بنی امیه
اهل حل و عقد امور دخی بو خصوصک حصولنه اجتماع و اتفاق
ایتملریله ولایت عهد یزیده مقصوره اولمغه معاویه مجبور اولدی

زیرا

زیرا قبیله بنی امیه شوکت قاهره و سطوت باهره ایله سائر قبائل
عربه غالب اولوب شدید الشکیمه بر قبیله عظیمه ایدیکه حضرت معاویه
دن صکره مسند خلافته یزیدی اختیار ایدن غیری بر فردک خلافته راضی
اولمامریله حضرت معاویه جمهوره موافقت ایله حقه مخالفته مضطر اولدی
مع هذا سلاله قریش و امویه دن خلافته احق و الیق و یزید پلیددن
احق رجال کثیره موجود اولوب عنوان عهدنامه خلافت و ولایت انلرک
نام نامیلریله تشریف اولنمق لایق ایکن کلمه اسلامی حفظ و صیانت
ایله مصلحت وقته رعایت ایچون عهد ولایتده فاضلدن مفضوله عدول اولندی
و الا حضرت معاویه کاتب وحی خداوند ندیم خاص رسول کبریا اولوب
حلیه عدل و صلاح ایله آراسته اولمغله حقنده حسن ظن اصابت
و اسناد تهمت اساءت اولدیغی ظاهردر خصوصا یزیدی استخلاف
خصوصی محضر اکابر اصحابده بر امر عظیم اولوب مجلس عهدده حاضر
اولان صحابه کرامک صمت و سکوتلری دخی شائبه تهمتدن برائت
ذمتلرینه شاهد عادلدر زیرا صحابه سعادت اکتسابک اظهار صوابده
قصورلری بیان واقعده فتورلری حقدن باطله میل و عدوللرینه عدل
و دیانت و صدق و امانتلری مانع اولوب معاویه دخی عزت نفس
ایله حقی قبولدن اعراض و استنکاف ایتمک دخی متصور اولمامغین
عهد یزید خصوصنده مصلحت وقته مراعات ایله معذور و مجبوردر اصحاب
کرامدن عبدالله بن عمر حضرتلری مجلس عهده دخول و ولایت یزیدی
قبولدن فرارلری زهد و تقواده شیمه معروفه و خصلت مشهوره
لرینه مبنی اولوب مباح محظور جمله امور دین و دنیویه دن اتقالرینه
محمولدر اگر عبدالله بن زبیر حضرتلری عهد ولایت یزیده راضی اولمیوب
مخالفت ایتسه دخی افعالک اکثره مخالفتی معتبر اولمامغله ابنای
اقاربه عهد ولایتک مشروعیتنه مانع اولماز کذلک حضرت معاویه
دن صکره مسندنشین خلافت اولوب طلب حضرت حقده احتیاج
و تحری ایله معروف و موصوف اولان خلفای امویه و عباسیه اولاد
و اخلافینی ولی عهد ایدوب امویه دن عبدالملک ایله سلیمان و
عباسیه دن سفاح ایله منصور و مهدی ایله رشید و انلرک امثالی
ائمه و خلفا دخی ابنا و اخوانلرینی استخلاف ایله عهد و وصیت ایلدیلر بونلرک

عهد ولایتدن قصد وغرضلری مسلمین حقنده خیر وصلاحه منوط وصدق
وصوابه مربوط اولمغله اولاد وابنالرینه خلافت ایله ایثار واختیارده
شوائب تهمتدن مصون الساحه اولدیلر خلفای امویه وعباسیه
نك استخلاف ابناده خلفای راشدین مسلكندن خروجلری اختلاف
عصر وزمانه مبنی اولوب قرن اولك اندراس وانقراضیله حادث
اولان فتن شرور وفسادك ظهوریله مبتنیدر زیرا خلفای راشدین
وچهاریار كزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلرینك ایام
سعادتلرنده قرب عهد حضرت نبی سرمدی ایله لازمهٔ ملك ودولت
اولان عزت وحشمت وكبر ونخوت حادث اولمیوب عامهٔ موحدین
حبل المتین دین اسلام ایله عروهٔ وثقای شرع سید المرسلین
ایله تمسك واعتصام اوزره اولمالریله هر خصوصده حكم شریعت
حاكم وحاسم اولمغین خلافت وامامت خصوصی دخی انجق حكم
شرع شریفه حواله اولنوب سرجمله اصحاب صدق انصاف انجق
دین اسلامك راضی اولدیغی ذاتك استخلافه رضا ایله دفع شقاق
ورفع خلاف اولنور ایدی اما خلفای راشدیندنصكره ابتدای
خلافت معاویه دن الی یومنا هذا اساس ملك ودولت اولان
قوت عصبیت وشوكت وسطوت غایته بالغ اولوب حكم شرعه
رضا قهر سلطانه منوط واغراض ملوك دخی مختلف ونامضبوط
اولمغله اجزای كثرت شیرازهٔ جهت وحدت ایله محفوظ دكلدر
واكثر ملوك وسلاطین عصابهٔ دولت وعصبیهٔ سلطنتك رای
رضالرینه مخالف برذاتی استخلاف ایدوب ولی عهد اتسه لر عقد
وعهودلری منفسخ اولوب ائتلافدن اختلافه واتحاددن افتراقه
مبدل اولوب فوران تنور جور وفساد ایله هیجان طوفان ظلم
وبیداده باعث اولورلر نته كیم بو معنایه مؤید اولان نوادر اخبار
لطیفه دركه ایام خلافت عهد مرتضاده بركمسنه حضرت علی
كرم الله وجهه دن استكشاف سر حال ایدوب دیدیكه یا
امیر المؤمنین ذات قدسی صفاتكزده لوازم كفایت وشرائط
امامت علی اتم الوجوه ثابت وموجود ایكن عجبدركه امر خلافتده
ناس سزه مخالفت وبیعت شیخینده موافقت ایتدیلر دیو استعلام

سؤال

سؤال حال ایلدی حضرت علی كرم الله وجهه دخی كشف سریرهٔ حال
ایدوب بو وجهله حل عقدهٔ اشكال بیوردیلر كه حضرت ابابكر وعمر
حق عدله راضی وملك وغرضدن خالی مسلمین اوزرینه حاكم ووالی
اولدقلریله حق نصابنده قرار ومركزنده استقرار ایتمشیدی اما بنم
ولایت وخلافتم سنك كبی مغلوب نفس وهوا وپابستهٔ
دام دنیا اولان رجالك وقت وزمانینه مصادف اولمغله
شهراه وفاقدن سمت خلافه عدول وسلوك حقی قبولدن
اعراض واستنكاف ایتدیلر دیو جواب باصواب ویروب رجال
عصرك دائرهٔ انصافدن خروجلرینه ایما بیوردی معلوم اوله كه
بو مدعایی تحقیق ایدن اموردندركه خلفای بنی عباسدن مأمون
خلیفه سادات اهل بیتدن جعفر صادق حضرتلرینك حفیدی سعید
علی بن موسی رضا حضرتلری منصب خلافته من كل الوجوه احق
والیق اولمغله ولی عهد ایدوب كندودنصكره امانت كبرای خلافتی
اكا تفویض ایتدكده خلافت علی رضا بنی عباسك خلاف رضالری
اولمغله عهد مذكوری رد وبیعت مأمونی نقض ایدوب دار السلام
بغداده مأمونك عمیسی ابراهیم بن مهدی یه بیعت وسریر خلافته
اجلاس ایتدیلر بو تقریب ایله نفس بغداد وحوالیسنده هرج و
مرج ظهور ایدوب علی رؤس الاشهاد نهب وغارت اموال
وتعرض عیال مسلمین ایله اصحاب بغی وفساد اجرای شقاوت ایله
فرجه بولدیلر شویله كه مأمون خلیفه دیار خراساندن شهر بغداده
تحریك قادمهٔ مسارعته مبادرت ایدوب تمهید اسباب نظامه
مباشرت ایتمسه بالكلیه دولت عباسیه محو ومضمحل اولورلر ایدی
بو تقدیرجه ذكر كدر كه ائمهٔ خلفا عهد ولایت خلافتده احتیاط و
تحری ایدوب بولندقلری عصرك حال وشاننه واعیان ورجالك
احوالنه رعایت ایله ضابطهٔ نظامی خلل وزللدن حفظ وصیانتنه
سعی واهتمام ایده لر زیرا ازمنهٔ عصر اولده حادث اولان مخالفت
بو وجهله مختلف ومتفاوت اولوب اختلاف عصر وزمان ایله مصالح
ملك ودولت دخی مختلف اولمغله بو عصرك حال وشانی عصر
اخره قیاس اولنمیوب بلكه هر عصرده طرف حضرت حقدن تخصیص اولنان

مصلحته مراعات ایله حفظ نظام ملک و ملته سعی و اهتمام اولنه ودخی
ملوک و خلفانک اولاد و ابناسندن برینی ولی عهد اتمکدن قصد
و غرضلری حفظ مال میراث اولمیوب بلکه نظام دین و دولته راجع
مصلحت و منفعت ضمننده اولمق لازمدر زیرا ملک و دولت بر
رتبهء رفیعه درکه الله خلاق جهان مشیت علیه سی تعلق ایتدیکی
ذاته احسان و بین العباد حلم و تصرفه شایان ایدوب مصالح عامه
و مقاصد دینیه دن اولمغله عهد استخلاف حسن نیت و خلوص
طویته مقرون اولوب امر دینده اغراض دنیویه دن اجتناب و
احتراز اولنه والله یؤتی ملکه من یشاء بو محلده مهمات دینیه
و مقاصد شرعیه دن امور عدیده عارض اولوب تحقیق و بیانی امر
ضروری اولمغله علی ما هو الحق تقریرینه تعرض و تصدی اولندی امر
اول یزید عنیدک ایام خلافتنده دائرهء عدلدن انحراف و فسق
و فجوره انهماکی خصوصیدر که تفصیل و بیانی صحائف کتب تواریخده
مسطور اولمشدر معلوم اوله که جمله اصحاب کرام حقنده حسن
اعتقاد مذهب اهل سنت و مختار خیار امت اولوب فضل
و عدالتلری بینهء عادله ایله و شهادت سید الانبیا علیه افضل
التحایا ایله وضوحی ثابت و ظاهر اولمغله حضرت معاویه حقنده دخی فسق
علم و وقوف اسنادیله اغماض عین مسامحه ایتدی دیو سوء
ظندن احتراز و اتقا لازمدر که بلکه ایام خلافتلرنده یزیدک سماع
و ترنم و تغنی ایله اشتغالی سمع شریف حضرت معاویه اولدقده
منع و نهی ایدوب ملاعب و ملاهیدن نهی ایله زجر ایتدیلر مع هذا ترنم
و غناده مذاهب اصحاب مختلف اولوب بعضیلری استماعنی
تجویز ایتدکلری محلنده مسطوردر حضرت معاویه قضای نحب ایدوب
دار البقایه رحلت ایتدکدن صکره یزید پلید حب العهد مسند
خلافته جلوس ایدوب اشتعال نائرهء مکر و فساد ایله آفاق و اقطاره
شراره فشان ظلم و عدوان اولدقده خلع و ابقاسی خصوصنده
اصحاب کرام اختلاف ایدوب امام حسین و عبد الله بن زبیر ایله انلره
تابع رجال نقض بیعت و خلع ربقهء اطاعت ایله اوزرینه خروجی دائما
صواب عد ایتدیلر لکن جمهور اصحاب با عدل و صلاح و رشد سدادینه

ویا زوال

ویا زوال وجودیله راحت عباده دعا ایله اکتفا ایتدیلر زیرا یزیدک
خلع و عزلنه مبادرت فتنه و خروجی موجب اولوب سفک دما
مسلمین و شق عصای موحدینه مفضی اولدیغندن ما عدا مقابله
و مدافعه یه عجز و قصورلری مقرر ایدی زیرا یزید عنیدک بنی امیه
عصبیله اشراف قریشک متابعتنه بنیان شوکت
و سطوتی متین و رصین اولوب قوت و کثرتده قوم یزیده مقابل
و معادل بر طائفه اولمامغله جمهور مسلمین خلع و عزلنه مبادرت
ایده مدیلر معلوم اصحاب اولی الالبابدر که خلع و ابقای یزیدده
اختلاف ایدن اصحاب سعادت اکتسابک ایکی فرقه سی دخی
قدم اجتهاد ایله منهاج قویم شرع مبینه سالک اولوب هر
برینک قصد و غرضی امر دینده احتیاط و تحری یه مبنی اولمغین
طرفینک بحسب الرأی والاجتهاد اختلافلری بر منبع صافدن
منشعب ایکی جدول کبی اصل واحده راجع اولوب اصل
دینده موافقت و فروعده عصمت و عدالتلرینه منافی دکلدر
وفقنا الله الاقتداء بهم ثانیها ذکری تصمیم اولنان امورک ایکنجیسی ولی
عهد تعیینی بابنده مشکات صدر نبویدن شرف بروز و صدور اولمق
اوزره مروی و منقول اولان اقوالک نقد و تحقیقی بیاننده
در معلوم اوله که خلافت علی کرم الله وجهه یه وصیت نبوی
ورودی فرقهء شیعه بیننده شایع و غیر واقع اولوب
جمهور ثقات امت و اعلام دیندن منقول و مروی
اولمامغله نقل مذکور حلیهء صدق و صحتدن عاطل بر امر باطلدر
حدیث صحیحده وارد اولدیغی اوزره خاتم الانبیا علیه افضل
التحایا حضرتلری تحریر کتاب وصیت ایچون دوات و قرطاس
طلب ایدوب عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری
مجلس ملائک جلیس نبویده حاضر اولمغله احضار دوات
کتابدن منع ایتدکلری دخی عهد ولایت و وصیت خلافتک عدم
وقوعنه دلیل واضحدر کذلک حضرت عمر جرح و طعن اولنوب
علتلری مشتد اولمغله مسند خلافته بر کمسنه یه عهد و تفویض
ایدرمیسز دیو سؤال اولندقده بو بله جواب بیوردیلر که

اگر عهد وصیت ایدرسم بندن افضل و اعدل وصیت ایتمکله انک
اثرینه اقتدا ایتمش اولورم دیو حضرت ابابکر الصدیقک کندولری
استخلافنه اشارت ایلدی اگر ترک ایدرسم بندن افضل
واکمل اولان ذات قدسی صفات دخی ترک ایتدی دیو سلطان
اورنگ نبوت علیه افضل التحیت حضرتلری قبلندن خلعت زرنفت
خلافت برفردک ارایش دوش اعتباری اولمدیغی تصریح
بیوردیلر مجلس فایض النور فاروقده خلقه زیب حضور اولان
سادات اصحاب دخی قول حضرت عمری قبولده اتفاق ایدوب
سلطان فرشته سپاه صلی علیه الاله حضرتلری طرفندن امانت
کبرای خلافت و منصب والای امامت کمسنه یه تفویض توجیه
بیورلمدیغی تصدیق ایتدیلر کذلک امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینک
عم محترملری حضرت عباسه ویردیکی جواب دخی بو خصوصه دلیل
واضحدرکه حضرت عباس امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینه کندولرینی
تفویض امانت کبرای امامت خصوصنی سؤال ایچون بارگاه
نبوته دعوت ایتدکده حضرت علی بو امره مبادرته اجابتدن
ابا ایدوب غنچهٔ لعلین عذب البیانلری بو وجهله شکفته نسیم
خطاب اولدیکه اگرچه بزاره تقلید خلافت خصوصی مقرون
رضای اقتضای اورنگ رسالت اولمازسه مقدمهٔ مرام
منع مع السند ایله ممنوع اولوب الی آخر الدهر سادات
اهل بیت نائل سریر خلافت اولماز دیمش اولمغله بو
قول اوزره خلافت حضرت علی کرم الله وجهه یه عهد نبوی
وارد اولمدیغنه دلالت ایتدی شیعهٔ امامیه علی ولی عهد حضرت
نبوی اولمق اوزره ادعا ایدوب منصب امامت صلوة و
صیام کبی ارکان اسلامدن بر رکن رکین اولمغله تعیین حضرت
نبوی یه محتاجدر دیو زعملرینه تأیید ایتدیلر حالبوکه دعوالری
باطل و زعملری حلیهٔ صدق و صوابدن عاطل اولوب بلکه امامت
و خلافت مصالح عامه دن بر مصلحت عظیمه اولمغله نصب و
تعیینی اهل حل و عقد امورک رأی و نظرلرینه معطوفدر زیرا نصب
خلیفه ارکان اسلامدن بر رکن اوله صلوة و زکوة کبی نصش شارع

ایله متعین

ایله متعین اولوب سلطان الانبیا حضرت ابابکری صلوة امامته استخلاف
بیوردقلری کبی منصب خلافته دخی انلره تعیین ایدوب فرد واحد دعوایه
قدرتیاب اولماز ایدی بناء علیه عهد وصیتلری بین الامم شایع
و مشهور اولور ایدی نته کیم بو خصوصه دلالت ایدن ادله نک بری
دخی عهد سعید نبویدن صکره اصحاب سعادت اکتساب سقیفه
بنی ساعده ده نصب خلیفه بابنده عقد مجلس مشورت ایدوب
حضرت صدیقک خلافته استحقاقنه استخلاف امامت صلوة
ایله احتجاج ایدوب دیدیلرکه اعظم ارکان دین اسلام اولان امامت
صلوة حضرت ابابکره تفویض بیوریلوب منصب دینده مقام حضرت
نبوی یه تقدیم اولنان ذاته منصب دنیایی تسلیمه راضی اولمامق
قصد سبیل عدل و انصافدن عدولدر دیو حضرت ابابکری سریر خلافته
تصدیر و تقدیمه اجماع و اتفاق ایتدیلر و دخی معلوم و مقرردرکه
زمان وحی نبوتده امامت و خلافت امری دخی حالا عهد فرده
جاری اولدیغی اوزره لازم و مهم اولمیوب افتراق و اجتماع
کلمه ده دخی حسب العادة اصل و اساس اولان شوکت عصبیت
دخی عهد رسالتده زیاده مرعی و معتبر اولمامغله سلطان الانبیا
علیه افضل التحایا حضرتلری مسند خلافته برفرده تعیین و توجیه
بیورمدیلر زیرا زمان نبوتده نظام امور دین اجماع کلمهٔ مسلمین و
خوارق عادهٔ معجزات باهره یه مستند اولوب وقوع حادثهٔ نوازلده
دخی وحی آسمانی و خطاب حضرت ربانی متجدد نازل و معارک
حرب و قتالده امداد ملائکهٔ مردفین ایله عون و نصرت حاصل
اولمغله مشاهدهٔ آثار نبوت ایله تصدیق رسالته موفق اولان
اهل ایمان کلمهٔ اسلام اوزره مجتمع اولوب طریق حضرت
حقده ترک سر و جان ایله مستعد دخول جنان اولورلر ایدی
شویله که تتابع فیوضات و توارد ملائکهٔ سموات ایله مشهود
چشم شهودلری آیات بینات و معجزات کثیرة البرکات ایله
دستمایهٔ صدق ایمان و وسیلهٔ حصول اطمینان اولوب کلیات
و جزئیات امورده مرجع و مصیر الحق دین مبین شرع شریف
سید المرسلین اولمغله ملک و دولت و عهد ولایت و سائر

اطوار خلافت بالجمله داخل قانون شریعت اولمغین هر خصوصده
اصحاب کرام حبل المتین شرع مبینه اعتصام ایدوب شوکت
عصبیت درجهٔ اعتباردن ساقط اولمش ایدی اما عهد پرفیض
نبوت و زمان وحی رسالت منقضی اولوب ایام سعادت ارتسامده
نزول و ظهور ایدن آیات بینات و معجزات کثیر البرکاتی مشاهده
ایدن خیر قرون دخی مندرس اولدقده قلوب مسلمینده ثابت و راسخ
اولان رسوم صدق و ثباته منقلب و مستحیل اولوب حکم و عادته
غلبه ایله عصبیته عود و رجوع ایتدکده جلب مصالح و دفع مفاسدده
شوکت و سطوت مرعی اولمغله بین الامه ملک و خلافت و عهد
و ولایت خصوصی مهمات اکیده دن اولدی بو امرک صدق و نبوت
زمان رسالت و ایام خلافته نظر و اعتبار ایله دقت اولندقده
ظاهر اولور که عهد نبوتده ملک و دولت مهم اولمیوب صوم
و صلوة کبی ارکان دیندن اولامغله من قبل الرسول اعلام اصحابلکه
برینه عهد و وصیت اولنمادی بعده خلفای راشدین ایامنده دفع
مرتدین و یا سائر فتوحات جلیله ده عقد لوای غزا و بعث جیوش
و سرایا لازم و مهم اولوب انقطاع وحی آسمانی ایله رای و
تدبیر و نصب امیر اقتضاسنه بناء لازمهٔ ملک و دولت اولان
شوکت عصبیت فی الجمله اعتبار اولنمغله تعیین خلافت و عهد
ولایت بابنده حضرت عمر بو فعله ترک بیننده مخیر اولدیغی بوندن
اقدم ذکر و تفصیل اولنمشیدی بعده خلفای راشدین ایامی دخی
منقرض اولوب وقت تابعیندن الی یومنا هذا اعتقاد و عملده علی
التدریج وهن و فتور ظاهر اولمغله حفظ کلمهٔ اسلام و اجتماع آرای
انام ایچون ملک خلافت خصوصی اهم و الزم اولوب تنفیذ احکام
شریعتده حکمی اجرا و تهدیده القاعه قادر سلطان قاهره اطاعت
شوکت و عصبیته رعایت لازم اولمغله عهد ولایت و تعیین خلیفه
ده مصلحت وقته رعایت واجب اولدی بنا بو مقامده تحقیق و
بیانی لازم اولان امور دینیه نک اوچنجیسی صدر اسلامده صحابه
و تابعین میاننده واقع اولان وقایع و حروبک حال و شأنی مذاهب
حضرت حقک بیاننده در معلوم اوله که صحابهٔ کرام و تابعینک

اختلافاتی

اختلافاتی الحق امور دینیه ده واقع اعراض نفسانیه و دنیویه دن
سالم اولوب ادلهٔ شرعیه ده اجتهادلرینه استنباط ایله عملدن
نشأت ایتمشدر بو دخی کتب اصولده بیان اولنمشدر که ائمهٔ
مجتهدین ادلهٔ شرعیه دن استنباط احکامده اختلاف ایتدکلرنده
یا جمله سنک اجتهادلری صدق و صواب و یاخود بری حق
باقیسی خطادر دیو علمای اصول اختلاف ایتدیلر اما اکثر مذهب
منصور اهل حق اوزره مسائل اجتهادیه ده عند الله حق واحد
اولوب لکن متعدد اولمزسه ایچلرنده حقه واصل اولان مصیب
اولمیان مخطی اولور لکن حق یا خطا قنغی جانبده ایدوکی قطعاً
معلوم اولامغله هر بر مجتهدک قولی اصابت یا خطا بیننده متردد
اولوب ایچلرنده مخطی متبین اولامغله اجتهادده خطا دخی واقع
اولدیسه آخرتده مؤاخذه دن مصون اولمق اوزره علما اجماع
و اتفاق ایتدیلر اکثر قول مرجوح اوزره احکام اجتهادیه ده
حق متعدد و هر مجتهدک اجتهادی صدق و صواب اولوب یعنی
هر مجتهدک رأی و اجتهادی مؤدی اولدیغی حالده حکم عند الله مقبول
اولدیغی صورتده جمله سی مصیب اولمغله اثم و خطا بالطریق الاولی
مرفوع اولدیغی ظاهردر بناء علیه وقایع و حروب و سائر فرق
احکامده اختلافلری مسائل فرعیه و احکام ظنیه ده واقع اختلاف
اجتهادیه دن اولمغله مصیب و مخطیلرندن اثم و خطالری مرفوع
اولور دولت اسلامده صحابه و تابعین میاننده واقع وقایع
حروبک بریسی دخی اسد الله الغالب علی بن ابی طالب کرم
الله وجهه جنابلری اصحاب کرامدن معاویه و زبیر و طلحه و ام المؤمنین
عائشهٔ صدیقه میاننده کذران ایدن وقعهٔ مشهوره در بری
دخی نور العین حضرت امام حسین رضی الله تعالی عنه حضرتلریله
یزید پلید میاننده وقعهٔ کربلا و فجیعهٔ فجعادر اوچنجیسی عبد الله بن
زبیر حضرتلرینک خلفای امویه دن عبد الملک بن مروان ایله اولان
وقعه سیدرکه هر بری علما بالحق ذکر و تحقیق اولنور اما حضرت
علی ایله معاویه وقعه سی سرایرده خفاده بو وجهله ظهور ایتمشدر
که نفر عزیز علیهم ایله جامع القرآن حضرت عثمان بن عفان سراب

ماء الحيات شهادت اولوب تنكناي فنادن فضاي لاهوت بقايه
رحلت كشيده اولدقده اصحاب كرامك اكثري اطراف واقطارده
فتح وتسخير بلاد وامصارده بولنوب مدينهٔ منوره ده موجود اولانلر
عقد بيعت خلافت عليه ده حاضر دكلر ايدي ومدينهٔ منوره ده حاضر
اولان اعلام اصحاب دخي ايكي فرقه اولوب بر فرقه سي عقد بيعت
حضرت علي كرم الله وجهه يه مبادرت ايديلر فرقهٔ اخري دخي ناسك
اطرافدن عود ورجوعنه وبر امام اوزرينه اجماع واتفاقلرينه
توقيف وتعليق ايله امر خلافتده توقف ايديلر كه انلر سعد
وسعيد وعبد الله بن عمر واسامه بن زيد ومغيره بن شعبه
وعبد الله بن سلام وقدامه بن مظعون وابو سعيد الخدري و
سعيد بن عجره وكعب بن مالك ونعمان بن بشير وحسان بن
ثابت ومسلمه بن مخلد وفضاله بن عبيد وانلرك امثالي اعلام
كبار اصحابدر كذلك اطراف واقطارده منتشر اولانلر دخي بيعت
حضرت علي كرم الله وجهه يه دست دادهٔ رضا اولميوب ابتدا
طلب دم حضرت عثمان رضي الله تعالى عنه يه مبادرت بعده مشورت
مسلمين ايله مصلحت خلافتك اتمامه مباشرت ايتمكي راي صواب
عد ايديلر حضرت علي كرم الله وجهه مدينهٔ منوره ده قتل حضرت
عثمانه جرأت ايدن باغيلري دفع ومنعه قادر ايكن نصرت واعانتده
صمت وسكوت ايله معامله ايتدي ديو اول امام حقه اتهام ايدوب
عقد وبيعتلري قبولنده تردد ايديلر يوخسه حاشا حضرت
علي كرم الله وجهه جنايت حضرت عثمانه رضا ايله اتهام ايدوب
بر وجهله بو امر ناصوابي تجويز ايتمديلر حتى معاويه حضرت علي كرم
الله وجهه حضرتلرينه تعييب وتعيير ايدوب ذم وقدحنه آغاز ايتدكده
انجق نصرت حضرت عثمانده تهاون ايتدي ديو طعن ولوم ايدر ايدي
بناء عليه كلمهٔ اسلام مختلف وآراي انام متفرق اولوب هر
فرقه نك رأي واجتهادلري مؤدي اولديغي حكم ايله عمل ايتديلر و
الامام علي كرم الله وجهه نك بيعتلرندن انقيادي عامهٔ مسلمينه
اطاعت وانقيادي لازمهٔ ذمت امتدر ديو اجتهاد ايدوب بلوغ
اوج مرامه بو وجهله نصب سلم برهان ايتديلر كه هجرتسراي مدينه

منوره كه كرسي ممالك اسلام ومقام والاي سيد الانام وموطن
اصحاب كرامدر اول مرجع سعادت احتواده مربع نشين اقامت
اولان اهل حل وعقدك دست اناملريله جامهٔ سندس طراز
خلافت آرايش بالاي استحقاقنه اولوب زمام امور امت
مسلم كف كفايتنه اولمغله حاضر وغائب حقنده بيعت لازم
ولازب واطاعت وانقياد فرض وواجب اولمغين صمصام
شريعت سيد الانام ايله قطع پيوند نزاع اولنور ديو اثبات
مدعي بيورديلر وعقد بيعت حضرت علي كرم الله وجهه دن تخلف
ايدن اعلام صحابه كه معاويه وعمرو بن العاص وام المؤمنين
عايشه صديقه وزبير بن العوام وعبد الله بن زبير وطلحه و
محمد بن طلحه وسعد وسعيد ومحمد بن بشير ومعاويه بن حديج
ايله وانلرك رايلرينه تابع ساير اصحاب فضائل اكتسابدر
بونلرك راي واجتهادلري بوكا مؤدي اولديكه مصلحت خلافتده
عقد بيعت الحق اهل حل وعقدك اجتماع واتفاقنه منوط
اولوب فتق ورتق امورده علاقهٔ مدخل اولمين رجالك تولي
امور مسلمينه دخل وتعرضلري مرجح ومعتبر اولميوب عقد
بيعت حضرت علي كرم الله وجهه حل وعقد امور وفتق و
رتق مصالح جمهور ايچون متعين اولان اعيان واصحابك
اكثري آفاق واقطارده واقع بلاد وامصاره منتشر اولوب
وقت بيعتده مدينهٔ منوره ده اقل قليلي حاضر بولنمش
ايدي بو تقديرجه عقد بيعت حضرت علي كرم الله وجهه يه
لازم اولمغله مطالبهٔ دم حضرت عثمان ايله ابتدا فصل
نزاعده حكم شريعت اجرا اولندقدن صكره نصب امامده
شوراي اهل اسلام ايله عمل اولنمق اولى واقوادر ديديلر
لكن خير قرون وعصر اصحاب منقرض اولوب قرن تابعين ظهور
ايتدكده بالجمله اجلهٔ اعلام تابعين وائمهٔ مجتهدين رضوان الله
تعالى عليهم اجمعين حضرتلري حبل المتين شرع قويم ايله تمسك
واعتصام ايدوب بين الاصحاب عصر اولده خلافت حضرت
علي كرم الله وجهه يه معاويه ماده سنده جريان ايدن مسائل

اجتهادیه ده ادلهٔ شرعیه یه امعان نظر و فکر ایله تأمل ایندکدنصکره
بیعت علی کرم الله وجهه نك صحت و لزومنه اجماع ایدوب
حق و صواب حضرت علی کرم الله وجهه یه سهو و خطای معاویه
و اتباعی طرفنه تعیین ایتدیلر خصوصاً که طلحه و زبیر حضرت
علی کرم الله وجهه یه بیعت و قبول خلافتنه دست داده
ایله ثابت اولدقدن صکره فسخ عزیمت و نقض بیعت ایتدیلر
رأی صوابلرندن عدوللری جمله دن اظهردر لکن فریقینك بعری
اساطین دین مبین و اعلام مجتهدین دن اولوب تعصبسز
رأی و اجتهادی خطا ایله منسوب ایسه ده هر فرقه مقتضای
اجتهادیله عملنده ذنب و اثمدن مبرادر بو تقدیرجه نکین خلافت
حضرت علی کرم الله وجهه نك پیرایهٔ یمین استحقاقی اولمغین
رأی منیرلری صواب و معاویه نك اجتهادی خطا اولدیغی
اجماع تابعین ایله ثابت اولوب صدر اولده دخی بین الاصحاب
دائر اولان اقاویل مختلفه نك برینه ترجیح قبوله اهل عصر
تابعینك اتفاقلری اجماع سند قطعی اولدیغی کتب
اصولده مسطوردر بنا حضرت علی کرم الله وجهه ایله معاویه
رأیلرینه اتباع ایدن اصحاب کرامك خلافتده اثام و اوزاردن
بری الساحه اولدقلرینه دلالت ایدن ادله دندرکه حضرت علی
کرم الله وجهه دن وقعهٔ جمل و صفین وقعه لرنده طرفیندن
کشتهٔ شمشیر قضا اولان اهل اسلامك حال و شأنی
سؤال اولندقده چهرهٔ مخدرهٔ رازدن بو وجهله پرده
برانداز حجاب اولدیلرکه نقدینهٔ جانی قبضهٔ حکم و تصرفنده
موجود و محفوظ اولان مالك الملك حقیقی بونلردن هر بیری
قضای نحب ایتدکده مادامکه مرآت جلاداده قلب سلیملری
زنك شرك و نفاقدن خالی و صیقل نور اسلام ایله منجلی
اوله جوهر روح روانلری ودیعهٔ دست ملك الموت اولدقده
الآنی جناب حق و فیاض مطلق جل شانه حضرتلری لطف و
کرمیله عفو و غفران و داخل جنان ایدر دیو فریقینك مؤاخذه
دن خلاصنه حضرت علی کرم الله وجهه نك شهادتی محمد بن جریر

طبری نقل و روایت ایتدی مع هذا اصحاب کرام حقنده سوء ظندن
اتقا مذهب اهل تقوی اولوب طرفینك صلاح و عدالتلرنده ریب
و کمان و اطالهٔ لساندن احتراز واجب اولدیغی ثابت و ظاهر
اولور زیرا حجت قاطعهٔ عادلهٔ سید الثقلین ایله انلرك حال
و شانلری و ایمان و اسلامده ثبات ایله اطمینانلری ثابت
اولوب بالجمله اقوال و افعاللری ادلهٔ دینیه و مستندات
شرعیه دن صادر اولدیغی مشکاة صدر نبویدن شرفریز عز و
صدور اولمشدر عدالت اصحاب اهل سنت قتنده مسلم اولمغله
انلردن بحث و تفتیش ممنوع و مرفوع عنه اولوب انجق
فرقهٔ معتزله دن بعضیسی حضرت علی کرم الله وجهه ایله مقابله
و مقاتله ایدن اصحاب حقنده قدح و طعنه اجترا ایتدیلر ایسه
ده اهلی عندنده قبول و ارزانی کورلمیوب حجج قاطعه ایله رد
و ابطال اولندیلر اگر صدر اسلامده بین المسلمین ظهور ایدن
وقایع و حوادثه چشم انصاف ایله نظر اولنوب حواجس
نفسانیه یه اغماض عین اولنسه کرك شهادت حضرت
عثمان بن عفانده و کرك صکره دن حدوث ایدن وقایع
حروبده اصحاب کرامك عذرلری ظاهر اولوب ابتلاء من عند الله
امت مرحومه یه اصابت ایدن فتن و مصائبك اعظمی ایدوکی
ظاهر اولور زیرا طلوع شمس دین محمدی تباشیر فلق الصبح
شرع احمدی ایله افاق و اقطاردن ظلم و کفر و نفاق محو
و زائل اولوب حضرت منتقم جبار جل شانه حضرتلری اعدای
دینه قهر و تدمیر و ارض و دیارلرینی فتح و تسخیر ایله رایت
زرمجوق اسلامی علم آفتاب عالمتاب ایله همسر بلکه سطح
محدب فلك الافلاکدن برتر ایتدکده شیر دلان اهل ایمان
بریه و بادیه دن تجمع و حدود و ثغورلرنده واقع بلاد و امصار
ده اجالهٔ لجام نهضت ایله بصره و کوفه و شام و مصر کبی اماکن
معموره ده خط رحل اقامت ایتدیلر اشبو بلاد و دیاره نزول
ایدن جنود موحدینك اکثری بادیه و بریه ده نشئت ایتمش
طوائف عربدن اولوب طول صحبت حضرت نبوی و ملازمت

سدهٔ سنیهٔ علیه ایله مشرف اولملریله سیر مرضیهٔ
محمدی و اخلاق احمدیه ایله تهذیب نفس ایتمکلرندن ماعدا ازمان
جاهلیتده قلبلرنده مضمر اولان غلظت جفا و تفاخر آبا و نسب
و حب جاه و ریاست و اعتبار نسب و عصبیت فطرت
و جبلتلرنده هنوز باقی ایکن قبائل قریش و کنانه و ثقیف
و هذیل اهالی حجاز و یثربدن کندولرینه ایمان و اسلامده سبق
ایدن سابقین اولین و مهاجرین و انصارک فرمانبر اطاعت
و داخل حکم تصرفلری بولندیلر که بونلر ایسه بکر بن وائل و عبد
القیس و ازد یمن و تمیم و قیس و مضر قبیله لریدر که قبائل
مذکوره اگرچه شرف اسلام ایله مشرف اولوب عداد
مسلمینه داخل اولدیلر لکن قبیلهٔ قریشدن مهاجرین و
انصارک کندولرینه ایمان و اسلامده سبق و تقدملرینه
نظر ایتمیوب بلکه نسب و حسب و کثرت عدد حسبیله
فرس و روم ایله محاربه و محارستلری جهتیله کندو نفسلرینی
قریشه اوزرینه تفضیل و تقدیم ایدوب امرا و حکامک امر
و نهیلرینه اطاعت و انقیادده تهاون و تکاسل ایدر اولدیلر
و خلیفه طرفندن اوزرلرینه منصوب اولان ولات و امرایه جور
و ظلم اسنادیله افترا و اطالهٔ لسانه اجترا ایدوب گاه
حفظ حدود و بعث جیوشده عجز و قصور اسنادیله تعلل
و گاه قسمت غنایمده عدل و تسویه یه میلدن عدول ایله اتهامدن
خالی اولمدیلر گیدرک ناس بیننده قیل و قاللری شایع و
مشهور اولوب مدینهٔ منوره ده مسامع کبار اصحابه واصل
اولدیلر انلر خود ذرهٔ عدلدن یک خطوه میل و عدوله رخصت
داده اولمدقلری معلوم صغار و کبار اولمغله امر مذکوری استعظام
ایدوب گذارش یافته درجهٔ گوشلری اولان اخباری بارگاه
خلافته عرض و انها ایتدیلر خلیفهٔ سلطان الکونین حضرت
عثمان ذی النورین حضرتلری دخی کشف سریرهٔ حال و استعلام
مآل و مقال ایچون اطراف و اقطارده امنای دین و ملت و خیار
امتدن عبدالله بن عمر و اسامة بن زید و محمد بن مسلمه و بونلرک

امثالی

امثالی صدق مقال و حسن فعال ایله معروف رجالی ارسال ایدوب
انلر دخی مأمور اولدقلری محللرده بر مدت مکث و عکوف امرا و حکامک
احوالنه کماینبغی اطلاع و وقوف تحصیل ایتدکدن صکره قدح و طعنی موجب
حرکتلری اولمدیغی متعین اولمغله بارگاه خلافته عود و رجعت ایدوب
امنا و عماله اسناد اولنان تهمتدن براءة الساحه ذمتلرینه
شهادت ایتدیلر بوندن صکره ینه اهل امصارک ولات اطرافدن
شکایتلری منقطع اولمیوب مجالس و محافلده مثالب و مذمتلری
زبانگذار خواص و عوام اولدی بو اثناده کوفه والیسی
ولید بن عقبه شرب خمر ایله اتهام و حضور خلیفه یه عرض و اعلام
اولنوب وجه شرعی اوزره ثابت اولمغله حضرت عثمان دخی
اقامت حد شرب ایله ولید بن عقبه یی منصبندن عزل ایتدی
بوندن صکره دخی اطراف و اقطاردن اهل امصار بعض عمالدن
اشتکا ایله عزل و رفعلرینی رجا ایله مدینهٔ منوره یه گلوب حضرت
امام علی و عایشه صدیقه و زبیر و طلحه حضرتلرینه گلوب انلرک
ظلم و جورلرندن شکایت ایتدیلر انلر دخی حضرت عثمانه تبلیغ
و انها بیوردقلرنده امیر المؤمنین حضرتلری دخی شکایتلرینی
اصغا ایله بعض عمال اطرافی عزل ایتدیلر بوندن صکره ینه اهل
امصارک نائرهٔ غیظ و غضبلری منطفی اولمیوب بلکه آتش
حقد و حسدلری زیاده ملتهب و مشتعل اولمغله زیر خاکستر
خفاده مکنون اولان شرارهٔ جور و فسادی اظهار اشتغاله
آغاز ایتدیلر حتی کبار اصحابدن سعد بن العاص حضرتلری حضرت
عثمان طرفندن کوفه یه والی نصب اولنوب صوب مأموره سنه
عازم اولدقده سکان اطرافدن بعضیلری اثنای راهده سعیده
تصادف ایدوب دار الخلافه یه معزولا عود و ارجاع ایتدیلر بو ماده
حضرت عثمان ایله مدینهٔ منوره ده بعض اعیان اصحاب بیننده
سعید بن العاصک عزل و ابقاسنده دائر منازعه واقع
اولوب امیر المؤمنین حضرتلری سعیدک بلاجرم عزلندن امتناع
و ابا انلر دخی مصلحت وقت ضمننده دفع اولی در دیو اختلاف
ایتدیلر گیدرک بین الاصحاب شجرهٔ سخت پیوند خلاف شاخ

درمیانه اختلاف اولوب حضرت عثمانك بعض افعالنه رد و
انكار اتلردخی مدافعه ومقابله‌ده ادلهٔ شرعیه ایله استظهار
ایدوب طرفینك رأی واجتهادلری مؤدی اولدیغی حكم شرعی ایله
عمل ایتدیلر بوندن صكره ینه مدینهٔ منوره‌یه كوفه وبصره ومصر
طرفلرندن بعض اراذل ناس جمع اولوب صورت ظاهره‌ده
امیر المؤمنین حضرتلرینه عمال وامنادن شكایت وطلب عدل
ونصفت استرحام ایدوب اما قلبلرنده خلافتی ابطال واضمار
ایتمشلر ایدی بو غائلهٔ هائله‌نك دفع وتسكین فتنه ایچون حضرت
علی وعائشهٔ صدیقه وزبیر وطلحه رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
حضرتلری بالجمله توسط ایدوب سكبارینه تمشیت مرامنه
مساعده صدورنده حضرت عثماندن محروسهٔ مصر والیسنك
عزلنی التماس اتلردخی لاجل الاستیناس مصر امیرینی عزل ایتدیلر
بوندن صكره سكلة وطنلرینه بعد العود والانصراف مدت قلیله
مرورنده ینه مدینهٔ منوره‌یه رجوع ایدوب اظهار مكر وتلبیس
ایله بر مكتوب تزویر وتدلیس چقاردیلر كه گویا خلیفهٔ اسلام
طرفندن امری قتل ایتمك اوزره عامل مصره ارسال اولنمغله
اثنای راهده حامله‌یدندن اخذ ایتدك دیو مكتوب تزویر اسلوبی
معروض سدهٔ خلافت ایتدیلر حضرت عثمان تحریر مكتوبده صنع
اولمدیغنه حلف بالله العلی الاعلی ایدوب سوكندراست پیوند
ایله بونلرك كذب ودروغلرینی اظهار ایتدكده شرفیاب خدمت
كتابتلری اولان مروانی اتهام ویدلرینه تسلیم اولنمسنه اقدام
ایدوب مروان دخی امینه بر یمین دیو دیوتری ذمت صددنده
اولدقده حضرت عثمان دخی شرع مبینده بو بابده یمیندن
غیری حكم اولماز دیو جواب باصواب ویردیلر بونلر قناعت
ایتمیوب قدم نزاعه قیام وسرای جنت اسای خلیفهٔ اسلام
حضرتلرینی مدت مدیده محاصره‌دن صكره اثنای لیلده علی حین
غفلة من الناس اول ذات قدسی صفاتی زمرهٔ شهدایه
الحاق ایله فتح باب فساد وشقاق ایتدیلر ذلك تقدیر العزیز
العلیم لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم اشبو وقعهٔ هائله‌ده بعض

الاصحاب

الاصحاب ظهور ایدن اختلاف وافتراقده طرفینك هر بری معذور اولوب
ادلهٔ شرعیه‌ده رأی واجتهادلرینك اقتضاسنه جهیدلر وآل واصحاب
سید الانام علیه افضل الصلوة والسلام حضرتلرینك امر دینه اهتمام
وكتاب وسنته اقتدای تام ایله معروف وموصوف اولوب عدل وعفتلری
شهادت عادلهٔ آیات بینات ایله ثابت اولمغله آنلرك حقلرنده
حسن ظن ایله مأمورلرز اما قرة العین سید الكونین اولان امام حضرت
حسین رضی الله تعالی عنه حضرتلریله یزید پلید وقعه‌سی بو یوزدن
سرابرده ظهور اولمشدر كه معاویه‌دن صكره یزید بدنجیب
العهد مسند خلافته تصدر وممالك اسلامیه‌یه تسلط ایدوب فسق
وفجوری بین الناس شایع ومشهور اولدقده اهالی كوفه اهل
بیته محبت اظهار ایتمكله حضرت امام حسینی یزید عنید اوزرینه
خروجه تحریض ودعوت بو خصوصده عون ونصرتلرینی متضمن مكتوب
تقدیم وارسال ایتدیلر حضرت امام حسین رضی الله تعالی عنه
حضرتلری دخی یزید پلیدك جور وظلمی متعین اولمغله خلعی لازم
اولوب كندو سنده دخی خلافته اهلیت وقابلیت قدرت
موجود اولمغله اهالی كوفه‌نك قوللرینه اعتماداً دعوتلرینه اجابت
ویزید عنید اوزرینه خروجه مبادرت ایلدی واقعا كه اول گوهر
تابنده اخترك ذات عالیلرنده شرائط خلافته علم عدالت ورشد
بصیرتلری كما ینبغی موجود اولمغله اهلیت واستحقاق خصوصنده رأی
واجتهادلرنده اصابت ایدوب اما مطالبه ومقاومتنده شوكت
قوت ملاحظه سنده خطا ایتدیلر زیرا بین القبائل لطف وقهر و
نفع وضر ایله معروف اولان قبیلهٔ مضرك سطوت عصبیتلری قبیلهٔ
قریشه منتقل اولوب قریشك سطوت شوكتی دخی بنی عبد المناف
وانلرك دخی حشمت قوتلری یزید پلیدك منتسبی اولان قبیلهٔ
بنی امیه‌یه نقل ایتمكله بالجمله قبائل قریش وعشائر عربه غلبهٔ
مطلقه‌لری جمله بیننده معروف ومعلوم اولوب بر فرد انلر ایله مقابله
ومقاومته قادر دكللردر لكن وقت سعید نبوتده اصحاب كرام
مشاهدهٔ معجزات وخوارق عادات ایله مشغول اولوب نصرت
اولیا وغلبهٔ اعداده امداد ملائكه ووحی آسمانی ایله مؤید اولملریله

عادت اهل جاهلیت اوزره انساب واحساب ایله فخر ومباهات
بینلرنده محمود ومنتسب اولدی شویله که انجق قوت عصبیه عصبیت طبیعیه
ای مایهٔ حوزهٔ دین واقامت جهاد مشرکینه مصروف اولوب تا حالا
حکم تصرف شرع سید المرسلینه مقصور وعز وسعادتلری حیز اعتبار
دن ساقط اولمش ایدی وقتا که انقضای دور ختم رسالت ایله
نسخهٔ وحی نبوت مختوم اولوب نصرت اهل اسلامدن خوارق
عادات وتجلیات الهی وتاییدات سماویه منقطع اولدقده رجع
بدؤه علی عوده مثلی اوزره فی الجمله عادت مألوفه اصلنه رجوع
ایدوب امر جهاد ودفع اعداده سطوت عصبیت کما کان مرعی
ومعتبر اولوب بو سببدن ناشی قبیلهٔ مضر وبنی عبد المناف فی الجمله
بنی امیه یه اطاعت وانقیاد ایدوب زمان جاهلیتده سبق ایدن
وقع وشانلری وقت اسلامده دخی مرعی ومعتبر اولدی بناءً
علیه امام حسین رضی الله تعالی عنه حضرتلری یزید پلید ایله مبارزه
ومقاومت خصوصنده رای منیرلری شاکلهٔ صوابه اصابت
ایتمیوب هیولای امیدلری صورت پذیر حصول اولمدی لکن بو بابده
خطالری امر دنیاده واقع اولمغله اجتهادلرنده اصابتلرینه خلل
ویرمیوب شروع ومباشرت ایتدکلری امره اهلیت واستحقاقلرینه
مانع اولمدی زیرا استنباط احکامده رای واجتهاد غلبهٔ ظنه منوط
اولوب یزید پلید عنید اوزرینه خروجده قدرت کفایه یانلرنده مظنون
اولمغله اجتهادلریله عملده مثاب ومأجورلردر حتی اجلهٔ اعلام
اصحاب کرامدن سلطان المفسرین عبد الله بن عباس ایله
عبد الله بن زبیر وعبد الله بن عمرک برادر سعادتلری محمد بن
حنیفه یه وسائرلرنک امثالی عصابهٔ طاهرهٔ آل واصحاب
دخی حضرت امامک یزید پلید ایله مقابله یه قدرتلری خصوصنده
خطالرینی بیلوب کوفه یه عزم وتوجهلرنده صرف وتحویل ایچون پند
ونصیحتده بذل مجهود ایتدیلر لکن کمانگرهٔ عنیددن انداخت اولنان
تیر قضایه سینه حائل اولمامغله نصح وپندلری کارگر اولمیوب بر
وجهله شرارهٔ عزم وتوجهلرینه کشیدهٔ مدد ممانعت ممکن اولمیوب
بالاخره دشت کربلاده سیراب ماء الحیات شهادت اولدیلر

حضرت امام حسیندن غیری قطر حجازده یزید ایله شام وعراقده
موجود اولان صحابه نک رای واجتهادلری بوکا مؤدی اولدیکه اگرچه
یزید عنیدک جور وظلم وفسق وفجوری ظاهر اولوب من کل الوجوه
منصب خلافته اهلیتی ساقط ایسه ده اوزرینه خروج اولدیغی
تقدیرجه سیلاب خون مسلمین ایله آفاق ربع مسکون
گلگون شفق نمون اولوب افتراق کلمهٔ اسلام شکست آرای
انامه منقضی اولور دیو یزید عنید اوزرینه خروجی تجویز ایتمدیلر لکن
نه امام حضرت حسین رضی الله تعالی عنه یه بیعت ونه دعوای
امامتده تأثیم ایله طعن وقدحه تعرض ایدوب بلکه رای واجتهادلرنده
خطایه عزو ایتدیلر معلوم اوله که اصحاب کرام ذوی الاحترام
حقنده کف لسان وکج عنان واجب اولمغله یزید پلید ایله
دیار شام وعراقده موجود اولان صحابه امام حسین
حضرتلرینه مخالفت وترک نصرت ایتدیلر دیو انلری تأثیم
وتخطئه ایله اطالهٔ لساندن احتراز لازمدر اصحاب کرامک اکثری
بو بابده هیجان فتنه خوفیله یزید اوزرینه خروجی تجویز ایتمیوب
رای واجتهادلریله عمل ایتدیلر امام حسین رضی الله تعالی عنه
حضرتلری دشت کربلاده قوم یزید ایله مقاتله اثناسنده
امامت وخلافته استحقاقی اولدیغی اوزره انلر ایله استشهاد
ایدوب حسب ونسب وسائر وجوه شرفده بنم حال
وشانمی جابر بن عبد الله ابو سعید وانس بن مالک وسهل
بن سعد وزید بن ارقم ایله انلرک امثالی اعلام اصحابدن
سؤال ایدک دیو صوت اعلا ایله ندا بیوررلر ایدی وانلرک
رای واجتهادلرنده کندوسنه مخالفت ایدوب نصرت و
اعانتده قصورلرینی رد وانکار ایله قدح وتشنیعه تعرض
ایتمیوب بلکه امام حسین حضرتلری کبی انلرده مجتهد اولمغله
کندولرینک وانلرک اوضاع محموده لری دائما اجتهاده مبنی
اولدیغی محاط علم عالیلری اولوب حال وشانلرنده سکوت
وامر حضرت حقده صبر وسکوت ایله معامله بیوردیلر پس بو بابده
رقدهٔ غفلتدن تیقظ ایله ضبط وخطادن اتقا واجب اولان

امورك بری دخی ناهنجار فتنه خوفیله یزید اوزرینه خروجی تجویز ایتمیان
اصحاب کرامك اجتهادلرینه بناءً حضرت امام حسینك قتلی
تصویب خصوصیدرکه امام حضرت حسین فسق وفجور یزیده
مبنی قتالی تجویز وبقیهٔ اصحاب ایسه فتنه خوفیله قتالدن
امساکی تصویب ایله رای واجتهادده اختلاف ایدوب
امام حسین حضرتلری رأینده مصیب انلر مخطی ایسه مسئله
اجتهادیه ده احد قولین ایله عمل صحیح وجائز اولمغله اجتهاد اصحاب
ایله قتل امام حسینك دخی جوازی صحیح اولور دیو کربوهٔ خبط
وخطایه میل وسلوکدن احتراز اولنه بو خصوص شرب نبیذ
مسئله سی کبی اکلاشلمیه که امام ابوحنیفه ایله امام مالکی وامام
شافعی بینلرنده اختلاف اولوب امام اعظم حضرتلری قتنده شرب
نبیذکه خرما عرقیدر شربی حلال دیدی امام مالك وشافعی
مذهبنده حرام اولمغله شرب نبیذ ایدن کمسنه یه حکام شافعی
ومالکی اقامت حد ایدرلر دیو مسئلهٔ مزبوره‌یی امام حسینك
قتلنه قیاس مقیاس شرعی قویدن خروجدر زیرا یزید پلید اوزرینه
خروجه راضی اولمیان اصحابك اجتهادلری انجق ترك قتاله مقصور
اولوب حاشا امام حسینك قتل واعدامنه اجتهادلری تعلق
ایتدیکی ظاهردر بلکه فعل مذکوره جسارت ایدن یزید پلید واکا تابع
اولان ملعونلرك رأی کاسد وعمل فاسدلری اولوب جمهور اصحاب
سعادت نصاب بو تهمتدن بری الساحه اولدقلری کتب سیرده
مسطوردر بینه بو بابده عارض اولان شبهه واوهام واهیه نك
بری دخی اصحاب کرام قتنده خلافت یزیدك صحتی وافعال و
احکامنك شرعا نفوذینی ادعا ایدوب یزید فاسق ایسه ده
اکثر اصحاب اوزرینه تجویز ایتمکله خلافتی صحیح وجائز وافعال و
احکامی نافذدر دیو قتل امام حسینه مباشرت قتال بغاة
مبادرت منزله سنه تنزیل اولنمیه زیرا بغات ایله مقاتله شرعا
صحت وجوازی امام عادلك وجودینه منوط اولوب بو مسئله ده
یزید پلید خلیفهٔ عادل اولامغله حضرت امام حسین ایله مقاتله سی
جائز اولمیوب بلکه بو امر شنیعه یه مباشرتی فسق وفجورینه دلیل

اولور

اولور حضرت امام حسین رضی الله تعالی عنه رای واجتهادنده مصیب
اولمغله شهید مظلوم اولوب حیاتت دمای مسلمینه بناءً خروجی تجویز ایتمیان
اصحابك دخی قصد واحتیاطلری مقابله سنده مثاب ومأجور اولورلر
وطرفینك اثم وخطالری مرفوعدر لکن ائمهٔ مالکیه‌دن قاضی ابوبکر بن
العربی بو مسئله‌ده غفلت وخطا ایدوب قواصم وعواصم نام تألیفنده
امام حسین رضی الله تعالی عنه حضرتلری جد امجدلرینك سیف مسلول
شرع مبینی ایله قتل اولندی دیو وهم وغلط ایدوب قتال بغاتك
صحت جوازنده امام عادل اشتراطنده غفلت ایتدی تجاوز الله
عنه اما عبدالله بن زبیر ایله خلفای امویه‌دن عبدالملك ابن مروان
بیننده سبق ایدن وقعهٔ مشهوره‌نك تحقیقاتی بویله‌در خلفای
امویه‌نك اوچنجیسی معاویه بن یزید فوت اولدقده عبدالله ابن
زبیر حضرتلری دارالامن حریم مکه‌ده موجود اتفاق حل وعقد
ایله کرسی خلافته جلوس ایدوب بالجمله اهل حجاز ویمن و
عراق ومصر داخل حوزهٔ اطاعتی اولدیلر بو اثناده عبدالملك
والدی مروان بن حکم بیعت ابن زبیردن دست دادهٔ رضا
اولمیوب مدینهٔ منوره‌دن دعوای امامت ایله دیار شامه شد
حزام عزیمت وانده بر مدت اقامت ایله مراسم ملك وسلطنت
ایتدکدن صکره اجل مسمی سی حلول ومحلهٔ خاموشانه نزول
نزولی ایتمکله اهالی مصر وشام اوغلو عبدالملکی امامهٔ سبحهٔ
نظام وامام انام ایتدیلر خبر مذکور عبدالله بن زبیر حضرتلرینك
واصل سمع عالیلری اولدقده بر کنامده ایکی شیر وبر نیامده ایکی
شمشیرك اجتماعی ممکن اولمیوب شوکت کفایت وانتر
شرائط خلافتده ذاتا وزمانا سبقی وتقدملرینه بناءً عبدالملك
اوزرینه خروجه مبادرت وترتیب اسباب حروب وقتاله مباشرت
ایدوب امام حسین رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك رأی واجتهادینه
سلوك ایتدیلر لکن قوت شوکت وکثرت اعوان وانصارده
عبدالملك عبدالله بن زبیر حضرتلرینه غالب اولوب انکله محاصره‌ده
ابن زبیرك قدرتی قاصر اولمغله شوکت سطوت جهتندن رأی
واجتهادنده زیاده خطا ایلدی زیرا عبدالله بن زبیر قبائل عربدن بنی اسده

وعبد الملك بن مروان بنی امیه یه منتسب ومنتمی اولوب بنی اسدک
زمان جاهلیده قوتی ودولت اسلامده بنی امیه ایله مقامده قدرلری
قاصر اولمغله اما بو وقعه ده طرفینک رای واجتهادلرنده اصابت وخطا
معاویه ایله حضرت علی وقعه سنه قیاس اولنمیوب حق وصواب
حضرت علی ایله امام حضرت حسینه وخبط وخطا معاویه ایله یزید
طرفنه تعیین اولندیغی کبی عبد الله بن زبیری تصویب عبد الملکی تخطئه
مجال اولماز زیرا معاویه وقعه سنده اجماع تابعین ایله و
یزید ماده سنده حکم شرع مبین ایله حق وصواب حضرت علی وامام
حضرت حسین جانبلرنده اولدیغی علی وجه الیقین ثابت ومتعین
اولوب وخبط وخطا معاویه ویزید طرفنه تعیین اولندی اما
عبد الملك حلیهٔ عدل وصلاح ایله آراسته اولوب کبار تابعین
وائمهٔ مجتهدینک اکثری قتنده حسن سیرت ورشد بصیرت
ایله موصوف اولمغین دعوای خلافتده رای واجتهادی خطایه حمل
اولنمدی عبد الملك بن مروانک عدالتی بو خصوصده کافیدر که امام
مالک انک افعال ومسائل مذکورهٔ سیله احکام شرعیه ده احتجاج
ایدوب کبار صحابه دن عبد الله بن عباس ایله عبد الله بن عمر حضرتلری
دخی ابن زبیرک بیعتندن عدول عبد الملك امامت وخلافتنی قبول
ایتدیلر وسائر اصحاب کرامدن چوق کمسنه دخی عبد الله بن زبیرک
بیعت خلافتی مروان کبی حل وعقد اجماعیله اولدی دیو بیعتنی
منعقد اولامق اوزره رای واجتهاد ایدوب عبد الله بن زبیر دخی
انلرک خلافته ذهاب ایله خلافتنک صحت ولزومنی دعوا ایتدیلر ایلک
کرک عبد الله بن زبیر وکرک عبد الملك اعوان وانصارلری اولان
کبار اصحاب وتابعین وائمهٔ مجتهدیندن اولوب طرفینک رای
واجتهادلرنده صدق وصواب علی وجه الیقین متعین اولدی
البته دخی حقلرنده حسن ظن ایله معامله وظاهرده رای واجتهاد
لری حقه مقرون ومحمول اولنمق لازمدر معلوم اوله که بو بابده کشیدهٔ
سلک تقریر اولنان کلاملرک مضمون ومفهومی معلوم اولدقده
عبد الله بن زبیر ایله محاربه رای واجتهاده منوط ومبنی اولوب عبد
الملك امام عادل اولمغله ابن زبیرک قتل وشهادتی قواعد شرع

میان اوزره جاریدر وطرفینک رای واجتهادینه بناء قاتل مقتول
ذنب وخطادن سالم اولوب عبد الله بن زبیر تحری حق ده قصد وسعی
مقابله سنده شهید متابدر عنوان فصلدن بو انه کلنجه بنت صحیفه
تحقیق اولان مقال صحت مآل ایله عامل اولوب سلف صالحین وصحابه
تابعین حقنده حسن ظن ایله معامله اطوارلرین صدق وصوابه حمل
اولنمق لازمدر زیرا اصحاب سید المرسلین اعلام تابعین دین وملت
وخیار اخیار امت اولوب انلر عرضهٔ سهام طعن وقدح اولندقده
کیمک افراز واعتباری آرایندهٔ حلیهٔ عدل وصلاح اولور بو
خصوصک علتی دخی بودر که حضرت رسالت پناه صلی علیه الاله
حضرتلری ابتدا خیر قرونی کندو قرن شریف قرینلرینه تخصیص ایدوب
بعده قرن ثانی بعده قرن ثالث بعده علی روایة قرن رابعه دن
طبقات فضل وشرفی ترتیب بیوردقلرندن صکره قرون باقیه ده
کذب ودروغ شایع ومنتشر اولور دیو صفت خیریت ایله
وصف عدالتی عصر اصحاب کرامده بعده عصر ثانی بعده عصر ثالث
تخصیص ایتدیلر بناء علیه اصحاب وتابعین حقنده سوء ذکر
ایله اسائت ظندن احتراز اولنوب انلردن صادر اولان
اطوار وافعال دخل وتعرضدن اتقا اولنه فعلی هذا انلرک
حقنده نفس دائما حسن ظنله توطین وتانیس ایدوب
رای واجتهادده بینهٔ عادله یه منوط غزا وشهادتلری سبیل
جهاد یا احیای حق قصدیله طریق اجتهاده منوط ومربوط اولمغله
اختلافک کندولرندن صکره سائر امت مرحومه یه رحمت
ونعمت اولوب قسمت وانثره اجتهاد ایله هرکس بر امام
همامک اثرینه تقلید واتباع ایدوب طرق عدیده دن صوب
صوابه وصول ایله طریق دینده سیر وسهولت حاصل اولور
فافهم ذالك ویتبین حکم الله فی خلقه والوانه الفصل التاسع
والعشرون کتاب اولک اوچنجی فصلنک یکرمی طقوزنجی فصلی
خلافت اسلامیه یه مخصوص اولان مناصب دینیه بیانندە در
معلوم اوله که حقیقت خلافت وماهیت امامت صاحب شریعت
علیه افضل التحیت حضرتلرینک طرق باهر الشرفلرندن امت مرحومه نک

دین و دنیالریله متعلق امور و مصالحی حفظ و رؤیت ایچون نیابت
و وکالتدن عبارت اولدیغی بوندن اقدم ذکر اولنمشدی بو تقدیرجه
خلیفهٔ اسلامک امر دینیه یه حکم و تصرفی نبی علیه السلامک جانب
حقدن تبلیغ ایتدیکی احکام شرعیه و تکالیف الهیه ایله عمله موقوف
اولوب امر دنیاده تصرفی آحاد بشرک ربع مسکونده علی وجه
الاجتماع سکون و اقامتی ضروری اولدیغی کبی جلب منفعت
و دفع مضرت خصوصلرینه دائر مصلحتلرینه رعایت دخی ضروری
اولوب تنظیم امور جمهورده قانون عدول و سیاسته رعایت
اولنمازسه ضابطهٔ نظامک تشویش و اختلالنه بادی و حرث و
نسلک دخی هلاک و فسادینه مؤدی اولدیغی کشیدهٔ سلک تحریر
اولنمش ایدی ضبط سیاست امری دخی حکم شریعته موقوف
اولمیوب بلکه اجتماع آرای اتفاق اهل شوری ایله تنظیم مصالح
عباده اعلم اولمغله امر سیاستده حکم شرع شریفه مراعاته
دستور العمل اولدقده نظام و صلاحلری دخی اعلا و اکمل اولور بو
تقدیرجه ملک و سلطنت ملت اسلامه مخصوص اولمیوب
کاه خلافت اسلام تحتنده داخل و مندرج و کاهیجه دخی اهل
اسلامک غیری امممده دخی موجود اولور و علی کلا التقدیرین
ملک و دولتده نیجه مراتب مخصوصه و مناصب جمیعه
نک اصحابنه تفویضی ملوکک اوزرینه لازمه عهده اهتماملری
اولان خدمات لازمه نک وظایف معینه سنه مراعات
ایله ملک و دولتک حسن قیام و دوام نظامی حاصل اولور
اما منصب خلافت اسلامیه بر مرتبهٔ عظما و رتبهٔ
کبرادرکه مصالح دین و دنیایی جامع اولمغله سیاست
ملک و دولت دخی تحتنده مندرج ایسه ده لکن امر
دینده تصرفی اعتباریله نیجه مراتب رفیعه و مناصب سنیه
یی متضمندر و خلفای مسلمینه مخصوص اولوب
سائر دول و سلطنتلرده موجود دکلدر ابتدا اشرف
دین سید المرسلین اجلالاً دولت اسلامه مخصوص
اولان مناصب دینیه نک مراتب ملک و دولتده ترتیب

وتفصیله

و تفصیله شروع اولنور معلوم اوله که امهات مناصب
دینیه دن امامت صلوة و اقامت حرب و جهاد و فتوا و
قضا و منصب احتساب جمله سی خلافت عظما و امامت
کبری تحتنده مندرج من قبل الشارع خلیفهٔ اسلام حضرتلرینه
تفویض و تقلید اولنمشدر شویله که رتبهٔ خلافت مناصب دینیه
و دنیویه یی جامع بر اصل کبیر اولوب خلفای مسلمینک قانون
شرع مبین اوزره امور جمهورده علی وجه العموم حکم و تصرفلری
نافذ و جاری اولمغله رجال دولته توزیع و تقسیم اولنان
خدمات دینیه نک جمله سی اول اصل جامعدن منشعب و
متفرعدر لکن امامت صلوة مراتب دینیه نک جمله سندن
ارفع و اعلا اولوب بلکه انکله تحت خلافت کبراده مندرج اولان
حکومت و سلطنتدن اعز و اسنیدر بو امره شاهد وافی
و کواه کافیدرکه صحابهٔ کرام مدینهٔ منوره ده خلیفه تعیینی خصوصنده
عقد مجلس مشورت ایتدکلرنده سید الکائنات علیه افضل التحیات
حضرتلری ابابکر الصدیقی امامته تقدیم و استخلافلریله خلافت
حضرت صدیقه استدلال اولنوب سلطان المرسلین حضرتلرینک
اعظم ارکان دین مبین اولان اقامت صلوته تقدیم و لایق
کوردیکی ذاته بز امر دنیامزی تفویض ایتمه مک روامیدر دیو
عقد بیعت حضرت صدیقه باهدست وفاق اولوب خلافتنه
اجماع و اتفاق ایتدیلر اکر امر صلوة مصلحت سیاست ملک
و دولتدن ارفع و اعلا اولمیایدی قیاس مذکور جاری اولمیوب
استخلاف صلوة ایله استخلاف سلطنته استدلال صحیح اولماز
ایدی تقریر مشروح مرسوم صحیفهٔ ظاهر اولدقده معلوم اولورکه
بلاد اسلامیه ده واقع مساجد و معابد ایکی صنف اولوب
بر صنفی صلوة جمعه و عید و سائر صلوة مشهوره ایچون اولان
جوامع عظیمهٔ کبیره و صنف آخری بر محله اهالیسنه مخصوص
اولان جوامع صغیره درکه انلرده صلوة عامه اقامت اولنمیوب
انجق صلوة خمسهٔ مفروضه ادا اولنور اما مساجد عظیمه و
جوامع کبیره ده اقامت صلوة عامه ایچون امامت و خطابت خصوصه

بالذات خلیفهٔ اسلام طرفلرندن تقلید و توجیهله مأذون و مرخص
اولان وزرا و امرا و قضاته مفوض و موکول اولوب صلوة جمعه
و عیدین و خسوفین و استسقا و صلوة مکتوبه ایچون طرفلرندن
امام نصب و تعیین ایدرلر اشبو صلوة عامهٔ مشهوره دن غیری
صلوة تراویح و سائر جماعتله اداسی مشروع اولان نوافل
ایچون امام نصبی دخی علی وجه الاستحسان اولی بالطریق جائز و صحیح
اولور زیرا مصالح عامه ده آحاد ناسک حکم و تصرفاری جائز اولمیوب
خلیفهٔ اسلامک امورینه رعایانک مداخله سی شرعا ممنوع
اولمغله مساجد عظیمه و جوامع کبیره ده امامت و خطابت
خصوصی رأی خلیفهٔ مسلمینه موقوفدر اما بر قریه یا بر محله ده اهالیسنه
مخصوص اولان مساجد صغیره ده امامت خصوصی جیران محله نک
رأی و اختیارلرینه منوط اولوب سلطان انام و خلیفهٔ اسلام
طرفلرندن اذنسز دخی جائز اولور و دخی جوامع عظیمه ده امامت
و خطابت نصبی و اهلیتنک شرطی و صلوة جمعه و عیدین
و خسوفینک احکام شرعیه سی کتب فقه شریفه ده مسطور
اولوب خصوصا امام ماوردی حضرتلرینک احکام سلطانیه ایچون
عقد ایتدیکی کتابنده مسطور اولمغله بو محلده انلری ذکر و تفصیل
ایله تطویلدن اجتناب اولنمشدر صدر اسلامده خلفای
راشدین و سابقین عندلرنده اقامت صلوة بالذات کندولری
مباشرت ایدوب آخره تفویض و تقلید ایتمزلر ایدی بو خصوصه
دلالت ایدن امور دندر که خلفای راشدین رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین حضراتی احراز فضیلت جماعت و اقامت خدمت
امامت ایچون اوقات خمسه ده مسجد شریفه ملازمت
و مواظبت ایدوب حین دخول و خروجده خصملری مترصد کمین
فرصتده اولمغین خلفای اسلامدن نیچه ذات ستوده صفات
طعن و جرحله شهید و سعید اولدیلر کذلک خلفای راشدین
دن صکره دولت امویه ده اریکه نشین سلطنت اولان ائمهٔ
ماضیه دخی بو خدمت سنیه یی کندولرینه تخصیص ایدوب امام
محراب نبوة علیه افضل التحیات حضرتلرینه اقتدا ایدوب دار الخلافه ده

محراب و منبرلره آخرینی تقدیم ایتمزلر ایدی منقولدر که خلفای امویه
دن عبد الملک بن مروان اعیان رجال دولتندن برینی حاجب نصب
و تعیین ایتدکده دیدیکه نصب حجابته سکا شایان کوروب
عتبهٔ خلافته سنی نکهبان ایتدم الا اوچ کمسنه نک درکاه
سلطنته دخول و حضورلرینی منع و حجبه سنی مرخص ایتموب
انلری قطعا توقیف و تأخیره رخصت و جواز یوقدر دیدی
بری احضار سفرهٔ طعامه مأمور اولان خدامدر که تأخیر و توقیف
ایله مائدهٔ حیاة اولان جوهر غدا فاسد و منغص اولور ایکنجیسی
اقامت صلوة دخول ایتدکده کلبانک پنج نوبت و اذان
حضرت محمدی دخی اداسنه توقیف اولنمیه مؤذنان حضرت
حقه داعی اولوب دعوت رحمانه اجابت عمدهٔ ارکان دین و
ملت اولمغین دخول وقتی اعلام ایچون سنت اذان شریف
اقامت اولندقدنصکره صلوته مبادرت لازمدر اوچنجیسی اطراف
ممالکدن ورود ایدن سفیر و بریدلری دخی موقفنده توقیف اولنمیه
که تأخیر جزئی ایله بر امر کلی فوت اولور دیدی بوندن معلوم اولدیکه
زمان سابقده خلفای مسلمین اقامت صلوته جد تام و خدمت
امامته بالذات کندولری قیام ایدوب ضرورت مس ایتدکجه آخری
استخلاف ایتمزلر ایدی دولت امویه دن صکره کیدرک شوکت
و حشمت و سلطنت غالب اولوب ملوک و سلاطین آحاد
ناسله امر دین و دنیاده مساواتدن تعزز و ترفع ایله خدمت
امامت و خطابت ایچون آخرینی استخلاف ایتدیلر لکن خلفای
عباسیه ده دولت عبیدیینک اوائل سلطنتلرنده صلوة جمعه
و عیدینده خطابت و بعض احیانده دخی صلوة مکتوبه ایچون
امامت ایدوب اکثر اوقاتده آخرینی استخلاف ایدرلر ایدی ینه
مناصب دینیه دن منصب فتوا بر رتبهٔ سنیه در خلفانک قلمرو
سلطنتلرنده واقع علم تدریس ایله معروف و مشغول اولان
علما و فضلایی تفحص ایدوب فنون اصول و فروعده ماهر و
تصحیح مسئله یه قادر رجالی مسند فتوایه تصدیر و معونت
و مصلحتنه وافی نفقه فرض و تقدیر ایتدکدن صکره نااهل اولان

رجالی افتایه تصدیردن منع وزجر ایده لر زیرا فتوا عامۀ مسلمینه
راجع مصالح دینیه نك اقدم واهمی اولوب عبادات ومناكحات
ومعاملات وعقوباتك احكامی فتوایه منوط اولمغله خلیفۀ اسلامك
نظر وعنایتی انده تعلق ایده جك مصالح دینیه نك اعظمیدر
بوصورتده نااهل اولان رجالك امر فتوایه تعرض وتصدیری منع اولنوب
امر دینده ضلال ومصالح امتده اضلال دن سلامت حاصل
اولور ودخی مدرسین ووعاظینی علم دین ایچون مساجد
ومعابدده عقد مجلس مجلس درس ووعظ ایدوب ناسه
تعلیم علوم نافعۀ شرعیه ایله اصول وفروع دینی تفهیم ایتمك
دخی لازمدر اگر وعظ وتدریس ملوك وخلفانك یا وزرا وامرانك
اوقاف شریفه وامار جلیله لری اولان جوامع عظیمه ده واقع
اولورسه توجیه وظائف وتعیین مصارفی نظر عنایت
سلطانه منوط وموقوف ایسه ما اول معابد کبیره ده وعظ
وتدریس دخی خلیفۀ اسلامك اذن عالیلرینه محتاجدر واما
مساجد محله دن بر مسجد صغیرده واقع ایسه نصب وتعیینی
اذن سلطانه موقوف اولمیوب بلا اذن درس ونصح جائزدر
ودخی تدریس وافتایه تصدی تصدی ایدن مفتی ومدرس علم
فتوا سبله عامل اولوب عفت ودیانت ایله موصوف اولمق
دخی لازمدر که ناسه تعلیم مکر وتزویر ایله بر امر باطلی قالب
حقدا اوراغ ایله مستفتیلری اضلال ایتمیه لر اثرده وارد اولمشدر که
اول کمسنه که افتایه زیاده جرأت ایدوب ویردیکی فتوایی
کتاب وسنت واجماع امته تطبیقده زیاده تحری واحتیاط
ایتمیه نفسنی نار جحیمه القایه زیاده اجترا ایتمش اولور دیو
سلطان الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلرینك امت مرحومه
یه امر دینده تحری واحتیاطه ارشاد بیوردی بناء علیه تدریس
وافاده خلیفۀ اسلامك نظر وعنایتی لازم اولوب تلبیس
وتدلیسدن عاری رجاله تفویض اولنمق لازمدر اما منصب قضا
دخی خلافت اسلامیه تحتنده داخل اولان مناصب شامیه دن
اولوب کتاب وسنتدن اخذ وتلقی اولنان احکام شرعیه

یه اجرا ایله وبین الخصوم جاری اولان منازعات وخصوماتی فصل
وقطعدن عبارت اولمغله خلافت عظمایه تابع اولان وظایف دینیه
دن معدوددر بو سببدن ناشی صدر اسلامده خلفای راشدین
وملوك سابقین حکم وقضایه بالذات کندولری مباشرت
ایدوب آخری تولیه واستخلاف ایتمزلر ایدی ابتدا صدر اسلامده
اخره تقلید قضا خصوصی خلافت حضرت فاروقده واقع اولوب
مدینۀ منوره ده حضرت عمر کرسی نشین خلافت ایکن
کبار اصحابدن ابودردا رضی الله عنه حضرتلرینی منصب قضاده
کندولرینه شریك وابوموسی اشعری حضرتلرینی کوفه یه و
شریحی بصره یه قاضی نصب وتعیین ایتدیلر حضرت عمر ابوموسای
اشعری حضرتلرینه احکام قضایی متضمن بر مکتوب حکمت اسلوب
تحریر ایتدیلر که سطور بلاغت اسلوبنده بالجمله مسائل حکم
قضا مندرج اولوب وکلمات سید المرسلین میاننده دائر و
دستور العمل اولمغله تبرکا نکاشتۀ صحیفۀ بیان اولندی
ترجمۀ مکتوب بلاغت الکنو صحائف کتاب مشکین لقاب وعنوان
فصل الخطاب امابعد ایله تصدیر وترشیح اولنوب یعنی ادای حمد
خدا وصلوات رسول کبریادن صکره یا اباموسی اشعری
معلوم اوله سونکه حکم قضا کتاب وسنت واجماع امت ایله
ثابت اولوب وانقض محاکه دن احکام شرعیۀ شریفه کمال مراعات
ایله احتیاط وتحری واجب اولان امور دیندر یا اباموسی حضورکده
بر خصوصده ترافع خصمان واقع اولدقده طرفینك کلاملرینی
علی وجه الایقان فهم واذعان ایدوب حق ظاهر ومتعین اولدقدن
صکره حکم شرعیی اجرا وتنفیذ وامضا لازمه ومتدر زیرا
السنۀ حکامدن صدور ایدن کلام حق حلیه نفوذدن عاطل اولدقده
لفظ بی معنی کبی فائده دن خالی امر باطل اولدیغی مقرردر و
دخی مجلس مرافعه ده معاملۀ خصومده مساوات اوزره حرکت
ایدوب احد خصمینی میل نظر وقیام جلوس وعدل نصفتده آخره
ترجیح وتقدمدن احتراز ایله که اغنیا واقویا کندولرینه معاونت
ومظاهرت امیدیله سندن ظلم وجور صدورینی طمع ایتمیوب

فقرا و ضعفا دخی حق اوزره حکم عد کلدکدن مأیوس اولمیه‌لر ودخی
فصل دعواده حجت شرع مبین شاهد ایله یمین اولوب مدعی‌دن
شاهد و خصم جاحددن یمین طلب اولنورسه بین الخصمین
رضای طرفین ایله عقد صلح دخی جائز و مشروع اولوب الا احلال
حرام و تحریم حلاله مؤدی اولان مصالحه باطلدر ودخی بر ماده‌ده
لدی المرافعه سندن بر حکم قضا صادر اولوب بعده عقل سلیم
و طبع مستقیمه مراجعت و رهنمونی بدرقهٔ توفیق ایله طریق حضرت
حقه هدایت اولنوب اول حکمک بطلان و فسادی ظاهر اولدقده
اتی حاکم و قاضی حکم ماضیسنی حقه رجوعدن منع ایتمسونکه حق و
صواب اصل و قدیم اولوب حقه مراجعت باطلده اصرار تمادیدن
اقدمدر ودخی اول امرکه کتاب و سنتده حکم شرعیسی منصوص
و مبین اولمیوب حل و حرمتی صحت و فساددن بری اولدیغی معلوم
اولمامغله قلبکده شک و تردد حاصل اولدقده ابتدا اول امری
علی ما هو حقه ادارهٔ فکر و نظر ایله فهم و اذعان ایدوب بعده کتاب
و سنتده اول امرک امثالی و اشباهنک علل شرعیه‌سی
معلوم اولدقده امر مذکورک اشباه و نظائرینه قیاس حکم شرعیسی
احکام منصوصه‌دن اقتباس ایله لکن اعمال مقیاس اجتهادک ایله
شرائط قیاسه رعایتده دقت ایدوب رضای حقه اقرب و صدق
و صوابه اشبه اولان حکم قویمی تخریج و استنباطه بذل مجهود
ایله اگر بر شخص ادعای دعوای حق ایله بر خصمی مجلس حکمه احضار
و اول دخی انکار ایدوب شاهده حواله اولنسه اتیان بینه ایچون مهل
شرعی و امهال لابدر که وقت موعودده اتیان شهود ایله اقامهٔ
بینهٔ عادله ایدوب حقی احقاق و الا خصمی مطالبه و مؤاخذه‌دن
اطلاق اولنه زیرا انقضای مدت مهل ایله شک و تردد زائل
اولوب وجه صدق و صواب حاصل اولور ودخی هر خصوصده عدول
مسلمین و ثقات موحدینک شهادتلری جائز و مقبول اولوب
الا حد قذف ایله محدود یا شهادت زور ایله محجوب و معروف و یا
نسب و ولاده متهم اولان کمسنه‌لرک شهادتلری مردوددر
زیرا اسرار قلوبه انجق جناب علام الغیوب عالم و مطلع

اولوب

اولوب علم عبیدن مستور و محجوب اولمغله احکام شرعیه بینات
عادله‌یه و بینات دخی شهودک عدل و جرحده احوال ظاهره‌سنه
مبنی اولور ودخی یا اماموسی لدی المرافعه مجلس حکمده اضطراب
تهور ایله خصمه ناذیدن احتراز و اجتناب ایله که احقاق حقده
صبر و ثبات احراز مثوباته ذریعه اولوب حسن عاقبت و ذخر
آخرته وسیلهٔ قویه در اندی اول حاکم و قاضیکه تحصیل رضای
احکم الحاکمین حضرتلرینه ساعی اولوب خلوص نیت و اخلاص
طویت ایله اجرای احکامده مبادرت ایلیه جناب حق ناس
ایله انک بیننده واقع اولان ملکانی دفعه کافیدر اگر قولا فعلا
موافق و ظاهری باطننه مطابق اولمیوب قلبی غش و نفاق
ایله مشوب ایسه جناب عالم السر و الخفیات انک
مکر و عیبنی اظهار ایدر بو تقدیرجه هر حالده رضای حقی قبلهٔ وجههٔ
اعمال ایدوب آخرک رضاسنی امر حقه تقدیمدن احتراز ایلیه
که خزائن رحمت الراحمین‌دن محروم اولمیه‌سن والسلام حضرت
فاروق منبع الجنابک کتاب مستطابی بو محلده تمام اولدی
معلوم اوله که امر قضا خلفای مسلمینه مخصوص اولان
امور مهمه‌دن اولوب خلافت عظمایه تابع اعمال جلیله‌دن ایکن
صدر اسلامده قلادهٔ حکم قضا آخره تقلید و تفویض اولندیغنک
سری بودرکه توسیع دائرهٔ اسلام و تنظیم امور انام
ایچون خلفای مسلمینه ترتیب سیاست عامه ایله جهاد و
فتوحاته بذل مقدور و سد ثغور و مایهٔ بیعت اسلامه سعی
نامحصور ایدوب ترتیب مصالح عامه خلفانک سعی و اقداملرینه
منوط و بالنفس مباشرت و مبادرتلرینه مربوط اولمغله
آحاد ناس بینلرنده واقع اولان منازعات و مخاصماتده حکم
قضا امرینی آخره تقلید و تفویض ایله کندولرندن تخفیف
معونت ایدرلر لکن ینه منصب قضایی اجانب و اباعده
تفویض ایتمیوب قرابت نسبیه ایله خاندان خلافته منسوب
اولان اشراف رجاله تقلید و تفویض ایدرلر ایدی اما منصب
قضانک احکام و شروط و قیود و آدابی کتب فقهیه‌ده

باخصوص کتب سلطانیه ده بسط و بیان و تفصیل اولنوب
بونلرك بوراده صدد مزدن و قصد و غرضمزدن خارج اولمغله ذکر و تفصیل
اولنمادی معلوم اولنمادی عصر خلفاده قضاة اسلام الحق بین الخصوم
فصل خصومات و قطع منازعاته مأمور اولوب امور عامه ده تصرف
و مداخله یه مأذون دکلر ایدی بعده خلفای مسلمینك تنظیم
مصالح اسلام و ترتیب سیاست انام ایله مشغولیتلری
حسبیله علی وجه التدریج منصب قضایه امور آخر دخی منتظم
اولوب قلمرو حکم و قضا فی الجمله توسع اولندی شویله که
ظهور موانع شرعیه ایله اموال و املاکلرنده ممنوع و محجور اولان
مجانین ایتام و مفلسین و سفهانك ماللرینی ضبط و حفظ
خصوصی و نظارت اوقاف و امور وصایا مقوله سی نیجه امور
عامه ده حکم امضا عهده و لایتلرینه تفویض اولندی ازجمله
بعض ائمه مجتهدین رأیی اوزره ولیسی مفقود اولوب متزوجه
اولمیان صغیره ایله بکر بالغه نك عقد و تزویجی خصوصی و نظام
مصالح طریق و امور ابنیه و احوال شهود ده توقف و جرح
و تعدیل ایله علم و وقوف ایچون بعث امنا و ارسال نواب
مقوله سی نیجه امور عامه منصب قضایه الحاق اولنوب جمله سی
وظائف و توابعندن معدود اولدی معلوم اوله که عهد سابقده
خلفای اسلامك بعضیلری قضاته رفع مظالم و جرایم
خصوصنی دخی تخصیص ایدوب ظلمه و اشقیانك جرم و جنایتلرینه
مناسب تعزیر و تأدیب امورینی تفویض ایلدیلر بو صورتده
منصب قضا دخی سطوت و سلطنت ایله عدل حکومت
دن ممتزج و مرکب بر رتبه عظیمه اولمغین بو وجه اوزره منصوب
اولان قضاة و حکام اصحاب ظلم و فسادی ضرب شدید
و حبس مدید ایله منع و زجر ایچون قوه قاهره و سطوت
باهره اصحابی رجالدن اولمق لازمدر که قضاة و حکام عاجز
اولدقلری احکامی تنفیذ و اجرایه قادر اولوب ترتیب احکام
سیاست شرعیه ایله واقع اولان مظالم و مفاسدی
دفع و منع ایلیه شویله که تزکیه شهود و اقامت تعزیر و

حدود

وحدود اعماله ده فکر و بصیرت ایله جرح تعدیل و تأدیب تعزیر خصوصلرنده
بعض قرائن ظنیه و امارات حدسیه یه اعتماد ایله اجرای سیاسته
اکتفا ایدر و فصل حکومتده حقك ظهور و انجلاسنه دك حکم توقیف
و تأخیر ایدوب خصمینی صلحه حمل و استحلاف شهودده رأی و تحری
ایدرکه حکومتك بو رتبه سی دائره قضادن اوسعدر خلفای
سالفین حضراتی و بنی عباسدن مهتدی بالله و واثق بالله
وقتنه کلنجه بو خصوصلره بالذات کندولری مباشرت ایدوب بعض
اوقاتده دخی قضاته تقلید و تفویض ایدرلر ایدی نته کم حضرت
علی کرم الله وجهه ایام خلافتلرنده ابو ادریس خولانی یی
قاضی نصب ایدوب حکومت عامه و خاصه یی اکا تفویض
ایتدیکی کذلك مأمون خلیفه یحیی بن اکثمه و معتصم خلیفه
ابن ابی داووده بو منوال اوزره تقلید حکومت ایتدیردیلر
و چوق کره ایام سالفه ده خلفای مسلمین بعض قضاة اسلامی
غزوات رومه قائد الجیش ایدوب امور حرب و قتالی
بالجمله کف کفایتلرینه تفویض ایلدیلر نته کم خلافت مأمونده
قاضی القضاة اولان یحیی ابن اکثم کفره رومه اوزرینه غزا ایدن
شیردلان اسلامه سرعسکر اولمشدر کذلك اندلس
ملوکی بنی امیه دن عبدالرحمن ناصر طرفندن منذر بن سعید
بعض حروب و مغازیده امیر جند اسلام اولدیغی صحیفه
کتب تواریخده مسطوردر بو وظائف جلیله خدمات
عظیمه یی آخره تقلید و تفویض خصوصی زمان سابقده
بالذات خلفایه یا طرفلرندن مأمور و مرخص اولان صدور و
وزرایه یاخود دولتلرینه تغلب و تسلط ایدن رجاله مخصوص
ایدی ودخی معلوم اوله که دولت عباسیه ده بلاد اندلسده
امویه دولتنده مصر و مغرب زمیننده عبیدیین دولتلری حدود
الهیه یی تجاوز ایدوب جرم و جنایتده حکومت خصوصنی صاحب
شرطه عنوانیله معروف اولان کمسنه یه مخصوص ایدوب
خدمت مزبوره دول مسطوره ده وظایف شرعیه و خدمات
دینیه دن بر خدمت اولمغله قانون شرع مبین اوزره

مجرملری قباحتلرینک جرم و جنایتلری نه لایق جزالری صاحب شرطه
یه مفوض اولوب منصب قضایه ملحق دکل ایدی لکن اقامت
شهود تحلیف خصوم وسائر احکام قضایه مأمور اولان
قاضیلردن بونک فرق و امتیازی بو وجهله ورکه صاحب شرطه
متهمی تفتیش و تفحص ایله ترتیب عقوبتده مقتضای رشد
و بصیرت و عقل و فراست ایله عمل ایدوب مظنهٔ تهمت
اولان کمسنه لرک بر نهج شرعی جرملری ثابت اولمزدن
مقدم متهم اولدیغی جرمه مناسب تأدیب ایله
اجرای حقوقه سعی ایدرلر کذلک وجه شرعی ثابت
اولان کمسنه یه حدود الهی اوزره اقامت بینه و دعوای
قصاص رؤیت ایله حکم عدالت ایدوب تأدیب و تعزیر
وسائر خصوصات شرعیه یی اجرایه مأمور ایدی بعده
تغلب و تسلط ایله امر خلافت مختل اولوب شرائط
احکام قضا منسی و مهمل اولمغله ملوک اتراک خلفایه
تغلب ایتدکلریچون بو خدمت جلیله منسی اولوب مظالم
جرائم خصوصی سلطان متغلبینک رأیینه منوط و خلیفه
دن کندولرینه تقلید و تفویض اولنان امره مراعات بر
طرف اولمش ایدی فعلی هذا صاحب شرطه عنوانیله
معروف اولان حاکک خدمت و وظیفه سی ایکی
قسمه منقسم اولوب بر قسمی جرم و جنایت ایله متهم
اولان کمسنه لری ضرب و حبس ایله تأدیب و تعزیر
خصوصیدر ایکنجیسی قصاص قاتل و قطع ید سارق
کبی بینهٔ عادله یا اقرار شرعی ایله ثابت اولان جرم و
جنایاتده اقامت حدود الله خصوصیدر دولت اتراک
و دیالمه ده بو ایکی خدمتی رؤیته مستقل بر حاکم نصب
و تعیین اولنوب اول دخی سیاست عرفیه ایله عمل
واکثر احکامده مراعات شرعیه یی ترک و اهمال
ایدرلر ایدی دول مذکوره ده بو خدمتی رؤیته اقامته مأمور
اولان حکامه گاه صاحب شرطه و گاه آغا و والی تسمیه اولنمغ

عرف معروف اولمش ایدی بعده بو خدمت عظیمه دولت خلفاده
اولدیغی کبی منصب قضایه الحاق اولنوب الی هذا الآن اقامت حد
قصاص قضاة اسلامک حکم قضالرینه منوط و موقوفدر لکن دولت
امویه و عباسیه ده ارک منصب قضا وارک خدمت شرطه قرابت
نسبیه ایله خاندان خلافته منسوب اولان اکابر عظمایه توجیه اولنوب
اجانب و اباعده تفویض اولنماز ایدی زیرا خلفای راشدین
ایامنده اوائل دولت امویه و عباسیه ده هر بر خصوصده مرجع
و مصدر احکام شرع منیره مفوض اولوب بو خدمت سنیه
دخی مراسم دینیه دن اولمغله خلفانک علاقهٔ نسبیه ایله منسوب
اولان عربه یا خاندانلرینه اتم انتساب ایله منتسب اولان
اعیان رجاله تخصیص اولنوب اجانب و اباعده تقلید و تفویض
اولنمز ایدی کیدرک نفس و هوایه اتباع علیه طور خلافت مختل مراسم
دینیه یه رعایت منسی و مختل اولوب بیرامن دامن خلافت
داخل قبضهٔ تغلب اولدقده بو خدمت سنیه نااهله توجیه اولنمغله
ترتیب عقوبات جرایمده گاه احکام شرعی اجرا و گاه سیاست
عرفیه ایله اکتفا ایتدیلر بعده امر خلافت بالکلیه طائفهٔ عرب یدندن
خروج ایدوب ملک و سلطنت امم ترک و بربره منتقل اولدقده
مناصب خلافت اسلامیه یه منصرف اولان رجال اجرای
مراسم شرعیه ده تهاون و تکاسل ایتدیلر بو امرک سر
و سببی اولدر که آفتاب عالمتاب نبوت افق ملک عربدن طالع
و لامع اولوب بعثت رسالتی عالمه محض نعمت اولان سید المرسلین
رسول رب العالمین علیه افضل التحیات حضرتلرینک وجود فائض
الجودلری قبیلهٔ قریشدن مبعوث اولمغله طائفهٔ عرب هر
خصوصده شریعت محمدیه و سیرت احمدیه یی نصب
عین اعتبار و دستمایهٔ افتخار ایدوب سائر امم مسلمیندن
زیاده رعایت شرع متینه اهتمام و اعتبار ایدرلر ایدی وقتا که
دستگاه خلافت سلالهٔ عربدن امم اعجام و اتراکه منتقل
اولدقده قبل الاسلام ممالک مجمده مألوف اولدقلری اطوار
سیاست و مراسم ملک و سلطنته میل ایله اجرای احکام

شریعتده همتلری قاصر اولدی لکن ینه ملوک اسلامیدن اولانلر
خلفای راشدین وائمه سابقین مسلکنه سلوک و آنلرک
اثرلرینه تقلید واقتدایی بالکلیه ترک ایتمیوب خلفای وقتنده
باقی قلان عظمای عربه تقلید ومسند قضایی ترتیب ایله منصب شرطه
ایله احکام شرع شریفی نااهله تفویض ایتمزلر ایدی معلوم اوله که
قضاة وولاة سنین عدیده وازمنهٔ بدیده دهر وتنعم وترفهه مألوف
اولوب استیفای حظوظ نفسانیه وتناول نعم جسمانیه ایله عهد
برادونده جاری اولان اطوار سلفه اقتداده تقصیر ایدوب اجرای
احکام شرعیه ده تهاون وتکاسل ایتدیلر بعده دولت اعجام
واتراکده قبیله اصحابی عظمای عرب دخی منقرض ومندرس اولدقده
منصب قضای شرطه اهل امصار وبلدلردن ضعیف الحال
کمسنه لره توجیه اولنمغله تنفیذ احکام شرعیه ده نقض ابرامدن
قدرتلری قاصر اولوب نفس وعیال و املاک واموالرینی حفظ و
تحصیلنده عاجز اولان ضعفای رعایایه ملحق اولدیلر بو تقدیرجه دولت
اتراک وبربریه ده مناصب دینیه رجالنه ملوک وسلاطینک
عز و اعتبارلری قوت نسب وحسبه مبنی اولمیوب بلکه دیوان
ملوک وسلاطینه حکام شرعک حضورلری ومجلس شورایه
دخوللری تعظیم دین مبینه راجع ومبتنی اولمغله مجالس ومحافل
سلطنتی ملوک وسلاطین انلر ایله تزیین ایتدیلر والا فی عصرنا هذا
موجود اولان دول وسلطنتلرده مناصب علمیه رجاللک حل عقد
امور وفتق ورتق مصالح جمهورده قدرتلری قاصر اولوب مجالس
آرا ومحافل شورایه دخوللری مجرد حضور رسمی اولدیغی معلوم ومشهود
در زیرا حل وعقد امور قوت عصبیه وصولت وشوکت اربابی
واتباع وحواشی اصحابی رجالک وابستهٔ کف کفایتلریدر که
بین الانام بی محابا امر ونهی انفاذ وحکمنی اجرا ایدوب صورت
مخالفتده بولنان کمسنه لری جبرا وقهرا کرویه خلافدن سمت وفاقه
سوقده صرفه قادر اوله فی زماننا هذا مناصب دینیه ومراتب
علمیه رجالنده بو قوت وشوکت مفقود اولوب حل وعقد اموره
حکم ونفوذلری جاری اولمیوب خلفا وقتنده اولدیغی اوزره فتق

ورتق مصالحده عجز وقصورلری ظاهردر انجق بو قدر وار که فتوای
شرعیه واحکام دینیه انلردن اخذ وتلقی اولنمغله ینه مرجع انام ومشکل
کشای خاص وعام اولوب ملوک وسلاطین قتنده قدر وشانلری
عالیدر معلوم اوله که ناسدن بعضیلری بو ماده ده منازعه ومعارضه
ایدوب دیرلر که ملوک اسلام علما وفقهایی امور شرعیه وعرفیه ده و
مجلس شورایه ادخال ایتمک مهم ولازم اولوب العلماء ورثة الانبیاء
حدیث شریفی مصداقی اوزره انلری مجلس مشورتدن اخراج ایتمک مناسب
دکلدر دیدیلر لکن بو قول علی الاطلاق مرعی ومسلم دکلدر زیرا احکام ملک
ودولت ونظام عالم دخی مزاج امه تابع مقتضای طبیعت وسلطنت
اوزره جاری اولوب نظام عالم دخی مزاج ملکه ملایم وموافق وجه
اوزره ترتیب احکام سیاست ایله حاصل اولور بو صورتده جلب
مصالح دولت ودفع مفاسد سلطنته رای ومشورت حکمنی اجرا
ونهی ایقاعه قادر عصبیت اصحابی عقلای رجاله مخصوص در که انلر
تجربه امور وکثرت اعوان وانصار ایله حل عقد مصالح جمهوره قادر حرب
ومغازیده ماهر اولوب تقدیم رای شورادنصکره اجتهادلری مؤدی
اولدیغی امره عزم صادق وجزم موافق ایله مباشرت
وجلب نفع ودفع مضرت خصوصنده مبادرت ایدرلر لکن
علمای دین مبین ووکلای سید المرسلین اولمغله مجرد استفتای
احکام شرعیه ایچون مجلس شورایه دخوللری مهمات دینیه
دن اولوب ملک ودولتده انلرک فتوای شریفه لری اوزره
صدور دولت عمله مأموردر اما العلماء ورثة الانبیاء حدیث
شریفی مقتضاسی اوزره انبیای عظامه وارث اولان علمانک
تعیین وتحقیقی بویله در اشبو عصرمزده والا قریب اولان ازمنه
ده موجود اولان فقها وعلمانک اکابر وعظماسی اغلب احوالده
عبادات ومعاملات دینیه ده ائمه مجتهدین حضراتنک کتاب و
سنتدن اخذ واستنباط ایتدکلری احکام شرعیه یی
معتبرات کتب فقهیه دن نقل صحیح ایله حفظ واتقان وناسه
تعلیم وبیان ایدوب لکن عمله محتاج اولان مستفتیلره افتا ومجلس
محاکمه ومرافعه ده حکم وقضا ایدرلر لکن هر خصوصده علمیله عامل عالم فاضل

افق قلیل اولوب وجودلری کبریت احمردن اعزدر علمای اسلاف
علم وعملی جمعه موفق اولوب رسالهٔ قشیریده مسطور اولدیغی وجه
اوزره ظاهر وباطنلری انوار علمیه ایله پر نور وملکات عملیه ایله معمور
اولان اعلام رجال کلمه‌سنه عالم حقیقی وارث حضرت نبوی اطلاقی
جائز ولایق بلکه انلره مخصوص ومقصوردر نته کیم قرن ثانیده علمای
تابعین وائمهٔ اربعهٔ مجتهدین وانلرک اثرلرینه اقتدا ایدن سلف
صالحین رحمة الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی بر مسلکه سالک
اولوب علم وعملی جمع ایله ورثهٔ انبیا والمرسلین اولمشلردر
بو تقدیرجه امت مرحومه‌دن برکمسنه علم ایله واخر عمل ایله
منفرد اولدقده عابد متنسک عالم متهتکدن وراثت نبویه
مقامنه الیق واحق اولوب یعنی زهد وتقوی ایله موصوف اولان عابد
فقیه غیر متعبددن افضلدر زیرا زاهد وعابد صفت حضرت نبویه
وسیرت محمدیه‌یه وارث اولوب عامل اولمیان عالم فقیه
منصب وراثتدن بی بهره‌در **وظیفهٔ عدالت** زمان سابقده
منصب قضایه تابع خدمات دینیه‌دن بر خدمت مهمه‌دن
ایدیکه خلقک بینلرنده جریان ایدن معاملات ومعارضاتی
ضبط وحفظ ایچون معین اولوب عدل وصلاح ایله موصوف
اولان رجاله مفوض اولمغله خدمت مذکوره‌یه عدالت واصحابنه
عدول اطلاق اولنور ایدی بو امرک سر وسببی بوبله درکه
خلیفهٔ اسلام طرفندن منصوب قضاة وحکام امر شهادتده
اهتمام ایچون علم عدالت وصدق ودیانت ایله معروف رجالک
بعضیلری ناس بیننده جاری اولان حقوق ومعاملات شرعیه
یی ضبط ورؤیت ومحلنده شهادت ایچون نصب وتعیین ایدوب
انلردخی بیع وشرا واحقاق حقوق وسائر معاملات ناسی
وجه شرعی اوزره ضبط وحفظ وجریده‌لرینه قید وکتب ایلدکدن
صکره وقت حاجتده حضور حاکمده ادای شهادت شرعیه ایدرلر
قضاة وحکام دخی ذکر اولنان شهودی طرفلرندن منصوب
عادل موثوق اولمغله شهادتلرینی قبول ایدوب موجب شهادتی
اوزره حکم شرعیسنی اجرا وحقوق ناسی احیا ایدرلر ایدی و

خدمت مربوره‌ده اذن قاضینک لزومی بوندن ناشیدرکه عهد
صحابه وتابعیندن صکره غلبهٔ فسق وعصیان ایله ابنای زمان وتیرهٔ
عدل وانصافدن خروج ایدوب قبول شهادتده اصل ومدار اولان
جرح تعدیل امری حکام شرعک غیری قتنده خفی اولمغله نصب
شهود عدول رأی قاضی‌یه منوط اولدیکه ناسک حقوق و
معاملاتنی ضبط وتسجیل ایچون عدل وصلاحی ظاهر وامین
موثوق رجالی امر شهادت وخدمت کتابته نصب وتعیین
ایدوب حکم شرعیده اصابت ایله وسیلهٔ نظام امت
اوله بو خدمته اهلیت وقابلیت برقاچ شرطله مشروط اولوب
حین تفویضنده قاضی اول شروطه رعایت ایتمک لازمدر **شرط**
اول خدمت مذکوره‌یه تعیین اولنان ذات اصحاب طعن
وجرحدن سلامت وصلاح وعدالت ایله موصوف اولمق
لازمدرکه خبر شهادتلری قاضی قتنده مقبول وموثوق اولوب
اجرای احکام شرعیه‌یه مدار اوله **شرط ثانی** فن صکده مهارت
درکه ضبط وقایع وکتب وثایقده بین الکتاب مرعی ومعتبر اولان
رسم صک اوزره سبک ترکیب وحسن ترتیبنه مراعات
ایله صور مصالح انامی صکوک وسجلاته قید وثبت ایدوب عقود
وفسوخ وسائر معاملات حقوقده بین الفقها مشروح و
مشروط اولان شروط وقیوده رعایت اولنه بو سببه
مبنی من جهة القاضی نصب اولنان شهود عدول معاملات
ناسک صحت وفسادینه متعلق احکام شرعیه‌یه علم ووقوف
ایچون مجالس فقهایه ملازمت ایدوب بعده مباشرت اعمال
ایله ضبط وقایع وتحریر وثایقده ملکهٔ تامه وممارسهٔ کامله
حاصل ایتمک لازم اولمغله خدمت عدالت علم وعملی جامع رجاله
تخصیص اولندی شهود مذکوره‌یه عدول اطلاقی وصف عدالتک
بونلره اختصاصنه مبنی اولمیوب بلکه عدل وصلاح بو خدمتک
اقدم شروطی اولمغله صفت عدالتک بونلرده وجودی اهم
واسم علم اولمشدر **معلوم اوله‌که** قضاة وحکام اوزرینه
واجب ولازمدرکه بو خدمت مهمه رجالنک حال وشانلری

وسيرت و خلقتلرى كما ينبغى تفتيش و تفحص اولنوب عدل
وصلاحى ظاهر ادناس اوزاردن طاهر اولان رجاله خدمت
مذكوره يى تقليد و تفويض ايليه لر زيرا ناسك حقوقنى ضبط وحفظ
خصوصنى قاضى و حاكمك عهدهٔ امانتلرينه مفوض اولان مصالح
كليه دن اولوب شهادت كتابت عدالت ايله مشروط اولمغين
نصب شهود عدولده زياده اهتمام لازمهٔ ذمت حكامدر تعيين
قضاة ايله شهادت كتابت خدمتنه ايچون متعين اولان عدول
مسلمين آحاد ناسدن مستورة العدالة اولان سائر شهودك
تعديل و تزكيه سنه مأمور اولمغله قضاة و حكام شاهد عدولك
جرح و تعديلنه اعتماد ايله سائر شهودك شهادتلرينى رد و
قبولده تردددن برى اولوب وبووجهله دخى فائده سى عام اولور
زيرا وسعت ممالك اسلام تغالب حوادث ايام ايله احوال ناس
مختلط و مشوب اولوب بين الخصمين حكم قضا و فصل امضا
اقامت بينهٔ عادله يه منوط اولمغله قضاة و حكام شهودك
احوالنه اطلاع ايچون علم عدالت ايله موصوف و موثوق و معتمد
مزكيلرك خبرينه جرح و تعديلده دستور العمل ايدوب نصب عدول ايله
مضبط اولمشلردر و قاضى طرفندن امور مسلمين ضبط شهادت
ايچون نصب اولنان شهوده مخصوص بعض ديارده مصطبه لر
و دكانلر اولوب اصحاب مصالح اول دكانلره واروب بينلرنده
جارى اولان معاملاتنى انلره تقرير و هر برى جريده لرينه قيد
ايله ضبط و تحرير ايدرلر لفظ عدالت قاضى طرفندن نصب اولنان
شهودك خدمتيله فسق و ظلمه مقابل اولان عدالت شرعيه
بيننده مشترك بر كلمه اولوب كاه عدالتك ايكى معناسى بر
شخصده مجتمع و كاه متفرق اولور مثلا قضاة طرفندن منصوب
شهود و مزكيلر عدل و صلاح ايله موصوف اولدقده خدمتلرى
جهتيله و وصف خصلتلرى جهتيله ايكى جهتدن انلره عدول اطلاقى
جائز اولوب عدالتك ايكى معناسى دخى انلرده مجتمع اولور
اگر بر كمسنه عدالت شرعيه ايله موصوف ذاتنده زهد و
تقوى ايله معروف اولورسه دخى لكن طرف قاضيدن خدمت شهادته

مأذون

مأذون و مأمور دگل ايسه عدالتك انجق معناى شرعيسى
ايله موصوف اولوب معناى عرفيه سى انده موجود دگلدر بونك
عكسى دخى حكم مذكورك عكسى اوزره جاريدر والله اعلم بالصواب

حسبه

معلوم اولا كه حسبت و احتساب دخى خدمات دينيه دن بر خدمت
معينه امر بالمعروف و نهى عن المنكر بابندن بر وظيفهٔ شرعيه دركه
من طرف الله تعالى وجه شرعى اوزره امر و نهى يه مأمور اولان
ولى الامر بو خدمتى اقامته اهل اولان رجالى نصب و تعيين ايدوب
احكام احتسابى اجراسنه انلرى توكيل ايدرلر محتسب دخى جانب
الامر بو خدمتى رؤيت و اقامت ايچون اعوان و انصار ترتيب
ايدوب مناهى و منكراتى تفتيش ايدوب جرملرى مقدارنجه
تعزير و تأديب ايدرلر و بولندقلرى بلده ده عامهٔ مسلمينه نافع مصالح
كليه نك نظامنه سعى و اهتمام ايدوب خلقى اول مصالحك اتمامنه
سوق ايدرلر ازجمله وضع احمال تزاحم رجال ايله شهرك يوللرينى
تضييق ايدوب عباد اللهى اضراردن منع ايدوب حماللرى و اصحاب
سفاينى قدر معتاددن زياده دواب و سفاينه تحميل اثقالدن
منع ايدرلر كذلك طريق اسواقده سقوط و انهدامه مائل اولان ابنيه
و حيطانى قطع و هدم يا طريق آخر ايله ضرر عامى دفع ايله اصحابنه
امر ايدوب آينده و رونده يى اضراردن منع و دفعنده تأكيد ايدرلر
و معلم صبيان و مؤدب شبان اولان مكتب خواجه لرينه اطفال
مسلمينى تحملرى مرتبه تأديب ايتملرى اوزره امر ايدوب حد
معتادى تجاوز ايدرلرسه خواجه لرك يدلرينه ضرب ايله تأديب
ايدرلر و دخى خدمت حسبتى رؤيته مأمور اولان رجالك حكم
و تصرفلرى حضور قضاتده فصل اولنان دعواى حقوق كبى نزاع
و مرافعه و احضار خصومه موقوف اولميوب بلكه ارتكاب مناهى ايله
متهم اولان كمسنه لرك فساد و شقاقلرى مسموع و معلوم
اولدقده بلا مرافعه اصحابنى تأديب و تعزير ايدرلر و دخى كيل
و وزن ايله مأكولات و مشروبات بيع ايدن اصنافك نظام
و نرخنه و قانون شرعه مخالف جور عذرلرينه واقف اولدقده

اندری دخی تعذیر ایدوب لدی المطالبه ادای دیونه تمرد ایدن مدیون
متمولی دخی اصناف ایله معامله یه جبر ایدرلر لکن حضور غائبنده
منازعه و مرافعه یه موقوف اولان حقوق شرعیه یه متعلق دعوالری
فصل و حکم مرخص اولمیوب استماع شهود و تحلیف خصومه مبنی
اولان احکام شرعیه ایله حکم قضایه مأمور دکلدر منصب احتساب
مصالح عامه نک نظامنه دائر سهل الحصول بر امر اولوب حکم قضا
کبی اجابت حقنده مسائل فقهیه یه مراجعت ایله تعب و صعوبت
اولامغله فی الاصل منصب قضایه ملحق اولمق اوزره قضات طرفندن
منصوب رجاله مخصوص ایدی حتی ازمنهٔ ماضیه ده دول اسلامیه دن
مصر و بلاد غربده واقع عبیدیین دولتنده و اندلسده امویه وقتنده
محتسبک عزل و نصبی حکام شرعه مفوض اولوب اختیار ایتدکلری
کمسنه لره خدمت احتسابی توجیه ایدرلر ایدی بعده وقت خلفا
منقضی اولوب اتراک و اعجام دولتلری تغلب ایتدکده امر احتساب
سیاست عرفیه ایله عمل اولنوب منصب حسبه ولاة عرفه
تفویض ایتدیلر والی الله ترجع الامور نظارت سکه
دخی خلافت اسلامیه داخلنده مندرج اولان خدمات مهمه دن
بر خدمت جلیله درکه بین المسلمین تعامل اولنان اجناس
نقودی وزن و عیارده غش و نقصاندن نظام و رواجنی مخل
و سائر حیل و مفاسددن حفظ ایچون موضوعدر و نقودک
داشما ممالکده رواج و اشتهارینه وزن و عیاریله عزت و
اعتباری دلالت ایچون سلطان انام طرفندن بر علامت و صنعته
محتاج اولوب دار الضرب سلطانیه ده وجوه دراهم و دنانیر
اول علامت مخصوصه ایله طبع و رسم اولنور طریقی دخی بویله درکه
اولا حدیددن معمول بر لوح مستوی اوزرینه نقش سکه رسم
و حک اولنوب بعده صحائف زر و سیمی وجه معتاد اوزره نارده
اذابه ایله اوساخ غریبه دن تخلیص و تطهیر اولندقدن صکره اوزان
معلومه و اعمال مخصوصه ایله وزن و قطع بعده نقش سکه ضرب و طبع
اولنور لکن هر دولتده اجناس نقودک وزن و عیاری حد معینه سنده
قرار ایتمیوب بلکه اعتبار دولت و عرف مملکت ایله مراتب عیاری

مختلف

مختلف و متفاوت اولور بر دولتده که اجتهاد اصحاب بصیرت و اتفاق
رجال مملکت ایله اجناس نقودک ذوب و سبکی اجزای ردیه دن
تصفیه و تخلیصی ایچون بر حد معین تقدیر و تخصیص اولنوب اول حد
مخصوصک محک امتحانده اصل عیاری اعتبار اولندقدن صکره اجناس
نقود اول معیار صحیح العیاره عرض و تطبیق ایله ترویج و انقیاد اولنوب
درجهٔ عیاردن ساقط یا نقصان اولدیغی صورتده رتبهٔ اعتباردن
ساقط اولور نظام سکه خصوصی تنظیم مصالح مسلمینه مدار اولمغله
خدمت نظارتنی سلطان انام طرفندن بر صاحب بصیرت کمسنه یه
عنایت اولنوب اول دخی اجناس نقودده اعتبار اولنان وزن
عیارینی اختلالدن حفظ و حمایته بذل نقدینهٔ همت ایله اسبابنه
مباشرت و مبادرت ایتمک اوزره بر ذات لازمدر خدمت نظارت
تعامل ناسک مسلمینه مدار اولمق اهم اعتباریله خلافت اسلامیه
تحتنده اولان مناصب دینیه دن معدود اولمغین ایام سالفه ده
منصب قضایه ملحق اولوب احکام شرع مبین قضاة مسلمین
رأیلریله رجالنه تفویض اولنور ایدی بعد الزمان و حالا عصرمزده
جاری اولدیغی اوزره خدمت مذکوره رتبهٔ قضادن افراز اولنوب
مستقل بر منصب اولمشدر بو آنه دک ذکر اولنان مناصب
و مراتب دین اسلامه مخصوص و خلافت اسلامیه تحتنده
داخل اولان رتبهٔ سنیه دن اولوب بونلردن ماعدا خلفای
سابقین زماننده مرعی و حالا منسی بر قاچ منصب دینیه
دخی واردرکه بعضیلری انقراض خلفا ایله منقرض و مندرس اولوب
بعضیلری دخی سیاست ملک و سلطنته راجع و مبدل
اولمشدر لکن ینه وزارت و عمارت و حرب و جهاد و جبایت
و جزیه و خراج خدمات ملک و دولتدن اولوب هر بریک شان
و شانی ان شاء الرحمن محلنده ذکر و بیان اولنور والله
مصرف الامور بحکمه الفصل الثلثون کتاب اولک اوچنجی
فصلنک اوتوزنجی فصلی شعار امامت و خلافت اولان امیر المؤمنین
لقبیله خلفانک تلقیبی بیاننده در معلوم اوله که امیر المؤمنین
لقبیله تلقب خصوصی عهد نبوتدن صکره خلفای راشدین وقتنده

حدوث ایدن سنت سنیه دن اولوب الی یومنا هذا بعض دول
اسلامیه ده جاریدر اصل وتحقیقی دخی بویله درکه طائر قدسی
پرواز روح پر فتوح نبوی ترک آشیان ناسوت وعزم گلزار
لاهوت ایدوب اجماع صحابه ایله حضرت ابابکر الصدیق رضی الله
تعالی عنه کرسی نشین خلافت اولدقده اصحاب کرام حضرت
صدیقی خلیفهٔ رسول الله اسمیله تسمیه ایدوب وقت
وفاتلرینه دک بو لقب سامیله تلقیب اولندی بعده عهد
صدیقیدن صکره حضرت عمر رضی الله تعالی عنه مسند خلافته
تصدیر اولندقده حضرت فاروق خلیفهٔ رسول عنوانیله مذکور
اولوب حضرت صدیقدن صکره خلیفهٔ ثانی اولدقلرینه اشارت
قصد اولندی لکن وجه مذکور اوزره تقلیده من جهة اللفظ طول
کثرت وفیما بعد ملاحق خلفا ایله تکراری کلمات لسان اوزرینه ثقلت
وهجنتی موجب وتتابع اضافات کثرت الفاظ ایله خلفای
اثنیه نک بری برندن فرق وتمییزی عسیر اولمغله ایام خلافت
فاروقده اصحاب سعادت اکتساب لقب مذکوره دن عدول
ایدوب خلافته لایق القاب سامیه دن حضرت عمر رضی الله
تعالی عنه یه امیر المؤمنین لقبیله تلقیب اولندی وجه تخصیصی
دخی بویله درکه رؤسای عساکره طائفهٔ عرب امامت لفظندن
مأخوذ والی معناسنه مستعمل اولان امیر اسمیله تسمیه
ایدوب زمرهٔ مشرکین سلطان تخت نبوت علیه افضل
التحیت حضرتلرینه امیر حجاز امیر مکه اطلاق ایدگلرکن ماعدا
عهد خلافت فاروقده سعد بن ابی وقاص لشکر مجوس منحوس
ونس اوزرینه قائد الجیش نصب اولندقده صحابهٔ کرام سعدک
سرنامهٔ منشورا بهتاجی امیر المؤمنین عنوانیله تشریف
ایتمشلرایدی بو اثناده بحسب الاتفاق بعض اصحاب حضرت
عمره امیر المؤمنین دیو خطابه ملهم اولوب ناس دخی بو
وجهله تلقیبی استحسان واستصواب ایتمکله حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه الی الوفات بو لقب سامی ایله تلقیب اولندی
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه یه ابتدا بو لقبی اطلاق ایدن ذاتک

لقبنده

لقبنده اصحاب سیر وتواریخ اختلاف ایدوب بعضیلری
زمرهٔ اصحابدن عبد الله بن جحش وبعضیلری دخی مغیرة ابن
شعبه اولمق اوزره ودوحهٔ ذات الشجون روایتنده شعب
اختلافی تکثیر ایدیلر ننه بو بابده وارد اولان اقوالدندرکه
ایام خلافت فاروقده انوار آفتاب اسمیله محو سواد
کفره ایچون اطراف ممالکه ارسال اولنان جیوش اسلامدن
مژدهٔ فتح وظفر ایله مدینهٔ منوره یه بر برید نوید ظاهر وبدید
اولوب بشارهٔ نصرتی سدهٔ سنیهٔ خلافته اعلام
ایچون حضرت عمر رضی الله عنه یه استعلام قصدیله امیر
المؤمنین نه محلده در دیو سؤال ایتدکده اصحاب کرام
بو خطابی استماع ایله استحسان ایدوب اول شخصه والله
قولکده اصابت ایلدک خلیفهٔ عادلمز حقا امیر المؤمنین
اسمیله تسمیه یه شایان بر ذاتدر دیو لقب مذکور ایله
تلقیبی تصویب ایتمکله بین الناس شایع ومشتهر
اولدی حضرت عمردن صکره دخی محراب امامته تقدیم
اولنان ائمه دن حضرت عثمان وحضرت علی رضی الله
تعالی عنهما ایله ملوک امویه وخلفای عباسیه نک اکثری
بو لقب ایله تلقیب اولنوب سائر اقارب خلفا وصدور
امرایه اطلاق اولنماز ایدی لکن فرقهٔ سنیهٔ شیعه
اسد الله الغالب علی بن ابی طالب کرم الله وجهه
حضرتلرینی امام عنوانیله تلقیب ایدوب خلافت عظما
معناسنه امامت وصفی ایله توصیف ومحراب نبوتده
امامت صلوة جمله دن احق واولی الحکم اوزره مذهب مخفلرینه
ایما واشارت ایتدیلر کذلک حضرت علی کرم الله وجهه
دنصکره شیعه قتنده منصب خلافته لایق وشایان
اولوب لکن متغلبه خوفیله اعین ناسدن مستور ومتواری
اولان سادات اهل بیتی دخی بینلرنده امام اسمیله
تسمیه ایدوب بعده برده خفادن خروج وسریر سلطنته
جلوس ایدن رجالی رؤس منابرده وسائر مجالس ومحافلده

علی رؤس الاشهاد سائر خلفا کبی امیر المؤمنین عنوانیله
ذکر ایدرلر نته کیم اواخر دولت امویه ده بنی العباس استخلافه
سعی و خلعی اتمک اطاعتلرینه داعی اولان اعوان و انصارلری
سلالهٔ عباسیه دن خلافته تعیین ایتدکلری رجالی تلقیب
خصوصنده بو مسلکه سالک اولوب دیار خراسانده ابو
مسلمک خروجی و علم افراز دعوت اولدیغی ابراهیمک ظهوری
وقتنه دک اشراف بنی عباس بینلرنده امام اطلاق ایدرلر
ایدی وقتا که ابراهیم عباس قبل حصول المطلب قفای نکب
ایدوب قرنداشی ابو العباس سفاحی عون حضرت قادر
بیچون ایله فرمانفرمای تختگاه استقلال اولدقده انلر
دخی بر نهج سابق امیر المؤمنین عنوانیله تلقیبی اختیار
ایدوب آل عباسدن ابتدا بو لقب سامی ایله ملقب
اولندیلر کذلک طوائف شیعه دن مملکت افریقیه ده
مجتمع اولان روافض دخی تلقیب ائمه مستورینده
امام اسمنی اختیار ایدوب تا ذات اهل بیت
نبوتدن سلسلهٔ نسبلری اسماعیل بن جعفر صادقه
منتهی اولان عبید الله مهدی و ولد مخترمی ابو القاسمه و
انلرک ظهور و خروجلرندن اول پرده نشین اختفا و
انزوا اولان اولاد اسماعیلیه امام اطلاق ایدرلر ایدی
و عبید الله مهدی ایله اوغلو ابو القاسم سریر سلطنت
اوزره قائم اولوب بعده سرای بقایه عازم اولدقدنصکره
اولاد و احفادلرندن منتظم السلک اجلال خلافت اولان
امیر المؤمنین اسمیله تلقیب اولندیلر نته که دیار غربده
خلفای فاطمیه دن ادارسه دولتنده دخی گذران ایدن
رجال بو منوال اوزره جاری اولوب ابتدا واسطهٔ لفظ
سلک ادارسه اولان ادریس اکبر بعده فرزندی ادریس
اصغر بر دستور السابق امام لقبیله مذکور اولدقدنصکره
اولادلرندن اریکه نشین خلافت اولنلرینه دخی امیر المؤمنین
اطلاق اولندیغی معلوم اوله که بوندن اقدم ذکر و بیان اولندیغی

اوزره

اوزره خلفای راشدیندن ابتدا حضرت عمر رضی الله عنه حضرتلرینه
امیر المؤمنین عنوانیله تلقیب بعده لقب مذکور بقیهٔ خلفای
راشدین ایله ملوک امویه و خلفای عباسیه و سلاطین
عبیدیین و ادارسه دن دیار حجاز و شام و عراقه مالک
اولان خلفایه تخصیص اولندی زیرا خطهٔ مبارکهٔ حجاز مهبط وحی
نبوت اولمغله اشراف ممالک شرق و غرب و موطن قبائل
عرب اولوب شام و عراق مرکز عز و شرف شوکت و اصل
منبع و نصرت اولمغله خطهٔ مزبوره یه فرمانفرمای ملک و دولت اولان
ائمه و خلفانک سرنامهٔ صحیفهٔ ابتهاجاری توقیع رفیع امیر
المؤمنین ایله تزیین و توشیح جمله دن احق و الیق اولدیغی
اصحاب بصیرت قتنده روشن و ظاهردر امیر المؤمنین عنوانی
بین الخلفا القاب مشترکه دن اولوب مدار فرق و تمییزی اولمامغله
اوائل دولت عباسیه ده داعیهٔ استقلال ایچون هر بر خلیفه
نوبت خلافتنده امیر المؤمنین عنوانیله اکتفا ایتمیوب کندوسنه
مخصوص لقب آخر ایله تلقیب اولنورلر ایدی و تعیین لقب
جدید ایله تعیین و امتیاز قصد ایتدکلرندن ما عدا حین ولادتلرنده
کندولرینه وضع و تخصیص اولنان اسم سامیلرینی السنه
اراذل ناسده ذکر ایله ابتذالدن صیانت مراد ایدوب
اسم و علملرینی آحاد ناسک ذکرندن تحاشی ایتدیلر نته
کیم خلفای عباسیه نک اقدم و اولی اولان عبد الله بن محمد بن علی
سفاح لقبیله بعده انک قرنداشی ابو جعفر عبد الله بن
منصور عنوانیله بعده انک خلفی محمد بن عبد الله دخی مهدی شعاریله
بعده هارون الرشید دخی رشید لقبیله تلقیب اولنوب
بوندن صکره جانشینلری اولان خلفای عباسیه نک اکثری
نوبت خلافتلری وقتنده بو مسلکه سلوک ایله امتیاز و اعتلا
قصدیله مصر و افریقیه ده خلفای عبیدیین دخی انلرک اثرلرینه
اقتدا ایتدیلر اما دیار شرقده فرمانفرمای احکام تخت نشین
شام اولان ملوک امویه نک وقت سلطنتلری خلفای راشدینه
قریب اولوب هنوز طور عرب اوزره مشرب خلقتلری رسوم

کلفتدن عاری لازمهٔ حضرت اولان مراسم تعیین وامتیازدن
بری اولملریله هر خصوصده آیین عرب اوزره قدر حاجته اقتفا
لقب واحداله اکتفا ایندیلر کذالک دیار عرب واندلسده متوسلر
بالشیٔ ملک وسلطنت اولان ملوک امویه دخی تحدید لقبده
خلفای عباسیه یه اقتدا ایتمیوب دیار شرق وشامده مالک
اولان ملوک سالفهٔ امویه یه اتباع ایتدکلریندن ماعدا ملک
ودولت وسعت مملکت جهتیله دولت عباسیه دن نقصان
وقصورلرینه واقف اولوب خصوصا مهبط وحی نبوت دار
الخلافه اولان ملک حجازده علاقه لری اولمامغله وضع القابده
وسائر شعار خلافت واییین سلطنتده انلره تقلیددن
تحاشی ایندیلر زیرا ظهور دولت عباسیه ایله اقارب ملوک
امویه منتهای معموره ارضنه فرار واندلسده قرار ایدوب
عباسیه نک سرپنجهٔ قهر وتغلبلریندن تخلیص گریبان ایندیلر
بنا علیه تا اول وقته قدار که مائهٔ اربعهٔ هجریه نک اوللرنده ایکنجی
عبدالرحمن اوسط اولادیدن ناصر الدین لقبیله ملقب اولان
عبدالرحمن آخر ظهور ایدوب اندلسده عبدالرحمن مذکورک حکومتی
وقتنده ملوک عباسیه یه دخی دیالمه واتراکک تغلب واستیلاسی
وقتنه تصادف ایتمکله عبدالرحمن اموی دیار شرق و
افریقیه ده اورنک نشین اولان خلفای عباسیه دن
عبیدیین دولتنه اوضاع واطوارده تقلیده اجرا ووضع القابده
انلرک اثرلرینه اقتدا ایدوب حقنده امیر المؤمنین ناصر الدین لقبیله
تلقیب ایلدی عبدالرحمن دن صکره فرمانفرمای دار الملک اندلس
اولان بقیهٔ ملوک امویه دخی انلرک مسلکنه سالک اولوب
اندلسده هر بر خلیفه نوبت خلافتنده کندویه بر لقب مخصوص
وضع وتعیین ایتدکیه عبدالرحمانه گلنجه اسلافندن بر فرد بو مسلکه
سلوک ایتمش دکل ایدی بعده ممالک شرق وغربده ملوک
خلفا میاننده امیر المؤمنین عنوانندن ماعدا القاب مخصوصه
وضع عادت مألوفه اولوب عصبیت عرب منقرض ومراسم
خلافت مندرس اولنجه قدر بو مسلکه سلوک آیین سلاطین

وملوک

وملوک ایدی وقتاکه دیار شرقده امرای عجم بنی عباسه ومصرده
اتباع وخدام دولت عبیدیین اوزرینه خروج ایدوب وقبیلهٔ صنهاجه
امرای افریقیه یه وطائفهٔ زناته حکام غربه واندلسده طوائف ملوک
بنی امیه دولتنه تغلب ایتدکده شق عصای موحدین ایله کلمهٔ
اسلام متفرق ومختلف اولمغله دیار شرق وغربده بالجمله
اطوار واوضاع قدیمه متبدل ومتغیر اولوب شرجمله ملوک اطراف
سلطان عنوانیله ذکرده مشترک وتعضیضی دخی القاب مخصوصه
ایله منفرد اولدیلر تفصیل حاللری بو منوال اوزره درکه ابتدای
دولت عباسیه ده تغلب ایدن دیالمه وسلاجقه خلفاسنه عضد
الدوله ورکن الدوله ومعز الدوله ونظام الملک وبهاء الملک وذخیرة
الملک امثالی القاب سامیه ایله تلقیب وتشریف اولنوب
خلفای اسلامه اطاعت وانقیادلرینی وتنظیم امور ملکده اهتماملرینی
مشعر خطابلریله سرنامه اتها جاری تزیین اولنمش ایدی دیار
غرب وممالک مصرده خلفای عبیدیین طرفندن امرای صنهاجه بو
مقوله القاب منیفه ایله تلقیب اولنورلر ایدی دیوان سلطنت
طرفندن کندولرینه تحریر اولنان اوامر ومناشیرده اول عنوان
ایله مذکور اولنورلر ایدی بونلرک خلفایه تغلبلری قائم ایکن بینه
القاب اسمایه مشارکتدن تحاشی ایدرلر ایدی زیرا اصحاب
تغلبک بادیٔ نظرده وصورت ظاهرده قصد وغرضلری اظهار
مراسم عدل وداد ایله کافهٔ خصوصده صدق واخلاص اوزره
فرمانبر اطاعت اولان اعوان وانصار دولت کبی مراسم آدابه
مراعات صورتنی یا بندا احمقان ایدوب عقول قاصره اصحابی
اولان بهایم عوامک قلوب قاسیه لرینی کندولرینه جلب واماله
ایله تغلب وتسلطلرینی ستره مدار ایدرلر لکن گیدرک دیار
شرقده دیالمه واتراکک قدم تغلبلری عرصهٔ دولتده ثابت
وراسخ اولوب حل وعقد امور خلافت وقبض وبسط
دائرهٔ دولت بالکلیه کندولرینه عائد وراجع اولدقده کندولرینه
مقدما خلفا طرفندن تلقیب اولنان القاب مذکوره ایله اکتفا ایتمیوب
ناصر ومنصور امثالی اسلاف خلفایه مخصوص القاب ملوکانه یی

كندولرینه تخصیص و اطلاق ایتدیلر بعد الزمان بو خصوصدن دخی
عدول ایدوب تأیید دین اسلام ایچون ظهورلرینی و ربقهٔ اطاعت
خلافتدن خروجلرینی مشعر القاب اتخاذیله ملك و سلطنتده
استقرار و تفردلرینی اعلان و اظهار ایدوب صلاح الدین و
واحد الدین و نور الدین امثالی القاب ایله كندولرینی تلقیب
ایتدیلر و اما دیار اندلسده بنی امیه دولتنه تغلب ایدن
ملوك طوائف سلسلهٔ امویه دن خاندان خلافته قرابت
نسبیه ایله منسوب اولمغله ابتدای تغلبلرنده القاب خلفایی
بینلرنده توزیع و تقسیم ایدوب ناصر و منصور و مظفر و معتمد
امثالی خلفای سابقیه مخصوص القاب ایله نفسلرینی
تلقیب ایتدكلرنده شعرای عصردن بعضیلری شعرلرنده اشنع
تعبیر ایله تعییب ایلدیلر نته كم شعرای مغاربه دن ابن شرف
نام شاعر بو ایكی بیت لطیفی بونلرك حقلرنده انشاد ایدوب ذكر ایتمشدر

• مما یزهدنی فی ارض اندلس • • اسماء معتضد فیها و معتمد •
• القاب مملكة فی غیر موضعها • • كالهر یحكی انتفاخا صورة الاسد •

بیتین مذكورینك معناسی شرح و بیانی فصول سابقه
ضمننده بسط و تفصیل اولنمغله تكرار و اعادهسیله
تطویل كلامدن احتراز اولندی و ممالك افریقیهده امرای
صنهاجه خلفای عبیدیین طرفلرندن كندولرینه تكریم و اجلال
قصدیله تعیین اولنان القاب ایله اكتفا ایدوب ناصر الدوله
و سیف الدوله و معز الدوله نام و سائر بو مقوله القاب
سامیه ایله سر صحیفهٔ اجلاللری توشیح و تزیین اولنور
ایدی كیدرك امرای صنهاجه دخی عبیدیین دولتنه بالزیاده
تغلب و تسلط اولوب و دیار شرقده خلفای عباسیهیه
بیعت و تبعیت ایله اولیای نعمتی اولان ملوك عبیدیینه
عصیان ایتدیلر دار الخلافهٔ محروسهٔ بغداد ایله افریقیه
میاننده مسافهٔ بعیده اولوب عباسیهنك افریقیهده
حكم و تصرفلری كما ینبغی جاری اولمیوب مراسم خلافت
بعد مكان و طول عهد و زمان ایله امرای صنهاجه بینلرنده مرعی

وجاری

وجاری اولمدیغندن ماعدا عبیدیین طرفلرندن انلره تلقیب اولنان
القاب اسامی دخی منسی اولمغله مجالس و محافلده سلطان
عنوانیله مذكور اولورلر ایدی كذلك دیار عربده ملوك مغراوه
دخی سیف الدوله و معز الدوله مثللو القاب ایله ملقب
اولمیوب قبائل عرب میاننده جاری و بدویت طبعلرنده
مركوز اولمغله انلر دخی ملوكلرینی سلطان عنوانیله ذكر ایدوب
غیری لقب ایله تلقیب ایتمزلر ایدی و قتا كه دیار عربده •
انقراض خاندان امویه ایله سلالهٔ خلافت حكم و تصرفدن
ساقط اولوب حكومت اندلس انلردن زائل و جانشینلری
اولان لمتونه ملكی یوسف بن تاشفینه منتقل اولدقده
عدل و صلاحه مائل و حقه قائل بر ملك كامل اولمغله تكمیل
مراسم دین ایچون خلفای عباسیهیه اطاعت و انقیادی
لازمهٔ ذمت ایدوب عصرنده دار الخلافهٔ بغدادده فرمان
فرمای مسند خلافت اولان مستظهر بالله عباسیهیه كسب
دادهٔ انابت و بیعت ایدوب طرفلرندن حكومت دیار
عربی كندویه تقلید رجاسیله تحریر رقعهٔ عبودیت ایدوب
اشراف اعیان اشبیلیهدن عبد الله بن عربی ایله ولد
ارجمندی قاضی ابو بكری بو خدمتك رؤیتنه نامزد سفارت
ایلدی سفیران چابك سواران دخی سدهٔ خلافته حط
رحال اقامت و رخشودهٔ زراعت اولوب یوسف بن
تاشفینك نامه و هدایاسی بارگاه سلطنته عرض و انها
ایتدكلرنده رجا و نیازی مستظهر بالله یانینده قبول و
ارزانی اولوب علی وجه الاستقلال بالجمله حكومت ممالك
عرب و اندلس كندویه تقلید و خلفای عباسیهیه مخصوص
لباس ثوب معلم نصب و رایت و علم ایتمك اوزره و
تنفیذینی متضمن عهدنامهٔ اكید ایله سفیرلری عود و ارجاع
ایلدی نامهٔ نامیده یوسف بن تاشفینه امیر المؤمنین
عنوانیله خطاب ایدوب كلهوشتهٔ عز و اعتباری كنگرهٔ
سمای بای فرقدان ایتمكله مدت حیاتنده امیر المسلمین لقبیله

تشریف و تلقیب اولندی منقولدر که یوسف بن
تاشفین اتباع سنت زین مبین ملت ایله معروف
و موصوف اولوب خلفای عباسیه نك تعظیم و اجلاللری
قصدیله شعار خلافت اولان امیر المؤمنین عنوانیله کندوینی
ذکر و تلقیبده ادبه رعایت ایدوب امیر المسلمین لقبنی اختیار
ایتمکله مستظهر بالله دخی یوسف بن تاشفینك مختاری
اولان لقبیله تلقیب ایتدی لکن حدوث تصادف ایام
ایله ملوك لمتونه دخی عرصه وهن و اختلال اولوب محمد بن
تومرت مهدی نام بر عابد زاهد شخصك ظهوریله سلطنت
غرب بنی عبد المؤمنه انتقال ایتدکده انلر دخی امام لقبیله
تلقیبی اختیار ایتدیلر بو خصوصك اصلی دخی بویله درکه
محمد مهدی اعتقادده مقتدای مشایخ اهل سنت اولان
شیخ ابو الحسن اشعری حضرتلرینه اتباع ایدوب
علم و فضل ایله معروف و زهد و صلاح ایله موصوف
بر عابد شخص اولمغله دیار شرقده سیاحت اثناسنده
تکمیل فضل و کمال ایدوب دیار غربه قدوم ایله قبائل بربریه
دن مصامده قبیله سیله جلیس و انیس اولوب کبیرلرك
قبیله مذبوره یه شیخ و رئیس اولدقدن صکره مذهب
اشعری اوزره علم و خلقی دعوته قیام و علمای غرب ایله
بحث و مناظره ده اهتمام ایتدی ماده بحث بونك
اوزرینه دائر اولدیکه فرق اسلامیه قرآن کریمده وارد
اولان آیات کریمه متشابهاتی تأویل ترکده اوچ قسمه
منقسم اولوب بر فرقه سی مجسمه و بر فرقه سی ماتریدیه
و بر فرقه سی اشعریه در مجسمه آیات قرآنیه دن ید الله
فوق ایدیهم الرحمن علی العرش استوی فاینما تولوا فثم
وجه الله امثالی آیات متشابهاتك ظواهرندن فهم اولنان
معنی مراد اولنمق زعمیله حادث جناب حضرت حقه صفات
اجسام ایله توصیف ایدوب استوی علی العرش ایله عرش
اوزره جلوس و ید و وجه ایله انسانه مخصوص اولان عضو مثللو

اعضا

اعضا مراد دردیلر اما ماتریدیه حنفی و مالکی و شافعی مسلکنه سالك
اولوب اگرچه آیات متشابهاتی معنای مناسب ایله تأویل ایتمدیلر
لکن آیات متشابهاتك ظواهرینی تصدیق و اقرار و تأویل معناسنی
علام الغیوبه حواله ایتدیلر اما کبار اهل سنتدن شیخ ابو الحسن الاشعری
حضرتلری ذکر اولنان آیات شریفه امثالی متشابهاتی ظاهرندن
صرف و معنای مناسب ایله تأویل ایتدیلر لمتونه علماسی
مالکیه دن اولملریله ترك تأویلده ماتریدیه مسلکی مختارلری اولوب
محمد بن تومرت مهدی اشعری مذهبی اوزره تأویل متشابهه
ذاهب اولوب کندو مذهبنی ترجیح و تأیید و انلرك مسلکنه طعن
و تشنیعده تشدید ایدوب علمای غربك اسلاف متقدمینه
اقتدا ایله تأویل متشابهاتدن اجتناب و اتقالرینی تجسیم اوزره
تشبیهه حمل ایله حضرتلرنده سوء ظن ایتدی و مذهبلرینی تعریض
قصدیله کندویه اتباع ایدن اعوان و انصارینه موحدین تسمیه
ایدوب علی زعمه علمای غربی مشبهه و مجسمه منزله سنه تنزیل
ایتمکله لمتونه علماسنك مذهب و عقائدلرینه دخل و تشنیع
ضمننده دولتلرینه تغلب ایتدی و شیعه اهل بیت زعمی
اوزره امام معصومك وجودینه ذاهب اولوب هر عصرده
اجرای احکام شرع مبین ایچون سادات اهل بیتدن
بر امام معصوم لازم دردیو دعوای سلطنته قیام ایلدی
بشرط عصمت کبی تلقیب خلفاده دخی شیعه مسلکنه
سالك اولمغله کندوسنی امام معصوم عنوانیله تلقیب ایدوب
قدیمدنبرو بین الخلفا متوارث اولان امیر المؤمنین لقبیله ذکردن
امتناع ایتدی زیرا محمد بن تومرت مهدینك ظهوری وقتنده
شرق و غربده ضعفای اولاد خلفایه امیر المؤمنین اطلاق
ایتملریله انلر ایله مشارکت القابدن تعزز ایدوب تلقیب و
تسمیه ده اسلافی شیعه مسلکنی اختیار ایتدی و لمتونه
ملوکنه استیلای تام ایله ممالك غربی قبضه تصرفه کتوردکدن
صکره عبد المؤمن نام کمسنه یی سریر ملك و دولته فارغ
اولوب کندوسی گوشه انزوایه چکلدکدن صکره عبد المؤمن

ایدی خلفا اوزره امیر المؤمنین لقبیله لقبنی تلقیب ایتدی بعده
بنی عبد المؤمندن مسند ملك و دولته مالك اولان ملوك وسلاطین
دخی تلقیب و تسمیه ده بو مسلکه سلوك ایدوب اندن صکره
ممالك غربده نائل عز و دولت اولان ملوك بنی حفص دخی بو
عنوان ایله ذکری اختیار ایتدی زیرا محمد بن تومرت مهدی
خلعت گران قدر ملك و دولتی عبد المؤمنك بالای استحقاقنه
چسبان گوروب تخصیص و جمله ملوك اکا ترجیح ایدوب شوکت
قریش وسلاله خلافت دخی منقرض اولمغله شعار خلافت
اولان امیر المؤمنین عنوانی گویا بونلره مخصوص اولدی وقتاکه
دیار غربده ملوك زناته بنی عبد المؤمن ایله بنی حفصه غلبه
و استیلا ایدوب حکومت غربی بدلرندن نزع و تسخیر ایتدکلرنده
اوائل سلطنتلرنده بدویت طوری طبیعتلرنده باقی اولدیغندن
ماعدا قدیمدن برو متبوعلری اولان خلفانك قدر و شانلرینه
اجلال قصدیله القاب استاده انلر ایله مشارکتی تجویز ایتمیوب
امیر المؤمنین لقبیله کندولرنی تلقیبدن احتراز و لمتونه ملوکی
رأیی اوزره امیر المسلمین عنوانیله ذکری اختیار ایتدیلر بعده
ملوك زناته نك اعقاب و اخلاف و نبیره اسلافدن عدول
ایدوب آیین سطوت و شوکتی تکمیل قصدیله حالا بو عصرده
جاری اولدیغی اوزره امیر المؤمنین عنوانی اختیار ایتدی
والله غالب علی امره

الفصل الحادی والثلثون

فصل ثالثك اوتوز برنجی فصلی طائفه نصارانك آیین عاطلری
اوزره مذهب باطللرندن مقتدالرینه مخصوص اولان بطریق
لفظیله طائفه افرنج میاننده دین و مذهبلرینه رئیس
اولان پاپا لفظنك معناسی و مقتدای دین یهودك لقب
منحوسی اولان کوهن کلمه سنك شرح و بیاننده در معلوم
اوله که ادیان و مللدن بر دین و ملت ایله مبعوث اولان نبی
ذیشان دار فنادن ارتحالندن صکره امتی بیننده اول دین و شریعتی
حفظ و انفاذ و احکامنی تنفیذ و اجرایه متکفل بر شخصك
قیامی لازمدر که احکام تکلیفیه و مراسم دینیه یی اهل ملت

بیننده

بیننده اجرا و اقامته مبعوث نبی مقامنه قائم خلیفه گبی اوله کذلك
آحاد بشری جلب خیر و دفع شر ایچون وجه ارضده اجتماع
اوزره سکون و قراره مجبول اولوب مدنی الطبع اولملریله
سیاست ملك و دولته از هر جهت احتیاجلری امر ضروریدر
ایچلرنده تهدیدینی ایقاعه و حکمنی اجرایه قادر بر ملك قاهرك
وجودی لازمدرکه زمره بشری سطوت قهر و غلبه ایله خیر و
صلاحه سوق و شر و فساددن منع ایدوب تنظیم امور جمهور
ده متبوع انام و مقتدای خاص و عام اوله بو تقدیرجه خلافت
ایله ملك و سلطنت میاننده فرق و امتیاز حاصل اولوب خلیفه
انجق امر و نهی دینیه اقامت ایدن ذاته و سلطان امور دنیاده
حکم و تصرف ایدن رجاله اطلاق اولنور لکن سلطان الانبیا علیه افضل
التحایا حضرتلری جناب حق طرفندن دعوت عامه ایله کافه انامه
مبعوث اولوب طوعاً و کرهاً ودیعه اسلامی رقاب انامه
سیفله تحمیله مأمور اولمغین ملت اسلامیه ده ابتدای امرده
اقامت امر جهاد مشروع اولمغله خلافت ایله سلطنت معناده
متحد اولوب خلیفه و سلطان ذات واحده اطلاق اولندیغی
خصائص دین اسلامدن اولمشدر اما ملت اسلامیه نك
غیری ادیان سالفه شریعت منسوخه ایله بعث اولنان
انبیای مرسلین دعوت عامه ایله کافه انامه مبعوث اولمیوب
بلکه انلردن هر برینه ذیشان وقت و زمانلرنده موجود بر قوم
مخصوصه مبعوث و مرسل اولمغله تنفیذ احکام ملت ایچون
شریعتلرنده اول امرده سل سیف جهاد مشروع اولمدی
لکن اوزرینه هجوم خصوم واقع اولوب محاربه دن غیری طریقیله
دفعه امکان اولمدیغی صورتده مقابله لاجل المدافعه یه مرخصلردر
بناء علی هذا انبیای سابقین امم ماضیه یه انجق اقامت مراسم
طاعات و تصحیح معاملات ایله امر ایدوب انلردن صکره رؤسای
دین و مذهبلری اولان کمسنه لرین حکم و تصرفلری دخی حفظ مراسم
دینیه یه مقصور اولمغله سیاست ملك و دولت دین و مذهبلری
تحتنده داخل دکلدر بلکه امم سالفه اهل ملت منسوخه میاننده

واقع اولان ملك وسلطنت ونظام مملکت مقتضای عصبیت
اوزره جاری اولوب دین وشریعتلرینك اصول وفروعندن معدودی
دکلدر بوشیدن ناشی طائفهٔ بنی اسرائیل میاننده حضرت
موسی ویوشع علیه السلامدن صکره درتیوز سنه مقداری زمان
مرورینه دك ملوك وسلاطین اولمیوب مدت مزبوره ده انجق
حکم تورات وشریعت موسی علیه السلام اوزره صوم وصلوة
وتصحیح معاملاته متعلق احکام دینیه لرینی اقامت ایله اجرایه
مشغول اولدیلر خلیفهٔ حضرت موسی اولمق اوزره احبار یهود
دن برکمسنه یی رئیس دین وملت ومذهب نصب ایدوب کوهن
اسمیله تسمیه ایتدیلر شخص مذکور حضرت موسی علیه السلامك
خلیفه سی اولمغله اقامت صوم وصلوة وذبح قربان وسائر احکام
دینیه وبدنیه وامر عالیه ده امر ونهیینه اطاعت ایدوب تعظیم
واجلالنده دخی تقصیر ایتمدیلر حضرت موسی دن صکره خلافت
دینیه وحی ربانی ایله حضرت هارون علیه السلامك ذریتنه مشروط
اولمغله هر عصرده نسل هاروندن برشخص کوهن اتخاذ ایدوب
انك رأی وفتوا وحکم قضاسیله عمل ایدرلر ایدی وقتا که عهد
نبوت موسی علیه السلامدن درتیوز سنه مرور ایتدیسه
طائفهٔ بنی اسرائیل مدار نظام عالم وضابطهٔ مصالح امم ایچون
حکم ریاست وضبط سیاسته نظر اعتبار ایدوب ایچلرندن امور دیده
وکارآزموده یتمش نفر کمسنه انتخاب واختیار ایدوب
حوزهٔ حمایه لرنده واقع ممالکده احکام عامه یی انلره تسلیم و
تفویضنه قرار ویردیلر لکن نسل هاروندن رئیس دین ومذهبلری
اولان کوهن احکام دینیه ده مرجع ومصیر اولمغله حسب
المرتبه جمهور حکامدن اعلا واقدم ایسه ده ریاستی امر
دینیه مقصور احکام عامه ده تصرفدن معزول ومهجور ایدی اشبو
مختارلری اولان یتمش نفر جمهور دخی امور بنی اسرائیلده حسن
تدبیر ورأی دلپذیر ایدوب شوکت وسطوتلری قوت بولدقده
خبر کلیم الله ایله ثابت اولان وعد کریم ربانی اوزره بونلر ارض
شامده جبابرهٔ بنی کنعاندن اوزرینه رفع لوای غزا وجهاد ایله

مملکتلرینه

مملکتلرینه استیلا ایدوب بیت المقدسی واکا مجاور اولان
سائر ممالك شامی یدلرندن نزع وتسخیر ایتدیلر شویله
که امم فلسطین وکنعانیان وطوائف ارمن وروم ایله محاربه و
مقاتله ایدوب درتیوز سنه مقداری امر قتال وسائر احوالده
رأی وحرکتلری مختارلری اولان یتمش نفر جمهوره مقصور اولوب
تنفیذ احکامده مستقل ملکلری یوق ایدی بعده طائفهٔ بنی
اسرائیل مختارلری اولان جمهورك اعدالریله مقاومتدن
عجز وقصورلرینی کوروب حفظ نظام وعدولرندن اخذ انتقامه
قادر امرنده مستقل بر ملك قاهره احتیاجلری ظاهر ومقرر
اولدقده انبیای بنی اسرائیلدن حضرت اشمویل صلوات
الله وسلامه حضرتلرینه التجا ایدوب امر حضرت باری تعالی
ایله اوزرلرینه بر مستقل ملك نصبنی رجا ایتدیلر حضرت اشمویل
دخی اسعاف مسئوللرینی نیازیله درگاه قاضی الحاجاته توجه
برله وحی الهی یه منتظر اولدقده دعاسی مقبول اولوب
سبق قلم تقدیر ایله طالوت نام مرد دلیر صائب التدبیری
سریر ملك ودولته تقدیر اولنمق اوزره حضرت اشمویل
وحی اولمغله حضرت اشمویل دخی بنی اسرائیله امر حقی
تبلیغ ایدوب طالوت تعیین حضرت الهی ایله مالك تاج
وتخت اولدقده تنظیم امور بنی اسرائیله مبادرت واعدا
ولوازم حرب وقتاله مباشرت ایدوب اعدای بنی اسرائیل
اوزرینه خروجه عزم واقدام جبابرهٔ عمالقه دن فلسطین
ملکی جالوتی حضرت داود علیه السلام یدیله قتل واعدام ایلدی
طالوتدن صکره حضرت داود علیه السلام امر باری ایله فرمان
فرمای ملك ودولت اولوب وحی نبوت ایله ریاست ملك
وسلطنتی جمع ایلدی حضرت داوددن صکره فرزند ارجمندی
حضرت سلیمان علیه السلام دخی کذلك وحی الهی ایله سریر
خلافته تصدیر اولنوب انس وجن نگین حکمنه رام ومتبوع
خاص وعام اولمغله ظل ظلیل عدل وحکمی ارض حجاز و
یمن واطراف بلاد رومه ممتد اولدی حضرت سلیمان علیه السلام

دن صكره اسباط بنی اسرائیل میاننده افتراق كلمه واقع
اولوب ملك ودولتلری تفریق ایله ایكی شقه تقسیم اولندی
زیرا طائفهٔ بنی اسرائیلك نسل ونسبلری حضرت یعقوب
علیه السلامه منتهی اولوب حضرت یعقوبك دخی اون ایكی
اولاد ذكوری اولمغله هر برینك ذریتنه سبط اطلاق
اولنور ایدی واعوان وانصاری اصحاب قبائلدن اولمغله
بین القبائل جاری وبلكه امر خلقی وفطری اولان حب ریاست
مقتضاسی اوزره داعیهٔ ملك ودولت ایله قدم نزاعه
قیام وبربرلریله محاربه ومقاتله یه اقدام ایتدیلر ایكیلرندن
بنی یهودا ایله وبنی یامین اتحاد واتفاق ایله تعاون وتناصر
وعهد ومیثاق ایله اسباط عشرهٔ باقیه ایله متاركدن
تعزز وامتناع واطراف قدسی استیلا ایله بیت
مقدسی مركز رایت وحكومت وكرسی مملكت اتخاذ
ایتدیلر طائفهٔ بنی اسرائیلدن باقی قلان اسباط عشره
دخی نواحی نابلوسه علم افراز استقرار اولوب مدآین
نابلوسدن صبصطیه شهرینی دار الملك دولت اتخاذ
ایتدیلر بخت النصر استیلا سندن برو بلدهٔ مزبوره خراب
وویراندر بو منوال اوزره ملوك بنی اسرائیل ممالك مذكوره
ده بیك سنه مقداری حكومت ایتدكدن صكره بونلرك
اوزرلرینه بخت النصر خروج ایدوب ابتدا ممالك نابلوسده
اسباط عشره یی بعده بیت المقدسده بنی یهودا ایله بنی
یامینی قهر وتدمیر وممالك مذكوره یی یدلرندن نزع وتسخیر ایدوب
قدس شریفی تخریب وتورات شریفی احراق وافنا
ایتدكدن صكره بونلری بلدهٔ اصفهان وسائر بلاد عراقه
نفی واجلا ایلدی بعده بو حال اوزره یتمش سنه مرورندن
صكره ملوك كیانیان فرسك بعضیلری طائفهٔ بنی اسرائیلی
بلاد عراقدن ینه وطن اصلیه لری اولان ممالك قدس شریفه
نقل وارسال ایتمكله بونلر دخی بیت المقدسی تعمیر وبنا
ومراسم دینیه لرینی كالاول اجرایه مبادرت ایدوب فارغ

البال ورفاه حال انده مكث واقامت ایتدیلر بو اثناده بونلر
ملوك فرسك تحت اطاعت وحكومتلرنده اولوب آیین قدیملری
اوزره مراسم دینیه لرینی اجرایه مرخص اولدقلریله حكم تورات و
شریعت حضرت موسی اوزره انجق اقامت صوم وصلوة وذبح
قربان وسائر دین ومذهبلرینه متعلق اموروه رئیس مذهبلری
اولان كوهنلرینه مراجعت ایدرلر ایدی بعده سریر ملك ودولت
فرسدن یونانه نقل ایدوب اسكندر بن فیلقوس رومی
ممالك فرسه استیلای تام ودارا یی قتل واعدام ایتدكده
طائفهٔ یهودك رقبهٔ طاعتلری ملوك یونانك داخل ربقهٔ
اطاعتلری اولوب بر مدت انلره دخی كرفتار صدمهٔ قهر وتسخیری
اولدیلر بعده ملوك یونانك دخی شیرازهٔ مجموعهٔ احواللری
انحلاله مشرف اولدقده طائفهٔ یهود خلع ربقهٔ اطاعت
ایله بونلرك اوزرینه خروج ایدوب سرپنجهٔ قهر وتغلبلرندن
فی الجمله تخلیص كریبان ایتدیلر بو اثناده ریاست دینیه لری
سلسلهٔ یهودادن بنی حشمنایه مخصوص اولمغله اول زمره
دن كوهین اتخاذ ایتدكلری كمسنه یی طائفهٔ بنی اسرائیل
اوزرینه ملك نصب ایدوب بر مدت بینلرنده حكومت
واعدا ایله مقاتله یه برزده وامن ماممت اولدیلر بعده ینه
طائفهٔ روم ظهور ایدوب تكرار بنی اسرائیلی كرفتار زنجیر
قهر وتدمیر وممالك نابلوسی وفلسطینی یدلرندن نزع و
تسخیر ایتدكدن صكره خطهٔ مباركهٔ قدس شریفی دخی
محاصره وتضییق ایله فتح وضبط ایدوب واصهار بنی حشمنای
دخی بنی هیرودوس ایله مقاتله ومحاربه وبیت المقدسی
تخریب وبنی اسرائیلی دیارلرندن تغریب ایدوب بونلرك
ذكور واناثنی وصغار وكبارینی اقصای ممالك روم اولان
رومه شهرینه واكا مجاور سائر بلاد افرنجه نفی واجلا
ایتدیلركه طائفهٔ یهود بو نفی عامه یه جلوهٔ كبرا تسمیه ایدرلر
بوندن صكره طائفهٔ یهودك شوكت وسطوت و
قدرتلری بالكلیه زائل اولمغله باكجمله ملك ودولت یدلرندن

خروج ایدوب قیاصرهٔ رومک سر پنجهٔ قهر و سطوتلرنده
زار و زبون اولوب و ضربت علیهم الذلة والمسکنة نص
کریمی اوزره طغیان و فسادلری مقابله سنده الی هذا الآن
اینما کانوا کرفتار دام ذل و هوان اولدیلر سویله که بولندقلری
محلده جزیه کذار و بی قدر و ضعفای رعیتدن اولوب
تجویز شرع و رخصت ملوک مرتبه آیین دین باطل و
عاطللری کوهنلری رأیله ایله علی وجه الاخفا اجرایه مرخص
اولدیلر وقتاکه حضرت روح الله عیسی علیه السلام حضرتلری
تأیید سبحانی ایله طرف حضرت حقدن مؤید اولوب تکمیل دین
موسی و احکام توراتک بعضیسی نسخ و بعضیسی تعزیز
و ابقا ایله طرف حضرت حقدن مبعوث اولمغله تصدیق
دعوی ایچون ابرای ابرص و اکمه و احیای موتی و انلک
امثالی نیجه معجزات باهرات و آیات بینات اظهار ایلدکده
بیت المقدسده تلامیذی اولان اون ایکی حواریون ایله
ناسدن جمع کثیر تصدیق و ایمانه موفق اولوب بعض آفاق
و اقطاره دخی دین حضرت حقه دعوت ایچون حواریونی
ارسال ایتمکله طائفهٔ یهود حضرت مسیحه حقد و حسد
ایدوب نبوت و رسالتنی تکذیب شاننه لایق اولمیان
افک و افترایه اجترا ایتدیلر حضرت مسیح دخی بعثت رسالتی
قیاصرهٔ رومک اول و اقدمی اولان اغسطوس نام قیصر
عظیم زماننده طرفندن بیت المقدسده ملک یهود اولان
هردوسک مدت حکومتنده واقع اولمغله هردوس
اغسطوسه حضرت مسیح علیه السلامک قتل و اعدامنه
ترغیب و اغرا ضمننده مکتوب تزویر اسلوب ارسال
ایتمکله قیصر مزبور دخی هردوسه بو امر شنیعه یه اذن
و رخصتی متضمن کاغد کوندروب مساعده ایتمکله قرآن
کریمده مسطور اولدیغی وجه اوزره طائفهٔ یهود علی زعمهم
حولیای باطلرینه صورت ویردیلر رفع حضرت مسیحدن
صکره حواریون ملت نصرانیتی اقامت داعیه سیله اطراف

بلاده متفرق اولوب اکثری بلاد رومه نقل و رحلت و انده خلقی
دین حضرت عیسی یه دعوت ایتدیلر بطروس جمله حواریونک
اکبر و اعظمی اولوب دار الملک قیاصره اولان بلدهٔ رومه یه نزول
ایده تأیید ملت نصرانیه ایله مشغول اولدی بوندن صکره
حواریون انجیل شریفی ضبط و تحریره شروع ایدوب روایتلری
مختلف اولمغله السنهٔ عدیده اوزره درت نسخه تحریر ایتدیلر
حواریوندن متی بیت المقدسده لسان عربی اوزره بر نسخه
تحریر ایدوب یوحنا بن زبدی اول نسخهٔ عبرانیه دن لسان
لاطینه نقل ایتدی ینه حواریوندن یوقا دخی بعضلرکا بر رومی
لاطین لسانی اوزره یوحنا بن زبدی دخی کذلک بلدهٔ رومه
ده بر نسخه دخی تحریر ایدوب بطروس دخی ینه لاطین لسانی
اوزره بر نسخه کتب و تحریر و تلمیذی مرقاسه نسبت ایتدی
نسخهٔ انجیلدن اشبو درت نسخه نک نظم و ترکیبی اختلاف
روایتله مختلف اولدیغندن ماعداسی بریرنده منقول و مسطور
اولان کلمات وحی ربانی و خطاب سبحانی اولمیوب بلکه کلام حضرت
عیسی و کلام حواریون ایله مشوب و ممزوجدر کذلک انجیل نسخه
لرنده احکام شرعیه و مراسم دینیه اقل قلیل اولوب اکثر و اغلبی
قصص و عبر و امثال و حکمدر بوندن صکره امر حضرت مسیح ایله
اطراف و اقطاره بعث و ارسال اولنان حواریون بلدهٔ رومه ده
اجتماع ایدوب دین مسیح ایله اطراف و اقطاره بعث و ارسال
اولنان حواریون بلدهٔ رومه ده اجتماع ایدوب دین مسیح و ملت
نصرانیه قواعد و مراسمنی تمهید ضمننده بر کتاب تدوین بطروسک
تلمیذی و مؤتمن و معتمدی اولان اقلیمنطس نام راهبک یدینه
امانت وضع ایتدیلر انجیل شریفدن ماعدا زعملری اوزره عمل
و قبولی واجب اولان کتب سالفه نک اسم و عددلرینی اول کتابک
ضمننده درج و تسطیر ایتدیلر ابتدا کتب شریفهٔ قدیمه دن بش
سفر اوزرینه مرتب اولان کتب توراة ایله سائر کتب بنی اسرائیل
کتب یوشع و کتاب قضاة و کتاب راعوث و کتاب یهودایی و اسفار
ملوک نام درت جلد کتابی و سفرین یامین و ابن کریونک مؤلفی اولان

کتاب مقابین که اوج سفر اوزرینه مرتبدر تلقی بالصواب ایلدیلر
کذالک امام بنی اسرائیلدن اولان عزرانک کتابنی وکتاب اردشیری
وقصهٔ هامانی وکتاب ایوب صدیقی ومزامیر داود علیه السلامی
وسلیمان علیه السلامک کتب خمسه سنی ونبوات انبیای صغار
وکبار تمام اون ایکی عدد کتبنی وسلیمان علیه السلامک وزیری یشوع
بن تنارخک کتابنی اخذ وقبوله اتفاق ایتدیلر کذالک نسخهٔ اربعه
انجیلی حواریوندن بولسک اون درت رساله سی کتب وقتالیقون
اسمیله مسمی اولان یدی رساله ایله ینه کتب مزبوره دن قصص
رسلی متضمن ارکسیمک کتابنی واحکام دین مسیحه دائر کتاب
اقلیمنطس وکتاب ابوغالمسیس که یوحنا بن زبدینک رؤیاسی
انده مسطوردر بو ذکر اولنان کتبک جمله سنی حواریون اخذ وقبول
ایدوب موجبلریله عمل ایتمک اوزره طائفهٔ نصارایه توصیه ایتدیلر
بعد الزمان قیاصرهٔ روم دخی گاه دین عیسایی قبول واهلنه
اکرام واجلال ایدوب گاه ایسه دخی ملت نصرانیه یی رد وانکار
واهلنی قتل ونفی ایدرک پایمال قهر ودمار ایدیلر تا اول وقته
قدر که قیاصرهٔ رومدن قسطنطین مالک تاج وتخت ودولت
اولوب دین مسیح ایله تدینده ثابت ومستقر اولمغله بنیان
دین مسیح قلوبنده راسخ ومتین وتزلزل وانقلابدن امین
اولدی ودخی معلوم اوله که طائفهٔ نصارایه رئیس دین وعلمالری
اولان کمسنه یه بطریق اسمی تسمیه اولنوب بالجمله امور دینیه ده
انک رأینه اعتماد وحضرت عیسانک خلیفه سی اولمق اوزره
زعم واعتقاد ایدرلر خلیفهٔ مرقوم بطریق اعظم اولمغله طرفندن
بلاد بعیده یه نواب ووکلا ارسال ایدوب انلره دخی اسقف
تسمیه اولنور وصوامع وکنائسده اقامت مراسم عبادات
ووعظ نصیحت ایله مشغول اولان کمسنه یه قسیس وخلوتده
پرهیز وریاضت ایله ملازمت ایدن کیشیلره راهب اطلاق
اولنور که انلر صومعه وزاویه ده گوشه نشین عزلت اولوب
خلقدن دخی منقطع اولمشلردر حواریونک اقدم واعظمی اولان
بطروس بلدهٔ رومه ده مکث واقامت وتعلیم مراسم دین

حضرت

حضرت مسیحه مباشرت ایدوب بعده قیاصرهٔ رومک شنجیسی
نیرون قیصر سفر مقر نائل سریر ملک ودولت اولدقده بطروسی
شمشیر غدر ایله شهید ایتمکله یرینه دار الملک رومده
اریوس نام بطریق رئیس بطارقهٔ روم اولدی ینه زمرهٔ
حواریوندن مرقاش دخی انجیلی اسکندریهٔ مصر وبلاد غربیه ده
یدی سنه مقداری دعوت دین مسیح ایله مشغول اولوب
اول دخی فوت اولدقده یرینه جنانیا نام کمسنه قائم اولدیکه
ابتداده بطریق اسمیله تسمیه اولنان شخص مزبوردر جنانیا
رئیس بطارق اولدقده کندویه احکام دینیه ده معاونت
ومشارکت ایچون اون بر قسیس نقد وانتخاب ایدوب
اولوجهله شرط ایتدیکه بطریق اعظم فوت اولدقده انلردن
بری خلفه جانشین اولدقدن صکره قسیسین مزبورینک
رأی واتفاقلریله علمای نصارادن بری دخی اون ایکی
اولمق اوزره اول قسیسلره ضم والحاق اولنوب بطارقهٔ
اطرافک نصب وتعیینی بطریق اعظمه منوط اولدیغی کبی
اعظم دخی فوت اولدقده آخرک نصب وتعیینی خصوصی
اشبو قسیسلرک رأی واختیارلرینه مفوض اولمق اوزره
توصیه ایتدی جنانیادن صکره بطارقهٔ روم واساقفهٔ
روم ونصاری میاننده قواعد ملت نصرانیه وعقائد
دینیه ده اختلاف واختلال واقع اولمغله حقیقی باطلدن
فرق وتمییز ایله قیاصرهٔ رومدن قسطنطین وقتنده اسقفهٔ
نصارادن اوچیوز اون سکز کمسنه عقد مجلس مشورت
وطرح انجمن جمعیت ایدوب بعد المشاوره نیجه ارکان
وشروطی متضمن رأی واحد اوزره قرار ما عدایی رد
وانکار ایتدیلر قرارداده اولان مذهب اعتقادلرینی ضبط
وتحریر ایدوب اول نسخه یه اصل وامانت تسمیه ایتدیلر
که وقت حاجتده انجق اکا مراجعت اولنوب موجب و
مقتضاسیله عمله اتفاق ایلدیلر اول نسخه ده درج وتسطیر
اولنان موادک بری بودر که زعم فاسدلری اوزره خلیفه

روح الله اولان بطریق اعظم فوت اولدقده آخرك نصب
وتعیینی خصوصی خبا بنا رأیی اوزره مجرد ذکر اولنان اون ایکی
قسیسك رأی واجتهادلریله عمل اولنمیوب بلکه رؤسای سائره
نصارانك دخی رأی واجتهادلرینك انضمامیله اساقفه‌دن بری
بطریق اعظم نصب وتعیین اولنه دیو بسط وتمهید اولنمغله
الیوم جمهور نصارا بینلرنده بو رأی مذکور مسلم ومقبول ودستور
العمل اولمشدر بوندن صکره دخی بالدفعات احکام اعتقادیه‌ده
علاوه بین النصارا اختلاف واقع اولمغله اجتماع اساقفه
ایله مجالس عدیده عقد اولنوب هر مجلسده مذاهب اسلافی
نسخ وقبولده محو واثبات ایله تصرف ایتدیلر لکن زعم فاسدلری
اوزره خلیفهٔ عیسی اولان بطریق کمراه نصب وتعیینده بطریق
اعظم طرفندن بلاده اساقفه تعیینده رأی قسطنطین ایله عملا
جملهسی اتفاق ایدوب بو ماده‌ده جمیع مجالس معقوده‌ده رأی
اسلافه بر فرد مخالفت ایتمدی بطریق اعظمك اطراف بلاده
نواب ووکلاسی اولان اساقفهٔ نصارا بطریق کبیره تعظیم
واجلال قصدیله والد مربی معناسنه اولان پاپا لفظی اطلاق
ایتدکلری کبی قسیسلر دخی بطریق وکیللری اولان اسقفلره
اب اسمیله خطاب ایدرلر ایدی لکن طول عهد وزمان ایله
بطریق کبیر ایله سائر اساقفه میاننده اسم ولقب جهتیله
فرق وامتیاز باقی قالمیوب تعظیم واجلالده مساوات واقع
اولمغله اسکندریهٔ مصرده بطریق کبیر اولان هرقیل رومه زماننده
بطریقك اساقفه‌دن اسم ولقبده فرق وتمیزی ومراسم
تعظیمك تکمیلی ایچون لسان عربده ابو الآبا معناسنه اولان
پاپا اسمی بطریق اعظمه تخصیص وتعیین اولنوب اساقفه‌یه اطلاقی
منع اولندی بطریق کبیره بو اسمك وضع وتعیینه ابتدا ظهوری
دیار مصرده مذکور هرقل رومی زماننده اولمق اوزره جرجیس بن العمید
تاریخنده مسطور ومصرحدر بوندن صکره پاپا اسمی کرسی اعظم
ممالك روم اولان بلدهٔ رومه‌ده زعم نصارا اوزره کرسی نشین خلافت
اولان بطریق اعظمه تخصیص اولنوب بطریق مصر وسائر بطارقه

اطلاق اولنمادی زیرا بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره بلدهٔ رومه‌ده
حواریوندن بطروس مکث واقامت ایدوب انده حضرت عیسی
طرفندن بر مدت کرسی نشین خلافت اولمغله بوندن صکره دخی جانشینی
اولان بطریقلری طائفهٔ نصارانك اکثری سائر بطارقه‌یه تقدیم زیاده تعظیم
واجلال ایتملریله پاپا اسمیله کوچکه رومه بطریقنه تلقیب اولنوب
الی هذا الآن اسم باطل ورسم عاطللری بو منوال اوزره جاری ومستقر
در و دخی معلوم اوله که طائفهٔ نصارا تعظیم حضرت مسیحده افراط
وحقنده اعتقادات باطله آرای ایله اختلاف ایدوب بعضیسی
حاشا اله وبعضیسی ابن الله اولمق اوزره اعتقاد وهر بریسی
بر کونه کفر وفساده اجرا ایتمکله فرق مختلفه‌یه متفرق اولدیلر هر
فرقه کندو مذهبنی ترجیح واعلا وخصمی اوزرینه غلبه واستیلا
قصدیله اول مذهب باطله‌ده کندولرینه اتباع ایدن ملوك ونصارادن
استمداد واستعانت ایدوب سلط الله الکلب علی الخنزیر
مخواسی اوزره بینلرندن اشتعال نائرهٔ حرب وقتال وفتح نزاع
وجدال ایتدیلر بو اختلاف ضلالت آیین نیجه مدت مستمر اولوب
هر عصرده بر مذهب عجیب وآیین غریبه ایله فرق عدیده ظهور
ایتمکله دین ومذهبلری مختل ومشوش اولدی عاقبت اول فرقه
مکر وتزویرك اکثری محو ومضمحل اولوب انجق فرقهٔ مزبوره‌دن
ملکائیه ایله نسطوریه ویعقوبیه‌نك اقوال باطله وعقاید زائغه‌سی
قلوب فاسدهٔ نصاراده جایکیر اولمغله مذاهب مزبوره‌یی
طائفهٔ نصارا قبول ایدوب اوچ فرقه‌یه متفرق اولدیلر نص قرآن
کریم ایله مذهب مذکوره‌نك جملهسی کفر صریح اولوب کتب ملل
ونحلده علی التفصیل مسطور ومعروف اولمغله اشبو صحیفه
قرطاس کافور التماس اول شرزهٔ خنازیرك سواد کفر صریحیله
مسوده ایتمك مناسب کورلدی زیرا بونلرك اعتقاد باطللری
مخبر صادق خبریله رد وانکار وابطال اولنوب تکرار الزام ایچون
ترتیب قانون جدال استدلالدن استغنا حاصل اولمغین قبول
اسلام ایله جزیه وجزا جدان امتناع ایتدکلری صورتده حکم حاکم شرع
مبین ایله قطع عرق نزاع ایچون زبان شمشیره حواله اولندی

ودخی معلوم اوله که فرق ضالهٔ نصارادن اشبو طوائفک بر
بریسی بیاننده بربطریق کبیر اتخاذ ایدوب بلدهٔ رومه ده
بطریق اعظم اولان بابا ملکانیه مذهبنی اختیار واول حوالیده
واقع اولان ملوک افرنج دخی مذکوره اعتبار ایتمکله طائفهٔ افرنج
بابا دوکاری باباس کمراهه پیشوای راه ضلالت اتخاذ ایدیلر
کذلک دیار مصرده ساکن طوائف نصارا فرقهٔ مزبوره دن یعقوبیه
رأینه اعتبار ایدوب بینلرنده باباکه بطریق کبیر اختیار ایدوب
طائفهٔ حبشه دخی یعقوبیه رأیی اوزره اولمغله بطریق مصر
طرفندن حالا دیار حبشه اسقفه نصب وارسال واول یره
ویلدی اغوا واضلال ایدرلر لکن بابا اسمی حالا بو عصرده رومه
ده بطریق کبیر اولان باباس ناشناس لشناس الکنایه
اطلاق اولنوب دیار مصر وغیری بلادده یعقوبیه رأیی اوزره
اولان بطارقهٔ نصارایه اطلاق اولنماز ولفظ بابا بر اسمدرکه
ایکی معجم حرف با ایله اولوب ایکنجیسی مشدد اولمق اوزره نطق اولنوب
بین الافرنج بو وجهله مستعملدر ودخی طائفهٔ افرنجک بطریق کبیر اولان
بابا دائما طائفهٔ مزبوره یی ملک واحده اتباع وانقیاده ترغیب
ایدوب تعدد ملوک ایله افتراق کلمه ایله اختلال نظامدن تحذیر ایدوب
لسان افرنج اوزره ملک مزبور ایمپرهطور اطلاق اولنورکه
اسم مذبور طای معجمه ایله مرسوم اولان حروف بابله طا حرفلری
مخرجلری بیننده متوسط مخرجدن اخراج ایله اجرا اولنور و
ایمپرهطورلر ملک ودولته نائل اولدقلرنده بابا کویا تبرک قصدیله
کندودیله باشنه برتاج مرصع وضع ایتمکله اول ملکه جاسار
تاجدار اطلاق اولنور غالبا ایمپرهطور لفظنک معناسی لسان
افرنجده صاحب تاج وتخت دیمکدر کتاب اولدن اشبو آنه کلنجه
بابا ایله کوهن اسملرینک مغایری شرح اولنوب حقیقت و
ماهیتلری واحوال واطوارلری پذیرای اتمام بولدی والله
یضل من یشاء ویهدی من یشاء **الفصل الثانی والثلثون**
فصل ثالث اوتوز ایکنجی فصل مراتب ملک ودولت ومناصب
سلطنتک ترتیب احکامی بیاننده در **معلوم اوله که** مالک رقاب

انام ومتبوع خاص وعام اولان ملوک وسلطان مصالح
انامه متکفل وامور عامه یه متحمل اولوب لکن فی حد
ذاته شخص واحد اولمغین بنفسه مصالح امور امته کافی
اولمامغله تنفیذ حکومت وضبط سیاستده ابنای جنسیله
استعانیه محتاجدر زیرا بر ملک وسلطان کندو نفسنه
راجع اولان امور ضروریه یی وحوائج اصلیه سنی تحصیل
وتکمیلده بنی ادم نوعنک اعانتنه محتاج اولدیغی سیاست
ملک ودولت وابنای معونت خلقده اعوان وانصارک
معاونت واجتماعنه احتیاجی امر ضروری اولدیغی ظاهردر
اصلی دخی بویله درکه ملوک وسلاطین داخل حوزهٔ حکومتی و
لازمهٔ عهدهٔ حمایتی اولان بلاد عبادی هجوم خصوم و
تصدی اعدادن حفظ وحمایه ایدوب مستظل جناح
رأفتی اولان عجزه مساکینک نفس وعیال واملاک
واموالنه اصحاب جور وظلمک تعرضلرینی منع ودفعه
قیام واهتمام ایله حفظ بلاد ومحافظهٔ عباده سعی ایدرلر
ازجمله معمورهٔ ممالکده واقع طرق ومسالکی قطاع
طریقدن تامین ایله واردین وصادرینی ترفیه ایدوب امر
معاش وتصحیح معاملاتده کافهٔ انامک علی وجه العموم محتاج
اولدقلری مصالح کلیه ده قانون نظامه مراعات ایدوب
سوق وبازارده کیل ووزن ایله بیع اولنان ماکولات و
مشروباتده نظام اسعار ونرخه رعایتی تجاوز ایدنلره
حدینه لایق وجه اوزره ترتیب سیاست ایتدکدنصکره
نظام معاملات انام اولان سکه خصوصنه دخی صرف لقدینه
همت وسرکشلک ایدنلرک سرلرینه ضرب مطرقهٔ عقوبت
ایدرلر خلاصهٔ کلام ملک وسلطنت امور عامه ده قوت
قاهره ایله علی وجه الاستقلال حکم وتصرفدن عبارت اولوب
مجد وشرفده منفرد وضبط سیاستده مستبد اولمق ایچون
جمع قلوب واتحاد کلمه ایله خلقی کندولرینه تسخیر واطاعتده
تحمیل متابعت شافه ایدرلر حتی بو بابده حکمادن منقولدرکه

جبال راسیاتی اماکن واحیازندن محل اخره نقل وتحویل قلوب
متفرقه یی کلمهٔ واحده اوزرینه جمع وتألیفدن اهون واسهلدر
دیو ملوک وسلاطینک تنفیذ احکام نظام وحفظ مالده حال
وشانلرینی تمثیل ایتدیلر بوندن صکره معلوم اوله که ملوک
وسلاطینک اعوان وانصارنده صدق واستقامت
لازم اولوب خدمت اعانتده صداقت ودرسلهٔ سلطنته
انتساب حسبیله مختلف اولوب مراتب ملک ودولت اوچ
صنف اوزرینه مرتب اولمشدر **صنف اول** قرابت نسبیه
یا علاقهٔ صهریه درکه اعوان وانصار دولت اقارب ملوکدن
اولدیغی صورتده غیرت وحمیتی اکید وشدید اولوب ملوک و
سلاطینه صدق واستقامت ایله خدمت ومعاونتده
سائرنا سه تفوق وتقدم ایدرلر **صنف ثانی** خاندان دولت
وحرمسرای سلطنتده تربیه اولنان خواص خدمهٔ سلطانیه
درکه اندر مخدوم ولی النعملری اولان سلطانه سبق خدمتلری
تعلق وخلقلری ایله تخلقلری سببیله علاقهٔ سببیه لری
قرابت نسبیه منزله سنه تنزیل اولنوب تمشیت مصالح
ملک ودولتده اجانب واباعده ترجیح اولنورلر **صنف ثالث**
قدیمدنبرو وظیفه خور خزینهٔ سلطنت اولان خدام دولتدرکه
اوناسه اجانب دائرهٔ دولت اولان رجالدن اقدم و
اولی در نته کیم آیات بینات ایله ثابت اولان وجعل لی
وزیرا من اهلی هارون اخی اشدد به ازری واشرکه فی
امری نص کریمی بوخصوصه دلیل برهان ومصداق واضح البیاندر
حضرت موسی علیه الصلوة والسلام شرف وحی رسالت
ایله مشرف اولوب فرعونی ایمانه دعوت ایله مأمور اولدقده
علاقهٔ قرابت موجب حمیت وامر وزارت باعث تخفیف
مؤنت اولمغله حضرت کلیم الله صلی علیه الاله حضرتلری ابتدا
قرنداشی هارون علیه السلامی طرف حضرت حقدن کندولرینه
وزیر نصب اولنوب تبلیغ رسالتده مشارکت ودعوت
فرعونده مظاهرت رجاسیله درگاه حضرت حقه نیاز ایتدی

نقل ایدرلرکه بوتاریخی ارباب
ذکادن بر کمسنه اعتدال
تقریر اوزره زبده وتلخیص
ایتمه تصفحندن زیاده سی
لغو مالایعنی حره سنه
جبعادر زیرا کرات
تکراریتی اوناکمسنه
وقف ایدر شوقدرکه
بر مضمونه مختلف
تعبیر ایله ایتشدر
نعوذ بالله من
کلام لا یفید
محرر

معلوم اوله که اعوان وانصار دولتک ملوک وسلاطینه
خدمت واعانتلری یا سیف صارم یا رأی حازم ویا قلم کتابت
ویا خدمت حجابت باب سلطنت ایله اولوب جمله خدمات ملک
ودولت بودرت اصله راجعدر لکن دول سالفهٔ اسلامیه ده
عتبهٔ سلطنتی زمام انام دخول خاص وعامدن حفظ وحراسته
مأمور اولان حاجبلرک بعضیلری درگاه دولته شرف قرب انتساب
ایله مشرف اولوب ملوک وسلاطین قتنده قدر وشانلی عالی
وحزم ورایلی کافی اولمغله باجمعه مناصب سیف مسلم کف
کفایتلری اولمشدر وبو دخی خدمات سیفیه ومناصب قلمیه
اقسام عدیده وفروع متعدده یه منقسم اولوب هر بری
اصحاب استحقاقدن اهلنه تفویض وتوجیه اولنور اولا
خدمات اقلامدن قلم انشا افرازیله منصب ریاست
عنوانیله ممتاز اولان رئیس الکتاب دیوان سلطنت
اولان کمسنه نک عهدهٔ امانتنه تفویض اولنمشدر اوامر
علیه واحکام دیوانیه یی برنهج شرع منیر صحائف مناشیر
احکامه ثبت وتحریر ایدرلر کذالک بری دخی قلم محاسبهٔ
اموالدرکه عمال امنانک جمع وتحصیل ایتدکلری اموال
میریه نک حساب وکتابلری وتسلیمات ذممارینی رؤیته
مأمور اولوب دفتردار ان دولت اکا تفویض اولنمشدر
کذالک خدمات اقلامک بری سیدخی قلم صک وسجلدر
که امورناسه بر وجه شرعی ضبط وتحریر صکوک وسجلاته
ثبت وتحریر ایدوب محاکم شرعیه ده کتاب فن صکه مخصوص
ومفوضدر وبری دخی قلم اقطاعات ممالکدرکه قلمرو داخل
ملک ودولت اولان اراضی میریه وموقوفه نک حدود
وستورلری واعشار شرعیه ورسوم عرفیه لری محرر
قلمیله تفصیل واجمال اوزره ضبط وتحریر اولنوب امین
دفتر خاقانی اولان کمسنه نک عهدهٔ امانتنه تفویض اولنمشدر
کذالک مناصب سیفیه دخی خدمات عدیده یه تفریق و
تقسیم اولنوب اهلی اولان رجاله توجیه وتفویض اولنور

مناصب سيفيه نك اشرف واعظمى رتبهٔ وزارت وامارتدركه
كفرهٔ خاسرين وبغات متمردين ايله اقامت حرب وقتال
وجهاده مأمور اولان سردار وسپهسالاره مفوض
اولوب اندن صکره سائر روساى عساكر نظام اولان
فريقان كرام وميرالاى بنام وضابطان سائره لرينه
تفويض اولنمشدر واصحاب مناصب سيفيهك بريدخى
دول قديمه ده جارى اولديغى اوزره مناصب شرطه
عنوانيله معروف اولان والى بلده دركه ضبط اشقياء
تفتيش لصوص ايچون اسواق وطريقده ليلا ونهارا
مسلح آدملر ايله دور وطواف ايدوب ترتيب سياست
عقوبته مأمور اولانلردر اصحاب خدمات سيفيهك بريدخى
حدود وحصون دولتده واقع قلاع وثغور محافظه سنه
مأمور اولان مستحفظلردركه حصون وقلاعى هجوم اعدادن
حفظ وحراست ايدوب لدى الحاجه آلات واسلحه ايله مبارزه
يه مبادرت ايدرلر معلوم اوله كه بوندن اقدم ذكر وبيان
اولنديغى اوزره ملت اسلاميه ده امانت كبرى اولان رتبهٔ
خلافت عظمى مصالح دين ودنيايى جامع بالجمله خدمات
ملك ودولت دخى خلافت اسلاميه تحتنده داخل ومندرج اولمغله
خدمات سلطنت ووظائف خلافتدن معدود اولمشدر
زيرا كتب فقهيه ده مسطور اولديغى اوزره احكام شرعيه
عمليه على وجه العموم افعال عباده متعلق اولوب گرك
وزارت گرك ملك ودولته راجع امور كليه وحربيه كتب
دينيه ده تفصيل اولنمشدر شويله كه فقهاى عظام انار الله
براهينهم حضراتى خلافت اسلاميه نك شروط وقيودندن
خلفايه تغلب ايدن ملوك اطرافك احوال واحكامندن وخليفه
طرفندن حكم وتصرفه مأمور ومأذون اولان امرانك حال و
شانندن بحث ايدوب هربرينك حكم شرعيسنى نقل وبيان
ايتديلر كذلك عمال وامناى بيت المال عقوبات ورياستك
احكام واحوالنى على وجه الاطلاق والتقرير ايضاح وبيان وغرل

وتفصيلنه موجب اسباب عوارضنك حال وشاننى نقل و
بيان ايليوب ملك وسلطنته تابع اولان وزارت عمارت وجبايه
متعلق سائر خدمات دولتك احكام ومراسمنى بسط وتفصيل
ايتمشلردر كتب دينيه ده احكام شرعيه نك بالجمله امور دين ودنيا
يه عموم وشمولى خصائص ملت اسلاميه دن سلطان الانبيا عليه
افضل التحايا حضرتلرينك كافهٔ امه بعثت عامه لرى اسلام وجزيه
دن اباء وامتناع ايدن كفرهٔ مشركينه غزا وجهاد ايله مأمورتلرينه مبنى
اولديغى بوندن اقدم ذكر اولنمغله دين حضرت احمديده وظائف
ملك ودولت خلافت تحتنده داخل اولديغى ظاهر ومعلوم اولور لكن
تأليفمز ده خدمات دولته متعلق اموره نظر وبحثدن قصدو
غرضمز احكام شرعيه بياننه متعلق اولميوب بلكه صحيفهٔ معموره
ارضده اجتماع امم ونظام عالمك اقتضاسنه مبنى اولمغله احوال
ملك وسلطنتده احكام شرعيه بيانى كتابمزده مطلوب و
مقصودمز دكلدر مع هذا اعلام فقهاى شافعيه دن قاضى ابو
الحسن ماوردى وانك امثالى فحول رجالك احكام سلطانيه يه متعلق
تصنيف وتأليفلرنده خدمات ملك ودولتك احكام شرعيه لرى
ياد اولنمغله احاطه واستيعاب قصد ايدن احوان خلان صحائف
كتب مزبوره يه جشمكذار مطالعه اولدقلرنده تفصيلنه واقف اولورلر
بوندن اقدم اشبو كتابمزده خلافت اسلاميه نك شروط و
قيودندن واكا تابع خدمات دينيه دن بحث وبيانمز الحق مناصب
شرعيه ايله خدمات سلطنتك مباينده فرق وتمييز قصدينه موقوف
اولوب كتب فقهيه ده منصوص اولديغى اوزره احكام شرعيه
بياننه مبنى دكلدر والله الموفق منصب وزارت معلوم اوله كه
رتبهٔ وزارت وكالت مطلقهٔ سلطانيه دن عبارت اولمغله بالجمله
مناصب سلطنتك اشرف واعلاسى اولوب لسان عربده مأخذ
اشتقاقى دخى بو معنايه دلالت ايدر زيرا لفظ وزير بوندن خالى
دكلدركه يا لسان عربده مظاهرت ومعاونت معناسنه متعارف
اولان موازره كلمه سندن ياخود خفت مقابلى ثقيل معناسنه
اولان وزر كلمه سندن مأخوذ ومشتق اولوب حائز مسند صدارت

اولان وكيل سلطنه اطلاق اولنمشدر معناى اول اوزره وزيرك
تنظيم امور جمهورده ملوك وسلاطينه معاونت ومظاهرتى
اعتباريله ايكنجى معنايه كوره سلطان طرفندن امور عبادى تكفل و
حمل ثقيل سلطنتى تحمليله نظراً وكيل سلطنه اطلاقى تصحيح اولنمشدر
بوندن اقدم عنوان فصلده ذكر وتقرير اولندیغی اوزره ملوك وسلاطينك
دائره ملك ودولتده حكم وتصرفلرى درت وجه اوزره اولوب مراتب
سلطنت ذكر اولنان وجوه اربعه يه منحصر اولديغى ذكر اولنمشيدى
وجه اول ملك وسلطانك حكم وتصرفى آسوده نشين ظل عنايتى
اولان عبادى اعدادن حمايه وحراسته راجع اولوب اقامت حرب
وجهاد ايچون ترتيب جيوش وتهيئه آلات واسبابه مقصوردركه
ديار شرقده واقع دول قديمه ده حالا بو عصرده بلاد عزيزه ده دخى
وزير اسمى خدمت حرب وجهادده مأمور سرداره اطلاق اولنور
وجه ثانى بودركه پاى تخت سلطنتده مكان بعيده يا خود زمان جهتيله
بعيده بولنان رجاله تنفيذ احكامده امر ونهى ايله خطابه و وعد
ووعيد ايله تحرير كتابه متعلقدر بو خدمتك صاحبى رئيس الكتابدر
وجه ثالث دخى دخل وخرج دولتده محاسبات اموال سلطنته
تعلق ايدوب بو خدمتك صاحبى دخى وكيل مال اولان دفتردار
دولتدركه حالا بو عصرده ديار شرقده وزير عنوانيله معروف
ومشهوردر وجه رابع وقتاً فوقتاً سده سلطنته مزاحم مهمات
دولت ايچون مضايقه يه باعث اولان اصحاب حاجاتى عتبه
دولته دخولدن حجب ايدوب اوقات مخصوصه ده حضور
سلطانيه يه عرض خدمتيدركه حاجب باب ديوان وكتخداى بوابين
سلطانيه يه مخصوصدر بو تقديرجه خدمات دولت ومناصب
سلطنت وزارت كتابت وجبايت حجابته منحصر اولوب مراتب
ملك وسلطانك جمله سى اشبو انواع اربعه يه راجعدر لكن
رتبه وزارت دائما تدبير امور دولت وترتيب مصالح سلطنتده
ملوك ايله مشاركت عامه يى متضمن اولمغله سائر اصحاب طبل
وعلم وارباب سيف وقلم اوزرينه نظارت عامه سى مقرردر طلوع
تباشير اسلام وظهور دعوت سيد الانام عليه افضل الصلوة والسلام

زمانته

زمانته گلنجه ملك فرس وروم وسائر ملك ودولتده ترتيب
مراتب ومناصب بو منوال اوزره جارى اولوب بر دولتده بو ضابطه
نك نظامى خلل پذير انفصام اولدى وقتاكه آفتاب طالع انوار
اسلام مطلع غيبدن پرتو انداز ظهور اولوب حضرت مشيد اركان
شرع مبينك تأسيس مبانئ دين مبين ايله هدم آيين پيشين
ايتدكده بالجمله قواعد ملك ديرين محو ومنسى اولوب رسوم
فرس وروم دخى بالكليه مسلوب ومعدوم اولدى لكن حروب و
مغازيده احتياط وتحرى ايله رأى وتدبيره مراجعت امر طبيعى
اولمغله زمان فيض رسان نبوتده دخى جارى اولوب اول نور
عين اصفيا عليه افضل التحايا حضرتلرى مهمات عامه وخاصه ده
اصحاب سعادت نصاب ايله عقد مجلس شورا ايدرلر ايدى
على الخصوص يار غار شفيق حضرت ابابكر الصديق رضى الله
تعالى عنه حضرتلرى محرم راز نبوت اولوب امور خصوصيه ده
استشاره انلره مخصوص اولمغله طوائف فرس وروم وحبش
دولتلرينك اطوار واوضاعنه واقف اولان كمسنه لر حضرت ابابكر
حضرت محمدك وزيرى در درلر ايدى مع هذا قبائل عرب بريه
نشين اولمغله مراتب ملك وسلطنت قبل الاسلام دخى
مجهوللرى اولوب دين اسلامده حشمت وشوكت مرعى ومعتبر
اولمامغله وزير لفظى بين المسلمين مشهور ومعروف دكل ايدى
كذلك عهد رسالت پناهدن صكره خلافت حضرت صديق اكبر
وقتنده دخى حضرت عمره دخى وزير اطلاق اولنوب حضرت
فاروقدن صكره عثمان بن عفان اندن صكره على مرتضايه دخى
بو عنوان ايله معروف ومذكور اولمشيدى اما عهد نبوت وايام
خلافتده حساب دراهم ودفتر قلم احوالى دخى معلوم ومضبوط
اولمامغله ترتيب امور جبايت وضبط منافع دولت ايچون
موضوع اولان صنعت كتابت دخى رتبه اعتباردن ساقط
ايدى زيرا طائفه عرب بريه وباديه ده نشأت ايتمكله امى اولوب
حساب وكتابده ممارستلرى اولمامغله ايراد ومصرفلرينى حساب
اقتضا ايتدكده يهود ونصارايه ياكندولرينه دخيل اولان رجال فرسه

ویا قوم قبطه مراجعت ایدوب انلرك ایكلرندن دخی قلیل اولمغله
حساب وكتاب امری مهمل ایدی كذلك طائفهٔ عرب امی
اولمغله تنفیذ احكام سیاست نظام ایچون موضوع اولان مراسم
قانوندن دخی غافل اولوب اطراف ممالكه وعدو وعید واطماع و
تهدیدی حاوی مناشیر واوامر تحریرینه دخی مشغول دكللر ایدی
بوندن ماعدا رهنمونی صبح صادق اسلام ایله منور اولدقده
طائفهٔ عربك امانت عامه خاصهٔ ذاتیه لری اولوب كتم سر و
امانتده مكتوم ومختوم كبی دهنلری محفوظ ایدی بونلردن قطع نظر
ضابطهٔ نظام ورابطهٔ انتظاملری احكام شرع سید المرسلین
اوزره اولوب قانون سیاست وخدمت توقیع ریاستدن
مستغنی اولمشلر ایدی مع هذا قبائل عرب وطائفهٔ قریش فصیح
وبلیغ اولوب مافی الضمیرلرندن قانون بلاغت واسلوب فصاحت
تعبیر وتقریره قادر اولملریله خلفای راشدین انشای رسیم
كتابت ایچون بر رتبهٔ مخصوصه وضع وتعیین اتمامشلر ایدی انجو
كشیدهٔ نظم وبیان اولنان سلك جواهر كلمات فصیحه لر حلیهٔ
حسن خط ورقم ایله تحلیه وتحسین اولنمق اقتضا ایتدكده خلیفهٔ
اسلام اهل كتاب اولان طائفهٔ فرسدن فن خط ورقمده ماهر
كمسنه لری استخدام ایدرلر ایدی اما خلفای راشدین وقتنده
دخی حاجب نصب وتعیینی واقع اولمیوب درگاه خلافتدن
ارباب حاجاتی منع ودفع خصوصی شرعا ممنوع ومحظور
اولمغله وضیع ورفیع وصغیر وكبیر بالذات خلفایه حاجتلرینی
عرض واعلام ایدرلر ایدی وقتاكه ایام خلافت راشدین منقضی
اولوب مراسم ملك وسلطنت ظهور ایتدكده خدمات ملك و
دولتدن ابتدا حاجب نصبی تقدیم اولنوب درگاه سلطنته مزاحمهٔ
نابهنگام ایله ناسك هجوملری ایله حضورلری منع اولندی زیرا
خلفای راشدیندن حضرت عثمان وحضرت علی رضی الله تعالی
عنهمانك شهادتلری وقعه سی وملوك امویه دن معاویه و
امرادن عمرو بن العاص وانلرك امثالی رجاله خوارجك سوء قصدیله
هجوملری خلفای اسلامك امن وراحتلرینی سلب ایدوب مكائد

اعدادن

اعدادن خوف وخشیتلرینه باعث اولدیغندن مع هذا هجوم
انام ومزاحمهٔ اعوام ومهمات ملك ودولت ومصالح دین مبین
سلطنتك تعطیلنه سبب اولمغله بالاقتضا حارس حاجب
نصبی لازم كلدی منقولدركه خلفای امویه دن عبد الملك بن مروان
رجال دولتندن بر كمسنه یی حاجب نصب وتعیین ایتدكده دیر دیكه در
دائرهٔ خلافتده خدمت حجابتی سكا تفویض ایدوب عتبهٔ سلطنته
ناسك بلااذن دخوللرندن منعه سنی مرخص ایتدم الا اوچ
كمسنه نك حضورینه منعه رخصت ومساعده ایتمدم بری مؤذن
صلوتدركه امر حضرت حقه داعی اولمغله دعوتنه اجابت لازمهٔ
ذمت اسلامدر ایكنجیسی اطراف ممالكدن منزل ایله بر مصلحت
مهمه ایچون قدوم وورود ایدن قاصد سفیردركه مكث جزئیسی
بر امر كلینك فوت وتعطیلنه باعث اولور اوچنجی جاشنكیر
طعامدركه مكث وتوقیفی اولندقده قوام بدن مادهٔ حیات
اولان اطعمهٔ لذیذه نك فسادینه باعث اولور دیر دی عبد
الملك بن مرواندن صكره كندیجه دائرهٔ ملكده فسحت ووسعت
وشوكت وحشمت ظهور ایدوب اعوان وانصار دولت
اولان قبائل وعشائرك رجالنی ترتیب اقتضا ایتدكده خلفای
اسلام عقل وبصیرت ورأی مشورت اصحابندن عاقل و
كامل بر كمسنه نك اعانتنه محتاج اولمغله اعیان دولتندن
بر ذات عالیصفاتی مقام حل وعقده تعیین ایدوب وزیر
اسمیله تسمیه اولندی ایراد منافع دولته حساب وكتاب
خصوصنده طائفهٔ عربك عقل ورأیی قاصر اولمغله امر حساب
وكتاب دخی اهل كتابه ومحاسبات دخی قبطه تفویض
اولندی واسرار سلطنت ووقایع دولته ودفاتر خاقانی و
مناشیر سلطانیه یی كتب وتحریر وثبت وتسطیری ایچون
بر كاتب مخصوص تعیینی لازم ومهم اولمغله احكام دیوانیه
تحریری ایچون رئیس الكتاب نصب وتعیین اولندی لكن رتبهٔ
ریاست درجهٔ وزارته بالغ اولمیوب موقع منشور دولت
اولان كمسنه وزیرك فرمانبر حكم وامری اولدی زیرا اوائل

اسلامده لازمهٔ منصب ریاست اولان فصحای عرب واعاجم
اختلاطیله فاسد ومختل اولمیوب وزرای اسلاف لسان عذب
البیان عربیده ماهر واسلوب بلاغت اوزره سبك كلام وتعبیر
مرامه قادر اولملریله منشی كاتبلردن مستغنی اولوب بلكه
مجرد حسن خط ورقم اصحابی اولان ارباب رقه محتاج اولملریله
كتابت مرتبهٔ وزارتدن منحط اولدی خلفای راشدیندن صكره
امویه دولتنده وزیر اعظم اولان حل وعقد امور دولت و
فتق ورتق مصالح مملكتده مستقل اولوب ترتیب جنود وترصیف
جیوش واخراج مواجب وتوجیه مناصب وسائر امور عامه
وخاصه ده حكم وتصرفی نافذ وجاری اولور ایدی وقتاكه خلفای
عباسیه مالك تاج وتخت اولوب رتبهٔ قدر ومنزلتلری درجهٔ
علیایه بالغ اولدقده دولت امویه دن زیاده وزیر اعظملك
دفع وشأنی عالی اولمغین تنفیذ احكام وتنظیم امور انامده
مرجع خاص وعام اولوب اعتاب رفیعه لری متكای وجوه
اشراف واعیان وملتجای صدور واركان ایدی وامور محاسبات
ومقاطعات دخی مسلم كف كفایتلری اولوب بالجمله دخل وخرج
دولت وایراد مصارف سلطنت یدلرنده اولمغله منصب
دفتری دخی ضمیمهٔ رتبهٔ وزارت اولدی بعده دولت عباسیه
ده كثرت اختلاط اعجام وروم ایله لسان عرب اختلالدن
حفظ وصیانت لازم علی الخصوص كتم اسرار دولت زیاده
مهم اولمغله منصب ریاست الكتاب دخی وزیر اعظمله
تفویض اولنوب سدهٔ خلافته اعلامی مهم اولان موادی بالذات
كندو قلملریله عرض وتلخیص ایدرلر ایدی واوامر علیهٔ سلطانیه یه
نشان وعلامت اولنوب اسرار سلطنتی كشف وافشادن
حفظ وصیانت ایچون اسم سلطانی ایله معلم طرز مطبوع
اوزرینه برخاتم وضع اولنوب طرف سلطانیدن وزیر اعظمله
دفع واعطا اولنور ایدی اول نكین زرین یكان الملك دولت اولان
صاحب صدارتك یدیله عنوان صحائف مناشیره طبع اولنور
ایدی بوتقدیرجه لفظ وزیر بحسب المفهوم اشمل واعم وجامع

مراتب

مراتب سیف وقلم اولوب امور عامه وخاصه ده سلطان انامه
مشاركت ومعاونتی متضمن اولور حتی خلافت عهد رشیدده
بالجمله مناصب سیف وقلم وزیر اعظم اولان جعفر بن یحیانك
كف كفایتنه مسلم اولوب دائرهٔ ملك ودولتده نظارت عامه
سی اولمغله جعفره سلطان اطلاق اولنور ایدی منقولدركه
حجابتدن غیری مناصب دیوانیه نك جمله سی یحیاده جمع
اولوب عتبهٔ خلافتده حاجب اولمقدن استنكاف ایتمكله
منصب حجابتی اخرینه تقلید وتفویض ایتمش ایدی كیدرك
دولت عباسیه نك بعض اوقاتنده امرا تغلب واستیلا
ایدوب علی وجه الاستقلال دائرهٔ مملكتده حكم وتصرف ایدرلر
لكن متغلبه امرا وقت تغلبلرنده تصحیح احكام شرعیه ایچون
ینه خلفادن بیعت وانابت ایدوب گویا خلیفهٔ اسلام طرفندن
تنفیذ احكامه مأذون ومرخص اولدقلرینی ناسه اشعار ایله غبار
تهمتدن تبرئهٔ ساحهٔ ذمت ایدرلر ایدی بو صورتده عهد خلافت
عباسیه ده منصب وزارت ورتبهٔ امارت ایكی نوع اوزرینه
جاری اولوب برنوعنه وزارت تنفیذ ونوع آخرینه وزارت
تفویض اطلاق اولنور ایدی اما وزارت تنفیذ اول رتبهٔ
رفیعه دركه خلیفهٔ اسلام اریكهٔ سلطنتده مستقلاً قائم اولوب
وزیر اعظمی كندو طرفندن حسن اختیاریله وكیل مطلق
ایتمكله حل عقد وامور وفتق ورتق مصالح جمهوره مرخص اولور
لر ایدی لكن وزارت تفویض اول رتبه دن عبارتدركه بعض جبابره
امرا دولته بر تقریب ایله تغلب واستیلا ایدوب نیروی بازوی
تغلب ایله دولته غالب ایكن ینه صورت ظاهرده خلیفهٔ
اسلام طرفندن تغلب وزارته طالب اولمغله خلیفه دخی
امور خلافتی اكا تفویض وتقلیده مضطر اولوب بحسب الاقتضا
توكیله مجبور اولمغله ممالكنده حكم وتصرف اكا راجع ومقصور
اولور بوتقدیرجه متغلبه دن ایكی شخصه منصب وزارت تقلید
اولنسه ایكی امامه عقد بیعت مشابه سنده اولمغله عقد
بیعت امامینده جاری اولان خلاف عقد وزیرینده دخی جاری

اولوب تعدد خلفاده سبق ایدن اقوال و احکام شرعیه ام
وزارتده دخی مرعی اولمغله اولک صحت وانعقادی نا ینک
انتقاض واختلالی ترجیح اولنور بعده کیدرک دولت عباسیه نک
نظامی مهمل ومختل اولوب ملوک اطراف تغلب وتسلط ایتمکله
مراسم خلافت طور قدیمندن خروج ایلدی لکن متغلبهٔ دیالمه
وسلاجقه دخی خلفایه مخصوص اولان القاب اسما وسائر اطوار
ده خلیفهٔ اسلام ایله مشارکت ایتمیوب دولت عباسیه ده
خلفانک اتباع واعوانی اولان وزرای امرایه مخصوص اولان
القاب ایله کندولرینی ذکر وتسمیه دن تعزز واستنکاف ایلدیله
طرف خلیفه دن سلطان کبی یا امیر الامرا کبی القاب سامیه ایله
کندولرینی تلقیب ایدیروب وقع وشانلرینی خلقه اظهار وغلبه
واستقلاللرینی اشعار ایدرلر ایدی اثنای تغلبده وزرا اسمی
انجق خلیفه نک کندوسنه مقصور وامور مخصوصه سی رؤیتنه
مأمور اولان شخصه اطلاق اولنوب دولت عباسیه نک حال
وشانی بو منوال اوزره جاری ومستمر اولدی وملوک اطرافک
دولت عباسیه یه تغلبلری اعجام واتراکک طائفهٔ عرب ایله
اختلاطلری سببیله لسان عرب متغیر اولوب لهجهٔ فصاحت
واسلوب بلاغت فاسد ومختل اولمغله حفظ لسان ایچون
علوم ادبیه وفنون عربیه تدریس وتدوین اولنوب علم اولمش
صنعت وحرفت کسب وتعلمه محتاج اولمغله وزرای اعجام
وعرب اروامه تعلیم علومدن امتناع ایتمکین منصب
ریاست وکتابت مهرهٔ لساندن برینه توجیه وتفویض اولندی
بوندن ماعدا دولت عباسیه یه تغلب ایدن ملوک واتراکک
کلام عربی لسانلری اولمامغله فصاحت عرب بینلرنده مقبول
ومعتبر اولمیوب اسلوب عرب اوزره تحریرات ومکاتب
اقتضا ایتدکده کتاب عرب فضلای ادبدن برکمسنه یه منصب
ریاستی تخصیص عنبه وزیرده خدمتده اقامت ایتمک اوزره
تعیین ایدرلر اثنای تغلبده دولت عباسیه ده ترتیب حروب
وتجهیز جنود وتنظیم امور جمهوره مأمور اولان سردار سپهسالاره

امیر اطلاق اولنوب حوزهٔ خلافته داخل اولان ممالکده تغلبا یا وکالة
امر حکمی نافذ وجاری ایدی بعده دیار مصرده دولت اتراک ظهور ایدوب
دولت عباسیه ده ملوک دیالمه وسلاجقه وسائر تغلب ایدنلر رؤسای
رجال امیر عنوانیله مذکور واسم وزیر خلیفهٔ مجبورک وکیلنه مخصوص و
امیر کبیرک محکومی اولدیغی معلوملری اولمغله دولت اتراکده حل و
عقده مأمور اولان سردارلر عنوان وزارتله ذکردن استنکاف ایدوب
حالا دیار مصرده جاری اولدیغی اوزره کندیلره نائب ووکیل مال اولان
دفتردارلره وزیر اطلاق ایتدیلر اما ممالک اندلسده اوائل دولت
بنی امیه ده وزیر اسمی موضوع اصلیسنده باقی قالوب حل وعقد
امور وتنظیم مصالح جمهوره مأمور اولان دستورلره اطلاق اولنور
ایدی بعده اواسط دولتلرنده رتبهٔ وزارت نظارت عامه دن معزول
اولوب امور کلیه دن هر امره بر وزیر مخصوص تعیین اولنمغین
تعدد وشرکا ووکلا ایله منصب وزارت درجهٔ استقلالدن
ساقط ومنحط اولدی ازجمله نظارت حساب اموال بر وزیره
منصب ریاست دخی بر وزیره وتفتیش مظالمی دخی بر وزیره
رؤیت وامور قلاع وثغوره دخی بر وزیر نصب وتعیین اولنوب
بولندقلری خدمات دولتی رؤیت ایچون بونلره بساط مفروشه
ایله مزین بر سرای مخصوص تعیین اولنمش ایدیکه اول سرایده
جمله سی هر کون جمع اولوب هر بریسی مأمور اولدقلری اموری
بر وجه استقلال تنظیم وتمهید ایدرلر ایدی وزرادن بری
دخی حاجب باب دولت ونکهبان درکاه سلطنت اولوب
خلیفه ایله وزرا بینده واقع اولان اموره محرم اولوب احراز
شرف قرب سلطان ایله مکرم اولمغله رتبه ودرجه سی سائر
وزرادن اعلا اولوب جمله سنه تقدم وتقدم ایدوب انگشت نمای
مشیران بنام اولورلر ایدی اندلسده واقع دولت امویه ده
حاجبلرک پایه ورتبه سی دولتلری انقراضنه دک عالی ورفیع
اولوب حتی اندلسده ملوک طوائف حاجب عنوانیله اولمق سرمایهٔ
مباهات عد ایتمشلر ایدی امویه دولتندن صکره افریقیه وقیروان
ده شیعهٔ ادارسه وعبیدیان دولتلری ظهور ایدوب اوائل

حاللرنده دولتلری ابتداده جاری اولان طور عربیت و ابن بدویت
طبیعت و جبلتلرنده مرکوز اولمغله حضری و بلدیلره مخصوص شعار
سلطنتدن غافل اولوب القاب اسمادن ذاهل ایدیلر بعد الزمان
دولتلری ممهد و بنیان سلطنتلری مشید اولوب اختلاط رجال
ایله وضع اسماء القابده دولت عباسیه‌یه تقلید ایتدکلری تواریخ
ملوک فاطمیه‌ده مسطور و مذکوردر بوندن صکره دیار غربده محمد
بن تومرت مهدی اعانه‌سیله موحدین دولتی ظهور ایدوب
رجال موحدین دخی عربی طینت بدوی خلقت اولوب کلفت
و حشمت ایله مألوف اولمدقلرندن اوائل دولتلرنده مراسم ملک
و سلطنته اعتبار ایتمیوب بالجمله امور مملکتی وزیره تفویض ایتدیلر
بعده کیدرک موحدینک بنیان دولتلری مؤسس و مشید اولوب
رسم بداوت طور حضارته مبدل اولمغله دولت امویه رجالنه
اقتدا ایدوب حل و عقد اموردولتی درگاه خلافته ورود ایدن
اعیان و اشرافک احواللرینی حضور خلیفه‌یه عرض هر برینک
مرتبه و مقامنه لایق مراسم تحیتنی اجرایه مأمور اولان حاجب
کبیره تفویض ایله وزیر عنوانی ذکرینی اکا تخصیص ایتدیلر و
منصب حجابتک قدر و شانی دولت موحدینده کیتدکجه
متزاید و مترقی اولوب الی یومنا هذا حاجب کبیر جمله وزرایه تقدیم
اولنور اما دیار شرقده واقع دولت اتراکده حاجب کبیره
در دار اطلاق اولنوب کتابت اسرار سلطنت یعنی منصب
ریاسته و بلاد بعیده‌یه تنزل ایله ارسال اولنان آغایان دولتک
اموری دخی درداره مفوضدر والله المتولی الامور

منصب حجابت

معلوم اوله که بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره دولت امویه و
عباسیه‌ده حاجب اسمی دیوانلرده و سائر اوقاتده خلیفه
اسلامه عرض اولنه‌جق مواد تبلیغ و انها ایدوب اعیان دولتی
مجلس خلفایه دلالت ایدنلر کمسنه‌یه اطلاق اولنور ایدی لکن عزل
و نصبی دولتلری مذکورتینده وزرای عظامه مفوض اولوب وزرانک
محکوم و فرمانبری اولمغله خلفا یانده قرب منزلتی نه دکلو زیاده ایسه

بنه

بنه رتبه و پایه‌سی وزارت مرتبه‌سنه بالغ دکل ایدی کذلک دیار
مصرده واقع دولت اتراکک حاجب درواری دخی نائب عنوانیله
معروف اولان وزیر اعظملرک تحت حکمنده محکوم اولوب ایام معتاده
ده ترتیب دیوان و استقبال اشراف و اعیان اولنه مأمورلر لکن
ممالک اندلسده واقع ملوک امویه وقتنده منصب حجابت بر رتبه‌یه بالغ
اولدیکه مجلس سلطانه خواص و عوامک دخول و حضوری حاجبک
اذننه موقوف اولوب وزرا و امرا سائر وکلای دولت ایله سلطان
بیننده واسطه اولمغله قدر و منزلتی جمله‌دن ازید اولدی دولت امویه
ده ابن جدیر و انک امثالی حاجبلرک احوال بیانی متضمن تاریخلرده مسطور
و مذکوردر شویله‌که ممالک اندلسده بنی امیه وقتنده دخی حاجب کبیر
اولان منصور بن ابی عامر اولادلری ملوک امویه‌یه تغلب ایدوب
بالجمله حل و عقد امور و فتق و رتق جمهوره مالک اولدقلرنده دولت
مذکوره‌ده رتبه حجابتک عز و اعتباری رونق و اشتهاریله بناء
بنه حاجب لقبیله ذکر و تلقبنی اختیار ایتدیلر بوندن صکره ممالک
اندلسده طوائف ملوک ظهور ایدوب انلر دخی اسلافی اولان
متغلبه امویه مسلکنه سالک اولمغله حاجب عنوانیله ذکر و اشتهاری
سرمایه فخر و مباهات ایدوب سائر مراسم القاب و اوضاع
و اطوارده متغلبه امویه‌یه اقتدا ایتدیلر لکن دیار اندلسده طوائف
ملوک وقتنده حل و عقده مالک اولان رئیسلره حاجب اسمندن غیری
ذوی الوزارتین لقبیله تلقیب اولنوب حاجب لفظیله منصب
حجابته و ذوی الوزارتین لقبیله سیف و قلم منصبلرینی جمعه اشارت
قصد ایتدیلر بوندن صکره مغرب ایله افریقیه ممالکنده موجود
اولان دولتلرک رجالنه دخی مشرب بداوت غلظت و خشونت
غالب اولوب هنوز آداب حضارت و مراسم سلطنت ایله مألوف
اولمدیله حاجب کبیره ذوی الوزارتین کبی القاب و اسمادن غفلت
ایدوب طور عرب اوزره رسوم آداب و القاب و اسمایه اعتبار
و رعایت ایتمدیلر انجق دیار مصرده عبیدیین دولتی ظهور ایدوب اساس
شوکتلری متعین و بنیان سلطنتلری رصین و متین اولدقده فی الجمله
رسوم و القاب دولته مراعاتدن خالی اولمدیلر عبیدیین بیندنصکره بنه

دیار غربده موحدین دولتی ظهور ایتدکده انلر دخی رسم بداوت
اوزره عز و حشمته التفات ایتمیوب تعیین حدود مراتب و
ترتیب القاب مناصب ایتمزلریله رتبهٔ وزارتدن غیری سائر مراتب
بینلرنده مجهول و مبهم ایدی دولت موحدینده وزیر اسمی دخی
مستشار امور دولت و محرم اسرار سلطنت اولان کاتب السر
سلطانی و رئیس الکتاب دیوانیه یه مخصوص اولوب محاسبات
اموال و مطالبات عمال خصوصی دخی وزیره مفوض ایدی بعد
الزمان موحدین دولتنده رتبهٔ وزارت اهل نسب دولته و اقارب
بیت سلطنت اولان رجاله مخصوص اولوب خارجدن اجانب
وابا عده اطلاق اولنماز ایدی اما دیار افریقیه ده ملوک بنی حفصک
اوائل دولتلرنده تقدم ریاست و رأی مشورت ایله حل
و عقد اموره مأمور اولان وزیره مخصوص اولوب بینلرنده شیخ
الموحدین عنوانیله معروف و مذکور ایدی و دخی محافظهٔ بلاد و ترتیب
حرب و جهاد و عزل و نصب ولاة شیخ الموحدینه مفوض اولوب
کیف ما یشاء تنظیم امور ترتیب مصالح جمهورده مطلق العنان
ایدی کذلک دولت بنی امیه و دولت حفصیده شیخ الموحدین
عنوانیله معروف اولان وزیردن ماعدا بنه رجال موحدیندن
تحصیل اموال و حساب اموال ایراد عمال ایچون بر دفتردار
دخی نصب و تعیین اولنوب بینلرنده صاحب الاشغال اسمیله
معروف و مذکور ایدی و دفتردار مذکور ملوک بنی حفص طرفندن
رخصت کامله ایله مأذون و مرخص اولمغله بالجمله امنا و عمالک
حساب و کتابی و اداره ده تکاسل ایدن ملتزمینک عتاب و
عقابی انک طرفندن ترتیب اولنور ایدی دولت بنی حفصده
مناصب قلمیه دن منصب ریاست و دخی کتم اسرار و رسم
آلت ایله موصوف اولوب بر کاتب ادیبه تخصیص اولنوب
دفترداراق کبی مناصب سلالهٔ موحدینه مخصوص اولمش
ایدی زیرا رسم انشا و املاده رجال موحدین راجل اولوب
لهجهٔ فصاحت و اسلوب بلاغتدن غافل اولدقلرینه سلاله
نسبلرندن خارج مهرهٔ کتابدن بربنه تفویض اولنور ایدی بعده

کندکه

بعده کندکه دیار غربده بنی حفصک دائرهٔ ملک و دولتلری واسع
اولوب بنیان عز و حشمتلری متین و مشید اولمغله سرای
سلطانیده واقع خواص مقربین و سائر خدمهٔ سلطانیه نک
وظایفی و مطبخ و اخور مصارفی ترتیبی ایچون بر ناظر مخصوص
نصب و تعیین اولنوب خدمهٔ خاصهٔ حرم سرای سلطنتک
قدر و منزلتلرینه کسوه و نفقه و علوفه وظیفه لرینی ترتیب
و تکمیل و خزینهٔ و سائر محللردن جمع و اخذ اولنه جق اموالک
تحصیلی ناظر مذکورک عهدهٔ امانتنه تحمیل اولنوب بینلرنده
حاجب عنوانیله تسمیه و تلقیب اولنور ایدی ذکر اولنان
حاجب منشی کاتب اولدیغی صورتده خدمت توقیع و ریاست
دخی اکا تفویض اولنوب حجابت کتابدن اولدیغی صورتده
تفویض اولنمق معتاد و مرسوم دکل ایدی و حاجب مذکور
مجلس سلطانه دخول و حضوره مرخص اولوب اصحاب مناصب
علی مراتبهم دیوانلرده و سائر مجالس معینه ده حضور
سلطانه دلالت ایله تعلیم آداب و تعظیم و تحیته مأمور
اولمغین ملوک ایله وکلای دولت میاننده واسطه
اولوب یوماً فیوماً قدر و منزلتلری عالی و رفیع اولور ایدی
شویله که اواخر دولت بنی حفصده بالجمله مناصب سیف و
قلم حاجبلره مفوض و مسلم اولوب رتبه و منزلت وزارت
و صدارت مرتبه سنه بالغ اولور ایدی بعده بر مدت
مرورنده ملوک بنی حفصک اون ایکنجیسی اولان ملوک وقتنده
حاجب اولان کمسنه سلطانه تغلب ایدوب امور سلطنتی
کندویه قصر ایله سلطان وقتی حکم و تصرفدن حجر ایتدی بعده
ملک مزبورک اولاد و احفادندن سلطان العباس علی وجه الاستقلال
دائرهٔ ملکده حکم و تصرفه مالک اولوب حاجبلرک تغلبنی دفع
و منصب حجابتی رفع ایدوب تمشیت مصالح دولته بالذات
مباشره و مبادرت ایدوب بر فردی امور دولتنده تشریک
ایتمدی حالا عصرمزده دولت بنی حفصک آیین و نظامی بو منوال
اوزره جاری اولوب ملوک و سلاطین ناسدن احتجابی

ترک وجابی رفع ایله تنفیذ اموری کندولرینه قصر وحصر ایتدیلر
اما دیار غربده قبائل زناته نک اعظم واکبری اولان ملوک بنی
مرین دولتنده خدمت حجابت مهمل ومتروک اولوب انلرده
نصب حاجب معتاد ومرسوم دکل ایدی لکن ریاست حرب
وجهاد وحفظ ثغور بلاد وزیره وامر حساب واشغال کتابت
اصحاب قلم ورقمدن بر کاتب خوش تعبیره تفویض اولنوب
کاهی دخی قدیمدنبرو تربیت کرده دولتلری اولان رجاله کاهیجه
دخی حساب وکتابت اهلی اولان اجانبه دخی توجیه اولنور ایدی
اما ینه دولت بنی مرینده نصب حاجب سائر دولده
جاری اولدیغی کبی مرغوب ومعتبر اولمیوب انلرک لسانی
اوزره مزوار اطلاق اولنان کمسنه یه خدمت حجابت تفویض
ایدرلر ایدی ومزوار مزبور رئیس بوابین درکاه دولت اولوب
تحت حکمنده اولان بوابلری خدمات سلطانیه یه رؤیته تعیین
اولنان اصحاب حرکتک عقوبتلرینی ترتیب وسجن سلطانیه یه
محبوس ومسجونلری حفظ وحراستلرینی دخی اکا تفویض ایدرلر
ایدی کذلک مصالح عامه ایچون عقد اولنان دیوانلری ترتیب ایدوب
ارکان دیوانی محللرینه اجلاس وارباب مصالحی دیوانه
احضار خصوصی دخی اکا تفویض اولنمغله خدمت حجابت وزارت
صغرا مقامنده اداره اولنور ایدی اما ینه دیار غربده ملوک
بنی عبد الواد دخی فی الاصل بریه وبادیه ده نشئت ایدوب
رسوم سلطنت معلوملری اولمامغله اوائل دولتلرنده نصب
حاجب وسائر ترتیبی اقتضا ایدن مناصب ومراتبه التفات
ایده مدیلر بلکه سلاله بنی عبد الواد ملوک بنی حفصک ترتیب
کرده خاندان دولتلری اولوب نائل اولدقلرنده اکثر اوضاع
واطوارلری آل ابی حفصه یه اقتدا ایدوب سرای سلطانیده
خواص خدمه سلطانیه نک امورینه ومطبخ وآخور مصارفنه
رؤیت ایچون بر ناظر نصب وتعیین وحاجب اسمنی اکا تخصیص
ایتدیلر وبعضا اوقاتده دخی جمع اموال دولت ونصب ربکت
دخی حاجب مزبوره تفویض اولنوب تعدد مناصب ایله درجه عز

وشانی

وشانی ترفیع ودائره حکمی واسع اولنور ایدی اما حالا اندلس
ملوکی دولتنده دخی دفتردارلره علی الاطلاق وکیل وحل وعقد
اموره مأمور اولان وکیل مطلقه وزیر اطلاق اولنوب بالجمله
لازمه منصب ریاست اولان تحریر وتلخیص ورسید برات دخی
قلم وزیر ایله رؤیت اولنوب سلطان ممالک اندلسده دخی توقیع
مقامنده قائم اولوب امضا اولملق اوزره عنوان منشوره کندو
قلمیله بر ایکی کلمه مخصوصه رسم واملا ایدوب سائر دولده
جاری اولدیغی اوزره ختم وطغرا کبی علامت مخصوصه رسمی بینلرنده
مرسوم ومتعارف دکلدر اما دیار مصرده واقع دولت اتراک
ترتیب مناصب بو منوال اوزره جاریدرکه اعیان اتراکدن بر حاکم ذی جاه
حاجب نصب اولنوب داخل شهرده ضبط وربط اشرار ونظام نرخ
اسعار اول حاجبه مفوضدر وینه دولت اتراکده حاجبلک
عزل ونصبی وزیر اعظم مقامنده اولان نائب سلطانه مفوض اولوب
نائب مذبور ناظر دولت ووکیل سلطنت اولمغله حاجبلره امر وحکمی
نافذ وجاری اولدیغندن ماعدا ترتیب جهاد وسائر توجهاته ملوک
اتراک طرفندن مأذون ومرخص در دولت اتراکده جمله خدمات لازمه
سنیه لرکه حاکم وضابطه منقاد اولمیان خصوم اشقیایی احضار ایدوب
خصمیله مرافعه یه احضار واطاعت وانقیاده اجبار ایدر ینه دولت
اتراکده وکیل مال اولان دفتردارلره وزیر اطلاق اولنور وتحصیل باج
وخراج دخی اوقات معینه ده معتاد اوزره اخراج اولنه جق مواجب
ووظایفک ترتیبی وعمال وامثالک حساب وتفتیشی دخی اکا مفوض
ایدی ینه دیار مصرده طائفه قبط حساب وکتابده ماهر اولوب قدیمدن
دفترداراق خدمتی انلره مخصوص اولوب دولت اتراکده دخی اکثریا
انلردن بر دفتردار نصب اولنور ایدی کاهیجه دخی مقتضای وقت
اوزره حرکت ومصلحت اولمغله اعیان اتراکدن بر شخص بی
اوراکه دخی توجیه اولنوب عرف قدیم ودأب مرسومه مخالف
اولنور والله تعالی مدبر الامور ومتصرفها بحکمته الفصل الثالث
والشئون فصل ثالث اولنور اوجنجی فصلی خزینه دولتنه عائد
اولان ایرادک جمع وتحصیلنه ومصارف لازمه نک ترتیب وتکمیلنه

مأمور اولان دفتر دارلرك بر دولتده حالى وسابق ورتبه وعنوانى
بيانندهدر معلوم اوله كه بو خدمت جليله بر ملك ودولتك وظائف
ضروريه وخدمات كليه سندن اولوب عمال وامنا يدلريله اخذ
جبايت اولنان اموال دولتى اخذ وتحصيل ايله وظايف عسكريه
نك مواجب معينه لرينى ترتيب وتكميل ايتدكدن صكره صحيفه
دفتره ثبت واعطا اولنديغى اوزره وقت وزمانيله اخراج واعطا
خصوصى دفتر داره مفوض اولوب اموال خزينه يى اسراف
واضاعتدن صيانت وقت وزمانيله مصارف مهمه يه صرف ووقت
خدمات لازمه دن اولوب بو امرك نظامى فن حسابده جزء كبيره
محتاج اولمغله فن مزبورده ماهر حساب وكتابى بيلور
بيلنلرده مرعى ومتداول قانون وقاعده اوزره بالجمله ايراد و
ومصارفاتى دفتر محاسباته ثبت وقيد اولنوب لدى الحاجه
خرده بينان حساب دخى اول دفتره نظر ايله موجب و
مقتضاسيله عمل ايدرلر ودخى معلوم اوله كه لفظ ديوان ودفتر حساب
وسائر مجموعه اشعار مقوله سى كتابه اطلاق اولنديغى كبى مستحفظان
اموال محاسبات وعماله مخصوص اولان مجلس ومكان دخى ديوان
اطلاق اولنوب لفظ ديوان بو ايكى معنا بينده على وجه الاشتراك
مستعمل ويا خود معناى اولده حقيقت وثانيده ذكر حال واراده
محل طريقيله مجاز مرسل اولور بعض علما وجه تسميه يى بويله
توجيه وتصحيح ايتديلركه عهد قديمده الاكاسره فرسدن برى
يوما من الازمان كتاب اقلام حسابه نظر ايدوب بونلرك اعمال قلم
ووضع رقم ايله حساب وكتابه شغل اثناسنده تصحيح فكرى
وتسهيل عمل ايچون خود بخود ممارسه وكندو نفسلريله مكالمه
ايتدكلرى مشهود ومعلومى اولدقده بونلرك بو مقوله وضع
وحركتلرينى احوال مجنونه تشبيه ايدوب ارباب اقلامى لسان
فرسده مجنون مرفوع القلم معناسنه مستعمل اولان ديوانه
اسميله تسميه ايتديلر بعده مكيندن مكانه نقل طريقيله
استعمال دفتر ايچون كتابه مخصوص اولان مكانه اطلاق اولنوب
كثرت استعماله بناء تحقيقى مطلوب اولمغله آخرنده اولان

حرف هايى اسقاط ايله ديوان لفظى اختيار اولندقدن صكره گاه مكان
كتابده وگاهى دفتر حسابده استعمال اولندى يننه وجه تسميه ده
بعضيلرى ديديلركه لفظ ديوان فى الاصل لسان فرسده انس مقابلى
جن معناسنه اطلاق اولوب بعده مهره فن حسابدن كتاب ذوى
الالبابه اطلاق اولندى زيرا فن حساب ذهن ثاقب ورأى
صائب ايله اعمال فكره موقوف اولوب عواقب اموره وصول
اصحاب علم وشعوره مخصوص اولمغله كتاب محاسبين عقل و
ذكا ايله واحاطه امورده اجسام لطيفه روحانيه يه مشابه
اولمغين ملوك فرس قتنده كتاب على وجه الاستعاره ديوانه اطلاق
اولنورايدى بعده حرف ها حذف اولنوب دفترى حساب ايله
مكان كتاب بينده على وجه الاشتراك استعمال اولنديغى عنوان
فصلده مذكور اولديغى كبى فصل آتيده دخى ان شاء الله الرحمن ذكر
وتفصيل اولنور ودخى بعض دولده خدمت دفترداری على وجه
الاستقلال بر شخص واحدك عهده امانتنه تحميل وتفويض اولنوب
بالجمله ضبط ايراد دولت وترتيب مصارف سلطنت اول شخصك
كف كفايتنه تسليم اولنور وگاهيجه دخى خدمات امور ماليه بر
قاچ صنفه تقسيم وتفريق وهر شقه بر ر دفتر دار مخصوص
تعيين اولنوب هر برى مأمور اولديغى خدمتى رؤيتده مستقل
اولور نتهكيم بعض دولده طوائف عسكريه نك مواجب مصارفلرينى
تكميل وعلوفه لرينه ضم وترقى وحط وتنزيل خصوصى كتاب
اقلامدن بر شخصه تفويض اولنوب سائر امور ماليه يه مداخله
ايدن دفتر دارلرك قلم وحكومتلرندن افراز اولنمشدر معلوم
اوله كه دولتلرك ابتدا ظهورنده دفتر دار تعيينى ممكن اولميوب
بلكه اول ملك جديدك رجالى اعداى وخصوملرينه غلبه واستيلا
ايدوب متبوعلرى اولان سلطان زمان امورينه مالك وحرب و
قتالدن فارغ اولدقدن صكره تحصيل منافع ملكه همت وترتيب
مواجب ووظايفه مباشرت ايتدكده واخل حوزه تصرفى اولان
ممالكى تحرير ودخل وخرجنى ضبط وتقدير ايدوب خزينه يه عائد اولان
اموال رسومى تحصيل ايچون ناظر بيت المال وكيل اموال

اولنق اوزره بر دفتردار نصب ایدر ودولت اسلامیه ده
ابتدا دفتر دیوان وضعی عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلرینک
ایام خلافتلرنده واقع اولوب لقب دفتردار اول امام عادل
وخلیفهٔ بی همتاولک رأی منیر وامر شریفلریله اولمشدر اصلی دخی
بویله درکه زمان خلافت حضرت فاروقده ابو هریره رضی الله عنه
عامل بحرین اولوب اول مملکتدن اموال وافره ایله مدینهٔ منوره یه
تشریف ایتدکده جمع وتحصیل ایتدیکی اجناس نقود وعروضک
وفرت وکثرتی مسلمین بینلرنده توزیع وتقسیم اولنمسی صعب
اولنمغله حساب وکتابه محتاج اولوب صحابهٔ کرام دخی صنعت
خط کتابت ایله مألوف اولمامغله بینلرنده دفتر دیوان وضعی
معهود اولمیوب مال بحرین دخی چوقلی اولمغله لسانا ضبط وتعدادی
عسیر اولمغین امرای اصحابدن خالد بن ولید رضی الله عنه حضرتلری
دیدیکه ملوک شام اموال واسامی عسکری دفتر ایله ضبط ایدرلر
دیو حضرت عمره وضع دیوان ایتمک اوزره اشارت ودلالت
ایتمکله امیر المؤمنین حضرتلری دخی کلام خالده تحسین ایدوب
وضع دفتر دیوانه استحسان ایتدی وبعضیلری دیدیکه امرای
فرسدن هرمزان حضرت عمرک ممالکده دفتر دیوان وعسکر ارسال
ایتدیکنی کوروب دیدیکه بونلرک ایچندن غیبت وفرار ایدوب
محلنده موجود ومواجبه مستحق اولمیانلرینی معلوم اولمق ایچون
دفتر اولنمق لازمدر دیو حضرت عمره وضع دیوان بیورلمسنی
عرض وانها ایتدی لکن لفظ دیوان فارسی اولوب بین العرب
اولمامغله حضرت عمر رضی الله تعالی عنه لسان فرسده دیوان
نه معنایه در دیو هرمزاندن سؤال بیوروب اول دخی دفتر
عسکر وجریدهٔ مالدر دیو بیان ایتدکده هرمزان رأیی مصلحت
عد اولنوب اجماع دیوان شریعت ایله حفظ اسامی رجال
وضبط رسوم اموال ایچون دفتر دیوان ترتیبنه قرار ویریلوب
کتاب قریشدن عقیل بن ابی طالب ومخرمه بن نوفل وجبیر بن
مطعم طرف خلیفه دن دفتر دیوان تحریرینه مأمور اولدیلر انلر دخی ترتیب
انساب اوزره جیش اسلامی ثبت وتحریره مباشرت ومبادرت

ایتمزیله

ایتمزیله احراز شرف قرب نسب ایله سلطان الانبیایه اقربا اولان
رجالی عنوان سرنامهٔ دیوان ایدوب بعد الاقرب فالاقرب
مدلولی اوزره سائر جنود موحدینی علی مراتبهم ترتیب وتحریر
ایتدیلر سعد بن مسیب حضرتلرندن امام زهری روایتی
اوزره ابتدای وضع دیوان عهد خلافت فاروقده سنین
هجریه نک یکرمنجی سنه سی محرمنده واقع اولوب اجماع اصحاب
وامر فاروق منیع الجناب ایله شرفیاب وقوع اولدیغی رقمزدهٔ
اقلام وقایع نویسان سیر خیر البشردر اما دفتر عشر
وخراج بیت المال عهد بعثت وزمان رسالتدن صکره قبل
الاسلام بولندیغی منوال اوزره وضع اولنمغله دفاتر اموال
عراق لسان فارسی اوزره دیوان شام زبان رومی اوزره
دفتر اولنوب ممالک اسلامیه ده جمع وتحصیل اولنان اموال
رسومک ضبط وحسابی کتاب فرس وروم تفویض اولنمشیدی
وقتاکه خلفای امویه دن عبد الملک بن مروان صدر دیوان
خلافت اولوب وسعت مملکت وقوت وشوکت جهتیله
اسلافنه غالب اولمغین ریاض مملکته بهجت وحدیقهٔ دولته
رونق وطراوت کلوب فنون صنایعده حذق ومهارت خصوصا
فن حساب کتابده ممارست اصحابی رجال ظهور ایتمکله عبد
الملک اردن والیسی سلیمان بن سعده دفتر شامی لسان
رومدن زبان تازی یه نقل وترجمه ایتمک اوزره امر ایدوب
اول اسلوب عربی اوزره دیوان شامی تحریر واملا ایلدی
بو قضیه یه عبد الملک کاتبی سرخون نام ادیب ذوفنون
واقف اولدقده کتاب رومه خطاب ایدوب شمدیدن صکره دولت
اسلام سزدن مستغنی اولمغله کسب معاش وتحصیل
کفافده صنعت کتابتدن غیری طریق اخره سلوک ایدک
دیو روم کاتبلرینک منقار کبر ونخوتلرینی کسر ایتدی کذلک
ممالک عراقده دفتر خراج دخی لسان فرس اوزره ثبت
وتحریر اولنور ایکن جبابره امرادن حجاج بن یوسف ثقفینک
کاتبی صالح بن عبد الرحمن لغت فرس وعربیده ماهر بولندیغی

لسان اوزره الشا واملایه قادر اولمغله حجاج دخی صالحه
دیوان عراقی لسان فرسدن عربیه نقل ایتمك اوزره امر ایلدی
اشبو صالح بن عبدالرحمن کندوسندن اقدم حجاجك خدمت
کتابتنده اولان زاذان فرخ نام کاتب ادیبك تلمیذ خاصی اولغله
صناعت کتابتی اندن اخذ ایتمکله زاذان فرخ ابن اشعث
محاربه سنده قتل اولندقده حجاج صالحی انك یرینه کاتب
دیوان نصب وتعیین ایدوب دیوان عراقی وجه مشروح اوزره
وضع وترتیبه امر ایتمکله صالح دخی کتاب فرسه رغماً
دفتر خراجی لسان عربیه یه نقل وترجمه ده اهتمام تام ایدوب
اهل اسلامی کتاب فرسك زیربار منتلرندن تخلیص ایلدی
ومنتا یرا دباء عربدن عبدالحمید بن یحیی صالح بن عبدالرحمن
حقنده لله در صالح ما اعظم منته علی الکتاب دیوانشه
مدح وثنا ایدرایدی یعنی صالح بن عبدالرحمن دولت اسلامده
خدمت کتابتی رقم نویسان فرسدن اخذایله کتاب مسلمین
اوزرینه منت عظیمه یی موجب بر سنت حسنه ابداع
واختراع ایلدی دیو عبدالحمید بن یحیی اظهار مدح وثنا ایلدی
بعده دولت عباسیه ده حفظ مال ومحاسبه عمال خصوصی
اصحاب قلم ورقمدن حساب وکتابه قادر اکابر رجاله تفویض
اولنوب وزرای بنی عباسدن بنی برمك وبنی سهل بن
نوبخت وانلرك امثالی صدور امرایه تخصیص اولنمشیدی اما
عمال وامنادن تحصیل وخزینهٔ سلطنته تسلیم اولنان اموال
بیت المالك دخل وخرجی وبذل وصرفده تجهیز جیوشه متعلق
احکام شرعیه نك بیانی وقهراً ویا صلحاً فتح وتسخیر اولنان
ممالکك تعمیر وترمیمی ونصب نظار وکتاب وسائر امور
حسابك شرعاً قیود وشروطی کتب احکام سلطانیه ده
علی التفصیل مسطور اولوب اشبو تالیفمزده قصد وغرضمزدن
خارج اولمغله انك بیاننه تصدی اولنمادی زیرا اشبو شیرازه
بند جمع وتالیف اولدیغمز کتابدن مقصودمز طبیعت ملك
ودولت ومزاج سلطنت اوزره جاری اولان احکام واحواله

مقصور

مقصور اولوب امور شرعیه بیانی کتب فقه شریفه حواله
اولندی معلوم اوله که منصب نظارت مال ورؤیت اموال
خدمات دولتدن بر خدمت عظیمه اولوب ترتیب ونظامی
موجب کمال وترك واهمالی باعث اختلالدر زیرا تأسیس
مبانی ملك ودولت ترتیب جنود حفظ امور وتنفیذ
اوامر احکامه منوط وموقوف اولمغله ملوك وسلاطین اقامت
حرب وجهادده اصحاب سیفه وانفاذ احکام وحساب اموالده
ارباب اقلامه محتاج اولوب مناصب سیفی وقلمی اهلنه
توزیع ورجالنه تخصیص ایله حفظ مصالح ملك ودولت ایدرلر
نته کیم بلاد اندلسده ابتدای دولت بنی امیه ده بعده
ملوك طوائف وقتنده مناصب سیف وقلم بر وجه
استقلال رجالنه تفویض اولنوب امور حرب وجهادده دخی
امرایه ومنصب ریاست موقع دیوانه وحجابت اموال
دفتر دارلره تخصیص اولنور ایدی کذلك دیار غربده موحدین
دولتنده دخی تحصیل اموال وتفتیش عمال ایچون موحدین
دن برکمسنه نصب وتعیین اولنوب وقت وزمانیله
اخراج مواجب وترتیب مصارف انك معرفتیله رؤیت
اولنور ایدی واول کمسنه موحدین دولتی بینلرنده صاحب
الاشغال عنوانیله معروف ومشهور ایدی لکن اطراف و
نواحیده واقع ممالك دفتر دارلقری اصحاب اقلامدن
موحدینك غیری رجاله تقلید اولنور ایدی اما بنی ابی حفص
ملوکی افریقیه ده سریر ملك ودولته مالك اولدقلرنده
دیار اندلسده افریقیه یه نقل وهجرت ایدن اصحاب اقلامی
بو خدمتده استخدام ایدوب کندو دولتلری رجالندن مستغنی
اولدیلر نته کیم ممالك اندلسده غرناطه جوارنده واقع
قلعه اصحابندن بنی ابو الحسین دیمکله معروف بنی سعد
اندلسده مناصب اقلامدن بعض خدمتلرده استخدام
اولنوب قبیلهٔ مذکوره نك فن حسابده مهارت ومهارتلری
اولمغله ملوك بنی ابی حفص انلری ناظر اموال وصاحب الاشغال

ایتدیلر بعده ملوک موحدین دخی بنی سعده میل ومحبت ایدوب
دفتر اموال ونظارت بیت المالی انلره تفویض ایله طائفهٔ موحدینی
امور مالیه یه مداخله دن منع ایتدیلر بوندن صکره دولت موحدین
ده منصب والای حجابت رفعت بولوب حاجب کبیر اولان امیر
حل وعقد اموره مالک اولدقده دفتردارلق اموری دخی کندویه
مخصوص اولمغله مال خزینه یی جمع وتحصیله ومصارف مهمه یی
صرف وخرجی خصوصنه طرفندن برکمسنه یی توکیل ایدوب منصب
دفتری اولکی رتبه سندن منحط وساقط ودفتردارلر جباة اموال
وامنا وعمال زمره سنه ملحق اولدی اما بو عصر وزمانده دولت
بنی مرینده تحصیل باج وخراج وسائر رؤیت امور مالیه خصوصی
بر وجه استقلال ارباب اقلامدن برکمسنه یه تفویض اولنوب
بالجمله محاسبهٔ اموال ومؤاخذهٔ عمال انلک قلم ورقمنه تفویض
اولنمشدر لکن ینه امور کلیه یی سلطانه وکیل مطلق اولان وزیر
عرض وتلخیص ایدوب بالجمله تنفیذ احکام وتوجیه مناصب
وزیرک رأینه منوط وموقوفدر اما دولت اتراکده ملک ومال
جهتیله شوکت وقوت ووسعت وفسحت مزید اولوب دخل
وخرج دولت کثیر اولمغله امور مالیه مراتب عدیده یه تقسیم اولنمشدر
شویله که تجهیز جیوش واخراج مواجب وظایف خصوصی
مستقل برمنصب اعتبار اولنوب صاحبی ناظر جیش صاحب
دیوان عطا عنوانیله معروفدر تحصیل مال وتولیهٔ عمال الحق
دفترداره تفویض اولنوب السنهٔ اتراکده اول دفتردار وزیر آمجیله
مذکور اولوب مناصب دخی مرتبه بمرتبه تفریق رجال عدیده یه
توزیع اولنوب دفتردار اول اولان وزیر جمله سنک اوزرینه
ناظردر زیرا ملوک اتراکک ممالک دولتلری واسع وعظیم
اولوب اطراف واکنافدن تحصیل اولنان مال باج وخراج
وسائر منافع عوائد کثیر اولمغله شخص واحد رؤیت ونظامنه
کفایت ایتمیوب ثروتیه مالیه قلم بقلم برر کمسنه نک کف
کفایتنه مسلم اولنمشدر جمله خواجکان اقلامک اموری ینه
وزیر عنوانیله معروف اولان دفترداره راجع اولوب هر برینک

مأمور اولدیغی خدمتک رؤیت ونظامی انلک رأینه موقوفدر
لکن دفتردار اولان وزیر دخی بالانضمام ینه نظارت عامه ده مستقل
ومنفرد اولمیوب امور کلیهٔ مالیه ده ینه سلطان اتراکک اقاربی
واهل بیتندن وعظمای اصحاب سیفدن برامیر کبیرک رأی وامرینه
تابعدر که اول امیره رجال اتراک میاننده استاد الدار اطلاق اولنور
استاد الدار عظمای جنود وکبرای اصحاب سیفدن برامیر کبیره اطلاق
اولنور که اموال عامه وخاصه نک حساب وکتابی دفتردار اولان وزیر
معرفتیله انکا عرض اولنوب اکثری مناصب قلمیه نک ترتیب و
توجیهی انلک رأینه موقوفدر ازجمله ناظر خاصه که بیت المال عامه دن
خارج سلطان اتراکک کندو دائره سنه مخصوص ایراد نافعه یه
نظارت ایدوب سرای سلطانیه یه مخصوص بعض اموال خاصه نک
ترتیب وتحصیلنه مأموردر انکدخی استاد الدار اولان امیر
کبیرک رأینه مفوضدر لکن دولت اتراکده ناظر مال اولان وزیر
امرای سیوفدن اولورسه استاد الدار اولان امیر کبیره تابع
اولمیوب امرنده منفرد ومستقل اولور ناظر خاصه اولان ذات
سلطانک خزینه دارینه تابع اولوب خزینه دار سلطانه عائد
اولان اموال خاصه نک بالجمله اخذ وقبضنه مأمور اولمغله ناظر
خاصه تعیین اولنان محللردن تحصیل ایتدیکی مالی خازن داره
تسلیم وانلک امر وحکمیله عمله مأموردر دیار شرقده و
غربده واقع دولده جاری اولدیغی وجه اوزره خدمات قلمیه
دن نظارت مال ومحاسبهٔ امواله متعلق مناصب خدماتک
احوالی تمام اولوب حالا بعنایة الله تعالی وبتوفیقه عمدهٔ مناصب
اقلام اولان ریاستک حالی وشانی بیاننه شروع اولندی
والله مصرف الامور ولا اله غیره **الفصل الرابع والثلثون** فصل
ثالثک اوتوزدردنجی فصلی دیوان سلطانی طرفندن اطراف
ممالکه نشر واصدار اولنان اوامر ومناشیرک مراسم تحریر
وتوقیعی وحدود واحکامنک ترتیب وترقیمی ایچون موضوع
اولان مناصب وریاستک کیفیت حالی بیاننده در معلوم اوله که
صناعت انشا وکتب واملا ذاتنده فن مرغوب واکمل نظام

عالمده امر مطلوب ايسه ده لكن جميع دولده وظيفهٔ محرريه
اولميوب بلكه افهام خطاب تحرير جواب نصاب انشادن خالی اولدیغی
صورتده دخی دولتك قيام وثباتنه خلل ويرمديكی تربه و باديه ده
ظاهر و بادی تهذيب حضارت حليهٔ اضا عندن خالی اولان دولت
وسلطنتلرك احوال واطواريندن ظاهر در لكن دولت اسلاميه
ده اسلوب انشايه همت واضحی يه رغبت بويندن ناشيدركه
قرآن مبين لسان معجز بيان عربی اوزره نازل اولوب نهال سربز
اسلام كلبن فصاحت و بلاغت اولان قبيلهٔ قريشدن سر
برآورده ظهور اولمغله كتاب عرب حسن سليقه وجودت قريحه
ايله سبك تركيب كلام وعبارات بليغه ايله ايضاح مرامده ماهر
وكامل ونار وبود حرير سخنی منوال فصاحت اوزره نسج وابراز
ايدرلر ايدی حتی خلفای اسلاف معالينصاب شام وعراقده
اولان امرای اصحاب مناصب كتابتی اشراف واعيان وسلاله
قبيله لرينه تخصيص ايدوب علاقهٔ قرابت ووسيلهٔ صداقت اولمغين
جواهر اسرار دولتی انلرك حقهٔ سربمهر عهدهٔ امانتلرينه ايداع
ايدرلر ايدی وقتاكه تداول عهد قرون اختلاط اعجام وروم ايله
لسان عرب فاسد و مختل اولمغين حفظهٔ ملك لسان ترتيب قواعد
فنون عربيه ايله كسب وتحصيله محتاج اولوب لسان عرب حرفت
ادب ايله تعلم واكتساب اولنور صنعت اولديغندن اقارب ملوكده
دخی حسب السليقه سبك وانشايه قادر رجال معدوم اولمغله
خدمات اقلام حرفت ادبيه و علوم عربيه ده ماهر اجانب واباعده
تقليد وتفويض اولندی دولت عباسيه ده منصب توقيعی و
رياستك وقع وشانی زياده رفيع اولوب تنظيم امور مصالح
جمهورده رئيسلرك استقلال وانفرادلری برحده بالغ اولدیكه
اطراف واقطارده تحريری اقتضا ايدن امر منشوری رئيس
الكتاب كندو رأييله ترقيم فرمان وانشاده علامت اولمق اوزره
اخرينه امضا ايدوب بعده خليفه نك رسم ورسمی حاوی مهر
خاتمی موم سرخ كبی بعض اجزادن معمول وطين ختم تعبير اولنور
بر طين مخصوصه غمس والقا ايتدكدن صكره صحيفهٔ منشوری

طی

طی وجمع ايدوب ايكی طرفنی اول مهر معهود ايله مختوم ايدرلر ايدی
دولت عباسيه وندنكره ظهور ايدن بعض دول اسلاميه ده دخی
سرنامهٔ امر ومنشوری طغرای سلطانی ايله توقيع اولنوب انجق
رئيس الكتاب اول صحيفه نك زير و بالاسنه اسم رسيد اوزره
بر علامت مخصوصه ثبت واعلا ايدرلر ايدی بعده غلبهٔ اصحاب
سيف ايله صدور امرا دركاه خلافته تقرب تام ونفوذ كلام ايله
ممتاز اولوب حل وعقد امور وتمشيت مصالح جمهورده مستقل
اولملريله كتاب سلطنتك مبادی ظهور اسلامده اولان وقع وشانلری
سقط ومنحط اولدی شويله كه صحائف اوامر ومناشرده تحرير
اولنان نشان رسيدلری تنفيذ احكام وعمل حكامده كافی اولميوب
انجق سلطانك توقيع طغراسی ياخود وزيرك صح وامضاسی
دستور العمل اولمغله موقعان ديوان دولت وكتاب سلطنت
هر دولتك رسم معتادی اوزره اول نشان مخصوص عنوان
صحيفهٔ منشوره ثبت واعلا ايدر اولديلر نته كيم ديار غربده دولت
حفصيه ده منصب حجابت رفيع الشان اولوب ضبط معاقد
امور وتنظيم مصالح جمهورده طرف سلطانيدن بالجمله حاجب
كبيره تفويض وكبيدرك سلطانه تغلب ايتدكلرنده بيته عنوان
منشورده رئيس الكتابه مخصوص اولان علامت ونشان
وتيرهٔ اسلاف اوزره كما فی الاول مرسوم ايسه ده نفوذ احكام
واعتبار انام جهتيله تقويم منسوخ العمل كبی حكمی ملغا اولوب
حاجب كبير طرفندن مضمون امريله عملی مفيدر مقوله سن اعتبار
اولنورسه رئيس الكتاب انی ثبت وتحريره مأمور در بعض دول ده
ملوك وسلاطين حل وعقد امور وضبط وقايع جمهوره بالنفس كندوسی
مباشرت ايتمكله توقيع طغرا دخی قلم سلطان ايله سرنامهٔ صحيفهٔ
امر منشوره كشيده اولنور ايدی مناصب اقلامدن بری دخی منصب
رفيع توقيعدر كه موقع دولت اولان كمسنه ديوانلرده ومحضر سلطان
انام وحضور خليفهٔ اسلامده جلوس ايدوب دركاه والای سلطنته
رفع اولنان رقعه لرك اوزرينه سلطانك امر وفرمانی اسلوب بديع
اوزره مختصر مفيد تركيب بليغ ايله ثبت وتحرير ايدرلر ايدی خدمت

توقیعیه مأمور اولان کمسنه احکام سلطانیه یی سبک والف ده یاقوت
قریحه وبضاعت استعدادی مرتبه تصرف ایله ترکیب انشا ایدوب بیا
خوصاحب رفعه یدنده اولان اوامره مرقوم توقیعات قدیمه یه مطابق
بر مثال صورتی تحریر ایدر ایدی بو تقدیرجه موقع دیوانک والفقه
استعدادی چاشنی نظم الف ایله متلذذ اولمق لازمدرکه
کشیده سلک تحریر اولان توقیعاتی موقع قبولده واقع اولوب آداب
ملک وسلطنته مطابق مقتضای حاله موافق اوله منقولدرکه دولت
عباسیه ده سلاله برامکه نک عمده پیشواسی جعفر بن یحیی نک
حضور رشیدده حسن سلیقه وجودت قریحه ایله بلا رویت ثبت
واملا اصحابی یدینه رفع اعطا ایتدیکی توقیعات بلیغه نک هر فقره
طنانه سی مجامع قلوبی اخذ ایدوب لطافت جوهر نظافت
گوهری مبلغ کماله بالغ اولمغین فحول عصر وبلغای وقت مزایای
بلیغه سنه وقوف ایله اسلوب فن بلاغتی تحصیله توسل ایچون
مجالس ومحافلده منافسه ایدرلر ایدی حتی جعفرک توقیع لطیفی
ایله تحلیه اولنان اوامرک بعضیسی اصحابی یدندن بر التونه اشترا
اولنوب زر جعفر کبی روایجگاه اعتبارده الدن اله گزدیرلر ایدی
کذلک سائر دولده موجود اولان بلغای کتابک دخی آثاری
بو منوال اوزره جاری اولوب مناقب ومآثرلری پیرایه صحائف
کتب محاضرانده واردر معلوم اوله که منصب بالاترین توقیعی
ایله تشریف اولنان ذات بر حسن صورتله معروف وعلم و
فضیلت ایله موصوف اولمق لازمدرکه عقود رابطه امور تنظیم
مصالح جمهور ایچون معقود ومرسوم اولان دیوانلرده اصول
دینیه واحکام شرعیه ده امعان بصر بصیرت واعمال فکر ورویت
اقتضا ایتدیکیندن ماعدا ملوک وسلاطین ایله معاشرت ومقارنتده
اخلاق حسنه وآداب مستحسنه ایله تخلق وتأدب واجب
واملای کتاب وتصویر خطابده اسرار بلاغت وفصاحته علم و
وقوف لازم ولازب اولمغله مناصب توقیع ریاستنده بو شرطه
رعایت اهم والزمدر لکن قوت قاهره وعصبیت ظاهره ایله ظهور
ایدن بعض دولک مبادی ظهورنده اقتضای وقت ایله اصحاب

توقیع علامت ونشان سلطان وبرات مغایرته اختری

سیف

سیف وعلم وارباب علم وقلمه غالب اولوب ابتدای ظهور
سلطنتده بالجمله تعاطی امور ومزاوله علوم ومعارفدن عاطل
وعاری اولان رجال سیفک قبضه حکم وتصرفلرینه موکول ومسلم
اولمغله جمله مراتب سیف وقلم ملوک وسلاطینک اقارب و
اصهار وعظمای اعوان وانصارینه تقلید وتفویض اولنور انلردخی
تجهیز جیوش وحفظ حدود وثغور وسائر علم وعرفانه موقوف
اولمیان اموره بالذات کندولری مباشرت ایدوب تأسیس
مبانی ملک ودولتده لازم اولان احوالک تنظیم و
تکمیلنه مبادرت ایدرلر اما تحصیل اموال دولت وترتیب
مصالح سلطنت حساب وکتاب ورأی وتدبیره موقوف
اولمغله حل وعقده مأمور اولان قهرمانه ملک ودولت و
صناوید سلطنت مناصب قلمیه یی فن انشاده ماهر اولان
رجاله تقلید وتفویض ایدرلر لکن ینه وفق دارایله رئیس
الکتاب وسائر اصحاب اقلامک عزل ونصبلری وتنفیذ
احکام وتحصیل اموالده اقتضا ایدن امورک نظام وانتظامی
رجال سیفک رأی وتدبیرلرینه منوط اولوب کتاب دولت
ظهور سلطنتده حل وعقد اموروده استقلال اوزره تصرفدن
معذورلردر نته کیم حالا عصرفرده دیار شرقده موجود دولت
اتراکده حال بو منوال اوزره جاری اولوب منصب ریاست
اهل انشا واملایه مفوض ایسه ده ینه اقتضا ایدن اوامر
احکام امرای ترکدن امیر کبیرک رأینه منوط ومسلمدر اما
رتبه ریاست اهلیت واستحقاقده مرعی ومعتبر اولان
ذات شروط وقیودی کثیر اولمغله ملوک وسلاطینه دخی
لابدرکه منصب ریاسته علم ومعرفت ایله معروف وشروط
آتیه ایله موصوف وملکه انشا بیان بر صاحب فهم واذعان
ذاته تقلید وتفویض ایده لر شروط کتابت واحکام
ریاستی جامع مکاتیب بلیغه نک احسن واجملی ادبای
عرافدن کاتب عبدالحمیدک کتاب دولته تحریر وارسال ایتدیکی
مکتوبدرکه ذکر اولنور عنوان کتاب مشکین خطاب حلیته فصل

الخطاب امابعد ایله ترشیح اولندقدن صکره کتاب معره خطاب
ایدوب درکه ای اهل صناعت اعلا علّاك اوّمه الّٰ حق جلّ وعلا
حضرتلری سیزی آفات وعاهاتدن مصون ومأمون ایدوب یمنوله
بدرقهٔ توفیق ایله طریق رشد وسداده ارشاد ایلیه زیرا کافهٔ
انام اصل فطرت وخلقتده متساویة الاقدام ایکن حق جلّ
وعلا حضرتلری انبیای مرسلین صلوة الله تعالی علیهم اجمعین
حضراتیله خلفای راشدین وملوك نصفت آیین ونیکمره ناسی
بعض اخلاق واوصافی حسبیله طبقات مختلفه اوزره ترتیب
ایدوب کلٌّ میسّرٌ لما خلق له فحوای شریفی اوزره هر بر فرقه‌لی
اصناف اعمال صنایعدن بر صنعت وعمله سوق ایله مایهٔ حیات
وانتعاشلری اولان اسباب رزق ومعاشلرینی کسب و
تحصیله توفیق ایندکده ای معشر کتّاب سزی اشرف جهات احسن
صناعته سوق وارشاد ایله تشریف ایدوب افسر ابتهاجکزی
جواهر علم وروایت وحلیهٔ آداب مروت ایله آراسته ایتدی
شویله‌که نظام مصالح دولت وانتظام محاسن خلافت اجالهٔ
اقداح رایکزه منوط ایدوب تصاریف ملك ودولتده ملوك
وسلاطین سزدن مستغنی اولمیوب حلّ وعقد امورده
سزلردن غیری کافی اولمدیغی ظاهردر وده‌خی ای کتّاب
ذوی الالباب سز حفظ وجود ملکده خواص وقوی وارکان
اعضا متابه‌سنده اولمغله ملوك وسلاطینك سمع وبصر
ولسانی مقامنده قائم اولوب استماع اسرار ومشاهدهٔ
آثارده کوش هوش وچشم شعوریکز آلات وانفاذ احکام
ضبط اثنامده سبك کلامده جنبش اقلامکز واسطهٔ نظام
مصلحت اولمشدر همواره جناب حق سزی بو لطف جمیل
وصنع جلیل ایله مرزوق وممتع ایدوب زیور بالای ابتهاجکز
اولان خلعت فاخرهٔ لطف عمیمی دوش افتخاریکزدن خلع
وسلب ایتمیه وده‌خی ای معشر کتّاب ذکری آتی وجه اوزره
اطوار مستحسنه ایله تخلّق وتأدّبده سزدن احوج بر فرد ده‌خی
اولمیوب فهم حقایق ودرك دقایق ایله اتصاف وتحلّیه سزك

احتیاجکز

احتیاجکز سائر اهل صناعاتدن ازید اولدیغی مقرّردر زیرا کاتب
منشی محاسب مستوفیده کندو نفسنه واکا وثوق واعتماد
ایدن سلطان وامیره نظر وقیاس ایله فضائل خلقیه‌دن
اوصاف عدیده‌نك اجتماعی لازمدرکه تا هر امرده اقتضای حاله
موافق وجه اوزره رعایت ایدوب ترتیب امور اثنامده احسن
سیاست ایله تدبیر مصالح ملك ودولت ایلیه اولا وقتِ
حلمده وقار وسکینت ومقام فصل حکمده فهم بصیرت ایله
موصوف اولوب موضع اقدامده اخلاق زمام محمل احجامده
کج عنان ایله هر وقتك حکمنی اجراده دقیقه فوت ایتمیه
بوندن صکره معروض درکاه سلطنت اولان امور رعایا
وحوایج برایایی رؤیت واقامتده مسلك عدل وانصافه
سلوك وکریوهٔ جور واعتسافدن عدول ایدوب شدت
مضایقه‌ده وفای عهده ملازمت وکتم اسرار دولت ایله
تکمیل ناموس دین وملت وحفظ استار سلطنته سعی واهتمام
ایلیه شرائط کتابت ریاستك بری ده‌خی حدس وفراست
وعقل وکیاستدرکه کاتب منشی مبادی احوالدن عواقب
اموره واقف ومطلع اولوب تمهید مبانی ملکده شرائط
احتیاطه اقدام وهر بر امری موضع لایقنه وضعه اهتمام
ایلیه وبنیان ملك ودولتی تزلزلدن صیانت ایلیه‌لر وده‌خی
منشیان صداقت نشان وقایع دولت وکتّاب احکام
سلطنته لازمدرکه بحسب الطاقه فنون عقلیه ونقلیه‌دن
هر برینی تکمیل واتقانه سعی واقدام ایدوب تمهید مبانیٔ
فضل وکماله حسن اهتمام ایده‌لر اکر ضعف بصر وبصیرت و
یا قصور همت ایله اتقان اکمال ممکن اولمازسه حاجت
ضرورت مرتبه‌سیله اکتفا ایدوب تنظیم حوایج اثنامده
محتاج اولدیغی علوم مهمه جانبنه سوق عنانِ اقدام ایده
لر وده‌خی ظهور مظنونه‌یه متوقع اولان حوادث ایامی قبل
الوقوع ادراك واذعان ایچون اعمال فکر وتجربه ایله هر بر
موادی مبادیدن عواقب نتایجه استدلال ایندکدنصکره وقایع

مستقبله نك اسباب وآلاتنی اعداد وترتیب ایدوب جلب مصالح
ودفع مفاسده وسیله اولان اموری حاضر وآماده ایده لر ودخی
ای معشر کتاب معالی نصاب اصول اعتقادیه وفروع عملیه یی
احکام واتقانه سعی واهتمام ایدوب اعتقاد وعمله متعلق
علوم شرعیه وفروع دینیه یی تحصیل وتفسیر شریف وحدیث
وفقه فنلرینی تکمیله سعی بلیغ اولنه ودخی علوم ادبیه وفنون
عربیه صناعات کتابت ملکه بلاغتده رکن رکین اولمغله تحصیلنه
بذل مجهود ایتدکدن صکره صحائف کتب مناشئ حلیهٔ حسن
خط ایله دخی تحلیه وتزیین ایدوب فحول بلغا ومصاقع
خطبادن مروی اولان خطب اشعاری حفظ واتقان ومضامین
عجیبه ومزایای غریبه سنی فهم واذعان ایلیوب ایام عرب
اعجام احادیث سیرلرینی ضبط واحاطه ایده سزکه مطلوب
ومقصودیکز اولان حل وعقد امور وتنظیم مصالح جمهورده
دخل عظیمی اولدیغی وارستهٔ منت بیان وظاهر وعیاندر
ودخی فن حساب ضبط مال خزاینده رکن نصاب اولمغله
دقایق اعمال حسابیه فکر بصیرت وصرف نقدینهٔ همت ایدوب
منافع خزینهٔ سلطنتی جمع وصرفده دقت ایده سز ودخی
تنظیم احکام وترتیب اتامده جلب احکام دنیا وطمع ارتشادن
اعراض ومیل زخارف دنیویه ایله مجرای صدق واستقامتدن
عدول وانحرافه جواز کوسترمیه سزکه حرص وطمع مانع عزت
وموجب ندامت وذلت اولوب امنای دولت وعظمای
سلطنتک وقع وشاننده مخل اولمغله دامن عصمت
وعفتکزی بو مقوله لوث تهمت ایله تلویث وتدنیسه رضا
ویرمیه سز ودخی اراذل انام وجهال وعوامه مخصوص اولان
اطوار ذمیمه دن اجتناب لازمهٔ ذمت کتاب اولمغله مجالس
ملوکده مناسب ناسزا نقل ومدحت وضعفای خلقه اظهار
کبر ونخوت ایله معامله دن تحاشی اولنه که بو کار ناهموارک
تفریق قلوب تکدیر نفوسه سبب اولمغله ناس ایله مباینه کره
من غیر موجب فوران ثور غضب وعدوانه بادی برام قبیح اولدیغی

ظاهر

ظاهر در ودخی خدمت قلم ورفقده شرکا ورفقاکز اولان اصحاب
اقلام ایله رفق وملایمت اوزره حسن معاشرت ایدوب حلیهٔ
عدل وفضل ایله مشهور ومعروف اولان اسلاف وقدما وادبا
اوزره اثره خیر ایله تواجه ایلیه سز وشرکا ورفقاکزدن بریسی
فقر وفاقه یاخود مصیبت شاقه یه مبتلا اولدقده آلای آب شفیق
یا اخ شفیق منزله سنه تنزیل ایدوب واز روی لطف وعنایت
ایله زحمته مداومت ومواسات اولنه که قوای عز واقباله
فوت کلوب حال قدیمنه عود ورجعت ایلیه اکر استیلای شیب
وهرم ایله قواسنه وهن وفتور کلوب تکسب ومعاشدن عجز
وقصوری ظاهر واخواننه ملاقاتدن مکنت وقدرتی قاصر اولور
کاه کاه زیارت وصحبتنی غنیمت عد ایدوب اول حواجهٔ مکتب
عرفان اولان پیر ضعیفک سن وسالی حسن اعالده سبق
وقدمنه اعتبار ورای سدیدنی اختیار ایله امورکزده استشاره
ایده سز ودخی ای زمرهٔ کتاب معالی اکتساب وقت حاجتده
رای صواب ایله عمل واستظهار ایتدیککز رجاله اولاد واخوانکزدن
زیاده رعایت وامورینه اعانت ایدوب قدر وشاننه اکرام و
احترامده تقصیر وتوانیدن احتراز اولنه اکر اثنای شغل وعمله
اندن سبب ذکر جمیل وباعث جزای جزیل اوله جق بر فعل
حسن وامر مستحسن صدور ایدرسه اول امری بنه اکا عزو واسناد
ایدوب اکر مذمتی موجب برام قبیح ظهور ایدرسه اول فعل
ناهمواری علم ورتبه ده اندن دون اسافل اولان کمسنه یه
تحمیل ایلیه ودخی ظهور تقلب ایام ایله تغیر حال وعارضهٔ
اختلال وقتنده خلل وکسل وخبط وزللدن القا اولنوب
تعدیل امور وتنظیم مصالح جمهورده کمال حزم وتحری ایله مباشرت
ومبادرت اولنه که اصحاب کمال عیب ونقصانک سراینه اسرع
وعرض واعانیلری تهتک واخلالدن اسبق واقدردر بو دخی معلوم
اوله که بر کمسنه نک خلیل وصدیقی خلوص طویت ایله کمربستهٔ
خدمتی اولوب مراسم مهر ووفایی یرینه کتوردکده اول کمسنه
دخی انک خدمت وعملنه وقتنده حسن مکافات ومجازات ایله

معامله ایدوب حقنده اقتضا وسبق ایدن خدمتنه عوض وجزا اولمق
اوزره شرائط شکر ووفا به ورعایت وحسب القدر تکلیفلرینه صبر
وتحمل وجبر ایله پند ونصیحت وکتمان سر ونظم مهامده بذل قدرت
ایتدکدن صکره حسن حاجت وقت ضرورنده فوائد فعلیله دخی
تصدیق وتأیید برامر سدید اولدیغی ظاهردر ودخی ای معشر
کتاب وای اهل آداب حق جل وعلا وانما سزی بو نصایح جمیله
ایله عمله سوق وتوفیق ایدوب وقت رخا وسرا وضراده
زمان احسان ومواساة ومحبت وخرمانده اصدقا واحبابکز
ایله حسن معاشرت ومعامله بالمجامله یه دلالت وارشاد ایدرزکه
بو صناعت شریفه‌نک اهلی اولان کتاب ذوی الالبابدن اخلاق
مذکوره ایله متخلق اولنلرک سعیلری مشکور واوصاف حمیده‌لری
السنه انامده مذکور ومشهوردر ودخی معلوم اولاکه سزدن بری
تولیهٔ امارات یاغیری حکومتله مأمور سربلند اولوب عیال
الله اولان ضعفای عبادک زمام حکم وتصرفلری کف کفایتکزه
تسلیم اولندقده وانما جناب حقک رضاسنی تحصیله اقدام و
طاعت وعبودیته ایثار واختیاره اهتمام ایدوب ضعفایه
شفقت ومظلومینه انصاف وعدالت ایله معامله ایدرک
عیال الله اولان رعایا وبرایایه رفق وملایمت ایله معامله
ایدن کمسنه حضرت حقه جمله‌دن احب وارضای شریفی
تحصیله اقربدر بوندن صکره دخی فصل قضایاده عدل ایله حاکم
واشراف اعیانه مکرم اولوب قلوب عبادی جمع وتألیف
وبلاد وامصاری تعمیر وفضل وکرمی توفیره سعی واقدام
وایذا واضرار اوزره اصراردن اجتناب تام ایلیه سز ودخی
مجلس حکومتده متواضع وحلیم اولوب تحصیل باج وخراجده
وسائر حقوق دیوانیه‌ده رفق وملایمت اوله سز ٥ ینه
زمرهٔ کتاب معالی اکتسابه توجیه اولنان امورک بری دخی بو
درکه برکمسنه دائره‌کزه انتساب ایله استصحاب اولندقده
ابتدا اول شخصک اخلاق وخصالنی تجربه وامتحان ایدوب جوهر
فطرتی واوضاع رویهٔ خلقیه‌دن طاهر ومحاسن اخلاق ایله اتصافی

باهر

باهر اولدقده اندن صدور ایدن افعال حسنه وآثار مستحسنه‌نک
ترویج وتکمیلنه اعانه اولنوب شأننه لایق وجه اوزره اکرامنده
تقصیر اولنمیه اگر خلق وخصلتی چندان ممدوح ومقبول اولمیوب
محک تجربه‌ده عیار واستعدادی ناقص اولورسه اعمال لطائف
الحیل ایله هوا وهوسدن صرف وتحویل وتدریج وتأنی ایله اخلاق
سیئه‌سنی خصال حمیده‌یه تبدیله سعی ایده‌لر زیرا معلومدرکه خیل
وبغل کبی رکوبه صالح اولان بهایم ودوابک رکض وریاضته تعلیم
سیاستنه واقف اولان کمسنه اول حیوانک اخلاقنی تجربه
ایدوب تازیانهٔ فراست ایله مقتضای صفت فروسیت اوزره
حرکت ایدرلر اگر فرس مرکوب رموح لگدکوب ایسه وقت رکوبده
عنفله شدتله تحریک وتهییجدن احتراز ایدوب اقدام واحجام
بیننده سوق واجرا ایدرلر اگر فرس فربور سیوب اولوب یعنی
فارسک میاننده شاخ قالقمق عیبیله معیب اولسه اول
مقوله دابه‌نک اوکی ایاقلرینی ضبطه اقدام ایدوب اول
عیبک ازاله‌سنه اهتمام ایدرلر اگر راکب اولدیغی فرس شرور
اولوب یعنی برصورت هائل یا اکا مماثل برنسنه ایشیدوب
کوردکده نفرته معتاد اولمش ایسه اول اسبک باشی
طرفندن ضبط ایله اول عارضه‌نک علاجنه مبادرت ایدرلر
اگر سوق واجراسی مراد اولنان حیوان تندخوی وحرون
اولوب صاحبنه رام ومنقاد اولمزسه مرکوبک هواسنه
متابعت وارخای عنان ایله معامله اولنور اگرینه عدم
اطاعتنده اصرار ایدوب مصر اولورسه علت لیسره ایله عطف
عنان اولنوب اول اسبک تندخویی تسکین اطاعته سوق و
سعی ایله رام ایدرلر فعلا افرسان میدان فروسیتک بهایم
ودوابک اخلاق واطوارینی تجربه وامتحانلری میاننده
سبق ایدن احوال فارسان مضمار فراست اولان رؤسای
دولتک خدام وسائر انام ایله کیفیت معاشرت ومعامله‌لرینه
دلالت ایدوب استصحاب ایتدکلری رجالی خیر وصلاحه سوق
وارشادده استدلال اولنور علی الخصوص کتاب ذوی الالبابکه

صنعت شریف علم کتابت حلیهٔ فهم وکیاست ایله موصوف و
متحلی اولوب فهم خطاب اصابت جواب ایچون خلقهٔ جمعیتلرینه
دخول ایدن اصحاب بصیرت رشد وسداد ایله وباسطوت و
صولتلریدن خوف وخشیت ایتدکاری ارباب جاه وشوکت
ایله حسن معامله ورفق وملایمت ومعاشرت ایله ترتیبه بهایم
ایله مشغول اولان فرسان ورکبانک الیق اولدقلری ظاهردر
زیرا اصناف بهایمدن فکر ورویت وعقل وبصیرت مسلوب اولوب
طبیعتلرینده مرکوز اولان حس وحرکت حیوانیه فرسان ورکبانک تعلیم
وتربیه لرینه قبوله مقصور وصنعت فروسیته لازم اولان اموره
مقصور اولدیغی ظاهردر امدی کتاب فراست نصاب خدمات دولته
تعجیل وتشدیدن اجتناب ایدوب حسب الامکان امعان نظر بصیرت
اعمال فکر ورویت ایله عمله مبادرت اولنه که باذن الله تعالی
مقارنت ومعاشرت ایتدیککز رجالک سزدن اعراض واستثقالی
لرندن امن وسلامت میسر اولوب میانه کزده مربوط ومعقود
اولان حبل المتین اتحادک قوت ومتانتنه وسیله اولور ینه
جملهٔ وصایای مهمه دندرکه مطاعم ومشاربده وملابس و
مراکبده سائر ابنیه وخدمه وبساط واثاث واوانیه متعلق
خصوصلرده حد وسطی تجاوز ایتمیوب هر حالده قدر حاجته اکتفا
واقتصار ایله خیر الامور اوسطها یی اختیار ایده سز حق سبحانه
وتعالی حضرتلری سزی صنعت جلیلهٔ کتابت وتقویم مصالح
سلطنت ایله تشریف وتبجیل وسائر بنی نوعیکز اوزرینه تقدیم
وتفضیل ایدوب ضبط امور امت وحفظ منافع دولت عهدهٔ
کفایتکزه موکول ومسلم اولمغله خدمت لازمه کزده تقصیر و
خرج وصرفده اسراف وتبذیردن اجتناب ایدوب اکل وشرب
وسکنا وسائر حوایج اصلیهٔ ناسده ذکری سبق ایتدیکی اوزره
افراط واسرافدن احتراز وقدر حاجته اقتصار ایله عفت و
استغنا متنده استمراره واستقراره سعی ایده سز زیرا اتلاف و
سرف مانع عز وشرف وذلت وحقارت سوء عاقبته منتج
اولمغله بوطور قبیح ارباب واصحابنه خصوصا کتاب ذوی الالبابه

اعیان ناسده حقیر وذلیل ایتمک مقرردر ودخی کارگاه عالمده
ظهوری مظنون اولان امور آتیه واحوال ماضیه نک اشباه وامثالی
اولوب غائب حاضره وسابق لاحقه دلیل اولمغله وائره
دولتده حادث اولان عوارض غوائلی دفعنده مصالح منافع
جلبنده تجربه کز سبق ایدن امور ایله استدلال ایدوب بیوت
مصالحه ابوابندن دخول مسالک تدبیرک اقدم واوضحنه سلوک
ایله عاقبتی محمود ورأی سدیدی دستور العمل ایدرلر ودخی معلوم
اوله که بذل اموالده اسراف بر آفت متلفه وعلت مهلکه درکه
صاحبنی تحصیل علم وکمالدن بری ایدوب قوای حس وشعوری
اخلال وافعال واعمالنی ابطال ایدر وینه کتاب دیوان دولته
متوجه اولنان امورک بری دخی بودرکه تقویر خطاب وتحریر
جوابده ایجاز واختصار ایله اکتفا ووحشت اولان لغتدن اتقا
اولنوب ترتیب جواب مسائل انشای کتب ورسائلده حجج
قاطعه وادلهٔ ساطعه ایله مؤید کلام جزل وقول فصل ایراد ایله
قضای حوایج انامه مبادرت واکثار کلامدن احتراز ایله دفع
مشاغله سعی وهمت ایدرلر • ودخی تمشیت مصالح امت
وتکمیل خدمتده نفس وبدنلرینه مضر وعقل وادبلرینه مخل
خبط وخطا صدورندن خوف وخشیت اوزره اولوب هر بر
امورلرنده موافقت یمن وتوفیق ونابید نیاز ایله درگاه
بی انباز کبریایه دست برداشتهٔ تضرع ونیاز ایله دعا
ایده لر زیرا انلردن هرکمسه بو ظن فاسد وقول عاطله قائل اولوب
فیاض حقیقی جل شانه حضرتلری تصرفندن غفلت ایله کندو
دن ظهور ایدن افعال واثار جمیله یی کندو رأی وتدبیرینه
اسناد ایدرسه جناب حق انک قلادهٔ اموری حکم و
تصرفده عاجز وقاصر اولان نفسنه حواله ایله مقابله ایدوب
نقص خود رأی تحصیل مطالبده کافی اولدیغی اصحاب تأمله خفی
اولمامغله عاقبت کاری خیبت وخسران اولمق مقرردر
ینه وصایای مهمه نک بری دخی اولدرکه سزدن هر بر صنعت و
خدمتده شریک ورفیقی اولان شخصک قدر وشاننه حرمت

وحقنه رعايت ايدوب اعمال فكريىي رؤيىنده نفسنى اكا تقديم وترجيحدن
احترازايليه زيرا اصحاب اولى الالباب قتنده رجالك اعقل وافضلى
اول كمسنه دركه صنعت زيبانه عجب وغرورى وراى ظهوره القايدوب
شريك ورفيقنى عقل وبصيرت وحسن سيرتده نفسنى اوزرينه
تفضيل وترجيح ايليه ودخى حق جل وعلا حضرتلرينك اكا فضل و
اعطا ايتديكى نعم ظاهره وباطنه يى تفكر وتامل ايدوب كندورايله
نفسنى تزكيه دن اجتناب وتعداد مآثره واظهار مفاخره ايله
امثال واشباهنه كندوىى تفضيل وتفديدن احتراز ايليه بلكه تحديث
نعم جليله ايله منعم حقيقى اولان جنابحقه شكر وثنا واجب
اولمغله وانما عزت وجلال كبريايه تواضع وتذلل ايدوب كمال تضرع
واستكانت ايله معبود بى زوالك طاعات وعبودتنده ثابت
وقائم اوله ودخى بوكتاب مشكين نقاب عنبرين ارقامده درج
وتعبيه اولنان جواهر نصايح جميله براى افر اعتبار اولنوب
مضمون حكمت مشحونيله عمل اهم والزم اولمغله شرنامه صحائف
مقالى ذكر حضرت سبحانى وتوحيد صمدانى ايله تحسين وتوشيح
اولنديغى كبى الستنه انامده دائر امثال سائره دن من ترك
النصيحة يلزمه العمل مقال حكمت فالى ايله نسخه مرام مسكى
الختام قلندى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى اى معشر كتاب
اسعار ارشاد عباد حقنده سبق ايدن علم ازليسى مقتضاسيله
سزى وبزى طريق رشد وسداده توفيق ايله تاييد ايدوب
فواتح اعمال امانيمزى عواقب خير ايله ختم وتعقيب ايليه كه ۰
بالجمله تصاريف امور وتقاليب مصالح جمهور اراده عليه سنه
منوط وحبل المتين تاييد وتوفيقنه مربوط اولديغى مسلم فحول
ومعلوم اصحاب عقولدر ۰ السلام عليكم ورحمة الله وبركاته
الفصل الخامس والثلاثون فصل ثالثك اوتوز التنجى فصلى
جرم وجنايت ايله متهم اولان اصحاب شقاوتك تفتيش و
تعزيره مامور اولان حاكم عرفى بياننده در معلوم اوله كه بو
خدمتى رؤيت واقامته مامور اولان شخصك القاب اسماسى
اختلاف عصر وزمان ايله مختلف اولوب حالا عهد وعصرمزده ديار

افريقيه

افريقيه ده حاكم دول اندلسده صاحب مدينه اتراكده والى عنوانيله
معروفدر ودخى صاحب شرطه تجهيز جيوش وترتيب حروبه مامور
اولان سرعسكره تابع اولوب عزل ونصب وحكم وتصرفى انك
رأى وامرينه موقوفدر خدمت شرطه دولت عباسيه ده احكام
جرايمى ترتيب واقامته مامور اولان واليلك خدمت لازمه سى
اولمغله جرم وجنايت ايله متهم اولان كمسنه لرى اخذ وتفتيش
ايدوب بعض علايم وقرائن ايله شقاوتى ظاهر اولدقده اقامت
تعذير حدوده مامور اول ايدى زيرا شرع شريفده استيفاى
حدود اقامت شهود ايله ثبوت بولان جنايته موقوف اولوب
ظن وتخمين ايله اخذ اتهام اولان كمسنه حقنده اقامت حدود
متصور دكلدر لكن مصلحت عامه ضمننده حكم سياست ايله عمل
ايدن ولاة وامرا بعض علامت وقرائن ايله اتهامى ثابت اولان
كمسنه لرى مؤاخذه ايدوب ضرب وحبس ايله اقرار جرايمه اكراه ايدرلر
وقضاة عدول بو مقوله سياستدن تنزه ايدوب حكم سياست
ايله عملدن استنكاف ايتمكله بو خدمته ملوك سالفه صاحب شرطه
عنوانيله معروف بر مخصوص حاكم ووالى نصب ايدرلر ايدى ودخى
بعض دولده والى مذكور قصاص وديت وسائر جرم وجنايته
متعلق احكام شرعيه وعرفيه يه مامور اولوب مذكوره قضاة و
حكام شرعك عهده ولايتلرندن اخراج وافراز ايتديلر وبعده
كيدرك صاحب شرطه اولان واليك ضبط حكم وتصرفى توسيع
وقدر وشانى ومنزلتى ترفيع اولنوب عظماى دولت واكابر
سلطنته توجيه وتفويض اولندى لكن صغير وكبير وضيع و
رفيعك عامه امورنده حكمى جارى اولميوب بلكه بعض جرايم ايله
اتهام اولنان اعيان دولت واحاد رعيت قدر وشاننه لايق
تعزير ايله تاديبه مامور ايدى بوندن صكره ديار اندلسده بنى اميه
دولتنده صاحب شرطه نك قدر وشاننى زياده ترفيع ايتمكله
مناصب شرطه ايكى قسمه منقسم اولوب برنجيه شرطه كبرى وآخرينه
شرطه صغرى تسميه اولندى شرطه كبرى خدمتنه مامور
اولان والى ممالك سلطنتده رؤساى عمالك رعايه اولان تعدى

وتجاوزلرینی تفتیش وجرملرینه کوره مؤاخذه وتأدیب ایچون موضوع
ومنصوب اولوب شرطهٔ صغری دخی اکثری ارازل واشقیانک جور
وتعدیلرینی منعه مأمور ایدی ودخی صاحب شرطهٔ کبری اولان والی
ایچون درکاه سلطنتده برکرسی موضوع اولمغله هر یوم سرای
خلیفه‌ده اول کرسی اوزرینه جلوس ایدوب اطراف واقطارده
تنظیم امور رعایایه مأمور اولان ولاة وحکامدن رفع رقعه
استشکا اولندقده اقتضاسنه کوره تعزیر وتأدیبی لازم کلان
رجالی احضار ایچون خدام ایله مباشر ارسال ایدوب امر وحکمی
اجرا واقتضاسنه کوره ترتیب جزا ایدرلر ایدی وشرطهٔ کبری
منصبیله سرافراز اولان والی کبیرک حکم وسیاستی رجال دولته
مخصوص اولوب قدر وشانی عالی اولمغله رتبهٔ وزارت منصب
جلیلنه اعتلایه موصل ایدی اما دیار غربده دولت موحدین وقتنده
اکرچه صاحب شرطه ولایت عامه ایله حکم وتصرفه قادر اولمیوب
قدر وجاه اصحابی رجاله امری نافذ وحکمی جاری دکل ایسه‌ده
بینه‌او سطناسی تأدیب وتعزیره مرخص اولمغله کبرای اعیان
موحدینه تفویض اولنان مناصب سنیه ومنافع رفیعه‌دن
معدود ایدی کیدرک بو خدمتک عز وشانی درجهٔ اعتباردن
ساقط اولمغله اعیان رجال قبولندن استنکاف ایدوب اجانبه
دائرهٔ دولتلرینه منسوب احاد ناسه توجیه اولنور ایدی بو
عصرده دیار غربده واقع بنی مرین دولتنده دخی منصب شرطه
سلالهٔ سلطنته منسوب رجاله ویرلمیوب قدیمدنبرو منسوب
خاندان دولت بنی مرین اولان بعض رجاله تفویض اولنور
ایدی کذلک دیار شرقده واقع دولت اتراکده دخی کاه اعیان
قبائل اتراکه وکاه ملک ودولتده خدمتلری سبق ایدن رجال
اکراده تقلید اولنور ایدی اشبو ذکر اولنان دولتلرده خدمت
مزبوره جلالت وشجاعت واجرای حکومت ایله معروف اولان
رجاله تفویض اولنوب قطع مادهٔ فساد ودفع جور وعناد و
تخریب مواطن فسوق وتفریق مجامع شرور ایله تأمین بلاد
ایچون خدمت شرطه شدت وصلابت اجرای حکومتله موصوف

اولان

اولان رجاله تقلید اولنمق اوزره اختیار اولندی ودخی افراد شهود
ایله ثابت اولان حقوق جنایاتده اقامت حدود شرعیه اولندقدنصکره
مصلحت عامه ضمننده مراعات اولنان احکام سیاسته دخی رعایت
اولنور ایدی والله مقلب اللیل والنهار **الفصل السادس والثلثون** فصل
ثالثک اولنوز التنجی فصلی روی دریاده غزا وجهاد ایچون اعداد اولنان
سفاین سلطانیه نظامنه مأمور اولان دریا قپودانی وسائر دونما
احوالی بیاننده در معلوم اوله که قپودانلق منصبی دیار غربده و
افریقیه‌ده واقع دولتلرده منتظم سلک اعتبار اولنان مناصب
رفیعه‌دن اولمغله بو رتبه‌نک صاحبی امرنده مستقل اولوب لکن
عزل ونصبی وامور کلیه‌نک دخی نظامی بینه وزیر اعظمک رأیینه
موقوفدر واهل غرب وطوائف بربریه عرفنده قپودان بحره لغت
افرنجدن منقول ولام مفخم ایله مستعمل ملند اسمی اطلاق اولنوب
بینلرنده قپودانلری بو عنوانیله مذکور ومعروفدر منصب مذبورک
ممالک غرب وافریقیه دولتلرینه اختصاصی بوندن ناشیدرکه ذکر
اولنان مملکتلر بحر سفیدک ساحل جنوبیسنده واقع سبته
بوغازنده بندر معمورهٔ اسکندریه وسواحل شامه منتهی اولوب
عهد قدیمدنبرو بربریه ضبطنده اولوب ساحل شمالیسی دخی بینه
سبته بوغازندن سواحل شامه وارنجه افرنج وصقالبه وروم
ضبطنده اولمغله جنوب وشمالده واقع اهالیسی اعتباریله
ذکر اولنان بحره بحر رومی وشامی دخی اطلاق اولنور اشبو
بحرک ایکی جانبنده واقع بلاد وممالکده ساکن اولان رجال احوال
بحره وقوف واطلاعده سائر سکان وسواحل جزائره غالب
اولوب خصوصا طرف شمالیسنده متمکن روم وافرنج وقوط
طائفه‌لرینک وجه معاشلری حرب وقتال وسفاین ایله سیر
وسلوکه مألوف وموقوف اولمغله اکثر اوقاتلری روی دریاده
کذار ایدوب بر وجهله احوال بحرده مهارت وممارستلری سائر
امم غالب ایدی بنا علیه عهد اسلامدن اقدم بحر سفیدک ساحل
شمالیسنده طوائف روم وقوط بحر مذکورک طرف جنوبیسنده
واقع بلاده سفر سفاین انتشار ایله اول جانبه کذار ایدوب قوم روم

افریقیه یه وقوم قوط دیار مغربه بربریه بدندن نزع وتسخیر واهالیسنی
قهر وتدمیر ایتدیلر طائفهٔ بربریه دخی ممالک غرب افریقیه ده قرطاجنه
وسبطه وجلولا ومرناق وشرشال وطنجه امثالی نیجه بلاد معموره
یه مالک اولوب ملوک بربریه دن قرطاجنه ملوکی دخی سائر شمالیده
رومه قرالی ایله محاربه ومقاتله اوزره اولمغین اسلحه وآلات ولشکر
فراوان مشحون ومملو بر عظیم دونانما ترتیب ایدوب بحر مذکورک سواحلنده
ساکن اولان رجال عهد قدیمدن برو وجه مشروح اوزره مقابله ومقاتله
دن خالی دکللر ایدی وقتا که قانون خریطهٔ شریعت اوزره تسبیل
سبیل سفینهٔ خلافت فاروق منبع الجناب عمر بن الخطاب رضی
الله تعالی عنه حضرتلرینک ید مؤیدلرینه تسلیم اولنوب عهد سعید
لرنده شیردلان اسلام مصره مالک اولدقلرنده حضرت عمر حاکم
مصر اولان عمرو بن العاصه مکتوب ارسال ایدوب بلاد مصرک جانب
شمالنده واقع بحر سفیدک احوالنی تعریف ایتمک اوزره امر
ایتمکله عمرو بن العاص دخی بحر مذکور که بر خلق عظیم وخلق جسیم
اولوب بشر ضعیف القوی اول مرکب صعب الانقیاده سوار
اولوب عود کبیر اوزره دود حقیر کبی کشت وکذار ایدرلر دیو
تحریر جواب باصواب ایتدی مضمون کتاب خلیفهٔ منبع الجنابه
واصل اولدقده حضرت عمر رضی الله عنه حضرتلری عمرو بن العاصه
بحر مذکوردن منعی حاوی امر اکید ارسال ایدوب من بعد
شناوران دریای عرفان اولان اهل ایمان سفن الواح ایله روی
دریاده سیر وسفر ایتمامک اوزره تنبیه اکید ایلدی بوندنصکره
امر حضرت خلیفه یه امتثالا طائفهٔ عربدن بر فرد بحره رکوب ایتمیوب
الا بجیله قبیله سنک شیخ وو الیسی عرفجه بن هرثمه الازدی
نام کمسنه کندو رای وهواسنه تابع اولوب بو بابده امر حضرت
امیر المؤمنینه مخالفت ایدوب عمانه غزا داعیه سیله فلک عزمه
اقبالی مجرای خلافده اجرا ایتدیکی خلیفهٔ اسلامه بالغ اولدقده
لجهٔ غضب خلیفه جوش ودریای قهری خروش ایدوب امت
مرحومه یی کرداب هلاکدن صیانت وسائره موجب عبرت ایچون
ایچون عرفجه یی تادیب وتعزیر ایتدی عهد حضرت فاروقدنصکره

معاویه

معاویه وقتنده دکز بورای شدید ایله حمل اولنوب طائفهٔ مسلمین
بحره رکوبدن امتناع ایتدیلر لکن معاویه سریر ملک ودولته نائل
اولدقده اهل اسلام غزای بحره رکوب وسفینه یه اذن ورخصت
ویرمکله روی دریاده کفار ایله ایله محاربه ومقاتله اولنوب چند
اسلام اعدای خاسرینی پامال صدمهٔ قهر ایله تار مار ایتدیلر
بو بابده حضرت عمرک منعی ومعاویه نک اذنی بوندن ناشیدر
که فی الاصل طائفهٔ عرب سواحل بحرده اولمیوب بریه وبادیه ده
نشات ایتمکله اوائل اسلامده انشای سفن رکوب بحر ایله
مالوف اولمیوب طوائف روم وافرنج جزائر سواحلده سکون
وقرار واکثر ایامده روی دریاده کشت وکذار ایتمکله صنایع
بحریه ده حذق ومهارتلری مبلغ کماله بالغ اولوب بو بابده
مسلمینه غلبه ایتدکلری محقق اولمغله بو سببدن حضرت عمر
مسلمینی غزای بحردن منع وتحذیر بیورمشلر ایدی وقتا که زمان
سلطنت معاویه ده نیر جهانتاب شرع مبین اطراف و
اقطاره پرتو انداز ظهور اولوب اهل اسلام ممالک روم و
اعجامه استیلای تام واهالیسنی خدمتلرنده استخدام ایتدکلرنده
طائفتین مذکورتین ایچنده حرف وصنایع چوق بولندیغندن
صنعتلرینی مسلمینه عرض واعلام ایله تقرب ایتدیلر بو اثناده
فن دریاده مهارتی اولان رجال دخی طائفهٔ عرب ایله
اختلاط ایدوب انشای سفن الواح رباحه واقف اولان
روم وعجم ملاحلری اهل اسلامه اقتفا ایدنلری خدمات
بحریه ده استخدام ایتمکله علی التدریج سیر وسفر دریایه
متعلق امورده مهارت وممارست تحصیل ایتدکدنصکره
جهاد بحرده رغبت وترتیب آلات فلک وسفینه مبادرت
ایدوب ورای بحرده موجود اولان امم روم وافرنج ایله
محاربه ومقاتله ایچون آلات واسلحهٔ بسیار وعساکر انجم
شمار ایله مشحون دونانما ترتیب ایتدیلر دونانما خصوصی
ثغور اسلامیه دن سواحل بحره قریب مواضعه مخصوص
اولوب ممالک شام وافریقیه ودیار غرب واندلس کبی بلاد

ساحلیه‌ده ترتیب اولنمغله ملوک امویه‌دن عبدالملك بن مروان
افریقیه عاملی حسان بن نعمانه ترتیب دونما وانشای آلات دریا
ایچون طونسده دارالصناعه بر ترسانه بنا اولنمق اوزره فرمان گوندروب
کفار یدنده اولان جزائر سواحلی نزع وتسخیر داعیه‌سنده اولدیغنی
استشعار ایتمکله حسان دخی امر ملك اوزره طونسده بر دارالصناعه
بنا وترتیب دونما ایلدی ودیار غربده امرای اغالبه‌نك اولی اولان
زیادة الله بن ابراهیم بن اغلب وقتنده شیخ الفتیان اسد
بن غراب نام بر قپودان طونس ترسانه‌سنده انشا واعداد
اولنان سفاین ایله ممالك کفاره بادبانکشای عزم اقبال اولوب
جزائر بحر سفیدده اولان صقلیه یعنی جیجلیه جزیره‌سیله قصوره
جزیره‌سنی فتح وتسخیر ایتدی مع هذا عهد معاویه بن سفیانده
امرادن معاویه بن حدیج نام کمسنه جیجلیه جزیره‌سنی فتح
وتسخیر ایچون کشتی سوار عزم اولدقده فوز وظفر مقدر
اولمیوب بعده موافقت نسیم توفیق ایله بو فتح فیروز اثر
امیر بن اغلب وقتنده اسد بن غرابه میسر اولدی بوندن
صکره افریقیه ملوکی عبیدیین ایله اندلس ملوکی امویه بینلرنده
نائره بغی وعدوان زبانکش التهاب اولوب طوفان قهر
وکینلری هیجان ایتمکله هر بری افریقیه واندلس طرفلرنده اخرك
حکم وتصرفنده اولان جزائر وسواحله تسییر جواری منشآت
واجرای سفن معلقات ایله افراز وافساددن خالی قلمز
ایدی واندلسده ملوك امویه‌دن عبدالرحمن بن ناصر
وقتنده افریقیه واندلس دونمالری ایکیوز قطعه ودخی
زیاده سفاینه بالغ اولمغله اندلس طرفنده موجود امرای
مراکب بحریه اوزرینه ملك عبدالرحمن طرفندن ابن دماحس
نام بر امیر دلیر سردار قپودان نصب وتعیین اولنوب
دونمالرینك آرامگاهی اولان بجایه ومریه نام لیمانلر
ایدی اندلس دونماسی دخی اطراف سواحلده محط سفن
وفلك اولان محللردن جمع اولوب هر سفینه‌نك تدبیر
سفر وتنظیم لشکر ایچون مخصوص بر قپودانی روی دریاده

اعمال شراع مجداف ایله تسییر اجرا ولیمان سواحله لنگر انداز
حط ارسال اولنمق ایچون بر رئیس کاردانی وار ایدی هر قانغی
اقامت یا حرب ویا غزا ویا برام سلطانی اقتضا ایدوب مراکب
بحریه ویا سفاین سلطانیه‌نك اجتماعی لازم کلسه اطراف ممالکده
واقع امرای دریایه امر اولنوب وقت وزماننده بولندقلری
محللردن حرکت وموقف اجتماع اولان لیمانده لنگر انداز اقامت
اولورلر ایدی بعده طرف سلطانیدن تجهیز وترتیب اولنان
عساکر ومهمات ذخائر اول سفینه‌لره توزیع وتقسیم اولنوب
معتبران ملك ودولتدن بر وزیر دلیر جمله‌سنك اوزرینه
سردار قپودان نصب وتعیین اولندقدنصکره موسم
معهود ووقت معتادده سلطان انام اول فلك فلکلری
صوب مقصوده تسییر وفتح غنایم ایله عود وایابلرینه منتظر
اولورلر ایدی اوائل دولت اسلامیه‌ده ملوک امویه وفاطمیین
وقتلرنده شناوران بحر عرفان اولان اهل ایمان عسکر منصوره
واسلحه موفوره ایله مشحون ومملو سفاین معموره ایله بحر سفیدك
اکثر محللرنده اولان سواحلنه غلبه واستیلا ایدوب سطوت و
صولتلری بر حده بالغ اولدیکه ملوک نصارانك دونمای منحوسلری
بر وجهله مقاومت ومقاتله‌یه قادر اوله میوب تعاقب
امواج فوز ونصرت ایله منصور ومؤید اولدقلری کتب
تواریخده مسطوردر حتی میان بحرده ظاهر والسنه اناسده
سائر وجاری اولوب جزائر عظیمه‌دن میورقه ومنرقه
ویابسه وسردانیه وجیجلیه وقصوره ومالطه وکرید
وقبرس جزیره‌لرینی ملوک روم وافرنج ضبطنده اولان
ساحل سواحلی فتح وتسخیر وامالیسنی قهر وتدمیر ایدوب
روی دریایی خس وخاشاك کفر وضلالدن تطهیر
ایتدیلر ودخی دیار غربده امرای دولت فاطمیه‌دن ابو
القاسم شیعی واولادلری طونسده مهدیه قلعه‌سندن
بالدفعات سفاین موفوره ایله جنوه جزیره‌سنه غزا ایدوب
غنایم کثیره ایله عود ورجعت ایدرلر ایدی کذلك ملوك طوائفدن

دانیه حاکمی مجاهد عامری نام امیر دلیر دخی درتیوز بش
تاریخنده اساطیل موفوره وسفاین مشحونه ایله سردانیه
جزیره سنه واروب لفرانی یدلرندن نزع وتسخیر ایدوب بعده
مدت قلیله مرورنده ینه کفار استرداد استیلا ایتدی بته
تاریخ مزبورده وسائر اوقاتده دخی غزات اسلام بحر مذکورك
اکثر سواحل جزائرینه غلبه ایدوب اطراف وجوانبنی دونتما ایله
نهب وغارت ایتمکدن خالی دکللر ایدی خصوصا صقالیه جزیره
سنده ساکن اولان عسکر نصرت شعار سفاینلرنده واقع
ایتالیه ممالکنه بادبانکشای عزم واقبال اولوب طائفهٔ
افرنج ایله بالدفعات محاربه ومقاتله وقتل عام واعلای
کلمة الله ایتدیلر نته کیم خلفای فاطمیین طرفندن جزیرهٔ
صقالیه ملوکی بنی حسین وقتنده جزیرهٔ مزبوره نك شرق
وشمال طرفنده واقع طائفهٔ افرنج صقالیه ایله جزیره
رومانیه جیوش دریاجوش ایله مشحون سفاین بیشمار
ارسال اولنوب نهنکان پلنك وار حملهٔ جند اسلام خون
کفار ایله بسیط بحری شفق نمون ایتدیلر شویله که اهل
اسلام عدد وعدد جهتیله شرذمهٔ اشرار کفاره غالب
وسواحل جزائرك اکثرینه مالك اولوب حملهٔ قاصمة الظهر
مسلمینه هروجهله تاب آور تحملری اولمامغله کفار خاکسار
طلب صلح واستیمان ایتدکلرنده من بعد روی دریاده دونتمای
منحوسلری کزمامك اوزره طرف مسلمیندن عقد مصالحه
محاربه یه رضا کوسترلدی بوندن صکره دیار غرب واندلسده
ملوك عبیدیین وامویه دولتنك بنیان ملك ودولتلری
متزلزل اولوب همتلرینه وهن وفتور وعجز وقصور طاری اولمغله
ابتدا جزائر شرقیهٔ بحریه دن زیر حکم ونظرلرنده جیلبه وکرید
ومالطه جزیره لرینه کفار استیلا ایتدکلرنده سواحل شامه
دخی اطالهٔ دست تغلب ایدوب طرابلس وعسقلان
وصور وعکا بلده لرینه سائر ثغور شامیه دن بیت المقدسه
استیلا واول مکان اقدسده حضرت مسیح علیه السلام ایچون

بر کنیسهٔ منحوسهٔ عظیمه بنا ایتدیلر حتی طرابلس ومغالیس مالیس
حکامی امرای بنی خزرقه یه دخی غالب اولوب اوزرلرینه وضع باج
وخراج ایتدکلرندنصکره دار الملك دولت عبیدیین اولان مهدیه قلعه سنی
وبلکه زرین اولاد واحفادندن اخذ وتسخیر ایتدیلرکه مائهٔ
خامسه حاللنده بحر سفیدده قلعهٔ بلکین مذکورینی کفار دوزخ
قرار دونتمای منحوسه لرینی پریشان واجساد خبیثه لرینی طعمهٔ
نهنك تیغ بران ایتمشلر ایدی بونلر بیله دولت مصر وشامده
دونتمای اسلامك نظامی مختل اولوب الی یومنا هذا اقطار مصر
وشامده رجالی منقرض ومندرس اولدی مع هذا کتب تواریخده
مسطور اولدیغی اوزره عهد سابقده خلفای عبیدیین وفاطمیینك
دولتلری وقتلرنده نظام دونتما وسفر دریا غایت کماله واصل اولوب
بعده عبیدیین دولتی منقرض اولمغله مصر وشامده نظام قدیم
مختل ومفقود اولوب حالا دیار غرب افریقیه ده فی الجمله باقی و
موجودی دخی واردر زیرا عهد قدیمدنبرو اشبو بحر سفیدك طرف
غربیسی محیط سفن الواح اولوب غزات بحر وسفر دریاده رجالك
کمال مهارت وممارستلری اولمغله دیار غرب مکر دشمندن امان
وسفاین اعدا لیمانی صفاده مکین ایدی ودخی دیار غربده لمتونه
ملوکی وقتنده منصب والای قپودانی سلالهٔ بنی میمونه مخصوص
ایدیکه فی الاصل فارش نام جزیره نك اعیان وروساسندن
اولوب لمتونه سلطانی عبد المؤمنك سطوت قاهره سندن خوف
ایتمکله جزیرهٔ مزبوره یی طوعاً عبد المؤمنه تسلیم ایله اطاعت
ایتمشلر ایدی منقولدرکه بلاد غرب واندلسده بنی میمونك
سفینه لری یوز عدده بالغ اولوب اول حوالیده سطوت وصولتلری
معروف ومشهور ایدی وقتاکه مائهٔ سادسه حلولنده لمتونه
دولتی زائل ملوك موحدین سریر ملك ودولته نائل اولوب بلاد
غرب واندلسه مالك اولدقلرنده دونتما خصوصنه زیاده اهتمام
ایدوب غزوات بحریه ده ملوك سالفه یی سبق وتقدم ایتدیلر
ودخی موحدین دولتنده قپودان دریا احمد صقلی نام بر امیر دلیر ایدیکه
اصلی سدویکش جزیره سندن اولوب جربه جزیره سنده ساکن ومتوطن

اولان طائفهٔ صوفیاندن اولوب مزبوری جزیرهٔ مرقومه‌نك بعض
سواحلنده طائفهٔ نصارا اخذ واسترقاق ایتمکله نیجه زمان
افرنج دیارنده مکث واقامت ودونمالر ترتیبنده مهارت تحصیل
ایتمشیدی بعده مرقوم احمدی صقالیه ملکی افرنج یدندن استخلاص
واستصحاب ایدوب زمام امور ملکی کف کفایتنه تسلیم وحل
وعقد امور مملکتی اکا تفویض ایتدی بعده ملك مزبور فوت اولوب
اوغلی یرینه قائم اولدقده احمد صقلی بعض جرایم ایله اتهام اولنوب
ملك مزبوردن خوف ایتمکله طولونه فراوانده مکث وفرار ایتدکدن
صکره ملوك بنی عبد المؤمن طرفندن طونس حاکمی اولان کمسنه‌یه
تقرب وانتساب ایتدی واول دخی احمد صقلینك سفر دریاده
مهارت وجزم شجاعتنه تحسین ایتمکله انی دار الملك موحدین
اولان مراکشده ملك یوسف بن عبد المؤمنه بعث وارسال
ایدوب اول دخی قدومندن زیاده محظوظ اولوب قرقومی مظهر
عز واکرام ومستغرق دریای انعام ایتدکدن صکره احوال
سفر بحره واقف اولدیغندن بهره‌یاب منصب والای قپودانلغ
دریا ایتدی واحمد مومی الیه دخی مکمل دونما ایله بادبانك ی
غزا وجهاد وآهنك سفر دریا ایدوب تاهوب نسیم توفیق و
دستیاری شرطهٔ تایید ایله نیجه دفعه دشمن دینه غلبه واستیلا
ایتمکله دولت موحدینده نام وشانی مشهور وسبیل جهادده
سعیی زیاده مشکور اولدی منقولدرکه قپودان مرقومك
عهد وزماننده سفاین اسلام کثرت وقوتده بر مرتبه‌یه بالغ اولدی
که سلف وخلفده ملوك اسلام طائفهٔ افرنج میاننده مثل و
نظیری مشهور ومعلوم اولدی وقتاکه ملوك ستوده شیم اسلامدن
مرقوم سلطان صلاح الدین یوسف بن ایوب سریر اورنك
ملك ودولته نائل اولوب ثغور شامی طائفهٔ افرنج یدندن نزع و
تسخیر وبیت المقدسی اوناس شرك وکفردن تنظیف و
تطهیر داعیه‌سیله اقامت فریضهٔ جهادده مبادرت ایتدکده شر
جمله ملوك نصارا سلطان صلاح الدینه مدافعه امرنده زنار بند
اتفاق اولوب علی الخصوص قبلهٔ معبدلری اولان بیت المقدسی

محافظهٔ ابقا ایله تعبد زعمیله امداد اعانته قیام وهر طرفدن
آلات عساکر ایله مشحون دونمای منحوسه‌لری رسیدهٔ ساحل
شام اولدی لکن امد مدید وعهد بعیددنبرو دونمای کفار ساحل
شامده مسلمین ایله محاربه واکثر اثناده غلبه واستیلا ایدوب سفاین
کفار عدد وعدد جهتیله سلطان صلاح الدین طرفندن اسکندریه لیماننده
مربوط و موجود اولان دونمادن اوفر واکثر اولمغله ملك صلاح
الدینك غزای بحرده طائفهٔ افرنج ایله مقاومتدن عجز و ضعفی
نمایان اولیجق عصرنده ملوك موحدیندن اولوب فرمانفرمای ممالك
غرب اولان ملك یعقوب منصور غزای بحر ایله معروف ومذکور
اولمغله ملك مزبوردن دونما اعانتیله استعانته مضطر اولوب
اعیان دولت ایوبیه‌دن سابقا ملوك شیراز اولان بنی منقذ
سلاله‌سندن عبد الکریم بن منقذ نام بر مرد خجسته تدبیری بو
خصوصه مأموراً خدمت سفارت تامه ایله ارساله عزیمت ایتدکده
سلطان صلاح الدین شیراز مملکتی مزبور عبد الکریمك یدندن اخذ
وطلبه قیام ایتدکده عبد الکریم بلانزاع ربقهٔ اطاعت سلطانی قلاده
رقبهٔ اطاعات ایتمکله سلطان مشار الیه دخی حکومت شیرازی
یدنده تقریر وابقا ایتمش ایدی بناءً علیه عبد الکریم ایله ملك یعقوب
منصوره دونما استمدادینی حاوی بر مکتوب محبت اسلوب بلاغت
مصحوب ارسال ایتدیکه ادبای عصردن فاضل بیسانی نام بر
کاتب بیمثل مدائحنك الف واعلاسیله مرسوم ایدی لکن مت ابر
بلغای دوراندن عماد اصفهانی فتح قسی فی الفتح القدسی نام
تألیف خطیر وتاریخ عدیم النظیرنده ثبت وتحریر ایتدیکی اوزره فاضل
بیسانی نامهٔ مذکورك عنواننده کلام بلاغت نظام فتح الله لحضرة
سیدنا ابواب المناجح والمیامن ایله افتتاح وابتدا ایتمکله عبد
الکریم مکتوب مزبوری ملك یعقوبه تسلیم ایتدکده سرنامه کتابده
منصور سید ورئیس عنوانیله مسطور ومذکور اولوب امیر المؤمنین
خطابیله کندویه تعظیم وتبجیلدن اعراض وتجافی اولنمش دیو
ملك یعقوب منصوره تعبیر مذکوردن زیاده دلگیر اولوب اگرچه
آیین ملوك اوزره سفرا حقنده جاری اولان مراسم اکرامده تجنب

الظاهر قصور ایتمدی اما سلطان صلاح الدینك مطلوب ومأمولی اولان ارسال سفاین ایله امداد واعانت خصوصنده دخی مساعده ایتمیوب طرفندن جواب اولمق اوزره ارسال ایتدیکی نامه ده خصوص مزبوره دائر حرف دخی تحریر ایتمدی بو تقریردن معلوم اولدیکه ملوك غرب روی دریاده اهل حرب ایله محاربه ومقاتله خصوصنده سائر دوله غالب اولوب ترتیب لوازم دونتما وامداد مهمات دریاده ملوك شرقه سبق وتقدم ایله سرافراز اولمشلردر زیرا جانب شرقده ملوك مصر و شامك دونتما خصوصنده اهتمام ودقتده همتلری قاصر اولمغله اکثر سواحل مصر وشام بلکه بیت المقدسه وارنجه طوائف نصارا مستولی اولوب سلطان صلاح الدین وقتنه کلنجه اول مهبط وحی رحمت ومحافل دین وملت اولان بقاع مبارکه و منابر مقدسه مطارح کفر وضلال ومجمع اراذل اشرار ایدی بوندن صکره وفقا که دیار غربده ملك منصور یعقوبك آفتاب اقبالی غروبه یوز طوتوب ملوك موحدینك مهر منیر دولتلری افق غیبدن طالع اولدقده طائفهٔ افرنجدن جلالقه طائفه سی اکثر بلاد اندلسه استیلا ایدوب مسلمینه ساحل مضیق بحره الف و بحر سفیدك جانب غربیسنده واقع جزیره لره دخی استیلا ایدلر ایله طائفهٔ نصارانك بسیط بحرده قوت وصولتلری مزید وسفینه و کشتیلری کثیر اولوب اهل اسلام دونتما امرنده کفاره غالب ایکن سفاین اسلام عدد وقوتده سفن کفار ایله مساوی اولدی نته کیم دیار غربده زمانه ملوکندن سلطان ابو الحسن آنلك غزای بحر ایدوب طائفهٔ افرنج ایله محاربه یه آماده اولان سفینه لری دونتمای کفار ایله من جهة العدد برابر ایدی بوندن صکره کیدرك ضعف قوت وغزات موحدیه قلت کلمکله دونتمای اهل اسلام سفاین افرنجدن اقل اولوب قوت غالبه لری وهن وضعفه منقلب اولدی زیرا عن اصل سفر دریا وترتیب دونتما خصوصی اندلس دولتنه مخصوص اولوب اندلس قپودانلری استیلای کفار ایله طعمهٔ نهنك شهادت اولدقده بقیهٔ اهل اسلام دیار غربه نزول ایدوب اهل غربك اکثری دخی قبائل عرب کبی بادیه

نشین

نشین اولمغله ترتیب دونتما واحوال دریاده مهارت ومماراستلری قاصر ایدی اما طائفهٔ افرنج عهد قدیمدنبرو سواحل بحر سفیدده ساکن ومتوطن اولوب تحصیل قوت معاش ایچون بسیط بحرده سیر وسفر ایله مألوف واحوال دریاده مهارت ومماراست ایله معروف اولدیلر ایله اهل اسلامك سفینهٔ عزم همتلری کرفتار کرداب اختلال اولدقده بنیهٔ قوت اصلیه لری فعله چیقوب مسلمینه غالب ومستولی واهل اسلام بو بابده بیکانه و اجنبیه مشابه سنده اولدیلر اگرچه دریا قپودانلرندن بقیهٔ اسلاف بعض کمسنه لر موجود ایسه ده لکن فن دریاده ماهر اعوان وانصارلری اولمامغله لدی الحاجه نااهل کمسنه لری وظیفه وعلوفه ایله بعض سفاینه توزیع ایدوب غزا وجهاد داعیه سیله عزیمت اولندقده اول قپودانلرك دلالت واعانتیله مراد اولنان محله توجه اولنور بناءً علیه حالا مغرب دیارنده واقع دولده قپودانلق منصبی محفوظ ومرعی اولوب انشای سفن ایچون دار الصناعه موجود ودونتما لوازمی مرتب ومعهوددرکه بعض سواحل جزائر کفاره غزا ایچون تدارك آلات مهماتدن خالی دکلدر اهل غرب بیاننده بعض کتب زیج وجفردن منقول اولمق اوزره معروف ومشهوردرکه عاقبت بنه اهل اسلام طائفهٔ نصارایه غالب اولوب هبوب نسیم توفیق ایله ورای بحرده اولان اندلس دیارینی افرنجدن نزع واسترداد ایله بو فتحك ظهوری دونتمای سفاین ایله میسر اولوردیو اعتقاد ایدرلر والله ولی المؤمنین

الفصل السابع والثلثون

فصل ثالثك اوتوز یدنجی فصلی اصحاب سیف وقلمك بحسب الرتبه رجحان وتفاوتی بیاننده در معلوم اوله که سیف و قلم ملك ودولتده توأم نظام سلطنتده ایکی رکن اقومدرکه ملوك وسلاطین ربط معاقد امور ونظم مصالح جمهوره انلرله توسل ایدرلر لکن مبادئ ملك ودولتده واوائل ظهور سلطنتده سیفه احتیاج قلمدن اشد واقوی اولوب

اصحاب سیوف ارباب قلمدن زیاده معتبر اولور زیرا طور اولده سیف معونتنده شریک اولمغله متبوع و مخدوم اولوب وقلم انجق منفذ حکم سلطانی اولمغله تابع و خادم مثابه سنده درکذلک بوندن اقدم بسط و تمهید اولندیغی اوزره اواخر ملک ودولتده ضعف عصبیت ایله قوای ملکه وهن و خلل طاری اولوب استیلای شیب وهرم ایله مزاج دولت علیل واهلی قلیل اولدقده رجال سلطنت حمایهٔ دولت مدافعهٔ اعداده اصحاب سیفله استظهار واستعانه‌یه محتاج اولمغین اول اوده تیغ وشمشیر عون ونصیر اولدیغی کبی انتهای کارده دخی مرجع و مصیر اولور بوتقدیرجه اوائل واواخر دولتده سیف قلمه غالب اولوب اصحاب سیفک جاه ونعمت وقدر ومنزلتی ارباب اقلامدن اکثر واوسع اولور اما اواسط ملک وسلطنتده اصحاب دولت معاونت سیفدن فی الجمله مستغنی اولوب قلم دخی سیف اوزرینه امر و حاکم سیف دخی اولوقتده خادم اولور زیرا اواسط سلطنتده مبادی ملک وسلطنتک تمهید وتشییدی امری تمام اولوب مدافعهٔ اعدا و غلبه واستیلا مقرر اولمغله مشاغل حرب وقتالدن فارغ میسر اولمغین رجال دولتک همّ وعزمی انجق ثمرات ملک ودولتی تحصیله مقصور ایله اظهار مراسم عز وشوکت ایله فخر ومباهاته محصور در بو امرک حصولی ایسه دستیاری قلم جابک رقمه منوط وموقوف اولمغله آلت حکم وتصرفی مناط احکام ومرجع حکام اولوب لیل ونهار شمشیر ساق اقدام اوزره قائم اولور امّا بو اثناده سیف صارم بستر نیامده نائم مگرکه بعض اوقاتده دفع غائلهٔ فتنه وسد فرجه ایچون رقدهٔ استراحتدن تنبّه وتیقظ ایله سر براورده ظهور اوله بوتقدیرجه اواسط ملک ودولتده ارباب اقلام مزید عزّ ورفعت وجاه وثروت ایله سربلند ومحرم حرم دولت اولوب سلطان انامه مزید تقرب اختصاص وتردد انتساب ایله اصحاب سیوفه سبق وتقدم ایدرلر زیرا بو طورده قلم واسطی

حسب

حسب الواسطه عقد دولت وتحصیل منافع سلطنت وتقویم مصالح امته آلت اولوب رؤسای جنود اهل سیوف نظر ملوکدن دور ودائرهٔ قربدن مهجور بلکه بو ادوار قهر سلطانی ایله خوف وخشیتدن خالی دگللردر حتی خلفای عباسیه‌دن منصور خلیفه ابو مسلم خراسانی‌یی دار الخلافه‌یه قدوم ایله امر ایتدکده ابو مسلم امتناع ایدوب اعتذاری متضمن خلیفهٔ مشار الیهه تحریر وارسال ایتدیگی مکتوبک عنوانده اما بعد فانه مما حفظناه من وصایا الفرس اخوف ما یکون الامراء اذا سکنت الدهماء کلامی دخی بو معناده وارد اولمشدر یعنی ادای مراسم عهود پندنصکره حکمای فرسدن منقول ومأثور اولوب صدراً عن صدرٍ صحائف صدورده مرسوم ومحفوظمز اولان وصایای جلیله‌دندرکه امرا ورؤسانک سطوت ملوکدن زیاده خوف وخشیتلری امواج حرب ووغا سکون بولوب ملوک وسلاطینک سریر آسایشده مشاغل وقتالدن مأمون الغائله اولدیغی وقتده دردیدی سنّة الله فی عباده الفصل الثامن والثلثون فصل ثالثک اوتوز سکزنجی فصلی ملوک وسلاطینه مخصوص اولوب سائر رجال دولتدن ممتاز اولدقلری زیّ و هیئت وطرز وقیافت و سائر شعار دولت وسلطنت اولان امور بیانده در معلوم اوله که ملوک وسلاطینه مخصوص نیجه اطوار واحوال موجود درکه انلر ایله امرا ورؤسا و خواص ندمادن ممتاز اولوب اول اطوار مخصوصه‌ده آخر ینه تشریکه مجال اولماز بناءً علیه اشبو فصل مذکور اول اموری بیان ایچون معقود اولوب علم ومعرفتمز مقداری ذکر وتحریرینه تصدی اولندی آلت اول ازجمله اشارت ملک ودولت اولان امور الویه واعلام وآلات مهترخانه درکه ملوک وسلاطین اثنای سیر سفرده صغیر وکبیر سنجاقلر آچوب طبل وسرنا وسائر آلات اتخاذیله غربو کوس خشمنی رشک نغمهٔ هفت چنبر آسمان ایدرلر وعمدهٔ اساطین حکمت اولان حکیم ارسطویه منسوب کتاب سیاستده مسطور اولدیغی اوزره ملک ودولتده آلات موسیقیه

وماهر حانه‌لر ترتيبنك سر و سببی اولدركه بونلرك اصوات
هائله‌لری نفوسده تأثير ايدوب طبعه دهشت ايراث ايتمكله
اثنای حرب و غزاده قلوب اعدايه القای رعب و هراس ايچون
وضع و ترتيب اولنمشدر فی الحقيقه بونلرك تأثيری وجدانی و
روحانی بر حالت اولوب معارك قتاله حاضر و آماده اولان
رجالك جمله‌سی وجدانلرنده بو امرك حصولنی اذعان ايدرلر
اگر كتاب مذكورده مسطور اولان سبب فی الحقيقه ارسطويه
منسوب اولوب اندن صدوری واقع اولديغی صورتده دخی سبب
اصلی اولميوب فی الجمله علت اولمغه صالح اولور بلكه بو بابده
حق و صواب ورای مستطاب اولدركه نفس انسانی الحان
طيبه و نغمات لذيذه استماع ايتدكده طبعنده كمال نشاط و انبساط
حاصل اولوب فراخ روحه بر نشئهٔ غريبه واصل اولوركه الكلية
صعب و دشوار اولان امورك حصولی استسهال ايدوب عزم
و توجه ايتديكی شيئك تحصيلنده خوفی تسهيل و تهوين و نفسی
اكا توطين ايله اول شيئك تحصيلنه سعی و اهتمام ايدر حتی بو حالت
بهايم و انعامده دخی موجود اولوب هنگام سير و سفرده
سوق ابل و خيل ايچون بعض نغمات الحانه آغاز اولندقده
حيوانات تأثر ايتكلرين مدت مديده مسافهٔ بعيده‌ده كمال سرعت
ايله سير و حركت ايتديكی مشهود و معلومدر علی الخصوص الحان
اصوات نسب موسيقيه مناسب و مطابق اوزان موزونه
اوزره اصول معموله وجهله ترنم اولندقده طبعه زياده تأثير
ايدوب تهييج شوق سرور ايتديكی اصحاب وجد و شهودك
مشهودلريدر بناءً علی ذلك ملوك عجم معارك حرب و قتالده
طبل و سرنا و سائر آلات غنا ترتيب ايدوب و آنلر آغا دار
موكب سلطانيده حاضر و آماده اولان مهتران حوش ادا
اجرای صنعت غنا ايتمكله نفوس شجعانی حرب و قتاله تحريك
ايدوب سبيل غزاده بذل روح و جان ايدرلر بزم دخی بعض
حروب غزيده مشهودمز اولمشدركه پيشگاه موكب سلطانيده
نغمهٔ شيرين ايله بر قاچ معنی شاعرلر انشای شعر قصيده ايدوب

لطف حسن صدالری قلوب ابطال و نفوس شجعانه ناخن
زن تأثير اولمغله مردان نبرد آزما ميدان كارزاره خطوه
جنبان اقدام اولوب هر شجيع بهادر طرف اعداده كندو
قرنبيله جنگ و پرخاشه قيام ايتدی ستوديه كه تأثير شراب
شوق و نشاط ايله مست و مدهوش اولوب زهرابهٔ
مينای كلجام موتی نوش ايتديلر ينه ديار غربده بعض ملوك
زمانه دخی مواطن حرب و قتالده پيشگاه صفوفه بر قاچ شاعری
تقديم ايدوب لهجهٔ خوب و طور مرغوب اوزره صوت
شيرين و نغمهٔ رنگين ايله جبال راسياتی بريردن تحريكه قريب
ادالر ايليوب نتيجه جبان ضعيف الجنانی تشجيع و حرب
و قتاله تهييج ايله موتی تسهيل و تهوين ايتديلر قوم
زمانه بلسنده شاعر مذكورك آغازه ايتديكی نغمه‌يه تار
سواكابت اسميله موسوم اولوب • هر برينه لسانی اوزره نغمهٔ
مذكوره نك اسمی مخصوصيدر الحان نغماتك نفوسده
تأثيرينك اصل سببی بودركه حسن صدا و لطف غنا
ارواح بسيطه‌يی تحريك ايدوب حرارت غريزيه‌يی انتعاش
ايتمكله نفسنده بر گونه فرح و نشاط و انبساط سرور حاصل
حاصل اولوركه جوهر شجاعت ايله آراسته اولورلر نته كيم
مهابه‌ده دخی بو خاصيت موجود اولمغله قلبه قوت ويروب
جبانی تشجيع ايدر اما ملك و دولتده تكثير الويه و اعلام
و تلوين و اخالده اهتمامدن مقصود الحق اعلان حشمت و
اظهار مهابت اولوب تختنده صف كشيده اولان رجاله باعث
اقدام شجاعت اولمغله معارك حرب و قتالده هول و دهشته
بادی اولميوب نفوس و ارواحك الويه و اعلام و اصوات هائله
ده تأثر و انفعالی امر ضروری اولوب تهويل قلوب اعدايه باعث
اولديغی اسرار خفيهٔ الهيه‌دندر والله الكاشف العليم الخبير الحكيم
معلوم اوله كه الويه و اعلام و سائر اسباب احتشام عد
اولنان آلات و ادوات دولتك قوت و شوكتنده حال و شانلرينه
قياس ايله متفاوت اولوب دائرهٔ سلطنتك وسعت و عظمتنه

نسبت ایله قلت وکثرتده مختلف اولور وده‌خی ملك ودولتده
نصب علم وعقد لوا قدیمدنبرو شعار حرب وغزا اولوب زمان
بعثت وعهد نبوتده وآندن صکره ایام خلفاده طوائف اسلام
مواطن حرب وقتالده الویه واعلام اتخاذندن خالی اولدیلر اما
طبل وکوس وسرنا وآلات غنا استعمالی اوائل ظهور اسلامده
جاری اولمیوب اصحاب وتابعین حضراتنك دائما باهم افکاری
امر دینه مقصور اولوب اتباع سنن سید المرسلین حضرتلرینه
محصور اولمغله تکلفات مراسم عز وشوکته اعتبار ایتمدیلر بعد
ذلك ایام خلفا مندرس ومنقضی اولوب طور خلافت ملك
وسلطنته منقلب اولمغله اهل اسلام لذائذ دنیویه‌یه میل
ورغبت ودول سالفه‌دن طوائف فرس وروم ایله الفت و
موانست ایتدکلرنده قبل الاسلام قیاصره واکاسره دولتلرنده
جاری اولان مراسم ملك ودولت واسباب عز وحشمته طوائف
فرس وروم طائفهٔ عربه دلالت ایتمکله اجرا واستعماله میل
ورغبتلری تعلق ایتدی بنا علیه عهد فرس وروم‌ده حریر و
قماشدن منسوج رنکارنك متعدد الویه واعلام اتخاذی
دأب ویرتیلری اولمغله ملوك اسلام دخی استحسان و
رغبت ایدوب کندولرندن ماعدا عمال وولاة اطرافه دخی
عقد لوایه رخصت ویردیلر وچوق کره خلفای عباسیه و
عبیدیین وقتلرنده سرعسکرلرینه وسرحد محافظلرینه خلیفه
کندو طرفندن عقد لوا ایدوب سرای خلیفه‌دن یا اول امیرك
کندی منزلندن لوای زرمنجوق سلطانی مرتب آلای ایله اخراج
اولندقدن صکره صوب مقصوده عزیمت اولنور ایدی شویلکه
موکب خلیفه ایله قائد الجیش اولان امیرك دائره‌سی بیننده
فرق وامتیاز اولمیوب الحق قلت وکثرت اعلام ایله یاخود
لوای سلطانی‌یه مخصوص اولان لون ورنك ایله ممتاز اولور
ایدی نته‌کیم عهد خلافت بنی عباسده خلفایه مخصوص اولان
لوای ظفر التوامك لونی سیاه اولوب امویه وقتنده کشته
شمشیر غدر اولان سادات بنی هاشمه حزن وتأسفلرینی اعلام

وبنی

وبنی امیه‌نك مرتکب اولدقلری قبح وشناعتلرینه تذکیر و
بیان ایچون لوای سیاه فام اتخاذیله شعار دولت ایتمشلر
ایدی حتی بوندن ناشی بنی عباسه مسوده تسمیه اولندی
بعده سلاله بنی هاشمدن علوی ایله بنی عباس بیننه تفرقه
دوشوب عصراً بعد العصر هر طرفده سادات علویلر دعوای
خلافت ایله بنی عباس اوزرینه خروج ایتدکلرنده علوی عباسیه
یه زی وشعارده دخی مخالفت قصدیله جمهور غزالری کبی رایت
بیضا اتخاذ ایتمکله السنه‌ده مبیضه عنوانیله مذکور اولدیلر
کذلك دیار غربده سلاله سادات علویه‌دن خلفای
عبیدیین ایله دیار شرقده طبرستان وصعده‌ده بنی عباس
اوزرینه علم افراز خروج وظهور ایدن طائفهٔ شیعه‌نك
بدعت ورفض والحاده داعی اولان جبابرهٔ قرامطه‌نك
دخی لوالری بیاض اولوب خلفای عباسیه‌یه بغض و
مخالفتلرینی بو وجهله اعلان واشعار ایتدیلر وفاطمیون
خاندان نبوت وسادات علویه‌یه محبت ومعاونت قصدیله
جامه ودستار وزی وشعارده لون سوادی ترك ایدوب
طوطی کبی لون طراز اخضر ایله سرسبز اولدقده مانند نخل
طوبی عقد لوای خضرا ایتدی وده‌خی اوائل اسلامده
واقع خلفا وقتنده الویه واعلام وآلات غنا کثرتده
حدینی تجاوز ایدوب خصوصاً سلاله عبیدیین‌دن عزیز بن
نزار دیار شامی فتح وتسخیر قصدیله عازم اولدقده
بشیوز مقداری کوندر وسنجاق ودینه اول مقدار
کره نای وسرنا ایله رایت افراز عز وحشمت ایدرایدی
وده‌خی دیار غربده بنی صنهاجه ایله سائر ملوك بربریه وقتنده
عقد اولنان لوالر لون واحده مقصور اولمیوب حریر
خالصدن مصنوع الوان عدیده ایله ملون وزر وزیور مزین
الویه واعلام اتخاذ اولنوب امرا وعمال اطراف دخی وجه
مشروح اوزره عقد لوایه رخصت ویردیلر بعده دیار
غربده ملوك موحدین واندن صکره ظهور وخروج ایدن

ملوکه زمانه طبل وکوس وکوندری سلطانه قصر ایدوب عمال و
امنایه رخصت ویرمدیلر انلرک وقتلرنده ملوک بر طرفه امالهٔ
لجام نهضت ونقل وحرکت ایتدکده علمداران ومهتران ورای
موکب سلطانیده بشقه جه بر دائره اولوب اول کروه بر
شکوهه ساقه تسمیه اولنور ایدی ودخی ذکر اولنان دولتلرده
الویه واعلامک کثرت وقلتی دائره دولتلرینک اعظم وتوسیع
ورجالنک میل ورغبتی اعتباریله مختلف اولوب هر دولتده
بر عدد مخصوص اعتبار اولنور ایدی ودیار غربده ملوک موحدین
ایله اندلسده بنی احمر عدد سبعه ایله تبرک قصد ایدوب لوالری
یدی عددی تجاوز ایتمدی انلردن صکره ملوک زمانه وقتنده
کاه اون عدد وکاهی یکرمی عدد لوا عقد اولنوب هر دولتده
بر کونه آیین وشعاره اعتبار اولندی بنه دیار غربده مشهود
چشم شهود دیمز اولدیغی اوزره سلطان ابو الحسن زماننده
سلطانه مخصوص یوز عدد طبل صغیر وکبیر والوان حریر ایله
ملون وتار زرین ایله منسوج ومزین یوز عدد سنجاق اتخاذ
اولنوب ایام جریده عمال وولاة وقواد عساکره کرباس
وکتاندن معمول انجق بر لوای صغیر ایله بر کوچک طبل
اتخاذینه رخصت ویررلر ایدی اما دیار شرقده بو عصرده
موجود اولان دولت اتراکده معتاد ومرسومدر که بر محله
نقل ونهضت ویا غزا وجهاده عزیمت اولندقده تنوع بر فروع
شکلنده آویزه‌سی موبین ایله ویبنده بر لوای کبیر عقد اولنوب
اول لوای عظیم پیشگاه لشکره تقدیم اولنور که لسان اتراکده
اکا شالش چالش تسمیه اولنور ایدی وسلطان اتراکک رایتی
اوزرینه معمول بر لوای آخر دخی معقود وموجوددر که لوای
مزبوره بیلرینده عصابه وشطفه عنوانیله مرقوم اولوب
ملوک اتراکه مخصوص اولان آیین وشعاردن اولوب
وزرا وامرا استعمالدن ممنوعلردر بونلردن ما عدا سیر
سفرده صغیر وکبیر متعدد بیراقلر دخی آچوب لسان
اتراکده اول بیراقلرک هر برینه سنجاق ومجموعنه سناجق

درلر زیرا اتراکده طبل وکوس استعمالی دخی کثیر اولوب قدر
مخصوص وعدد معهوده مقصور اولامغله امرای لشکر رؤسای
عسکر مراد ایتدکلری مرتبه تکثیر وتوفیر ایتمکه مأذون ومرخصلر
در بنه فی عصرنا هذا دیار اندلسده طوائف افرنجدن جلالقه
طائفه‌سی دخی سیر سفرلرنده الویه واعلام اتخاذ ایدوب
عددی قلیل قدی غایت طویل اولمق اوزره مسموعدر
کذلک طائفهٔ جلالقه معارک حرب وقتالده ترتیب آلات
غنادن سرنا وبوری وکمان وطنبور کبی قبیل سازلری
استعمال ایدرلرکه حسن والطف غناده تناسب موسیقیه
یه رعایت ایتدکلری منقولدر کذلک ورای غربده اندلسده
واقع ملوک اعجام دخی جلالقه طائفه‌سی کبی اولوب طبل و
عالمی انلرک رسم وآیینلرینه موافق اولدیغی رسیده سمع
بقیسمزدر بنه آیین ملک ودولت وشعار سلطنت اولان ۰
امورک بری دخی منبر وکرسی وسریر وتختدرکه ملوک ۰ و
سلاطین مجلسلرنده جلوس وقرارده صدور ارکاندن امتیاز
ایچون بر محل مخصوص اختیار ایدوب بعضیلری کرسی ومنبر
کبی بر مکان رفیعده مربع نشین عز ووقار وبعضیلری دخی
تخت وسریر اوزره متوسد زربالش جاه جلال اولورلر
وعهد اسلامدن مقدم موجود اولان ملوک فرس ورومده
بو قاعده‌یه مراعات اولنوب قیاصره واکاسره زر ولیور
ایله آراسته تخت وسریر اوزره جلوس ایدرلر ایدی حتی
سیادت نبویه ایله سلطنتی جمع ایدن سلیمان بن داود علیهما
السلام حضرتلری خشب عاجدن مصنوع بر تخت زرین
اوزرینه جلوس بیوروب انس وجن ووحوش وطیور فرمان
فرمای حکم حضرت الهی اولورلر ایدی لکن ملوک ایچون تخت
وسریر اتخاذی اواسط دولتده سلاطینک تزاید عز و
شوکت ایله زخرفه وتفاخری وقتنه مخصوص اولوب ابتدای
ظهور سلطنتده جاری اولمدیغی بوندن اقدم ذکر وبیان اولنمش
ایدی دولت اسلامده ابتدا تخت وسریر اوزره قعود معاویه‌نک

خلافتی وقتنده حادث اولدیغه بو بابده مسلمین ایله استشاره
وانلرک دخی رأینی استحسان ایتمکله تخت وسریر اتخاذ ایدوب
بعده سائر ملوک اسلام دخی معاویه یه اتباعاً اریکه نشین عز
وتمکین اولدیلر عمرو بن العاص مالک مصره خلیفه طرفندن بر وجه
استقلال حاکم ووالی ایکن دار الاماره ده کندویه مخصوص اولان
قصرنده اشراف عرب ایله همزانوی صحبت اولوب مجلسده
صدر رفیعه جلوس ایتمز ایدی مع هذا قبل الفتح مصرده قبط
ملکی اولان مقوقس عمرو ابن العاصک قصرینه هرچندکه زیارته
کلور انکله برابر آیین ملوک اوزره طائفهٔ قبط بدلرنده بر آلتون
تخت برابر کتوروب مقوقس عمرک مجلسنده اشراف اصحاب
حضورنده اول تخت زرین اوزرینه جلوس ایدر ایدی زیرا
حال فتحده عمر ایله مقوقس بینلرنده اولان صلح صلاحده
مجلس امیرده تخت اوزرینه جلوسنه رخصت شرط
اولنوب مقوقس بو وجهله عقد ذمت ایتدیکیندن ماعدا کافهٔ
عرب قتنده مقتضای فطرت بدویت اوزره مراسم ملک و
دولت واسباب عز وحشمت مرعی ومعتبر اولمامغله
عمرو بن العاص وسائر اصحاب اختصاص عهد وفا ایله مقوقسه
مساعده ایتدیلر ملوک امویه دن صکره ملوک اسلامیه دن
عباسیه وعبیدیین وسائر سلاطین شرق وغرب دخی تخت
وسریر اتخاذ ایدوب قیاصره واکاسره دن اغتنام اولنان
سریر واریکه لر اوزرینه جلوس ایدرلر ایدی والله مقلب اللیل والنهار

سکه

بنه شعار ملک ودولت وآیین عز وحشمت اولان
امورک بری دخی سکه امریدرکه بین الناس تعامل وتعاطی اولنان
نقود رائجه دن صفحات دراهم ودنانیر اوزرینه طبع وضرب
اولنان نقوش مخصوصه دن عبارتدر اصلی دخی بویله درکه آهن
حدیدن معمول بر صفحهٔ مستویه اوزرینه بعض آلات ایله صور
اشکال مخصوصه ویا کلمات مقلوبه والفاظ معکوسه وضع
ورسم اولندقدن صکره اول سکهٔ آهنین ایله وجوه دراهم

ودنانیره

ودنانیره ضرب وطبع اولندقده انده اولان نقوش صحیفهٔ دراهم
ودنانیرده منطبع ومرتسم اولوب دالواح نقودده اول صور
مقلوبه استقامت اوزره ظاهر اولور لکن رواج نقودده
تصحیح وزن وعیار لازم ومهم اولمغله ابتدا ذهب وفضه یی پاره
مره بعد اخری ذوب ایله تخلیص وقدر مخصوص اوزره اشخاصی
قطع وتخصیص اولنوب بعده اوزرینه سکه ضرب وطبع اولنور
ودخی تصحیح عیاردن صکره اگرچه اجناس نقودک دخی اشخاص
وامثالی وزن مخصوص اوزره قطع اولنوب جمله سی وزن و
مقداری مساوی اولورسه بین الناس تعامل ورواجی عدد ایله
جاری اولور اگرچه اوزان مختلفه اوزره سبیکه قطع اولنوب
قدر وزنده اتحاد ومساواتده اعتبار اولنمازسه تعامل ورواجده
میزان وترازو ایله وزننه اعتبار اولنور ودخی معلوم اولهکه سکه
فی الاصل لسان عربده آلت ضرب اولان مطرقهٔ آهنینه موضوع
اولوب بعده انک ضرب وتأثیریله وجوه دراهم ودنانیرده
مرتسم اولان نقش ورسمه بطریق النقل اطلاق اولندی بوندن
صکره دخی دار الضرب سلطانیده تصحیح عیاره وقطع وضرب
نظامنه مأمور اولان نظار وامنانک خدمت نظارتلرینه نقل
واطلاق اولنوب عرف دولتده لفظ سکه نظارت ضرب منصبنه
مخصوص علم اولدی بوندن صکره دخی معلوم اولهکه سکه نظارتی
خدمات ملک ودولتدن بر وظیفهٔ ضروریه درکه مدار نظام امور
وباعث انتظام جمهور اولان اجناس نقودک رائجنی کاسدندن
وصحیحنی فاسدندن نقد وتمییز ایچون موضوع اولمغله وزن
وعیارنده صرف نقدینه اهتمام اولنوب غش وفساددن امین
وسلامته نشان وعلامت اولان سکهٔ سلطانیه ایله مضروب
ومسکوک اولدقده ناسک وثوق واعتماد حاصل اولوب
معاملات اناسک نظام وانتظامنه باعث اولور قبل الاسلام
ملوک فرس وقتنده دخی اجناس نقودده سکه رسمی جاری
اولوب صفحات دراهم ودنانیر صور واشکال مخصوصه ایله
مرسوم ومصور ایدی ملوک فرسک بعضیلری کندو صورتنی

وبعضیسی بر قلعه یاخود حیوان و یاخود غیری شیئك صورتنی نقش
ایدوب وجوه درهم و دینار بو وجهله مرسوم و مسکوك اولورلر
ایدی وقتا که سکهٔ اسلام ایله بازار کفر و ضلال باطل اولوب شرذمهٔ
کفارك نقدینهٔ اما نیاری کاسد و خولیای تصورلری فاسد اولدقده
طائفهٔ عرب مقتضای طور بداوت اوزره امر دنیاده دقت و
کلفتدن بری اولدقلریله اهل اسلام سکه نظامندن غافل اولوب عهد
بعثتدن اقدم بین العرب جاری اولان نقود غیر مسکوك ایله
اوائل اسلامده دخی جاری و رایج اولور اولورلر ایدی تا که عهد
خلافت حضرت فاروقده اهل اسلام ممالك فرسه غالب و کنوز
کسرایه مالك اولدقلرنده دسترس اغتنام اولدقلری دراهم
و دنانیر مسکوکه اهل فارس بیننده نقد عد ایله رایج ایکن طائفه
عرب وزنله صرفه مألوف اولمغله دراهم فرس نقود عربیه کبی
وزنله حساب ایدوب معدود موزونه در دیو تعامل و تعاطی
ایدرلر ایدی لکن دولت اسلامك سکه و عیار امرنده مسامحه
و مسامحه‌لری سببیله اجناس نقودده غش و فساد طاری اولوب معاملات
انام مختل اولمغین رایجی کاسدن فرق و تمیز ایچون حفظ
سکه و عیار ایله تصحیحی لازم اولمغله کبار تابعیندن سعید
بن المسیب و ابو الزناد روایتلری اوزره یتمش درت تاریخنده
مداینینك نقلی اوزره یتمش التی سنه سنده عبد الملك بن مروان
ضرب سکه ایچون حجاجه امر ایتدی بعده یتمش التی تاریخنده
سائر ممالك اسلامیه‌ده دخی ولاة و حکامه ضرب سکه ایله
مأمور اولنوب نقدین عزیزینك نقش کریمهٔ قل هو الله احد الله الصمد
ایله مسکوك اولنق اوزره اطراف و اقطاره اوامر علیه ارسال
اولندی بعده ملوك امویه‌دن یزید بن عبد الملك وقتنده ابن
هبیره والی عراق اولدقده سکه نظامنه زیاده اهتمام
ایدوب اندن صکره خالد بن قسریه و اندن صکره یوسف بن
عمر تصحیح نقودده بذل مجهود ایتدیلر و صرافان بازار عرفانك
بعضیلری دخی بو وجهله تصحیح و بیان ایتدیلر که ابتدای دولت
اسلامده عیار سکه حدوثی عبد الله بن زبیر رضی الله عنه حضرتلرینك

ارض

ارض حجازده خلافتلری اثناسنده واقع اولوب یتمش
تاریخنده قرنداشی مصعب بن زبیر حضرتلرینی طرفلرندن عراقه
والی نصب ایتدکده ضرب سکه ایله امر ایتدی دراهم و دنانیرك
بر یوزی لفظ برکت و وجه اخرینی اسم جلال ایله تزیین و
توشیح ایدوب نقدین عزیزینك ایکی وجهه مظهر جمال
و جلال اولدیغنی اظهار و عیان ایتدی بعده یتمش بر تاریخنده
حجاج بن یوسف بو رسم مرغوبی تغییر ایدوب اجناس
نقودك بر طرفنه برکت و بر جانبنه کندو اسمنی تحریر ایله
صحیفهٔ عالمدن برکت رسمنی رفع ایلدی و عبد الملك ایله
عبد الله بن زبیر وقتلرنده قطع ضرب اولنان دراهم و
دنانیرك وزن و مقداری عهد خلافت جناب فاروقده
تقدیر اولندیغی منوال اوزره الفا اولنوب اوزان نقودده
معیار راست عیار رأی فاروقی دستور العمل ایتدیلر
تحقیقی بویله‌درکه ابتدای اسلامده بر درهمك وزنی التی
دانك اعتبار اولنوب درهم واحد ایله اوچ سبع درهمك
مجموعی بر مثقال اعتبار اولنمغین اون عدد درهم یدی
مثقال ایله وزنده مساوی اولدی یعنی بر درهم یدی جزء
منقسم‌ویه‌یه تقسیم و تفریق اولنوب اشبو اجزای
مفروضه‌یه اوچ سبع دخی ضم و الحاق ایله مجموعی بر
مثقال فرض اولندقده اول بر مثقالك درهم واحددن تفاوتی
اوچ سبع اولمغله اون درهمك یدی مثقاله وزنده
مساواتی ظاهر اولدی اوائل اسلامده درهم و مثقالك
وزن مذکور ایله تقدیر و تعیینی بوندن ناشیدر که عهد اسلامدن
مقدم ملوك فرس وقتنده درهمك اوزانی مختلف و متفاوت اولوب
بعضیسی یگرمی قیراط و بعضیسی اون ایکی و بعضیسی دخی
اون قیراط اوزرینه مضروب اولورلر ایدی وقتا که فریضهٔ
زکوة عبادت مالیه‌دن اولوب تعیین نصاب و تعدیل حساب
دراهم و مثقالك میزان شرع قویم ایله تعیین و تقدیرینه منوط
اولمغله درهم شرعی اون درت قیراط اعتبار اولنوب بر ایکی

قيراط بر دانك اولمق اوزره اون درت قيراط التى دانكه معادل
اولدى بعده وزن و مثقالى تعيين ايچون دخى اجزاى دراهم
اولان اون درت قيراط اوزرينه التى قيراط دخى ضم اولنوب مبلغ
عدد قيراط يكرمى يه بالغ اولدقده عرف شرعيده مجموعى بر مثقال
اعتبار اولندى نقشبندان صحائف آثارك تعبيرلرى تعيين
و مثقالده بو وجهله تذهيب طرّهٔ مقال ايتديلركه اوائل
اسلامده بين العرب رايج اولان نقود اوچ صنف اولوب
برنجيسى سكز دانك اوزرينه مقطوع بغلى عنوانيله معروف
ايكنجيسى درت دانك طبرى اسميله موسوم اوچنجيسى
ايكى دانك يمنى ناميله مشهور ايدى حضرت فاروق كرسى نشين
خلافت و خطيب منبر امامت اولدقده معيار ايله تعديل
نصاب نظام و تقويم اوزان احكام ايچون اجناس نقوددن
اشبو اصناف ثلاثه نك تعامل و رواجندن اغلب و اروجنه
نظر اولنمق اوزره امر ايتمكله صرّافان دار الضرب عرفان اولان
معشر كرام اهل ايمان بو بابده عقد انجمن مشورت ايدوب
ممالك عربده طبرى بغلى و يمنيدن رغبتده اروج اولديغى
ظاهر اولمغله خلاصهٔ سبيكهٔ فكر و نظرلرينى باركاه خلافته
عرض و انها ايتديلر بعده اشبو نقدين رايجينك دانك
حسابى اوزره عدد وزنى اون ايكى يه بالغ اولمغله حضرت
عمر رضى الله تعالى عنه دخى خير الامور اوسطها و غاية الانصاف
التنصيف فحواسى اوزره عمل ايدوب بندر معمورهٔ اسلامده
بر درهم التى دانك اعتبار اولنمق اوزره امر بيوردى بعده
بر درهمك اوزرينه اوچ سبعنى ضم و الحاق ايله درهمى
مثقاله رفع و تحويل ايدوب مثقالك اوچ عشرينى رفع
و اسقاط ايله مثقالى درهمه تنزيل ايتدى بعده ملوك امويه
دن عبد الملك بن مروان تخت نشين ملك و دولت اولدقده
نقدين عزيزينى غش و فساددن صيانت ايله تصحيح معاملات
انامه عزيمت ايدوب سكه اتخاذينه صرف نقدينه اهتمام ايتدكده
دراهم و دنانيرك وزن و مقدارينى عهد خلافت حضرت فاروقده

قرارداده

قرارداده اولان حد معينه الفا ايدوب سنت سنيهٔ حضرت
فاروقى دستور العمل ايتدى صحائف نقودى رسم ملوك فرس كبى
تصوير صور اشكال ايله تلويث ايتميوب بلكه طائفهٔ عرب فصاحت
لسان بلاغت بيان ايله معروف و مشهور اولدقلريله شرع شريفده
تصوير صور ممنوع و محذور اولمغله وجوه دراهم و دنانيرى كلمهٔ
توحيد و تمجيد ايله تزيين ايلدى سكهٔ حسنه ده اشبو سنت
مستحسنه بين الناس مرعى و جارى اولوب جملهٔ اعصار و
اقطارده بو آيين گزين ملوك اسلام ميانلرنده متعارف اولدى
و دخى عبد الملك نقدين عزيزينى شكل مستدير اوزره رسم و
تشكيل ايله تام شكل مهر منير و بدر مستدير ايدوب ايكى طرفنه
صغير و كبير بر برينه موازى دائرهٔ متداخله اوزره بعض خطوط
نقوش ضرب ايتديردى شويله كه بر جانبنه تهليل و تحميد و
صلوة و سلام رسول رب المجيد رسم اولنوب وجه اخرينه اسم
خليفه ايله تاريخ زمان مرسوم اولنديكى عبد الملك بن مروانك
طومار حياتى مهر ختام ايله مختوم اولوب سكهٔ خلافت نامزد
اخلاف اولدقدنصكره بقيهٔ سلالهٔ امويه و خلفاى عباسيه و
عبيديين دولتلرنده دخى مسكوك وزن و عيار و شكل و مقدار
ده بو منوال اوزره جارى اولدى اما ديار غربده ملوك صنهاجه
ابتداى سلطنتلرنده كندولرينه مخصوص سكهٔ جديده اتخاذ ايتميوب
انجق اواخر دولتلرنده صاحب بجايه ملك منصور كندو اسمنه
سكه ايجاد ايلدى ديو ابن حماد تاريخنده ذكر ايتدى بعده
ديار غربده موحدين دولتى ظهور ايتدكده اندرك ممهد مبانى ملك و دولتلرى
اولان محمد بن تومرت مهدى سلالهٔ موحدينه بو وجهله توصيه
ايتديكه سكهٔ دراهمده شكل مربع و دنانيرده شكل مستديرى
اختيار اولندقدنصكره وسط دنانيرده بر شكل مربع رسم اولنوب
نقدينك هر برينك بر ربو زلرنده تهليل و تمجيدى متضمن بر كلام
مفيد و وجه آخرينه سلالهٔ موحدينك ملك عصرك اسمى و
اندنصكره خلفانك اسملرى سطور عديده ايله نقش و
تسطير اولنه ديو توصيه ايتدى بناءً عليه ملوك موحدين دخى

وصيت مهدي قرطهٔ بناكوش قبول ايدوب اليوم سكه‌لري وجه
مشروح اوزره دائر ومنقول ومتعارفدركه استخراج طوالع
ايام ايله معروف اولان رجالك بعضيلري مهدينك ظهورندن مقدم
بعض ملاحده الئ صاحب درهم مربع عنوانيله ذكر وصف ايدوب
ديار غربده غلبه وظهورينه خبر ويردي والله اعلم اما ديار
شرقده اليوم ملوك اسلامك سكه‌لري وزن معهود وقدر مخصوص
اوزره تقدير اولنميوب بلكه اوزان مختلفه اوزره قطع اولندقدنصكره
اهل عرب كبي بر طرفنه تهليل وصلوة جانب اخرينه اسم
سلطان ضرب وطبع اولنوب بازار بهاسي قيمت معلومه ايله
خرج وصرف اولنورايدي ذلك تقدير العزيز العليم تنبيه
بو فصل بديع الانسجامده كشيدهٔ سلك نظام اولان فوائد
كلام سكه بيانندده دائر اولنوب وقت اسلاف وعهد اسلافده
نقدين عزيزينك كم وكاست احوالي بياننه تصدي اولنمدي
پس امدي عرف شرعيلرده زيور رايجلاه اعتبار اولنان
دراهم ودنانيرك دخي وزن شرعيلري بياننه تصدي اولنوب
بو بابده وارد اولان افعال فقاهي بيان ايله طوطار كلام
مسكي الختام قلنمق مناسب كورلدي عنوان بحثده ذكر اولنديغي
اوزره دراهم ودنانيرك وزن ومقداري اعصار وامصارده
نسق واحد اوزره قرار بولميوب اختلاف عصر ومكان ايله مختلف
اولديغي رسيدهٔ سمع يقين اولمشدر ودخي كتاب وسنتده
دراهم ودنانيرك ذكرينه تعرض اولنوب زكات ونكاح وديت
وساير احكام كثيره ملت تعاطي تقديرينه منوط ومربوط اولمغله
واجبهٔ فريضهٔ ذمت وعهدهٔ امت اولان مهمات دينيه دركه
بحسب الشرع العالي دراهم ودنانيرك جودت عيار وزن
مقداري معلوم ومتعين اولوب وقت حاجتده امناي ملت
وعلماي امت اوزان اعمالي معيار قويم دين مبينه تطبيق و
تحقيق ايله حكم شرع قويم ايدهلر بنا عليه معلوم اوله كه عهد
سعيد صحابه وتابعين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرتلرنده
هر ونقشبندان سكهٔ حسنهٔ ملت اتفاقيله اجماع امت بو وجه

اوزره منعقد اولمشدركه درهم شرعي اولنقد صحيح العياردن
عبارتدركه بر اون دانه‌سي جنس ذهبدن يدي مثقاله موازن
ومساوي اولوب قيمت وبها جهتيله بينلرنده فضل ورجحان موجود
ايسه ده وزن ومقدارده هر اكينك ميزان مساوي اوله‌لر عرف
شرعيده اوزان شرعيه‌نك بري دخي اوقيه اولوب وزن و
مقداري فرق درهم شرعيه مساويدر بو تقديرجه لسان شرع
شريفده درهم واحد بر دينارك يدي عشري اولوب دينار
واحد بر درهمك مثلي ايله اوچ سبع درهمه معادل اولور
ودخي جنس ذهبدن مثقال واحد وزني معتدل متوسط
اربه‌دن يتمش ايكي شعيره مساوي اولوب درهم مثقال واحدك
يدي عشري اولمغله بر درهم اللي عدد حبهٔ شعير ايله ايكي خمس
حبه‌يه مساوي اولديغي ظاهر اولور درهم ودينارده ذكر اولنان
وزن مقدار اجماع امت ايله ثابت اولوب مهر وزكات وديت
جنايانده تقدير شرعي ايله عمل اولنور زيرا وقت فترت وزمان
جاهليتده كه نقد مغشوش كفر وضلال ايله عقد صفقهٔ خاسره
ايدن شرذمهٔ اشرار مشركينه منسوب اولان ايام نحاستندن
كنايه در بيع وشرا واخذ واعطا ايله تعامل وتعاطي‌يه
مدار اولان درهملك اوزاني مختلفه اولوب ايام قرنده اروج
نقود طبري ايله بغلي‌يه مقصور ايدي كه طبري سكزدانك بغلي درت
دانك ايدوكي ذكر اولنمش ايدي بعده بعثت حضرت نبوي ايله
تبيين ايدن حل وحرمت تصحيح احكام امت اولوب نقش
كزين سكه شرع مبين ايله اوزان اقدار تعيين اولندقده
اجماع طرفيان امثله درهم شرعيه‌ده طبري وبغلي بيننده
حد وسطي اختيار اولنوب وزن ومقداري التي دانك اعتبار اولنوب
احكام شرعيه وماليه بو معيار راست عياره تطبيق ايله
اجرا اولندي شويله كه جنس فضه‌ده نصاب زكاة ايكيوز
درهم اولوب فريضهٔ زكات ربع عشر ايله مفروض ومقدر
ايكيوز درهم سيمه مالك اولان مسلم مكلفك اوزرينه بش درهم
زكات لازم ومقرر اولمغله يوز درهم بغلي ويوز درهم طبري

اولان ایکیوز درهم فضهٔ خالص العیارک ربع عشری درهمی التیشر دنک
اولمق اوزره بعد الحساب بش درهم زکاة وجوبنه اتفاق ایتدیلر
و درت دنک اولان درهم بغلینک کسر و نقصانی سکز دنک
اولان درهم طبرینک زیادەسیلە تکمیل اولنوب جنسین مذکورین
ایلە مخلوط ایکیوز درهم سبک یاریکی التی دنک اولان درهم شرعی
اولمق اوزره وزن حساب اولندقدن صکره مبلغ نصاب
تعیین اولندی معلوم اولەکە درهم شرعینک وزنی التی دنک
اعتبار اولنمق خصوصنده اقوال علما مختلف اولوب جهابذهٔ
نقاد اثباتدن امام خطابی معالم السننده و امام ماوردی احکام
سلطانیەدە نقل و تحریر ایتدیکی وجه اوزره وزن مزبورک تقدیر
و تعیینی عبدالملک بن مروان وقتنده واقع اولوب بعده عامهٔ اهل
اسلام رأی مذکور ایلە عمل ایتدیلر لکن علمای متأخرینک محققینی
رأی مزبوری رد و تزییف ایدوب دیدیلرکە اگر درهم و دینارک
وزن شرعیلری عبدالملک بن مروان وقتنە کلنجە معلوم و متعین
اولمسیدی عصر صحابە و تابعینده درهم و دینارک وزن و مقداری
مجهول اولمق لازم کلوب نصاب زکوة و دیت و مهر مقولەسی
حقوق مالیەنک احکام شرعیەسی صدر اولده ثابت اولامق
محذوری لازم کلور ایدی بناءً علیه رأی صواب و فصل خطاب اولدر
کە عهد صحابە و تابعینده درهم و دینارک وزن شرعیلری منوال
مذکور اوزره معلوم و متعین اولوب حقوق مالیە شرعیە درهم
و دینارده مفوض و مقدر اولان وزن ایلە حساب اولنور ایدی
لکن عبدالملک وقتنە کلنجە صدر اولده درهم التی دنک و دینار بر
مثقال اوزرینە قطع و ضرب اولنمیوب بلکە درهم و دینار مختلف
المقدار اولمغلە لدی الحاجە درهم التی دنک و دینار بر مثقال اولمق
اوزره وزن حساب اولندقدن صکره حقوق مالیەدە قبالنە
حکم قضا ختم امضا اولنور ایدی بعده تزاید عز و شوکت ایلە
دائرهٔ ملک و دولت و وسعت اموال و املاکده کثرت حاصل اولوب
تعامل انامده اوزان مختلط اوزره مقطوع و مضروب اولان
نقودک وزن شرعیەیە تطبیقی عسیر اولمغلە کلفت معونت حساب

دن

دن استراحت مطلوب اولوب درهم و دینارک وزن و مقدارلری
معیار شرع مبین اوزره تقدیر و تعیین اولنمق اعظم مصالح ملک
و ملت اولدی بناءً عبدالملک عبدالملک بن مروان نقدین عزیزینک میزان
شرعیده وزن و تقدیرینە صرف نقدینۀ همت ایدوب اوزان مختلفه
اوزره رایج اولان نقودی دار الضرب دە اذابە و تصفیەدن صکره
درهمی التی دنک و دیناری بر مثقال اولمق اوزره قطع و ضرب ایلە حساب
اموالی تیسیر ایتدی و صحائف درهم و دینارک بر طرفنە خلیفەنک
اسمنی و طرف آخرینە کلمهٔ شهادتین ایلە تاریخ رسم اولنوب وضع
سکەدە بو اسلوب مرغوبی اختیار ایتدی ایام جاهلیتده رایج
اولان نقودی ناردە ذوب و تصفیە ایتدکدن صکره سکهٔ اسلام
ضرب اولنوب کفره سکەسیلە مسکوک اولان دراهم و دنانیر
نقد مغشوش کفر و ضلال فاسد کبی بالکلیە کاسد اولمغلە عبدالملک
بو خصوصده سکەیی مرمرده قازدی بوندن صکره بعض ملوک
اسلامیە قطع دراهم و دنانیرده بو تدبیردن عدول ایدوب زمان
سلطنتلرنده سکهٔ اسلام اوزره مسکوک اولان نقودی اوزان
مختلفه اوزره قطع ایتدیلر بو صورتده اجناس نقود وزن شرعی
اوزره مقطوع و مضروب اولمامغلە اول آفاق و اقطارده موجود
اولان ناس نصاب زکوة و مهر و دیت و سائر حقوق مالیەدە
کندی بلدەلرنده رایج اولان نقودی صدر اولده جاری اولدیغی
اوزره اوزان شرعیە ایلە تقدیره مضطر اولوب نقد عرفی
ایلە درهم و دینار شرعی بیننده محفوظ اولان نسبت
عددیە اوزره حقوق مالیەیی حساب ایتمکە محتاج اولدیلر بعض
ائمهٔ محققین نقلی اوزره اجماع امت بونک اوزرینە منعقد
اولمشدرکە میزان مستقیم شرع قویم ایلە وزن اولنان دینار
واحدک وزن مقداری حبات معتدلهٔ شعیردن یتمش ایکی حبە
اولوب درهم شرعی دخی عدد مذکورک یدی عشری مرتبەسنە
بالغدر لکن قاضی عبدالحق روایتی اوزره علامه ابن حزم جمهور
علمایە بو بابده مخالفت ایدوب دینار شرعینک وزنی سکسان
درت حبهٔ شعیر اولمق زعم ایتدی لکن ائمهٔ محققین بو رأیی

ردوتزییف ایدوب وتوهم وغلطه حمل ایله ابطال ایتدیلر قول
صحیح دخی بودر والله یحق الحق بکلماته دخی مقادیر شرعیه ده
اوقیه دخی فرق درهم شرعیه دن عبارت اولوب درهم مثقال
بیاننده ذکری سبق ومرور ایتمش ایدی لکن الیوم بین الناس
متعارف ومتداول اولان اوقیه قدر وزنده اوقیهٔ شرعیه یه مخالف
اولوب اختلاف اعصار واقطار ایله مختلف اولمغله لدی الحاجه قنطار
راست عیار شرع مبین ایله اوقیهٔ عرفیه اوقیهٔ شرعیه ایله وزن وتقدیر
اولندقدنصکره احکام شرعیه ده دستور العمل اولنور والله اعلم

خاتم

معلوم اوله که بین الملوک پیرایهٔ انگشت اعتبار اولنوب آیین
شعار ملک ودولت اولان امورک بری دخی خاتم ومهردرکه
عهد اسلامده واندن اول اورنگ نشین عز ودولت اولان
ملوک وسلاطین استعمال مهر ونگین ایدوب صحائف
اوامر ومناشیری اول نقش نگین ایله تزیین ایدرلر ایدی ودخی
صحیحینده مسطور ومرسوم وصحت وسندی ممضی ومختوم
اولان احادیث شریفه دندرکه ختم همایون رسالت وخاتمهٔ
شرفنامهٔ نبوت علیه افضل التحایا حضرتلری قیصر رومه دعوت
اسلام ایچون مکتوب بلاغت اسلوب تحریر ایتمک مراد
بیوردقلرنده صحابهٔ کرامدن بعضیلری دیدیلرکه طائفهٔ روم وعجم
یاننده مکتوب مختوم اولمدقجه مقبول ومعتبر اولمیوب قبول
کتابده نقش نگین بینلرنده رسم دیرینه‌در دیو حقیقت
حالی اعلام ایتدیلر سلطان الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلری
دخی درحال سیم خامدن مصنوع بر خاتم همایون اتخاذ
ایدوب اول نگین سیمینی کلک نقش گزین محمد رسول الله ایله
آراسته وتزیین ایتدی امام بخاری علیه رحمة الباری حضرتلری
بو حدیث شریفک مضمون منیفنی بیان وکیفیت نقش خاتم
خاتم الانبیایی بیان ایدوب دیدیکه ترتیب زیبای ترکیب محمد
رسول الله اوچ کلمه دن مرکب اولمغله هر بر کلمه‌سی بر سطر
اعتبار اولنوب اسم سامی محمد عنوان وکلمهٔ رسول میان ولفظهٔ

جلاله

جلاله خاتمة السطور قلندقدنصکره قیصر رومه ارسال اولنان
مکتوب همایونی مختوم ومکتوم ایتدیلر وبو نقش دلکش رسمی
کندو مهر همایونلرینه تخصیص ایدوب جناب عالیلرندن غیری
بر فرد فص نگیننی بو نقش ایله تزیین ایتمک اوزره تنبیه بیوردیلر
دیو امام بخاری سلسلهٔ اسناده رابطه پیوند روایت اولدیلر
سلطان سریر قاب قوسین تشریف حرم علیین بیوردقدن
صکره جناب صدیق اکبر وحضرت عمر وحضرت عثمان ذو
النورین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی دخی
ایام خلافتلرنده بو خاتم جلیل القدری زیور بنان افتخار ایدوب
بعده اول گوهر همایون اثناً حضرت عثمانک ید مبارکلرندن اریس
نام بئر عمیقه افتاده اولوب بئر مذکورک آبی کثیر وزیاده عمیق
اولمغله نزح ما ایله قعرینه وصول ممکن اولمیوب ظلمتده آب
حیات گبی دیده دن مستور ونهان اولدی حضرت عثمان
بو خصوصدن غایت زیاده مغموم اولوب شدت گریه ایله
قالدی بالاخره اول خاتم بی مثلک بر صورت مثالی دخی
مسبوک قالب تصویر وپرداختهٔ حکاک تقدیر اولوب
آخر خلافتلرینه دک استعمال بیوردیلر رضی الله تعالی عنه
ودخی طرازندهٔ یمین دولت وآیین شعار سلطنت اولان
مهر وخاتمک کیفیت نقشی ضمننده وجوه کثیره اولوب
تفصیل وتحقیقی مهم اولمغله ذکر وتقریرینه شروع اولندی
معلوم اوله که لفظ خاتم لسان عربده اوچ معنایه اطلاق
اولنوب انگشت بنانه وضع اولنان مهر نگین اولدرکه بر
کمسنه اصبعنه خاتم وضع ایتدکده فصحای عرب تختّم
فلان درلر ایکنجی معناسی بر امر متعدد الاجزانک آخر و
غایتنه اطلاق اولنوب ثالث معناسنده استعمال اولنورکه
بر شیئک نهایتنه بلوغ ووصول میسر اولدقده ختمت الامر
درلر وختم قرآن دخی بو معنادن مأخوذ اولوب فاتحة
الکتابدن خاتمهٔ معوذتینه وارنجه قرائت وتلاوت اولندقده
استعمال اولنور کذلک رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم

حضرتلرینه دخی خاتم النبیین اطلاقی خاتم الامر ترکیبی دخی بو معنادن
مأخوذدر خاتمک اوچنجی ظروف واوانیده محفوظ اولان
اشیایی حفظ ایچون اغزلرینه وضع ایندکلری نسنه یه دخی
اطلاق اولنوب وقرآن عظیم الشانده و ختامه مسک آیت
کریمه سنده واقع لفظ ختام بو معنادن مأخوذ ومفسرینک
بعضیلری یسقون من رحیق مختوم ختامه مسک آیت کریمه سی
تفسیرنده ختام کلمه سنی نهایت وتمام معناسنه حمل ایدوب
جنت اعلاده اهل ایمانه سقی اولنه جق خمر بی خمار وشراب
طهور خوشکوارک وصفنده وارد اولمغله ختامی نهایت
ایله تفسیرده وهم وغلط ایدوب دیدیلرکه اهل جنت شراب
لذیذ نعیم ایله شیر تمداق اولدقده آخر شربده رایحهٔ فایحهٔ
مشکنابی استشمام ایدرلر وبو نقل نقلی پیرانه طبقجه تقریر
بیوردیلر لکن بو معنا صحیح وسدید اولمیوب بلکه آیت
کریمه ده لفظ ختام سداد معناسنه محمولدرکه سداد کلمه سی
لسان عربده ظروف واوانینک اغزلرینه وضع اولنان مهر
سرپوشدن عبارتدر یعنی اسدا علم ورسوله نشئهٔ اولی
وعالم دنیاده اصحاب شوق وهوا خمر وشرابی اصابت
هوا وتعفن فسادن حفظ ایچون خم وسبولرک اوزرینه
طین وقیردن معمول سرپوش وضع ایدوب طعمنده حلاوت
ورایحه سنده لطافت حاصل اولور اما جنت اعلاده ونشئهٔ
اخراده اهل ایمانه سقی اولنه جق خمر صافک ظرفی اوزرینه
مشکنابدن معمول سرپوش سداد وضع اولنوب عالم دنیاده
ظروف خمور اوزرینه وضع اولنان سواد طینیدن سواد مسکی
رایحه ده اطیب حلاوت طعمه سبب اولمغله آیت کریمه یی
بو وجهله تفسیر خمور جنانک وصفنده ابلغ دردیو طبقجهٔ بلاغتده
سرپوش انداز اغلاق اولدیلر مع هذا لفظ خاتم لسان عربده
ذکر اولندیغی وجه اوزره اوچ معنایه اطلاق اولندی زیرا
روی نکینده بعض کلمات مقلوبه یا اشکال معکوسه رسم
اولنوب بعده سرخ سیاه طین مداد ایله اوزرینه طلا اولندقده

صکره

صکره صحیفهٔ قرطاسه طبع ووضع اولندقده اول کلمات اشکالک
نقش اثری صحیفهٔ مذکوره ده منقش ومرتسم اولور کذلک شمع
موم کبی بر لین ملایم شیئه طبع اولندقده دخی ینه نقش
خاتمک اول شمعده باقی قلان اثرینه دخی اطلاق اولنور
ودخی فص خاتم لوح نکین اوزرینه مرسوم ایسه بعد الطبع
صحیفهٔ قرطاسه جهت یسارندن استقامت اوزره قرات
اولنور اگر طرف یسارندن علی وجه الاستقامه مرسوم ومحکوک
ایسه صحیفهٔ کاغدده طرف یمینندن استقامت اوزره
قرائت اولنور زیرا لوح خاتمده پرداختهٔ حکاک چیره دست
اولان نقش مرسوم چپ وراسته نه جانبندن نقش
ورسم اولنمش ایسه صحیفه یه ضرب ختم اولندقده نقش
مرقوم منعکس ومقلوب اولوب نقش نکین قنغی جانبنده
راست ومستقیم ایسه حین طبعنده سطور صحیفه اول
جانبک جهت خلافنده استقامت اوزره ظاهر اولدیغی
گهرشناسان علم عرفان قتنده ظاهر ومنجلیدر ودخی ختم
کتاب خصوصنده مراسم ملک ودولت متفاوت ومختلف
اولوب بعض دولده فص خاتم مداد طین ایله طلا اولندقدن
صکره صحیفهٔ مکتوبه ضرب اولنوب نقش نکین اول صحیفه ده
مرسوم ومنطبع اولور بو تقدیرجه نقش نکینه خاتم اطلاقی
تمام ونهایت معناسندن مأخوذ اولوب مکتوب مختومک
صحت نفوذی معناسنده مستعملدرکه مضمون کتاب ایله
عمله علامت ختم امضا ایله تمام اولمغله ختم وامضادن
خالی اولان مکتوب تقویم منسوخ العمل کبی درجهٔ اعتباردن
ساقط اولدیغنه اشارت اولنور ودخی بعض دولده نشان
ام منشور ختم وطبع ایله مرسوم اولمیوب بلکه صحیفهٔ
کتابک اولنه یا آخرینه بعض کلمات مخصوصه رسم وتحریر ایدرلر
که فقرهٔ سبحان یسنه تسبیح وتوحید سبحان یا نقش دلکش
رقم اسم سلطانی جامع ومحتوی وام منشورک صحت و
استقامتنه دلیل قوی اولمغله اول خطه علامت تسمیه

اولنوب نقش نگینه تشبیه طریقیله خط مذکوره خاتم لفظی دخی
اطلاق اولنور حتی قضاة ونوابك مرافعهٔ خصوم ایچون تحریر
وارسال ایتدیکی مراسلاته دخی خاتم قاضی اطلاق اولندیغی
بو معنادن مأخوذ اولوب عنوان ذیل صحیفه‌یه ثبت واعطا
ایتدیکی امضادن عبارتدر عنوان منشوره ثبت اولنان توقیع
وطغرایه دخی خاتم سلطانی اطلاقی بنه نقش خاتمه تشبیه
طریقیله مجازاً اطلاق اولنمشدر منقولدرکه خلفای عباسیه‌دن
صاحب الرأی السدید هارون الرشید سلالهٔ برامکه‌دن فضل
بن یحیایی صدر وزارتدن عزل یرینه قرنداشی جعفر برمکی‌یی
مقام صدارته تصدیر مراد ایتدکده صغرسندن باباری یحیانك
خالد برمکینك حجرهٔ تربیه‌سنده مربی اولمغله یحیایه توجیه خطاب
ایدوب ای پدر روشن گهر بن خاتمی یمینمدن شماله نقل و
تحویل ایتمك مراد ایدرم دیو خاتم ایله وزارتدن کنایه ایتدی
زیرا عهد خلافت عباسیه‌ده صحائف اوامر ومناشیرده
مرسوم نشان توقیعی وظائف وزارتدن اولوب توقیع سلطانی
بالذات قلم وزیر ایله کشیده اولمغین خلیفهٔ رشید مسلك
السدید دخی کنایه‌یه سلوکده اظهار رشد سداد ایتدی رحمة
الله علیه اطلاق مذکورك صحت وسدادینه شهادت ایدن
امورك بری دخی مفسرینك اعظم واکبری محمد بن جریردن منقول
اولان خبر واثردرکه معاویه ایله نخبهٔ سلالهٔ کریمهٔ بتول قرة عین
رسول امام حسن رضی الله تعالی عنه حضرتلریله امر خلافتده
عقد مصالحه ایتدکده حضرت امام حسنه سواد خط رقمدن خالی
انجق طرف اسفلی ختم وامضایی محتوی بر صحیفهٔ بیضا ارسال
ایدوب بو گونه مشك پاش خطاب اولدیکه درون صحیفه‌یه
مراد شریفلری اولان شروط وقیودی کتب واعلایه طرفمزدن مرخص
اولوب قلم عنبرینا رقمدیه ثبت وتحریر اولنان موادك جمله‌سی
سواد حدقهٔ اعتبار ومدر ددی گویا بو تقریب ایله امام حقك
بالای استحقاقندن خلعت زربفت خلافت خلع ونزع اولنوب
دست رضای حسن بن مرتضا ایله کندو دوش افتخارینه تشریفی

مشعر

مشعر عهدنامهٔ خلافت طلبنه توسل ایتدی اشبو نقل
مذکورده ختم ایله مراد آخر صحیفه‌ده مرسوم خط رقم یا نقش
خاتم مراد اولنوب معنای آخر اولمدیغی ظاهردر بعض دولده
دخی ختم کتاب بو وجهله جاریدرکه مکتوب ومنشور طی شد
اولندقدنصکره شمع سفید ویا موم سرخ گبی نرم ملایم بر جسم
لیننی بند مکتوب اوزرینه وضع وخاتم وتکیه اول موم اوزرینه
طبع ایدوب مضمون کتابه اجانبك وقوف واطلاعندن امین
اولورلر ایدی کذلك جواهر ثمینه وامتعهٔ نفیسه‌یی حفظ ایچون
اعداد اولنان ظروف واوانی‌یی وجه مشروح اوزره ختم
ایدرلر بو تقدیرجه لفظ خاتم سرپوش ظرف وسد اناء معناسنه
محمول اولوب بنه قول اول گبی ویزهٔ مجاز اوزره نقش اثر
خاتمده مستعملدر معلوم اوله که دولت اسلامده ابتدا
طراز ختم توقیعی ایله صحیفهٔ کتابی توشیح ایدن حضرت
معاویه اولوب انك وقتنه گلنجه عنوان امر منشوره نشان طغرا
ایله مرسوم دکل ایدی اصلی دخی بویله درکه معاویه مرقوم
قرنداشی کوفه والیسی زیاده عمرو بن زبیر یدیله عمره یوز بیك
درهم ورمك اوزره امر ایتدی عمرو دخی مکتوب مختوم اولمامغله
فتح ایدوب مائه‌یی مائتینه تبدیل ایتدکدن صکره مکتوبی کوفه
والیسی زیاده تسلیم ایله ایکیوز بیك درهمی اخذ ایتدی
بعده زیاد معاویه‌یه مکتوبی گوندروب عمرو بن زبیر یدیله وارد
اولان مکتوب موجبنجه عمره ایکیوز بیك درهم تسلیم ایتدیکنی
اعلام ایتدکده معاویه خلاف امر یوز بیك درهم زیاده‌یی
قرنداشی زیادك حسابنه محسوب ایتمیوب عمرو زبیری دار
الخلافه‌یه احضار وبر مدت انده حبس وتضییق ایتدکدنصکره
عمرونك قرنداشی عبد الله بن زبیر حضرتلری مبلغ مذکوری کندو
مالندن ادا وقضا ایتمکله عمری مطبق حبسدن اطلاق ایتدی بو
سببدن ناشی معاویه صحائف کتبه درج وتعبیه اولنان خط
ورقمی زیاده ونقصاندن تحریف وتصحیفدن صیانت ایچون دیوان
خاتم اتخاذ ایدوب صحائف امر ومنشوره خط خاتم ایله نشان

وعلامت وضع اولنمق اوزره کتابت دیوان خلافتنه امر ایتدکی دخی
محمد بن جریر طبری نقل ایتدی یعنی امام طبری اشبو کلامك خاتمه سنده
ذکر ایتدیکی اوزره معاویه اوامر مکاتبه خیطه ایله مشدود قیلق دخی
وضع ایدوب اندن اسبق سد مکتوب معتاد و متعارف دکل ایدی
و دخی لسان عربده دیوان خاتم کتاب دیوان دولتدن عبارتدر که انفاذ
احکام دولت و تنظیم مصالح امت ایچون ختم و امضا و
توقیع طغرا ایله مرسوم معنون اوامر منشور تحریرینه مامورلر ایدی
وکاهیجه دخی بوندن اقدم اعمال جبایت فصلنده ذکر و بیان
اولندیغی اوزره دیوان خاتم سرای سلطانیده کتابك جمع اولدیغی
محله دخی اطلاق اولنوب ذکر حال اراده محل طریقیله علی وجه
المجاز بو معناده دخی مستعملدر و دخی معلوم اوله که مضمون کتابه
وقوف و اطلاعدن حفظ و صیانت ایچون کتاب عرب ورق مکتوبی
بر خیط ایله سد و بند ایدوب و اهل شرق دخی راس صحیفه یی
حشو مکتوبه وصل و الصاق ایدرلر بعده خیط و وصل محللرنده بر
نشان و علامت دخی وضع ایدرلرکه انکله فتح مکتوب و مضمونه
احرك اطلاعندن امن و اعتماد حاصل ایدرلر و دیار عربده عرف
و عادت بو منوال اوزره جاری ایدیکه مکتوبه بند اولان خیطلك
اوزرینه بر قطعه موم وضع ایدوب بعده اوزرینه مهر ضرب ایدرلر
ایدی دول سالفه ده و اهل شرقده کذلك داب قدیم بو وجه
اوزره جاری و مستدیم ایدیکه مکتوبی وجه سابق اوزره طی ایتدکدن
صکره بعض احجاردن معمول بر طین سرخ سخت قوامی آب ایله
حل یا آتش ایله نرم ایدوب بعده فص خاتمی اول طین احمره غمس
ایتدکدنصکره راس صحیفه یه وصل اولنان محلك اوزرینه مهرلر
لر ایدی حتی ذکر اولنان طین احمر بلده سیرافدن مجلوب اولوب
دولت عباسیه ده طین ختم عنوانیله معروف و مشهور
ایدیکه بحسب الظاهر بنی عباسه مخصوص آیین شعاردن اولمق
اقتضا ایدر و دخی عنوان فرمان منشورده مرسوم اولان ختم
امضا دیوان توقیع و قلم ریاستنه مخصوص اولوب دولت
عباسیه ده وزرای عظامه موکول و مفوض ایدی خلفای بنی عباسدن

صکره

صکره عادت مختلف اولوب رسم توقیع نشان موقع دیوان اولان
رئیس الکتابه مخصوص اولدی و دخی دیار عربده موجود اولان دول
سلطنتلرده مهر و خاتم بیرایه انگشت اختیاری آیین شعار
دولتدن معدود اولمغله زر و سیمدن معمول و مصنوع یاقوت و
زمرددن پیروزه ایله مزین خاتملر اتخاذ اولنوب لبس و استعمال ملوك
عرب میاننده دستمایه افتخار و رسم شعار عز و اعتبار درتبه کم
دولت عباسیه برده و قضیب و دولت عبیدیه ده اوطاغ اتخاذی
شعار دولت و آیین سلطنتدن اولوب اسلاف و اخلاف ملوك خلفادن
هر بری بر گونه طور عجیب اختیاریله دستمایه عز و افتخار ایدرلر ایدی والله مصرف الامور

طراز

یعنی طراز دخی آیین ملك و دولت و شعار سلطنتدن اولان امورك بری
دخی سلاطین عظام حریر و دیبا و برندی دیبادن منسوج البسه فاخره
لرینك بر امن دامنلرینه کندو اسمای سامیه و القاب ملوکانه لرینی
یاخود علامت مخصوصه یی رسم و نسج ایدیروب اول لباس
مزرکش طرازی لبس ایله اظهار عز و حشمت ایدرلر ایدی شویله که
البسه فاخره ملوکانه نك ذیل و دامننه اسم و رسملری تار زرین و
یا حریر رنگین ایله رسم اولنوب صنعت نسج قماشده ماهر استاد
لر جامه زربفت سلاطینی نقش رنگارنك ایله آراسته ایدرلر ایدی
کاهیجه دخی ملوك سالفه کلنفس طراز ایله آراسته اولان البسه
فاخره لرینی امرا و وزرا و بعض خواص ندماسنه دخی الباس ایدوب
خلعت زربفت ملوکانه ایله بالای افتخارلرینی تشریف ایدرلر ایدی
عهد اسلامدن مقدم سلاطین فرس و عجم وقتنده جامه زربفت
شاهی صور و اشکال ملوك ایله یاخود شکل تمثال آخر ایله نسج
اولنوب ثیاب الوان رنگارنگ ملوك حکومتلرینك نقش ارژنك اولور
ایدی بعده ملوك ستوده سلوك اسلام دیباجه باهر الابنا جلری
زرنگار عز و اجلالرینه کندو اسم و لقبلریله یا فال مجراسنه جاری بعض
الفاظ و کلمات ایله نقش انداز زیب و زینت اولوب طراز اعجام اوزره
صور و اشکال ایله مرسوم و مصور اولان طرازی ترك ایتدیلر دولت
امویه و عباسیه ده رسم طراز زیاده مرعی و معتبر اولمغله نسج

اثواب ملوکانه ایچون سرای خلیفه‌ده بر کارخانه بنیا و اولنوب
دار الطراز عنوانیله معروف و مشهور ایدی کارخانهٔ مذکورک آلات
عمله‌سی اوزرینه نظارت ایچون امنای دولتدن صاحب الطراز
عنوانیله معروف بر ناظر مخصوص نصب و تعیین اولنمش ایدیکه
انده موجود جولاه و سائر جارک علوفه و وظیفه‌لرینی ترتیب
ایدوب صنعت و حرفتلرینه متعلق اقتضا ایدن آلات و اشیاینی
تخصیص و وقت و زمانیله تکمیل ایدرلر ایدی اشبو منصب طراز
نظارتی دولت امویه و عباسیه وقتنده زیاده معتبر اولوب
ارکان دولت و اعیان سلطنتدن موثوق و معتمد رجاله تفویض
اولنور ایدی امویه و عباسیه دنصکره رسم طراز بعض دولده
بو منوال اوزره جاری اولوب اندلسده واقع امویه دولتنده
و انلردن صکره طوائف ملوک وقتنده و ممالک مصرده عبیدیین
خلفاسی عهدنده و دیار شرقده انلره معاصر ملوک عجم وقتنده
دخی ثیاب ملوکیه طرز طراز اوزرینه منسوج و معلم ایدی وقتاکه
استیلای اعدا ایله ملک و دولت تضییق اولنوب نطاق عز و حشمت
ترفه و تنعمدن قاصر اولدقده اکثر دول اسلامیه‌ده رسم طراز
مهمل کارخانه‌لری معطل قالوب منصب نظارت دخی متروک
و منسی اولدی حتی دیار غربده بنی امیه‌دن صکره مائهٔ سادسه
اوائلنده موحدین دولتی ظهور ایتدکده مبادی دولتلرنده رسم
طرازه رغبت اولنموب دامن عفتلری طراز عز و جاه ایله معلم
منسوج دکل ایدی زیرا ملوک موحدینک بانی و مقتداسی امام
محمد بن تومرت مهدی متصلب فی الدین زاهد و سالوس کمسنه
اولمغله سلاطین موحدین دخی زهد و ورعده انک اثرینه تابع و سالک
اولوب لباس حریر و دیبادن تورع ایتمکله کسوه و لباسلرینی
طراز زرین ایله تزییندن امتناع ایدرلر ایدی بعده اواخر دولتلرنده
اعقاب و اخلافلری فی الجمله اسباب عز و جاهه میل و رغبت
ایتمکین رسم طرازده ملوک سالفه‌یه اقتدا ایدوب لکن نسج و
طرحی نقش تکلفدن ساده اولمغله دول سالفه‌ده جاری اولان
مرتبه‌یه بالغ اولمدی اما بو دیار غربده حالا بو عصرده دولت بنی

مرینک عنوان طلوع و عنفوان ظهورلری وقتی اولمغله طراز اسلاف
اوزره کسوه و لباسلرینی طراز زرتار ایله تزیین ایدوب نسج ثیاب
ایچون نصب نظار و کارخانه‌لر بنا ایتدیلر و سلاطین بنی مرین بو
خصوصده دیار اندلسده معاصرلری اولان ملوک بنی احمره تقلید
ایدوب انلر دخی طوائف ملوک سالفه‌یه اقتدا و اتباع ایتمکله مراسم
صنادید اسلافدن بر لمحه اثبات ایتدیلر حالا بنم عصرمزده دیار مصر
و شامده واقع ملوک اتراکک کارگاه ملک و دولتلری معمور و مشید
اولمغله رسم طرازده تکلف مبالغه ایدوب حریر و دیبا و اطلس
زیبادن معمول طراز زرین ایله منسوج لباس فاخره ایله بالای
عز و جاهلرینی تزیین و تشریف ایتدیلر لکن ملوک اتراک سلاطین
اسلاف گبی نسج طرازه کارخانه بنیا و ناظر نصب ایتموب
بلکه سوق و بازارده صنعت طرازده ماهر استادلره تفویض و
سپارش ایدرلر ایدی لسان اتراکده دامن تویه نسج اولنان
نقش طرازه زرکش اطلاق اولنوب سلطان و امرانک اسم
و لقبلری حاشیه و ذیلنه حسن صنعت اوزره رسم اولنور
ایدی والله مقدر اللیل والنهار والله خیر الوارثین

فصل فی الفساطیط و السیاج

بنه شعار ملک و دولت اولان خصوصلک بری دخی اخبیه و
خیامدر که ملوک و سلاطین سیر و سفرده اطرافی گشت و
گذار ایتمک مراد ایتدکلرنده کتان و پنبه و صوفدن مصنوع و عمود
و ستون اوزره موضوع خیمهٔ گوناگون اتخاذ ایدوب هر دولتک
ثروت و یسار و مکنت و اقتدارینه نسبت مقداری طناب محدوده
ایله قوائم اوتاده مشدود خیامده آرام ایدرلر ایدی و دخی بر
قوم و قبیله که مخیم عز و اقبالده ضرب خیام مجد و جاه قیام ایدوب
یعنی ابتدا مسندنشین ملک و دولت و مالک تاج و تخت سلطنت
اولدقده عن اصل بریه و بادیه‌ده مألوف اولدقلری بیوت خیامده
آرام و قرار ایدوب ابنیه و منازلده سکونه میل و رغبت ایتمزلر ایدی
نته‌کیم خلفای امویه‌نک ابتدای ظهورنده طائفهٔ عرب صوف و
وبردن یعنی جمل و غنم یوکلریندن معمول چادرلرده ساکن اولوب

مخیم عز و جاهاری رسم ملوکانه اوزره خیام زرین اعلامدن خالی دکل
ایدی حالا اکثر قبائل عرب بریه و بادیه ده خیمه و خرکاه ایله کشت
وکذار ایدوب ایچلرندن اقل قلیل منازل وقصوره نزول ایتمشلردر
بناء علی هذا امویه مبادئ ظهورلرنده داعیهٔ حرب و وغا ایله عقد
لوای غزا وجهاد ایدوب اطراف بلاده سیر سفر ایتدکلرنده قبائل عرب
آیینی اوزره بنین و بنات و اهل و عیاللریله دشت وصحراده ضرب
خیام ایله آرام ایدرلر ایدی فعلی هذا عسکر ولشکرلری دائرهٔ زمینی
احاطه ایدوب بو درج نشین موافقت اولان اهل و عیاللرینی زوبت
اجانبدن حفظ و صیانت ایچون خیمه لرینک ما بینی بعید واوردو
لری بر مرتبه ممتد و مدید اولور ایدی که طوائف عسکریه برابرلرینک
ساحهٔ نظر منظورلرندن غائب ایدی بو سببدن عبد الملک بن مروان
بر جانبه عزم سفر ایتدکده طوائف عسکریه یی اوردوی سلطانیه یه
سوق و جمع ایچون افرادن برینه دمدار نامدار وسائق الجیش
سطوت مداره محتاج اولمغله وزیر اعظمی نوح بن زنباع
سوقیله حجاج بن یوسفی دمدار نصب ایدوب مراحل و منازلده
یساقده اولان عسکری اوردولرینه سوق والحاق ایتمک
اوزره رخصت کامله مطلقه ایله نصب ایتمش ایدی حجاج دخی
ابتدای نصبنده اظهار سطوت ایله دامن برزدهٔ خدمت اولوب
خلیفه نک نقل و رحلت ایتدیکی کونده وزیر اعظمک اتباع و
حواشیسی منزللرنده مکث و اقامت ایتملریله ابتدا ضرب تازیانه
ایله انلری اوردویه الحاق و خیمه لرینی احراق بالنار ایتدیکی
معروف و مشهوردر بو قصهٔ عجیبه دن حجاجک روسای عرب
میاننده رتبهٔ جلادتی معلوم اولور که بر قوی صولت ایله خرد
وکلانی وسفهای قومه قرشو طوروب بی محابا رمهٔ کوسفنده
حمله ایدن کرک وحشی کبی جبرا و قهرا بو کبی اراذل واشقیایی وطن
لرندن تغریب و مأمور اولدقلری طرفه سوق وتحریک ایتدیکی معلوم
ارباب اولو الالباب اولدقده شتر ابار ذناب مثلنی ضرب وایراد
ایتدیلر بناء علیه عبد الملک حجاجک شجاعت صرامتنه بو بابده
عنا وکفایتنه وثوق اعتماد ایدوب خدمت مذکوره یی عهدهٔ کفالتنه

تحمیل

تحمیل ایتدی وقتاکه اواسط دولت امویه ده طائفهٔ عرب بداوت
دن حضارته میل ورغبت ایله بریه و بادیه دن مدن وامصاره
نقل و حرکت ایدوب اخبیه وخبادن ابنیه وقصوره نزول
و نشست ایلدکلرندن ظهر خیله رکوب ایتدکلرنده بوندن اقدم سیر و
سفرلرنده شعر و وبردن مصنوع خیمه و خرکاهلری پنبه وکتاندن
منسوج و معمول اوطاق و سایبانلره تبدیل ایتدیلر تشویله
که مکعب و مستدیر و مربع و مستطیل الوان غریبه واشکال
عجیبه اوزره مصنوع چادرلر پیدا ایدوب دشت وفضایی
خیام رنکارنک ایله رشک آور نکارخانهٔ چین ایتدیلر و دخی
ملوک و وزرا اوطاق و سایبانلرک اطرافنی دائرا مدار کنکره لی
چادردن دیوارلر ایله احاطه ایدوب دائره لرینی اعین نامحرمدن
ستر ایله اظهار عز و حشمت ایدرلر ایدی دیار عربده دخی دیوار
ودذوقافلی خیمه ملوکه مخصوص اولوب سائرلرندن ممنوع
اولوب معرب لسانی اوزره لسان بربره اوزره دیوارفیوره
افراک تسمیه اولنور که حرف آخری قاف ایله کاف عربی
مخرجلری بیننده متوسط مخرجدن تلفظ اولنور افراک یار سترقده
ذکر اولنان ذوقاف و دیوارلی چادر دائرهٔ ملوکه مخصوص اولوب
وزرا و امرا دخی چادرلرینی دیوار ایله تزیین ایدرلر ایدی و دخی
معلوم اوله که طور بداوتدن حضارته نقل ایتدکدنصکره طوائف
عرب نشو اندرینی وطنلری اولان بلده لرنده اسکان ایدوب
اثنای سیر سفرده ارداف مطیه مرافقت اتمه ملری جهتیله
خفیف و سبکبار اولوب طوائف عسکریه میاننده قاچر و
کوچر اولمامغله چادرلرینی بر برینه قریب و متصل جمله سی
بر اوردویه مجتمع اولورلر ایدیکه منظر بحر و محاط مد نظر اولور
ایدی و اوردوی سلطانی بارکاه سلیمانی کبی ازهار بهار واوراق
کلزار مثالی الوان عجیبه واشکال غریبه اوزره منسوج ومصنوع
خیمه و خرکاه رنکارنک ایله مملو اولوب حسن و بهاسی خیرهٔ چشم
تماشا ایدی کذالک دیار عربده موحدین ایله حالا آسوده کنف
حمایتلری اولدیغمز زمانه ملوکی دخی ابتدای دولتلرنده قبل الملک

مألوف اولدقلری بیوت خیامده ساکن اولوب بعده بدا وتی حضارته
تبدیل ایله بریه و بادیه دن مدن وامصاره نقل وتحویل ایندکلرنده
انلردخی فوق الحد تکلفلر ایدوب ضرب خیام ملوکانه ایله ساهره عزایله
رشک آور خیمهٔ حضرا ایندیلر لکن عصابهٔ اسلام تخفیف معونت
ایچون اهل و عیاللریله سیر و سفری ترک ایدوب جمله لرینی تقرب ایله
جملهسنی مکان واحدده درج التمکین اثنای شبده تمکین کیبی
فرصت اولان اعدای بدنهاد و بغتة اوزرلرینه هجوم ایدوب علی وجه
العموم جملهسی عرصهٔ غارات هلاک اولدیلر زیرا بر قومک که اهل
وعیاللری کندو یانلرنده موجود اولدقده مقتضای غیرت وحمیت
اوزره انلری حفظ و صیانت غائلهسی برطرف اولمغله حرب
وقتاله اقدام ایتمکده تقصیرلرینه باعث اولوب من بعد اسه فقط
برج مضبوطی اوزره قراری فراره تبدیل ایدرلر والله القوی العزیز

مقصورهٔ صلوة

معلوم اوله که خلفای اسلام جوامع شریفده ادای صلوة جمعه
وعیدین ایچون محرابه قریب بر محله مقصوره اتخاذ ایدوب اتباع
واعوانیله عقد تحریمهٔ صلوة ایدرلر بو خصوص خلفای دولت
اسلامه مخصوص آیین شعاردن اولوب ملوک اسلامدن دول
قدیمه وجدیدهده معهود و معروف دکلدر ملوک اسلامیهدن ابتدا
محراب نشین مقصورهٔ صلوة اولان حضرت معاویه بن ابی
سفیان که قتاک عربدن بر خارجی حضرت معاویهنک خروجی
وقتی ترصد ایدوب علی الغفله جرح ایتدکده سوء قصد اعدادن
تحفظ ایچون حرم جامعده محفل و مقصورهٔ صلوة بناسنه ام
ایتدی دیو کتب تواریخده مسطور و معروفدر بعضیلری دخی
ابتدا بانیء محفل صلوة مروان بن الحکم اولمق اوزره روایت
ایدوب دیدیلر که یوماً من الایام مروانی بر خارجی ویبه امان ویرمیوب
جرح ایتمکله جانب محرابده مقصوره نشین احتجاب اولدی دیو
روی مرامدن رفع قناع ارتیاب ایتدی بوندن صکره سائر خلفای
اسلام دخی انلره اقتدا ایدوب مکان صلوتده ناسدن احتیاز
لری ایچون مقصوره اتخاذی سنت ملوک اولدی معلوم اوله که مقصوره

صلوة شعار دولت اولان آیین ورسوم ورجال دولتک تزاید عز
وشوکتلری اولوب خصوم اعدایی مدافعه ولنصکره حضوری راحت
لری وفتنه مخصوص اولوب اوائل دولتده بو مقوله اسباب
عز وحشمته اعتبار منصور دکلدر جملهٔ دول اسلامیهده ملوک
وسلاطین مقصوره اتخاذنده متفق اولوب دیار مشرقده بنی
عباسه تغلب ایدن سلاجقه واتراک دولتلری واندلسده
امویه دولتی انقراضندن صکره ظهور ایدن طوائف ملوک وقتنده
دخی بو رسمه رعایت اولنور ایدی و دخی دیار غربده ظهور ایدن
دولتلرده مقصورهٔ صلوة اتخاذی بعض ملوکه مقصور و مخصوص
اولوب بعضیلری دخی سائر ناس ایله هم مسلک صف صلوة
اولدیلر ازجمله دیار غربده بنی اغالب بعده عبیدیین دولتی بلدهٔ قیروان
ده محفل صلوة اتخاذ ایدوب بعده قبیلهٔ صنهاجه رجالندن
عبیدیین طرفندن فرمانفرمای ممالک غرب اولان ملوک بنی
بادیس قیروانده و بنی حماد قلعهده حجره نشین مقصورهٔ
صلوة اولدیلر بوندن صکره ملوک موحدین دیار غرب واندلسده
مسندنشین ملک و دولت اولدقده مبادی ظهورلرنده ممهد
بنیان دولتلری اولان محمد بن تومرت مهدیدن اخذ وتلقی
ایتدکلری وجه اوزره اسباب عز وحشمتدن تجافی ایدوب
جوامع ومساجدده ادای صلوة ایچون مکان مخصوص اتخاذ
ایتمدیلر لکن تمادی عهد وزمان تزاید عز وجاه ایله ملوک موحدینک
اخلافی ترفه و تنعمه میل و رغبت ایدوب اول سلالهنک اوچنجیسی
یعقوب منصور تخت نشین ملک و دولت اولدقده محفل
صلوتده ائمهٔ محراب خلافت اولان اسلافی ملوکه اقتدا ایتدیلر
یعقوب منصوردن صکره دیار مغرب واندلسده محفل نشینان
ملک و دولت اولان ملوک میاننده بو رسمه رعایت اولنوب
بیکلرنده شعار ملک و سلطنت اولدی زیرا که سنت الله فی عباده
نص کریمی مفادی اوزره خلف سلفه اقتدایه مجبول اولوب
اخلاف ملوک اثر اسلافه اقتدا ایله بو رسم و شعاره مراعات ایلدیلر

دعاء في الخطبة

وبعده شعار ملك واسلام اولان مآثر جليله نك بريدخی فراز منبر
اوزره اثنای خطبه ده خليفهٔ اسلامه دعا وثنادر معلوم اوله كه
صدر اسلامده اقامت صلوة جمعه وعيدده ملوك وخلفا
بالذات كنديلری امامت وخطابت ايدوب تقليد رسول و
ترضيهٔ اصحابدن صكره كنديلره وسائر اهل اسلامه دعای خير
ايدرلر ايدی وابتدا زور جمعه وعيدده قرائت خطبه ايچون منبر
اتخاذ ايدن عمرو بن العاص اولوب عهد خلافت فاروقده مصر
ده بنا ايتديكی جامعده منبر بنياد ايلدی مع هذا سلطان كونين
عليه افضل التحايا ايله شيخين مكرمين حضراتی كرسی كبی برمحل
رفيع اوزره قيام ايدوب يوم جمعه وعيد وسائر موسم
سعيدده خطبه خوان وعظ ونصيحت اولورلر ايدی خوش
نقلان منبر درايت بو وجهله انشای خطبه روايت ايدرلر كه
عمرو بن العاصك جامع مصرده منبر اتخاذ ايلديكی امير
المؤمنين عمر بن الخطابك معلومی اولدقده كسر وهدم ايتمك
اوزره عمروه ارسال كتاب وتقديم حمد وثنادن صكره بو
وجهله خطاب ايلديكه يا عمرو بن العاص توارد اخبار ايله سمعمه
بالغ اولديكه سن جامع مصرده بر منبر رفيع احداث ايلدی
قدملرينه وضع اقدام ايله رقاب اهل اسلامه اعتلا و
ارتقايه تصدی ايتمش سن احراز شرف واعتلاده بو معنا
سكا كفايت ايتمزميكه سن بر مقام رفيعده قيام ايدوب
جماعت اهل اسلام زير پاينده صف كشيده انتظام اوله
ايمدی وصول مكتوبده منبر نو بنيادی البته كسر وهدم ايدوب
رسم قديم مسنونه تجاوز ايتميه سن ديو حضرت عمر بن
الخطاب طی طومار خطاب ايلدی بعده كيدرك دولت
اسلامده آيين عز وحشمت غالب اولوب وبعض شواغل
وغوائل ظهوری خلفای اسلامی بالنفس اقامت صلوة
وخطبه دن منع ايتمكله امامت وخطابته آخرينی توكيل واستنابه
ايتديلر خطبا دخی رؤس منابرده خليفهٔ اسلامك اسمنی
ذكر واعلان ايدوب وجودلری مقتضای حكمت اوزره سبب

نظام

نظام عالم اولمغله دعا وثنالری تكرار ايدرلر زيرا روز فيروز جمعه ده خطيبك
منبره جلوسيله اداء صلوة ما بيننده مظنهٔ اجابت بر ساعت
اولوب وآمال كاملان دعوات صالحه يی خليفهٔ اسلام وسلطان انامه
صرف ايتمك اوزره سلف صالحيندن مأثور ومنقول اولمغله خطبا
دخی اول ساعت سعيدده خليفهٔ اسلامه خير وصلاح ايله دعا
ايدرلر وابتدا خطبه ده خليفهٔ اسلامه دعا ايدن عبد الله بن عباس
رضی الله تعالی عنهما حضرتلريدر كه عهد خلافت علیده تصادة بصره ده
عامل ايكن يارينی وارث تخت خلافت وامام حق اولان حضرت علی
يه نصرت ايله ديو دعا ايتديلر عبد الله بن عباس رضی الله تعالی عنهما
دن صكره بو سنت سنيه دستور العمل اولوب ما عهد وقطرده
خطبا خلفای اسلامه دعا ايتديلر لكن دولت عباسيه يه بعض
صدور روامر التغلب وعلم افراز استقلال اولدقده ملوك اسلام
ايله بو بابده مشاركت ايتمكله رؤس منابرده خطبا خليفهٔ اسلامك
اسمنی ذكر ايتدكدن صكره متغلبه نك اسملرينی دخی ذكر ايدرلر
ايدی بعده انلرك تغلبلری دولتدن زائل اولدقده ينه ذكر ودعا
خلفايه مقصور اولوب ت نزاعيان وصدور ذكر ودعاده مشاركتدن
منع وتحذير اولندی ودخی چوق كره واقع اولوركه بر دولتك ابتداء
ظهورنده رجالی بدوی الطور اولوب ترفيع شان وشوكته وسيله
اولان مآثر ومعالمدن غفلت ايله هلكلرينك اسم ورسملرينی
علی وجه اليقين خطبه ده ذكر ايتميوب مجردا اجمال وجه اوزره ولی
الامر مسلمينه دعا ايله اكتفا ايتديلر ودخی دولت عباسيه ده
خلفانك اسم ورسملری خطبه ده تعيين وتصريح اولنميوب علی
وجه الاجمال خليفهٔ وقته دعا ايله اكتفا اولنمغين سائر دول اسلاميه
نك اوائلنده دخی ذكر اجمالی ايله دعاده اكتفا ايدن ملوك
بنی عباسه اقتدا ايدوب اسلوب مذكور اوزره وارد اولان خطبه
يه خطبهٔ عباسيه تسميه اولندی خطيب عباسی خامهٔ وقايع
نگار منبر سه پايهٔ بيان اوزره بو وجهله انشای خطبه بيان
ايدركه ديار غربده ممهد بنيان دولت بنی عبد الواد اولان يغمراس
بن زيانه امرای دولت حفصيه دن ابو زكريا يحيی بن ابی حفص

تمام امیر غالب و مستولی اولوب قدیمه تلمیب بدندن نزع و
تسخیر ایتدکدنصکره بنه مرافقت بدرقه توفیق ایله بیتلرنده وقوع
بولان بغض سنغاق حسن وفاقه مبدل اولوب مدینه تلمیب لی یغمراس
بن زیانه رد و تسلیم شروط عدیده اوزره عقد صلح وصلاح ایدیلر
جمله شروطك بری دخی بو ایدیکه ابوزکریانك حوزه ضبط و تصرفنده
اولان ممالکده اسمی خطبه ده ذکر اولنوب ایتن ملوك اوزره روس
منابرده دعاو ثناسی اعلان اولنه یغمراس ملك السلامده خطبه
وسکه شعار عز و شوکت و عنوان تخت و سلطنت اولدیغندن غفلت
ایدوب کندیاره منسوب و مخصوص ممالکده واقع منبر و کرسیده
مراد ایتدکلری کمسنه نك اسمنی ذکر ایتسونلر دیو شرط مذکوره رعایت
ایلدی کذالك بنه دیار غربده بنی مرین دولتنك هنوز تباشیر صبح اقبالی
طلوع ایدوب مبادی ظهورلرنده تخت نشین دولت اولان ملك
یعقوب بن عبد الحق طرفنه طولنشده خلفای ابی حفصدن ابو یحیی
مستنصر خلیفه نك رسول و سفیری وارد اولوب بعض ایامده
صلوة جمعه یه حاضر اولدی بین الناس سفیر مذکورك جمعه یه
عدم حضوری مستنصرك خطبه ده اسم و دعاسی ذکر اولنمدیغندن
ناشی ایمش دیو شایع اولدقده ملك یعقوب بن عبد
الحقك حمق و بلادتی ومراسم ملك و دولتدن غفلتی سببیله
کندی ملك و مملکتنده مستنصر خلیفه نك خطبه ده اسمنی
ذکره اذن و رخصت ویردی عاقبت بو امر ناصوابك ضرر
و وبالی کندو دولتنه عاید اولوب بعد زمان امرای بنی مرینك
مستنصره اطاعت و انقیادلرینه مؤدی اولدی و جمله دول
سلطنتلری اوائل ظهور و مبادی طلوعلرنده ملوکلرك حال و شأنی
بو منوال اوزره جاری اولوب بعده رقده غفلتدن تنبه و تیقظ
میسر اولدقده تحقیق بصر ایله ثمرات ملك و دولته امعان
نظر ایدوب تنظیم مصالح مملکت و ترتیب امور سیاسته
مبادرت ایدرلر شویله که بالجمله مراسم ملك و دولت و آیین
شعار عز و حشمت اولان اموردن منفرد و مستقل اولوب
برشنیده اخرك مشارکت و مداخله سنه رضا و برمزلر بو عالم

بوستانده بویله اولورلر والله علی كل شیء رقیب الفصل التاسع
والثلثون فصل ثالثك اوتوز طقوزنجی فصلی ترتیب حرب وغزاده
بین الامم جاری اولان مسالك و مذاهب بیاننده در معلوم اوله که
ابتدای خلقت عالم و تخمیر طینت بنی آدمدنبرو نطع شطرنج روزکار
اوزره طرح منصوبه کارزار اولوب جمله اعصار و اقطارده سلاله
سپاره غزا حرب و وغادن خالی اولمدیلر بو آمرك سر و سببی
بویله درکه طوائف امم دن بعضیلری بعض خرندن اخذ انتقام
مراد ایدوب هر طائفه کندو قبیله و عشیرتیله قدم نزاعه قیام و
معارك حرب و قتاله ولوج اقتحام ایدرلر شویله که طائفه ثانیك
بری طلب انتقام ایله تهیئه اسباب حرب و قتال ایدوب خصمی
دخی مدافعه و مقاتله یه قیام ایله خصومته توافق ایتدکلرنده ماده
حرب و قتاله صورت ویررلر و دخی داعیه حرب و قتال ایله خروج
طینت بشرده مرکوز برام خلقی اولوب ابنای بشر بر عصرده
اندن خالی اولمامشلر در اکثریا بونك علت و سببی دخی درت
شیئه منحصر اولوب بعضیسی مقبول مشروع و بعضیسی محظور
و ممنوعدر سبب اول غیرت منافسه حمیت جاهلیه دن ناشی
درکه اکثریا بریه و بادیه ده نشأت ایدن قبائل متجاوره میاننده
جاری اولوب هر قبیله جبلتنده مرکوز اولان کبر و نخوت و حب
ریاست داعیه سیله کندو جوارنده واقع قبیله اخرایه غلبه
قصدیله حرب و قتاله تصدی ایدرلر حرب و قتالك ایکنجی سببی مجرد
ظلم و عدوان و جور و طغیان اولورکه بلاد معموره قرباده عامره
دن بعید دشت و کوهده ساکن جبابره اکراد و عربان و انلرك
امثالی قطع طریقیله مالوف ستمكار اصحاب بغی و طغیانه مخصوصدر که
انلرك ارزاق و اقواتی تیر و شمشیرلرده منوط و مکسب
معاشلری ناسك اموال و امتعه سنه مربوط اولمغله ابنای
سبیلك طریقلرینی قطع ایدوب مدافعه یه تصدی ایدن رجاله سل
سیف جلادت ایله حمله و هجوم ایدرلر شویله دائما فکر فاسدلری
قهر و عدوان و نصب عینلری ناسك اموالنی سلب و جابه مقصور
اولوب انلك ورا سنده مراتب عز و جاه دن برشیئه اعتبار ایتمزلر

حركت اوچنجی سببی اعلای كلمة الله قصديله اقامت اولنان حرب
وقتالدركه لسان شرع شريفده غزا وجهاد ايله معبر وقدر دردنجی سببی
امام حقه اوزرينه خروج ايدن گروه مكروه بغات ايله اولان مقاتله دركه
طائفهٔ انامك مطاع اولان خليفهٔ اسلامك اوزرينه بعض ناس
خروج ايدوب دعوای خلافت سلطنت ايله حرب وقتاله تصدی
ايتدكده اهل حق انلر ايله مقاتله ومقابله ايدرلر اشبو ذكر اولنان اصناف
حروبك اول وثانيسی حرب بغی وفتنه اولوب اوچنجی ودردنجی صنفی
حرب عدل جهاد ايله تسميه اولنور معلوم اوله كه ابتدای خلقت
آدمدن الی يومنا هذا بين الامم جاری اولان حروبك كيفيت وضع
ايكی نوع اوزرينه واقع اولوب اولكی نوعی زحف صف ايكنجی نوعی
كروفر تسميه اولنور اما حرب زحف يعنی صف جنگی طوائف روم
وعجمه وحرب كروفر طائفهٔ عرب ايله اهل غربدن بربريه قومنه
مخصوص اولمغله طائفهٔ مزبوره نك هر بری وجه مشروح اوزره
محاربه ومعارضه دن خالی اولمديلر لكن صف جنگی ترتيب صفوف
واجتماع رجال ايله حاصل اولوب كروفر جنگی يلكان يلكان حملهٔ
مردانه اوزره واقع اولمغله قتال زحف كروفردن زياده متين
وشديددر زيرا صورت زحفده يعنی صف جنگنده مصاف حرب
صفوف صلوة كبی ترتيب وتسويه اولنوب جيوش دريا خروش
كبی قدم قدم دشمنه حمله وهجوم ايدرلر بو صورت ايسه غايت
مهيب اولوب عدويه القای رعب وهراس ايده كروفر جنگنه
غالبدر ودخی حرب زحفده صف عسكر جدار ممتد وقصر مشيد
كبی متين ومستحكم اولوب خلع وازالهسی بنای استوار كبی
صعب ودشواردر نتهكيم آيات بينات قرآنيه دن ان الله
يحب الذين يقاتلون فی سبيله صفا كانهم بنيان مرصوص نص
شريفی بو خصوصه مصداق ظاهر وبرهان باهر اولوب راه
غزاده بنيان متين كبی صف كشيده اثبات وجود ايدن اهل
اسلامك معاونت وموافقت ايله اتحادلری مدحنی متضمندر
كذلك المؤمن للمؤمن كالبنيان يشد بعضه بعضاً حديث
شريفی دخی بو معنايه مؤيد اولوب اهل اسلامك اعلای كلمة

الله

الله خصوصنده معاونت ومظاهرت ايله ثبات ومقارنتلری احجاری
بربرينه مربوط ومشدود اولان بنيان رصين وبنای متينه تشبيه
اولنديغی بو تقرير مزبوره امعان نظر اولنديقده مصافده حربدهٔ ثبات
قدم اهم واقدم اولوب تحريم فرارده حكمت بالغهٔ صمدانيه نك وجهی
ظاهر اولور زيرا مصاف قتالده ترتيب صفوفدن مقصود انجق حفظ
نظام ومحافظهٔ مقام اولمغله آحاد لشكردن بريسی دشمندن يوز
چويردكده فرار عن الزحف ايتدكده نظام صفه خلل ويروب افتراق
كلمهيه بادی ولشكر اسلامك هزيمتنه باعث اولمغله مستحق قهر
قهار وشايان منتقم جبار اولورلر شويله كه صف قتالدن تولی
وفرار ومركزينی ترك وادبار ايله ذل وهزيمتی مسلمين اوزرينه
جرايدوب اعدای دينك صفوف مجاهدينه هجوم واقداملرينه
بادی وهدم بنيان نظام ايله ظروف دينه ساری اولمغين ضرر
عامهيه بناءً فرار عن الزحف جملهٔ كبائردن معدود اولدی
اشبو ادلهٔ مذكوره دن معلوم اولديكه صف جنگی سائر انواع
حروبك جملهسندن شارع قتنده اقدم واولی اولوب جهاد
وغزاده امت مرحومه بو وجهله اختيار ايتمك انسب واحری در
اما قتال كروفركه احاد لشكرك علی وجه الانفراد بربر ميدانه
چيقوب امثالی واقرانی محاربه ومقاتله دن عبارتدر انده
دخی صف جنگنده اولان شدت وصولت موجود اولميوب
ظهور ايدن غائلهٔ هزيمت دخی صف جنگنده اولان هزيمت
مرتبهسنه بالغ دگلدر لكن بعض اوقاتده كروفر طريقيله واقع
اولان محاربه دخی وراء لشكرده بر مصاف متين وصف ترتيب
اولوب ارباب محاربه صف مذكوردن بر بر خروج وخصملرينه
حمله وهجومدن صكره ينه اول مصافه رجوع ايتمكله انلرك خلفنده
مصاف زحف مقامنه قائم اولديغی ان شاء الرحمن قريباً ذكر
اولنور بوندن صكره معلوم اوله كه كثرت عساكر وسعت ممالك
ايله معروف ومشهور اولان دول سالفهده ملوك وسلاطين
طوائف عسكريهيی طبقات عديده واصناف متعدده اوزرينه
ترتيب ايدوب هر بر صنفی مركز قتالده بر مناسب محله توطين

ایندیلر زیرا دول سالفه نك لشکر عسکراری عدد کثرتده مرتبهٔ عد
واحصادن خارج اولوب اکثری اطراف بلاددن مجلوب اولوب
معرکهٔ حرب وقتالده اجتماع واختلاط ایدوب اعدا ایله دخی
حرب وقتاله تصدی ایتدکلرنده اکثری بربرلرینه آشنا اولمامغله
دشمن اولمق زعمیله بینلرنده محاربه وقوعی احتمالی غالب
اولمغین بیگانه یی آشنادن فرق وتمیز ایچون بینلرنده معارفه
موجود اولان رجالی نقد وانتخاب وانلری برمحله ضم وجمع ایدیلر
بعده اجناس عسکری ارکان اربعه اوزره تقسیم ایدوب پیش
وپس وچپ وراست ودرت جهت اوزره ترتیب طبیعیه
موافق وجهله صفلر ترتیب ایدیلر ابتدا رأس رئیس اولان سلطان
سلطان انام یاخود سردار نام طوائف عسکریه نك روحی
مقامنه قائم اولوب قلب صفوف ومرکز جموعده قرار وآرام
ایدوب سائر طوائف اجنادی درت طرفندن برمحیط دائره
گبی انی احاطه ایدیلر اشبو ترتیب مذکور لسان عربده تعبیه
اطلاق اولنوب دول سالفه دن فرس وروم ایله صدر اسلامده
امویه وعباسیه دولتلری تاریخلرنده تفصیلی مسطور اولدیغی
وجهله بعده پیشگاه موکب سلطانه چرخه جی نامنه برلشکر گروه
بیکر تقدیم اولنوب سردار نامدار لوای ظفر التوا ایله مخصوص
وممتازدر که اول جند عظیم مقدمة الجیش عنوانیله معروف
در بعده موقف سلطانك جانب یمیننه وجه مشروح اوزره
برعسکر دخی توطین اولنوب میمنه اسمیله مذکوردر بعده جانب
یسارنده دخی جانب یمینده اولان گبی برجیش عظیم تعیین
اولنوب میسره نامیله مشهوردر بوندن صکره ورای عسکرده
دمدار نامیله برجند ظفرمدار دخی ترتیب اولنوب الکاو دخی
ساقة الجیش تسمیه اولنور اشبو طوائف اربعه نك وسط و
میانلرنده دخی سلطان انام قرار ایدوب مرکز ومقامنه قلب اطلاق
اولنور مادامکه صفوف لشکر نظام وبر وجهی اوزره ترتیب و
تنظیم اولنوب اصحاب حرب وقتال مرکزلرنده قرار ودیوار
استوار گبی پایدار اولوب ایکی طرفدن حرب وضربه مباشرت

ومبادرت اولنور لکن میدان حرب وقتالك امتدادی عسکرك قلت وکثرتی
اعتباریله مختلف اولوب گاهی طرفینك عسکری محاط مدنظر ومدای
بصر مرتبه سی مسافه ده تحزب واجتماع وگاهی کمال کثرتدن ایکی
ایکی لشکرك مسافهٔ اجتماعی ایکی قوناق مقداری ممتد اولور
بوخصوصك صدر اسلامده امویه وعباسیه دولتلرنده واقع
ملاحم غزوانده ظاهر در خلفای امویه دن عبد الملك بن مروانك عهد
خلافتنده کثرت جند ولشکر ایله مدای بصرده اجتماع قابل اولمیوب
امتداد ساحه وبعد مسافه سببیله بعضیاری اوردودن تخلف
ایتمیه رك مرکز حرب وقتاله لشکر اسلامی سوق واحضار ایچون حجاج
بن یوسف دمدار نصب وتعیین اولندیغی فصل سابقده مذکور
وامویه تاریخلرنده مسطوردر کذلك ازمنهٔ سالفه ده دیارانلسده
واقع امویه دولتنده دخی حال بومنوال اوزره جاری اولوب
کتب تاریخده انلرك فتوحات وغزواتاری بیاننده تفصیل اوزره مندر
لکن حالا دیار غربده مشهودمز اولان دولتك اجناد عساکری
قلیل اولوب بربریله اجنبی ویا بیگانه اوله جق مرتبه یه بالغ اولمامغله
ایکی طرفك لشکری برمرحلهٔ صغیره یا برمحل کبیره ده اجتماع ایدرلر
کذلك طرفینده واقع رجال آشنا اولمغله اثنای حرب وقتالده
هرکس کندو خصم وقرینینه اسم نامیله ندا ایدوب عدولری قلیل
مسافه لری قریب اولمغله دول سالفه ده جاری اولان حروب
گبی ترتیب تعبیه دن مستغنی درلر معلوم اوله که اصحاب حرب
ووغادن اول طائفه که کر وفر مسلکنه سلوك ایدوب یعنی
میدان محاربه ده منفرداً مبارزیه تصدی ایدن رجال اثنای
محاربه ده احمال واثقال ودواب ومواشیدن ورای ظهر
ده برمصاف ترتیب ایدوب خروج ورجوعده فرسان شجعان
اول صف متینه التجا ایله اعدادن تحفظ اولورلر عقبنده
طائفهٔ فرس اهل زحف واصحاب صف اولمغله اقتضا ایدن
اسفارده فیللر گتوروب اوزرلرینه انواع اخشابدن قصور
عالیه برجلر ترتیب والویه واعلام ایله تزیین ایدوب آلات
واسلحه ایله مرتب دلیر ودلاور جنك آور آدملر ایله مشحون

ایتدکدن صکره صفده ذکر اولنان فیلر ایله حصون منیعه کبی تحفظ
ایدوب عزم همتلری قوی و وثوق و اعتمادلری شدید و اکید
اولور ایدی بو خصوصک ماصدقی عهد خلافت فاروق منیع
الجناب عمر بن الخطابده وقوعبولان قادسیه وقعه سیدرکه
وقعهٔ مزبوره نک اوچنجی کوننده مجوس فرس وار ایرنده حاضر
و اماده اولان پیل دماغلری شیرزیان کبی مسلمین اوزرینه سوق
و ارسال ایدوب هر طرفدن صفوف عنایت محفوف اهل اسلامه
هجوم ایتدکلرنده نره شیران حرب و شجعان ضربدن بر طائفهٔ
سیف مسلول ذکر اولنان فیلر اوزرینه هجوم و ایلغار ایله
اکثرینک خرطوم و خلقوملرینه طعمهٔ تیغ آتشبار ایدوب ورای
صفوفده بقیهٔ السیوف اولان فیلر نفرت ایدوب عقبلری
اوزرینه دونوب مداننده مرباط و مجبلری اولان آخوره عود
و رجعت ایتمه ایله لشکر فرسک جمعیتلری پریشان اولوب
یوم رابعده مخذول و منهزم اولدیلر اما قیاصرهٔ روم ایله طوائف
افرنجدن بلاد اندلسده ساکن ملوک قبط بلکه فرق اعجامک
اکثری وقت حاجتده تحفظ و تحصن ایچون وسط مصف
عسکر قلبگاه لشکرده تخت و سریر نصب ایدوب ملکلرینی
اول سریره اجلاس ایدرلر و سریر مذکورک اطراف و
جوانبی خواص خدمهٔ بدبختاندن ترک سر و جانه توطین نفس
ایدن بر نیجه بیدین و ایمان دائرًا مادار احاطه ایدوب سریر
مذکورک هرکوشه سنه الویهٔ منحوسه و رایات منکوسه
ایله تزیین ایدرلر ایدی بوندن ماعدا سریر منصوبه یی محیط
اولان رجالک وراسنده اعمال تیر و کمان و تیغ و سنان ایله
معروف شجعان رومدن بر صف دخی ترتیب اولنوب وقت
حاجتده طوائف لشکر صف مذکوری ملجا و ملاذ اتخاذ ایدرلر
حتی قادسیه وقعه سنده مجوس فرسک سردار مدارلری
جنک ایچنده نابود اولوب لشکر مقهورلری میاننده هرج و مرج
اوزره بر سریر نصب اولنوب رستم انده مربع نشین کفر و ضلال
ایکن حملهٔ طاقت کداز جند منصور اهل اسلام ایله صف مجوس

مختل

مختل و پریشان اولدقده بهادران عرب سریر مذکوری یازده نهب
و غارت ایدوب سردار مزبور داعیهٔ تخلیص جان ایله فرار و شطّ فراطه
واصل اولدقده طعمهٔ نهنک انتقام حضرت منتقم بی زوال اولدی اما
طائفهٔ عرب سائر امم وحشیه و قبائل بدویه نک اکثری وضع مصاف
و ترتیب صفوفده ماهر اولمیوب محاربه و مبارزه لری کر و فر طریقیله واقع
اولمغین مکائد اعدادن تحفظ و تحصن ایچون ورای ظهرلرینه محمل کش
اولان جمل و ناقه لرینی علی وجه الاستحکام بر محله جمع و ربط ایتدکدنصکره
وقت رجوعده اکا التجا ایدوب مصاف مذکوره کندو لسانلری اوزره
مجبوره تسمیه ایدرلر ٭ اصحاب حروبک جمله سی حین محاربه ده بهر حال
ورای قفاده بر صف متین ترتیب ایدوب اوائل تاریخنده امن سلامته
توسل ایتدکلری ظاهردر ملکی فی زماننا هذا رجال دولت مصاف حربده
ورای ظهره اثقال و احمالی حامل اولان خیل و بغل ایله خیمه و خرکاه پارچه
وضع ایتدکلری قبیل و جمل ایله تحصن و تحفظدن غافل اولمغله ثبات
دفعده امن و اطمینان حاصل اولمیوب اکثر اوقاتده عرصهٔ غارت
و هزیمت اولمارله مرکز حرب و قتالدن فرارلرینه سبب قوی اولور
معلوم اوله که طائفهٔ عرب زمان کفر و جاهلیتده اقسام حربدن انجق
کر و فر طریقیله فرداً فرداً جنکه معتاد اولوب بعده دولت اسلامده
ظهور ایدن حروبلرده الهی امر سبیله صف جنکه معتاد اولدیلر اول
سبیلک بری دشمنلری اولان طائفهٔ روم و فرس ترتیب صفوف
ایله سل سیف معتادلری اولمغله اهل اسلام دخی انلرک رسم
و عادتلری اوزره مقاتله و مقابله ایتمکه ناچار مضطر اولدیلر سبب
ثانی اولدرکه دین اقامت غزا و جهاد فریضهٔ رب العباد اولوب
سبیل حضرت حقده نیل رتبهٔ شهادت اشرف مراتب سعادت
اولمغله اهل ایمان جان و دلدن اکا طالب و صف جنکده رتبهٔ شهادته
وصول غالب اولمغین وضع مصافه رغبت ایدیلر غزوات اسلامده
ابتدا صف جنکنی محو و تغییر مروان بن حکم وقتنده اولوب فرقهٔ خبیثهٔ
خوارجدن ضحاک خارجی مقاتله سی ایامنده حادث اولدی محمد
بن جریر طبری خارجینک قتل و اعدامی اثناسنده دیکر فرقهٔ خوارجک
لشکر منحوسلری اوزرینه ابو الدلف لقبیله شیبان بن عبد العزیز نام کمسنه یی

رئيس نصب ايدوب مروان اوزرينه علم افراز شقا اولدقلرنده
مروان دخی انلر ايله عادت قديمهٔ عرب اوزره منفرداً جنك ايتمكين
الی هذا الآن طائفهٔ عرب ميانه‌نده صف جنكی ترك اولنديغی ديو
طبری بعض تاليفاتنده نقل ايتدی بناءً عليه بين العرب انشای حروبده
ترتيب صفوفده و وضع مصاف محو ومنسی اولوب دول اسلامده
ترفه و تنعمه دخی رغبت و مراسم حرب وقتالده ابل و جمل ايله تحفظ
لشكر ايچون ورای ظهرده ترتيب اولنان مصاف سابقه مهمل متروك
اولدی اصلی دخی بو ايدی كه طائفهٔ عرب قبل الاسلام بريه و باديه
ده خيمه نشين اولمغله اقتضا ايدن اسفارده خيمه‌لرينی ابل و جمله
تحميل ايدوب اهل و عياللرينی دخی برابرجه اخراج ايدرلر ايدی وقتاكه
دولت اسلاميه ظهور ايدوب سل سيف جهاد ايله ممالك فرس وروم
مفتوح و مسخر اولدقده طائفهٔ عرب بريه و باديه‌دن رحلت
وبلاد مفتوحه‌ده توطين واقامت ايتدكلرنده ظهر جمله‌دن نزول
خيل و فرسه ركوب ايدوب وقت سفر و هنكام غزاده نسوان و
جاريه و عياللرينی وطنلرنده تركه مألوف اولدقلرنده ابل و جملدن مستغنی
اولوب خيل و فرس وسائر احمال واثقاللرينی ورای ظهره وضع
ايله تحفظ ايدرلر ايدی بو خصوص خود معلومدر كه خيل و فرس اقدام
و هجومده ابل و جمل مقامنه قائم اولميوب خصوصا نساء و عيال
لری سفرلرده بولنديغی صورتده غيرت و حميتده قصورلری اولمغله
صبر و ثبات قليل اولديغی ظاهردر عنوان فصل سابقده ذكر اولنديغی
اوزره معركهٔ حرب وقتالده ورای عسكره ضرب اولنان مصافك
تحفظ و تحصننده مدخل اعظمی اولوب كر و فر طريقيله واقع اولان
حروبده اصحاب قتاله حصن حصين كبی ملجا و ملاذ اولديغی تحقيق
اولنمش ايدی بناءً عليه مغرب ملوكی ترتيب صف مصاف ايچون
طوائف افرنجی استخدام ايدوب لشكر اسلام دخی صف و طابور
وضعنی افرنجدن تعليم و تعلم ايتمشلر ايدی اهل غربك افرنجدن تعليم
تعليم حربه احتياجلری بوندن ناشيدر كه سكان غربك حرب و
قتالده معتادلری انفراد و جهی اوزره كر و فر طريقيله واقع اولوب
ملوك و سلاطين دشمنلری ايچون تقديم ايتديكی لشكرك قفالرينه

محافظه

محافظه داعيه‌سيله ورای عسكره بر مصاف متين ترتيبنه محتاج
اولوب كندو اعوان وانصاريله مانند جدار استوار قرار و پايدار اولمق
مقتضای حالدن اولديغی معلومدر مصاف مذكور اصحابی حرب وقتالده
ثبات قدم ايله موصوف اولمغله محتاجدر كه جرخه‌جی عسكری دشمن
ايله يكان يكان محاربه و مقاتله ايدوب بعده كرويه عود و رجعت ايتدكلرنده
مصاف سلطانی لشكرك وراسنده شديد اولمغله انلرك كريز و فرارلری
غائله‌سندن امن اطمينان حاصل اولور و الا صف آخر مرتب و محفوظ
اولميوب مختل النظام اولدقده نصكره عسكرك انهزامنه باعث اولمق
مقرردر بو سببدن ناشی ملوك عرب مركز قتالده صبر و ثباته معتاد
اولان طوائف افرنجدن صف ترتيبنی اخذ و تعليم ايدوب ورای لشكرده
طابور مصاف وضعنه وسائر صنايع حروبك تحصيل عملنه سعی ايدرلر
اهل كفر ايله استنصار واستعانت شرعاً مذموم ايكن روح لشكر
و قلب عسكر اولان سلطانك محافظه‌سی ايچون بو محذور ارتكاب
اولنوب طائفهٔ افرنجدن وجه مشروح اوزره آيين حرب و قتالی اخذ
و تعليمه مضطر اولديلر مع هذا ملوك غرب طائفهٔ افرنجی الجی دولتلرينه
يعنی خروج ايدن واهل اسلام يانلرنده واقع اولان محاربه‌لرده استخدام
ايدوب كفار ايله اقتضا ايدن جهاد و غزاده اتحاد ملت ايله نصرت
مسلمينه صيانت خوفندن ناشی افرنجی استصحاب واستخدام
ايتمزلر ايدی حالا بو عصرده ديار غربده واقع ملوك اسلام ميانه‌نده
بو عادت جاری اولوب اصل وسببی دخی تفصيل اولندی و الله
بكل شیء عليم يته بو عصرده ديار شرقده واقع طوائف اتراك
ميانه‌نده وقوع بولان حرب وقتالك كيفيتی بو وجهله سمعمزه بالغ
اولمشدر كه بونلرك آلات واسلحه‌لری تير وكمان اولوب لشكرلری
دخی اوچ صف اوزره ترتيب اولنور شو وجهله كه بونلر آتش رخشلرندن
بر محله نزول ايله جمله‌سی پياده و راجل اولدقدن صكره سهام و
تيرلرينی اوكلرينه قويوب اوتوردقلری محلدن دشمنك سينه
بركينه‌لرينه آماجكاه سهام بی امان ايدرلر هر صف اوكنده اولان
صفه ملجا و پناه ايدينوب دشمن هجوم ايتدكده جمله‌سی بردن
مدافعه و محاربه و مقاتله‌يه اقدام و طائفه‌نك برينه غالب اولنجه

بو منوال اوزره رعایتلرنده اهتماملری غریب و عجیب اولمغله ذکری مناسب
کورلدی معلوم اوله که ازمنهٔ سالفهده قرون ماضیهده واقع ملوک
و سلاطین معرکهٔ حرب و قتاله بالذات حاضر اولوب دشمنه قریب
اولدقده شب تاریکده هجوم خصوم ایله بغتةً غارت هلاک خوفندن
ناشی اوردو و عسکرلری اطرافنه دائرًا ما دار خندق حفر ایدروب
انکله دشمندن تحفظ و تحصن ایدرلر ایدی زیرا ظلمت لیلده
وحشت و دهشت غالب اولمغله ناسه زیاده رعب و هراس
مستولی اولوب پردهٔ سیاه رنک شبده قتالدن عیب و فراردن
کمسنه‌لرک احوالی مستور و نهان اولمغله میان عسکرده اراجیف
ظهور ایدوب ادنا بهانه ایله هزیمت وقوعنه باعث اولور بو سببدن
ناشی دیار دشمنه قریب محله نزول اولنوب ضرب خیام اولندقده
اول محلک اطرافنه سور و حصین کبی خندق عمیق حفر ایدرلر ایدی
دول سالفهده ممالک عساکرده کثرت وسعت و تدارک اسباب
قتالده مکنت و قدرت کمال اوزره موجود اولوب خیل و حشم ایله
دائرلری کثیر اولمغله هر منزلده حفر خندق و سائر مهمات حروبک
اتمامنه قادر ایدی و قتاکه ممالک معموره اطالهٔ دست تعدی
تعرض ایله ویران و خراب اولوب مزاج دولت اصابت هرم
ایله علیل و عسکری دخی عملده قلیل اولدقده معارک و حرب
قتالده بو مقوله تدارکات متعسر اولمغین قواعد قدیمه
و مراسم دیرینه محو و منسی اولدی والله خیر القادرین

وصایای حضرت علی کرم الله وجهه

معلوم اوله که اسد الله الغالب حضرت علی ابن ابو طالب کرم الله وجهه
حضرتلری دقایق فن حروبده جمله‌دن اعلم اولمغله یوم صفینده اصحابی
جنکه تحریص و اغرا ایدوب بو وجهله توجیه بیوردیلرکه اول وصی مسلمینک
مضمون وصایاسی ملاحظه اولندقده صنایع حربده چوق نسنه‌یه
وقوف میسر اولور جملهٔ وصایای جلیله‌سندندرکه وقت مصافده
صفلریکزی بنیان مرصوص کبی ترتیب و تسویه ایدوب قطعًا خلال
صفوفده فرجه و خلل موجود اولمیه و شیردلان اسلامدن زره‌پوش
اولانلریکزی امام صفه تقدیم و اول مبارزلریکز تا خبر اولندقده دندانلریکزی

برکونه

برکونه نیز ایده سز که بو وضع مهیب ایله تیغ سرتیز دشمنی اصابت نالیدن
تبعید ایدروب دخی دسکره اوزان رماح جوشن شکافک اطرافنه جمع و التوا
ایدوب دائما زمینه نظر ایده سز که قلبلریکزک زیاده ربط و سکونته باعث در
اثنای محاربه‌ده صوت و صداکزی جوف کلوده حبس ایده سز که وقار و سکینه‌یه
بادی و جبن و هراسه دافعدر و الویه و اعلامی مرکزندن اماله و ازاله
ایتمیوب ارباب شجاعته تسلیم ایلیکز زیرا حدق صبره ملازمت ایدیکز
که صبره ملازمت فوز و ظفری منجردر بو محلده کلام امام حضرت علی تمام
و حسن ختام اولدی کذلک یوم مزبورده اشتر نام مرد دلیر دخی قبیله‌لری
حرب و قتاله تحریص ایدوب قرابه‌دن بو وجهله سل سیف زبان
اولدی که ای اسود غابهٔ شجاعت لیوث بیشهٔ جلادت دامنلریکزی
محکم شد ایدوب کشت نطوح کبی قرون رؤس ایله اعدایه حمله و هجومده
والد و برادرلریکز مطالبهٔ دم قصاصه ایله سرتیزی درکار ایدن
مرد غضوب کبی نقدلریکزی موته توطین ایده سز که دشمنه مغلوبیت
ایله سینه‌یی کینه‌لریکزی هدف سهام عار و شنام ایتمیه سز
کذلک دیار غربده لمتونه شعراسندن ابوبکر صیرفی نام شاعرک لمتونه
ملوکندن تاشفین بن علی بن یوسف نام ملکک مدحی سیاقنده انشاد
و ایراد ایلدیکی ابیات طنانه دخی ملک مزبورک مرکز حرب و قتالده صبر
و ثباتنه متضمن و فن حروبده وصایای مفیده و تحذیرات عدیده‌یی
حاوی اولمغله سیاست حربیه جزئی کثیرک معرفتنه متکفلدر شاعر
مزبور ملک تاشفینک معرکهٔ حرب و قتالده صبر و ثباتنی مدح ایدوب
اعوان و انصاری اولان بنی صنهاجه‌نک اثنای لیلده غلبهٔ دهشت
و دهشتدن ناشی تفرقه‌لرینه اعتذار طریقیله درکه ای اول عسکر ظفر
رهبرکه سزک سلالهٔ زکیه‌کز ملک تاشفین کبی بر اصیل ایله مؤید
اولوب قدر رفیع عروشلکز انک عزایم قدسیه و همم علیه‌سیله مشید
درکه دشمن الکا شبخون و غارت ایله غدر و خیانت ایتدکده جمله‌کز
مصاف قتالدن فرار ایدوب اول ملک همام انده برقرار اولدی درست
شجعان الکا سوء قصد و کرند اصابت داعیه‌سیله اوزرینه هجوم
ایتدکده مرکزنده علم کبی پایدار جای قرار اولدی وای بنی صنهاجه وقت
رعب و هراسده ملک تاشفین کبی رکن رکین و حصن حصین موجود

لكن انده ايچون انجمن جمعيتكز منفرق و پريشان اولوب لازمۀ ذمت
اطاعتكز اولان عون و نصرتده قصور و بنيان جبر و ثباتده وهن و فتور
كوستردكيز مع هذا اول سلطان غيور بو بابده سزى مؤاخذه ايدوب عقابه
مظهر عتاب ايله استحقاقكز مقرر ايدى زيرا اول وحشت ميل طلايع و
ظهور قضاى ناكهانى ايله عساكرك واقع اولان هفوات و عثراتى
اقاله و جرايم و خطالرينى عفو ايله معامله ايدوب معذرتلرينى قبول ايله
ديو اتمام مدحه دنصكره سياست حرب و قتاله متعلق ملوكك فرسدن
منقول اولان بعض وصايا تمهيدينه شروع ايدوب ديديكه اگرچه ملوك
فرس وفتنه اوراك ابد رسوم حرب و قتالى مشاهده ايتمدم ايسه ده
لكن صحايف كتبدن اخذ ايتديكم وصاياى جليلهيى تذكير مؤمنينه نافع
اولمغله ذكرينه مبادرت اولندى اولا صف قتاله حضور ميسر اولدقده
برقاج قات زره آهنين لبس ايله كه صنعت زره ايله مألوف اولان
ملوكك نبعات و صالرندن اولوب طعن دشمندن امن و سلامته
وسيله اولور و دخى الات و اسلحهدن سيف دقيق هندوانى تقليد
ميان ايله كه درع براقه ضرب اولندقده مانند قطع اديم دونيم ايدر
و دخى ركوب اسب تيزتكان ايله ميدان حرب و وغاده اقدام ايله
فرس جواد حصن حصين و حاجز متين اولمغين سرعت شتاب ايله
صاحبنى مكر و عدودن تامين و تحصين ايدر و دخى معارك حرب و
قتاله نزول اولندقده اطرافنه خندق عميق حفر ايله كه وقت خروجده
فوز و ظفر ايله رجعت و وقت سكونده امن و امان و استراحته
باعث اولور و دخى هنگام سير و سفرده بر وادى طويله مصادف اولندقده
قطعا عبور و تجاوز اولنميوب انده حط رحل اقامت اولنمق لازمدر
كه دشمن ايله لشكر ميانهسنده حاجز و حائل اولوب بيك عسكر ميانهسنه فاصله
اولور و دخى وقت عتاده دشمنه شبيخون و غارت اولنوب صدق
و ثبات ايله حمله مردانه و هجوم دليرانه اولنهجق محلده اگر معركۀ رزم
و پرخاش تنگ و تار اولوب لشكره مضايقه ويررسه اطراف
رماح جوشن شكافى انى توسيع ايدر و دخى وهله اولاده دشمنه
حمله و هجومه سعى اولنوب بطء و تاخير ايله تزلزل و اضطرابدن توقى
اولنه و دخى اشتغذارا جيف ايله عسكرى تخويف ايدن جواسيسه

اعتبار

اعتبار و اعتنا ايله ورع بى فروغلرينه اعتماد اولنميوب راى سخيف و
قول ضعيف لرينه عملدن القا اولنه انتهى معلوم اوله كه شاعر مذكورك
قصيدۀ مذكورهده دشمنه حمله و اقدام خصوصنده تعجيل ايله توصيهسى
رأى جمهوره مخالف اولوب بو بابده اسلافدن منقول اولان آثار و اقوالك
خلافى اوزره وارد اولمشدر زيرا امير المؤمنين عمر بن الخطاب رضى الله
تعالى حضرتلرى ابو عبيد بن مسعود الثقفى جنابلرينى ممالك عراقده قطع
عرق فساد ايچون قائد الجيش نصب ايتدكده امرنده حزم و احتياط
ايله ديو توصيه ايدوب ديديكه يا اباعبيد سنك ايله همعنان مرافقت
اولان اصحاب اصابت انتساب ايله امر حربده استشاره و رأيلريله
استظهار ايدوب قبل الاستكشاف سرعت و اقدام اتمكدن اوزره
تنبيه و تأكيد ايتدى زيرا تأنى ايله اعمال حربده اول خجسته تدبير صاحب
اولوركه كمال رشد و بصيرت ايله قاعدۀ حزم و احتياطه مراعات ايدوب
دائما قهر دشمنه ترصد فرصت و مكائد اعدادن عسكرى حفظ
و صيانت ايله اعمال فكر و رويت ايليه بنه اول خليفۀ منيع الجناب
سليطنام مرد شجيع حقنده عبيد مذكوره ديديكه سليطى عسكر
ايتمكدن بنى منع ايتدى الا حربده سرعت اقدامى منع ايتديكى قبل
الرؤيه سرعت باعث ضياع امت اولمغله سليطى تامير ولايه
مانع اولدى بعده حضرت عمر رضى الله عنه حلف بالله العلى الاعلى
ايدوب ديديكه اگر سليط معركۀ قتالده من غير رؤيه سرعت و
اقدام ايتميوب حزم و احتياط ايله عامل اولايدى بن توليه و تاميرده
قطعا توقف و تأخير ايتمز ايدم ديو بيوردى حضرت عمرك بو كلام درج
النظام حكمت ارتسامى شاهد عادلدركه استكشاف حال و قضيه دكين
حزم و تأنى و احتياط و تحرى سرعت و شتاب ايله حمله و اقدامدن
اولى اولوب شاعر فصيحك قول مذكورينه مخالف و مغاير اولدى
مگر شاعر مرقومك قصيدۀ مزبورهده وهلۀ اولاده صدمه
اقدامدن مرادى تبيين حال فيديه مفيد اولورسه كلامى حليۀ صحت
ايله متحلى اولور و الله اعلم معلوم اوله كه بين الامم واقع اولان
حروب و معاركده فوز و ظفر كثرت لشكر و سائر اسباب ظاهره
يه منوط و مربوط اولميوب بلكه حرب و قتالده قهر و غلبه بخت اقبال

دائر بر معنا اولدیغی تجربه ایله ظاهردر بو امرك سر وسببی دخی اولدرکه
اکثریا حروبده فوز و ظفر اسباب خفیه و علل ظاهره نك اجتماعیله حاصل
اولوب لکن طرفینده اسباب و آلات کما ینبغی موجود ایکن اوتاهانه
ایله بری غالب آخری مغلوب اولور حربده قهر و غلبه نك اسباب
ظاهره سی اعوان و انصارك کثرتی و شجعانك وفرتی و اسلحه نك
جودتی محاربه و مقاتله یه عسکرك صدق و رغبتی و سائر اسبابك
نظاماتی حصول و اجتماعندن عبارتدر و علل خفیه سی اعمال لطائف
الحیل ایله ترتیب مقدمات مکر و فسون اولنوب من حیث لا یشعر
لشکر اعدایی تفریق و پریشان ایتمك ایله حاصل اولور مثلا دشمنك
تشویش و اضطرابلرینی موجب بعض اراجیف اختراع ایدوب
اول اکاذیب شنیعه یی اعدا میانینه اظهار و اشاعت ایتمکدر
کذلك قلل جبالده و سائر اماکن رفیعه یه بر مقدار عسکر صعود ایدوب
اول امکنهٔ عالیه دن اسفلده اولان اعدا اوزرینه القای حجر و حجاره
سنك ایله هجوم ایتمکدر کذلك اعین ناسدن مستور اولان کمین
کاهلره عسکر وضع ایدوب علی الغفله دشمن اوزرینه هجوم ایله
جمعیتلرینی پریشان و طلب نجاة ایله هر بری بر سمته گریزان ایتمکدر
ودخی بعض کره حرب و وغاده فوز و ظفرك اسباب خفیه سی
طوق بشردن خارج امور سماویه دن اولوب من طرف الله بر قومه
هیبت و مهابت اعطا اولنمغله قلوب اعدایه رعب و خوف
و خشیت مستولی اولوب آن ملاقاتده اعدانك قدم همتلری
مرکز قتالده ثابت و متمکن اولمیوب مقهور و منهزم اولورلر
واکثریا وقوع بولمشدر بو مقوله اسباب خفیه دن نشأت ایدرکه
طرفیندن هر بری خصمنه غلبه داعیه سیله ورای پردهٔ خفاده
ترتیب ایتدیکی مکر و فریب بغتةً ظهور ایتمکله خصمی مدافعه
و مقاتله دن عاجز اولوب مقهور و مغلوب اولور بناءً علیه حضرت
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری الحرب خدعة
قول شریفیله حرب و قتالده ترتیب مقدمات حیل منتج فوز
و ظفر اولدیغنه اشارت بیورب و امثال عربده چوق حیله بر
قبیلهٔ عظیمه دن انفعدر دیو وارد اولمشدر بو تقریردن ظاهر اولدیکه امور

سماویه

سماویه و سائر علل خفیه اقوای اسباب فوز و ظفر اولوب قهر
و غلبه ده تأثیری اسباب ظاهره دن اقوی اولدیغی ظاهردر بو دخی
بر اثر معلومه نك اصلی و سببی مستور و خفی اولدقده اول اثرك وقوعنه
بخت اطلاق اولندیغی کتب حکمیه ده مسطور اولمغله اکثریا حرب
و قتالده فوز و ظفر مساعدهٔ بخت ایله حاصل اولدیغی ظاهر اولور
بو تقریر سابق اوزره نصرت دخی بر امر سماوی اولدیغی نصرت
بالرعب مسیرة شهر حدیث شریفنك معنای لطیفی ملاحظه اولندقده
ظاهر اولور که پادشاه ملائك سپاه و سلطان تخت لی مع الله
صلی علیه وآله حضرتلری تأییدات حضرت حق و سطوت وحی ربانیه
ایله مؤید اولمغله سطوت و هیبت و جلادتلری بر آیلق مسافه
بعیده ده موجود اولان کفره و مشرکینك قلوبنه تأثیر ایدوب
من طرف الله تعالی درون مشحونلرینه کمال رعب و هراس مستولی
اولمغله بنیان صبر و ثباتلری متزلزل اولوب مقهور و مخذول
اولدیلر کذلك اول سلطان منصور اللوا و رسول کبریا علیه
افضل التحایا حضرتلرینك زمان سعادتلرنده بعده خلفای راشدینك
عدد اصحاب لشکر اعدایه نسبت و قیاس ایله اقل قلیل ایکن
عشرودهٔ خاسرینه فوز و غلبه ایله منصور و مؤید اولوب
روئساسنی قهر و تدمیر ایله اهل و عیاللرینی سبی و اسیر و
بلاد و دیارلرینی فتح و تسخیر ایتدیلر زیرا حق سبحانه و تعالی نص
قرآن کریمنده قلوب مغلوبهٔ کفاره القای رعب و هراس ایله
پیغمبرینه عون و نصرته تکفل ایتمکله وعد کریمنی انجاز ایدوب
اثبات سطوت قاهره و اظهار معجزهٔ باهره ایله کفاری مخذول
و مقهور ایتدی صدر اولده واقع فتوحات اسلامیه ده
اعدایه کسر و هزیمت قلوب مشرکینه استیلای خوف و خشیت
ایله حاصل اولوب عیون و ابصاردن خفی اولان اسباب
سماویه و تأییدات ربانیه ایله واقع اولدیغی ظاهر و منجلیدر
معلوم اوله که فضلای مغاربه دن علامهٔ طرطوسی بو سر
خفیدن غفلت ایدوب هر بار حربده فوز و غلبه وقوعنی اسباب
ظاهره یه نسبت ایدوب دیدیکه حربده قهر و غلبه بو طریقیله حاصل

ومیسر درکه احد طرفینده مشاهیر شجعاندن حرب وضربه قادر برقاچ
شجیع وبهادر مرد نبرد آزما موجود اولوب طرف آخرده موجود
اولان رجال اندن قلیل وناقص اولدیغی صورتده فوز ونصرت
جانب کثرتده اولمق مقرردر مثلا ایکی جانبک برنده اون یاخود
یکرمی نفر دلیر ودلاور مرد صاحب نبرد موجود اولسه طرف
آخرده سکز یاخود اون الی شجیع بولندقده طرف آخرده زائد
اولان غالب وطرف ناقص مغلوب اولور دیو کلامنی ابداع و
اعاده ایتدی علامهٔ طرطوسینک بو کلامی سابقده ذکر وتفصیل اولنان
اوزره حربده فوز وظفر اسباب ظاهره یه ابتنا یه مبنی اولوب
لکن انده دخی مجرد صدق اصابت اتممکله کلامی حلیهٔ صحتدن
عاطلدر بلکه بو بابده قول صحیح بودرکه حرب وقتالده فوز وظفر
بحسب الظاهر اتحاد کلمه واجتماع آرا ایله میسر اولوب اتحاد تام
دخی نسل ونسبلری واحد ورأس رئیسلری متحد رجالک تشیع (?)
ورئیسلرینه کمال اطاعت وانقیادلرینه منوط وموقوفدر بناءً
علیه احد طرفیندن قبائل کثیره وعشائر عدیده موجود اولسه
جملهسی قول واحد اوزرینه اجتماع ورئیسلری اولان شخصه اتباع
ایدوب طرف آخرده موجود اولان رجال من حیث العدد انلره
معادل ومساوی اولوب لکن رأیلری متفرق وخاطرلری مختلف
اولدقده فرقهٔ اولی طائفهٔ ثانیهیه غالب اولمق مقرردر زیرا
رأی ورئیسلری مختلف ومتعدد اولان قبائل عدیده نسل و
نسبده مشارکت اولورسه دخی تعدد رؤسا اختلاف
آرا سبیله عصبیت نسبیه اصحابی اجانب واباعد کبی بیلرده (?)
مخالفت حاصل اولوب اکثر اوقاتده مغلوب ومقهور اولورلر
لکن امام طرطوسی دیار اندلسده ساکن اولوب اهلنده
نسل ونسبلری مضبوط قبائل وعشائر متفرقه منقضی و
علاقهٔ قرابت ایله حاصل اولان عصبیتک حال وشاننی منسی (?)
اولمغله حرب ووغاده فوز وغلبه وقوعی مجرد کثرت شجعان
ایله حاصلدر دیو جواب قطعی ایدوب اتحاد عصبیت ونسبیه ایله
اجانب واباعدی فرق ایتدی مع هذا بز کتابمزک اولنده قبائل

وعشائرک

وعشائرک احوالنی بیان سیاقنده علاقهٔ نسبیه غیرت وحمیتده سائر
اسبابدن اقوی اولدیغی تحقیق ایدوب معارک حرب وقتالده انلرک
صبر وثبات ایله اجانب واباعده سبقی وتقدملرینی ذکر ایتمش ایدک
معلوم اوله که اکثریا حربده فوز وظفر اعمال حیل وامر سماویه وسائر اسباب
خفیه ایله حاصل اولدیغی ذکر وتمهید اولنوب لشکرده کثرت وقتاله رغبت
وآلات اسلحهده جودت وسائر بو مقوله اسباب ظاهرهنک اجتماعی
اسباب خفیهیه خصوصا امر سماویه ایله حاصل اولان تأیید الٰهیهیه
مقابل ومعارض اولدیغی متحقق اولمغله حربک سری معلوم اولنور
طرطوسینک رأینده قصوری ظاهر اولور والله مقدر اللیل والنهار
معلوم اوله که فوز وظفره باعث وبادی وقهر خصومه سبب عادی
اولان اسباب خفیه وعلل غیر طبیعیهیه اتکاء اولنان امورک بری
دخی صیت وشهرتدرکه بعض اشخاص بین الناس اوصاف کمالدن
بر وصف ایله معروف ومشهور اولوب قلوب ناسده اول وصف
ایله اشتهاری ثابت وراسخ اولمغله اول خصوصده خلق عالم انکله
معارضه ومقابلهدن احتراز وامتناع ایدرلر مثلا ملوکک یا امرادن
بعضلری حروب ومغازیده بخت واقبال وصدق قتال ایله معروف
ومشهور اولمغله هر نه محله قصد غزا ایله رفع لوا ایلسه صیت وشهرتی
واسطهٔ فوز ونصرت اولوب اعدا وخصومنه ادنی هجوم ایله غالب
اولورلر کذلک علمادن برکمسنه فضل وکمال ایله یا صلحادن بری وجد
حال ایله معروف اولدقده جمله ناس انلرک فضل وکماللرینه وعفت وصلاحلرینه
انقیاد ایدوب خطالرینی اصابت ودعالرینی اجابت ایله توجیه
اولنورلر سائر اصحاب صنعت وبضاعه دخی بولندیغی صنعتده حذق
ومهارت ایله مشهور ومتعارف اولدقده قلوبده وصف کمالی
راسخ اولوب اول خصوصده اشتهاری عز واعتبارینه وسیله اولور
لکن صیت وشهرت گاهی محلنه مصادف اولمغله شهرتی صادق
اولوب وگاه محلنه مصادف اولمغله (?) شهرت کاذبه ایله مشهور
اولور زیرا چوق کمسنه واردرکه بین الناس خیر وصلاح ایله معروف
اولوب نفس الامرده خلافیله متصفدر وبعض رجال دخی سوء سیرت
وقبح خصلت ایله معروف ومشهور اولوب واقعده خیر وصلاح ایله

موصوف كاهیجه دخی بعض رجالك حال وشانی مستور اولوب برشئ
ایله معروف ومشهور دكل ایسه ده ذاتنده صیت وشهرته لایق اوصاف
كمال ایله موصوفدر وكاهی صیت وشهرت محلنه مصادف اولوب شیوعی
واقع ونفس الامره موافق اولور وتمامیتك سر وسببی اولدركه صیت
وشهرت السنهٔ انام اوزرینه واثر اولان اقوال واخبار ایله ثابت
اولوب ناقل وراویلری حین نقلنده ظاهر امرینه اعتماد ایله مقصود و
مرامرندن غافل وحقیقت حالدن ذاهل اولوب نقل وروایتلری بین
الناس خلاف واقع شایع ومشهور اولور وكاهیجه دخی نقل وروایت
اولنان حكایاته قصد وغرض تعلق ایدوب ناقلك مذهب ومشربنه
ملایم اموردن اولمغله مذهبنده دخی تعصب ایدوب رأینی ترویج
وتصدیقه نفس الامره مخالف نیجه اموری اعلان واشاعه ایدرلر
وكاهیجه دخی ناقل وراوی سوء حفظ وقلت ضبط ایله موصوف
اولدیغندن منقولی زیاده ونقصان ایله مشوب ومخلوط ایدوب
بین الناس اول وجهله معروف ومشهور اولورلر كاهیجه دخی مجالس
اصحاب دوله ارباب مداهنه دخول ایدوب ملوك وامرایه تقرب
قصدیله انلردن صدور ایدن اقوال واحواله مدح وثناده فوق الحد
مبالغه ایتدكلرنده نفوس انسانیه دخی مدح وثنادن محظوظ اولوب
ندما ومقربین حب دنیا وقطع مراتب علیایه مفتون اولملریله صدق
اصابت ایله معروف اولان رجالی تقرب ایتمیوب واقعه مطابق
اولمیه رق مخالف نیجه اموری بین الناس بو وجهله معروف ومشهور
اولورلر بناء علیه بعض مورده صیت وشهرت دخی ذكر اولنان علل
واسباب خفیه دن ناشی واقعه مطابق اولمیوب لكن قلوب ناسده
ثابت وراسخ اولمغله حرب ووغا وسائر اشیاده مدخلی اولدیغی
مقرردر وعلم حكمتنده مسطور ومحرردركه هر امرك علت وسببی
مستور وخفی اولوب اسباب ظاهره دن بر سببه مبنی اولمیه
اول امره بخت اطلاق اولنور الفصل الاربعون فصل ثالث قرقنجی
فصلدر مایهٔ خزینهٔ دولت ومادهٔ بقای سلطنت اولان جبایت
اموالك كثرت ووفرتنه ونقصان وقلتنه باعث اولان امور
بیاننده در معلوم اوله كه هر ملك ودولت ابتدای ظهورنده رعایا

اوزرینه ضرب وتخمین اولنان عوائد ورسومك عدد ومقداری قلیل
اولوب لكن جمع وتحصیل اولنان اموالك مجموعی كثیر اولور اما اواخر
سلطنتده امر برعكس اولوب رسوم وتكالیف كثیر حاصلی قلیل اولور
بو امرك سر وسببی بودركه اكر ظهور ایدن دولت اسلامیه دن اولوب
جبایت اموالده الحق حكم شرع شریفه اتباع وكتاب وسنتده تقرر
اولندیغی اوزره مغارم شرعیه نك عددی قلیل اولوب رعایادن
الحق عشر وباج وخراج معقوله سی اموال یسیره مطلوب اولمغله
اداده عسرت چكمزلر زیرا ذهب وفضه ده مقدار زكات حبوب
ومواشیده عشر وباج وكفره دن اخذ اولنان جزیه وخراج وسائر
وظائف شرعیه نك مقدارلری قلیل اولوب كتاب وسنت ایله حدودی
معلوم ومقرر اولمغله ملوك اسلام انلره تجاوز ایتمزلر اكر ظهور ایدن
دول وسلطنت اسلامیه دن امر جبایتنده حكم شرعه رعایت ایتمزلر
ایسه بهر حال اول دولتك رجالی ابتدا ظهورلرنده بدوی الطور اوزره
حب اموالده حمق وبلاهت وحفظ جناح رأفت ایله كرم و
سخاوت وسماحته مجبول اولوب مبادی ظهورلرنده منافع دولتدن
غافل وجمع خزینه ده اموالی فكر وتفرقدن ذاهل اولملریله رعایایه
تحمیل وتوزیع اولنان رسوم وتكالیفك عدد ومقداری قلیل اولور
زیرا بر دولتده كه رعایا اوزرینه تحمیل اولنان رسوم وتكالیف
خفیف وقلیل اوله خفت ومعونت سببیله رعایا حراثت و
فلاحت وسائر وجوه تجارته زیاده رغبت ایدوب اول دولتك
اهالیسی موفور وممالكی معمور اولور رعایانك سعی عمله میل ورغبتلری
حاصل اولدقده رسوم وتكالیفك مقداری قلیل ایسه ده اهالیسی
كثیر وموفور اولمغله ایرادك حاصلی كثیر اولمق مقرردر اما دولتك
زمانی وبنیان اقبالی مشید اولوب ابناسی واحدا بعد واحد
تخت نشین سلطنت اولدقده رجال دولت معاینهٔ امور ایله
عقل وكیاست وتجربه فراستده كامل اولوب قرن اولده بولنان
رجالك طبیعت وطبیعتلرنده مركوز اولان طور بداوت وغفلت
وجبایت اموالده اغماض وسماحت معامله سی بونلردن زائل اولور
زیرا ابتدا بریه وبادیه دن اولوب بر قبیلهٔ عظیمه داعیهٔ ملك ودولت

ایله خروج وظهور ایدکلرنده ارباب تیغ وشمشیره رغبت وجمع اموالده
اغماض ومسامحه ایدوب بعد الزمان علی التدریج تحصیل منافع ملک وماله
اقدام ورشد وکیاست ایله معروف اولان ارباب اقلامی استخدام
ایجابیله اهل دولت اعمال فکر ورویت ایله تکمیل مراسم عز وشوکت
وجمع اموال خزینه یه صرف نقدینه همت ایدرلر لکن کتدکجه رجال دولت
دخی ترفه وتنعمه میل ورغبتلری مزید اولمغله خرج ومصرفلری کثیر اولوب
تجار رعیتدن مأخوذ اولان رسم معتاده خرجلرینه کافی اولمامغله
قپولرده واسکله لرده وجه آتی اوزره باج وکمرک نامیله تجار
رعایایه زیاده مال تحمیل ایدرلر بوندن صکره تزاید عز وحشمت دخی
امتداد ایام دولت ایله خرج ومصرفلری ترقی بولوب صرف زیاده
اولدقجه رسوم تکالیفه دخی ضم مال ایله مزداد اولوب بر حده رسیده
اولورکه اداسی صعب وعسیر اولور لکن ضم اولنان زوائد رسوم تکالیف
ازمنهٔ مدیده ده علی التدریج شیئاً فشیئاً حادث اولوب دفعةً ظهور
ایتمکله وقت حاجتده مفروض واحداث ایدن شخصک اسم ورسمی
منسی اولوب تجار رعایا دخی وقت وزمانیله اداسنه مأموره ویرمکه
مألوف اولمغله ابتدای دولتده فرض اولنان رسوم معتاده مقامنه قائم
اولور بوندن صکره دخی کیدرک تکالیف ومغارم برمرتبه یه بالغ
اولورکه حد اعتدالدن بالکلیه خارج اولمغله رعایانک عمارته میل و
رغبتلری ساقط اولوب سعی وعملدن نتائج فائدهٔ عائده سیله نفقهٔ
عیال وتکالیف شاقه یی حساب ایتدکده نفعی اقل ونقدینه امید
واملی منقطع اولمغله رعیتک زراعت وحراثته وسائر وجوه
عملدن یدلری منقبض اولوب خزینهٔ دولته عائد اولان مال میری یه
کسر ونقصان عارض اولور بعده رجال دولت دخی رعیتک قلتی
وعمله عدم رغبتلری سببیله حادث اولان کسر ونقصانی تکمیله اقدام
واموال مقرره یی استمداده اهتمام داعیه سیله بقیهٔ رعایانک رسوم
وتکالیفلرینه ضم مال ایدوب اکثر دخی بر وجهله اداسنه قادر اولمامغله
پریشان وپراکنده اولوب عاقبت زیان وضرری دولته راجع اولور
زیرا عمارک نفعی دولته راجع اولدیغی کبی ضرر ونقصانی دخی ینه ملکه
راجع وعائد اولور بو ذکر اولنان امور ثابت ومقرر اولدقده معلوم

اولورکه

اولورکه مهما امکن تخفیف معونت وتقلیل تکالیف تکثیر سواد وتعمیر بلاده سبب
اولوب کسب عملده ربح ونما حصولی رعایانک مجزوم ومعلوملری اولدقده
کمال نشاط ایله اعمار بلاده سعی وکوشش ایدرلر والله مالک الامور

الفصل الحادی والاربعون فصل ثالث فرق برنجی فصلی اواخر ملک ودولتده
امتعهٔ تجاره حددن زیاده رسم تکالیف وضع اولندیغی بیاننده در

معلوم اوله که بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره ملک ودولتک
رجالی اوائل ظهورنده طور بدوی اوزره حرکته مجبول اولمغله قدر حاجت
مقداری ضرورت اوزره تحصیل کفافدن قناعت ایدوب کلفت
وحشمته میل ورغبت ایتمامریله خرج ونفقه لری قلیل وخفیف اولور
بو سببدن ناشی دخل وایرادلری خرج ومصرفلرینه کرکی کبی کفایت
ایدوب بلکه ایرادلری مصارفلرینه اضعاف مضاعف غالب وزائد اولور
بعده کیدرک کندولرندن اسبق اول ممالکده واقع اولان رجال دولتک
اطوار واوضاعنه تقلید واقتدا ایدوب علی التدریج مأکل ومشاربده
وملابس ومراکبده اسباب عز وحشمته میل ورغبت ایله یوماً فیوماً
خرج ومصرفلری کثیر اولور خصوصا که تخت نشین دولت اولان ملوک
وسلاطینک خیل وحشمی واتباع وخدامی کثیر اولوب خواص مقربینک
وحماة دولت اولان عساکر مستحفظینک نفقه وعلوفه لری ترتیب
اوزره بولنمغله خرج وصرفلری دخل وایرادلرینه غالب اولوب
اموال مقرره ورسوم معتاده خرج وصرفه کفایت ایتمکله فصل
سابقده ذکر وتمهید اولندیغی اوزره رعایانک ویره کلدکلری
تکالیفلرینه ضم مال ایله توفیر وتکثیره محتاج اولورلر بعده کیدرک دخی
اسباب عز واحتشام ومواجب عساکر وخدام کثیر ومزداد اولوب
تمادی ایام وامتداد زمان ایله غائلهٔ هائله اقتضاسندن ناشی
مزاج دولت مختل اولمغین اطراف بعیده ده موجود اولان عمال
وامنانک یدلری تحصیل اموالدن قاصر اولمغله ایراد قلیل مصارف
کثیر اولور بو صورتده رجال دولت دخی معتاد ومألوف اولدقلری
خرج وصرفلرینی تکمیل وحوائج ومهمات سلطنتی تتمیم ایچون نیجه
رسوم عالیه احداث ایدرلر ازجمله سوق وبازارده بیع وشرا ایدن
تجارک امتعهٔ اثمانی اوزرینه حددن زیاده رسم باج وکمرک نامیله

بر مقدار مال وضع وضم ایدوب قبولرده واسکله‌لرده اول رسومك تحصیلی
ایچون امینلر و بده بانلر نصب وتعیین ایدرلر بوندن صکره دخی گیده‌رك
اواخر دولتلرده رسم باج وگمرك مزداد اولوب برحده بالغ اولورکه
حد اعتدالی تجاوز ایله رعایا بروجهله اداسنه متحمل اولمامریله تجار
زراعتدن فراغت ایدوب سوق وبازار معطل ونظام دولت مختل
اولور نته کیم دولت عباسیه و عبیدیین دولتلرینك اواخرنده دیار
مشرقده تجار ورعیت اوزرینه فوق الحد تکالیف شاقه تحمیل اولنوب
حتی موسم مجده حجاج مسلمیندن مبالغه اموال کثیره اخذ اولنوردی
بعده ملوك اکراد ایوبیه دن سلطان صلاح الدین ابن ایوب اریکه
نشین ملك وسلطنت اولدقده عباسیه نك اخذ ایتدکلری رسوم
زائده یی بالکلیه رفع ایدوب آثار خیر وحسنات کثیره یه باعث
اولدی کذلك طوائف مذکوره وقتنده دیار اندلسده رسوم
تکالیف حدینی تجاوز ایدوب بعده ملوك مرابطیندن یوسف
بن تاشفین وقتنده اول بدع حادثه رفع اولندی کذلك عصرمزده
دیار افریقیه ده واقع جربه اوکه سنده دخی بونلرك امثالی
تکالیف شاقه ایله رعیت وتجار مواخذه اولنوب بعده
روکسی پاداعاشیله مندفع اولدی والله لطیف بعباده
الفصل الثانی والاربعون فصل ثالث فرق ایکنجی فصلی ملوك و
سلاطینك تجارته میل ورغبتلری رعیته مضر اولوب ایراد مقرره نك
کسر ونقصاننه باعث اولدیغی بیاننده در **معلوم اوله که**
فصل سابقده ذکر اولندیغی اوزره رجال دولتك اسباب عز و
حشمته میل ورغبتلری سببیله خرج وصرفلری کثیر ودخل وایرادلری
قلیل اولوب رسوم تکالیفدن حاصل اولان اموال مصارف مقرره
معتاده یه کفایت ایتمدکده بهر حال مصالح کلیه وجزئیه یی تکمیل
ایچون رسوم عرفیه یی توفیر وتکثیره محتاج اولورلر شویله که
کاه ایجه سوق وبازارده بیع وشرا اولنان اموال وامتعه دن
اخذ اولنان رسوم قدیمه ایله اکتفا اولنمیوب اجناس امتعه اوزرینه
قیمتلرینه گوره مجدداً بر مقدار مال دخی ضم ایدرلر اکثر زمان سابقده
بردفعه مال ضم اولنمش اولان شیئه بیر دخی ضم ایدوب اصحابندن

طلب

طلب وتحصیل ایدرلر کاه ایجه دخی تجاریندن زیاده جه انتفاع ایدن رجالی
دخی مؤاخذه ومصادره ایدوب ادنی مخالفت ایتدکی صورتده ضرب
وحبس ایله اموال واملاکنی یدلرندن اخذ ونزع ایدرلر کاه ایجه دخی بعض
دولده اصحاب زراعت وارباب تجارتك سرمایه یسیره وبضاعه
قلیله ایله تحصیل ایتدکلری ربح ومنفعتی گوروب رجال دولت دخی کندو
مالریله زراعت وتجارته تصدی ایدرلر فائده منفعتك قلت وکثرتی
سرمایه نك قلت وکثرتنه تابع اولوب اصحاب دولت وثروت
غناده من کل الوجوه تجار ورعیته غالب اولمغله کسب معاشده
انلره مزاحمه ومضایقه ویررلر شویله که اراضی معموره ده زراعت
وحراثت اکتساب بهایم ومواشی ایله اعمال رعیته اشتغال ایدوب
سوق وبازارده بیع وشرا اولنان امتعه سائره یه تعرض ایله
کسب تجارته سلوك ایله تکثیر ایراد دولت مدار جبایته وسیله
اولمغله بوکارناهمواری ارتکاب ایدرلر مع هذا بورأی غیر سدید وجوه
عدیده ایله تجار ورعایایه مضر اولوب کسب معاشلرینه خلل عظیم
ترتبنه باعث اولور ابتدا ضرری رعایانك کسب وکارنده
مضایقه لرینه باعث اولوب دواب ومواشی وسائر محتاج
اولدقلری اشیایی بیع وشراده عاجز اولورلر زیرا رعایانك
دستمایه کسب معاشلری اولان سرمایه لری بربرینه قریب یا
مساوی اولمغله حوائج اصلیه ومصالح لازمه لرینی تحصیل وتدارکده
بعضی بعضنه مزاحمه ایتدکده هربری یدنده موجود اولان
مال ایله خرك اشترا ایده جکی مرتبه نسنه یی خریدار اولوب زیاده
یه قادر اولامغله بالکلیه حرمانلرینی ایجاب ایتمز اما رجال دولت کسب
وکارده تجار ورعیته مشارکت ایتدکده انلرك اموالی رعایادن اضعاف
مضاعف اولمغله لازم ومهم اولان اشیایی بالغاً ما بلغ اصحابندن
اشترا ایدوب تجار ورعیت حوائج ضروریه لرینی تحصیل وتدارکده
عاجز ومضطر اولمریله مغموم ومحزون اولورلر بوندن صکره بعض دولده
گاهی اولورکه اصحاب دولت تجار ورعیتك یدلرنده موجود اولان
محصول ومتاعدن شیء کثیری بهای رخیص وثمن یسیر ایله اخذ وغصب
ایدوب یدلرنده باقی قلان محصول ومتاعك دکر بها سیله اشتراسنه دخی

کمسنه رغبت ایتمکله رعیتک احوالی مختل وکسب وکارلری معطل
اولور ودخی صنعت تجارتله جمع ماله معتاد اولان بعض صدور دولت
اقتضا ایدن مصارف مهمه لرینی رؤیت ایچون بیع وشرا ایله جمع و
ادخار ایتدکلری زرع وحریر وعسل وشکر وسائر مخزون اولان
اشیانک رواجی وقتنه منتظر اولمیوب ثمن مثلندن زیاده بها
ایله رعایایه بیعه مبادرت ایدرلر دخی یدلرنده موجود اولان سرمایه
لرینی طرف دولتدن کندولرینه بیع اولنان اشیانک ثمنی اولمق
اوزره رجالنه ادا واول اشیا نیجه زمان سرمایه لری یرینه یدلرنده
قالوب اندن ماعدا کسب وتجارت ایده جك مال‌لری دخی اولمغله
نفس وعیاللرینی انفاق واکساده عاجز اولورلر عاقبت سد رمق
ودفع ضرورت ایچون زیاده بها ایله اشیانی وقت کساده بهای
رخیص ایله بیعه عرض ایدوب ضرر وزیان وخیبت وخسرانه باعث
اولور اگر بو حال متعدد ومتکرر اولوب مرة بعد اخری رعایا بو مقوله
تکلیف ایله مجبول اولورسه سرمایه لری بالکلیه ضایع اولوب
فقر وفاقه ایله ضرورت ومضایقه لری حدینی تجاوز ایتدکده
زراعت وحراثتدن وصنعت وتجارتدن قالوب رسوم و
تکالیفک کسر ونقصاننه مؤدی اولور زیرا خزینهٔ دولته عائد
اولان اموال میریه نک اکثری تجار ورعایانک سعی وعملریله حاصل
اولوب خصوصاً عشر وباج وخراج وگمرك مقوله سی رسوم زائده
وضع واحداث اولندقده منافع دولت رعیتدن تحصیل اولندیغی
ظاهر ومقرر اولور بو صورتده تجار ورعایایه صنعت تجارتده رجال
دولتک مشارکتی یدلرندن بهای رخیص ایله اخذ واشترا ایتدکلری
اشیانی کبر وانارده زیاده بها ایله تحمیل وتکلیفلری رعایایی انتفاعدن
مأیوس ایتمکله سعی وعملرندن یدلری چکلوب کار وکسبدن فراغت
وآخر مملکته فراره رغبت ایتملریله اندن حاصل وخزینه یه داخل
اولان ایرادك چوغی فوت وتلف اولور هر مملکتک حاکم ووالیسی
احداث تجارتله جمع ایتدیکی نفع وفائده ایله رعایادن جبایت
ایله تحصیل اولنان ایرادك مابیننی مقایسه ایتدکده ربح و
تجارت مال جبایتدن اقل قلیل اولدیغی ظاهر اولور اگر تجارتک ظاهرده

نفع

نفع وفائده سی کثیر ایسه ده لکن طرف دولتدن بیع وشرا ایله اخذ
واعطا اولنان اشیادن رسم باج وگمرك التمیوب سائر احادناسک
تجارتلرندن النمغله بنه بو وجهله دخی میری یه ضرر وزیان ترتبنه باعث در
ودخی معلوم اوله که زمان سابقده ملوك فرس رعایا اوزرینه انجق
اهل بیت دولت واقارب سلطنت اولان رجالی والی نصب ایدوب
انلرك ایچنده دخی دین وفضل وادب وسخا وشجاعت ایله موصوف
اولان عقلاینی انتخاب واختیار ایدرلر ایدی نصب ایتدکلری ولاة
وحکامه دخی رعایایه عدل واحسان معامله ایتمک اوزره توصیه
ایدوب بولندقلری ممالکده اتخاذ ضیعه ومزارع ایله جیران
ممالکه اضرار وتجارته اصرار قحط وغلایه باعث اولمقدن منع و
تحذیر ایدرلر ایدی و عبید ومملیک سیاست عادله ایله رعایانک
خیر وصلاحنه ساعی اولمغله عبید واسرای مناصب دولتده استخدام
اولنمیوب بالجمله احرار رجاله تفویض ایدرلر ایدی ودخی معلوم
اوله که مادهٔ خزینهٔ دولت جبایت ایله حاصل اولوب جبایتک
کثرت ووفرتی دخی تجار ورعایا وسائر اصحاب امواله نظر عدل
ایله حسن معامله دن حاصل اولور که تجار جور وتعدیدن عرض
ومال‌لرینه تعرضدن امین وسالم اولوب سایهٔ عدل ملوکده امن
رفاه اوزره آسایشلری مقرر اولدقده صدورلری منشرح وامید
واطلری منبسط ومنفسح اولمغله توفیر امواله جد وسعی واهتمام
ایدرلر ودخی چوق کره کسب وتجارتله معتاد اولان متغلبه نک
بعضیلری بولندقلری ممالکده اطرافدن مجلوب اولان محصول
ومتاعی اصحابندن استدیکی بها ایله جبراً اخذ واشترا ایدوب
حین حاجتده اول اشیایی نقصان بها ایله اشترانک ضرر وزیانی
تحت حکمنده اولان رعایایه بیع ایدر لکن اطرافدن گلان اشیایی
نقصان بها ایله اشترانک ضرر وهمچنین تحت حکمنده اولان رعایایه
زیاده بها ایله تحمیلدن ایدن اولوب بونک فدکی اوله غالبدر
اکثریا رجال دولتک کسب تجارته میل ورغبتلری دائره لرینه دخول
ایله تقرب ایدن اصنافدن بعضیلری سوق وترغیبله حاصل اولوب
بولندقلری صنعت تجارتک نفع وفائده سی تذکیر ایله اصحاب دولتی

اطماع ایدرلر شویله که طرف دولتدن اول شخصه زراعت تجارت ایچون
دفع واعطا اولنان سرمایه بنی اعمال ایله حاصل ایتدیکی منفعت و
فائده دن کندویه دخی بر حصه تعیین وتقدیر اولنوب مدت یسیره ده
اموال عظیمه جمعنه وسیله اولمق ایچون وسیله کندو غرض و عوضنی
تحصیله وسیله ایدرلر خصوصا که اموال دولت ایله واقع اولان تجارتده
رسم باج وکمرک دخی مطلوب اولنمامغله اسرع اوقاتده مال عظیمه
دسترس اولهجغی ظاهر و مقرردر لکن اول شخص بیلمیز فرق ایتمز که
رجال وصدوره کندو نفع قلیلی ایچون سوق ایتدیکی تجارتده دولته
راجع مصلحت کلیه نک فوتنه باعث اولوب سرمایه خزینه دولت
و دستمایه سلطنت اولان ضعفای رعیتک کسب ومعاشنده نظامی
مختل اولمغله ایراد مقرره نک کسر ونقصاننه بادی اولور امدی
صدور دولت بو مقوله مخیل مکاری دائره لرینه تقرب ایتمیوب
جبایت اموالده مظهر اولان شخصک سعی وسعایتلرندن اعراض و
احتراز ایده لر والله بلطفه یرشدنا الی صالح اعمالنا لا
رب غیره

الفصل الثالث والاربعون

فصل ثالث قرق اوچنجی فصلی اصحاب ملک ودولتک واعوان وانصار سلطنتک کمال ثروت ویسارلری اواسط دولتده حاصل اولدیغی بیاننده در

معلوم اوله که بو امرک سر وسببی بودر که هر ملک ودولتک
ابتدای ظهورنده مغانم اعدا ورسوم رعایادن جمع اولان اموالک
اکثری اول دولتک بنیان عز واقبالنه تأسیس و تشیید ایدن
قبائل وعشائره توزیع وتقسیم اولنوب هر قبیله نک عون ونصرتده
سبق ایدن خدمتلری مقداری حصه ویریلور زیرا مبادی ظهور
دولتده ملوک وسلاطینک تمهید مبانی سلطنت ایچون کندو
قبیله وعشیرتلرینه احتیاجلری شدید اولمغله غنائم ورسومدن ارباب
سیوفک اخذ ایتدیکی اموالدن اغماض عین اولنوب انجق
سریر ملک ودولتنه اعتلا و غلبه اعدا ایله احراز رتبه سلطنتدن
غیری مطلوبی اولمامغله منافع ملک ودولتی اعوان وانصاره
بذل وصرف ایدرلر دولتک بو طورنده خدمه بیت دولت اولان خواص
مقربین وزرا وکتاب وسائر اتباع وخدامک حال وشانلری

ولی

ولی النعمتلری اولان سلطانک وسعت وثروتنه قیاس اولنوب قبائل
وعشائردن فضله خزینه دولته واصل اولان اموالدن حصه قلیله و
وظیفه یسیره ایله اکتفا ایدرلر اما بعد زمان طبیعت ملک ودولت
دفع غائله خصوم ایله قوت بولوب عوارض وعللدن سالم مقام عز
وشرفده علی وجه الاستقلال قائم اولدقده قبائل وعشائرک دائره
ملکده تغلب وتسلطلری منعنه قیام ایدوب جبایت اموالده حکم
وتصرفلرینی دفعه اهتمام ایتدکلرنده خزینه دولتدن انتفاعلری قلیل
وناقص اولوب حفظ حدود دولت وضبط ثغور سلطنت ایچون
خارجدن مواجب معینه ایله موظف عسکر ترتیبنه محتاج اولوب
بالجمله قبائل وعشائردن مستغنی اولدقلریله خدمت عظیمه ده امرا ایله
مشارکت ایدرلر بو صورتده صاحب تخت ودولت اولان سلطان
تحصیل مال وسائر احوالده منفرد ومستقل اولوب خزینه دولته
عائد اولان مالی حفظ وادخاره مالک اولمغله قدر وجاهی منیع
ودائره عز وحشمتی وسیع وقومی اوزرینه عز وغلبه سی قوی
وخزینه سی نقود کثیره ایله مشحون وممتلی اولور کذلک عتبه دولت
اولان وزرا وکتاب وامرا وحجاب دخی ثروت ویسار ومکنت
واقتدار ایله کامران اولوب سایه هما وایه دولتده فارغ البال
ورفاه الحال ایله تنعم وتعیش ایدرلر لکن ابتدای ظهور دولتده
تمهید مبانی ملکه قیام واقامت مراسم سلطنته اهتمام ایدن
اهل عصبیت قبائل وعشائرک ضعف وزوالی سببیله قوای ملکه
ضعف وخلل وعوارض وعلل طاری اولوب اطرافدن اعدا
وخصوم دائره دولته حمله وهجوم ایتدکده ملوک وسلاطین
خارجدن اعوان وانصاره محتاج اولمغله باج وخراجده ارباب
سیوفک مواجب ومهماتلرینه خرج وصرفه مضطر اولورلر بو
طورک ظهورنده دفع غوائل شقاق وکثرت خرج وانفاق ایله
ایراد قدیم قلیل وقاصر اولوب مصالح مهمه یه کفایت ایتمکله
خارجدن ماله ضمیمه محتاج اولدقده حجاب وکتاب وسائر خواص
ومقربینک ظل نعمتلری زائل وقدر وشانلرینه خلل کلی حاصل
اولور بو تقدیرجه خواص دولت وارکان سلطنت آبا واجدادلرینک

اسلاف ملوكك وقتنده جمع وادخار ايتدكلرى اموالى خزينه يه امداد واعانت قصديله بذل وايثاره مضطر اولوب ملك موروثلرى اولان دولت ونعمت يدلرندن زائل اولمغله خلوص محبتلرينه قصور وخدمتلرينه ساق ايتملرينه وهن وفتور عارض اولور اركان واعيانك فقر وابتذاللرى مقام عز واعتباردن ساقط وزواللرى مبادىء عز ودولتك تزلزل واندراسنه مفضى اولوب بنيان مجد وسلطنتك زوال وانقراضنه مؤدى اولور بو امرك صدق وتحقيقى دولت عباسيه وزراسنك حال وشانلرينه نظر ايله حاصل اولوب امراى بنى محبطه وآل برامكه وبنى سهل وبنى طاهر وانلرك امثالى صدور وامرانك انقراضيله دولته عارض اولان اختلالك بياسى ضمننده ظاهر اولور كذلك ممالك اندلسده واقع دولت امويه نك طوائف ملوك ظهورنده اختلالى بنى عبيده وبنى جدير وبنى يزد وانلرك امثالى وزراى امويه نك منا قبلرى بياننده معلوم اولور كذلك عهدمزده موجود اولان دولتك اعيان واشراف وزراى اركاننك زوال وفناسى ملكه راجع اولديغى متعيندر سنة الله فى عباده ولن تجد لسنة الله تبديلا

الفصل الرابع والاربعون فصل ثالثك فرق ودردنجى فصلى رجال دولتك وقت ضرورتده سطوت قاهره ملوكدن خوف ايله ادخارلرى اولان اموالى قطر آخره نقل وارسال ايتدكلرى بياننده در

معلوم اوله كه رجال دولت واركان سلطنتدن بعضيلرى وقت ضرورت ومضايقه ده سطوت قاهره ملوكدن خوف ايدوب سايه دولتده جمع وادخار ايتدكلرى اموالك على وجه المصادره يدلرندن اخذ واستردادى وهممندن ناشى خلع ربقه اطاعت وقطر آخره عزمت خياليله تصوير خولياى بمال وترتيب مقدمات مكر واحتيال ايدرلر شويله كه زعم فاسدلرنده مملكت آخره نقل وارتحال وسيله حفظ مال اولمغله غائله مصادره دن امين وسالم اولوب احراز وادخار ايتدكلرى اموال ايله اول مملكتده آسوده حال اولملرينه عزم وجزم ايدرلر لكن فكر وخياللرى باطل وحليه صدق وسداددن عاطل اولوب ظاهر الفساد ورأى كاسد اولديغندن غافللردر بو امرك سر وسببى بودر كه مرتبه عز وجاهه دخول ميسر اولوب منافع ملك ودولت

ایله

ايله مألوف اولدقلرنده كنج فراغه وصول ايله زاويه نشين خمول انزوا اولمق عسير وممتنعدر زيرا بو زعم ايله اختيار فرار وترك دياره عازم اولان كمسنه لر اگر بالذات عداوت ملوكدن ويا صدوردن ويا امرادن اولورسه بينه تاج وتخت دولت واسباب عز وحشمتى ترك ايله قطر آخره فرار الكادخى ممكن وميسر اولميوب رعيت بو امره اقداملرينه مساعده ايتميه جكى مقرردر بلكه ملوك وامرانك مملكتلريندن بالكليه نقل وحركتلرى تلف نفس وزوال ملكه باعث اولمغله على فوق العاده بو امره مبادرت قانون عقل وقياسدن خارجدر اگر بو سوداى خام وخولياى بى نظام ايله مختل الدماغ اولان ذات اعيان دولت واركان سلطنتدن معدود ايسه انك حقنده دخى ديار آخره نقل وارتحال امر عسير وغير يسيردر زيرا اعيان دولت ورجال سلطنت بلكه رؤساى سپاه ورعيت ملوك وسلاطينك عبيد مملوكلرى مثابه سنده اولوب اكثرى شرف قرب منزلت ايله معزز ومحترم و اسرار سلطنته محرم اولدقلرى ملوك وسلاطينك معلوملرى اولمغله اسرار دولته اجانبك وقوف واطلاعندن صيانت خدام سلطنتك غيرى ملوكه خدمت وعبوديتلرينه غيرت وحميتلرى مانع اولور حتى ممالك اندلسده واقع بنى اميه وقتنده مدت مديده اهل اسلام اقامت فريضۀ حج ايله سير وسفردن منع اولنوب شايد ديار شرق وقطر حجازده بنى عباس دائره سنه انتساب ايله افشاى اسرار دولت وهتك استار سلطنت ايدرلر ديو اهل اندلسدن برفرد نيجه زمان حج ايتمك ممكن اولمدى لكن ديار اندلسده طوائف ملوك تغلب ايدوب امويه دولتى زائل اولدقدن صكره اداى فريضۀ حجه اذن ويررلر ايدى وثانيا اگر ملوك وسلاطين دائرۀ دولته منسوب اولان رجالك مملكت اخرايه نقل وحركتلرينه مساعده ايدوب نفس وعياللرينك انصرافنه رخصت ويردكلرى صورتده اموال واملاكلرينه تعرضدن اغماض عين ايدوب تجافى ايتسهلر ايدى زيرا رجال دولتك مايه يسر وغنالرى خزينۀ دولتدن حاصل اولوب ذخائرى اركان دولتدن معدود اولديغى كبى مالرى دخى اجزاى بيت المالدن محسوب اولديغى معلوم ومتعين

اولمغله ملوك وسلاطين اتدكث رأي وتدبيرلريله ملام دولتده منتفع
اولدقلری کبی مالدریله دخی وقت حاجتده مغتنم اولوب علی حاله
بدلرنده ترك وابقايه بروجهله راضی اولمزلر بونلرك صكره اكر بر دولتك
بعض رجالی ملك ومالی ایله خفیةً قطر آخره غیبت وفرار ایتمك ممكن
اولدیغی صورتده اول مملكته دخول ووصول میسر اولدقده سایهٔ
حمایه سنده التجا ایتدیكی ملوك دخی مالنه تعرضدن كف ید ایتمیوب علی
وجه التعریض ایجاب وتخویف ایله یا عذر صریح ایله اموالنی یدندن نزع
وتخلیص ایدرلر زیرا ابرو رشباب عز واقبالی اولدیغی دولتك سایه
سنده احراز وادخار اولنان اموال میریه دن اولمق حسبیله بینه
بو دولتك مصالح مهمه سنه خرج وانفاق انسبدر دیو داخل حوزهٔ
تملكی اولان اموال واشیاءیی اخذ ونزع ایتمك مقرردر بونك وجهی
دخی بویله درکه فصل سابقده ذکر اولندیغی اوزره اصحاب ثروت
ویساردن اولوب کسب تجارت ایله تعیش ایدن صنادید تجارك
اموال وارزاقنه تصدی اولندقده اموال جبایتدن اغتنام ایله
احراز دست مایهٔ دولت ایدن رجالك بحسب الشرع والعادة مالنه
تعرض ایتمدی مقرردر حقیقت حالده عهد سابقده بجیله قاضیسی
وقعه سی بو خصوصه دلالت وشهادت ایدرکه قاضی مذکور طرابلس
غرب حاكمی ابن عمار نام کمسنه اوزرینه خروج ایدوب مملكت مزبوره
یی یدندن نزع وتسخیر ایتمش ایدی مدینهٔ مذکوره یی بر مدت ضبط
ایتدکدنصکره طائفهٔ افرنج استیلا ایتمكله قاضی مزبور ابتدا دمشق
الشامه بعده دار السلام بغداده فرار ایدوب اواخر مائهٔ خامسه ده
سلطان شهر بغداد اولان برکیارق بن ملكشاهك سلطنتی وقتنه
تصادف ایتمكله برکیارقك وزیری قاضی مذکور ایله ملاقات ایتدکده
بیت المالك زیاده ضرورتی واردر دیو ابتدا یدنده موجود اولان
نقودك اکثرینی استقراض ایدوب بعده علی التدریج بقیهٔ اموالنی
دخی بالكلیه اخذ ونزع ایتمكله غارتکران عربان ایچنه دوشمش
ابنای سبیل کبی عریان ایلدی قاضی مزبور حددن زیاده افزون مال
کثیر ایله شهر بغداده داخل اولمش ایكن فی الجملة الی یدندن اخذ
اولنوب سلطان برکیارقك سایهٔ حمایه سنه التجاسی قطعا مفید

اولدی

اولدی کذلك دیار غربده افریقیه ممالکنده ملوك حفصیه نك تاسعی
یاخود عاشری اولان سلطان بجایی ابی زکریا بن احمد لحیانی
دخی ثغور غربیه سلطاننك طونس قلعه سنه غزا قصدیله خروجنی
استماع ایتدکده مقاومت ومقابله دن عاجز اولمغله مطالبه سی
خوفندن فرار وتاج وتختنی ترك ایله دیار مصره عازم اولوب لكن
عساکرندن کتم واخفا ایتمكله تخت حكمنده اولان طرابلس قلعه سنه
استحكام ویرمك داعیه سیله سفینه یه سوار اسكندریه قلعه
سنه فرار ایتدی لكن خزینه سنده موجود اولان جواهر وامتعه
وکتب نفیسه ایله سائر اعقار واملاكنی بالكلیه بیع ونقده تبدیل
وتحویل ایلیوب یدیبوز اون طقوز تاریخنده مصر سلطانی اولان
محمد بن قلاوونك دولتسرای عالیسنه نزول ایتدی سلطان مصر
ابو یحیانك قدومنی خوش کوروب اگرچه بحسب الظاهر ملوك
وسلاطینه لایق اعزاز واکرام ایله مراسم مهمان نوازی ایتمكده
قصور ایتمدی اما رموز وتعریض ایله تشبثاً فیما یدنده موجود
اولان اموال واشیاسنی اخذ ونزع ایده رك یدیبوز یكرمی بش
تاریخنده وفات ایتدکده خزینهٔ مصردن کندوسنه تعیین اولنان
جرایه دن غیری مكسب ومعاشی اولمدیغی الی الرحمن کتابمز
ده ذکر وتفصیل اولنور تقریر مذکور اوزره بر دولتك رجالی
وامراسندن ما عدادن خوف وخشیت ایدوب مؤاخذه و
مصادره دن امن وراحت امیدیله ولایت آخر حكامنه التجا
ایتملری خولیای بیمال وخیال محال اولدیغی ظاهردر اگرچه بو
مقوله رجال دولت ایچون ترك دیار وقطر آخره انتقال ممكن
اولورسه ایچی تفرقهٔ هلاكدن تخلیصه قادر اولوب یدلرنده
موجود اولان اموالی اخذ وقبض اولنمق مقرردر لكن نفس انسان
متلون ومنقلب اولوب اقبال توجه ایتدکده جمع امواله رغبت
وقت مضایقه ایچون شیئ قلیل ایله قناعت ایدرلر والله هو
الرزاق ذو القوة المتین الفصل الخامس والاربعون فصل ثالثك
فرق ثلثی فصلی ملوك وسلاطینك ناسه بذل ایتدکلری عطایای
معتاده یی نقص ورفع ایتملریله ایراد خزینه نك نقصانه باعث

اولور بو امرك سر و سببی اولدر كه ملك و دولت عامهٔ انامك حاجت
و مصلحتلرینه اتمامه متكفل اولمق جهتیله بر سوق عظیم و چارسوی
معظم اولوب بالطول والعرض معمورهٔ فسیحهٔ ارضده مادهٔ
عمارت اندن حاصل اولور اگر ملك و سلطان ایراد دولتی خلقدن
منع و خزینه یه حبس ایدوب یا اموال جبایته بر غیری طریق ایله
حبس جاری اولمغله وقت و زماننده معتاد اولان مصارف لازمه
و مواجب معینه یه صرف اولنمسه اعیان دولتك یدلرنده
اولان مال قلیل یا منقطع اولور بو صورتده رجال دولتك خدام
و اتباعنه انلردن واصل اولان ایراد دخی منقطع اولوب رزق
و نفقه لرینه نقصان و قلت عارض اولمق مقرر در حالبو كه خدام
و اتباع دولت معظم سواد امت اولوب انلرك اموالی
سعر و رایجی اوزره سوق و بازارك سرمایهٔ رواجی اولمغله
معیشتلری منقطع اولدقده بیع و شرایه كساد ترتبنه بادی
اولور بو صورتده تجارك ربح و نماسنه دخی قلت عارض اولمغله
عقد تجارتدن حاصل اولان رسم باج و گمرك دخی قلیل اولوب
خزینه یه عائد اولان ایرادك قلت و نقصاننه باعث اولور
زیرا دولتك اكثر ایرادی معاملات ناس و رواج اسواقه
منوط اولور و تجار و رعیتك ربح و فائده امیدیله سعی و عملنه
مربوط اولمغله بیع و شرایه كساد كلدكده تجار و رعیت سعی
و عملده قصور ایدوب ضرر و زیانی ملك و دولته راجع اولور
اما ملوك و سلاطین اموال خزینه یی مصارف لازمه و وظایف
مهمه یه وقت و زماننده خرجده و صرفده قصور ایتمیوب حقی
مستحقنه ایصالنه همت ایتدكده تجار و رعیت دخی مستفید
و متمتع اولوب باج و خراجك وفرت و كثرتنه باعث اولور
و ایراد دولتك نقصاننه بر سبب دخی بودر كه ملك و مال
سلطان ایله رعیت میاننده دور ایدوب گاه سلطاندن
انلره و گاه انلردن سلطانه عائد اولور ملوك و سلاطین
اموال دولتی عسكردن امساك ایتدكده بیع و شرا قلیل
اولوب تجار و رعیت دخی فقیر اولمغله رسوم و تكالیفه قلت

ولنقصان

ولنقصان ترتب ایدر سنة الله فی عباده

الفصل السادس والاربعون

فصل ثالثك قرق آلتنجی فصلی جور و تعدی خراب عماره مودی
اولدیغی بیاننده در معلوم اوله كه اموال ناسه ظلم و تعدی ایله تعرض
و تصدی ایله تحصیل مالده انلرك سعی و عملارینه فتور ایراث ایدوب
نتیجهٔ سعیلری نهب و غارته مودی اوله جغی معلوملری اولمغله
كسب و كاردن یدلری منقبض و منقطع اولور و دخی رعایانك
كسب و كارده فتور و قصورلری ظلم و تعدی مقداری قدر اولوب
ظلم و جورك خفت و كثرتنه تابعدر اگر بر مملكتده ظلم
و تعدی غالب و جمله تجار و رعایایه شامل اولوب من كل الوجوه
جمیع ممالكده اموال رعایایه تعرض اولنورسه اصحاب زراعت
و ارباب تجارت بالكلیه انتفاعدن مأیوس اولمغله بالجمله سوق
و بازار كاسد و نظام معاش فاسد اولور اگر ظلم و عدوان
خفیف و قلیل اولوب بعض خصوصده اجرای عدله میل و بعضسنده
اهون شرین ایله عمل اولنورسه اول مملكتك رعایاسی خوف
جور و رجای عدل ایله اقدام و امتناع بیننده تردد اوزره سعی
و عمل ایدرلر زیرا اعمار بلدان رواج اسواق و بازار رعایانك سعی
و عملاریله مال حاصل اولوب اطراف ممالكده تجار ذی الاقتدارك
آمد شدلریله متحقق اولمغله كثرت مظالم ایله رعیتك امن و
راحتی زائل و كسب و كاردن رغبتلری عاطل اولدقده طلب
رزق و معاش ایله اول مملكتك اهالیسی ممالك اخرایه نقل
و رحلت ایدرلر بو صورتله بلاد و امصار سكان و اهالیدن خالی
قالوب نظام عالمه اختلال كلی حاصل اولمغله ملك و دولت
دخی مضمحل اولور زیرا دولت و سلطنت صورت نظام
رعیت مادهٔ انتظام اولوب ماده فاسد اولدقده صورت
دخی زائل اولدیغی كتب حكمتده مسطوردر بو امرك صدق و
تحقیقی ائمهٔ تاریخدن امام مسعودی اخبار فرس بیاننده نقل
ایتدیكی حكایه دن معلوم اولور كه زمان سابقده ملوك فرسدن
بر كسرای مجوسك ایام دولتنده رئیسدن منحوسلری
اولان حكیم ذوفنون بایقوش لساندن بر حكایه ترتیب ایدوب

ملکٔ مزبورک ظلم وجورینه و احوال مملکتدن غفلت وذهولنه
تعریض ایتدی اصلا دخی بویله درکه یوما من الایام بر بوم مشئوم
بر خرابه زارده کندویه مخصوص صدا ایله آغاز نوحه وفریاد ایتدکده
کسرای فرس استماع ایدوب حکیم مزبورک علم منطق الطیره
وقوفی زعمیله بومک مرادندن استخبار وفریادندن مقصودینی
استفسار ایتدی حکیم دخی کسرای مزبوری رقدهٔ غفلتدن ایقاظ
و خواب حیرتدن بیدار ایتمک قصدیله ضرب مثالی بووجهله
آغاز مقال ایتدیکه عهد سابقده ملوک فرسدن بهرام نام
کسرانک وقتنده جنس طیوردن بر ارکک بوم ایله بر دیشی
بیقوش باهم آشیانهٔ وصل اولمق مراد ایدوب عقد ازدواجه
طالب اولدقده بوم انثی مهر وکابین اولمق اوزره کندویه یکرمی
عدد خراب قریه ویروب استدیکی وقتده نوحه وفریاد ایتمک
شرطیله عقد ونکاحه رخصت ویردی بوم مزبور دخی شرط
مزکوری قبول ایدوب دیدیکه ای بهرامک ملک وسلطنتی
بوندن بویله بر مدت دخی متمادی اولورسه بن سکا بیک
عدد قریهٔ خراب تملیک واعطا ایتمک امر سهلدر دیو حکیم
مزبور لسان بومدن حکایهٔ مزبوره یی حضور کسرایه انها ایتدکده
درحال ملک فرس خواب غفلتدن بیدار وکندو حالنه تعریض
واستشعار قصد اولندیغنه تفرس ایتدکده حکیم مرقوم ایله بر
خالی محلده عقد انجمن صحبت اولوب استکشاف مرام
وادارهٔ کلام حکمت نظامه مباشرت ایتدی حکیم دخی
کسرای مجوسه سر فرو ایدوب روی مرامدن بووجهله پرده
برانداز حجاب اولدیکه ای ملک زمان معلومک اولسونکه
نظام دولتک اصل واساسی شرع شریفه رعایت
وطاعت حضرت حقه مداومت وامر ونهیه اطاعت ایله حاصل اولور
شریعتک نظام وقوامی دخی ملک ودولت ایله ثابت ومتحقق
اولور ملک وسلطنتک عز وشوکتی رجاله ورجالک قوام ودوامی
دخی ماله منوط مالک حصولی دخی عماره وعمارتک نظامی دخی
عداله مربوط ومنوطدر حقیقتده عدل وداد بر میزان راست عیاردرکه

حق جل وعلا انی بین العباد نصب ووضع ایدوب سلاطین و
ملوک اول میزانی تعدیل وتسویه ایله اوزان اعماله ناظر
وقیم نصب ایتدی ای ملک سن تخت ایالتنده موجود
اولان اراضی معموره ومزارع موفوره یی لیل ونهار تعمیر و
احیا وباج وخراج وسائر حقوق دیوانیه یی خزینه یه ایراد
ایدن رعایا وبرایادن اول اراضی معموره یی غصب ایدوب
دائرهٔ دولته منصوب ومنخفض اولان اتباع وخدامه تملیک
ایتدیکک انلر دخی راحت وکسله مألوف اولمغله زراعت و
حراثت وسائر نظام عماره انسب اولان سعی عملده
قصورله تعمیر بلدانی ترک ایدوب عتبهٔ دولته تقرب وانتسابلری
حسبیله ذمملرنده حاصل اولان رسوم دیوانیه یی اداده
تقصیر وقرا وقصباتده ساکن اولان ضعفای رعیته تحمیل
ایله ظلم وحیف ایتدیلر پس عجزهٔ رعایا دخی دیار وقرا ومزرعه
ومزارعلرینی ترک واخلا ایدوب سائر بلاد بعیده یه نقل و
رحلت ایله حط رحل اقامت ایتمه لریله عمار ملک ودولته خلل
کلی طاری اولدی شویله که ایراد مقرره یه زیاده کسر ونقصان
ترتب ایدوب حفظ حدود وحمایت ثغوره مأمور اولان حماة
ومحافظینک علوفه ومواجبلری واقتضا ایدن مصارف مهمه
ومصالح ضروریه لری کورلمامغله سرحدلر نظامی مختل ولشکر
ورعیتک انتظامی مهمل اولدی پس اعدای حدود دولت
وجوار سلطنته قریب اولان ملوک وسلاطین اقامت دیهیم
ملکه سبب اولان مواد نظامک اختلالنه وقوفلری سببیله
ممالک فرسه هجوم ایدوب قلاع وثغوری یدلرندن اخذ ونزعه
قیام ایتدیلر دیو حکیم مزبور تمهید مقدمات مرام ایتدی کسرای
مزبور کشیدهٔ سلک تقریر اولان جواهر کلمات حکمت انتظامی
قرطهٔ کوش هوش ایتدکده تنظیم مصالح ملکده قیام ودفع
مفاسد ومظالمده اقدام واهتمام ایدوب رعایا یدلرندن
اخذ اولنان قرا ومزارعی خواص دولتندن اخذ واصحابنه
رد وتسلیم ایتدی رعایا دخی ملک مذکورک حقلرنده جاری

اولان نظر لطف و عنایته کوروب کالاول اولدیغی اوزره
تعمیر بلاد و احیای قرا و قصباته سعی و اقدام ایدوب رسوم
قدیمه یی خزینه یه ادا ایدیلر بو تقریب ایله ضعفای رعیته قوت
کلوب اقوات و ارزاقده خصب و رخا ایله اراضیٔ موفوره تعمیر
و احیا اولنمغله رسوم میریه و حقوق دیوانیه وقت و زماننده
ادا اولنوب کثرت مال و وفرت رجال سببیله بقدر قلاع
جنود موفور ایله مشحون و صول و اعدای دولت دائرهٔ ملکدن
مطرود و ممنوع اولدی بوندن کسرای مذکور بنفسه نظام
دولت و اصلاح حال رعیته مشغول اولوب شیئاً فشیئاً
شوکت و قوت متزاید و مترقی اولدی بو حکایهٔ عجیبه دن
معلوم اولدیکه ظلم و غفلت تخریب بنیان ملکه بادی اولوب
عاقبت ضرر و زیانی دائرهٔ دولته ساری اولمسی مقرردر
معلوم اوله که بعض دولتك بلاد و دیاری واسع اولوب
اهالیٔ موفوره ایله مشحون و ممالك معموره یی حاوی اولمغله
مظالم و مفاسدك دفعةً تأثیری ظاهر اولمیوب اول مقوله
دولتك زمان قلیلده نظامنه خلل کلمیه ده عاقبت
اولورکه رصین بنیان عز و اقبالی خراب اولمق مقرردر زیرا
کثرت تجار و رعیت ایله خصب و رخا غالب اولوب اموال
و املاك اصحابی رجال کثیر ایله اولمغله ظلم و تعدینك تأثیری
خفی و تدریجی اولور و دخی بعض اوقاتده بر مملکته ظلم و عدوان
ایله غلبه و استیلا ایدن طائفه نك تغلب و تسلطلری اول
مملکتك خرابندن مقدم مندفع اولوب بر آخرینه حسن
سیرت ایله معروف ملوك قائم اولدقده بر مهم بهبودی
عدل و داد ایله مزاج مملکته مداواته موفق اولمغله وقت السلامه
قوای دولته عارض اولان امراض خفیه نك علاجنه مبادرت
ایدرلر معلوم اوله که ظلم و تعدی بین الناس مشهور اولدیغی
اوزره مجرد ناسك یدنده اولان ملك و مالنی بغیر حق
اخذ و قبضه و غصبه مقصور و منحصر اولمیوب بلکه بو معناده
جاری اولدیغی کبی غیری امورده دخی واقع اولور از جمله بر کسنه

نك

نك خدمتی مقابله سنده مستحق اجر و عوضك قطعی یا خلاف واقع طلب
دعوا ایله اخذ مال یا خلاف شرعی فرض رسوم دخی اطلاق اولنوب اخذ
وضع ایدن ظالم اولور بو تقدیرجه اموال ناسی نهب و غارت و ادای
حقوق و دیونده دخی مماطله و مبالغت ایدن رجال غصب اموال ایدن
اشخاص ظلمه دن معدود اولوب ظلم و جورلری مایهٔ قوام دولت
و سرمایهٔ نظام سلطنت اولان اموال و املاکك زوالنه سبب اولمغله
ضرر و زیانی ملك و دولته عائد اولور و دخی معلوم اوله که کتب
شریعتده جور و ظلمك ذم و تحریمنده حکمت و مصلحت الحق اولان
نشأت ایدن فقد عمران و خراب بلداندرکه انسانه بو بابده اطلاق
عنان رخصت اولنسه جبابره ظلمه یه مایهٔ معاش و سرمایهٔ انتعاش
اولان اموال و املاك و اقوات و ارزاقی جبابرهٔ قوم اخذ
و سلب ایتمکله وجه ارضده نوع بشرك انقراض و اندراسنه
سبب اولور مرآیای ضمائر اولی الابصاره صورت نما اولان
امور دندرکه جناب حق فیاض مطلق جل شانه حضرتلری مقتضای
حکمت ازلیه و مشیت علیه سی اوزره نوع بشری وجه ارضده
خلیفه نصب ایتدکده اصول توحید و فروع اعماله ارشاد ایله امره
ترغیب و سفك دماء و اخذ مال ایله ظلم و تعدیدن نهی و تحذیر ایتدکیه
انسان امن و راحت اوزره تحصیل قوت غذا و احراز مسکن
و لباس ایله نفس و عیاللرینه انفاق ایدوب امتثال اوامر
و اجتناب نواهی ایله تحصیل رضای حضرت حقده بذل جهد
جهد موفور و سعی مشکور ایده لر و ظلم و تعدی البته بو حکمت خفیه
و مصلحت کلیه یی مخل اولمغله مایهٔ قیام حیات اولان اموال
و ارزاق عبادك اتلاف و افناسنه مفضی و خلیفهٔ منصوبك اعدامنه
مؤدی اولمغین فلاجرم نصوص قاطعه و ادلهٔ قویه ایله ظلم و جوری
منع و تحریم ایتدی و ظلمك ذم و حرمتی حقنده شرع شریفده
آیات و احادیث شریفه دن ادلهٔ کثیره وارد اولوب تفصیلی
دائرهٔ تقریر و تحریردن خارجدر قتل و زنا و سائر نوع بشرك
هلاك و فسادینه مؤدی اولان منکرات و معاصی یی تعاطیه هر کس
قادر اولمغله جناب حکیم متعال حضرتلری رجم و قصاص کبی حدود

وعقوبات فرض و تقدير ايدوب كتاب كريمنده ذكر و بيان و
اجراى اقامتيله حكامه امر و فرمان ايتدى اكر ظلم و تعدى دخى ساير
افعال منكره كبى هر شخصك داخل حوزهٔ قدرتى اولان افعال
سيئه دن اولايدى انلك مقابله سنده دخى بر حد معلوم مفروض
و مقدر اولوب قتل و زنا و شرب خمر مقابله سنده فرض و تقدير
اولنان قصاص و ديت رجم و حد كبى عقوبت معينه ايله مجازات
و مقابله اولور ايدى لكن جور و بيداد هر شخصك مقدورى اولميوب
بلكه انجق تحت قهر سياستده داخل اولميان جبابرهٔ ولاة قادر و
انلرك حقنده ناسك اجراى حد عقوبتده دست مكنتلرى قاصر اولمغله
مجرد تنكيته منع و وعيد ايله قدح و ذمنده مبالغه يه اقتصار اولندى
تاكه اتباع نفس و هوا و ترك عدل ايله ظلمه تصدى ايدن اكابر و عظما ظلم
حقنده وارد اولان آيات بيناتى استماع ايتدكده جناب منتقم
بى زوال جل شانه عن المثال حضرتلرينك قهر و غضبندن خوف ايدوب
هر حاكم و قاهر اليه منع و زجره قادر دكل ايسه نفسنى كندو منع
ايتسون ديو نهى اكيد و وعيد شديد ايله اكتفا بيوردى وما ربك بظلام
للعبيد اكر بو مقامده سؤال وارد اولورسه كه قطع طريقيله ابناى سبيلى
مرور و عبوردن منع ايدوب محاربه يه اقدام ايدن اشقيا قبل التوبه
اخذ اولنسه قده طرف خلافدن قطع يد و رجل و قتل و صلب يا نفى ايله
مجازات اولنمرى حقنده وارد اولان نص مبين اقتضا ايدركه
ظلم و تعدى مقابله سنده دخى قتل و زنا كبى حد معين فرض و تقدير
اولنوب قول اوله منافى و مناقض اولمق لازم كلور ايراد مذكوره يه
كوره بو وجهله جواب ويريلوركه اولا قطع طريق حقنده ذكر اولنان
جزا قطع طريق ايله واقع اولان ظلملرى مقابله سنده واقع اولميوب
بلكه بعض علما ذاهب اولدوغى وجه اوزره ابناى سبيلك نفس و
عياللرينه تعرض ايله جنايتلرى مقابله سنده كه قتل نفوسده قصاص و
مقابله اتلاف مالده ضمان ايله حكم اولنمشدر معهذا قصاص و ضمان
بعد الاخذ و الحبس خصومك طلب دعواسنه توقفكره واقع اولمغله
قوت و شوكتلرينك زوالى وقتنه مصادف اولوب كلامه نقض
و منعدن سالم اولور و جواب ثانى دخى واردر كه بزم باب ظلمده

قوت و شوكتدن مرادمز امير كبير و والئ عظيمك قدرت و شوكتيدركه
انلكله آحاد ناس بر وجهله مقابله و مخاصمه يه قادر اولميوب حاكم بنام
و مالك رقاب انام اولمغله انلك دائرهٔ عدلدن عدولى و كرلوهٔ جوره
دخولى تخريب عالمه مؤدى اولور بو تقديرجه قطاع طريق بو بابده
معدود اولميوب بلكه اخذ ماله توسل ايچون تخويف عباد قصديله
هر محلده تخيرة و اجتماع ايتدكلرنده شرعا و سياسة جمله طرفندن انلك
ظلمنى دفع و منعه قدرت متحقق اولمغله حقلرنده ساير اشقيا كبى
اقامت حدود اولنمق محققدر والله قادر على ما يشاء معلوم اوله كه
مظالمك اشد و اشنعى نظام عالمى افساد ايدن امورك هرى دخى طائفهٔ
رعيت بلا ضرورة بر مدت بعض خدمات شديده ده استخدام اولنوب
عوض و اجرت نامنه بر نسنه اعطا اولنمامقدر زيرا اشبو كناهك سلك
فصولنه منسلك اولان ابوابدن رزق و نفقه يا بنده كرى تصميم اولنديغى
وجه اوزره كسب و كار على العموم بنى آدمك سعى و عمللرينك اجر و
قيمتلرى اولوب خدمت عمل رعايا ده سرمايهٔ غنا كسب معاش
ربح و نما مقامنه قائم اولمغله رعايانك سعى و كوششلرى انلرك سرمايه
لرى اولور بلكه زراعت و فلاحته مشغول اولان رعيتك مكسب
معاشلرى انجق سعى و عمللرينك حاصلاتنه موقوف اولوب انلرك
غيرى سرمايه و بضاعه لرى يوقدر بو تقديرجه افعال شاقه تحميل اولنمغله
انلر دخى سعى و عمللرى تعطيل اولنوب بغير حق مدت مديده مصالح
ضروريه دولتدن معدود اولميان خدماتده استخدام اولندقده
عمللرينك قيمتلرى مغصوب و كسب و كارلرى معطل اولمغله يدلرندن
سرمايه لرى اخذ اولنمش تجار كبى مبتلاى فقر و فاقه اولورلر اكر
وجه مذكور اوزره استخدام رعايا بر دولتده عادت مستمره اولوب
اكثرى اوقاتده تكليف اعمال شاقه اولنورلرسه رنج و عنادن مايوس
اولوب بالجمله كسب و كاردن يدلرى قاصر اولور بو خصوص ايسه
قرا و قصبانك خرابنه بادى و عمارت عالم اختلالنه مؤدى اولوب
ضرر و زيانى دولته راجع اولور والله يرزق من يشاء بغير حساب
معلوم اوله كه افساد نظام عالمده اشنع اولان مظالمك بريدخى
جبابرهٔ دولتدن بعضيلرى بزار بار تعب و مشقت ايله رعايانك

جمع وتحصیل ایتدیکی اموال وارزاقی ثمن قلیل ایله اشترا ایدوب
محتاج اولدقلری بعض اشیایی زیاده بها ایله انلره بیع ایدرلر بعض اوقاتده
دخی اکابر وعظما اعیان وزادن فقرای رعیته صورتا شفقت
ومرحمت قصدیله بیع ایتدکلری اشیانک ثمن وبهالرینی مطالبه
ده تعجیل ایتمیوب وقت یسیرده ادا ایتمک اوزره تأجیل وامهال
ایدرلر رعایا دخی انلردن بهای کثیر ایله اشترا ایتدکلری اشیایی
وقت رواجنده طالبنه بیع ایدوب حاصل اولان ربح ونمادن بهای
رخیص ایله صاتدقلری اشیانک ضرر وزیاننه الدقلری اشیانک
بهالرنده واقع اولان غبن وخسارته مکافات امیدیله خاطرلرینی
تسلی ایدرلر لکن متغلبه دولت زمان تقسیط حلول ایتدی دیو
مطالبه ده تعجیل ایدوب وقت رواجه تأخیر ایتدکلرندن فقرای رعیت
اول اشیایی الدقلری بهادن نقصانیله بیعه مضطر اولمغله اشبو بیع و
شراده ایکی وجهله ترتب ایدن ضرر وزیان سرمایه لرینک قلت
ونقصاننه مؤدی اولور ودخی بعض دولده وجه مشروح اوزره بیع
وشرا صورتیله واقع اولان ظلم وتعدی دار الملک دولتده مقیم
تجار ورعایایه مقصور اولمیوب بلکه اطراف بلاد وممالک اخزادن
وارد اولان تجار واصنافه دخی عام وشامل اولور تسویه که قوت غدا
وکرک امتعه الوانی سائر اشیاده دخی جاری اولوب جمله تجار
واصنافک اموالی ثمن قلیل ایله اشترا وکندولرینه زیاده بها ایله
بیع اولنان اشیا عادت اولمغله عموم بلوی اوزره ضرری عامه یه
بادی وسرمایه تجار ضایع اولمسنه مؤدی اولور بو صورتله تجار رعیت
واهل اصنافک سرمایه لرینه خلل ونقصان ترتبنه بادی اولمغله تعاطی
بیع وشرایه شوق ورغبتلری زائل اولوب اطراف بلاددن اول بلده یه
ورود ایدن تجار دخی بو احوالی رؤیت استماع ایله ولایتنده منقطع
اولمغله سوق وبازار کاسد ونظام بیع وشرا فاسد اولور وتجارتک
انقطاعندن رعایا دخی یدلرنده اولان اشیایی بیعه امکان اولمیوب
انلرک دخی بو وجهله تکسب معاشلری معطل اولمغله حین بیع وشراده
دولته عائد اولان باج رسم کمرک وهر اولمیوب خزینه یه کسر ونقصان
ترتب ایدر زیرا بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره هر بر دولتک اواسط

واواخرنده

واواخرنده ایراد معظم خزینه باج وکمرک اولوب انک قلت ونقصانی
رجال دولت وسکان ولایته زیاده مضر اولمغله بو امرک ضرر وزیانی
ملک ودولته راجع اولور اشبو ذکر اولنان وجه اوزره صورت بیع و
شرا ایله خلقک اموال واملاکی اخذ اولندقده اندن تشتت ایدن
فدوقتا فوقتا تدریجله حاصل اولوب اول امرده ظاهر اولماز اما
هر ملک ودولتده که خلقک مالی مجانا اخذ اولنوب غصب اموال
اموال وسفک دماء وهتک عرض ایله ظلم وتعدی یه تعرض وتصدی
قصد اولنسه مدت قلیله ده هرج ومرجه مفضی ومؤدی اولمغله
اول دولتک نظامی مختل ومنحل اولور معلوم اوله که مجانا اخذ مال
وقتل نفوس رجال ایله واقع اولان مظالمک ضرر وزیانی سریعا
حاصل اولوب دفعةً نظام عالمک زوال واختلالنه باعث اولمغله
سد باب ظلم وعدوان ایچون جناب حکیم بیعدت جل شانه حضرتلری
بو مقوله مظالم فاحشة الظهوری بالکلیه منع ونهی ایدوب لکن
بیع وشراده وجه مشروح اوزره باج وکمرک اخذینی تجویز ایله
حکمت ومصلحته رعایت اولندی معلوم اوله که اشبو آنه دک
کشیده سلک تقریر اولان مفاسدک اکثری دخل وایرادی قلیل
اولان دولده رجال مملکتک ترفه وتنعمه میل وانهماکلریله کثرت
حشمته رغبتلری سببیله حادث اولوب خرج ونفقه لری کثیر و
معتاد قدیم اوزره مصرفلرینه عائد اولان دخل وایرادلری بغایت
قلیل اولمغله خرج ومصرفلرینه کفایت ایتمدیکندن ناشی بو تقدیرجه
دخل وایرادلری خرج ومصرفلرینه وفا ایتمک ایچون نیجه رسوم
وبدع احداث واختراع اولنوب حوزهٔ حمایهٔ دولتده موجود
اولان ممالکده تجار ورعایادن استعانه اولنور کیدرک خزینه نک
ایرادی کمرک کبی مضبوط مصارف مهمه یه مصروف اولمیوب متغلبه
دولت هوای نفسلرینه تبعیت ایله اموال خزینه یی کندولرینک
حشمت وغنالرینه صرف واتلاف ایدرک تبذیر واسرافه تصدی
ایتدکلرنده سابقا ایراد قدیمه ضم اولنان محدثه تکالیف مخترعه دخی
کافی اولمامغله سکان مملکت وقطان ایالت سلطنت اولان رجالک
عرض ومالارینه اطالهٔ دست تعدیده افراط اولنوب طوق تحملدن خارج

اولمغله ممالکک بلادک خرابه ولنظام ملک ودولتک زواله
باعث اولور والله مصرف الامور ولارب غیره **الفصل السابع**
والاربعون فصل ثالثک فرق یدنجی فصلی مبادئ ملک ودولتده
ملوک وسلاطین ناسدن احتجاب ایدوب نه وجهله حاجب نصب
وتعیین اولندیغی واواخر دولتده احتجابک زیاده اولمسی بیاننده
در معلوم اوله که هر بر ملک ودولتک ابتدا ظهورنده اصحاب
رجالی آیین عز وحشمتدن بعید اولوب آداب رسوم سلطنته
میل ورغبت ایتمدکلری بوندن اقدم مرة بعد اخری ذکر وبیان اولنمشدر
زیرا ابتدای ظهور دولتده تمهید مبانی عز وسطوت وتشیید
بنیان سلطنت ایچون نسل ونسبلری واحد قبیله وعشیرتک اجتماعی
لازم وقبائل وعشائر دخی طور بداوت اوزره قدر حاجت و مقدار
ضرورت اوزره تعیشه قناعت ایله اکتفا ایدرلر لیس امدی دعوای
ملک ودولت ایله خروج ایدن رجال اهل دین وملت و با ملل و
شرایعدن بر دین ومذهبه تابع البته جمله امورنده احکام شرعیه
اوزره حرکت واسباب عز وجاهه میل ورغبتدن اجتناب ایدرلر
والا ظهور ایدن دولتک رجالی اهل دین وملت اولمیوب مجرد
شوکت قاهره وسطوت باهره اصحابی قبائل وعشائردن ایسه
بهر حال ابتدای ظهورلرنده بریه وبادیه ده مألوف ومأنوس اولدقلری
طور بداوت اوزره حرکت ایدوب تمهید مبانی ملکدن صکره ظهور
ایدن آیین عز وحشمت ومراسم ملک وسلطنتدن غافللردر
بو تقدیرجه ملوک وسلاطین ابتدای ظهور دولتده بدوی طوری اوزره
قدر حاجت ایله تعیشه قانع ومکنتلی اخوان وانصاری اولان رجال
ایله بی محابا معاشرت ومعامله یه مجبول اولملریله هر وقتده مجلسنه
دخوله رخصت ومساعده ایدرلر اما دفع غائله خصوم ایله قوام
ملک ودولت ثابت وقائم وقائم اولوب ملوک وسلاطین احراز
مجد وشرفده منفرد ومستقل اولدقده خدام دولت وحواشی
سلطنت کثیر اولمغله آحاد ناسدن احتجابه طالب وخواص
مقربین ایله امورنده استشاره یه راغب اولوب حسب الامکان
مزاحمه انام ومضایقه مقامی دفع ایچون حاجب نصبنه محتاج

اولورلر

اولورلر شویله که اعیان دولتدن بریسی منصب حجابت ایله سرافراز
ودرگاه دولتده اقامت ایله ممتاز ایدرلر ارکان دولت وعظمای
سلطنتدن مجلس سلطانه دخول وحضوری لازم اولان رجالدن ماعدا
سائر آحاد ناسک دخول وحضورلرینی منع ودفع ایدرلر بوندن
صکره تمادی ایام ایله دائره ملک ودولت واسع ومتسع اولوب
نصاب عز وحشمت رتبه کماله بالغ اولدقده اول دولتده مالک
رقاب انام اولان ذات عالیمقام اخلاق ملوکانه ایله متخلق اولوب
اطوار شاهانه واوضاع پادشاهانه اوزره ترتیب عز وجاهه مباشرت
ایدرلر رتبه دولت بر طوره بالغ اولدقده ملوک وسلاطین تدبیر ملک
ده مستقل اولوب بر خلق غریب ایله متخلق اولورکه محرمان سرا
پرده اختصاص اولان ارکان خواص امره حسن مدارات ایله معامله
ودشمنلرینه لایق مداهنه ایله خدمت عبودیتنه محتاج اولورلر شویله
که مجالس سلطنت شرفیاب رخصت دخول اولان اعیان دولتک
بعضیلری سطوت قاهره ملوکدن غافل وزایل اولمغین مشرب
رضالرینه مخالف حرکت ایله اشتعال نائره خشم وکینه بادی
اولوب مظهر قهر قهرمانی اولورلر بناء علیه دولت وسلطنتده
خواص مقربیندن آداب ملوکه واقف بر حاجب ثانی نصبی
دخی لازم ومتعین اولدیکه اعیان دولت ایله ملوک وسلاطین
میاننده واسطه اولوب هر وقتده مجالس ملوکه اعیان وارکانک
حضورنده منعه مرخص اولمغله سلطانک انامی تحریک غضبه
بادی اولان اموری معاینه دن ونماسی اصابت قهر وغضبدن
حفظ وصیانت ایلیه بو تقدیرجه هر دولتده ایکی حاجب نصب
اولنوب بری حاجب خاص وبری حاجب عام اولور حاجب
خاصک قدر وشانی حاجب عامدن اعلا اولوب خواص
دولت وارکان سلطنتی مراسم معتاده واوقات معینه ده
حضور سلطانه دلالت ایدرلر اما حاجب عام آحاد ناسدن
اصحاب حاجاتی وکلای سلطنته بولشدروب مصلحتی اولمیان
رجالی منع ودفع ایدرلر هر دولتک مبادی ظهورنده ابتدا حاجب
عام نصب اولنوب بعده زین بسط وتمهید اولندیغی اوزره مصالح

اصحاب حاجاتی دیوان امرایه عرض ایدرلر نته کیم معاویه و عبد
الملک وسائر ملوک بنی امیه دولتلرنده ابتدا منصب حجابت
عامه احداث اولنوب صاحبنه قاعدهٔ اشتقاق اوزره حاجب
تسمیه اولندی بوندن صکره دولت عباسیه ظهور ایتدکده کتب
تواریخده ذکر اولندیغی اوزره خلفای بنی عباسک دائرهٔ ملک
و دولتلری وسیع وقدر وشانلری رفیع اولوب آیین عز وشوکت
ومراسم جاه وحشمت رتبهٔ کماله بالغ اولمغله عظمای دولت و
ارکان سلطنتک مجلس خلیفه یه دخول وحضورلرینی عرض واستیذان
ایچون بر حاجب کبیر دخی نصب اولنوب حاجب اسمی اکا دخی تعیین
وتخصیص واطلاق اولندی حتی سرای خلیفه ده ایکی دار انشا اولنوب
بری خاصه یه ودیکری عامه ایچون بنا اولندیغی دولت عباسیه
تاریخلرنده مسطور ومذکوردر ودخی معلوم اوله که بعض دولده متغلبه
ظهور ایدوب خلیفه نک حکم وتصرفدن حجر ومنع قصدیله بر حاجب
ثالث دخی نصب اولنورکه حاجب نامی اکا دخی تخصیص اولنور ذکر
اولنان حاجب اولوقتده نصب اولنورکه خواص ملک ودولت
خلفادن بر طفل اندک سال یا بر شخص ضعیف الحال اورنک
خلافته اجلاس ایدوب امور دولتی کندولرینه قصر ایله خلیفه نک
حکم وتصرفدن حجر مراد ایتمکله ابتدا خلیفهٔ منصوبک آبا واجدادینه
منسوب ومتخصص اولان خواص مقربیننی دخول وحضوردن منع ایدرلر
رای کاسد وغرض فاسدلرینی ترویج واجرا ایچون گیروهٔ مکر
وخدیعه یه سلوک ایدوب اسلاف ملوک وقتنده داخل حریم
سلطنت اولان رجالک مجلس خلیفه یه حضورلری قانون ادبه
مخل اوضاع بارده دن خالی اولمامغله بتشک اسرار ایدن
نیکخواهان دولتی طرد وابعاده توسل ایدرلر تا که خلیفه یه مقارنت
ومجالسلرینه ملازمت ایله اصحاب تغلبک دفعی بابنده برشئ
تکلم اولنمیوب بنیان تغلبلرینک استحکامنه مانع اولمیه لر عتبهٔ
خلافته طرفلرندن بر حاجب منیع الجناب نصب وتعیین ایدرلر
فصول سابقده فصل حجرده ذکر اولندیغی اوزره حجاب مذکورک
اکثریا وقوعی اواخر دولتده حاصل اولوب قوای دولتک ضعف

وهامنه

وهامنه دلیل وعلامتدر زیرا اعقاب ملوکدن استقلال واستبداد
زائل وتشتت آرا حاصل اولوب نفوس وطباعده حب ریاست وداعیهٔ
ولایت ثابت ومستقر اولمغله صدور والی دولته منتهی واحاده اولان
اعیان واکابر دائرهٔ ملکه تغلب واستیلا وسریر سلطنته اعتلایه سعی
ایدرلر والله غالب علی امره الفصل الثامن والاربعون فصول ثالثک
قرق سکزنجی فصلی دولت واحده نک ایکی دولته انقسامی بیاننده در
معلوم اوله که هر ملک ودولتک زوالی واقع وآثار وعلایمی ظاهر
اولوب ابتدای علامتی اول دولت واحدک ایکی دولته افراز و
انقسامیدر بو امرک تحقیقی بویله درکه هر ملک ودولتک رجالی
قوت قاهره وسطوت باهره ایله اعداسنه غالب اولوب نصاب
عز وشوکت مرکزنده قرار ایتدکده اول دولتده تخت نشین سلطنت
اولان ملک وسلطان امرنده استقلاله طالب اولوب ابتدای
ظهور دولتده حکم وتصرفدن وسائر منافع وعوائدده کندویه
مشارکت ایدن اقارب واصهارینی دفع واعلای سلطنت
سوداسیله خروجلری تهمتیله اتهام اولنان اهل بیت دولتی اعدام
واهلاکه سعی ایدرلر بو اثناده چوق کره واقع اولورکه اهل بیت
دولت وسلطنتدن بعضیلری سلطان وقتک کندو حقنده سوء
قصدیله واقف ومطلع اولمغله کرسی سلطنتدن اطراف ممالکه
اجاله لجام رحلت ایدوب کندو سببله تهمت مذکوره ده همحال
اولان عظمای دولتدن نیجه لرینی باشنه جمع ایتمکله واصل اولدیغی
محلده دعوای ملکه قیام ایدر بو تقدیرجه نطاق ملک ودولت
متضایق وکلمهٔ اتحاد متفرقه اولوب آفتاب دولتک ظل ممدودی
آفاق واقطاردن زواله مائل اولور کیدرک اول مدعی خارجینک
شانی عظیم وقدری رفیع اولوب داخل حوزهٔ سلطنت اولان
دیارک نصفی مرتبه سنی استقلال اوزره قبضهٔ تسخیره المغله
دولت واحده توزیع وتقسیم اولنور بو امرک صدق وتحقیقی
ابتدای اسلامده ظهور ایدن اختلاف آرایه نظر ایله ظاهر اولورکه
خلفای راشدین وبنی امیه وقتنده کلمهٔ اسلام واحد ونطاق
دولت شرقدن غربه ممتد اولوب قبیلهٔ بنی عبد المناف سائر قبائل

مصرده غالب اولمغین وقت وزمانلرنده حرکت عرق خلاف ایله تخت خلافت
مدارکندن خالی ایدی انجق طوائف خوارجدن ازارقه وحروریه طائفه
لری مجرد معتقدلری اولان رأی سخیف ومذهب ضعیفلرینه ترویج
ایچون رفع لوای شقاوسر وجانلرین فدا ایدوب طلب ملك وریاست
ایچون خروج ایتمشلر ایدی مع هذا سطوت قاهرهٔ خلفا ایله مقاومت
ممکن اولمیوب جمله‌سی تلاطم امواج جلادت ایله طعمهٔ نهنك
انتقام اولدیلر لکن امر خلافت بنی امیه دن زائل وسلالهٔ علیه
عباسیه یه منتقل اولوب دولت عربیه نك ایام بنی عباسده
فر وشوکتی غالب وشرف وتنعملری نصاب کماله بالغ اولدقده
درجهٔ اقبالك ظل ممدودی اطراف واکنافدن نقصان وزواله مائل
اولدی ابتدا سلالهٔ امویه دن عبدالرحمن طرف غربده اقصاده
حدود اسلامدن اولان مملکت اندلسه داخل وواصل اولمغله
دعوای ملکه قیام ایدوب سکه وخطبه صاحبی سلطان اولوب مملکت
مزبوره‌یی حوزهٔ سلك عباسیاندن اخراج وسلك حکمنه ادراج
ایله دولت اسلامی تفریق وتقسیم ایتدی عبدالرحمندن
صکره دیار مغربده سلالهٔ هاشمیه دن خلفای ادارسه نك
اولی اولان ادریس خروج وظهور ایدوب طوائف بربریه دن
اوربه ومغیله وزنانه طائفه‌لری اعانه‌سیله ابتدا کندوسی
بعده ابنا واحفادی عامهٔ ممالك غربیه مستولی اولدیلر دولت
عباسیه طرفندن ناحیهٔ غربده حاکم اولان امرای اغالبه دن
بروجهله دفع ومقابله‌یه قادر اولمامغله ملوك ادارسه دیار
غربده مستقل تخت نشین سلطنت اولوب دولت عباسیه مغربده
ادریس علوی اندلسده عبدالرحمن اموی ایله اوچ قسمه منقسم اولدی
بعده طائفهٔ شیعه دن ابو عبدالله شیعی ظهور ایدوب دیار غربده
واقع طائفهٔ بربریه دن کتامه وصنهاجه اعانه‌سیله اهل بیت نبوتدن
خلفای عبیدیه‌نك اولی اولان عبدالله مهدی‌نك اطاعتنه خلقی
دعوت ایتمکله اندن بیعت وعباسیاندن خلع ربقهٔ اطاعت
اولدیلر کیدرك عبیدیه‌نك قدروشانلری بلند اولوب ابتدای
امرده افریقیه ودیار غربه بعده مصر وشام وحجازه مالك

اولوب ملوك ادارسه‌یه غالب اولدیلر ملوك عبیدیین ایله دولت
اسلام اوچ قسمه منقسم اولوب دولت بنی عباسیه مرکز عرب
وماده‌ٔ اسلام اولان دیار عراقده قائم دولت بنی امیه که ممالك اندلس
ده تجدید ملك قدیم ایدوب اوچنجی دولت عبیدیین دیار افریقیه ده مصر و
شام وحجازده اولور ایدی اشبو دول مذکوره نك اوچی دخی مدت
مدیده قائم ودائم اولوب انقراضلری زماننده دخی بربرینه بغض ومنافر
اولدی کذلك دیار شرقده دخی بنی عباس دولتی متفرق ومنقسم اولوب
سلطنت واحد ایکن تغلب امرا ایله دول عدیده‌یه منقلب اولدی
دیار جزیره وموصلده ~~وموصلده~~ بنی حمدان بعده بنی عقیل تسلط ایدوب
مصر وشامه دخی بنی طولون بعده بنی طغج تسلط ایتدی کذلك ما
وراء النهر ودیار خراسانه بنی سامان ودیلم وطبرستان اولکه‌سنه دخی علوی
تغلب ایدوب بعده دیلمیانك تغلبلری بر حده بالغ اولدیکه علی العموم دیار
فارس وعراقین ودار السلام بغداده دخی مستولی اولدیلر ایله خلفانی حکم تصرفدن
حجر ومنع ایتدیلر ودیلمیاندن صکره ملوك سلاجقه ظهور ایدوب ممالك
مزبوره‌یی سلاطین سابقه‌دن نزع وتسخیر ایله علم افراز استقلال اولدیلر بعده
دولت سلجوقیه دخی متفرق اولوب سلالهٔ سلاجقه ممالك خلفانی ملوك
طوائف کبی توزیع وتقسیم ایتدکلری کتب تواریخده مسطور ومحرر
در ودیار شرقده واقع اولان احوال ممالك غربده دخی جاری اولوب
ملوك صنهاجه علی وجه العموم مغرب زمین ایله دیار افریقیه ده فرمانفرمای
سریر استقلال ایکن علی الخصوص شوکت وحشمتلری بادیس بن منصورك
ایام سلطنتنده مبلغ کماله بالغ اولدقده عمی حماد ظهور وخروج ایدوب
ممالك غربده واقع جبل اوراسدن تلمسان وملویه نام محله وارنجه بلاد
عدیده‌یی اخذ وضبط ایتدی بعده قبائل بربریه دن مسیله طائفه‌سینه
مخصوص جبالدن جبل کتامه نام محلده واقع قلعهٔ حصینه‌یی دخی ضبط ایدوب
وجبل نیطری نام محلده واقع کرسیٔ ممالك آل بادیس اولان اشیر نام
بلده‌یه نزول واستیلا ایتدیلر بر مدت بو تقریب ایله دولت آل بادیس
متفرق اولوب بدلرنده قیروان ایله اکا تابع ممالکدن غیری نسنه باقی قالمامغله
انقراض واندراسلری وقتنه دك وجه مذکور اوزره حماد وآل بادیس
ممالك مذکوره ده تخت نشین ملك ودولت اولدیلر بوندن صکره

دیار غربده موحدین دولتی ظهور ایدوب انلرک دخی ظل ممدودلری
نقصان و زواله مائل و نجم اقباللری مغرب ادباره واصل اولدقده
ملوک بنی حفصک آفتاب دولتلری مطلع اقبالدن طالع اولوب
دیار افریقیه‌یی بیلرندن نزع و تسخیر ایتدیلر آل بنی حفص دخی نواحی
افریقیه‌ده علم افراز استقلال اولوب شوکت و سطوتلری حد کماله بالغ
ایکن امرای دولتلرندن خلفای بنی حفصک ورد نجیبی سلطان ابی
اسحاق ابراهیمک اوغلو ابوزکریا نام امیر دلیر پدرینه عصیان ایدوب
ممالک غربیه‌دن بجایه و قسطنطینیه بلده‌لرینی فی الجمله مضافاتیله
ضبط و تسخیر ایتمکله اولاد و اعقابی بر مدت انده حکومت و بلاد مذکوره
بی وجه مشروح اوزره قسمت ایتدیلر بعده ابوزکریا یحیانک اولادی
کرسی مملکت افریقیه اولان تونس قلعه‌سنه دخی مالک اولمغله
اولاد و احفادی بر مدت انده قرار ایتدکدن صکره خصمی اولان
ملوک بنی حفص ینه ملک موروثلرینی استرداد ایدوب مرکز
اصلیلرنده قرار و مقر حکومتلرنده استقرار ایتدیلر معلوم اوله که
کاه واقع اولور که بر ملک و دولته سلالهٔ سلطنتدن خارج اجانب
و اباعد استیلا ایدوب کثرت شرکا ایله اول دولت واحده دولت
ثلاثه‌یه یا دخی زیاده‌یه منقسم اولور نته کیم دیار اندلسده ملوک
طوائف و ممالک شرقیه‌ده سلاطین عجم و افریقیه‌ده ملوک صنهاجه اوج
درت فرقه اولوب هر طائفه ممالک مذکوره‌دن بر مملکتی ضبط ایتدیلر
و ملوک افریقیه‌نک آخر دولتلرنده حصون و قلاعدن هر بر حصن
و قلعه‌یه بری مستولی اولوب مستقلا ضبط و حکومت ایتدکلری انشاء
الرحمن محلنده ذکر و تفصیل اولنور و کذلک ممالک افریقیه‌دن
مملکت جرید و دیار زیده بو عصردن مقدم هر قلعه‌ده بر مستقل
حاکم اولوب ملوک طوائف اولدقلری دخی ذکر اولنور فعلی هذا القیاس
سائر دولده دخی میل اسباب شهوت و زوال ظل شوکت ایله
عوارض ضعف و هرم عارض اولوب سلالهٔ دولتدن یا خارجدن
نیجه کمسنه‌لر پیرامن ملکه اطالهٔ دست تعدی ایدر و مملکتده
دول عدیده ظهورینه باعث اولور والله وارث الارض و من علیها **الفصل**
التاسع والاربعون فصل ثالثک فرق طقوزنجی فصلی هر دولتک وقت

شباتی

شباتی زائل و قوای ملکه ضعف و هرم حاصل اولوب وهن و فتوری
موجب علل و اسباب واحدا بعد واحد تفصیل و بیان اولنمشیدی
و دخی مزاج دولته ضعف و فتورک عروضی امر طبیعی اولوب حسبما جرت
به العاده هر دولتک قوتی ضعفه مبدل اولمق امر عادی اولدیغی دخی
سبق ایتمش ایدی پس قوای ملکده ضعف و هرم حصولی امر طبیعی
اولدقده سائر طبایع انسانیه‌ده حادث اولان امور طبیعیه مثابه‌سنده
اولوب غلبهٔ سن و سال ایله مزاج حیوانیده حاصل اولان هرم طبیعی
و ضعف پیری گبی مزاج ملکده دخی حادث اولمق امر مقرردر و دخی
ضعف و هرم امر طبیعی اولمغین علاج و دوا ایله دفعی ممکن اولمیان
امراض مزمنه‌دن اولوب رأی حکما و تدبیر اطبا ایله دفع و ازاله اولنمق
متصور دکلدر لکن سیاست ملک و دولتده اعمال رشد و بصیرت ایله
موصوف اولان عقلاء رجالک بعضیلری ضعف دولتک اسباب
و علاماتنه واقف و مطلع اولوب رأی و تدبیر ایله دفع و رفعی قابل
اولمق خیالیله تلافی مافات و اصلاح مزاج ملکه سعی ایله مداواته شروع
ایدر و اول ظن ایدرکه قوای ملکده ضعفک حدوثی اندن اسبق کار
فرمای دولت اولان رؤسانک سیاست ملکده تقصیر و غفلتلرندن
نشأت ایدوب دفعی قابل امراض و عوارضدن اولمغله علاجنه
مبادرت ایدر مع هذا ظن فاسد و زعم کاسد اولوب عاقبت بهر
حال هر دولته سوء مزاج و ضعف قوی عارض اولمغله عارض اولمغله
امر طبیعی اولدیغی ذکر و بیان اولنمشدر خصوصا که هر دولتده تعاقب
ملوک و امتداد زمان ایله حادث اولمش نیجه رسوم مألوفه و
قواعد معروفه موجوددر که طبیعت ثانیه مقامنه قائم اولمغله
ترک و فراغی قابل اولمیوب اجرا اولمغله تلافی مافات و تدبیر
و مداواته مانعدر زیرا اول کمسنه که آبا و اجداد و سائر کبرای
اهل بیتنی قدیمدن لبس دیبا و حریر ایله مألوف اولوب رخت زرین
و سلاح سیمین ایله آراسته رخشه رکوب مجالس و معابدده ناس
دن احتجاب ایله موصوف اولان اسلافنه مخالفت ایله انلری ترک امکان
اولمدیغی ظاهردر شویله که زی و لباسده تغییر هیئت و تبدیل
قیافت ایدوب البته خشن لباس و بساط خفیفه استعمال و ناس

ایله اختلاط واستیناس اولنمق ممکن دکلدر زیرا اصلاح مزاج دولت
ایچون بومقوله اموره تنزلدن الفت واعتیادی منع ایدوب
دفعةً ارتکاب ایتدیکی صورتده ولوسه وجنونه حمل ایله ناسی
تقبیح وتعییر ایده جکلری امر مقرر وخلع ربقهٔ طاعتمزه بیعت
اولنمقدن خوف وخشیت ایتمسی ظاهر ومحققدر لکن انبیای
عظام صلوات الله علیهم اجمعین حضراتی تأیید الهی ونصر سماوی
ایله مؤید اولدقلریله عادت ناسه مخالفت ایدوب خلقی مألوف
اولدقلری احوالدن صرف واوضاع غیر مألوفه یه سوق ایدرلر ودخی
بعض دولک اواخرنده دعایم دولتی اقامت ایدن رجالک
فقدانی ایله قوت عصبیت وسطوت سلطنت زائل اولوب لکن
وقت اسلافده مشهود اولان عزت وشوکت وحشمت وابهت
قلوب ناسده مرکوز وباقی اولمغله عصبیت مقامنه قائم اولوب
اطاعت وانقیادک دوام وبقاسنه مقتضی اولور اما عصبیت
وسطوت ضعیف اولوب شوکت وحشمت دخی ذاهب اولمغله
قلوب ناسده مهابت دولت اولدقده رعایا خلع ربقهٔ اطاعته
تجاسر ایدرلر ودخی محو وفنایه مستعد اولان بعض دولک اواخرنده
چوق کره بر قوت ضعیفه حس ومشاهده اولنور حسب العاده
مزاج دولته عارض اولان نحس وادبارک زوالی عهد وشبابک
رجوعی ظن اولنور لکن بو مقوله قوت روغنی قلیل اولوب چراغ
مرده ده مشهود اولان اشتعال والتهابه مشابه اولوب اول ضیای
موهوم حقیقتده علامت انطفا اولدیغی کبی اواخر دولتده محسوس
اولان قوت جزئیه دخی انقراض وزواله دلالت ایدر اعدی بو سر
خفیه امعان نظر اولنوب ورای استار قضاده مستور اولان
حکم ربانیه واسرار سبحانیه دن غفلت اولنمامق لابد درکه سبق
قلم تقدیر ایله عادت الهیه بو منوال اوزره جاری اولوب حوادث
ممکنه نک حدوث وفناسی لوح محفوظده مکتوب ومرسوم
ووقت وزمانی حلول ایتدکده ظهوره کلمک ثابت ومجزومدر

الفصل الخمسون

فصل ثالثک اللنجی فصلی ملک ودولته ترتب
ایدن خلل وفسادک کیفیتی بیاننده در معلوم اوله که بنیان ملک

ودولت ایکی اساس قویم اوزره مبنیدرکه هر برینک تزلزل وانهدامی
بنیان دولتک خرابنه بادیدر اولکی شوکت عصبیتدن عبارت اولان
جند وسپاه وایکنجیسی انلرک مصالح مهمه لرینه وسائر مهمات کلیه
دولته لازم اولان اموال وارزاقدر پس آمدی ملک ودولتک اختلالی
بو ایکی اساسک وهن وخللندن ناشی اولمغله ابتدا اساس اولک
یعنی شوکت عصبیتک اختلالی کیفیتی ذکر ایدوب بعده اساس
ثانینک یعنی سپاه وسائر مصالح عز وجاهک تنظیم وترتیبنه
لازم اولان مال جبایتک احوالنی بیان ایده لیم معلوم اوله که
بوندن اقدم مرة بعد اخری ذکر وبیان اولنده ابتدا تمهید مبانی
دولت وتشیید بنیان سلطنت نسل ونسبلری واحد وکلمه
رأیلری متحد رجالک اجماع واتفاقنه منوط اولوب هر ملک
ودولتک تمهید واقامتنه مبادرت ایدن قبائل وعشائرک
میاننده کثرت خدام ونفوذ کلام ایله موصوف بر قبیلهٔ عظیمه
لازمدرکه اول قبیله نک سید ورئیسی سائر قبائله غالب اولمغله
ریاست وسلطنته لایق اولور فعلی هذا قبیلهٔ عظیمه نک رأس
رئیسی دخی داعیهٔ ملک وسلطنت ایله بریه وبادیه دن خروج
وظهور ایدوب بعض ممالکه استیلا وسریر ملکه اعتلا ایتدکده ابتدای
امرده کندو قبیله سیله همسلک قرابت اولان قبائل وعشائره مألوف
اولدقلری اوزره حسن معامله ومنافع ملک ودولتده مشارکته
مساعده ایدرلر اما دفع خصوم واعدا ایله محاربه ومبارزه دن
فراغت وسکون وراحت میسر اولدقده لازمهٔ طبیعت
ملک ودولت وخصیصهٔ آیین سلطنت بودرکه اهل عصبیت
اولان اعوان وانصار عشیرتنی استثقال ایدوب ومتکبر و
نخوتلرینی کسره استثقال ایدوب تعظیم وتوقیر وتشریک
مال وسائر احوالده جاری اولان معاملهٔ قدیمه یی تغییر وتبدیل
ایدرلر خصوصا اهل بیت دولت وورثهٔ ملک وسلطنت
اولان اقرب اقرباسنی دائرهٔ ملک حکمنده تصرفدن منع و
دفعه زیاده اهتمام ایدوب درجهٔ نسبده بعید اولان سائر
اقارب واجانبدن زیاده انلرک منقار عز ووقارلرینی کسرده

مبالغه ایدرلر بوندن ماعدا رتبه نسبده کندویه اقرب اولان اقاربنه
عز و شرف ملك و جاهده سائرندن زیاده متمتع ایدوب ترفه
و تنعمه مشغول و راحت و حضور و رفاهیه مألوف اولوب عیش
و عشرته انهماکلری مرتبه جلادت و شجاعتلرینه دخی وهن و
فتور عارض اولور بو صورتده اجنحهٔ همای دولت اولان اهل
عصبیتك بازوی جلادتلری قهر سلطانی و انهماك عیش جاودلغه
ایله سست و ضعیف اولوب بو ایکی آفت ایله بنیان عصبیتلرینه
رخنه ایراث ایدر کیدرك تخت نشین دولت اولان ذات
دخی عشیرت اقربینك حقنده سوء قصد و بعض حسدلرینه واقف
و مطلع اولمغله دائرهٔ ملکدن طرد و ابعاد ایله اکتفا ایتمیوب
بلکه وقت فرصتده خلع ربقهٔ اطاعت ایله اوزرینه خروج
خوفیله سلب نعمت و قتل و اهانتلرینه مبادرت ایدوب اکثرینی
اتلاف و اعدام ایله اهل عصبیت دولتی افنا ایدر مع هذا ابتدای
ظهور دولتده انلرك جناح همت شهبال غیرتلرینه پرواز ایدوب
سائر عصائب دولت اولان قبائل و عشائری جمع و تألیفه
باعث اولان کبرای قومی افنا ایتمکله اعتصام ایتدیکی عروهٔ
وثقای دولت منحل و نظام امور سلطنت مختل اولور بعده
پروردهٔ خاندان دولت مغتنم احسان و نعمت اولان اجانب
و اباعدی کندویه تقریب ایدوب اقارب و اصهاریندن اخذ
و نزع ایتدیکی مناصب و مراتبه انلری تقدیر و مواجب معینه
ایله موظف عسکر ترتیب ایدرلر لکن اجانب و اباعد ایله
ملوك میاننده علاقهٔ رحم و قرابت موجود اولمامغله غیرت
و حمیتده اقارب مقامنه قائم اولمیوب عون و نصرتده صدق
عزیمت ایله اظهار رجولیتده قاصر اولورلر زیرا بوندن اقدم سبق
ایدن فصول ضمننده ذکر اولندیغی اوزره جناب حق اهل رحم
و قرابته غیرت و حمیت اوزره مجبول ایتمکله انلرك سطوت
عصبیتلری منیع و قوی اولوب تعاون و تناصرده تشمیر ساق
اقدام و تشدید نطاق اهتمام ایدرلر بو صورتده نسل و نسب
مجد و حسبده ملوکه اقرب اولان اهل عصبیتك هلاك و زوالنه اجانب و

اباعدك

اباعدك مراتب سامیه یه اعتلا ایتدکلرینی سائر قبائل و عشائر دخی
استماع ایتدکده طینتلرنده مرکوز اولان غیرت و حمیت مقتضاسی
اوزره متبوعلری اولان ملوك و اتباعی اوزرینه هجوم اقدام و تجاسر
ایدوب محاربه و مبارزه یه تصدی ایتدکلرنده سرپنجهٔ قهر قهرمانی ایله
فریسهٔ شیر دمار و مرك ایله طعمهٔ نهنك شمشیر آتشبار اولورلر انلرك
مناصب و مراتبنه دخی مجددا ترتیب اولنان رجال اباعده توجیه
اولوب قریب و بعید اقارب و اصهارك اکثری بو وجهله اعدام
و اهلاك اولنور و بقیة السیوف اولان قبائل و عشائر دخی تحت
قهرده مقهور و ترفه و تنعمه دخی مألوف اولدقلریله تمامتلرینه فتور عارض
اولوب سورت و جلادت و قوت و شجاعتلری زائل اولمغله ضعیفه
عصبیتدن خروج ایدوب مواجب مرسومه ایله موظف اجانب کبی
خدمتکذار دولت اولورلر علی التدریج بونلرك بقیه سی دخی اقل قلیل
اولمغله اطراف ممالکده سد ثغور و حفظ حدود ایدن حماة مستحفظین
ازالوب اماکن بعیده ده موجود اولان رعایا دخی خلع ربقهٔ اطاعت
ایدرلر بعده کرسی ممالك دولتده دیده دوز انتظار فرصت اولان
اهل بیت دولت و سائر متغلبه دن نیجه کمسنه لر اطراف ممالکه
منتشر اولوب رعایانك کندولرینه متابعتلری و وصول لشکر ایله
مدافعه دن امینلری و قصد و عزملری حصولنه واقف اولمغله
اطراف و اقطارده علم افراز بغی و شقا و حوزهٔ ملکه استیلا
ایدرلر کندکجه تغلب و تسلطلری مزداد اولوب بسیط ملکه تعدی
و تجاوزلری بر حده بالغ اولورکه نطاق دولت متضایق اولوب کرسی
ممالك سلطنته قریب اولان اماکن بلاده مستولی اولورلر بو اثناده امتداد
مسافهٔ دولت و سعت دائرهٔ سلطنت مقداری اوزره دولت
واحده ایکی یا اوچ قسمه متفرق اولوب بوندن اقدم ذکر اولندیغی
اوزره ممالك دولت طوائف ملوك میاننده مشترك اولور لکن تقسیم
و توزیع اولنان ولایتلرك حفظ و حمایه سی ینه دولت اولادنك اهل
عصبیتی ایله قائم اولمیوب نسل و نسبلری مختلف اجانب و اباعدك
غلبه و هجومیله حاصل اولدیسه ینه عصبیت دولتدن معدود
اولان رجالك قدر و منزلتلری نظرلرنده عالی اولمغله سریر ملك

وبدولته انلری لتقدیر ایدرلر بو امرک صدق وتحقیقی صدر اسلامده
دولت عربک احوالنه نظر واعتبار ایله حاصل اولور که مبادی خلافتده
آفتاب شعشعهٔ اسلام حدود هند وچین واقلیم اندلسه واصل
اولوب بنی امیه نک امر وحکملری عصبیت عبد المناف ایله عامهٔ بلاد غربده
ده جاری ایدی حتی خلفای امویه دن سلیمان بن عبد الملک کرسی
خلافتی اولان دمشق الشامده بلاد اندلسده واقع مدینهٔ قرطبه ده
عبد العزیز بن موسی بن نصیرک قتل واعدامنی مراد ایدوب آدم
ارسال ایتدکده بلا توقف قتلنه مبادرت وامرینه اطاعت اولنوب
تنفیذ امرنده قطعا تردد اولنمادی بعده خلفای امویه ترفه وتنعمه
مألوف اولوب بنی امیه یه تابع اولان قبائل وعشائر عربک ضابطهٔ
اتحادلری مختل وعروهٔ حمیتلری منحل اولمغله مدت یسیره ده عز واقبال
لری مغرب ادباره افول ایلدی بوندن صکره خلافت اهل اسلام
بنی عباسه انتقال ایدوب شرق وغربده عامهٔ مسلمین ربقهٔ طاعتلرینی
قلادهٔ گردن اطاعت ایتدکلرنده ابتدای امرده عزم اقدامری سلالهٔ
بنی هاشمک معاداتنه مصروف اولوب شعبهٔ هاشمیه‌یی قتل و
اعدامه مبادرت ایتمکله قبائل شدید الشکیمهٔ عبد المناف مانند
ثریا مجتمع الشمل ایکن بنات النعش کبی متفرقه وپریشان و
مکمن خفاده بی نام ونشان اولدیلر بو تقریب ایله سائر قبائل عرب
کمین خفادن بروز وظهوره فرصت بولوب اطراف واقطارده فرمان
بر اطاعتلری اولان صدور وامرا بولندقلری محلده دعوای ملک
وسلطنت ایله علم افراز بغی وشقا اولدیلر ازجمله افریقیه ده امرای
بنی اغلب واندلسده موجود اولان ولاة وحکام تحت اطاعتدن
خروج ایدوب دولت اسلام تعدد شرکا ایله منقسم ومتفرق
اولدی بوندن صکره خلفای فاطمیه دن بنی ادریس مغربده ظهور
ایدوب طائفهٔ بربریه سلالهٔ بنی هاشمه صدق محبت ایدوب
عباسیه نک اولطرفه ارسال جند وسپاه ایتمزدن امینلری حسبیله
ادارهٔ دولتنه اقامت ایتدیلر فعلی هذا هر دولتک قوت اصلیه
وعصبیت ذاتیه‌سی بعض اسباب وعوارض ایله مختل اولدقده
اطراف واکنافده مدعیلری خروج وظهور ایدوب دعوای ملک وسلطنته

قیام

قیام وداخل حوزهٔ حکومت اولان بعض ممالکه استیلا ایتدکلرنده دولت
واحده ایکی قسمه منقسم ومتفرق اولورلر بر ملک ودولتک دائره‌سی
وسیع وامر وحکملری ممالک وبلاد عظیمه‌یه شامل ایسه اول دولتک
نظامی مختل اولدقده اطراف واکنافه استیلا ایدن اعدا اول ممالکی ضبط
ایدوب کرسی سلطنته منتهی اولنجه بینلرنده تقسیم ایتمکله ایکی اوچ
دولت ویا داخی زیاده‌یه منقسم اولور ودولتلرینک دخی رجالی
ترفه وتنعمه مشغول اولوب تدبیر وتصرفدن قاصر اولمغله انلر دخی مدت
یسیره ده مندرس ومنقرض اولورلر لکن بعض اوقاتده دخی بر ملک
دولتک مبادی ظهورنده تمهید اقامتنه همت ایدن اهل عشیرت و
عصبیت مضمحل اولدقلرندن صکره دخی فرمانبر اطاعتلری اولان خلقک
اجتماع واتفاقلریله ثابت ودائم اولوب عصبیتدن مستغنی وانقراض
واندراسدن سالم اولورلر اصلی دخی بویله درکه بر ملک ودولتک
تأییدات الهیه ایله وقت وزمانی ممتد اولوب اول وابتداسی طول
عهد وزمان ایله مجهول ومنسی اولدقده اول دولتک تحت
ایالت واطاعتنده مقیم اولان رجال آبا واجدادلری وقتندنبرو
ملوک وسلاطینه اطاعت وانقیادی فریضهٔ ذمت کبی قلبلرنده
راسخ ومستقر اولوب وجها من الوجوه خلع ربقهٔ اطاعت ایله
اجانب واباعده دستداده بیعت اولمق محال وممتنع اولورلر
ایدی ملوک وسلاطین بو مقوله دولتده دخی قبائل وعشائر ایله
عصبیتدن مستغنی اولوب تمهید امرده وظائف ومواجب ایله
مرتب جند وسپاه ایله اکتفا وقلوب ناسده مرکوز اولان تسلیم
اعتقاد ایله تعاضد ایدرلر بو تقدیرجه حوزهٔ شانلرن اطاعت اولان
رجالدن برفرد خلع ربقهٔ اطاعت ایله بغی وعصیان طرفنی تجویز
ایتمیوب علی وجه الفرض متغلبه دعوای ملکه قیام واسعاف
مأمولنه نه‌دکلو سعی واهتمام ایلسه دخی جمهور انام مسلک فلاحنی
تأدیب ایله قندیل حیاتنی کسر وافنا ایدرلر بو اثناده چوق
کره دولت اوزرینه بغات وخوارج مستولی اولمامغله منازعهٔ
خصومدن سالم اولوب رعایا وبرایانک اطاعت وانقیادلری
ثابت وراسخ اولمغله امرلرینه مخالفت واطاعت وانقیادلرندن

انحرافه بر فردک خاطرینه دخی خطور ایتمیوب عصائب و عشائرک
دائره ملکیه تغلب و استیلالری دخی برطرف اولمغله ملک و سلطنت
هرج و مرج ایله اختلالدن سالم اولور لکن طور عالم تغیر و انقلابدن خالی
اولمیوب طبیعت ملک مرکبات عنصریه کبی نمو و وقوف و انحطاط
میاننده دائر اولمغله عاقبت عروة اقبالی مختل و نظامی مختل اولمق
مقرردر نته کیم ابدان حیواناتده مطیه حیات اولان حرارت غریزیه
ابتدای خلقتده جذب غدا ایله نشو و نما بولوب قوت و مزاجی
مقداری نصاب کمال و درجه وقوفه بالغ اولدقدنصکره مراتب خصمه
فتور عارض و بدل ما یتحلل تحصیلندن عاجز اولدقده وقت مقدری حلول
ایدوب عمر طبیعیسی نهایته بالغ اولور فلکل اجل کتاب و لکل دولة
امد و الله مقدر اللیل و النهار **الفصل الحادی والخمسون** فصل ثالث
اللی برنجی فصلی ملک و دولته مال جهتندن حاصل اولان خلل بیاننده در
معلوم اوله که بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره ملک و دولت
ابتدای ظهورنده بدوی الطور اولوب اعیان دولت رعایایه رفق و ملایمت
و خرج و صرفده اعتدال اوزره حرکت و تحصیل مالده عفت ایدرلر بناء علیه
تحصیل حقوق جمع مال و حساب عماله امعان و دقتدن تجافی و تسامح
ایدوب خرج و صرفده اسرافی موجب کلفت و حشمتلری اولامغله
تکثیر مال و توفیر معاشه محتاج اولمازلر لکن یوما فیوما اطراف ممالکه غلبه
و استیلا ایله دائره دولت اوسع اولوب دفع خصوم ایله غوائل و مشاغل
برطرف اولدقده رجال دولت ترفه و تنعمه میل و رغبت ایتمکله خرج و
صرفلری کثیر اولور شویله که ملک و سلطان و سائر صدور و ارکانک
اکل و شرب و زی و لباس و اتباع و خدامده کلفت و حشمتلری
مزداد اولوب حفظ حدوده مامور اولان عساکر و جنود و سائر اهل دولتک
مواجب و وظایف و سائر مصرفلری بروجه ترقی ترتیب و تکمیل
اقتضا ایدر و دخی الناس علی دین ملوکهم وفقی اوزره داعیه حشمت
سائر اهالی دیار و رعایایه دخی سرایت ایدوب انلر دخی حاللرینه کوره
ترفه و تنعم و عیش و نوشه رغبت ایدرلر اولیای دولت دخی داخل حوزه
ملکلری اولان ممالکده تجار و رعایانک ترفه و تنعملرینی مشاهده ایتمکله کندولرینه
اقتضا ایدن مصارف عظیمه یی ملاحظه ایدوب جمع مال و تکثیر ایراده محتاج

اولملریله

اولملریله سوق و بازارلرده بیع و شرا اولنان اشیا و امتعه یه باج و کمرک
وضع ایدوب تحصیلیچون عمال و امنا نصب و تعیین ایدرلر کیده رک
رجال دولتده دخی ترفه و تنعم غالب و خرج و صرفلری مزداد اولوب
رسوم قدیمه و عوائد معتاده کافی اولمامغله مستظل جناح حمایتلری
اولان رعایا و برایانک اموال و املاکنه اطاله دست تعدی ایدرلر
شویله که گاه احداث ضمیمه رسوم باج ایله رعایایی ازعاج و گاهی
سمت تجارته سلوک ایله تعطیل حال تجار ایدوب کاهیجه دخی ادنی
بهانه ایله اموال رعایایی اخذ و غصب ایله تعدی ایدرلر بو اثناده عسکری
طائفه سی دخی دولتک ضعف و هرمنی و کندولرینه احتیاج اولدیغی
مشاهده ایتمکله ملوکلری اوزرینه بغی و خروج ایدرک حبس اولنوب تسکین
نائره فتنه ایچون بذل مال و اعطا و احساندن غیری چاره سی اولمامغله
خزینه بیت المالدن بخشش نامیله عطایای کثیره صرف ایدرلر دولتده
ایسه خرج و انفاق کثیر اولورسه رسوم و تکالیف دخی مزداد اولوب
تحصیل و تکمیلی ایچون اطرافه عمال و امنا تعیین و اموال مقاطعاتک
تحصیله مباشرت ایتدکلرنده عمال دخی اموال عظیمه یی دسترس اولورلر
بو تقریب ایله عمال مقاطعاتک ثروت و یسار و حشمتلری دخی تزاید
بولوب کثرت خدام و خیل و حشم ایله وسعت حاللری ظاهر
اولدقده مقتضای حقد و حسد اوزره بینلرنده منافسه ظهور ایدوب
ادخار مال ایله بربرلرینی وکلای دولته غمز و نفاق ایتمکله طرف دولت
دن مواخذه و مصادره اولنورلر شویله که واحدا بعد واحد عمال و
ملتزمین حبس و ضرب ایله تعزیر و تغریب اولنوب بالجمله ملک و ماللری
یدلرندن اخذ و نزع اولنمغله وقت حاجتده قوت الظهر دولت اولان
رجال فقیر الحال و منکسر البال اولورلر کیده رک مصادره و مواخذه
ثروت و غنا ایله معروف اولان اعیان دولت و تجار مملکته دخی
سرایت ایدوب انلرک سرمایه لری دخی غصب و تاراج اولمغله
عمال و امنا و تجار و رعایا مبتلای ذل و هوان و پامال جند عدوان
اولدقده شوکت دولت و هیبت سلطنت محو و مضمحل اولوب دائره
مملکتده قوت قاهره ایله ضبط و تصرف برطرف اولور معاذ الله تعالی
بو طورک ظهورنده بذل مال ایله مدارات سیف صارم ایله مضافاتدن

انقراض اولمغله تدبیر سیاست مملکتده رجال دولت بذل مال وافاضهٔ
بر ونوال ایله عسکرینک قلوبنی استجلاب ایدوب وظائف معتاده
دن زیاده بذل ماله محتاج اولورلر لکن اصحاب شوکت وارباب ثروت
اولان رجال دولت ورعایای مملکت محو ومضمحل اولمغله تحصیل ماله
عسرت وصعوبت مقرر اولوب مطلب ومرامک حصولی مفقود
اولمغله ملک ودولتده علامات نحس وادبار ظاهر اولور بو اثناده
مکمن کمینده فرصت اولان ارباب بغی وشقاق فرجه بولوب اطراف
واکنافدن هجوم وخروجه تصدی ایدرلر اگر برامر دولت خصم ومعارضه
دن سالم اولوب طلب ملک ودولت ایله قدم نزاعه قیام ایدر
کمسنه بولنمازسه دخی مزاج دولت عمر طبیعیسنی تکمیل ایدوب
اجل مسماسی حلول ایتمکله خود بخود محو ومضمحل اولمق مقرردر
نته کیم فتیل سراج امداد روغن ایله مشتعل اولوب زیتی فانی
اولدقده منطفی اولمق مشهود ومحققدر والله مالک الامور و
مدبر الاکوان والدهور لا اله الا هو

الفصل الثانی والخمسون

فصل مالنک اللی ایکنجی فصلی تا ملک ودولتک ابتدای ظهورنده
شعشعه‌فشا آفتاب عز واقبالی مرتفع اوله رق غایت ارتفاعه
واصل اولوب حد اعتدالده قرار ایتدکدن صکره طوراً بعد طور خط
استوادن زائل ومغرب ادباره واصل اولدیغی بیاننده‌در معلوم
اوله که مقدمهٔ کتابک اوچنجی فصلی اولان فصل خلافت ملک
عنواننده سبق ایتدیکی اوزره هر ملک ودولتک قوت اصلیه‌سنه
نظر ایله ممالک مالکنده برحصهٔ معینه‌سی اولوب اول مدت
مخصوصه‌دن زیاده مملکته تجاوز ایتمک ممکن اولمدیغی ذکر اولنمش
ایدی هر ملک ودولتک حدود غایتی امتداد مسافه‌ده نهایتی بر
مقدار مقیاس ایله مضبوط ومحفوظ اولورکه عصبیت دولت
اولان جند ولشکر اطراف واقطارده حفظ وحمایه‌سی اقتضا ایدن
حصون وقلاعه توزیع وتقسیم اولنوب اطراف اربعه‌ده قنغی
محله واصل ومنتهی اولدقده عدد حماة مقتضی اولورسه اول
سرحدده تعیین اولنوب لسان عربده انلره ثغور تسمیه
اولنورکه مملکت دائرهٔ دولتک حاق وسطنده واقع مرکزی

مقامنه

مقامنه قائم اولدیغی کبی حدود وثغوری هر طرفدن چوره سلطنتی
محیط اولمغله سرحد ممالکه محیطه ونطاق تسمیه اولنور ممالکک
وسعت وکثرتی وامتدادی ودائرهٔ اعوان وانصارک کثرت ووفرتی
حسبیله اعتبار اولنوب عسکرینک عددی کثیر اولان دولتک دائرهٔ
نطاقی قلیل اولاندن اوسع واعظم اولور دائرهٔ دولتک تزاید
اتساعی اکثریا مبادی ظهورنده حاصل اولورکه ملوک وسلاطین
اکثریا قبائل وعشائردن ظهور ایتمکله ابتدا حاللرنده ترفه وتنعمه
مألوف اولمیوب دشت وبریه‌ده دعوای ریاست ایله محاربه
ومبارزه‌یه اقدامدن خالی اولمدیله دعوای ملکه قیام ایتدکلرنده
طبیعتلرنده مرکوز اولان غیرت وحمیت مقتضاسی اوزره نیروی
بازوی جلادت ایله توسیع ملکه سعی واقدام ایدرلر بعده سریر
عز واقباله اعتلا ورفع رایت غزایه عزم وتوجه ایتدکلرنده ممالکه
استیلا میسر اولدقده کثرت مال ونوال ایله ترفه وتنعمه واصل
اولوب خصوصا که امتداد زمان ایله قرن اول منقرض قرن
ثانی منتشر اولدقده مهد عیشده راحت وسکون اوزره نشو
ونما بولدیله اصل نسللرنده مرکوز اولان غلظت وخشونت رقت
ولطافته مبدل اولوب مشربلری دخی لطیف وخلق وخصلتلری
لطیف اولور لکن طور حضارت اوزره بساط عز وناز ده تربیه
اولنوب بأس وشدت ایله موصوف اولان آبا واجدادلری
طورندن خروج ایتدکلریله طبیعتلرنده مرکوز اولان جبن وکسل حاصل
اولور بوندن ماعدی ابنای نوعنه مقام عز وحکومتله صدر
سعادتده کوروب داعیهٔ حب ریاست ایله قدم نزاعه
قیام وبربرلرینی قتل واعدامه اقدام ایدرلر سلطان انام دخی
قبیله‌سی رجالنک طلب مناصبده منازعه ودائرهٔ ملکه
مداخله‌لرینی منع ودفع ایچون تسل سیف جلادت ایدوب عظمای
قومنی اهلاک وافنا ایتمکله قبیله‌سی رجالندن معدود اولان صدور
وامرا اهلاک اولوب اجانب واباعددن اعوان وانصاری
ترتیبنه مبادرت ایدرلر بو تقدیرجه تصحیح مزاج دولته بادی اولان
رطوبت اصلیه زائل ورطوبت غریبه عارض اولمغله اعضای

ملکه وهن و فتور کلوب فصل سابقده ذکر و بیان اولندیغی اوزره چند
و حامی جهتندن ملکه و دولته خلل ترتب ایدر دولتک بو طورنده عزت
و حشمت و رفعت غالب اولوب طعام و لباس و سلاح و ربط
و تشیید قصور ربط حیواناتده دقت حدینی تجاوز ایتمکله رجال دولتک
خرج و صرفلری کثیر اولوب ایراد قدیمه‌لری احاطه ایتمکله مال جهتندن
دخی خلل و نقصان ترتبنه بادی و عجز و فتور ظهورینه مؤدی اولور
بو اثناده چوق کره رؤسای سلطنت میاننده حقد و حسد ایله منافسه
ممتد اولوب بینلرنده منازعه ظهور ایتمکله جوار دولت و حدود سلطنته
قریب اولان اعدانک خروجنه باعث و بادی و تدارک اسباب
دفعنده عجز و حیرتلرینه مفضی اولور شویله که گیدرک اطراف و
اکنافده حفظ ثغور و ضبط حدودده مأمور اولان امرانک بعضیلری
مزاج دولتک ضعف و انحرافنی مشاهده ایدوب طرف سلطنتدن
عهده حمایه‌سنه تفویض اولنان ممالکی علی وجه الاستقلال ضبط و
تصرف ایله خلع ربقهٔ اطاعت ایدرلر آریکه‌نشین دولت اولان صاحب
سلطنت دخی علم افراز شقا اولان باغیلری جادهٔ شهراه اطاعت
و استقامته حملدن عاجز اولوب قدیمدن دخی نیجه اماکن عدیده
حوزهٔ حکومتلرندن خروج ایدوب دائرهٔ دولتک بعد مسافه‌سی
تنگ اولور بعده استیلای خوارجدن سالم اولان اطراف و
اکناف سرحد اعتبار اولنوب مقتضای وقت حاله گوره مهما امکن
حفظ و حمایه اولنور لکن عسکرده عجز و کسل و مالده قلت و خلل
واقع اولمغله ثغور جدیده دخی سرحد قدیمه منقلبه استیلا ایدوب
قلب دولته فتنه و فساد سرایتی غالب اولدقده ملوک و سلاطین
قانون حکمت اوزره تصحیح مزاج دولت ایچون تدبیر و مداواته
مباشرت و اساس ملک و دولت اولان رجال دخی مال جهتیله
دائرهٔ ملکه ترتب ایدن خلل و فتورک دفعنه مبادرت ایدرلر
شویله که اسلوب سیاست و قانون جبایتی تغییر ایدوب و مصارف
معتادده واقع اولان اسرافات و زوائدی حط و تنزیل
و خرج و صرفی تقلیل ایتدکدنصکره مناصب و مراتبی ممکن اولدقجه
اهلنه توجیه ایله مبادی دولتده اسلافی وادیسنه تقلید ایدرلر

لکن

لکن اطراف و اکنافده اعدا غالب و مستولی اولوب و کرسی مملکته قریب
اولوب مال رجاله قلت و نقصان ترتب ایتمکله تاره‌دکلو تدبیر دخی اوله
فائده ویرمیه‌جکی مقرردر زیرا دولتک عهد شبابی زائل اولوب قوای
ملکه شیب و هرم مستولی اولمغله اعضای رئیسه دخی سوء مزاج عارض
اولدقده طبیب حاذق تدبیر و تداویدن عاجز اولوب حمیه و پرهیز
ایله فی الجمله حفظ صحت ایدن اولنورسه دخی عاقبت خلط فاسد غلبه
سرایت ایدر اواخر دولتده تغییر رسم قانون و تبدیل وضع ایلکو
ایدن رجال گویا انشای ملک و دولت و تجدید نظام سلطنت ایدوب
وقت شیبی عهد شبابه تحویل ایله مزاج دولتی تعدیل و تصحیحه سعی
ایدرلر لکن مرض غالب و مزاج ضعیف اولوب اطراف جوانبه اعدا
مستولی اولوب بحرانده ایکن دائرهٔ دولتک هر طرفی سکته و تعطیل
ایله مختل اولدقده وقت مقدری حلول ایتدکده بالکلیه منقرض و مندرس
اولور بو امرک صدق و تحقیقی دولت اسلامده ظاهردر که عهد بعثت
نبویه علیه افضل التحیه‌دن بنی امیه انتهاسنه قدر تواتر ایدن فتوحات
و تعاقب فیوضات ایله دائرهٔ ملک و دولت واسع و عامّه
غالب اولوب دسترس اولدقلری نعم و ارزاق ایله حماة دین اسلام
اطراف و آفاقه مستولی اولدیلر ملوک امویه دنصکره بنی عباس تخت
نشین خلافت اولدقده اوائل ظهورلرنده انلر دخی گریبان مملکتده شرقدن
دامن لعلین طراز غربیه وارنجه حکم و تصرفده منفرد و مستقل اولوب
بعده ترفه و تنعمه مألوف و مشغول اولدقلریله ظل ممدود خلافت اندلس
غرب جانبلرندن نقصان و زواله میل ایتدی شویله که دیار اندلسده
عبد الرحمن اموی و ممالک غربیه ادریس علوی مستولی اولوب دائرهٔ
خلافتدن بو ایکی قطر اعظمی قطع ایتدیلر گیدرک ابنای رشیددن مأمون
ایله امین میاننده بغض و شقاق واقع اولوب خلفای علویه‌نک
شیعه و داعیلری هر طرفدن دعوای خلافته قیام ایتدیلر بعده
متوکل خلیفه قتل اولنوب امرا دخی خلفایه تغلب و استیلا ایله
آفاق و اطرافده حکم و تصرفدن حجر و بولندقلری مملکتده باج
و خراجی کندولرینه قصر و حصر ایدوب هر بری بر گوشه‌ده علم افراز
بغی و شقاق اولدیلر بعده معتضد عباسی مسند نشین خلافت اولدقده

سیاست ملکده جاری اولان قوانین قدیمه یی تغییر ایدوب ولاة اطرافک
تغلب ایتدکاری ممالکی مقطوع بهای معین ایله انلره قطع والتزام ایلدکی
وجه مشروح اوزره التزام ایتدیلر ازجمله ماورای النهری بنی سامانه
وعراق وخراسانی بنی طاهره وممالک سند وفارسی بنی صفاره
ومصر وشامی بنی طلونه وافریقیه یی بنی اغلبه التزاما تفویض ایدوب
ایدوب امرای مذکورین دخی هر سنه ارسالیه لرینی خزینه یه ارسال
ایدرلر ایدی معتضد خلیفه نک نظامی دولت عباسیه ده مدت
مدیده باقی قالوب امرای اطراف وجه مشروح اوزره مقاطعاتی
ضبط وتصرف ایتدیلر بعده زمان طائفهٔ عربک کلمه لری متفرقه و
امرای عجمدن بنی بویه ودیلم دولت عباسیه خلفاسنه تغلب ایدوب
خلیفه یی ممالکدن حکم وتصرفاتی حجر وامر حکومتی کندولره قصر
ایتدیلر کذلک امرای بنی سامان ماوراء النهرده غلبه واستیلا
اوزره باقی قالوب دیار غربده دخی خلفای فاطمیین ممالک مصر
وشامه اطالهٔ دست تعدی ایله مالک اولدیلر بعده طائفهٔ
اتراکدن سلاجقه دولتی ظهور ایدوب ممالک اسلامه تغلب و
استیلا ایتمکله انقراضلری وقتنه دک خلفایی حکم وتصرفدن
حجر ومنع ایتدیلر وناصر عباسیدن صکره خلفا عن اصل حوزهٔ
حکومتلرنده اولان ممالکه نسبتله هالهٔ قمردن اضیق بر دائره ده
استقلال اوزره حکومت ایدوب حوزهٔ تصرفلری عراق عرب
واصفهان وفارس وبحرین حدودینی تجاوز ایتمدی شویله که
سلالهٔ عباسیه دن وارث تخت خلافت اولان رجال واحداً
بعد واحد ممالک مذکوره ده فرمانفرمای مسند استقلال اولوب
هر بری نوبتنده طور مخصوص اوزره اجرای مراسم خلافت
ایتدیلر اواخر مائهٔ سابعه اواسطنده طائفهٔ مغولدن تاتار ملکی
اولان هلاکو بن طولون خان ظهور وخروج ایدوب سل سیف عدوان
ایله معتصم باللهی وملوک سلاجقه یی قهر وتدمیر وملک ودیارلرینی
بالجمله نزع وتسخیر ایتمکله دوحهٔ خلافت عباسیه یی برکنده
بیخ استیصال ایتدی تقریر سابق اوزره هر ملک ودولتک
مسافهٔ دائره سی بر حد معینه یه بالغ ومنتهی اولدقدن صکره طی

التدریج نطاق امتدادی متقاصر ومتضایق اولوب عاقبت طوراً بعد
طور اجل مسمی سی حلول ایتدکده منقرض ومندرس اولور عادت
علیهٔ الهیه جاری اولدیغی اوزره هر دولت عظیمه وصغیره ده حال
بو منوال اوزره مستمر اولوب بر آمن وامن قیامته دک سنت
سنیهٔ الهیه بویله جاریدر کل شیء هالک الا وجهه الفصل الثالث والخمسون
فصل ثالثک اللی وبشنجی فصلی ملک ودولتک حدوث وتجددی نه کیفیتله واقع
اولدیغی بیاننده در معلوم اوله که بر ملک ودولتده علائم نحس وادبار
ظاهر اولوب آفتاب اقبالی زواله قریب اولدقده دولت اخرانک
حدوث وظهوری ایکی نوع اوزره اولور نوع اول پای تخت سلطنتدن
بعید اطرافده واقع سرحدلرده طرف دولتدن موظف اولان متحفظین
ازالوب حامیلری قلیل اولدقده اول حوالیده واقع اولان ولاة و
عمالک بعضیلری تحت ضبطلرنده اولان ممالکه غلبه واستیلا ایدرلر شویله
که ابتدای امرده هر والی مجرد بولندیغی منصبده استقلال اوزره حکم
وتصرف ایدوب آیین ملک وسلطنته میل ایله رتبهٔ امارتی تجاوز ایتمز
کیدرک اولاد واحفادی وپاکبرای اتباعی واحداً بعد واحد
مسندنشین صدارت اولدقده بالکلیه اول مملکتک اهالیسی انلرک
ریاست وسیاستلرینی اذعان ایدوب امر ونهیلرینه اطاعته مألوف
اولملریله ملوک وسلاطین اعدادینه ملحق اولورلر بو اثناده چوق کره
واقع اولورکه متغلبهٔ ولاة میاننده نائرهٔ حقد وحسد مشتعل
اولمغله صدر ریاسته اعتلاده منازعه ومحاربه یه تصدی اولنوب
ایچلرنده بطش وشدتده غالب اولان کمسنه خصمنه غلبه واستیلا
ومسند عز وجاهه اعتلا ایدر نته کیم دولت بنی عباسک نظامی
مختل اولوب اطراف ممالکی حمایه دن قاصر اولدقده امرای عباسیه
دن بنی سامان ماوراء النهرده وبنی حمدان موصل وشامده وبنی طلون
ممالک مصرده غلبه واستیلا ایتدیلر کذلک ممالک اندلسده واقع
دولت امویه نک دخی حالی بو منوال اوزره جاری اولوب ولاة
اطراف طوائف ملوک کبی اولملریله یدلرنده بولنان ولایتلرده
ولا بلرده علم افراز شقاق ایله استقلال اولملریله دولت امویه یی
تفریق وتقسیم ایدوب واحداً بعد واحد اقارب وموالیلری

وارث تخت دولت اولدیلر مراتب متغلبه‌نك بو قسمنده دولت
قدیمه رجالیله متغلبه میاننده حرب وقتال جاری اولمیوب بلکه مجرد
بولندقلری صدر ریاستله اکتفا ایتمریله تخت دولته استیلایه طالب
اولمازلر زیرا دولت قدیمه‌نك مالی قلیل رجالی عدیم اولوب اطراف
واکنافی حفظ وحمایه‌دن عاجز اولمغله سرحدلرنده موجود اولان
ولاة وحکام بولندقلری ایالتده استقلاله مضطر اولورلر متغلبه‌نك
ایکنجی نوعی بو وجهله واقع اولورکه بر دولتك قوت وشوکتنه ضعف
طاری اولمغله جوار دولتده منرصد کمین فرصت اولان رجالك
بعضلری علم افرازلغی و خروج اولوب فصل سابقده ذکر اولندیغی
اوزره دولت قدیمه‌نك اطوار واوضاعندن روگردان اولان رجالك
خروج وظهور ایدر یا قبائل وعشائردن برگروه انبوه پرشکوهك
راس رئیسلری اولان شخص قومی میاننده شوکت ظاهره و
سطوت باهره ایله ممتاز اولوب رتبهٔ ریاستدن مرتبهٔ سلطنته
طالب اولوب دولت قدیمه اوزرینه خروجه راغب اولدقده
اول دولتك ضعف وزوالی وقتنه مصادف اولمغله طلب ملك
ودولت ایله حرب وقتاله مبادرت ایدوب مساعدهٔ تقدیر
ایله مقصودلرینه فوز وظفر بولورلر نته‌کیم دیار شرقده سلاجقه
آل سبکتکین اوزرینه وممالك غربده بنی مرین موحدین اوزرینه
غالب اولوب مالك تخت ودولت اولدیلر والله غالب علی امره

الفصل الرابع والخمسون

فصل ثالثك اللی دردنجی فصلی دولت
جدیده‌نك ملك قدیم اوزرینه غلبه واستیلاسی دفعةً اولمیوب
تدریج ایله واقع اولدیغی بیاننده در معلوم اوله‌که بوندن اقدم
ذکر اولندیغی اوزره بر ملك قدیمك زوالی دولت اخرانك ظهوری
ایکی وجه اوزره واقع اولوب وجه اول دولت قدیمه‌نك رجالندن
ظهور ایدرکه دولت قدیمه‌نك مرور ایام وکرور اعوام ایله آب
وتابی زائل واطراف واقطاره ممدود وشامل اولان ظل ظلیل
عز واقبالی نقصان وزواله مائل اولدقده حدود وثغورده تولیه
اعماله مأمور اولان ولاة اطراف بولندقلری مملکتده فرمانفرمای مسند
استقلال اولورلر لکن تغلب واستیلاده بولندقلری غایت همت

ونهایت

ونهایت قوتلری یدلرنده اولان ایالت وولایته مقصور اولوب غالب
حالده واکثر اوقاتده فرمانبردار اطاعتلری اولان ملوك وسلاطینك
تاج وتختنه اطالهٔ دست تعدی ایتمدکلری فصل سابقده ذکر وبیان
اولنمش ایدی امّا وجه ثانی بغاة وخوارجك دولت قدیمه اوزرینه
ظهور وخروجیدر که طلب ملك ودولته تمکنت وقدرتلری وافی و
تهدیدلرینی القاعه بطش وسطوتلری کافی اولمغله مطالبهٔ ملك و
دولته قیام واقدام ایدرلر بو تقدیرجه جنك وپرخاش و حرب و
مصافه یه آغاز اولندقده دفعةً غلبه واستیلا ممکن اولمیوب بلکه
الحرب سجال مفهومی اوزره شاهد فوز وظفر گاه طالب وگاه
مطلوب طرفندن رونما اولمغله بینلرنده حرب وقتال متمادی ووقوع
علی وجه التدریج مدت مدیده مرور ایتدکدنصکره تاج وتخت دولته
مالك اولورلر بو امرك سر وسببی بودرکه بوندن اقدم ذکر
اولندیغی اوزره اکثریا حرب وقتالده فوز وظفر تأیید آسمانی
وظهور مکرمت الهی گبی اسباب روحانیه وامور نفسانیه ایله واقع
اولوب قلوب نفوسده دفع وتأثیری خصمه غلبه واستیلایه مفتاح در
شویله که عزم صادق ایله تهیئهٔ آلات واسباب حرب وقتال
وتکثیر سواد لشکر وسیلهٔ فوز وظفر اولوب اسباب ظاهره
نك امر حربده دخل وتأثیری مقرر ایسه ده علل روحانیه و
امور نفسانیه یه نسبتله قاصر اولدیغی بوندن اقدم ذکر وتمهید
اولنمش ایدی بو سببدن ناشی مشکاة صدر نبوتدن شرف بروز
عز وصدور اولان الحرب خدعة حدیث شریفی مفهومی اوزره
مکر وحیله حربده استعمال اولنان امورك انفعی اولوب اکثریا
فوز وظفر اعمال لطایف الحیل ایله معرض حصولده جلوه‌گر مرام
اولور عهد وزمانی ممتد اولان دول قدیمه اصحابنك جلالت
شان ومعالیتلری قلوب ناسده ثابت وراسخ اولوب
عهد بعید وزمان مدید دنبرو تخت نشین دولت اولان ملوك
وسلاطینك اطاعت وانقیادینه خلق مألوف اولمغله طاعت
وعبودیتلرینی عقیدهٔ ایمانیه گبی فریضهٔ ذمت بیلوب خلافنه
جواز گوسترمدیکی دخی بوندن اقدم مواضع عدیده‌ده ذکر وتفصیل

اولنمش ایدی بو صورتده دول قدیمه ده اطاعت ملوکه ناسک اعتباری
هنوز تباشیر صبح اقبالی بدید و سلطان جدیده انقیادلرینه مانع اولوب
اعوان و اتباعک همتلرینه دخی وهن و فتور ایراث ایدرلر شویله که ملک
جدیدک محرم حرم قرب اختصاصی اولان خواص مقربین و عشائر
اقربینه عزم صادق و جد لایق ایله معاونت و مظاهرته قیام و
اقدام ایدرلرسه ده سائر ناسک اکثری دولت قدیمه اصحابنک
طاعات و انقیادلرینه اعتقاد و اعتیاد اتمرلریله همتلرینه وهن و
کسل و عزم و اقداملرینه ضعف و خلل عارض اولوب ابتدای امرده
دولت قدیمه دن انحراف و دول جدیده جانبنه میل و انصرافه
رخاوت اوزره حرکت ایدرلر بو سببدن ناشی دولت قدیمه ایله
دولت جدیده اصحابی میاننده اسباب حرب و قتال مدت
مدیده دائر اولوب قهر و استیلای امر مدید و صبر شدیده محتاج
اولور تا اول وقته قدر که تعاقب حرب و قتال ایله دولت قدیمه نک
ضعف حالی ظاهر و حالک تاب قوامی زائل اولوب هیبت و
مهابتلری عیون ناسدن ساقط اولمغله بیعت طاعتلرندن منحرف
و دولت جدیده جانبنه قلبلری منعطف اولدقده ظفر استیلا
مقرر اولوب دولت قدیمه ایله دولت جدیده اصحابی میاننده
متمادی حرب و قتاله بر سبب حق بودر که دولت قدیمه اصحابی
عهد قدیملرنده منافع ملک و دولت ایله تمتع و انتفاع ایدوب
خزینهٔ سلطنتدن صرفلرینه عائد اولان اموال و ارزاق ایله ترفه
و تنعم اتمره مقصور غیرتلری مجبور اولمغله رخش و رخت و سلاح
و بساط و اسباب عز و حشمت و آلات زیب و زینتدن اشیای
کثیره یه مالک اولدیلر ملوک و سلاطینه اختیاراً یا اضطراراً و یا
احسان و اعطا و افاضهٔ جود و سخادن خالی اولمالریله عیون
ناسده شوکت و حشمتلری عظیم اولوب ثروت و غنالری السنهٔ
ناسده دائر آفاق و اقطارده سائر اولمغله وقع و مهابتلری
قلوب اعداده جایگیر و مستکن اولمشدر اما اهالی دولت جدیده
اماکن بعیده و بریه و بادیه ده فقر و فاقه ایله رعی غنم و بقر
و ناقه ایله مألوف اولوب خیل و سلاح و سائر ادوات کارزاردن

بی بهره اولملریله قلبلری رعب و هراس ایله مملو و ممتلی اولور زیرا پی در پی
توارد ایدن حوادث ایله دولت قدیمه اصحابنک کثرت مال ایله ثروت
و غنالری و ضرب مصاف و حرب و قتاله آماده اولدقلری اخبار
اولنوب کندو حال و شانلری دخی ملاحظه اولندقده مقابله یه عدم
اقتدارلری و همیله محاربه یی وقت آخره تعلیق و تأخیره مضطر
اولورلر تا که دولت قدیمه نک مال و رجالی مختل النظام اولوب ضعف
حاللری مستحکم اولدقده فرصتی اغتنام و اداره نظام ایله اوزرلرینه
غلبه و هجوم ایدرلر بناءً علیه دولت قدیمه جمیعه نک دفعةً انقراض
و اندراسی ممکن اولمیوب مدت مدیده محاربات کثیره و مطالبات
عدیده دن صکره وقوعی مجاری سنن الهیه دن اولمغله بر سبب
عادی اولمغله دخی مطالبه دولت متمادی اولور که دولت جدیده
اصحابی ایله دولت قدیمه رجالی میاننده نسب و حسبده سائر
اوضاع و اطوارده مباینت و مخالفت اولوب دائما دولت
قدیمه یه غلبه و استیلا فکریله بینلرنده منافرت تامه واقع اولمغین
طرفیندن مراسلات و مکاتبات منقطع اولوب سراً و جهراً
دولت قدیمه اصحابنک ضعف و خلل و سائر احواللرینه وقوف
ممکن اولماز بناءً علیه طالب مطلوبک حال و شانندن غافل
اولمغین مقابله ده عجز و قصور احتمالیله خصمنک اوزرینه
حمله و هجومه اقدام ایتمیوب کمین خفاده بر مدت مترصد فرصت
اولورلر تا اول وقت و زمانه قدر که سبق قضاء الهی ایله دولت
قدیمه نک عهد شبابی زائل و سن انحطاطه مائل اولوب ایام
سالفه ده دولت جدیده اصحابنده مستور اولان وهن و خلل
ظاهر و واضح اولدقده دولت جدیده اصحابی فرصتی غنیمت
بیلوب حمله و هجومه اقدامه قیام ایدرلر زیرا خصمک ضعف و زوال
و سوء حاللری معلوم اولوب حدود و ثغورده واقع قلاع و حصونی
حفظ و حمایه دن عجز و قصورلری ظاهر اولدقده دولت جدیده
اصحابی ابتدای امرده اطراف و اکنافده واقع ممالکه استیلا
ایله قوت و تمکنلری مزید اولوب سابقاً حمله و هجومده همتلرینه
کسر ایدن غائلهٔ وهم و خیال برطرف اولمغله مرکز دائرهٔ دولت

وکرسی مملکته دخی استیلا ایدرلر بو امرک دخی صدق و تحقیقنده
دولت بنی عباسک کیفیت ظهوری اعتبار اولنسونکه ابتدا عقد
و بیعت بنی عباس ایدن ابو مسلم دیار خراسانده رفع لوای
سلطنت ایدوب اون سنه یا دخی زیاده مدت مملکت خراسانی
مطالبهٔ ملک ایله تخرب و اجتماع ایتدکدن صکره دولت امویه یه
فوز و ظفر میسر اولدی کذالک دیار طبرستانده اقامت خلافت
علویه ایله طائفهٔ دیالمه عقد لوای دعوت ایدوب سنین عدیده
مرورندنصکره تا حینه طبرستانی فتح و تسخیر ایتدیلر بعد زمان دیار
طبرستانده علویه دولتی منقضی اولوب طائفهٔ دیلم ملک فارس
و عراقه عطف عنان اقدام ایدوب سنین کثیره محاربات عدیده
مبارزات شدیده دنصکره مملکت فارس و اصفهانی حوزهٔ عباسیه
دن قطع و نزع ایدوب بعده دار الملک بغداده خلیفهٔ اسلام
اوزرینه دخی تغلب و استیلا ایتدیلر کذالک دیار غربده تشیید
بنیان دولت عبیدیین ایچون ابو عبد الله شیعی قبائل بربریه دن
کتامه طائفه سی اعانه سیله اون سنه دن زیاده مکث و اقامت
ایدوب بنی عباس طرفندن افریقیه مملکتنده محافظه یه مامور اولان
امرای اغالبه ایله مقابله و محاربهٔ کثیره دن صکره عامهٔ بلاد غربی
ضبط و تسخیر ایتدیلر بعده خلفای عبیدیین ممالک مصری دخی بنی عباس
یدلرندن نزع و اخذ قصدیله اوتوز سنه دن زیاده محاربه یه قیام
ایدوب هر سنه طرف غربدن برا و بحرا ارسال جند عسکر اولنوب
طرف شام و بغداددن لاجل المدافعه امداد کلکله طرفیندن
سنین مذکوره محاربات عدیده دن صکره ملوک عبیدیین ممالک
مصردن اسکندریه و فیوم و صعیده یه مالک اولدیلر بعده دعوت
عبیدیین قطر حجازه واصل اولوب حرمین محترمین حذمنیله دخی
مشرف اولدیلر بعده ینه سلالهٔ خلفای عبیدییندن معد المعز
لدین الله طرفندن جوهری کاتب نام قائد الجیش عساکر عظیمه
ایله قدیمدن دار الملک مصر اولان مدینهٔ فسطاط ضرب خیام ایله
حربه دخی قیام و غلبهٔ تامه ایله بنی طغج دولتنی اصلندن قلع
و استیصالدن صکره حالا قاهره عنوانیله معروف اولان مصر نام

مدینه یی انشا و بنا ایتدی بعده معد المعز لدین الله دخی مملکت
افریقیه دن بلدهٔ قاهره یه نقل نهضت و انده اقامت ایدوب عبیدیینک
اسکندریه یه استیلالرندن الیمش سنه مرورنده عامهٔ ممالک مصره
مالک اولدیلر کذالک طائفهٔ اتراکدن ملوک سلاجقه دخی بنی سامان
اوزرینه خروج و نهر جیحوندن مرور ایدوب دیار خراسانده آل
سبکتکین ایله اوتوز سنه مقداری محاربه دنصکره دولتلرینه
استیلا ایتدیلر بعده سلاجقه مدینهٔ دار السلام بغداده توجه
ایدوب مدت قلیله مرورنده انی دخی ضبط و تسخیر و خلیفه نک
تصرفدن منع و حجر ایتدیلر بوندن صکره مفازهٔ تاتاردن التیوزیدی
تاریخنده مغول طائفه سی ممالک اسلامی تخریب و اهالیسنی تعذیب
ایدوب قرق سنه مرورندن صکره خلفای بنی عباسک ینه شمع
اقبالرینی اطفا و خاندان عز و اجلالرینی محو و افنا ایتدیلر کذالک
دیار غربده دخی لمتونه قبیله سندن طائفهٔ مرابطین خروج ایدوب
ملوک مغاربه ایله محاربات شدیده دنصکره غلبه و استیلا ایتدیلر
و بونلردن صکره طائفهٔ موحدین دخی ملوک لمتونه اوزرینه خروج
ایدوب اوتوز سنه طرفینده صدمات شدیده جریان ایتدن صکره
کرسی مملکت لمتونه اولان بلدهٔ مراکشی ضبط و تسخیر ایتدیلر
بونلردن صکره دیار غربده قبیلهٔ زناته دن بنی مرین دخی موحدین
اوزرینه خروج ایدوب بلدهٔ فاسی جمیع نواحیسیله مالک
اولدیلر بوندن صکره دخی اوتوز سنه بینلرنده نائرهٔ حرب
و قتال مشتعل اولوب کرسی ممالک موحدین اولان بلدهٔ مراکشی
استیلا ایتدکلری دول مذکوره نک مستقلا بیانی متکفل کتب
تواریخده مسطور و منحصردر بو تقدیرجه معلوم اولورکه بر دولت
جدیده نک بر ملک قدیم اوزرینه غلبه و استیلاسی زمان قلیل
ده حاصل اولمیوب اوقات عدیده ضمننده تدریجله واقع اولمق
اوزره عادت الهیه جاری اوله کلمشدر و لن تجد لسنة الله
تبدیلا بو خصوص سؤال اولنورکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینک حرم سرای علیینه تشریفلرینک اوچ درت سنه مرورندن
صکره ایام خلافت حضرت فاروقده فتوحات اسلامیه آفاق

خصوصا بزارفن نام تاریخ
زیاده سیله تفصیل و
بیان ایتمشدر
محرر
م

واقطاره شامل وزمان قلیل ده اصحاب کرام ممالک فرس و روم
نائل اولوب کنوز قیصر وکسرایه مالک اولدیلر جواب سؤالده فصل
الخطاب ووجه صواب بویله درکه صدر اسلامده واقع اولان
فتوحات عظیمه ومغازی جسیمه معجزات باهرهٔ نبویه دن هر معجزهٔ جلیله
اولوب جناب حق رسولنه وعد کریمنی تصدیق وقولنی تحقیق ایله
اظهار قدرت قاهره ایتدی وسری دخی بویله درکه اصحاب
معالی الکتاب فیض صحبت نبوی ایله مشرف اولوب نور نبوته
ایمان وایقانلری مرتبهٔ حق الیقینه بالغ اولمغله اعدای دین مبین
ایله محاربه ومقابله ده دخی تقصیر ایتمیوب حلاوت شهد شهادت
ایله مرارت موتی فراموش ایدرلر وقلوب کفاره من طرف الله
تعالی رعب وهراس القا اولنمغله شیردلان اسلامک هیبت
وهیبتلری قلبلرینه استیلا ایدوب حملهٔ طاقت کداز جند اسلامه
تاب وطاقت کتوره میوب زهره لری چاک وکشتهٔ شمشیر
هلاک اولدیلر بو تقدیرجه صدر اسلامده واقع اولان فتوحات عظیمه
ملت اسلامیه ده متعارف اولان معجزات نبویه دن معدود
اولوب سائر حروبده جاری اولان وتیرهٔ عادته مخالف اولمغله
امر عادی الا قیاس اولنمزکه دولت جدیده نک دولت قدیمه
یه استیلاسنده ذکر اولنان قاعدهٔ مطرده منتقض اولنه

الفصل الخامس والخمسون فصل ثالثک اللی التنجی فصلی هر دولتک
اواخرنده وفرت عمار واقع اولوب بعده شدت قحط
وغلا وکثرت موت وهلاک وقوعی بیاننده در معلوم اوله که
بوندن اقدم ذکر اولندیغی فصول متنده بسط وتفصیل اولندیغی
اوزره ملوک وسلاطین مبادئ ظهور وخروجلرنده ایالت و
مملکتدن متمکن اولان رعایایه رفق وشفقت ایله معامله
ایدرلر زیرا دعوای ملک ودولت ایله ظهور و خروج ایدن ملوک
یا اصحاب دین وملتدن اولوب امر سیاستده قانون شریعت
ایله عمل ایتمکله اجرای عدل وداد ونصفت ایدرلر اکر ادیان و
ملل اربابندن اولمیوب انبیادن بر نبی ذیشانه تابع دکل ایسه
بهر حال ابتدای ظهورلرنده بدوی الطور اولمغله امر سیاستده

تدقیق

تدقیق اموردن غافل اولوب جند ورعیته رفق وملایمت ایله معامله
وتحصیل جبایتده مسامحه ایدرلر بو تقدیرجه رعایانک سعی وعمله
شوق ونشاطلری قوت اولوب زراعت وحراثت وسائر
وجوه تجارته میل ورغبتلری تعلق ایتمکله ممالک معمور واهالی موفور
اولوب کثرت تناسل وتوالد ایله رعیت کثیر ووافر اولور وکثرت
رعیت وعمار مملکت تدریجیله واقع اولوب لااقل اثری بر ایکی قرن
مرورندنصکره ظاهر اولور بعده ظهور ایدن دولت عمر طبیعیسنی تکمیل
ایدوب نصاب کمالدن درجهٔ انحطاطه مشرف ومائل اولدیغی
اوقاتده طبیعت ملک ودولتک نشو ونماسی غایت ونهایته
واصل اولور اکر سؤال اولنورسه که فصل سابقده مرور ایدن
کلاممزدن هر دولتک اواخرنده تحصیل جبایت وامر سیاستده
عنف وشدت اولنوب رعایانک قلت ونقصاننی ایجاب
ایتمک فهم اولنمغله بو مقامده ایراد اولنان کلاممز سبق ایدن
کلاممزه متناقض ومنافی اولور دیو اعتراضدن بو وجهله جواب
ویریلور قول اول صحیح اولوب وبو کلاممزه معارض اولماز زیرا کلام
سابقدن فهم اولندیغی اوزره اواخر دولتده امر سیاستده
عنف وشدت مال رعیتک قلت ونقصاننه مؤدی اولورسه
دفعةً حادث اولمیوب علی التدریج واقع اولور دیو تقریر وتحریر
اولنمش ایدی پس اهالی ابتدای ظهور دولتده رفق وملایمت
مال رعیتک بر وجه تدریج نشو ونماسنه باعث اولوب اواخر
ملکده غایته بالغ وواصل اولدقدنصکره امر سیاستده عنف
وشدت وبطش وخشونت ظهور ایتمکله علی التدریج اختلال
نظام وانقلاب انام حادث اولوب انقراض واندراسه منتهی
اولور دیو توجیه اولندقده کلامین بیننده تناقض محذوری مندفع
اولور ودخی اواخر دولتده کثرت قحط وغلا وموت وفنا
وقوعنک سر وسببی اولدر که هر دولتک اواخرنده وضع
تکالیف شاقه ایله اموال رعایا اخذ اولنوب جور وتعدی
غالب اولمغله زراعت وحراثت وکسب تجارتدن اکثری رعایا
کف ید ایدوب قحط وغلا وقوعنه باعث وبادی اولور نته

قحط و غلانك بر سببی دخی بودرکه بر بر دولتك اواخرنده ضبط و سیاست امری مختل اولوب متغلبه خوارجك كثرتی و رعایانك قلتی سببیله بین العباد فتنه و فساد واقع اولمغله انبارلرنده موجود اولان غلال و ذخائر نهب و غارات اولنوب هركس مدت مدیده نفس و عیاله كافی قوت و غذا تدارکندن عاجز اولورلر زیرا غله و محصول هر وقتده و تیرهٔ واحده اوزره ثابت و حاصل اولمیوب بلکه ذروع و ثمارك نشو و نماسی علی وجه الاعتدال نزول امطاره موقوف اولمغله رطوبت مائیه زیر خاکده تربیهٔ نباته سبب عادی اولمشدر و طبیعت فصول کثرت و قلت امطارده مختلف اولوب نباتات و حیواناتك قلت و کثرتی امطار و بارانك ضعف و قوتی نسبتی اوزره دائر و جاریدر لكن ایام خصب و رخاده مملكتك سكانی و اهالیسی مدت مدیده کفایت مرتبه‌سی ذخائر تدارك ایتدکلرنده ایام قحطده دفع ضرورت ایدرلر اما فتنه وقوعیله جمع و ادخار تقصیر اولنوب قلت امطار یا طمع اهل احتكار ایله سوق و بازارده ذخائر منقطع اولدقده فقرا و ضعفا مرض جوع و فاقه ایله هلاك اولورلر ثانیاً میان ناسده کثرت موتك بر سببی دخی طاعون و وبا وقوعیدرکه اهالی موفوره ایله معمور اولان بلاد و امصارده عفونات ردیه و رطوبات فاسده کثیر اولوب خلق و انام ایله اختلاط نفوس و مخالطهٔ انفاس جوهر هوایی افساد ایدر و جوهر هوا روح حیوانیك قوت و غذا و مادهٔ قوامی اولوب آلات نفس واسطه‌سیله دائما قلبه واصل اولمغله انك فسادی مزاج حیوانی یی فاسد ایدر اگر جوهر هوانك تغییر و فسادی زیاده قوی اولوب سمیت درجه‌سنه بالغ ایسه مجرای نفس اولان قصبة الریه‌دن قلبه سرایت ایدوب مادهٔ طاعون و وبا اولان امراض مهلكه قلب و ریه‌ده حاصل اولور و اگر جوهر هوانك تغییر و فسادی قوی اولمیوب وبا حدوثنه باعث اوله‌جق مرتبه‌یه بالغ اولدیسه هوا ده عفونت کثیره و متضاعف اولمغله امزجه و ابدانده

حمیات ردیه حاصل و مرضانك هلاكنه باعث اولور و مادهٔ و با و حما اولان عفونت رطوبانك جوهر هواده حدوثی بوندن ناشیدرکه اوائل دولتده ملوك و سلاطینك رعایا و برایایه لطف و شفقتلری و امر سیاست و تحصیل جبایت خصوصنده نوازشلری سببیله علی التدریج سكان موفوره ایله بلاد و امصار معمور اولوب اواسط و اواخر دولتده بر حده بالغ اولورکه متلاصق منازل و بیوت ایله جمله‌سی بیت واحده مجتمع عیال کبی بربرلرینه مجاور و مختلط اولوب تزاحم نفوس و انفاسلری بحسب العاده جوهر هوانك عفونت و فسادینی اقتضا ایدر بو سببدن کتب حکمتده طاعون و وبا مختلط بیان اولنمشدرکه مخالطهٔ نفوس حیوانیه ایله جوهر هوایه عارض اولان تعفن و فسادك دفعی و مزاج هوانك تصحیح و اصلاحی ایچون بلاد و امصارده واقع بیوت و منازلك ما بینی بعید اولوب میانلرنده فضای خالی ترك اولنمق لازم اولورکه هوا راکد اولوب محتبس اولمیوب اول فضالرك ارالرنده هوا حرکت و تموج ایتمكله هوای متعفن زائل و هوای صحیح حاصل اوله بناءً علیه بیوت و منازلی متلاصق اولان بلاد و امصارده موت و هلاك وقوعی سائرلردن اکثر اولور نته‌کیم جانب شرقده بلدهٔ مصر و طرف غربده مدینهٔ فاسده حال بو منوال اوزره جاری اولوب بلدتین مذکورتین سكان و اهالیسی اکثری طاعوندن و وبا ایله هلاك اولملری مشهوردر والله یفعل ما یشاء

الفصل السادس والخمسون وفصل ثالثك التی التنجی نظام ملك و ملت و حفظ مملكت ایچون قانون سیاست ترتیبی لازم اولدیغی بیاننده در

معلوم اوله که بوندن اقدم موضع عدیده‌ده ذکر و تمهید اولندیغی اوزره طائفهٔ بشر تحصیل قوت معاش و سائر لوازم انتعاش و جلب خیر و دفع شر ایچون بربرلریله الفت و اجتماعه مجبول اولوب اجتماع مذکوره اشبو کتابده احوالندن بحث اولنان عمران بشری اسمی اطلاق اولنور و دخی طائفهٔ بشر الفت و اجتماعده منع و زجره قادر سلطان قاهره محتاج اولوب وقت حاجتنده انك امر و حكمنه مراجعتلری

لازم اولدیغی ذکر و تفصیل اولنمش ایدی حاکم مزبورک خلق میاننده
امر و حکمی یا قبل حضرت حقدن منزل شرع مبینه مستند و مبنی اولوب
من طرف الله تعالی معجزات باهره ایله مبعوث و مرسل پیغمبرک تبلیغ
ایتدیکی احکامه و ثواب و عقابه ایمان و اعتقادلری حکم سلطانه
اطاعت و انقیادلرینه موجب اولور یاخود حاکم مومی الیه دین و
ملت اصحابندن اولمیوب امر و حکمی مجرد سیاست عقلیه و قوانین
رسمیه یه راجع اولمغله ناس دخی اول سلطانک سیاستنی
کندولره نافع اولدیغنی ادراک و اذعان ایدوب مقتضای
ریاست اوزره سیاست ملک و دولتده جاری اولان امر و نهیه
اطاعت ایدرلر لکن دین و ملت جاری اولان ملک و دولتک
نفعی دنیا و آخرتده حاصل اولوب شارع احکام اولان رب
الانام خلقک معاش و معادلرینه صالح اولان مصالحه عالم
اولمغله تحصیل رضاسی سعادت دارینه وسیله اولور آحادی
و شریعت ایله عامل اولمیوب انجق قانون رای و سیاست
عقلیه یه تابع اولان ملک و دولتک نفع و فائدهسی انجق دنیا
ده حاصل اولور معلوم اوله که حکمیه عملیه کتابلرنده بین الحکما
معروف اولان سیاست مدنیه ایله حالا بو معامله ده مراد
اولنان سیاست سلطانیه مراد اولمیوب معنای آخره
محمولدر تحقیقی دخی بویله درکه عند الحکما سیاست مدنیه دن
مراد وجه ارضده علی وجه الاجتماع ساکن اولان آحاد بشردن
هر فردینه نوعیله معاشرت و معامله ده طریق رشد و
سداده سلوک ایدوب قانون عقل و حکمت اوزره معاش
و معادلرینه صالح اطوار حسنه و اوضاع مستحسنه یه مراعات
ایتمکله نصب حکام و ملوکدن مستغنی اوله لر دیمکدر زیرا طریق
مذکوره سلوک ایله نصب حکامدن مستغنی اولان طائفه نک
اجتماع ایتدیکی محله حکما مدینهٔ فاضله و بینلرنده دستور العمل
اولان قوانین و مراسمه سیاست مدنیه تسمیه ایدرلر بو صورتده
نصب ملوک و سلاطین ایله مصالح عامه ایچون ترتیب اولنان
احکام و رسوم ایله عمله مجبور رجال میاننده معروف و مشهود

اولوب

اولوب ناس لساننده مذکور اولان سیاست سلطانیه سیاست
مدنیه یه مغایر و مخالف اولور لکن لسان حکماده دائر مدینهٔ فاضله نک
وجه ارضده وقوعی بعید و نادر اولوب کتابلرنده وقوعی فرض و
تقدیر اوزره ذکر و تحریر ایتدیلر بوندن صکره معلوم اوله که ذکر
اولنان سیاست عقلیه ایکی وجه اوزره واقع اولوب وجه اول
قانون عقل و حکمت اوزره تدبیر امور دولت و تنظیم مصالح امته
وسیله اولان سیاست مملکتدن عبارتدرکه ملوک فرس اختیار
و اعتبار ایتمشلردر شویله که کافه انامک حسن حال اوزره
راحت و آسایشلرینه دائر اولان مصالح عامه ایچون حکمای
فرس قوانین عقلیه ترتیب ایدوب و نظام ملک و دولته لازم
منافع اوضاع ملوکی علی وجه المخصوص ذکر و تمهید ایتمکله ملوک
فرس هر خصوصده انکله عمل ایدرلر ایدی لکن دولت اسلامیه ده
شریعت محمدیه و دین احمدیه اوزره سیاست ملکده قوانین
عقلیه دن مغنی اولوب شرع سید المرسلین صلی الله تعالی علیه
و سلم ایله مصالح عامه و خاصه یی جامع و حاوی و احکام ملک
و دولتی متضمن و وافی اولمغله خلفای اسلامیه بین الانام
اجرا ایدوب قوانین عقلیه دن استغنا حاصل ایتمشلردر و قوانین
سیاست عقلیه نک ایکنجی وجهی بودرکه تدبیر ملک و دولت
و تنظیم امور مملکتده انجق ملوک و سلاطینک شوکت
و سطوتلرینه قیام ملک و سلطنتلرینه نافع مصلحت و منفعتلرینه
اعتبار اولنوب دائرهٔ ملکده قهر و غلبه ایله حکم و تصرفلری
ضمننده مصالح عامه درج اولنمشدر سیاست عقلیه نک بو
قسمی صحیفهٔ عالمده سلاطین فرسک غیری مسلم و کافر و
سائر ملوک میاننده دائر اولوب ملوک و سلاطین ملک و
دولت و نظام رعیته صالح وجه اوزره امر و نهیلرینی اجرا ایدر
لر اما ملوک اسلامیه بو بابده ممکن اولدقجه مقتضای شرع مبینه
ایله عمله سعی ایدوب بعض اوقاتده دخی شوکت و عصبیته مراعات
ایله اجتماع ضروریه دن اقتضا ایدن قوانین عقل و حکمت اوزره
حرکت ایدرلر لکن ابتدا قانون شرع مبینه اقتدا ایدوب

بعده آداب واخلاقده حكايه وحسن سيرتده ملوك سالفه يه
اتباع ايدرلر ودخى سياست ملك ودولتده كتب وتحرير اولنان
كتب ورسائل كثير اولوب لكن جمله سنك احسن واجلى امانه
سبيحۀ امامية واسطة العقد خلافت عباسيه دن مامون
خليفه سقى الله ثراه وجعل الجنة مثواه دولتنده قائد الجيش
اولان طاهر بن حسينه منسوب مكتوب مرغوب بديع الاسلوبدر
كه طاهر مشار اليهك نجل نجيلى وفرزند لبيبى اولوب يته عهد
خلافت مامونده ايالت مصر ورقه حكومتيله سربلند اولان
عبد الله بن طاهره كتب واملا اولنمشدر نام پاكى پيرايۀ سلك
سطور اولان طاهر بن حسين تدبير ملك ودولتده عقل ودها
ورشد زكا ايله معروف وموصوف امير صائب التدبير اولوب
فرزند ارجمندى عبد الله دخى مانند صاحب فضل وهنر و
دلير پاك گوهر وسخى كرم گستر ايدى وآلدك ولده رحم
واستعطاف ونصح وپنده اهتمامى عادت قديمه ديدنۀ مستديمه
اولمغله ذكر اولنان مكتوب بلاغت اسلوب ده مسطور
اولان نظام امور جمهوره دائر جواهر نصايح جليله يى درج ايدوب
سياست ملك ودولتده اصل واساس اولان اخلاق فاضلۀ
ملكيه وآداب نافعۀ ملكيه يى حاوى ومكارم اخلاق و
محاسن شيمه حث وترغيبى محتويدركه مضمون بلاغت
مخواسيله عملدن ملكه سوقه مستغنى اولماز نص مكتوب امام
طبريدن منقول اولديغى اوزره پيرايۀ غرۀ كتاب وآرايش
طرۀ خطاب اولوب بعينه ذكر وتفصيل اولنور بناء عليه ذكر
اولنان مكتوب بلاغت رسوم پيرايۀ دست اعتبار ومطمح
انظار اولى الابصار اولوب استكشاف رموز ومزاياسى كتاب
بلغا وفصحانك اعلاى مطالب واسناى مآربلريدر حتى اعلام
افاضل قروم مده اوچ دفعه مسندآراى صدر روم اولان علامۀ
حسيب وفهامۀ نسيب رئيس العلماء وبرهان الفضلا ابو الخير
احمد الشهير بحفيد العلامة منقارى زاده انار الله تعالى ما
اراده حضرتلرى بو مكتوب فصاحت مخصوبه عبارات فائقه و

الفاظ

الفاظ رائقه ايله بر شرح لطيف عقد ايدوب جمال دلاراى شاهد
مقصوددن رفع حجاب بيوردیلر لكن شرح مذكور اسلوب
عربى اوزره مسبوك اولمغله مشاهدۀ غوالى قاصرات الطرف
مزاياى لطيفه سى انظار خواصه مقصور اولوب وابصار عوامدن
محجوب ومستور اولوب واشاعۀ فوائد واذاعۀ عوائدى منافع
جزيله ومصالح جليله يى حاوى اولمغله بو عقيلۀ جميله نك
قامت موزوننه قباى رومى وجامۀ تركى ايله آرايش ويرلمك
امر مهم بلكه واجب متحتم گورلدى بناء على ذلك بر معزاى
اعطا الفوس باريها وبو نوقماش تازه ظهورك نسج طرازاصلى
فحل نساج دستگاه براعت وحواجۀ بندر بلاغت مظهر
فيض قويم مرحوم سليم افندى جنابلرينك عهدۀ كفالتلرينه
تفويض واحاله اولندى مولاناى مشار اليه دخى تار وپود حرير
فصاحتله پيچيدۀ منوال بلاغت ايدوب ديباى گلنقش زر
كش طرازايله ابداع واختراع ايتديكه وصف وثنا شنده
هر نه قدر اطرا اولنسه عشر معشارينه اداده قاصردر بو
عبد فقير مترجم صاحب التقصير بو نسخۀ نفيسه وترجمۀ بديعه
نك احراز شرف مطالعه سيله قرير العين اولدقده خط
وخال جمال دلاراسنه مفتون اولوب آيينۀ ضميرده بو نسخۀ
غريبه لايحه اولديكه بو جوهر ثمين پيرايۀ وشاح الصدر فصل
الخطاب وعنوان غرۀ كتاب قلوب تفصار سطورى بو عقود
مفصل ايله تزيين وتوشيح ونسخۀ فقيره بعينه درج وتسطير
اولنمغله ترجمۀ فاخره مزكن صرافيان بازار كمال عندنده عزت و
رواجنه وسيله اوله مولاناى مشار اليه اعلام افاضل كرام
وزمرۀ موالى عظامك سرمايۀ فخر ومباهاتى اولوب علامۀ
همدانى وثانى بديع همدانى بر فاضل عديم النظير ايديكه فنون
عقليه ونقليه ده حائز رتبۀ رياست اولوب خدمت جليلۀ
امانت فتوا ايله مشرف ايكن دولت عليۀ ابدى الدوام عثمانيه
ده ايدها الله تعالى بالتأييدات الصمدانيه جانبنه علماى افغان
طرفندن وارد اولان مكتوبه جواب سياقنده اعلام فروم

افاضل روم قبلندن اسلوب عربی اوزره کتب وتحریر ایتدیکی
کتاب مشکین نقاب صنایع ادبیه وبدایع غریبه یی حاوی
اولوب سیوف مهنده اجوبهٔ قاطعه ورماح مسدده ادلهٔ
ساطعه ایله خصم مادهٔ نزاعه موفق اولمغله حالا بالفعل طرازندهٔ
صدر دیوان وزارت عظمی ورونق دهندهٔ مسند والای وکالت
کبری اولان وزیر اعظم عالیتبار ودادار شهریار سعادتمدار
دولتلو ابهتلو ابراهیم پاشا ضاعف الله اقتداره حضرتلرینک
مقتضای شیمهٔ رضیه وسجیهٔ مرضیه لری اوزره الطاف علیهٔ
آصفانه لرینه مظهر اولوب بارگاه گردون مدار سلطانی ودرگاه
سعادت دستگاه جهانبانی طرفندن مکهٔ مکرمه پایه سیله تشریف
وتلطیفی عرض وتلخیص اولندقده پادشاه ایله پرداز وشهنشاه
مسحوق نواز امیر المؤمنین وولی المسلمین ابو الفتوح والمغازی
سلطان احمد ثالث غازی متعنا الله تعالی ببقائه ودوامه
واعز الاسلام بالویته هو اعلامه حضرتلری مولانای مشار
الیه مکهٔ مکرمه پایه سیله سرافراز وممتاز ایتدی بعد برهة
١١٣٩
من الزمان بیک یوز اوتوز طقوز سنه سی حلولنده اجل
مسمی سی حلول ایدوب مبلغ سنین عمری حد سبعینه مشارف
ایکن ناهبوب صرصر قضا ایله شمع حیاتی منطفی اولدی رحمة الله علیه
مرحوم مشار الیهک عقد ایلدیکی ترجمهٔ مرغوبه درکه بعبارته نقل اولنور

ترجمة المکتوب لقائد الجیش طاهر بن الحسین

بسم الله الرحمن الرحیم اما بعد فعلیک بتقوی الله
وحده لا شریک له وخشیته ومراقبته عز وجل ومزایلة
سخطه الی آخر الرسالة تقوی عرف شریعتده تعاطئ
اسباب اخرویه دن فرط صیانتدن عبارتدر وحشمت سکون
طمأنینتدن انخلاع وتف وتاب اضطراب ایله التباعدر و
مادهٔ مراقبه مقصود حقیقی یی علی الدوام ملاحظه دن ابادر
وسخط خلاف رضادن عبارتدر آیینهٔ ضمیر داناده بو صور
معانی نمودار اولسه مراقبه خشیتی وخشیت تقوایی متضمن
ومزایلهٔ سخط بو خصال ثلثه نتیجه ومآل اولدیغی ظاهر اولور یعنی

ای جان پدر غلبه وقوت وجلالت عظمت ایله متصف اولان
خدای یگانه وبی همتایی علی الدوام ملاحظه واندیشه وانجام
کارده بیم بطش شدید ملک مجید مایهٔ اضطراب وضرام پیچ و
تابک اولوب جناب عزیز الانتقام جلت عظمته سرادقات
کبریاءه عن ان تنالها ایدی الاوهام حضورنده باعث خجلت وسبب
ندامت اولور افعال واقوالدن نفسکی وقایه وصیانت ایتمکی
همیشه گندوکه پیشه وما دامکه جناب ملک ودود اندام
وجودیکه البسهٔ قبای عافیت ایله معتاد و مالک وانجام حالک
هر ملک عادل ذو الجلال حضورنده جمیع اعمالدن محاسبهٔ
سؤالک باعث تلاشی ذکرک ومغز خراش فکرک اولوب
روز روشنا حین خجلت انگیزده عقاب باری وعذاب
کردگاریدن دستمایهٔ عصمت ونجات اولور اعمال صالحات
مشاطهٔ عرایس اوقات وآنات ایله شب وروز حفظ
وصیانت رعیتی بازوبند همت وحرز جان حمیت ایله که
جناب یزدان جل شانه حضرتلری بو امر جلیل الشانی سنکه
شایان گوروب زمام امور ناسی دست قهرینه تسلیم و
بو خطب عظیم ایله سکا تفهیم وزیر دستانه حفض جناح
رأفت وبسط بساط عدالت وبینلرنده اقامت حدود
الهیه واسباغ سجال نعم شهیه واماطهٔ گرد اغالش
واشادهٔ مهد آسایش واحصان حریم ناموس ایمان
وسلب آسایشلرینی ایجاب والزام ایتدی اول ملک
مجید که گردن التزامکه تقلید ایتدیکی امورده سنی مؤاخذه
ومحاسبه وپیشین وپسین اعمال همینکده مسائله دخی
معاقبه ایدیجکدر پس امدی خدمه سرای معاش وسدنهٔ
فنای انتعاشک اولان قوای ظاهره وباطنه یی تفریغ
وبو خطب والا شان ایچون تشویع ایله که بو سنک
فلاک شانک ومدار کبایانک وعنوان سدادک وعنوانهٔ
توفیق ورشادکدر اما گردن طفل بو الهوسه ام الصبیانهٔ
هوا ومآل خولیای شهوات بادپیمادن حرز ایچون معلق

اولان اول عزایم واقوم تمایم حسن نیت و صفای طویت ایله
صلوة خمسه یه مواظبت وجماعت مسلمینه مداومت و متقلد
قلائد العقبان حالک اولان زیردستانی دخی جماعته ترغیب
واسباغ وضوء وترتیل قرائت وتعدیل ارکان صلوتده کمال
وقار وسکینت وسائر سنن ومندوباته حسن رعایت گرکدر
که فحوای معتبر ان الصلوة تنهی عن الفحشاء والمنکر بومعانی
ناطق وبودعوایه شاهد وصادقدر بوندن صکره رسول رب العالمینه
اقتدا وآثار سلف الصالحینه اقتفا مفرغ وبنابک وعصای
دست انتباهک اولسون وبرام تاکه ظهور جلوه کبر مرآت
شعور اولدقده رفقاق اشراف استخاره بدرقه اختیار وبنلای
فتنای استشاره منطقه استبشار وکتاب منزل دستور العمل
واثار خیر الانام پیشوا امامک اولوب بعده اول خطبک بروفق
رضای ملک العلام تسویه واتمامنده بذل واهتمام ایله هر امورده
داخل بیضه حب ورضاک اولان ایله قریبکی دلشاد وخارج
حوزه ود وولاک اولان ایله بعیدیکی ابعاد ایتمک مخالف
وتیره معدلت بناک اولوب فریده تسویه قریب وبعید
زیب وارسمط لآلی عدل سدید اولدیغندن الیق واحری بودرکه
جاده اعتدالدن یمین ویساره میلانه لکه والتفات ایتمیوب عامه
موادده اقارب واجانبکی تسویه ایلیه سن وکتاب مبین
انبسک اهل تقوی جلیسک اولسونکه فقه فی الدین افضل
آرایش اهل منش واجمل آسایش ارباب دانش سبیل
خیراته دلیل وقائد وطرد معاصی وموبقاته ساعد ومساعد
منهاج معرفت خدا ومعراج درجات علا در ودنیاده دخی
بین العباد هیبت سلطنتک مزداد اولوب ناس دخی سکا
استیناس عدل ودادیکه اعتماد حاصل اولور هر بر خصوصده علی
العموم افراط وتفریط مذموم وجاده اقتصاد مرصاد سر
منزل رشاد ایسه دلیل تدقیق توفیق ایسه نیل مرامه بر عروه
وثقی در حاصلی قوام دین سبیل حق مبین ایله اقتصاد بدیدار
واعتدال ایله آشکار اولور پس امدی هر وادیده اقتصادی

رهبر واعتدالی دستگیر ویاور ایلیه مرآت دل بی غلنده حاصل
دکلمیدرکه امر دنیاده دخی اقتصاد عنوان عز وعلا ونگهبان شرف
واکبادر واستصلاح اموردده بوندن اقوی عاضد وحیاطه
مراتب وسرورده بوندن اوفی راصد اولماز واستزاده خیره
غایت واستکثار بره نهایت یوقدر بهمان اقتنای اعمال صالحه
ده تسییر ساق واجتنای سنن معروفه ده تشمیر اطلاق ایدوب
رجای مرضات الله وتمنای مرافقت اولیای الله ایله پرواهله
نوالی تقصیر ایلیه وضلاله تیه نیهان اولان عبادی جاده لا تقنطوا
من رحمة الله ایله ارشاد ایدن جناب یزدانه همواره ظن نیکی
احسان ایلیه که حسن ظن بالله معدن استقامت رعایا ومنبع
طاعات برایادر وبر مغزای وابتغوا الیه الوسیله اول جناب
واهب الجمیله همواره التماس وسیله ایله سبب دوام نعمت
وباعث بقای دولتلردر وطرفکدن تولی امور ایدن ولاة و
عمالک عیار واحوالی اسبار وخبایای سرائری اخبار
اولنمدقجه هر شیء ایله اتهامدن احتراز اهم مهامدرکه پاک دامن
حقنده ایقاع تهمت وظن برموجب آیت کریمه اثم عظیمدر
پس امدی اصحاب وشیعتک ونگهبان ساحه ولایتک حقنده
مانند وبا منفر اودا اولان سوء ظنه مقناطیس تأنیس احبا
اولان باد زهر حسن ظن ایله تداوی کرکدرکه وسیله اصطناع اصحاب
زریعه استخلاص خلص احباب اوله وآزمایش حسن ظن ایله
خاطر مستد وسبل خواطر مسند اولمغه محتاجدرکه اعدای عدوان
اولان شیطان حصن حصین قلبه نصب وساحه فسیح الارجای
درونده بر ملعب بولوب برآدلی سوء ظن تزیین وتزویر و
بولعب ایله لذات عیشی تغییر ومرآت صاف صفا خاطری تکدیر
ایتمیه حاصلی حسن ظن بر تریاق اکبر ودوای عنبردرکه قلبه قوت
بدنه دخی راحت وخلقی جمیل امورکده استقامت ایله محبتکه جذب
دعوت ایدر واتباع واشیاعه حسن ظن ورأفت امورلرنده
بحث ودقت واصلاح حاللرنده نظر خیانت ممانعت اتماز
بلکه تفقد واستقامت ولاة دولت وتفرس مباطنه رغبت

وممکلت جمله‌دن اثر واکرم وتقویم دین واحیای سنتده اقوی
واقومدر وبو جمله‌ده اخلاص نیت واستصفای طویت حرز بازوی
همت وسیارهٔ تشحیذ عزیمت اولمق گرکدرکه جناب مرقباز
دیوانخانهٔ دولت بی علت سدهٔ عز وجلت حضرتلری طلسم
گنجینهٔ نعمت وحرز بازوی بقای سلطنت قیلوب تمیمهٔ دینه
وشاح صدر همت ایدنلری عزیز ومنصور وتعویذ شرع لوح
طبیعتدن سلنلری ذلیل ومقهور ایتمشدر پس اعدی نفسکی تقویدکه
تفرد واعبای دینه تحمله فوق الجهد تجلد ایله بو خود معلومدرکه
جمیع فعلندن سؤال اولنوب مجازات اعمال صالحه ومؤاخذهٔ
افعال فاضحه اولنه جقدر ومتقلدان قلادهٔ اطاعتک اولان
رعیتی نهج قویم دین مبینه هدایت ومسلک هدایه اسلاکه
بذل همت واصحاب جرایمه علی قدر مراتبهم واستحقاقهم اقامت
حدود اللهده دامن درمیان جلادت ایدوب تهاون وتسهیل
وتأخیر وتعطیلدن تعامی ایلمه وعقوبات وحدودی اقامتده
بدعتدن مجانبت وسنن معروفه‌یه مطابقت لازمدرکه سلامت
دین وحرمت واقامت آیین مروت انده در ورعیتک
عیب وشینندن اغماض عین ووجه جمیل ایله معامله ایدنه
وجه احسن ایله مقابله موجبات بقای آب روی دولت و
مستوجبات صفای جوی دلجوی نعمتدر بو خصوصده دخی
باع همتی اطاله وچشم بصیرتدن تتق غفلتی ازاله ایتمک گرکدرکه
صحیفهٔ گوش ولسانی قول کذب ودروغدن تخلیه وهوامش
مسطر صدری بغضای اهل نمیمه ایله تخلیه ایله که تقریب کذوب
باعث فساد امور وجرأت علی الکذب سبب بدا وسرور درحقی
قدیمدن الکذب رأس الماثم والنمیمة خاتمة کلام حکمت مآلی
آرایش صفایح سوامع رجال وپیرایش صحائف جوامع امثالدر
اهل صدق وصلاحه محبت وضعفای اشرافه اعانت وصلهٔ
رحمه مواظبت دیدنهٔ مستمره وشنشنهٔ مستقرهٔک اولمق
لازمدرکه اما هوای نفس ایله مشوب اولمیوب مجرد اعزاز امر خدا
واختیار ثواب یوم الجزا ایچون اولمق شرطیله سوء هوای نفسه

اتباع

اتباع وسواء الصراط عدلدن میل وارتجاع شایان شانک وسزای
مرکز ممالک دگلدر بو رذیله‌دن دخی اجتناب ایله ذاتکی توقیر
وبرائت ذمتی اشاعه وتشهیر ایدوب سیاست رعیتدن
عدل ایله انعام وحق ایله قیام وسبیل هدایه اهتدا ایله تحصیل نیک
نام ایله هنگام غضب وسخطده نفسکی ضبط وسمند اختیاری
اوتار حلم ووقاره ربط ایله مسلم دست قدمک اولان سیاست
رعیت وتدبیر امور مملکتده شدت وحدت وبطش وخفتدن
تحاشی ایله وتخت قهرگده مشاهدهٔ مقهوریت جمهور درونکه
القای سم الفار غرور ایدوب زنهار وزنهار بن سلطانم دیلدیکم
اشلرم دیو کلمهٔ غوراسی حرمگاه لسانکه گذار ایتمسونکه بو دجهله
غرور نقض رایه سرعت وتقلیل یقینه سبقت ایتمیی ام
مقرردر ومزایای مملکتده هویدا دگلمیدرکه الملک لله یؤتیه من
یشاء وینزعه عمن یشاء وفقنجه همواره همای دولت واقبال
مفارق ملوک واقبالده سیر وارتحال وتناوب انتقال اوزره
درلکن بساط نعمتلری مبسوط وذراع دولتلری ممدود اولان
لردن کفران نعمت ایدوب عباد الله اوزرینه استطاله وتنجه
ظلم وعدوانی اطاله ایدن سرکردانک شهباز دولتی سریعاً
پرواز وجمال نعمتی عاجلاً زواله آغاز ایتدیکی هزار بار تجربه کرده
آموزگار اولمشدر وحرص مالی سلک خصالکدن اخراج وعقیان
همتی عقد الجمان خلقکه ادراج ایله کنوز وخزائنک تقوا وعدالت
واستصلاح حال رعیت وعمارات بلاد وتفقد امور عباد واعانه
ملهوفین وحفظ ذماغ مسلمین اولمغه همتنک مصروف وعنایتک
معطوف اولسون مال نما ایله مفید ونما اعمال ایله مستفید اولور
وهزار خزائن احضار وبی شمار دفائن ادخار اولنمغله تمامی مال
استحصال اولنماز بلکه تعبیهٔ مرافق رعیت وتحکیه بوایق دولت
وتحصین قلاع وتعمیر بقاع واعطای حقوق وسد ثغور وسیوفه
صرف اولنه فضل ونمایه کثرت وایالت دولته قوت حاصل
اولمسی مقرردر زیرا بو حرکت ایله اسباب نشر امنتظم وروی
ورای منتبسم اولوب مال میریه وفرت وجبایات اموالده

سهولت ولاة دولت متزین و عز و حشمت متمکن اولور ۰
والحاصل کنوز خزائن اخلاص اعمال بعده تفریق اموال ایله اولور
نیت هر مشتهیات نفس آذر در و تکاثر اسباب فرح و سرور و
رنج و زره فراغ عیش نعمی مساعده زخارف دنیایه مغرور اولمغله
هول دوز میزاندن ذاهل و شدت زفیر میزاندن غافل اولوب
امتثال اوامر واجتناب معاصیده تهاون و تحمل اعباء امانت
اللهیه ده تکاسل و تواهن ایتمکدن زیاده فرار ایله که تهاون موجب
تفریط مورث هلاک و بوار در جناب رب العباد حضرتلرینه عدمدن
معموره وجوده ارشاد و اندام استعدادینه الباس لباس رشاد
ورفاه وغنا عیش طراوت حالک ایچون نعم گوناگون اعداد
ایتدی و مغرور اولمه که هنوز بو نعم نوال علی خطر الزوالدر و ربطنه
پیوستن قیدنده کوشش محتاجدر پس اهدی بو بابده عروه
وثقای شکره اعتصام و نعمی لایقنه صرفه اهتمامدن اقوی رکن
رکین و حبل متین اولمز که شکر موجب بقای عنیهد و مستوجب
عطای مزید اولدیغی لسان خیر البشر ایله مبشردر و ایتاب حرصه
اشراب زهراب حسدایدن تنبل خویه تریاق محبت موالات
ایله جواولمه بد مستی زمی مخمور ایله بدنام آفاق و دهور اولان
اهل فجوری لحاف مرحمتله تقطیه نتایج تأسف و ندامة توطئه
درشر طاق نعم کوری ایله مغمور العین اولان عشوه توتیای
صلوة افضال ایله بینا اولمق احتمالی یوقدر و سلافه عجبینی
شواب عداوت ایله تعفین اولنان شرکه قانک نوشاب
مدارائله غلیانن تسکین ممکن دکلدر تصدیق تمامان و توثیق
غداران مخالف روش صدیقلکدر و گمراه بیابان غوایه
و ضلال اولان اراذله اتباع موجب تحیر و استرجاع اولمسی
مقرردر هفت دهفت سمعه وریا ایله خطب عروس
نکاح دنیا ایله اولان خودنما حقنده اضاعت نقدینه محمدت
وثنا ایتمه و چارطاق طبیعتده چارپالش نشین انانیت
اولان افرادن بر فردی تذلیل و تحقیردن نفس عزیزکی زیاده
منع و تحذیر ایله دستمایه سؤالی بخق کاسه گرکانی فقر و

احتیاج اولان سیه کلیم محتاجی سلسله نهر واذعاج خدمتنه
دن دماغ کرم و محرم زکام ندمدر و آرایش منافعدن عاطل
هر امر باطلی زخارف تمویه ایله تزیین تحسین کرده دانای باریک
بین دکلدر اضحوکه و سخریه سرمایه عیش مرضیه سی اولان
ارباب خرافانه کرشمه زن التفات اولمق فدای عین وقار
وکل چشم ناموس و عاردر و ساحت وعد غره جبین
سعد و طراوت کرام خلعت مجد و کرمدر اما اخلاق
وعد شوم و تمغای کفل بومدر کمال انسان مسک غزالان
حسن خلعت جوانان کبیدر کلفت مشاطه السندن غنی
وزینت بهرهفت و تعبیر و بیاندن مستغنیدر پس اهدی
تفاخردن تحاشی ایله که خودفروشی لغوه اشتغال بلکه
کلف جلال جمالدر واظهار غضبدن تجنبی ساعد حشمت
و حرز بازوی وقار و سکینت ایله که هیئت غضب مستحیل
ذهب ادب و پلاس خانقه حسیدر و تجرد جبلای تخم
کشت منزلت و مایه خمیر رذالت بیلوب ظلمت کبری
ایله ستر فضائل و افتاب دولتینی زائل ایلمه همواره ظلم عدوان
پیشه و بغی طغیان اندیشه سی اولان مار خلقت و کژدم
جبلتدن اغماض عین نکهبانی مملکتده خمیازه توالی و میان
ناسده ایقاظ شورش و تقابلی ایراث ایدر و طلب آخرته
تکاسل و اهمال و حطام ایچون دولت ابدیه یی ابطال ایلمه
و مهام امورنده محک فقه حکمت ایله عیار متبار تجارب ایله
امتحان و اختبار اولنمش عقول و رای اصحابیله مشورت
بعده تمشیت اموریکه متوکلا علی الله عزیمت ایله زنهار و زنهار
ترفه و تنعم ایله مألوف و تجمل و شنخ ایله موصوف اولانلرک
مشورتلرینه اکتفا و تدبیرلرینک اقامت امرنده پیشوا اتنه
اهل ترفهک انجام کار فکرنده رأیلری راکد و دماغلری ناصاعد
در و اهل بخلک نقره ماهمتلری اخذ امساک ایچون مثقوب و نقدینه
فکرلری استجلاب اموال ایچون مسکوک اولوب مجداتلدن غافل
و اتفاقه متعلق قیل و قالدن ذاهلدر اغاره نظام مملکتده

واثاره قیام رعیتده فساد رعیتده سنح و بخلدن جالاکتر بر خاشحر
بوقدر اگر حرص وآزه مبتلا و کثیر الاخذ و قلیل الاعطا اولورسک
نهال دولتک بی نما و جمال حشمتک بی بها اولمسی مقرردر که
اساس دولت وحشمت واستیناس محبت ناس ایله مشید
ورعیتدن خطبهٔ عروس محبت مالاریندن و استعفاف جور و
اذالریندن انکفاف ایله مؤبددر پس اعادی سکا صفو محبتک
بذل ایدن اهل اخلاصه فضال ایله موالات وحسن اشبال ایله
مضافات ایدوب جمال حسن خصال اولان بخلدن نفسکی وقایه
وطراوت دولتکی حمایه ایله که بر فحوای نظم تنظیم ومن یوق
شح نفسه فاولئک هم المفلحون نائل فلاح وواصل ساحل
نجاح اولاسن ومهما امکن جمیع مسلمین حقنده سحاله چین
ابر بر نعمت و نخاله چین غنیمتک اولسونلر و نقش نگین یقینک
اولسونکه جود افضل عباد و انفع اعمال عباددر پس اعادی
جودی اتم رواسخ شمائل واشم بوزاخ خصائل ایتمکه ازمانش
ایله مال شقیق روح حمار عمره نشئهٔ صبوحدر بنا بر این
اتفاقی خراش جان و فراق نفس بارگران اندر لکن ملاحظهٔ تلافی
فضل حق و مشاهدهٔ توالئ عطایای فیاض مطلق تسهیل
وتیسیر ایدر بال و پر سوکتک اولان لشکر همواره دفترینی
تصفح واشخاص تقدیرلرین تفحص سوانح افکار و فواتح
اذکارک اولوب علی حسب مراتبهم امورلرینی تنظیم مواجبلرینی
تقویم و رزقلرینی ابلاغ و همتلرینی اشباع و غنیمتلرینی توسیع
ورفیقلرینی تمتیع و حصصلرین ترفیع ایتمک گرکدر که سنک
انصاف عنایتک و بر و شفقتک محبتلرنده و اخلاص و اطاعت
لرنده انشراح اختصاص ایجاب ایتمسی مقرردر حاصلی
تعالئ دولت و تنامئ رفعتنده عساکر رعیت عدل حیاطت
و بذل شفقت کافیدر و مرتسم لوح یقین اهل اصل دینلردر که
جناب حکیم مطلق جل شانه و عظم برهانه حضرتلرینک انزال
ایتدیکی فصل خطاب ایله بین الوری قضا بر اکسیر اعظمدر
که مماثل و معادلی مشهود بلکه موجود دکلدر زیرا اول بر میزاندر که احوال

عالم

عالم الکله عیار و جمله بینش و کم الکله اعتبار اولنور بو وجهله اجرای
قضا موجب صلاح رعایا و مستوجب حیاطهٔ معایش برایا
و جالب امن سبیل و جاذب انتصاب مظلوم و دلیل ممیز
طاعات و عقوق راه وفادر و اتفاق حقوق کبریت احمر قوام
دین و ملت و دوای عنبر سلامت عافیتدر پس اعادی قضا
بالحق ایتمکده اجتهاد حیاطت امر اللهده اشتداد و اقامت
حدود اللهده تشجیع و محل ریب و مظنهٔ تهمت و عیبدن تورع
بخشنده ارزاق عباد اولان خالق سبع شداد جانبندن
مقسوم اولان حظ و نصیبکه قناعت و ترک ضجرت طماعت
و قلق و اضطرابدن تبعد و تانی سکینتده تجلد ایله تکلمده
مراعات تحفظ و صمت و سکونده انتباه و تیقظ لازمدر
لکن مکالمه‌ده صوت و جهری شعار فتوت و دثار کرم سوددر
و حصه انصاف و عدالت و دقت اشتباهده توقف و بصیرت
و اقامت حجتده تشبث ساعد جهت دقت و مراقبه و تفکر
و ملاحظه و تدبیر لوازم مقام حکومت و تمام کردن ابهت و مهابتدر
و هراس لوم لائم یا خود حجاب امتنان منعم رایکی تفریق و
بردهٔ صلابتنی تمذیق ایتمسونکه بلکه هر امرنده تثبت و تانی
و رضای ملک العلامی تمنی ایله لوجه الله تعالی ناسه
تواضع و خفض جناح و جمیع رعیته رفق و سماح و اغماض حقی
طوعا و کرها نفسکه تحمیل و هر دقیقه‌ده چشم اعتبارکی تکحیل
ایله و قان دوکمه سرعت ابنای خدایی هدمه جسارت
ایتمکه حرمت دما عند الله عظیم و بغیر حق انتهاکی معد
عذاب الیم و خزائن بیت المال مایهٔ عز و رفعت دین و
توسعهٔ منفعهٔ مسلمین و کبت غیظ عدوان و ذل صغار
اهل کفر و طغیاندر محافظه و حیاطت و کمال مرتبه حقوقنه
رعایت یعنی اربابنه اعطاده و صنیع و رفیع و لهیب و ترهیب
و اجانب و اقارب و خواص مقربین و اجناس مبعدین بالجمله
تسویه و تعدیل و رعایایه تحملیده فوق التحمل تکلیف و تحمیلدن
تورع و تحفظ گرکدر و رضای عامهٔ ناس و بینلرنده حسن الفت

واستیناس بولنگه حاصل اولور وزمام تصرف مملکت دست
ایالت ولایته تسلیم اولنوب پس راعی وحازن وحافظ و
صائن قلندکده بس امدی رعایانک قدر وکفایه لریدن فاضل
اولوب عفواً وصفواً اسکاویردکاری مالل‌رینه اخذ وبینه کندولرینک
تقدیم امور صلاح عباد وعدولرینه صرف وبذل ایتمکله حقوق
دولتکی احقاق والشوکة نعمتنی ایثار ایله سدهٔ سنیهٔ دولتدن
جبایت اموال ایچون نصب وتعیین اولنان محصلین وعمال حلیهٔ
عفاف ایله اراسته وذیور حسن ورأیله پیراسته وفن سیاستده
خرده بین وتجربه واختبارده صاحب یقین کمسنه‌لر اولوب
قدرلرینی ترفیع وزرقلرینی توسیع اولنمق مرافق دولت ومناطق
سلطنتدر بوخصوص نتیجهٔ املاک وتتمهٔ اعمالک اولوب
بوره راستدن سنی هر عائق عوق وهر سائق هنجار آخره سوق
ایتمسون مادامکه بوطریقی اختیار وبوسلوکی استنار ایده سن
عیشنک رغید ونعمتنک مزید وعمرک وکید وذکرک حمید اولوب
بوطریق ایله بر وصلاحه اعانت وقلوب رعیتده غرس محبت
ایتمکله آفاق بلادک معمور وخصب وخیرات موفور وملکک وارف
وخزائن اموالک متضاعف اولوب اشراق قوام امورده
صاحب بال وپر وارضای عوام واجناده اقوی واقدر و
دوست ودشمن بیننده مرضی العدل ومحمود السیر اولورسک
کل امدی بوعلیق نفیسی بوحنظل خسیسه تحویل وبو در ثمینی بر
خرفیارهٔ مهینه تبدیل ایلمه انشاء المولی بو وادیده تکاپوسی منزل
وکامه واصل واقصای مرامه نائل ایدر هر اکنای کوی وبلادده
خفیهٔ بر امین تعیین ایله پس پردهٔ خفادن جاسوس احوال
رعیت ولاة وعمال اولوب سلوک وسیرتلرین لکا سراً اخبار
وبیش وکم احوال بلاددن خبردار ایلیه بر ناحیه‌یه برامرک
تحریری سانح وخاطر خورشید مآثریکه لایح اولورسه ابتدا
انجامنه تفکر وصورت پذیر وجود اوله جغنی تدبر ایله اگر
عاقبتنده سلامت وعافیت مسلمینه خیر ونصیحت وحسن وفاع
وصون رباع وضیاع ملحوظ اولورسه فبها والا توقف ایدوب

کار آزمود

کارآزمودکان دبستان حکمت واهل تجارب وبصیرت ایله مشورت
ایندکدن صکره نتیجهٔ آرای اختیار وطریق ارجحی استیشار ایتمک
کرکدر زیرا بنجه لایح واردرکه عنفوان ظهورنده مانند نوجوان دلیر و
اوان بلوغنده مرعوب وزشت منظردر وعنوانندهٔ نظر
عاقبت وفکر عایت اولنمسه باعث تلاشی عزیمت بلکه مستوجب
خسران وندامت اولور والحاصل هر بر مباشرت اولنان امورده
اولا حزم واحتیاط ایله برکار فکری اداره بعده علی وجه السنه
استخاره بعده جناب میسر الاعمالدن استعانت بعده
بسم الله کویان مقصوده مباشرت وهر روزمرتبهٔ منعقد
اولان عملری اول به اول حصول پذیر ایدوب ایرتیه تاخیر اولنمیه
که تکاثر اعمال وتزاحم اشغال اقتضا ایتمکله صفوت خاطره
کدر واحکام اموره ضرر ویرمکه سبب اولور واحرار رجالدن صحیح
الذهن وطاعن فی السن اولان کمسنه‌لردن تفقد ایدوب صفای
طویت واخلاص محبت ایله تمشیت امورنده نصح ومظاهرتلرین
تفرس ایندیکک ارباب فنونی استخلاص وصحبت وخدمتکه
اخلاص واختصاصله بنده وکرمکله شرمنده ایله عمر اکنده بال وپر
وهمواتکده دستکیر ویاورک اوله لر واصحاب خانه داندن
قانون زمان اوزره تجبیر تخته سخنکیر فقر واحتیاج وتیرباران
ستانده آماج اولان محتاج جاری تفقد ایدوب اول مقوله سؤالدن
متعفف وعرض احتیاجدن مستنکف کمسنه‌لرک کشت راز
آمالرینه اجرای زلال افضال ومؤنتلرین احتمال وحاللرین اصلاح
وحاجتلرین انجاح ایله تاکه دست منزلت مس کرابابلرینه رجحان
مکنت اولمیه وبرمقدار عجزه دخی واردرکه تحت قهر ظلمه ده
مقهور وراء العضال ظلم ایله رنجور ودفع ظلمه‌یه جبرتدن عبری
سبیل وناله وضجرندن اوزکه دلیل بولمز اول مقوله محزون
ومعلول ودرماندهٔ کنج خمول اولان کمسنه‌لری تفحص واستعلام
ودر معدلت نشانکه اعلام ایچون درکاهدن ارباب صلاح
پر انتباه آدملر تعیین ایدوب بونک امثالی تب زدهٔ محجیم
غدر وظلم وتفیدهٔ جحیم جور وحیم اولان تب کشته‌لری ارواء

و نائرهٔ درونلرین ماطلهٔ سماحتک ایله تسویغ و زلال مرحمتک
بیدریغ ایله و ارامل و ایتام و سائر فقرای انامه سد رمق و
تسکین حفق ایدیجک مرتبه خزائن بیت المالدن تعیین رزق
و نوال ایله بو مقوله دردمندانه صله و لطفکده مالکده برکت روبما
و خلفای راشدین حضراتنه اقتدا حاصل اولور و تعیین وظایف
اجرای عواطفده حملهٔ قرآن عظیمی جمله یه ترجیح و تقدیم ایله که آثار اشرف
امت و اعلام شریعت و ملتدر و مرضای مسلمین ایچون شفا
خانه لر انشا و تقدیم امورلری ایچون فیما اعداد و آماده برای
ترتیب معالجات تعیین اطبا و اساة دون الاسراف
مشتهیاتلرینه اسعاف ایتمکه سعی و همت ایله و شفا خانه لرین
خدمه سی ادای خدمت و حقوق و رسوملرینه رعایت ایدنلری
تفحص و استکشاف ایله بو دخی صورتنمای مرایای تجاربدندر که ناسه
نه مرتبه حقلرینی اعطا و مستحقلرینه احسان و ابلاغ اولنسه
ینه استجلاب مزید و استیلای مال طمعیله مادامکه بالمواجهه عرض
افتقار و اضطراب ایتمدکجه تسلی یاب خاطر اولمازلر پس اهدی
اهل حاجتدن احتجاب و کثرت ذوآردن اکتنابی شان کرمه شایان
کنور میوب در سعادتک کشاده و عدهٔ حراستک آماده و ارباب
مذلته خفض جناح رأفت و اظهار بشر و بشاشت و مرامدلرین
تهوین و جوابلرنده رفق و لین رجالرین قضاده سماحت و بذل
و عطاده دخی صفای طویت و تکدیر و امتناندن تحامی و تقصیر
ماسفوتلرندن تعامی ایتمک کرکدر که بو صنیعه فایحه بر تجارت رابحه
در وقایع دول سالفه و حوادث قرون ماضیه همواره سکا
محل انعاظ اعتبار اولنوب همان هر بر خصوصده رضای حضرت
باری تعالی یه اعتصام و اقامت دین و مظاهرت شرع مبین
ایچون اهتمام ایله که خلافی مستدعی سخط خدا مورث خسارت
دنیا و عقبادر و دخی هر بر سنه نک ایراد و مصارفی لوح حسابکده
مفصل و مظبوط و صحیفهٔ حفظکده مبین و مضبوط کرکدر حتی
جمیع حرامدن و صرف اسراف و اعدامدن مبرا اوله اکثریا مخالطت
و صحبتک و مذاکره و مشورتک دخی علمای دین و فضلای اهل یقین

ایله

ایله اولسون و اکرم جلیسک و اقدم انیسک شول ندیم صاف دل و
کریم بلی عدیل بلی غل ایله اولسونکه سندن هر شینک یا بر ذلل و نقصو
خلل واقع اولورسه انی ایقاظ اتمه سنده شلاق سطوتنک مانع و
سرادق تیغنک حائل اولمیوب نا هرجا اولان امر بد انجامی
سکا سراً افاده و اعلام ایلیه بو مقوله خیر اندیش سنک اصح
احبابک و افضل اصحابکدر در دولتنده اولان ارکان سلطنت
و کتاب حضراتنک هر بریسی ایچون بر وقت تعیین ایله که
وقت معینلرنده درگاه عزتپناهکه دخول و پیشگاه سعادت دستگاهه
مثول اولوب کیفیت خدمتلرینی عرض و اعلام و محتاج اولدقلری
خصوصلرنده افادهٔ مرام اتسونلر و سنلکی صحیفهٔ معروضلرینه
تکریر نظر دقت و تحدید بصر بصیرت ایتدکدنصکره موافق صواب
و نصفت و شایان شان دولت اولنلری تنفیذ و امضا و مخالف
حزم و دمار و مغایر ابن شناسان کار اولنلری محللرندن تفحص
و سؤاله توقیف و حواله ایله و هر فرددن وقار و استقامت
و امور مسلمینه عون و مظاهرتدن غیری هر شئی قبول ایله و معروف
و احسانک دخی من غیر امتنان صله و استقامت و جائزهٔ صدق
و صداقت اولمغله بذل همت ایله یا عبدالله سنم بو مجلهٔ ناصحانه م
امرار نظر بکی تکرار و فحوای حکمت احتواسیله اتعاظ و ادکار
ایدوب هر بر امرکده صلاحه رغبت و جناب باری تعالیدن
استخاره و استعانت ایله که جناب ارحم الراحمین اهل صلاحه
معین و ظهیر و طالب فلاحه یار و دستگیر دروالحاصل احسن
سیرتک و اعظم رغبتک شول خصلت اولسونکه رضای
رب العزته موجب و نظام دین و دولته مستجلب و
اهل دینه تمکین و عزته داعی و اهل ذمته بث عدالته مرعی اوله
و انا اسئل الله عز و جل ان یحسن عونک و توفیقک و رشدک
و کلامک اشبو مجلده ترجمهٔ مکتوب بلاغت نصیحت
مصحوب نهایت بولوب ساعد ترتیب و ترکیبنه تتمه
اتمام تعلیق اولنمغله تبصرة لذوی الابصار و الافهام
مسکی الختام اولدی حامداً لله الملک العلام و مصلیا علی محمد

خیر الانام ترجمهٔ مکتوب بو مجلده تمام و قرین ختام اولدی منقول
در که مکتوب مزبور لسان طاهردن عهد خلافت مامونده صادر
و ظاهر اولوب تسبک والتئام و فحوای مغزاسندن ناس تعجب
و استحسان ایتدیلر مامونک سمعنه بالغ اولدقده حضورنده
قرات اولنوب طاهرک نسیج تحریرک طراز تحسین ایله تزیین
ایدوب د دیکه وزیرم ابو الطیب یعنی طاهر بن حسین درج کتابده
مصالح دین و دنیایی درج ایدوب رای و تدبیر و ترتیب سیاست
و اصلاح ملک و رعیت و حفظ ناموس سلطنت و طاعات
خلفای امت و تقویم قوایم خلافته متعلق اموردن بر شئ
ترک ایتمیوب جملهسنی احکام و اتقان وجهی اوزره تفصیل
و تحریر ایله صدور و امرایه توصیهده قصور ایتمامش دیو تحسین و
استحسانندن صکره امر مامون ایله مکتوب مزبورک بر بر
نسخهسنی اطراف ممالکده موجود اولان ولاة و حکامه تحریر و ارسال
اولنوب مضمون منیفی ایله عامل اولمق اوزره عمال نواحیه تنبیه
اولندی مکتوب مزبور قانون سیاستده مشهودمز اولان مکاتیب
بلیغهنک احسن و اجملی اولمغله تحریره شایان کورلیوب پیرایهٔ
صحیفهٔ تالیف اولندی و الله یلهم من یشاء من عباده

الفصل السابع و الخمسون

فصل ثالثک اللی یدنجی فصلی آخر الزمانده
ظهورینه منتظر و متوقع اولنان مهدی فاطمی حقنده علمانک
ذاهب اولدیغی مذاهب و مسالکک تفصیل و حقیقت
حالی کشف و تحقیقی بیاننده در معلوم اوله که علمای الدهور
و الاعصار کافهٔ اهل اسلام میاننده مشهور اولان اموردندرکه
آخر الزمانده اهل بیت نبوتدن بر رجل ظهور ایدوب قوائم
دین مبینی تایید و مبانی عدل و دادی اظهار و تشیید
ایتمکله ممالک اسلامیهیه استیلا و مسلمین انکا اتباع و
اقتدا ایدوب مهدی اسمیله تسمیه اولنور بعده کتب
صحاحده تحقیق اولندیغی اوزره دجال ظهور و خروج ایدوب
اندن صکره سائر اشراط ساعات بیدرپی ظهور ایدر مهدی
دن صکره حضرت عیسی علیه السلام دخی سمادن زمینه نزول ایدوب

دجالی

دجالی قتل و اهلاک ایدر یاخود روایت اخراده وارد اولدیغی اوزره حضرت
عیسی علیه السلام مهدینک خروجی وقتنده سمادن نزول ایتدکده حضرت
مهدینک دجالی قتلنده معاونت و مظاهرت ایدوب حضرت مهدییه صلوتده
اقامت ایتمک اوزره مرویدر و مهدینک خروجی حقنده ائمهٔ حدیث احادیث
عدیده تخریج و روایت ایدوب دعوالرینی اثبات و احتجاج ایتدیلر علمادن
بعضیلری دخی مهدینک خروجینی انکار ایدوب نقل اولنان احادیثه جرح
و طعن ایتدکلرندن بشقه خلافنده وارد بعض آثار و اخبار ایله احادیث
مزبورهیه معارضه و مقابله ایتدیلر و سادات متصوفهنک متاخرینی خروج
مهدی حقنده مسلک آخره سلوک ایله استدلال و احتجاج ایدوب اکثریا
بو بابده اصل و اساس طریقلری اولان مسلک کشف و مشهوده اعتماد
ایتدیلر بز دخی الآن ابتدا بو بابده ائمهنک نقل ایتدکلری احادیثی و
منکرینک دخل و طعن ایله انکارلرنده سند مستندلرینی ذکره تصدی
ایدوب بعده صوفیهنک رای و کلاملرینی ذکر ایله تعقیب ایتدکدن
صکره ان شاء الرحمن طلاب یقینه قول صحیح و مذهب سدیدی کشف
و تبیین ایدرز معلوم اوله که اعلام علمای دین و اساطین علم
یقیندن امام ترمذی و ابو داود و بزار و ابن ماجه و امام حاکم و
طبرانی و ابو یعلی الموصلی و انلرک امثالی جهابذهٔ ثقات نقاد اثبات
مهدینک ظهور و خروجی حقنده وارد اولان احادیثی تخریج
ایدوب اعلام اصحاب سعادت نصابدن حضرت علی کرم الله وجهه
و عبد الله بن عباس و عبد الله بن عمر و طلحه و عبد الله بن مسعود
و ابو هریره و انس و ابو سعید الخدری و ام حبیبه و ام سلمه و ثوبان و
قرة بن ایاس و علی الهلالی و عبد الله بن حرث بن حزء و امثالی
کبار اصحابدن اسانید عدیده ایله نقل و روایت ایتدیلر لکن ذکری
آتی وجه اوزره منکرین و منازعین احادیث مرویهنک سندلرینه
دخل و طعن ایله تعرض ایدوب ذکر اولنان حدیثلرک صحتنی تسلیم
ایتمدیلر زیرا اهل حدیث قتنده معروف اولدیغی اوزره جرح
تعدیله مقدم اولمغله هر حدیثی روایت ایدن رجالک بعضیسنه ائمه
دن بعضیلری غفلت ایله یا سوء حفظ ایله یا قلت ضبط یا ضعف
و علت یا سوء رای و اعتقاد ایله طعن ایتدیکی ثابت اولدقده

اول حدیثک سندی ضعیف و معلول اولوب سندک ضعفی حدیثک صحتنه
سرایت وضعفنه بادی اولور اکر سؤال اولنورسه که کتاب اللهدن صکره
اصح کتب بخاری و مسلم اولدیغی ائمۀ حدیث میاننده مسلم ایکن صحیحینده
ذکر اولنان بعض احادیثک اسنادلری رجالی حقنده دخی جرح وطعن ایله
تکلم اولندیغی کتب احادیثده مسطور اولوب لکن صحیحینک صحتنه خلل
عارض اولدیغی کبی مهدی حقنده وارد اولان احادیثک رجالنه منکرینک
دخل وتعرضاری متون مرویه نک صحتنه محل اولماز ورفع سؤالده قول
صوابی فرق ایله جوابدرکه اعلام محدثین وحفاظ اقدمین بخاری ایله
مسلم ذکر ایندیکی که صحیحینده مسطور اولان احادیث شریفه نک
صحتنه اجماع واتفاق ایدوب والی هذا الآن علمای ملت وعظمای
امتک متأخرینه دخی احادیث صحیحه یی قبول ایله تلقی ومضمون
منیفلریله عمله اجماع ایتمشلردر واجماع امتک حفظ صحت ودفع
محذورده تأثیر بلیغی ووقع عظیمی اولمغله احادیث صحیحینک بعض
رجالنه دخل وتعرض درجۀ التفاتدن ساقط اولوب متن وسندلرینک
صحت وسدادی خللدن سالم اولمشدر اما بخاری ومسلمک غیری
احادیث شریفه صحت وسدادده صحیحین مثابه سنده اولمیوب
بعض ائمۀ حدیثدن نقل اولنان وجوه ایله انلرک سندلرینه دخل وتعرض
اولنمق ممکن اولمغله صحتلرینه خلل ایراث ایدر معلوم اوله که
امام سهیلیدن منقول اولدیغی اوزره اعلام محدثیندن ابوبکر بن خیثمه
مهدی حقنده وارد اولان احادیثی جمع وتحریره توغل ایدوب بعض تصانیف
ومؤلفاتنده دیمشدرکه بو بابده وارد اولان احادیثک من جهة الاسناد
اغربیندندر اول حدیث که ابوبکر الاسکاف اسی غوائد الاخبار نام تألیفنده
ذکر ایدوب سلسلۀ رواتی امام ابن انسه اسناد ایدوب
انلر دخی تابعیندن محمد بن منکدردن انلر دخی اصحاب کرام حضراتندن
جابردن وجابر دخی بالذات حضرت رسالت پناه صلی علیه الاله
حضرتلرندن روایت ایدوب مشکوة صدر نبوتدن شرفریز صدور
اولمشدر که هر کیمسنه مهدینک خروج وظهورینه تصدیق ایتمیوب
تکذیب ایلدیسه کفرینه حکم اولنه ودخی هر کیمسنه آخر الزمانده مهدینک
ظهورینی تکذیب ایلسه کاذب اولور کذلک ظن ایندیکم اوزره

شمسک

شمسک مغربدن طلوعنی دخی تصدیق ایتمین کیمسنه حقنده دخی
حدیثین مذکورینی کفر ایله یا کذب ایله حکم اولنه اولا حدیث مذکورده ذکر اولنان
امور صلوة وزکوة کبی ضروریات دینیه دن اولمامغله منکری حقنده کفر وکذب
ایله حکم حدّ لا یقنی تجاوز ایدوب غلو وافراط اولمغه کافی قدر بوندن ماعدا
رواة حدیثدن ابوبکر اسکاف ائمۀ محدثین بیننده وضع حدیث ایله
متهم هر کیمسنه اولوب صحت طریقی وسلسلۀ اسنادی مالک بن انس
حضرتلرینه منتهی اولدیغی دخی یقیناً معلوم دکلدر اما اعلام امت
وائمۀ اهل سنتدن امام ترمذی وابوداود بو بابده بر حدیث تخریج
ایتدیلرکه انلرک دخی سندلری مشایخ قراء سبعه دن عاصم
بن النجمود طریقندن عبد الله بن مسعود حضرتلرینه منتهی اولور حدیث
مذکوری عاصم حضرتلری ذر بن الحبیشدن انلر دخی عبد الله بن مسعود
حضرتلرندن ابن مسعود دخی حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز
حضرتلری بیوردیلرکه اگر عالم دنیاده جمیع ایام منقضی اولوب
الحق بر کون باقی قالسه رواة احادیثدن زائده روایته اوزره
الله تعالی حضرتلری اول باقی قلان کونی تطویل ایدوب تا اول غایه یه
دک ممتد ایدرکه اول کوندن بندن روایت افراده اهل بیتمدن
امت مرحومه یه بر رجل بعث ایدرکه اسمی بنم اسممه باباسی
اسمی والدم عبد اللهک اسمنه مطابق اولور دیو بو حدیث
شریفی وجه مذکور اوزره ابوداود نقل وروایت ایدوب رجالی
حقنده سکوت ایتدی بینه ابوداود علم حدیثده تصنیف ایدوب
رساله مشهورنده دیدیکه کتابه درج ایتدیکم احادیثدن شول
حدیثک رواتی رجالی حقنده سکوت ایتدم جرح وتعدیلدن
انلک حقنده بر شیئه تعرض ایتمسام حدیث مذکور احتجاجه صالحدر
دیدی حدیث مذکورک مضمون منیفی امام ترمذی ایکی وجهله روایت
ایدوب وجه اول دنیا فانی اولماز تا اولوقته دک باقی اولورکه
بنم اهل بیتمدن اسمی اسممه موافق بر رجل عربک امورینه
مالک اولوب تخت نشین خلافت اولور وجه ثانی بنم اهل بیتمدن
بر رجل عربه والی اولور دیو مشکوة صدر نبوتدن لمعه باش ظهور اولمغی
اوزره نقل وروایت ایندکدنصکره ذکر اولنان حدیثلرک ایکیسی

دخی حسن و صحیحدر دیو تصریح ایتدی بته حدیث مذکوری امام
ترمذی شیخ القرا عاصم طریقندن ابو هریره اوزرینه موقوفاً
روایت ایدوب حضرت علیه الصلوة والسلامه رفع ایله اسناد
ایمدی وکبار محدثیندن حاکم ابو عبد الله نیشابوری حضرتلری دخی حدیث
مذکوری سفیان ثوری و شعبه و زائده و انلرک غیری ائمه مسلمینه
عاصمدن روایت ایتدی دیو نقل و بیان ایتدکدن صکره عاصمک
ذر بن الحبیشدن و ذرک دخی عبد الله بن مسعودن روایتلری طریق
لرینک جمله سی صحیح اولمق اوزره حکم ثبت و تحریر ایتدی حاکم
مذکور و عاصم ائمه مسلمیندن بر امام همام اولمغله نقل و روایتیله
احتجاجی ترجیح و تاسیس ایتمسیله تعلیل ایتدی حاکم عاصمک
حقنده وارد اولان کلامی بو محلده تمام اولدی لکن عاصم حقنده
امام احمد حنبل حضرتلرندن منقولدرکه عاصم متدین و صالح ائمه
قراء القرآن خیری موثوق رجلدرکه لکن اعمش حفظ احادیثده
اکا غالبدر ددی شعبه دخی ضبط حدیثده اعمشی عاصمک اوزرینه
تقدیم و ترجیح ایدرایدی و ائمه حدیثدن عجلی دخی ذر ایله ابو
وائلدن اخذنده قیل و قال اولنوب تردد اختلاف اولنور
ایدی دیو عاصمک انلردن ضعف روایتنه دخی اشارت
ایتدی و محمد بن سعد موثوق و معتمددر لکن حدیثده سهو و
خطاسی چوقدر ددی و یعقوب بن سفیان عاصمک نقل ایتدیکی
حدیث مضطربدر ددی عبد الرحمن بن ابی حاتم پدرینه عاصم
حقنده ابی زرعه ثقه دیدر دردی دو یکده عاصم نقل حدیثده
ثقات منزله سنه واصل دکلدر دیو جواب ویردی دیدی بته
عاصم حقنده ابو علیه دخی تکلم ایدوب عاصم اسمیله تسمیه
اولنان رواتک احادیثک جمله سی الحفظدر ددی ابو حاتم
دو یکه بنم قتنده عاصم صادق و نقل ایتدیکی حدیث احتجاجه
صالحدر لکن حفاظ محدثیندن معدود دکلدر ددی کتب ستّه
اصحابندن امام نسائینک قولی دخی عاصم حقنده مختلف اولمق
اوزره منقولدر و ابن خراش عاصمک نقل ایتدیکی احادیثده
منکر موجوددر دیدی ابو جعفر عقیلیدن منقولدرکه عاصم جمله

السباب

السباب جرحدن سالمدر انجق احادیثده سیئ الحفظدر دیردی امام
دارقطنی دخی عاصمک احادیثی جرحی موجب شیئدن خالی دکلدر
دیدی یحیای قطان دیردیکه عاصم فنفی رجلدن حدیث نقل ایتدیسه
سیئ الحفظ بولدم دیدی بته یحیای قطان شعبه دن استندم
حدثنا عاصم بن ابو النجود دیرلر دی یعنی امام شعبه اگرچه عاصمدن
حدیث روایت ایدرم لکن عاصم حقنده قلبم خلجاندن خالی دکلدر
دیردی امام ذهبیدن منقولدرکه عاصم فن قرائتده امام اولوب
مشایخ سبعه نک بریدر نقل حدیثده دخی صدوق و حسن الحدیث
اولوب و اهمی غالب اولمغله ثبت حدیثده قوی دکلدر دیردی
اگر امام بخاری و مسلک دخی صحیحنده عاصمدن تحدیث و تخریج
احادیث ایتدیلر دیو احتجاج اولنورسه بویله جواب ویریلورکه
شیخینک انلردن نقل ایتدکلری احادیث عاصمک اصل مستقل
اولمیوب بلکه طریق اخر ایله یانلرنده ثابت اولدیغنه مبنیدر بته
مهدی خروجی حقنده نقل اولنان احادیثک بریدخی اصحاب
سننده ابو داوودک حضرت علی کرم الله وجهه دن نقل
و تخریج ایتدیکی حدیثدرکه قطر بن خلیفه قاسم بن ابی بزه دن
قاسم دخی ابی الطفیلدن انلر دخی حضرت امام علیدن انلر دخی
جناب سید الانبیا علیه افضل التحایادن نقل و روایت ایدوب
پیغمبرم صلی الله علیه و سلم بیوردیلرکه فرضاً جمله ایام دهور
منقضی اولوب انجق بر یوم باقی قالسه بهر حال جناب ملک
المتعال جل شانه حضرتلری اول یومی باقیده بنم اهل بیتمدن بر
رجل بعث و ارسال ایدوب ساحه فسیحه ساهره غبرا ظلمات
ظلم ایله مملو اولدیغی کبی اول رجل مبعوث شرق و غربی
انوار عدل ایله منور ایدوب رسم بیدادی صحیفه عالمدن محو ایدر
رواة حدیثدن سابق الذکر قطر بن خلیفه یی امام احمد حنبل
حضرتلری و یحیای بن قطان و ابن معین و نسائی و غیری ائمه
حدیث توثیق ایدوب اعلام ثقاتدن عدا ایتدیلر ایسه ده عجلی
دو یکه قطر بن خلیفه حسن الحدیث ایسه ده رایحه تشیع
شم اولنور دیو جرح ایتدی بته اعلام محدثیندن احمد بن عبد الله

بن یونس ددیکه بر قطره اگرچه ملاقی اولوردق لکن قدح وطعن
موجب افعال ایله متهم اولمغله نظر واعتباردن اسقاط ایدوب
حدیثنی کتب وتحریر ایتمز ایدک دیدی بنه احمد بن عبد الله بر کره
دخی قطر حقنده ددیکه بن اکا ملاقات ایدردم کلبه مرور
ایدرکبی قطعا التفات ایتمیوب یاننده کیدرایدم دیو ذمنده
مبالغه ایدردی امام دارقطنی دخی قطرک حدیثیله احتجاج اولنماز
دیدی ابوبکر بن عباسدن منقولدرکه قطر بن خلیفه دن حدیث
روایتنی انجق سوء مذهبی ایچون ترک ایتدم دیردی وکذلک
جرجانی دخی قطری جرح ایدوب سوء اعتقادی اولمغله موثوق
دکلدر دیدی بنه اهل سننندن ابو داود دخی مهدی حقنده بر
حدیث شریف تخریج ایتدیکه سلسله اسنادی حضرت علی کرم
الله وجهه یه منتهیدر بو طریق ایله که ابو داود هارون بن مغیره دن
هارون دخی عمر بن ابی قیسدن اول دخی شعیب بن خالددن
شعیب دخی ابو اسحاق سبیعیدن ابو اسحاق دخی اسد
الله غالب علی ابن ابی طالب حضرتلرندن روایت ایتدیکه برکون
امام علی کرم الله وجهه جنابلری فرزند دلبند ارجمندلری
امام حسن رضی الله عنه حضرتلرینک شمع ملکوت افروز
نور بیکر منوره لرینه امعان نظر حکمت اثر ایدوب بیوردیلر
که اشبو ثمره دوحه فؤاد اولان تازه نهال گلشن آل عبا و
شاخ سرسبز روضه زهرا امام حسن رضی الله عنه حضرتلری
شهادت عادله نبویه وتسمیه سامیه مصطفویه مصداقی
اوزره بر سید صحیح النسب وعالی حسبدرکه اقرب اوقاتده
انک صدف برشرف صلبی پاکندن بر در شاهوار تابنده
اختر بیرایه سلک اللآل وجود اوله جقدرکه پیغمبریکزک اسم
سامیلریله موسوم واخلاق حسنه سیله موصوف اولوب
لکن خلقت سیاده مشابهت ومشارکت نعمتیله چندان
مرزوق اولمامشلردر دیو اول صاحب ظهورک بیت حضرت
نبوتدن خروجنه اشارت ایتدکدن صکره بسیط ارضی انوار عدلیله تنویر
ایتمسی قصه سنی دخی ذکر و بیان بیوردیلر بنه هارون دخی عمر بن قیسدن

وعمر دخی

وعمر دخی مطرف بن طریفدن ومطرف دخی ابو الحسندن انلر
دخی هلال بن عمردن هلال دخی امام علی کرم الله وجهه دن بو کوهر معتبر
قرطه گوش هوش اولمق اوزره نقل وتحدیث ایدوب حضرت ساقی
کوثر بالذات جناب خیر البشردن بو وجهله روایت بیوردیلرکه بندن
صکره ولایت ماوراء النهرده حارث حراث عنوانیله معروف بر رجل
ظهور ایدوب اول صاحب خروجک پیشکاهنده دوان اولان •
لشکرک قائد وسالاری منصور اسمیله مرسوم بر رجلدرکه قبیله
قریش سلطان تخت رسالتک ظهورینه مظاهرت ایتدکلری کبی
منصور دخی آل محمدک وجارحنده رأی رزینلرینی تأبید وامرلرینی
تنفیذده مبادرت ومعاونت ایتمکله مؤمن موحدک اکا نصرت
ایله اجابت ایتمسی واجبدر دیو بیوردیلر ابو داود بو حدیث شریفی
وجه مشروح اوزره تخریج وروایت ایتدکدن صکره سکوت ایدوب
صحت وضعفنه قطعا تعرض ایتمدی لکن ابو داود موضع آخرده
حدیث مذکوری سند مسطور ایله نقل وروایت ایتدکدن صکره
رواتندن هارون حقنده شیعه دندر دیو تصریح ایتدی بنه امام
سلیمانی دخی هارون حقنده فیه نظر ترکیبنی ایراد ایدوب هارونک
جرحنه ایما واشارت ایتدی ابو داود رواة حدیثدن ابو عمر
بن ابی قیسک نقلنده باس یوقدر لکن حدیثی خطادن خالی
دکلدر دیدی امام ذهبی هارون صدوقدر لکن نقلی اوهام ایله
مشوبدر دیدی اما سلکنه رواتده منسلک اولان رجالدن ابی اسحق
سبیعیدن امام بخاری ومسلم صحیحینده حدیث تخریج ایتدیلر
ایسه ده اخبار ثقاة صحیحة الکلمات ایله آخر عمرنده عقلنک
تغیر واختلالی ثابت اولدیغندن ماعدا حضرت علیدن روایتی
دخی منقطعدر کذلک ابو داودک هارون بن مغیره دن دخی
روایتی منقطع اولمغله ضعف حدیثی موجبدر اما حدیث مذکورک
سند ثانیسی دخی بو وجهله معلومدرکه سلک رواتده منسلک
اولان ابو الحسن ایله هلال بن عمر مجهول اولوب ابو الحسن انجق
مطرف بن طریفک اندن روایتیله معروفدر بنه بو بابده تخریج
اولنان احادیثدندرکه ابو داود ام سلمه رضی الله عنها جنابلرندن وابن

ماجه و حاکم علی بن نفیل طریقندن علی دخی سعید بن مسیبدن
سعید دخی ام سلمه حضرتلرندن روایت ایدوب. یوردیلرکه رسول
الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن استماع ایتدمکه مهدی
بنم عرق طاهرمدن و دختر سعد اخترم فاطمة الزهری رضی الله
عنها حضرتلرینک اولادندندر دیو حدیث مذکوری ابوداود وجه
مشروح اوزره نقل و روایت ایدوب سکوت ایتدی ابن ماجه
من ولد فاطمه لفظنه قصر ایدوب من عترتی کلمه سنی روایت
ایتمدی حاکم نیشابوری ینه طریق مذکوردن ام سلمه حضرتلرینه
اسناد ایله نسیج تعبیری بو منوال اوزره ملفوف ایتدیکه سمعت
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یذکر المهدی فقال نعم
هو حق و هو من فاطمة یعنی ام سلمه حضرتلری دیدیکه حضرت رسول
اکرم حضرتلرندن استماع ایتدیکه مهدی یی ذکر ایدرلر ایدی
و دیرلر ایدیکه نعم مهدی حقدر و بنی فاطمه دندر دیو بو حدیث
شریفی حاکم نقل و روایت ایتدی اما نه صحتنه و نه ضعفنه
دائر کلام تکلم ایتمدی لکن ائمه حدیثدن ابو جعفر عقیلی حدیث
مذکوری تضعیف ایدوب دیدیکه رواة حدیثدن علی بن نفیل
دن غیری بر کمسنه سعید بن مسیبدن بو حدیثی بر کمسنه روایت
ایتمیوب حدیث مذکور انجق علی بن نفیل روایتیله معروفدر
دیدی ینه بو بابده تخریج اولنان احادیثک بری دخی ابوداود
ام سلمه حضرتلرندن روایت ایدوب ابوداود دخی صالح بن
خلیلدن و صالح دخی کندو اصحابندن بر کمسنه دن انلر دخی
ام سلمه دن انلر دخی صدر دیوان نبوت علیه افضل التحیت
حضرتلرندن روایت ایلیوب رسول اکرم علیه الصلوة والسلام
حضرتلری بیوردیلرکه بندن صکره کرسی نشین خلافت اسلام
اولان خلفادن بر خلیفه نک موتی قتنده ناس میاننده
امر خلافتنده اختلاف واقع اولوب اهل مدینه دن بر کمسنه
مدینه دن خروج و مکه مکرمه یه ولوج قصدیله هارب و گوشه
فراغتده اعین ناسدن غائب ایکن اهل مکه دن بر مقدار
کمسنه اکا کلوب انی ساکن اولدیغی مکاندن کرهاً اخراج ایتدکدن

صکره

صکره رکن مقام میاننده خلافت ایله بیعت ایدرلر بعده شام طرفندن
انی خلع و ازاله قصدیله بر مقدار عسکر بعث اولنوب مکه ایله مدینه
بیننده بر صحرایه بالغ اولدقده خسف ارض ایله اول عسکر هلاک اولور
ناس بو نصرت غیبیه و تأیید سماویه یی مشاهده و معاینه ایتدکده
ابدال شام و اهل حل و عقد عراق اول خلیفه یه کلوب دستداده
بیعت و انابت ایدرلر بعده آبا و اجدادی قبیله قریشدن و اخوالی
بنی کلبدن بر رجل نشئت ایدوب امر خلافته تصدی و اخوالنه
تعدی قصدیله طرفندن بر مقدار عسکر کوندروب بنی کلب ایله مبارزه
و محاربه ایتدکلرنده بنی کلبه غلبه ایدرلر عسکر مذکور بعث کلب
عنوانیله مذکوردرکه خیبت و خسران اول کمسنه ایچوندرکه بنی
کلبک غنیمتنده بولنمیه بعده اول رجل ناسه اموال غنایمی
وجه شرعی اوزره بین الغزات تقسیم ایدوب ناس حقنده سنت
حضرت نبویه ایله عمل و سیرت محمدیه اقتدا و احکام اسلامی وجه
ارضده علی ما ینبغی اجرا ایلیوب بو حال اوزره سریر خلافتده
یدی سنه اقامت ایتدکدن صکره قضای نحب ایدوب مسلمین
انک نمازینی قیلورلر دیدی ابوداود بو حدیث مذکوری وجه
مشروح اوزره تخریج ایتدکدن صکره دیدیکه بعض محدثین هشام
طریقندن خلیفه مذکورک طقوز سنه خلافتنی روایت ایتدیلر
بوندن صکره ابوداود حدیث مذکورک سلسله اسنادینی ابو
الخلیلدن عبد الله حرثه اندن ام سلمه حضرتلرینه ایصال ایله
تخریج ایتمکله اسناد اولده اسم و نسبی مبهم اولان راوی یی
تعیین و تبیین ایتدی حدیث مذکورک رجالی صحیحین رجالندن
اولمغله طعن و قدحدن سالملردر بعضلری دخی حدیث مذکوری
قتاده دن قتاده دخی ابو الخلیلدن روایت ایتمش اوزره تخریج
ایتدیلر لکن قتاده تدلیس ایله متهم اولوب روایتنده عنعنه
ایدوب یعنی عن حرفی توسیط ایتمکله حدیثی درجه اعتباردن
ساقطدر زیرا تدلیس ایله متهم اولان راوی شیخندن سماعنی
تصریح ایتمدکجه حدیثی مقبول اولامق اوزره ائمه حدیث اتفاق
ایتدیلر بوندن ماعدا حدیث مذکورده خروجی منتظر اولان کمسنه

مهدی السیله مذکور اولامغله مدعایه دلالتی ظاهر اولمیوب لکن ابو
داود حدیث مذکوری مهدی ابوابنده ذکر ایتمکله رجل مذکور ایله مهدی
مراد ایتمک فهم اولنور ینه بو بابده ابوداود ابوسعید خدریدن
روایت ایله بر حدیث دخی ذکر ایدوب حاکم نیسابوری نقلنده اکا متابعت
ایتدی بو طریق ایله که ابوداود عمر بن قطاندن عمر قتاده دن قتاده
ابونضره دن انلر دخی ابوسعید خدریدن اولدخی مشکات صدر نبوتدن
روایت ایدوب جناب رسالتپناه صلی علیه الآله حضرتلری بیوردیلر که
مهدی اهل بیت نبوتدن اولمغله بلندتدر جبهه سی گشاده و انفی موزون
اولوب صحیفهٔ ارض ظلمات ظلم ایله مملو اولدیغی گبی مهدی خروجنده
کرهٔ غبرا انوار عدل وداد ایله ممتلی و یدی سنه روی زمینه مالک
و والی اولور دیو ابو داود حدیث مذکوری بو لفظ ایله روایت ایدوب
صحت وضعفنه تعرض ایتمدی لکن حاکم نیسابوری اشم الانف
اقنی واجلی لفظیله روایت ایدوب یعنی انفی عالی و موزون اولمق
اوزره نقل ایتدی بوندنصکره حاکم نیسابوری اسناد مذکوره ایله
روایت ایتدیکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم مهدینک خلافت
و عیش و حیاتنه اشارت قصدیله ید یسرای سعادت بیضالرینه
واقع بش عدد اصابع مبارکه لرینی صابع اللرنده باش پارمغیله
شهادت پرمقلرینی آچوب باقی اوچ عدد بنان شرفنشانلری
عقد ایتمکله مبلغ عمر مهدی یدی سنه اولدیغی بیان بیوردیلر دیو
حدیث مذکوری وجه مشروح اوزره حاکم نقل ایتدکدن صکره دیدیکه
بو حدیث امام مسلمک شرطی اوزره واقع حدیث صحیح اولوب لکن
شیخین حدیث مذکوری تخریج ایتمدیلر دیدی معلوم اوله که روات
حدیثدن عمر بن قطانک حدیثی ایله احتجاجده ائمه اختلاف ایدوب
بعضیلری قبول بعضیلری دخی رد ایتدیلر امام بخارینک حدیث
مذکوری صحیحنده تخریجی اصل اولمق اوزره واقع اولمیوب بلکه
طریق وسند آخر ایله روایت ایتدکدن صکره طریق مذکور ایله
روایتنی شاهد اولمق اوزره تخریج ایتدی یحیای قطان عمراندن
نقل ایتمیوب یحیای بن معین بر دفعه قوی دکلدر بر کره دخی عمران
بر شی دکلدر دیدی امام احمد بن حنبل عمران حقنده حدیثی احتجاج

صالح اولمق رجا اولنور دیدی یزید بن زریع دیدیکه عمران فرقهٔ خوارجدن
حروریه طائفه سندن اولوب اهل قبله اوزرینه سل سیف ایله خروجی تجویز
ایتدی امام نسائی دخی عمران ضعیفدر دیدی و ابو عبید دیدیکه بن ابو
داوده عمرانک حالندن سؤال ایتدم حسن بن مصری اصحابندن در
حقنده خیردن غیره استماع ایتمدم دیو جواب ویردی و ینه ابوداوددن بر کره
دخی عمرانک ذکرینی استماع ایتدم حدیثی ضعیفدر دیدی زیرا عبدالله
بن حسن ایامنده سفك دماء مسلمینه فتوای شدیده ایله افتا ایتدی
دیو نقل ایتدی بینه خروج مهدی خصوصنده امام ترمذی ایله ابن ماجه
و حاکم نیسابوری ابوسعید خدریدن بر حدیث شریف تخریجنده
باهمدست وفاق اولدیلر که طرق اسنادی زید العمی دن اولدخی ابو
الصدیق الناجیدن اول دخی ابوسعید خدریدن روایت ایتدی
ابوسعید خدری دیدیکه پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک
زمان سعادتلرندن صکره مسلمین بیننده فتنه حدوثندن خوف
ایدوب رسالت پناه صلی علیه الآله حضرتلرندن سؤال ایتدیگمزده
بیوردیلر که بندنصکره امتم ایچنده مهدی خروج ایدوب
بر روایتده بش روایت آخرده یدی یا طقوز سنه وقت معمر
اولور دیو راوی حدیث اولان زیدک ترددی اوزره روایت
ایتدی زیدی و فتنه مبهم و مجهول ذکر ایتمکله تعیینندن سؤال
ایتدک ۷ سنه اولمق اوزره تصریح ایتدی دیدی بعده رسول اکرم
مهدینک جود و سخاسنی بیان سیاقنده بیوردیلر که مهدی یه
بر رجل گلوب یا مهدی بکا بر مقدار نسنه اعطا و احسان ایله
دیدکده اول رجله گتورمکه قادر اولدیغی مرتبه آووج آووج اقچه لر احسان
ایدوب ثوبنه القا ایدر دیو بیوردیلر حدیث مذکور وجه اخر ایله
دخی ابوسعید خدریدن نقل و روایت اولنمشدر ابن ماجه و حاکم
روایتنده مشکات صدر نبوتدن بو وجهله ثابتدر که بنم امتم
ایچنده مهدی ظهور ایدوب عمری قصیر اولورسه یدی سنه اگر طویل
اولورسه طقوز سنه معمر اولوب زماننده امتم بر نعمت جلیله ایله
متنعم اولورلر که قطعا سلفده مثلی مسموع اولمیه خصب و رخا
بر حد و غایته بالغ اوله که حبوب و زروع و فواکه و ثمار زیاده مبذول

اولمغله برکمسنه قحط خوفیله بر سنه ادخار ایتمیوب اموال
وارزاق پایمال اولمق درجه سنه واصل اوله بعض رجال طلب
سؤاله قیام ایدوب یا مهدی بکا بر مقدار مال احسان ایله دیدکده
اول دخی طالب ایندیکی نسنه یی اخذ ایله دیو جواب ویرر
حدیث مذکورک سلسلهٔ اسنادنده منتظم اولان زید العمی
حقنده امام دارقطنی ویحیای بن معین و امام احمد حنبل بو
حدیثی احتجاجه صالح اولمق اوزره اتفاق ایدوب بلکه احمد
بن زید یزید رقاشی و فضل ابن عباسک فوقنده در دیو زیاده
ثنا ایتدی ایسه دخی ابو حاتم ددیکه زید ضعیف اولمغله حدیثی
کتابت اولنوب لکن احکام شرعیه ده احتجاجه صالح دکلدر
ددی ینه روایت اخراده دخی یحیای ابن معین دخی زید لاشیدر
ددی دفعهٔ اخراده حدیثی کتابت اولنور حالبوکه ضعیفدر
ددی ابو زرعه ددیکه زید العمی قوی دکلدر حدیثی ضعیف و
واهیدر ددی ابو داود ددیکه زید العمی ضعیف دکلدر اندن شعبه
حدیث تحدیث ایتدی دیو نقل ایتدی امام نسائی دخی زیدک
ضعفنه ذاهب اولدی ابن عدی ددیکه زیدک روایت ایتدیکی
حدیث و اندن روایت ایدن رجالک جمله سی ضعفادندر ددی
مع هذا شعبه کبی امام صدوق حافظ و موثوق اندن نقل حدیث
ایتدی جائزدرکه زید ضعیف اولمغله شعبه نک اندن حدیث
ثابت اولمیه بعض ائمهٔ حدیثدن منقولدرکه امام ترمذی حضرتلرینک
تخریج ایتدیکی حدیث مذکور امام مسلم حضرتلرینک صحیحنده حضرت
جابردن روایت ایتدیکی حدیثک تفسیری اوله مسلمک روایتی
اوزره رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه بنم امتم آخرنده
بر خلیفه ظهور ایدرکه مالی آوج ایله احسان ایدوب قطعا عد
و نقد ایتمز یاخود حدیث ترمذی صحیح مسلمده ابو سعید خدریدن
تخریج اولنان حدیث شریفک تفسیری اوله که سزک خلفاکز
دن بر خلیفه ظهور ایسه کرکدرکه مالی آوج ایله احسان ایدوب
قطعا تعداد ایتمیه یاخود ینه صحیح مسلمده طریق آخر ایله جابر و
ابو سعید خدری رضی الله عنهمادن روایت اولنان حدیثک شرح

بیانی اوله که آخر الزمانده بر خلیفه ظهور ایدوب مالی تقسیم ایتدکده
عد ایتمیه بو حدیث شریفی بعض ائمه وجه مشروح اوزره ذکر اولنان
احادیث مسلمک شرح و تفسیری اولمق اوزره ذکر ایتدیلر لکن
مسلمک احادیثنده مهدی مصرح اولمیوب مهدی مراد اولدیغنه
دخی دلیل قائم اولمامغله تفسیره حمل منظور فیه اولور ینه بو بابده
حاکم عوف اعرابی طریقنده اولدخی ابو الصدیق الناجیدن اولدخی
ابو سعید خدریدن روایت ایتدیکی اوزره رسول اکرم صلی الله علیه
وسلم حضرتلری بیوردیلرکه ساعت قائم اولماز اول وقته دک
که صحیفهٔ ارض ظلمات ظلم و سواد جور و عدوان ایله مملو اولوب
بعده بنم اهل بیتمدن بر رجل ظهور ایدرکه ساحهٔ غبرایی نور
عدل ایله تنویر ایدر نته کیم ظلم ایله مملو اولمش ایدی دیو بو حدیث
مذکوری حاکم تخریج ایتدکدنصکره ددیکه بو حدیث شیخین شرط
لرینه موافق حدیث صحیحدر لکن صحیحینده انلر تخریج ایتمدیلردر
ینه بو بابده تخریج اولنان احادیث نبویه نک بری دخی حاکمک
روایت ایتدیکی حدیثدرکه سلیمان بن عبید طریقندن تخریج ایتمشدر
سلیمان دخی ابو الصدیق الناجیدن اولدخی ابو سعید خدریدن
روایت ایدوب امام محراب نبوت علیه افضل التحیات حضرتلری
بیورمشلردرکه بنم امتمک آخرنده مهدی خروج ایدوب انک
زماننده جناب حق ریاض ارضی باران رحمت ایله اسقا ایله
انبات نبات ایتمکله خصب و رخا حاصل اولور اصحاب فقر
و فاقه مهدینک غریق دریای احسانی اولوب زماننده مواشی
کثیر و درجه عظیم اولور مدت خلافتی علی روایة یدی سنه روایت
اخراده سکز سنه یه بالغ اولدقدنصکره قضای نحب و القای
رب ایله مشرف اولور حاکم حدیث مذکوری روایت ایتدکدنصکره
ددیکه حدیث صحیح الاسناددر لکن شیخین تخریج ایتمدیلر رواة
حدیثدن سلیمان بن عبد اللهدن ائمهٔ کتب ستهنک بریسی دخی
بو حدیثی تخریج ایتمیوب لکن ابن حبان سلیمانی ثقات عدادینه
الحاق ایدوب شاننده بر فردک قدح و طعنی منعر کلمه لرینی
دخی کورمدک ددی بوندن صکره ینه حاکم مهدینک حقنده الند

بن موسی طریقندن بر حدیث دخی روایت ایتدیکه اسد دخی حماد
بن سلمه دن حماد دخی مطر بن وراق ایله ابی هارون عبیددن انلر
دخی ابو الصدیق الناجیدن انلر دخی ابو سعید خدریدن ابو سعید
دخی بالذات حضرت سرور عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن
روایت ایدوب سعادتله بیورررلرکه بندن صکره صحیفهٔ زماین جور
وظلم ایله ممتلی اولدقده بنم سلالهٔ زکیه مدن بر رجل خروج
ایدوب یدی یاخود طقوز سنه خلافت ایلیوب بسیط ارض
ظلمات ظلم ایله مملو اولدیغی کبی اول خلیفه نک انوار عدلیله ممتلی
اولور دیدی بو حدیث مذکوری نقلدنصکره حاکم دیدیکه بو حدیث
شریف مسلم شرطی اوزره وارد حدیث صحیحدر حاکمک حدیث
مذکوری مسلم شرطی اوزره وارد دعواسی بوندن ناشیدرکه
سلسلهٔ اسنادنده صحیح مسلم رجالندن حماد بن سلمه ایله شیخی
مطر بن وراقی ذکر ایتدی اما حمادک شیخ آخر ایله مرادی ابو
عبیددر اما امام مسلم اندن حدیث تخریج ایتدیکیندن ماعدا
کذب ایله متهم و زیاده ضعیف اولدیغی بین الائمه ثابت اولمغله
قدح وطعنی حقنده وارد اولان اقوال اعلام افاضل میاننده
بسط واطنابدن تحاشی اولنمق مناسب کورلدی اما حدیث
مذکورک سلسلهٔ اسنادنده مندرج حماد بن سلمه دن راوی اولان
اسد بن موسی که اسد السنه عنوانیله معروفدر انک حقنده
امام بخاری اگرچه مشهور حدیث راویدر دیو ذکر ایدوب انک روایتیله
صحیحنده بعض حدیثنک صحتنه دخی استشهاد ایتدی الیه دخی
بر محلده دیدیکه اگرچه اسد ثقه دیندر اگر فن حدیثده تضعیفه تصدی
ایتمامش اولسه حقنده خبر محض ایدی دیو تکلم ایدوب حدیثی منکر
دردی ینه بو بابده امام طبرانی معجم اوسطنده کندو راویسی
اولان ابو الواصلدن بر حدیث تخریج ایدوب ابو الواصل دخی
عبد المجید بن الواصلدن اول دخی ابو الصدیق الناجیدن ابی صدیق
دخی قبیلهٔ بنی بهدله رجالندن حسن بن یزید سعدیدن اول دخی
ابی سعید خدری حضرتلرندن روایت ایدوب دیدیکه رسول
الله صلی الله علیه وسلم دن استندم سعادتله بیوررلرایدیکه

امتمدن

امتمدن بر رجل خروج ایدوب بنم سنت سنیه می اقامت ایدر حق
سبحانه وتعالی حضرتلری اول رجل ایچون سمادن انزال مطر ایدوب
ارض دخی اکا برکات نامه سنی اخراج ایدر معموره خاک ظلم
ایله مملو ایکن انک زماننده نور عدلیله تابناک اولوب یدی سنه
امت مرحومه نک اوزرینه والی عادل و بیت المقدسه نازل اولور
دیو بیوردیلر ینه امام طبرانی بو حدیث شریفی طریق مذکور اوزره
روایت ایتدکدن صکره دیدیکه ذکر اولنان حدیثی محدثین حضراتندن
بر جماعت ابی الناجیدن روایت ایدوب راویاندن بر فرد ابو الصدیق
ایله ابو سعید خدری میاننده راوی آخر اولمیوب انجق ابو الواصل
حسن بن یزیدی ادخال وتوسیط ایتدی محدثیندن ابن ابی
حاتم حسن بن یزیدی طریق اسنادده ذکر ایدوب لکن حسنک
وابو یزیدک ابو سعید خدریدن اخذینی وابو الصدیق الناجینک
اندن حدیث روایت ایتدیکنی حدیث مذکورک اسنادندن غیری
بر اسناده بلمدی واعلام علمای اسماء رجالدن امام ذهبی
میزان نام تألیفنده حسن بن یزیدی مجهول کمسنه در دیدی
لکن ابن حبان ثقات زمره سنه الحاق ایتدی اما حدیث مذکورک
سلسلهٔ اسنادنده ابی الصدیقدن روایت ایدن ابو الواصلدن
گرچه کتب ستّه اصحابی حدیث تخریج ایتمدیلر لکن ابن حبان
ثقات محدثینک طبقهٔ ثانیه سی رجالندن عد ایتدکدنصکره
دیدیکه ابو الواصل حضرت انسدن و شعبه و عتاب بن بشیردن
روایت ایتدی دیدیلر ینه بو بابده ابن ماجه کتاب سنندن عبد
الله بن مسعود حضرتلرندن یزید ابن ابی زیاد طریقندن
بر حدیث تخریج ایتدی بو طریق ایله که یزید ابراهیم نخعیدن ابراهیم
دخی علقمه دن علقمه دخی عبد الله بن مسعود رضی الله تعالی عنهما
دن روایت ایدوب ابن مسعود دیدیکه بز شمع بزم آرای
رسالت علیه افضل التحیت حضرتلرینک پروانه واری برامن
انجمن صحبتلرنده دور و پرواز ایتدیکمز اثناده ناگاه طلع البدر
علینا فحواسی اوزره شبان بنی هاشمدن بر جماعت مجلس
اقدس نبویه یه اقبال و توجه ایتدی چشم ملائک فریب نبوی بونلرک

مشاهده ایدیجك درحال نرگس دیدهٔ مباركلری شبنم اشكله نمناك
اولوب بشرهٔ بشاشت شعارلرینك لونی متغیر اولدی عبد الله بن
مسعود دیر كه بن تعجب كنان استكشاف حال قصدیله اول رازدار
نبوتدن سؤال ایدوب ددمكه یا رسول الله بو اثناده نه حال واقع
اولدیكه وجه كریمكزده طبعمزی تكدیر وتشویش ایده جك نسنه
مشاهده اولنور حضرت رسول علیه السلام همان جوابه آغاز
ایدوب بیوردیلر كه بزكه معشر اهل بیتز جناب رب العالمین
بزم ایچون عقبایی دنیا اوزرینه ایثاری اختیار ایدوب بو عصابهٔ
طاهره یه متاع قلیل دنیا بدلی منافع جلیلهٔ اخری اعطا ایتدی
بندن صكره بنم اهل بیتم نیجه مصائب ورزایایه مبتلا اولوب مسند
عز وحضوردن مضیق ذل وهوانه طرد ورد اولنسه لر گرگدر و
بو امرك استمراری اولوقته منتهی واو زمانه منقضی اوله جقدركه
جانب شرقدن بر گروه انبوه اعلام سیاه فام ایله پدیدار اولوب
حق خلافتی طلب ایتسه گرگدر ناس دخی مسئوللرینه مساعده
ایتمكله شر قبلر ایله محاربه یه مباشرت ایله نائل فوز ونصرت
اولوب ناس دخی انلره متابعت ایله حق خلافتی تسلیم ایتدكده
بونلر قبول ایتمیوب اهل بیتمدن بر رجلی استخلاف ایتسه لر
گرگدر اول خلیفهٔ منصوب دخی عالم جور ایله مملو اولدیغی كبی
آثار عدلیله معمور ایدوب دار ودیار مركز رایات امن وامان
ومظهر لطف واحسان یزدان اولور اگر سزدن بر كمسنه بو
وقت موعود وزمان معهوده یتشوب اول قومه بلوغ ممكن اولور
سه انلره ملحق اولمغه سعی بلیغ ایدوب راه یخ آلود اوزرینه
مشی ایدرلرسه ده دخی انلره وصوله اقدام ایلسون دیو عبد
الله بن مسعود تحدیث وروایت ایتدی بو حدیث اعلام محدثین
میاننده حدیث رایات ایله معروف ومشهور اولوب راویلری
دخی یزید بن ابی زیاد در شعبه یزید حقنده ددیكه یزید بن
ابی زیاد حضرت رسوله رفعله اسنادی ثابت اولمیان حدیث
لری رفع ایدوب پیغمبر علیه الصلوة والسلام ددی دیو تصریح
ایدر ایدی ومحمد بن فضیل دخی یزید ائمهٔ شیعه نك كبارندن ایدی

ددی

ددی كذلك امام احمد بن حنبل بر دفعه یزید حافظ دكلدر دیوب
دفعهٔ اخریده لیس بذاك عنوانیله ذكر ایتدی عجلی ددیكه جائز الحدیث
در لكن بالآخره ملقن اولدی وابو زرعه ددیكه یزید نقل وروایتده
رخاوتی اولوب حدیثی كتابت اولنور لكن احتجاج اولنماز ابو حاتم
دخی قوی دكلدر ددی جوزجانیدن منقولدر كه محدثیندن ایشتدم
حدیثنی تضعیف ایدرلر ایدی ابو داود ددیكه یزیدك حدیثنی ترك
ایدر كمسنه بلمم غیری بكا احبدر ددی ابن عدی ددیكه یزید اهل
كوفه نك شیعه سندن اولوب مع ضعفه حدیثی كتابت اولنور
وامام مسلم اندن حدیث روایت ایتدی ایسه ده غیری رجالك روایتنه
مقرونا نقل ایتدی وبالجمله اعلام اهل حدیثك اكثری یزیدك
ضعفنه اتفاق ایتدكدن صكره ذكری سبق ایدن حدیث رایاتك
تضعیفنی تصریح ایتدیلر وكیع بن جراح ایله امام حنبل حدیثی درجهٔ
اعتباردن ساقطدر ددیلر وابو قدامه ددیكه ابو اسامه دن
استماع ایتدم دیر دیكه یزیدك ابراهیمدن نقل ایتدیكی رایات حدیثنك
صحتی ایچون یمین قسامه كبی اللی كره یمین وحلف ایله تصدیق
ایتمم ددی زیرا حدیث مذكور نه ابراهیمك نه علقمه نك ونه
عبد الله بن مسعود حضرتلرینك مذهبیدر ددی امام عقیلی حدیث
رایاتی ضعفاده ایراد ایدوب وامام ذهبی صحیح وثابت دكلدر
ددی ینه ابن ماجه حضرت علی كرم الله وجهه دن یاسین عجلی
طریقندن بر حدیث تخریج ایدوب یاسین دخی ابراهیم بن محمد
بن حنفیه دن ابراهیم دخی پدری محمددن اولدخی جد اكرمی حضرت
علی كرم الله وجههدن تخریج ایدوب سلطان الانبیا علیه افضل
التحایا حضرتلری بیوردیلر كه مهدی بزم اهل بیتمزدندر باری تعالی
عز شانه بر گیجه ده اصلاح ایدر یاسین عجلی حقنده یحیی بن
معین لا باس در ددی ایسه ده امام بخاری حدیثنده نظر
واردر ددی بو لفظ ایسه بخاری اصطلاحنده راوینك كمال
ضعفنه دلالت ایدر وابن عدی كامله ده وامام ذهبی میزانده
بو حدیثی منكر اولمق اوزره روایت ایدوب انجق یاسین تقلیله
معروفدر ددیلر امام طبرانی معجم اوسطنده علی كرم الله وجهه دن

بو حدیثی تخریج ایتدیکه امام حضرت علی رسالت پناه افندیمزه دیدیکه
یا رسول الله مهدی بزدنمیدر یاغیری سلالهدنمیدر جوابده بیوردیلرکه
مهدی بزدندر دولت اسلامی بز فتح ایتدیکمز کبی آخر الزمانده ینه
بزم ایله ختم ایدوب عبادی لوث شرکدن بزم ایله تخلیص و
تطهیر ایدر ابتدای بعثتده اهل اسلامه کفار مشرکینک شرک و کفرده
اصرار و عداوت ظاهرهلری ثابت ایکن بزم سوق ارشادیمز ایله
قلبلری تألیف و توفیق اولندیغی کبی نهایت امرده دخی عداوت فتنه
ایله معادات اوزره اولان عبادک قلوبنی ینه بزم ایله تألیف ایدر
دیو بیوردیلر ینه تکرار حضرت علی بو وجهله سؤال ایتدیکه یا رسول الله
مهدی ظهورنده دائرهٔ وجودده موجود اولان خلق کافرمیدر یا
مؤمنمیدر بیوردیکه مفتون کافردر دیو ختم کلام دری النظام اولندی
حدیث مذکوری حضرت مرتضادن روایت ایدن رجالک بری
عبدالله بن لهیعهدرکه بین المحدثین ضعف اسناد ایله معروف
اولوب سلسلهٔ اسناده منتظم اولان رواتک بری دخی عمر
بن جابر الحضرمیدرکه عبدالله بن لهیعه اضعفدر امام احمد بن
حنبل دیدیکه عمر بن جابردن قتی چوق منکر حدیث نقل اولنوب
اسناد حدیثده کذبی مسمعه بالغ اولدی امام نسائی دخی عمر
موثوق دکلدر دیدکدنصکره ابن لهیعه حقنده دیدیکه عقلا ضعیف
حمق و بلاهت ایله معروف بر پیر ایدیکه حضرت علی کرم الله وجهه
حقنده حالا حیدر و پردهٔ سحابهده مستور و محتجبدر دیردی حتی
بزم ایله بعض مجالسده هم زانوی صحبت اولدیغمز اثناده چشم
کج بیننی بر سحابه مصادف اولوب اشته امام علی سحابهده
مرور ایتدی کوردم دیو سویلر ایدی ینه بو بابده امام طبرانی
حضرت علی کرم الله وجههدن تخریج ایدوب صلی علیه الاله حضرتلری
بیوردیکه آخر الزمانده بر فتنه حادث اولورکه ناس اول فتنهده
ذهب معدنده حاصل اولدیغی کبی حاصل اولوب یوته اضطرابده کریان
و سوزان اولورلر زنهار و زنهار اهل شامه سب ایله دهن کشای
شتم و لوم اولمیکه ابدالک ایچنده ابدالر موجوددر و تمادی فتنه
ایله افتراق کلمه بر حده بالغ اولورکه اهل شام اوزرینه طرف سمادن

برسبب

برسبب ارسال اولنوب جمعیتلری تفریق اولنمغه بوزطولوب رعب و
هراس قلبلرینه اول مرتبه مستولی اولورکه اندن ایله دکلور مقابلاینه
غالب اولورلر بو اثناده بنم اهل بیتمدن بر کمسنه خروج و ظهور ایدر
که رایات ظفر آیاتی اوچ عدد اولوب تحت لواسنده تحزب و
اجتماع ایدن عسکرک عددی چوق تخمین ایدن بشبیک فرض
ایدوب آز تخمین ایدن ایکیبیک عسکر اولمق اوزره جزم ایدرلر بونلرک
علامتلری امت امت اولور اهل بیتدن ظهور ایدن ذات یدی
بلوک عسکره ملاقی اولورکه هر بلوکی بر لوا صاحبی اولوب هر لوانک
تحتنده بر رجل طلب ملک و دولته قیام ایتمکله جناب منتقم جبار
انلری قهر و تدمیر ایدوب ینه مسلمین میاننه تألیف و قلبلرینی
توفیق ایله رأیلرینی متحد و حاللری منتظم اولور بو حدیثی حاکم مستدرکنده
ده ایراد ایدوب صحیح الاسناددر لکن بخاری و مسلم تخریج ایتمدیلر
دیدی حاکمک روایتنده ثم یظهر الهاشمی فیرد الله الناس الی الفتهم
الی آخره کلامی ذکر اولنوب ظهور ایدن رجلی هاشمی عنوانیله
روایت ایتدی حاکمک طریق اسنادنده ابن لهیعه مذکور اولمیوب
ذکر ایتدیکی اوزره اسنادی صحیحدر ینه حاکم مستدرکده ابی
الطفیلک محمد بن حنفیهدن روایتی طریقیله امام علی کرم الله
وجههدن بو حدیثی تخریج ایدوب محمد بن حنفیه دیدیکه بز امام علی
کرم الله وجههنک مجلس شریفلرنده حاضر ایدک حضرت امامدن
بر رجل مهدینک وقت ظهورندن سؤال ایتدی امام حضرت
علی دخی بونک زمانی بعیددر دیوب بعده یدی عدد پارمقارینی
عقد ایتدیلر بعده بیوردیکه مهدی آخر الزمانده ظهور ایدوب خلق
اصحاب جور و فسادک تعدیسندن استغاثه طریقیله الله الله
دیدکلری زمانده ظهور ایدر جناب حق مهدی یی پیدا ایتمکله خلق
اطرافدن بولوت پارهلری کبی اطرافنه جمع اولوب قلوب ناسی
جمع و تألیف ایدر مهدینک عسکری بر فردک حزنیله محزون و نه
بر فردک سروریله مسرور اولورلر مهدینک عسکری سلطان
الانبیا ایله بدر غزاسنده حاضر اولان اصحاب عددی یاخود
عهد بنی اسرائیلده طالوت ایله نهری عبور ایدن رجال عددی

قدر اولورکه نه سلف بونلری سبق ایدر ونه خلف اثرلره لاحق اولور روایت
حدیثدن ابو الطفیلدن منقولدر محمد بن حنفیه مهدی کورمك مراد ایدر
میسین دیو بکا سؤال ایلدکده نعم مراد ایده رم دیو جواب
ویردکده بکا بیوردیکه مکهٔ مکرمه ده اشبو ایکی اخشبك میاننده
ظهور ایدر دیدی بن دخی حلف بالله العلی الاعلی ایدوب ختام حیاتیمه
دك ذکر اولنان موضعدن منفك اولمیه اوزره عزم ایتدم عاقبت
ابو الطفیل ینه مکهٔ مکرمه ده اقامت ایدوب انده وفات ایتدی
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حاکم دیدیکه بو حدیث شیخینك
شرطلرینه موافق اولوب اسنادی صحیحدر لکن شرط بخاری یه
موافقت خصوصنده حاکمك رأیی صحیح اولمیوب بلکه الحق حدیث
مذکورك اسنادی مسلم شرطی اوزره واقعدر زیرا اسناد مذکور
ده حماد ذهبی ایله یونس بن اسحاق نام راوی موجوددرکه امام بخاری
حضرتلری قطعاً انلردن حدیث تخریج ایتمدی کذلك اسناد مذکورده
عمر بن محمد موجود اولوب امام بخاری حضرتلری اندن حدیث تخریج
ایتدی ایسه ده احتجاج طریقیله ایتمیوب بلکه استشهاد طریقیله
ایتمشدر مع هذا حماد ذهبینك تشیعی بین الاعلام شایع اولوب
احمد بن حنبل وابن معین و ابو حاتم نسائی وانلرك غیری ائمهٔ حدیث
انی توثیق ایتدیلر ایسه ده علی بن مدینی سفیاندن نقل ایتدیکی
اوزره بشر بن مروان حمادك تشیعی سببیله اوکجه سنی قطع
ایتمشدر ینه بو بابده ابن ماجه وسعد بن عبد المجید بن جعفر
دن سعد دخی علی بن زیاد یمامیدن اول دخی عکرمه بن عماردن
اول دخی اسحاق بن عبد اللهدن اسحاق دخی حضرت انس رضی الله
تعالی عنه دن بر حدیث تخریج ایدوب سعادت اقدس جناب انس
بیوردیلرکه بن بالذات رسالت پناهدن ایشتدم سعادتله بیوردیلر
که بزلر عبد المطلب اولادیوز اهل جنتك سیدلری اولمشزدر
بن وحمزه و علی و جعفر و حسن و حسین و مهدی بو زمرهٔ علیه
دن اولدیغی ثابت و محققدر دیو حدیث مذکوری اسناد مسطور
ایله ابن ماجه روایت ایتدی رواة حدیثدن عکرمه بن عماردن امام
مسلم تخریج ایتدی ایسه ده منفرداً و مستقلاً ایتمیوب بلکه متابعت

طریقیله

طریقیله تحدیث ایتمشدر واعلام محدثیندن بعضیلری عکرمه موثقدر
دیو تصریح ایتدی ایسه ده بعضیلری تضعیف ایتدی ابو حاتم رازی
عکرمه حقنده مدلسدر دیو شهادت ایدوب نقل وروایتنده سماعنی
تصریح ایتمدکجه روایتی مقبول اولماز وینه سلك اسناده منتظم
اولان رواتدن علی بن زیاد حقنده امام ذهبی میزان نام تألیفنده
شخص مجهولدر دیو طعن ایتدکدن صکره اسم مذکورده صواب
عبد الله بن زیاددر دیدی وینه رجال اسنادده سعد بن عبد
الحمیدی یعقوب بن شیبه توثیق وتعدیل ایتدی ایسه ده
یحیی بن معین روایتنده باس یوقدر دیو ضعفنه اشارت ایتدی
و دخی سعد بعض مسائلده افتا ایدوب خطا ایتمکله سفیان ثوری
واقف اولوب حقنده تکلم ایتدیکنی علمای اسناد ذکر ایتدیلر و
ابن حبان دخی سعدك خبط و خطاسی غالب وفاحش اولمغله
نقل وروایتیله احتجاج اولنمز دیدی امام احمد بن حنبل دیدیکه
سعد بن عبد الحمید امام مالك حضرتلرینك مصنفاتنی عرض
طریقیله کندودن استماع ایتدم دیو ادعا ایتمش مع هذا ناس
سعدك سماعنی انکار ایدوب دیدیلرکه بغدادده ساکن اولوب
حج ایتدیکی حرمینده مالکدن استماع حدیث ایلیه و بو مدعاسنی
تکذیب ایتدیلر امام ذهبی سعد حقنده دیدیکه سعد اول رجالدن
درکه شانلرنده خلافك تکلمی قدحی موجب دکلدر وینه بو
بو بابده حاکم نیشابوری مستدرکنده مجاهددن عبد الله بن
عباس رضی الله عنهما اوزرینه موقوف اولمق اوزره بو حدیثی تخریج
ایدوب مجاهد دیدیکه بکا عبد الله بن عباس خطاب ایلیوب بیور
دیلرکه یا مجاهد بن سنی اهل نبوت مثللو ذات اولدیغنی استماع
ایتمیه سم اشبو نقل ایده جکم حدیثی سکا تحدیث ایتمز ایدیم
مجاهد دخی عبد الله بن عباسه دیدیکه بو سر سربسته یانمزده
محفوظ و مستور قالوب کیرو یه کوردیکك رجالك هر برینه
ذکر ایتمیه جکمه تعهد ایتدی عبد الله بن عباس بیوردیکه بزم
سلالهٔ علیه مزدن اهل بیت نبوتدن درت نفر کیمسنه ظهور
ایده جکدر بری سفاح و بری منصور و بری منذر و بری مهدیدر

بعده ینه مجاهد عبد الله بن عباسه دیدیکه بو درت نفر کمسنه نك حال
وشانی بزه بیان ایله عبد الله بن عباس بیوردیکه سفاح اعوان
وانصارینی قتل ایدوب اعداسنه عفو ایله معامله ایده جکدر اما
منذر حقنده مجاهد عبد الله بن عباسدن ظن غالب ایله نقل ایدرکه
منذر خلیفه اموال کثیره بخش ایدوب ویردیکی مالك یاننده وقع
واعتباری اولمدیغندن ما عدا کندویه عائد اولان حقنده دخی اقل
قلیل ایله قناعت ایدر اما منصور اعداسنه غالب اولوب رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه احسان اولنان فتح وظفرك
نصفی انکا احسان اولنور شویله که سطوت قاهرهٔ نبویه دن ایکی ایلق
مسافهٔ بعیده ده اولان اعدای خاسرین خوف وخشیت
ایدوب منصورك هیبت ومهابتی بر شهر مسافه ده ساکن اولان
اعداسنه تأثیر ایتمکله قلبلری رعب وهراس ایله مملو اولور اما
مهدی ظهورنده روی ارض جور وظلم ایله مملو ایکن نور عدلیله
منور اولوب بهائم وانعام وسباع ووحشیدن امین وسالم و
اعماق زمین وقعور ارضده مخزون ومدفون اولان ستون وعمود
امثالی زر وسیم ظاهر اولور دیو ابن عباس ختم کلام ایتدی حاکم دیدی
که بو حدیث صحیح الاسناددر لکن شیخین صحیحلرنده تخریج ایتدیلر
لکن حدیثی اسماعیل ابن ابراهیم بن مهاجر باباسی ابراهیمدن تخریج
ایدوب اسماعیل ضعیف اولدیغی کبی باباسی ابراهیمدن امام
مسلم روایت ایتمسه ده اکثر علما ضعیف اولمق اوزره اتفاق
ایتدیلر وینه بو بابده تخریج اولنان احادیثك بری دخی ابن ماجه نك
ثوباندن روایت ایتدیکی حدیثدرکه پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه و
سلم بیوررلرکه اصحابم امتمسزك کنوز وخزینه کز قتنده
اوچ نفر کمسنه مقاتله ایدرکه جملهسی خلیفه اولادی اولوب
لکن بریسی سریر خلافته نائل اولماز بعده جانب شرقدن اعلام
سیاه فام ایله بر قوم ظهور ایدوب سزك ایله اول قدر مقاتله
ایده جکلردرکه سلفده مثلی مسبوق اولمامشدر ینه ثوباندن مرویدر
بوندن صکره رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برشی دخی
ذکر ایتدی لکن حفظ ایده مدیم بعده بیوردیکه اول شخص ظهوری

معاینه ایتدیکمزده تلج اوزرینه مشی ایدرسه دخی بیعت وانابه مبادرت
ایدك زیرا اول شخص الله تعالی نك خلیفهسی مهدیدر دیو بیوردیلر بو
حدیثك رجالی دخی احادیث صحیحه نقل ایدن موثوق راویلردندر لکن
حدیث مذکورك رجالندن ابو قلابهٔ الجرمی حقنده امام ذهبی مدلسدر
دیو تضعیف ایتدی کذلك رواتهسندن سفیان ثوری دخی مدلس
ایله مشهور اولوب ابو قلابه وحیان هر بریسی حدیث مذکوری عنعنه
ایله نقل ایدوب سماعنی تصریح ایتمدکلرندن روایتلری مقبول اولماز
کذلك سلك اسناده ده عبد الرزاق بن همام دخی تشیع ایله
مشهور اولوب واخر عمرنده عمی طاری اولمغله کلامی خبط و
خطا ایله مخلوط اولدی ابن عدی عبد الرزاق حقنده دیدیکه فضائل
اعماله متعلق نیجه حدیث نقل ایدوب سائر ثقات انکا موافقت
ایتممشدر تشیعه دخی نسبت ایتدیلر وینه ابن ماجه ابن لهیعه دن
اول دخی ابی زرعه دن ابی زرعه دخی عمر بن جابر الحضرمیدن اول
دخی عبد الله بن حارث بن جزء زبیدیدن انلر دخی دیوان صدر نبوت علیه
افضل التحیت حضرتلرندن روایت ایدوب سعادتله بیوررلرکه جانب
شرقدن بر قوم خروج وظهور ایدوب مهدینك خلافت وسلطنتنی
تمهید ایدرلر امام طبرانی قولی اوزره ابن لهیعه بو حدیثك روایتنده
تفرد ایدوب ینه طبرانینك معجم اوسطنده امام حضرت علیدن
تخریج ایتدیکی حدیثده دخی ابن لهیعه راوی اولمغله ضعیف بوندن
اقدم نقل اولنمشدی کذلك ابن لهیعه نك شیخی عمر بن جابر
دخی ابن لهیعه دن اضعف اولدیغی اعلام محدثین قتنده ثابتدر
ینه بو بابده بزار مسندنده امام طبرانی معجم اوسطنده بر حدیث
تخریج ایدوب وطبرانی دخی ابی هریره دن بو وجهله روایت ایتدیکه
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیلرکه بنم امتم ایچنده
مهدی ظهور ایدوب اگر عمری قصیر اولورسه یدی سنه معمر اولوب
اگر دخی زیاده اولورسه سکز سنه والا امتداد حیاتی طقوز
سنه یه بالغ اولور وزماننده بر مرتبه خصب ورخا حاصل اولور
که امتم مثلی مسبوق اولمامش نعم کثیره ایله متنعم اولورلر و
جناب حقدن انزال قطرات امطار رحمت ایله زمینی اسقا

واحیا ایدوب کثرت عشب ونبات ایله خلق دخی مغتنم اولورلر وکنوز
ودفائن وجه ارضه اخراج اولنوب میزان اعتبارده خاک ایله یکسان
اولور و مهدی دخی کمال جود وسخا ایله موصوف اولمغله کندوسندن بر نسنه طلب
اولندقده بذل واعطا ایدر و حدیث مذکورک مخرجاری اولان امام طبرانی ایله
بزاز دیدیلرکه بو حدیثک تخریجنده محمد بن مروان عجلی منفرد اولدی ولکن
بزاز طبرانینک کلامی اوزرینه زیاده ایدوب محمد بن مروانه بو حدیثی روایتنده
بر فردک متابعتی معلوم دکلدر دیدی و محمد بن مروانی ابوداود توثیق
ایدوب وابن حبان دخی ثقات وعدولدن عد ایلیوب و یحیی بن معین
بر دفعه حدیثی صالحدر و بر کره دخی حقنده لیس به بأس دیدی ایسه
ده بونک کلامی مختلف اولمغله فی الجمله حقنده اختلاف اولنمش اولور
و ابوزرعه دخی محمد بن مروان حقنده معتبر دکلدر دیدی و عبد الله
بن احمد بن حنبل دخی دیدیکه محمد بن مروان عجلینک بعض احادیث
تحدیث ایتدیکنی مشاهده ایتدم و عمداً ترک ایدوب حدیثنی کتب
واملا ایتدم لکن بعض اصحابمز ابن مروانک حدیثنی کتب ایتدی
دیدی و عبد الملک بو کلامندن ابن مروانی تضعیف ایتمک فهم
اولنور و دخی بو بابده ابو یعلی الموصلی ابی هریره دن بر حدیث روایت
ایدوب ابو هریره رضی الله عنه دیدیکه بنم خلیل و صدیقم ابو القاسم
صلی الله تعالی علیه وسلم بکا خطاب ایدوب بیوردیکه ساعت
قیام قائم اولمازنا اول وقته قدر که بنم اهل بیتمدن بر رجل امتم اوزرینه
خروج ایدوب باطلدن عدول و حقه رجوع ایدنجه انلری ضرب ایدر
بعده جناب ابی هریره رسول اکرم حضرتلرندن اول رجل باشیعتینک مدت
خلافتنی سؤال ایدوب خلافتی نه مقدار اولور دیدیکده حضرت رسالت
پناه دخی بش وایکی اولور دیو جواب ویردیلر و جواب نبویده عدد مذکور
شهر وسنه متبین و متعین اولمیوب ابهام واجمالدن خالی اولمغله
تکرار جناب ابو هریره اعاده سؤال ایله استکشاف حال ایدوب یا رسول
الله بش وایکی عدد ایله مراد نیدر دیدیکده حضرت رسالتپناه
دخی بلمم یا ابی هریره دیو تعیین عدد ایتمدیلر و حدیث مذکورک سندنده
بشیر بن نهیک نام سالک روانه منسلک اولوب حقنده ابو حاتم
حدیثی ایله احتجاج اولنماز دیدیسه ده امام بخاری و مسلم حضرتلری بشیردن

حدیث

حدیث تخریج و قبولیله احتجاج ایدوب سائر ناس دخی توثیق ایتمکله
ابو حاتمک قولنه التفات ایتمدیلر لکن حدیث مذکورک طرق اسنادنده
زمره رواتدن مرجان بن رجاء یشکری موجود اولوب شاننده
اختلاف اولنمشدر و ابو زرعه مرجانک موثوق اولمسنه ذاهب
و یحیی بن معین ضعیفدر دیدی و ابوداود بو حدیثی ضعیفدر دیدکدن
صکره بر دفعه دخی احتجاجه صالحدر دیدی و امام بخاری صحیحنده تعلیق
طریقیله مرجاندن بر حدیث تخریج ایتدی و بنه بو بابده ابوبکر بزار
مسندنده و امام طبرانی معجم کبیر و معجم اوسطنده قره ابن
ایاسدن بر حدیث تخریج ایدوب رسول اکرم صلی الله صلی الله تعالی
علیه وسلم بیوردیلرکه بندن صکره روی ارض ظلم جور ایله مملو
اولور و چون بو حال واقع اوله الله تعالی بنم اهل بیتمدن بر رجل
ارسال ایدرکه کندو اسمی بنم اسممه و پدری اسمی والدمک
اسمنه مطابق اولوب عالم جور و ظلم ایله ممتلی اولدیغی کبی
اول رجلک حسن تدبیری ایله نور عدل ایله منور اولور و زماننده
خصب و رخا بر حده بالغ اولور که سما امطارندن و ارض نباتندن
بر شئ منع اولنموب امتمک ارالرنده یدی و یا خود سکز و یا
طقوز سنه مکث ایدر بو حدیثک دخی سلک رواتنده داود
بن محبر بن محذم باباسی محبردن روایت ایدوب ایکیسی غایت
ضعیف راویلردر و بنه بو بابده امام طبرانی معجم اوسطنده
ام حبیبه حضرتلرندن بر حدیث تخریج و تحدیث ایدوب ام حبیبه دخی
جناب رسالتپناه صلی علیه الآله حضرتلرندن روایت ایدرکه بن سلطان
الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلرندن اشتدم بیوردیلرکه جانب
شرقدن بر قوم خروج ایدوب بیت الحرامده بر رجلی طلب ایدرلر
و شهر و سفرلری بریه و بادیه یه منتهی اولدقده بونلری امر حق
ایله ارض خسف ایدوب قوم مزبوردن تخلف ایدن طائفه بونلره
ملحق اولدقده عذاب خسف ایله انلر دخی منخسف اولورلر بعده ام
حبیبه حضرتلری جبر و اکراه ایله اخراج اولنان قومک حالندن سؤال
ایتدکده خواجه دوسرا علیه افضل التحایا حضرتلری بیوردیلرکه ناسه
اصابت ایدن رنج و عنا انلره دخی اصابت ایدوب بعده یوم

میعاده هر کسك قصد و نیتی اوزره معامله و مجازات اولور و حدیث
مذکورك رواتندن سلمه بن ابرش ضعیف اولوب محمد بن اسحاق
مدلس و معنعن اولمغله سماعی تصریح ایتمکجه قولی مقبول دکلدر
و ینه بو بابده امام طبرانی معجم اوسطنده طلحه بن عمردن بو
حدیثی تخریج ایدوب طلحه دیدیکه آفتاب مشرق رسالت علیه افضل
التحیات حضرتلری مهاجرین و انصاردن بر گروه پرشکوه ایله انجمن
پیرای صحبت اولوب علی ابن ابی طالب جانب یسارلرنده و حضرت
عباس جانب یمینلرنده حاضر ایدیلر ناگاه حضرت عباس ایله انصار
دن بر کمسنه بر خصوص ایچون منازعه و مباحثه ایدوب رجل
انصاری حضرت عباسه عنف ایله معامله ایتدکده حضرت نبی
شفیق حضرت عباس ایله حضرت علینك یدلرینی اخذ ایدوب بیوردیلر
که بونلرك صلبلرندن بر شخص ظهور ایدوب صحیفهٔ جهانی ظلم و
جور ایله مملو ایدر و بونك نسلندن دخی بر شخص ظهور ایدوب
وجه ارضی انوار عدل ایله منور ایدر و اصحاب امتمدن اول وقته
واصل اولوب اشبو وقعه‌یی مشاهده ایدن کمسنه‌لر تمیمی
الاصل بر شجیع و بهادر شخصك سایهٔ لوای ظفر التواسنه
جمع اولسونلر که اول شخص جانب شرقدن خروج ایدوب مهدینك
علمداری اولور دیو بیوردیلر بو حدیثك دخی رواتنده عبد الله
بن عمر العمری و عبد الله بن لهیعه ضعیف اولوب نقل و روایتلری
درجهٔ اعتباردن ساقطدر و ینه امام طبرانی معجم اوسطنده طلحه
بن عبد اللهدن و انلر دخی جناب رسول الله صلی الله تعالی علیه و
سلم حضرتلرندن بر حدیث روایت ایدوب مشکوة صدر نبوت
دن شرف‌ریز عز و صدور اولدیکه بندن صکره وجه ارضده بر فتنهٔ
عظیمه حادث اولور که بر طرفك محذوری مندفع اولدقده طرف
آخردن ینه نائرهٔ فساد مشتعل اولوب عاقبت طرف سمادن
سزك امیریکز فلان کمسنه‌در دیو بر منادی ندا ایدر بو حدیثده
مثنی بن صباح نام بر ضعیف راوی اولوب بو حدیثده مهدینك
ذکری تصریح اولنمیوب بلکه لاجل الاستیناس مهدینك احوالنه
دائر ابواب تراجمده ذکر اولنمشدر اشبو محله کلنجه ذکر اولنان احادیث

وآثار مهدینك حال و شاننه و آخر زمانده خروج و ظهورینه متعلق احادیث
مجموعی اولوب معلوم و مشهور اولدیغی اوزره احادیث مذکوره
نك طعن و جرحدن سالم اولدیغی ظاهردر و علمانك بعضیلری دخی
مهدینك خروجنه انکار ایدوب و بعضیلری دخی آثار ایله تمسك
ایتدیلر از جمله محمد بن خالد الجندی ابان بن صالحدن و اول دخی ابی
عیاشدن و ابی عیاش دخی حسن بصریدن و حسن بصری دخی انس
ابن مالکدن و حضرت انس دخی پیغمبر علیه الصلوة والسلام حضرتلرندن بو
حدیث شریفی روایت ایدوب اول سلطان ملائک سپاه صلی علیه الاله
بیوردیلر که آخر زمانده ظهوری موعود و منتظر اولان مهدی انجق عیسی
بن مریم علیه السلام اولوب عیسادن غیری مهدی اولدیغی بیان بیورلدی و
حدیث مذکورك رواتندن محمد بن خالد حقنده یحیی بن معین موثوق و معتمد
اولمق اوزره شهادت ایدوب لکن امام بیهقی حدیث مذکورك نقلنده
محمد بن خالد منفرددر و اندن غیری کمسنه‌دن مروی دکلدر دیدی و حاکم
نیسابوری دیدیکه محمد بن خالد مجهول بر شخص اولدیغندن ماعدا حدیث
مذکورك نقل اولنان اسنادنده دخی اختلاف اولنوب بعض علمای حدیث
حدیث مذکورك سلسلهٔ اسنادینی محمد بن خالددن حضرت انسه
منتهی اولنجه طریق مذکور ایله تخریج ایتدیکه آنی محمد بن ادریس شافعی‌یه
عزو و نسبت ایتدی و بعض علما دخی حدیث مذکوری محمد بن خالددن
وجه مسطور اوزره تخریج ایتمیوب محمد ابان بن صالحدن و اول دخی حسن
بصریدن و حسن بصری دخی پیغمبر علیه الصلوة والسلامدن علی وجه الارسال
نقل و تحدیث ایتدی و امام بیهقی دیدیکه محمد بن خالد بو حدیثده منفرد
اولمغله روایتی انکاره راجع و منحصر اولوب و الکه دخی آباندن روایتی مجهول
اولدیغی کبی ابانك دخی ابی عیاشدن روایتی دخی متروك اولدیغندن
ماعدا حسن بصرینك جناب رسالتپناهدن تحدیثی دخی منقطع اولمغله حدیث
مذکور ضعیف و مضطرب اولور و بعضیلری دخی بو حدیث ایله احتجاجی
رد و یاخود مهدینك وجودی حقنده نقل اولنان احادیث ایله مابینی
جمع ایچون دیدیلر که حدیثده وارد اولان لفظ مهدی ایله مراد گهواره معناسنه
اولان مهد اطفاله نسبت اولوب وقت صباوتده تکلم ایدن طفل صغیر
انجق حضرت عیسی در دیو حدیثی تأویل ایتدیلر لکن اطفالده نطق و تکلم

وقوعی حضرت عیسی یه مخصوص اولمیوب بنی اسرائیلده جریج حکایه سنده
ذکر اولنان طفلک و حضرت یوسفک تبرئه ساحه دمنی ایچون شهادت
ایدن طفل صغیرک نطق و تکلمی دخی بعض افوالده ثابت اولمغله حدیث
مذکور ایچون ذکر اولنان تاویل صحیح اولماز اما مهدی خصوصنده طائفه
صوفیه نک متقدمینی برشیئه تعرض ایتمیوب بلکه انلرک کلامی ترکیه
نفس و مجاهده اعماله مقصور و اندن حاصل اولان وجده مقصوردر و
طوائف شیعه دن امامیه و رافضیه نک کلامی طائفلری دخی حضرت علی
کرم الله وجهه نک تفضیلنه و منصب امامته کمال استحقاقنه دائر
اولوب سلطان الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلرندن امامت حضرت علی
خصوصنده وصیت ادعاسنه و شیخین مکرمین حضراتندن تبریلرینه مقصور
اولدیغی فصول سابقه ضمننده ذکر و تمهید اولنمشیدی و متقدمین صوفیه
و قدمای شیعه دن صکره روافض میاننده امام معصومه قول حادث اولوب
مذاهب باطله و عقائد عاطله لرینی بیان سیاقنده تصانیف عدیده تحریر
ایتدیلر بعده شعب شیعه دن ملاحده اسماعیلیه ظهور ایدوب انواع ضلال
برله علی حاشا امام معصوم حضرتلرینک الوهیتینی دعوا ایتدیلر و غلات
باطنیه شیعه نک بعضیلری دخی تناسخ طریقیله و یا عود حقیقی ایله ائمه
دن وفات ایدنلرک رجعتینی ادعا ایتدیلر و بعضیلری دخی قطعا موتی
ثابت اولان بعض ائمه نک حیات و احتجابنه ذاهب اولوب ظهورینه
منتظر اولدیلر و بعضیلری دخی ذکر اولنان حدیث مهدی ایله استدلال
ایدوب امر خلافتک اهل بیته عود و رجوعنه ذاهب اولدیلر بوندن صکره
صوفیه نک متأخرینی ورای حجاب حده واقع کشفه متعلق کلام حادث
اولوب انلردن قوم کثیر حلول و حدته دائر کلماته اجرا ایتدیلر ائمه نک الوهیتنه
و یا آل العالمینک انلره حلولنه ذاهب اولان طائفه امامیه و رافضیه یه مشارکت
ایتدیلر و قطب و ابدالک وجودینه و عالمده حکم و تصرفلرینه قائل اولوب
اهل رفضک امام و نقبا حقنده سلوک ایتدکاری مسلکه قائل و امر دیانتده
انلرک مذهبلریله عمله متوغل اولدیلر حتی لباس و خرقه خصوصنده استدلال
لری بو وجهله درکه حضرت علی کرم الله وجهه حضرتلرینه حسن بصری دست
داده انابت اولوب التزام طریقت ایله عهد و بیعت ایتدکده حضرت
امام علی حسن البصری یه الباس خرقه ایدوب حسن بصریدن وسائط

عدیده ایله لبس خرقه و اخذ طریقت خصوصی حضرت جنید بغدادی یه واندنجه
شیوخ طریقه متواصل اولدی دیو نقل و ادعا ایتدیلر و لکن نقل مذکورک
حضرت علیدن صحت و رودی وجه صحیح و سند وثیق ایله اثبات اولنمدیغندن
ماعدا طریقت علیه صوفیه حضرت امامه مخصوص و مقصور اولمیوب بلکه
طریقی دینده تامه اصحاب متساویة الاقدام اولدیغی ثابت و ظاهردر
بو تقدیرجه طائفه صوفیه نک سند طریقتی حضرت علی کرم الله وجهه یه تخصیص
ایدوب سائر پدران دین اولان اصحاب سید المرسلین دن اعراض
ایتملریدن تشیعدن بررایحه قویه شم اولنوب بو خصوصله سائر مشرب
و مذهبلریدن سلک تشیعه دخول و انسلاخلری فهم اولنور و مهدی
ماشیعی خصوصنده غلات روافضدن اسماعیلیه و متأخرین صوفیه نک
کتب و تحریر و تالیفاری بعض اقوال ضعیفه ایله مملو اولوب و بعضیسی
بعضیلرینه ادا و القا و بطون صحائف و اوراقه کتب و املا ایتدیلر لکن جمله
تقریر و تحریرلری اصول واهیه اوزره مبنی و مسلک و مذهبلری سند
سدید ایله ثابت دکلدر و متأخرینک بعضیلری دخی مهدی خصوصنده
وزمانی تعیینده منجمینک قرانات نجوم ایچون بسط ایتدکاری احکام
ایله استدلال ایتدکاری کتب ملاحده ده مسطور اولدیغی اوزره
فتن حروبه دائر کلام مقوله سندن اولوب فصل آتیده تفصیل مقال ایله
رد و ابطالی عن قریب ذکر و بیان اولنور اشبو متصوفه متأخرینیدن
مهدی فاطمی خصوصنده بسط مقال ایده نک بری محی الدین بن عربی
خاتمیدرکه عنقای مغرب نام تالیفنده و بری دخی ابن قسیدرکه کتاب
خلع النعلینده بو خصوصه دائر کلمات کثیره ذکر ایتدیلر و ینه بو زمره دن
عبد الحق بن سبعین ایله محی الدین تلمیذلریدن شارح کتاب خلع النعلین
ابن ابی واطلدرکه بونلرک شانی مهدیده اکثر کلماتی رموز و الغاز و
اشارات مقوله سندن اولوب و کاهیجه دخی کندولری دبا خود کلام
لرینک تاویلنه تصدی ایدن رجال مسلک صریحه سلوک ایتدیلر و
بونلرک شان مهدیده ابن ابی واطل ذکر ایتدیکی اوزره خلاصه کلام
و حاصل مقاللری بودرکه ظلمات کفر و ضلال ایله ساحه عالم تیره و تار
ایله نور ساطع الظهور محمدی لامع اولوب ساحه ساهره غبراتیر
صبح بعثت ایله روشن و تابناک اولدی وقت دعوت و زمان بعثت

اکمال دین حق ایله ختام بولدقده خلفای راشدین کرسی نشین خلافت
اولوب اقامت مراسم دینده ظاهراً و باطناً امام انبیا علیه افضل
التحایا حضرتلرینه اقتدا و اقتفا ایتدیلر بعده برهه من الزمان طی طومار
خلافت اولوب مآثر خلافت مراسم ملك و دولته منقلب اولمغین غلبهٔ
نفس و هوا ایله جبابرهٔ ملوك کربوه جبر و جوره سلوك ایدوب وقت
بعثتدن مقدم واقع اولان حالت عودت و رجعت ایتدی وقتا که
دائرهٔ وجودده مشهود و معهود اولدیغی اوزره هر برامرك اصله عود
و رجوعی مقتضای سنت الهیه یه موافق عادت ربانیه اولوب کل یوم
هو فی شان مصداقی اوزره مظاهر اکوانده تجلیات اسمائیه ایله اطوار
کونك تجدد و انقلابی مقرر اولدی ایسه ده ینه منصب نبوت
رتبهٔ ولایت ایله احیا اولنوب بعده وضع خلافت ایله مراسم دین
و شریعت حفظ و ابقا مقتضای حکمت بالغهٔ صمدانیه دن اولدی
بعده عالمده جور و فساد غالب اولمغله بعض دجال ظهور ایدوب
وقت بعثت و عهد رسالتدن مقدم وقوع اولان حالت اولی عودت
و آیین کفر و ضلال رجعت ایدر دیو مهدینك ظهورینه بو وجهله
استدلال ایتدیلر اشبو صوفیه نك دخی متأخرینی کلام مذکور ایله
مرتبهٔ نبوته بعده رتبهٔ خلافته و بعده طور ملکه اشارت ایدوب
دائرهٔ وجودی اوج مرتبه ایله دوریه تمام ایدوب ینه مبدأدن
منتهایه مراتب مذکوره ایله سیر و حرکت ایدر دیدیلر شویله که ابتدا
منصب نبوت مقابلی اهل بیت رسالتدن مهدی ظهور ایدوب
انك رتبهٔ ولایتی نبوت مقامنه قائم اولمغله احیای مراسم دین
ایله دفع مظالم ایدوب بعده خلفای مهدی چهار یار گزین رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین مسلکنه سالك اولوب ابقای مراسم عدل و داد
و دفع ظلم بیداد ایدرلر و خلفای مهدیدن صکره خروج دجال ایله شر
و فساد ظهورندن کنایه ایدوب قبل النبوة جاری اولان آیین کفر و
ضلال عودت ایدر دیو رتبهٔ نبوتده مرعی اولان اوج مرتبه یی ولایت
مهدیه ده دخی علی الترتیب اعتبار ایتدیلر بوندن صکره ینه متأخرین
صوفیه دیدیلر که امر خلافت اجماع قطعی ایله فرینك حق هر کاری اولوب
حکم مذکورك اصل و اساسی برگونه متین و محکمدر که علم دینده راجل

اولان

اولان رجالك ردّ و انکارلریله وهن و زوالدن مصون اولمسی واجبدر که
خلافت نبویه قبیلهٔ قریشدن پیغمبریمز علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه
قرب نسب ایله اخص و اقرب اولان رجاله مخصوص اولوب و
یاخود عترت طاهره دن بنی عبد المطلبه و یا ورثهٔ حقیقیهٔ محمدیه دن
برذاته تخصیص اولنه که فضل حسب و قرب نسب مقامنه قائم اولمغله
فی الحقیقه کشینك حضور و غیابده رضاسی اوزره حرکت و عتبهٔ
عز و اجلالنه ملازمت ایدن کمسنه زمرهٔ آلدن معدوددر و دخی محیی
الدین عربی عنقای مغرب نام کتابنده مهدی یه خاتم الاولیا تسمیه
ایدوب لبنهٔ فضه یعنی سیم کرپیج لقبیله تلقیب ایتدی و لقب
مذکور ایله امام بخاری حضرتلرینك باب خاتم الانبیاده تخریج ایتدیکی
حدیث شریفك مضموننه اشارت ایدوب تلقیب مهدی یه جهت
مذکور ایله توسل ایلدی و حدیث شریفك ابتدا علم مضمون شریفی
بویله در که سلطان اورنك اصطفا علیه افضل التحایا حضرتلری
بیوردیلر که بوندن اقدم تاج وهاج رسالت ایله سر سعادتمندلری
آراسته اولان انبیای عظام علیه الصلوة والسلام حضراتنه نسبت
ایله بنم حال و شأنم اول شخصك صفت حالنه مشابه اولورکه بر
بیت بناسنه شروع ایدوب در و دیوار و سقف و جدار و سائر
ارکاننی تکمیلده برحده بالغ اولورکه فقط بنای مذکورده بر لبنه وضع
ایدهجك موضع باقی قالورکه اول کرپیج وضع اولنمدقده بنانك تکمیلی
حاصل اولور انشته بنم ذات قدسی سماتم اول لبنه مقامنه قائمدر
بیوررلر بناءً علیه صوفیه دخی خاتم الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلری
اکمال بناده جزء آخری اولان لبنه ایله تعبیر ایدوب بنای بیت
اول لبنه ایله تکمیل اولندیغی کبی بنیان رفیع الشان نبوت دخی جوهر
ذات محمدی ایله تمام و قصر منیع رسالت اول رکن رکین ایله تقرر
ختام اولمسنه ذات عالیلریله نبوت کامله صاحبی اولدیغنه اشارت
ایتدیلر و دخی مراتب ولایت متفاوت اولمغله مطلق رتبهٔ ولایتی
مرتبهٔ نبوته تشبیه ایدوب درجهٔ ولایتده حد کماله بالغ اولان ولی
کاملی خاتم الاولیا اسمیله مرسوم ایتدیلر یعنی رتبهٔ والاترین خاتمهٔ
نبوتی احراز ایدن پیغمبر آخر زمان علیه صلوة الملك المنان خاتم

الانبیا اولدیغی کبی درجهٔ رفیعهٔ خاتمهٔ ولایته حائز اولان ولی کامله دخی
خاتم الاولیا اطلاق ایدیلر و ذکر اولنان حدیث شریفده خاتمهٔ نبوت
رتبه سندن زاویهٔ بینه وضع اولنان لبنه ایله تعبیر کنایه اولدیغی
کبی رتبهٔ ولایت حدکماله و خاتمهٔ ولایت دخی خاتمهٔ نبوت مقامنه
اقامت اولنوب تمثیل و تشبیهده لبنه اطلاقی نسبت واحده اوزره
ملحوظ و مرعی اولدی لکن مرتبهٔ ختم نبوت ایله رتبهٔ خاتمهٔ ولایت
میاننده تفاوت عظیم موجود اولمغله خاتم الانبیا یه لبنهٔ ذهب
و خاتم الاولیا یه لبنهٔ فضه اطلاقی اوزره اصطلاح اولنوب ذهب
ایله فضه بیننده واقع تفاوته نسبت ایله درجهٔ نبوت ایله مرتبهٔ
ولایتک فرق و تفاوتلرینه اشارت اولندی شویله که لبنهٔ ذهب ایله
ختم سلسلهٔ نبوت علیه افضل التحیات حضرتلرندن و لبنهٔ فضه
ایله اهل بیت نبوتدن ظهور و خروجی منتظر اولان محمد مهدیدن
کنایه اولنوب حضرت رسول خدا علیه افضل التحایا خاتم الانبیا و مهدی
خاتم الاولیا اولدی و ینه شیخ محی الدین ابن عربی دن ابن ابی
واصل نقل ایتدیکی اوزره امام مهدی اهل بیت نبوتدن اولوب
حضرت فاطمة الزهرا رضی الله عنها اولادندن اولمق اوزره نقل ایتدی
و وقت ظهورینه ابجد حسابی اوزره خ ف ج حرفلریله اشارت
اولنوب تاریخ هجرت نبویه دن التیوز سکسان اوچ سنه مرورنده
خروج ایتمک اوزره اشارت اولندیکه قرن ماضیه دن قرن سابعک
آخرلیدر وقتا که التیوز سکسان اوچ سنه سی مرور ایدوب مهدینک
نام و نشانی ظهور ایتمدی ایسه ده طور و مذاقده ابن قسی و ابن
عربی یه تقلید و اقتدا ایدن رجالک بعضیلری شیخین مذکورینک
کلامنی تاویله تصدی ایدوب مدت مزبورهٔ مهدینک وقت ولادتنه
حمل و کلامنی ظاهرندن صرف و تغییر و مولدندن ظهور ایله تعبیر اولنوری
دودیلر و میلادندن یکرمی یدی سنه مرورنده یدیوز اون تاریخنده ثانیه
عشرندن خروج ایدوب حساب مزبور اوزره مبلغ سن و سال یکرمی یدی یه
بالغ اولدقده کرسی نشین خلافت اولور دودیلر بعده ینه ابن ابی
واصلدن منقول اولدیغی اوزره شیخ محی الدین بن عربی و ابن قسی
دیدیلر که ابتدای یوم محمدیدن یدیوز قرق اوچ سنه سنده دجال خروج

ایدوب

ایدوب بعده اشراط ساعات بیدرپی تعاقب ایدر دیو ثبت و تحریر
ایتدیلر صوفیه قتنده یوم محمدینک ابتداسی هجرتدن اعتبار اولنمیوب
روز دلسوز وفاتدن بیک سنه تمامنه دک اعتبار اولنمغه تاریخ
هجرتدن اون سنه ناقص اولور و ینه ابن ابی واصل کتاب خلع النعلین
شرحنده دیدیکه اول ولی آگاه و عارف بالله که آخر الزمانده ظهوری
تبشیر اولنوب احیای مراسم دین ایله موصوف و محمد مهدی خاتم
الاولیا عنوانیله مشهور و معروفدر نبی اولمیوب بلکه تجدید مبانی
دین و ملت ایچون روح پرفتوح محمدی طرفندن مبعوث بر ولی ربانی
درکه العالم فی قومه کالنبی فی امته حدیث شریفی مصداقی اوزره علمای
امتی کانبیاء بنی اسرائیل فحوای شریفی اوزره وارث خلافت
محمدیه اولوب قومی بیننده نشر حکم و تبلیغ احکام شرعیه ایتمکله نبی
مقامنه قائم اولمشدر و ابتدای وقت وفاتدن بیک سنه وصل
اولنان مدتکه لسان صوفیه اوزره یوم محمدی عنوانیله مذکور و معروفدر
و ابتدای بعثتدن نصف یوم محمدی اولان بشیوز تاریخی قبیلنه
دک مشایخ صوفیه امام محمد مهدینک خروج و ظهورینه تبشیردن
خالی اولمیوب تعیین اولنان اوقات حلول و منقضی اولدقده وقت
آخره تعلیق ایتدیلر و امامک کندوسندن منقولدرکه محمد مهدی
اول ولی یا نشمیدر ناس ایله صلوة ظهری ادا و خلق انکا اقتدا ایدوب
تجدید قواعد اسلام و اظهار عدل و داد و اقامت مراسم جهاد
ایدر و جزیرهٔ اندلسی فتح و تسخیر ایتدکدن صکره دار الملک افرنج
اولان مدینهٔ رومیه یه رفع لوای غزا ایدوب انی دخی ضمیمهٔ ممالک
اسلامیه ایتدکدنصکره شرق جانبنه تحریک رکاب عزیمت
و فتح و نصرت ایله عود و رجعتلری بعده دار الملک قیاصرهٔ روم
اولان حصن منیع قسطنطنیه فتحیله دخی مؤید اولوب عزه شرقدن طره
غربه وارنجه جمله ممالکه مالک اولوب اعلای کلمهٔ علیا و اعزاز دین اسلام
ایله عامهٔ مسلمین شاد و خندان اولورلر زیرا حدیثده وارد اولدیغی
اوزره صلوة ظهر ایله صلوة عصر ما بیننده بر وقت موجود اولوب
امام مهدی اولوقتده مسلمینه مقتدا اولمغله آدای صلوة ظهر
ایدرلر و ینه کندوسندن منقولدرکه بعض سور قرآنیه نک اوائلی حروف

مقطعه اولوب بعضیسی سوره صاد گبی حرف غیر منقوط و بعضیسی
دخی یاسین و نون و قاف گبی حرف منقوط ایله ابتدا اولنمشدر و
حروف غیر منقوطه نك مجموعنك عددی ابجد حسابی اوزره بدیوز
قرق اوجه بالغ اولوب دجالك خروجی و فتنه سنه اشارتدر دیدی بعده
وقت صلوة عصرده حضرت عیسا دخی سمادن زمینه نزول ایدوب
احیای مراسم عدل و داد ایله عالمی اصلاح ایتمکین دورنده ذئب و غنم
برابر ایله همدم اولورلر و دخی شیخ کندو طریقی اوزره اوائل سور
قرآنیه ده واقع حروف منطوقه که ق ی ن حرفلریدر که عدد اولندقده
یوز التمش عدده بالغ اولوب عدد مذکور حضرت عیسا علیه السلام بدنده
شرف اسلام ایله مشرف اولان طائفهء اعجامك ملك و دولتلری
مدتنه اشارتدر دیدی لکن مدت مذبوره دن ایکی قرق سنه سلاطین
عجم عدل و داد ایدوب بعده بقیهء سنینده جور و ظلم غالب
اولور دیدی و بنه ابن ابی واصل دیدیکه مشکوة صدر نبوتدن شرفریز
صدور اولان احادیثدن لا مهدی الا عیسی حدیث شریفی بحسب الظاهر
حضرت عیسیدن غیری مهدی اولمدیغنه ناطق اولمغله ظاهرندن صرف
اولنوب ایکی وجهله تأویل اولندی وجه اول حضرت مسیح علیه
السلام صاحب الخیل نبی جلیل اولوب رتبهء درجهء نبوتدن قائم اولمغله
آنلرك قبض نفس مقدسلریله حاصل اولان ارشاد و هدایته مساوی
بر ولی ده قدرت و ارشاد بوقدر دیمکله تأویل اولندی و یاخود
حدیث مذکورك معناسی حضرت مسیح علیه السلامدن غیری بر طفل
شیرخواره مهدده تکلم ایتمدی دیو تأویل ایله ظاهرندن صرف
اولندی و توجیه ثانی وقت بنی اسرائیلده جریج حکایه سنده
مذکور طفل صغیرك تکلمی ایله منتقض اولوب تأویل مذکور رد اولندی
و بنه حدیث صحیحده وارد اولدیکه بو امر دین قیام ساعته دك قائم
و ملت اسلام دائم اولوب قریشی النسب اون ایکی خلیفه
کرسی نشین خلافت اولور و ذکر اولنان خلفاء قرینه دن اوائل
اسلامده بر قاچی اورنك نشین خلافت اولوب بقیه سی اواخر
اسلامده فرمانفرمای ملك و ملت اولمق مقرردر زیرا حدیث شریفده
وارد اولدیکه بندن صکره خلافت اوتوز سنه و تا خود اولور الخ

سنه

سنه اولوب بعده ملك و دولته منقلب اولور بو حدیثك مقتضاسی
اوزره خلفای راشدیندن حضرت امام حسن خلیفه اولوب بعده تاج
خلافتی معاویه یه تفویض ایتدکده اوتوز التی سنه یه منتهی اولور و اول
خلافت معاویه ده منقضی اولمغله معاویه خلفانك التنجیسی اولور و
یدنجیسی دخی ملوك امویه نك افضل و اعدلی عمر بن عبد العزیز اولوب
باقی التیسی خلیفه دخی اهل بیت نبوتدن و سلاله علیه حضرت علیدن
مهدی موجود اولور نته کیم اثرده وارد اولدیغی اوزره حضرت خواجهء کائنات
علیه افضل التحیات حضرت علی کرم الله وجهه حقنده بیوردیلر که یا علی
سن بو امت مرحومه نك قرن اولنده خلیفه سی اولوب آخرنده ذریت
طیبه و سلالهء زکیه نه انتقال ایدر حتی ام خلافتك اولاد نبوله عود
و رجعتنی ادعا ایدنلر بو حدیث ایله تمسك ایدوب شمسك مغربدن
طلوعی اولاد حضرت علیدن ابتدا ظهور ایدن خلیفه یه اشارتدر دیدیلر
بنه مشکوة صدر نبوتدن شرفریز عز صدور اولمشدر که کسرای
مجوس هلاك اولدقده سلسله سی منقرض اولوب تخت منحوس مجوس
فرسی بر کسرای آخر دخی تلویث ایتماز و کذلك قیصر روم دخی
افتاده خاك هلاك اولدقده یرینه بر قیصر دخی قائم اولماز دیو خبر
و بردکدنصکره اول افضل افراد بشر بو بشارت ایله تبشیر آل و اصحاب
بیوردیلر که نفس نفیسم مسلم قبضهء قدرتنده اولان صمد بی زوال و
قیوم لایزال حقیچون احکامیم سز کنوز قیصر و کسرایه دخی دسترس
ظفر اولوب آنلرك غنایم موفوره لرینی سبیل مرضات خدایه صرف
و انفاق ایدرسز دیو مبشرات غیبیه ایله تبشیر بیورلدی بعده معجزه
جلیله عهد فاروقده ظاهر اولوب حضرت عمر الخطاب رضی الله تعالی
عنه حضرتلری کنوز کسرایه مالك و مصداق حدیث اوزره فی سبیل
الله بذل و انفاق ایله طریقهء مرضیهء نبویه یه سالك اولدیلر بوندنصکره
قیصر رومی دخی اهلاك ایدوب خزائن و کنوزینی فی سبیل الله بذل
و انفاق ایدیجك خلیفه دخی احادیث شریفه ایله قدومی مبشر اولان
امام مهدیدر که تختگاه روم اولان مدینهء قسطنطنیه یی فتح و تسخیر
ایدوب فنعم الامیر امیرها و نعم الجیش جیشها مدحنه شاید مظهر اولدقده
اولدخی کنوز قیصری فی سبیل الله بذل و انفاق ایدر و مهدینك مدت

خلافتنده اختلاف اولنوب بعضیلری بضع ایله تعبیر و بعضی اوجدن طقوز
سنه یه و یاخود اون سنه ایله تقدیر ایتدیلر و بر روایتده دخی قرق سنه
و روایت اخرده "یتمش سنه وارد اولدی شویله که "یتمش سنه نك
قرقی مهدینك مدت خلافتی اولوب باقیسی اندن صکره مسند نشین
امامت اولان خلفای اربعهٔ باقیه نك وقت حکومتلری اوله و بینه
ابن ابی واطل اصحاب نجوم قراناندن نقل ایتدیکی مهدینك و
اندن صکره اهل بیتك مدت خلافتلری یوز اللی طقوز سنه اولوب
قرق و یاخود یتمش سنه حکومتلری حسن سیرت و طریق عدالت
اوزره جاری اولوب بعدده بقیهٔ مدتلری جور و ظلم اوزره منقضی اولور
بنه ابن ابی واطل موضع آخرده دیدیکه یوم محمدیکه وفات نبی علیه
الصلوة والسلامدن بیك سنه تمامنه دك مفروض بر یوم طوبلدر
یوم مزبورك وقت صلوة عصرنده یعنی ثلاثهٔ ارباعی منقضی اولوب
ربع رابعی باقی قالدقده حضرت مسیح علیه السلام طرف سمادن ارضه
نزول ایدر بو تقدیرجه وقت هبوط عیسی یوم وفاتدن بیك یدی یوز اللی سنه
مرورنده واقع اولمق اقتضا ایدر و بینه فلاسفهٔ اسلامیه دن یعقوب
بن اسحاق کندی دخی کتاب جفردن قرانات نجومی ذکر ایتدیکی محلده
دیدیکه التیوز طقسان سکز سنه سنده قران علوینك برج ثوره واصل
اولدیغنه عیسی علیه السلام سمادن زمینه نازل اولوب روی ارضده
مشیت علیهٔ حضرت الهه تعلق ایتدیکی وجه اوزره حکومت عادله ایدر
و دخی حدیثده وارد اولدیکه حضرت عیسی علیه السلام دمشق الننك
طرف شرقیسنده واقع بیضا مناره قتنده بر محله نازل اولوب اوزرنده
خلل جنانیدن زعفران مصبوغ ایکی حلهٔ زردفام مطبوع و کفلری
ایکی ملك مکرمك جناحلری اوزره موضوع اوله و حتی بناکلرنده
خالری کثیر اولوب و کیسوی عنبرین بوی لطافتلری اولان مویلری
کوشلرینی تجاوز ایتمشدر و حمامدن چیقمش ادم کبی عرق ریز اولمغله
مبارك راس شریفلرینك جانب یمینه امالة ایتدکده کیسولرندن عرق
تقاطر ایدوب سر سعادتمندلرینی رفع ایتدکده لؤلؤ کبیر کبی خوی
دانه لری ریزان اوله و بینه حدیث آخرده وارد اولدیغی اوزره اندام
دلکشلری طویل و قصیر میانه سنده معتدل و متوسط اولوب لطافت

بیرلری حمره و بیضایه مائلدر و بینه حدیث اخرده وارد اولمشدرکه حضرت
مسیح علیه السلام نزول ایتدکده عربده تزوج ایدوب و عرب لفظی
لسان عربده بریه و بادیه ده بدویلرك استعمال ایتدیکی دلو بردن
عبارت اولمغله اهل بادیه دن برینك دخترینی تزویج ایتمکلرینه اشارت
ایتدیلر بعد التزوج اولادلری اولوب قرق سنه ارضده تعیشدن صکره
وفات ایتمکله واصل حیات ابدیه اولور دیو ذکر ایتدیلر و بینه خبرده
وارد اولدیکه حضرت عیسی علیه السلام مدینهٔ منوره ده حرم سرای
لاهوتی تشریف ایدوب روضهٔ مطهره ده عمر بن الخطاب حضرتلرینك
مقبره لری جانبنه دفن اولنور حتی حضرت ابی بکر و عمر حضرت رسول
الله صلی الله علیه و سلم ایله جناب مسیح میاننه دفن اولنمغله ایکی نبی
مکرمك میانه سنده حشر اولنور دیو خبرده وارد اولدی و بینه ابن ابی
واطل دیدیکه طائفهٔ شیعه زعمی اوزره احادیثده مذکور مسیح ایله مراد
مهدی اولوب آل محمد و اهل بیت نبوتدن ظهور ایدن مشایخ زکیه
نك مسیحهدر دیو زعم ایتدیلر حتی شرذمهٔ شیعه دن بعضیلری
لا مهدی الا عیسی حدیثنی بو وجهله تأویل ایدوب دیدیلرکه مهدی کلمز
الا عیسی علیه السلام مقامنده اولان مهدیدرکه حضرت مسیح اکثر احکامده
شریعت موسی یه تابع اولوب تکمیل دین موسی ایچون مبعوث
اولدیغی کبی جناب مهدی دخی اخر زمانده تکمیل دین اسلام ایچون
ظهور ایدوب علی ما ینبغی اجرای احکام شریعت ایله حکم و حکومت
ایدر معلوم اوله که اول قومك خروج مهدیده اشبو ذکر اولنان
کلمات امثالی کلاملری کثیر اولوب مهدینك وقت و زمان و محل و
مکانی و ذات و شخصنی تعیین ایچون بعض آیات و احادیث ذکر
ایدوب مشربلرینه ملایم وجوه ایله تأویل ایدرلر لکن تعیین ایتدکلری
زمان کلوب و عوارضدن برینی ظهور ایتمکله رأی آخره رجوع
ایدوب مفهومات لغویه و امور تخیلیه و احکام نجومیه ایله زعملرینی
تأیید ایدرلر و سلف و خلفلرینك عمرلری بو مقوله ترهات ایله
کذار ایدوب زعملری عاطل و سعیلری باطل اولدی اما الآن عصرمز
ده موجود اولان متصوفه نك اکثرینك دخی رایی بو نمط اوزرینه
جاریدرکه هر اسم دینی و ملتی مجددانه بر مرد کامل ظهورینه اشارت ایدوب

وقت و زماننه دخی تقریب ایدرلر و نسل و نسبی تعیینده اختلاف
ایدوب بعضیلری اولاد فاطمه دن اولمق اوزره ادعا و بعضیلری علی
الاطلاق ظهورینه دعوا ایدرلر و خبر مذکور سادات متصوفه دن بر قومدن
سمعه بالغ اولدیغه آنلرك اکبر و اشرفی مانه نامنه نك اوائلنده
دیار مغربده قطب الاولیا اولان ابو یعقوب بادائی نام عارف بالله
بر مرد آگاه ایدی ابو یعقوبك ابو زکریا نام بر حفیدی اولوب بینمزده
علاقه و الفت اولمغله خبر مذکوری وجه مشروح اوزره والدی ابو محمد
بن عبد الله هدن و اولدخی والدی شیخ مشار الیه ابو یعقوبدن نقل و روایت
ایتدی دیو کلام مهدی حقنده طائفه صوفیه دن و اهل حدیثدن سمعه
بالغ و واقف و مطلع اولدیغمز آثار و احوالك آخری اولوب مبلغ علم
و احاطه مز مرتبه جمله سی تفصیل و استیفا ایدك لکن بو بابده صحیفه
ضمیرده ثبت و ارتسامی لازم اولان کلام حق بودر که اقامت دین
و ملت و یا دعوای ملك و سلطنت ایله ظهور ایدن انبیا و مرسلین و ملوك
و سلاطینك دعوتلرنده تمشیت نظاملری حسب العاده شوکت و
عصبیتك وجودینه موقوف اولوب بالجمله امور دین و دنیاده دعوت
عامه نك قیامی بر قبیله شدید الشکیمه نك تعاون و تناصرینه منوطدر
تا که قبیله مذکوره نك حماة و شجعانی اجتماع آرا و اتحاد کلمه ایله
اول صاحب ظهوری تأیید و حکمنی تنفیذده اهتمام و دهوارینی
جمع و دفع قیام ایدوب اراده علیه سبحانیه اوزره اول امرك
نظامی نصاب کماله بالغ اولنجه اعوان و انصارینك تجمع و تحزبی مقتضای
احوال اولدیغی بوندن اقدم براهین قطعیه و دلائل طبیعیه ایله تقریر و
تحقیق اولنمشیدی فعلی هذا مهدی اولاد فاطمه دن و زمره سادات
علویه دن اولدیغی صورتده انك ظهوری قیامنه کافی و داعی اولان قبیله
بنی هاشم بلکه عامه قریش آفاق و اطرافه منتشر اولمغله انلرك جمعیتلری
آمد جدید و عهد بعید دنبرو پریشان اولوب و اوزرلرینه اتراك و
اعجام استیلا و عصابت هاشمیه یی بالکلیه محو و افنا رتبه سنه
گتوردیلر انجق قطر حجازده حرمین محترمین و ینبع نام محلده سادات
بنی حسن و بنی حسین و بنی جعفر متوطن و اول اماکن طیبه ده
متمکن اولوب و اکثری بریه و بادیه ده مواضع بعیده یه منتفرق

ومنتشر

ومنتشر اولدیلر شویله که اجزای کثرتلری مراتب الوفی تجاوز ایسه ده
لکن اوراق عصبیتلری شیرازه اتحاد ایله مضبوط اولمیوب تعاون و تکامیده
همتلری فاتر و عزملری قاصردر و اگر مهدینك سلسله نسبی سلاله زکیه
فاطمیه دن منشعب ایسه انك ظهور و خروجی سادات علویه دن
انجق قطر حجازده متمکن بنی حسن و حسین دن اولمق موجهدر که جناب حق
انی تأیید و دعوتنی اظهار و تشیید ایچون اطراف حجازده منتفرق
اولان عصائب و قبائلك قلوبنی جمع و تألیف ایدوب انك اتباعنه
عقد و عزیمت و تناسی اطاعت و انابته حمله همت ایدرلر اما شرفا
و ساداتدن بر کیمسه بن مهدی فاطمی و محمد هاشمی یم دیو آفاق ارضك
بر افقنده ظهور ایدوب شوکت و عصبیتدن خالی و مجرد سیاست
و شرافتنه بناء خلقی اطاعتنه داعی اولسه انك ظهوری تمام اولمق
و تیره عادتدن خارج اولدیغی سبق ایدن ادله قطعیه ایله ثابت اولور
و دخی معلوم اوله که جهال عوامدن بعضیلری مهدی خصوصنده اوهام
و خیالاته تابع اولوب طینت و جبلتلرنده حمق و بلاهت مرکوز و
جوهر فطرتلرنده رشد و بصیرت و عقل و فراست مسلوب اولمغله
مهدینك زمان و مکاننی تعیینده قانون عقله رجوع ایتمیوب بعض
اماکنده ظهور و خروجنه مترقب اولورلر شویله که اخر زمانده اهل
بیت نبوتدن بر شخصك ظهوری صحائف کتبده مسطور و السنه
انامده مشهور اولمغله انکله تمسك ایدوب خاندان نبوته منسوب
بر سادات و شرفادن هر بر شخصك قنغی مکانده اولورسه خروج
و ظهورینی تجویز ایدرلر بلمزلر که بعثت انبیا و دعوت اولیاده سبق
تحقیق ایتدیك اوزره مهدینك خروجی دخی شوکت و عصبیته موقوف
اولمغله امر خلافتده مجرد نسل و نسب کافی اولمیوب سادات
حسنیه و حسینیه نك قوت ظهری اولان قرنبی دخی الیوم منتفرق
اولمغله خروج و ظهورلری حسب العاده داخل حیز استحاله در
لکن جهال عوام بو سر خفیه دن غافل اولمغله بلاد معموره دن
ابعد و اطراف و اقطار بعیده ده واقع اولوب آفریقیه ده
ذاب و مغربده سوس کبی مملکتلرده مهدینك خروج و ظهورینه مترقب
اولورلر و ارض سوسده ماسه نام محلده واقع بر رباط معروف اولوب

مهدینک انده ظهوری وخلقك اکا بیعت واطاعتلری بین العوام مشهور
اولمغله عقول ضعیفه اصحابندن چوق کمسنه‌لر اول رباطه واروب
مهدینک ظهور و خروجنه مترقب اولورلر و ذکر اولنان رباطه قریب
طوائف بربریه دن کداله قبیله سندن منشعب ملثمین نام طائفه
اولوب مهدی انلرک سلسله سندن ظهور و یاخود دعوتنه
اقامت و اعانت ایتمکله اعوان وانصارندن اولمق اوزره
اعتقاد ایدرلر مع هذا زعملری سند عقلی ونقلی یه مستند اولمیوب
و ذاتلری دخی عقل وبصیرتدن عاطل و بالجمله مهدینک اجمال احوالنه
علم و معرفتدن غافل اولدقلرندن ماعدا بولندقلری محل دائره
دولتدن بعید بریه و بادیه اولوب و احکامنده سرپنجهٔ قهره
جورلری دخی قاصر اولمغله رباط مذکور مهدینک ظهور وخروجنه بر
مناسب محل اولمسنی توهم وتخیل ایدرلر و دخی ضعفای عقولدن
چوق کمسنه دخی محل مزبوره واروب هوا جس لفسیه و وسواس
شیطانیه یه اتباع ایله مهدی انده اولمق اوزره دعوا ایتمکله
کرفتار شکنجهٔ خاك هلاك اولدیلر و حتی بو بابده مشایخمزدن محمد
ابن ابراهیم ایلیدن استماع اولنان اخبار غریبه دندرکه مائهٔ ثامنه
اواللرنده سلطان یوسف بن یعقوب عصرنده ذکر اولنان رباط
مشهوره ده صوفی زیبنده توبزری نام برمرد پرتزویر ظهور
ایدوب قدومی منتظر اولان مهدی فاطمی اولمق اوزره دعوا وبو
امر باطلی ادعا ایتدکده اهل سوسدن صنا که وکداله طائفه‌لرندن
چوق کمسنه اتباع ایتدی وقدر وشانی بین الناس عظیم اولوب
هیولای مرامی صورپذیر نظام اولیجق مرتبه یه واصل اولدقده
جوارنده واقع رؤسای قبیلهٔ مصامده مدعی مکارك ملایید و
حیلندن وتغلب وتسلطندن خوف ایتمکله امرای مصامده دن
سکسیوی نام برامیر دلیر اول باغی مکاری شبخون ایدوب اثنای
نومده قتل واعدام ایتمکله اتباعی دخی پراکنده وپریشان اولدی
و بینهٔ البنوز طغان تاریخنده طائفهٔ غماره دن عباس نام برکمسنه
ظهور ایدوب مهدیم دیو ادعا ایتدکده قبیلهٔ غماره دن جم غفیر اکا
اتباع ایدوب علی الغفله مدینهٔ بادیسه دخول ایله اسواقنی احراق

ایندی

ایندی بعده بلدهٔ مزبوره یه دخول ایدوب انده اقامتی اثناسنده مکروحیله
ایله قتل واعدام اولنوب خولیای امانیسی تمام اولدی و دخی وجه مذکور
ونمط مسطور اوزره وقایع کثیره ظهور ایدوب چوق کمسنه‌لر بوخولیای
بیمال ایله هلاك اولدیلر و بینه شیوخ عبدقیقردن شیخ محمد بن ابراهیم
ایلی بو بابده بکا بر حکایهٔ غریبه نقل ایدوب ددیکه آرزوی حج شریف
ایله صوب بیت الحرامه شدخرام عزیمت ایدوب مدینهٔ تلمسان
اوزرینه ناظر ومشرف جبل شامخه ده واقع شیخ ابی مدینك
قبر مقدسلری اولان رباط عباد نام محله واصل اولدیغمده سکان کربلا
وشرفاسندن برکمسنه ایله مرافقت مقدر اولدیکه تلمیذ وخادمی
کثیر برذات مکرم اولوب اثنای راهده مرور وعبور ایتدیکمز بلاد
کثیره‌نك اهالیسی شریف مذکوره استقبال وزاد وزواده ایله تلقی
واجلال ایدرلرایدی و مرافقت یمن وتوفیق ایله مبانمزده الفت
وعلاقهٔ صحبت مزداد اولمغله بونلرك اسراری بکا منکشف
اولوب ابتدا وطن اصلیه‌لرندن رحلت ودیار غربیه عزیمتدن
قصد وغرضلری اهل بیت نبوته موعود اولان دعوای خلافته مبادرت
وخلقی اطاعتلرینه دعوت اولوب دیار غربده بوامر عظیمه صورت
ویرمك خیالیله کلدکلرینه واقف اولدم لکن بلاد غربیه بونلرك وصوللری
وقتنده بنی مرین دولتنك آفتاب اقبالی غایت ارتفاعه واصل
اولوب آل بنی مریندن تلمسان ملکی سلطان یوسف بن یعقوبك
شوکت وسطوتنی شریف مذکور معاینه ایتدکده دعواسندن
فارغ ایدوب وقت وزمان و تمشیت مرامنه مساعده اولمامغله
وهم وغلطه تابع اولمشز دیو فسخ وعزیمت و وطن اصلیه‌لرینه
عود و رجعت ایله اصحابنه امر وتنبیه ایتدی و شریف مذکورك
بو بابده رای وتدبیری رشد وبصیرتنه دلیل اولوب دعوای ملك
و خلافت مدافعهٔ خصومه کافی و مقاتلهٔ اعدایه وافی عصبیت
و شوکت اصحابی رجاله مخصوص ایدوکی محاط شعوری اولدیغنه
دلالت ایدر زیرا شریف مشار الیه دیار غربده عز و شوکت عصبیتدن
بی نصیب اولوب عهد مذکورده ایسه ملوك بنی مرینك شوکت
وقوتنده عامهٔ اهل غربه غلبه وتقدملری معلومی اولدقده تواضع

وسكينت ايله حقه رجوع ايدوب خوليای خيال وطمع بی ءمالدن فراغت
ايدی لكن اگرچه شريف مزبور ابتدای امرده بنی هاشمك اعوان
وانصاری اولان قبيلهٔ قريشك عصبيتده ضعف وفتورلرينه خصوصا
ديار غربده انلردن كمسنه موجود اولمدیغنه تيقن ايدوب وطن اصليسندن
نقل ورحلت اتمامش اولايدی كمال حزم وبصيرت وعقل وكياست
ايله عمل ايتمش اولوردی لكن شان خلافته شدت رغبت وكمال
تعقبيه پردهٔ چشم بصيرتی اولوب حبك الشیء يعمی ويصم فحواسی
اوزره غفلت وذهولنه بادی وتحمل متاعب غربته مؤدی اولدی
والله يعلم وانتم لا تعلمون ودخی معلوم اوله كه زمان قريبده
ديار غربده ساكن طائفهٔ عربدن بعضيلری امر بالمعروف ونهی
عن المنكر ادعاسيله قيام ايدوب احيای حق وسنت ايتمك
اوزره همدست ووفاق اولديلر لكن بو طائفه دعوت مهدی ويا
آخر بر داعيه ايله ملك وسلطنت دعواسنه قيام ايتميوب
بلكه قبائل عربك قطع طريق وياخود درلو ظلم وجورده حديه
تجاوزلری ظهور ايتدكده انلردن بعضيلری وقتا فوقتا تغيير منكر
واقامت سنت ايتمك داعيه سيله قيام ايدوب طوائف عربدن
جمع كثير انلره متابعت واوامرنه اطاعت ايدرلر واكثر غابلری تأمين
طريق واصلاح سبيله مصروفدر كه فصول سابقه ضمننده درج
وتقرير اولندیغی اوزره طائفهٔ عرب بريه وباديه ده ساكن بر
وحشی طائفه اولمغله معاشلری ضيق اولوب اكثر قوت وغدالرينی
تحت ظلال رماحده تداركه مألوف اولمغله قطع طريق ايله جلب مال
ايدوب مرور وعبور ايدن ابنای سبيل ومسافرينی ازعاج
ايدرلر بناءً عليه بونلرك بو وجهله ظلم وطغيان وفساد وعصيانلری
غالب وكثير اولدقده انلردن بعض منصف اولان كمسنه لر
قدرلری مرتبه فتاك واشقيايی گوشمال ايدوب قطع طريق ايله
اخذ اموال مسلميندن منع وزجر ايدرلر لكن تغيير منكره قيام ايدن
شيوخ عرب دخی هر خصوصده كتاب وسنته تمسك ايدوب
سائر عدول حكام اهل اسلام گبی حكم شرع مبينه نصب عين اعتبار
ايتمزلر زيرا عربك توبه وصلاح حقه رجوعلری غايت نهب وغارتدن

كف

كف يد واجتنابه مقصور اولوب توبه ورجوعلرنده واحكام دنياده
بوندن غيری نسنه تعقل ايتمزلر زيرا طائفهٔ عربك يانلرنده جرم ومعصيت
انجق نهب وغارت اولمغله بعد التوبه صلاح وتقوالری دخی غصب
وسرقه دن واغتنه منحصر اولوب غارت وخسارتدن فارغ اولدقده
سائر احكام شرعيه يه عمل اتمازلر ايسه دخی زعملرنجه صلاح وتقوايه
خلل ويرمزدرلر بناءً برين شيوخ عرب قبيله سی اشقيالرينی قطع طريق
ونهب وغارتدن منع وزجره قيام واحيای حقه اهتمام ايتدكده همتلری
انجق اصلاح سابله يه مصروف اولوب سائر منكرات ومحرماتی ارتكابدن
اعراض واجتناب ايتمزلر بو تقديرجه احيای حق واصلاح خلق داعيه
سيله خروج ايدن شيوخ عرب من كل الوجوه عروهٔ وثقای
شرع مبينه اعتصام ايتميوب دائرهٔ شر وفساددن بالكليه خروج
ايتمزلر وانلرندن بری مسلك انصافه سلوك ايدوب هر خصوصده
حكم شرع مبين ايله عمل ادر ايسه دخی اعوان وانصاری متابعت
ايتميوب متبوعلری دخی فوت اولدقده ينه جبلتلرنده مركوز اولان
قطع طريق ونهب وغارت ووارد وصادرينه ايصال گزند و
خسارت ايدرلر نته كيم ديار افريقيه ده مائهٔ سابعه حدودنده
قبيلهٔ بنی كعب بن سليمدن قاسم بن مرين نام كمسنه خروج ايدوب
طائفهٔ عربی نهب وخسارتدن منع وزجر ايدی بعده ينه ديار
افريقيه ده باديه رباحده مسلم قبيله سندن سعادت اسميله
موسوم بر كمسنه دخی امر بالمعروف ونهی عن المنكر ايله اجرای
حق واصلاح خلقه قيام ايدوب صلاح ودیانتده قاسم بن مرينه
غالب ايدی لكن بونلرك ايكيسی دخی مدت قليله حكومت و
مسافرخانهٔ عالمدن محلهٔ خاموشانه عزيمت ايدوب برلرينه حالا
قبيله دن بر فرد قائم اولمامغله شر وفساد كالاول ظهوره گلدی
اشبو كتابده قبائل سليم ورباح احوالی بياننده ذكر وتفصيل
اولنور بوندن صكره غربده بعض شيوخ قبائل قاسم وسعادت
اثرينه سالك اولوب احيای مراسم سنت وتمهيد مبانی شريعت
دعواسيله ظهور وخروجدن خالی اولميوب لكن قصد وغرضلری
حدينه اخلاصدن عاطل اولمغله سعيلری هبا اولدی نسئله الله

فی عباده الفصل الثامن والخمسون فصل ثالثك اللی سكزنجی
فصلی احوال عالم ووقایع دول وامم دائر احكام نجومیه وجفریه وملحمیه
متعلق امور غریبه بیاننده در معلوم اوله كه خصائص نفوس بشریه
دندر كه انسان عواقب امورینه وكندی ایچون زمان آینده حدوثی
مقدر اولان حیات وممات وخیر وشره دائر احوالنی بیلمكه
مائل اولوب خصوصاً عالم كون وفساده حوادث عامه‌نك احواله
ودنیادن باقی قلان مقداره ودول وسلطنتلرك مدت وبقالرینه
اطلاعه طبیعت بشر مجبول ومفطوردر بو سببدن ناشی ناسدن
چوق كمسنه‌یی مشاهده ایدرزكه ذكر اولنان حوادث عامه‌یی عالم
رؤیاده كشف وشهود وكهان ومنجمیندن استخبار ایله وقوفه
سعی ایدوب ملوك وامرا واهل سوق وضعفا بو خصوصك حل
وكشفنه طالب وراغبلردر ودخی مدن وامصارده ناسدن بر
صنف خلقك بو امره شوقنی كوروب حوادث آتیه‌یه علم ووقوف
ادعاسیله هوس كاران روزكار اشتغال ایدوب كندویه مكسب
ومعاش اتخاذ ایدیلر شویله كه سوق وبازارده دكانلردن آچوب
امر غیبیدن سؤال ایچون كلان كمسنه‌لر اول دكانه واروب
عرض مرام ایدرلر وصبح ومسا كثیرك نسوان وصبیانی و
ضعفای عقولدن نیجه ادانی كسب معاش ایچون ومحبت و
عداوته دائر خصوصلردن سؤال ایدوب وانلر دخی بلدكلری
صنعت ایله جواب ویررلر وبونلرك بعضیلری منجم ورمال اولوب
وبعضیلری دخی طاش وبقله ایله فال آچوب اكا مناسب صحبت
ایله جواب ایدرلر وبعضیلری دخی مرآت ومیاهه نظر ایدوب زعملرنجه
مشاهده ایتدكلری صور روحانیه‌دن خبر ویررلر انلره ضارب المندل
درلر وبو صنایع خسیسه‌نك جمله‌سی بلاد وامصارده شایع و
منتشر اولان منكرات محرمادن اولوب منع ودفعی واجبدر
زیرا شرع محمدیه‌ده نجوم وكهانت وانلرك امثالی صنعت منكر و
منهی اولوب طائفهٔ بشرك علم غیبدن محجوب اولملری نصوص
قاطعه وادلهٔ ساطعه ایله ثابتدر مگر جناب علام الغیوب جل
شانه من كل العیوب خواص عبادینی واقفهٔ مهام وباقیض و

الهام ایله بعض اسرار غیوبه واقف ایدوب منزلهٔ كشف وشهوده
واصل اوله واحكام رمل ونجومه اعتنا ایله احوال عالمه اطلاعه اكثر ملوك
وامرا طالب وراغب اولور وملك ودولتلرك دشمنلری حال وشانی
استعلامدن خالی اولمازلر وبو سببدن ناشی حكما وعلمادن نیجه كمسنه‌لرك
رمل ونجوم امثالی علوم وفنونه همت وعنایتلری مصروف اولوب الی
عصرنا هذا هر دولتك رجالی میاننده كشف ولایت ونجم وكهانت اقتضاسیله
احوال عالمه دائر كلمات كثیره واقع اولدیكه هر طائفه بولندقلری دولتك
زوال وبقاسنه تحمیل وترقب ایتدكلری ملك وسلطانك ظهور وخروجنه
وبلكه هر دولتك ظهور ایده‌جك ملوكك عدد واسامیلرینه ذكر وكتبلرینه درج
ایدوب بین الملوك وقوع بولاجق فتن وحروبه استخراج ایدیلر وتواریخ
اوزره واقع اولان علم وعمله حدثان اطلاق اولنور وعهد بعثتدن
وزمان رسالتدن مقدم وقت جاهلیتده طائفهٔ عرب میاننده كهان
وعرافلر كثیر اولوب هر قبیله مشكلاتینی انلره عرض واعلام وحوادث
آتیه‌دن استعلام ایدرلر حتی زمان جاهلیتده كهان عربدن شق وسطیح
نام ایكی كاهن باریك بین اولوب ملوك یمندن تبع بن نصر كوردیكی
رؤیانی تعبیر وتاویل ایدوب دیدیلر كه مقتضای واقعه اوزره ابتدا
ملك حبشه دیار عربه مالك اولوب تاج ودولت بر مدت انلرك
ربودهٔ چوكان تسخیری اولدقدن صكره ینه طائفهٔ عربه رجوع ایدر
بعده برهه من الزمان ملت اسلام ظاهر اولوب حكومت شرق وغرب
طائفهٔ عربه منتقل اولوردی وكذلك سطیح كاهن كسرای مجوس
طرفندن عبد المسیح نام سفیر وساطتیله موبد الك كوردیكی رؤیایی
بعد النقل تعبیر وتاویل ایدوب دیدیكه دولت اسلامك ظهورینه خبر
ویردیكی عامهٔ كتب سیرده مسطوردر وكذلك بربریه طائفه‌سندن
دخی كهان عرب كبی نیجه كاهنلر موجود اولوب وانلردن زیاده مشهور
ومعتبری بنی یفرن یاخود بنی غمرت قبیله‌سنه منسوب موسی بن صالح نام
كمسنه احوال عالم وتقالیب ملك وامه متعلق بربریه لسانی اوزره
منظوم ومقفی كلمات كثیره‌سی السنه ناسده دائر وسائر ایدی
واكثر كلماتی دیار غربده واقع ملوكك زمانه‌نك ملك ودولتلرینه دائر
اولوب طوائف بربریه میاننده متعارف ومتداولدر وطوائف

هر بر یه نك بعضیلری موسی نك واینه و بعضیلری فن کهانتده مهارتنه
ذاهب اولوب و نیجه لری تاریخ هجرتدن ازمنهٔ کثیره ایله مقدم نبی مبعوث
اولمق اوزره زعم ایدیلر اقدا علم ظهور دین اسلامدن مقدم بعثت رسل
وقتنده موجود اولان رجال احوال عالم و وقایع امم دائر حوادث
غیبیه یی عهدلرنده مبعوث اولان انبیادن اخذ ایدوب الی یوم القیمة
ظهور ایده جك حوادث خبر وحی نبوته اسناد ایدرلر تتمه کبم طائفهٔ بنی
اسرائیل عصرلرنده مبعوث اولان رسل کرام و انبیای عظامدن عالم
کون وفساده ظهور ایده جك وقایع غیبیه الحاح والهام وجه اوزره
استعلام ایدوب طلب جوابده اصرار ولغت ایتدکلرنده واحداً
بعد واحد بینلرنده حوادث کونیه دن وجه صواب اوزره جواب ویررلر
ایدی اما دولت اسلامده مدت بقای دنیا و ملك و دولك اعمار و
فناسنه متعلق کلمات کثیره واقع اولوب عالم کون وفساده ظهور
ایده جك احوال عامه و خاصه دن خبر ویردی و بو بابده موثوق و
معتمد اولان صدر اسلامده صحابهٔ کرام ذوی الاحترامدن منقول اولان
آثار صحیحه اولوب خصوصا اخبار اهل کتابدن کعب الاحبار و وهب
بن منبه امثالی اهل اسلامك اخباریدر و دولت اسلامده علمانك
بعضیلری حوادث آتیه یه دائر بعض امور غیبیه یی آثار اصحابك
ظواهرندن اقتباس ایدوب و بعضیلری دخی وجوه مختلفه اوزره
تأویلات بعیده دن اخذ ایدیلر و ائمهٔ اهل بیتدن امام جعفر صادق
حضرتلری و انك امثالی سادات اهل بیت هاشمیه نك کباری
نور کشف و کرامت ایله حوادث کونیه دن چوق نسنه افاده
ایدوب اسرار غیبیدن نیجه امور عجیبه اظهار ایتدیلر و ائمهٔ اهل بیتك
اعقاب و احبابندن و بونلرك غیری اولیای کرامدن کشف و
کرامت طریقیله خارق عاده امور صدوری جائز و غیر منکر اولدوغی
ائمهٔ اهل بیت نبوتك بو رتبه سنه کرامت بدیهیه یه اهلیت و
استحقاقده جمله یه سبق و تقدملری منتسل سائر و علم ناثرلی ظاهردر
و بالخصوص که شان معالیشان معشر آل اصحابدن مشکوة صدر
نبوتدن شرفیز عز صدور اولان ان فیکم محدثین حدیث شریفی مؤدا
سی اوزره اهل بیت نبوتك لسان صدق و الهام کشف اسرار

غیب ایتدی شهادت حاله خیر البشر ایله ثابت و متحقق در اما قرن
اول و صدر ملت منقضی و ناس تدوین علوم و وضع اصطلاحاته
راغب و منتهی اولوب کتب حکمت زبان یونانیدن لسان عربیه یه نقل
و ترجمه اولندقده اکثر اوقات و اغلب حالاتده ناسك اعتماد و
اعتبارلری کلام منجمینه مقصور اولدی شویله که ملك و دولت
و سائر امور عامه ده احکام قراناته استعلام موالید و سائر
اسئلهٔ مخصوصه ده طوالع فلکیه یه استناد ایدوب وقت
سؤالده اشکال و اوضاع فلکیه یی تسویه بیوت طوالع ایله سعد
و نحسه دال اولان ادلهٔ نجومیه مقتضاسی اوزره مولودك و مسئولك
سعادت و نحوستنه استدلال ایدرلر بناءً علیه بزا ابتدال احوال
کونیه ده و حوادث غیبیه حقنده وارد اولان آثار و اقوال صحابه یی
بیان ایدوب بعده بو بابده اصحاب تنجیمك اخبار واهیه سی بیانه
رجوع ایده رز اما اهل اثرك کتاب سهیلیده امام طبریدن منقول اولدیغی
تعیین مدت ملت بیضا و بقای عالم دنیا حقنده وارد اولان کلامی
اقتضا ایدر که عالم دنیانك مدت بقاسی ابتدای ظهور اسلامدن بیوز
سنه اولوب سنین مذکوره قریب ختام اولدقده نشئهٔ اولی
تمام و ساعت قیام ایدر لکن سنین هجریه نك مائهٔ خامسی
تمام اولوب هنوز عالم فانی فنا پذیر اولمامغله قول مذکور کذب
و بطلان اولدیغی ظاهر اولدی و اما محمد بن جریر طبری نك نقل مذکورده
سندی مستندی عبد الله بن عباس رضی الله عنهمادن عالم دنیا آخر
جمعه لرندن بر جمعه در دیو خبر و روایت ایدوب لکن اثر مذکوری بر دلیل
ایله کشف و ایضاح ایتمدی بو خبر مانوذك ابتدا علم سر و وجه بو
درکه مدت بقای دنیا سموات و ارضك خلق اولندیغی ایام سته
ایله تقدیر اولوب و ایام خلقك هر یومی و ان یوماً عند ربك
كالف سنة مما تعدون نص کریمی اوزره عالم دنیانك مدتی التی
بیك سنه یه بالغ اولور و دخی خبر صحیحده وارد اولدیکه سلطان
الانبیا علیه افضل التحایا اصحاب کرامه خطاب ایدوب بیوررلرکه سزدن
اول کلان امم ماضیه نك اوقاتنه نسبت ایله سزك وقت
و زمانکز ابتدای وقت صلوة عصر ایله غروب شمس میاننده وقت

مقداری و حدیث اخرده دخی ثابت اولدیکه بنم رسالت ایله کافهٔ
امه بعث اولندم حالبوکه وقت قیامت اشبو ایکی انکشت کبیدر
دیو وقت ساعتی تقریب ایدوب بعده ایضاح کلام و کشف
مرام ایچون اغصان شجرهٔ طیبهٔ لطافت اولان اصابع مبارکلریندن
شهادت بارمغیله اورته بارمقلرینه اشارت بیوروب بینلرنده اولان
تفاوته ایما ایتدیلر و دخی کتب فقه شریفده تعیین اولندیغی اوزره صلوة
عصرک وقت اولی یعنی هر شینک ظلی کندوسنک ایکی مثلنه بالغ
اولدیغی وقتدن غروب شمسه وارنجه تقریبا بر یومک کاملک نصف و
سدسی اولورکه ایکی ساعت مقداری زماندر زیرا هر یوم یکرمی درت
ساعته مقسوم اولدقده سدسی یعنی التیدن بری درت ساعت
و نصفی ایکی ساعت اولور و کذلک اصبع وسطی نک یعنی اورته
بر ماغک شهادت بارماغندن ارتفاع طول جهتیله فضل و تفاوتی
دخی نصف و سدس یعنی التی حصه دن بر حصه سنک نصفی مقداری
اولور فعلی هذا حدیث اولده اشارت نبویه وارد اولدیغی اوزره ابتدای
اسلامدن مدت بقای دنیا آخرت جمعه ارندن بر جمعه کوننک نصف
و سدسی اولوب بشیوز سنه مقداری اولور و بو معانی حدیث
آخر دخی مؤیددر که حضرت رسالتپناه علیه الصلوة والسلام
بیوررلرکه الله تعالی بو امتی بر یومک نصفی مقداری زمان تأخیر
و ابقا ایتمکدن عاجز اولماز بو تقدیرجه ذکر اولنان احادیث شریفه
دلالت ایتدیکی اوزره مدت دنیادن قبل الاسلام التیبیک التیوز
سنه مرور ایتمش اولور و دخی وهب منبه دن مروی اولدیغی اوزره
مدت دنیادن قبل الاسلام مرور ایدن التیبیک التیوز سنه در
معلوم اوله که شیخ سهیلی امام طبریدن نقل ایله مدت بقای
دنیا بعد الاسلام بشیوز سنه اولمق اوزره نقل ایتدکدنصکره
کلام مزبوری رد ایدوب دیدیکه حدیثین مذکورین امام طبرینک نقل
ایتدیکی امره دلالت ایتدیکندن ماعدا واقع حال دخی نقل مذکوره
مخالف اولوب یعنی ملت اسلامدن بشیوز سنه مرور ایدوب ینه
مدت دنیا کما کان باقی قالدی دیدی بعده حدیثین مذکورینه توجیه
و تأویله شروع ایدوب دیدیکه اول حدیثکه بیک سنه فرض اولنان

یومک نصفی مقداری بو امتک دوام و بقالرینی مشعردر دیدکری شی
ماعدایی منافی اولماغی قاعده سنه بناءً نصف یوم اولان بشیوز سنه
دن زیاده دوام و بقالرینه منافی اولماز و دخی حدیث ثانیکه رسول
اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلری بعثت و رسالتلرینی ذکر و بیان ایدوب
یوم قیامی انکشت شهادت و اصبع وسطالرینه تشبیه بیورملرینی
متضمندر بو حدیث مذکور ایله قیامتک قریب اولدیغنه اشارت و دلالت
ایلدیلر روز رستاخیز میاننده یعنی آخر و شریعت غرکک عدم تخللنه
دلالت قصد اولنوب طبرینک کلامی بو جهتیله سبق ایدن معانی متضمن
دکلدر دیدی بوندنصکره امام سهیلی تحقیق ماعدا اولمیان طریق
اخر ایله مدت بقای دنیایی تعیین و تقدیره شروع ایدوب دیدیکه
الم الر کبی سورهٔ کریمه نک اوائل و فواتحنده واقع حروفک مکررلری
حذف اولندقدنصکره جمله سی اون درت حرفه بالغ اولورکه الم
یستطع نقص حق کره ترکیبنده مجموعی مندرجدر یعنی ا ل م ی س
ت ط ع ن ق ص ح ک ر حرفلری جمل کبیر و ابجد حسابی اوزره
عددلری اخذ اولندقده مجموعی طقوز یوز عدده بالغ اولور و عدد مذکور
بعثت نبویه دن مقدم الوف سنین دنیادن الف اخیردن منقضی
اولان عدده ضم اولندقده عدد مذکور ایله الف اخیر تمام اولوب ابتدای
بعثتندن مدت بقای دولت اسلام طقوز یوز اولور سنه تمامنده
قرن ختام اولور دیو ختام کلامدن صکره ینه سهیلی دیدیکه بعید
دکلدرکه عدد مذکور فواتح سور اولان حروف مذکوره نک فوائد و اثارندن
اولوب مدت بقای دولت اسلامه اشارت اولنه معلوم اوله که
امام سهیلینک تقریری اوزره توجیه مذکورک عدم بعدی لفسنده
ظهور و وقوعی موجب و مقتضی اولماغله کلام مذکور تعدیل و اعتقاده
صالح دکلدر و امام سهیلی یه بو توجیه غیر وجیه حامل و داعی اولان
ابن اسحاقک کتاب سیرنده واقع اولان حکایهٔ غریبه درکه عهد
رسالتپناه صلی الله علیه و آله حضرتلرندن احبار یهوددن ابو یاسر بن
اخطب ایله قرنداشی حیی نام یهودیلر قرآن کریمده اشبو حروف
مقطعه الم آیت کریمه سنی استماع ایتدکلرنده زعم فاسد و رأی
کاسدلری اوزره دولت اسلامک بیاننه جمل ایله تأویل ایدوب جمل

کبیر قاعده‌سی اوزره حروف مذکوره‌نڭ عدد حساب ایدوب یتمش
بره بالغ اولمغله دولت اسلامڭ وقت و زمانی قلیل و قیامتڭ وقوعی
قریب ایمش دیدیلر بعده حیی بن اخطب بنه حضور باهر النور نبویه‌یه
کلوب یا محمد قرآن عظیمده الم دن غیری حروف مقطعه موجود میدر
دیو سؤال ایتدکده سلطان الانبیا علیه افضل التحایا سوره کریمه اعرافڭ
ابتداسی اولان المص حرفلرینی ذکر ایدوب بعده بنه حیی بن اخطب
عدد حساب جهتیله بوندن زیاده حروف مقطعه وارد اولدیمی دیو
سؤال ایتدکده الر نص کریمی ایله جواب ویردی تکرار حیی طرفندن
استزاده ایله اعاده سؤال اولندقده مشکوة صلاتبوتدن المر
نص کریمی ایله جواب مستطاب شرف‌ریز عز صدور اولمغله حیی الم حرفلرینی
حساب ایدوب ایکی‌یوز یتمش بره بالغ اولمغله دولت اسلامڭ وقت
و زمانی طویل و مدید اولمق اوزره زعم ایتدکدن صکره فواتح سورده
واقع حروف مقطعه‌نڭ بعضیسی حسابده قلیل و بعضیسی کثیر اولمغله
رسول اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلرینه خطاب ایدوب دیدیکه یا
محمد تقیین مدت اسلامده اعداد قلیله و کثیره‌دن قنغیسی مراد
اولندیغی معلوممز اولمامغله سنڭ حال و شانڭ بزه مشتبه و
ملتبس اولوب بو خصوصده عقده خلجانمزی حل و رفع ایتمدڭ دیو
حضور نبویدن کتدیلر بعده ابو یاسر بن اخطب قوم یهوده دیدیکه جائز
درکه اشبو حروف مقطعه‌دن الم المص الر المر حرفلرینڭ مجموعنڭ
عددی مراد اولوب یدی‌یوز اوتوز سنه دولت اسلام ممتد اوله دیو
احتمال ویردی بعده امام ائمه مفسرین اولان ابن اسحاق دیدیکه اشبو
مقطعه قرآنیه آیات متشابهاتدن اولوب حقیقتنه علم و وقوف
جناب علام الغیوبه مخصوص اولمغله یهودڭ معنای عدد جمل ایله
تأویلات فاسده‌لرینی رد ایچون هو الذی انزل علیک الکتاب منه
آیات محکمات هن ام الکتاب و اخر متشابهات آیت کریمه‌سی
نازل اولدی دیدی معلوم اوله‌که سهیلینڭ اخبار یهوددن ابو یاسر
ایله حییدن نقل ایتدیکی قصه ملت اسلامڭ عدد مذکور ایله تقدیر
و تعیینی اوزره دلالت ایتمیوب مدعاسنی اثباتده قاصردر زیرا اشبو
حروف مقطعه قرآنیه و سائر حروف تهجی ابجد حسابی اوزره اعداد

معینه‌یه دلالت طبیعیه و یا عقلیه ایله دلالت ایتمیوب بلکه اصحاب جفر
و حساب میاننده حساب جمل اسمیله مسمی اولان وضع اصطلاحه مبنی
دلالت وضعیه قبیلندندر اگرچه حساب مذکور ناس بیننده قدیم و مشهور و
اصحاب شعر و انشا میاننده مستعمل و متداول ایسه‌ده لکن عرف و
اصطلاحڭ قدمی دلیل و حجت اولمدیغی ظاهردر و ابو یاسر و قرنداشی حیی
نام یهودیلرڭ بو بابده قول و رأیلری عامه اهل اسلام و بلکه علمای یهود میاننده
دخی دلیل اولمیوب کلاملری احتجاجه صالح اولمدیغی اظهردر و دخی ملت اسلامڭ
عهد رسالتدن قیام ساعته دک قائم و حادث اوله‌جق دول و فتنڭ
احوالنه متعلق علی الاجمال بعض آثار ثابت اولوب ائمه حدیثدن بعضیلری
نقل و روایت ایتدیلر ازجمله امام ابو داود کتاب سننده شیخی محمد
بن یحیای ذهلی طریقندن بر حدیث تخریج ایدوب سلسله اسنادی حذیفة
الیمانی رضی الله عنه حضرتلرینه منتهی اولدی و بو طریق ایله که محمد بن
یحیی سعد بن حکیمدن انلر دخی عبد الله بن فروخدن عبد الله دخی اسامة
بن زید لیثیدن و اسامه دخی ابن قبیصة بن ذؤیبدن ابن ذؤیب دخی
حذیفة الیمانی حضرتلرندن نقل ایدوب حذیفه رضی الله عنه بیوردیلرکه
والله بیلمم اصحاب اصدقامه حقیقة نسیانمی عارض اولدی و یا خود
تناسی صورتیله معامله‌می ایتدیلر فتن و حروبه دائر احادیثی
ذکر ایتمز اولدیلر زیرا والله و والله رسول اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلری
قیام ساعته دک ظهور ایده‌جک فتن و حروبڭ قواد و رؤساسنی
و آنلرڭ اعوان و انصارندن اوچیوزدن متجاوز رجالدن بر فردڭ
ذکرینی ترک ایتمیوب بلکه بزم ایچون امرا و رؤسادن هر بریڭ آدینی
و باباسنڭ و قبیله‌سنڭ دخی اسملرینی ذکر ایتدی بو حدیث مذکورڭ
وجه مشروح اوزره ابو داود روایت ایتدکدن صکره رواتنه قدح و
طعن ایله تعرض ایتمیوب سکوت ایتدی و ابو داود رساله‌سنده دیدیکه
کتاب سننده درج و ثبت ایتدیکم احادیث شریفه‌دن قنغی حدیثڭ
رواتی شاننده سکوت ایدرسم اول حدیث قبوله صالحدر دیو شرط
ایتمکله حدیث مذکور ابو داود قتنده مقبول اولمش اولور
معلوم اوله‌که اشبو حدیث مذکور اگرچه صحیح و مقبولدر لکن
نفسنده مجمل و مبهم اولوب انجق اجمال و خفاسی بیان و مبهماتی

كشف و عيان ايچون الت يندي جيد آثار اجزايه محتاجدر و ينه ابو
داودك تخريج ايتديكي اشبو حديث كتاب سننك غيري كتبده مذكور
اولوب وجه آخر ايله مسطور دگلدر و نه كيم صحيحينده حذيفة بن اليمان حضرتلري
مرويدركه خطيب منبر رسالت عليه افضل التحيات حضرتلري حضور
اصحابده بر خطبۀ بليغه انشاد ايدوب قائم اولدقلري مقام عاليده
قيام ساعته دك حدوث ايده جك وقايع و حوادث آتيه دن برشي
ترك ايتميوب جمله سني تحديث ايتدي و مجلس نبويده حاضر اولان
اصحاب كرامدن حديث مذكوري حفظه موفق اولانلر حفظ ايدوب نسيانه
ذاهب اولانلر فراموش ايتديلر لكن امام بخاري حضرتلرينك
روايتنده حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم قيام ساعته دك برشي
ترك ايتميوب الا انجق ذكر ايتديلر مضموننی متضمن عباره ايله واقع اولدي
و ينه امام ترمذينك كتابنده ابو سعيد خدري يوروديلركه امام محراب
نبوت عليه افضل التحيات حضرتلري بر كون بز ملة صلوة عصري ادا
بيوروب بعده طوباي بهشت كبي قيام و خطبۀ حكمت نظام انشاد
ايتديلركه قيام ساعته دك ظهور ايده جك حوادث و واقعاتدن برشي
ترك ايتميوب جمله سني بزه اخبار بيورديلر و كلام حضرت نبوي ايله
تشنيف سامعۀ ابتهاج ايدن مستمعيندن حفظه موفق اولانلر حفظ
ايدوب نسياني غالب اولانلر نسيان ايلدي انتهى معلوم اوله كه
احاديث مذكوره نك جمله سي صحائف صحيحينده مسطور احاديث
فتن اشراط ساعته محمول اولوب اندن غيري بر محل صحيحي اولمديغي
ظاهردر زيرا شارع صلوات الله عليه وسلامه حضرتلرندن بو مقوله
الفاظ عموم ايله وارد اولدي احاديث عامه فتن و حروب اشراط
ساعته حمل اولنمق معهود و معروف اولوب دول مخصوصه يه حمل
اولنمق عرف شرعه مخالفدر لكن ابو داودك حذيفه دن تخريج ايتديكي
حديث ساعتده ابتداي اسلامدن الى يوم القيمة ظهور ايده جك
ملوك و سلاطين عددلري و كندولرينك و ابا و قبيله لرينك اسماءلرينك
تعيني خصوصي سائر احاديث و آثارده موجود اولميوب شاذ و منكر
اولديغندن ماعدي رجال و رواتنك حال و شاننده آننه حديث اختلاف
ايتديلر ابن ابي مريم رواة حديثدن ابن فروخك احاديثنی على الاطلاق

منكر

منكردر ديو جزم ايدوب و امام بخاري حضرتلري ابن فروخك بعض احاديثنی
صدوق و بعضيسي منكردر دي و آئمۀ حديثدن ابن عدي ابن فروخك
احاديثی محفوظ دگلدر دي و ينه رواة حديثدن اسامة بن زيدڭ
امام بخاري و مسلم حديث تخريج ايدوب و ابن معين توثيق ايتديسه
دخي امام بخاري اسامه دن اصل اولمق اوزره حديث تخريج ايتميوب
استشهاد طريقيله تخريج ايتديكندن ماعدا يحيى بن سعيد ايله امام احمد بن
حنبل اسامه يي تضعيف ايتديلر و ابو حاتم اسامه نك حديثی كتب
اولنور لكن احتجاج اولنماز دي و ابن قبيصه مجهولدر ديو آئمۀ حديث
تصريح ايتديلر فعلى هذا ابو داودك تخريج ايتديكي حديث شاذ اولديغندن
ماعدا وجوه مذكوره ايله ضعفی ظاهر اولوب احتجاجه صالح اولماز
ودخي معلوم اوله كه ملت اسلاميه ده ظهور ايدن و ايده جك دول
مخصوصه يي بعضيلري كتب جفره نسبت ايدوب ملوك اسلاميه نك
على التفصيل احوالنی كتاب جفرده مسطور اولمق اوزره زعم ايدرلر
و مدعالرينی آثار شرعيه و احكام نجوميه ايله تأييد ايدوب طريق آخر
ايله بيان ايتديكندن ماعدا كتاب جفرك اصل و مستندينی دخي بيلمزلر
كتاب جفر اصلی بويله دركه طائفۀ زيديه نك رأس رئيسی هارون
بن سعيد عجلينك بر كتابي موجود ايديكه امام جعفر صادق
دن روايت ايدوب كتاب مزبورده عامۀ اهل بيتك و ايجارندن
بعض اشخاص معلومه نك احوال و حقلرنده ظهور ايده جك امور
على التفصيل مسطوردر هارون عجلينك نقلی اوزره جفرده مسطور
اولان امورك جمله سي امام جعفر صادق حضرتلرندن و انلك امثالی
بعض سادات اهل بيتدن كشف و كرامت طريقيله منقول اولوب
فيض رباني و الهام صمداني ايله سائر اولياء اللهك نائل اولدقلري
كشف و شهود بونلرده دخي موجود اولمغله حقلرنده ظهور ايده جك
حوادث آتيه دن و وقايع غيبيه يي تفصيل و تقرير و بر صغر
بوزاغي دريسنه امام جعفر صادق ثبت و تحرير اتمش ايدي درلر
بعده هارون عجلي كتاب مزبوري امام جعفردن نقل و روايت
ايدوب صحائف اوراقه كتابت ايله جفر اسميله تسميه ايتدي زيرا
لغت عربده لفظ جفر بوزاغي معناسنه اولوب كتاب مزبورك

اصح جلدلرده مکتوب ومرقوم اولمغله تاروز عجلی کتاب مزبوری صحائف
اوراقه نقل ونقلیدیکره مناسبت مزبوره‌یه مراعات ایدوب نسخهٔ مزبوره‌یه
جفر تسمیه ایتمکله اسم مذکور کتاب مزبورک علمی اولدی و کتاب
جفرده تفسیر قرآن کریم مسطور اولوب آیات بیناتک معانی باطنه‌سنی و
اسرار غریبه و دقایق عجیبه‌یی محتوی وجمله‌سی امام حضرت
جعفر صادق رضی الله عنه حضرتلرینه اتصالی سند صحیح و طریق سدید
ایله ثابت اولدیغندن ماعدا اصل نسخه‌نک عینی دخی موجود اولمیوب
جسته جسته صحائف اوراقده سند و دلیلدن عاری بعض کلمات شاذه
مرسوم و مسطوردر اگر کتاب مزبورده مسطور اولان کلماتک
امام جعفر صادقدن و یاخود سائر اهل بیتدن صدوری نقل صحیح
ایله ثابت اولایدی انلرک کشف وشهودینه مبنی کلمات قدسیه‌لری
سندسیز اولوب فحوای کلام و مضمون کتابه وثوق حاصل اولور
ایدی زیرا امام جعفر صادق حضرتلرندن نقل صحیح ایله منقول و
ثابتدرکه اهل بیت نبوتدن بعض اقاربنه قبل الوقوع نیجه وقایع
هائله ظهورندن آگاه ایدوب تحذیر وتوقی ایله امر بیوردقلری حسب
الاخبار اول واقعهٔ هائله واقع اولور ایدی نتکم حضرت امام جعفر
صادق حضرتلرینک عم مکرملری زیدک اوغلو یحیا طلب امامت ایله
خروج مراد ایتدکده عاقبتی هلاکدر دیو تعریض و تصدیدن منع و نهی
ایدوب لکن یحیا حضرت امام جعفر صادقک پندنی قبول ایتمیوب
وخروجه تصدی ایتدکده جرجانده قتل اولندیغی کتب تواریخده
مسطوردر زیرا ائمهٔ اهل بیتک غیری اولیای کاملینده کشف و
کرامت وقوعی ثابت اولدقده غیرت طاهرهٔ نبویه و عصابهٔ کریمهٔ
محمدیه که علم دین و عرفان و یقینده درجهٔ علیایه واصل و علی
الخصوص اصلها ثابت و فرعها فی السماء آیت کریمه‌سی اوزره
سلطان الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلرینک عنصر کریمه‌لرینه متصل و
گلشن وجودلرندن منشعب فروع طیبه‌لری اولمق شرفیله مشرف اولوب
وبو جرثومهٔ کریمه‌یه وارنجه نسب طاهر و حسب ظاهر ایله کشف
وشهوده سائر کاملیندن الیق و اولی اولدقلری ظاهر و باهردر و دخی
سادات اهل بیت میاننده کشف وشهوده مبنی کتاب جفردن خارج

وقایع ملک و دولته دائر کلمات کثیره جاری اولوب اکثری عبیدیان دولتی
اخبارنده مسطوردر نتکیم مورخیندن ابن رقیق نام فاضل تحقیقندن منقولدر
که ابو عبید الله شیعی والدی محمد حبیب الله ایله سادات علویه‌دن عبید
الله مهدی‌یه ملاقی اولوب دعوای امامت ایله ظهور و خروجنه دائر کلمات
و مکالمه ایتدکده عبید اللهی سادات اهل بیتک دیار یمنده محب و داعیلری
اولان ابن حوشبه‌یه گوندردیلر عبید الله دخی ولایت یمنه یمن قدوم
میمنت لزومی ایله تشریف ایله ابن حوشبه‌یه ملاقی اولدقده ابن حوشبه
عبید الله مهدی‌یه اظهار محبت و مودت ایدوب بو وجهله پند و نصح
و وصیت ایتدیکه سنک بنیان ملک و دولتک دیار مغربده تمهید و
تشیید اولنه جفر و سلسلهٔ اهل بیتدن مأثور علم جفر ایله معلوم
اولمغله هر حال دیار مغربه واصل اولدیغکزده مرادکز اوراده حاصل
اولور دیدی و عبید الله مهدی دخی ابن حوشبه‌نک رأی و اشارتی
اوزره مغرب دیارینه عطف عنان عزیمت ایدوب دعوای خلافت
قیام و مراد و مقصودی قرین ختام اولدی کذلک منقولدر عبید الله
مهدینک دیار مغربده بنیان عز و اقبالی مشید و ابواب خصوم کرکی
کبی مسدود و مؤسس اولدقده عبید الله مهدیه قلعه‌سنی بنایه شروع ایدوب
دیرکه بن حصن حصین و سور رصینی انکیچون بنا ایدرم که سلالهٔ فاطمیه‌نک
اعدای و خصومندن ابو یزید صاحب حمار نام باغینک خروجی وقتنده
بنی فاطمه‌دن موجود اولان رجال بر ساعت نهار اول قلعه‌ده تحصن
و قرار ایدوب اول خارجی بدکارک مکر و کیدندن امین اوله‌لر دیدکدن
صکره صاحب حمارک بیرامن قلعه‌ده موقف و مکانی اولان میدانی
دخی کوستردی بعده خبر مذکور احفاد عبیدن اسماعیل منصوره
بالغ اولوب زمان خلافتنده اول خارجی بدنهاد صاحب حمار خروج
و قلعهٔ مهدیه‌یی محاصره ایتدکده اسماعیل منصور باغی مزبورک محل
نزول و موقف قراری اولان مکانی طلب و سؤالدن خالی
اولمدی و قتا که جدی عبید الله مهدینک تعیین ایتدیکی محلده قرار و
آرام ایتدکده اخبار اولندیغی فوز و ظفر حازم اولمغله در حال قلعه‌
دن بروز و خروج ایدوب اوزرینه حمله ایتدکده صاحب حمار قرار ایده‌
میوب فرار ایتدی و اسماعیل منصور لشکر جرار ایله تعقیب ایدوب

ذاب ناحیه سنه واصل اولدقده انده فوز وظفر میسر اولوب
صاحب حماری قتل ایتدی وسادات اهل بیتدن بو مقوله اخبار عجیبه
کثیر اولوب نور کشف ایله نیجه امور غیبیه یه واصل اولدقلری کتب تواریخ
ده مسطوردر واما فرقهٔ منجمین اوضاع علویه ایله آثار سفلیه یه
استدلال ایدوب انقلابات ملک ودولت وسائر احوال عامهٔ امتی
قرانات کوکبه خصوصا قران علویه یه اسناد ایدرلر ولوازمک تحقیق
وبیانی بویله درکه اصحاب نجوم بروج فلکیه یی عناصر اربعه اعتباریله
دورت قسمه تقسیم ایدوب اوچ برجه مثلثهٔ ناریه وآخر اوچ
برجه مثلثهٔ هوائیه واوچ برجه مثلثهٔ مائیه واوچ برجه ترابیه تسمیه ایتدیلر کذلک
سیاره دن ایکی کوکب که بر برجده اجتماع ایده اول اجتماعه قران
اطلاق ایدوب انک ایچون احکام مخصوصه اثبات ایتدیلر ولکن
قرانات نجومیه علویه نک یعنی زحل ایله مشترینک قرانی زعملری
اوزره ملک ودولتک احوالنه دلالت وسائر قرانات فلکیه دن
اقوی واحری اولمغله قران علوینک وقت وزمانی دخی وقت
وضعی ضبط اولنوب ملک ودولت احوالنه استدلال ایدرلر
زیرا زحل ایله مشتری هر یکرمی سنه ده بر کره مثلثات بروجیه
دن بر برجده اجتماع وقران ایدوب بعده اول برجدن مفارقت
ویکرمی سنه تمامنده اول مثلثه نک تثلیث ایمنندن برج آخرده
قران ایتدکدنصکره یکرمی سنه مرورنده ینه اول مثلثه نک
برج آخرنده قرار ایدر شویله که مثلثات بروجیه دن هر مثلثه ده
که اوچ برجدن عبارتدر اون ایکی کره قران ایدوب هر بر قرانک
مدتی یکرمی سنه اولمغله التمش سنه تمامنده اوچ برجده
قران ایدر بعده یکرمی سنه تمامنده اول مثلثه نک ابتدا برجنه
وینه یکرمی سنه دنصکره ایکنجی برجنه وینه یکرمی سنه دنصکره
اوچنجی برجنه عودت ایدوب بو منوال اوزره التمش سنه
تمامنده قران علوینک ایکنجی دوری تمام اولور بعده اوچنجی
دفعه دخی ینه التمش سنه دردنجی کره دخی ینه التمش سنه ده
دور قران واقع اولور بعده وضع قران مثلثات بروجدن اشبو
مثلثهٔ اولایه اقرب اولان مثلثه یه انتقال ایدوب یعنی مثلثهٔ ثانیه نک

بروج ثلثه سندن ابتداکی مثلثه نک برج آخرینه ولی ایدن برجده قران
قران ایدر بعده اوچنجی مثلثه یه وبعده دردنجی مثلثه یه انتقال ایدوب
هر بر مثلثه ده ایکیوز قرق سنه تمامنده دک اون ایکی کره قران ایتمکله
درت مثلثه نک مجموعنده طقوز یوز التمش سنه تمامنده دک قرق
سکز دفعه قران ایدر وقران علوینک یعنی زحل ومشترینک قرانی
اصحاب نجوم قتنده اوچ قسم اولوب بر قسمنه کبیر وقسم
ثانی یه وسط وقسم ثالثه صغیر تسمیه ایتدیلر وقران کبیر اول
قراندر که زحل ایله مشتری بروج فلکیه دن بر برجک درجاتندن بر
درجهٔ معینه ده اجتماع ایدوب بعده طقوز یوز التمش سنه مرورندن
صکره ینه اول درجه ده بر دفعه دخی اجتماع ایده لر وقران وسط اول
قراندر که زحل ایله مشتری مثلثات اربعهٔ بروجیه دن هر مثلثه ده
ایکیوز قرق سنه تمامنده دک اون ایکی افتراق واجتماع ایدوب
بعده مثلثهٔ اخری یه انتقال ایدر وقران صغیر اول قراندر که زحل
ایله مشتری مثلثات بروجدن بر برجک درجه سنده اقتران ایدوب
بعده یکرمی سنه دنصکره دخی تثلیث ایمنی اوزرینه انی ولی
ایدن برجک درجهٔ معینه ودقیقهٔ مخصوصه سنده اجتماع ایدرلر
شویله که اولکی برجک قنغی درجه ودقیقه سنده قران ایتدیسه
ینه برج ثانینک دخی من حیث العدد اکا مشابه اولان ابتدا
درجه سنک اولکی دقیقه سنده زحل ایله مشتری قران ایدوب
بعده یکرمی سنه دنصکره قوس برجنک اولکی دقیقه سنده بعده
یکرمی سنه مرورنده اسد برجنک ینه دقیقهٔ اولیسنده اجتماع ایتدکلری
کبی حمل وقوس واسد برجلری مثلثهٔ ناریه اولوب زحل ایله مشترینک
اشبو برجلرک هر برنده وجه مذکور اوزره یکرمی سنه ده بر دفعه
قرانی قران صغیر تسمیه اولنور بعده کوکبین مذکورین اسد برجندن
ینه حمل برجنک ابتدا دقیقه سنه یکرمی سنه مرورنده عود وانتقال
ایتدکده اشبو اوچ برجده مدت قران التمش سنه یه بالغ اولوب
مدت مزبوره یه اصطلاح منجمین اوزره دور قران عودا اطلاق اولنور
وبعده ینه حملدن قوسه وینه قوسدن اسده واسددن ینه حمله کلدکده
ینه التمش سنه تمامنده ایکنجی دفعه دخی دور قران واقع اولوب و

الثمش سنه ده دخی اوچنجی دفعه دخی الثمش سنه تمامنده و دردنجی دفعه
دخی برج حمله عودی مقرر اولوب هر بر دوری التمش سنه اولمق
اوزره درت دفعه قرانك مدتی ایکیوز قرق سنه یه بالغ اولدقدنصکره
علویین مثلثهٔ ناریه دن مثلثهٔ ترابیه فرض اولنان اوج برج آخره
انتقال ایدر بعده مثلثهٔ ترابیه دن دخی ایکیوز قرق سنه تمامنده
مثال مذکور اوزره مثلثهٔ هوائیه یه انتقال ایدوب بعده انلردنصکره
مدت مزبوره تمامنده مثلثهٔ مائیه یه انتقال ایدرلر و هر مثلثه دن
مثلثهٔ آخره نقل ایدوب مدت قران ایکیوز قرق سنه یه بالغ اولدقده
اکا قران اوسط اطلاق ایدرلر و مثلثهٔ ناریه و ترابیه و هوائیه و
مائیه نك مجموعنده قرق سکز قران صغیر و درت قران اوسط تمام اولوب
بعده مثلثهٔ مائیه دن ینه مثلثهٔ ناریه یه دور قران عودت ایلدکده قران
علویین طقوزیوز الثمش سنه یه بالغ اولدقده اکا دخی قران کبیر اطلاق
ایدرلر و قران کبیر تغییر دول و ملل کبی امور عظیمه یه دلالت ایدوب
بعض منجمین قران کبیری ملك و ملتك بر قومدن قوم اخره نقل و
رجوعنه علامتدر دیو زعم و اعتقاد ایدرلر و علویینك هر ایکیوز
قرق سنه ده بر مثلثه دن مثلثهٔ اخرایه انتقاللرنده واقع اولان قران
اوسط هر ملك و دولتك رجاللرندن متغلبه ظهور ایدوب طلب ملکه
قیام و تغلب و تسلط نامه لرینه دلالت ایدر دیو زعم ایدرلر و یکرمی
سنه ده بر برج واحدده بر دفعه واقع اولان قران صغیر علویین
بعض خوارج و بغات ظهورینه علامت اتخاذ اولنوب بعضیدن
و امصارك خرابنه و بعضیسنك عمارتنه دلیل اولمق اوزره زعم
ایدرلر **و دخی معلوم اوله که** زحل ایله مشترینك بروج مثلثه
ده قران صغیر و اوسط و کبیر ایله قرانلری اثناسنده هر اوتوز سنه
ده بر دفعه برج سرطانده زحل ایله مریخ دخی اجتماع ایدرکه اکا
منجمین قران نحسین سرطانی اطلاق ایدوب و رابع دخی تسمیه
ایدرلر و برج سرطان علی زعم المنجمین طالع عالم اولوب برج زحلك
نحس و وبالی و مریخك هبوطی خانه سی اولمغله زحل و مریخ برج
مذکورده قران ایلدکده صحیفهٔ عالمده فتن و حروب و سفك دماء
وقوعنه و خوارج و بغات عصیان جنود حرکت جیوش ظهورینه

دلالة

دلالة عظیم اولوب قحط و وبا مثللو احوال واقع اولمسنده تأثیری
شدید اولور دیو زعم ایدرلر و قران نحسین سرطانی تأثیرینك دوام
و انتهاسی وقت قراننده طالعك و سائر اوضاع فلکیه نك سعادت
و نحوستی مقداری اوزره اولوب تعبیر دلیل ایله استخراج احکامده
اصحاب نجومك حذق و مهارتی نسبتی اوزره واقعدر و اصحاب
زیج و تقویم و منجمیندن جراس بن احمد حاسب وزرای سلاجقه دن
نظام الملك ایچون عقد ایتدیکی کتابنده دیدیکه برج عقرب کوکبهٔ علیهٔ
اسلامك دلیلی اولمغله کوکب مریخك برج عقربدن رجوعی ملت
اسلام و ارباب دین علمده خلل و انقلاب وقوعنه دلالت ایدوب
تأثیر عظیمی اولمق اوزره زعم ایتدی زیرا سبب ایجاد تکوین رسول
حضرت رب العالمین صلوات الله و سلامه علیه حضرتلرینك کوکب مسعود
وجود سعیدلری افق غیبیدن طالع اولدقده علوییك یعنی نجمین
زحل ایله مشترینك عقرب برجنده قران و اجتماعلری وقتنه مصادفی
اولمغله هر نه زمانکه مریخ برج عقربده راجع اوله خلفای اسلامیه
یه تشویش و اضطراب حاصل اولور و اهل علم و دین و وکلای
سید المرسلین ده امراض و سائر اعراض حادث اولور و کاهیجه
حالدن محله دخی سرایت طریقیله بعض مساجد و مدارسك انهدام
و اندراسنه دلالت ایدر دیدی حتی مرویدر که امام علی کرم الله وجهه
حضرتلرینك شهادتلری وقتنده و بنی امیه دن مروانك و بنی عباسدن
متوکل خلیفه نك وقت قتللرنده مریخ برج عقربده راجع بولنوب
عظمای دین اسلامدن اوج ذاتك دوحهٔ وجودلری هبوب صرصر
فنا ایله پر آکنده اولدی فعلی ذالك احکام قرانات ایله رجوع مریخ
امثالی سائر اوضاع فلکیه نك احوالی جمع اولنوب مقتضای
فن اوزره ادلهٔ نحس و سعادته امعان نظر اولندقده ملك و ملتك
احوال عامه و خاصه سنه استدلال اولنور دیدی و دخی شاذان
بلخی نام منجمدن منقولدر که ملت اسلام ابتدای هجرت محمدیه دن اوچ
یوز اون سنه یه بالغ اولدقده وقت و زمانی منقضی اولور
دیو استخراج ایدوب لکن وقت مزبور حلول و زمانی دخی مرور
ایدوب رأیی باطل و کذبی ظاهر اولدی و ینه ابو معشر بلخیدن منقول

اولدیغی اوزره ملت اسلامدن یوز اللی سنه مرورنده دینده اختلال واختلاف
عظیم واقع اولوردیو نقل ایدوب لکن قولی حلیهٔ صحتدن عاطل ایدی وینه
جراش دیدیکه کتب قدماده کوردم منجمان کسرای مجوس طائفهٔ عربک
ملک وسلطنته دسترس اولوب انلرنده ینه ظهور ایدر دیو خبر ویردیلر
وکواکب سیاره دن زهره طائفهٔ عربک دلیلی اولوب شرف خانه
سنده بولنمغله مدت سلطنتلری قرق سنه یه بالغ اولور دیدیلر
وکتاب قراناتده ابو معشر بلخیدن منقولدر که قسمت کواکب برج
حوتک اون یدنجی درجه سنه بالغ اولدقده درجهٔ مزبوره ده زهره نک
شرفی واقع اولوب ووقت مذکورده زحل ومشتری برج عقربده
قران ایدوب وزهره دخی طائفهٔ عربک دلیلی اولمغله انلرک ملک
ودولته وایلرنده ینه ظاهر اولور وعربک ملک وسلطنتلرینک
مدتی زهره نک شرفی درجه لرنده باقی قلان مقدار اوزره واقع
اولوب علی وجه التقریب برج حوتده درجات شرف زهره دن
اون بر درجه باقی قالوب بحسب التقسیم مدتی الیوز اون
سنه اولمغله مدت مذکوره دولت اسلامک وقت وزمانی
اولمق اوزره زعم ایتدی وابو مسلم خراسانینک ظهوریله دولت
عباسیه نک اقامتی ومروانیه نک نکبتی زهره نک برج حوت
ده اول حمله انتقالی وقسمتک وقوعی وقتنه مصادف اولوب
صاحب حد مشتری بولندیغی زمانده واقع اولدی وفلاسفهٔ
اسلامیه دن یعقوب بن اسحاق کندی دیدیکه ملت اسلامک ظهوری
وقتنده زهره برج حوتک اون سکزنجی درجه وقرق ایکنجی دقیقه
سنده بولنوب شرف درجاتندن اون بر درجه اون سکز دقیقه
باقی قالدقده ملت اسلام الیوز طقسان اوچ سنه تمامنده منتهی
اولور دیدکدن صکره ینه یعقوب کندی دیدیکه سنین مذکوره اتفاقی
حکما ایله ملت اسلامک مدتی اولوب اوائل سور قرآنیه ده واقع
حروف مقطعه بعد حذف المکرر حساب جمل ایله یعنی ابجد حسابی
ایله عد اولندقده حاصل اولان عدد دخی بونی تأیید ایدر دیدی
وبن دیرمکه یعقوب کندینک حروف مقطعه یه متعلق نقل ایتدیکی
معنی بوندن اقدم ذکر اولنان سهیلینک قولی اولوب غالبا یعقوبک

اولی سهیلیدن نقل ایتدیکمز رأیک سندیدر وینه جراشدن منقولدرکه
هرمز افریدون حکیمدن ملوک ساسانیانک اولی اولان اردشیرک اولاد
لرینک مدت سلطنتلری نیجه اولندقده دیدیکه کوکب مشتری اردشیرک دلیلی
طالعی اولوب شرفنده بولنمغله مدت مدیده دولتلری متمادی اولمق اقتضا
ایدر لکن اجود واصح ملوک ساسانیانک ملک ودولتلری درتیوز اون
یدی سنه یه بالغ اولدقده تدبیر مشتریدن زهره یه انتقال ایدوب
اول زیاده شرفنده واقع اولمغله طائفهٔ عربک ملک ودولتلرینه
دلالت ایدر زیرا طالع قران برج میزان وصاحب زهره اولوب وقت
قرانده زیاده شرفده بولنمغله طائفهٔ عرب التمش سنه سریر آرای
ملک ودولت اولورلر وکذلک اکاسرهٔ فرسدن نوشروان
وزیری بزرجمهر حکیمدن ملک ودولتک فارسدن خروج وعربه انتقالیندن
سؤال اولندقده بویله خبر ویردیکه عربک ابتدا ملکلری وقت سؤال
دن قرق بش سنه تمامنده پیرایهٔ مهد وجود وآرایش گهوارهٔ شهود
اولوب ممالک شرق وغربه مالک اولورلر مشتری تدبیری زهره یه
تفویض ایدوب قران علوینک مثلثهٔ هوائیه دن خروج وبرج مائیه
دن عقربه انتقال ایدوب وبرج عقرب دخی زهره کبی دلیل عرب
اولوب ادلهٔ مذکوره اقتضاسی اوزره ملت اسلام مدت دور
زهره اولان بیک التمش سنه یه بالغ اولور دیدی وینه کسرای
پرویز دخی الیوس حکیمدن خصوص مذکوری سؤال ایتدکده بزرجمهر
کبی جواب ویروب بیک التمش سنه ملت اسلام قیام ایدر دیدی
وایام بنی امیه ده هرقل رومی نام منجم دیدیکه دولت اسلام قرانی
کبی علوینک مدتی مقداری زمان باقی قالوب یعنی طقوز یوز التمش
سنه ممتد اولور بعده اگر قران علوینک ابتدای اسلامده واقع
اولدیغی کبی ینه برج عقربه عود ایدوب لکن حین عودنده اوضاع
کواکب ابتدا قران مانده بولندیغی هیئت مخصوصه اوزره واقع
اولمازسه یا ملت اسلامک احکامیله عملده فتور وقصوری واقع
اولوب ویا خود احکام اسلامه مخالف شرع جدید ظهور ایدر دیو
زعم ایتدی وجراش منجم دیدیکه کواکب مرصودهٔ ثوابتدن قلب اسد
مرئینک حدی اولان یکرمی درت درجه یی ابتدا ملت اسلامدن طقوز

بوز التمش سنه تمامنده قطع ایتدکده استیلای ماء و استغار ایله عالم
خراب اولوب بالجمله دائره کونده موجود اولان مکونات هلاک اولور
دیدی و بینه جراسندن منقولدرکه زابلستان ملکی یعنی غزنه والیسنک
دوبان نام فن نجوم و سائر فنون حکمیه ده ماهر بر حکیمی اولوب خلفای
عباسیه دن مأمون ایله قرنداشی امین بیننده محاربه متقرر اولدقده
مأمونک وزیری طاهر بن حسین امینک عسکری ایله مدافعه
و مقاتله یه مأمور ایتمشیدی حکیم مزبور مأمونک امینه استیلا و
غلبه سنی و طاهرک عقد لواء ایتمه سی ایچون اختیارات نجومیه دن
بر وقت اختیار ایدوب طاهر دخی وقت مزبورده عقد لواء و علم
افراز و غا اولدقده تسنیم فوز و ظفر مأمون جانبنده و زان اوململه
طاهر منصور و مأمون سریر خلافته جلوس ایله مسرور اولدقده حکیم
مزبورک فننده مهارتنه زیاده تحسین و اعتنا ایتدیکی زابلستان
ملکنک معلومی اولدقده حکیم مزبوری بعض هدایا ایله مأمونه ارسال
ایلدی و حکیم مزبور مأمون ایله ملاقات ایتدکده مأمون دولت
عباسیه وقت و زمانندن سؤال ایتدکده حکیم مزبور دولتکه
ملک و دولت مأمونک ذریت و اعقابندن منقطع اولوب و
قرنداشی امینک اولاد و احفادینه متصل و منتقل اولوب بر
مدت مرور ایتدکده طائفهٔ اعجام امر خلافته مداخله و تغلب
ایدرلر شویله که ابتدا دیالمه غلبه ایدوب اللی سنه مقداری سیرت
حمیده اوزره بعده ظلم و تعدی یه مبادرت ایدرلر و دیالمه دن
صکره شمال و شرقدن طائفهٔ ترک ظهور ایدوب شام و عراقه
مستولی و بلاد رومه دخی مالک اولورلر بعده الله تعالینک ارادهٔ
عالیه سی تعلق ایتدیکی امور وقوعه کلوب یعنی ملک و دولت
عباسیه یدندن خروج ایدر دیو جواب ویردکده مأمون حکیم مزبوره
ویردیکی خبرک مأخذندن سؤال ایلدی حکیم مزبور دخی علم
مزبوری کتب حکمادن و لعب شطرنجک واضعی صصه بن داهر
الهندینک احکامندن استخراج ایتدم دیو جواب ویردی و بو
فقیر جزم و اعتقاد ایدرمکه حکیم مزبورک دیالمه دن صکره ظهورینه
اشارت ایتدیکی ترکدن مراد ملوک سلاجقه درکه دولتلری قران

سابقك

سابقک اولنده منقضی اولدی و بینه جراسندن منقولدرکه مدت قران
مذکور مثلثهٔ مائیه دن برج حوته منتقل اولوب بعده سکزیوز اللی اوچ
سنه سنده برج عقربه انتقال ایدر و دخی برج حوته انتقال اول
مدت انتقال قران اولوب برج عقربه انتقالندن ملت اسلامک دلائل
احوالی استخراج اولنور و بینه جراسن دیدیکه مثلثهٔ مائیه ده واقع قران
اولک سنه حسابیله تحویل اولی سکزیوز التمش سکز سنه سی شهر رجبک
ایکنجی کونی واقع اولور دیو ختم کلام ایدوب کرکی کبی احکامنی استیفا
ایتمدی و دخی معلوم اوله که اصحاب نجوم معمورهٔ ارضده موجود اولان
دول مخصوصه دن هر دولتک احوال و احکامنی قران اوسط علویین دن
وقت قرانده افلاکده واقع اولان هیئت طالعدن استخراج ایدوب اوضاع
فلکیه و دلائل سماویه ایله آثار سفلیه یه استدلال ایدرلر زیرا
منجمین زعمی اوزره کوکب زحل و مشتری مثلثات برجدن بر مثلثه ده
مدت قران اولان ایکیوز فرق سنه تمامنه دک اون ایکی دفعه قران
ایدوب بعده مثلثهٔ اخرایه نقل ایتدکده طالع قرانه نظر اولندقده ملک
و دولتک احوالندن خبر ویردیلر شویله که بر دولت قدیمه نک زوالنه
و اخرک حدوثنه و وقت و زمان و جهت و مکان ایله استدلال ایدوب
و اول دولتک عرب و عجم و روم و سائر اصناف امم دن رجالنی و
ملوکنک عدد کمالاتنی و آجال و اعمال و مذاهب و ادیاننی و اوضاع
و اطوار و حروب و غزواتنی تعیین ایدرلر نته کیم ابو معشر بلخی کتاب
قراناتنده قران اوسطک احکامنی ذکر ایدوب وجه مشروح اوزره
دول و ملوکنک احوالنی بسط و تفصیل ایتدی و کاه جه دخی قران اوسط
ایله هر دولتک احوالنه استدلال اولندقده نصکره قران اصغره دخی
استدلال اولنوب اقبال و ادبار و دوام و زوالنه متعلق احکام
استخراج ایدرلر و خلفای عباسیه دن رشید ایله مأمونک خلافتلری
وقتنده رئیس المنجمین اولان یعقوب بن اسحاق کندی ملت اسلامده
واقع قرانات ایچون بر کتاب تصنیف ایدوب طائفهٔ شیعه امام
جعفر صادق حضرتلرینه منسوب کتابلرینک اسمی جفر ایله اول
کتابی تسمیه ایتدیلر و نقل اولندیغی اوزره کتاب مزبورده بنی عباس
دولتنک حال و شانی ذکر اولنوب و وقت و زماننه و انتهاء انقراضنه

ومنتصف مائة سابعه ده دار السلام بغداد ده هلاكو وقعه سنه ودولت
عباسيه نك انقراضيله ملت اسلامك انقراضنه اشارت ايتدى لكن
بزم ايچون كتاب مزكوردن برشينه وقوف ميسر اولميوب وآكا واقف
ومطلع اولان رجالدن برفردى كورمك دخى مقدر اولمدى سنو ظن
اولنوركه ملوك مغول واحفاد جنكيز فتنه انكيزدن هلاكوى بدخوى
بغداده مستولى اولوب آخر خلفاى عباسيه اولان معتصم باللهى
قتل ايتدكده نهر دجله يه القا اولنان كتب ايله كتاب مزبور غريق
بحر فنا اوله لكن مغرب ديارنده كتاب مزبوره منسوب جفر صغير اسميله
مرسوم بر رساله صغيره مشهودمز اولوب سياق وسباقنك
ظاهرندن فهم اولنوركه رساله مزبوره ملوك موحدينك اولين و
افدمينى اولان بنى عبد المومنك تفصيل حاللرينى بيان ايچون وضع اولنوب
ملوك موحدينك اوائلى ايچون ذكر اولنان احوال واقعه مطابق
واواخرى بياننده اولان خصوص نفس الامره مخالف وكذب صريح
اولدى ودخى معلوم اوله كه يعقوب بن اسحاق كنديدن حكره دولت
بنى عباسده علم جفرده ماهر نيجه كمسنه لر ظهور ايدوب دولت عباسيه
نك احوالنه دائر كتب عديده تحرير ايتديلر بو بابده شايان نقل
ونظر اولان حكايات بر عبرتك برى امام طرطوشينك رجال دولت
عباسيه دن ابو بدبلدن مهدى خليفه نك مناقبنه متعلق نقل ايتديكى
حكايه عجيبه دركه ذكر اولنور اصح بويله دركه امراى دولت عباسيه
دن ربيع بن حسن مهدينك خلافتى ايامنده او غلو رشيد ايله غزايه
توجه ايتدكلرنده اتى بدبلى دعوت ايدوب اول دخى جوف ليلده
ربيع ايله حسنك خانه سنده مجلسنه داخل وواصل اولدقده ربيع
ايله حسن دولت عباسيه نك احوالنه متعلق كتب احكامدن بر كتاب
مطالعه سيله مشغول بولدى اتى بدبل دخى كتاب مزبوره نظر
ايدوب مهدينك مدت خلافتى اون سنه اولمق اوزره ثبت و
تحرير اولنمغله اتى بدبل تعبير مزبورك هجتنه واقف اولوب
ربيع ايله حسنه ديديكه بو كتابده مهدينك مدت خلافتى سنين عشره
اولمق اوزره مذكور وابتداى خلافتندن بو وقته كلنجه مدت مذكوره
نك اكثرى مرور ايتمكله مهدى كتاب مذكوره واقف اولدقده وقت

قريده

قريده نوش زهرابه ممات وخلع حيات خلعت ايتمسى متضمن
اولمغله بو كتاب مزبورى مهدى يه ارائت ايله خبر موتنى اعلام
واشارت ايتمش اولورسز ديدى ربيع ايله حسن دخى اتى بدبلك
جوابندن منفعل ومتأثر اولوب كتاب مذكور دخى مهدينك معلومى
اولمغله بهر حال رؤيت ومطالعه ايتمسى مقرردر اتى بدبلدن
اعمال لطايف الحيل ايله بو محذورك دفعنه چاره طلب ايتديلر اتى
بدبل دخى موالى آل بدبلدن عتبه نام بر استاد مجلد بولوب استدعا
ايدوب اوراق كتابدن محل مذكورى بولوب عتبه يه ارائت و بو
وجهله امر واشارت ايتديكه اشبو ورقه ده مسطور اولان عشره
كلمه سنى اعمال كزلك صنعت ايله محو وحك ايتدكدنصكره يرينه
اربعين لفظنى تحرير يعنى اون سنه يى قرق سنه يه تبديل و
تحويل ايله ديدى بعده عتبه دخى اتى بدبلك امرى اوزره عشره
يى اربعينه تبديل ايدوب بر كونه رسم وتحرير ايتديكه قطعا محكوك
ايدوكى معلوم اولمدى حتى اتى بدبل نظر ايتدكده خلف بالله العلى
الاعلى ايتديكه اكر عين اصل ورقه مذكوره ده عشره نك اربعينه
تبديل اولنديغى مشهودم ومعلومم اولمسه ايدى نسخه مزبوره
نك اصلندن دخى اربعين مرقوم ومرسوم اولنمغه جزم ايدردم
ديدى بوندنصكره ناس دول وسلطنته متعلق احكام تحريرينه
مشغول اولوب مشيت عاليه الهيه تعلق ايتديكى اوزره منظوم
ومنثور نيجه كتب ورسائل وضع وتحرير ايلديلركه نيجه سى ناسدن
جوق كمسنه لرك يدلرنده متفرق اولوب كتب ملاحمه تسميه اولنور و
كتب ملاحمك بعضيسى على العموم ملت اسلامك احوالنه متعلق اولوب
بعضيسى دخى دول مخصوصه دن هر دولتك احوال واحكامنه
دائردر وبو كتابك جمله سى فن جفرده ماهر رجاله منسوب اولوب
لكن واضع ومؤلفنه نسبت واختصاص نقل موثوق وروايت
صحيحه ايله موثوق دكلدر اشبو ملاحم منظومه دن ابن مرانه نك بحر
طويلدن بر قصيده رائيه سى اولوب ديار غربده ناس بيننده متواتر
ومتعارفدر وعامه ناس زعم ايدرلركه قصيده مذكوره ملت اسلامك
ابتداسندن انتهاسنه دك وقوعى مقدر اولان امور عامه نك

احوالنی متضمن اولوب حال مستقبلده ظهور ایده جك وقایع كثیره
یی اكا تطبیق ایدرلر لكن بز شیوخمزدن استماع ایتمشز دركه قصیدهٔ
مزبوره دیار غربده اخیق لمتونه دولتنك احوالنه متعلق اولوب
ناظم قصیده ابن مرانه لمتونه دولتی ظهورینه قریب وقتك
رجالندن اولمغله انلرك دولتلری احوالنی ذكر ایلدی شویله كه لمتونه
ملوكنك سبته ولایتنی موالی بنی حمودیدن اخذ ایدوب
بحر سفیدك قارشو یقاسنده اندلس مملكتنه استیلا ایده جكلرینی
بیان ایلدی وكذلك ینه اهل مغرب میاننده دائر اولان ملاحم
منظومه دن شعبه اسمیله مسمی بر قصیده دخی اولوب
عدد ابیاتی بیك یاخود بشیوز بیت اولمق اوزره
منقولدر و قصیدهٔ مذكوره نك مطلعی بودركه ذكر اولنور

طرب وما ذاك منی طرب •• وقد یطرب الطائر المقتضب •
وما ذاك منی للهواء اراه •• ولكن لتذكار بعض السبب •

یعنی بنم طرب وخفتم سروردن اولمیوب بلكه قفص بند
اضطراب اولان مرغ محبوس كبی طپش وحركت ایده رم ودخی
طربم لهو ولعبه میلمدن ناشی اولمیوب ولكن بعض اسبابی
تذكر وتفكر سببیله حاصلدر دیو قصیدهٔ بدأ ایدوب اثنای ابیاتده
موحدین دولتی ایله فاطمیه نك احوالنه دائر امور كثیره ذكر ایلدی
و ینه دیار غربده حوادث عالمه دائر بر ملحمهٔ منظومه وملعبهٔ شعریه
موجود اولوب طائفهٔ یهوددن بری نظم وانشاد ایتمك اوزره
معروفدر ویهودی مرسوم قصیدهٔ مذكوره ده عصرنده واقع اولان
قران علویاتك وتخمین وسائر قرانات فلكیه احكامنی ذكر ایدوب
وبلدهٔ فاسده یوم عیدده بر یهودینك صلب وقتلنی ذكر وبیان
ایتدكدنصكره واقعهٔ مزبوره نك وقوعنی زعم ایتدیلر وقصیدهٔ
مزبوره بشیوز بیته یقین بر منظومهٔ طویله اولوب موحدین
دولتنك احوالنه دائر احكام قراناتی متضمندر وینه اهالی دیار
غرب میاننده متداول اولان ملاحم منظومه نك بریده دخی حافظ
ابن اباره منسوب وبحور عروضدن بحر متقارب وزنی اوزره
بر قصیده در بانیه دركه تونس دیارنده ملوك موحدیندن بنی

حفص دولتنك احوالنه متعلق احكام فلكیه یی جامعدر و بلاد غربدن
قسطنطینه قاضیسی خطیب كبیر ابو علی بن بادیس علم نجومده زیاده
ماهر و ابن اباره قصیده سنك رموز و مزایاسنه عالم اولوب
بیننمزده معارفهٔ قدیمه اولمغله بكا دیدیكه قصیدهٔ مذكوره نك ناظمی حافظ
ابن آبار مستنصر خلیفه نك كشتهٔ شمشیر قهری و زمرهٔ كتابدن حافظ
كاتب عنوانیله مشهور اولان ابن آبار اولمیوب بلكه تونس اهالیسندن
خیاط صنعتندن بر رجلدركه حسب الاتفاق حافظ شهرتیله مشهور
اولمشدر و الدم مرحوم قصیدهٔ مذكوره دن بكا بعض ابیات انشاد
ایدوب بر مقداری حفظمده باقی قالمغین بو محلده ثبت وتحریری مناسب
اولمغله مطلعندن بو بیت ذكر اولنور •• عذری من زمن قلب •
یغر بها رفه الاشنب •• وینه اول ابیات مذكوره دن بو
اوچ بیت دخی ملوك بنی حفصك تاسع ملك لحیانی ذكرنده در

فیبعث من جیشه قائدا • ویبقی بهاك علی مرقب •
ویاتی الی الشیخ اخباره • فیقبل كالجمل الاجرب •
ویظهر من عدله مبصره • وتلك سیاسة متجلب •

ابیات مذكوره ملك لحیانك ظهوریله و اطراف بلاده ارسال جیش ایدوب
شیخ نام كمسنه یه خبر وارد اولدقده جمل اجرب كبی كمال اضطراب
وانقلابده اولمغله عسكری استقبال ایتمسنی و عدل و سیاست
ایله تدبیر ممالكده همتنی بیان ایتدی و ینه ابیات محفوظمدن بو
اوچ بیت دخی تونس بلده سنك احوالی بیاننده در •

فلما رأیت الرسوم امحت • ولم یرع حق لذی منصب •
تجد فی الرحل عن تونس • وودع معالمها واذهب •
فسوف تكون بها فتنة • تقیف البری الی المذنب •

و بو ابیات مذكوره دخی تونس ولایتنك مختل النظام اولوب اصحاب
حقه مستحقی ویرلمامكله اندن دیار آخره رحلت ایله توصیه لی و بر فتنهٔ
عظیمه ظهوریله مظلوم و ظالم مجازاتیله مجاز اوله جغنی ذكرینی حاوی در
و ینه مغربده بر ملحمهٔ منظومه یه واقف اولدمكه اول دخی تونسده بنی
بنی حفصك احوالنی متضمن اولوب ملوك حفصك عاشری اولان سلطان
ابو یحیادن نصكره قرنداشی ابو محمدك سلطنتنه اشارت اولنوب بو بیتله

دخی اکا اشارت اولندی ولکن محمد نائل سریر ملک و دولت اولمیوب
انجق وقت هلاکنه دک بیت مذبورک مضمونی خولیاسیله سلطنت
سوداسندن خالی اولدی وبنه ملاحم منظومهٔ عربیه نک بری دخی
یوشع نام بر شخصه منسوب بر قصیده در که دیار غربده عوام ناس
بیننده الغاز کبی دائر اولوب الفاظ و کلماتی لغت عامه اوزرینه موضوع
ووزن و عروضی دخی اشعار عوام کبی نامطبوعدر و قصیدهٔ مذکوره
طویل و ابیات کثیره یی حاویه ایکن عامهٔ اهل غرب اقصی الی حفظ
ایدوب زعملری اوزره اندن بعض احکام استخراج ایدرلر لکن الفاظ
و معانیسی قواعد نقلیه و عقلیه یه مطابق اولمیوب اندن استخراج
احکام تخمینات عوام ویا مجازفهٔ خواصه موقوف اولمغله قصیدهٔ
مزبوره یی آحاد ناسدن بحر کندی یانسنده حفظ ایتمک غالب احتمالدر
و بنه دیار شرقده شیخ محیی الدین بن عربی حاتمی یه منسوب اولمق
اوزره بر ملحمه یه واقف اولدم که الغاز مرموزه و رموز ملغوزه اسلوبی
اوزره طویل الذیل بر کلام اولوب تأویل و تفسیرینه انجق جناب
علام الغیوب عالمدر زیرا ملحمهٔ مذکوره نک حالنده اوفاق عددیه
و رموز خفیه و الغاز غریبه دخی مسطور اولوب و نیجه اشکال حیوانیه
مرسومدر که بعضی صورت تامه و بعضی بدندن منفصل قیون راسلری
تصویری کبی اشکال عجیبه و غریبه یی حاوی اولوب و آخرنده لام
قافیه سی اوزره بر قصیده مسطوردر و ملحمهٔ مذکوره فن نجوم و سائر
علوم غریبه دن بر علمه مبنی اولمیوب کشف و تأویلی بر وجهله ممکن
اولمامغله غالب احتمال بودر که ملحمهٔ مذکوره حلیهٔ صحتدن عاطل بر
کلام باطلدر و دیار مصره دخولمده بعض خواصدن استماع ایتدیکم
اخبار غریبه نک بری دخی بو امر عجیبدر که اشبو ملحمه ابن عربیدن نقل
ایتدی غالبا هنوز ذکری سبق ایدن ملحمه اولمیوب بنه ابن عربینک
ملحمهٔ اخراسی اولمق ظاهردر و اصلی بویله در که شیخ محیی الدین
حضرتلری مصر قاهره تأسیس و بنا اولندیغی وقتک طالعنی استخراج
ایدوب ادلهٔ طوالع نجومیه اقتضاسی اوزره بلدهٔ قاهره درتیوز
التمش سنه معمور اولور دیو زعم ایتدی بو تقدیرجه مصر قاهره تاریخ
هجرت نبویه نک سکز یوز اوتوز سنه سی حدودینه دک معمور و

آبادان

آبادان اولوب بعده خرابه منصرف اولمق لازم کلور زیرا ملحمهٔ مذکوره ده
بلدهٔ قاهره نک مدت عماری سنین شمسیه حسابی اولمق اوزره درتیوز
التمش سنه فرض اولنوب تاریخ هجرت نبویه سنین قمریه ایله محسوب
و مضبوط اولوب و هر سال شمسی و قمری میاننده بحسب التقریب اون
کوندن زیاده تفاوت محفوظ اولمغله تفاوت مذکوره یوز سنه ده اوچ
سنه مقداری زمانه بالغ اولدقده درتیوز التمش سنهٔ شمسیه ده تفاوت
مابین درت سنهٔ قمریه اولوب سنین مذکوره یه ضم اولندقده مدت
عمارت درتیوز یتمش درت سنه یه بالغ اولور و بنای قاهره تاریخ
هجرتدن اوچیوز اللی سکز سنه سنده واقع اولمغله مدت عمارته ضم اولندقده
سنین هجریه دن سکز یوز اوتوز ایکی سنه مرور ایتمش اولور اکر محیی الدین
عربینک کلامی صحیح اولوب ادلهٔ نجومیه نک وجه مشروح اوزره دلالتی
ثابت و مقرر ایسه بلدهٔ قاهره مدت مزبوره حلولنه دک معمور
اولوب بعده خراب اولمق اقتضا ایدر و بنه دیار مصرده استماع
ایتدم که ابن سینا ایله ابن ابی عقیب نام رجالک آثاریندن اولمق
اوزره حوادث عالم و وقایع کونی متضمن ملحمه لر موجود اولوب لکن
جمله سی قرانات کواکبدن مأخوذ احکام وهمیه و تخمینات موهومه
اولمغله صحت سداده دال ادلهٔ قاطعه دن خالی اولوب درجهٔ
اعتباردن ساقط اولدیغی ظاهردر مع هذا ابن خلکان وفیات
اعیان بابی ایچون عقد ایتدیکی تاریخ مشهورده ابن قریطه ترجمه
سنده کتاب اغانیدن نقل ایتدیکی حکایه ابن ابی عقیب عنوانیله
مذکور یحیی بن عبدالله منسوب اولان ملحمه نک اصلی اولمیوب مجنون
و لیلی کبی مشهور و خبری واقع قبیلندن اولدیغنه دلالت ایدر و بنه
دیار شرقده ترک دولتی احوالنه دائر بر ملحمه یه دخی واقف اولدم که
طائفهٔ صوفیه دن حاجی بقی نام بر صوفی رجله منسوب اولوب جمله
ابیاتی رموز ایله مرموز الغاز مقوله سیدر و اولی بویله در که ذکر اولنور
ان شئت تکشف سر الجفر یا سکنی ** من علم جفر وصحّ والد الحسنی
فافهم وکن واعیاً حرفاً و جملته ** و توصف فافعل کفعل الحاذق الفطن
اما الذی قبل عصری لست اذکره ** لکننی اذکر الآتی من الزمن
ببیرس یسقی حسا بعد خمستها ** و حامیم بطیش نام فی الکفن

خلاصهٔ ابیات بودرکه اکر سر جفری کشف ایتمك مراد ایدرسن حضرت
حسنك والدی وصی رسول حضرت کرم الله وجهه نك علم جفردن اخذ
ایله بو قصیده ده مسطور ومذکور اولان حروف وحساب عددیله دخی
حفظ ایدوب اعمال قوای فکریه ایله مراد ومقصودی فهم ایله زیرا
بو ملحمه ده ازمنهٔ سالفه ده سبق ایدن حوادث ووقایع ذکر اتمم
بلکه زمان آتیده واقع اوله جق احوال روزکاری ذکر ایدرم دیدکدن صکره
نشر بیپر سده بر کمسه نك قوتنه بعض حروف ایله اشارت ایتدی
وینه ابیات مذکوره دن بو ایکی بیت دخی مصر وشام وعراق و
آذربیجان ویمنده بعض وقایعك وقوعنه اشارت اولمق اوزره ثبت و
تحریر اتمشدر بیت

سیبین له اثر من تحت سرته • وله القضاء قضاء ذو المنن •
مصر والشام مع ارض العراق له • وآذربیجان من ملك الی الیمن •

وینه اوچ بیت دخی ذکر اولنوب آل نوار نام طائفه نك احوالنه
وجلادت وشجاعتلرینه وسعید نام شخصك امارت ولا یبذن خلعنه
دخی بعض حروفله اشارت اولندی وینه ابیات مذکوره دن بر قاچ بیت
دخی ذکر اولنوب اندن تیمور کبی بر اعرج شخصك ظهورینه وفتن وحروب
حدوثنه وجانب شرقدن ترك طائفه سنك خروجلرینه ودیار شامه
وممالك مصری استیلالرینه بعض حروف ایله اشارت اولندی بعده
ایکی بیت دخی ذکر اولنوب اولاد ملوکدن صالح نام ذاتك ظهورینه
وکندو سندن اسبق تخت نشین دولت اولان قرنداشنك
خلعنه اشارت اولندی وبعده بر بیت دخی ذکر ایدوب ملوك مصر
دن ملك طاهر ایله برقوقك سلطنتنه وپدرینك مصره دخول و
قدومنه اشارت اولندی • یا حی الیه ابوه بعد هجرته •
و طول غیبت والنطف والدرن • وملحمهٔ مذکورك ابیاتی کثیر اولوب
اصل صحیح وسند سدیده مستند اولماملغله موضوع ومصنوع
اولمسی احتمالی غالبدر زیرا زمان سابقده اصحاب مکر وخدیعه
دن بعضیلری صدور وامرایی تغریر ایچون بو مقوله رموز حروف ایله ممزوج ابیات
نظم ایدوب یا یندان احمقان ایتدکلری مشهور ومعروفدر حتی بغداد
مورخلرندن منقولدرکه خلفای عباسیه دن مقتدر بالله وقتنده دانیال القبیله

معروف وفهم وذکا ایله موصوف بر استاد مجلد وار ایدیکه بعض حیل
ایله اوراقی اسکیدوب بعده خط عتیق اولمق اوزره اول اوراقه بعض
رجال دولتك اسامی والقابنه ومیل ورغبتی اولان مناصب عالیه یی
ثبت وکنایات وحروف ورموز ایله اشارت وبعده ملحمهٔ قدیمه اولمق
اوزره رجال دولته عرض وارائت ایتمکله آمال وامالدن مراد ایندیکی شئی
الدن تحصیله توسل ایدر ایدی وجه مذکور اوزره ثبت ایتدیکی اوراقدن
برینه اوچ عدد میم حرف تحریر ایدوب بعده عظمای دولت عباسیه دن
مقتدرك مولاسی مفلح نام امیره ورق مذکوری عرض وارائت ایلیوب
دیدیکه ورق پاره ده مرموز ومسطور اولان اوچ عدد میم سنیدن کنایه
اولوب بری اسمك مفلح وبری مولایه وبری مقتدره اشارت
دردی ودولت عباسیه ده مفلحك طالب اولدیغی مراتب عز و
جاهه نیل ووصولنی تبشیر ایدوب وطرف خلیفه دن مفلحه ظهور
ایدن بعض التفات ملوکانه معلومی اولمغله انی تبشیر ایتدیکی
منصب وجاهك ظهورینه دلیل وعلامت نصب ایدوب کسر مصدق
کبی انکله دعواسنی تمویه ایتمکله مفلح اول مدعی مخیله اغنا
ایدیجك مرتبه مال بذل واعطا ایتدی وکذلك وزرای دولت
عباسیه دن مقتدر وقتنده دخی صدر وزارتدن معزول حسن بن
قاسم وهب نام وزیره دخی مفلح ایچون وضع ایتدیکی ملحمه
اسلوبی اوزره بر ورقه ثبت وتحریر ایدوب وزیر مذکورك اسمنه
ینه حروف ایله اشارت ونصب علامت ایتدکدن صکره خلفای
عباسیه دن اون ایکنجی خلیفه وقتنده ینه صدر وزارته اعتلا ایله
تبشیر ایتدی شویله که وزیر مرقومك وقتنده امور دولت منتظم
الاحوال وسلطنت دخی ملتئم اولوب اعدا مقهور ودنیا معمور
اولور دیو ملحمهٔ مصنوعه یه درج وتسطیر ایتدی ومفلحه دخی ورق
مذکوری ارائت ایدوب ذیلینه حوادث عالم ودقایق احمدن واقع و
غیر واقع اسباب عز واقباله دائر بعض کلمات کتابت وجمله سی
حضرت دانیاله عزو ونسبت ایتمکله مفلح واقف اولدقده کمال
تعجب واستغرابدن ناشی ورق مزبوری خلیفهٔ وقت مقتدره
ارائت ایتدی ومقتدر دخی ورق مذکوری مطالعه ومعاینه ایدوب

وزیری حسن بن قاسم اسم و رسمنه و صدور وزارته اعتلا ایله حسن
سیاستنه واقف اولدقده وآنیاك كذب و دروغنی صدق و
حق اولمق اوزره ملاحظه ایتمكله حسن بن قاسمی تكرار وزارته تقدیر
ایدوب ممیل مذكورك كذب و جهلده غرق اولان حیله و خدعه سی
بویله بر امر عظیمك ظهورینه وسیله اولدی ظاهر بودر كه باجربقی
نام رجل صوفیه منسوب اولان ملحمه دخی ملحمهٔ دانیال گبی حیله
و دسیسه دن اولوب درجهٔ اعتباردن ساقطدر حتی اعلام افاضل
شرقدن دیار مصرده شیخ الشیوخ حنفیه اولان محشی هدایه شیخ
اكمل الدین حضرتلری طریق صوفیه یه عالم و عارف اولوب طبقات
صوفیه یه علم و وقوفده ماهر اولمغله شیخ مشار الیه ایله ملاقی
اولدیغمزده ملحمهٔ مذكوره نك حل و صحتنی و ناظمی اولان باجربقینك
حال و شاننی سؤال ایتدم شیخ اكمل الدین دیدیكه شخص مذكور
حلیهٔ روی وقار اولان لحیه و وریشنی تراش ایدن قلندریه
طائفه سندن اولوب عصرنده واقع اولان ملوك و سلاطینك
حال و شانلرندن زعم فاسدی اوزره كشف خبر و بروب ملوك و
امرادن مراد ایتدیكی رجالك اشخاص و احوالنه بعض حروف
مخصوصه ایله اشارت ایدر ایدی بعض اوقاتده دخی رموز حرفیه
ایله ایما و اشارت ایتدیكی رجالك اوصاف و احوالنی قالب نظمه
سبك ایدوب و نظم و انشادینه مألوف اولدیغی اوزره منظوم
و مقفی بیتلر دخی انشاد ایدر ایدی ابیات مذكوری اطراف و اكنافه
منتشر اولمغله استماع ایدن كمسنه لر ضبط و حفظنه مشغول اولوب
حوادث غریبه و وقایع كونه بی متضمن ملحمه مرموزه اولمق زعمیله اعتبار
و اعتنا ایتدیلر و باجربقیدن صكره بعض ناس دخی هر عصرده اسلوب
مذكور اوزره قصائد منظومه نظم ایدوب نیجه آكاذیب باطله لی قالب
نظمه سبك ایله ملحمهٔ منظومه اولمق اوزره انشاد و ابراز ایتدیلر و عامهٔ
ناس دخی قصائد مصنوعه نك رموز و اشاراتنی حل و كشفه سعی ایدوب
ظن و تخمین ایله درلو درلو معنی ویررلر لكن ویردكلری معنی اصل صحیحه
مبتنی اولمیوب ظن و تخمینه مبنی اولمغله خبط و خطادن اولدیغی
ظاهردر زیرا رمز و ایما ایله ایراد اولنان كلامك حل و كشفی یا عین اصل

بر قانون

بر قانون و قاعده یه موقوفدر كه اول قاعده معلومه اوزره استخراج اولنوب
و یا خود رمز و اشارتی وضع ایدن ذاتك تعلیم و تعریفیله ظاهر اولور و الا باجربقی
طریقی اوزره وضع اولنان حروف رموزدن قصد اولنان امور المعنی فی بطن
الشاعر فحواسی اوزره اول حروفی نظم ایدن شخصك ضمیرنده مستور
اولوب حل و كشفی بینه اكا منوط و مخصوص اولدیغی ظاهر و باهردر و شیخ
اكمل الدین گبی بر عالم ربانی و فاضل صمدانی كلامنی كوش هوشه واصل
اولدقده باجربقیه منسوب ملحمهٔ منظومه نك حال و شانی معلوم اولوب
فاضل مشار الیهك دواء العنبر قول معتبریله شفای صدر حاصل اولدی
و ماكنا لنهتدی لولا ان هدینا الله و الحمد لله بوندن صكره دخی سكز یوز
ایكی سنه سنده بو عبد فقیر سلطان مصر طرفندن ممالك مزبوره ده قاضی
محكمهٔ مالكیه ایكن ملازمت موكب سلطانی ایله دمشق الشامه داخل
اولدیغم اثناده ابن كثیر تاریخنه نظر ایدوب یدی یوز یكرمی درت
سنه سی سلكنه منسلك اولان رجالك تراجمی مطالعه سی
حلالنده باجربقینك حال و شانی تعریف اولنمغله كركی گبی احوالنه
وقوف میسر اولدی تاریخ مذكورده مسطوردر كه شمس الدین محمد
باجربقی باجربقیه عنوانیله معروف اولان فرقهٔ ضاله نك مقتدا و
پیشوالری و فرقهٔ مذكوره حاشا انكار حضرت صانع اله ایله مشهور
بر شرذمهٔ رذیله در باجربقینك والدی جمال الدین عبد الرحیم بن
عمر الموصلی علمای شافعیه دن بر رجل صالح اولوب مدارس دمشق
شامده درس افاده سیله مشغول ایدی و مزبورك ولدی محمد
باجربقی دخی فقهای شام میاننده نشأت ایدوب مدت قلیله ده
فقه شریفی تحصیله سعی ایتدی بعده مسلك كشفه سلوك ایدرك
سالك اولمغله ناسدن بر جماعت بیعت و انابت ایدوب حقنده
حسن اعتقاد ایله مرید خلقه بگوش انقیادی اولدیلر و بونلرك كره
دیار شامده قاضی مالكی مذكورك اراقهٔ دمی ایله حكم ایتمكله خوفندن
دیار شرقه فرار ایدوب بعده قاضی حنبلی حضورنده كندو اوزرینه
شهادت ایدن شهود میاننده عداوت مبینه اولدیغنه اقامت بینه
ایتمكله قاضی مالكینك حكمنی فسخ و ابطال ایله قتلدن خلاص اولدی
بعده بلدهٔ قابونده بر مدت مكث و اقامت ایتدكدن صكره بدییوز

مورخك بو كلاملری مجرد كندی كلامیدر
اساسنه بیان ایتمدن [illegible]
مفید و كلمه نقل
ده بعودی [illegible] حالبوكه بو
ایدوب جرح ایتدی و كلمه ده
نقل امور دینیه دن
ناقلك سیرت شرعیه
تفتیش اوله [illegible]

يكرمى درت سنه سى ايچنده وفات ايتدى بعده ابن كثير محمد باجرلينك
اتفا ذكر اولنان قصيدهٔ نونيه سنده برقاج بيت ذكر ايدوب ترجمه
سيله ختم كلام ايتدى **الفصل الرابع من الكتاب الاول** معلوم اوله كه
مقدمه عنوانيله معروف اولان كتاب اول آلتى فصل اوزره معقود
ومرتب اولوب وهر فصلى دخى فن تاريخك اصول مهمه سنى حاوى وفصول
عديده يى محتوى اولمغله حالا بو مجلده فصول ستهٔ مذكوره دن اوچ فصل
تمام اولوب واشبو دخى فصله شروع اولندى اشبو فصل رابع بلدان و
مدن وامصار وسائر عمران حضريه يه دائر اطوار ايله انكا تابع ومتعلق
امور بيان اولنه جقدر وبو فصل دخى فصول سابقه كبى اصول وفروعه
نسبتله ابواب وفصوله مشتملدر **الفصل الاول** كتاب اولك دردنجى
فصلنك اولكى فصلى ملك ودولتك وجودى مدن وامصارك
حدوثندن اسبق واقدم اولوب تمدن وتمصر دولت وسلطنت
وتفكره حادث اولديغى بيان اولنه جقدر بو امرك تحقيق وبيانى بويله دركه
تشييد قلاع وحصون خلقك امن وراحت ايله قرار وسكونى
ايچون موضوع ومصنوع اولوب بريه وباديه ده ساكن امم وحشيه
واصحاب خيام واخبيه دن بعض قبائل وعشائر داعيهٔ ملك
ودولت ايله ظهور وخروج ايدوب رتبهٔ رفيعهٔ سلطنته اعتلا
ايتدكلرنده بداوتدن حضارته انقلاب امر ضرورى اولوب الشئ اذا ثبت
ثبت بلوازمه فحواسى اوزره لوازم طور حضارت شعار ملك ودولت
اولان اموره مبادرت وراحت وحضوره ميل ورغبت ايدرلر
شويله كه خيمه وخرگاهدن خروج وحيطان سقوف ولوج ايدوب
تحصن نفوس ايچون تشييد قلاع وحصون انشاسيله مدن وامصارك
حصولى توابع ملك ودولت ولوازم طور حضارتدن اولديغى ثابت
ومقرردر وبوندن ماعدا مدن وامصار مصالح عامه ايچون موضوع
اولان امور كليه دن اولوب آحاد ناسه مخصوص امور جزئيه دن
اولميوب وسعت ومتانتده سائر مساكن ومنازلك اضعافى
اولمغله صخور عظيمه واحجار جسيمه وسائر اجزاء ادواتنى اعداد و
تدارككده جمع كثير وجم غفيرك اجتماعنه وبتخصيص آلات صناعتك انضمام
ولقاوشنه موقوف ومنوطدر وبوندن ماعدا قلاع وحصون آحاد

ناس نفس وعياللريله صيف وشتاده ساكن اولدقلرى منزل ومسكن
كبى حوائج اصليه دن اولميوب عموم بلوا اوزره هر شخصه تداركى لازم امور
ضروريه دن دكلدركه وضع وبناسنه محتاج ومضطر اولوب كندولرينك
مسكن ومأوالرى كبى تشييد وتأسيسنه قيام واتفاق مال واتقان قوا
ايله وضع وبناسنه سعى واقدام ايده لر بلكه تشييد قلاعك تأسيسى اعداد
وتفاوتى يا ضرب عصا وتهديد ملوكك وامرا ايله جبرا وكرها مبنى ويا طلب
اجر وثواب ايله داعيه شوقه مبنيدر دوچه مشروح اوزره آلات وادواتك
كثرتى وصناع وعمله نك وفرتى برحده بالغدركه قوت قاهرهٔ ملك ودولتدن
غيرى برشى انكا وافى اولميوب بلكه همت الرجال تقلع الجبال فحواسى
اوزره بويله بنيان رصين الاركانك تشييد وتأسيسى دستيارى
نگار ملكه منوط واعمال تيشهٔ قهره مربوط اولمغله تمصير امصار وتعمير
بلدانده اس اساس همت ملوكه منوط اولديغى مقياس قياس عقل ايله
ثابتدر وبوندن صكره بر حصن منيعك تشييد وبناسنه طرح اساس
ايدن معمار ومهندس كارك عقد وبناده فهم وزكاسى واحوال سماويه
وارضيه نك اقتضاسى اوزره تمام اولدقده اول حصنك مدت بقا
وامتداد عمارى تعمير وتأسيسنه تولى ايدن دولتك عمر وبقاسنه تابعدر
واكر اول دولتك آمد مديد امتدادى اولميوب عمرى قصير ايسه دولتك
انقراض واندراسى وقتنده اول بلده نك عمرى دخى حدوده وقوفه واصل
اولوب بعده شيئا فشيئا درجهٔ انحطاطه رجوع ايله خراب اولور
اكر اول دولتك مسافهٔ عمارى مديد ووسيع اولوب عمرى طويل و
عريض ايسه اول مدينهٔ معموره نك خارج وداخلى مصانع فسيحه و
مساكن وسيعه ايله مشحون اولور شويله كه استوان وحيطانى وسعت
وكثرتده نطاق حد قياسدن بيرون اولوب برحده بالغ اولور كه بعد
مسافه وامتداد مساحه سى اندازه وتخمين ايله ذرع ومساحه دن
خارج اولور نته كيم شهر بغداد وانك امثالى بلاد وامصارده واقع
اولمشدر وخطيب بغدادى تاريخنده ذكر ايتديكى اوزره بلدهٔ بغداد
عهد مأمونده بركونه معمور وآبادان ايديكه شمديكى كبى سور واحد ايله
مدينهٔ واحده اولميوب بلكه قرقدن متجاوز هربرينه ملاصق ومجاور
مدن وامصارى مشتمل اولمغله وحماملرينك مبلغ عددى آلتمش بش

بیکه بالغ اولدی دیو تصریح ایندی وکذلک دولت اسلامیه ده دیار غربیه ده
واقع بلاد قیروان و قرطبه و مهدیه نک واندن صکره اشبو عهدمزه
بالغ اولدیغی اوزره دیار مصر و محروسه قاهره نک حال و شانی بو منوال
اوزره اولوب وسعت نواحیسی و فرت اهالی ایله سائر بلادی سبق ایتدی
اما مدینه یه تشیید و تأسیس ایدن دولتک انقراض و اندراسندن
صکره اگر اول مدینه نک اطراف و نواحیسنده قرای معموره و مزارع
موفوره یی حاوی جبال و اراضی واقع اولوب سکان و اهالیسنک
حوائج اصلیه و لوازم ضروریه لرینه کافی ذخائر ارزاقی وافی ایسه انقراض
دولت ایله اول مدینه مندرس اولمیوب الی ما شاء الله اول مدینه نک
عمری مستمر و بقاسنده مستقر اولور نته کیم دیار غربیه دن مدینه فاس
و بجایه و شرقیه دن ممالک عراق عجم جوارلرنده واقع جبال و قرانک
امتداد ایله معمور اولوب و بلاد مذکوره یی تشیید ایدن رجال دولتک
انقراضیله مندرس اولمدی زیرا هر مدینه عظیمه نک جوارنده واقع اهل
قرا دستاریه حیات و انتعاشلری اولان کسب معاشده غایته واصل
اولوب سرمایه یسر و غنایه نائل اولدقلرنده طبیعت بشرده مرکوز
اولان راحت و حضوره میل ایدوب اوطان قدیمه لری اولان قرا و بوادیه
جوارلرنده اولان مدن و امصاره حط رحال و انده سکون و قرار ایدرلر
اما اگر بلده و مدینه نک جواری سرمایه معاش و ماده انتعاش اولان اقوات
و ارزاقی حاوی جبال و قرادن خالی اولوب اهل بداوت و رعیتدن عاری
ایسه اول بلده و مدینه تشیید و تمصیر ایدن رجالک انقراضیله وهن
و اندراسه میل ایدوب زمان یسیرده سنة فسنة نقصان و زواله
رجوع بالکلیه خراب اولمق مقرر در نته کیم دیار شرقیه ده بغداد و مصر
و کوفه و بلاد غربیه ده مدینه قیروان و مهدیه و قلعه ابن حماد و انلرک
امثالی بلادک اطراف و نواحیسنده واقع رعایانک تفرق و انتشاری
سببیله عمران قدیمی مختل اولوب اول معاقل حصینه یی تأسیس
ایدن رجالک انقراضیله عمارت اصلیه لری نقصان و زواله رجوع ایتدی
و دخی بعض اوقاتده بر مدینه نک بانی اولی اولان ملوک و سلاطینک
انقراضندن صکره اول مدینه یه ملک آخر استیلا ایدوب انده قرار و
تمکن و دار الملک اتخاذ ایتمکله مدینه آخر تأسیس و تشیید ایتمکدن

مستغنی اولور دول ثانیه نک نزولیله اول مدینه نک نظام قدیمی محفوظ
و مصون و السبب و اندراسدن محروس و مأمون اولوب دولت اولی
دن زیاده نیجه مبانی عظیمه و مصانع جسیمه احداثیله مدینه مزبوره نک
رونق کمالی متزاید اولمغله عمری مزید وقتی دخی مدید اولور نته کیم حالا بو
عهد سعیدده بلده فاس و محروسه قاهره نک حال و شانی بو منوال
اوزره واقع اولوب بلدتین مذکورتین دولت اولینک اندراسندن صکره
بر مدت مختل النظام اولوب بعده دولت ثانیه نک نزولی ایله رونق
و کمالی متزاید اولدی فاعتبروا یا اولی الالباب فافهم سر الله فی خلیقته

الفصل الثانی فصل رابعک ایکنجی فصلی طبیعت ملک و دولت
رجالنی بریه و بادیه دن مدن و امصاره نزوله داعی اولدیغی بیاننده
در **معلوم اوله که** بو امرک تحقیق و بیانی اولدر که بریه و بادیه
ده اخبیه و خیام ایله گشت و گذار ایدن قبائل و عصائب ایچون
ملک و دولت حاصل اولوب شقه پیرای لوای استیلا اولدقلرنده مدن
و امصاره نزول ایتدکلرنده ایکی امر ایچون مضطر اولورلر و امرینک بری
بودر که اهل بریه دن بر قوم و قبیله ایچون ملک و دولت حاصل اولدقده
رجالی حط اثقال و فراغ البال و رفاه حال ایله عیش و حضور و راحت
و سکون اوزره اولمغه مائل اولوب بریه و بادیه ده اقامتلری حالنده
اسباب نظامدن نقصان و قصور اوزره واقع اولان امورلرینی تکمیل
و اتمامه سعی و اهتمام ایدرلر امر ثانی بودر که نائل اولدقلری ملک و دولت
ده منازعه ایدن خصومک غلبه و استیلالرینی دفعه توسل ایدوب مدن
و امصاره نزول ایله تحصن ایدرلر زیرا دولت جدیده نک جوارنده واقع
قلاع و حصون چوق کره انلرک اعتلا ایتدکلری ملک و دولتک یدلرندن
انتزاع ایچون قدم نزاعه قیام ایدن خصوم با هجومک ملجأ و مصیری
اولوب حالا مقابله ده اول حصن حصینه التجا ایله غلبه و استیلا ایدرلر
حالبوکه سور متین ایله محاط و محصور اولان قلاع و حصون محاصره دخی
اولنه صعب و دشوار اولوب حصن واحد فی حد ذاته عسکر جرار و
لشکر انجم شمار مقامنه قائمدر زیرا قلاعک متانت و رصانتی و درونده
تمکین اولان رجالک ورای جداردن حرب و وعاده شدت و صولتلری
عدد کثیردن مغنی اولوب خارج قلعه ده موجود اولان رجالک انلره مقاومتی

صعب ومتعسر اولدیغی ظاهردر وتمصاف حربده کثرت جند وعصابنک
وجودی طرفیندن واقع خصومک حمله وهجومی وقتنده ثبات وقراری
ایچون موضوع اولوب اهل قلاعک ثبات واستقراری سور وجدار ایله
حاصل اولمغله جند کثیر وجیش کبیره محتاج اولمازلر بوتقدیرجه قلاع
وحصونک استحکامی والکا تحصن ایدن خصومک درون حصاردن حمله
واقدامی اول قلعه یه استیلا قصدیله محاصره ایدن رجالک بازوی صولت
وجلادتلرینی کسر ایدوب وتوانلرینی قطع ایتمکله ملک جدیده نائل
اولان قبائل وعشائرک جوارنده برقلعه بولنديقده خصمک نزول
ودخولندن مقدم الکا ولوج واستیلایه سعی ایدرلر اگر اول دولت
جدیده ظهور ایدن محلده قلعه موجود دگل ایسه اصحاب اولان
ذات اولا خط اثقال ورفاه بال ایله آسایش وحضور وثانیا
قبیله وعشیرتلری رجالندن اوزرلرینه رفع لوای وغا ایدن خصومک
هجومندن امن واطمینان ایچون مجددا برحصن حصین تشیید
وتاسیس ایدرلر تقریر مذکوردن لایح وظاهر اولدیکه ملک و
دولتک حدوثی رجالک مدت وامصاره نزوللرینه مستدعی
اولوب طبیعت ملک ودولتک لوازمندن اولدیغی ظاهر ومستبین
اولور والله غالب علی امره الفصل الثالث فصل رابعک اوچنجی
فصلی قلاع عظیمه وحصون منیعه وسائر ابنیه نک تشیید وبناسی
اعاظم ملوک وسلاطینک قوت واقتدارلریله حاصل اولدیغی
بیاننده معلوم اوله که بوندن اقدم فصول سابقده تقریر و
تمهید اولندیغی اوزره بوامرک ذکر وبیانی سبق ایدوب هر دولتک
تشیید بنا واحسان واعطا وسائر آثار شوکت وقدرتده نسبت
وحصه سی مقداری اوزره اولدیغی سبق ومرور ایتمشیدی وبو
امرک تحقیق وبیانی بویله درکه مدن عظیمه وحصون منیعه نک تشیید
وتاسیسی فن بناده ماهر اولان عمله واصحاب حرفک اجتماع وتعاونیله
حاصل اولمغین برملک ودولتک قدر وشانی عظیم اولوب ممالکی واسع
ووسیع اولدقده اطراف واقطارندن صناع وعمله اجتماع ایدوب
مراد اولنان ابنیه شامخه واجرام عالیه نک تشیید وبناسنه مبادرت
ایدرلر ودخی چوق کره واقع اولورکه عمود رخام وصخور عظام وسائر

احجار واخشاب ضخامک قلع ونقلنده عسرت وصعوبت مفرط اولوب
طوق بشردن خارج اولمغله نقل وحمل اثقالده اعمال آلات جراثقال ایله استعانت
ایدوب صنعت مزبورده ماهر بنا ونجارلر استخدام واستعلام ایدرلر و
تاسیسدن چوق کمسنه لر ازمنه سالفه وقرون ماضیه ده تشیید بنا اولنوب
حالا صحیفه معموره ارضده باقی قلان ابنیه عظیمه دن ایوان کسرا واهرام
مصر ودیار غربده واقع جسور مقوسه وحنایای معلقه امثالی آثار قدیمه یه
نظر ایتدکلرنده ابنیه مذکوره نک اعمال حیل هندسیه ایله حصولندن ذهول و
غفلت ایدوب زمان سابقده نشات ایدن رجالک یا اجتماع ویاخود افتراق
اوزره قوت جسمانیه وقدرت بدنیه لرینه عزو ونسبت ایدیلر وتوهم وتخیل
ایدیلرکه قرن اولده موجود اولان رجالک جسم وبدنلری ضخامت وجسامتده
طولا وعرضا وعمقا وقتمزده اولان رجالدن اعظم اولوب ذکر اولنان
مبانی عظیمه ومصانع جسیمه تشیید وبناسنه قوت وقدرتلری مساعد
ومناسب اولمغله آثار قدیمه نک ضخامت وجسامتی انلرک جثه وبدنلرینک
عظم وکبرندن ناشیدر دیدیلر لکن جانب شرقده سیر وسفر ایدن رجالدن
چوق کمسنه لر دیار عجمده واقع ملوک وسلاطینک بنیاد ایتدکلری ابنیه شامخه
یی معاینه ایدوب نقل اجرام ثقال واحجار ضخامده واعمال حیل هندسیه
ایتدکلری مشهورلری اولدقده رجال اقدمینک آثار قدیمه لری دخی قوای
جسمانیه ایله اولمیوب اعمال هندسیه ایله اولدیغنه شهادت ایدر
ابدی وعهدمزده واقع عامه ناس ازمنه سالفه ده مبنی اولان آثار قدیمه
وابنیه شامخه یی عاد وشداده اسناد ایدوب هر بنای عظیمک تعریف
وتوصیفنده شدادک بنا دیو وصف ایدرلر زیرا وهم وزعملری اوزره قوم
عاد وشداد جسامت وضخامت وقوت وقدرتله موصوف اولوب
ارم ذات العماد امثالی مصانع عظیمه بناسنه قادر اولمغله سائر قومک آثار
عظیمه سنی انلره عزو ونسبت ایله توصیف ایدیلر ولکن زعملری فاسد
وباطل اولوب حلیه صحتدن عاطلدر زیرا اجسام وابدانلرینک مقدارلری
مضبوطمز اولوب جثه وقوتده عصرمز رجالنه مماثلی معلوممز اولان بعض
ملوک سالفه نک ابنیه وآثاری قدر عظمتده ابنیه عاد وشداده مساوی
وبلکه دخی اعظم اولدیغی مشهود ومعلومدر نته کیم دیار شرقده ایوان
کسرا وافریقیه ده ملوک شیعه علویه دن ملوک عبیدینک بعض مبانی عالیه

ری و صومعهٔ ابن حماد ده ملوک صنهاجه نک اثاری الی الآن باقی قالوب
و عامه نک معلوم و مشهورلریدر وکذالک ملوک اغالبه نک جامع قیروانده
واقع اثار عظیمه لری و ملوک موحدینک رباط فتحده ابنیهٔ شامخه لری الیوم
عصردن قرق سنه مقدم سلطان ابو الحسنک مدینهٔ تلمسان مقابلنده
منصوره نام موضعده واقع مبانی جسیمه لی و مدینهٔ قرطاجنه اهالیسنک
اجرای ما ایچون تشیید ایلدکلری طاق جوزالطاق و قنوات مسنات
الآن موجود و مشهوردر بو جمله قریب و بعید بولده مشابه و مشاکل
اولان سرا جرام و هیاکل عالیه بنیاد ایدن رجالک خبرلری سمعمزه
بالغ اولوب جسم و جثه لرینک مقدارلری حد اعتدالی تجاوز ایتدیکی
یقیناً معلوممزدر لکن افسانه کویان زمان بعض مجالس و محافلده ترویج
نقد مغشوشی سخن بی مال ایچون افراط و مبالغه ایدوب امم ماضیه
دن عاد و ثمود و عمالقه نک جسم و جثه لری وصفنده اندازهٔ حد
قیاسدن خارج کلام باطل ایراد ایله مستمعین اعجاب ایدرلر مع هذا
حدیث صحیح نبوی ایله ثابت اولدیغی اوزره قوم ثمودک طریق حجازده
احجار منحوته دن اتخاذ ایلدکلری مسکن و ماوالری حالا موجود اولوب
و بادیهٔ حجازده محل مزبوره اکثر سنینده مرور و عبور ایدن واردین
و صادرین معاینه و مشاهده ایدوب قدو بکی و جوف ساحه سی
حالا متعارف و متعاهد اولان مساکن و منازلدن ازید و اعظم اولدیغی
ظاهردر لکن حکایه خوانان و قصه کویان بو بابده قصه لی دراز ایدوب قوم
عاد و ثمود و عمالقه نک ضخامت و جثه لری حقنده افراط مبالغه ایدرلر
حتی بنی کنعاندن عوج بن عناقی طول قامت ایله وصف ایدوب درلرکه
قعر دریادن تازه و طری صید ماهی ایدوب بعده تابهٔ آفتابده بریان ایدر
ایدی دیو نقل ایدرلر بو زعم ایله که قرص خورشید نارکبی ذاتنده حار اولمغله
اکا قریب اولان شیئه دخی حرارتی تأثیر ایدوب قربی مقداری تسخین
و انضاج ایدرلر بلمزلرکه وقت نهارده کرمیت و حرارتک حصولی طلوع
شمس ایله شعاع مهر منیر سطح ارضه عکس انداز اولوب اندن
دخی هوایه منعکس اولدقده انعکاس شعاع ایله حرارت حاصل اولور
والا قرص شمس ذاتنده حار و بارد اولمیوب و مزاجدن عاری کوکب
بسیط مضیء نهاریدر و بحث مذکوره متعلق کلام فصل ثانیده مرور ایدوب

هر ملک و دولت اصلنده اولان قوتی نسبتی اوزره اولدیغی مقاله بیانی
ضمننده ذکر اولنمشیدی و الله یخلق ما یشاء **الفصل الرابع**
فصل رابعک دردنجی فصلی بعض قلاع و حصون و سائر مبانی عالیه
و زیاده عظیم دولت واحده بناسنه کافل و کافی اولمدیغی بیاننده
در **معلوم اوله که** بو امرک اصلی و سببی بویله درکه بوندن اقدم
ذکر اولندیغی اوزره امر بناتعاون ناس و اجتماع عمله یه مبنی اولمغله
قلاع و حصون امثالی بعض ابنیهٔ عظیمه برکونه جسیم و وسیع
اولورکه قرن واحده بر دولتده موجود اولان رجالک کرک قوای
جسمانیه و کرک تعاون آلات هندسیه ایله معاونتلری کافی اولمیوب
بلکه اتمام و تکمیلی اوقات متعاقبه ده رجال آخرک امداد و اعانتلری
خصوصنه موقوف اولور شویله که بر دولتک رجالی اول بنای عظیمی
تأسیس و تشییده شروع ایدوب وقت و زمانی و یا مکنت اقتدارلری
اتمامنه وافی اولمامغله دولت ثانیه و ثالثه رجالی علی التعاقب
کلوب ازمنهٔ متوالیه ده اول حصن متین و معقل رصینی اتمام
و اکمال ایدرلر و بعد الاتمام نظر و معاینه ایدن کمسنه لر اول بنای
عظیمی دولت واحده رجالنک اثری قیاس ایدوب بر وجه
استقلال اثارندن عد ایدرلر بو بابده ازمنهٔ سالفه ده دیار
یمنده بنا اولنان سد مارب حقنده مورخینک نقل ایتدیکی
حکایه یه نظر اولنسونکه سد مزبوری سبا بن یشجب تأسیس
و بناسنه شروع ایدوب یتمش عدد نهر سائلی اکا سوق و اجرا
ایتدی ولکن قبل الاتمام بنیان عمری مندرس و منهدم اولوب
قنطره وجودی صدمهٔ سیل فنا ایله خراب اولمغین اندنصکره
ملوک حمیر سد مذکوری اتمام ایتدی وکذالک مدینهٔ قرطاجنه ده
مبنی اولان حمر طاق جوزالطاق اولان صوکمرلری حقنده دخی
حکایهٔ مذکوره منقولدر و بلکه غالب احوالده اکثر مبانی عظیمه نک
حال و شانی بو سیاق و سباق اوزره واقع اولوب شروعی بر دولتده
و اتمامی دولت و دولت اخراده اولمشدر و بو خصوصه دخی دلالت
و شهادت ایدن امورد ندرکه عصرمزده واقع ملوک و امرادن بری
بر بنیان عظیمک تأسیس و بناسنه مباشرت ایدوب قبل الاسلام

فوت اولدقده بعده تخت نشین دولت اولان ملك بنای مذکوری تکمیل
ایتمیوب نقصان و قصوریله حالی اوزره قالدیغی مشهور و معلومدر و بیه
بو امره شاهد اولان امور دن بری دخی بودر که وقت اسلافده بنا
اولنان مبانیء عظیمهء قدیمه دن بعض بنای کبیرك هدم و تخریبندن
بر دولت عاجز اولوب اعدام و افناسنه قدرت حاصل اولماز مع
هذا هدم و اعدام اشیاده اصل اولان عدمه راجع و احداث
بنا خلاف اصل اوزره واقع اولمغله هدم و تخریب جوق کره بنادن
اسهل و ایسر ایکن بر بنانك هدمندن بر دولتك رجالی عاجز
اولدقده اول بنایی ابتدا تشیید ایدن رجالك كمال قوت و اقتداری
ثابت اولوب دولت واحده نك اثری اولمدیغی ظاهر اولور نته کیم
خلفای عباسیه دن هارون الرشید ایوان کسرایی هدم و تخریبه عزم
و تصمیم ایدوب آل برامکه دن یحیی بن خالدك حبس و فتنه تصادف
ایتمکله خصوص مذکوره یی استشاره قصدیله رشید یحیایه آدم
کونده روب یحیا دخی دیدیکه امیر المؤمنین حضرتلری بو امرده فسخ
عزیمت ایدوب ایوان مزبوری حالی اوزره ترك ایتمك مناسب
درکه آبا و اجداد عالی نژادلری اشبو بنیان عظیمی تشیید ایدن اکاسره
فرسك ملك و دولتلرینی نزع و تسخیر ایتمکله عظم شان و شوکتلرینه
استدلال اولنور دیدی رشید یحیانك رای و جوابنی استماع ایدکده
یحیا ملوك فرسك مآثری ابقایه سوق و تحریض ایله طائفهء عجمه حقیقتده
اولان عصبیتنی اظهار ایتدی دیو نصیحتده اتهام ایتمکله کانون غیظ
و غضبی فوران ایدوب یحیای هلاك ایدرم دیو حلف بالله العلی
الاعلی ایتمکله رای و عزمی اوزره مصر اولوب ایوان کسرانك
هدم و تخریبنه مبادرت ایتدی شویله که دار الصناعه ده موجود
اولان عمله یی جمع ایدوب کسر حجر و مدر ایچون مخصوص تیشه و تبر
اتخاذ ایتدکدنصکره ایوانك احجار و صخورینی نار عظیم ایله حما
اوزره صب خل ایله اطفا ایتدی اخر الامر بونلرك بر بیسی کارکر
اولمیوب لحوق عجز و خوف و افتضاح مقرر اولدقده تکرار مجدده
یحیایه آدم کوندروب هدم ایواندن رجوع و تجافی خصوصنده دخی
استشاره ایتدی یحیا دخی دیدیکه شروع ملزم اولمغله رجوع مناسب اولمیوب

عزم و تصمیملری اوزره ثابت و مستمر اولسونلر تاکه امیر المؤمنین سلطان
عرب و مبانیء عجمدن بر بنانك هدم و تخریبندن عاجز اولمش دیو ناس
بیننده قیل و قال اولمسون دیو جواب ویردکده رشید یحیانك ابتدای
امرده نصح و پندی صدق محض اولدیغنی بلوب هدم ایواندن کف ید ایتدی
و کذالك مأمون خلیفه دخی مملکت مصرده مائل و قائم اولان جبال
اهرامك هدم و افناسنه مال کثیر افنا ایدوب اطرافدن صناع و عمله
جمع ایدوب مقصودی حاصل اولمدی و منقولدر که جمع اولان عمله بعض
آلات هندسیه ایله اهرام مصرك نقبنه شروع ایدوب مدت مدیده
مرورندنصکره حائط ظاهر ایله درا سنده واقع حائط آخر میاننده
بر جوف فضایه واصل اولدیلر و الی الان اول منفذ ظاهر اولوب هدم
اهرامك غایت و نهایتندر و ناسدن بعضیلری زعم ایدرلر عهد
مأمونده اهرام نقب اولندقده بین الحیطان موجود اولان فضاده دفینه
بولنوب گنج بادآورکبی دسترس کنز عظیم اولندیلر و الله اعلم
و کذالك مدینهء قرطاجنه ده عهد سابقده مقوس طاقلر اوزرینه مبنی
اولان قنوات عالیه الآن موجود اولوب جریان ایدن مائی معطل اولمغله
مدینهء تونس اهالیسندن بعضیلری ابنیه لرینه صرف ایچون ماهواره و
مستوی حجر آلتنه محتاج اولدقده اول طاقلرده اول مقوله احجار
بی حد و بیشمار اولمغله صناع و عمله ایله واروب طاق مذکوردن انتخاب
ایتدکلری احجاری بعض آلات ایله قلع و هدم ایدرلر ولکن بنای مذکورك
متانت و رصانتی اول حدده بالغه درکه صناع و عمله ایام عدیده
اعمال آلات حدید ایله اول احجاری هدمه سعی ایدوب نهایت تعب و مشقت
ایله جدران و حیطاننندن بر حجر صغیر ساقط اولور و ایام هدمده سیر
و تماشا ایچون اطرافدن رجال جمع اولوب عقد مجالس و محافل ایدرلر
حتی هنکام صباده بو فقیر دخی جوق کره طاق مذکورك پیرامننه واروب
اول مجالس و محافله حاضر اولدم و الله علی کل شیء قدیر

الفصل الخامس

فصل رابعك بشنجی فصلی بر بلده و مدینه نك ابتدا وضع و بنا سنده
مراعاتی واجب و لازم اولان مصالحك رعایتنی ترك و اهمال اولندقده
حادث اولان مفاسدك بیاننده در معلوم اوله که مدن و امصار
نوع بشر ایچون محل استقرار اولوب مکسب و معاشده وسعت و غنا

وثروت حاصل اولمغله راحت وحضوره میل ورغبت مقرر اولدقده
طوائف امم بریه وبادیه‌دن مصر ومدینه‌یه نزول وانده قرار ایچون مسکن
ومأوی اتخاذ ایدرلر چونکه بلاد وامصار سکون وقرار ایچون معد
وموضوع اولوب علی الدوام بیوت ومنازلده اقامت مقرر اولدقده
انلرک وضع وبناسنه دفع مضرت وخوارق ضرردن حمایت وجلب
منافع وتسهیل مرافق لازم ومناسب اولدیغی اما ضرردن حمایه بو
طریقیله واقع اولور که اول مصر ومدینه‌نک اطرافی دائماً مادار سور
استوار وجدار هموار ایله محاط اولوب درونده موجود اولان
مساکن ومنازلی محیط وشامل اوله وینه سکان امصاری کید عدودن
حفظ وصیانت ایچون وضع بلده مراعاتی لازم اولان امورک بری
دخی تأسیس وبناسی مراد اولنان بلده ومدینه‌یه باسطح جبل گبی بر
مکان رفیع اوزره بنا اولنه که اعدانک ظهور وخروجی صعب ودشوار
اولوب سکان واهالیسی فراغ البال ایله آسوده حال اوله لر ویاخود
اطراف وجوانبی دائماً مادار خلقه مارگبی بحر ایله ویا نهر جاری ایله احاطه
اولنوب مرور وعبوری قنطره وجسره مقصور اولمغله اعدا وخصومک
محاصره وهجومندن مأمون الساحه اوله کذلک آفات سماویه‌دن
حفظ وصیانت ایچون وضع بلده‌ده طیب هوایه دخی مراعات
لازم اولمغله هر بلده‌نک انشاسنه قصد اولندقده هواسی خوب
محله وضع وطرح انداز اساس اوله لر که سکان واهالیسی امراض ردیه
وحمیات عفونیه‌دن امین وسالم اوله لر زیرا چونکه هوا ساکن و
راکد اولوب ویاخود رکود دائم ایله فاسد ومتعفن اولمش کوللره
ویا اشجار ملتفه ایله مملو قوریلره مجاور اولدقده چونکه هوانک لطافتی
بونلرک مجاورتی سببیله عفونت سرایت ایدوب چونکه هوا سریعاً فاسد
ومتعفن اولمغله انده تعیش ایدن انسان وحیوانده امراض ردیه
حدوثنه باعث اولور زیرا طبیعی افزعی اولمیان بلادده امراض کثیره
وقوعی محسوس ومشاهد اولوب عامهٔ ناسک مشهود ومعلومی اولمغله
دعوای مذکوره‌نک صدق وتحقیقی ظاهر اولور حتی قطر غربده ممالک
افریقیه‌ده واقع بلاد جریددن بلدهٔ قابس امراض ردیه ایله مشهور
اولوب انده مقیم ومسافردن هرکمسنه حمیات عفونیه‌دن امین

وسالم

وسالم دکلدر بو منوال بو وجهله معروف ومشهوردر که بلدهٔ مزبوره‌ده مرض
حما حادث اولوب عن اصل موجود دکل ایدی وسبب حدوثنده امام
بکری نقل ایدر که بلدهٔ مزبوره‌نک بر محلی حفر اولنوب حفرهٔ مرقومه‌ده
رصاص ایله مختوم نحاسدن مصنوع بر ظرف ظاهر اولمغله مهر و
ختامی فک اولندقده اندن بر دخان ظهور وجو هوایه صعود ایدوب
بعده منقطع اولدقدنصکره بلدهٔ مزبوره‌ده امراض حمیات حادث اولدی
دیدی واما امام بکری‌نک بو کلامی نقلدن مرادی بودر که ذکر اولنان ظرف نحاس
سابقا مزبوره‌ده واقع وبا دفعی ایچون بعض اعمال طلسماتی مشتمل
اولوب بعد الحفر اول ظرف مختوم مدفونک مهری فک اولنمغله طلسم
مذکورک سر وعملی زائل اولدقده ینه بلدهٔ مزبوره‌ده امراض وبائیه و
حمیات عفونیه حادث اولدی دیو زعم ایتدی معلوم اوله که
اشبو حکایه عوام ناس میاننده دائر اولان حکایات رکیکه واقاویل
ضعیفه مقوله‌سندن اولوب امام بکری دخی نقد وتحقیقنده حکایهٔ
مرقومه‌نک قبح وفسادینی بیان ودفع وابطالنی عیان ایده‌جک مرتبه‌یه
واصل اولمامغله حکایهٔ مزبوره‌یی اشتدیکی گبی نقل ایلدی لکن بو بابده
وجه صواب وحق جواب بودر که چونکه هوانک تعفنی اخلاط ایله امراض
ردیه وحمیات عفونیه‌یی تهییج ایدن اسبابک اکثری رکود وسکونی
اولوب هوای راکدک عفونته استعدادی کامل وقویدر واما فلک
ریح ونسیم ایله هوا متموج ومتحرک اولوب جهت یمین ویساره وشماله
حرکت ایتدکده عفونتی خفت واندن حیوانات ایچون حادث اولان
امراضه قلت حاصل اولمق مقرردر وبلاد وامصاردن هر بلده ومدینه
نک سکان واهالیسی کثیر اولوب اکثر اوقاتده کسب معاش و
سائر خصوص ایچون جنبش وحرکتلرندن ناشی هوا متموج ومتحرک
اولور اما هر بلده‌نک اهل وسکانی قلیل اولوب تحریک وتموج هواده
اثری ظاهر اولمامغله اول بلده‌نک هواسی راکد وعفونتی عظیم و
ضرری کثیر اولور اشبو ذکر اولنان بلدهٔ قابس دخی زمان سابقده
مملکت افریقیه‌ده زیاده معمور وسکان واهالیسی موفور اولمغله اول
بلده‌نک رجالی دخی بحر متلاطم الامواج گبی فوجاً فوج یمین ویساره حرکت
ایدوب انلرک جنبش وحرکتی هوانی تموج وتحریک ایتمکله چونکه هواده

حادث اولان مادهٔ عفونتی تحلیل و ضرر و زیانی تقلیل ایدوب زمان
سابقده بلدهٔ قابسده امراض ردیه قلیل ایدی لکن کیدرک سکان
و اهالیسی قلیل اولوب حرکات و تنقلات خفیف اولمغله مجاورت
میاه فاسده ایله متعفن اولان هواسی راکد و ساکن اولوب امراض
عفونیه و حمیات ردیه کثیر اولدی اشته بلدهٔ قابسده کثرت امراضک
اصل و سببی وجه مذکوره منحصر اولوب ظاهرده بوندن غیری سببی
معلوم دکلدر و بلدهٔ قابسده ذکر اولنان امرک عکسی بلاد
مزبورهده مشهودمز اولمشدرکه اکثره ابتدا وضع بناده اسباب
طیب هوایه مراعات اولنمیوب عن اصل سکان و اهالیسی
قلیل و حرکات ناس یسیر اولمغله امراض کثیره حاصل اولدی بعده
کیدرک معمور اولوب سکان و اهالیسی موفور اولمغله حالی متغیر و
عافیتی صحت و عافیته متحول اولدی از جمله بو حالت حالا ممالک
فاسده دار الملک دولت اولان بلد جدید نام مدینهده ظاهر اولوب
کثرت عمارت ایله امراض ردیه قلیل اولدی و اقطار عالمده واقع مداین
و بلادده اشبو احوالک وقوعی کثیر اولوب و سکا القا اولنان کلامک
فحوا و مؤداسی فهم اولندقده کلامزک صدقی ظاهر اولور اشبو عهد قریبده
تونس سلطانی جندنا محصور ایله قابس شهرینی محاصره ایدوب اطرافنی
محیط اولان بعض اشجار و نخیلی قطع ایدکده بر جانبی منکشف و منفرج
اولوب بلدهٔ مزبورهنک هواسی متحرک و متموج اولمغله مادهٔ عفونت
زائل و امراض ردیهدن سلامت حاصل اولدی والله تعالی مصرف
الامور اما وضع بلدهده سکان و اهالی ایچون جلب منافع و فوائد
و تسهیل مصالح و مرافقده رعایتی لازم اولان امور عدیده اولوب
و انلره مراعات ایله اهالینک مصالح مهملری تکمیل اولنور و اول امورک
بری ماء لذیذدرکه بر بلدهنک وضع و طرحی عیون و انهار و یا آب خوشگوار
ایله مملو و حیاض و آبار موجود اولان محلده واقع اولدقده اقدم حاجات
عامهٔ حیات اولان ماء معین و آب لذیذک تحصیلنده سهولت اولوب
وجه اسهل اوزره دفع ضرورت اولنمغله امر مذکوره رعایت مصالح
عامهدن اولوب وضع بلدهده مراعاتی لازم و مهمدر و ثانیا وضع بلد
ده رعایتی لازم اولان امور مذکورهنک بری دخی جوار بلدهده سکان

و اهالیسنک

اهالیسنک دواب و مواشیلرینی رعی ایچون سبزه و گیاهی خوب
مرعالرک وجودیدرکه اکثر بلدک نتاج حظیرهٔ تملکلرنده محفوظ اولان بقر
و غنم و سائر نعم و رکوب ایچون فروع و ضروعلری موجود اولوب
بولندقلری محلده مراعای طیبه موجود اولدقده اول بلدهنک اهالیسی
رعی حیواناتده بعد مسافه ایله تعب و مشقتدن خلاص اولوب امر
مذکوره اهتمام اهل بلده انفع و اوفق اولمغله وضع بلدهده قرب مراعایه
رعایت دخی لازم اولدی و ثالثا انشای بلدهده مراعاتی مهم اولان امورک
بری دخی اراضی منبته و مزارع طیبهنک وجودیدرکه زروع و حبوب
قوت اصلی و غذای طبیعی اولمغله مزارع بلدهیه قریب اولدقده تحصیل
و ادخارکی اسهل اولوب و جواری بلدهده وجودی اوفق و انفع اولمغله
رعایتی لازم و مهم اولور و رابعا قرب بلدهیه رعایتی لازم اولان امورک
بری دخی هیزم و حطب و بنا ایچون اشجاری حاوی جبل و صحرانک
وجودیدرکه اولا هیزم و حطب طبخ ایچون عامهٔ ناسه لازم و مهم اولوب
و ثانیا الواح و اخشاب استعمالی لازم اولان بنایه امور ضروریهٔ ناس
ایچون لازم اولمغله قریب بلدهده اولوقورلیغک وجودی دخی
موافق عامهدن اولدی و خامسا قرب بلدهده بحرک وجودی دخی مناسب
اولوب بلاد حاصله مسافهٔ بعیدهدن وارد اولان بعض اغذیه و اکسیه
نک سفن جاریه ایله نقلنده سهولت اولمغله جوار بلدهده بحرک
وجودینه دخی رعایت انسبدر لکن لزوم و وجوبده سائر رعایتی
مهم اولان امور کبی اولمیوب مصالح عامه و حوائج ضروریهدن معدود
دکلدر معلوم اوله که امور مذکورهیه رعایت سکان بلادک حاجت
ضروریهلرینه تابع اولوب انلرک قصد و غرضلرینک بقا و تبدله متفاوت
اولور شویله که بعض بلادک واضع و بانیسی انشای بلدهده اختیار
و رعایتی احسن اولان وضع طبیعیدن غافل اولوب الحق کندو نفسنی
و قومی فتنهده اهم اولان مصالح و منافعه رعایت و سائر ناسک
حوائج ضروریهٔ مهمهلرندن غفلت ایدر نتهکم ابتدای اسلامده طائفهٔ
عرب ممالک حجاز و عراق و افریقیهیی فتح ایدوب مالک اولدقلرنده انده
بنا ایتدکلری بلاد و امصارده الحق کندو عندلرنده مهم اولان مصالحه
رعایت ایله منافع سائرهیه اهتمام ایتمدیلر از جمله وضع ایتدکلری

بلادی دخی رعی جبل و نافه یه صالح شجر مالح موجود اولان مرعالر جوارنده بنا ایدیروب
میاه لذیذه و مزارع منبته و لبقر و غنم و سائر نعم ایچون لازم اولان مراعی طیبه
و قطع حطب ایچون معدود اولان جبل و صحراره مراعات ایدنلر و بلاد مذکوره
ارض عراقده بصره و کوفه و قطر عربده قیروان و سجلماسه شهرلری و امثالی
امثالی بلاد و امصاردرکه وضع بلادده رعایتی لازم اولان امور طبیعیه
انلرده مراعات اولنمیوب اهمال اولنمغله مدت قلیله ده خرابه منشرف
اولدی **الفصل السادس** فصل رابعک آلتنجی فصلی سواحل بحرده بنا اولنان
شهرلر و صنعنده مراعات اولنه جق مهمه بیاننده در **معلوم اوله که**
سواحل بحرده واقع اولان بلاد و امصارک وضعنده ایکی امرک بربنه
رعایت لازم و لابدرکه سواحل بحرده وضع واثبات اولنان بلده بر جبل
رفیع اوزرینه بنا اولنوب محل و مکانی عالی اوله و امر ثانی بودرکه بلاد
سالحیه نک اطراف واکنافی رجال ایله مشحون اولوب مسکون و معمور
محلده اثبات اولنه که قصد و غارات ایله اعدا هجوم و شبخون ایتدکده
اطرافنده ساکن و متمکن اولان رجال عدد و عدد ایله عون و مدد ایدهلر ولو
امرک تحقیق و بیانی بویله درکه ساحل بحرده واقع اولان بلادک اطراف و
اکنافی عشائر و قبائلدن خالی اولوب جبل منیع و مکان رفیع اوزره واقع
اولمدقده اثنای لیلده سفاین ایله قورسان طائفه سی کلوب نهب و غارت
ایتمک سهل و آسان اولور زیرا بلاد و امصارده نشو و نما بولان رجال
راحت و حضوره مألوف اولوب تنعم و ترفه اوزره پرورش یاب اولمغله
مقاتله و مقابله یه قادر اولمیوب اطراف شهرده اهل حرب و قتال دخی
موجود اولمدیغی اعدا الله معلومی اولدقده تسییر سفن ایله علی الغفله
هجوم ایتمک مقرردر نته کم بلاد ساحلیهٔ شرقیه ده اسکندریه و سواحل
غربده طرابلس و بونه و سلا شهرلری سطح جبلده واقع اولمیوب
اطراف و اکنافی اصحاب حرب و قتال و اهل سلاح ایله مسکون اولمامغله
بلاد مذکورک سکان و اهالیسی قورسان هجومندن امین و آسوده
دکلدر اما سواحل جزائرده واقع بلاد و امصارک اطرافنده طعن و ضربه
قادر اهل سلاح دخی حاضر و آماده اولوب و یا خود بلاد مذکوره صعب المنال
قلل جبال اوزره واقع اولدقده سکان و اهالیسی طروق خصوم و هجوم
عدودن امین اولوب اعدا دخی صعوبت وصول و خوف لحوق امداد ایله هجوم و اقدامدن

مابوس

مابوس اولورلر نته کم قطر غربده مدینهٔ سبته و بجایه و بلدهٔ قل نام مدینهٔ
صغیره دخی مکانت و رصانت اوزره مبنی اولوب اطراف و اکنافی رجال
ضرب و قتال و شجعان و ابطال ایله مسکون اولمغله غائلهٔ خصومدن مأمون
و مصوندرلر اشبو تقریر مذکور فهم و اذعان اولندقده معلوم اولورکه مدینهٔ
اسکندریه نک ورانسنده واقع ممالک برقه و افریقیه شیردلان اهل
اسلام ایله معمور و آبادان ایکن دولت عباسیه وقتنده والی‌الیوم‌ها
هذا اسکندریه شهری لسان عربده دربند خطرناکی مقابلسنه اولان ثغور
اسبیله تسمیه اولندیغی و صنعنده امر ثانی مذکور بلادک بری مرعی اولمیوب
قورسان هجومنه محل اولمق توقعی ایله وجه تسمیه اولندی والله
اعلم بوسببدن ناشیدرکه مدینهٔ اسکندریه و طرابلس غرب ملت
اسلامدن اقدم مرات عدیده ایله عدو هجوم ایدوب بر قاچ دفعه
اعدا مستولی اولدی **الفصل السابع** فصل رابعک یدنجی فصلی
بالطول والعرض صحیفهٔ معمورهٔ ارضده واقع مساجد مکرمه و معابد
معظمه بیانندهدر **معلوم اوله که** حق سبحانه و تعالی حضرتلری
معمورهٔ ارضدن بعض بقاع و اماکنه تشریف و تفضیل ایله تخصیص
و کتاب کریمنده فضل و شرفنی تعیین و تنصیص ایدوب کندو
طاعات و عباداتنه بیوت و مواطن قیلدی شویله که اقلام وحی
و الهام ایله صحف مطهره السنهٔ رسل کرام علیهم السلام ایله بث
و اخبار ایتدیکی اوزره اول اماکن مقدسه ده اقامت اولنان طاعات
و عباداتک اجور و مثوباتنی تضعیف ایدوب عبادینه عباداتی
تشریف و الطاف عمیمه سیله طرف سعادته انلره تسهیل ایتدی
و صحائف صحیحنده ثابت و شهرهٔ بالغ اولدیغی اوزره صحیفهٔ زمینده
وضع جباه سجود اولنان معابد مقدسه نک افضل و اشرفی حرم
مکهٔ مکرمه و حرم مدینهٔ منوره و بیت المقدس اولوب بو ثلثا جدلانه
من کل الوجوه تفضیل و تشریف اولندی ابتدا مکهٔ مکرمه مظهر عزت و
تکریم و بیت حضرت ابراهیم اولوب رب الجلیل جناب حضرت
خلیله بیت الحرامک بناسنی و مناسک حج و زیارت ایله عزم و توجه
لرینی اعلام و ایذان ایتمک اوزره امر و فرمان ایلدی پس جناب
خلیل و نجل جلیل حضرت اسماعیل صلوات الله علیهما حضرتلری

نص قرآن ناطق اولدیغی اوزره امتثال امره مبادرت ورفع قواعد
بیته مباشرت ایدوب فرمان الهی ایله فرض وتعیین اولنان نسك
وعباداتی اقامت ایدیلر و حضرت اسماعیل مادر مهربانی هاجر وانلر
ایله بطحایه نزول ایدن قبیله جرهم ایله انده ساکن ومقیم اولوب قضای
نحب ایتدکلرنده حضرت اسماعیل والده سی هاجر ایله کندی مدفون
که حرمه دفن اولندیلر و بیت مقدس دخی حضرت داود وسلیمان
علیهما السلامك بیتی اولوب انلر دخی فرمان مالك الملك ایله بنای مسجد
ونصب هیاکل ایتدیلر و بیت المقدسك اطراف وحوالیسنده حضرت
اسحق اولادندن بك چوق انبیا دفن اولنوب اول موطن مقدس
بو شرفله دخی تشریف اولندی اما حرم مدینهٔ طیبه طیبه هجرسرای
حضرت نبوی اولوب اکا نقل وهجرت وانده اقامت دین وملت ایله
پیغمبریز علیه الصلوة والسلام حضرتلری طرف حضرت حقدن مأمور
اولمغله اول بلدهٔ مبارکه یه شدخرام عزیمت ونقل هجرت بیوردیلر
وروضه من ریاض الجنان اولان مسجد شریف ومعبد منیع انده
بنا ایدوب مهبط آثار رحمت اولان مدفن اقدس وملحد مقدسلری
دخی اول خاك عطرناکده واقع اولدی بناء علی ذلك اشبو مساجد
ثلاثه قرة العین مسلمین مهدای قلوب مؤمنین وعصمت دین مبین
اولوب فضل جسیم وشرف عظیم انده مجاورت واقامت صلوة
ایله مضاعفه ثواب حصولی حقنده وارد اولان آثار کثیره معروف
اولمغله شهرتی ذکرندن مغنی در اما مقتضای حال وعمدهٔ مقال
بودرکه بو اماکن مقدسه ده واقع مساجد ثلثه نك وضع وبنا
سنك اول وابداسی وکمال ظهورینه غایتنه دك علی التدریج واقع
اولان احوالنی بیانه شروع ایدوب هر برینك حال وشاننی بیلان
بیلان تقریر وبیان ایده لیم اما حرم مکه نك ابتدا وضع واساسی
بو وجهله منقولدرکه اصل ونسل ام البشر آدم علیه السلام
حضرتلری حرم مکه ده بیت الحرامی قبالهٔ بیت معموره بنا و
تاسیس ایدوب بعده وقت طوفانده طغیان ماء ایله بنای حضرت
آدم مندرس ومنهدم اولدی لکن نقل مذکور دخی موثوق ومعتمد
بر سند قوی ایله ثابت اولمیوب بلکه بعض مفسرین رأی مذکوری واذ یرفع ابراهیم

القواعد

القواعد من البیت واسماعیل آیت کریمه سنده واقع بعض محتملات
نظم کریمدن اخذ واقتباس ایدوب دویکه نص مذکورك مدلولی اوزره ابراهیم
واسماعیل علیهما السلامك بنای بیتده ارضدن رفع اساس ایتدکلری عین اصل مکان
بیتده قاعده واساس موجود اولوب حضرت ابراهیم واسماعیل علیهما السلام
حضراتی انلری رفع ایتدکلرینه اشارت وانلردن مقدم حضرت ابو البشرك وضع
بناسنه دلالت اولنمق اوزره دعوا ایتدیلر بوندن صکره جناب حق ابراهیمی
طراز خلعت رسالت ایله تشریف ایدوب حلیلهٔ مکرمه لری ساره دن ضره
محترمه لری هاجر حقنده مشتعل اولان نائرهٔ غیرت تقاضاسیله ظهور ایدن
حالت معروف ومشهوردر و اقتضای داعیهٔ حکمت اوزره هاجرك
اوغلو حضرت اسماعیل ایله هجرت وتغریبی و حضرت ابراهیمك انلردن
مفارقت ومهاجرتی بیاننده امر حضرت الهی صادر اولمغله خلیل الله
صلی علیه الاله دخی وحی ربانی اوزره هاجر وحضرت اسماعیلی مدینهٔ شامدن
بلده ایله ورا سنده واقع مکهٔ مکرمه جبالندن فاران نام محله اخراج ایدوب
بعده عودت ایتدکده هاجر دخی دلالت سراغ توفیق ایله حالا بیت
الحرامك موضع ومکانی اولان محله واصل وبالغ اولدقده اول اثناده
هاجره حرارت عطش غالب اولوب دفع تاب تشنکی ایچون وادی ام
القراده بر قطره آب دخی نایاب اولمغله فیاض مطلق جل شانه حضرتلری
سیر چشمهٔ غیبیدن اجرای ماء معین زمزم ایله هاجر واسماعیله لطف
وعنایت ایدوب اثنای راهده قبیله جرهمك انلره مرافقتی وطرفلرینه
میل ومحبتلری وحوالی زمزمده انلرله نزول واقامتلری کتب تاریخده مسطور
ومعروفدر بعده حضرت اسماعیل علیه السلام کعبهٔ مکرمه نك موضعنده
کندو ایچون بر مسکن اتخاذ ایدوب اطرافنه شجر مغیلاندن بر تخته حوالی ادارة
ایتمکله انده غنملرینی حفظ ایتدی و حضرت ابراهیم جانب شامدن مرة
بعد اخری حضرت اسماعیلك زیارتنه کلوب آخرنده حفظ غنم ایچون
اعداد اولنان محله کعبه یی بنا ایتمك اوزره وحی جناب باری اولمغله
بنای بیت الحرامه مباشرت واوغلو حضرت اسماعیل علیه السلام
ایله استعانت ایدوب ناسی حج وزیارته دعوت ایتدی وبنای بیت
عتیقدن صکره حضرت اسماعیل انده ساکن ومقیم اولوب والده سی
هاجر وفات ایتدکده اول موضع اقدسه دفن ایتدی وطائر عرش

مسیر حضرت اسماعیل روح پرفتوحی فضای خلده پرواز ایدنجه بیت
الحرامک خدمتیله تقید ایدوب امر حضرت رب ایله فضای تحت ایدکده
مادر مهربانی حضرت هاجرک جنبنه دفن اولندی و حضرت اسماعیلدن صکره
اولاد کرامی مقامنه قائم اولوب حوالی زمزمده ساکن و اخوالی جرهم
ایله خدمت بیت شریفی اقامت ایتدیلر بعده طائفهٔ عمالقه امر بیته
مالک اولوب مدت مدیده شرفیاب خدمت سدانهٔ بیت الحرام اولدیلر
و بو اثناده قریب و بعید و جمیع آفاق و اقطاردن طوائف امم ارزوی
زیارت بیت الحرام ایله اول خطهٔ مکرمه یه شد رحل عزیمت ایدوب
ایدوب رکبان و مشاة بنی اسماعیل و غیری رجال قدوم زیارتدن بر آن
خالی اولمدیلر منقولدرکه عهد قدیمده ملوک سالفه دن تبابعهٔ یمن بیت
مکرمه حج ایدوب تعظیم ایدرلر ایدی حتی قبار اسعد ابو کرب نامیله شهرت
شعار اولان ملک تبع بیت الحرامه ثیاب مخطط یمانیه اکسا ایدوب تطهیر
و تنظیف ایله امر ایتدکدنصکره باب سعادتمابنه مفتاح وضع و تعلیق
ایتدی و بینه منقولدرکه ملوک فرس دخی بیت شریفه حج ایدوب عهدلرنده
مرسوم و معتاد اولان جزبنوم و معتاد اولان مراسم تعظیم ایله تقرب
ایدرلردی حتی زمان جاهلیتده عبدالمطلب حفر بئر زمزم ایتدیکی اثناده
دسترس وصول اولدیغی زرنابدن معمول ایکی عدد غزال قرابین فرسدن
اولمق اوزره ورودی منقولدر و بنه حضرت اسماعیل و نصکره قبیلهٔ جرهم
دخی انلرک اخوالی اولمغله امور بیته تولی ایدوب بعده خزاعه قبیله سی
انلره غالب اولمغله بنی جرهمی حرم مکه دن طرد و اخراج ایتدکدنصکره
الی ما شاء الله اقامهٔ سدانهٔ بیتدن خالی اولدیلر و کیدرک بنی اسماعیل
کثیر و منتشر اولوب شعوب قبائل عدیده یه منشعب اولدی شویله که
ابتدا بنی کنانه یه و کنانه دخی قریش و غیره منشعب اولوب
وادی حجازه منتشر اولدیلر و کیدرک قبیلهٔ خزاعه ولایت بیتده حد
اعتدالی تجاوز ایدوب ظلم و تعدیده افراط ایتمکله طائفهٔ قریش انلره غلبه
و استیلا ایله امر بیته مالک اولوب خزاعه یی حرم محترمدن اخراج ایتدیلر
بو اثناده اجداد حضرت نبوی دن قصی بن کلاب رئیس قریش اولوب خرد و کلان
امر بنیه رام اولمغله بنای بیته مبادرت ایدوب خشب و مقل و شاخ نخل ایله مسقف
ایتدی نته کم شعرای عربدن اعشی نام شاعر بو قطعه ایله ایما ایتدی

خلفت

خلفت ثوبی راهب والیة ❁ بناها قصی وحده وابن جرهم ❁

و قصی ابن کلابدن صکره بیت شریفه بر عظیم سیل و یاخود حریق شدید اصابت
ایدوب سقف و جداری منهدم و محترق اولوب طائفهٔ قریش تکرار بنای
بیته مباشرت و خرج و نفقه سنی کندو مالرندن جمع و تحصیل ایتدیلر بو اثناده
جده ساحلنده بر سفینه منکسر اولوب اخشاب و الواحنی سقف بیت
ایچون اصحابندن اشترا ایتدیلر و بوندن اقدم جداران بیت بر آدم بوینندن
یوقارو اولوب حین بناده قدو سمکنی اون سکز ذراع اولمق اوزره تتمیم ایتدیلر
و کذلک باب شریفی دخی سطح ارضه ملاصق و متصل اولوب من بعد مصب
سیل اولمق ایچون بر قامت فوقی مقداری ارتفاع تخمین ایتدیلر ولکن
خرج و نفقه لری وجه مذکور اوزره بنای بیتک اتمامنه وافی اولمامغله قواعد
بنیه الیه ذراع بر شبر مقداری ترک ایدوب محل مذکوری بر جدار قصیر ایله
اداره ایتدیلرکه انک وراسنده طواف اولنوب حجر الاسود اسمیله مرسومدر
نتیجه ایام الشبوبیت اوزره باقی قالوب سقف و جدارندن بر نسنه متغیر اولمدی
تا اول وقته قدرکه عبدالله بن زبیر دعوای خلافته قیام ایدوب مدافعه و
مقابله ایچون یزید بن معاویه طرفندن التمش درت سنه سی خلالنده حصین
بن نمیر سکونی نام بر شخص پلید جیوش طوفان خروش ایله حرم شریفه
نزول و ابن زبیر دخی مکه مکرمه یه تحصن ایتدکده حصین طرفندن ابن زبیره
رمی اولنان آتش فتیله نفط ایله بنای بیته حریق اصابت ایدوب حیطان
و جدرانی منشق اولدقده عبدالله بن زبیر حضرتلری دخی بیت شریفی هدم
ایدوب وضع قدیمندن احسن وجه اوزره بنا ایتدی و ابن زبیرک
طرح ایتدیکی وجه اوزره بنای بیت خصوصنده اصحاب کرام ابن زبیره
مخالفت ایدوب وضع قدیمه مغایرتی مرضیلری اولمدیغی معلوم اولدقده
ابن زبیر حضرتلری بو بابده عائشه صدیقه دن روایتیله مشکوة صدر
نبوتدن شرف ریز عز و صدور اولان لولا قومک حدیثوا عهد بکفر لرددت
البیت علی قواعد ابراهیم و لجعلت له بابین شرقیا و غربیا حدیث شریفی
ایله احتجاج ایتدی یعنی امام محراب نبوت علیه افضل التحیات حضرتلری جناب
صدیقه یه خطاب ایدوب بیوررلرکه یا عائشه اگر سنک قومک اولان قبائل
شرف اسلام ایله مشرف اولدقلری عهد کفره قریب اولمیایدی بن بیت
الحرامک بناسنی تجدید و حضرت ابراهیمک وضع ایتدیکی قواعده رد

وتأسیس ایدوب بری شرقی و بری غربی اولمق اوزره ایکی قپو وضع ایدر
ایدم دیو بیوردیلر حدیث مذکوری عبدالله بن زبیر استماع ایتدکده مضمون
منیفی ایله عمله مبادرت ایدوب بیت شریفی هدمه مباشرت ایتدی و اعیان
اصحاب کرامی جمع ایدوب و حضرت ابراهیمک وضع ایتدیکی اساس قدیمی
کشف ایدوب و قومه ارائت ایتدی و عبدالله بن عباس رضی الله عنهما حضرتلری
بیتک انهدامی سببیله ناس اوزرینه قبلهنک اشتباهی غائلهسی دفع
ایچون عبدالله بن زبیره توصیه ایله حفظ قبله خصوصنده تحری ایله توصیه
و نصیحت و اتمام بنا وقتنه دک بر علامت وضع ایتمک اوزره اشارت
ایتمکله و حضرت زبیر دخی در حال اساس بیت اوزرینه دائرا مادار
اخشابدن بر دیوار چوبین و بالاسنه ارسال استار ایله قبلهیی محافظه
ایتدی بعده زبیر حضرتلری صنعای یمنه آدم گوندروب تشیید بنا ایچون
کفایت مقداری کرج تدارک ایلدی و ابتدای بناده احجار قطع اولنهجق
محلی سؤال ایدوب وفا ایدهجک مرتبه حجر جمع ایتدی و تدارک لوازم و مهماتدن
صکره اساس قدیم حضرت ابراهیم اوزره تأسیس بنایه شروع ایدوب
جدران بیتی یکرمی یدی ذراع ترفیع ایتدی و حدیث نبویده وارد اولدیغی
اوزره ارضه ملاصق شرقی و غربی ایکی باب وضع ایدوب طاش دیوارلرینی
تراشیده رخام ایله تشیید ایتدی و زرنابدن معمول مفاتیح و صفائح
ابواب ایله بیت شریفی تزیین ایدوب بو بابده اموال عظیمه خرج و انفاق
ایتدی بعده زمرهٔ مروانیهدن عبدالملک وقتنده حجاج ظالم لشکر جراد
انجم شمار ایله مکه مکرمهیه گلوب محاصره ایدوب فراز جبلدن مسجد حرامه
رمی منجنیق ایله دیوار بیتی رخنه دار ایتدی و عاقبت عبدالله بن زبیره
ظفر بولوب اول ذات ستوده کرداری بردار ایتدکده عبدالملک ایله
ابن زبیرک بیت شریفه زیاده ایتدیکی بنا خصوصنده مشاوره ایدوب
عبدالملک دخی هدم بنا ایدوب الیوم اولدیغی گبی اساس قریش اوزره
بیتی رد ایله امر ایتدی منقولدر که عبدالملک بن مروان عبدالله بن زبیر
حضرتلرینک جناب عایشهدن نقل و روایت ایتدیکی حدیث سابقک
ضمننه واقف اولدقده فعلنه نادم اولوب دیدیکه اگر حدیثک صحتی مقدم
معلوم اولیدی ابا ایدهجک یعنی عبدالله بن زبیرک بنای بیتده قول و عملنی
ابقا ایدوب خلافنه تعرض و تعدی ایتمز ایدم دیو اظهار ندامت و تأسف

ایتدی

ایتدی و فنا که حجاج لجاج دوکاری ظالم غاشم و عدوی بیت هاشم عبدالله بن زبیر
حضرتلرینک گلشن وجود مسعودلرینی برکندهٔ تیشهٔ شهادت ایدوب حرمین شریفینده
عبدالملک بن مروان نامنه خطبه خوان خلافت اولدقده عبدالله بن زبیرک
افعال مرضیهسنی تغییر و آثار جلیلهسنی تبدیله شروع ایدوب ابتدا
ابن زبیرک اساس قدیم حضرت ابراهیم اوزره تأسیس ایتدیکی بنای بیتدن
حجر اسماعیل طرفنده واقع التی ذراع بر شبر مقداری محلنی هدم و تخریب اساس
قریش اوزره بنا ایتدی و ابن زبیرک فتح ایتدیکی باب غربی بالکلیه سد ایدوب
باب شرقیدن دخی الیوم مشهود اولان سدهٔ سنیهنک تحتنده واقع محلنی
سد ایله عتبه بابی ترفیع و سائر بنای حالی اوزره ترک ایدوب ماعدا بر شیئی
تغییر ایتمدی بو تقدیرجه بیت شریفک الیوم موجود اولان جمیع ابنیهسی
عبدالله ابن زبیرک بناسی اولوب انجق حجاجک حجر طرفنده هدم ایتدیکی محله بر
دیوار بنا ایدوب ابن زبیرک بناسیله میاننده اصبع واحد مقداری فاصله قلیله
اولمغله ضم و وصل اولندیغی مشهور و معلومدر معلوم اوله که بو مقامده
بر اشکال قوی عارض اولوب امر طوافده فقهانک قولنه منافی اولمغله دفع
صعب و عسیر اولور و توجیه تحریری بویله درکه بیت شریفک حائط و جدار
لرینک اسفلندن میل و انحراف اوزره عادتا مبنی و استحکام بنا ایچون معمول
سد شکلنده بر کوچک دیوار بایلمشدر خلخال پای عروس گبی دائرا مادار بیت
شریفی محیط و سواد معظم ابحار گبی ربط کسوه ایچون اوزرنده حلقهلر موجود
اولوب اهل حرم بیننده شادروان اسمیله معروفدر و طواف دخی خارج
بیتده واقع اولمق شرعا واجب و لازم اولمغله فقها دیدیلر که جدار
بیت اساس حضرت ابراهیمک بعضی اوزرینه مبنی اولوب و
بعضیسی شادروان مذکورک تحتنده قالمغله وقت طوافده شاد
روان جانبنه میل اولنوب جداره مس اولنورسه طواف داخل
بیتده واقع اولوب رکن تجدده خلل واقع اولور و کذلک تقبیل حجر
اسودده دخی فقها بو محذوری سرد ایدوب دیدیلرکه طواف بیت
تقبیل و استلام ایچون حجر اسودده میل ایتدکده طوغریلوب
استقامت و استوار اوزره قیام تام ایله طواف بیت الحرام ایلیه
دیو تأکید اکید ایتدیلر لکن بوندن اقدم ذکر و تقریر اولندیغی اوزره
بیت شریفک جمله ارکان و جدارلری عبدالله بن زبیر حضرتلرینک

بنالری اولوب محضر وجوه اصحابده اساس حضرت ابراهیم اوزره تشیید
و بنا ایتدیکی ثابت و مقرر اولیجق مسئلهٔ طوافده فقهانک سبق
ایدن قوللری محل اشکال اولدیغی ظاهر اولور بو صورتده حل عقدهٔ اشکال
ایکی امر کبر ایله حاصل اولوب والکیسی دخی حس و عیان و نقل و بیانه
مخالفدر و آمر ثانی بری بودرکه بعض علمادن منقول اولدیغی اوزره یا
حجاج ابن زبیرک قواعد حضرت ابراهیم اوزره بنا ایتدیکی جدارلری بالکلیه
اساسندن هدم وقلع ایدوب بعده وضع قریش اوزره بنا ایلیه
لکن حالا محاط حطیم منیف داخل حجر شریف اولان فضای قلیلک
نهایتنده و حجاجک بنا ایتدیکی دیوار ایله ابن زبیرک بناسی میاننده
فاصلهٔ جزئیه قالوب بعده بنانک طرف اعلاسندن سقفک مابیننده
وصل التحام اولدیغی الان مشهور و معلوم اولمغله جملهسی عبدالله
بن زبیرک اولدیغنه دلالت ایتمکین دفع اشکالنده وجه مذکور جاری
اولدیغی ظاهر اولور و آمر ثانی بودرکه جائزکه عبدالله بن زبیر بیت
شریفی جمیع جهاتندن اساس حضرت ابراهیم اوزره بنا ایتمیوب
انجق طرف شمالنده اولان مکان حجری بیته ادخال ایچون بنا و بقیه
وضع قریش اوزره ابقایه احتمال ویرلدکده الآن بنای بیت ابن
زبیر حضرتلرینک آثارندن ایسه دخی جهات اربعه‌ده جدارلرینک
جملهسی حضرت ابراهیم بناسی اوزره واقع اولمامغله فقها امر
طوافده تحری ایله رأی ایتدیلر دیو دفع اشکال ایتدیلر لکن بو وجه
دخی نقل صحیحه مطابق اولمیوب احتمال موهوم اولمغله شفای صدر حاصل
اولماز والله اعلم معلوم اوله که ساحهٔ بیت شریفک مسجد حرام اولور
عهد حضرت نبوت و خلافت حضرت صدیقده جدار دیوار ایله محاط
اولمیوب طواف بیت ایچون بر فضا خالی ایدی بعده عهد خلافت فاروقی
ده ازدحام و مقیم کثیر اولوب طوافده تزاحم واقع اولمغله حضرت
عمر رضی الله عنه جوار مطافده واقع بعض منازل و مساکنی اصحابندن
اشترا ایدوب اساسندن هدم و مسجد شریفه ضم ایتدکدن صکره
اطرافنه قامت مقدارندن اصغر بر دیوار اداره ایتدی بعده حضرت
عثمان واندن صکره عبدالله بن زبیر حضرتلری دخی بر مقدار منزل
اشترا ایدوب مسجد شریفی توسیع ایتدیلر بعده مروانیه‌دن ولید

ابن

بن عبدالملک زمان سلطنتنده منوال سابق اوزره مسجد حرامی توسیع
ایدوب احجار رخام ایله بر دیوار استوار بنا ایتدی و ولید بن عبد
الملکدن صکره خلفای عباسیه‌دن منصور و فرزندی مهدی دخی مطافی
بیتی توسیع ایدوب وانلردن صکره الی عهدنا هذا ضم زیاده اولنمامغله
ساحهٔ بیت اول حال اوزره باقی قالدی جناب رب العالمینک انواع عز
و شرفله بو بیت شریفی تخصیص و تشریفی دائرهٔ توصیفدن خارج اولوب
کلک زبان تحریر و تقریرنده قاصردر بو بابده بو فضیلت دخی کافیدر
که حق سبحانه و تعالی بیت شریفی محیط وحی رسالت و مکان طاعت
عبادت ایدوب شعائر مناسک حجی انده فرض و ایجاب ایلدی و حرم
بیت اطلاق اولنان ساحهٔ مبارکه‌یه حرمت و احترام ایدوب جمله
اطراف و نواحیسیله بنجه حقوق تعظیم ایجاب ایتمشدر که سائر اماکن
شریفه‌ده جاری اولمامغله حرم بیت شریفی انلردن ممتاز ایتدی
شویله که داخل حریم دین و ایمان اولمیان کفره و مشرکینی حرم
شریفه دخولدن منع و نهی ایدوب حج و طواف قصدیله فائز شرف
دخول اولان مسلمین دخی خشوعه اقرب و خضوعه انسب اولمغله
پوشش ثوب مخیطدن زجر و سائر بدن اولان ازار و احده قصر ایله
امر ایتدی و بعض جرائم ایله اتهام اولنوب خوف مواخذه ایله دار الامن
حرمه عوذ والتجا ایدنلر مجرم ایکن تامین ایدوب و صحرا و مرعاسندن
چرا ایدن حیواناتی دخی صیددن و دشت و کوهسارلرنده نابت اولان
اشجاری قطع ایله اتلافدن صیانت و حمایت ایتدی اشبو حرمت
و جلاله مخصوص اولان حرم حرم شریف بو حدود ایله محدوددر
که طریق مدینه‌دن اوچ میل مقداری مسافه ایله تنعیم نام محله
و طریق عراقدن یدی میل مقداری سیر ایله ثنیه و جبل منقطعه
منتهی اولوب و جعرانه طریقندن شعب نام محله منتهی اولنجه
طقوز میل و طریق طائفدن بطن نمره نام وادی‌یه کلنجه یدی میل
و معموره جده طریقندن منقطع اولان عشائره بالغ اولنجه طقوز میل
مسافهٔ محدوده‌ده حرم اطلاق اولنور اشبو ذکر اولنان اوصاف شریفه
مکهٔ مکرمه‌نک حال و شأنی اولوب و بیتره اجمال اوزره ذکر و بیان اولندی
معلوم اوله که مکهٔ مکرمه جمله بلادک اصلی اولمغله ام القری تسمیه اولندی

ومکه اطلاق اولندیغی کبی بکه اسمیله دخی مسما اولمغله وجه تسمیه‌ده
اصمعی دیدیکه بک ماده دفع معناسنه اولوب وقت طوافده وقوع زحام
ایله ناس بر بریني دفع ایتمکله بکه اسمیله موسوم اولدی ومجاهد دخی
دیدیکه بکه‌نک اصلی مکه اولوب لکن میم با ایله حرفلری شفوی ومخارجاری
قریب اولمغله لازم ولازب کبی میم بایه تبدیل اولندی وابراهیم حنفیدن
نقل اولندیغی اوزره بکه لفظی نفس بیت شریفه اطلاق اولنوب
مکه بلدهٔ مبارکه‌نک اسمیدر وامام زهری دیدیکه لفظ بکه با ایله مسجد
حرامک مجموعنه اطلاق اولنوب میم ایله مکه حرم محدودک اسمیدر
ودخی معلوم اوله‌که مکهٔ مکرمه ملت اسلامده تعظیم اولندیغی کبی
زمان جاهلیتده دخی محترم اولوب بالاتفاق اکاسره واقیال وسائر
ملوک آفاق مکهٔ مکرمه‌یه تعظیم قصدیله اموال کثیره وذخائر نفیسه
وفیره ارسال ایدرلر ایدی حتی عبدالمطلب حفر چاه زمزم ایتدیکی اثناده
ذهب آبریزدن مصنوع ایکی تمثال غزال بولدیغی کتب سیر وتواریخده
مسطور ومعروفدر وحضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری مکهٔ مکرمه‌یی فتح ایتدکده انده واقع بر چاه عمیقدن ملوک
سالفه‌نک بینه اهدا وارسال ایتدکلری اموالدن اولمق اوزره هر بر
اوقیه قرق درهم اولمق اوزره یتمش بیک اوقیه بولنوب غنیمت ایکی بیک
کره بیک آلتون وزننی ایکیوز قنطاره بالغ اولدی امام ازرقیدن منقولدرکه
حضرت علی کرم الله وجهه جناب رسالت پناه صلی علیه الاله حضرتلرینه کوهر
پاش رجا اولوب یا رسول الله الشهود دسترس اولدیغکز مال مصارف
حرب وجهاده صرف بیوریلوب دفع مضایقه بیوریلسه دیدکده مساعده
علیه‌لری تعلق ایتمدی بعده خلافت حضرت صدیقده دخی ینه امام
حضرت علی قول مذکوری اعاده بیورب جناب صدیق اثر حضرت نبویله
اقتدا ایله مال مزبوری خزینهٔ کعبه‌ده ابقا ایلدی وصحیح بخاریده ابی
وائله منتهی سند سدید ایله ثابتدرکه بر کون وائل زمرهٔ اصحابدن
ابی شیبه بن عثمانک زیارتنه وارب ابی شیبه دیدیکه عهد خلافت فاروقده
حضرت عمرک مجلسنه واردم خزینهٔ بیته مخزون اولان صفرا و بیضا یعنی
آلتون وکموشدن هر نه موجود ایسه اندن بر نسنه ترک ایتموب جمله‌
سنی مسلمین بیننده تقسیم ایتمک اوزره عزم وتصمیم ایتدم دیو

کنجینه

کنجینه کشای مقال اولدیلر وبن دخی یا عمر بو عزیمتدن رجوع ایدوب مال
مذکوری توزیع ایده‌مزسین دیدم جناب عمر مانع نه در دیدی بن دخی صاحب
مکرملری یعنی حضرت رسول اکرم وحضرت صدیق محترمک اقدام ایتمدکلری
کاره سن نیجه مباشرت ایدرسن دیدکده حضرت عمر رأیمی تصویب ایدوب
بلی انلر قدوة الانام ایکی امام همامدرکه آثارلرینه اقتدا لازمدر دیدی ومال
مذکور ذات علویه‌دن افطس فتنه‌سنه قدر مخزون باقی قالوب لکن افطس
عنوانیله مذکور حسین بن حسین بن علی امام زین العابدین یوز طقسان
طقوز سنه‌سنده مکهٔ مکرمه‌یه علم افراز غلبه واستیلا اولوب بیت الحرامی
فتح وزیارت ایتدکده خزینه‌ده مال مذکوره دسترس اولدی وبو مال بونده
مخزون ومحفوظ اولمغله نه فائده حاصل اولور بز آنی امور جهاده صرف
ایله استعانت ایدوب احراز الیقین ایده‌رز دیو بیت شریفدن اخراج
ایتدیکی کبی انفاق واتلاف ایتدی اول تاریخدنبرو کعبه‌دن مال منقطع اولوب
بر نسنه مخزون قالمدی اما بیت المقدس مهبط وحی والهام وقبلهٔ قدیمهٔ اهل
اسلام اولان مسجد اقصی‌درکه ابتدای امرنده عبدهٔ کواکبدن صابئیه
وقتنده هیکل زهره ایچون موضوع موضع مخصوص اولوب طائفهٔ صابئیه
کوکب زهره‌یی معبود اتخاذ ایتمکله اکا بعض نسنه ایله توسل ایدرلر از
جمله مزبور ایچون روغن زیت اعداد ایدوب انده اولان صخره اوزرینه صب
وتسبیل ایدرلر ایدی بعده انقراض مذهب صابئه ایله هیکل مذکور مندرس
اولوب طائفهٔ بنی اسرائیل ارض قدسه مالک اولدقده موضع هیکلی
قبلهٔ صلوة ووجهه طاعات ایتدیلر وتحقیق بویله درکه جناب حق جل
شانه طائفهٔ بنی اسرائیلک بابالری حضرت اسحق ویعقوب علیهما السلام
ذریتلرینه بیت مقدسه مالک ایتمک اوزره وعدا ایتمکله حضرت موسی
علیه السلام دخی طائفهٔ بنی اسرائیلی تحقیق وعد الهی ایچون ارض
مصردن اخراج ایدوب صحرای تیهده مدت مدیده اقامت ایتدکلرنده
جناب کلیم الله صلی علیه الاله حضرتلری سبط اسمیله معروف اولان خشبه‌
دن بر قبه اتخاذ ایتمک اوزره امر حضرت الهی صادر اولدیکه طول وعرضی
وصفت وماهیتی وهیکل صورتلری باجمله وحی ایله تعیین اولندی و
دخی ذکر اولنان قبه‌یه بر طابوت یعنی صندق وجمله صحان واوانی ایله بر
طعام سفره‌سی وضع اولنوب وجنبنه قنادیل ایله مزین بر مناره ودخی

قربان ایچون بر مذبح بنا اینمك اوزره امر و اکمل وصف ایله توراتده وصف
اولندی و حضرت موسی علیه السلام دخی فرمان خدا اوزره قبهٔ مذکوره یی
بنا ایدوب درونده طابوت عهد نامه ایله معروف و معهود اولان صندوغی
وضع ایندی اشبو طابوت عهد شول صندوقدر که حضرت کلیم الله طرف
سمادن اون عدد کلمه ایله منزل اولان الواح علیه منکسر اولدقده عوض
و بدل اولمق اوزره اون لوح اعداد اولنوب صندوق مذکوره وضع
اولندی وکذلك موجب وحی الهی اوزره ذکر اولنان مذبح دخی قبهٔ معهوده
نك پیشگاهنه بنا اولنوب هارون علیه السلام صاحب قربان اولمق
اوزره حضرت موسی علیه السلام امر و فرمان اولندی و طائفهٔ بنی
اسرائیل صحرای تیهده قبهٔ مذکوره یی خیمه و خرگاهلرینك میانینه وضع
و نقل ایدوب آوای صلوتده آنی قبله اتخاذ ایدیلر و پیش قبه‌ده
واقع مذبحلرنده ذبح قربان ایدوب انبیای بنی اسرائیل دخی جوارینه
ده وحی الهی یه توجه ایدرلر ایدی وقتا که طائفهٔ بنی اسرائیل صحرای
تیهدن خلاص اولوب ارض شامه مالك اولدقلرنده ذکر اولنان قبه یی
اسباط بنی اسرائیلدن بنی یامین ایله بنی افرائیم ولایتلری میاننده
واقع بلاد ارض مقدسه دن کلکال نام محله نقل و وضع ایتدیلر و قبهٔ
مذکوره مدت حرب و قتالده یدی سنه که جمله اون درت سنه محل مزبور
ده قالوب طائفهٔ بنی اسرائیل امر صلوة و ذبح قربانده انی وجهه اقبال
ایتدیلر وقتا که انبیای بنی اسرائیلدن یوشع علیه السلام عالم بقایه رحلت
ایدوب فوت اولدقده قبهٔ مذکوره طائفهٔ بنی اسرائیل مدینهٔ کلکاله قریب
شیلو نام بلده یه نقل و اطرافنه دیوار بنا ایتدیلر و بلدهٔ مزبوره ده
قبهٔ مذکوره اوچیوز سنه مقداری حفظ اولندقدن صکره بوندن اقدم
مرور ایتدیکی اوزره فلسطین طائفه سی بنی اسرائیله تغلب و استیلا
ایتدکده قبه یی یدلرندن الوب بعده مدت مدیده مرورندن صکره ینه بنی
اسرائیله رد و تسلیم اولندی بعده رئیس دین یهود عالی نام کوهن
فوت اولدقده طائفهٔ بنی اسرائیل ذکر اولنان قبه یی نوبة نام بلده یه
نقل ایدوب بعده طالوتك ایام سلطنتنده بلاد بنی یامین دن کنعون
نام بلده یه نقل ایتدیلر وقتا که داود علیه السلام شرف نبوت و منصب
خلافت ایله مشرف اولدقده قبهٔ طابوت عهدی بیت مقدسه نقل اولنوب

اوزرینه

اوزرینه ایکی اوچ دیرکلی بر خیمهٔ مخصوصه ضرب و صخره الله اوزرینه وضع
ایتمکله قبهٔ مذکوره کالاول اتخاذ اولندی بعده داود علیه السلام قبه مکانی
اولان صخره اوزرینه بر مسجد بنا ایتمك مراد ایدوب قبل الاتمام عزم گلزار
بقا ایتمکین اوغلو حضرت سلیمان علیه السلام حضرتلرینه مسجد شریفی
بنا ایتمك اوزره وصیت ایتمکله حضرت سلیمان دخی عهد پدرینك سریر
اوزرینه مسجد شریفك بناسنه شروع ایدوب ابتدای ملك و سلطنتلرنده
درت سنه و وفات حضرت موسی دن بشیوز سنه مرورنده تکمیل و
اتمام ایتدی و مسجد شریفك وضع و طرحنده ترصیف و تزیینده
دقت ایدوب لوجدن معمول عمودلر و بلور روزنلر ایله آراسته ایتدی
و ابواب و حیطاننه آلتون صحیفه‌لر قابلیوب هیکل و تمثاللرینی و مفاتح
و سائر آلاتنی بالجمله زرنابدن مصنوع و سبك ایتدیردی و عمارت
مسجد اثناسنده طابوت عهدی باباسی حضرت داودك بلده سی
اولان مدینهٔ صهیوندن بیت مقدسه نقل ایتمکله اول طابوتی وضع
ایچون مسجد شریف ظهرنده بر قبه بنا ایدوب بعد الاتمام بالجمله اشراف
اسباط و رؤسای دین یهود طابوتی گتوروب محل مذکوره وضع
ایتدیلر و قبه و مذبح و سائر معالم دین مسجد شریفده اعداد اولنان
موضعه وضع اولنوب طائفهٔ بنی اسرائیل الی ماشاء الله بیت
مقدسده بو منوال اوزره اقامت طاعات و عبادت ایتدیلر بعده بخت
النصر وقت بنادن سکز یوز سنه مرورنده بیت مقدسه استیلا ایدوب
مسجد شریفی تخریب و بنی اسرائیلی تغریب و تورات و عصای
احراق و بنا کل ذهب پی سبك و ذوب و احجارینی نثر و تفریق ایلدی
بعده ملوك فرس بنی اسرائیلی بیت مقدسه ارجاع و اعاده
ایتمکله انبیای بنی اسرائیلدن حضرت عزیر مسجد شریفی بخت النصرك
سبی ایتدیکی رحالة حکم و تولی ایدن بهمن اعانه سیله بنا ایدوب
لکن ملك مذکور مسجدك طول و عرضنی و قد و سمکنی حضرت سلیمان
بناسندن دون اولمق اوزره تعیین و تحدید ایتمکله تقریر اولنان مرتبه
یی تجاوز ایده مدیلر معلوم اوله که حضرت سلیمان مسجد اقصایی
بنا ایتدکده فرش و سطحین تحت الارض بر بری اوزرنده ایکی طبقه رخام
عمودلر و مقوس طاقلر اوزرینه بنا ایدوب طبقهٔ علیانك کمرلرینی طبقهٔ

تا نبه نك کمرلری اوزرنه وضع ایلدی حتی تا سدن چوق کمسنه مسجد شریفك
تحتنده ذکر اولنان طبقه لری مشاهده ایدوب حضرت سلیمانك آخوری
اولق اوزره زعم وتوهم ایتدیلر لکن زعملری صحیح اولمیوب حلیهٔ صحتدن
عاریدر و بلکه وضع مذکور اوزره بنا بولندن تا شندرله شریعت بنی اسرائیلده
نجسدن توقی زیاده مرعی اولوب نجاست ظاهره دن طهارت واجب
اولدیغی کبی نجاست موهومه دن نظافت دخی لازم ایدی شویله که اگرچه
ارضدن بر ایکی زراع بعید و باطن ارضده نجاست موضعندن بر خط
مستقیم فرض اولنوب ظاهرینه استقامت اوزره واصل ومنتهی
اوله وظاهراً ارضه اول نجاست موهومه ایله حکماً متنجس اولوب مذهبلرنده
موهوم ومتحقق منزله سنه تنزیل اولنمش ایدی بناءً علیه بیت مقدسی
نجاست موهومه دن تنزیه وصیانت ایچون وجه مشروح اوزره بنا
ایتدیلر شویله که فرش مسجده متصل اولان طبقهٔ علیانك عمودلری
طبقهٔ سفلانك ستونلری اوزرینه وضع اولنمیوب بلکه سفلانك طاق
کمرلری اوزرینه وضع اولندیکه طبقهٔ سفلانك متن زمین اوزره قائم
اولان عمودلرندن قوسلرینه طوغری بر خط اخراج اولنسه استقامت
اوزره واصل ومنتهی اولمامغله باطن ارضده نجاست بولندیغی صورتده
بر طرفی طبقهٔ سفلانك کمرلری اوزره قائم ومنصوب وطرف اخری
سطح مسجده متصل اولان طبقهٔ علیانك عمودلرینه واندن سطح نجاست
ارض خط مستقیم اوزره واصل اولمامغله بیت مقدسك تطهیر و
تنظیفنده ابلغ اولور و بنای حضرت عزیردن بر مدت مرورندن صکره
بنی اسرائیله ملوك یونان واکاسرهٔ فرس وقیاصرهٔ روم حکم ایدوب
بو اثنالرده کوهن یهوددن بنی حشمنای بعده اصهارلرندن هیرودس
بعده اولادی دخی حکم ایلدی و هیرودس زمان سلطنتنده بیت مقدسی
حضرت سلیمانك حدوضعی اوزره بنا ایدوب تزیینده هرگونه تکلف
ایتدیکه التی سنه ده تمام ایتدی و بوندن صکره رومدن طیطس ظهور
ایدوب بنی اسرائیله غالب و امورلرینه مالك اولدقده تکرار بیت
مقدسی و مسجد اقصایی تخریب ایدوب یرینه مزروعات زرع
ایلدی و بوندن صکره طائفهٔ روم دین حضرت مسیحی اخذ وقبول ایدوب
احکام انجیله عمل وکمال تعظیم ایله مراعات ایتدیلر وکیدرك ملوك

بو تقریردن معلوم اولورکه
باطن ارضده بولنان نجاسات
مدت مدیده ثابت و باقی ایمش
حالبوکه یوز سنه مرورنده
ارض نجس طاهره قلب
اولدیغی اتفاق عقلا ایله
ثابتدر نتکم
محلنده بیان
اولنمشدر
محرره
م

روم دین مسیحی قبولده اختلاف ایدوب گاه گاه ترك دخی ایتدیلر تا اول
وقته منتهی اولدیکه قیاصرهٔ رومدن قسطنطین ظهور ایدوب اناسی هیلانه
نام عورت تنصر ایتمکله زعم نصارا اوزره حضرت مسیحك اوزرنده مصلوب
اولدیغی خشبهٔ داری طلب ایچون قدسه رحلت ایلدی و قمامه نشین اولان
رهابین وقسیسین خشبهٔ دار ارضه رمی اولنوب اوزرینه خس و
خاشاك وقاذورات القا اولندی دیو خبر ویرملریله هیلانه قاذوراتی دفع
ایدوب خشبهٔ مزبوره یه نائل وواصل اولدی بعده مزبله یی تطهیر
وتنظیفه سعی ایدوب حضرت مسیحك قبری انده اولمق زعمیله انك
یرینه قمامه نامیله بر کنیسه بنا ایتدکدنصکره بنی اسرائیلك وقتنده
مبنی اولان عمارات بیتدن بولدیغی بنایی تخریب ایتدی بعده کنیسهٔ
قمامه خدا سنه حضرت مسیحك مولدی اولان محله بیت لحمی وضع ولحدنده
زیاده اهتمام ایدوب بیت مقدسك حال وشانی بو منوال اوزره باقی
قالوب طائفهٔ نصارا قمامه یه تعظیم غایت وصخره یه اهانت ایتدیلر
تا اوزمان سعادت نشان ظهورینه قدر که آفتاب اسلام مطلع عز
واقبالدن طالع وانوار فتح وظفر ظاهر ولامع اولوب حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه فتح بیت المقدس ایچون بالذات سیر وسفر ایله
نائل فوز وظفر اولدقده صخرهٔ سؤال ایدوب محل ومکانی اراءت
ایتدکده زبل وتراب ایله مملو اولدیغی مشهودلری اولمغله اول
ساحهٔ اقدسی کشف وتطهیر ایلدی بعده آیین بدوی اوزره اوزرینه
بر مسجد شریف بنا ایدوب شرعشریف ما عدوام الکتابده فضل و
شانی ثابت اولدیغی مرتبه تعظیمنه قیام ایتدی بعده ملوك
امویه دن ولید بن عبد الملك مسجد حضرت عمری سائر مساجد اسلام
طرحی اوزره تشیید و بنا ایدوب مشیت علیهٔ الهیه تعلق ایتدیکی
وجه اوزره ترصیف وتاسیسنه صرف مقدور ایتدی نتکم مکهٔ
مکرمه ده مسجد حرام ومدینهٔ منوره ده مسجد نبوی ودمشق الشامده
امویه نك تعمیر وتشییدینه اهتمام ایدوب مشاهد مقدسه ده مساعیٔ
جمیله سی مشکور والسنه افواهده خیر ایله مذکور اولدی و حتی طائفهٔ عجم
مسجد شاهه بلاط ولید تسمیه ایدوب ارض مسجده فرش رخام
اولندیغندن بو اسمله موسوم ایتدیلر و دخی ولید بن عبد الملك ذکر

اولنان مساجدی بنایه مبادرت ایتدکده قیصر رومه آدم کوندروب تشیید
بنیان و تعمیق سقوف و حیطان ایچون اموال کثیره و بنا و عمله ارسال ایتمک
اوزره امر و فرمان ایلدی قیصر پلید قوت سطوت ولیددن خوف و خشیت
ایدوب بر وجه مسارعت امرینه اطاعت ایتمکله ولید بن عبد الملک ابنیهٔ
مساجدی اتمام ایلدی وقتا که هجرت نبویه مائهٔ خامسه اواخرینه بالغ
ورسیده اولدقده اراضی مصر و شام و اقطار حجازده فرمانفرمای مسند
احکام اولان ملوک شیعه و خلفای عبیدیه‌نک ضابطهٔ نظاملری مختل اولوب
شیرازهٔ انتظاملری مختل اولمغله طائفهٔ افرنج بیت المقدس و عامهٔ ثغور
شامه غلبه و استیلا ایدیلر و قدس شریفده صخرهٔ مقدسه اوزرینه بر
کنیسهٔ عظیمه بنا ایدوب زیاده تعظیم و اعتبار و بناسیله افتخار ایدرلر
اولدیلر بعده پشیوز سکسان تاریخنده ملوک اکراد ایوبیه‌دن سلطان
صلاح الدین ابن ایوب ممالک مصر و شامه مالک اولوب خلفای شیعه
عبیدیه‌نک بدع مکروهه و آثار سیئه‌لرینی محو و افنا ایله ابقای مآثر حسنیه‌یه
همت ایتدکده دیار شامه علم افراز غزا ایتمکله انده اولان کفار افرنج
ایله جهاد ایدوب بیت المقدسی و ثغور شامدن تغلب و استیلا ایتدکلری
حصون و قلاعی یدلرندن نزع و تسخیر ایتدی و بیت المقدسده مبنی
اولان کنیسهٔ افرنجی هدم و تخریب و صخرهٔ مقدسه‌یی کشف و تطهیر
اوزرینه الیوم عهدیمزده مشهود و معهود اولان مسجد شریفی بنا ایتدی
معلوم اوله که حدیث نبویده وارد اولدیغی اوزره رسول اکرم صلی
الله علیه و سلم حضرتلرینه وجه ارضده ابتدا ناس ایچون وضع اولنان
بیت عبادتدن سؤال اولندقده مکهٔ مکرمه دردیو جواب ویردیلر بعده مکه
دنصکره قنغی مسجد وضع اولندی دیو سؤال اولنمغله بیت المقدسدر
دیو جواب بیورلدی بعده مکه ایله بیت المقدس میاننده نه مقدار زمان
تخلل ایتدی دیو سؤال تکرار اولندقده اول واقف اسرار ام الکتاب
علیه الصلوة الله الملک الوهاب قرق سنه مرور ایتدی دیو جواب مستطاب
ویرمکله حل سؤال ایتدیلر بو حدیثک خبر لطیفنک ظاهرینه بر اشکال
عارض اولور که مکهٔ مکرمه‌نک تشیید ارکانی حضرت ابراهیم و بیت المقدسک
بانی بنیانی جناب سلیمان علیه الصلوة الملک المنان اولمغله بنای مکه ایله
بنای بیت مقدس ما بینی و حضرت ابراهیم ایله حضرت سلیمان زمانی طاله

اولندقده بیک سنه‌دن زیاده زمان تخلل ایتمش اولمغله حدیث مذکور الی
قرق سنه اولمق اوزره وارد اولوب بو وجهله تصحیح اولنمغله توجیه وجهه محتاج
اولور و حل عقدهٔ سؤال و دفع اشکالده جواب صواب بودر که حدیث
مذکورده وضع بیت ایله مراد بنا اولمیوب بلکه روی ارضده ابتدا عبادت
ایچون تعیین اولنان بیت مخصوصدن سؤاله حمل اولنور بو تصورده
بعید اولماز که بیت مقدس حضرت سلیماندن سنین کثیره ایله مقدم
و بیت حرامدن قرق سنه متأخر عبادت ایچون وضع و تعیین اولنوب
بینلرنده مدت چهل سال تخلل اولنه حتی بوندن اقدم نقل اولندیغی اوزره
قوم صابئیه صخره اوزرینه هیکل زهره بنا ایدوب قبله اتخاذ ایتدکلری
محل مذکور تعیین حضرت الهی ایله مکان عبادت و قبلهٔ طاعات اولدیغنه
اطلاعلرندن ناشی اولمق بعید دکلدر نته کم وقت جاهلیتده طائفهٔ
مشرکین کعبهٔ مکرمه‌نک قدیمدن قبلهٔ طاعات و مکان عبادت اولدیغنه
واقف اولوب زعم فاسدلری اوزره بیت حرامک درون و بیرونینه
وضع اصنام ایله تقرب ایدرلر ایدی و صخره اوزرینه هیکل زهره بنا
ایدن قوم صابئیه حضرت ابراهیم عهدنده ظهور ایتمکله دائرهٔ عقلدن
بعید دکلدر که مکهٔ مکرمه ایله بیت المقدسک طاعات و عبادت ایچون
وضع و تعیین اولنملرینک ما بینی قرق سنه اولوب حین تعیینده ارض
صخره‌نک حالی بو حال اوزره نیجه زمان باقی قالدیغندن صکره حضرت
سلیمان علیه السلام مسجد اقصایی بنا ایلیه تقریر مذکور فهم و اذعانه
اولندقده حدیث شریفه عارض اولان اشکال منحل و مندفع اولور
اما بعد مدینهٔ منوره فی الاصل طائفهٔ عمالقه‌دن یثرب بن مهلائیل
وقتنده بنا اولنوب و آنک آثارندن اولمغله بانیسنک اسمیله تسمیه
طریقیله اوزره یثرب تسمیه اولندی بعده طائفهٔ بنی اسرائیل عمالقه
یی قهر و تدمیر ایدوب ارض حجازی یدلرندن نزع و تسخیر ایتدکلرنده مدینه‌یه
دخی مالک اولدیلر بعده قبیلهٔ غساندن قیله نام شخصک ابنای
و احفادی بنی اسرائیله مجاورت ایدوب بالجمله مالک اولدقلری قلاع
و حصونی یدلرندن اخذ ایتمکله مدینه‌یی دخی ضبط ایتدیلر بعده مکهٔ
مکرمه‌ده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری طراز خلعت
رسالت ایله مشرف اولوب اول بقعهٔ مبارکه‌یه سبق عنایت ازلیه ایله

هجرته مأمور اولغين صميم صديق جناب رفيق شفيق ابى بكر الصديق
مرافقتى ايله مدينهٔ منوره يى تشريف واصحاب كرام دخى تابع ورديف
اولديلر وبعد النزول مهابط وحى وتنزيل اولان مسجد شريف وبيوت
مباركه لرينه تأسيس وبنايه شروع ايدوب سبق قلم تقدير ايله تعيين
واعداد اولنان موضع جليلى وضع اساس ورفع بنا ايله تشريف و
ترفيع بيوردى ومدينهٔ منوره ده ساكن ومقيم اولان ابناى قبيله
دين قويمى قبول ايدوب حضرت پيغمبر عليه السلامك شرف نزوللرين نعمت
وغنيمت بيلوب من كل الوجوه نصرت اتمكله انلره انصار اسميله
تسميه اولنديلر وكلمهٔ اسلام مدينهٔ منوره ده تمام اولوب جمله كلمات
اوزرينه عالى وحضرت پيغمبر عليه السلام قومنه انده غالب ومستولى
اولوب فتح مكهٔ مكرمه ايله مشرف ومستعد اولديلر ومكهٔ مكرمه فتحندن
صكره معشر انصار رضوان الله تعالى عليهم اجمعين پيغمبرمز عليه
السلامك انلردن تحول ايدوب مكهٔ مكرمه مبدى ومهبط نهال وجودلرى
اولمغله انده مكث واقامته ميل ورغبتلرى اولور ظنيله مهرهٔ سيماب
كبى كرداب واضطرابده سرگردان اولوب مغموم ومحزون اولمغله
پيغمبر عليه السلام هجرتسراى مدينهٔ منوره ده مكث واقامت ايدوب
اندن مفارقت اتميه جكلرينى اخبار وتبشير بيورمغله تسليه بخش
خاطر انصار اولديلر ظاهراً عرش روح مقدسلرى عالم لاهوته پرواز
ايدوب لحد شريف وقبر منيفلرى اول حظيرهٔ قدسيه روضهٔ جنان ايدى
ومدينهٔ منوره نك فضل وشرفى حقنده وارد اولان احاديث صحيحه
پردهٔ خفا ايله مستور اولميوب كتب احاديثده اسانيد سديده ايله
مضبوط ومسطور اولمغله معلوم اوله كه مدينهٔ منوره نك مكهٔ مكرمه
اوزرينه افضليتنده بين العلما اختلاف واقع اولوب امام مالك مدينه
مكه دن افضل اولمق اوزره اجتهاد ايتدى زيرا امام مالك عندنده
بو بابده نص صريح ثابت اولوب سند صحيح ايله رافع بن خديجدن
مروى اولديغى اوزره سيد الكائنات عليه افضل التحيات افندمز طه
دن مدينه افضلدر ديو گوهرپاش نطق وبيان اولديلر وحديث مذكورى
امام عبد الوهاب معونه نام تأليفنده نقل ايدوب واحاديث
اخرى دخى روايت ايتديكه ظواهرى مدينه نك مكه دن افضل واشرف

اولمسنه

اولمسنه دلالت ايدر لكن امام ابو حنيفه وامام شافعى بو بابده امام مالكه
مخالفت ايدوب مسجد حرامك مدينهٔ منوره ده مسجد نبويه دن افضل
اولمسنه احتجاج ايتديلر چونكه مسجد شريف نبوى مهبط وحى الهى اولوب
على الخصوص جسد اقدس ووجود مقدسلرى اولانه خاك عطرناكى تشريف
ايتمكله هر فج عميق ومكان سحيقدن اهل اسلام اكامل ورغبت
ايدوب شرف زيارتله تشريف اولورلر اشبو تقريرات وتحقيقات
دريچهٔ گوشدن منظرهٔ هوشه بالغ اولوب نقش نگين فؤاد اولدقده
بو مساجد معظمه كه اول مسجد حرام وثانيسى مسجد حضرت نبوى
وثالثى مسجد اقصى در وشرف فضيلتلرى معلوم اولوب سابقهٔ عنايت
ازليه ووداعيهٔ حكمت خفيه ايله هر برينك فضل وشرفى ازمنهٔ مديده
ده على التدريج حاصل اولديغى ثابت وظاهر اولور وبو معنايه قياس
ايله عالم كون وشهودده ساير امور دينيه ودنيويه ده دخى
شؤونات ربانيه وتجليات سبحانيه نك ترتيبى محكم وتدريج احكم
ايله ظهورى فهم اولوب اسرار كونيه فهم واذعانه وسيله اولور
اما اشبو مساجد ثلاثه نك غيرى وجه ارضده مسجد اخرك وجودى
رؤيت وزيارتى حقنده اثر ورودى معلوممز اولميوب الحق
جزائر هنددن جزيرهٔ سرنديبده حضرت آدم عليه السلام حضرتلرينك
مسجدى حقنده بعض اخبار وارد اولوب لكن تعويل واعتماده
صالح بر اثر ثابت اولمامغله ذكرى طى اولندى ودخى عهد قديمده
اديان باطله وملل عاطله اصحابندن امم سالفه نك معبد ومسجد
لرى اولوب دين فاسد وزعم كاسدلرى اوزره تعظيم وتكريم ايدرلر
ايدى ازجمله مجوس منحوس فرسك آتشكده لرى وطائفهٔ يونانك
هيكللرى گبى وديار حجازده مشركلرك بيوت اوثان واصناملرى
پيغمبرمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بعض غزوات مسعوده
لرنده هدم وتخريبنه امر ايتديلر وانكه تاريخدن امام مسعودى
بيوت مذكوره دن بعضيلرينى ذكر وتعداد ايدوب موقع ومكانينى
واصل وضعنى تعيين وتعريف ايتدى لكن عن اصل مشروع
اولميوب طريق دين وملت اوزره واقع اولمامغله ذكر وبيانه
تعرض والتفات اولنمدى وبيوت مذكوره حقنده كتب تاريخده

مسطور اولان اخبار كافى اولمغله بو محلده ذكر و بياندن حرف سمند
خامه اولنوب احوالنه خواهشگر وقوف مطلوبى اولانلر كتب تاريخه
مراجعت ايليەلر والله يهدى من يشاء الفصل الثامن
فصل رابعك سكزنجى فصلى مغرب زمين و ممالك افريقيه ده مدن و
امصارك قليل اولديغى بيانندەدر بو امرك سر و سببى بودر كه
قطر مزبورده واقع ممالكه عهد اسلامدن نيجه بيك سنه مقدم بربر
قومى مالك اولوب طائفۀ مزبوره دخى اخبيه و خيام ايله دشت
و صحراده گشت و گذاره مألوف بدوى الاصل اولمغله حضريلر گبى سكونت
و قرار ايچون موضوع اولان بلاد و امصار اتخاذ ايتمديلر و طائفۀ
افرنج و قبائل عربدن ممالك افريقيه ده مالك اولان ملوكك و سلاطينك
ملك و دولتلرى وقتى دخى قصير اولوب طور حضارت راسخ اولەجق
مرتبه مديد و طويل اولمامغله اكثر امورده آيين بداوت اوزره وضع
و حركت معتادهلرى اولمغين تأسيس مبانى ايله تكثير بلاد ايتمديلر
و سبب آخرى دخى بودر كه امر بنا حضرى و بلديلره مخصوص صنايع
عديدهيه منوط و طائفۀ بربريه دخى بريه نشين اولمغله صنعت و حرفتدن
برى اولوب امر بناده لازم اولان صنايعى كسب و تعلمه رغبت ايتمه
ملريله تأسيس مبانيده همتلرى قاصر اولديغندن و صنع مدن
و امصارده عجز و قصورلرى اظهردر و سبب ديگرى بودر كه طائفۀ
بربرك نسل و نسبلرى مضبوط الاصل و حسبلرى محفوظ قبائل و
عشائردن اولوب قوم مزبوردن بر طائفه عصبيت و نسبيتدن
خالى دگلدر و اهل انساب اولان عشائر و قبائل ايسه بداوته مائل
اولوب بريه و باديه ده خيمه و خرگاه ايله گشت و گذاره
مألوفلردر و مدن و امصارده سكون و قرار و راحت و حضوره
ميل ايدن بعض حشريه مخصوصدر كه فى الجمله ثروت و غنايه دسترس
اولمغله دشت و صحراده گشت و گذار و اعدا خصوصيله جنگ
و پيكار و حرب و قتالدن فارغ اولوب مصر و مدنده سكون و قرار
و حفظ نفس و مال ايچون اول بلده نك حماة و مستحفظلرينه عيال
اولورلر بوندن ناشيدر كه اصحاب باديه بلاد و امصاره نزول ايله بلده
نك حاكم و واليسنه عيال اولمقدن استنكاف ايدوب نفقه مالك

اولمق ضمننده دشت و صحراده ضرورت معاش و قلت مايۀ انتعاش
ايله تعيشى نعمت بيلورلر بو سببدن ناشيدر مغرب و ممالك افريقيه
سكان و اهاليسى بدوى اولوب رجالى خيام و نسوانى هودج ايله گشت
و گذار ايدوب اعماق صخور جبالده سكون و قرار ايدرلر اما طائفۀ عجمك اكثريا
عمارتى فراوان امصار اولوب و بلاد اندلس و مصر و شام و ممالك عراق و
عجم و انلرك امثالى ممالك و قرا و رساتيقى معموره ايله مملودر زيرا
طائفۀ عجمك اكثرى نسل و نسبلرينى مخالطۀ اجانب و اباعددن حفظ و
صيانت ايدن قبائل و عشائردن اولميوب اكثرنده انسابى مضبوط رجال
اقل و قليل اولمغله مصر و مدنده نزول و سكون ايتمكه مضطر اولورلر لكن
باديه نشينلرك اكثرى اهل انساب اولان قبائل و عشائر اولوب علاقۀ
نسب و عصبيت و حميتله سبب اولمغله نفس و عياللرينى محافظه و اعدا
لريله مقابلهيه بالذات قيام ايدوب آخرك حمايت و صيانتندن مستغنى
اولورلر بوندن ناشى دشت و صحراده گشت و گذار ايدوب مصر و
بلدهيه نزول ايله آخرك تحت قهرينه دخولدن ابا و استنكاف ايدرلر
اشبو قانونك كلى معلوم و محفوظ اولوب احوال بداوت و حضرى
بوكا قياس اولنه والسلام الفصل التاسع فصل رابعك طقوزنجى
فصلى ملت اسلاميه ده قلاع و حصونك دول سالفهيه نسبتله قليل
اولديغى بيانندەدر ذكر اولنان امرك سببى فصل سابقده ديار مغربده
ساكن بربريه طائفه سنك حال و شانى بياننده ذكر اولنان امرك
عينى اولوب صدر اسلامده طائفۀ عربك بدويتلرى و حرف و صنايعده
قصورلرى سببيله تشييد بنا و تأسيس مبانيده عدم قدرتلرندن ناشيدر
و سبب اخرى بودر كه طائفۀ عرب قبل الاسلام بربريه طائفه سى گبى
بريه و باديه ده نشأت ايدوب عهد اسلامده مستولى اولدقلرى ممالك
فرس و رومده اجنبى و دخيل اولمالريله حول بارى و تأييد سبحانى
ايله اول ممالكه مالك اولدقدن صكره دخى تشييد بنا و سائر مراسم
حضارتده حذق تحصيل ايدەجك مرتبه دولتلرى ممتد اولمديغندن
ما عدا دول سالفه وقتنده اول ممالكده بنا اولنان منازل و مبانى
ايله استغنا حاصل اولوب ابنيۀ قديمه ايله اكتفا ايتديلر و بنۀ ملت
اسلامده قلت بنايه بر سبب دخى بودر كه ابتداى اسلامده امر دينه

اهتمام غالب اولوب حب دنیا وشهوة هوایه راجع اموردن اجتناب
وهر بر خصوصده قدر حاجت مرتبه سنه اقتصار اولنمغله تشیید بناده
دخی حد اعتدالی تجاوز ایتمدیلر نتهكم عهد خلافت فاروقده اصحاب
كرامك دیار كوفه ده سازدن وقامشدن مبنی مسكن ومنزللری محترق
اولمغله سنك وحجر ایله بنا ایتمك اوزره جناب فاروقدن استیذان
ایتدكلرنده سدهٔ خلافتدن مطلوبلری اوزره حجر ایله بنایه اذن عالی
وارد اولوب لكن اوچ بیتدن زیاده احداث بنادن وترفیع بنیاندن
حدی تجاوزدن بر وجهله رخصت ویرلمیوب سزلر سنت نبویه یه ملازمت
ایدن دولت دارین سزلره ملازمت ومتابعت ایدر دیو امر وتوصیه
بیوردی وینه حضرت عمر رضی الله عنه بعض اطرافدن قدوم ایدن رجاله
دخی امر بناده قدر معروفی تجاوز ایتمامك اوزره امر وفرمان بیوردیلر
دكدوكلرندن قدر نه در دیو سؤال ایتدكلرنده قدر سزی حد اسرافه
تقریب ایتمیوب طریق اعتدالدن اخراج ایتمین نسنه در دیو جواب
ویردیلر كیدرك مرور عهود وزمان ایله امر دینده تهاون ورخاوت
حاصل وعارض اولوب طبیعت ملك ودولت غالب وشهوات نفسانیه
یه ناس مائل اولدیغندن ماعدا طائفهٔ عرب قوم فرسی استخدام ایدوب
امر بناده مراسم سائره خصوصنده حرفت وصنایع قوم فرسدن اخذ
وتعلم وتفنن ایله اجرای حظوظات نفسانیه یه مبادرت ایتمكله تشیید
مبانیده حدی تجاوز ایتدیلر مع هذا عهد وزمانلری دخی انقراض دولته
قریب اولوب اكثار بنا وتكثیر مدن وامصار ایده جك مرتبه دولت
عرب ممتد اولامغله ملت اسلامیه ده تاسیس قلاع وحصون قلیل اولدی
لكن اهل اسلامدن اول مرور ایدن دولت سالفه امد مدیده ممتد اولوب
طوائف فرس وقبط ونبط وروم وكذلك عرب اولادن عاد وثمود
وعمالقه وتبابعه نك ملك ودولتلری بعید الاماد وطویل الاباد
اولوب حرف وصنایعده قدملری راسخ اولمغله هیاكل ومبانیلری
حدده اكثر واوفی وصحائف ایامده اثرلری ابقی اولدی و
تقریر مذكور وتحقیق مسطوره چشم بصیرت ایله امعان نظر
اولندقده شاهد وجوه ایله اثبات مدعیده اعدل شهود اولدیغی
ظاهر اولور والله وارث الارض ومن علیها الفصل العاشر

فصل

فصل رابعك اونجی فصلی طائفهٔ عربك تاسیس وتشیید ایتدیكی بلاد وامصار سریع
اوقاتده خراب اولوب اقل قلیل عمار اوزره مستمر اولدیغی بیاننده در بو امرك
سر وسببی دخی فصل سابقده ذكر اولندیغی اوزره طائفهٔ عربك بدویتلری
وحرفت وصنعتده قصورلرینه راجع اولوب تشیید ایتدكلری بنا محكم و
رصین اولامغله سریعاً خراب اولور بو خصوصك سببی الله اعلم بوندن
اقوی بر سبب خاصی دخی بودركه طائفهٔ عرب تاسیس بلاد وامصارده
بوندن اقدم ذكر اولنان شرط لازمه یه مراعات ایتمیوب وضع مدن وامصارده
حسن مكان وطیب هوا وعذوبت آب وكثرت مزروعه ومرعی وسائر
رعایتی مهم اولان اموری اختیارده قاصرلردر زیرا مقتضای عمران طبیعی
اوزره بلاد وامصارك جودت ورداءتی بو امورده تفاوت ایله متفاوت
اولوب شروط مذكوره یه رعایت عمارتك دوامنه وخلافی خرابنه مؤدی
اولور طائفهٔ عرب ایسه بو شرطه رعایتدن بعید اولوب انجق مكسب
ومعاشلری اولان ناقه وجملك مراعالرینه مراعات ایدرلر شویله كه بر ارض
شهرده واقع میاهك طیب وخبثنه وقلت وكثرتنه مبالات ایتمیوب
لطافت هوا وطراوت مزروعه ومرعادن سؤال ایتمزلر زیرا طائفهٔ مزبوره
اخبیه وخیام ایله اطراف واقطاری رحلده گشت وگذار ایدوب قوت
وغذالرینی بلاد بعیده دن جلب ونقل ایدرلر وقونوب وكوچدكلری بریه وبادیه ده عادته ارتیاح اولنان
مهاب ریاح دخی موجود ومكشوف اولوب دائما نقل وحركت معتادلری اولمغله هوای طیب
محلده واصل اولورلر زیرا اهویه وریاحك خبث ورداءتی سكون واقامت وكثرت
فضلات ایله حاصل اولور طائفهٔ عرب ایسه علی الدوام تبدیل مقام
ایتمكله فساد هوادن امین وسالمدر بو امرك صدق وتحقیقی كوفه وبصره
وقیروان شهرلرینه نظر ایله حاصل اولور وطائفهٔ عرب بلاد مذكوره
یی بنایه مباشرت ایتدكلرنده جمل وناقه نك مراعالرینه وگشت وگذار
ایده جكلری بریه وبادیه یه قریب اولان محله بنا ایدوب وضع بلادده
رعایتی لازم اولان شروط مذكوره یه رعایت ایتمدیلر وبلاد مذكوره نك
اطراف وجوانبی طیب ما ایله لطافت هوا وكثرت مزروعه ومرعادن
خالی اولمغله طائفهٔ عربدن صكره بلاد مذكوره یه مالك اولانلر رجال ایده
سكون وقراره رغبت ایتمیوب ورجال وامم ایله مملو اماكن معموره نك
وسط میاننده مبنی اولامغله پیدری بلاد مذكوره نك اعدادا طراف ایله

تعمیر و احیاسی دخی ممکن اولمامغین طائفهٔ عربک تطاولری امری محتمل اولدقده
وجمله اولیده بلاد مذکوره خرابه مشرف اولوب آوان سربعده کان لم یکن شیأ
آیت کریمه سنه ما صدق اولدی و الله یحکم لا معقب لحکمه الفصل الحادی والعشر
فصل رابعک اون برنجی فصلی بلاد و امصار معمور اولدقدنصکره نه وجهله خرابه
مشرف اولدیغی بیاننده در معلوم اوله که بر مصر و مدینه ابتدا
بنا اولدیغی وقتده انده مساکن و منازل قلیل اولوب ارکان و اجزاسی
سنک و حجر و کلس و مدر تدارکی دخی عسیر اولور و خصوصا نقش و نکار
ایله آرسته اولان ابنیهٔ عالیه ده تزیین سقوف و حیطانی ایچون وضع
واستعمال اولنان سنک رخام و صدف و صبغ مقوله سی اشیا دخی
معدوم اولمغله و اول مصر و مدینه ده واقع بنالر بدوی رسمی اوزره
طرح اولنوب زینت و تکلفدن خالی اولور وکیدرک مدینهٔ مذبوره نک
عمار و سکانی کثیر و متزاید اولدقده صنعت و عمله یه احتیاج مس ایدوب
حرف و صنایعه رغبت و عنایت اولمغله اقربا ده زیب و زینت ذکری
سبق ایتدیکی اوزره غایت و نهایته بالغ اولور بعده عمران مدینه کالاز
نقصانه رجعت ایدوب سکانی قلیل اولدقده حرف و صنایع دخی مفقود
اولمغله تشیید مبانی رصانت و متانت و زیب و زینتدن عاری اولور
وکیدرک قلت سکان سببیله سوق و بازار معطل و کار و کسب دخی مختل
اولوب اطراف و اقطارده حجر رخام و سائر آلات بنا جلبی مفقود اولدیغندن
ماعدا منازل و قصورک اکثری دخی خالی و معطل قالمغله بر منزلک بنیادی
مراد اولندقده منازل خالیه نک احجار و اشجاری خلع و قطع و بنای جدیده
نقل اولنوب انکله تشیید و تاسیس اولنور و مدینهٔ مذبوره ده منازل
و قصورک آلات و اوانی و احجار و الواحی خلع و بنای آخره صرف و
اکثری خراب اولوب معموری دخی اقل قلیل اولمغله احجار و اخشاب
دخی مفقود اولدیغندن سنک و حجر بدلی خشت و مدر استعمال اولنوب
نقش و نکاردن ساده سقف و جدار ایله اکتفا اولنور بو صورتده
مدینهٔ مذبوره نک مسکن و منازللری ابنیهٔ قرا مقوله سی اولمغله
اول مصر معموره بریه و بادیه یه مشابه اولوب فناسی مقرر اولمغله زمان
یسیرده بالکلیه خراب اولمق مقرردر سنة الله فی خلقه الفصل
الثانی والعشر فصل رابعک اون ایکنجی فصلی مدن و امصارک بر برینه

تفاضل

تفاضل و تفاوتی اهالیسنک وسعت معاش و رفاهیتلری نسبتی اوزره
واقع اولوب سوق و بازارک رواجی مدن و امصارن قلت و کثرت عمارت
ایله تفاوتلرینه راجع اولدیغی بیاننده بو امرک سر و سببی اولدر که فصول سابقه
ده مرة بعد اخری ذکر اولندیغی اوزره افراد بشرده بر شخص واحد منفرداً
امر معاشنده محتاج اولدیغی امورده بر امری خود بخود کسب و تحصیله قادر
اولمیوب بلکه احاد بشرک اجتماع و معاونتلرینه احتیاج ایله حاصل اولور
و طائفهٔ انامدن بر طائفه قوت و غذا و لباس و مسکنده حوائج اصلیه و
لوازم ضروریه لرندن بر شیئی حصولنه سعی و اهتمام ایدوب امداد و اعانت
ایله اول شی حاصل اولدقده کندو بدلرندن اضعاف مضاعف و اکثر
اولان قومک حاجت ضرورتلرینی سد ایتمک مقرردر مثلا شخص واحد
الحق کندو اکل و تناول ایده جک بغدای تدارکنه مضطر اولدقده آخردن
استعانت ایتمیوب خود بخود بزر اصلاحنه مباشرت ایلسه تحصیل و
تدارکنده عاجز اولور آنلر ایش و با خود اون نفر کمسنه اول شخصه اعانت
ایدوب بعضیسی حداد و نجار اولمغله ترتیب آلات و بعضیسی دخی زرع
حبوب و شق ارض و سوق بقر و حصاد سنبله و سائر معونت زراعت
و حراثته قیام و اعمال مذکوره یی متفرقا و مجتمعا تکمیل و اتمام
ایلیوب طائفهٔ مذبوره نک سعی و عمللریله بر مقدار حنطه حاصل اولدقده
انلره و انلردن بر قاچ فات اشخاصه قوت غدا حاصل اولور بو تقدیرجه
اجتماع انام ایله حاصل اولان اعماله سعی ایدن طائفه نک حاجت و
مؤنتلرندن ازید اولوب انلره و انلرک غیری اضعافی رجاله کافی ذخیره
حاصل اولور امدی بو مصر و مدینه نک سکانی محتاج اولدقلری لوازم
ضروریه لرینی تحصیل ایچون سعی و عمل ایدوب و اعانت ایله حاجت
و مؤنتلرینی تدارک ایتمه لر تحصیل ایتدکلری قوت و غدانک اقلی انلره
وافی و کافی اولوب باقیسی قدر حاجتدن فضله قالمغله بر مقدارینی
اول شهرده بسط خوان نعمت ایله ضیافتلره صرف اولنوب و بر مقداری
دخی انلرک غیری اطراف و اکنافده واقع اهل امصاره ثمن و قیمتیله
بیع اولنمغله اول شهرک خلقی بو طریق ایله ثروت و غنایه واصل
و نائل اولورلر و دخی فصل خامسده واقع باب رزق و کسبده سنک
ایچون ظاهر و مبین اولدیکه کسب معاش انجق اعمالک قیمت و

عوضلری اولوب بر بلده ده صنعت وعمل کثیره اولدقده بین الناس قیمتلری
دخی کثیر اولور و معاشده ده وسعت کلدکجه ناس ثروت و یسار و کمال غنایه
واصل اولوب ترفه وتجملده کلفت ایدرلر شویله که مساکن وملابسده وبساط
واوانی و سائر اثاث بیتده تکلف ایدوب خدام عدیده ومراکب متعدده
اتخاذ ایدرلر وامور مذکوره نک حصولی اعمال صنایعه موقوف اولمغله اول
بلده ده اصحاب حرف وصنایعه اعتبار اولنوب هر خصوصده اقتفا ایدن
حرفت وصنعتک حذاق ومهرهسی اختیار واعتبار اولنمغله اسواق
واعمال وصنایع رایج اولور وبو تقریب ایله اول بلده نک دخل وخرجی
کثیر اولوب اصحاب عملاری مقابله سنده ثروت وغنایه نائل اولورلر
وبر بلده نک عمرانی مزداد اولدقجه اعمال صنایع دخی زیاده اولوب
کسب وکارده وفرت واسباب ترفهده کلفتی موجب واول بلده
سکان واهالیسی هر خصوصده تزیین وتجمله راغب اولمغله
تحصیلی ایچون صنایع کوناکون ایجاد اولنوب هر شیئک قیمتی ونرخی
بولمغله مدینهٔ مزبوره ده انواع صنایع مترقی ومتضاعف اولور
خلاصهٔ کلام هر بر بلده ده که حوایج اصلیه ولوازم ضروریه دن ازید
اعمال صنایعه احتیاج اولوب هر خصوصده تزیین وتکلف اولور وهر
صنعت وعملک رواج واعتباری مقدار اصحاب ثروت وغنایه واصل
اولور اما بر مصر وبلده ده که سکان واهالیسی قدر حاجته قصر اولنوب
حوایج اصلیه ولوازم ضروریه یی تجاوز ایتمیه لر اول بلده ده کسب
وعمل سد رمق مرتبه سی معاشی تجاوز ایتمز فعلی هذا اول بلدان وامصارک
من حیث العماره تفاوت وتفاضلی صنعت وعمله اعتبار وکسب وکارده
رواج واشتهار ایله حاصل اولوب سکان واهالیلرینک ترفه وتنعمده
تکلف وتجملاری نسبتی اوزره واقع اولور وهر بلده نک عمرانکه بلده
افرادی اکثر واوفر اولوب سکان واهالیسنک ترفه وتنعمده حال و
شانلری ازید وابلغ اوله اول بلدهٔ معموره ده ساکن اولان رجالک
هر صنفی بلدهٔ اخراده متوطن رجالدن کند[illegible]لنه غالب اولور شویله که
بلدهٔ معموره نک قاضیسی بلدهٔ ثانیه نک قاضیسندن وتاجری تاجرندن
واهل حرفی حرفتندن وامیری امیرندن وضابطی ضابطندن واشرفی
اشرفندن ارفع اولوب وثروت مال ورفاهده غالب اولورلر بو امرک

صدق وتحقیقی مغرب دیارنده واقع بلادک حال وشاننه اعتبار ایله
ظاهر اولور که بلاد مذکوره دن مدینهٔ فاس وبجایه وتلمسان وسبته شهرلرینه
نسبت وقیاس اولندقده بینلرنده تفاوت عظیم اولوب دخل واخراج
نفقات ایله حال وشانلری مختلف اولدیغی علم اجمالی وتفصیلی ایله معلوم
اولور شویله که مدینهٔ فاسده قاضی ووالی وسائر اصحاب مناصب
وارباب مراتبک نظام حاللری تلمسانده واقع قضات وولات وعمال و
امنایه غالب اولوب بلدتین مذکورتینک رجالی وجه مشروح اوزره
ترفه وتنعمده مختلف الاحوالدر وکذلک ینه دیار غربده واقع مدینهٔ
تلمسانک وبلدهٔ وهران وجزائر ایله وهران جزائرک دخی مادونی
اولان بلاد ایله حال وشانلری بو منوال اوزره جاری اولوب سکان
اهالیسنک کسب وکارلری ضروریهٔ معاشه مقصور بلکه عجز وقصور
اوزره اولان قصبات وقرایه منتهی اولنجه ترتیب نظام بو وجهله
واقعدر وتوام [illegible] بلاد مذکوره ده کسب وکار وصنعت وعملک
تفاوتنه مقصور اولوب جملهسی اسواق اعمال مثابهسنده اولمغله
هر سوقک خرج ودخلی انده اولان متاعک رواجنه تابع وخریدارک
رغبت واعتبارینه نسبت اوزره واقع اولدیغندن ناشیدر بناءً علیه
مثلا فاس قاضیسنک دخل وایرادی خرج وصرفی مقداری اوزره
عائد اولوب اندن صکره تلمسان قاضیسنک حال وشانی دخی بو
منوال اوزره در وهر محلده که دخل وخرج کثیر اوله اول بلده رجالنک
عزت وجاه ومال ورفاهده حال وشانلری ارفع واوسع واعظم اولوب
ومدینهٔ فاسده دخی سائر بلاد غربه نسبت ایله دخل وخرج کثیر وترفه
وتنعم عظیم اولمغله قاضیسی وسائر رجالی منتظم الحال اولمشدر
وکذلک فاسدن صکره مدینهٔ وهران وقسطنطینه وجزائر وبسکره نام
بلدهلر دخی علی الترتیب بو منوال اوزره جاری اولوب حوایج ضروریه
لرینی تحصیلدن عاجز اولان قرا وقصباته منتهی اولنجه کسب وکارده
بو وجه اوزره تفاوتلری مقرردر بوندن ناشیدر که قصبات صغیره
نک سکان واهالیسی فقر وفاقهیه متقارب وضعیف الحال وقلیل المال
اولوب کسب وکارلری حوایج ضروریهلرینه وافی اولمیوب خرج و
نفقهلرندن فضله سرمایه اتخاذ ایده جک مالری اولمامغله کسب وتجارت

ایله رنج و عنا تحصیلندن عاجز اولوب اکثری فقرا و مساکین اولمشلردر
و بلاد و امصار اعتباریله مراتب عز و جاه کبی مراتب فقر دخی متفاوت
اولوب از جمله مدینهٔ فاس جرارلرینک حاللری مدینهٔ تلمسان و وهران
سائللرندن احسندر حتی بو فقیر مدینهٔ فاسده مشاهده ایتدم که ایام
عید اضحیده اصحاب جر و سؤالدن بعضیلری قربان اقچه‌سی دریوزه‌سیله
دور ابواب ایدوب و اغنیایه مخصوص مأکل و ملابس طلبیله خلقی ازعاج
و تصدیع ایدرلر از جمله لحم و روغن و سائر مطبخ کبارده بولنان اطعمهٔ لذیذه
طلب البسهٔ فاخره و غربال و اوانی سائره و امثال بیت سؤالیله
سوق و بازارده ناسه ابرام ایدرلر فرضا مدینهٔ تلمسان و وهران
نام محلده بر سائل فاس جرارلری کبی دور ابواب ایدوب کبار و اغنیادن
اتمک طلب ایدیکی ایشیدی السنه‌لر اهالی تلمسان و وهران رد و
انکار ایله اول جرارلره عنف و زجر ایله معامله ایدرلر حالا بو عهد و زمانده
مسموعمز اولدیغی اوزره اهل مصر قاهره‌نک یسر و غنا و عیش و
صفالرینه دائر بعض اقوال نقل اولنوب استماع ایدنلره حیرت و
تعجب حاصل اولور حتی فقرای مغربدن چوق کمسنه مدینهٔ مصره
نقل و رحلت آرزوسنه دوشوب اول بلده‌یه نزول ایچون شد
حزام عزیمت ایدرلر و دیار مصرده ترفه و تنعم و سائر امصاره
غالب اولدیغی مشهور اولمغله عامهٔ ناس بو زعم و اعتقاده ذاهب
اولمشدر که اراضی مصرده کنوز و دفاین کثیر اولمغله سکان و اهالیسی
اول اموال مخزونه‌یه مالک اولوب حوائج اصلیه‌لرینه صرف و سائر اهل
امصاردن صلهٔ رحم و صدقه بذل و ایثار ایدرلر لکن بو خصوصده
ناسک زعم فاسدلری صحیح اولمیوب بلکه دیار مصر و بلدهٔ قاهره سائر
امصاردن زیاده معمور اولوب سوق و بازارنده کسب و کار کثیر اولمغله
سکان و اهالیسی ثروت و غنایه واصل اولورلر اما دخل و خرج و صرف
خصوصی جمیع بلدانده جاری و قلت و کثرت ایله مختلف و متفاوت
اولوب ایراد کثیر ایسه خرج دخی کثیر و قلیل ایسه قلیل اولور
و هر بلده‌ده که دخل و خرج عظیم اولوب کسب و کاره غالب اوله بهر حال
حال اول بلده‌ده هر بر شی موجود و سکان و اهالیسنک احوالی منتظم
اولور امدی تقریر مذکور خاطرده مرتسم اولدقده دستور العمل ایدوب

هر بلده

هر بلده اهالیسنک یسر و غنا و جود و سخا اوزره اولدقلری سمعکه بالغ اولدقده رد
و انکاره مبادرت ایتمیوب بلکه اول بلده زیاده معمور و آبادان اولمغله کسب و
کار کثیر اولوب سکان و اهالیسی فقرا و ضعفایه بذل و انفاق ایتدکلری تسلیم
و قبول اولنور و خصوص مذکور بر شهرده موجود بیوت و منازلده واقع طیور و
بهائمک احوالنه قیاس اولنوب چرنده و پرنده‌نک قلت و کثرتیله تمثیل اولنور
زیرا ثروت و نعمت ایله معروف و بسط بساط صفره و سماط ایله موصوف
اولان اغنیا و کبارک منزللری ساحه‌لرنده حنطه و شعیر و ریزهٔ نان کثیر و
فراوان اولمغله اول بیوت و منازلک عرصه‌لری تختنده نمل و جراد و
سائر هوام اجتماع و ازدحام و اطرافلرنده هره و کلاب دوران و فوقلرنده
مرغان اولی الاجنحه طیران ایدوب نغمه و صماخا و ترویح بطانا مخواسی اوزره
طیور و بهائم اول دار النوالی نغمه آج کلوب طوق کیدرلر اما بیوت فقرا و منازل
ضعفاده اقوات و ارزاق قلیل اولوب طعام و غذالری ارزان اولمامغله
ساحه‌لرنده فاره و هره و سائر بهائم و هوام تجمع و ازدحام ایتمیوب
و فوقلرنده مرغان هوا پرواز و طیران ایتمز نته کم بو معناده شاعر دیمشدر که
٭ یسقط الطیر حیث ینتقط الحب ٭ ٭ وتغشی منازل الکرماء ٭
یعنی مرغان و طیور دانه اولدیغی یره قونوب کرمانک منزللرنده لانه ساز قرار
اولورلر فعلی هذا بو بابده حکمت خفیهٔ الهیه‌یه تأمل و تفکر ایدوب بلاد معموره
ناسک تجمع و ازدحاملری بیوت کرماده طیور و بهائمک اجتماع و ازدحامنه قیاس
ایتدکده لشکره اهل نعمتک سفره نعمتلرندن ساقط اولان ریزهٔ نان ادام اطعمهٔ
بهائم و هوام اولدیغی کبی بلاد معموره‌ده اغنیا و کبارک خرج و نفقه‌لرندن
فضله صدقه و صلهٔ رحم فقرا و ضعفانک تعیش و تعیشلری ملاحظه اولنوب
هر بلده‌ده فراغ البال و رفاه الحال کثرت عمارته تابع اولدیغی نقش نگین
سویدای فؤاددر و الله غنی عن العالمین

الفصل الثالث والعشر

فصل رابعک اون اوچنجی فصلی مدن و امصارده ذخائر و ارزاق
اسعاری بیاننده‌در **معلوم اوله که** سوق و بازار مجمع حاجات
و اقوات اولوب ناسک محتاج اولدقلری مأکولات و مشروبات
و ملبوسات و مفروشات و سائر حوائج و مهمات انده موجوددر
و اسواقده بیع و شرا اولنان حوائج انامک بعضیسی ضروریه در که انسان
و حیوانه قوت و غذا ضروری اولوب اول حنطه و شعیر و ارز و نخود

وبقله امثالی سائر حبوب ایله اکلرک مصلحی اولان بصل وفوم وسائر مصلحاتک
طعومیدر وحوایج لوازمک بعضیسی دخی ضروری اولمیوب بلکه وقت ترفهده
رغبت اولنان فواکه وثمار وملابس فاخره ومراکب فارهه وظروف واوانی وسائر
اثاث بیت وصنایع بیت ومبانیدر وقتاکه بر بلده زیاده معمور اولوب
سکان واهالیسی کثیر وموفور اولدقده حنطه وشعیر وسائر قوت وغدا اولان
حوایج اصلیه ولوازم ضروریه نک سعر وبهاسی رخیص اولوب وقت ترفهده
رغبت واستعمال اولنان فواکه وثمار امثالی مأکولاتک قیمت وثمنلری غالی
اولور اما بر بلده نک عماراتی مختل اولوب اهل وسکانی قلیل اولدقده حالی
منعکس ومنقلب اولوب اقوات ضروریه نک سعر وبهاسی غالی ومترقی ولوازم
غیر ضروریه رخیص وبی رغبت اولور بو امرک سر وسببی حنطه وشعیر وسائر
حبوب اقوات ضروریه وحوایج اصلیه اولمغله انلرک جمع وادخارینه اسباب
ودواعی متوافر اولوب هر کس نفس وعیالنه بر شهر ویا بر سنه کفایت ووفا
ایده جک مرتبه ذخیره تحصیلنه سعی واهتمام ایدرلر بو تقدیرجه اهل بلدک
جمله سی ویا اکثری اول بلده ده ویا اکا قریب قراده زراعت وحراثت امرینه
مشغول اولوب مزروعاتنده کثرت وبرکت مقرر اولمغله اصحاب زراعتدن
هر کس زرع وجمع ایتدیکی حبوبدن نفس وعیالنه کافی قوت تدارک ایتدکدن
صکره اهل بلددن چوق کمسنه یه سد رمق ایده جک مرتبه فضله کثیره باقی
قالور بناءً علیه معمورهٔ موفورة الاهالیده حبوب ومزروعات اهل بلده
کافی وفضلهٔ کثیره باقی قالوب واکثر اوقاتده آفات سماویه اصابت
ایدوب قحط وغلا وقوعنه بادی اولور واگر توقع آفات ایله اصحاب احتکار
حبس حبوب ایتمیوب هر وقتده محصولی بیعه عرض اولنسه بلاد معموره
ده بلا ثمن ولا عوض بذل اولنمق مقرر اولور ایدی اما فواکه وثمار وسائر
اکا مماثل اولان اشیا اقوات ضروریه دن اولمامغله تحصیل وتدارکنه حاجت
وضرورت مس ایتمیوب حبوب وزروع گبی اهل بلدک جمع وادخارینه
سعی واهتمام ایتمزلر ولکن اهالیسی موفور اولان بلاد معموره ده اغنیا وکبار
کثیر اولوب ترفه وتنعمده رغبت ومشتهیات انفسی تحصیلنه اهتمام زیاده
اولمغله هر کس مکنت وقدرتی مقداری اطعمهٔ لذیذه ولقمه ایله تنعم وتجمله اهتمام
ایدرلر بو صورتده مطلوب قلیل وطالب راغب کثیر اولمغله تزاحم اعراضه
باعث وترقی اعراض اولوب اصحاب ترفه وتنعم اشیای نفیسه یی زیاده

بها ایله

بها ایله اشترا ایتمکله ثمن وقیمتی غالی اولور اما بلاد کبیره وامصار عظیمه ده صنعت
وعملک رواجنه واجرت وقیمتلرینک غلاسنه سبب دخی اوج امره مبنی اولوب
بری بلده نک زیاده معمور واهالیسی موفور اولمغله مأکل ومشاربده وملابس
ومساکنده رجالنک ترفه وتزیینه میل ورغبتلری کثیر اولوب صنعت وعمله
یه زیاده محتاج اولملریدر وبریسی دخی بلاد معموره ده اقوات وارزاق کثیر
ورخیص وامر معاشده سهولت اولمغله اصحاب حرفت وصنعت آخره
خدمت وعملدن استنکاف واستغنا ایتمه لریدر وسبب ثالث بودر که بلاد
معموره ده کبار واغنیا کثیر اولمغله ملابس ومبانی وظروف واوانی وسائر
خصوصده زیب وزینته رغبت واهل حرف وصنایعی خدمتلرنده استخدامه
حاجتلری شدید اولوب هر کس تکلف وتزیینده اخره سبق وغلبه داعیه سیله
اصحاب صنعته عمل وخدمتلرینک اجرت وقیمتلرندن زیاده مال بذل ایدرلر
بو صورتده صنعت عمل عزیز وقیمتدار واجرتلری غالی وارباپی مستغنی اولوب
سکان مصرک خرج ومصرفلری کثیر اولور اما سکانی قلیل اولان بلاد صغیره
ده زراعت وحراثت قلیل اولمغله اقوات ضروریه لری قلیل اولوب وقلت
عمل وآفت سماویه وقوعی احتمالیله یدلرنده موجود اولان حبوبلی دخی احتکار
طریقیله امساک وادخار ایتمکله بلاد صغیره ده قوت وغدانک وجودی
عزیز واشترا اراده ایدنده قیمت وثمنی غالی اولور اما بلاد صغیره نک سکانی
قلیل ومالری ضعیف اولمغله فواکه وثمار مقوله سی اشیایه رغبت اولنمیوب
سوقلرنده رایج اولمامغله قیمت وثمنلری رخیص اولور واسعارک غلاسنه
بر سبب دخی بودر که بعض دیارده اقوات ضروریه دن اسواقده بیع اولنان
حنطه وشعیر وسائر حبوب اوزرینه طرف میریدن گمرک وضع اولنوب
جمع وتحصیلنه مأمور اولان عمال دخی نفسلریچون معیشت نامیله بر مقدار
اقچه اخذ ایتملریله ذخائرک قیمت وثمننه ضم اولندقده سعری غالی اولور
ولکن بریه وبادیه ده بیع اولنان اقوات وذخائرده گمرک ومعیشت معدوم
ویا قلیل اولوب ضرب عکوس بلاد وامصاره مخصوص اولمغله بریه ده
ذخائرک بهالری رخیص وقلیلدر واثمان واقواتک کثرت وغلاسنه بر سبب
دخی بودر که بعض دیارده زراعت وحراثت عمل کثیر ایله حاصل اولوب
خرج ومصرفی عظیم اولمغله محصولک قیمتنه ضم اولندقده بهاسی کثیر اولور
نته کم دیار اندلسده حالا اسعار وحبوب بو وجهله غالی بها ایله اولدیغی گبی

طائفه نصارا بلاد اندلسه استیلا ایدوب اراضی منبته و مزارع طیبه‌یی اهل
اسلامک یدلرندن اخذ و تسخیر وانلری ساحل بحرده زراعتی عسیر و محصولی
قلیل محلّه نفی و تغریب ایتمکله شتی اجین و اصلاح نبات ایچون نقل زبل
و سائر عمل کثیر و خرج عظیمه محتاج ایدوب مصرف مؤنت و خرج زراعتی
قیمت محصوله ضم اولنمغله بهاسی کثیر اولدی و طائفهٔ نصارا ممالک
اندلسه استیلا ایدوب انده ساکن اولان اهل اسلامی سواحل بحره نفی و اجلا
ایده‌لی مؤنت زراعت کثیر اولمغله اول جانبده واقع ممالک اسلامده
حنطه و شعیرک سعری زائد و کثیر اولدی و ناسدن چوق کمسنه اندلسده
اسعار و ذخائرک غلاسی و قیمت و بهالرینک کثرتنی استماع ایدوب
اراضی اندلسده اقوات و حبوبک قلتنه حمل ایدیلر لکن ظن و تخمینلری
صحیح اولمیوب حقیقت حالدن غافللردر زیرا یقیناً معلومدر که حالا سواحل
اندلسده ساکن اولان اهل اسلام زراعت و حراثته سائر ناسدن زیاده
سعی و اهتمام ایدوب و انده سلطان و امیر و غنی و فقیرک اکثری باغ و
بوستان و مزروعه و فدان یعنی شول اوکوزه دیرلر که انکله زراعت
اولنور و فدان اتخاذندن خالی دکللردر مکرکم اصحاب حرف و صنایع و
یاخود محافظهٔ بلاد ایچون خارجدن کلوب اقامت ایدن غزات و مجاهدین اولور
زراعت و حراثت ایتمزلر بو سببدن ناشی اندلس سلطانی خارجدن کلان
عسکره علوفه و مواجبلری بدلی غله ویروب و اقچه‌لرینه محصول ویررلر
بو تقدیرجه معلوم اولدیکه ممالک اندلسده حنطه و شعیر و سائر حبوبک کثرت
و قیمتلری قلت و بذر تنذن اولمیوب بلکه ذکر اولندیغی اوزره اراضیلری
منبت اولمامغله خرج و مؤنتلرینک کثرتندن ناشیدر و فناکه دیار غربده
واقع عامه بربر زمین اراضی منبته و مزارع طیبه‌یی مشتمل اولوب زراعت
و حراثت ایله مؤنت کثیره‌یه محتاج اولمامغله انده اقوات ذخائرک قیمت
و بهالری رخیص و قلیل اولدی و الله مقدر اللیل و النهار **الفصل
الرابع والعشر** فصل رابعک اون دردنجی فصلی اهل بادیه و سکان بریه
مدن و قرا و امصار معموره‌ده سکون و اقامتدن امتناعلری بیانندهدر
بو امرک سرّ و سببی اولدر که بوندن اقدم ذکر و تحقیق اولندیغی اوزره کثرت
ناس ایله مشحون و زیاده معمور اولان بلاد و امصارده اکل و شرب و
سکنا و لباس و سائر وجهله تکلف اولنوب سکان و اهالیسی دخی ممکن

اولدیغی

اولدیغی مرتبه تجمل و تزینه مألوف و معتاد اولمغله انده اعداد ناس حوایج اصلیه
و لوازم ضروریه مقامنه قائم اولمشدر بوندن ماعدا بلاد مشهوره و دیار معموره
ده اعیان و کبار ترفه و تنعمه مألوف اولوب قصد شهرت و داعیهٔ حشمت ایله
ملابس و مبانی و ظروف و اوانی‌ده تکلف ایدوب اصحاب حرف و صنایعه
اعتبار و بذل اموال بی شمار ایتملریله حرفت و صنعت عزیز و تحصیلی عسیر اولور
و سوق و بازارده بیع و شرا اولنان قوت و متاعه طرف میریدن باج و کمرک
وضع اولنوب تجاردن اخذ و قیمت و بهالرینه ضم اولندقده اسعارده
غلا مقرر اولور بو سببدن ناشی بلاد معموره‌ده ساکن و مقیم اولان رجالک
خرج و مؤنتلری کثرت و قدرتلری مرتبه کثیر اولوب نفس و عیاللرینه انفاق
و اکساده مال کثیره محتاج اولورلر اقادیشت و بریه‌ده کشت و کذار ایدن
بدویلرک دخل و ایرادلری عن اصل قلیل اولوب بر بلده‌یه نزول ایتدکده مدار
معاش اتخاذ ایتدیکی صنعت و عملی انده کاسد و مهمل اولدقده کسب و کار
و تحصیل مالدن محروم و مأیوس اولورلر بو تقدیر لازم التقریر اوزره اهل
بادیه‌نک مصر کبیرده سکون و اقامتی متعذر اولوب اهل و عیالیله تعیش
و زندکانیسی عسیر اولور اما بریه و بادیه‌ده امر معاش و سائر امورنده
تکلفدن خالی اولمغله سکان و اهالیسی نفس و عیالنه انفاقده ادنا مرتبه
معیشت ایله اکتفا ایدوب مال کثیره محتاج اولمازلر بناءً علیه اهل بادیه‌دن
بلاد و امصاره نزول ایدوب انده سکون و اقامت ایدن رجالک اکثری
اسرع اوقاتده تعیشدن عاجز اولورلر مکرکم فی الاصل بریه و بادیه‌ده فوق
الحاجه تحصیل مال ایدوب بلاد معموره اهالیسی کبی ترفه و تنعمه میل
و رغبت و بر بلده‌یه نقل و رحلت ایتدکده فراغ البال و رفاه الحال
ایله تعیش ایدرلر هر بلده‌نک ابتدا اعمار و نظامی اهل بادیه‌دن ظاهر
اولوب فوق الحاجه تحصیل مال ایتمکله اهل و عیالیله بر محلّه نزول و انده
سکون و اقامت ایدرلر و الله بکل شیء محیط **الفصل الخامس والعشر**
فصل رابعک اون بشنجی فصلی معموره و سبعهٔ ارضده واقع عامهٔ اقطار
و اطرافک حضر و غناده مختلف الاحوال اولمسی بلاد و امصار نسبتنه
اوزره جاری اولدیغی بیانندهدر **معلوم اوله که** شرق و غرب و جنوب
و شمالده واقع بلاد و اطرافده سکان و اهالیسی کثیر و موفور و زیاده معمور
اولان اماکن و مواضعک اهلی کثیر المال و مرفه البال اولوب دولت و

مملکتلری عظیم اولور بو امرک سر و سببی فصل سابقده ذکر اولنان کثرت کسب و
کار و بونلر صکره اولیجق فصل معاش و بیان رزق و کسبده ذکر اولنه جق امور
دراجالی بویله درکه بلاد معموره ده زراعت و حراثت و وجوه عمل و صنعت
کثیر اولوب ارزاق رخا ایله سکان بلدک حوایج اصلیه و لوازم ضروریه لرینه
وفا ایتدکدنصکره عمرانک کثرت و وفرتی اوزره بالغاً ما بلغ فضله کثیره باقی
قالمغله ناس انلکله تجارت و تحصیل ثروت ایدرلر بو تقدیرجه ناسک احوالی
منتظم و نعم جلیله و اموال کثیره ایله متنعم اولوب ثروت و غنایه واصل
اولورلر و اسواق و بازارده بیع و شرا رایج اولمغله باج و کمرک نامیله
تجاردن اموال کثیره اخذ اولنوب خزینهٔ دولتک دخل و ایرادی عظیم
اولمغله هجوم و خصوم و تطاول اعدادن تحصین نفس و عیال ایچون ملوک
و سلاطین تشیید قلاع و حصونده تقید ایدرلر و بو امرک صدق و تحقیقی
اقطار شرقده واقع مصر و شام و عراق عجم و هند و چین ایله عامهٔ ناحیه
شمالده وراء بحر سفیدده واقع ممالک معموره یه نظر ایله حاصلدر که نواحی
مزبوره زیاده معمور و سکان و اهالیسی موفور اولمغله مالداری کثیر و دولتلری
عظیم اولوب بلاد و امصارلری متعدد و صنعت و تجارتلری رایج
اولدی و حالا عهدمزده مشهود اولدیغی اوزره دیار غربده بلاد مسلمینه تجارت
ایله وارد اولان طایفهٔ نصارانک رفاه حال و کثرت مالده حال و شانلری دائرهٔ
وصفدن خارج اولوب و تجار شرقک دخی وجه مذکور اوزره وسعت و ثروت
لری سمعمزه بالغ اولمشدر خصوصاً اقصای بلاد شرقده واقع عراق عجم
و هند و چین اهالیسنک ثروت و یسارلری حقنده واردین صادریندن
احوال غریبه و امور عجیبه استماع اولنوب و غالب احوالده رد و انکاره
مبادرت اولنور حتی عوام ناسدن بعضیلری اهل هند و چینک وسعت
و مکنتلری منافینه کوش ایتدکده ممالک مزبوره ده کثرت و عمارت وسیلهٔ
کسب و منفعت اولدیغندن غافل اولوب جهت اخر ایله کثرت مال
و ثروت و غنالرینه حمل ایدرلر شویله که یارا حتی هند و چین و بلاد عجمده
معادن ذهب و فضه کثیر اولوب و یاخود امم ماضیه نک کنوز و خزائن
و دفائنی هند و چین و عجمده منتقل اولمق زعمیله کثرت مال و وسعت
حالده سایر ناسه فضل و مزیتلرینه سبب اتخاذ ایدرلر و لکن مذکور حلیه
صحتدن عاطل اولوب حقیقت حالدن ذهول و غفلته مبنیدر زیرا بو

اقطارده

اقطارده معروف و مشهور اولدیغی اوزره معدن ذهب بلاد سوداندا کثیر
اولوب و ممالک سودان بلاد غربه بلاد شرقدن اقربدر مع هذا اهل سودان مملکتلرنده
موجود اولان امتعه بضایعی غیری بلاده جلب ایدوب بیع و شرا ایله کسب
و تجارت ایدرلر و اگر کثرت معادن ایله اهل سودانک اموالی کثیر و موفور اولایدی
جلب بضاعه و کسب تجارت ایله بلاد اخرایه شد رحال ایتمیوب بالجمله حتی
و اموال ناسدن مستغنی اولورلر ایدی و دخی اهل نجوم نجوم شرقده بو احوالی
مشاهده ایدوب مشارقه نک وسعت حال و کثرت مال ایله اغتنامرندن
تعجب و استغراب ایتمرله دیدیلرکه کواکب سماویه و سهام فلکیه یه مخصوص
عطایادن اهل شرقک حظ و نصیبلری سکان غربدن اکثر اولمغله اهل مشارقه
ثروت و غناده مغاربه یه غالبدر دیو حکم ایتدیلر و اهل نجومک بو بابده
حکم و استخراجلری احکام سماویه یه و اسباب ارضیه میاننده مطابقت
جهتیله صحیح اولوب انلر مجرد اهل شرقک ثروت و غنالرینه موجب اسباب
سماویه یی بیان ایتدیلر و لکن اثار کونیه و حوادث سفلیه ده اسباب
فلکیه مرعی اولدیغی حالده اسباب عادیهٔ ارضیه دخی لازم و مهم اولمغله
کثرت مال اسباب ارضیه دن بر سبب دخی لابد اولوب منجمین قولی اوزره
انک دخی بیانی لازم کلدی و سبب مذکور ذکر اولندیغی منوال اوزره ارض
شرق کثرت اهالی ایله زیاده معمور اولوب تحصیل حاجات انامده زیاده سعی
و عمل سببیله کسب و کاری کثرت و وفرتنه مقصوردر و بو سببدن ناشیدرکه
دیار شرق ترفه و تنعمده سایر آفاقدن ممتاز اولوب مجرد اوضاع سماویه
و اثار نجومیه ایله حاصل دکلدر زیرا بوندن اقدم اشارت اولنان کلامدن
فهم اولندیغی اوزره اسباب نجومیه حوادث کونیه حصولنده علت مستقله
اولمیوب بلکه ماتحن فیه اولان صدد ده واقع کثرت عمارت کبی اسباب
ارضیه دن بر سبب وقوعیله نجوم ایله اول سبب میاننده مطابقت
و موافقت حصولی لازمدر و معموره ارض کثرت مال و رفاه حالده عمارت
بلاد و اجتماع رجال اصل اولدیغنه افریقیه و برقه ولایتلرینک احوالی
دلالت ایدرکه ذکر اولنان مملکتلرک تغلب ملوان ایله احوالی مختل اولوب
سکان و اهالیسی پریشان و عمارتنه نقصان طاری اولدقده باقی قالان
رجالی مبتلای رنج و عنا و اغنیاسی فقرا اولمغله دولتک ایراد مقررینه
ضعف و نقصان طاری اولوب اموال میریه قلیل اولدی مع هذا بوندن

اقدم افریقیه وبرقه ولایتلرنده واقع ملوک شیعه وصنهاجه وقتنده معموره
بالغ اولدیغی اوزره رجالی غنی وایراد خزینه کثیر اولوب انعام واحسانلری
مشهور آفاق ایدی حتی ملوک شیعه وقتنده دار الملک افریقیه اولان بلده
قیروان طرفندن سلطان مصره اکثر اوقاتده اموال کثیره ارسال اولنوب
لوازم ومهماتنه صرف ایدرلر ایدی و اموال دولت بر حده بالغ ایدیکه افریقیه
ملکی معز الدین طرفندن جوهری کاتب نام شخص سپهسالار اولوب فتح
مصره عازم اولدقده جنود غزاته بخشش وانعام وانفاق واحسان ایچون
بیک دوه یوکی مال احضار ایتدیکی معروف ومشهوردر وکذالک عهد
قدیمده ممالک مغرب کثرت عمارتده افریقیه بلادینه مساوی دکل ایسه ده
اندن اقل دخی اولمیوب دولت موحدینده حاللری معمور ودخل ایرادلری
موفور ایدی لکن حالا دستاویز عمارت اولان رجال ورعیتک احوالی مختل
واانده ساکن اولان طائفه بربرک وسعت ومکنتلرینه ضعف وخلل طاری
اولمغله خزینه یه عائد اولان ایراد مقرره یه نقصان ظاهر ومحسوس ایله ایله فقر
اولوب عجز وقصورده حاللری افریقیه رجالنه ملحق اولمغه قریب اولمشدر
مع هذا بوندن اقدم موحدین وقتنده طولاً سوس اقصادن برقه حدودینه
وعرضا بحر سفیددن بلاد سودان نهایتنه وارنجه قرای معموره وقصبات
موفوره ایله مملو اولوب والیوم اکثری مانند سراب حالی وخراب اولوب انجق
ساحل بحرده والا قریب محللرده بعض بلاد معموره باقی قالمشدر

الفصل السادس والعشر فصل رابعک اوننجی فصلی بلاد وامصارده
مزرعه ومرعی مقوله سی بعض عقار تملیکی واندن حاصل اولان منافع و
عوائد بیاننده در معلوم اوله که اهل مدن وامصار ایچون عقار کثیره
دفعةً مالک اولمق ممکن اولمیوب بلکه زمان مدیدده علی وجه التدریج حاصل
اولور زیرا انلردن برکمسنه نه مرتبه متمول وغنی اوله دخی زمان قلیلده
حدود قیاسدن افزون املاک کثیره یه مالک اوله جق مرتبه ثروت وغنایه نائل
اولمق متصور اولمیوب بلکه وقتا فوقتا علی التدریج مالک اولور شویله که یا املاک
کثیره یه مالک ابا واجداد ویا سائر اقاربی فوت اولوب ارث شرعی طریقیله
اول املاک شخص واحده منتقل واکثری بو وجهله نائل اولورلر ویاخود
سوق وبازارده داد وستد منقطع اولمغله عقارده رغبت قلیل اولوب
املاک کثیره بهای رخیص ایله بیع اولنور وبو حالت دولت قدیمه نک اواخرنده

ودولت ثانیه نک اوائلنده حادث اولور که تفرقه قلوبه بادی امور ظهوریله
بر دولتک نظامی مختل اولوب رجالی متفرق وهجوم اعدا ایله مملکت خرابه مشرف
اولدقده املاکده منفعت وانتفاعنه رغبت قلیل اولمغله قیمت و
بهالری رخیص اولوب اثمان یسیره ایله تملیک اولنور بعده دولت ثانیه ظهور
ایتمکله مملکتک عهد شبابی عودت ایدوب احوالی نظام بولمغله رجالی اجتماع
ثمرات ملکه قیام ایتدکده املاک وعقارده منفعت تمکنه رغبت کثیر اولوب
قیمتی عظیم اولکی دولتدن زیاده قدری جسیم اولور بو صورتده وقت
رخاده بهای رخیص ایله املاک کثیره یه مالک اولان رجال اهل بلدک
کبار واغنیاسندن اولوب لکن تملکی سعی واکتساب ایله حاصل اولمیوب
بلکه قدرت ومکنتی عاجز اولدیغی املاکه اقتضای زمان وانقلاب دوران
ایله مالک اولور اما املاک وعقارک فوائد ومنافع اکثریا سد رمق و
ضرورت معاش ایچون مصروف اولوب قدر حاجتندن زیاده اسباب
تزیین وتجمله کافی دکلدر مشایخ بلداندن مسموعمز بودر که املاک و
عقار تملک ایدن کمسنه لرک قصد وغرضلری بعد الوفات ترک ایتدیکی
بنین وبنات عاجز وضعیف اولوب کسب وکاره قادر اولمامغله حاللرینه
شفقت ایله امر معاشده اضطرابلرندن خوف وخشیت ایدوب املاک
وعقار اشترا ایدرلر تاکه کندولرندن صکره اولاد وعیالی اکتساب
معاشدن عاجز اولدقجه موروثلرندن انتقال ایدن املاک وعقارک ریع
ونماسیله انتفاع ایدوب کسب وکاره قادر اولدقلرنده مکسب معاشلری
تحصیلنه بالنفس سعی واهتمام ودقت ایده لر زیرا چوق کره واقع
اولور که نیجه کمسنه لرک اولادی پدرلرنده اولان ضعف وعلت ویا
عقل معاشلرنده آفت سببیله کسب معاشده عاجز اولوب والد
لرینک ترک ایتدیکی املاک وعقار ایله انتفاع وتعیش ایدرلر
امدی تملیک عقار واقتنای املاکده مطلوب ومقصود انجق تعیش
اولاد وتحصیل قوت عیال اولوب کسب مال اجرای اسباب رفاه بلاد
دکلدر بعضا حیاتده دخی اقتضای وقت وزمان وانقلاب احوال
دوران ایله غله ومحصولی کثیر واملاک وعقاری رخیص اولوب ثمن
قلیل ایله عقار کثیر تحصیلی ممکن اولمغله اصحاب تمولدن بعضیلری املاک
کثیره یه مالک اولوب بر مدت مرورنده بنه ملک وعقاری مرغوب وغله

محصولنك قيمت وبهاسی موفور اولمغله مالك اولان رجال اموال كثيره يه
نائل اولورلر لكن بويله املاك وعقاره امرا و ولاتك نظرلری تعلق ايتمكله اكثريا
اصحابی يدلرندن اخذ وغصب ويا خود كندولرينه تمليك ايتمك اوزره جبر ايدوب
امتناع ايدنلری صورت آخر امرا وحكام طرفندن منضر اولملری امر مقرردر
والله غالب على امره الفصل السابع والعشر فصل رابعك اون يديجی
فصلی اهل امصاردن اغنيا ومتمولينك بعض اصحاب جاهه انتساب واستنادينه
محتاج اولدقلری بياننده در وبو امرك سر وسببی بويله دركه بر بلده ده
ساكن اولان رجالك بعضيلری كسب تجارت ويا طريق آخر ايله املاك
وعقار ومال كثيره يه مالك اولمغله اهل بلدك اغنياسندن معدود
اولوب منظور عيون انام و هر خصوصده احوالی نظام اوزره اولدقده
ملوك وامرا انی تضييق واحاطه ايدرلر وطبيعت بشرده عدوان وتعدی
مركوز اولمغله اغنيای بلدك يدلرنده اولان اموال واملاكی تملكه عينلری
ممتد اولوب حضارنده منافسه ايدرلر شويله كه اغنيای شهرك ملك وماللرينه
اخذ وقبضی ايچون اعمال لطائف الحيل ايدوب حتی ظاهرده مؤاخذه
ومصادره يه سبب اولمق ايچون خواه ناخواه خدمات دولتدن بر خدمتك
ايله استخدام ايدوب رقبه وجودلرين ربقه حكم سلطانيه يه ادخال ايدرلر
مع هذا احكام ملك ودولت اكثريا جائر وقصد سيئدن خالی اولوب
عدل محض ايچون الخلافة بعدی ثلاثون سنة ثم تعود ملكا عضوضا حديث
شريفی مدلولی اوزره الحق صدر اسلامده خلافت شرعيه وقتنه وخلفای
راشدين آبا منه مخصوص اولديغی منصوص صدر بو تقديرجه معموره ارضده
كثرت مال وثروت يسار ايله شهره آفاق اولان اغنيا ومتمولين اموال
واملاكدن صدور وامرانك اطاله دست تعديلرينی دفع ايچون اقارب
ملوك وخواص مقربين امثالی اصحاب عز وجاهدن بر يك ساحه
حمايتنه التجايه مضطر اولوب انلرك ظل ظليل عنايتيله مستظل اولمغله
ولات جورك سرپنجه قهرندن امين وسالم اولور والا عقار وعروض
ونقودی وجوه حيل واسباب عدوان ايله عرضه نهب وغارات اولوب
بالجمله اموال واملاكی يدندن اخذ ونزع اولنور والله يحكم لا معقب
لحكمه الفصل الثامن والعشر فصل رابعك اون سكزنجی فصلی
بلدان وامصارده طور حضارت اوزره هر خصوصده نظام كمالی حصولی

ملك

ملك ودولته تابع اولوب ملك وسلطنتك امتدادی وبقاسيله دائم وراسخ
اولديغی بياننده در معلوم اوله كه بو امرك سر وسببی اولدركه طور
حضارت بداوتك ضدی اولوب بو معنادن عبارتدركه طوائف امحدن بر
طائفه يه فی الجمله ثروت ويسار ومكنت واقتدار حاصل اولمغله بريه
وباديه دن رحلت وبر بلده ده مكث واقامت ايدوب اكل وشرب ولباس
وسكنا وسائره امورده قدر حاجتدن زياده كلفت وهر شينك كمال افراده
حصولنه رغبت ايدرلر وبو معنی قلت وكثرتده امملك ترفه وتنعمده هممك
ازدياد وانتقاص ايله مزداد ومتفاوت اولوب بلاد وامصارده ازدحام
انام وتكميل مهامده انهماكه تابع اولمغله حد معينه مقصور ومحصور دكلدر
شويله كه هر ملك ودولتده تزيين وتجمله رغبت وهمت نه حده بالغ
اولوب هر خصوصده نه مرتبه دقت واقع اولورسه تحصيل مرام وتكميل
مهامده اكا كوره اهتمام واصحاب حرف وصنايعدن حاجت مقداری
رجالی جمعه سعی واقدام اولنور وكيده رك مملكت معمور واهاليسی موفور
اولمغله تكميل لوازمده فنون وصنايعه احتياج كثير اولوب كثرت تفنن
ايله اول بلده ده هر بر صنعت حد كماله بالغ اولور وكرور ايام ومرور
اعوام ايله اصحاب حرف وصنايع صنعت ومعرفتلرنده حذق ومهارت
تحصيل ايدوب هم رجال وتكرر امثال ايله هر خصوصده رسوخ واستحكام
حاصل اولور وبو امرك حصولی بلدان وامصارك كثرت وعمران و
اهاليسنك كمال رفاهی سببيله حاصل وعمران رفاه دخی انلره دولت
طرفندن واصل اولمغله تكميل حضارت ملك ودولت وسلطنته راجع
اولور زيرا رجال دولت اموال رعيتی جمع وتحصيل ايدوب اتباع وخدامه
بذل وانفاق ايتدكده قوت جاهله انلرك احوالی وسعت حال ايله سائر
ناسك حالندن اقوی اولور بو تقديرجه دخل وايراد رعايادن حاصل
وخرج وانفاق واهل دولته بعده اهل بلددن انلره متعلق رجاله حاصل
اولوب واصحاب تعلق دخی زياده كثير اولمغله انلرك ثروت وغنالری
عظيم اولور ومكنت واقتدارلری حسبيله هر خصوصك على وجه الاكمل
حصولنه طالب وراغب اولوب كثرت عمال وتكرر امثال ايله هر صنعتده
حذق ومهارت حاصل اولمغله طور حضارت رتبه كماله بالغ اولور بو
سببدن ناشی دركه مقر دولت وكرسی مملكتدن بعيد اقاصی بلدان

هر نه قدر موفور العمران البسه ده طورلری بدوی آیینینه اوزره واقع اولوب من
کل الوجوه اوضاع واطوارلری رسم حضارتدن بعیددر اما مرکز دائره دولت
و پای تخت سلطنته قریب اولان بلاد متوسطه نک احوالی طور حضارت
اوزره واقع اولوب سلطان انلرک انده مجاورتی و احوال دولتک رجال
و سکانه وصولی سبیله جمیع خصوصده حاللری منتظمدر و بونک امثالی
ماء جاری گبی درکه الاقرب اولان اراضی انواع گیاه و نبات ایله سرسبز
و شاداب اولوب و بعید اولان محللر خشک و یابس اولور بوندن اقدم
ذکر و تمهید اولندیغی اوزره ملک و دولت سوق اعظم و بازار اعمال امم
اولوب و سوق و بازاره قریب اولان محللرده جمله امتعه و اشیا موجود
و سوقدن بعید اولان محللرده مفقود اولدیغی خود معلومدر اگر
بر ملک و دولت ظهور و استحکام و نظام اوزره مدت مدیده مرور ایدوب
ملوک و سلاطینی واحدا بعد واحد متعاقب اولدقده اول دولتده طور
حضارت راسخ و مستحکم اولور بو خصوص قوم یهودده قیاس اولنسونکه
حضرت موسی علیه السلامدن صکره بیک درت یوز سنه مقداری شامده
ملک و دولتلری ممتد اولمغله حضارتلری راسخ اولوب امر معاش و تدبیر
منزلده حذق و مهارت و طعام و لباسده و سائر خصوصده تفنن و
ممارست ایله جمله یی سبق ایتدیلر حتی امر معاشه متعلق اکثر امورده
انلره مراجعت اولنوب دقایق مکاسب الی یومنا هذا انلردن اخذ
اولنور کذلک طائفه قبطک ممالک مصرده ملک و دولتلری اوچ
بیک سنه مقداری ممتد و متمادی اولمغله انلر دخی قوم یهود گبی مرور
ایام ایله جمیع صنایعده ماهر اولوب بعده یونان روم طائفه لری
انلری قهر و تدمیر و ملک مصری یدلرندن نزع و تسخیر ایتدکلرندن صکره
انلر دخی استمرار ملک و دولت ایله طور حضارتده کامل اولدیلر و انلردن
صکره ناسخ ادیان اولان ملک اسلام ظهور ایدوب مصره مالک اولمغله
الی هذا الآن بلده مزبوره هر بر صنعتده حذق و مهارت اصحابی رجالدن
خالی اولمامشدر و کذلک دیار یمنده عهد قدیمده عمالقه و تبابعه بعده
طائفه مصره مالک اولوب برقاچ بیک سنه دنبرو دولت عرب انده
متصل و مستمر اولمغله رجالی فنون و صنایعده راسخ و ماهر
اولدیلر و کذلک ممالک عراقه دخی ابتدا کلدانیان و کیانیان و اکاسره بعده

طائفه

طائفه عرب مالک اولوب برقاچ بیک سنه نبط و فرس و عرب دولتی انده متصل
و مستمر اولمغله رجال عراق هر خصوصده حد کماله بالغ و واصل اولدیلر فعلی هذا
الیوم وجه ارضده اهل شام و عراق و مصردن اعقل و اکمل بر طائفه اولمیوب
علم و عملده احراز قصب السبق تقدم ایتدیلر و کذلک اندلس دیارینه دخی
ابتدا طائفه افرنجدن قوط قومی بعده بنی امیه مالک اولوب بو ایکی دولت
عظیمه اول دیارده نیجه بیک سنه ممتد و متمادی اولمغله انده دخی عوائد
حضارت و فنون صنعت بر وجه کمال متصل و مستمر اولدی اما مغرب زمین
و دیار افریقیه ده قبل الاسلام دولت عظیمه موجود اولمیوب بلکه بحر سفید
دن قارشولقه سنده ساکن طائفه روم و افرنج سفاین ایله بحری گچوب
سواحل غربیدن بعض محللره مالک اولدیلر و نواحی مغربده واقع طائفه بربر
دخی قلل جباله متحصن و انده متمکن اولوب بدوی طور بر وحشی قوم اولمغله
روم و افرنج طائفه سنه انقیاد و اطاعتلری مستحکم دکل ایدی قبل الاسلام
دیار غربده طائفه بربره مجاور و قریب بر دولت موجود اولمیوب بلکه
ورای بحرده ساکن قوم قوطه اطاعت و انقیاد اظهار ایدرلر ایدی وقتاکه
افتاب اسلام مطلع غیبدن طالع و انوار هدایتی افاق شرق و غربه ساطع
و طائفه عرب افریقیه و مغرب دیارینه مالک اولدقلرنده دولت عربیه
ممالک غربیه ده چوق مکث و اقامت ایتمیوب بلکه اوائل اسلامده
مدت قلیله ضبطلرنده اولدی و طائفه عرب اولوقتده بدوی الطور اولوب
انلردن افریقیه و مغربده اقامت ایدن رجالک اسلافی اولان طائفه
بربره دخی عرب گبی بدوی اولمغله آیین حضارت اوزره اوضاع و اطوارینه
تقلید ایده جک رجال بولنمدیغی اجلدن بوندن صکره مغرب اقصاده ساکن
طائفه بربریه دخی مدت قلیله ده نقض عهد ایدوب هشام بن عبد
الملک ایامنده میسره مطوی نام کمسنه یه اتباع ایله طائفه عربک
تخت حکمندن خروج و خلع ربقه اطاعت ایتدیلر من بعد ملوک عربه
اطاعت و انقیاد ایتمیوب هر بر خصوصده زمام امورلرینه مالک و مستقل
اولدیلر و بر ابره غرب اقصا سلاله علویه دن اول ملوک ادارسه اولان
ادریس نام خلیفه یه اطاعت و بیعت ایتدیلر الیوم ده دولت ادارسه
غرب اقصاده آیین عرب اوزره جاری اولان دولتلردن معدود اولدی
زیرا غرب اقصاده ادارسه دولتنی طائفه بربریه اقامت ایدوب طائفه

عربدن چوق کمسنه موجود دکل ایدی لکن ممالک افریقیه ملوک اغالبه و انلره تابع
اولان امرای عرب حکمنده باقی قالوب و ملوک اغالبه ترفه و تنعمه مائل اولمغله
افریقیه ده ساکن رجال عرب انلره تابع برابهره عرب بر مقداری حضارتده
مهارت و فنون صنایعده تفنن و ممارست تحصیل ایتدیلر و اغالبه وقتنده
کرسی ممالک افریقیه اولان بلدهٔ قیروانک عمارت و حضارتی تکثیر اولوب
اغالبه دن صکره طائفهٔ کتامه و اندن صکره ملوک صنهاجه مالک اولدیلر لکن
با این همه مملکت افریقیه ده دول مذکوره نک مدتی قلیل اولوب درتیوز سنه
یه بالغ اولمدن مندرس و منقرض و انده اولان آثار حضارت و عمارت زائل
و منقرض اولدی بعده بربریه و بادیه دن بنی هلال عربی بلاد افریقیه یه تغلب
و استیلا ایدوب ممالک مزبوره یی تخریب ایتدیلر لکن الی هذا الآن ممالک افریقیه
ده علائم عزت و آثار حضارتدن بر اثر خفی و باقی قالوب ممالک مزبوره دن
قلعهٔ مهدیه قیروانده ساکن کمسنه لر زی و قیافتده و سائر خصوصلرنده
اسلافلرینه اقتدا ایله ترفه و تنعمده خالی دکللردر شویله که منزل و مسکنلری و
طعام لباسلری و سائر خصوصلرنده نظامدری کلفت حشمتده آثار اسلافه
قریب اولوب لکن اسلاف مرتبه سندن قاصر اولدیغی حضیرلردن صاحب
بصیرت اولان کمسنه لر فرق و تمییز ایدرلر معلوم اوله که جانب غربده
واقع ممالک افریقیه ده ملوک اغالبه و شیعه و صنهاجه عهدلرندنبرو ملک و
دولت قائم و متصل و دائم اولمغله کثرت عمارنده سائر دیار مغربه
غالب اولوب سکان و اهالیسی ترفه و تنعمه مائللردر اما سائر بلاد غربده
دخی موحدین دولتی ظهورندن برو اندلس اهالیسیله اختلاط حسبیله حضارت
طوری غالب اولوب اوضاع و اطوارده ترفه و تنعم اصحابنه تقلید و اقتدا
ایتدیلر زیرا ملوک موحدین بلاد مغربه مالک اولدقلرنده ممالک اندلس
دخی استیلا ایدوب اهالی اندلسدن جمع کثیری طوعاً و کرهاً بلاد غربه نقل
ایلدیلر و اندلس اهالیسی رشد و ذکا و عقل و دها اصحابندن اولوب عهد
قدیمدنبرو دائرهٔ دولتلری واسع و متسع اولمغله عرب بلادینه انتقال و
اهالیسی ایله اختلاط ایلدکده سکان غرب اسباب حشمت و آداب سلطنتی
انلردن اخذ و اقتباس ایتدیلر بعده طائفهٔ نصارا دخی اهل ترفه و اندلسه
استیلا ایتمکله انلر دخی ممالک افریقیه یه نقل و هجرت ایدوب ممالک
مزبوره ده اسباب حشمت و مراسم حضارتدن نیجه کثیر ابقا ایتدیلر ولکن

الآن

الآن ترفه و تنعمده کلفت و سائر خصوصده وقف مدینهٔ اندلسده سائر بلاد افریقیه
یه نسبت ایله غالب اولوب اندلس ایله مصر اهالیسنک اطوار و اداسندن مرکب
و ممتزج بر طور غریب اختیار ایتدکلرینی واردین و صادرینک نقل و روایتی اولور
اما سائر مغرب دیاری عماردن خالی و اصلنه راجع اولوب دیار مذکوره ده ساکن
بربریه طائفه سی طور قدیم و وضع دیرینلری اوزره بر حالده بداوت و خشونت اوزره
تعیشه مضطر اولدیلر فعلی هذا بلاد افریقیه ده دول سالفه نک تداول و
تعاقبی مغربدن اکثر و بلاد مصره اقرب اولوب و اهل مصر ایله الفت و تردد
لری کثیر اولمغله بلاد افریقیه ده آثار حضارت و ترفه و تنعمده وسعت
مغربدن اکثردر لیس احدی بلدانده بداوت ضرورت اصل اولوب عمارت و
حضارت اقبال ملک و دولته منوط اولدیغی ناسدن خفی بر سر دقیق اولمغله
فهم و ادراکنه لایق و حقیقدر زیرا دولتک ضعف و قوتی ناسک ازدحام
و کثرتی و بلده و مدینه نک وسعتی نعمت و ثروتک وفرتی امور نسبیه دن
اولوب بر برینه نظر و نسبتله متفاوت و مختلفدر بو امرک سر و سببی بو
درکه ملک و دولت وجه ارضده اجتماع ایدن طوائف انامک ضابطهٔ نظامی
اولمغله امور جمهورک صورتی اولوب رعایا و بلاد و سائر احوال ماده سی
مثابه سنده در و رعیتدن اخذ اولنان اموال جبایت ینه دور ایده رک
انلره واصل و کسب و کار و نعم و یسارلری سوق و بازارده تجارتدن حاصل
اولمغله بر مملکت سلطانی رعیته احسان و اعطا و یا بیع و شرا طریقیله
بذل مال ایتدکده اول مال بین الرعایا متفرق اولوب ینه دور ایدرک خزینه یه
داخل اولور شویله که باج و خراج طریقیله رعیتدن اخذ اولنوب احسان
و اعطا جهتیله ینه رعیته راجع اولور فعلی هذا ملک و دولتک ایرادی
رعایانک یسر و غناسی نسبتی اوزره واقع اولدیغی کبی رعایانک ثروت
و کثرتی دخی ایراد دولتک کثرت و وفرتی نسبتی اوزره واقع اولوب
بو جمله نک اصلی دخی عمارات بلادک کثرتی و نظام عالم بو امره تابع اولدیغی
اعتبار و تأمل اولندقده ظاهر اولور والله یحکم لا معقب لحکمه الفصل
التاسع والعشر فصل رابعک اون طقوزنجی فصلی تنعم و ترفهده کمال
کثرت عمارتک غایتی عمر طبیعینک نهایتی اولوب لذائذ نفسانیه یه انهماک
و اشتغال زوال ملکه علامت اولدیغی بیاننده در و فصول سابقده
بیان اولنمشدر که ملک و دولت عصبیتک غایتی و حضارت و بداوتک

نهایتی اولوب عمارات عالمده وجودی الزم وقوامی لطف منده شرط اقدم
اولان بداوت وحضارت وملك وتجارتدن هر برینك اشخاص انسان و
افراد حیواندن شخص واحدك عمر طبیعیسی كبی عمر مخصوص اولمق مقرردر
ودخی دلیل عقلی ونقلی ایله ثابت ومتبین اولمشدر كه سن اربعین
انسانك نشو ونما وتزاید قواسنك غایت ونهایتی اولمغله انسانك
عمری حد اربعینه بالغ وواصل اولدقده طبیعت نشو ونما تزاید قوادن تأثیر و
تصرفدن بر زمان توقف ایدوب بعده یوماً فیوماً نقصان وانحطاطه واصل
وموت وهلاكه مشرف ومائل اولور كذالك بریه وبادیه ده كشت وگذار
وامر معیشتده قدر ضرورته اقتصار ایدن بعض قبائل وعشائر قوت عصبیت
ایله ملك ودولته نائل وبریه وبادیه دن بلاد وامصاره نازل اولدقده
علی التدریج هر بر خصوصده كلفت وحشمته مائل اولوب ثروت وبارك
غایتی اولان طور حضارته بالغ اولدقده حد وقوفه واصل وبعده عمر دولت
درجه انحطاطه داخل اولور زیرا معموره عالمده ساكن اولان رجال ایچون
نعمت وعزت حاصل اولدقده طبیعت ملك ودولت انلری ترفه وتنعمه
داعی ایدوب هر خصوصده صنایع عدیده ایله حاصل اولان انواع زینت
وفنون حشمته سائق اولور شویله كه مأكل ومشارب وبساط مراكب و
ملابس ومبانی وظروف واوانی وسائر احوال منزل ونظام بیننده
كلفت ودقت ایدوب تزیین وتجمله مكنت وقدرتلری مرتبه تكلف
ایدرلر امور مذكوره دن هر برینك حصولی وحد كماله وصولی صنایع كثیره یه
محتاج اولور كه وقت بداوتده بریه وبادیه ده اول صنعتلرك برینه احتیاج
لری اولمیوب هر حالده قدر ضرورت ایله قناعت واكتفا ایدرلر ایدی واحوال
منزلده تكلف وتفننی ذكر اولندیغی اوزره حد كماله بالغ اولدقده شهوات
نفسانیه ولذائذ جسمانیه یه دخی تابع اولوب داعیه شهوت ایله نفس
اماره لری هرگونه متلون ومتلذذ اولور كه اطاعت نفس وهوا ایله دین ودنیا
ومعاش ومعادلرینك صلاح وانتظامی مختل اولور ودین ومعادلرینه راجع
خلل وفساد بو وجهله در اسیر نفس وهوا اولان شخصك نفسنده رأس
خطایا اولان محبت دنیا ثابت اولوب هرگونه راسخ اولور كه نزع ودفعی
صعب وعسیر اولور اما دنیالرینك اختلالی بوندن ناشیدر كه معتاد اولدقلری
زیب وزینتك وخرج ومصرفی كثیر اولوب مؤنتی عظیم اولمغله كسب و

كارلری

كارلری انك تحصیل وتداركندن قاصر اولور وتوام مرك دخی كشف وبیانی
بو طریقیله حاصل اولور كه بلده ومدینه ده كه اهل بلد اكل وشرب وملابس
ومسكن وسائر احوالده حدینی تجاوز ایدوب كلفت وحشمته میل ایدرلر هر
حال انلرك خرج ومؤنتلری كثیر اولور واسباب عز وحشمته تفنن وكلفت
عمارت بلدانك اختلاف وتفاوتیله مختلف ومتفاوت اولوب عمارت كثیر
اولدقجه حشمت وزینت اكمل اولور وبوندن اقدم ذكر وتمهید اولندیغی اوزره
كثرت سكان ورجال ایله زیاده معمور اولان بلاده واقع سوق وبازارلرده
بیع وشرا اولنان اشیانك قیمت وبهالری رغبت رجال ایله زیاده غالی
اولوب طرف میریدن باج وگمرك نامیله تحملدن زیاده مال تحمیل اولندقده
اسعارك ترفیعنه باعث اولور زیرا اهل بلادك هر خصوصده تزیین و
تجمله رغبتلری ملك ودولتك عز وشوكتنده كمالی وقتنده حاصل اولوب و
رجال دولتك خرجی دخی كثیر اولمغله اموال تجاره دخی بالغاً ما بلغ گمرك وضع
اولندقده حادث اولور وعامه تجار بیعه عرض ایتدكلری امتعه واشیا ایچون
خرج وانفاق ایتدكلری اقچه یی بالجمله حساب ایدوب وتقدیرینك كفاف ومؤنتنه
وارنجه جمله سی اصل مال وسرمایه لری اوزرینه ضم وادخال ایدرلر بو تقدیر
جه عمال وامنانك اخذ ایتدكلری باج وگمرك مقوله سی مالی دخی قیمت
اشیایه ضم ایدوب اصل مال وخرج مؤنت ورسم باج اوزرینه ربح
وغادخی تحمیل اولندقده اول اشیانك سعر وقیمتلری غالی ومترقی
اولور بناءً علیه بلاد معموره ده ساكن اولان رجالك خرج وصرفلری زیاده
كثیر اولوب حد اسرافه وصول ایله حد اعتدالدن خروج ایدوب مألوف
ومعتاد اولدقلری كلفتی بر وجهله ترك مجال اولمامغله بالجمله كسب وكارلری
مؤنت نفس وعیاله صرف ومصروف اولور وبلكه مكنت واقتدارلری خرج
وصرفلرینی استیعابدن قاصر اولمغله كمال مضایقه ومبتلای فقر وفاقه
ایله عاجز ومضطر اولورلر بو تقدیرجه تجارك جلب وبیعه عرض ایتدكلری
اموال واشیایه رغبت ناس قلیل اولوب سوق وبازار كاسد واول
بلده نك حالی فاسد اولور وبو ذكر اولنان مفاسدك علی العموم بلده و
سوقك اختلالنه مفضی وسبب كلی اولوب مصالح عامه نك فساده
حللنه راجع ضرر عامدر اما اهل بلددن هر بر شخصك ذاتنه راجع ضرر
خاص دخی بودر كه بلاد مذكوره ده ساكن اولان رجال ملاعب وملاهی یه

تشهی ایدوب کد یمین و عرق جبین ایله شهوات نفسانیه ولذائذ جسمانیه تحصیلنده
تفنن و الوان اشر ایله متلون اولمغله تنعم و ترفهده افراط و تحصیلنده علی
وجه الاسراف بذل مال ایتدکده معاش و معادی فاسد و ضرر و زیانی نفسنه
عائد اولور بونلرک ناشیدرکه بو مقوله کمسنه لرک شرور و معاصیه اقدام
و انهماکلری کثیر اولوب و تحصیل معاشنده صواب ناصواب طریقنه سلوک
و دائما فکر و نامری حیله و خدعه یه مصروفدر شویله که بونلرک معامله لرنده
کذب خدیعه و سرقه و خیانته جسارت ایدوب عهدلرنده غدر و
یمینلرنده فجور و داد و ستدلرنده ربایه اجترا ایدرلر بوندن صکره دخی
شهوات لذاتده کثرت انهماکدن ناشی فسق و فجورک آیین و طریقنی
بیلوب خلوتده فحشیاتی اظهار و هتک استار ناموس و وقار ایدرلر
حتی مقتضای طور بداوت اوزره کندو سندن استحیا اولنه جق اقارب
و محارملری مجلسلرنده دخی بی محابا اعلان فحشه اجترا ایدوب و احترامه
حقلری رعایت ایتمزلر و دخی فسق و فجوره انهماک ایدن کمسنه لر حکام
و ولاة طرفلرندن مؤاخذه اولنمق خوفیله ساحه زمتیلرینی لوث تهمتدن
تطهیر و تبرئه ذمت ایچون مکر و خدیعه طریقنه سلوک ایدوب جرم و عصیانی
سترایچون بسط اعتذار باطل و تمهید اکاذیبه مألوف و معتاد اولدیلر
عصمت حضرت حقدن محروم اولدقلری صورتده مکر و خدعه اکثرنده خلق
و عادت اولور بو تقدیرجه اول بلده و مدینه ده دریای شرور جوش و
خروش ایدوب اخلاق ذمیمه اصحابی سفله و اراذل ایله مالامال اولور
و بونلرک ایچلرنده نشأت ایدن اولاد و اطفال اداب و وقار و حلیه
کمال ایله متادب و متحلی اولمیوب تاثیر صحبت و تربیه ده اهمال و
غفلت اولنمغله اصل و نسبی عالی ایسه دخی اخلاق ردیه و رذیله
ایله موصوف و متخلق اولور زیرا ناس طبقة الف نیتده متحد نوع واحد
اولوب جوهرلرینک فضل و امتیازلری انجق اکتساب فضائل و اجتناب
رذائل ایله حاصلدر و تا اول کمسنه که انک طینت و طبیعتنده خبث
و رذالت مرکوز اولوب اخلاق حسنه دن عاری اوله شرف اصل و نسب
اکا نفع و فائده ویرمز بوسببدن ناشی اصل نسبی عالی اکابرک اولاد
و احفادندن چوق کمسنه مشهودمز اولدیکه وقت صباده تادیب و
تربیه اولنمیوب شروفساده مألوف و اخلاق سیئه ایله موصوف اولمغله

اسافل و اراذل ایله دخی اختلاط ایدوب فکر و اندیشه سی شهوته معطوف و مال
موروثنی هوای هوسه مصروف ایتمکله سائل نهیکسیه کبی شاهد بازار
افلاس اولمشدر عیاذا بالله تعالی بر شهرک درونی بو مقوله سفها و اراذل
ایله مملو اولوب معاش و معادلرینک صلاح و نظامی مختل رجال ایله مالامال
اولمق من طرف الله اول شهرک خراب و انهدامنه علامتدر و افاده ایدن آیت
اهلاک قریة امرنا مترفیها ففسقوا فیها فحق علیها القول فدمرناها تدمیرا بو معنایه
اشارتدر و بر وجه آخر دخی بویله درکه ذکر اولنان وجه اوزره اسراف و سفاهته
مألوف اولان کمسنه لرک هر خصوصده خرج و صرفلری حوائج اصلیه دن
زیاده قدر معروف و حد اعتدالی تجاوز ایدوب طلبلری قوی و کسب و کاری
استیعابدن قاصر اولمغله حاللری پریشان اولورسه مدینه نک واحدا
بعد واحد و یوما فیوما حال و شانلری بو وجهله فاسد و سوق و بازاری
کاسد اولدقده مدینه نک ضابطه نظامی مختل و مشوش اولوب زمان
یسیرده خراب اولمق مقرر در حتی بعض رجال ناریج و سرو و امثاله
مماثل اشجار غرسندن تحامی و تحاشی و بنظره حمل ایدوب لکن قواعد کور
تطیر اولمیوب بلکه فحوی و مآلی بویله درکه طرح بساتین و اجرای حاصلاتی
لوازم حضارتدن معدود و درخت سرو و نارنج امثالی اشجار ثمارنده
منفعت و غذا مفقود اولوب ریاض بساتینده بونلرک شکل و تماشالرندن
غیری نسنه مطلوب اولمامغله امر تعیشده مضایقه و فقر و فاقه یه سبب
اولور دیو تعلیل ایتدیلر و کذلک لسان عربده شجر دفلا دیو تعبیرده رقوم
اغاجی دینمکله معروف و سرخ و سفید ازهار رنکارنگ ایله مملو شجر ایله
دخی تلوین ریاض و بساتیندن غیری معنی مقصود اولمیوب حوائج
اصلیه دن اولمامغله انک غرسی خصوصنده دخی خواصدن بعضیلری
تحمل لسان قیل و قال اولدیلر و بینه مفاسد حضارتک بری دخی شهوات
نفسانیه ده انهماک تام و قضای اطلاقده ارخای عنان نفس بدکام
ایتمکدرکه شهوت بطن و شکمده حرص و شره غالب اولوب اکل
و شربده حل و حرمت و حمیه و امساک بر طرف اولمغله اطعمه لذیذه
و اشربه لطیفه ایله تنعم و ترفهده غایته ایرمکدر و کیدرک شهوت
باه و جماع دخی طبیعتنه غالب اولوب غلمان و فواحشه میل و رغبت
وزنا و لواطه یه اقدام و جسارت ایتمکده زنا و لواطه ایله نوع انسانک

فادینه مفضی نسل ونسبك ضیاعنه مؤدی بر ماده در شویله كه فعل نماده
نطفه لرك ارحامده اختلاطی انسابك اختلالنه باعث اولور نكاح شرعی
وملك یمین ایله مزرعهٔ وجود محفوظ اولمامغله تخمك صاحبی مجهول اولمغله
هر كس ثمرهٔ دوحهٔ فؤادی اولان ولدینی بیلمكده عاجز اولور بو تقدیرجه
والدك ولدی حقنده اولان شفقت طبیعیه ومحبت خلقیه سی
زائل اولوب انفاق واكسا وتأدیب وتربیه وسائر حقوق وعلائق
برطرف اولمغله تولد ایدن اولاد زنانك اكثری هلاك وفانی ونوع بشرك
انقطاعنه مفضی اولور لكن لواطه ده انقطاع نسب واسطهٔ سبب
آخره محتاج اولمیوب بلكه عن اصل زراعت وحراثت محلی اولمامغله
راساً فقد نوعه سبب اولدیغی ظاهردر زیرا لواطه نفسك كلیت
ایله فناسی وزنا موجودك ضیاع وجهالتنه مفضی اولمغله فقد نوعه
سبب اولمقده لواطه زنادن اشددر بوندن ناشی امام مالك مذهبی
خطیرلرنده لواطه نك حرمتی زنادن اقوی اولوب حجت ودلیلی اوثق
اولمغله بو بابده مذهب مالك سائر مذاهبدن اظهر ومقاصد شرعیه
ومصالح دینیه یه مراعاته جمله دن اعلم وابصردر ادری بو سر دقیق
فهم واذعان حقیق اولوب اعتبار واعتنا اولندقده ظاهر اولور كه
عمران عالمك نهایتی حضارت اولوب غایته بالغ اولدقده نظام
عالم فساده منقلب ومتحول وقوای اصلیه سی حد شیب وهرمه
بالغ اولور نته كم نفوس حیوانیه نك عمر طبیعیلری سن كماله وحد
وقوفه بالغ اولدقده درجهٔ انحطاطه میل ایدوب علی التدریج قوای
اصلیه سی ساقط وموت وهلاكه مشرف اولور وبلكه ترفه وتنعمه
انهماك سببیله انسانده نیجه اخلاق ذمیمه حاصل اولور كه انك حصولی
جوهر انسانیتی مخل اولوب فقد نوعك عینیدر زیرا انسانك
انسانیتی وسائر حیواناتدن امتیازی معاش ومعادینه نافع اولان
مصالحی جلب ومضر اولان مفاسدی دفعه اقتدار ایله حاصل
اولوب خیری اجتلاب وشردن اجتنابه مؤدی اولان اخلاق
فاضله تحصیلیله میسر اولور لكن ترفه وتنعمه منهمك اولان رجال ویا
راحت حضوره مألوف وبطالت وكسل ایله موصوف اولمغله بالنفس
امورینی رؤیتدن عاجز اولور ویاخود بساط عز ونعمده تربیه اولنمغله

مصالحنه

مصالحنه سعی واقدامدن ترفع وتعززینه بناءً تمشیت مهامنده همتی قاصر
اولور مع هذا رؤیت امورده عجز وتعزز مذموم اولوب لازمهٔ انسانیت
اولان همت وغیرته منافیدر وحضوره مألوف اولان كمسنه لر وقت صباوتنده
پدر ووالده واستاددن لطمه خور تأدیب وتعلیم اولوب نازونعیم ایله آغوش
مادر ودایه ده تربیه اولنمغله طبیعتلرینه جبن وخوف مستولی اولمغین
نفسلرندن اعدانك قهر وضررلرینه دخی دفعه قادر دكللردر وبلكه حمایهٔ اعدا
ومدافعه خصوصی دخی امرینه آخرك صیانت وحمایتنه محتاج اولوب
شجعان خصمایه عیال اولور وكذلك علی الدوام عیش وعشرته انهماك
ایدن رجال دائما ملاعب وملاهی ومعاصی ومناهی یه اشتغال ایدوب
نفسلری اخلاق رذیله ایله متخلق ومتلون اولمغله اكثری حالده معاشری
كبی معادلری دخی فاسد اولوب پس احدی انسانك جلب منفعت ودفع
مضرتنده قوت وقدرتی قاصر اولوب بعده دین وخلقی دخی فاسد اولدقده
جوهر انسانیت مفقود وحقیقتده ممسوخ حكمنده اولور بو سببدندركه
طائفهٔ عسكریه دن اولوب بریه وبادیه ده نشأت وبأس وخشونته
مألوف اولان رجال شهرلرده تربیه اولنان جند وعسكردن ملوك وسلاطینه
انفع واعدای دولتی قهر وقمعه اوفق اولدیغی هر دولتده مشهود وموجود
در وعنوان فصلدن بو محله كلنجه ذكر اولنان كلامدن معلوم اولدیكه
كمال حضارت یعنی هر خصوصده كلفت ودقت عمارت عالمك حد
وقوف وسن كمالی اولوب هرم وانحطاط علامتیدر والله الواحد القهار

الفصل العشرون فصل رابعك یگرمنجی فصلی دار الملك حكومت وكرسی
ممالك سلطنت اولان بلاد وامصار دولتك زوال وانقراضیله خراب
اولدیغی بیاننده در بوندن اقدم عنوان كتابده عمران عالم بیاننده تقرر
اولنمشیدیكه بر ملك ودولت محو ومنقرض اولدقده كرسی مملكت اولان
بلده نك نظام وعماری دخی مختل اولوب چوق كره خرابه مفضی اولدیغی
دخی مشهود وتجربهٔ صحیحه ایله معلومدر بو امرك اسباب عدیده سی
اولوب هر بری ذكر وبیان اولنور سبب اول بودركه بر دولت ظهور
ایتدكده رجالی طور بداوت اوزره حركت وهر خصوصده قدر حاجت
مقداری ضرورت ایله اكتفا ایدوب تحصیل مالده وسائر احوالده وقت
وحذاقتلری اولمامغله ناسك اموالندن تجافی ایدرلر بو حالت الیه

ماده نمای دولت اولان باج وگمرک وسائر تکالیف معنادک تعلیل وتخفیفنه
مؤدی اولوب رجال دولتک ایرادی قلیل وخرج وصرفلری خفیف اولور
بو تقدیرجه دولت قدیمه ده کرسی مملکت اولان بلده دولت ثانیه
رجالنک قبضهٔ تصرفنه گیروب اول دولت قدر حاجت ایله اکتفا ومراسم
حشمتدن استنکاف اتمکله تخت یدلرنده اولان سکان بلد دخی انلرک
اثرینه اقتدا ایدرلر زیرا هر دولتک رعایاسی اول دولتک طورینه تابع
و رجالنک اخلاقیله تخلق راجع اولوب الناس علی دین ملوکهم فحواسی
اوزره اطاعت ایتدکلری ملوکک داب و آیینی اوزره حرکت ایدرلر شویله
که بالطبع بشرده متبوعلرینه تقلید مرکوز اولمغله طوعا اقتدا ایدوب
ویا اول دولتک رجالی کندو مشربلری اوزره ناسی خرج وصرفده
اسرافدن منع وزجر و هر بر خصوصده اعتدال اوزره حرکته جبر ایدرلر
بو خصوصده ناس بیننده فائده وعائده قلیل اولوب سوق وبازارده
بیع وشرا اولنان اشیانک اکثری درجهٔ رغبتدن ساقط اولمغله کرسی
مملکت اولان بلده نک عمار قدیمی زائل اولور وسبب ثانی بودرکه هر
ملک ودولتک ظهوری قهر واستیلا وحرب ووغا ایله حاصل اولوب
ایکی دولتک رجالی میاننده بغض وعداوت و بینلرنده اکثر خصوصده
منافرت ومخالفت موجب اولوب دولت ثانیه رجالی دولت اولی رجالنک
داب وعادتلرینی تقبیح وانکار ایدرلر و ضدینک بری غالب اولدقده
ضد آخر زائل اولمغله دولت سابقه نک اطوار واوضاعی دولت
جدیده رجالی قتنده تقبیح وتشنیع اولنوب وبالخصوص حشمت وشوکتده
افراطلری زیاده اولمغله معیشت وتخفیف مؤنت ایله دول سالفه یه
مخالفت ایدرلر لکن دولت جدیده رجالی مرور ایام ایله علی التدریج زیب
وزینت وحشمت وکلفته میل ایدوب اکل وشرب ولباس وبنا وسائر
احوالده تدقیق ایدرلر لکن ظهور دولت ایله بو طورک حدوثی میاننده
بر مدت کرسی مملکت اولان بلده رونق ونمایشدن خالی قالوب
عمران نظامی بو وجهله مختل اولور وسبب ثالث بودرکه صحیفهٔ ارضده
هر قومک بر وطن مخصوصی واردرکه انلرک نشو ونمالری وملک ودولتلری
انده حاصل اولوب وجودلرینک منشا وطلوع وظهورلرینک محلیدر بعده
قوم بر آخر مملکته غلبه واستیلا ایتدکلرنده اول مملکتک بلاد وامصاری

وطن

وطن قدیملری اولان بلده یه تابع اولوب شرف مکین شرف مکانی موجب
اولمغله ملک ودولت تجدد ایتدکده ملک جدیدک وطن قدیمی دخی تسخیر
اولنان ممالکه متبوع اولور وکیدرک نطاق دولت واسع ودائرهٔ سلطنت
متسع اولدقده کرسی مملکت وسط ممالکده اتخاذ اولنمق لازم ودائره
نک مرکزی متابه سنده اولمغله جانب وسط ممالکده بر بلده یی کرسی
مملکت ودار الملک سلطنت قیلورلر بو تقدیرجه دولت اولا وقتنده
قدیمدن کرسی مملکت اولان بلده دن بعید واستانهٔ دولته قریب اولمق
داعیه سیله ناسک قلوبی پای تخت جدیده میل ورغبت ایدوب
اکثری ناس دار الملک قدیمدن کرسی مملکت اولان بلدهٔ جدیده نقل و
رحلت ایدرلر بوندن اقدم تقریر اولندیغی اوزره بلده نک عمار ونظامی
اجتماع ناس وازدحام انام ایله حاصل اولمغین دار الملک جدید معمور
ومسکون اولوب کرسی قدیم خالی ومعطل قالور نته کم ملوک سلاجقه
دولت عباسیه یه تغلب واستیلا ایتدکلرنده اصفهانی کرسی سلطنت
ایدوب دار الخلافه بغداددن مدینهٔ اصفهانه نقل ایتدیلر وکذلک سلاجقه
دن اول بعض ملوک عرب دخی دار الملک فرس اولان مدینهٔ مدائنی ترک
ایدوب کوفه وبصره یی کرسی سلطنت ایتدیلر وکذلک خلفای بنی
عباس دخی امویه وقتنده دار الملک دولت اولان مدینهٔ دمشق الشام
دن مدینهٔ بغداده نقل ایدوب کرسی مملکت اتخاذ ایتدیلر وکذلک
مغرب دیارنده ملوک بنی مرین مراکشدن نقل ایدوب مدینهٔ فاسی
کرسی مملکت وسلطنت اتخاذ ایتدیلر خلاصهٔ کلام ملوک وسلاطین
هر بلده یی کرسی سلطنت اتخاذ ایدوب دار الملک قدیمی ترک ایتدکده
کرسی اولانک عماری مختل اولور وسبب رابع بودرکه دولت جدیده
رجالی دولت سابقه ضبطنده اولان ممالکه استیلا ایتدکده دولت سابقه
یه منسوب اولان اعیان مملکتی تفتیش ایدوب تهییج فتنه ایله مکر وکیده
لرندن امن وراحت ایچون بلاد بعیده یه نفی واجلا ایدرلر وعلی الخصوص
دولت سابقه وقتنده کرسی مملکت اولان بلده نک اکثر اهالیسی دولته
منسوب رجالدن اولوب بعضیسی دولت سابقه نک ابتدا ظهورنده جند
ولشکر اولمق اوزره نزول وبعضیسی دخی قدیمدن اعیان مصر اولمق اوزره
توطن ایتمشلردر زیرا تجار وسائر اصنافدن اعیان بلد اولان کمسنه

حل عقد اموره مامور بشرکای دولت وارکان سلطنتدن معدود دکلر
ایسه دخی رتبه لرینه کوره هر برینک دولت سابقه رجالنه انتسابلری
مقرر اولوب سایه دولتده نائل اولدقلری نعمت اولیای نعملرینه میل
و محبتلری سبب اولمغله دولت جدیده نک زوالنه مترصد اولملری
محققدر و دولت جدیده رجالنک دخی دائما فکر و اندیشه لری دولت
سابقه نک آثارینی محو و ازاله یه مصروف اولمغله کرسی مملکتدن
دولت قدیمه اتباعنی بر ر طریقیله تبعیده سعی ایدوب کندولرینه مخصوص
اولان ممالک بعیده یه انلری نقل ایدرلر و شویله که بعضیلرینی نفی و اجلا
طریقیله تبعید و تغریب ایدوب و بعضیسی دخی نفرت و وحشته سوق
اولماملق ایچون لطف و اکرام وجهی اوزره مملکتدن بعید اولان بلده ده
اسکان ایدرلر بو صورتده کرسی مملکت اولان بلده ده اصحاب زراعت
و حراثت و سائر ارباب صنعت و تجارتدن غیری کمسنه قالمدقده دولت
جدیده رجالنه منسوب کمسنه لری انده اسکان ایدوب دولت
سابقه اعیانک عائله لرندن امین اولورلر بو تقدیرجه کرسی مملکت اولان
بلده قدیمه ده انده ساکن اولان اعیان مصردن خالی اولوب بو وجهله
عمارته اختلال ترتب ایدر لکن کیدرک دولت ثانیه دخی مرکزنده برمدت
استقرار بولدقدن صکره انلرک رجالی دخی کرسی مملکت اولان بلده
یی تعمیر و احیایه اهتمام ایدوب قوت و مکنتلری مرتبه تجدید عمارت ایدرلر
و بونلرک مثالی شول خراب و کهنه منزلدر که برکمسنه مالک اولدقده
بنا و سائر مشتملاتنک وضع و طرحی مشربنه موافق اولمیوب
اسلوب قدیمی تغییر و مرادی اوزره تجدید و تعمیرینه قادر اولمغله
منزل مزبوری تملندن پهدم و تخریب و اختیار ایتدیکی وجه اوزره
تاسیس و تشیید ایدر تقریر مذکور اوزره ذکر اولنان احوال کرسی
ممالک اولان بلاد و امصار کثیره ده واقع اولوب اکثری معلوم و بعضیسی
دخی مشهودمز اولمشدر والله یقدر اللیل والنهار بو امره اجمالا سبب
عادی و باعث بادی بودرکه حکما ملک و دولته صورتا اصناف بشرک
وجه ارضده اجتماعی ماده سنه تشبیه ایدوب صورت نوعیه ماده نک
وجود و بقاسنه حافظ جوهر طبیعیدن عبارت اولدیغی کبی ملک و دولت
دخی احاد بنی آدمک امور و مصالحنک صورت نظامندن کنایه در و دخی

علم حکمت ثابت و مقرر اولدیغی صورت ایله ماده نک هر برینک آخردن
انفکاکی ممکن اولمیوب اجسام بسیطه و مرکبه نک وجود و تحققلری صورت
ایله ماده نک اقتران و اجتماعنه موقوفدر بناء علیه دولت و سلطنتک دوام
و بقاسی ماده منابه سنده اولان رعایا و برایاسز متصور اولمیوب و
نظام رعیت و عمار مملکت دخی ملک و دولتسز ممکن دکلدر زیرا طباع
بشرده مرکوز اولان تعاون ضروری ضبط امور و دفع خصومه قادر بر ملک
قاهرک وجودینه موقوف و سیاست شرعیه و یا عقلیه لازم و متعین اولوب
و ملک و دولتک معناسی متحقق اولور چونکه دولت رعیتدن و رعیت دخی
دولتدن منفک اولمق ممکن اولمیه و دولت رعایادن هر برینک
احتلالی آخرک فساد و اختلالنی موجب اولور نته کم عن اصل رعایاسز
دولت و دولتسز رعیت موجود اولمق متصور اولدیغی کبی و دخی
معلوم اوله که معموره عالمده بنیان ملک و دولته زیاده آفت
اول وقتده اصابت ایدر که استیلای اعدا ایله اول دولتک ملوکی و رجالی
بالکلیه محو و مضمحل اولوب ممالک سلطنت اغیار و اجانبک داخل
حوزه تصرفی اوله نته کم عهد سابقده فرس و روم و عرب دولتلری
علی العموم زائل اولوب سلاله دولت و سلسله سلطنت بالکلیه منقرض
و مندرس اولدی اما بر ملک و دولتک اصل و سلاله سی دائم و باقی قالوب
ایچلرندن بری زائل و تخت سلطنت بینه اول دودمان خانداندن برینه
انتقال ایتدکده سلسله سلطنت منسلک اولان ابنا و احفاد ملوک
واحدا بعد واحد تعاقب ایتمکله ملک و دولتک دوام و بقاسنه
باعث و اکثر احوالده اخلاف و اسلافه موافق اولوب نظام قدیم
بینلرنده مضبوط و محفوظ اولمغله بو کونه انتقال و زوال دولتده
اختلال عظیمی موجب اولماز نته کم مملکت فرسده اکاسره مجوسدن
آوازه عدلی شهره آفاق اولان نوشروان ایله قیاصره دولت روم
ده هرقل و دخی سلاله امویه دن عبدالملک بن مروان ایله خلفای
بنی عباسدن هارون الرشید ایامنده ریاض دولت طراوت یاب نظام
اولوب و انلردن صکره تاج و باج دولت بینه سلسله لری فروعندن برینک
افسر پیرای اقبالی اولدقده آب و تاب بهار سلطنتلری سلفلری مرتبه سنه
بالغ اولدیسه حدیقه اقباللری آسیب خزان اندراس ایله بالکلیه محو

ومضمحل اولمدی زیرا ملک ودولت بر صورت نظامدن عبارتدرکه مایه ومدار
سلطنت اولان مملکت ورعیتده شوکت وعصبیت ایله حکم وتصرف
ایتمکله مادامکه اول دولتک رجال واصحابی قائم وعلی التعاقب مستمر ودائم
اوله اول شوکت وعصبیت دخی باقی قالوب حفظ صورت دولت وضبط نظام
مملکت حاصل اولور اما اول دولتک شوکت وعصبیتنه مقاوم بر عصبیت
دخی مقابل اولوب اول دولتک رجالیله منازعه ومقاومنه قیام وقوة قاهره
ایله ممالکه استیلای تام ایتدکده بنیان ملک وسلطنت بالکلیه خراب ورجال
واصحابی کرفتار ششکنجهٔ اضطراب اولور الفصل الحادی والعشرون
فصل رابعک یکرمی برنجی فصلی صنایعک بعضیسی بعض بلاده مخصوص اولدیغی
بیانندهدر وبو امرک وقوعی بو وجهله ظاهر ومعلومدرکه نوع انسان مدنی
الطبع اولمغله وجه ارضده سکون وقرار ووجودلرینک بقالری قوت و
غذا ولباس وسکنایه محتاج اولوب وبونلرک تحصیلنجه آلات واسبابه
موقوفدرکه هر بری بر صنعت وعمل ایله تکمیل وطائفهٔ بشرک هر برلرینه
معاونتیله تحصیل اولنور انشبو اعمال وصنایع اهل مصرک بعضیلرینه مخصوص
اولمغله هر صنعتک اصحابی استاده خدمت ایدوب حذق ومهارت
حاصل ایتدکدن صکره اول صنعت وحرفته عامهٔ سکان بلد محتاج اولمغین
ارباب صنایع کد یمین وعرق جبین ایله اول حرفت وعملی مایهٔ کسب و
معاش ایدرلر اما شول عمل وصنعتکه هر بلدهده لازم ومهم اولمیوب
احتراف واصطناعی فائدهدن خالی اولمغله اول بلدهده تحصیلنه رغبت
اولنماز ودخی ضرورت معاش ایچون لازم اولان اعمال وصنایع هر بلدهده
مرغوب اولمغله خیاط وحداد ونجار وبونلرک امثالی اصحاب حرف عامهٔ
بلاد وامصارده اکثردر اما قدر حاجتدن فضله زینب وزینت وعز و
حشمت ایچون اقتضا ایدن حرفت وصنعتلرک اربابی هر دیارده بولنمیوب
وبلکه زیادهٔ معمور اولان اصحابی تمول وتجمل ایله مشحون اولان بلاد عظیمهده
موجوددر وزرکر وشیشه کر ودهن فروش ودباغ ودیبا بافنده‌لرک
امثالی اصحاب حرف وصنایعکه ممالک معموره وبلاد مشهورهده موجود
اولوب قوت وشوکت اصحابی ملوک وسلاطینک رغبت وعنایتلریله
حاصل اولور وبو مقوله صنایع عمارت مملکت وحشمت وسلطنته
تابع اولمغله رجال دولت ملابس ومدائن وسائر اشیادن نه مقوله

شیئه

شیئه رغبت ایدرلرسه ولایتلرنده اول شیئه متعلق صنایع عدیده اولوب
شوق ورغبتلری زیاده اولدقجه بلاد عظیمهده کوناکون صنعتلر احداث
اولنور وبنای حمام وکرمابه اسباب ترفه وتمدندن اولمغله کثرت اهالی
ایله مشحون اولان بلاد معموره وامصار مشهورهده موجود اولوب
قرا وقصباتک اکثرنده موجود اولمیوب اکرام اوزوسا بعضاً قرا
وقصباتدن مرور وعبور اثناسنده حمام ایدرلرسه دخی اول قصبه
نک عادتنا اهالیسی عن اصل حمام ایله مألوف اولمیوب لدی الحاجه
نهر وبحره غوطه ایله اکتفا ایدرلرسه زمان یسیرده اول حمام خرابه
مشرف اولوب امر انک خارجدن کتوردکلری حمامجیلرک صنعتلری عاطل
وفائدهلری قلیل اولمغله اول قصبهدن دیار آخره نقل ورحلت ایدر
لر والله یقبض ویبسط وامری الی الله الفصل الثانی والعشرون
فصل رابعک یکرمی ایکنجی فصلی بعض بلاد معمورهده دخی بریه نشین
اولان قبائل وعشائر میاننده جاری اولدیغی اوزره عصبیت موجود
اهالیسی بینلرنده حرب وقتال وجنک وجدال واقع اولدیغی بیاننده
در صحیفهٔ عالمده ظاهر ومشهود اولان اموردندرکه قرابت نسب
ویا غیری سبب ایله طباع بشرده غیرت وحمیت مرکوز اولوب بو
بابده علاقهٔ سببیه وقرابت نسبیهدن اضعف ایسهده
اصل ونسبلری واحد اولمیان رجال میاننده دخی بر علاقهٔ قویه
بناء اتحاد نسب ایله حاصل اولان حمیت عصبیت موجود اولور
از جمله بریه وبادیهده ساکن اولمیوب بلاد وامصارده مقیم اولان
اکثر اهالینک نسل ونسبلری مختلف ایسهده اکثرما بینلرنده قرابت
مصاهرت موجود اولمغله هرکس کندو اقارب صهریه سیله فرقه
فرقه اولوب بریه وبادیهده نسبلری مضبوط قبائل وعشائر میاننده
جاری اولان صداقت وعداوت وحمیت وغیرت اهل امصار میاننده
دخی جاری اولور وسبق قلم قضا ایله بر ملک ودولتک نظامی مختل
وامور مهمل اولوب اطراف ممالکه اعدا مستولی اولدقده هر بلده
نک رجالی تدبیر اموره قیام وحمایهٔ بلادده اهتمام ایله عقد انجمن مشورته
شروع ومباشرت ایدرلر وحفظ مملکت وترتیب جنود ونصب
مراتب وحدوده موقوف اولمغله اعلا وادنادن ممیز اولنوب هر مرتبهده

رجال بلده دن بركمسنه يه تفويض اولنوب اقتضا ايدن محله وضعى لازم
اولور وطباع بشرده حب رياست وقهر سياست مركوز وصحيفهء
روزكار ايله دولت قاهره وشوكت باهره صاحبى سلطاندن خالى اولمغله
اعياندن نيجه لرى تغلب وسلطنه طالب وهربرلريله منازعه
ومدافعه يه قيام وطلب رياست ايله خروج ايدن رجالك هربرى كندو
اتباع واعوانى ايله استظهار ايدوب يدلرنده اولان معاونت
ايچون اراذل واسافله بذل وبخش ايدرلر واعيان بلددن بعضيلرى
دخى كثرت اعوان وانصار سببيله تغلب وتسلط ايدوب نيجه خصما
خصوم وقتل وتعذيب ايله اوزرلرينه هجوم ايچون كندو هوادارلرينه
بذل مال ايدرلر تا كه خصم وعدولرينك ناخن تيز وخار ستيزلرى بريده
سكين قهر وتدمير اولوب اول مصر ومدينه ده استقلال اوزره
حكومتده قائم اوله واول رئيس متغلب ملك جديدا احداث
ايتمك زعميله اولاد واعقابى ارثله متصرف اولملرينه خيال ايدوب
وملك عظيمده جارى اولان نظام واختلال بو ملك صغيرده
دخى جارى اولور ودخى چوق كره واقع اولوركه اثناى اختلالده بعض
بلادده وجه مذكور اوزره تغلب ايدن كمسنه لركه بعضيلرى ممالك وسيعه
ده عساكر كثيره اصحابى اعاظم ملوك وسلاطينه تقليد ايدوب
زى قيافت وسيرت وحركتده انلره اقتدا ايدرلر وشويله كه مراسم
ملوك اوزره تخت سريره جلوس ايدوب وساكن اولدقلرى بلده نك
اطرافنى سير وتماشايه چقدقده الويه واعلام وسائر آلات
غزا واحتشام ترتيبيله عرض احتشام وزياده تكلف ايدرلر وطرفلرندن
تحرير اولنان كاغدلرى القاب ملوكانه ايله توشيح واسلوب فرمان
اوزره ختم وطغرا ايله توقيع ايدوب اعيان واركانى نامنه اولان
كمسنه لره وقت ملاقاتده اداب ملوكانه تعظيم وتبجيل وسائر مراسم
عز وشوكت اظهار ايدرلركه اوضاع واطوارلرينى مشاهده ايدن كمسنه
لر ضحك وسخره ايله متعجب ايدرلر زيرا اشبو طائفهء متغلبه عن اصل
شوكت ظاهره وسطوت قاهره ايله مؤيد اولان عشائردن اولميوب
بلكه تابع اولدقلرى دولتك رعاياسندن ايكن مزاج ملكه فتور عارض
اولدقده بعض اقارب احبا اعانتيله بولندقلرى بلده يه تغلب ايدوب

ملك

ملك ودولته اهل اولدقلرى ظاهر ايكن اظهار مراسم سلطنت ايتمرليه مسخرهء
عالم اولدیلر وطائفهء متغلبه دن بعضيلرى دخى مايهء عقلدن فى الجمله وايه
دار اولمغله ضحك وسخريه تعرضلرندن اجتناب وفرار ايدوب تغلبلرى
وقتنده شعار سلطنتدن برشيئه تعرض ايتمديلر وبو امرك صدق وتحقيقى
حالا عهد وعصرمزده ديار افريقيه ده اواخر دولت حفصيه ده واقع اولان
تغلب واستيلادن ظاهر اولوركه افريقيه يه تابع بلاد جريد عنوانيله معروف
طرابلس وقابس وقفصه ونفطه وتوزر وبسكره وزاب وانلرك
امثالى بلاد وامصاردن سنين عديده دنبرو دولت حفصيه نك
ظل واقبالى منقلص ومنقطع اولدقده بلاد مذكوره اهاليسى ذكر اولنان
بلده لره استيلا ايدوب ملوك حفصيه يه تنفيذ احكام وجبايت اموال
ده غلبه ايتديلر لكن ظاهرده ينه ملوك وسلاطين بنى حفصيه يه فى الجمله
انقياد واطاعت صورتنى اظهار ايدوب ملايمت وملاطفه وجهى اوزره
معامله وحقيقتده مغالبه اوزره حركت ايتديلر وعهد سنين ايله وحالا
بو عصرده نوبت تغلب اشبو طائفهء متغلبه نك اخلاف واعقابنه
واصل اولدقده اباواجدادلرينك اطوارندن عدول وحضارتده سائر اولان
ملوك گبى غلظت وخشونت وكبر ونخوت حدوث ايدوب عهد
قريبده داخل زمرهء سوق رعيت ايكن نفسلرينى ملوك وسلاطين عدادينه
ملحق ايتديلر وكذالك بونك امثالى ينه ديار افريقيه ده ملوك صنهاجه
اواخرنده دخى حدوث ايدوب بلاد جريد اهاليسى دولت صنهاجه
اوزرينه علم افراز تغلب واستيلا ايتديلر تا اول وقته قدركه طائفهء
موحدينك شيخ ورئيسلرى محمد بن تومرت مهدى وملكلرى عبدالمؤمن
بن على ظهور ايدوب بلاد جريدى متغلبه دن تجريد واجلا وبونلرك
جملهسى مغرب ديارنده قتل وبلاد مذكوره ده اثارلرينى محو وازاله ايتدكلرى
اخبارلرنده مذكوردر وكذالك ينه دولت موحدينده بنى عبدالمؤمنك
اواخرنده سبته ديارنده دخى بونك مثلى حادث اولوب الباطل صولة
ثم تضمحل فحواسى اوزره ينه زمان قريبده لهيب سطوتلرى منطفى اولدى
بو مقوله تغلب واستيلا اكثريا بر بلده ده صدر وریاسته مستعد
نسب وحسب صاحبى اصحاب خانداندن ظهور ايدوب وقت اختلال
دولتده خلق انكا اطاعت ايدرلر بعض اوقاتده دخى اسافل ناسدن

ارازل واشقيا اجتماع ايدوب اعوان وانصاری قليل اولان اكابر دولته
تغلب واستيلا ايدرلر لكن مدت قليلهده محو ومضمحل اولورلر والله غالب
على امره **الفصل الثالث والعشرون** فصل رابعك يكرمی اوچنجی فصلی اهل بلاد
وامصارك تكلم ايتدكلری لغت بيانندهدر **معلوم اوله كه** بر بلدهنك
سكان واهاليسی اوزرينه غالب وانلر ايله مختلط اولان رجالك لسانيله
تكلم ايدرلر بو سببدن ناشی بالطول والعرض معمورهٔ صحيفهٔ ارضده
واقع اكثر بلاد اسلاميه اهاليسنك لسان ولغتلری عربی اولوب اگرچه
بو عصرده افصح لغات عرب اولان لسان عذب البيان مضر وقريش
فاسد واعرابی متغير اولديسه ده اسلوب عرب اوزره نطق وتكلم
بين الامم باقيدر وبو امرك سببی دولت اسلاميه عامهٔ امم غلبه واستيلا
ايتمكله دين وملت عالم وجود ايچون صورت وملك وامتناع مثابهسنده
اولوب ماده صورته تابع وانكله قائمدر ودين اسلام شريعت مطهره
دن اخذ واستفاده اولنوب وصاحب وحی نبوت عليه افضل التحيت
حضرتلری عربی الاصل اولمغله شريعت محمديه دخی لسان عرب اوزره
نازل اولمشدر فعلی هذا عامهٔ اقطار اسلاميهده لسان عربك غيری
السنه ترك اولنوب لسان تازی ايله نطق وتكلم اولنمق لازم اولدی
حتی حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه صدر اسلامده السنهٔ
اعجام اوزره نطق وتكلمدن نهی ايدوب مكر وخديعهدر ديو تعليل ايلدی
وقتاكه دين وشريعتده لغت عجميه هجر اولنوب اوائل اسلامده دولت
محمديهيی اقامت ايدن خلفای راشدين وملوك امويه وعباسيه
نك لسانلری عربی اولمغله جميع ممالك اسلاميهده ساير السنه
مهجور اولدی الناس علی دين ملوكهم فحواسی اوزره ناس مذهب و
مشربده ملوك وسلاطينه تابع اولمغله لسان عربی استعمال
والسنهٔ سايرهيی اهمال شعار اسلام وملوك عربه اطاعتی متضمن
اولوب جميع امصارده لغت عربی راسخ وثابت والسنهٔ اعجام
مهجور وساقط اولدی وبعده كثرت اختلاط روم وعجم ايله لسان عرب
اعراب واعجام وساير احكام گون بگون متغير اولوب همان اسلوب
عربی ولهجهٔ تازی اوزره نطق اولنوب لسان مضری باقی قالوب
بو منوال اوزره جاری اولدی ودخی عهد قديمده دولت اسلاميهده واقع

امصارك

امصارك اكثری ممالك ديار عجمه مالك وارض وديارلرينه وارث اولان
طائفهٔ عربك اولاد واحفادی اولمغله لسان عرب آبا واجدادلری لسانی
اولمغله اختلاط عجم ايله بعض احكام عرب واعجام مختل وفاسد اولدی
ايسه دخی ينه لهجه اسلوبده آبا واجدادلرينه تقليد ايدوب اهل حواضر امصاره
مخصوص لسان ايله تكلم ايتديلر واما بريه وباديهده مكث واقامت ايدوب
بلاد وامصاره نازل اولميان اعرابك لسانلری فصاحت وبلاغت اوزره
باقی قالدی وقتاكه دولت عباسيه وقتنده ديار شرقه طائفهٔ عجمدن سلاجقه
وديلم وديار مغربه زناته وبربرلر مالك اولوب عامهٔ ممالك اسلاميهيه
غلبه واستيلا ايتدكلرنده غلبهٔ لغات اعجام ايله لسان عرب فاسد
اولدی شويله كه اگر حفظهٔ اركان دين اولان علمای مسلمينك كتاب وسنته
اهتمام وعنايتلری مصروف اولميوب حفظ بنيان شرع مبين ايچون
علم تفسير وحديثه اعتنا ووقف اولنمسه لسان عرب بالكليه مهجور
اولمق مقرر ايدی بو سببدن ناشی شرق وغربده واقع بلاد وامصارده
لغت عربيه والسنهٔ مضريه فی الجمله باقی قالوب علمای وادبا كتاب
وشعرا وساير خواص رجال خطاب وكتاب وسؤال وجوابلری لسان
عرب ايله توجيه وتسويه ايدرلر ايدی وملوك ديالمه وسلاجقهدن صكره
چنگيز فتنهٔ اكبر وهلاكو خان وقعهلری حادث اولوب ديار شرقه طائفهٔ
مغول وتاتار استيلا ايتدكده دين اسلام ايله متدين اولميوب كتاب
وسنت ولسان شريعت مهجوری اولمغله لغت عربی علی الاطلاق مهجور
ومهمل اولدی شويله كه ممالك اسلاميهدن عراق وخراسان وديار فارس
وارض سند وهند وماوراء النهر وبلاد شمال وروم ملك لغت عربيهدن
اسم واثری باقی قالميوب اسلوب زبان تازی اوزره بين الانام تركيب
شعر وكلام محو ومنسی اولدی مگركه ذكر اولنان ديارده بعض طلبهٔ علوم
حفظ كلام عرب ايچون فنون ادبيهدن صرف ونحو ومعانی وعلوم عروض
وقوافی تعلمنه موفق اولوب مدارسده مذاكره ايدرلر ايدی لكن غلبهٔ تاتار
وفتنهده دخی ديار مصر وشام ومغرب واندلسده مراسم دين مبين باقی
قالوب مجالس ومحافلده سكان واهاليسی لسان مضری اوزره لهجهٔ
عربی نطق وتكلم ايدرلر ايدی اما ممالك عراق وماوراء النهرده مراسم
اسلام كاسد ومندرس اولمغله لسان عرب دخی فاسد اولوب اكثر تدريس

فنون و تحریر کتب علومده لسان فارس و عجم استعمال اولنور ایدی والله
مقدر اللیل والنهار و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین

الفصل الخامس من الکتاب الاول

کتاب اولك بشنجی فصلی اسباب معائش اولان کسب و صنعت و سائر انلره متعلق احوال امت بیاننده در بو فصل دخی مسائل مهمه یی حاوی و فصول عدیده یی محتوی اولوب تا بری غذای روح و مایهٔ حبس و فتوحدر **الفصل الاول** اولکی فصل رزق و کسبك شرح و حقیقتی و کسب و کار اعمال بشریه نك قیمتی اولدیغی بیاننده در **معلوم اوله که** نوع بشر مبدأ فطرت و خلقتندن اجل مسماسی حلولنه قدر جمیع احوال و اطوارنده قوت و غدایه محتاج اولوب والله الغنی وانتم الفقراء نص بینی نحواسی اوزره خزینهٔ فضل الهیه دن کسب رزق و تحصیل معاشه اقتدار و احتیاجی ضروریدر و منعم حقیقی جل شانه دائرهٔ عالم شهادتده موجود اولان بسائط و مرکبات جسمیه یی انسان ایچون خلق و تکوین ایدوب کتاب کریم و قرآن عظیمده آیات عدیده ضمننده بو انعام عام ایله عوام و خواص انسانه منت ایتمشدر نته کم خلق لکم ما فی السموات و ما فی الارض جمیعاً آیت کریمه سنده سموات و ارضده موجود اولان اشیا انسان ایچون خلق اولنوب بعضیسی اسباب وجود و بعضیسی مواد بقاسی اولدیغی اشعار اولنمشدر و بینه آیات قرآنیه و نصوص فرقانیه دن و سخر لکم الشمس و القمر و سخر لکم البحر و سخر لکم الفلك و سخر لکم الانعام آیات کریمه سنده و سائر شواهد کثیره منطوقلری اوزره نیرات فلکیه نك اعظمی اولان شمس و قمرك تکوینی و تحرکی تسخیری وانده فلکك تسییری و وجه ارضده دواب و انعامك ظهورینه رکوب و اکل لحوم و سائر وجوه مخصوصه اوزره فوائد و منفعتلری الطاف الهیه دن تخصیص اولندیغی تصریح اولندی و جناب حضرت حق انسانی وجه ارضده استخلاف و تکریم و توقیر ایله الطاف و اعطاسنی هر وجهله توفیر ایتمکله بر و بحرده موجود اولان نعم عمیمه یه بشرك یدلری واصل اولوب عامهٔ انام بر وجه اشتراك بو انعام عامدن حصه مند و بهره دار اولمشدر لکن خزینهٔ فضل الهیه دن هر کس نائل اولدیغی رزق مقسوم و حظ معلومه مالك اولوب داخل ملك اولمغله تملك و انتفاعنه بذل عوض و حسن

رضای

رضای مالکه موقوف اولور بنا علیه انسانك طور ضعف و وقت صباوتی تجاوز ایدوب زمام نفسنه مالك اولدقده فابتغوا عند الله الرزق نحواسی اوزره ابتدا رزق و معیشت طلبنه سعی ایدرلر تا که واسطهٔ سعی عمل ایله اول عهده خزینهٔ غیبدن احسان اولنان اموالی حوائج اصلیه و لوازم ضروریه سنی تکمیل ایچون بذل و انفاق ایدوب محتاج اولدیغی نفقه و مؤنتنی تحصیل ایلیه **معلوم اوله که** رزق و مال کاه بیچه اسباب معاونتیله ادنا سعی ایله حصوله کلوب تحصیلنده سهولت اولور نته کم بعض مزارع بستانیه ده وقت و زمانیله برف و باران نزول ایدوب حبوب و ثمارك کثرت و وفرت اوزره حصولنه سبب اولور اکثر کسب و کار ایله حاصل اولان مال انجق قدر حاجت مرتبه سنه بالغ و الا مقصور الیه اول ماله کسب اطلاق اولنوب ضرورت مرتبه سندن فضله و زیاده اولور ایسه تمول ربابش ایله تسمیه اولنور بوندن صکره کسب و کار و یا بعض اسباب ایله جمع و ادخار اولنان مالك نفع و ثمره سی عبده واصل و عائد اولوب اکل و شرب و لباس و سکنا کبی حوائج اصلیه و مصالح ضروریه سنه بذل و انفاق اولنمش ایسه انکا رزق اطلاق اولنور نته کم مشکوة صدر نبوتدن شرف بروز و صدور اولان احادیث نبویه دن ان مالك من مالك ما اکلت فافنیت و تصدقت فامضیت حدیث شریفی منطوقی اوزره انسانك جمیع و ادخار ایتدیکی اموالدن مال اطلاقنه شایان اول طعام و ادامدر که یاد نیاده وجه شرعی اوزره اکل ایله افنا و یا لباسدر که انی لبس ایله ابلا ایدوب و یا خود دین و آخرتنه نافع تصدق و وقف ایتدیکی اموالدر که تسجیل و امضا ایلیه دیو بیوردی و اکر عبدك جمع ایتدیکی مال قدر حاجتدن زائد اولمغله بر محلده احراز و ادخار اولنوب مصالح ضروریه سنه مصروف دکل ایسه انکا رزق اطلاق اولنمیوب بلکه عبدك سعی و قدرتیله حاصل اولمغین کسب اطلاق اولنور و بونك امثالی مال موروث کبیدر که میت حال حیاتنده انتفاع ایتمکله انکا نسبت ایله رزق اطلاقی صحیح اولمیوب کسب ایله تسمیه اولنور لکن ورثه مال موروث ایله انتفاع ایدوب حاجت و مصلحتلرینه صرف ایدر ایسه ورثه یه قیاس ایله میراث دخی رزق تسمیه اولنور **معلوم اوله که** اشبو تحقیق و تقریر اولنان معنی اهل سنت و الجماعت قتنده رزقك

مفهومی ومعناسیدر که دنیاده عبدک انتفاع ایتدیکی ماله اطلاق اولنوب حلال
وحرامه دخی اطلاق اولنور لکن طائفهٔ معتزله قتنده لفظ رزق ملک شرعی
ایله تملکی صحیح اولان مال حلالدن عبارت اولوب واهل اعتزال مذهبنده
حرامه رزق اطلاق اولنماز بو صورتده غصب وسرقه وظلم ایله جلب
وانتفاع اولنان اموالدن برشیئی رزق اولمیوب غاصب وسارق و
ظالم وسائر حرام ایله مألوف اولان کمسنه‌لر مرزوق اولمامق لازم
کلور مع هذا جناب وهاب بی علت ومنعم بی منت جل شانه حضرتلری
غاصب وظالمی ومؤمن وکافری مرزوق ایدوب رحمت وهدایتنی
مشیئتنه تعلق ایدن عبادینه تخصیص ایدر واهل سنت ایله طائفهٔ
معتزله‌نک اشبو مسئلهٔ رزقده صحیح ادله‌لری اولوب کتب عقائدده
مسطور اولمغله بو محلده بسط وتفصیل اولنمادی وبوندن صکره معلوم
اوله که کسب ولغه مال تکسبنه جمع وتحصیلنه قصد وسعی ایله
حاصل اولوب عبدک انتفاع ایده جکی ارزاقده دخی سعی وکوشش
لازم اولوب فابتغوا عند الله الرزق مفحواسی اوزره حسب الامکان
اسباب معاش طلب وابتغا ایله تناول رزقه توسل اولنور ودخی
قل کل من عند الله نص شریفی مفادی اوزره تحصیل معاشده سعی
وکوشش دخی جناب حقک اقدار والهامیله میسر اولوب عبادینه
طرق معاشه ارشاد واعانه سبیله حاصلدر بناءً علیه کسب مال وتحصیل
ارزاقده صنعت وتجارت ویا غیری طریق ایله انسانک سعی وعملی
لازم اولوب چارسوی عالمده طلب معاش طرقی شتی ایله میسردر زیرا
کسب وکار حرفت وصنعت کبی چوقک محضا فعل وعملی ایله حاصل
الیه امری ظاهر اولوب کف یمین وعرق جبین ایله رزقنی تحصیل و
فعل وعملیله معاشنی تکمیل ایتمش اولور واکر حیوان ونبات ومعدنه
ایله شغل وتوغل ایدوب کسب مال ومعاشه انلرک بریله توسل ایدلسه
انده دخی ینه حیوان وسقی نبات واستخراج معدنیده انسانک سعی
وعملی لازم اولور والا مطلوبی اولان مکسب ومعاش حاصل اولمیوب
انتفاع میسر اولمدیغی ظاهردر بوندن صکره دخی معلوم اوله که جناب روزی
رسان انس وجان اولان جل ذاته عن الشوائب والنقصان احجار معدنیه
دن ذهب وفضه‌یه عزت ویروب سائر اموال واعلاکی اثمانده بهای قیمت

ایتمشلر

ایتمشلر ونخت خیمهٔ حضرا وروی سایرهٔ غبراده ساکن اولان ذکور واناث
اغلب احوال واکثر اوقاتده اشبو نقدین عزیزینی جمع وادخار ایدوب
خزینه‌لرده حفظ وامساک ایدرلر وبعض احیانده ذهب وفضه‌دن غیری
سائر امتعه واحجار دخی ادخار اولنوب جمع وامساک اولنور ایسه‌ده
ینه نقدینی تحصیله توسل ایچوندر زیرا نقوددن غیری اموالک سعر وبهالری
نسق واحد اوزره قرار ایتمیوب گاه تنزل وگاه ترقی ایتکلرندن ادخار
واحتکار ایدنلر توفیر ثمن ایچون وقت غلایه انتظار ایدرلر اما نقدین
عزیزین دائما مرغوب ومحبوب اولوب قیمت وبهاسی تفاوت ایتمکله
جملهٔ مطالب ورغائبک اصلی اولمشدر اشبو ذکر اولنان کلامک مآل و
فحواسی صحیفهٔ زمانده مقرر اولدقده معلوم اولور که انسانک سعی
موفوری بذل مجهود ایله جمع وتحصیل ایتدیکی مال ومنال کسب یدی
وفعل وعمل کلی ایله حاصل واجناس صنایعدن ایسه انکله کسب و
اقتنا ایتدیکی مال ومتاع اکر فعل وعملنک قیمت وبهاسی اولوب
نهار تعب ومشقت واستاده خدمت ایله تعلم ایتدیکی صنعتدن مقصود
تحصیل نقوده محصوردر زیرا صنعت وحرفت محض عمل وفعل مجرد اولمغله
بالذات مطلوب اولمیوب وفی حد ذاته حفظ وامساکه صالح اولمدیغی ظاهر
ظاهردر ولکن نیجه دخی صنایعده عمل ایله شیء آخر دخی جمع اولنوب اول
صنعتک صاحبی عملنک اجرینی ضم ایتدیکی مالک قیمتنی ایله تعیش و
وانتفاع ایدر وصنعت تجارت وحیاکت کبی بعض نجار بنایه لازم
اولان اخشاب والواح مقوله‌سی اشیایی وجولاه نسج ایتدکلری
اثوابک تار وپودینه صنعتلرینه ضم ایدوب عمللرینک اجرتی اشیالرینک
مؤنت وکفالتلرینه کورررلر لکن فعل وعمللری کثیر اولوب صنعتلری غالب
اولمغله قیمتلری دخی کثیر اولور اکر مدار انتفاع صنعت وعمل اولمیوب
تجارت مقوله‌سی شیء آخر ایله ایسه‌ده ینه بهر حال مکسب اتخاذ ایتدکلری
امرده فعل وعمللرینک دخی مدخلی مقرر اولمغله کسب اولنان عوض
وثمنده عمللرینک قیمتی دخی داخل اولور ودخی معلوم معلوم اوله که
کسب معاشده اکثریا فعل وعملک دخلی ظاهر اولوب بایع ومشتری قتنده
معلوم اولمغله قلیل وکثیر اول عملک قیمتندن حصه‌سی تعیین وتقدیر اولنور
ولکن بعض مکاسبده بحسب الظاهر مدار انتفاع رأس مال وسرمایه‌یه محصور

اولوب سعی و عملك مدخلی موجود ایسه ده ملاحظه سی خفی اولور نته کم سوق
و بازارده بیع و شرا اولنان انسان و حیوان قوت و غدا اولان حبوبك
قیمت و بهالری کبی که زراعت و نفقهٔ مؤنت اسعار حبوبده داخل و
معتبر اولوب لکن بعض بلادده عمل زراعت و نفقهٔ مؤنت سهل و یسیر
اولمغله اصحاب زراعتدن چوق کمسنه لر غلّ و نفقه لرینك اجرتلرندن
غافل اولوب اخذ ایتدکلری ثمن انجق حاصل اولان حبوبك قیمتی
ظن ایدرلر تقریر مذکوردن معلوم و ظاهر اولدیکه کسب و کار
ایله حاصل اولان اثمان و اموالك جمله سی و یا اکثری انسانك افعال
و اعمالنك قیمتی اولوب و رزق مقسوم اهل سنت قتنده انتفاع
اولنان شیدن عبارت اولمغله حلال و حرامه شامل اولدیغی متعین
و کسب و قوتك معنالری متحقق اولدی معلوم اوله که بعض ممالکده
قلت رجال ایله عمارته نقصان ترتب ایدوب صنعت تجارت و سائر
اعمال معونت مفقود و یا قلیل اولدقده من طرف الله تعالی اول ممالکده
کسب رزقك انقطاعنه علامتدر زیرا مشهوردر که بیدر سکان و
اهالیسی قلیل اولان ممالکده انسانك سعی و عملی مفقود و قلیل اولوب
صنعت و تجارت و سائر اسباب معیشت مختل اولمغله کسب رزق
دخی قلیل اولور کذلك بوندن مقدم تقریر اولندیغی وجه اوزره
سکان و اهالیسی دخی کثیر اولوب اسباب کسب و معاش وافر اولمغله
سکان و اهالیسنك ترفه و تنعمی غالب اولور بو سببدن ناشی
عادة انامك السنه لری اوزره جاریدر که بر بلده نك رعایا و سکانی
ناقص اولدقده اول بلده ده رزق و معاش دخی قلیل اولور دیرلر حتی
اصحاب وبر و مدردن خالی اولان بریه و بادیه لرده واقع عیون و
انهارك جریانی منقطع اولوب اطرافی خراب اولمغله آب دخی
نایاب اولور زیرا آبار و انهارك فوران و جریانی انسانك فعل و
عملی ایله حاصل اولوب حالی اوزرینه ترك اولنسه معطل اولور شویله
که نهارك منبعی حفر اولنوب میاه آباری دلو و دولاب ایله چکلدکده
نبوع و جریانی متزاید اولور نته کم طفل رضیع پستان مادرینی
امدکجه و ضروع انعامی چکلدکجه شیر و لبن ظاهر و جاری اولوب و
حالی اوزره ترك اولندقده یبس و جفاف طاری اولدیغی کبی عیون آبار

دخی

دخی حفر و استعمال دلو ایله جاری اولوب و ترك و اهمال ایله معطل اولمق مقرردر
و بو امرك صدق و کذبی بعض بلاد و امصارده واقع عیون و آباره نظر ایله
حاصل اولور که ذکر اولنان بلده لرك عمارتلری ایامنده عیون و آباری کثرت
ما ایله معمور اولوب بعده خراب اولدقده اعماق ارضه غور ایله بر قطره
آب مشهود اولمیوب کان لم یکن شیئا مذکورا نص کریمنه مصدق اولور
والله مقدر اللیل والنهار الفصل الثانی فصل خامسك ایکنجی
فصلی وجوه کسب و طریق معاش بیاننده در معلوم اوله که عرف
ناسده لفظ معاش طلب قوت و رزق تحصیلنه سعی و کوششدن عبارت
اولوب حیات معناسنه اولان لفظ عیشدن مأخوذ مفعل وزننده اسم
مکاندر کویا که انسانك حیاتی تناول رزق و نفقه یه موقوف اولوب بقای
قوت و غدا ایله حاصل اولمغین علی طریق المبالغه رزق و غدا مکان حیات
اعتباریله بو وجهله معاش اسمی اطلاق اولندی بوندن صکره معلوم
اوله که تحصیل قوت و کسب رزق دخی بر قاچ طریق ایله حاصل اولوب
آحاد ناس اول طریق ایله مکسب و معاشلرینی تحصیل ایدرلر و طرق
معاشك بری مغرم و جبایتدر که ولاة و عمال قانون قدیم اوزره رعایا
و تجارك یدلرنده اولان مالدن قهر و غلبه ایله عشر و جزیه و کمرك
مقوله سی اموال معروفه یی اخذ و انتزاع ایدوب رزقلرینی بو طریق
ایله تحصیل ایدرلر و ثانیه اسباب معاش و وجوه کسبك بریسی دخی
صید و اصطیاد اولوب دشت و صحراده و روی دریاده و جوهواده واقع
حیوانات وحشیه یی دام و دانه ایله و یا خود هم جنسی معلم بر حیوان ایله صید
و شکار ایدوب بو وجهله کسب و کار ایدرلر و ثالثه طریق کسبك بری
دخی بودر که بیوت و منازلده و بعض چفتلکلرده بعض حیوانات حبس اولنوب
فروع و فوائدی و منافع و زوائدی ایله ناس انتفاع ایدرلر که بقر و غنم
و سائر انعامدن شیر و لبن و دود قزدن حریر و زنبور و نحلدن عسل حصول
اولنوب امر معاشده انلر ایله توسل اولنور و رابعه طرق معاشك
بری دخی عمل فلاحتدر که بعض اراضی منبته یه زرع محصول و غرس اشجار ایله
حبوب و اثمار اولنوب انکله تعیش اولنور و خامسه طرق معاشك بری
دخی انسانك محضا فعل و عملی ایله حاصل اولوب مقابله سنده اخذ
اولنان اجرت ایله انتفاع اولنور اکر اول فعل و عمل خدمت استاد

وتعلیم وارشاد ایله حاصل والات مخصوصه ایله تحصیل اولنورسه اکا صنعت
وحرفت تسمیه اولنور کتابت وتجارت وخیاطت وحیاکت وفروسیت
وبونلرک امثالی گبی واکر تعلیم ونقله حاجت اولمیوب بلکه اتعاب وجود وبذل
طاقت ایله حاصل خدمت ایسه تکسب وسعی مرتبه سعی ومقابله سنده اخذ
ایتدیکی اجرت ایله انتفاع ایدر و بونه طرق معاشک بری دخی تجارتدرکه
بعض اصحاب ثروت وغنا اعمال رأس المال ایدوب با تحصیل ربح ونما
ایچون بعض بلاده سیر وسفر ورایج اولدیغی محله مال نقل ایدرلر ویاخود
بولندیغی بلده ده قرار واحتکار طریقیله حبس زماننر ایدوب رواجی
وقتنده بیع ایله کسب وکار ایدرلر اشبو ذکر اولنان اموره وجوه
کسب ومعاش محصور اولمغله اهل آداب وحکمتدن امام جریری وانلک
غیری اعلام محققین وفضلای مدققین تقریرلری اوزره انواع
معاش امارات وتجارات وفلاحت وصناعته منحصردر دردیلر
اما امارکه قهر وغلبه ایله تکالیف دیوانیه واموال سلطانیه‌یی
رعایادن اخذ وجمعه مباشرت ایتمکدن عبارتدر تحصیل معاشده
مسلک طبیعی اولمامغله بو محلده ذکرینه حاجت اولمدیغندن ما عدا فصول
مقدمه کتابدن فصل تابنده جبایات سلطانیه احکامنه متعلق بعض احوال
ذکر اولنمشیدی لکن فلاحت وصناعت وتجارت تحصیل معاشده طریق
عادی ومسلک طبیعی اولمغله علی الترتیب ذکر وتفصیل اولنور اما فلاحت
وزراعت وصنعت وحرفت گبی فکر وتعلیمه محتاج اولمیوب سهل الحصول
وعامه قوام وجود امر بسیط اولمغله سائر وجوه معاش اوزرینه بالذات
مقدمدر بو سببدن ناشی زراعت وحراثت ابو البشر آدم علیه السلام
حضرتلرینه نسبت اولنوب تحصیل حبوب انلره منسوب وطریق تعلیمی
اندن مأخوذ اولوب فطرت وخلقته نسبت وبقای نوع بنی آدمه سبب
اقدم وجوه معاش اولدیغنه اشارت اولنور اما صنعت وحرفت مرتبه
لزومده زراعت وحراثتدن متأخر اولوب حرف افکار وانتظار ایله
حاصل مرکبات علمیه‌دن معدوددر بو سببدن ناشی اکثر صنایع وحرف
بلدی وحضریلرده موجود اولوب بریه وبادیه ده معدوم ومفقود
اولوب بو معنی سبیله اصول صنایع سلاله بشره اب ثانی اولان حضرت ادریس
علیه الصلوة والسلامه نسبت اولنوب تعلیم الهی ووحی سماوی ایله گوندرن

صکره

صکره بنی آدم ایچون استنباط ایتدی ولو نقل اولندی اما تجارت کسب ومعاش
ده سبب عادی وامر طبیعی اولوب لکن اکثر طریق تحصیلی اعمال فکر ونظرده مفقود
درشویله که تجار فائده کسب وکاری تحصیل ایچون اشترا ایتدکلری اشیایی
بهای رخیص ایله اخذ ایدوب بعده حین بیعده زیاده بها تقدیر ایتمکله قیمتلری
میاننده واقع تفاوتدن فائده کثیره کسبی تحصیل ایچون فکر عمیق ونظر
دقیق ایدرلر وگرچه بایعک اصل سرمایه‌دن زیاده الدیغی فائده ظاهرا
قمار بابندن معدود ایسه ده لکن مجانا مال غیری اخذ اولنمیوب تجارت
امر مشروع اولمغله بحسب الشرع الشریف بوندن اعمال عقل ونظر ایله نجه
حیل شرعیه تجویز واباحه اولندی والله اعلم الفصل الثالث فصل خامسک
اوچنجی فصلی خدمت معاش طبیعیدن اولمیوب امر تعیشده اصل اولدیغی
بیاننده‌در معلوم اوله که ملوک وسلاطین تنظیم امور مملکت وتنفیذ احکام
سیاسته دائر خدماتده بعض رجالی استخدامه محتاج اولوب ضبط عسکر
وتحریر منشور ودفتر ایچون ضابط وکاتب گبی نیجه کمسنه‌لری نصب وتعیین
ایدرلر وخدمات دولتدن هر خدمتی اهلنه تفویض قدر معروف ورزق و
نفقه‌لرینی بیت المالدن فرض وتقدیر ایدرلر اشبو خدمات سلطانیه اربابنک
معاشلری بالجمله ضبط سلطنته داخل ومندرج اولوب حکم امارت جمله‌سیه
شامل اولمغله ملک وسلطنت منبع وسائر مناصبدن اندن منشعب
وجدوللره تشبیه اولنمشدر اما ملوک وامرا وصدور ووزرادن غیری رجالک
خدام استخدام ایتملرینه سبب بودرکه ترفه وتنعم مألوف اولان رجالک
اقتضا ایدن مصلحتلرینه بنفسه روی بندن تعزز ایدوب یاخود بعض
عوارض وموانع سببیله تمشیت مصالحدن عاجز اولمغله ایشلرنده
بعض رجالی استخدام ایدوب خدمتلری مقابله‌سنده حاللرینه گوره علوفه
ووظیفه تعیین ایدرلر لکن بو حالت همت مردانه ورجوله طبیعیه نظر ایله
محمود وممدوح اولیوب غیرت وحمیت رجاله چسپان وملایم دکلدر زیرا
کشی امرنده اخره محتاج وهرکسه وثوق واعتماد عجز وقصوریه مقتضی
وکثرت حرج وصرفه بادی اولوب مرد غیرت وصاحب همت مذهبنده
زمام نفسی دست غیره تسلیمدن اعراض وتحاشی لازم اولمغله نفوس
عالیه بوندن ابا ایدرلر لکن الفت عادت طبیعیه غالب اولوب اعتیادی
ترک واهمال حسب العاده ممکن اولمامغله انسان نسبنده زیاده معتاد

ومألوفنه منسوب اولمشدر مع هذا بو عصرده رشد وسداد وصدق
واستقامتنه وثوق واعتماد اولنور خدمتکار کبریت احمردن اعز اولوب
عنقا گبی اسمی موجود وجسمی مفقوددر زیرا خدام درت قسمه منقسم اولوب
اصناف اربعه‌دن خارج دگلدر شویله که یا رشد وبصیرت صاحبی اولمغله
مأمور اولدیغی خدمتك طریقنی بیلوب عهده کفالتنه داخل ویدنده حاصل
اولان امرنده صدق واستقامت اوزره حرکت ایدر ویاخود بونك عکسی
ایله متصف اولوب حمق وبلاهت وخباثت وخیانت ایله موصوفدر
ویاخود عاقل ورشید اولوب لکن غدار وخائن اولور ویاخود امین
وموثوق اولوب لکن بلید واحمق اولور اما اول خادمکه عاقل وحازم
اولوب امین ومستقیم اوله انی هرکس استخدام واستعمال ایتمکه قادر اولماز
زیرا رشد وکیاست وصدق واستقامت صاحبی اولوب کارساز ومصلحت
گذار اولمغله پست وپایه وفرومایه کمسنه‌لر التخادمدن عار ایدوب خدمتی
مقابلسنده اخذ ایده‌جکی اجرتدن زیاده فائده تحصیلنه اقتداری اولمغله
اول اجر وعوضی احتقار ایدر لکن حب ریاست ومنصب وجاهه
رغبت جمله ناسك طبیعتلرنده مرکوز اولمغله بو مقوله کمسنه‌لر ملوك
وامرا وصدور ووزرایه انتساب ایدوب انلرك خدمت وعبودیتلرنده
اولورلر اما صنف ثانیکه مهمل وعاجز ومفسد وخائن اولوب بو ایکی
صنف رذیله ایله متصف اوله بر عاقل ایچون انی استخدام لایق ومناسب
دگلدر زیرا مخدوم ومتبوعنه ایکی وجهله مضر اولوب گاه عجز وقصوری
سبیله افندیسنك مصلحتنی اضاعت وگاه خیانتی سبیله مالنه
خیانت ایدوب وهو کل علی مولاه آیت کریمه‌سی مدلولی اوزره وجودی
مولاسنه بار وبلکه باعث افلاس وادبار اولور بو تقدیرجه صنف
اولك عزت وکفایتی وصنف ثانینك خبث وخیانتی سببیله اکثر انام
بو ایکی طائفه‌یی خدمتکارلق خدمتنده استخدام ایتمیوب صنفین آخرینی
استعمال ایدرلر شویله که هر عصرده خدام مقوله‌سنك اکثری یا صدق
وامانت ایله موصوف لکن امرنده عجز واهمال ایله معروف اولوب
ویاخود بونك عکسیدر که عقل وکفایتی مسلم ولکن فساد وخیانت
ایله مشتهردر ناس دخی بونلرك برینی ترجیح واختیارده ایکی فرقه
اولوب بعضیلری عاقل وخائنی وبعضیلری دخی امین وغافلی ترجیح ایدرلر

وهر بری

وهر بری هر گونه وجهله رأیلرینی توجیه ایدرلر لکن بو بابده رأی سدید بو
درکه خدمتنی بیلوب عاقل ومصلحت گذار اولان خدمتکار خائن البته
امرنده عجز وقصور صاحبی صادق خدمتکاردن اولی وافضلدر زیرا ایشنی
بیلوب مقدم اولان خادم مأمور اولدیغی خدمتی وقت وزمانیله کرکی
گبی گوروب طبیعتنده مرکوز اولان خیانتدن ممکن اولدقجه تحرز واجتناب
ایدر اما امر خدمتده غافل ومهمل ومتکاسل اولان کمسنه امین دخی
اولورسه مأمور اولدیغی خدمتی وقت وزمانیله کرکی گبی ادادن عاجز
اولوب مصالح مهمه‌یی اضاعت ایتمکله ضرر وزیانی جمیعسندن اکثردر
ایمدی بو فصل معقودده بسط وتمهید اولنان مقدمات فهم واذعان
اولنورسه استخدام خدام خصوصنده دستور العمل قیلنه والله قادر
علی ما یشاء الفصل الرابع فصل خامسك دردنجی فصلی اعماق ارضده
مدفون ومخزون اولملق اوزره زعم اولنان دفائن وکنوزدن طلب مال ایدوب
انکله تعیش قیدینه دوشمك وتیرهٔ معاش طبیعیدن خارج اولدیغی
بیاننده در معلوم اوله که بلاد امصارده ضعفای عقولدن چوق
کمسنه‌لر قعر زمیندن وتحت ارضدن استخراج ماله حریص اولوب
بو خیال محال وخولیای بی‌مآل ایله سرمایه کسب وکار اتخاذ ایتمشلردر
وبویله زعم ایدرلرکه قرون ماضیه وامم سالفه‌نك اموالی تحت ارضده
مخزون ومکتوم وبعض طلاسم سحریه ایله مختوم اولوب اول دفینه‌لرك
فتحی طلسم معقودك حل وفکنه موقوف اولمغله بو بابده حل عقده
اشکال ایچون اول کمسنه‌یه میسردرکه دقایق علم سحر وطلسماته واقف
واقتضا ایدن بخور ودعا وقربان استحضاره موقوف اوله دیو ادعا ایدرلر
از جمله ممالك افریقیه‌ده واقع اهالی بلاد زعملری اوزره قبل الاسلام بلاد
افریقیه‌یه مالك اولان طائفه افرنج مالارینی قعر زمینه وضع ایدوب
وجه مشروح اوزره دفن وطلسمات معقوده ایله ختم وکتم ایدوب
بطون الواح وصحیفه کتب وتحریر ایتدیلرکه اخراج وتحلیلنه قدرت
حاصل اولدقده هرکس مالنه دسترس اولمق میسر اوله وکذلك دیار شرقده
واقع بعض اهل امصار دخی کندولرندن اسبق بلاد شرقیه‌یه مالك
اولان طوائف قبط وروم وفرس اموالاری حقنده دخی بو زعمه دوشوب
خصوص مذکورده حرافت قصه‌سنه شبیه بعض حکایات واهیه نقل ایدرلر

شویله که طالبلرون بعضیلری دفینه زعم اولنان محلی حفر ایچون واروب لکن
کنز ودخمه ایچون معقود اولان طلسمك حل وفتحندن غافل اولمغله
محل مزبور حفر اولندقده سعیلری هبا اولدی وشویله که بعضیلری
محل محفور وموضع مسفوری مالدن خالی اولوب وبعضیلری دخی مال
بربنه دیدان وکرمان ایله مشحون ومالی بولدیلر بعضیلری حفر ایله منتهی
اولدقلری محلده بعض انواع جواهره مصادف اولوب لکن کنج ودفینه
مطلسم ونبع عریان ایله بعض خدام وحراس مسلط اولمغله انلری
اخذ وتناولدن منع ایدیلر وبعض طالبین دخی محل مزبورده مشهودی
اولان اموال واشیایی اخذه مبادرت ایتدکده ارض متحرك ومتزلزل
اولوب خسف ظنیله افتان وخیزان وخیبت وخسران ایله عود و
رجعت ایتدیلر وبونك امثالی هذیان ایتدیلر ودخی دیار غربده بربریه
قومندن بعضیلری مشهود مز اولمشدرکه تحصیل اسباب معاشدن
عاجز اولمغله بعض کبار دولته انتساب ایدوب دفائن وکنوز احوالنه
دائر کهنه وعتیق بعض اوراق عرضیله تقرب ایدرلر شویله که اوراق
مذکوره صحائف معروضه وخطوط اهل دفائندن خط قدیم عجمی و
یا انلردن مترجم خط عربی ایله مرسوم ومکتوب اولوب واماکن دفائنك
علایم واماراتنی متضمن الفاظ وکلمات ایله مسطوردر وبو طائفه
نك اصحاب جاهه انتسابدن قصد وغرضلری مجرد تحصیل کفاف ومعاش
اولوب لکن صورت ظاهره ده مؤنت حفر طلبنه مبادرت وجر و
سؤال الت ایدرلر ودخی ابواب کباره ملازمت وانلر ایله استعانتدن
قصد وغرضمز اثنای حفرده حکامك قهر وغضبنه مظهر اولمق ملاحظه سیله در
دیو مکر وخدیعه لرینی ستر ایدرلر اشبو مدعیلری دخی اعمال سحریه ایله
بعض اثار عجیبه اظهار ایدوب بقیه مدعالرینه تصدیق ایچون مکر وتزویره
سالك اولورلر مع هذا علم سحر وطلسماتدن دخی غافل اولوب
مهره بازلرده مخصوص بعض اعمال سریعه فی سحر صورتنده اظهار ایدرلر
ونقصان عقولدن چوق کمسنه دخی اشبو مکارلرك دلبسته دام
احتیاللرینه فریفته مکر واال اولوب مال بولمش مغربی کبی شاد وخندان
اوله رق درحال نقب ارض وحفر زمین ایچون ادملر احضار ایدوب
خوف رقبا وستر عیون اهل دولت ایله ظلمات لیلده بوکارنا همواره

مباشر

مباشر اولورلر وقتاکه بونلر موضع مشهورده اعمال ثبته جهد ومکنت ایدوب
لکن مفلس تهی کیسه بازار ادبار کبی نقدینه امیده ظفریاب اولامغله متأثر
اولدقلری امرده خیبت وخسران ایله عود ورجعت ایتدکلرنده زعملری
اوزره دفینه اتخاذ اولنان محلده طلسم معقودك فتح وحلی خصوصنده
جهل وتقصیرلرینه حمل ایله سررشته امیدلری کسسته مقراض یاس
ایتمیوب طمعلرنده اصرار وبو طریق ایله تقلیلرینه لوم ایدرلر معلوم
اوله که طلب دفائن ایله استخراج مال وبو خولیای بیجال که ابتلانك
غالب حالده ضعف عقل وسوء فهمدن اقوی بر سببی دخی زراعت
وتجارت وصنایع امثالی امر معاشده معتاد ومسلوك اولان اسباب
کسبدن عجز وقصورلریدرکه تحصیل کسب ومعاشده بین الناس مألوف
ومسلوك اولان طرق معتاده یه سلوکدن عاجز اولان کمسنه لر تسخیر
خدام وطلب دفائن مقوله سی عادته مخالف خصوصه تصدی وسبب
کسب معاش اولمق اعتقادیله تشبث ایدوب تعب ومشقتسز
نیل مال ایله تحصیل امال سوداسنه دوشرلر وبیلمزلرکه امر کسبده
طریق معتادی تجاوز وسمت نامعقوله توجه ایله تقلیلرینه اولکدن
اشد تعب ومشقته القا ایدوب قهر ولات وعقوبت حکامه
مظهر اولورلر وچوق کره ابتلای دفینه جمله دن ازید واقوی بر سببی
دخی تنعم وتلذذده افراط ایله تحصیل شهوات نفسانیه سبیله خرج
وصرفك حد ونهایتدن خروجیدرکه امر تعیشده مسلوك ومعتاد اولان
طرق کسبك بروجه تدریج حاصل اولان نفع وتماسی اهل کمسنه نك
خرج وصرفنه وافی اولمیوب تعیشدن عاجز اولدقده مبتلای حظوظات
نفسانیه یی استیفا ایچون بلا تعب دفعةً مال عظیم حصولنه تخیل و
طریقنه تفکر وتأمل ایدوب روز بروز طلب دفائن وکنوز ایله سعیها
هبا ونقد عمری ضایع وفنا پذیر اولور بو نسبیدن ناشی بوکارنا همواره
حریص ومبتلا اولانلرك اکثری اسیر دام شهوت وفریفته عز وحشمت
اولان بعض رجال دولت اولان ومملکت مصر کبی ممالك معموره ده کی
خرج وصرفی کثیر خدم وحشم صاحبی رجالدرکه کیمیایه حریص اولدقلری
کبی دفائن وکنوزدن استخراج ماله دخی طالب اولوب دائما بلده لرینه
ورود ایدن رکبان ومسافریندن اهل وارباینه طلب وتجسسدن

حالی اولمازلر نته کم سمعزه بالغ اولدیغی اوزره اهالی مصرک بعضیلری طلبهٔ
مغاربه دن ملاقی اولدقلری رجاله کمال حرص وآز ایله کشف دفینه راز
ایدوب بر کنز مدفونه وصول امیدیله انلردن استمداد واستعانت ایدرلر
واهل مصرک رأی فاسد وزعم کاسدلری اوزره اموال مدفونه نک اکثریسی
مجاری نیلده مستور ومکنوز اولوب جریان نیل نیل دفائنه مانعدر دیو
ماء نیلی مجراسندن صرف وتحویل ویا قعر زمینه اماله طریقنی بحث ایدرلر
شق ارض واستخراج مال ادعاسنده اولان مغاربه وغیریلری دخی
سیاه نامه آماللری کبی تسوید ایتدکلری اوراق ودفاتره نظر ایدوب
اراضئ مصرده مدفون ومخزون اولان دفائن وکنوزک اکثری مجاری نیلده
واقع جریان ماء وصوله مانعدر دیو اعتذار ومعاشلری حصولنه سبب
اولان کذب ودروغدن بو وجهله تستر ایدرلر اصحاب دفائنک اشبو قوللرینی
استماع ایدن بوالهوسان وطلبکار اولانلر دخی بعض سحریه ایله ابتدا ماء
نیلی دفینه اتخاذ اولنان موضعدن اعمال سحریه ایله دفع ومجراسندن
عودا ایتدرمکه سعی ایدوب بعده جوف ارضدن دفینه استخراجی حیله
اعمال سحره اشتغال ایدرلر زیرا معلوم ومقرردرکه اقطار مصرده فن سحره
اشتغاللری قدیمدر ومتواتر اولوب اهالیسی قرناً بعد القرن بو علم مذموم
اعتبار واعتنا ایدرلر وحالا آثار سحر وطلسمات اراضئ مصرده واقع جبال
اهرام وغیریده باقی اولوب سحرهٔ فرعونه متعلق اخبار وحکایات اهل
مصرک علم سحر ایله اختصاصلرینه شاهددر ودخی اهل غرب میاننده
حکمای شرقه منسوب بر قصیده دائر اولوب صنعت سحر ایله بعض آبار
وانهارک میاهنی قعر زمینه دفع ووجه ارضدن جریاننی قطعنک کیفیتنی
بیان ایتمکله اشبو محله کتب وتحریر اولنوب لدی النظر مضموننه اطلاع
حاصل اولور و بو بر قصیده در که مطلعی تحریر اولنوب باقیسی
ترجمهٔ معنا ایله اکتفا اولندی

یا طالباً للسر فی التغویر ۞ اسمع کلام الصدق من خبیر

یعنی ای وجه ارضدن جریان ایدن مائی قطع وقعر زمینه دفع سرینی کشفه
طالب اولان کمسنه بو بابده واقعه مطابق کلام صادقی علم مذکوره واقف
اولان شخصدن استماع ایله بعده سائر کتب سحر وطلسماتده تسطیر اولنان
اقوال کاذبه وکلمات واهیه یی ترک ایدوب اکر بنی قول وزور ایله اتهام ایتمزسن

مقاله

مقالهٔ صادقه ونصیحت خالصه می قرطهٔ کوش هوش ایله وای طالب اکر بر
بئر عمیقدن مخزون وعقول وتدبیرنده عاجز اولدیغک آبک قعر زمینه
دفعنی مراد ایدرسن سن کندو صورتک کبی بر مجسم صورت تصویر ایدوب
راسنی ارسلان یوزیسی باشی کبی مدور ایله واول صورت معموله نک
یدلرینه قعر بئر مقصوددن جذب مانه آلات اولان دلوک حبلنی امساک
ایدوب صورت مزبوره نک صدرینه عدد طلاق حره کبی اوچ عدد حرف
جا رسم ایلیوب زیاده دن احتراز ایله وینه اول صورتک قدملری
میاننه ایکی واوج عدد حرف طا نقش ایله که قدملرینه متصل اولوب
کویا اوزرنده عاقل لبیب وکیس ادیب دفتاری کبی سکینت ووقار
ایله منتسی حالتی مشاهده اولنسون وحروف مذکوره نک حولنده بر
خط مربع رسم وتکویر واستداره دن احتراز ایله واشبو صورتک اوزرنده
بر طیر ذبح ایدوب اول طیر مذبوحدن سیلان ایدن دم مسفوحی پرداخته
دست تدبیرک اولان خط سوردکدن صکره درعقب سندروس وکندر
دهنی وطوبلامی ایله تبخیر ایله وینه اول صورته لونی اصفر ویا احمر برثوب
حریر الباس ایدوب حضرت ویا کبودزنلی رنکدن احتراز ایله ومیاننه مانند
نطاق ایکی خیط شد وبند اولنوب بابیض ویا خالص قرمزی صوفدن منسوج
ومعمول اوله اشبو عمل مذکور برج اسد طالعنده وکاسهٔ ماه نور ایله
امتلایه مائل وسعد عطارده متصل اولدیغی وقته مصادف اولوب
ساعت تدبیر یوم سبت اوله دیو قصیده انتخابه ایرشدی بتم قسمده اشبو
ذکر اولنان قصیده شق ارض وعلم دفینه اطلاع ادعاسیله اولورسه
ژاژخای وهرزه کو یانک الکاذیب مخترعاتندن اولوب احوال غریبه
واصطلاحات عجیبه اظهاریله نیجه نیجه احمقلری کرفتار دام احتیال ایتمشلردر
شویله که مکر وتزویرلرینی ترویج وکذب ودروغلرینی تصدیق ایچون مظنهٔ
دفائن وکنوز اولان منازل معروفه ده بر مدت ساکن اولوب مخفیجه
اول منزلک بعض مواضعنی حفر ودست تدبیر ایله صحائف کتبلرینه درج
ایتدکلری آثار وعلاماتی وضع ایدرلر بعده صندوقهٔ دماغلری کالای
دانشدن تهی نیجه کمسنه لری بولوب صحائف کتبلرنده درج اولنان
منزلی اخبار واستخبار وانده سکون وقراره ترغیب وتحریض ومقایس
قیاسدن بیرون مال مدفون اولدیغی اوزره اخبار ایدرلر لکن موضع ومنزل

مزبورده مدفون ومکتوم اولان مال عقد طلسم ایله مختوم اولوب فتح وحلی
بعض عقاقیر وبخور استراسنه موقوفدر دیو براز مال طلب ایدرلر وتصدیق
مدعای ایچون منزل مزبورده پرداختهٔ دست تزویرلری اولوب احضار وآماده
ایتدکلری اثار وعلاماتی اول احمقلره بیان ایلر دخی مشاهده وعیان
ایتمکله ممنون ومال قارونه مالک اولدق دیو شادان کوناکون اولورلر
بیلمزلرکه هنوز چاه هاروت کبی افتادهٔ بئر ادبار اولوب من حیث لا یشعر
سرکشتهٔ کرداب هلاک اولدیلر هلاک اولدیلر ودخی دفینه استخراجی
ادعاسنده مکارلرک کندولرینه مخصوص اصطلاحلری اولوب طلب مال
ایله ابلهلره عرضحال ایدن کمسنهلردن حفر ارض وتبخیر بخور وذبح قربان امثالی
مقدمات مکر وتزویری کتم ایچون محاورهده اول اصطلاح ایله تکلم ایدرلر
لکن بو مدعیلرک دعوالری دفائندن مال استخراجی حقنده زعملری حقیقتده
باطل وحلیهٔ صحتندن عاطل اولوب عقلاً ونقلاً ثابت دکلدر معلوم
اولهکه اکر بعض مواضعده کنوز ودفائن موجود اولوب ظفر بولورسه
دخی وقوعی نادر حسب الاتفاق بعض احیانده مصادف اولوب وصول
علم وقصد ایله حاصل دکلدر ودفن مال عموم بلوا اوزره عهد قدیمده حادث
عامهٔ ناسک مبتلا اولدیغی اموردن دکلدر که حتی اکثر انام غالب اوقاتده
اموال واشیالرینی تحت الارض دفن ایدوب طلاسم معقوده ایله ختم
ایتمکی عادت ایدهلر وحدیث شریفده وارد اولوب فقهای کرام خمسنی
بیت الماله فرض وتقدیر ورکاز اسمیله مسمی اولان مال مخزون زمان
جاهلیتده اولان دفینهدرکه بعض اوقاتده بحسب الاتفاق عثور اولنوب
قصد وطلب ایله حاصل دکلدر بو مدعیلرک زعملرینی ابطال ایدن امورک
بری دخی بودرکه مالنی تحت الارضده حبس ودفن ایدوب بعض طلاسم
واعمال سحریه ایله ختم ایدن کمسنهلر اموالنی کتم واخفا واعین ناس
دن ستر وحفظده زیاده مبالغه ایتمشدر بو تقدیرده نیجه متصور اولورکه
بعض طالبینه ذخیره اولمق ایچون اوزرینه علامات وعبارات نصب وصحائف
اوراقه کتب ایدوب اعصار وآفاقده موجود اولان رجاله اموالنی
کشف واظهار ایتمک قصد اخفایه منافی ومناقض بر حالتدر دینه
بو مدعیلرک کذب ودروغلری بوندن دخی معلوم اولورکه عقلادن
صدور ایدن افعال بهر حال دینه ودنیایه راجع بر منفعت قصدیله

صادر

صادر اولوب اغراض صحیحهدن بر غرضه مبنیدر بو صورتده تحت الارضده
دفن مال ایدن کمسنهلر دخی یا بنین وبنات ویاخود اقاربی ویا عتقا و
اصدقادن بریتک انتفاعی ایچون دفن ایدر اما اقارب وسائر ناسدن
بالکلیه کتم واخفا ایله مالنی عرضهٔ تلف وهلاک ویاخود بیگانه واشنا
دخی کندودن صکره کلان رجال ایچون احضار واعداد ایتمک قانون عقلدن
خارج اولوب بر وجهله خصوص عقلادن صادر اولور افعال دکلدر اما علم
دفائن ادعا ایدن کمسنهلرک قرون ماضیه وامم سالفهنک اموال کثیر
ووفرت اوزره مشهور ایکن نه محلدهدر ونیجه اولدی دیو وارد اولان کلامارینه
بو وجهله جواب ویریلورکه کسب وسعی ایله تحصیل اولنوب ایدی ناسده
متداوله اولان اموالکه ذهب وفضه وجواهر نفیسه وسائر معادن و
احجار واعقار وامتعهدر وبلاد معمورهده ساکن احاد ناسک
اجتماع وعملریله حاصل وعمران بلادک زیادهده ونقصانیله متفاوت الوقوع
تداول ایدی سلفدن خلفه موروث ومنتقل وبیع وشرا دخی الیه
آخر ایله بر بلدهدن بلدهٔ اخرایه ویا بر دولتدن دولت آخره واصل
اولور شویلهکه اکر مثلا بعض عوارض اقتضاسیله بلاد افریقیه ومغربه
ماله نقصان وزوال طاری اولورسه بلاد افرنج وصقالیهده ناقص
اولمیوب کذلک ممالک مصر وشامده اموال قلت بر ترتب ایدرسه
بلاد هند وچین ولایتلرنده کثرت ووفرتنه خلل کلماز زیرا مال کسب
وسعی ایله حاصل وحصولی اغراضه آلت اولوب عمرانک وفرت
ونقصانیله کثرت وقلت قبول ایدر وبوندن ماعدا سائر موجودات فاسد
وفانی اولدیغی کبی معادن واحجاره دخی فساد وفنا ترتب ایدوب خصوصا
لالی وجواهره سائرندن زیاده فساد کلور وکذلک در وجواهر کبی
زر ونحاس وحدید ورصاص دخی مرور ازمنه ایله فاسد اولوب بالکلیه
عینی وذاتلری فانی اولور اما بلاد مصرده ازمنهٔ سابقهده بعض
دفائن وکنوزک ظهور وبروزی بو وجهلهدرکه ممالک مصریه عهد قدیمده
ایکی بیک سنهدن زیاده ملوک قبط وفراعنه ضبطنده اولوب عادت
مألوفهلری اوزره موتالرینی ذهب وفضه وجواهر ولالیدن مالک
اولدقلری اموال موجوده ایله دفن ایدرلر ایدی وقتاکه دولت قبط
مندرس وملوک فرس بلاد مصره مالک اولدقده قبور ملوک اولان جبال

اهرام وغیری مقابری حفر وکشف ایدوب حدوقیاسدن افزون اموال ظفریاب
اولدیلر وکذلک ملوک یونان دخی فرس یدندن ممالک مصری نزع وتسخیر
ایتدکده انلر دخی نبش قبور ایدوب اموال مخزونه دن نسنه کثیره مالک اولدیلر
بو سببدن ناشی دیار مصرده قبور قبط حالا بو عصرده دخی مظنه مال
اولدقلری اوقات کثیره ده طالبین یا مال مدفونک عینه ویا قوم قبط
موتالرینه اکرام قصدیله ذهب وفضه دن معمول طابوت وصندوقه
مقوله سی ادویه وظروف بولورلر بناء علیه اهل مصر اکثریا قبور قبطی
ومظنه مال اتخاذ اولنان محلری طلب وتفتیشدن خالی اولمیوب
استخراج کنوزه سعی وکوشش ایدرلر حتی ملوک مصرک بعضلری
اواخر دولتلرنده توفیر ماله قصد ایدوب تجار وسائر اصناف اوزرینه
ضرب مکوس یعنی رسم بدعت نامیله مال تحصیل ایتدکلرنده طلب دفائن
وکنوز ایله اشتغال ایدن حمقالرک رؤسلرینه دخی ضرب مکوس ایدوب
مظنه فال اتخاذ اولنان محلری حفر وشقه رخصت ویررلر ایدی
وانلر دخی زعملری اوزره بو فرصتی غنیمت بیلوب اوزرلرینه مضروب
اولان قسط ورسمی جانب میری یه ادا وتسلیم وشب وروز اعمال
معول حرص واز ایله طلب کنوز ورکاز ایله القاب نفس ایتدیلر
لکن سعی وکوششلری هبا اولوب مقدمات مساعیلری خیبت وخسران
دن غیری نسنه یی منتج اولمدی نعوذ بالله تعالی من الخسران اعادی
بر کمسنه نک صدرنده بو مقوله وسوسه مختلج ویاخود ابتلا ایله زمره حمقاده
داخل ومندرج اوله امام انبیا علیه افضل التحایا یه اقتدا ایدوب اول
ذات ستوده خصال صلی علیه الملک المتعال عجز وکسلدن تعوذ بیوردقلری
کبی اول کمسنه دخی کسب ومعاشده بطالت وکسللکدن حصن امانه
حضرت حقه تعوذ والتجا ایلیوب کریوه وسوسه شیطانیه دن منحرف
وشارع اعظم وشرع مبینه منعطف اولدقدنصکره امور مستحیله وحکایات
کاذبه ایله اشتغالدن توقی ایلیه والله یرزق من یشاء بغیر حساب

الفصل الخامس

فصل خامسک بشنجی فصلی رتبه جاه باعث توفیر ملک
ومال اولوب تحصیل یسر وغنایه وسیله اولدیغی بیاننده در معلوم
اوله که اصحاب عز وجاه اولان کبار دولت اکل وشرب ولباس ومسکنا
وسائر اصناف معاشک جمله سنده ماسه غالب اولوب قرنبه سی

کندوسندن

کندوسندن دون ولیست اولان رجاله نسبت ایله ثروت ویساری ازید واوفر
اولور بو امرک سر وسببی صاحب جاه اولان کمسنه یه متبوع ومخدوم اولوب
دلخواهی اولان امورده هر کس سعی مرتبه خدمت واعانت ایله تقرب و
مقصودلری حصولنه بو تقرب ایله توسل ایدرلر وشویله که احاد انام
اکابر دولتک جمیع حاجاتنی تحصیلده سعی وکوشش ایدوب حوایج ضروریه
ومصالح مهملرینی واندن فضله منافع وفوائدلرینی تکمیل اول خدمت و
عملک اجر وقیمتلری صاحب جاهک کسبندن معدود اولور وهم خدمت
وعمل که بین الناس بذل اجر وعوض ایله حاصل اوله اصحاب جاه دخی ناسی اول
اعمال وخدماتده مفت ومجانا استعمال واستخدام ایدوب اجر وعوضدن
خالی اولدیغیله انلرک ثمن وقیمتلرینه مالک اولور بو صورتده سلک ملکه منسلک
اولان قیمت وعوضلرینک بعضیسی امور ضروریه وحوایج اصلیه سنه
صرف وخرج ایدوب بقیه سنی جمع وادخار ایدرلر واصحاب رتب و
مناصبک دائره عز وجاهلری عریض ووسیع اولمغله خدمت و
عملری متوافر وهر صنعتده خادم ومعاونلری دخی متکثر اولوب
وهم خصوصلری مفت ومجانا کورلمکله اقرب ازمنه ده یسر وغنایه
واصل وامتداد ایام ایله زیاده ثروت ویساره مالک اولورلر بو سببدن
ناشی بوندن اقدم بسط وتمهید اولندیغی اوزره امارت وریاست
اسباب معاشدن معدود اولوب تحصیل رزقه توسل اولنان اموردن عد
اولنمشدر ومرتبه عز وجاهدن بهره ایله سربلند اولمیان کمسنه صاحب
مال اوله دخی کسب ومعاشده ثروت ویساری سرمایه سی مقداری
اعمالنده سعی وعمل مرتبه سی اولوب زیاده یه بالغ اولماز وبو طائفه
سرمایه اصحابی اولان تجارک اکثری اولوب حال وشانلری وجه
مشروح اوزره واقعدر لکن اصحاب جاهدن تجارت مسلکنه سلوک
ایدن رجال قوه جاه ایله بونلردن غنی اولوب وجاهه مقارنله تجارت
زیاده مثمر اولور وبو امره شهادت ودلالت ایدن اموردندر که
علما وفقها وزهاد وصلحادن نیجه کمسنه لر مشهودمز اولمشدر که ناسک
بونلر حقنده حسن ظنلری مشهور ومنتشر اولوب جمهور انام بو طائفه
علیه نک الله ذی الجلال ایله بر معامله خفیه لری اولدیغنه مبنی بونلرک
دنیایه متعلق امورلرنده معاونت ومصالحلرینی رؤیت وتمشیتده

کمربستهٔ صدق واخلاص اولدقلرندن زمان قلیل ده بونلر ادخار دستمایهٔ
ثروت ویسار ایدوب سرمایهٔ سنز اموال بی شماره واصل اولورلر حالا مدن
وامصار وقراده ساکن بو مقوله علما وصلحادن چوق کمسنه لر منزل ومسکنلرده
لیل ونهار مکث واقامت ایدوب کسب معاش وتحصیل مایهٔ انتعاش
ایچون بر محله خروج ایتمازلر ایکن عامهٔ ناس حسن ظنلری سببیله زراعت
وتجارته متعلق مصالح مهمه لرینی تحصیل وتدارکه سعی واقدام وقوت
وغدا ولباس ومسکنا وسائر امورلرنده سعی واهتمام ایتملریله مدت
قلیله ده بلا کسب ولا سعی ثروت وغنا صاحبی اولورلر بو سره تفطن
ایتمیان کمسنه لر بونلرک حال وشاننده تعجب ایدوب یسر وغنالری
سببنده متحیر اولورلر والله یرزق من یشاء بغیر حساب الفصل
السادس فصل خامسک آلتنجی فصلی کسب مال واحراز شرف اکرنما
تملق وخضوع اصحابی ایچون حاصل اولوب بو خلق ایله تخلق اسباب
اسباب عز وسعادتدن معدود اولدیغی بیاننده در فصل
سابقده ذکر اولندیغی اوزره طائفهٔ بشرک اسباب اکتسابدن
بر سببه تشبث ایله کسب ایتدکلری مال جهد وسعیلرینک اثری
اولوب فعل وعمللرینک قیمتلریدر سویله که فرضا بر کمسنه زراعت و
یا تجارت وصناعت وامارت وسائر وجوه کسبه متعلق جمله
اعمالدن معطل اولوب وجها من الوجوه بر سببه تشبث ایتمیه حسب
العاده امر کسبدن بالکلیه عاطل اولمسی مقرردر ودخی اسباب کسبدن
هر فعل وعملک قدر وقیمتی اول فعلک بین الاعمال قدر وشرفی و
ناسک اکا احتیاجی نسبتی اوزره واقع اولوب حاجت واعتبار
اعمالک تفاوتنه تابع اولمغله کسبک زیاده ونقصانی وربحک نما
وخسرانی بو نسبت اوزره حاصل اولور ودخی فصل سابقده
آنفا بیان اولندیغی اوزره منصب وجاه دخی اسباب کسبدن
معدود اولوب عامهٔ ناس صاحب جاه اولان ذاته دفع مضرت
وجلب منفعتده مالا وبدنا خدمت دلخواهلری اوزره هر خصوصده
اعانت ایله تقرب وانتساب ایدرلر ودولته ناسک تقرب
والتماسی توسل ایتدکلری اعمال واموالری اصحاب عز وجاهه
اسناد وانتسابلری سببیله حاصل اولان اعراض صحیحه وفاسده

لری

لری مقابله سنده عوض اولوب مقصود ومطلوبلرینی تحصیل ایچون خدمت
وعبودیت ایدرلر بو تقدیرجه اشبو خدمات بدنیه ومنافع مالیه اصحاب عز
وجاهک ثروت ویسارینه سبب وآلات کسب اولوب مدت قلیله ده
اموال کثیره یه مالک اولورلر بوندن صکره معلوم اوله که مراتب عز وجاه
طبقات مختلفه اوزره مرتب اولوب ناس بیننده رتبه رتبه ترتیب و
مرتبه مرتبه اعلا وادنا اعتباریله رجالنه تفویض اولنمشدر وجمله دن
اعلا مرتبه ملک ودولت وپایهٔ والاترین سلطنتدرکه فوقلرنده ید غالبه
اولمیان ملوک وسلاطینک ریاست عامه وحکومت تامه لرندن عبارتدر
ومراتبک ادناسی تنزل ایدرک اول شخصه منتهی اولورکه ابنای جنسی
سیاستنده نفع وضرره مالک اولمیوب بر فرد حقنده اندن سود وزیان
تصور اولنماز ومرتبهٔ علیای سلطنت ایله اشبو مرتبهٔ سفلی میاننده
مناصب وزارت وامارت وقضا وکتابت کبی نیجه مراتب عدیده موجود
درکه مقتضای حکمت علیهٔ الهیه ایله معمورهٔ ارضده استخلاف اولنان
خلائفک بین الخلائق حکم وریاست وضبط وسیاستلری بو مراتب
ایله حاصل اولوب ونوع بشرک وجود وبقالری ومصلحت ومعاشلری
رتب مذکورهنک تفاوتیله قائم ومنتظم اولور زیرا خلاصهٔ ارکان
اولان نوع انسانک وجود وبقاسی مصالح ضروریه وحوائج اصلیه لرینه
تکمیلده بربرلرینک معاونتلرینه موقوف اولوب زمرهٔ بشردن بر فرد
بو بابده معاونت آخردن مستغنی دکلدر وطائفهٔ بشر اکثریا مصالح
نوعه جاهل ونفع وضرری ادراکدن غافل اولوب رای وتدبیردن ذاهل
وامر تعاونده متکاسل اولمغله حصولی جبر واکراه طریقنه محصوردر
وبوندن ماعدا طائفهٔ بشرک جمله افعال واعمالی سائر انواع حیوان
کبی طبیعت وفطرت ایله حاصل اولمیوب بلکه آنلره اعطا اولنان فکر و
رویت قصد واختیار ایله صادر اولمغله جلب مصالح ودفع مفاسدده
نفسنی ایثار وآخره معاونتدن امتناع ایتمک دخی جائزدر پس امدی
بو تقدیرجه حفظ بقای نوعده حکمت ربانیه وعنایت صمدانیه یی اتمام
ایچون ابنای نوعک مصلحتلرینی تکمیله سوق واکراهه قادر بر ملک
قاهرک وجودی لازم اولوب تا که حکم وقهری سببیله نظام امور جمهور
حاصل اوله بو تحقیق اشبو آیات قرآنیه دن ورفعنا بعضهم فوق بعض

درجات لیتخذ بعضهم بعضاً سخریاً ورحمت ربک خیر مما یجمعون آیت
کریمه سنک معنای شریفنه مطابقدر که جناب حق وفیاض مطلق جلت
حکمته حضرتلری رزق ومال وسائر کمالاده عبادینی مختلف ومختلف
خلق ایدوب بعضیلرینی فقرا قلدی تاکه اغنیاسی فقرای خدمتلرنده
استخدام ایله تکمیل حاجت فقرا دخی خدمتلری مقابله سنده اغنیا
دن اخذ ایتدکلری اجر وعوض ایله دفع ضرورت ایدوب طرفیندن
علاقه‌یی توثیق ونظام عالمی بو امره تعلیق بیوردی وقرآن کریم و
فرقان حکیمده بیان وتحقیق ایدوب بو سوق اولنان مقدماتدن ظاهر
ومستبان اولدیکه معنای جاه بشر ایچون حاصل بر قوت تامه وقدرت
کامله درکه تحت یدلرنده وزیر حکومتلرنده اولان ابنای جنسلرینک
امورلرنده اذن حضرت حق ایله حکم وتصرف وقهر وغلبه ایله ضبط
وتسلط ایدوب مصلحتلرینی جلب ومضرتلرینی دفعه انلری سوق
وجبر ایدرلر واکر ضبط حکومت احکام شرعیه وسیاست عقلیه ایله
ترتیب اولنورسه عدالت اطلاق اولنوب واکر صاحب جاهک رای
وهواسنه تابع اغراض نفسانیه اوزره واقع اولورسه ظلم وتعدی
اولور وبین العباد جاری اولان عدل وظلم وخیر وشر وسائر احوال
بشر قضای الهی وعلم ازلیده داخل اولوب لکن عدلک دخولی
بالذات وظلمک دخولی سائر شرور ومفاسد کبی بالعرض اولدیغی اوزره
مسطور صحائف کتب اصولدر زیرا کاهیجه خیر کثیرک وجودی شر یسیرک
وقوعیله تمام اولوب ضرر خاص مصلحت عامه‌یی وشر جزئی خیر کلیی
مستلزم اولمغله عنایت سابقه الهیه اوزره حفظ نظام عالم ایچون
اول خیر کلی ضمننده شر جزئی دخی ثابت اولور ومجالی کونده کاهیجه جور
وظلم وقوعی بو سر خفیه‌یه مبنی اولوب لکن ینه مظلوم مأجور وصاحب
ظلم مستحق عتاب وعذاب اولور وبو تفکره دخی معلوم اولدکه
صحیفه معموره ربع مسکونده واقع اقالیم وممالکده احراز مراتب عز و
جاه ایدن رجالدن هر بر مرتبه‌نک صاحبی رتبه‌سی کندوسندن دون
وپست اولان کمسنه‌یه حکمنه امره قادر اولوب وطبقه سفلاده
بولنان اصحاب مراتبک هر بری دخی فوقنده واقع مراتب عالیه
رجالندن استمداد ایدوب وانلردن اخذ واستفاده ایتدیکی نفعت

وعزت

وعزت مقداری تحت یدنده اولان رجاله حکم وتصرف فی سبیله
کسب وکاری مزداد اولور مع ذالک صاحب جاه اولان کمسنه کرک
رتبه علیا وکرک طبقه سفلادن قنغی مرتبه‌ده بولنورسه تحت یدنده
اولان رجالی استخدام وکسب ومعاشنک جمله سنده استعمال ایدوب
لکن کسب وانتفاعی بولندیغی رتبه وطورک حدی مقداری واقع
اولور واکر دولت وجاهی عریض وواسع ایسه کسب وکاری
دخی کثیر اولور واکر قلیل ایسه انتفاعی دخی قلیل اولور اما اول کمسنه
که صاحب جاه اولمیوب مراتب دولتدن بهره ایله سربلند اولمیه
مالی دخی اولورسه انک ثروت ویساری صنعت وعملی یا سرمایه‌سی
مقداری اولوب کف یمین وعرق جبین ایله تحصیل ایتدیکی کسبه منحصر
اولورتنه کم غالب حالده اصحاب تجارت وارباب زراعتک اکثری ایله
وارباب حرف وصنایعک حال وشانی بو منوال اوزره واقع اولوب
رنج وتعبلری مال وصنعت وعملاری نسبتنه اوزره حاصل اولور زیرا
اصناف مذکورین اصحاب جاهدن اولمیوب تعیشلری بولندقلری
صنعتک فائده‌سنه مقصور اولمغله اکثرینک نتیجه حاللری فقر وفاقه‌یه
منتهی ودستمایه ثروتدن خالی اولورلر شویله که عالم حیاتده معاشلری
ضیق اولوب رفع فاقه ایله سد رمق مرتبه‌سنی تجاوز ایتمزلر اشبو کشیده
سلک تقریر اولان جوهر زواهر تحقیقات دقیقه بیرای بخش کوش
اولوب بالجمله صحیفه خاطرده مرتسم اولدقده یعنی مراتب عز و
جاهک تفاوت واختلافی واثار خیر واقبالک حصول جاهه اقتران
واطباقی آیینه ضمیرده جایکیر اولدیسه معلوم اولور که ثمرات جاهی
بذل واعطا ونعم جسیمه‌نک اجلی واعظمی اولوب سفره انعامی
خاص وعامه مبسوط اولان صاحب جاه منعملرک اشرف واقدمی اولدیغی
ظاهر اولور واصحاب دولت قوت جاهه نائل اولدقلری نعمی تحت
یدلرنده اولوب قلم وحکومتلری اولان رجاله بذل ایتملریله بخشش وعطالری
علو عظمت واجلالدن اوتایه عنایت طریقیله واقع اولمغله طالب
وراغبلری متملق واستکانت خضوع ایله متخلق اولمق لازمدر واغنیا
رفیعه ملوک وامرایه عرض حال ایدن اصحاب مال طلب سؤالده خضوع
ومسکنت اوزره حرکت ومراسم ادابه رعایت ایله اسعاف مرامه

توسل ایدوب مقصودلرینه نائل اولورلر والا حصول مطلوب متعذر
اولوب خائب وخاسر اولمق مقرردر اشبو تقریر اولنان کلام ایله
عنوان فضله سبق ایدن مدعامز ثابت وراسخ اولوب تملق وخضوع
انجاح مرامی منتج ومثمر دواسطهٔ کسب واقبال اولان منصب و
جاهک حصولی اسبابندن ناشی اولدیغی ظاهر واهل ثروت ونعمتک اکثری
بوخلق ایله متخلق اولان رجال اولمسی ظاهر اولور بوسببدن ناشیدرکه
کبر ونخوت ایله متخلق اولان رجالدن چوق کمسنهلر مشهودمز اولمشدرکه
که طبیعتلرنده مرکوز اولان کبر وغرورلری سببیله دایره دار عز وجاه اولمیوب
کسب وکارلری اعمال نیشهٔ جارکدار حد وسعیه مقصور ونتیجه کارلری
فقر وفاقهیه راجع ومحصور اولمشدر معلوم اوله که کبر ونخوت اخلاق
ذمیمهنک اشد واشنعی اولوب منشأ حصولی توهم کماله مقصور و
مبنیدر وشویله که اصحاب کبر وغرور کندولرنده کمال تخیل ایدوب کندوسنده
موجود اولان بضاعهٔ علمیه ویا صنعت کمالیهسنه خلقک احتیاجاتی تصور
ایتدکجه عامهٔ ناس اوزرینه دعوای فضل ورجحان ایله تنوربارگونه طبعنده
آتش کبر ونخوت غلیان ایدر نته کم فضل وعلمده متبحر عالم متکبر شویله
مفتخر شاعر وفن انشاده ماهر کاتب ساحر ایله سائر صنایع رفیعه
اربابی رجال کبی که نائل اولدقلری نعمتلری نفسلرینه نسبت وسرمایهٔ
کبر ونخوت ایدوب منعم حقیقیدن غفلت ایله تشکرنده قصور ایدرلر
وکذالک اهل الله بدن بعضیلری دخی آبا واجدادنده برملک صاحب
ظهور ویا عالم مشهور ویا برغیری طورده کامل شخص معروف اولمغله
بولندقلری شهرده انلرک حال وشانلری مشهودلری ویا مسموعلری
اولدقده مناقب ومآثر اسلاف ایله مباهات وافتخار وتعزز وترفع اظهار
ایدوب کندولرینه انلر ایله علاقهٔ قرابت وذواتلرینه عزت ونعمتلر ایله
استحقاق دعواسی ایدرلر لکن فضل وکمال جوهر نفس ایله قائم برحال
اولوب آخردن موروث ومنتقل اولمامغله حاضری موهوم وموجودی
معدوم ایله اثبات قبیلندن معدود دعوالری خیال محال وخولیای
بی مآل اولدیغی ظاهردر وکذالک اصحاب تجاربدن بعضیلری دخی امور
دیده وکارآزموده اولمغله نفسنده کمال تخیل ایدوب وقت اختلاف
آراده وعقد مجلس شورا بنم رأیمه منوط وفتق ورتق مصالح جمهور تدبیریمه

مربوطلر

مربوطدر دیو ناسک کندودن حاجت واحتیاجاتی تصور ایله ترفع وتعزز
ایدرلر بو ذکر اولنان رجالک جملهسی کندولرنده ناس اوزرینه فضل ورجحان
اعتقاد ایتمکله کندولرندن اعلا اولان اصحاب عز وجاهدن هر فرده
تملق وخضوع ایتمیوب بلکه استحقار واستصغار ایدرلر حتی بوطائفه
دن بعضیلرینک کبر ونخوتلری بردرجهیه بالغ اولورکه ملوک وسلاطینه
دخی خضوع وتملقدن استنکاف ایدوب وایدنلری دخی ذلت وسفاهته
عزو ونسبت ایله تعییب ایدرلر وخلقدن انلر ایله معاملهده نفسلرنده
وهم وخیال ایتدکلری مرتبه کندولرینه اقبال وتوجه مأمول ایدوب
تخمینلرندن ناقص معامله ظهورنده تقصیر ایدنلره حقد وغیظ ایدرلر و
چوق کره دخی کندو حقلرنده ناسدن امید ایتدکلری مرتبه معاملهده
تقصیر واقع اولدقده مبتلای غموم وهموم اولوب نفسلری چون ناس اوزرینه
فرض وایجاب ایدن حقوقی اداده خلق دخی قصور ایتدیلر دیو نهاد
فرعون نژادلرنده مضمر اولان آتش حقد وغیظ ایله سوزان اولوب
بو عذاب الیم ورنج عظیم ایله دقتلری گذران ایدر زیرا طبایع بشرده
رعونت وخشونت وخصلت فرعونیت مرکوز اولمغله بو طائفهدن
هر فرد بولندیغی وادیده بر احدک فضل وکمالنی تسلیم ایتمیوب خود بخود
نفسلرینی ترجیح واوزرلرینه تقدیم ایتمزلر مگر کیم بر کمسنه مراتب عز
وجاهدن بر رتبهٔ علیاده بولنوب قوت قاهره ایله بونلرک اوزرینه
تقدم ایده امدی بوخلق مذموم ایله موصوف اولان شخص مغرور بونلر
بوندن اقدم بیان اولندیغی اوزره رتبهٔ سامیهٔ عز وجاهدن دور اولوب
صدور وامرا وسائر ارکان کبرا اسلکنه منسلک اولدقده بونلرک وضع
وعظمتندن دلگیر اولملریله سینه پرکینهسی هدف تیر تحقیر ایدرلر
ورتبهده کندولرندن اعلا اولان اصحاب مناصب وارباب مراتبک
زبانلرنده تقصیر ایدوب شانلرینه لایق معاملهده قصور دخی ایتملریله
کبارک دولتلرندن انعام واحسانلرندن دخی محروم اولورلر بو تقدیرجه اصحاب
تواضعه مفتوح اولان ابواب کسب معاش بونلره مسدود اولوب
ضرورت فقر وفاقهسی فی الجمله زیاده حالت ایله تعیش ایدرلر اما ثروت
ویسار بونلر ایچون اولمیوب فراغ البال ووسعت حال بونلرک حقلرنده
منصوردکلدر بو سببدن ناشی بین الناس مشهوردرکه اصحاب کمال

سعادت بخت و اقبالدن محروم اولوب مرزوق اولدقلری نعمت و معرفتده باده
حظ و نصیبلری مقابله سنده محسوب اولمشدر لکن قول مشهورک مدلول
حقیقیسی آنفا سبق ایدن سر خفی و سبب قویه مبنی اولوب اکثری حالده
بولندقلری معرفت و صنعته استناد ایله کباره انقیاد ایتمملرندن ناشیدر
و کل میسر لما خلق له والله المقدر لا رب سواه معلوم اوله که خضوع و
تملق متمم دولت و کبر و غرور باعث نفرت اولمغله مراتب خاصده انقلاب
وقوعنه سبب اولوب اسافل ناسدن چوق کمسنه مناصب سامیه یه
ارتفاع و اعتلا ایتسنه و اعاظم و اعالینک مسند عز و جاهلرندن طرد و
تبعیدلرینه باعث اولور بو امرک سر و سببی بودر که نسل و نسبلری
متحد و کلمه لری متفق بر قبیلۀ جلیله دعوای ملک و دولت ایله ظهور و
خروج ایدوب سل سیف قهر ایله بر دولته استیلا و اول قبیله نک
رأس و رئیسی مسند رفیع سلطنته اعتلا ایتدکده مبادی ظهورنده
بهر حال کندوسنه علاقۀ قرابت و نسبیه ایله عون و نصرت ایدن اهل
انساب و اقارب و ذوی الاحسابنه تواضع ایله نوازش و اکرام و
رعایت خاطرلرینه تقید و اهتمام ایدرلر اما تغلب و استیلا غایته
بالغ و درجۀ نهایته واصل اولدقده مدافعۀ خصوم ایچون حمله و هجوم
برطرف اولوب منت ملک و رأس قوم اولان کمسنه امرینه غالب
و حکم و تصرفده منفرد و مستقل اولدقده سائر اقارب رتبۀ دولت
و سلطنتده مشارکتدن مأیوس اولورلر بو طورک ظهورنده حفظ نظام
دولت و ضبط امور سلطنت ایچون تعیین حدود و مراتب و اهل انساب
دولتدن هر برینک حالنه مناسب بر منصب ایله بهره یاب اولوب
تخت پادشاهیده بر خدمته مأمور و عبد مملوک گبی حدینی تجاوزدن
ممنوع اولوب کیدرک مناصب ملک اولان ذات مسند و عزده تمکینده
ثابت و راسخ اولوب رأیده انفراد و امرنده استقلال اوزره
ثبات و استقراری مستمر اولدقده اول سلطانک نظر و اعتبارنده خویش
بیگانه یه یکسان و اقارب و اجانب منت و به الاقدام اولورلر و هر اول
کمسنه که سدۀ دولته صدق و صداقت ایله خدمت و تقربه میل
و رغبت ایلیه کائنا من کان منظور نظر سلطانی اولوب مهمات دولت
و مصالح سلطنتده کافی اولمغله مناصب عز و جاهده استخدام اولنور

بو سببدن ناشی زمرۀ رعیته ملحق اولان چوق کمسنه مشهودمزدر که آستانۀ
دولته صدق و صداقت و استقامت و وجوه ایله انتساب و تقربه جد و
سعی ایدوب و حواشی دولت و اهل انتساب سلطنته کمال خضوع و تملق
ایله مطلبنه توسل ایدر و عاقبت مرادی حاصل و مطلبنه نائل اولوب
رجال سلطنت سلکنه منسلک اولمغله منافع ملک و دولتدن حظ
عظیمه واصل اولور اما عهد قدیم و مبادی ظهور ملکده تشیید بنیان دولت
و توسیع دائرۀ مملکت ایدوب اقامت دعائم ملک و دولتده بذل
جان و مال ایله خدمتلری سبقت ایدن قوم و قبیله آبا و اجدادلرندن صدور
ایدن خدمت مبروره و مساعی مشکوره یی تعداد ایدوب توسن تفاخر
بدلگاملری مضمار غروره جنبان و اوضاع و اطوارلرندن سلطانه
امتنان صورتی نمایان اولمغله سلطان دخی بونلردن اعراض ایدوب
دائرۀ دولتدن طرد و ابعاد اولنورلر لکن عتبۀ دولته انتسابی حادث
اولان خدام و حواشی خدمات قدیمه یی عد و شمار ایله کبر و نخوت اظهار
ایتمیوب هر حالده مسکنت و خضوع ایله خدمتلرینه مداومت و سلطانک
مرام و مرضیسی اولدیغی احواله ملازمت اولملریله منظور نظر سلطانی اولوب
قدر و شانلری عالی و عز و جاهلری سامی اولور و خواص دولت
و وجوه سلطنت دخی بونلره سلطانک میل و محبتنی و پایۀ قدر
منزلتلرینی مشاهده ایتمکله توجهلری طرفلرینه مصروف اولوب تطییب
اکرام ایله تقید ایدرلر و ابنای قبیلۀ دولت ایسه دائما خدمات سالفه
یی تعداد ایله ترفع و تعظمه معتاد اولوب کافل اموال و ارزاق اولان
خلفه تعنت ایله عدم تخلقلری و حضورنده اشتعال نائرۀ قهر سلطانی
و دائرۀ دولتدن طرد و ابعادلرینه و خدمۀ جدیده نک وقع و اعتبارینه
موجب اولوب اول دولتک انقراضی و فتنه دک حاللری بو منوال
اوزره جاری اولور و امر مذکور جمیع دولده علی وجه الانفراد جاری
و طبیعی بر حالت اولوب اکثریا اجانبک اقاربدن زیاده دولتده
وقع و اعتبارلری بوندن ناشیدر والله فعال لما یرید الفصل السابع
فصل خامسک یدنجی فصلی امور دینیه اقامت ایدوب قضا و فتوا و
تدریس و امامت و خطابت و تأذین و بونلرک امثالی خدمات دینیه
ده مستخدم اولان رجالک اکثریا کسب معاشدن حصه لری قلیل اولدیغی

بیاننده در بو امرك سر و سببی اولدر كه بوندن اقدم بسط و تمهید اولندیغی
وجه اوزره كسب معاش حقیقتده سعی و عمل مقابله سنده اخذ اولنان
اجر و عوض مقوله سندن اولوب و اعمالك احتیاج و سوق اعتبارده
رواج حسبیله قیمت و بهالری مختلف و متفاوت اولور شویله كه اسباب
كسب و معاش اولان صنعت و تجارت و زراعت و حراثت مقوله سی
اعمالدن هر بر عمله بین الانام لوازم ضروریه سی اولوب عامهٔ ناسك
اكا احتیاجی مقرر اوله بهر حال عوض و قیمتی زائد اولور و مناصب دینیه
دن فتوا و قضا و تدریس و سائر اقامت مراسم شرع مبین ایله
مشغول اولان رجاله اكثریا امورنده عوام ناس محتاج و مضطر اولمیوب بلكه
انلره اقبال و اعتبار افعال و اعمالنی شرعه تطبیق و اصول و فروع
دینیه یی تحقیقه سعی ایدن خواصه مخصوص در و قطع منازعات و
مخاصماتده اگرچه فتوا و قضایه احتیاج اولنورسه دخی عامهٔ ناس هم
بر خصوصده مراجعت ایتمیوب احیاناً و بعض امورلرنده واقع اولمغله
اكثر حالده قاضی و مفتیدن مستغنی اولورلر و بونلرك شانلرینه اعتبار
و اقامت مراسم دینیه یه اهتمام انجق ملوك و سلاطینه مخصوص در زیرا
داخل حوزهٔ سلطنتلری اولان ممالك معموره ده دائما همت و عنایتلری
اجرای عدل و داد ایله دفع ظلم و بیداده مصروف و معطوف اولمغله
اقامت مراسم دینیه یی وكلای سید المرسلینه تفویض ایدوب
كندولرینه حاجب و حوائجلرینه كفایت مرتبه معیشت تعیین ایدرلر
شویله كه دائرهٔ دولتده حل و عقده مأمور اولان صدور و امرا
و سائر كبرای دولت ایله اتفاق علی السویه اولمیوب حاللرینه
مناسب ایراد تقدیر اولنور اگرچه اقامت خدمات شرعیه ایله
مأمور اولان قضاة و مدرسین و ائمه و خطبا و سائر فقها و فقرانك
بضاعه لری مراسم دینیه دن اولوب ذاتنده شریف ایسه ده
لكن رزق و نفقه لری ناسك انلره حاجت و مراجعتلری مقداری
تقسیم و توزیع اولمغله حظ و نصیبلری قلیل اولور و مناصب علمیه
اربابنك قلت ارزاقلرینه بر سبب دخی بودر كه بونلرك بضاعه لری
علم دین اولوب ذاتنده شریف و نفیس و اصحابی جمله خلق قتنده
عزیز اولمغله بونلر اهل جاهه خضوع و تملق ایتمزلر كه انلرك لطف و كرملرینه

نائل و ثروت غنایه واصل اوله لر و بلكه اصحاب علم و كمال اعمال فكر و اتعاب
قوی ایله دائما تحصیل بضاعهٔ علمیه یه مشغول اولوب نقد عمر عزیزلری كالای
والای علم و كماله مصروف اولمغله ابواب كباره ملازمت و مداومته وقتلری
اولماز و بلكه بونلرك شرف بضاعه لری اهل جاهه تقربلرینه ابتذالدن
مانع اولوب قدر حاجتدن فضله مال و جاهه میل و اقبالدن اعراض ایتمه لریله
غالب حالده دنیادن حظ و نصیبلری قلیل اولور حتی بو فقیر بعض فضلا ایله
بو بابده بحث و مناظره ایدوب مناصب علمیه اصحابنك قلت معاشلرینه
سبب نه در دیو دیدكمده كلاممزی رد و انكار ایله مقابله ایتدی بعده خلفای
عباسیه دن مأمون خلیفه وقتنده مرقوم دفاتر حسابدن عهدنده جاری
اولان دخل و خرج كثیری مشتمل بدیع بعض اوراق پریشان واصل
اولوب دفتر مزبوره مهر بك نظر اولنوب مواد كبری قضاة و ائمه
و صوفیه نك ارزاقی اولمغله فاضل مذكوره محل مزبوری ارائت ایتدیكمده
قولمك صدق و صحتنه واقف اولوب رأیندن رجوع ایتدی بعده فاضل
مذكور ایله جناب احكم الحاكمینك خلیفه سنده اسرار عوالمده اولان
حكمتندن تعجب اولنوب امر معاشده قسمت عادلانه حضرت حق علم ازلی
و حكم لم یزلی سنه تفویض ایتدك و انه الخالق المقدر الفصل السابع
فصل خامسك سكزنجی فصلی فلاحت و زراعت قراده ساكن ضعفای
رعایا اولور و لقمر ایله شق زمان ایدن فقرایه مخصوص اولدیغی بیاننده
در بو امرك بیانی دخی بو وجه اولمشدر كه زراعت و حراثت ایله
حاصل اولان حنطه و شعیر انسان و حیوانك مادهٔ حیاة و بقاسی
اولمغله خلقت و طبیعتده اصل اولوب تحصیلی دخی سائر صنایع
كبی انظار دقیقه و آلات كثیره یه محتاج اولمامغله عقولی ضعیف
و ابدانی قوی اهل قرایه مخصوص اولمشدر بو سببدن ناشی بلاد و
امصارده ساكن اصحاب ترفه و تنعمدن بر فرد اكثری حالده زراعت
و حراثت ایله مشغول اولمیوب و زراعتی مكسب اتخاذ ایدنلری كمینه
لر ذلیل و مسكین اولورلر نته كم مشكوة صدر نبوتدن شرف عز و
صدور اولان حدیث صحیحده وارد اولدیغی اوزره بر كون اول سید
الابرار علیه افضل الصلوة الملك الغفار حضرتلری انصار اخیاردن
بعض اصحابك منزلنده آلات زراعتدن سكه و دكری آلات كه صبان دمیری

درمنظور جنسم حقیقت بیلری اولدقده بو وجهله که بو آلات بر قومک دارینه
داخل اولماز الا که اکا ذل و مسکنت داخل اولور یعنی صاحبی مبتلای ذل و
هوان و پامال قهر و عدوان اولدیغی اعلان و بیان بیوردیلر و سلطان
محدثین امام بخاری علیه رحمة الباری حدیث مذکوری ذرع حبوبده قدر
حاجتدن فضله کثرت اوزره اشتغاله حمل ایدوب حدیث مذکور ایچون
عقد و ترجمه ایتدیکی بابی باب ما یحذر من عواقب الاشتغال بآلة الزرع
او یجاوز الحد الذی امر به عنوانیله ذکر ایتدی یعنی بو بابده آلات زراعت
ایله اشتغالک عواقبندن و یاخود بو خصوصده مأمور به اولان حددن
تجاوزدن حذری متضمن بو حدیث شریفی ذکر ایدوب بیوردی بو امرک
سر و سببی الله اعلم بودر که زراعت و حراثته کثرت اوزره اشتغال
ایدن رعیت اوزرینه غرامات شاقه تحمیل اولنوب طرف میریدن جبر
و تحکم ایله مطالبه مال و اطاله دست و قهر ایله استطاله اولنمغله
اول غرامته متحمل اولان رعایا خوار و حقیر و ذلیل و فقیر اولورلر نته کم حدیث
آخرده سلطان الانبیا علیه افضل التحایادن مرویدر که قیامت قائم اولماز
تا اول وقته منتهی اولنجه که حبوب و سائر حد نصابه بالغ اولان اموالدن
اخذ عشر و زکاة جریه و غرامته عود و رجوع ایلیه دیو جبابره ملوک
دولاتک رعایا و برایا اوزرینه جور و تسلطلرینه و اموال نامیه ده مقدار
شرعله فرض و تقدیر اولنان حقوق الهیه بی تسیانلرینه و حقوق شرعیه
نک ملک و دولتده رسوم عرفیه و غرامات عالیه یه متبدل اولمسنه
اشارت اولندی و الله قادر علی ما یشا الفصل التاسع فصل
خامسک طقوزنجی فصلی کسب و معاشه وسیله اولان تجارتک معناسی
بر متاعی بهای رخیص ایله اشترا و ثمن کثیر ایله بیع ایتمک طریقیله تاجر
مالنی اعمال ایدوب حاصل اولان ربح و نماسی ایله کسب معاشه
توسل ایتمکدر شویله که مال تجارت یا اسیر و یا ذرع و یا حیوان و یا سلاح
و یا قماش اولوب حاصل اولان فائده و نمایه ربح تسمیه اولنور و عقد
تجارت ایله طلب ربح و نما ایکی وجهله حاصل اولوب یا سرمایه اتخاذ
اولنان متاعی بر محلده حفظ و ادخار و سوقک خصب و رخادن قحط
و غلایه تحولنه انتظار ایله ربح عظیم تحصیل ایدرلر و یاخود متاع مذکوری
اشترا اولنان بلده دن اکثری رابح اولدیغی بلده آخره نقل ایدوب

انده بیع اولنمغله ربح کثیره نائل اولورلر و سبب مذکوره بناءً شیوخ
تجاردن بعضیلری حقیقت تجارتی استکشاف ایدن بر طالبه معنای
تجارتی بن سکا ایکی کلمه ایله تعریف و تعلیم ایدهیم دیو جواب ویروب دیدی
که بر متاعی ثمن قلیل ایله اشترا ایدوب بعده عوض کثیر ایله بیع
ایله تجارت رابحه حاصل اولور دیو تقریر ایتدیکی معنایه اشارت
ایتدی و الله هو الرزاق ذو القوة المتین الفصل العاشر فصل
خامسک اونجی فصلی تاجر بر متاعی بلدهٔ آخره نقل ایتمک بیاننده در
بو امرک کشف و تحقیقی بویله در که امر تجارتده بصیرت صاحبی تاجر
ماهر بلدهٔ آخره اجناس امتعه دن شول متاعی نقل ایدر که اول
بلده ده ناسک اکا احتیاجی عام اولوب عام و گدا و سلطان و
رعایا اکا محتاج اوله لر زیرا حاجت عام و احتیاج تام اولدقده
بهر حال سرمایه سی رائج اولوب جمله سنک مطلوبی اولمغله
فائده سی کثیر اولور اما بلدهٔ اخره نقل اولنان متاع اول بلده اهالی
سنک رغبتنه شایان امتعه دن اولدقده چوق کره واقع اولور که
بلدهٔ مسفورده متاع مذکوره راغب اولان کمسنه لر بعض عوارض
و عوائق سببیله شراسنه قادر اولمامغله متاع مذکور کاسد اولوب
تاجر مذکور خولیا ایتدیکی ربح و نمادن محروم اولور و کذلک بر بلده ده
عامهٔ ناسک محتاج اولدیغی متاع اول بلده یه نقل اولندقده گرکدر که
اجناس امتعه نک وسطی نقل اولنوب اعلا و گزیده سی تحمیل اولنمیه
زیرا قیمت و ثمنی عالی و نفیس عالی اولان متاعک شراسنه رغبت
اهل ثروته خاشیه نما اولان ذواته مخصوص اولوب انلر سائر اهالیه
نسبت ایله اقل اولمغله بیع و شرایه رغبت اهل ثروته و خاشیه
دولته مخصوص اولمغله و انلر دخی سائر اهالی یه نسبت ایله اقل و بیع
و شرا ثمنه قلت تجارنده خساره سبب اولور اما اصناف امتعه
اموال تجارندن هر صنفک وسط و میانه نه حاجت و رغبتده جمله
سی مساوی اولمغله ممکن اولدقجه نقل تجارت اکا مقصور اولوب
رواج کساد امتعه متوسط جاری اولدیغی ظاهردر و کذلک
ساحه و مسافه سی بعید و یا طریقنده خوف و خطر شدید اولان بلاد
و اماکندن نقل اولنان امتعه نک ربح و فائده سی کثیر اولوب اکثر

سوق و بازارده رواج و اعتباری غالبدر زیرا نقل اولنان امتعه نك
اکثرنده بعید و خطر طریقی شدید اولمغله ناقل و حاملری قلیل و وجودی
عزیز اولوب قلت و عزت سببیله قیمت و بهاسی کثیر و ربح و نماسی عظیم
اولور اما نقل اولنان متاعك مکانی قریب و طریقی امین اولدقده
ناقل و حاملری کثیر اولوب و امتعه مقوله سی کثرت و وفرت اوزره
اولمغله قیمت و اثمانی رخیص اولور بو سببدن ناشی مشهوردر که
دیار غربده بلاد سودانه قصد تجارت ایله سیر و سفره حریص اولان
تجار ثروت سامانی صاحبی اولوب رفاه و کثرت مالده سائر ناسه
غلبه ایتمشلردر زیرا بلاد سودانك طریقی بعید و منقطع شدید
اولوب آمد شد ایدن تجار اثنای راهده صعب و دشوارنجه صحرا
و مفازه قطع ایدرکه اول صحرای هولناك انواع خوف و خطر ایله
مالی و اکثر مواضعی آبدن خالی اولوب و راکد و جاری مائك وجودی اماکن
معلومه یه تخصیص و انك تحصیلی دخی نافه سوار قولاغوزلرك دلالتنه
موقوف اولمغله التهاب آتش عطش ایله تفسیده لب و وادی نار
اولورلر بو غائله هائله سببیله طریق مذکوره یه ناسك اقلی سلوك
ایدوب اکثر تجار اقدام و جسارت اتمکله امتعه سودان دیارنده
قلیل و قیمت و ثمنلری کثیر و غالی اولور و کذلك بلادمزده موجود
اولان امتعه دن دیار سودانده بو وجهله قلیل و مرغوب و ورود و صدور
ایدن تجارك سرمایه لری عظیم اولوب ربح و نما ایله زمان سریعده ثروت
و غنایه واصل اولورلر و کذلك دیار غربدن دیار شرقه آمد شد ایدن تجار
دخی بعد و شقت و امتداد مسافه سببیله کامران اولوب تجار
لرنده ربح عظیمه نائل اولورلر اما بو قطر افقده واقع بلاد و امصارده سیر
و سفر ایدن تجارك مسافه لری قلیل اولوب نقل اولنان امتعه نك
حامللری کثیر اولمغله ربح و فائده لری دخی قلیلدر والله هو الرزاق ذو
القوة المتین

الفصل الحادی والعشرون

فصل خامسك اون برنجی قطعه
احتکار طریقیله حبس و ادخار بیاننده در بلاد و امصارده تجربه
و اختبار ایله موصوف اولان اولو الابصار قتنده معروف و مشهود اولان
امور دندر که مایهٔ قوام انسان و حیوان اولان حنطه و شعیر و سائر
حبوب قحط و غلا وقتنه انتظار ایله حبس و احتکار مشئوم و مذموم

اولوب محتکرك بو وجه اوزره تحصیل ایتدکلری ربح و نما عاقبت تلف و خسران
ایله زائل اولور بو امرك سببی الله اعلم بودر که عامهٔ ناس قوت غدایه
محتاج اولمغله خرج تحصیلنده بذل ماله زیاده مضطر اولوب جلب خاطر
ایله ثمن معلومه ویرلمکله نفسلری اول ماله علاقه و تعلق ایدر و نفوس و
ارواحك بر شینه علاقه و تعلقی اولدقده بدندن صفت و مجانًا اخذ
ایدن کمسنه اول شیدن سودمند اولمیوب علاقهٔ نفسانیه سی سبسك
ضرر و زیان نتیجه سنه باعث اولدیغی اسرار الهیه دن بر سر کبیردر غالبا
اموال ناسی بغیر حق اخذدن حضرت شارعك منع و نهی بو حکمته مبنی
اولور زیرا مظلوم مضطرك اخذ اولنان ماله علاقه سی اول کمسنه
نك نفسنه تلف و خسرانه مؤدی اولدیغنه اشارتدر بو صورتده احتکار
واقع بیع و شرا ظاهرده وفق رضا اوزره جاری اولوب مشترینك
ویردیکی ثمن صفت و مجانًا اخذ اولنمدی ایسه ده بذل و اعطاسنده
مضطر اولوب ساحهٔ عذرده وسعت اولمامغله اول ماله مشترینك
علاقه سی باقی قالوب مکره مجبور حکمنده اولور اما اقوات ماکولاتك
غیری امتعه نك مبایعاتنه ناس زیاده مضطر اولمیوب داد و ستدلری
اجرای نفسانیه دن ناشی اولمغله طیب نفس و رضای خاطر ایله بذل
مال ایدوب ویردکلری شیده علاقهٔ نفسانیه لری باقی قالماز بو سببدن
ناشی انسان و حیوانه قوت و غدا اولان ماکولات مقوله سی ذخائری
احتکار ایله معروف اولان کمسنه لرك اخذ ایتدکلری امواله قوای نفسانیه
تعلق ایدوب مدت قلیلده ضرر و زیان ایله خائب و خاسر اولورلر
والله اعلم تشنیف سمع قبوله حقیقت و جواهر زواهر لطایفدن
بو مقامه مناسب بر حکایهٔ ظریفه و قصهٔ لطیفه بعض شیوخ مغاربه
دن مسموعم اولوب شیخم ابو عبد الله ابلی بو فقیره اخبار ایدوب دیدیکه
سلطان ابو سعید وقتنده دار الملك مدینهٔ فاسده قاضی فقیه ابو
الحسن حبلینك داخل حلقهٔ صحبتلری اولوب مجلسلرنده حاضر ایدم فقیه
مزبوره طرف میریدن ویرلمسی معتاد اولان جرایهٔ معینه سی ایچون محرك
انبارده موجود حبوب رسومدن مراد ایندیکی نسنه یی اخذ ایتمك
اوزره عرض اولندقده خیلی زمان تفکر کنان سکوت و مراقبه دن صکره
جرایهٔ جاریه مز خرمکرکی مالندن ویرلك مطلوبمزدر دیو جواب ویردی

وفائده فقیهك بو وضعندن مجلسده حاضر اولان اصحاب و احبابی تعجب
و انفعال ایله ضحکه آغاز ایدوب سر و حکمتندن سؤال ایتدیلر فقیه ملاحظه
بو وجهله جواب ویروب دیدیکه جمله رسوم و جبایت حرام اولدیغی طرفه
عائد اولان جزا ایچون اللّهدن اول نسنه‌یی اختیار ایدرکه عمال و
محصلینه ادا اولندقده اعطا ایدنلرین سررشته علاقه لری اول مالدن
منقطع و قلبلرنده تعلقلرندن اثری باقی قالمیه و خمر شراب مایه نشاط
و باعث انبساط اولمغله انی تحصیل ایچون بذل مال ایدن کمسنه طرب
و سرور و صفای موفور ایله ادا ایدوب ویردکاری ماله قطعا تأسف
و خاطرلری تعلق ایتدیکی ظاهردر دیو حل عقده اشکال و دفع وغدغه
شبهه و سؤال ایتدی و فائده مذکورك بو ملاحظه غریبه سی تعلق
نفوس ایله اخذ اولنان اموالده خیر و برکت اولمدیغنه اشارت اولوب
حضار مجلس بو سر حقیدن آگاه اولدی والله اعلم **الفصل الثانی**
والعشر فصل خامسك اون ایکنجی فصلی اثناسنده خصب و رخا
تجار محتکرینه مضر اولدیغی بیاننده در بو امرك بیانی بویله درکه بوندن
اقدم ذکر اولندیغی اوزره کسب و معاش عمل و یا صنعت تجارت ایله
حاصل اولوب حصولی بو ایکی طریقه منحصر در و تجارت دخی بو معنا
دن عبارتدرکه تجار یدلرنده موجود اولان سرمایه ایله بعض امتعه
و اشیا اشترا و ادخار ایدوب رغبات ناس ایله سوقده رواجنه
انتظار و ثمن زائد ایله بیع ایچون تحول اسعارده مترقب اولوب
حاصل اولان ربح و نماسیله تحصیل کسب و معاش ایدرلر و قچانکه
ماکولات و ملبوسات و یا سائر تجارتلری هر شیده خصب و رخا
واقع و دائم اولوب تجارك امیدلری سوق و بازارده اول نسنه‌نك
قیمت و بهاسی مترقی اولمدقچه طول مدت کساد ایله اول تجارنده ربح و
نما اولمیوب تجار ربح و عنایه مبتلا و تجارتدن اعراض و ابا ایله سرمایه لری
ضایع و تلف اولور شویله که حنطه و سائر حبوب و ذره‌نك قیمت
و بهالری رخیص و خصب و رخا بر مدت دائم و مستمر اولدقده اصحاب
زراعت و حراثتك محصوللری کثیر و فائده لری قلیل و یا بالکلیه معدوم
اولمغله جد و سعیلرینه فتور عارض اولوب یدلرنده اولان سرمایه یی خرج
و مؤنتلرینه صرف و انفاقه مضطر و نظاملری مختل اولوب فقر و فاقه یه

مبتلا

مبتلا اولورلر و کذلك طحن حبوب و طبخ نان ایدن طحانه و خبازلرك
وقت زراعتدن اکله صالح اولنجه مرزوعاته متعلق و سائر اصحاب
حرفك احوالی دخی مختل و کسب و کارلری معطل اولوب یدلرنده اولان
سرمایه لری ضایع و تلف اولور کذلك تمادی خصب و رخا ایله طرف
میریدن اعتبار حبوب ایله تضییق و انفاق اولنان زعما و اصحاب تیمار
دخی تحت تصرفلرنده اولان رعیتك زراعت و حراثتنه قدرتلری
اولمامغله مضطر الحال اولوب تعشیر جبایت ایله حاصل اولان اعشار
رسوم قلیل اولمغله تاب حرب و قتالدن عاجز اولورلر و کذلك
سکر و عسل و دخی ارزاق رخیص اولدقده و انلره متعلق اصحاب
حرف و تجارك حاللری مختل و کارلری معطل اولوب کسب و تجارتدن
فارغ اولورلر و دخی ملبوسات و ماکولات دخی رخیص و کثیر اولدقده
بنه بو منوال اوزره جاری اولوب بزاز و قزاز و سائر جامه و لباسه
متعلق تجارتلره کساد و تجارك نظاملری فاسد اولور زیرا هر شیده
افراط اوزره خصب و رخا اول شی ایله تعیش ایدن اصحاب حرف
و تجارك کسب و معاشلرینه مضر اولوب و تجارتلرینه خلل ایراث
ایدر و کذلك داد و ستد جاری اولان اشیاده علی وجه الافراط
قحط و غلا دخی اکثر تجاره مضر اولوب سرمایه سی رزق و متاعی قلیل
اولمغله اعمال اثقالدن عاجز اولورلر و لکن بعضیلری وقت رخاده
اخذ و اشترا و جمع و ادخار ایدوب وقت غلاده بیع ایتمکله
فائده عظیمه یه دخی نائل اولورلر بو تقدیرجه کسب و معاش قحط و
غلا بیننده متوسط اولان وقت حاله مخصوص اولوب قیمت و
بهالری سرعت اوزره تفاوت امتعه یه مقصود و رواج امتعه‌ده
ذکر اولنان اعتداله علم و قوت و سوق و بازارده ملازمت کثرت و عکوفه موقوف
اولوب ناس بیننده مرغوب اولان اشیانك بیع و شراسی
اوقاتنه انتظار ایله حاصل اولور معلوم اوله که بیع و شرا جاری
اولان اشیا بیننده حنطه و شعیر خصب و رخاسی عامه ناس قتنده
محمود و ممدوح اولوب ذرع و حبوبك رخیص و ارزان اولمسی جمله‌نك
مطلوبیدر زیرا آبای و گدا قوت و غدایه احتیاجده مساوی اولوب
عامه بلادده فقرا اغنیادن اکثر و انلرك احوالنه رفق و شفقت

وقلوبلرنده معتبر اولان ذروع وحبوبده قوت وكفاف جانبی تجارته ترجیح
اولنور والله هو الرزاق ذو القوة المتين الفصل الثالث والعشر فصل خامسك
اون اوچنجی فصلی مسلك تجارت كيمك حالنه مناسب وكيمك تركنه موافق
اولدیغی بیاننده در معلوم اوله بوندن اقدم ذكر وبیان اولندیغی اوزره
تجارت بو معنادن عبارتدركه بر كمسنه ثمن معلومه ایله مراد ایتدیكی
مالی اشترا او سرمایه دن اكثر بها ایله بیعه عرض ایتمكله طلب ربح ونما
ایدوب مالنه اعمال ایتمكدر شویله كه یا بولندیغی بلده ده اول اشیانك
رواجنه انتظار ایدوب ویاخود زیاده رایج اولان بلدهٔ آخره نقل
وتحمیل ویاخود اجل مثل معلومه ایله تأجیل وزیاده یه بیع ایله
فائده كثیره حاصل ایدرلر لكن رایج ونما اصل ماله تابع اولوب انلردن
حاصل اولمغین سرمایه یه نسبت ایله اقل قلیل اولور زیرا سرمایه كثیر
اولدقده فائده سی عظیم اولوب مال كثیره ایله حاصل اولان ربح كثیر حاصل
اولور بوندن صكره ربح ونما ثمرهٔ تجارت ایله انتفاعه رغبت ایدن كمسنه
ایچون لازم ومهمدركه یدنده اولان سرمایه یی حفظ ایدوب كسب معاش
ایدیكی منفعه واشیایی اول مال ایله اشترا واثماننی نقدا ادا
ایتدكده صكره وقت وزمانیله آخره بیع ایتدكده بنه ثمن مناسبی
اخذ وقبضنه اقدام واهتمام ایلیه واصحاب تجارتده عدل وانصاف
قلیل اولوب كیل وو زنده تقصیر وعین تغذیر ایله بیع ایدوب خریدار
لره غدر وخیانت وسرمایه لرینی اضاعت ایدرلر واشترای متاع
ایدن كمسنه لر دخی بایعلره ادای ثمننده تعجیل ایتمیوب عوق وتأخیر
ایله تجارتك نتیجه زمان سرمایه سنی تعطیل ایدوب كسب وكار وقتی
منقضی وربح ونما تحصیلی متعذر اولور وبعض ناس دخی ترتیب مكر
وتلبیس ایله لباس لیس ابلیس اولوب ابراز وثیقه واتیان شهود
دن عاجز اولان كمسنه لرك اموال اشیاسنی بالكلیه انكار ایدرلر
وحاكم وقاضی ظاهره بنا اولوب حاكم دخی مرتشی اولمغله ناچار بو ترك
حالی صعب ودشوار اولور شویله كه تغصب عظیم ایله ربح قلیله
واصل اولوب الندن اولان دخی حاصل اولمیوب بلكه بالكلیه سرمایه سی
محو ومضمحل اولور فعلی هذا اگر مسلك تجارته سلوك ایدن كمسنه خصوصنه
قادر وحساب وكتابه ماهر اولوب منازعه ده خصم قوی ومجلس حكامه

دخولده مقدم وجری الیسه طلب خصوصنده جرأت وجسارتی سبیله
طلوع رضا ایله خصمندن حقنی تحصیله قادر اولور والا انك ایچون مراد
غزو جاپارن بر مرتبه احترازی لازمدركه الكله تذرع وتخفیف ایتمكلكده بیله
بعض خصوصنده معامله داد وستد ایدن كمسنه لرین قلوبنده دفع
مهابتی ثابت اولوب حكام دخی ادای دین ایله غرمائنه امر وتأكید
ایتمكلرنده دخی منكرنده ثابت اولان دیون حقوقی جبر اوكرها اخذ و
قبض ایدر اما اول كمسنه كه طبعنده جرأت واقدام اولمیوب مسند
وجاهه اعتلا وحكامدن بر نیه التجا ایتمیه اول كمسنه تجارتدن احتراز
واجتناب ایتمك لابدر زیرا داخل كیسه تملكی اولان مال و
بضاعه یی عرصهٔ تلف واضاعت وراه تجارتده خریدارلره رفیق
خوان خسارت ایدوب ثمن عوضدن بر نسنه تحصیلنه قادر اولماز
واكثر خلق واسافل واداینی ایادیكی ناسده موجود اولان اموال
وارزاقی اكل وبلعه طالب اولوب وحكام وولاتك عذاب
وعقابندن ذوق ایتمه لر بر كمسنه نك مالی اكثر سبر نجه قهر
عداوتلرندن سالم اولماز ایدی ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض
لفسدت الارض ولكن الله ذو الفضل علی العالمین الفصل الرابع
والعشر فصل خامسك اون دردنجی فصلی اصحاب تجارت
كبارك اخلاق حسنه لریله متخلق اولملری همت ومروتدن بعید
اولدقلری بیاننده در فصل سابقده بیان اولندیغی اوزره
تجارت عقد وبیع وشرا ایله ربح ونما تحصیلنده زحمت ومشقته
مبتلا اولوب مالنی حفظ واعمال سرمایه سنی اتلافدن صیانت
وجلب منفعت ودفع مضرتده زیاده اهتمام ایتمك لازمدر شویله
كه اعمال رشد وبصیرت ایله حساب وكتابده دقت ایدوب
بیننلرنده اخذ واعطا جریان ایدن كمسنه لر ایله لدی الحاجه لجاج
خصوصنده وطلب حقده مهارت ومهارته محتاجدر دیو اوصاف
مذكوره حرفت وتجارتك لوازم وعوارضندن اولوب همت ومروتی
محل اولمغله اصحابنه مكر وخدیعه وخست ودنائت ایله موصوف
اولورلر واوصافك اثاری نفسنه عائد اولوب عقل وخیره اشتغال
وخصال خیری شره انهاك ذمیمی موجب اولور واكر افعال

رذیله سبق وتکرر ایدرسه نفسنده راسخ ومتمکن اولوب وصف
وخلق مقامنه قائم واکر بعض اوقاتده حاصل اولورسه خلال خیر و
خصال حمیده نك نقصاننه باعث اولور ودخی معلوم اوله کر ذکر
اولنان اخلاق وآثارك ظهور واطواری تجاره تابع اولوب انك
تفاوتیله متفاوت اولور اکر حرفت وتجارته سلوك ایدن کمسنه
اسافل ناسدن اولوب بیع وشراده مکر وحیله وانکار اثمانده ایمان
فاجره یه تجار وفجار ایله مألوف ومختلط الیه صحبت مؤثره وطبیعت
سارقه اولمغله اخلاق ذمیمه وخصال رذیله نك انده ظهوری اشد
واغلب اولوب اول مرد شیر وشردن همت بعید اولور اکر تاجر
مذکور اوسط ناسدن اولوب اراذل تجار ایله الفت وصحبتدن تحاشی
ایدرسه اول دخی ترویج متاع وتحصیل نماده بهر حال اعمال الطائف
الحیل ایتمکله فی الجمله همت وثروتی ساقط اولوب بالکلیه زائل
اولماز اما بوندن اقدم مرور ایدن فصل سابقده مذکور اولدیغی اوزره
اصحاب عز وجاهدن بعضیلری مسلك تجارته سلوك ایدوب قدرت
جاه ورفعت شان سببیله امر تجارته بالنفس مباشرتدن تنفر ایدرلر
طائفه زمره تجاره ملحق اولمق نادر واقل قلیل اولدیغی ظاهر
در واولدیغی صورتده طریقی بو یله درکه بعض رجال مساعده بخت
سعید ایله ویا اقارب اهل بیتدن ارث شرعی ایله ماله دفعتاً
مالك اولوب حاصل اولان ثروت سامان سببیله بین الانام مشهور
ومشار بالبنان اولمغله رجال دولته التجا ومناصب عالیه یه
اعتلا ایدر وبو مقوله رجال یدنده اولان مال ایله قصد تجارت
ایتدکده سائر اسافل ناس کبی بیع وشرایه بالنفس مباشرت
ایتمکدن تفرد ایدوب امر تجارتی اتباع وخدامندن کسب وکاره
قادر کمسنه لره تفویض ایدرلر ووکلاسی دخی بینلرنده اخذ و
اعطا جریان ایدن کمسنه لر ایله طلب حقوقدن منازعه وحکامه
مراجعت ایتدکده متبوعلرینك قوت جاهی ولطف واحسانی
سببیله قضاة وحکام مساعده ایدوب امرینی تسهیل وحقوقنی
تحصیل ایدرلر بناءً علیه اکابر دولتدن مسلك تجارته سلوك ایدن
کمسنه لر بالنفس بیع وشرایه مباشرت وحکامه مراجعت ایتمیوب

اسافل ناس ایله اختلاط مروتی محل اولمیان اجتناب ایتمکله خلق
وطبیعتلری فطرت اصلیه اوزره باقی ومراد ناس ایله مکر وتزویر
دن عاری اولور وآلا طرفندن تجارته وکیل اولان کمسنه لر کندویه اعا
نت ایدوب تجارته متعلق اموری عرض ایتدکلرنده آنلر ایله اختلاط
وبینلرنده شقاق وخلاف جریان ایتمکله تجاره مخصوص مروتی محل
بعض اخلاق ردیه نك طبعه تأثیر وسرایت ایتمسی ممکندر لکن بو
معامله ورای حجابده اولوب ادابه مراعت وکلا واسطه سیله
اولمغین طبیعتنده اثری ظاهر اوله جق مرتبه یه بالغ دکلدر والله
خلقکم وما تعملون **الفصل الخامس والعشرون** فصل خامس
اون بشنجی فصل حرف وصنایعك جمله سی استاددن اخذه موقوف
اولوب کسب وتعلیم ایله حاصل اولدیغی بیاننده در **معلوم اوله که**
حرفت وصناعات انسانه مخصوص اولوب بر امرده اعمال فکر و
عمل ایله حاصل اولان ملکه دن عبارتدر چونکه تحصیل صنایع اعمال
یده موقوف وتحریك اعضایه منوط اولوب امر محسوس جسمانی
کبی معاینه ومباشرت ایله دائم واکمل اولور وافعال معنویه دن
بر فعلده ملکه نفسنده حاصل بر صنعت کامله وکیفیت راسخه درکه اول
فعلك مره بعد اخری وقوعی وفاعلدن صدوری تکرر اولوب صورتی
طبیعتنده راسخ اولنجه اول فعله مداومت وملازمت ایله حاصل اولور
وملکه نفسیه نك طبعنده رسوخ وثباتی متفاوت اولوب حصولنه
مدار اولان فعلك نسبت وکیفیتی مقداری اوزره واقعدر شویله که
صنایعدن بر صنعتی استاددن اخذ ومشاهده وآلات واسبابنه
مباشرت ایله تحصیل خبر وتعریف ایله اخذدن اقوی اولوب بالفعل
عمله مباشرت ایله حاصل اولان ملکه علم خبر ایله حادث اولان ملکه دن
اوجه واکملدر ودخی بر صنعتده استاد ومعلمك حذق وکمالی تعلیم
وتفهیمده رشد وبصیرتی مقداری تلمیذ ومتعلم اول صنعتده کامل
اولوب طبیعتنده ملکه حاصل اولور بوندن صکره معلوم اوله که حرف
وصنایع ایکی قسمه منقسم بر قسمی بسیط وبر قسمی مرکب وبسیط اول
صنعتلردرکه حوائج اصلیه وامور ضروریه تحصیلنه منحصر اولور ومرکب
حوائج اصلیه دن فضله اولان کمالاتی تکمیله مخصوص صنایعدر بسیط

فكر دقيق وعمل انيقه محتاج اولميوب امور ضروريه يه مخصوص واخذ و
تعليمي الزم اولمغله اقدم اولان ابتدا تعليم وتعلمه احق واليق اولانلر
وبسيطك تعلمي اسبق واسهل اولوب عامهٔ ناس محتاج اولمغله درجهٔ
كماله ناقصدر وتلاحق افكار مرور زمان ايله صنايع مركبه نك انواع
واصنافي على التدريج قوه دن فعله خروج ايدوب حزم احتياط ايله
شيئاً فشيئاً حاصل ومرتبهٔ كماله بالغ وواصل اولور زيرا عالم كون
وفساده جاري اولان اشيانك باخصوص حرف وصنايعك امكانا
وقوعه وقوه دن فعله خروجي دفعةً ممكن اولميوب بلكه امتداد وقت
وزمانه موقوفدر بو سببدن ناشي ملكاني قليل قصبات وقراده موجود
اولان حرف صنايع بسيط وناقص اولوب واطرافي معمور واهالي سي
موفور اولدقده هر بر خصوصده وقت حشمت وكلفت اقتضاسيله
صنايع غريبه حادث اولور والله اعلم الفصل السادس والعشر فصل
خامسك اون التنجي فصلي حرف وصنايعك كمالي عمارات بلاد ايله حاصل
اولديغي بياننده در بو امرك سر وسببي اولدركه طائفهٔ انامدن بر طائفه
ما دامكه بريه وباديه ده اقامت ايدوب مدن وامصارده تجمع وتوطن
ولذائذ جسمانيه ايله تلذذ وتنعمه اشتغال ايتميه انلرك امر معاشنده
همتلري قدر حاجته مقصور وزراعت وحراثت ايله تحصيل قوت
وغدايه محصوردر اما دستياري بخت اقبال ايله فراغ البال ورفاه
حال ميسر اولوب بلاد معموره دن بر بلده يه نزول ايتدكلرنده تزاحم
رجال وكثرت اعمال ايله حاصل اولان ربح ونما حوايج ضروريه يه وفا
ايتدكدنصكره فضله وزياده سي لذائذ نفسانيه ومعاش كماليه يه مصروف
اولور بوندن صكره معلوم اوله كه نوع انسان ساير حيواندن عقل و
شعور ايله ممتاز اولمغين قابل علم وصناعت اولوب وحيوان
حيوانيتي سببيله قوت وغدايه محتاج كه تحصيلي امر ضروري زراعت و
وحراثت وكسب وتجارت علم صنعته تقديم اولنمشدر هر بلده نك عراقي
ووفرت سكاني مقداري اول بلده نك اسباب زيب وزينته ميل
ورغبت وهر خصوصده كلفت ودقت اولنوب اهاليسنك ثروت و
يسار ومكنت واقتدارلري حسبيله صنايع عجيبه حدوث وظهور ايدر اكاثر
وباديه ده قدر حاجت ايله اكتفا اولنور واهاليسنك قدر همتلري مرتبهٔ ضروريه

تجاوز

تجاوز ايتمه مكله حوايج ضروريه لري تحصيله نجار وحداد وقصاب وتاجر مقوله
سي ارباب صنعت ايله مكتفي وآخردن مستغني اولورلر وصنايع مذكوره
دن مقصود اصلي اولميوب حوايج تحصيلنه آلت اولمغله بريه وباديه ده
موجود اولدقده دخي ضرورت مرتبه سي نه مقصور اولوب بلاد معموره
نك سكان واهاليسي موفور اولوب وسعت حال وكثرت مال سببيله
هر خصوصده دقت كمال ومطلوبه دسترس اولدقده حوايج ضروريه ده
استعمال اولنان صنايع دخي حد كماله بالغ وجمله سي ترفه وتنعم سببيله
حاصل اولور وصنايع مزبوره بر وجه كمال حاصل اولدقده اقتضاي نفس
وهوا ميل زخارف دنيا ايله اسباب تجملدن نيجه امور خاطره خطور
ايدوب تحصيل وتكميلي مطلوب وحصولي دباغ ومطاف صنايع كبي
ارباب صنايعه موقوف اولمغله اول صنعتلر دخي حادث اولور وگاه
اولور كه بعض بلاد وامصاره كثرت مال وتزاحم رجال ايله غايت الغايه
معمور وآبادان اولوب سكان واهاليسي اكل وشرب ولباس وسكنا
وساير خصوصده زياده كلفت ودقت وصنايع غريبه يه ميل و
رغبت ايتمكله كسب وكار ايچون اصحاب صنايعي اطراف واكنافدن
اول بلده يه اجتماع ايدروب اسواق شهر صنايع عجيبه ايله تزيين
ورشك آور نگارستان چين اولمغله ارباني لدى الاهالي عزيز و
مرغوب اولوب فائدهٔ عظيمه تحصيل ايدرلر شويله كه تنظيف ابدان
ايچون گوشه گوشه گرمابه لر بنا اولنوب حمامده كسب وكاري گرم
اولور وطبخ اطعمهٔ لذيذه واخراج ادهان طيبه ونسج البسهٔ فاخره
ده ماهر طباخ ودهان ونساجك ظهورينه الات ايدوب نحاس وحديد
ودروين وساير معادندن مصنوع ايچون تعليم وقص وفنا اولنوب
ضرب اصول اوزره قرع طبول اولنور ونقش نگار صنعت و
تذهيب وتجليدده ماهر مذهب مجلدلر ظهور ايدوب تذهيب صحف
وتجليد كتب ايدرلر وساير بونلرك امثالي صنايع دقيقه يه اعتبار
اولنوب اعمال اصحاب استعداد عرض كالاي هنر ايدرلر وكاه كه دخي
فكرسه يد ايله وكثرت تزاحم رجال ايله عمار بلاد رتبهٔ كماله بالغ اولوب
حذق ومهارت بر رتبه يه بالغ اولوركه مصنوعات عجيبه حادث اولور
سير وتماشا ايدن واله وحيران ومتحير اولورلر نته كم اهل مصر حقنده سمعره

بالغ اولان اخبار عجیبه دندرکه ایلرک اکجنده نیجه کمسنه لر طوطی و بیغان کبی
بعض طیوره تعلیم ولطق تفهیم ایدوب حمارایله اوزان مطبوعه اوزره
تعلیم وشیوه رقص ایتدررلر ینه دیار مصرده رسان بازلر موجود اولوب
فلل وجبال امثالی مواضع عالیه یه مربوط خیوط حبال اوزره جو هوایه
صعود ایدرلر و فروع هندسیه دن فن جر اثقالده مهارتلری سببیله بعض آلات
ترتیب ایدوب حجر وحیواندن ثقیل وگران نیجه اجرام عظیمه واجسام جسیمه
بی وجه اسهل اوزره زیردن بالایه دفع ایدرلر و ینه شعبده بازلر واردرکه اعمال
لطائف الحیل ایله بعض اشیایی حقیقتندن اخراج وصورت اخراده
ارائت ایدوب خفت ید وسرعت وحرکت ایله اشیای غریبه اظهار
ایدوب ایهام قلب اعیان ایدرلر زیرا ممالک مصرک عادی من کل الوجوه
دیار غربه غالب اولمغین وطنمزده اولان بلاد غربیه ده موجود اولمیان
صنایع کثیره انده موجوددر والله العلیم الحکیم

الفصل السابع والعشر

فصل خامسک اون یدنجی فصلی بلاد وامصارده حرف وصنایعک ثبات
وکمالی اول بلده ده واقع عمارتک قدم عهدی وطول امدی سببیله حاصل
اولدیغی بیاننده در بوامرک سببی پرده خفاده مستور اولمیوب بو
وجهله ظاهردرکه حرف وصنعت عمران بلاد وتزاحم رجاله تابع وتلاحق
افکار وتتابع اقارب ایله حاصل اولان امور واعمالدندر وبو مقوله امور
معتاده ابسه علی التدریج حادث وحاصل اولوب تمکین واستقراری
کثرت وتکرر وطول عهد وزمانه موقوف اولمغین سبق زمان ومرور ازمان
ایله قلوب ونفوسده تباقی الوانک ثیابده رسوخی کبی محکم ومتین اولور
شویله که بعد الاستحکام نزع ودفعی عسیر اولوب بین الامم جاری
اولوب بوسببدن ناشی عصر قدیم وآمد مدید دبرو معمور اولوب
اقتضای اسباب عوارض ایله بنیان نظامی مشرف انهدام اولان بلاد
ودیارده آثار باقیه ومصانع عدیده دن نیجه شی مشهودمز اولدیغی کبی تأسیس
وعادی قریب جدید اولان بلاد کثرتنده رجالده امصار قدیمه یه معادل
اولسه دخی اول آثار انده مشهود اولماز بو معنا دکلدر الا معمور قدیمه
ده جاری اولان اطوار عادات طول ازمان وتداول رجال وتکرر اعمال
ایله بین الانام راسخ ومستحکم اولوب بلاد جدیده هنوز غایت وکماله
بالغ وواصل اولمدیغندن ناشیدر وبو امرک صدقی حالا عهدمزده ممالک

اندلسده

اندلسده جاری اولان احوالدن معلومدرکه ممالک مزبوره الان رسوم
صنایع ایله قائم ودائم اولوب بلاد وامصارنده بین الاهالی معتاد ومتعارف
اولان مراسم مألوفه وعادت معروفه داعی اولدیغی صنایع عجیبه نک
جمله سنده حذق ومهارت اصحابی رجال موجود اولدیغی مشهود
معلوممزدر شویله که طرح بنا وطبخ طعام وآلات لهو وغنا ورقص حرام
موجود اولوب وآو ضایع بنا ورسم عجیب وطرز غریب ومنازل
وقصورده بسط فرش وبساطده حسن تزیین جاری ومرعی در
کذلک معادن خزفدن مصنوع ظروف واوانی ولوازم بیوت و
وسوا عبید کلفت وترتیب لوازم سائره ودواعیه حظ شهوت ایله
اقتضا ایدن صنایعده دقت اولنمغله سکان ممالک اندلس سائر
ممالک اهل امصاردن بو وجهله ممتاز اولوب صنایع مذکوره ده
مهارت تامه وملکه کامله ایله موصوف وجمله دن زیاده حذق و
مهارت ایله معروفلردر مع هذا ممالک اندلس حالا مختل النظام واکثری
مواضعی پایمال سنابک الخیل اعدای لئام اولوب ورای بحر سفید
ده الکا مقابل ومحاذی اولان بلاد غرب اندن زیاده معمور واکثر احوال
ده حظ موفور اوزره اولدیغی ظاهردر وبو امرک مدار ومناسبی
دکلدر الا بوندن اقدم بسط وتمهید اولنان معتادرکه عهد سابقده
اندلسده دولت امویه قبیلندن دولت قوط یرنده دولت طوائف
قائم اولوب عهد کفر واسلامده مدت مدیده مقر دولت ومرکز سلطنت
اولمغله انده مراسم حضارت ثابت وراسخ وبر حده بالغ اولمش
ایدیکه اقطارده بر قطرده اول مبلغه وصول منقول ومسموع دکلدر
مگرکه بلاد عراق ومصر وشام رتبه عمارنده بو مبلغه واصل اولوب
اندلس کبی انلر دخی طول آمد ایله معمور اولدیغی منقولدر بناء علی ذلک
ممالک اندلسده جمله اصنافنده صنایع رونق تام وکمال استحکام
اوزره موجود والی هذا الان آثاری باقی قالوب بالکلیه اندراسی
وقتنده دک زائل اولماز نتکم ثوب مصبوغه اشراب لوننده اتمام
اولنوب کما ینبغی راسخ اولدقده مدت مدیده باقی وزوالی عسیر اولور
کذلک ممالک تونس کبی ابتدا دولت صنهاجه بعده دولت موحدین
مقری اولوب دولتین مذکورتین مدت مدیده انده متمادی اولمغله

والله الخلاق العلیم **الفصل الثامن والعشر** فصل خامسک اون
سکزنجی فصلی حرف وصنایعک وجودی طالبلرینک وفرت رغبتلرینه
موقوف اولدیغی بیاننده‌در بو امرک سر وسببی اولدرکه انسانک
سعی وعملی مدار کسب ومعاش اولوب مدت عمرنده سود ونفعی الا
مقصور ومنحصر اولمغله جد وسعینی صرف ومجاناً اضاعت ایتمیوب
ساکن اولدیغی بلده‌ده قیمت وبها ایله رایج اولان نسنه‌یه صرف ایدرلر
تا که بر صنعت بین الناس رایج ومرغوب اولان قماش ومتاعی
منابه‌سنده اولمغله تحصیل معاشه توسل ایچون ناس انک تحصیل
وتعلمنه جد وسعی ایدرلر اما بر صنعت وحرفتکه بین الناس مطلوب
وسوق وبازارده رایج ومرغوب اولمیوب تعلیم وتعلمنه قصد و
توجه مصروف اولمیه اول صنعت مهمل ومتروک اولور بو سببدن
ناشی حضرت علی کرم الله وجهه‌دن بو بابده قیمة کل امرئ ما یحسنه
کلام حکمت نظامی وارد اولوب یعنی هر شخصک قیمت وبهاسی و
نظام معاش ومعادی اولان عمل حسن صنعت مستحسنه‌نک قیمتیدر
دیو درج دهان حکمت نشانلرین لؤلؤ یادگوهر نثار ایتدیلر وینه بو بابده
بر سر آخر خفی دخی بودرکه هر شیئک وصنعتک رواج واعتبارلری
دولت وسلطنتک طلب ورغبتنه موقوف اولوب ترویجنه باعث
وبادی توجه غرایه سبب عادیدر اما اول صنعتکه رجال دولت یاننده
مرغوب اولمیوب انجق اهل بلد قتنده مطلوب اولوب قوت رواجلری
دولتک اعتباری منابه‌سنده دکلدر زیرا ملک ودولت بر سوق
عظیم وچارسوی معظمدرکه هر شیئک اعتباری انده حاصل اولور
وقلیل وکثیر انده نسبت واحده اوزره جاری اولمغله سوق دولتده
رایج ومعتبر اولان صنعت ذاتنده هر نه قدر قلیل اولسه دخی اعتبار
دولت ایله کثیر اولمق ضروریدر اما زمره رعیت میاننده بر صنعت
هر نقدر مرغوب ومطلوب اولسه ده طلب ورغبتلری عموم اوزره
واقع اولمیوب رواج واعتباری ناقص اولور والله قادر علی ما یشاء

الفصل التاسع والعشر فصل خامسک اون طقوزنجی فصلی بلاد و
امصار خرابه مشرف اولدقده حرف وصنایع قلت ونقصان ترتب
ایتدیکی بیاننده‌در وبو امرک دخی تحقیقی بویله‌درکه فصل سابقده

طرح بنا ونسیج لباس وطبخ طعام وسائر اسباب ونظامی تکمیل واتمامه
اهتمام ایدوب بلاد مذکوره‌نک سوق وبازاری صنایع عدیده‌ده ماهر رجال
ایله مالامال اولمشیدی اگرچه تونس مملکتی کثرت مال ووفرت رجال وسائر
اسباب عمار ونظامده اندلس مرتبه‌سنه بالغ اولمیوب اندن اقل ایسه
ده ممالک تونس بلاد مصره قریب وهر سنه تجار ومسافرین مصره
عازم ومدت مدیده انده ساکن ومقیم اولمرله اهالی تونس رجال مصره
مخصوص وعادت وحرف صنعتلرن دخی استحسانه شایان گوردکلری
مراسم غریبه ورسوم عجیبه‌یی بلده‌لرینه نقل ایتدیلر وتسعین هجرت
حضرت محمدیه‌دن مائه سابعه حلولنده طائفه افرنج اندلس مملکتنک
جانب شرقیسنده واقع بلاده رفع لوای شقاق وتسلط ایله استیلا
ایدوب بلاد شرقیه‌نک اکثری سکانی تونس مملکتنه نقل ورحلت و
انده سکون واقامت ایتمرله تونس اهالیسی مصر واندلس رجالنه
مخصوص حرفت وصنعت وسائر عرف وعادتده بو ایکی ولایتک
رجالنه تقلید واقتدا ایدوب بعض اوضاعده مصرلیره وبعض
اطوارده اندلسلیلره مشارکت ومتابعت ایتدیلر اگرچه اشبو
عهود وعصورده تونس مملکتی مختل النظام اولوب بین الاهالی زمان
سابقده جاری اولان احوال طابعطه نظامدن خروج ایدوب زر ونقش
نگار رود بادی گشته آثار ومبانی دید عجم واعظمی سوداسنجه صبغه
کمال بر مرحله‌ده اصل راسخ ومستحکم اولدقده محلی زائل اولدیغنه
اول کمالک زوالی متعسر اولمغله حالا ممالک تونسده عهد قدیمده جاری
اولان حرف وصنایعک آثاری باقیدر وینه مغرب زمیننده
واقع مدینهٔ قیروان وبلدهٔ مراکش ایله قلعهٔ ابن حماد دخی اگرچه خرابه
مشرف ایسه ده بلاد مذکوره‌نک معموریتی وقتنده جاری اولان
مراسم حشمت وحرف وصنایعدن بعض آثاری باقی قالوب زمان
سابقده بلاد مذکوره‌نک عماری واهالیسنک نظام حاللرینه دلالت
ایدر وبو خصوصده وقوف واطلاع اصحابی وعدو سواده مخصوص
اولوب عین حکمت وچشم بصیرت ایله خرابه مشرف بر بلده‌ده بعض
آثار صنایع نظر اولندقده صحیفهٔ کتابده موجود اثر خط محکوک
گبی زمان قدیمده اول بلده‌نک عمار ونظامنه استدلال واستقلال اولنور

ذکر اولندیغی وجه اوزره صنایعك کثرت وجودی ناسك طلب ورغبتلرینه
منوط اولوب وطلب ورغبت دخی سکانك بلوك وفرت وسعتلرینه
موقوف ایدیکی ذکر اولنمشیدی اما بر بلده نك نظامی مختل واحوالی مهمل
اولوب سکان واهالیسی قلیل وناقص اولدقده اوده اسباب عز وحشمت
ومراسم زیب وزینت مهجور ومعطل اولمغله بقیه اهل بلد حوایج اصلیه
ولوازم ضروریه لری تحصیلنه اقتصار ایدوب تزیین وتجملدن قدرت و
مکنتلری قاصر اولور بو تقدیرجه کثرت رجال وقتنده اول بلده ده جاری
اولان مراسم عز وحشمته آلت اولان حرف وصنایعه رغبت اولنمیوب
اصحاب حرف ایچون صنعتلرینه امر معاشده انتفاع ممکن اولمامغله
بعضیسی کسب آخره سلوك وبعضلری دخی وفات ایدوب بو صنعتی
بیلور کمسنه قالمامغله بالجمله اول صنایعك رسم واثری محو اولور نقاش
ومذهب ونساج ومجلد وزرکر کبی که ممالك معموره ده عز وحشمت
وشوکت قائم ایکن مطلوب ومرغوب اولوب بعد الاندراس بالکلیه
محو ومضمحل اولور والله الخالق العلیم الفصل العشرون فصل
خامسك یکرمنجی فصلی طائفه عرب حرف صنایعه اهل اولمیوب
مطلوب وممالکلرنده مرغوب اولمدیغی بیاننده در بو امرك سر
وسببی بودر که طائفه عرب بلاد معموره یه ابعد دشت وصحراده کشت
وگذار ایدوب اکل وشرب ولباس وسکناده بلدی وحضریلر کبی دقت
وتکلفت ایتمدکلریله انلر ایچون حرف وصنایعدن استغنا حاصل اولمشدر
اما جانب شرقده واقع طائفه عجم ایله طرف غربده ساحل بحر سفیدده
ساکن فرقه نصارا تنعم وتلذذده وهر بر خصوصلرنده تزیین وتجمله
مألوف اولوب وانلر دخی تحصیل صنایع عدیده یه موقوف اولمغله حرفت
وصنعتده مهارت وممارست ایله معروف وموصوفلردر و طائفه عربك
وجه معاشی جمل وناقه یه مقصور اولمغله انلره مناسب مرحاده
رعی جمال وتسهیل نتاج ایچون تهیه وعاله محتاج اولوب بریه وبادیه
ده اقامت ایتمشلردر اما طوائف روم وعجم وسائر اصناف امم بلاد
معموره ده ساکن اولوب وجه معاشلری جهات اخری ایله حاصل اولمغین
بلده وممالکلرنده مرعای ابل ورجالدن حالیدر بو سببدن ناشی طائفه عربك
اوطان قدیمه لرنده دولت اسلامده مالك اولدقلری ممالکده دخی حرف

وصنایع قلیل اولوب لدی الحاجه قطر آخردن جلب اولنور اما اهل چین وهند وترك
طائفه نصارایه مخصوص بلاد وامصارده صنایع کثیره موجود اولوب سائر
بلاده انلردن اخذ واستجلاب اولنور وبلاد غربده ساکن طائفه بربریه دخی
سنین عدیده دنبرو بداوتده راسخ اولمغله اطوار واوضاعده عرب
مشابه سنده اولوب ولایتلرنده دخی بلاد معموره ده اولانلر کبی اولمیوب
ندرت حاللرینه اغلب دلالت ایدر بو سببدن ناشیدر که سابقده
ذکر اولندیغی اوزره مغرب دیارنده صنایع قلیل اولوب مهارتلری
نسج صوف وعمل نقات ودباغت جلد وادیمه مقصوردر زیرا
طائفه بربر عن اصل بادیه نشین اولوب بعده بلاد وامصاره نزول
ایتدکلرنده صوف غنمدن کسوه ولباس وجلد ادیمدن کفش وخفاف
اتخاذنده عموم بلوا اولوب ممالکلرنده موجود اولان اغلب امتعه لری
صوف وجلدده مقصور اولمغله صنایع مذکوره ده مبلغ کماله بالغ
وواصل اولدیلر اما دیار شرقده امم ماضیه دن فرس ونبط وقبط
وبنی اسرائیل وروم ویونان طائفه لری مالك اولوب نیجه سنین
وشهور واحقاب ودهور انده ساکن وسکان واهالیسی هم
بر خصوصده کامل الفنون وصنایعده ماهر اولمغله الی الآن رسوم
آثاری محو وزائل اولمامشدر اما ممالك یمن وبحرین وعمان و
بلاد جزیره یه حالا طائفه عرب مالك ایسه ده نیجه بیك سنه
دنبرو دولت وملك عرب انده قائم اولوب ابتدا عاد وثمود و
جبابره عمالقه بعده ملوك حمیر وتبابعه اذواء علی وجه التعاقب
انده مدن وامصار بنا وهر بر خصوصده ذروه کماله عروج واعتلا
ایتدیلر بناءً علیه ممالك مذکوره ده امد مدید ملك ودولت
طویل ومتمادی اولمغله صبغه حضارت راسخ ومستحکم و
حرف وصنایع محکم اولوب بونلردن اقدم ذکر اولندیغی اوزره دول
قدیمه نك خلل وانقضالریله زائل اولمیوب الی هذا الآن رسم واثری
باقیدر نته کم دیار یمنده منقش وملون کسوه ولباس حریر نسج
اولنوب اطراف ممالکه ارسال اولنور والله وارث الارض ومن
علیها الفصل الحادی والعشرون فصل خامسك یکرمی بر نجی
فصلی بر کمسنه ایچون صنایعدن بر صنعتده ملکه تامه ومهارت

کامله حاصل ایدکدن صکره صنعت آخرده مهارت وممارست حصولی قابل
اولدیغی بیانندهدر مثلا بر خیاط صنعت خیاطتده حاذق وماهر اولوب
مدت مدیده استاده خدمت وصنعت مزبورهده کرکی کبی مهارت تحصیل
ایتدکدنصکره طرح بنا وصنعت تجارتده ماهر اولمق مستبعددر مکرکم
ابتدا شروع ومباشرت ایتدیکی صنعتده کرکی کبی ماهر وکامل اولمیوب
ملکهسی راسخ اولمدیغندن صنعت اخراده ماهر اولمق ممکندر بو
امرک سر وسببی اولدرکه ملکات نفسانیه ثوبه اشراب اولنمش
صبغ لون کبی صحیفهٔ نفسده ثابت صفات راسخهدن اولوبه تأثیر و
نفوذی مستحکم اولمغله الوان ثیاب کبی محل واحدده دفعة اجتماع
وتزاحم ایتمزلر وبرکسنهنک نفس وطبیعتی فطرت اصلیه اوزره
باقی قالوب الوان صنایعدن برلون ایله متلون اولمیه قنغی صنعته مباشرت
ایلسه قبولی اسهل وحصولنه استعدادی احسن اولوب صحیفهٔ
طبیعتده کل النقش فی الحجر مرسوم ومنقش اولور اما نفس وطبیعت
ملکات نفسانیهدن بر ملکه ایله تلونی سبیله استعدادی ضعیف
وملکهٔ اخرایی قبوله ضعف اوزره اولور بو معنا بر امر بیندرکه صدق
وصحتنه لسان وجود شهادت ایدوب شهود ایله مرئی ومشهود
در ودائرهٔ عالمده وجودی اقل وامر لا یعقلدرکه بر صاحب
صنعت صنعتنه مشغول اولوب واولدیغی کارده حد کماله بالغ
اولدقدنصکره صنعت اخرایه مباشرت وانده دخی مهارت تحصیل ایدوب
رتبهٔ واحدهده ایکی صنعتده دخی کامل وماهر اولمق خلاف مشهوددر
حتی ملکهٔ فکریهده ماهر اولان اصحاب علم وفضیلت دخی حرفت
مشابهسنده اولوب فنون علمیهدن برفنده کامل وحد کماله واصل
اولدقده فن آخر ایله اشتغالنده رتبهٔ اولیه واصل اولماز وبلکه فن ثانی
ده قاصر اولوب قلت وندرت اوزره اولور وبعضیلری ایکی فنده
دخی احراز رتبهٔ ریاسته نائل اولور وبو امرک سبب قویسی ذکر
اولنان معنی اولوب صحیفهٔ طبیعتده حاصل اولان الوان صفات
نفسانیه ایله طبایعک وانقلابی واستعدادک دخی تفاوت
واختلافیدر الفصل الثانی والعشرون فصل خامسک یکرمی ایکنجیسی
حرف وصنایعک اصولی ومهارتی بیانندهدر معلوم اولهکه دائره

عالمده

عالمده بین الانام دائر ومتداول اولان اعمال واطوارک کثرت ووفرتی
سبیله حرف وصنایع دخی کثیر اولوب ضبطه عد واحصادن خارج اولمغله
علی حده هر برینی رفزده صحیفهٔ تحقیق وبیان اولمق متصور دکلدر لکن اول
صنایع متعدده وحرف متنوعهنک بعضیسی معمورهٔ عالمده ضروری الوجود
وبعضیسی دخی شریف الوضع اولمغله انلرک انواعنی ذکر وبیان وتحقیق
ایدوب ماعداسنی ترک ایتدک اما صنایع ضروریه فلاحت وتجارت
وخیاطت امثالی صنعتلردرکه انسان اکل وشرب ولباس ومسکنا
امورنده بو صنایعه محتاج اولوب نوع البشرک حیات وبقاسی بونلره
موقوفدر اما وضعی شریف اولان صنایع جلیله تولید وکتابت وغنا
صنعتلریدرکه هر برینک ثمره وفائدهسی تفصیل اولندقده شرف
اعتباری ظاهر اولور وتولید قابلهلره مخصوص بر صنعتدرکه وضع حملی
سهولت وولادتده قولای مخصوص وجه اوزره اعانتی متضمن اولوب
اکثریا مولودک حیات وبقاسنه بادی وسبب عادی اولمغله کارگاه
عالمده علی وجه العموم لازم الوجود موضوعی ام الولددر وصنعت
طب دخی فروع علم طبیعیدن بر صنعت شریفهدرکه موضوعی بدن انسان
اولوب ثمره فائدهسی حفظ صحت ودفع مرض علت اولمغله فضل
شرفی ظاهردر واما عمل کتابت والکا تابع اولان صنعت درافت
دخی بر شریف صنعتدرکه انسانک حوایج مصالحنی حفظ وتذکیر و
آفت نسیاندن منع وتقیید ایدوب اسرار ضمیر وضمائر نفسنی و
غائب بعیده تبلیغ نفایس علوم ونتایج افکاری صحائف اوراقده
ابقا وتخلید ایدر وصور معانی ایچون ترتیب اولنان رتب وجودک
دردنجیسی اولوب ابتدا وجود خارجی بعده وجود ذهنی بعده وجود
لفظی واندنصکره وجود خطی رتبهٔ رابعهده واقع اولمشدر اما صنعت
غنا نسب اوزان اوزره ترتیب الحان ایله اصوات نغماتک حسن
جمالنی استماعه اظهار ایدوب ترویج ارواح وتهییج اشواقه باعث
باعث اولمغله صنایع شریفهدن معدود اولمشدر اشبو صنایع مذکوره
که کتابت وطب وعمل موسیقیدر بو عملر ذاتنده نفیس وشریف
اولدیغندن ماعدا اعاظم ملوک وسلاطین ایله الفت واختلاطه داعی
ومجالس انس والفتلری وخلوتلرنده صحبت ومعاشرته بادی اولمغله

بو شرف خاص بونلره مخصوص اولوب صنایع اخرده حاصل دکلدر معلوم اوله که عنوان فصلدن بو آنه کلنجه ذکر اولنان صنایع ضروریه شریفه اصول اعمال اولوب دائرهٔ عالمده انلرک غیری موجود اولان صنایع حرف بونلره تابع واکثری حقیر و مبتذلدر لکن کاهیجه اختلاف اغراض و دواعی ایله احوال صنایع مختلف اولوب بر دولتده معتبر اولمیان صنعت دولت اخرده مقبول و مرغوب اولور والله الخلاق العلیم

الفصل الثالث والعشرون فصل خامسک یکرمی اوچنجی فصلی صنعت فلاحت و زراعت بیاننده در بو صنعتک ثمرهٔ فائده سی مایهٔ قوام ابدان انسان و حیوان اولان اقوات یومیه ایچون حبوبی جمع و ادخاردر بو طریقیله که زرع صالح اراضی ملینه یه بعض آلات مخصوصه ایله شق و تقلیب اولندقدنصکره زراعته مباشرت اولنوب قدر کماله ایرنجه سعی و تربیه و اصلاح ایله تنمیه ده جد و سعی و اهتمام اولنور بعده وقت حصاد حلول ایتدکده زروع نابته یی ساقلرندن قطع و دسته دسته خرمنکاهده جمع ایدوب محکم درس ایتدکدنصکره سنبله دانه لرندن اخراج و انبارلره وضع ایله حفظ و ادخار ایدرلر و انسانک نشو و نما و حیات و بقاسی قوت و غدا ایله حاصل اولوب قوت موجود و سائر اشیا معدوم و مفقود اولسه تعیش قابل و زراعت و حراثت تحصیل قوته متکفل اولمغله جمله صنایعه تقدیم اولنمشدر بو سببدن ناشی صنعت زراعت اهل بادیه و قرایه مخصوص اولوب سابقده ذکر اولندیغی اوزره بداوت حضارتدن اسبق و اقدم اولمغله بو صنعت قدیمه دخی انلره تخصیص اولندی شویله که حضری و بلدیلر زراعت و حراثت ایله مألوف اولمیوب دائما تکمیل مراسم عز و حشمته ساعی و انلک نظامنه داعی اولان صنایع دقیقه ده ماهر اولورلر والله الخلاق العلیم

الفصل الرابع والعشرون فصل خامسک یکرمی دردنجی فصلی صنعت بنا و طرح ابنیه بیاننده در **معلوم اوله که** صنعت مذکوره سکان بلاد و امصاره مخصوص صنایعک اول و اقدمی اولوب مصلحت سکنا ایچون بیوت و منازل بنا ایتمه نک طریقنی بیلکدر زیرا انسان عواقب امورنده فکر و نظر اوزرینه مجبول اولمغله صیف و شتاده حرارت و بردک

ضرر و اذاسی اندن منع و دفع ایده جک امورده تفکر ایدوب سقف و حیطانی مشتمل و جمیع جهاتدن شدت برد و حرارته حائل مساکن بیوت اتخاذ ایتمکی لازمدر و نوع بشر اقدم خواص انسانیت اولان فکر و نظرده متساویة الاقدام اولمیوب مراتب استعدادلری مختلف و متفاوتدر و اقالیم سبعه دن اقلیم ثانی و ثالث و رابع و خامس و سادسده ساکن اولان طوائف انام طبقات مختلفه اوزره عقل و دانشده معتدل اولمغله طرح بنا و سائر صنایعده مسلک اعتداله سالک اولوب افراط و تفریطدن اجتناب ایدر اما اولی و یدنجی اقلیمک سکانی و اهالیسی عقل و ذهنده نهج صواب و جادهٔ اعتدالدن منحرف و منصرف اولوب صنایع انسانیه ده و مسکن و منزل بناسنده فکرلری قاصردر و بلکه تناول اغذیه ده طبخ طعامه نظر ایتدکلری کبی امر سکناده دخی طرح ابنیه دن مستغنی اولوب حیوان وحشی کبی کهف و غارده ساکن اولورلر بوندنصکره و سائری معمار عقل ایله طرح بنا و اعداد سکنا ایدن کمسنه لر کاهیجه زیاده کثیر اولوب محل واحدده اجتماع و بیوت کثیره بنا ایدرلر لکن طائفهٔ مذکوره اصناف مختلفه دن مجتمع جمع کثیر و جم غفیر اولمغله بینلرنده معارفه اولمیوب اکثری بیکانه اولمغله اثنای لیلده بعضیلری بعضینک منزلنه دخول و هجوم ایتمک خوفندن ناشی مجتمع اولدقلری محلی دائراً مادار دیوار ایله حفظ و احاطه یه محتاج اولورلر بو صورتله محل مذکوره مدینهٔ واحده اولوب حکام انلری محافظه یه قیام و مضرت اشقیایی دفعه اهتمام و کاهیجه دخی اهالی بلده خارجدن اعدا استیلاسی خوفیله بر حصن حصینه التجایه محتاج اولملریله تحصین نفوس ایچون قلاع منیعه بنا اولنوب برای محافظه مستحفظین نصب و تعیین اولنور و تشیید حصون دخی ملوک و سلاطینه و یا انلره ملحق صدور و امرا و کبرای قبائله مخصوص اولوب سائر اهالینک قدرت و مکنتلری اندن قاصردر و دخی معلوم اوله که طرح ابنیه و منازلده اختلاف بلاد ایله ناسک احوالی مختلف اولوب هر بلده نک رجالی بینده معتاد و متعارف و هوا و مزاجلرینه موافق و وفق و قاعده حال و شأنلرینه مطابق وجه اوزره بلده یی اختیار ایدرلر و کذلک بلدهٔ واحده ده ساکن اولان رجالک احوالی

دخی بو منوال اوزره مختلف اولوب بعضیلرینک اولاد و عیالی خدم و
حشم کثیر ایله اولمغله عرصه ساحه سی وسیع بیوت عدیده یی
حاوی قصور و ارضی محتوی سرایلر بنا ایدوب شویله که حجار ایله
تأسیس و کلس رخص ایله مشید دیوارلر یاپوب سطوح و سقوفنی
نقوش رنکارنک ایله تزیین ایتدیلر ها سطح و دیوارلری همکونه صحیفه
ارژنک ایدوب مسکن و ماوالری شاننه غایت ایله اظهار عز و حشمت
ایدرلر و بونلردن ماعدا صدور و امرا و سائر اتباع و حواشیسی کثیر اولمغله
اعیان و رؤسا بو مرتبه ایله دخی اکتفا ایتمیوب حفظ ارزاق و غلال
ایچون مخزن و انبارلر و ربط دواب ایچون آخورلر بنا ایدرلر و سکان
بلدن بعضیلری دخی فقر و فاقه یه مبتلا اولمغله امر بناده قدر حاجت
اوزره اقتصار ایدوب زیاده یه مکنت و اقتداری اولمامغله نفس و عیالی
اسکان ایچون منزل صغیر ایله اکتفا ایدرلر و ملوک و سلاطین دخی تأسیس
قلاع و حصون ایچون طرح بناده ماهر معمار و مهندس کار و کذاره محتاج
اولوب تشیید و بناسی مراد اولنان قلاعک ترفیع احکامنده دقت
و اوضاع هندسیه اوزره وضع و طرحنده اظهار صنعت ایدرلر اشبو
صنعت بناکه پای کدایه مسکن و ماوی اولمق خصوصنده الا محتاجلردر
و اربابی دخی جمله اقالیمده موجود اولمیوب اکثر صنعت مزبوره ده
ماهر معمار و نجارلر اقالیم رابع ایله الا مجاور اقلیم ثالث و خامس
و سادسده بولنورلر زیرا طرف جنوبده واقع اقلیم اول و ثانی فرط
حرارت ایله موصوف و جانب شمالده اقلیم سابعده دخی شدت برودت
معروف اولمغله اعتدالدن خارج و منحرف و سکان و اهالیسی اکثر
صنایعده جاهل و انعام و بهایم مثلو اولوب صنعت و بناده
دخی راجلردر و بعضیلری ساز ایله طیندن معمول بقر و غنم ایچون مسکن
اتخاذ ایدوب و بعضیلری دخی کهوف غیرانده یعنی مغاره لرده ساکن
اولورلر و صنعت بنانک اربابی متفاوت اولوب بعضیلری دقایق
فن بنایه واقف و صنعتنده ماهر و بعضیلری دخی راجل و قاصردر
و بوندنصکره دخی معلوم اوله که طرح بنا انواع کثیره اوزره واقع اولور
اختلاف اغراض و امصار ایله مختلفدر و اماکن بلادده حائط و سنک حجر
و مدر ایله بنا اولنوب قطع احجار طین و کلس ایله بربرینه ربط و عقد

اولمغله جسم واحد کبی بکلخت اولور و بعض قلاع و حصونده دخی الحق تراب
ایله هموار استوار جدار اولنوب الا طابیه و باقیسنه طواب تسمیه اولنوب
طرح و وضعی بویله درکه اولا اخشابدن ایکی لوح هموار اتخاذ اولنوب طول
و عرضلرینک قدر و مقدارلری عرف بلاد ایله مختلف و اوسطی طولا درت
و عرضا ایکی ذراع اولور بعده ذکر اولنان ایکی لوح خشب اساس دیوار اولمق
اوزره حفر اولنان محله نصب و وضع ایدوب بینلرنده بعد مسافه عرض
اساسده صاحب بنانک اعتبار ایتدیکی مقدار اوزره واقع بعده لوحین
مذکورینک ارالرینه برقاج محلدن ذراع عصا کبی متعدد اخشاب
وضع اولنوب حبل و رسن ایله اول لوحلره محکم شد و بند اولندقدن
صکره ینه لوحین مزبورینک باشلری طرفنده واقع عصای باقی دخی
اوسته اچق صندوقه کبی ایکی لوح صغیر ایله سد اولنور بعده اول صندوقک
درونینه کرج ایله مخلوط تراب وضع اولنوب اجزای خاک و کلس
و صادوج ایله اختلاط و امتزاج ایتمک ایچون بعض آلات آب که ایله
محکم ضرب و دک اولنور و ضرب مکرر اولوب کلس و خاک اسفله اینجه
ایندکجه مره بعد اخری تراب وضع اولنور تا که فضای صندوقه کرکی
کبی مملو و ممتلی اولوب اجزای کلس و خاک جسم واحد کبی بکلخت
اولنجه عمل مذکور تکریر و اعاده اولنور و بوندنصکره ینه صورت اولی اوزره
اول وضع اولنان لوحلر اوزرینه طول و عرضده مساوی ایکی لوح آخر
دخی نصب و صندوق شکلی اوزره وضع اولندقدنصکره درونینه
کلس ایله ممزوج تراب القا اولنوب تمام اولنجه کالاول عمل ضرب
و تکریر اولنور و دیوار مذکورک قدر مفروض و مقداری الواح تنظیم
و ترتیب اولندیغی وجه اوزره درو شویله که سطور کتب کبی الواح
منصوبه بربرینه منتظم اولوب دیوار مذکور قطعه واحده کبی هموار و
مستوی اولور و دخی صنایع بنادن بریدخی کرج ایله حل و اطفا
ایتدکدنصکره اختلاط ما ایله حاصل جداری طلا به مانع اولان طراوت
و حرارت ناریه و مزاجی اعتداله مائل اولنجه بر و بالکی ماهچه مقداری
طوروب بعده لسان ترکیده ماله و یا فرچه تعبیر اولنان آلت ایله صحیفه
دیواری طلا ایدرلر و دخی صنایع بنانک بری دخی انشای سقوف و
و سطوح درکه برینک دیوارلری اوزرینه دیرک و کریش تعبیر اولنور

اخشابدن ستونه سارجه مدور وضع اولندقدن صکره اوزرینه اره و
منشار ایله پرداخته ویا غیر پرداخته فرش وتشمیر اولنوب بعده
اول الواح مفروشه اوزرینه صاروج ایله ممزوج تراب صب والقا اولنوب
ولصکره اجزای کلس وخاک کرکی کبی امتزاج والتحام ایدنجه بعض آلات
ایله ضرب ودق اولنور بعده روی جدار کبی اوزری کلس ایله طلا اولنوب
مرآت مجلا کبی تسویه اولنور ودیه صناعت بنا انواعنک بری دخی منجینو
جدار ونقش دیوار درکه بعض بلاد وامصارده کلس خشکی اب ایله عقد و
تخمیر ایتدکدنصکره بقیهٔ بلل ورطوبت موجود ایکن بالای جداره دفع
اولنوب قطعه قطعه تفریق وتناسب هندسیه اوزره منافب
حدید ایله مجسم اشکال کونه کون نقش وتصویر اولنور که رونق وضیاسی
بغایت تحسین اولنور وبعض بلاد ودیارده دخی مرمر ورخام وحرف
صدف وبوکجوع دانه لری مخلوط وسط جدارده کلس مبلول ایله بربرینه
ضم اولنوب اصحاب صنعت میاننده معروف وطرز مألوف اوزرینه
برکونه ترتیب وتشکیل اولنور وصحیفهٔ جدارانک ایله نظر وعیانه
وقطع ریاض وخلقت الاشجار کبی ظاهر اولور وکذالک اصحاب صنعت
بنا ذکر اولنان ضایعدن غیری حفظ ما ایچون بیوت ومنازلده
حیاض وصهاریج بنا ایدوب قنوات مسنات ایله مخزن خارجدن اخذ
ایتدکلری میاهی اول حوض صهریجه اجرا ایچون ممر ومرور خامدن
معمول قبولری اعداد ایدرلر وصنعت بنا دقایق فن هندسیه
یی جامع اولمغله اصحاب حذق ومهارت ایله مختلف اولوب مدینه
واسعه معمور اولدقجه بنالری دخی زیاده کثیر اولور ودخی معلوم
اوله که بعض ممالک عظیمه ده امرا وحکام دخی بنایه دائر اموردده
معمارلره مراجعت ایدوب واقع اولان منازعاتی اتمک رأینه حواله
ایدرلر زیرا بلاد کثیر الازدحامده واقع مساکن ومنازل زیاده مرغوب
اولوب مزاحمه کثیره اولمغله اعلا وادنا متصرف اولدقلری منازلک
منافعنی کندولرینه تخصیص وقفا وهواسنه دخی آخری مشارکتدن
منع ایدرلر کذالک ساکن اولدقلری منزلک حائط وجدارینه ایراث
رخنه خوفیله طام ابنیه سنی استعمالدن جیرانینی منع ایدوب بلا حق
شرعی تصرفلرینه رضا ویرمز ومزاحم حقوق ابنیه دخی نزاع ایدوب

طریقده حق مرور وسیل ماء بنز بالوعه ده دعوای استحقاق ایله
منازعه ایدرلر وچوق کره دخی ملاصق ابنیه ومتضایق ابنیه سببیله
جیران محله دن بعضیلری حائط بنایه وعلو هوایه وقنوات مایه استحقاق
اخذدن ادعا ایدوب وبعضیلری دخی مشاهده میل جدار وخشیه
سقوط دیوار ایله هم جوارینه حاکه اخصار ایتمکله علی قول من یراه
اول حائط حائنک ضررینی کندودن دفع وقلع جدار ایله طلب وحکم
قضا ایدرلر وشریکین بینده مشترک اولان منزل عرصه سنک تقسیمی
اقتضا ایدوب شرکانک منفعتلرینه خلل کلمک اوزره قسمت
عادله ایله حصه لرینی افراز وتمییز اولنمقده سائر امور دنیاده بنالره
مراجعت اولنور وامور مذکوره ده منازعاتک دفعی اکثر تا سکت
مجهولی اولوب ابنیه وسقوف احوالنه علم ووقوفی اولان اصحاب
اهل خبر وبصیرتک رأی وتدبیرلریله حاصل اولور شویله که معمار مهندس
محل منازعة فیه اولان محله حاضر وحائط جدارک میل واعوجاجنه
ناظر اولوب حبل وذراع وسائر آلات بنا استعمالیله حقیقت
حاله بعد الاطلاع ضررینی کشف وافهام وطریق دفعنی حکامه اعلام
ایدر وکذالک بعض مساکن ومنازلک تقسیمی اقتضا ایتدکده اول
منزلک عرصه وبناسنی مساحه ایدوب شرکایه نافع وجه اوزره حصه
لرینی تقسیم وافراز ایدرلر وکذالک بر محله جلب ویا بر موضعدن
دفع سیل فضلات اقتضا ایدوب قنوات مسناة وضع ایتدکده اول
میاه فضلات مرور وسیلان ایتدیکی محلده واقع بیوت وجیطانه
نشف وسرایت ایله ضرر اتمک اوزره بنا ایدرلر وکذالک ذکر
اولنان استاذلر بو خصوصده وسائر احوال بناده ماهر اولمغله
مراجعت اولنان اموردده صنعتلرینی اجرا ایدوب منازعات وقوعنده
حکام انلره حواله ایدر مع ذالک اصحاب صنعت وبنا بولندقلری دولتک
قوت نسبی اعتباریله جودت قصورده مختلف اولوب بنیان دولت
متین ومستحکم اولدقجه صنعت بناده حذق مهارت دخی کمال رسوخ
حاصل اولور زیرا بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره حرف وصنایعک
کمال کثرتی دولتلرینک قوت وطالبلرینک وفرتنه تابع اولمغله سابقی
دولتده امر بنا دخی سائر امور کبی تکلفدن خالی اولوب لدی الاقتضا

دیار وقطر اخردن جلب واحضار اولنورلر نته کم خلفای امویه دن ولید
بن عبد الملک زمان خلافتنده مدینه منوره ده مسجد نبویه وقدس شریفده
مسجد اقصا وشام شریفده واقع جامع تعمیر وبنا مراد ایتدکده بلده
قسطنطنیه ده قیصر رومه آدم کوندروب فن بناده ماهر عمله ارسال ایتمک
اوزره نامه ارسال ایتدی وقیصر دخی ولیده کفایت مقداری بنا ارسال
ایدوب مساجد مذکوره یی تشیید وانشا ایتدی ودخی معمار بنا اولان
کمسنه فن هندسه دن بعض مسائله عارف وطریق استعمالنه
واقف اولوب لدی الحاجه عمل واجراسنه قادر اولمق لازمدر ازجمله
لغب شاقول ایله تسویه حیطان واخذ ارتفاع ایله اجرای میاه
وبونلرک امثالی سائر اعمال بنا واصول فروع هندسه دن شئ کثیره
محتاج بولندیغی ظاهردر وکذلک جر اثقال دخی بعض آلاته موقوفدر که
تحصیل وترتیبی حیل هندسیه یه منوط ومربوطدر زیرا قلعه ومناره کبی
بعض اجرام عظیمه احجار کبیره ایله تشیید بنا اولندقده وجه ارضدن
اول حجر ثقیلک قرار وبنایه رفع ونقلندن عمله عاجز اولمغله نسبت
هندسیه اوزره مقره شکلنده بر آلات ترتیب اولنوب بالاده زیره
محدود بر حبل تعلیق اولنوب قطع احجار اول حبل ایله رفع وجر
اولندقده جرم ثقیله خفت ایله محلنه واصل اولور وآلات مذکوره یه
محال اطلاق ایدرلر وجر اثقال سائر ادوات بنانک مجموعی میان ناسده
متفاوت ومتداول اولان اصول هندسیه ایله تمام اولوب وطرح
ابنیه فن مذکوره مراعات ایله حاصل اولور وطاق کسرا کبی ازمنه
قدیمه ده بنا اولنوب حالا عهدمزده موجود ومشهودمز اولان ابنیه
عالیه دخی حیل هندسیه وآلات بنائیه ایله وجوده کلمشدر وناسدن
چوق کمسنه بونلرک اقدم بو خصوصدن غافل اولمغله بو مقوله ابنیه
عظیمه یی وقتیله جاهلیتده عاد وشداد قومنه نسبت ایدوب جثه
وبدنلری عظیم وجسیم اولمغله آثار قدیمه یی انلرک قوت جسمانیه سنه
اسناد ایدرلر لکن بونلرین زعمی صحیح اولمیوب بلکه ذکر اولندیغی اوزره
امر بناده حیل هندسیه یه واقف معماران اسلافک صنعتلری آثاری
اولدیغی ظاهردر والله بحقائق حالیته الفصل الخامس والعشرون فصل
خامسک بکرمی نشیجی فصل صنعت تجارت یعنی دولکرلک صنعتی بیانینده در
وصنعت

وصنعت مذکوره صنایع لازمه وحرفت ضروریه دن اولوب ماده سی الواح
واخشابدر وبونک دخی تحقیق وبیانی بویله در که صانع قدیم جل شانه
حضرتلری انابه صنع جمیلی آلات مصنوعات بدیعه نک هر برنده نوع بشر
ایچون نیجه منافع جلیله خلق وایجاد ایتمشدر که انسان انکله ضرورات
وحاجاتنی تکمیل ایدوب لدی الحاجه انکله انتفاع ایدرلر واول مصنوعات
بدیعه نک بری اشجار متنوعه در انسان ایچون اولان منافع وفوائدی
ضبط عدد واحصادن اولوب احاد ناسدن هر برفرده معلومدر که
منافع شجرک بری بودر که طول مدت وبا اصابت آفت ایله طراوت
رطوبتی زائل وخشک اولدقده کسر وقطع اولنوب حطب اتخاذ
ایدرلر ومنافع اخشابک اقدم واولی بودر که اشتعال نار ایچون هیزم
وحطب وطرد حیوان ایچون عصا وسقوطه غالبندن خوف اولنان
انقلابه استون اتخاذ ایدوب بونلرده وسائر امور ضروریه لرنده استعمال
ایدرلر وذکر اولنان منافعدن شهری بدوی وحضریه مخصوص منافع
اخر دخی موجود اولوب بریه وبادیه ده وبلاد وامصارده سکان
واهالی اندن انتفاع ایدرلر اما اهل بریه نک اخشاب ایله انتفاعی
بو وجهله در که رجالی خیمه لرینه ونسوانی محملرینه بند وعمود واوتاد
ایدوب تیر وکمان اتخاذ ایدرلر اما سکان بلاد وامصار دخی ساکن
اولدقلری بیوته سقوف وبابلرینه اغلاق وجلوس ایچون سریر وکرسی
اتخاذ ایدوب وسائر بونلرک امثالی حاجتلرینی تکمیل ایدرلر وبونلرک
امثالی ذکر اولنان امورک هر بریسی اگرچه اخشاب ایله حاصل اولور
ولکن وجه سابق اوزره تألیف وترتیبی وتشکیل وتصویری صنعته
موقوفدر وسواد اخشابی وجه مخصوص اوزره تصویر وتشکیل
وصور مطلوبه یی تحصیله وتکمیله متکفل اولان صنعت تجارت اولوب
اول دخی جودت تصور اعتباریله اقسام مختلفه یه منقسمدر بناء علیه
بو صنعتک اصحابی جمع اولان اخشابی ابتدا تبشه وتبر کبی بعض آلات
ایله قطع وحصار ویا اره ومنشار ایله الواح مستویه یه فصل وتفریق
ایدوب بعده انلری مراد اولنان وجه اوزره بر بره جمع وترکیب
ایدرلر شویله که اخشابدن معمول هر نه کونه نسنه مراد اولنورسه
حاضر اولان اجزای خشب والواح ایله عصای حیوان کبی نظم وصنعت

وصنعت مذکوره یه تجارت وصاحبنه نجار اطلاقی اولنور ودائرهٔ عالمده
وجودی لازم اولان صنایعدن معدود ومعلوم اولهکه صنعت نجارنك
جودت کمالی دخی سائر حرف وصنایع کبی وسعت ودولت وعمار مملکته
تابع اولمغله ممالك معمور اولوب سکان واهالیسی تخت وسریر وسقف
وباب وسائر آلات وادوات بیوده تزیین وتکلفه مائل اولدقجه
صنعت نجارت دخی حد کماله واصل واستاد نجارلر حادث اولوب
قدر حاجتدن فضله غریب وعجیب صنعتلر ایجاد ایدرلر مثلا زاج و
ابنوسدن معمول اخشاب عدیدهدن مصنوع تخت وسریر وابواب
بیوت اتخاذ اولنوب سائر آلات وادوات منزلده دقت وکلفت
اولنور شویله که رنده تعبیر اولنور آلات ایله الواح واخشابی تراشیده
قلوب هموارة ومستوی قلدقدنصکره طرز مرغوب وطرح مطبوع اوزره
بربیره جمع وترکیب ومیخ ومسمار ایله برکونه ربط وترتیب اولنور
که نظر وعیانده جسم واحد کبی مشاهده اولنور وسفن بحریه دخی
الواح ومساردن معمول ومصنوع اولوب انشا وبناسی صنعت
نجارنده ماهر رجاله موقوفدر زیرا سفن بحریه اجرام هندسیه ایله بر
شکل غریب وهیکل عجیبدرکه شکل ماهی اوزره مصنوع اولوب
وشکل مزبور شق ماده سهولت وسیر حرکتده خفت وسرعته
موجب اولمغله سفینه دخی زیاده صدر وسنیله سیله سیر ایدن
سمك صورتنده انشا اولندی وسمك وماهی ایچون ثابت اولان
حرکت حیوانیه بدلی سفینه یه بادبانلر انشا اولنوب زورق صغیر
واساطیل سلطانیه امثالی کشتیلر اجنحهٔ طیور کبی متعدد کورك
دخی وضع اولنور اما صنعت نجارت سفن بحریه وسائر ابنیه
انشاسنده فن هندسیهدن استمداده موقوف اولوب صاحبی
علم مذکوردن وایه دار حظ موفور اولمق لازمدر زیرا مواد اخشابڭ
صور مطلوبهیی علی وجه الاحکام قوهدن فعله اخراج عموم وخصوص
وجهی اوزره تناسب مقادیر اشیایی بیلمکه محتاج اولوب معرفت
تناسبده مهندس کامله مراجعت لازم اولدیغی ظاهردر بو سببدن
ناشی زمان قدیمده فن هندسیهده ماهر اولان حکمای یونانیهنك جملهسی
صنعت نجارنده امام اولوب دقایق فن ونیادهٔ عارف وصناعت

مزبوره

مزبورهده ماهر ایدیلر حتی علم هندسهده کتاب اصول منوللغی حکیم اقلیدس
نجار اولوب بانی الکه صنعت مذکوره ایله معروف ومشهوردر وکتاب
مخروطات صاحبی ابلونیوس ومیلاوش حکیم وانلرك امثالی مهندسین
اقلیدس کبی نجار اولوب صنعت مذکورهده ماهر ایدیلر بعض کتبده
مسطور ومذکور اولدیغی کبی بین الخلیفه صنعت مذکورهنك ابتدا موجدی
ومعلمی حضرت نوح علیه السلام اولوب وقت طوفاندن معجزهٔ جلیلهلری
اولان سفینه نجاتی صنعت مذکور ایله بنا وانشا ایدیورمهلری مسطوردر
وبیت مذکور الیه نجار اولملری حقنده وارد اولان خبرك وقوعی
ممکن الیه ده وقت طوفاندن ونیجه بیك سنه مرور ایدوب عهد بعید
وآمد مدید اولمغله صنعت مذکورهنك ابتدا معلمی حضرت نوح علیه السلام
اولدیغنه دلیل قوی وبرهان قطعی قائم اولمامشدر بلکه حضرت نوحدن
مقدم سفینهنك وجودینه وصنعت نجارنك وقوعنه متعلق نقل
صحیح وارد اولمیوب کتب سماویه وسائر کتب تواریخده ذکر وبیان
اولنمادی الیه بنای سفینهلی ابتدا حضرت نوحه توجیه ایله نجارنك
قدمنه اشارت قصد اولندی اما حرف وصنایع بین الخلیفه ابتدا
الهام ربانی ایله حاصل اولوب بعده کسب وتعلم ایله کمال بولدی والله
تعالی اعلم الفصل السادس والعشرون فصل خامسك یکرمی آلتنجی
فصلی خیاطت وحیاکت بیاننده در معلوم اولهکه عقل معاش و
معادده کامل ومعتدل اولان ایچون تحصیل سکنادهٔ فکر وتأمل لازم
اولدیغی کبی ستر بدنده دخی واجب اولوب اسبابنه مباشرت و
مبادرت اقتضا ایدر وحر وبردن وقایه وصیانت ایچون ستر
بدن وپوشش ثوب منسوج ایله حاصل اولوب نسج ثیاب دخی پنبه
وکتان وصوف غنمدن تافته اولان تار وپودی دستکاهده بافته
ایتدکدنصکره کسوه وجامه اتخاذ ایتمکله حاصل اولور وصنعت
مذکورهیه حیاکت وصانعنه جولاه وحائك اطلاق اولنور وبریه
وبادیهده کشت وکذار ایدن امم وحشیهنك اکثری لبس ثیاب ایتمیوب
وایدنلری دخی احرام واشتمال کبی یکپاره ثوب ایله اکتفا واکتفا
ایدرلر اما سکان بلاد وامصارده جولاهلرك کسوه ولباس ایچون نسج
جوقه وکرباس مقراض ایله قطعه قطعه قطع ایدوب تمام شخصك قد وقامتنه

واعضا واندامنه مناسب ثوب اولمق اوزره بریده ایدکدنصکره ابریشم
وسائر رشته ایله اول قطعه لری بربرینه وصل وضم ایلیوب جامه ولباس
اتخاذ ایدرلر وصنعت مذکوره دخی خیاطه وصانع وصاحبنه خیاط اطلاق
اولنور وطائفۀ بشر حر وبرددن وقایه ایچون لبس وثیابه محتاج اولمغله
صنعت خیاطت وحیاکت صنایع ضروریه دن اولوب حائک وحیاکه
احتیاجی معزز در وجولاه ایله خیاطه احتیاج بوندن ناشیدرکه
صوف وقطن وکتندن معمول ومغزول ایلکلری ارش وارغاج ایدوب
دستگاهه وضع وعلی وجه الاحکام نسج واکمام ایتدکدنصکره قطعه
قطعه طی وحفظ ایدرلر وشال واحرام کبی صوفدن معمول اکسیه نی
دوشنرینه وضع والقا ایدوب البته قطع وکتابع اکتفا ایدرلر
وخیاطه احتیاج دخی بوندن ناشیدرکه ذکر اولنان امتعۀ منسوجه
قطعه قطعه بریده مقراض ایدوب هر بلده ده معروف ومعتاد
اولان وجه اوزره دوخته ایدرلر لکن صنعت خیاطه بریه وبادیه
ده جاری اولمیوب بلاد وامصاره مخصوص اولمشدر زیرا اهل
بر به هر حفوصنده قدر حاجت ایله اکتفا وترک کلفت ایتمکله سوزن
خیاطه دوخته لباس استعمالندن مستغنیدر وصنعت خیاطه
اسباب تزیین وتجملدن معدود وبلاد وامصاره مخصوص اولدیغندن
اثنای حجده لبس احرام شعار اهل اسلام اولوب ثوب مخیطدن نهی
وتحریمک سری معلوم اولور زیرا فریضۀ حجک مشروعیتی جمیع تلذذات
دنیویه نی ورای ظهره القا ونوکد ایتدیکی هیئت وصورت اوزره
درگاه حضرت حقه رجوع والتجا جانبنه کشش اولوب واقعۀ حکمت
حین ولادنده خلقت مذکر اولمشدر تاکه عبد مسکین قلب وقالبی
علایق جسمانیه وشهوات نفسانیه دن خالی اولوب طیب نسایه
تقرب وثوب مخیط وکفش وخف وصید شکار وسائر معتاد ومألوف
ووقت زائل ومفقود اولان حظوظات نفسانیه دن دستشنه تعرض
قطع اولنه بلکه صرف نیت وقدم ذلت ومسکنت ایله عزمنه محشره
واران عبد کندوهیئتنده درگاه حضرت حقه روی مال اولوب فعل وصدق و
اخلاصه قرین اولدقده رحم مادردن خروج ایتدیکی یوم ذ بوندن خلاص

اولمق

اولمق رجاسیله مجازاته استحقاقی کسب ایلیه سبحانک ماعرفناک و
ماعبدناک ورا حمکه بهم فی طلب مدا بهم الیک معلوم اوله که ذکر اولنان
صنعت حیاکت وخیاطت صنایع قدیمه دن اولوب حرارت وبرودتی
معتدل اولان اقالیمده بونلرک وجودی ضروریدر اماکربت وحرارتی شدید
اولان اقلیمک اهلی نسجین بدنیه یه محتاج اولمغله حیاکه خیاطدن
مستغنی اولوب اقلیم اولده ساکن اولان طائفۀ سودانک اکثری کسوه
ولباسدن عاری اولمق اوزره سمعمزه بالغ اولمشدر وذکر اولنان صنعتلرک
قدیمنه بناءً عامۀ ناس انلری انبیای متقدمیندن اولان حضرت ادریس
علیه السلام حضرتلرینه نسبت ایدوب وبعضیلری دخی هرمس نام بر ذاتک
ایجادیدر دیدیلر هرمسدن مراد بنه حضرت ادریس علیه السلام اولمق دخی
مرویدر والله الخلاق العلیم الفصل السابع والعشرون فصل خامسک
یکرمی یدنجی فصلی صناعت تولید یعنی ابه لک صنعتی بیاننده در بیاننده در
معلوم اوله که صنعت تولید بر صنعتدر که انکله طفل مولدی بطن ام
ورحم مادردن رفق وملایمت ایله اخراجک وبعد الخروج وجه اتم
اوزره ولدواده صالح ونافع اولان تدبیر وعلاجی کیفیتی معلومی اولور
وصنعت مذکوره بلاد اسلام وکفرده اکثر بالنسوانه مخصوص اولوب
انلر بر بر لرینک حاللرینه واقف ومطلع اولمغله شرعاً وعرفاً صنعت
تولیده اهلیتلری ظاهردر وصنعت مذکوره نک اهلنه قابله اطلاق
اولنوب وتسمیه ده اعطا وقبول معناسی استعاره طریقیله
اولندی کویا والدک حاملی طفل مولدی قابله یه اعطا ایدوب او دخی
اخذ وقبول ایتدیکی ایچون قابله اسمیله تسمیه اولندی وبو صنعتک
بیان وتفصیلی بوبله درکه جناب مالک الملک علی الاطلاق مبدأ صور
نفس وافاق جل شانه حضرتلری ارادۀ علیه لریله رحم مادرده مدت
مکث جنین اکثر طقوز ای تقدیر اولنوب عادت الهیه بو منوال اوزره
جاری اولمغله مدت مفروضه تمامنده اطوار خلقت حد کماله واصل
وجنین ایچون خروجه استعداد حاصل اولور وتکوین باری ایله طینت
مولدده مرکوز اولان استعداد فطری ایله تنگنای رحمدن خروج و
فضای شهوده ولوجه طالب اولوب قدمنهادۀ مهد وجود اولمغله
سعی واقدام ایتدکده منفذی مسلک ضیق اولمغله خروجی صعب و

اولور بو اثناده چوق کره قوت اقدام وشدت خروجدن بعض جوانب فرج
جرح وتمزیق ایدوب مشیمه رحمه متصل اولان حجب اغشیه‌یی قطع ایتمکله
مادر مولد متألم اولوب لسان عربده طلق اسمیله موسوم اولان وجع
ولادت حاصل اولور بو سببدن ناشی حامل قابله‌نك بو خصوصده
امداد واعانتنه محتاج اولوب تولید ومولدده بعض اعمال ایله معاونتی
لازم اولور شویله‌که حامله‌نك ظهر مخرجی رحمه محاذی اولان اسافل اعضاسنی
دلك وغمز ایدوب صنعت تولیدده مهارتی مرتبه اخراج جنین وتسهیل
ولادتده قوت دافعه‌نك فعلنه امداد ایدر ودستیاری عون باری
ایله وضع حملدن صکره جنین ایله رحم میاننده حاصل ومولددن سره
وناففدن معاسنه بر وصله عضو باقی قالور که مولد مشیمه رحمده
ایکن تغذی ایدوب تغذیه جنینه مخصوص فضله بر عضو اولمغله
بالولاده قابله اول عضوی قطع ایدر شویله که عضو مذکورك سره مولد
ایله امعایه متصل اولدیغی محلی بولوب ولدك امعاسنه واردیغی جهته
مضر اولمق اوزره قطع ومحل مزبوری تخصیص ایدوب اندن سنزه وتجاوز
اتمازو بعد القطع مکان جرحی کی ایله ویا آخر وجهله اصلاح ایدوب بعض
ادویهٔ نافعه ایله جراحتی دفعه سعی ایدر ودخی طفل مولد ضیق رحمدن
خروج ایتدیکی اثناده عظم واستخوانلری زیاده رطب اولوب
التنا واضعطافی سهل اولمغله چوق کره واقع اولور که مولدك
اعضا وجوارحنك اشکال واوضاعی متغیر اولور بو صورتده قابله
اعضای مولددن هر عضوی وضع اصلی وشکل طبیعیسنه رده
ارجاع ایچون اول عضولری یدیله صیغایوب خلقت سویه‌یی محافظه
یه سعی واهتمام ایدر بوندن صکره بنه قابله مولدك مادرینه تدبیره
مبادرت ایدوب بین النسوان صوك آش تعبیر اولنان کشت
پاره وغشابی اخراج ایچون اعضاسنی دلك ایله نرم ایتمکه مباشرت
ایدر زیرا چوق کره ذکر اولنان غشا مولدك خروجندن مدت قلیله
متأخر اولوب کمال اوزره مقدم قوت ماسکه حال طبیعیسنه رجوع
ایدرسه. اصحاب نفاسك نفسلری هلاکنه مؤدی اولور زیرا اغشیهٔ
مذکوره نقلیه‌دن اولمغله متعفن اولدقده عضونه رحمه سرایت
ایدوب هلاك واقع اولور وقابله بوندن احتراز واجتناب ایلیوب

اغشیه

اغشیه‌نك مولددن بر مقدار متأخر اولدقده وقت خروجه دك قوت واقعه
یه وجه مذکور اوزره اعانته مشغول اولور بعده بنه قابله مولدك حالنی
اصلاح وتدبیره رجوع ایدوب بعض ادهان ایله اعضاسنی طلا ورطوبات
رحمی تخفیف ایچون اوزرینه دورقابطه القا ایدر وکوچك دل تعبیر
اولنان عضوی دفع ایچون طفلك بوغازینه یبوب وتماغی فضولاتی
تنقیه ایچون انفنه معطس ادخال ایدوب مجاری عروق امعاسنده
واقع سده‌لری تنقیح ایچون مناسب لعوق ایله غرغره ایدر وبوندن
صکره بنه طفلك والده‌سنه وجع ولادت ایله اصابت ایدن وهن و
ضعفنه علاج ایدوب الم انفصال ولدایله رحمنه عارض اولان درد و
زحمه دوا ایدر زیرا طفل مولد والده‌سنك اعضای اصلیه واجزای طبیعیه
سندن معدود دکل ایسه ده لکن تکونی حالنده رحمه اتصال والتحامی
ومدت مدیده بطن امده مکث وآرامی سبیله عضو اصلی منزله‌سنده
اولمغله رحمدن انفصالی وقتنده والده‌سندن قطع عضو ایله حاصل
ووجعه قریب وجع حاصل اولور وولدك شدت خروجی تقریبیله بعض
جوانب رحم مجروح اولوب مداواته محتاج اولمغله وقت خروجده
حادث اولان جروحه دخی علاج ایدرلر بو ذکر اولنان دوا وعلاجلرك
جمله‌سنه قوابل اطبادن زیاده عارف اولوب بو بابده انلره مراجعت
اولنور بلکه ابتدای تولددن وقت فصاله واریجه مدت رضاعده مولد
ایچون عارض اولان علل وامراضه مداواته دخی طبیبدن اعلم وابصر
محتاج اولوب کثرت مشاهده وطول تجارب ایله قابله‌نك حذاقت
مهارتلری بو خصوصده اطبایه غالبدر زیرا مدت رضاعده انسانك
جثه وبدنی سخیف ومسترخی اولمغله بالقوه بدنه اطلاقنه صالح
اولوب وقت فصالی تجاوز ایلدکده اعضا وقواسی کامل وبالفعل
بدن انسان اخلاقی صحیح اولمغله طبیبه قابله‌دن زیاده محتاج اولنور
امدی قوای مخصوص اولان صنعت تولیدك وجودی نوع انسانك
بقاسنده لازم اولوب واتحاد بشرك توالدی وتناسلی اکثر اوقاتده
وغالب حالده قابله‌سز متصور دکلدر وکاهیجه دخی بعض اشخاص
بشر ایچون صنعت مذکوره‌دن استغنا واقع اولوب قوابله مراجعت
اولنان امورانك دخی سما ونبئه اولمقسزین حاصل اولور شویله که

یا انبیای عظام صلوات الله علیهم اجمعین حضراتنڭ حقلرنده مروی
اولدیغی کبی خارق عادە معجزه اولمق طریقیله ویاخود بعض مولودی الهام
ایتمکله وقت ولادت مدت رضاعده اقتضا ایدن امورلرینی خلق ایدوب
قوابله مراجعتدن مستغنی اولورلر اما امر مذکورڭ طریق وقوعی کثیر
اولوب کتب سیر وتواریخده مسطوردر که سلطان الانبیا
افضل التحایا حضرتلری عالم غیبدن تن پاك سرای وجودی تشریفلرنده
دست قدرتله مختون وناف مبارکلری مقطوع بولنوب دست مبارکلرینی
سطح ارضه وضع وچشم لاهوت بینلرینی جانب سمایه رفع ایتدیکی
حالده قدمنهادهٔ مهد شهود اولدیلر وکذلك حضرت عیسی علیه السلام
حضرتلرینڭ مهدده تکلملری وسائر بو بابده انبیا حقلرنده منقول اولان
احوال عبرت مآلی بو معنایه شاهد عدولدر اما الهام طریقیله صنعت
قابلەدن استغنا حصولی منکر اولمیوب وقوعی مستبعد دکلدر زیرا
نحل وزنبور کبی دستانه عقل وشعوردن عاری اولان حیوانات
الهامات عجیبه یه مختص اولوب اصحاب عقولڭ من کل الوجوه
ادراکی اوزرینه تفضیل خصوصا که کشف وکراماتله تکریمه مختص اولان
اولان انسانڭ صغیر وکبیری حالنده بعض خصوصلرنده ملهم
اولمسی بالطریق الاولی حاصلدر بوندن صکره تماما مولودڭ اول امر
شیر مادرنده حرص واقبالی واندرایچون الهام الهی اولدیغی شاهد
بینەنڭ اوضح واجلاسندن اولوب مخلوقات حقنده عنایت
الهیەنڭ حال وشانی ضبطه بیانی بیرون وعد واحصادن
افزوندر بو تقریر مذکوردن فارابینڭ وحکمای اندلسڭ انقراض
انواع وانقطاع مکونات امتناعنه وعلی الخصوص نوع انسانڭ
عدم انقراضی حقنده راه سخیفلرینڭ بطلانی ظاهر اولوب حجت
صورتنده ایراد ایتدکلری شبهه واهیه لرینڭ فسادی معلوم اولور
فارابی ایله اندلس حکماسی دیدیلر که نوع بشرڭ وجودی حین
ولادتنده وبلکه مدت رضاعده قابلەنڭ تربیه سنه محتاج اولوب
صنعت تولیده موقوف اولمغله نه آدم وجه ارضدن بالکلیه منقطع
اولسه اندن بر فرد وجوده کلمك محال اولور واکر بعد الانقراض زمره
بشردن بر مولد وجوده کلمك فرض اولنوب خلقت وتکوینه وقتنده

قابلەدن مستغنی اولدیغی تقدیرجه دخی بعد الوجود قابلەسز حیات وبقاسی
متصور اولماز زیرا صنعت قابله سائر حرف وصنایع کبی رای وفکره تابع اولمغله
اطفالده عقل وشعور نابود اولوب وتولد مفروضدن غیری بر فرد
دخی موجود اولمامغله مربی سز مولدڭ بقاسی لازم کلور دیو صنعت
تولیدسز بقای مولدڭ انتفاسنه حکم ایتدیلر بعده شیخ ابو علی سینا
فارابی بو بابده مخالفت ایله راینی ابطال قصد ایدوب عالم کون وفسادڭ
خرابیه وانقطاع انواعڭ امکاننه بعده عود ورجوعنه ذاهب بو وجهله
جواب ویروب دیدیکه عقلا جائز وممکندر که عالم بالکلیه خراب اولوب
نوع انسان وسائر انواع حیوان بالکلیه فنا بولدقدن صکره اوان بعیده
واحقاب مدیده مرورنده وقوعی نادر وبعض اوضاع غریبه سماویه و
اتصالات عجیبه فلکیه اقتضاسیله عناصرده انسانڭ مزاجنه مناسب
امتزاج حاصل اولوب حد اعتداله واصل اولدقده اول خمیر ممزوجدن
بر شخص تکون وتولد ایده بعده انڭ ایچون بر حیوان خلق اولنمق ممکندرکه
اول شخصی تربیه یه الهام وفطرت نهادنده مادر مهربان کبی شفقت و
محبت ابداع اولنمغین شخص مزبورڭ نشو ونماسی حدینه دك حفظ وتربیه
ایدوب بو وجهله قابلەدن مستغنی اولمق جائزدر دیو ابن سینا حی بن
یقظان نام رساله سنده بو بابده اطناب تطویل کلام ایتدی وابو علی
ابن سینانڭ رای فارابی یی ابطالده دعواسی صحیح الیسه ده دلیلی
باطل اولوب حاصلی سخندان عاطل کلام بی طائلدر وخراب اکوان و
انقطاع انواعده بز ابن سینایه موافقت ایدوب بو بابده رای واعتقادمز
مطابق الیسه ده لکن ذکر ایتدیکی دلیل ایله استدلال مختارمز دکلدر زیرا
دکلدر زیرا ابن سینانڭ دلیلی سخیف اولوب اتصال آثارڭ علت
موجبه یه استنادینه مبنی اولوب مذهب مردوده مبنی اولمغله صانع
عالم فاعل مختار اولدیغنه اقامت اولنان براهین ایله دلیل مذکور رد و
ابطال اولنور بو صورتده افعال ممکنه ایله قدرت قدیمه بینزه واسطه
اولمیوب جمله آثار اولا بالذات کیف مایشاء واختیار جناب حقدن صادر
اولدقده ابن سینانڭ ذکر ایتدیکی تکلفدن استغنا حاصل اولور وبوندن
صکره بز ابن سینانڭ راینه علی وجه الجدل تسلیم ایتدیکمز تقدیرجه دخی
بنه جواب قابل اولوب دلیلی رد وابطال اولنور زیرا دلیل مذکورڭ
خلاصه سی عناصردن تکون ایدن شخصڭ تربیه سی ایچون بعض حیواناتده

الهام خلق اولنمق صورتنه محصور اولوب بوکا دخی ضرورت اولمدیغی جهتله
معلومدر زیرا ذاتنده علم وکمال استعداد اولمیان حیواناتده الهام خلق
اولنمق جائز اولدقده عناصردن تکون ایدن مولد دخی کندوسی تربیه یه
ملهم اولمغه بر شی مانع اولمیوب بلکه بر شخصک نفسنده کندو مصالحنی
رؤیت ایچون الهام خلقی غیرک مصالحنی تمشیت ایچون ملهم اولمقدن
اولی واقربدر اعنی بو تقریر مذکوردن ظاهر اولدیکه کرک فارابی وکرک
حکما ایله ابن سینانک مذهب سخیفلرینک دعوالرینه بطلانه شاهد اولور
بو بابده رای واعتقادلرینک فرعینه دلیل اولور والله الخلاق العلیم

الفصل السابع والعشرون فصل خامسک یکرمی سکزنجی فصلی صنعت
طبک فائده سی وبلاد وامصارده اکا احتیاج کلی اولوب بریه وبادیه
ده ایکن استغنا حاصل اولدیغی بیاننده در **معلوم اوله که** صنعت
طبک منفعت وفائده سی معروف اولمغله بلاد وامصارده وجودی
لازم اولان صنایع ضروریه دن اولوب ممالک معموره ده ساکن رجال
ونسوان اطبایه مراجعتدن خالی اولمازلر زیرا طبک ثمره وفائده سی
حفظ صحت اصحا ودفع علل مرضی اولوب حذاق اطبا قانون حکمت
اوزره تدبیر ومداوات ایله اعتدال مزاجی حفظ وانحراف وانفصالی
دفعه اهتمام ایدرلر بوندن صکره معلوم اوله که جمیع علل وامراضک
اصلی تناول اغذیه دن اولوب اکل وشربده حد اعتدالی تجاوز
دن حاصل اولور نته کم اطبا بیننده منقول واتمه حدیث فنتنده
مدخول اسرار فن طبی جامع بر حدیث نبویه وارد اولمشدر که معده
جمله مرضک بیت وملاذی اولوب حمیه وپرهیز جمیع دوانک
راس واصلی دره وینه وجه مذکور اوزره حدیث آخرده دخی وارد
اولمشدر که انسانک مبتلا اولدیغی علل وامراضک اصلی امتلا
وتخمه اولوب معدیه طعام اوزرینه طعام ادخالندن ناشیدر
اما حدیث اولده وارد اولدیغی اوزره معده نک محل امراض اولدیغی ظاهر
اولوب شرح وتفسیردن مستغنیدر اما راس دوا واصل علاج
حمیه اولدیغنک وجهی بودر که حمیه بدن انسانه مضر اولان طعامدن
احتماء نافع اولان غذانی تقلیلدن عبارت اولمغله حمیه جمله دوانک
اصلی منابه سنده بر دوای عظیم اولدیغی ظاهر اولور اما حدیث ثانیده
وارد اولدیغی اوزره امتلا هر مرضک اصلی اولدیغی بوندن ناشیدر که

تخمه وامتلا بر طعام تناول اولنوب هنوز معده ده هضم اولمازدن
مقدم اوزرینه بر طعام دخی تناول اولنمغله امتلا اولور بو خصوصک بسط
وتفصیلی اوزره شرحی بودر که حق سبحانه وتعالی حضرتلری انسانی خلق وتکوین
ایدوب حیات وبقاسنی تناول غذا ایله حفظ ایتدیکی شویله که بدن انسانه
ابداع اولنان قوای نامیه غذائیه ایله حفظ و غذای مأکول معده وکبد و
عروقده هضم اولنوب اجزای بدنه ملایم دم اولدقدنصکره قوت نامیه
واسطه ایله لحم وعظمه منقلب اولور وهضم ده کاری بدنه غذا وحرارت
غریزیه طوراً بعد الطور طبخ اولندقدنصکره بدل ما یتحلل اولوب بالفعل
بدندن جزء اولمقدن عبارتدر وعظمک تفسیر وتحقیق بویله درکه غذا
طوق ودهانه واصل اولدقده اسنان ایله مضغ اولنوب تأثیر حرارت
فم ایله انده طبخ یسیر حاصل اولدقده فی الجمله مزاجی منقلب وصورتی
متغیر اولور نته کم بر لقمه طعام اولنوب بر خوشجه مضغ اولندقدنصکره
نظر اولنسه قبل المضغ بولندیغی مزاجه مغایر اغذه بر مزاج مشاهده
اولنور بعده غذای ممضوغ معده یه واصل اولوب حرارت معده دخی
انی طبخ ایتمکله مراتب هضمدن کیلوس اولوب معده ده مطبوخ اولان
طعام لب لطیفیدرکه بعد الطبخ معده انی عروق ماساریقا واسطه سیله
کبده ارسال ایدوب اسفل معده ده واندن رسوب ایدن ثقل ثفلی
امعایه رطوبت وثقیله سی مثانه یه ایصال ایتدکدنصکره قوت دافعه
سبیلیندن انی دفع واخراج ایدر وبعده حرارت کبد دخی خلط کیلوسی
طبخ ایدوب دم دقیقه منقلب اولور وغلیان طبخله اول دم دقیقک
اوزرنده نارنجی بر کوپک حاصل اولوب صفرا اولور وکبدده اول دم دقیقک
غلیاننده بر مقدار اجزای یابسه منفصل اولوب اسفل کبدده رسوب
ایتمکله خلط سودا تحیز اولور وحرارت غریزیه اول دم دقیقک بعض اجزای
غلیظه سی طبخدن قاصر اولوب فضج تام حاصل اولمامغله بلغم اولور ایشبو
ذکر اولنان وجه اوزره اخلاط اربعه نک حصولندنصکره کبد جمله سنی
جداول عروقه ارسال ایدوب مجاری عروقده حرارت غریزیه اخلاطی
تکرار بر کونه دخی طبخ وانضاج ایدر وبعده دم خالصک صاف ورقیقندن
قوت نامیه تصرف ایدوب غلیظی لحم واغلظی عظم اولور بعده بدل
ما یتحلل حاصل اولدقدنصکره اخلاط اربعه دن بدنده مجتمع وحاجت اصلیه دن

ازید اولان فضلات مختلفی طبیعت دفعه مشغول اولوب تعالی قمندن وعروقی
منافذندن ومخاطی الفندن ورجتی عیندن اخراج ایدر اشبو ذکر اولنان تحقیق
ایله غدانک بدنده اخلاط اربعه یه استحاله سی ولحم وعظمه انقلابی ثابت اولوب
قوه دن فعله خروج اتمه سنک طریقی معلوم اولدی بوندن صکره معلوم
اوله که جمیع امراضک اصلی معظمات حمیات اولوب اعرابان مزاجیه نک
اکثری حما انواعندن بر نوعه راجع ومطلق حمانک علت وسببی دخی بودر که
حرارت غریزیه ده فتور وقوت هاضمه ده قصور اولوب معده وکبد وعروق
ده واقع عروقدن واطوار هاضمه نک هر طورده علی وجه الکمال غدای طبخدن
عاجز اولمغله بدنده ناپخته وغلیظ وخلط فاسد اجتماعنه مؤدی اولور
واکثری طبخ غداده قصور دخی یا معده ده غدانک کثرت حرارت غریزیه
یه غلبه ویا طعام اوزرینه طعام ادخالندن نشات ایدر که اول معده ده
بر خوشجه طبخ اولنمغه زین طعام ثانی یی اکل ایتدیکندن حرارت غریزیه
یه انی طبخه مشغول اولوب طعام اول علی حاله ترک وانکی طعامی بره
عضمه متوجه اولور علی کلا التقدیرین حرارت غریزیه اتمام طبخدن عاجز
اولوب غدانک فضلی کامل اولماز بعده معده اول غدایی نامطبوخ حالی
اوزره کبده ارسال ایدوب حرارت کبدده غدای سابقده ناپخته فضله
باقی قالمغله معده دن وارد اولان غدای فاسد ایله اول ناپخته فضولک
جمله سنی عروقه علی حاله ارسال ایدر بو تقدیرجه کندویه نافع خلطی اخذ
ایدوب بدل ما یتحلل حاصل اولدقدن صکره طبیعتنده قوت موجود ایسه
عروقده مجتمع اولان اخلاط فاسده یی عروق ودمع ولعاب وسائر فضلات
اخراجیله دفع ایدر لکن چوق کره دخی اخلاط فاسده کثیر اولوب طبیعت
دفعندن عاجز اولوب عروق معده ده باقی وبو ما فیها متزاید اولور ورطوبت
مائیه سی کثیر اولان اغذیه واطعمه سائر مرکبات مزاجیه طبخ وفضلی حد
کماله واصل اولدقده بهر حال تعفن ایتمک مقرر اولمغله عروقده مجتمع اولان
خلط نامطبوخ دخی متعفن اولوب واخلاط متعفن اولدقده حرارت غریزیه عارض
اولمغله بدنده حما حدوثنه باعث اولور نته کم بر طعام زیل حالی اوزره ترک
اولندقده متعفن اولوب اندرده بر حرارت غریبه وابخره ردیه حادث اولور که
ابدانده دخی حما تعفن اخلاطدن وعفونت اخلاط طبیعتنک طبخ غدا وقصوریندن
واولدخی کثرت اکلدن ویا طعام اوزرینه ادخالندن نشات ایدوب حدیث

شربقده

شربقده وارد اولدیغی حمیات جمله امراضک اصلی اولدر وکتب طبیده
حمیات ایچون علاجلر ذکر اولنمشدر که ازجمله مریض معلوم العدد بر قاچ
کیفیته اطعمه مضره دن منع اولنوب بعده صحت حاصل اولنجه مزاجنه موافق
وعلتنه مناسب غدالر استعمال ایتدیررلر کذالک حال صحت مزاجده
وحفظ صحت مرض حما وغیری امراضدن سلامت ایچون تدبیرلر ایراد
کتب طبیده ذکر وتفصیل اولندیغی اوزره کاهیجه دخی بعض حمیله بدنده
موجود اولمیوب اعضای رئیسه دن ویا غیر بدن بر عضو مخصوصده
حادث اولمغله واول عضوده علت حدوثنه ویا ظاهر ویا باطن بدنده
قروح وادرام ظهورینه باعث اولور وکاهیجه دخی اعضادن بر عضوی
علیل اولوب انده موجود اولان قوانک ضعف وعلتنه مؤدی اولور
اشبو ذکر اولنان علل وامراضک اکثریا وقوعی وحدوثی بلاد وامصارده
اولوب بریه وبادیه ده وقوعی نادردر زیرا بلاد معموره ده اطعمه حسب
رجا موجود اولوب اهل امصارک اکل وشربلری کثیر اولمغله طعام
واحد ایله اکتفا ایتمیوب تناول اغذیه یه دفتری دخی مطبوخ کلدر واکثر
طعاملری رطب ویابس وبقول وبعض فواکه ایله تربیه اولنوب الوان
اطعمه لون واحد ایله اکتفا ایتمزلر وچوق کره دخی واقع اولمشدر که
بعضا اغنیا قتلرنده اغذیه نباتیه وحیوانیه دن بر لونده درلو طعام
بولنوب اکل وتناول اولندیغی مشهوددر اولمقدار اشبو اطعمه مختلفه
معده یه وارد اولدقده بر مزاج غریبه حاصل اولوب بدنه ملایم
وموافق اولمامغله طبیعت خصمندن عاجز اولمغین متعفن اولور
وسکان واهالیسی کثیر وموفور اولان بلاد وامصارده فضلات کثیر
اولمغله ابخره متعفنه حادث اولوب جو هوانک فسادینه مؤدی
اولور هیچ جدا هوای صاف ارواحه نشاط بخش ایدوب حرارت غریزیه
نک خصمنده تاثیرینه مفیدر بوندن صکره تحلیل فضولده حرکت و
ریاضتک معتادلری دکلدر بوسببدن ناشی بدنلرنده مجتمع اولان
فضول متحلل اولمامغله بلاد معموره ده علل وامراضک وقوعی کثیر
اولوب ومرضک وقوعی مرتبه سی صنعت طبیه احتیاجی مقرردر اما بریه
وبادیه ده حبوب وزروع قلیل اولوب بدویلرک اکلی قلیل وشدت
جوعه صبرلری غالب اولوب حتی قلت اکل عادت مستمره لری اولمغله

خلقت وجبلتلرنده مرکوز اولان حالت ظن اولنور و خبز و نان ایله
اکلی صالح اولان غدا دخی بریه ده معدوم و مفقود اولوب تنعم و ترفه
مالوف اولان بدوی وحضریلر کبی اطعمه لری بعض بقول و فواکه ایله دخی
ترکیبه دن خالی اولمغله طعام واحد و بسیط ایله اکتفا ایدوب و تناول
ایتدکلری غدانک مزاجی بدنلرنده نافع و موافق اولور و دخی اهل بریه نک
اکثری خیمه و خرگاه ایله گشت و گذار ایدوب بر محلده سکوت و اقامت
ایتمدکلرنده نوبنو هوای جدیده ایله کسب و نشاط ایدرلر و کذالک بریه
و صحراده واقع صیف و شتاده ساکن و مقیم اولان اهل بریه نک
منازل و مساکنی متباعد اولمغله رطوبات دخی قلیل اولوب بد الری
ابخره ردیه دن سالم و اکثریا اهل بریه خیل و صید و شکاره و سائر کسب
و کاره بالذات کندولری مباشرت ایدوب اعمال فضلات کثرت حرکت ایله
اندن زائل و ریاضت بدنیه موجود اولمغله خصلتری جید و حسن اولور
شو بلکه ادخال طعام علی الطعام ایتدکلری صورتده دخی طبخ غدا و تحلیل
فصولده قوت هاضمه و دافعه نک تاثیرلری قوی اولمغله مزاجلری صحیح
و علل امراضدن سالم اولوب فن طبه حاجتلری قلیل اولور بوندن ناشیدر که
بریه و بادیه ده طبیبک وجودی نادر اولوب اطبانک انده سکونی و
اقامتلری مستدعی درجه معاش دخی اولدیغی ظاهردر سنت الله فی عباده
ولن تجد لسنة الله تبدیلا

الفصل التاسع والعشرون

فصل خامس یکرمی طقوزنجی فصل خط کتابت صنایع انسانیه دن بر صنعت شریفه
اولدیغی بیاننده در معلوم اوله که صنعت خط اول رسوم حرفیه و
اشکال لفظیه درکه صحیفه خاطرده مرتسم اولان اعراض معانی اوزره
دلالت ایدن کلمات مسموعه یه علامت وضع اولنوب خطک مدلولی
الفاظ و الفاظک مدلولی معانی اولمغله معانیه دلالتده لفظه نسبت
ایله ایکنجی مرتبه ده واقع اولمشدر و ذاتنده بر صنعت شریفه درکه
انسانک حیواناتدن امتیازینه مدار اولان خواص خصائصندن معدود
اولوب نوع بشره مخصوص کمالات عملیه نک رأس و رئیسیدر زیرا
خط و رقم ایله نفوس ضمائرده مسطور اولان اعراض معانیه اطلاع
حاصل اولوب غائب و حاضره حکمی شامل در و شویله که بلاد بعیده
یه اعراب اولاد انده واقع حاجاتی قضا ایدوب العاب بدن ایله مباشرت

مؤنثدن اغنا ایدر و کذالک خط و رقم خازن گنجینهٔ علوم و معارف اولوب
صحف اولین و کتب اقدمینده درج و تسطیر اولنان عبر و اخبار و سیر
و آثارک ضبط و حفظنه مدار اولمغله منافع عمومیه یی جامع صنعت
جلیلة الاعتباردر و صنعت کتابت سائر صنایع کبی استاذدن اخذ
و نقله موقوف و اهالیسی موفور اولان ممالک معموره یه مخصوص اولوب
کثرت مشق ایله حاصل و طلب و تحصیلنه جد و رغبت کثیر اولان محللرده
متین و جید اولور بو سببدن اهل بادیه نک اکثری امی و کتابت و قرائتدن
خالی اولوب ایچلرنده قاری و کاتب بولندیغی صورتده دخی خط و قرائتده
قاصر اولورلر اما اهالی و سکانی موفور و زیاده معمور اولان بلاد و امصارده
صنعت کتابت حد کماله بالغ اولوب وجه اسهل و طریق احسن اوزره
مشق و تعلیمه قادر خوش نویس خطاطلر موجود اولورلر نته کم معموره
بالغ اولدیغی اوزره حالا بلدهٔ معمورهٔ مصرده تعلیم خط ایچون منصوب
استاذلر اولوب اشکال حروفدن هر شکلک وضع و رسمنه مخصوص
قواعد خطی طلبایه تعلیم و تفهیم و بدیریله طریق صنعتی تعلیم ایدوب
علم و عمل جهتیله ملکه کتابتده حذق و مهارتلری مبلغ کماله واصل اولور
زیرا صناعات علمیه و عملیه نک حد کماله بلوغی بلاد و امصارک وسعت
و عمراننه تابع اولوب و بلدهٔ مصر دخی زیاده معمور اولمغله معدن
علم و کمال اولمشدر لکن اندلس ایله مغرب دیارنده مشق و کتابت
بو منوال اوزره جاری اولمیوب مفردات حروفدن هر بر حرفک علی الانفراد
شکل و رسمی ایچون موضوع قواعد مخصوصه اوزرینه مشق و تعلیم اولنماز
بلکه اول امرده صنعت کتابته طالب اولان کمسنه تراکیب مرسومه
دن بر ترکیبی مره بعد اخری مشق ایدوب بعده اول خط مکتوبی استاذینه
ارائت و استاذی دخی بعد المطالعه بعض محللرینی تصحیح ایدوب
ملکه کتابته اقتداری حاصل اولنجه مشق و تعلیم بو منوال اوزره جاری
اولور و دیار عربده خط حمیری اسمیله مرسوم و معروف اولان خط عرب
ملوک تبابعه وقتنده حد کماله بالغ اولوب دولتلرینک وسعت و قوتی
و رجالنک فنون صنایعه رغبتی سببیله خط کتابتلری دخی مرغوب و
مستحسن اولدی بعده صنعت کتابت اهل انبار تبابعه دن اولوب
ارض عراقده ملک عربی تجدید و اقامت ایدن آل منذر دولتنده بلاد حیره یه

منتقل اولوب واندره دخی خوش نویس کاتبلر ظهور ایتدی لکن آل منذر
دولتی قوت بولمشکن تبابعه دولتی مرتبه سنه بالغ اولمیوب انلردن دون
اولمغله آل منذر صنعت کتابت و سائر نده تبابعه دن قاصر اولدیلر
بعده فن کتابت حیره دن اهل طائف و قریشه نقل ایدوب انلر دخی اهل
قلم و رقم اولدیلر منقولدر که اهل طائف قریشدن قلم ارقامه ابتدا النصب
اعلام وارقام ایدن شخص بر روایتده سفیان ابن امیه و روایت
اخراده حرب بن امیه اولوب کتابت حیره دن اسلم بن سدره نام
کمسنه دن اخذ و تعلیم ایتدی و بعضیلر ددیلر که اهل طائف قریشه
صنعت کتابت ارض عراقی آباد ایدن قبیلهٔ ایادیدلر ایله واصل اولدی
ددیلر انلر دخی دستاریخ همتلری ایله طائفهٔ مذکوره یه واصل اولدی دیو اهل
عراقدن بر شاعرک بیتیله استشهاد و استدلال ایدیلر بیت

قوم لهم ساحة العراق اذا ... ساروا جمیعا والخط والقلم

لکن قول اول رأی ثانیدن حقه اقرب اولوب قبوله احق والیق در زیرا
قبیلهٔ ایاد ساحهٔ عراقه نزول ایدوب اندن خط رحل اقامت ایتدیلر البته
ده طور بداوت اوزره باقی قالوب صنعت خط صنایع حضریه دن
اولمغله ملکهٔ کتابته قصورلری مقرردر بو تقدیرجه بیت مذکوره دن
شاعرک مرامی قبیلهٔ ایادک ملکهٔ کتابته مهارتلرینه تعریف اولمیوب
بلکه ساحهٔ امصاره قریب محله نزول ایتمکله خط و املا تحصیلنه سائر
قبائل عربدن اقرب اولدقلرینه بیاننه محمولدر اصح قول سدید بودر که اهل
حجاز فن خطی اهل حیره دن اهل حیره دخی تبابعه و حمیردن اخذ
و تعلم ایدوب جزیرهٔ عربده خطک شیوعی بو وجهله ثابتدر که کتب اخباردن
ابن ابار نام فاضلک تکمله اسمیله مرسوم کتابنده امام مالک اصحابندن
عبدالله بن فروح بن عبدالله بن زیاد بن انعم قیروانی فارسی اندلسینک
تعریفی اثناسنده مسطوردر که ابن فروح والدیندن شویله نقل ایتدیکه
والدم عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلرندن استعلام ایتدیکه
یا معشر قریش بلکاخبر ویرک سز نزول قرآن و بعثت سید الانام
علیه الصلوة والسلامدن مقدم دخی خط عربی ایله کتابت ایدوب
الف و لام و نون و امثالی حروفک وصل و قطعنده حالا بینکزده
معروف رسم اوزره خط و رقم ایله دست همتکزه مألوف و آشنامیدی

دیو سؤال ایتدکده عبدالله بن عباس نعم دیو جواب ویردی بعده
ینه ابن فروح والدندن نقل ایدوب ددیکه والدم ینه عبدالله بن عباسدن
سؤال ایدوب طریق اخذیکز کیمدن کیمه منتهی اولور دیو سؤاله آغاز
ایتدکده ینه اول ترجمان وحی آسمانی بیوردیکه حرب بن امیه دن اخذ
ایتدک دیو رقم کش صحیفهٔ بیان اولدی و والدم سؤال ایدوب حرب
ابن امیه کیمدن اخذ ایتدی ددکده عبدالله عباس اهل انباردن دیو
جواب ویردکدنصکره ینه والدم اعادهٔ سؤال ایدوب اهل انبارک
مأخذندن سؤال ایتدکده عبدالله بن عباس ددیکه کتاب یمندن
انبارده بر کمسنه قدوم ایدوب انلردن اخذ مشق ایتدیلر ددی بعده
انک دخی استاذی کیمدر دیو سؤال ایتدکده قوم عاده مبعوث حضرت
هود علیه السلام کاتب وحی اولان خلجان بن قسیم اولوب انک یمن کاتبین
همتی و دستاری عنایتی ایله فیضیاب اولدی دیو جواب ویردی ابن
انبارک کتاب تکمله ده نقلی بو محلده تمام اولوب کتاب اخرده سلسلهٔ
استادی دخی تکمیل ایدوب ددیکه بلکاخبر مذکوری ابوبکر بن حمزه کتابنده
ابی بکر بن عاصمدن نقل ایدوب ابی بکر دخی ابو عمر طلمنکیدن اول
دخی ابو عبدالله بن مفرجدن و ابو عبدالله بن مفرج خطندن ابو سعید
بن یونسدن اول دخی موسی بن نعماندن و اول دخی یحیا بن محمد بن
حشیشدن و اول دخی عمر بن ایوب مغافری تونسیدن و اول دخی
بهلول ابن عبیدهٔ التجیبیدن و اول دخی عبدالله بن فروخدن نقل
ایتدی دیو وسائط اسنادی کشیدهٔ سمط تحریر ایتدی و دخی قبیلهٔ
حمیرک مسند اسمیله موصوف بر نوع کتابت مخصوصه لری وار ایدیکه
اشکال و حروفی متفرق و منفصل اولوب روات سننک اذنلری
اولدقجه کتاب اخره تعلیمدن ممنوعلر ایدی بعده حمیردن قبیلهٔ مضر
کتابت عربیه یی تعلیم ایدوب لکن مضر بریه و بادیه ده ساکن طوائف
اعرابدن اولدقلریله سائر صنایع گبی صنعت کتابتده دخی راجل اولوب
فن خطک دقایق و خفایاسنه واصل دکلر ایدی زیرا بونلر اقدم
گذارش پذیر تقریر اولدیغی اوزره بداوت ایله صناعت بیننده بون
بعید اولوب بدویلر اکثر امورده قدر حاجت ایله مکتفی و صنایع دقیقه
دن مستغنیلردر بو سببدن ناشی زمان سابقده قبیلهٔ عربک کاتبلری

قواعد خط اوزره جاری اولمیوب حالا عهدمزده واقع خط عربه قریب
وجه اوزره کتابت ایدرلر ایدی بلکه عصرمزده موجود اولان طوائف عرب
دولت اسلامیه ده بلاد وامصار اهالیسی ایله مختلط اولوب کتاب
روم وعجمدن مشق وتعلیم ایتمکله اخلافک خطلری اسلافه غالب
اولمق راجحدر اما قبیلهٔ مضر بریه وبادیه ده نشئت ایدوب یمن و
مصر وشام عراقدن بعید دشت وصحراده کشت وگذار ایتمکله صنعت
کتابتده قاصر ایدیلر بناء علیه صدر اسلامده خط عربی حد کماله بالغ اولمیوب
ایچلرنده کتابت دخی اقل قلیل اولور ایدی وبو امرک صدق وتحقیقی
رسم عثمان اوزره تحریر اولنان خطوط مصاحفه نظر ایله ظاهر اولور که صحابهٔ
کرام کندو اصطلاحلریله رسم وتحریر ایدوب واهل خط میاننده معروف
اولان قانون وقاعده دن خارج مصاحف قرآنیه دن رسوم کثیره
موجوددر واصحاب کرامدن صکره اسلاف تابعین رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین حضراتی مشکوة صدر نبوتدن بالذات اقتباس انوار
وحی ایدن صحابهٔ کرامک اثرینه اقتدا ایدوب صحائف مصاحفده انلرک
رسم خطلرینه مراعات ایله تبرک وتیمن قصد ایتدیلر نته کم عهد وعصرمزده
اولیای کرام وعلمای عظامدن بریننک خط ورسمنه تعظیم واجلال
اولنوب متبرک قصدیله صواب وخطا اثرینه اقتدا اولنور وصحابهٔ
کرامک ذات عالیلری واثار جلیله لری عالم وولیدن واثرلرندن وجوه
وجوه ایله افضل اقتدایه محل اولمغله مصاحف شریفی بزلکا انلرک رسم
وخطلری اوزره تحریر ایدوب علمای فن قرائت قرآن کریمده اول رسومک
مواضعنه تنبیه واشارت ایتدیلر بو بابده بعض مغفلینک کلام حاصل
بی طائللرینه التفات اولنمیه که انلر طائفهٔ عربک واصحاب کرامک صنعت
کتابتده حذق ومهارتلرینه ذاهب اولوب دیدیلر که صدر اسلامده
نکاشتهٔ براعه بارعهٔ اصحاب اولان خطوط مصاحفک قواعد
خط رسمه مخالفتی کتاب عربک خط ورقمده قصورلرندن ناشی اولمیوب
بلکه قصد صحیحه مبنی بر وجه وجیه ایله موجهدر دیو زعم ایدرلر مثلا حضرت
سلیمان علیه السلامک قفس هدهد حکم تسخیری اولان طیوردن هدهدی
اثنای طلبده تجسس ماء ایچون ارسال ایتدکده جوابنی اعلامده بال
افشان سرعت اولمیوب مأمولدن زیاده تأخیر ومکث ایتدکده تأثره

غضب

غضب حضرت سلیمان غلیان ایدوب هدهد دخی امتثال امرده تقصیر و
ابلاغ جوابده بطئ وتأخیرینه بر عذر قوی بیان ایتدیکی صورتده یا الیم عذاب
شدید ایله تعذیب ویا ذبح ایده رم دیو علی وجه الترديد تهدید ووعیدی
جناب رب العالمین قرآن کریمنده لاعذبنه عذابا شدیدا او لاذبحنه
ایت کریمه سیله نقل وبیان بیوردیلر ونظم جلیل لازم التبجیلده واقع
لاذبحنه کلمه سی فعل مضارع مثبت اولوب حرف لام ایله محلی جواب
قسم اولمغله لام ایله ذال میاننه الف ادخالی قاعدهٔ رسمه مخالف
ومثبت منفی صورتنده تحریر اولندیغنک وجهی هدهدک ذبح اولنمدیغنه
اشارتدر دیدیلر وکذلک والسماء بنیناها باید نظم کریمنده واقع
باید کلمه سی دخی یاء واحده ایله تحریر اولنمق مقتضای رسم ایکن یائین
ایله باییدٍ صورتنده مرسوم اولدیغی کثرت حروف ایله قدرهٔ ربانیه نک
کمالنه تنبیه اولنسون دیو تأویل وسائر قرآن کریمده رسم خط مخالف مواضعی
بو مقوله تحکمات محض ایله توجیه ایتدیلر وقوم مذکورک بو تکلفات واهیه
یه حمله سبب وداعی بودر که خط وکتابت صنایع کمالیه دن اولوب
اصحاب کرامی بو بابده قلت مهارت ایله توصیف شانلرینه نقصان ترتبنه
باعثدر دیو زعم ایدوب مصاحف قرآنیه ده انلرک رسوم کتابتده
مهارتسزلکله بو نقصیردن تنزیه بو رسمه مخالف مواضعی وجوه
مذکوره ایله تعلیل ایتدیلر لکن قول مذکور صحیح اولمیوب حق صواب
دکلدر معلوم اوله که صنعت خط ذاتنده حلیهٔ کمال البته ده اصحاب
کرام حقنده کمال اولمیوب بو بابده قلت مهارتلری شانلرنده نقیصه
یی موجب دکلدر زیرا صنعت کتابت بوندن اقدم رقمزده کلک
تحقیق اولندیغی اوزره تحصیل معیشته آلت اولوب تعوّد ده مضمر
اولان اغراض معانی اوزرینه دلالت ایتمکله ممالک معموره ده اسباب
معاش اولان صنایع اعمال معقوله سندندر وصنایعده حذق ومهارت
البته وصف اضافی اولوب من کل الوجوه کمال مطلق اولان اوصاف
ذاتیه دن دکلدر زیرا حرفت وصنعتده قصور ذاته راجع ودین وخلقه
خلل فادحه یه مؤدی اولمیوب بلکه اسباب معاش ومنافع دنیویه نک
نقصانینه بادیدر وخواجهٔ کائنات علیه افضل التحیات حضرتلری امی
اولمغله انکشت به شکاف مبارکلری آشنای قلم ورقم اولمیوب وبو

حالت اندرک حقنده مقاملرینه نسبت ایله اسباب معاش اولان صنایع
عملیه م اسم دنیویه دن تنزیلرینه نظر ایله شرف وکمال عداولنوب وبزه
نسبت ایله نقایصدن معدوددر زیرا ذات مقدس حضرت نبوی
ایله بالکلیه معبود حقیقیه متوجه ومنقطع اولوب وبالجمله زخارف دنیویه
وصنایع عملیه یی حتی علوم رسمیه یی دخی ورای ظهره القا بیورمشلردر
اما بزلر امتعهٔ فانیهٔ دنیا ایچون صرف نقدینهٔ حیات ایدوب صنعت
کتابت وسایر صنایعده مهارت ایله کسب ومعاشه توسل ایده رزوقناکه
دعایم ملک عرب قائم اولوب ظهور فتوحات اسلامیه ایله بلاد و
امصاره مالک وبصره وکوفه یه نازل اولدقلرنده دولت اسلام قلم
ورقمه محتاج اولمغین طائفهٔ عرب کتّاب قبط وروم وعجمدن تعلم
خط ورقم ایدوب انشا وخطاب وحساب کتابلرنده استعمال ایتدیلر
شویله که زمان یسیرده دستاری سعی واقدام واعمال واقلام ایله
تحصیل رسوم ارقام ایدوب بعده کوفه وبصره ده حالا عهدمزده معروف
ومشهود اولان خط کوفی ده فی الجمله اتقان وملکه حاصل ایلیوب لکن
همتلری کمال رعایته بالغ اولدی وکیدرک آفتاب ملک اسلام شرقدن
غربه وارنجه اقطار واطرافه پرتو انداز اولوب طائفهٔ عرب ممالک
افریقیه یه واندلسه فتح وتسخیر وخصوصاً خلفای بنی العباس شهر
بغدادی تاسیس ایتدکده کرسئ ممالک شرق وغرب مرکز دولت
عرب اولمغله خطهٔ بغدادده فن خط مبلغ کماله واصل ومنتهی اولدی
شویله که خط بغداد رسم ووضعده صنعتده خط کوفیه مخالف اولوب
رونق وبها وحسن اراده غالب وعصراً بعد العصر کتابک رسوخ و
مهارتلری زائد اولدرق شهر بغدادده مشاهیر کتابدن علی بن مقله
الوزیر علم افراز قلم ومالک قلم وخط ورقم اولدی بعده ابن بواب
کنیه سیله شهرهٔ آفاق اولان کاتب علی ابن هلال دخی بوبابده علی بن
مقله یه تابع واظهار مزایای خط ورقمده تالی اولوب سته تعلیم رقوم
مائهٔ ثالثه ومابعدنده بوایکی دبیر بدیع التحریره موقوف ومنتهی اولدی
وکیدرک جهانده صنعت کتابت احکام رسوم واوضاع رقومده تفنن
ایدوب خط بغدادک اشکال ورسومی خط کوفیه بالکلیه مخالف ومباین
اولدقده دست وخط وعلم وقلم مشاهیر کتاب متاخریندن یاقوت ایله

ولی بن عجمیه موقوف ومسلم اولوب سته اخذ وتعلیم انلره منتهی اولدی و
المره لصکره خط کتابت دیار مصره منتقل اولوب خط مصری بقعهٔ اهل عراقه
فی الجمله مخالف اولدی وکتاب عجمدن بعضیلری دیار مصره قدوم ایدوب قلم
جنبان رقم اولدقلرنده اهل مصرک کتابتلرینه مخالف ومباینتلری ظاهر اولدی
وافریقیه ده الآن رسم قدیمی معروف اولوب بطون اوراقده مشهودمز اولان
خط افریقیه نک رسم ووضعی خط مشرقیه یه قریب ومشابهدر ملوک امویه ممالک
اندلسه مالک اولوب مراسم دولت وفنون صنعت ایله سائر دولتلردن
ممتاز اولدقلرنده حالا عهدمزده رسم ووضعی معروف اولدیغی اوزره خط و
رقملری دخی سائر اصناف خطه مخالف اولدی زیرا دول اسلامیه جمیع اقطاره
شامل وحرف وصنایع مبلغ کماله واصل اولوب اسواق علوم نافع ورایج
وکتب ورسائل حد واحصادن خارج اولمغله تحریر صحف وتجلید کتبده
حذق ومهارت حاصل اولدی شویله که خزائن ملوک کتب نفیسه ایله فوق
الحد مملو ومشحون اولوب عامهٔ اهل بلاد جمع وتحصیلنه رغبت وخطوط حسنه
ایله کتب وتحریرینه همت ایتدیلر بونلردن صکره دولت اسلامیه نک
نظامی مختل اولوب خلل وظلیلی دیارشرقدن زائل اولدقده صنعت کتابت
وسائر محاسن کمال دخی نقصان وزواله مائل اولدی خصوصاً استیلای
هلاکوی بدخوی ایله دولت عباسیه مندرس اولوب مرکز خلافت اولان بلدهٔ
بغدادک معالم ومآثری مختل اولدقده صنعت خط وکتابت وبلکه رسم
علم وفضیلت ممالک مصر وبلدهٔ قاهره یه منتقل والی هذا الآن اصحاب کمال
انده مجتمع اولدی حالا دیار مصرده اصحاب رقم وقلم دن خوش نویس وصاحب
خط نفیس خطاطلر موجود اولوب بینلرنده معروف قوانین مرسومه اوزره
اشکال واوضاع حروفی طالب وراغبلره رسم وتعلیم ایدرلر وانلر دخی استاذ
لردن اخذ ایتدکاری وجه اوزره شب وروز مشق وتشغل ایتمکله زمان
یسیرده تحصیل ملکهٔ کتابت ایدوب فن خط ورقمدن نائل خط اوفی وفائز قدح
معلی اولمغله استادلرندن آخره مشق وتعلیمه مأذون اولورلر اما اهل اندلس
وملک عرب مختل وانلرک اخلاقی اولان طائفهٔ بربریه اطراف وآفاقه منتشر
اولوب بعده طائفهٔ افرنج اکثری ممالک اندلسه مستولی اولمغله سکانی
مغرب جانبنه وافریقیه طرفنه بادبان کشای عزم ورحلت اولوب
دولت لمتونیه وقتندن بووقته گلنجه افریقیه ده قرار ایتدیلر واندلسده ملک

عرب وبربر قائم ایکن تحصیل ایتدکلری صنایع ایله سائر اهل عمرانه مشارکت
ایدوب ادبار دولته تعلقلری سببیله اندرک خط وافری ورقم سائره لری
خط افریقیه یه غالب اولدی واهل قیروان ومهدیه نک رسم وعادتلری وحرفت
وصنعتلری مرور ایامیله منسی اولوب مدینه تونسده ومضافاتنده عامه
اهل افریقیه نک خطلری کتاب اندلسه مخصوص رسم اوزره جاری اولدی
زیرا استیلای اعدا ایله اندلسک جانب شرقیسندن جلای وطن ایدن
رجال افریقیه ده کثرت ووفرت اوزره اجتماع ایدوب خط وکتابت وسائر
صنعتده اهل افریقیه یه غلبه ایتدیلر حتی دیار غربده اهل بلاد جرید کتاب
اندلس ایله اختلاط ایتمیوب واندلسیلر دار الملک تونسده مکین اولوب
بلاد جرید اندن بعید اولمغله بلاد مذکوره ده خط قیروانک رسم واثری باقی
قالمشدر وکیدرک افریقیه دن دولت موحدینک ظل اقبالی نقصان وزواله
میل ایدوب اسباب عز وحشمت ورسوم صنعت دخی مختل وفاسد اولدقده
خط ورقمک دخی رواجی ناقص وبازاری کاسد اولدی لکن بونلرن اقدم
رقم زده کلک تحقیق اولدیغی اوزره بر مملکتده ملک ودولت مدت مدیده
قائم اولدقدن صکره زواله میل ایتدیکی صورتده دخی اداب وعادات
وحرف وصنایعک رفع وزوالی عسیر اولمغله حالا اندلس خطنک ممالک
افریقیه ده اثاری باقی قالوب وزمان سابقده کتاب اندلسیلرک
صنعت کتابتده مهارت ومهارتلرینه دلالت وشهادت ایدر افریقیه ده
ده دولت موحدین انقراضندن صکره مغرب اقصاده بنی مرین دولتی
قائم اولدقده انلرین ممالکی اندلسیلره قریب اولوب وافریقیه دن خروج
ایدن کتاب اندلس شهر فاسه نقل وارتحال وملوک بنی مرین انلری بعض
خدماتده استخدام واستعمال ایتمکله مغرب اقصاده اندلس خطی فی الجمله جاری
اولدی لکن دار الملک فاسدن بعید اولان ممالک غربیه ده خط اندلسک
اثری محو ومنسی بلکه کان لم یکن شیئا مذکورا مرتبه سنه منتهی اولمغله
افریقیه ومغرب بینده رسوم خط خلل ونقصانه مائل ورونق کتابت
نائل اولوب صحیفه رقمه خط بطلان کشیده قلندی شویله که تحریر اولنان
کتب ومکاتبه امرار نظر اولندقده رنج وعنا وتعب ومشقتدن غیری بر
معنی حاصل اولمیوب صور حروف واشکال رقومده حل وتصحیف وفساد و
تغییر بغایت کثیر اولمغله کمال عسرت ومشقت ایله قرائت اولنوب ملک

وودولتک اختلالی سببیله سائر حرف وصنایعده واقع اولان خبط وخلل
صنعت کتابتده دخی حاصل اولدی والله یحکم لا معقب لحکمه ومشاهیر
کتاب بغداددن ابن البواب کنیه سیله معروف استاد ابو الحسن علی ابن
هلال بو بابده بحور عروضدن بحر بسیط اوزره معمول بر قصیده رائیه
سی اولوب صنعت خط وقلم ودوات وسائر الات کتابتک رسم
ووصفی مذکور بو بابده مکتوب ومرسوم اولان ترکیب ومنثوره نک
احسنی اولمغین تعلم کتابته رغبت ایدن ارباب استعدادک انتفاعی قصدیله بو محلده
ثبت وتحریری صواب دید خاطر فاتر اولدی وقصیده مذکوره نک اولی بودر که ذکر اولنور

یا من یرید اجادة التحریر ۞ ویروم حسن الخط والتصویر

یعنی ای طالب اکاه که بضاعه علمیه دن اقدم خواص انسانیه اولان صنعت
کتابتده حذق ومهارت تحصیلنه طالب ولتصویر حروف خط تکمیلنه راغب اولوب

ان کان عزمک فی الکتابة صادقا ۞ فارغب الی مولاک فی التیسیر

اگر بو خصوصده عزم وهممتک صحیح وصادق ایسه تسهیل مرامده جناب
حقدن توفیق رجاسنه مبادرت وبعده اسباب ظاهره یه مباشرت ایله

اعدد من الاقلام کل مثقف ۞ صلب یصوغ صناعة التحبیر

قلم رو خط ورقم رخش مشکین بال قلم ایله ضبط اولنمغله زیاده هموار ومستوی
وسخت وقوی اولمق لازمدر که طی مسافه مرامده چست وچالاک اولوب بو نشئه
قرطاسه نثار بهجت ایله سلک جواهر ارقام اولندقده دلبند ودلنشین ومنظور تحسین اوله

واذا عمدت لبریه فتوخه ۞ عند القیاس باوسط التقدیر

یعنی صنعت کتابتده تراشیدن کلک خامه دخی اهتمامی لازم اولان اموردن اولمغله
تراشیده اولنمق مراد اولندقده طول وعرضی معتدل قلم اختیار اولنوب حد وسط مراعات اولنه

انظر الی طرفیه فاجعل بریه ۞ من جانب التدقیق والتخصیر

ودخی الات خط ورقم اولان خامه وقلمک طرفینه نظر اولنوب قنغیسی
جانبی دقیق وباریک ایسه اول طرفی تراشیده اولنه

واجعل لشحمته هواء عادلا ۞ لا تخلو عن التطویل والتقصیر

وبو السنه اقلام کتاب واقلام السنه اولی الالباب ایله مذکور و
مسطور اولان مراد ومرسوم تحبیرک بریجی بودر که عالیده صحف رقم اولانه
قرا ش قلم بین تطویل وتقصیر حد وسط اوزره تقدیر اولنوب بو قوام عادل و

۞ قدر معتدلدن سر مو انحراف اولنمیه ۞

والشق وسطه لیلقی بریه   من جانبیه مثا کل التقدیر
ودخی شق قلده طاق وسطه اعتبار اولنوب طرفینک شلافه نسبتی مساوی اوله
حتی اذا اتقنت ذالک کله   اتقان طب بالمراد خبیر
یعنی ای جویان مزایای رسم ورقم ودلداده شیوه رفتار قلم خامه تحقیق ایله شبجریده
بیان اولان نقش مرام علی وجه الاتقان حریطه خاص کرده مرسوم اولوب روح کلامه
واقف وعارف صاحب معارف کبی توصیه اولنان امور صحیفه طبعکده مسطور اولدقده
فاصرف لرای القط عزمک کله   فالقط فیه جملة التدبیر
یعنی شروط مذکوره یه رعایت ایتدکده جمله همتنی بریدن سرخامه که
قط قلمدر اکا صرف ایله که صنعت کتابتده خط قلم شرطا اهم وبلکه رکن اقدمدر
لاتطمعن ای ابوح بسره   انی اکتّم بسره المستور
یعنی قطع قلم اصحاب رقم میاننده مستور بر سر مکتوم اولوب مدت
مدیده استاذه خدمت ایله معلوم اولمغین بندن اول سر مستورک کشفنی
امید ایتمکه بن دخی انی اظهارده ضنت ایدرم کاتب ابن بواب علیه رحمة
الوهاب قطع قلده مهارت متکفل صنعت کتابت اولدیغنی اعلام وطالبی
اخذ وتعلمنه ترغیب وارشاد قصدیله بو بیتی ایراد ایدوب بعده
بیت آتیده دخی فی الجمله ایما واشعار ایله طلابه اظهار شفقت ایلدی
لکن جملة ما اقوله بانه   مابین تحریف الی تدویر
یعنی قط قلم خصوصنده ذکر ایده جکم کلام اجمالا بودرکه نه زیاده منحرف ونه
زیاده مستوی اولوب تحریف وتدویر میاننده قطع متوسط ایله قطع اولنه
والق دواتک بالدخان مدبرا   بالخل او بالحصرم المقصور
یعنی ای طالب بو بابده جمله شرائطک برى دخی دوده نفط وبزردن معمول
مداد اولمغین لیقه ایله دواتکه القا ایدوب بعده خل ایله ویا ماء غوره ایله تربیه واصلاح ایله
واضف الیه معرة قد صولت   مع اصفر الزرنیخ والکافور
یعنی تلوین مداد مراد اولندقده بر مقدار آشی بویا اضافه اولنوب
وزرنیخ اصفر وکافور ایله مزج اولنه
حتی اذا ما خمرت فاعمد الی الورقة   النقی الناعم المجبور
یعنی تخمیر مداد علی وفق المراد اتمام اولندقده ورق وقرطاس اعدادینه
مبادرت اولنوب زیاده نرم وناعم ونقی وطاهر کاغذ اختیار ایله
فاکبسه بعد القطع بالمقصار کی   ینای عن التشعیث والتغبیر

ودخی کاغدی مقراض ایله قطع ایتدکدنصکره اوزرینه اجزای ترابیه الق اولنه که
وسخ دبانی محو اولوب اشکال حطیه تفرقه وانفصالدن مصون اوله
ثم اجعل التمثیل دابک صابرا   ماادرک الامول مثل صبور
شروط مذکوره کرکی کبی مرعی اولدقدنصکره خط استاذه نظر ایله مشق اغازینه
مبادرت ایدوب بو بابده نه جبر وتعب ومشقته صبر ایله که بر فحوای الصبر
مفتاح الفرج صبرک نتیجه مطلبه فوز وظفر اولمغله مطلوبه وصول مقرردر
ابدأ به فی اللوح منتصبا له   عزما تجرده من التشمیر
یعنی ای طالب خط ورقم لوح مصحفه امر رقم ایتمکده ثابت قدم اولوب تشمیر عزمی
تمام طلبدن اخراج ایله تحصیل مرامه شد نطاق اقدام وتشمیر ساق اهتمام ایله
لا تخجلن من الردی تخطه   فی اول التمثیل والتسطیر
یعنی ابتدای مشق وتعلیمده خطک ردی در دیو سکا انفعال وخجالت
عارض اولوب عزمکده فتور وسعیکده قصوره باعث اولمسون
فالامر یصعب ثم یرجع هینا   ولرب سهل جاء بعد عسیر
زیرا هر امرک اولنده صعوبت واردر بعده سهولت
حاصل اولور وعمرک انجامی لسر اولمق مقرردر
حتی اذا ادرکت ما املته   اضحیت رب مسرة وحبور
یعنی طلب کالده دستیاری سعی واقدام ایله مطلوبه فوز وظفر میسر
اولدقده سنک ایچون زیاده سرور وحبور حاصل اولوب راه طلبده
مقاسات اولنان تعب ومشقته مکافات اولور
فاشکر الهک واتبع رضوانه   ان الاله یحب کل الشکور
یعنی مطلب مرامه نائل ولنعمت حضرت حقه واصل اولمق مقدر
اولدقده مراسم شکری تقدیم ایله تحصیل رضای مولایه سعی واهتمام
ایله که اول منعم بی علت ووهاب بی منت جلت عظمته
هر عبد شکوره محبت ایدوب توفیر نعمت ایله مجازات ایدر
وارغب لکفک ان تخط بنانها   خیرا تخلفه بدار غرور
یعنی دستیاری بخت فیروز ایله سنک روزی اولان نعمت کتابتک
شکری بودرکه کف بنانکی تحریر مفاسد وشروردن کف ایدوب بودار
غفلت غروره سبب ذکر جمیل وباعث اجر جزیل اولان کتب
دینیه وتالیف شرعیه کبی امر خیر تسطیرینه سعی ایله

فجميع فعل المرأ يلقاه غداً عند النقاء كتابه المنشور
زيرا رقبهٔ عبوديته داخل ربقهٔ تكليف اولان هر عبد مكلف ساعت
قيام قائم اولوب جريدهٔ اعمال ودفتر افعالى كندويه ارائت اولندقده
اندن صدور ايدن خير وشرى معاينه ايدر وقصيدهٔ مذكوره بو محلده
تمام اولوب رسيدهٔ حسن ختام اولدى معلوم اوله كه قول وكلام
خزينهٔ درونده محفوظ اولان جواهر معانى يى قالب بيانه سبك و
تصوير وما فى ضميردن تعبير ايچون موضوع اولديغى كبى اشكال خط ورقم دخى
صور الفاظى صحائف اوراقه نقش وتسطير ايچون معمول اولمغله
مدلولنه دالت ظاهر وراسخ اولمق لازم اولوب خلق الانسان علمه
البيان كريمه سنده بو معنايه دلالت واذكر خطبه ولفظيه نك
خلق وتعليمنه اشارت اولنمشدر اندى خطك جودت وكمالى اولوقتده
حاصل اولور كه مطلوبه دلالتى واضح اولوب بين الكتاب متعارف
اولان نقوش وحروف مفرداتنه مخصوص اولان اشكال رسومك
هر برى فرداً فرداً اخردن فرق وتمييز واشكال كتابتك وضع و
رسملرى قاعده يه تطبيق اولنه شويله كه اوائل كلماتده واقع اولان
حروفدن الف وراو وزا ودال وذال حرفلرى منفصل اواخرنده واقع
اولورسه متصل تحرير اولنوب وبو بش حرفدن ماعدا حروف هجادن
هر بر حرف كلماتك اوائل واواخرنده هر قومك عرف واصطلاحنه
كوره متصل ومنفصل تحرير اولنور معلوم اوله كتاب متاخريندن بعضلرى
بعض كلماتى كلمهٔ اخرايه وصل وبينلرنده معروف حروف عديده يى
تركيبدن حذف ايدوب اسلافه مخالف بر خط عجيب اختراع ايتديلركه
قرائت وكتابتى كندولرينه مخصوص واخردن مستور اولدى وبونلر
دفاتر خزينه وصكوك شرعيه تحريرينه مامور اولان كتابدركه كتابت
ايتدكلرى مصالح ديوانيه واحكام شرعيه كثير وخط ورقملرى معروف
وشهير اولوب اصحاب مصالحدن چوق كمسنه نك معلومى اولمغله
تخفيف مؤنت وتسهيل مصلحت ايچون بو خطى رسومى اختيار ايتديلر اگر
خط مذكورى كتاب متاخرين اصطلاحلرينه واقف اولميان كمسنه ايچون
كتابت ايدرلرسه حسب الامكان مرادلرينى تعريف وبيانه محتاجدر
والا وضع ورسمى مجهول وتعريف وقاعده دن خارج خط عجمى مثابه سنده

اولوب اندن بر معنى فهم واستفاده اولنمامغله سعيلرى عبث اولور
وكتابنده بو وضعى اختيارده معذور اولماز الا اموال جيوشه متعلق
دفاتر خزينه تحريرينه مامور اولان كتاب ديوان معذور اولورلر كه انلر
ستر واخفاسى واجب اولان اسرار سلطانيه يى ناسدن كتمه مامور
اولملريله بينلرنده معروف وكندولرينه مخصوص رسم خاص ده مبالغه
ايدرلر شويله كه خط مذكور اول معما مثابه سنده اولور كه رمز وايما طريقيله
بر اسكاف حروفندن اسماى طيب وثمار وطيور وازهار ايله تعبير
اولوب حل وفتحى عسير اولور وياخود كتم اسرار ايچون بين الناس
متعارف اولان رسوم واشكال ايله اشنا اولان كمسنه لره انكله
كتابت ايدرلر اشبو خط مرموز وموضوع ابتدا وضعنده اگرچه
بر قانون وقاعده ايله مضبوط اولدى ايسه ده كتابدن بعضيلرى
انكا وقوف واطلاع ايچون اعمال فكر ايله قوانين مخصوصه وضع ايدوب
كتب ورسائل تدوين ايتدكلرى مشهور ومشهودمز در والله
العليم الحكيم الفصل الثلاثون فصل خامسك اولنوزنجى
فصلى صنعت وراقت يعنى مجلدلك صنعتى بياننده در دولت
اسلاميه ده كتب علميه وسجلات شرعيه نك كتب وتجليدينه
وضبط ورفتيه ايله تصحيحنه رغبت وعنايت قديم اولوب
الى يومنا هذا هر عصرك رجالى بو امره اهتمامدن خالى اولمدى وبو
خصوصه دخى باعث وبادى وسبب داعى ملك ودولتك
وسعت وصحامتى وتكميل مصالحه رعايتى اولمغله اوائل اسلاميه
ده بلاد عراق واندلسده نطاق دولت واسع اولوب تدوين علوم
وتجليد كتبه اهتمام كثير وغالب ايكن دولت خلفانك انقراضيله
قليل اولدى زيرا صنعت تجليد دخى سائر صنايع كبى دائرهٔ دولتك
اتساع وامتدادينه وملوك سلاطينك نظر واعتبارلرينه تابع
اولمغله ممالك عراق واندلسده تصانيف علوم وسجلات احكام
كثير وافاق واقطاره نقل ونشرينه وسيله وعنايت ناس
مديد اولمغله كتب ودواوين تحرير وتجليد اولنوب بلاد عظيمه و
امصار وسيعه ده مجلدين ووراقين ظاهر وصنعتلرى رايج ومنتشر
اولدى ودخى اوائل عهود اسلامده تصانيف علوم وصكوك احكام

ودفاتر ديوانيه ومناشير سلطانيه قليل وجلد وادیم كثير اولوب
وضبط روايتده صحت واتقان مطلوب اولمغله بالجمله كتب وصكوكك
ودفتر ديوان جلد وادیم اوزرينه ثبت وتحرير اولنور ايدي بوندن صكره
كيدرك تاليف وتصنيف كثير وصكوك قضا وامر سلطانيه مزيد اولوب
جلد اديم كفايت ايتمامكله عهد خلافت عباسيه ده آل برامكه دن فضل
بن يحيى كاغد وقرطاس انشاسنه اشارت ايدوب صكوك ومكاتب
سلطانيه صحيفه قرطاسه ثبت واملا اولندي فضل بن يحيى دن صكره
في الجمله ناس تصانيف علميه وسائر امورلرينه كاغدلر ايجاد ايديلر
بوندن صكره اصحاب علم وفضيلت ارباب دولتك همت و
عنايتلريله كتب علميه يي واضع ومؤلفلرينه مسند روايت ايله
ضبط وتصحيحه سعيلري مصروف اولوب ضبط وتصحيح علومك
اصل واساسي اولمغله شانينه زياده اعتنا واهتمام ايتديلر زيرا آثار
منقوله نك قائلنه وفتواي شرعيه نك حاكم مجتهده اسنادي وجه
مذكور اوزرينه ضابطه در وقبول ايله ثابت اولوب متون واصول
مؤلفلرينه اسناد ايله تصحيح اولنمدقجه انلرك قول وفتوالرينك
صحتي ظاهر اولماز بو سببدن ناشي ازمنه سالفه ده عامه آفاق واقطارده
واقع علماي امت بو بابده صرف مقدرينه همت ايدوب حتى صناعت
فن حديثك فائده سي انجق ضبط روايته محصور اولدي زيرا علم حديثك
ثمره كبراسي احاديث نبويه نك نقل وروايت اخباريله اثباتي ضمنده
ضبطه مقصور اولوب صحيح وحسن ومسند ومرسل ومقطوع وموقوف
وسائر اقسام حديثي موضوعندن فرق وتمييز وسائر اصول حديثده
مسطور اولان انواعي معرفتنه محصوردر بعده علماي امت احاديث
نبويه واقوال ائمه يي ضبط وتصحيح امرينه تمام ايدوب روايات منقوله نك
زبده وخلاصه سي لدى الفحول تلقي بالقبول اولنان امهات كتب
دينيه واصول صحيحه مرويه ده جمع وتسطير اولمغله ضبط احاديثه اشتغال
ايدوب امهات كتب حديثيه واكثر كتب فتوا وسائر تصانيف
علميه يي تصحيحه منحصر اولوب مؤلفلرندن نقل واسنادي تصحيح ايچون
سلسله اسنادي انلره ايصالدن عبارت اولدي وازمنه سالفه ده هر اقليم
ضبط وتخريج ونقل صحيحه ديار شرق واندلسده زياده اعتنا واهتمام اولنو

عهود سابقه ده اقطار شرق واندلسده كتب وتحرير اولنان نسخ جليله
ضبط وصحته واتقان واحكام جهتيله غايت ونهايته بالغ اولمغله حالا
ايادي ناسده موجود ومشهود اولان اصول عتيقه علماي شرق واندلسك
بو بابده حد كماله بلوغلرينه شهادت ايدوب وعامه اهل آفاق الى يومنا
هذا انلرك تداول واستعمالنه همت وارزينه شد دست عنايت
ايتمكلريله علماي اقدمينك بو بابده يد طولالري اولدیغنه دلالت ايدر حالا
عهدمزده اهل غربك بداوت وعباوتي ودولتلرك اختلالي سببيله
صنعت كتابت وضبط وروايات منقطع اولمغين مراسم تخريج وتصحيح
بالجمله ديار غربده مفقود اولوب امهات كتب دينيه يي كتاب بربريه
وخطوط بدويه ايله تخريب ايتمكله كثرت ضبط وتصحيحدن خالي اولوب
امرار النظر وتحديق البصر ايله تتبع ومطالعه ايدن كمسنه لرك استفاده
سي نادر اولور ودخي فروع فقهيه واحكام عمليه بياننده ذكر اولنان
احوالك اكثري ائمه مذاهبدن نقل صحيح واسناد قوي ايله منقول
ومروي اولميوب بلكه مؤلفات فقهيه وتصانيف عمليه دن على
ما هي عليه اخذ وتلقي اولمغله صنعت خط وكتابت ضبط وتصحيف ايله
مختل اولدقده امر فتواده دخي خللي موجب اولور ودخي رسم كتابته
راجل اولان فضلانك بعضيلري تاليف وتصنيفه تصدي ايدوب
لكن صنعت خط ورقمده قاصر وآلات ادواتي تحصيلنده عاجز
اولمغله تاليفلرينه تصحيف اوزره رسم وتحرير ايديلر وحالا ديار
اندلسده ضبط وروايت وصنعت كتابت مراسمندن بر اثر باقي
قالوب اول دخي محو وزواله مائل اولمغه قريب اولمشدر والله غالب
على امره وشمه ء بالغ اولان اخبار صحيحه دندر كه ديار شرقده اسواق
علوم وصنايع رايج اولمغله ضبط نقول وتصحيح متون انده دائم و
باقي اولوب تحصيلنه سعي وكوشش ايدنلر ايچون حصولي اسهل
اولديغي فصول آتيه ده ذكر وتفصيل اولنور لكن ديار شرقده استنساخ
كتبده متداول اولان خط عربي اولميوب جمله دواوين علوم خط مرغوب
عجم ايله مسطور ومكتوبدر وديار مصرده دخي ديار مغرب كبي رسوم
خط ورقم مختل اولوب وبلكه ضبط وتصحيفدن دخي اشد واشنعدر
والله غالب على امره الفصل الحادي والثلاثون فصل خامسك

اولنوز برنجی فصلی صنعت غنا و موسیقی بیاننده در صنعت مذکوره
اشعار موزونه‌یی لحن و نغمه ایله ادا ایدوب نسب منتظمهٔ معروفه
اوزره قواعد موسیقی‌یی اجرا ایتمکدن عبارتدر شویله که اصوات طیبه
مستحسنه‌دن بر صوت قطع اولنوب اعاده و قراری مناسب و ملایم
اولدقده نغمه حاصل اولور بعده اول الحان و نغمه‌لرک بعضیسی بعض آخر
ایله اربابی بیننده متعارف نسب مخصوصه اوزره تألیف و ترکیب
اولندقده تناسب نغمات سببیله اصواتده حاصل اولان کیفیت اجلی
نفس و روحه تأثیر ایدوب استماع ایدن کمسنه‌لر متلذذ اولورلر بو امرک
تحقیق و بیانی بویله‌درکه الله علم موسیقی‌ده متبین اولدیغی اوزره بین
الاصوات تناسب پنجسه مرعی اولوب بر صوت آخرک نصفی و آخرک
ربعی و آخرک خمسی و صوت آخرک اون بر جزءندن بر جزئی اولمغله
بینلرنده تناسب حاصل اولور و نسبت مذکوره مختلف و متغایر اولمغله
اصوات سمعه رسیده اولدقده حد بسیطندن خروج ایدوب تراکیب
عدیده و شعب متعدده حادث اولور و تراکیب موسیقینک هر بری
دخی حین استماعده لذیذ اولمیوب بلکه کتب موسیقیده ذکر و بحث
اولندیغی اوزره ارباب فنک عدد معینه حصر ایتدکلری تراکیب مخصوصه
محصول و مقصوردر و کافهٔ نغمات موسیقیه‌یه و الحان و غنائیه
نای و طنبور گبی بعض آلاته نفخ انفاس و یا ضرب مضراب ایله
دخی اجرا اولنوب حسن صدا ایله قرین و هم آهنک قلندقده سامعه‌ده
زیاده لذت حاصل اولور آلات غنادن حالا دیار عربده اصناف عدیده
موجود اولوب مجالس و محافلده مطربلری استعمال ایدر از جمله بری
شبابه اسمیله موسوم مزماردرکه بر مجوف قامشک اوزرینه وضع
اوزره بر قاچ سوراخ ترتیب اولنوب بعده نفخ اولندقده جوف قصبه‌ده
اول ثقبه و سوراخلر واسطه‌سیله بر صدای لطیف خروج ایدرکه وقت
طربده سازنده‌لر اول ثقبه‌لر اوزرینه علی التوالی طرز متعارف اوزره
وضع بنان ایدوب اول صدایی قطع ایتدکلرنده اصوات و نغمات میانه‌سنده
بر نسب موزونه حادث اولور که علی وجه الاتصال مستمر اولدقده نغمات
ده تناسب مذکوری احساس ایله سامعه متلذذ اولور و بنه دیار عربده
اصناف مزامیردن بر ساز خوش آغاز دخی موجوددرکه ذلامی اسمیله

موسوم و موصوفدر و مزمار مذکور نامی شکلنده خشبدن مصنوع
ایکی جانبی مجوف بر آلتدرکه ایکی قطعه خشبدن ترکیب و اوزرینه
کذلک سوراخ عدیده ترتیب اولنوب لکن جانبنک راسی مستدیر
دکلدر و طرف راسنه بر قصب صغیر واسطه‌سیله جوف مزماره
هوا واصل اولدقده بر نغمه حادث اولور که شبابه‌ده ذکر اولندیغی
گبی اوزرنده ترتیب اولنان ثقبه و سوراخلره اسلوب سابق اوزره
اصابع وضع اولندقده سامعین متلذذ اولورلر و دخی عهدمزده بلاد عربده
آلات غنا و مزامیرک احسن و الذی دودوک اسمیله متعارف اولان
مزماردرکه بر ذراع مقداری مجوف آغاجدن مصنوع اولوب راسی
یری قلم و شق خامه گبی تنک و ضیق و مخرج و منتهاسی کف دست
دوری مقداری واسع و منفرجدر بو مزمارک دخی طرف
راسنه بر قصب صغیر رکب و وصل اولنمشدرکه انک واسطه‌سیله فم
مطربدن ریح جوف مزماره واصل اولدقده بر صدای حزین و قوی حادث
اولور و کذلک بونک دخی اوزرنده ثقوب عدیده اولمغله علی وجه
التناسب وضع بنان اولندقده نغمات لذیذه و الحان طیبه حادث اولوب
لدی الاستماع نفس و روح متلذذ اولور و بنه دیار عربده اصناف
آلات غنانک بر صنفی دخی آلات اوتار اولوب و تبوراک جمله‌سی
دخی جنس هوا ایچون تجویف اولنمشدر و ذکر اولنان آلات اوتارک
بعضیسی بر کره مستدیره‌نک قطعه‌سی شکلی اوزره مصنوعدر و عود بوز
بو نوع اوزره معمولدر و بعضیسی دخی قانون و سنطور گبی شکل
مربع اوزره مصنوع و معمولدر طریق وضع عملی بویله‌درکه مثلا قیلدن
و یا تلدن معمول اوتار عدیده آلات مذکوره‌نک اوزرینه وضع و ترتیب
اولنوب راسلری طرفندن ذکر اولنان آلاتده واقع و جانل مسامیر
عدیده‌یه شد بند اولنور که وقت حاجتده اوتاری ارخا و اطلاق ایتمک
ایچون اول مسمارلری تحریک و اداره ایدرلر بعده اوتار مذکوره یا مضراب
و رخمه ایله ضرب اولنوب و یا قوسک راسلری میانه‌سنه مشدود و تری
شمع و کندر ایله طلا ایتدکدنصکره امرار ایدرلر شویله‌که آلات مذکوره‌یی
وزن و تره یدیمنی ایله نقل و امرار ایدوب اصابع یسری اطراف
اوتاره طرز معروف و وجه مخصوص اوزره متصلا وضع اولندقده اصوات

لذیذه و نغمات طیبه حاصل و دریچهٔ گوشدن روحه واصل اولدقده تلذذ
اولنور و دخی نحاسدن معمول ذللر عود و قضیب ایله اوزان اصوله
ضرب اولنوب دست رقاصانده حرکت موزونه اوزره ضرب اولنان
چارپاره اگر صداسندن ارواحه لذت نشاط حاصل اولور و نغمه و
سرایان اصول حکمت استماع الحان نغماتدن نشاط ایدن لذت و
نشاطک علت و سببی بیاننده صحیفهٔ سطور سطور اوزره بو گونه
تحریک مضراب قلم ایدیلر که عند الحکما لذت و حلاوت طبعه ملایم و مذاقه
موافق اولان کیفیت جسمانی و حالت روحانی یی حواس ظاهره و
قوای باطنه وساطتیله ادراک و وجداندن عبارتدر یعنی نفس و روح
کیفیات محسوسه دن مبصراتی حس بصر و نور نظر ایله اصوات مسموعه
یی سامعه ایله و روایح مشمومه یی شامه ایله و طعومی ذائقه ایله و
حرارت و برودتی و رطوبت و یبوستی قوهٔ لامسه ایله احساس و ادراک
ایتدکده اگر طبعه موافق و مشربه مناسب ایسه متلذذ اولوب و حظ
ایسه متألم اولمق مقرردر مثلا طعومده حلاوت اکثر نفوسه موافق
و حاسهٔ ذوقه ملایم کیفیت اولمغله ذائقه اندن متلذذ اولور و
کذالک ملموساتده نعومت طبعه موافق بر کیفیت اولوب حس لمس
ایله مس اولندقده نشاط و انبساط حاصل اولور و کذالک روایح
مشمومه نک اطیب و الذی دخی جوهر دماغده قوهٔ شامه واسطه سیله
مرکز قلبدن دماغه منبعث اولان روح حیوانی و بخار لطیف نفسانی یه
واصل و مزاج روحه مناسب اولان رایحهٔ فایحه اولمغین ریاحین و
ازهار و سائر عطریات طیبه طبعه زیاده ملایم و روحه موافق اولور
زیرا عود و عنبر و سائر مشمومات طیبه ده حرارت غالب اولوب
قلبه فرح و روحه موافق اولمغین لدی الاستشمام انبساط تام حاصل
اولور اما حس بصر و نور نظر ایله مرئی و مشاهد اولان اشیانک الطف
و احسنی اول نسنه در که اشکال و اوضاعی معتدل اولوب ماده سنک
اقتضا ایتدیکی وضع و کمال و حسن و جمالده فائق و لایق اوزره حد
اعتدالده واقع و طبعه ملایم و موافق اولمغین نظر و مشاهده سندن
طبعه صفا و انشراح حاصل اولور کذالک اصوات و نغماتک الذ و
اطیبی دخی اول صوت شیرین و صدای لذیذدر که اوزان اصول ادواره

موافق

موافق تناسب موسیقی اوزره فوارهٔ گلودن مجرای گوشه روان و اندن سرچشمهٔ
هوشه جریان ایتدکده لذت و حلاوتی مایهٔ صفا و روحه غدا اولوب نفس انسان
و بلکه بعض حیوان متلذذ اولمق مقرردر فذلکهٔ کلام و خلاصهٔ مرام کیفیات
جسمانیه و نفسانیه ده لذت حلاوت نفسه موافقت و ملایمتدن
عبارت بر حالتدر که قوای ظاهره و یا باطنه ایله حس و ادراک اولندقده
تلذذ حاصل اولور بو سببدن ناشی عشق و محبت ایله مشهور اولان عاشق
نهانخانهٔ ضمیرلرنده مستور و مضمر اولان غایهٔ عشق و شوق اشتیاقلرینی
تعریف و بیانه آغاز ایتدکلرنده روحلرینک روح محبوب ایله الفت و امتزاجی
نه تعبیر ایدرلر و کلام عاشقک وجه آخر ایله توجیهی بویله در که حکما قتنده
ماهیت وجود موجودات ممکنه میاننده اشتراک معنوی ایله مشترک
مفهوم کلی اولمغله نفس انسان مجلای جمال و کمال اولان نفوس کامله
یی مشاهده ایتدکده طلب اتحاد ایله الفت و امتزاجه طالب اولور
و فی الحقیقه انسانه جمیع اشیانک انسبی و تناسب ذاتی و عرضیده شکلی
کماله اقربی هیکل بشر و شکل انسانی اولوب انک اشکال و اعضاسنده
واقع حسن جمال و لطف و کمالی مشاهده و فطرت و خلقتنه جمله دن
انسب اولمغله نفوس انسانیه دن هر نفس بنی نوعنک حسن جمال
و لطف صداسنه میل و علاقه یه مجبول اولمق مقرردر معلوم اوله که
اصوات و حروف نغمات و لحونده نفس انسانیده لذت و حلاوت
حصولی اصوات نغماتک تناسبنه موقوف بینلرنده منافرت و عدم
ملایمت واقع اولامق لازمدر که لدی الاستماع تلذذ حاصل اوله زیرا
کتب تجویدده ائمهٔ فن قرائت تحقیق ایتدکلری اوزره اصوات حروف
ایچون همس و جهر و رخاوت و شدت و ضغط و قلقله امثالی
صفات و کیفیات متضاده موجوددر که هر صوت صوت آخر ایله ترکیب
اولندقده صفات مذکوره ده تناسب و تنافر اعتباریله حالی مختلف
اولوب بینلرنده تناسب موجود ایسه لذت و حلاوت دخل ایسه
منافرت حاصل اولور شویله که بر صوتدن صفتده مخالف ضدی اولان
صوته دفعتا خروج اولنمیوب بلکه تدریجیله انتقال اولنمق لازمدر
بعده ینه اصوات اوله عود و رجوع اقتضا ایتدکده دخی ینه تدریج ایله
انتقال اولنه کذالک بر صوتدن صفتده مثلی اولان صوته دخی نقل

وخروج دفعی اولمیوب بلکه بتدریج صفتنده مغایر بر صوتك تخلل وتوسطی
ایله نقل اولنمق لازمدرکه اراده ثقلت وسمعده کرانیاب حاصل اولمیه
بو قاعده یه مراعات اولنوب کرکی کبی تامل اولندقده اکثر لسانك صفتنده
متنافر یا مخارجی متقارب وحروفك ترکیبنی استثقال ایتدیرنك وجهی
ظاهر اولور وینه کذلك اول بابده مرور ایتدیکی اوزره اصوات ونغماتك
نسب هندسیه واجزای عددیه ده دخی توافق وتناسبه لازم اولوب
بر نغمه وصوتدن حدت ثقلده نصفی ویا ثلثی ویا غیری کسور واجزادن
بر جزء اولان نغمه یه خروج لازمدرکه اصحاب علم موسیقی قتنده محصور و
مقبول اولان تناسب حاصل اولوب لدی الاستماع تلذذ اولنه حتی ناسدن
چوق کمسنه لر بالطبع مناسب ومجبول اولوب استاددن اخذ وتعلمه
محتاج اولدقلری صوت بسیط وصدای خوش آینده دخی ذکر اولنان
تناسب وتوافق اوزره واردر نته کم بعض کمسنه لر تعلیم عروض ایتدیکی
اوزان مخصوصه اوزره انشای شعره واصول موزونه اوزره دور ورقصه
قادر اولوب حسن سلیقه وجودت قریحه ایله نطق وضرب ایدرلر عامه
ناس قتنده بو استعداد خداداده مضمار اسماعه تسمیه اولنوب
وسعت ساحه قابلیتنه اشعار ایدرلر ائمه خطبا وزمره قرادن
چوق کمسنه لر صنعت موسیقیدن غافل ایکن قرائت قرآن کریم ایتدکده
لحن وتلاوتلری لذیذ اولوب حسن سلیقه ایله حنجره حلقوملرندن مزمار مطرب
کبی بر اورده ظهور اولان نغمات متناسبه دن سامعه متلذذ اولور
وتناسب اصوات انواعندن بر نوع تناسب دخی موجوددر که الحان
ونغماتی علم وادوار قانون موسیقی اوزره ترکیب وتالیف ایله حادث
اولوب جمیع ناس انك ترتیب وتالیفنه وقوف واطلاعده متساوی
اولماز وواقف اولان کمسنه لرك طباعی دخی دقایق مزایاسنه وصولده
مختلف اولمغله هر بریسی بیلدیکی مرتبه عمل ایدوب بسته ایتدیکی
ترکیب ایله درجه کمالنی اظهار ایدرلر وذکر اولنان تناسب علم موسیقیده
مهارت ایله حاصل وفن مذکورك تحصیلنه متکفل اولوب انشاء الله
تعالی بوندن صکره ذکر اولنه جق فنون وعلوم اثناسنده شرح
وتفصیل اولنور معلوم اوله که امام مالك حضرتلری لحن ونغمه ایله
قرائت قرآنی رد وانکار ایدوب شافعی حضرتلری تجویز ایتدیلر لکن بو

ایکی

ایکی امام همامك دخی اختلاف ونزاعلری صنعت موسیقی ایله حاصل
اولان الحان ونغماتده اولمیوب بلکه اجزای صنعت موسیقی آداب
قرائته مخالف ومنع وردی ائمه دین میاننده ظاهر اولمغله محل نزاع
اولدیغی متعیندر زیرا قرائت قرآن کریم واداء حروف افواه مشایخدن
اخذ اولندیغی اوزره اشباع حرکات وطول وقصر مدات امثالی اداب
اعتباریله مقداری معین صوت مخصوصه محتاج اولوب زیاده ونقصانه
ایله ادا آداب قرآن کریمه خلل ویرمسی ظاهردر کذلك صنعت موسیقیه
مراعات ایله اجرای نغمات دخی تناسب اصواتده سبق ایدن تحقیق
مفادنجه قدر معروف ووجه مخصوص اوزره ترتیب الحانه موقوف اولوب
لحن ونغمه ده زیاده ونقصان اننده دخی خلل وقصوری موجب اولور
بناءً علیه اداب قرائته رعایت ادوار موسیقی یی وصنعت موسیقیه
رعایت اداب قرآنی مخل اولور ووقت تعارضده شروط قرائت واداء
تلاوت تقدیم اولنوب اداء حروفده نقل اولنان روایات متواتره
یی تغییردن احتراز واجب واداب قرائته رعایت متعین اولمغله
نغمه موسیقی ایله اداء قرائتك اجتماعی بر وجهله جائز اولماز بو صورتده
امام مالك ایله شافعینك اختلافلری بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره
لحن بسیط ایله اداوا اجرا اولنان قرائتده واقعدر عامه ناس خود بخود
سلیقه لریله متناسق اولوب قانون موسیقی یه موافق وتغییر حروفه
مؤدی اولمامق وجهی اوزره تردید صوتی شافعی تجویز وامام مالك
رد ایلدی لکن ظاهر حال بودرکه قرآن کریمك لحن بسیطدن دخی
تنزیهی لازم اولمغله بو بابده مذهب مالك رای شافعیدن اسلم
واقوادر زیرا قرآن کریم وفرقان حکیم حالت موتی وما بعدنده واقع
احوال آخرتی مذکر ومتضمن اولمغله محل خشوع اولوب ادراك
حسن صوتله تلذذ مقامی دکلدر نته کم کتب سیر واخبارده مسطور
اولدیغی اوزره اصحاب کرام حضراتنك قرائت وتلاوتلری کمال خشوع
اوزره واقع اولوب اداری لحن وتردیدن سالم ایدی اما شکوه
صدر نبوتدن شرف بزوغ صدور اولوب ابو موسای اشعری حقنده
حقنده وارد اولان لقد اوتی مزمارا من مزامیر آل داود حدیث شریفنده
ابو موسی نك مجرای صوت شیرینلری اولان حنجره وحلقومی مزامیر

ال داوددن بر مزماره تشبیه بیورلدیغی صنعت موسیقی اوزره
لحن وتغنی‌یه مبنی اولمیوب بلکه ابوموسی‌نك اداء قرائتده حسن صوت
خداداد‌ینی توصیف وتعریف وحروفی مخارجندن اخراج وصفاته
مراعاتی توصیفه محمولدر راقم قلم نقش بند رقم اولدیغی اوزره لحن
وتغنی‌نك معناسی صحیفهٔ خاطرده مرسوم اولدقده معلوم اولور که
صنعت لحن وغنا ملاعب وملاهی‌یه راجع صنایعدن اولمغله عمرانه
عالمده حادث وشیوعی اولوقتده مخصوصدر که بر بلده‌نك قوم ورجالی
امور ضروریه‌لرینی تکمیل ایدوب حوایج اصلیه‌دن فضله ثروت
وغنایه واصل وحظوظات نفسانیه‌لرینی اجرا واستیفایه مائل
اولدقده علم موسیقی ولحن وتغنی‌یه دخی میل ورغبت ایدرلر زیرا ملاعب
وملاهی‌یه رغبت قدرت مکنته موقوف وسکون راحته مربوط
اولمغله انی طلب واستدعا اول ذاته مخصوصدر معاش ومنزل وسائر
امور ضروریه وحوایج مهمه‌سنی بالجمله تکمیل وتحصیل ایدوب من کل
الوجوه امن وفراغ حاصل اولدقده ترفه وتنعم ولذائذ نفسانیه‌ده
تفنن ایدر ظهور ملت اسلامدن اول اکاسره که فرس وقتنده صنعت
موسیقی عامهٔ بلاد وامصارده جاری اولوب تاجدار ملوك عجم استماع
لحن ونغم ایله اجرای آیین بزم جم ایدرلر ایدی حتی ملوك فرس مطربانه
خوش الحانه زیاده رغبت واعتبار ایدوب عهود سلطنتلرنده اربابِ
نغمه عز واقبالری بلند ایدی وشویله که مجالس ومحافلرینه حاضر اولنوب
ترانه سنج شوق وصفا ونغمه پرداز عشق وهوا اولورلر ایدی حالا
عهد وعصرمزده بلاد شرقده واقع سلاطین عجم دخی لهو طربه مائل اولوب
بلاد وامصارلرنده آیین دیرین اکاسره پیشین اوزره استاد
خواننده وسازنده‌لر موجوددر اما قبائل عرب عهود قدیمه‌ده بر وفن
شعر ایله مشغول اولوب قریحهٔ سلیقه‌لری مؤدی اولدیغی اوزره
مطبوعه اوزره جواهر کلامی ذیور سلك تألیف ایدرلر شویله که
انشاد ایتدکلری شعری وقریضی اجزای متساویه اوزره تنظیم وترتیب ایدوب
فن عروضده مسطور اولدیغی اوزره عدد حروف حرکات وسکناتده
موافق ابیاته تفصیل وتقسیم ایدرلر وهر بیت فائدهٔ تامه‌یی مفید
وماقبلندن منفصل کلام مستقل اولوب وزن وسلاسته موافق

وطبعه

وطبعه ملایم اولمغله لدی الاستماع تلذذ روحانی حاصل اولور ثوبندن
صکره اواخر ابیاتده واقع قوافیده توافق وتناسبه رعایت ایدوب تو
عروس لفظه حلی بند وترصیع وتجنیس اولور وعلی الخصوص بلاغت امرنه
اولان تأدیه معنای مقصوده کلام فصیحی مقتضای حاله تطبیق ایدوب
اشعار ابرازلری محاسن ذاتیه ومحسنات عروضیه‌یی جامع اولمغله
حبّت وصدالری مناط ثریا ومنزل شعرایه واصل اولمشدر بنا
علیه بلغای عرب انشاد شعر قریضده احراز قصب السبق ومضمار
تقدم ایدوب اوزان وقوافیده واقع تناسب وتوافق سببیله نظملری
نثره غالب واحراز شرفده محاسن کلامی مستوعبدر شویله که شعر
مطبوع وکلام منظوملری قصص واخبارلرینه دیوان وحکم وامثال
ومجد وشرفلری بیاننه عنوان ایدوب سبك تراکیب واجاده
اسالیبده قریحهٔ صحیحه‌لرینی تجربه وامتحان ایچون محك ومعیار ایتمك
اوزره مستمر ومستقر اولدیلر وبحور عروضدن حروف متحرکه وساکنه
نك عدد اجتماعی اعتباریله بین الاجزاء واقع اولان تناسب
اوزان وعلم موسیقیده مذکور تناسب اصواته نسبت ایله بحردن قطره
مشابه‌سنده اولوب وفن عروض وکتب ادوار واصولدن بر فصل
مقوله‌سی اولدیغی ظاهردر طائفهٔ عربك قبل الاسلام سلیقه و
طبیعتلری انشاد شعره منساق اولوب لکن موسیقی وسائر علوم
وصنایعده راجل ایدی زیرا اوائل حالده طور بداوت اوزره مجبول
اولوب اکتساب فضائل واقتنای صنایعدن قدرتلری قاصر ایدی
وعربك ترنم وتغنیلری سوق جمل وناقه ایدوب حادی اطلاق اولنان
مغنیلرك فضای حالیده ترنم ایدن بعض فتیان ساده وبسیط نغمه
لرینه مقصور ایدی وعشق وشوق ویا غیری معنایه دائر اشعار ایله
واقع اولان ترنملری غنا اسمیله تسمیه اولنوب ذکر وتهلیل و
قراءت قرآنه مخصوص الحانه تغبیر واطلاق ایدرلر ایدی اتنه تغبیر
دن ابو اسحاق زجاج تغبیر ایله تسمیه‌نك وجهی بیان ایدوب
ددیکه ذکر وتهلیل وقراءت قرآن باقی معناسنه مستعمل اولان غابر
یعنی احوال اخرایی تذکر اولوب تغبیر وتذکیر غابر معناسنه اولمغله
لحن مذکور انکله تسمیه اولندی ووجوق کره دخی ابن رشیق کتاب عمده

نام تألیفنك آخرنده و غیرده ذکر ایتدیکی وجه اوزره عرب مغنیلرینك
بعضیلری سلیقه لریله ترنم ایتدکلری نغمانك میاننده انواع تناسبدن
ساده بسیط بر نسبت مخصوصه بولوب اول نسبت اوزره ترنم
ایتدکلری نغمانه ستاد تسمیه ایدرلر و بو وجه اوزره واقع اولان
ترنملرینك اکثری خفیف اصولنه مصادف اولورکه رقصه مناسب
اولمغله دف و مزمار ایله آهنك ایدوب سامعلری تطریب ایله
طبعه خفت ویررلر و ترنم ستادده استعمال اولنان وزن خفیفه
هزج دخی تسمیه ایدرلر و ذکر اولنان وجه اوزره ساده و بسیط
اولوب دقایق علم موسیقیدن خالی و طبعه چسبان اولان نغمات
سائر صنایع بسیطه کبی کلفت و دقتدن مستغنی اولمغله طباع
ناس بلا تعلیم الا متقطن اولمق استعداد اولنماز وقتا که بعثت
سید الانام علیه الصلوة والسلام ایله ملت بیضای اسلام ظهور
ایدوب طائفهٔ عرب ممالك دنیایه مالك و سلطنت دخی غالب
اولدقلرنده طبیعتلرنده مرکوز و قدیمدن مألوف اولدقلری بداوت فطریه
یه صلابت دینیه دخی منتظم اولوب دین و دنیالرینه نافع اولمیان
امور و سائر فراغ حضوره دائر احوالی ترك شدت تصلبلری متأکد
اولمغله رقص و طرب و سائر اسباب لهو و لعبی ترك ایدوب لحن
و غناده تلذذلرینی ترجیع قرآن ایله دیدن قدیم و آیین مستمرلری
اولان اشعار ایله ترنمه مقصور اولدی و کیدرك وسیله تحصیل نعم
اولان غنایم موفوره امم و خزائن قیصر و کسرایه مالك اولوب
ترفه و تنعم و تزیین و تجمله میل و محبت طبیعتلرینه غالب اولمغله
بونلر دخی ترك خشونت و هر بر خصوصلرنده کلفت و رقت ایله بسط
بساط عیش و عشرت ایتدیلر شویله که نغمه سرایان فرس و روم
سمت حجازه نقل و رحلت ایدوب طائفهٔ عربه خدام و عبید
اولدیلر و مجالس و محافلده ضرب عود و طنبور و نفخ نای و مزمار
ایدوب طائفهٔ عربك کوشکذاری اولدقده انلر دخی نغمات شعریه
یه آغاز ایله مغنیان فرس و رومه پرده بپرده بیر دمساز اولدیلر و مدینه
ده نغمه سرایان فرس و رومدن نشیط فارسی و طویس و عبدالله
بن جعفرك مولاسی صائب سائب خاثر نام مغنیلر ظهور ایدوب

طائفهٔ عربك الحان نغمات شعریه لرینی استماع ایتدکلرنده نغمهٔ عربانی
لهجهٔ عجم اوزره ادا و بلکه زاد فی الطنبور نغمه اخری مثلی و فقنیه شعب
و مزایاسنی دخی زیاده ایتمزیله صیت و صدالری رسیدهٔ طارم بالا و
کوش کذار کوچك و بزرك و پیر و برنا اولدی بعده لحن غنا انلردن
معبد ابن شریح نام مغنیلره سائر امثالی و اشباهلری اخذ ایدوب
استادلری اثرینه سالك و پیر اولدیلر بونلردن صکره نغمات و الحان
اوتار و ادوار اوزره پرده بپرده سیر و دور ایده رك ایام بنی العباس
ده سیر و آهنك کمال بولوب ابراهیم مهدی و ابراهیم موصلی ایله
ابنه موصلینك ولدی اسحاق و انك دخی فرزندی حمادك مطراب
دست زبانلریله قند شکر مکرر نغمه شیرین قات اندر قات لذات
و حلاوت بولدی شویله که مهد خلافت عباسیانده شهر بغداد بونلرك
لذتدار نغمه شیرینلریله رغبت شکر دهان قناد اولوب حالا مجالس
و محافلده شکر ریز وصف و ثنالری لذت بخش دماغ جان اولمقده
درکویا که بونلر طربکاه عیش وصف و مجالس انس و صفایه چاریارکان
مقامنده اولوب لهو و لعبده بر کونه تدقیق امعان ایتدیلرکه البته
مخصوصه و چارپاره ترتیبیله آلات رقصی ایجاد ایدوب رقاصان
خوشخرامك میدان لهو و طربده رقصه آغاز ایتدکلرنده بونلر دخی
ترنم سنج اولدقلری اشعار ابرار ایله انلره دمساز اولورلر ایدی
و لعب مذکور ایله ترنم ایتدکلری نغمه اصناف ملاهی و کونه صنف
واحد اولوب اوزان مخصوصه و آلات مغنیه ایله ممتاز اولمشدر
بو ذکر اولنان بغداد مغنیلری بر کونه آلات رقص دخی ایجاد ایدوب
کرج آسپیله موسوم ایتدیلر و آلات مذکوره اخشابدن مصنوع اکرلی
رخش صورتنده کبی درکه ذفانه مخصوص بعض البسه نیابات اطرافنه
ربط و تعلیق اولنمشدر طائفهٔ نسوان اول لباسلری کیدکدنصکره
ذکر اولنان صورتلرده سوار اولوب کویا فارسلر کبی رخش سوارلق
صنعتنی اظهار و بر برلرینه مقابله قصدیله حمله و رجوعی تکرار ایدرلر
و بوندن غیری نیجه آلات لهو و لعب دخی ایجاد ایدوب ولایم اعراس و
ایام اعیاد و مجالس لهو و فراغ ایچون اعداد اولنمشدر و بو مقوله
آلات لهو طرب شهر بغدادده و بلاد عراقده کثیر اولوب انلردن دخی

سائر دیاره منتشر اولدی و دخی شهر موصلده واقع مغنیلرك زریاب نام
بر غلام نابالغی اولوب انلردن اخذ غنا ایدوب استاذلرینه سبقت ایدهجك
مرتبه تحصیل مهارت و کسب شهرت ایتمكله غبطه و غیرته بناءً استاذی
غلام مزبوری دیار غربه صرف ایتدیلر غلام مزبور مغرب دیارینه واصل
و آنده اندلس امیری حکم بن هشام بن عبد الرحمن داخل ولاحق
اولدی امیر حکم بن هشام غلام مزبورك اکرام و احترامنده مبالغه
ایدوب بالذات استقبال و ملاقاتی ایچون رکوب ایدوب و هنر
و کماله کمال محبتدن ناشی جوائز سنیه و اقطاعات عدیده و جرایات
کثیره احسان ایدوب دولتنده قدر و شاننی اعلا و خواص و مقربین
زمرهسنه الحاق ایلدی و غلام مزبورك تعلیمیله اندلسده صنعت
غناده ماهر مغنیان خوش ادا و نغمه سرایان شیرین نوا کثیر اولوب
طوائف ملوك وقتنه دك آثاری باقی قالدی خصوصا قطر اندلسده
واقع بلدهٔ اشبیلیهده صنعت موسیقیدن کثیر و بحر زاخر کبی موجود
اولوب بعده صنعت مذکورهنك بلدهٔ مزبورهده آب و تاب و رونق
و نظارتی زائل اولدقدنصکره بلاد عدیدهدن افریقیهیه و مغربه منتقل
و بو ایکی مملکتك بلاد و امصارینه منقسم اولدی حالا ممالك افریقیه و بلاد
مغربینك عماری ناقص و دولت نظامی مختل ایکن ینه انده موسیقیدن
بر نسنه باقیدر معلوم اوله که صنعت غنا و موسیقی ملك
و دولتك وظائف لازمهسندن معدود اولمیوب ایام فراغ و وقت
صفایه مخصوص صنایع کمالیهدن اولمغله عمرانده حاصل اولان صنایعك
اخری اولدیغی کبی دولتك تشویش و اختلالی وقتنده زائل اولان
صنایعك دخی اقدم و اولیدر والله الخلاق العلیم الفصل
الثانی والثلاثون فصل خامسك اوتوز ایکنجی فصلی صنایعده
حذق و مهارت و خصوصا صنعت حساب کتابت صاحبنه عقل
و کمال ایراث ایتدیکی بیاننده در بوندن اقدم عنوان کتابده ذکر
و تحقیق اولندیغی اوزره انسانك نفس ناطقهسی ابتدا خلقت
و فطرتنده صور و کمالاتدن خالی اولوب انده بالقوه موجوددر
زیرا نفس ناطقهنك قوهدن فعله خروجی بو طریق ایله درکه ابتدای
اعمال حواس قوا ایله محسوسات جزئیهیی ادراك و احساس ایدوب

ادراکات

ادراکات حسیهنك تجددندنصکره قوه فکریه ایله علوم ضروریهیی حسیه
دن نظریاته انتقال و تصورات و تصدیقات مجهولهلی تصورات و تصدیقات
معلومهدن تحصیل و اکتساب ایتدکده عقل بالفعل ادراك محض اولوب بر
ذات روحانی و جوهر نورانی اولمغله وجودینی استکمال ایدر و بو سببدن
ناشی انواع علم و نظردن هر بر نوع نفس ناطقهیه عقل مزید افاده ایدوب
کمالی متزاید اولور و دخی عمل بالبدله حاصل انواع حرف و صنایعده واقع
ملکهٔ راسخهدن دخی دائما بر قانون علمی و ضابطهٔ کلی مستفاد اولوب نفس
ناطقه حلیهٔ کمال ایله متحلی اولور مع هذا تجربهده ممارست عقل و کمالی موجب
اولوب ملکات صنایعه دخی عقل مزیدی اقتضا ایدر و کذلك سکان
بلاد و امصاره مخصوص حضارت کامله دخی جوهر نفسك عقل و کمالنه
موجب اولور زیرا حضارت کامله صنایع عدیدهدن مرکب بر حالت
سنیه درکه تدبیر منزله متعلق امورده ابنای جنسیله معاشرت و انلر ایله
الفت و اختلاطه دائر اداب مراعات اولنوب بعده امور دینیهیی آفات
و اداب و شروطنه رعایت ایله حاصل اولور بونلرك جملهسی قوانین کلیه
دن عبارتدر که علوم کثیرهیی متضمن اولوب انلرك اذعان و القاسنده
عقل مزید دخی استفاده اولنور و صنعت کتابت ایله استفاده اولنان
فوائد سائر صنایعك مفادندن اکثری اولدیغی وجهی دخی علوم
انظار کثیرهیه اشتمال اولمسندن ناشیدر زیرا کتابتده صور حرفیه و
اشکال خطیهدن صحیفهٔ خیالده مرسوم اولان کلمات لفظیهیه انتقال
اولنوب و کلمات لفظیهٔ خیالیهدن جوهر نفسده مرتسم صور معانیه
استدلال اولنور ابدی کاتب فهم مادامکه صنعت کتابتله مشغول
اوله بر دلیلدن دلیل اخره انتقال ایدوب نفس دخی دائما کتابت
تصور ایتدکده انلك ایچون اول دلیلدن مدلولاته انتقال ملکهسی حاصل
اولور بو مفهوم علوم مجهولهنك تحصیل و اکتسابنه آلت اولان نظر
عقلیهنك معناسی اولمغله انکله ملکه تعقل و اکتساب اولنوب
عقل مزید حاصل اولور و بو انتقالات متعددهیه و استدلالات متجدده
یه اعتبار ایله مصالح جمعیه و امور کلیهده دخی مزید کیاست و فطانت
حاصل اولور بو سببدن ناشی کسرای عجم کتاب دولتلرده مزید فطانت و
کیاست حس ایتدکده انلره دیوانه اطلاق ایدوب شیطنت و جنون نه

نسبت ایندی حتی بعض علما کرامك بو قولنه کتابت دیوان اطلاقندن
ماخذ اشتقاق عد ایندیلر بو معناده ارباب حساب دخی صنعت کتابته
الحاق اولنوب اصحاب حسابی مزید عقل ایله توصیف ایندیلر زیرا صنعت
حسابده دخی ضم وتفریق وضرب وتقسیم ایله مراتب اعداده نوع
تصرف موجود وملحوظ اولمغله استدلال کبیره محتاج اولوب صاحبی
اعمال فکر ونظره منحصر اولور والله اخرجکم من بطون امهاتکم لا تعلمون
شيئا وجعل لكم السمع والابصار والافئدة لعلكم تشكرون والحمد لله
علی سیدنا محمد واله وصحبه اجمعین یا ایها الذین صلوا علیه وسلموا تسلیما

این رساله بغرایت کیفیت تاریخیست

بو مجلده مقدمهٔ کتاب تاریخ ابن خلدونك کتاب اولنك محتوی اولدیغی
فصول خمسه تمام اولوب بوندن صکره الله صمد تعالی عز شانه انواع
علوم عقلیه ونقلیه یی متضمن اخر فصول اولان فصل سادسك ترجمهسنه
شروع ایتمك اوزره ایکن مترجم مرحوم پیری زاده عثمان صاحب افندی
حضرتلری ارتحال دار البقا ایتمکله قصورینه موفق اولنمامشدر سره تعالی

تم الکتاب بالخیر

این رساله یاد شخص دبیر این کتاب است

کتبه الفقیر محمد الصادق پیره وادی مولدا والقسطنطنیه موطنا بمدرسه سلیمانیه

این رساله برای تاریخ تحریر این کتاب از محرر است

آجدی صادق تاریخ تحریری عیان کلك گهر
ابن خلدون قلدی بر جفر عجیبانه گشاد

[illegible] ١ ٢ ٦ ٢

١٢٦٢

